EUSTATHII
ARCHIEPISCOPI THESSALONICENSIS

COMMENTARII

AD

HOMERI ILIADEM.

AD FIDEM
EXEMPLI ROMANI
EDITI.

TOMUS II.

LIPSIAE,
SUMTIBUS JOANN. AUG. GOTTL. WEIGEL
MDCCCXXVIII.

LITTERIS GUILIELMI HAACK.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Ε. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

Ed. Bas. 386 *Διομήδης, Ἀθηνᾶς αὐτῷ συλλαμβανομένης, ἀριστεύει καὶ πολλοὺς ἀναιρεῖ τῶν πολεμίων. τιτρώσκει δὲ Ἀφροδίτην κατὰ τῆς χειρὸς καὶ Ἄρεα κατὰ τοῦ κενεῶνος, Αἰνείαν δὲ ὑπ᾽ αὐτοῦ πληγέντα λίθῳ Ἀπόλλων διασώζει. Τληπόλεμος δὲ ὑπὸ Σαρπηδόνος ἀναιρεῖται. τῷ δὲ Ἄρει Ζεὺς ἐπιπλήττει· ἰᾶται δὲ αὐτὸν Παιήων ὁ τῶν θεῶν ἰατρός.*

ΙΛΙΑΔΟΣ Ε. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ. Ed. Rom. 511

*Τῆς ε ῥαψῳδίας ἐπιγραφὴ ἡ μὲν ἔμμετρος αὕτη· εἶ, βάλλει Κυθέρειαν Ἄρηά τε Τυδέος υἱός. ἡ δὲ πεζὴ ἥδε· Διομήδους ἀριστεία. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ε̄ στοιχεῖον εἶ ἔλεγον οἱ παλαιοὶ, προστιθέντες τὸ ῑ, ἵνα τῇ διὰ διφθόγγου ἐκτάσει δύνωνται περισπᾶν καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ τὰ ἄλλα στοιχεῖα. τοιοῦτον δὲ ποιοῦσι καὶ ἐπὶ τοῦ μικροῦ ō. καὶ ἐκεῖνο γὰρ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οὖ λέγουσι. περὶ δὲ τούτων οἱ ἐξηγηταὶ τῆς γραμματικῆς γράφουσιν, ὅσα *ἐνδέχεται. ποιεῖ δὲ Ὅμηρος ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ τὸν Διομήδην ὑπὲρ πάντας Ἀχαιοὺς ἀριστεύοντα κατ᾽ ἐξαίρετον. ἀνεπτέρωται γὰρ ἤδη ἐρεθισθεὶς*
387 *ὁ ἥρως τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις, καὶ ἄλλως ὀξὺς ὢν καὶ φιλότιμος. ὅλως γὰρ, ὡς ἐῤῥέθη, δραστικὸς παρ᾽ Ὁμήρῳ πᾶς λόγος, καὶ οὐκ ἂν εὕροις τινὰ παρὰ τῷ ποιητῇ ὀνειδισθέντα ἢ κελευσθέντα ἢ ἄλλως λόγοις ἐρεθισθέντα καὶ μὴ οὐκ ἀνύσαντά τι καλὸν καὶ ἑαυτοῦ κρείττω γενόμενον, ὅπου γε καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ Ἀλέξανδρος ἐρεθισθεὶς τοῖς τοῦ Ἕκτορος λόγοις ἀριστεύει καὶ πρὸ αὐτοῦ Ἕκτορος· καὶ δεικνύει οὕτως ὁ λογιώτατος Ὅμηρος, οἷα ὁ λόγος δύναται. καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ Διομήδης, καὶ οὕτως ὀξύνεται φιλοτίμως εἰς πόλεμον. Αἴας δὲ, εἰ καὶ πρωτεύει τῶν Ἑλλήνων ἀνδρίᾳ, ὡς δευτερεύων μόνου τοῦ Ἀχιλλέως, ἀλλὰ δυσκίνητός ἐστι τῷ πολλῷ τοῦ μεγέθους καὶ ἀεὶ κατὰ ὁμαλὴν κίνησιν ἄριστος καὶ οὐ κατὰ τὸν Διομήδην ὀξὺς ἐν καιρῷ. *ἄλλως δὲ καὶ φυλάττει Ὅμηρος αὐτὸν μάλιστα ὕστερον ὡς σταδαῖον μαχητὴν εἰς τὸν μέγαν κίνδυνον τὸν περὶ τῶν νηῶν. φρονήσει δὲ τὰ πλείω κατορθοῖ, ὡς εἰκὸς, ὁ Διομήδης. διὸ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ συναίρεται αὐτῷ δι᾽ ὅλου τοῦ γράμματος τούτου. ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, ὀνειδισθεὶς ἐπὶ ἀνανδρίᾳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὁ Διομήδης καὶ πτώσσειν ἀκούσας καὶ ὀπιπτεύειν πολέμοιο γεφύρας, νοεῖ δέον εἶναι δι᾽ ἔργων πιστώσασθαι ψεύδεσθαι τὸν βασιλέα. διὸ οὐ μόνον οὐκ ἐγγὺς ἵσταται τῶν τοῦ πολέμου γεφυρῶν, ὡς φευξόμενος, ἀλλὰ καὶ μέσων γίνεται, ὅπου πλεῖστοι ἐκλονοῦντο. καὶ τοῦτο ἐστὶν ἡ θαρσύνουσα αὐτὸν Ἀθηνᾶ, ἤγουν ἡ τοῦ δέοντος φρόνησις. καὶ ἰδοὺ εἰς ἶσον ἥκει τῷ πατρὶ, εἴ γε κατὰ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως καὶ ὁ Τυδεὺς ἐπιτάῤῥοθον εἶχε τὴν Ἀθηνᾶν. οἱ δὲ παλαιοί φασιν ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἀρετῇ καὶ θυμῷ καὶ φιλοδοξίᾳ παρώξυνται ὁ Διομήδης, ὡς ἐκ τῶν ἐφεξῆς δειχθήσεται. *(Vers. 1. sq.) Ἡ Ἀθηνᾶ ἔδωκε τῷ Διομήδει μένος καὶ θάρσος, ἵν᾽ ἔκδηλος μετὰ πᾶσιν Ἀργείοισι γένοιτο, μένος μὲν κατὰ σῶμα, θάρσος δὲ κατὰ ψυχὴν, οὐχ᾽ ὡς πρότερον μὴ ἔχο[illegible], ἀλλὰ τὰ ἔμφυτα ἐπαυξάνουσα· ὧν ἑκάτερον θατέρου χωρὶς ἀλυσιτελές. δύναμίς τε γὰρ θάρσους κ[illegible]οὶς ἀκινητίζειν ποιεῖ, καὶ θάρσος δίχα δυνάμεως εἰς κενὸν σαλεύει τὸν ἄνθρωπον, ἄμφω δὲ εἰς ἓν ἐλθόντ[illegible] τὸν ὄντως ἀνδρεῖον ἀποτελεῖ. ὅτι δὲ χρεία τῷ ἀνδρείῳ καὶ θάρσους, δηλοῖ καὶ*

ὁ εἰπὼν ὅτι κρεῖσσον, πάντα θαρσέοντα ἥμισυ τῶν δεινῶν πάσχειν μᾶλλον ἢ πᾶν χρῆμα προδειμαί-
νοντα μηδαμοῦ μηδὲν παθεῖν. ἔστι δὲ θάρσος ἐπίτασις θαῤῥαλέα, ἢ κατὰ Στωικοὺς τὸ ἀσφαλῶς
πεποιθέναι καὶ εὔελπιν εἶναι ὅτι οὐδενὶ ἂν περιπέσοι δεινῷ. καὶ οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου δὲ τοῖς Στωικοῖς
ὁμοίως φασὶ, προστιθέντες μόνον τὸ, ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ, ἵνα εἴη ὁ θαῤῥαλέος εὔελπις ἐν τοῖς δεινοῖς
ὅσον ἐφ᾽ ἑαυτῷ. ἄλλοι δέ φα*σι θάρσος εἶναι τὸ ἐν δεινῶν ἐπελεύσει εὐσταθεῖν κατὰ λόγον, οἷόν τι καὶ
Ὅμηρος λέγει, ὅτε φησί· καί οἱ μυίας θάρσος ἐν στήθεσιν ἔθηκεν. ἔτι θάρσος μέν ἐστι, φασὶ, τὸ
εὔλογον παράστημα τῆς ψυχῆς ἢ ἡ ὑπὸ θεοῦ ἄρσις ἤτοι θεῖον ἔπαρμα τῆς ψυχῆς· θράσος δὲ τὸ ἀνά-
παλιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὲ μετ᾽ ὀλίγα ἐκ τοῦ μένος καὶ θάρσος εὑρεθήσεται συγκείμενος ὁ θρασυμέμνων,
512 καὶ ὅτι εἰς τὸν ποιοῦντά τι διὰ τιμὴν εἴποι τις ἂν οὕτω· ἵνα ἔκδηλος μετὰ πᾶ*σι γένοιτο, ἰδὲ κλέος
ἐσθλὸν ἄροιτο. καὶ ὅρα τὰ καίρια σύντομα πάρισα τὸ ἄροιτο καὶ γένοιτο· καὶ ὅτι ἐφετὴν δοξάζει τὴν
τιμὴν, ἐὰν διὰ τοῦτο ἡ Ἀθηνᾶ βοηθῇ τῷ Διομήδει, ἵνα κλέος ἐκεῖνος ἄροιτο· καὶ ὡς τοῦ, ἔκδηλος
γένοιτο, διασαφητικόν ἐστι τὸ, καὶ κλέος ἐσθλὸν ἄροιτο. *(Vers. 4. sqq.) Φωσφόρον, ὡς καὶ ἐν
ἄλλοις εἴρηται, ὁ μῦθος λέγει τὴν Ἀθηνᾶν, ὡς τῆς φρονήσεως οὔσης τοιαύτης. διὸ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ
νύκτωρ λύχνον ἔχουσα προοδεύει τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Τηλεμάχου, καὶ ἐνταῦθα δαῖέ οἱ, τουτέστιν
ἀνέκαιε τῷ Διομήδει, ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ, ὅ ἐστιν ἀκοπίαστον, ἀκατάπαυστον,
ἀστέρ᾽ ὀπωρινῷ ἐναλίγκιον, ὅστε μάλιστα λαμπρὸν παμφαίνῃσι λελουμένος Ὠκεανοῖο· ἵνα καὶ οὕτως
ἔκδηλος, ὡς εἴρηται, ὁ Διομήδης ἐν ἅπασιν Ἀργείοις γένηται, ἤγουν τῶν Ἀργείων ἐκδηλότατος πάντων.
τὰ γὰρ πρὸ τούτου ἐπεσκοτεῖτο οἷον ὑπὸ τῆς Ἀχιλλέως ἀρετῆς, ἢ καὶ διότι ἐν τῷ φθάσαντι χρόνῳ τὴν
Θρᾴκην ἐγεώργει, ὥς τινες ἱστοροῦσι, καὶ οὐκ ἦν ἐμφιλοχωρῶν τῷ πολέμῳ, ὡς ἂν εἴη διάδηλος καὶ
λαμπρὸς καὶ ἐκφανέστατος. τὸν δὲ Ὁμηρομάστιγα Ἐφέσιον Ζωΐλον μεμφόμενον τῷ ποιητῇ τούτου τοῦ
πυρὸς, ὃ κατέφλεξεν ἂν, *ὡς αὐτὸς λέγει, τὸν ἥρωα, καταῤῥαπιστέον, εἴ γε σπουδάζων τὴν φαντα-
σίαν εἰς ἀλήθειαν ἕλκει καὶ οὐδὲ Ὁμήρου ἀκούει, πῦρ μὲν εἰπόντος, εἶτα ἑαυτὸν ἐφερμηνεύοντος καὶ
τρόπον τινὰ λέγοντος, ὅτι οὐ πυρὶ φλέγοντι ἀλλ᾽ ἀστέρι ἐῴκει λαμπρὸν παμφαίνοντι. ἔτι μεμπτέον
ἐκεῖνον καὶ ὅτι οὐδὲ τὴν ἐκ τῆς ἀλληγορίας θεραπείαν τῷ νοσοῦντι τοῦ μύθου προσάγειν ἐθέλει. οὐ γὰρ
αὐτόχρημα πῦρ ἀνήπτετο ἐκ τῶν τοῦ Διομήδους ὅπλων, ἀλλ᾽ ὡσανεὶ πῦρ διὰ τὴν τῶν ὅπλων λαμπρό-
τητα, ὑπὲρ τὰς ἄλλας, ὡς εἰκὸς, οὖσαν. διὸ καὶ ὁ Πάνδαρος ἐν τοῖς ἑξῆς ἀσπίδι λέγει γινώσκειν τὸν
Διομήδην καὶ τρυφαλείῃ. ἢ καὶ ἄλλως, οἷόν τι πῦρ νοεῖται ἀνάπτεσθαι ἐκ τῶν ὑψηλοτέρων ὅπλων
καὶ μερῶν τοῦ ἥρωος διὰ τὸ τὸν Διομήδην σήμερον κατὰ τὸν ποιητὴν ἔκδηλον γενέσθαι πᾶσιν Ἀργείοις
καὶ ἐκφανθῆναι ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, καὶ εἰς μέσον ὠσθέντα, ὅθι πλεῖστοι κλονέοντο, τῶν ἄλλων φανε-
*ρῶς, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν φαεινῶς καὶ φανερῶς, ὑπερφαίνεσθαι, καὶ δοκεῖν οἷον πυρόεντα καὶ τῇ 388
ὑπεροχῇ προλάμπειν, πέμποντα φλογίου πυρὸς φαντασίαν δαιομένου, ἐξ οὗ καὶ τὸ δῆλος καὶ τὸ ἔκδη-
λος γίνεται· ἀπὸ γὰρ τοῦ δαίω καὶ ταῦτα παράγεται· οὕτω δὲ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐν τοῖς ἑξῆς εἰς ὄχεα φλόγεα
βαίνει, ὅ ἐστιν, εἰς λαμπρὰ καὶ δῆλα καὶ παμφαίνοντα. καὶ οἱ τοῦ Ἀγαμέμνονος δέ που ὀφθαλμοὶ
πυρὶ λάμποντι ἐῴκεσαν, οὐ μὴν αὐτὸ τοῦτο πῦρ ἦσαν. κατὰ τοιοῦτον δέ τινα λόγον καὶ ἐν τῇ
σ᾽ ῥαψῳδίᾳ φλόγα παμφανόωσαν ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως ἀνακαίει ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκφοβοῦσα τοὺς Τρῶας. ἔνθα
οὐδὲ ἀστέρι ἐκεῖνον εἰκάζει, ἀλλὰ μεγάλοις πυρσοῖς νησιωτικοῖς. καὶ ἔστιν ἐκεῖνο τούτου τοῦ πυρὸς
λαμπρότερον καὶ φοβερώτερον. πυρὶ μέντοι αὐτόχρημα ὥπλισται ὁ ἐν τοῖς ἑξῆς κατὰ τὸν μῦθον μάχι-
μος Ἥφαιστος. διὸ καὶ ὁ ποταμὸς Ξάνθος ἐρεῖ· οὐκ ἄν σοι μαχοίμην πυρὶ *φλεγέθοντι. χρήσιμος
δὲ ἐνταῦθα καὶ ἡ παρὰ τῷ τραγικῷ ἀστραπὴ τῶν ὅπλων, καὶ τὸ, τεύχεα ποικίλα ἔλαμπεν. Ὅτι δὲ
ἐνδέχεται καὶ τὸ ὡς παραβολικὸν ἐπίῤῥημα ἐνταῦθα προσυπακούειν καὶ λέγειν ὅτι ὡς πῦρ ἀκάματον ἐκ
τοῦ Διομήδους ἀνήπτετο, δηλοῖ ἐν τοῖς ἑξῆς λεχθησόμενον καὶ τὸ, ἐμάχοντο δέμας πυρός. οὐ γὰρ
δήπου πῦρ ἐμάχοντο ἀλλ᾽ ὡς πῦρ. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐξ εἰκότων ὁ περὶ τοῦ πυρὸς τούτου ἐνταῦθα
λόγος πέπλασται τῷ ποιητῇ, ὡς πολλάκις καὶ τοιούτων τινῶν γινομένων, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου
513 Ἀλεξάνδρου συνέπεσε. κινδυνεύων γὰρ ἐκεῖνός που ἐν Ἰνδίᾳ ἐτινάξατο τοῖς *ὅπλοις κατὰ τὴν ἱστορίαν.
οἱ δὲ βάρβαροι σέλας τι καὶ φάσμα πρὸ τοῦ σώματος ἔδοξαν φέρεσθαι. καὶ Ὅμηρος μὲν ὡς μῦθον
εἰπὼν συμβιβάζεται ἀλληγορικῶς· ἡ δέ γε ἱστορία πολλὰ σώματα πυρπολῆσαι διδάσκει. Τιβερίου τε

γὰρ ἵππος σπινθῆρας ὑφίει ποτὲ τοῦ στόματος καὶ τὸ τέρας ἀπέβη αἴσιον· ὑπάτευσε γὰρ ἐκεῖνος. καὶ Βαλίμερ δὲ, ὁ Θευδερίχου πατὴρ, ὁ κατακρατήσας Ἰταλίας, φασὶν, ἁπάσης, τοῦ οἰκείου σώματος σπινθῆρας ἀπέπαλλε. καί τις δὲ σοφὸς παλαιός φησι περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἐνδυομένου ποτὲ καὶ ἐκδυομένου αὐτοῦ σπινθῆρες ἀπεπήδων ἐξαίσιοι, ἔστιν ὅτε καὶ κτυποῦντες, ἐνίοτε δὲ καὶ φλόγες ὅλαι κατέλαμπόν, φησι, τὸ ἱμάτιον μὴ καίουσαι. καὶ τὸ τέρας, ἐκεῖνος ἀγνοεῖν λέγει εἰς ὃ τελευτήσειεν. ἐνταῦθα δὲ μνηστέον καὶ ὅτι Κλεομένης καθ' Ἡρόδοτον καλ*λιερευόμενος εἶδεν ἐξ ἀγάλματος τῶν στηθέων φλόγα πυρὸς ἐκλάμψασαν. προσενθυμητέον δὲ καὶ τὸν, ὡς αὐτὸς λέγει, καιόμενον χρυσὸν, ἐπὶ πρώτῳ ἀδελφῷ Σκύθῃ, καὶ δευτέρῳ, ὃς ἐπὶ τῷ τρίτῳ καὶ νεωτάτῳ κατέσβη, φησίν. ὑποθετέον οὖν καὶ τὸν Διομήδην οὕτω πως πυρεκβολεῖσθαι δι' Ἀθηνᾶς. καὶ τοιοῦτον μὲν τοῦτο. ἔδοξε δέ τισι καὶ κατοπτρικήν τινα ἐπίνοιαν μεμηχανῆσθαι τῷ Διομήδει ἔν τε τῇ αὐτοῦ, ὡς εἰκὸς, περικεφαλαίᾳ καὶ τῇ ἀσπίδι, καὶ οὕτω λίαν καταυγεῖν τὰς ὄψεις τῶν εἰς αὐτὸν βλεπόντων, ὅτε ἀντικρὺ πρὸς λάμποντα ἥλιον ἔστραπτο, καθ' ἣν δὴ ταύτην μέθοδον Ἀρχιμήδης μὲν ὁ σοφώτατος πολεμικὰς ἐνεπύρισε νῆας ὡς οἷά τις κεραυνοβόλος· Ἀνθέμιος δέ τις ὕστερον γείτονα πονηρὸν καταστράπτων καὶ οὕτως ἐκφοβῶν μακρὰν ἑαυτοῦ ἀπῴκισε. χρήσιμα δὲ εἰς τὸ κατανοῆσαι τὸ τοῦ Διομήδους πῦρ καὶ Σαλουστίου ῥηθὲν περί τινος τὸ, πυρὶ ἄρα ἐῴ*κει ὁ ἄνθρωπος ἐξάπτοντι πάντα τὰ παρακείμενα· ἔτι δὲ καὶ τὸ, Ἀβρογάστης Φράγγος κατὰ ἀλκὴν σώματος καὶ θυμοῦ τραχύτητα φλογοειδὴς ἦν· ναὶ μὴν καὶ τὸ, ἀπαντήσας τοῖς βαρβάροις, πυρὶ προσφερὴς, ἔργα ἐπεδείκνυτο χεῖράς τε καὶ πόδας ἀνθρώπου παρατρέχοντα. ταῦτα δὲ καὶ ὅσα τοιαῦτα τίς οὐκ ἂν εἴποι ἐκ τῶν τοῦ Ὁμήρου παραπεποιῆσθαι πυρώσαντος τὸν Διομήδην, ὡς αὐτὸς ἔφρασε; χρησιμεύει δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ προσενθυμηθῆναι, ὡς καυστειρὰ ἡ μάχη λέγεται καὶ δηὶς καὶ δηιοτὴς διὰ τὸ ἔνθερμον καὶ ὡς εἰπεῖν πυρόεν τῆς κατὰ πόλεμον κινήσεως καὶ τὸν στρατιωτικὸν θυμόν. ὅθεν καὶ θερμὸς λέγεται ὁ ἀναιδὴς καὶ οὕτω μάχιμος, καὶ θερμουργὸς ἐπαίνου λόγῳ ὁ ἀνδρεῖος, καὶ θερμὸν ἔργον ἄλλως τὸ θρασύ· ἐπεὶ καὶ τὸ θράσος καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ θάρσος ἐκ τοῦ θέρω θέρσω παρῆκται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ θερμός. ἔτι καλὸν ἐννόημα ἐπὶ τοῖς εἰρημένοις καὶ *ἡ πυρπαλάμη καὶ τὸ πυρπαλαμᾶσθαι, ὧν ἡ μὲν πανοῦργον ἄνδρα σημαίνει, τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ κακοτεχνεῖν εἴληπται καὶ οἷον διὰ πυρὸς ἰέναι τῇ κακοτεχνίᾳ. πάντως γὰρ τροπικῶς τοῖς τοιούτοις ἅπασι τὸ πῦρ καὶ τὰ κατ' αὐτὸ ἐμφαίνεται, καθὰ καὶ ἐν τῷ, βριθὺς ὁπλιτοπάλας, δάϊος ἀντιμάχοισι, καὶ ἐν τῷ, πῦρ ὀφθαλμοῖσι δεδορκώς. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. (Vers. 7. sqq.) Ἡ δὲ τῆς ῥηθείσης παραβολῆς ἀπόδοσις εἰποῦσα· τοῖόν οἱ πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατός τε καὶ ὤμων, διασαφητική ἐστι τοῦ, ἐκ κόρυθός τε καὶ ἀσπίδος, ἵνα μὴ μόνα τὰ ὅπλα φαίνηται πυρὶ δαιόμενα ἐξεπιπολῆς, ἀλλὰ πρὸ αὐτῶν ἡ κεφαλὴ καὶ οἱ ὦμοι τοῦ ἥρωος, ἐξ ὧν ἠκοντίζετο καὶ εἰς τὰ ἔξω τὸ πῦρ ὡσεὶ καὶ φῶς διά τινων φανῶν. ἅμα δὲ δὲ ἡ τοιαύτη ἀπόδοσις δηλοῖ καὶ ὡς οὐ πᾶσα ἡ ἀσπὶς τῷ Διομήδει ἐλάμπετο πυρὶ, ἀλλὰ μόνον αὐτῆς τὸ πρὸς τοῖς ὤμοις ἐκείνου. ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἀναλό*γως τῷ μεγάλῳ ἥρωι ἐπλάτυνε τὴν ἐκ τοῦ ἀστέρος παραβολὴν, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς ἐπὶ βασιλικοῦ βρέφους πάνυ συνέστειλεν, εἰπὼν ἐκεῖνον ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ. ἡ δὲ τραγῳδία τοῦτο παραποιήσασα φησί τινα Ἑλλανίας φανερώτατον ἀστέρ' Ἀθάνας, ἤγουν ἀστέρα τῆς παρ' Ἕλλησιν Ἀθηνᾶς, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν διάδηλον ἐν Ἀθήναις, αἳ παρονομάζονται τῇ Ἀθηνᾷ. ὅμοια γὰρ διάδηλον εἰπεῖν καὶ φανερώτατον, καθότι συγγενῆ ἀλλήλοις καὶ τὸ δαίειν καὶ τὸ φαίνειν, ὧν ἐκ μὲν τοῦ δαίειν ὁ δῆλος, ἐκ δὲ τοῦ φαίνειν ὁ φανερὸς, ὁ καὶ καλὸς διὰ τὴν φαῦσιν, ὡς ταὐτίζεσθαι οὕτω τὸ καλὸν ἀστέρα καθ' Ὅμηρον καὶ φανερώτατον ἀστέρα, *ὃς 514

389 πάνυ ᾤκείωται τῷ ἐνταῦθα παραβολικῶς δαιομένῳ πυρὶ, ὡς ἀπὸ τοῦ αἴθειν παραγόμενος, ὃ ταὐτὸν τῷ δαίειν ἐστίν. αἰστὴρ γάρ τις ἀπὸ τοῦ αἴθειν καὶ ἀπελεύσει τοῦ διχρόνου ἀστήρ. καὶ οὕτω μὲν καὶ τάδε. (Vers. 4.) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς τὸ, δαῖέ οἱ ἐκ κόρυθος πῦρ, χωρὶς τοῦ ν̄ ἐν πολλοῖς ἀντιγράφοις φερόμενον, αἰτίας ἀπαιτεῖ ζήτησιν. μετ' ὀλίγον γὰρ ἐν τῷ, πῦρ δαῖεν ἀπὸ κρατὸς, μετὰ τοῦ ν̄ ἐκφέρεται, ταὐτοδύναμον ὄν. εἰ μὲν οὖν δι' εὐρυθμωνίαν λειοτέραν καὶ οὐ πάνυ ἀηδῆ καὶ τραχεῖαν ἐνταῦθα χασμᾶται τὸ μέτρον, εὕρηται ἰδοὺ λύσις αὕτη· εἰ δὲ μὴ, ζητητέον ἑτέραν αἰτίαν, διὰ τί τὸ δαῖε δίχα τοῦ ν̄ γράφεται πρὸ φωνήεντος. τινὲς μέντοι οὕτω γράφουσι· δαῖε δέ οἱ ἐκ κόρυθος. ἕτεροι δὲ ἀποκοπῆναι φασὶν ἐκ τοῦ δαίετο καὶ διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης γράφεσθαι δίχα τοῦ ν. Πῦρ δὲ [illegible]

*λέγεται οὐ τὸ διόλου ἀναπτόμενον, ἀλλὰ τὸ τῇ οἰκείᾳ φύσει τοιοῦτον. εἰ γὰρ καὶ κάμνει τῇ σβέσει,
ἀλλ' ὅτε πῦρ ἐστὶν, ἀκάματόν ἐστι. διὰ τί δὲ ἐκτείνεται ἡ ἄρχουσα τοῦ ἀκάματον; ὅτι δηλαδὴ πρὸς
ἀναγκαῖον δακτύλου ἀπαρτισμὸν, ὃ δὴ γίνεται καὶ ἐν τῷ ἀθάνατος, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ.
(Vers. 5.) Ἄστρου δὲ καὶ ἀστέρος διαφορὰ, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, καθότι ὁ μὲν ἀστὴρ ἓν σῶμα
ἐστὶ, τὸ δὲ ἄστρον ὡς περιεκτικόν. ἄστρον γὰρ τὸ ἐκ πολλῶν ἀστέρων συγκείμενον ἀστροθέτημα, μιᾷ
φαντασίᾳ ὄψεως ὑποπῖπτον, μετά τινος μυθολογίας ἀποδιδόμενον, ὡς ἐν τοῖς Ἀράτου φαίνεται. καὶ
οὕτω μὲν κατὰ τοὺς παλαιούς. οἱ δὲ ὕστερον συνέχεαν τὰς λέξεις, ὡς εἶναι παρ' αὐτοῖς ταὐτὸν ἄστρον
καὶ ἀστέρα. Τὸ δὲ, ἀστέρ' ὀπωρινῷ, συναληλιμμένως ἔχον διὰ δακτύλου χρείαν, γράφεται καὶ ἄλλως
ἐντελῶς, ἀστέρι ὀπωρινῷ. καὶ ἔχουσι καὶ τοῦτο οἱ παλαιοὶ παράδειγμα συνιζήσεως, ἐν ᾗ δύο βραχεῖαι
*εἰς μίαν λογίζονται· τὸ ρῖ γὰρ καὶ τὸ ō εἰς μίαν συνεκφωνοῦνται βραχεῖαν συλλαβήν. τοιοῦτον δ' ἐν
τοῖς ἑξῆς καὶ τὸ, χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθι Ὀδυσσεὺς, ἠρᾶτο δ' Ἀθήνῃ. ἡ γὰρ τελευταία τοῦ ὄρνιθι καὶ
ἡ ἄρχουσα τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς ἕνα βραχὺν πόδα συνιζάνουσι καὶ ποιοῦσι μετὰ τῆς δῦ βραχείας καὶ
αὐτῆς συλλαβῆς δάκτυλον. Ὀπώρα δὲ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὥρα μεταξὺ κειμένη θέρους καὶ τοῦ
μετ' αὐτὴν μετοπώρου. (Vers. 6.) Τὸ δὲ, λελουμένος Ὠκεανοῖο, ἐλλέλειπται προθέσεως, ἵνα ᾖ, λελου-
μένος ἐπὶ Ὠκεανοῦ. τὸ δέ γε κοινὸν καὶ σύνηθες, λελουμένος Ὠκεανῷ. (Vers. 5.) Λέγει δὲ ἀστέρα
ὀπωρινὸν τὸν κύνα, ὃν ἡ κοινὴ λαλιὰ διὰ τὸ σαφέστερον κύναστρον λέγει, οὗ ἐπιτέλλοντος ἡλίῳ ἤτοι
μικρόν τι προανατέλλοντος οἱ πολλοὶ γίνονται καύσωνες. διὸ καὶ οὔλιον αὐτὸν ἐρεῖ ἀλλαχοῦ. ἀστείως
δὲ καὶ προσφυῶς παρέβαλεν ὁ ποιητής. ὡς γὰρ ἐπιτέλλει ὁ κύων ἡλίῳ, ὅτε ὀλέθρια γίνεται καύματα,
*οὕτω καὶ Διομήδης, μικρὸς οὗτος ἀστὴρ, τῷ μεγάλῳ Ἀχιλλεῖ ἐπιτέλλει, ἤτοι προανατέλλει αὐτοῦ·
ὃς μετὰ μικρὸν ἀναλάμψας καὶ τὸν θυμὸν ἐκκαύσας διώξει τοὺς Τρῶας, ὡς πῦρ ἀκρίδας, καθά φησιν
ἀλλαχοῦ Ὅμηρος ἐν παραβολῇ. (Vers. 6.) Ὠκεανὸς δὲ κατὰ μὲν ἀλληγορίαν ἐστὶ κύκλος, διχάζων
ἐννοηματικῶς τὴν οὐρανίαν σφαῖραν κατὰ ἰσότητα τοῦ τῆς γῆς ἐπιπέδου καὶ τέμνων διχῇ κατ' ἐπίνοιαν
αὐτὴν εἴς τε τὸ ὑπὲρ γῆν καὶ εἰς τὸ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον καὶ διὰ τοῦτο ὁρίζων λεγόμενος. ἐκ τοῦ τοιού-
του Ὠκεανοῦ, κύκλῳ περιειληφότος τὴν γῆν, οἱ ἀστέρες ἀνέρχονται καὶ εἰς αὐτὸν αὖθις δύονται. διὸ
καὶ οὕτω καλεῖται ὡς δι' αὐτοῦ τῶν ἀστέρων ὠκὺ ἄνω γινομένων ἢ καὶ ὠκέως ἀνυόντων τὰς ἑαυτῶν
κινήσεις. ἡ δὲ ποίησις Ὠκεανὸν βούλεται εἶναι ποταμὸν περιῤῥέοντα κύκλῳ τὴν γῆν. ἡ δὲ ἀληθὴς
ἱστορία τὴν ἔξω θάλασσαν Ὠκεανὸν λέγει. διὰ τούτου τοῦ Ὠκεανοῦ οἱ πολλοὶ ἀνατέλλειν *τοὺς ἀστέρας
δοκοῦσιν, ὡς οἷον ἐγγίζοντας ἢ καὶ ψαύοντας μυθικῶς τοῦ ὕδατος. διὸ καὶ Ὅμηρος ποιητικώτερον
λελοῦσθαι ἐπὶ Ὠκεανοῦ ἀστέρα λέγει, ὡς εἴ περ εἶχε τὴν λαμπρότητα διὰ τὸ ἐκεῖ λούσασθαι, καθ'
ὁμοιότητα τῶν λουτρῷ λαμπρυνομένων σωμάτων. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν οἷς λέγει ὁ ποιητὴς πῦρ ἐκ
τοῦ Διομήδους καίεσθαι ἀστέρι ἐναλίγκιον, δοξάζειν φαίνεται πυρά τινα καὶ τοὺς ἀστέρας εἶναι·
ὅθεν καὶ ἀπὸ τοῦ αἴθειν ὁ ἀστὴρ, ὡς ἐῤῥέθη, παράγεται. διὸ καὶ ὁ ζηλωτὴς Ὁμήρου Σοφοκλῆς πυρ-
πνόα τὰ ἄστρα δοξάζει, ἔνθα τὸν Διόνυσον κατά τινα μυστικὸν λῆρον πῦρ πνεόντων χορηγὸν ἀστέρων
515 φησίν. *(Vers. 8.) Σημείωσαι ὅτι θαρσαλέου καὶ ἀνδρείου ἔργον τὸ ὁρμῆσαι κατὰ μέσον, ὅθι πλεῖ-
στοι κλονέοντο. (Vers. 9.) Κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ Δάρης κύριον, ἐὰν ὀξύτονον ἦν, ὥς τινες οἴονται,
εἰς οὖς ἂν εἶχε τὴν γενικήν. τὰ γὰρ εἰς ῆς, φασὶ, δισύλλαβα ὀξύτονα, ἓν ἔχοντα πρὸ τοῦ η σύμφωνον,
εἰς οῦς περατοῦται κατὰ τὴν γενικήν· σαφοῦς, πρηνοῦς, πρυλοῦς, φραδοῦς· οἷον, *φραδέος νόου
ἔργα τέτυκται. τὸ ψιλὴς ψιλῆτος παρ' Αἰσχύλῳ καὶ τὸ, Κουρῆτες ἐμάχοντο, παρὰ τῷ ποιητῇ
καὶ τὸ κριτὴς ἔχουσιν ἄλλον λόγον, ὃν ζητητέον παρὰ τοῖς παλαιοῖς. χρῆσις δὲ τοῦ Δάρητος αὕτη·
ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης, ἀφνειὸς, ἀμύμων, ἱρεὺς Ἡφαίστοιο· δύω δέ οἱ υἱέες ἤστην, Φηγεὺς
Ἰδαῖός τε, μάχης εὖ εἰδότε πάσης, οἵ, φησιν, ἀποκρινθέντες ἐναντίοι τῷ Διομήδει ὡρμήθησαν.
(Vers. 12.) Λέγει δὲ ἀποκρινθῆναι τὸ χωρισθῆναι τοῦ ὁμίλου. ἄλλως δὲ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἀπολο-
γεῖσθαι οὐκ οἶδεν ὁ ποιητὴς, ἀλλ' ὑποκρίνεσθαι λέγει αὐτὸ, καθὰ φανεῖται ἀλλαχοῦ. ποιητικώτερον 390
δὲ τὸ ἀποκρινθέντε μετὰ τοῦ ν̄. ἡ μὲν γὰρ κοινὴ φράσις ἀποκριθῆναι λέγει καὶ ἀποκριθέντε, ὥς που
καὶ κλιθῆναι καὶ κλιθέντε· οἱ δὲ ποιηταὶ φυλάττουσι τὸ ν̄ τοῦ θέματος ἐν τούτοις τῷ νόμῳ τῶν ἀμε-
ταβόλων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ εἰρημένα ἔπη ἐπαινεῖται τῆς διηγηματικῆς ἕνεκεν ἀρετῆς, ἤγουν *τῆς σαφη-

νείας, τῆς συντομίας, τῆς πιθανότητος, αἳ δὴ ἀρεταί εἰσι διηγήματος. ἔγκειται γὰρ τὸ ἔθνος οἱ Τρῶες· τὸ κύριον ὄνομα ὁ Δάρης, οἰκεῖον ἱερεῖ ἐκδέροντι τὰ θυόμενα· ἡ τύχη, τὸ ἀφνειός· ἡ ἀρετὴ, ἀμύμων γάρ· ἡ τῆς ἀρχῆς λειτουργία, ὅτι ἱερεύς· τὰ τῶν παίδων ὀνόματα καὶ ἡ περὶ πόλεμον αὐτῶν ἀρετή. ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις ἰδέσθαι ὑπεμφαινόμενον καὶ ὡς δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. ὁ γὰρ τοῦ ἀφνειοῦ Δάρητος υἱὸς Ἰδαῖος, εἰ καὶ μάχης εὖ οἶδε πάσης, ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ἀφεὶς ἀβοήθητον κεῖσθαι φευξεῖται μετ᾽ ὀλίγα φιλοψυχῶν. σύνηθες δὲ τῷ ποιητῇ οὕτως ἀφελῶς ἀπὸ ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἄρχεσθαι ἐν πολλαῖς τῶν διηγήσεων, οἷον, ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσιν· ἔστι πόλις Ἐφύρη· ἔστι δέ τις αἰπεῖα πέτρα. (Vers. 13. sqq.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τοῖς ἑξῆς μέλλων ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Διομήδους δύο ἀριστέας κατασπάσαι τοῦ ἅρματος, Πάνδαρον καὶ Αἰνείαν, φθάνει προγυ*μνάζων τὸν ἥρωα ἐν ἑτέραις ξυνωρίσιν, ἀδελφικαῖς μέντοι πάσαις. καὶ νῦν μὲν Ἰδαῖον καὶ Φηγέα καταβάλλει τοῦ ἅρματος, εἶτα φονεύει τοὺς τοῦ Εὐρυμέδοντος ὀνειροπόλου γέροντος υἱοὺς, εἶτα τοὺς τῷ Φαίνοπι τηλυγέτους ὄντας δύο υἱοὺς, ἐπὶ τούτοις δὲ δύο Πριαμίδας νόθους τοῦ δίφρου κατέῤῥιψε καὶ τοὺς ἵππους αὐτῶν τοῖς ἑτάροις εἰς νῆας ἐλαύνειν ἔδωκεν, ἐφ᾽ οἷς καὶ κατὰ Πανδάρου καὶ Αἰνείου τῆς ἡρωικῆς συζυγίας ἀνδρίζεται καὶ τὸ ἅρμα νικήσας ἀπάγει. (Vers. 10.) Τὸ δὲ ἱρεὺς ψιλοῦται, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος κεῖται καὶ Ἡροδώρου, συναλιφὲν ἐκ τοῦ ἱερεὺς, ὡς τὸ πόλιες πόλις. καὶ λέγουσιν οἱ αὐτοὶ καὶ κανόνα αἰτιολογικὸν τῆς ψιλώσεως οὐ πάνυ ἀναγκαῖον. κάλλιον οὖν λέγειν ἐψιλῶσθαι αὐτὸ ὡς Ἰωνικόν· ψιλωτικοὶ γὰρ καὶ οἱ Ἴωνες. Τὸ δὲ ἤστην δοκεῖ πλεονασμὸν ἔχειν τοῦ σ̄, εἴ περ ἀπὸ τοῦ ἦν πρώτου προσώπου ἑνικοῦ γίνεται. εἰ δ᾽ ἄλλως ἐκ τοῦ ἦον γίνεται, ἔχοι ἂν σὺν τῷ *ῥηθέντι πλεονασμῷ καὶ συγκοπήν. ἦον γὰρ, ἦες ἦεν· δυϊκὰ ἤετον, ἠέτην, καὶ κατὰ δύο πάθη, ἤστην. (Vers. 11.) Ἡ δὲ τοῦ Φηγέως κλῆσις ἔοικε τῇ τοῦ Ἰδαίου ἀκολουθεῖν. εἰ γὰρ ὁ Ἰδαῖος τῇ Ἴδῃ τῷ ὄρει παρωνόμασται, εἴη ἂν ὁ Φηγεὺς παρώνυμος ταῖς Ἰδαίαις φηγοῖς, ὅ ἐστι δρυσίν· αἳ καὶ χρήσιμοι πρὸς θυσίαν ἦσαν τῷ πατρὶ Δάρητι, σχίζαις κατακαίοντι τὰ ἱερευόμενα. (Vers. 12.) Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸν πεζὸν ἑρμηνεύων ὁ ποιητὴς φησὶν ὁρμηθῆναι τοὺς μὲν Δαρητιάδας ἀφ᾽ ἵππων, τὸν δὲ Διομήδην ἀπὸ χθονὸς πεζόν· ἐξ οὗ δῆλον ὅτι πεζὸς ὁ περὶ τὸ πέδον, ἀφ᾽ οὗ καὶ γίνεται. *(Vers. 14.) Τὸ σχεδὸν ἀεὶ παρ᾽ 516
Ὁμήρῳ ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς λαμβάνεται· ἀφ᾽ οὗ καὶ σχεδία ἡ δι᾽ ὀλίγου συμπαγεῖσα ναῦς, καὶ σχέδιον τὸ 9
αὐθωρὸν, καὶ σχέδην τὸ πλησίον. καὶ παρὰ τοῖς ὕστερον δὲ, εἰ καὶ διστακτικῶς ἡ λέξις λαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ παρ᾽ αὐτοῖς ἐγγύτητα δηλοῖ, οἷον, σχεδὸν ἀφραίνεις, ἤγουν ἐγγὺς καὶ παρ᾽ ὀλίγον. κεῖται δ᾽ ἐνταῦθα τὸ σχεδὸν οὕτως· οἱ δ᾽ ὅτε σχεδὸν ἦσαν ἐπ᾽ ἀλλήλοισιν ἰόντες, ἀντὶ τοῦ κατ᾽ ἀλλήλων ἰόντες ἢ ἐπιόντες ἀλλήλοις. καὶ τοῦτο μὲν καινότερον καὶ χρηστὸν καὶ τοῖς ὕστερον· τὸ δὲ κοινότερον, ἐπ᾽ ἀλλήλους ἰόντες. (Vers. 17.) Καὶ ἐν τῷ, οὐδ᾽ ἔβαλεν αὐτὸν, φανερῶς τὸ βάλλειν ἀντὶ τοῦ ἐπιτυγχάνειν λαμβάνεται. Τὸ δὲ, οὐκ ἔβαλεν, ἀλλαχοῦ οὐκ ἔτυχε λέγεται ἐν τῷ, ἤμβροτες οὐδ᾽ ἔτυχες. (Vers. 18.) Τὸ δὲ μὴ ἐπιτυχὸν βέλος ἅλιον λέγεται τῆς χειρὸς ἐκφυγεῖν, οὐ ἀνάπαλιν τὸ, τοῦ δ᾽ οὐχ᾽ ἅλιον βέλος ἔκφυγε χειρός. καὶ σημείωσαι τὸ, βέλος ἔκφυγεν. οὕτω γὰρ καὶ ἔπος φεύγειν ἕρκος ὀδόντων φησὶν, ὅταν ὁ λόγος εἴη μὴ καίριος. *(Vers. 19.) Ὥς περ ἐκ τοῦ παρὰ ποταμὸν παραποτάμιος σύνθετον ὄνομα, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μετὰ μαζὸν στῆθος μεταμάζιον τὸ μεταξὺ τῶν μαζῶν, ὡς καὶ μεταίχμιον τὸ μεταξὺ τῶν αἰχμῶν. (Vers. 20.) Πάνυ φίλιππον τὸν Διομήδην εἰδὼς ποθεν, οἷα εἰκὸς, ὁ ῥηθεὶς Ἰδαῖος, ἀφεὶς τοὺς ἵππους ἀπόρουσεν, ἀντιδοὺς οἷον αὐτοὺς εἰς λύτρον τῷ Διομήδει. ὁ δὲ περὶ αὐτοὺς πονηθεὶς ἀπέσχετο τοῦ Ἰδαίου, ἵππους ἀγαθοὺς ἀγεννοῦς ἐχθροῦ ἀλλαξάμενος, ὃ τρόπον ἄλλον δὴ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς Αἴθης φανεῖται πεποιηκὼς τῆς εὐγενοῦς καὶ δρομάδος ἵππου. γελοῖος δὲ ὁ ἀφεὶς μὲν τὸ ἅρμα, δι᾽ οὗ τάχιον ἂν ἔφυγε, φεύγων δὲ πεζός· εἰ μὴ ἄρα ἵππους εἰς σωτηρίαν ἑαυτοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀντέδωκεν, οὓς καὶ ἐξελάσας ὁ Διομήδης ἔδωκεν ἑταίροις κατάγειν κοίλας ἐπὶ νῆας. ὅτι δὲ φίλιππος ὁ Διομήδης, δηλοῖ καὶ τὰ κατὰ τὸν Αἰνείαν, οὗ καὶ τοὺς ἵππους ἐξ ἀκριβοῦς
391 πολυπραγμοσύνης γενεα*λογεῖ. καὶ ἐν τοῖς κατὰ Δόλωνα δὲ δηλωθήσεται περὶ τοὺς ἵππους ἐνδιακειμένως ἔχειν αὐτόν. ἴσως δὲ καὶ ταραχθεὶς τὰς φρένας ὁ Ἰδαῖος ὑπὸ φόβου παρεπλάγχθη τοῦ συμφέροντος, ὃ καὶ Πάρις ἔπαθεν, ὁπηνίκα ἑλκόμενος τῆς κόρυθος καὶ ἀγχόμενος οὐκ ἐνόησε χρήσασθαι ξίφει κατὰ τοῦ ἕλκοντος. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὡς ἄφιλον τὸν δειλὸν Ἰδαῖον Ὅμηρος ὑποσκώπτειν ἔοικεν,

εἴ περ ἀπόρουσεν λιπὼν περικαλλέα δίφρον, σὺν αὐτοῖς δηλαδὴ ἵπποις, οὐδ᾽ ἔτλη περιβῆναι ἀδελφειοῦ
κταμένοιο. ἔστι δὲ καὶ νῦν περιβῆναι τὸ ἐπάνω τοῦ νεκροῦ στάντα ὑπερμαχῆσαι, ὃ καὶ ἀμφιβῆναι
λέγεται, ὡς προεγράφη. κυριολεκτεῖται δὲ μάλιστα ἡ λέξις ἐπὶ κυνῶν καὶ λεόντων καὶ τοιούτων, ἃ τῶν
σκύμνων ὑπερμάχονται ἀμφιβαίνοντα. *(Vers. 22.) Τὸ, οὐδὲ γὰρ οὐδέ κεν αὐτὸς ὑπέκφυγε κῆρα
μέλαιναν, καὶ τὸ, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς, καὶ ὅσα τοιαῦτα, περιττὴν ἔχουσι τὴν μίαν ἀπόφασιν
κατὰ Ἀττικὴν συνήθειαν. ἔστι δὲ τῶν δύο ἀρνήσεων ἡ μὲν μία τοῦ ῥηματικοῦ πράγματος, ἡ ἑτέρα δὲ τοῦ
517 προσώ*που, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐδὲ ὑπεξέφυγεν ἂν οὐδὲ αὐτὸς, καὶ ἐνδείκνυνται τὴν παντελῆ ἄρνησιν τοῦ
πράγματος. (Vers. 23.) Τὸ, θεὸς σάωσε νυκτὶ καλύψας, ἀντὶ τοῦ ἀορασίᾳ κρύψας, ὥς περ καὶ ἐκ
τοῦ ἐναντίου πῦρ ἔφη ἀνῆφθαι τῷ Διομήδει τὸ ὁρᾶσθαι καὶ φαίνεσθαι πᾶσιν, ὡς προγέγραπται.
ταὐτὸν δέ ἐστιν εἰπεῖν νυκτὶ καλύψαι καὶ ἠέρι· ἄμφω γὰρ ἀορασίαν δηλοῖ. τοιαύτη δέ τις νὺξ δηλοῦται
καὶ ἐν τῷ, ὀρώρει δ᾽ οὐρανόθεν νύξ. (Vers. 24.) Οἶκτον ἐπὶ γέροντι λυπουμένῳ φράζει τὸ, ὡς δὴ μὴ
πάγχυ γέρων ἀκαχήμενος εἴη, ἤγουν ἵνα μὴ πάντῃ λυποῖτο. *(Vers. 27. sq.) Καινόν τι σχῆμα τὸ,
ἐπεὶ ἴδον υἱοὺς Δάρητος, τὸν μὲν ἀλευάμενον, ὅ ἐστι φυγόντα, τὸν δὲ κτάμενον. τὸ γὰρ σύνηθες οὕτω·
τῶν παίδων τοῦ Δάρητος τὸν μὲν, τὸν δέ. αἰτία δὲ αὕτη τοῦ τοιούτου σχήματος· εἰπὼν ἐξ ἀρχῆς
ὁ ποιητὴς ὡς ἐν σχεδιασμῷ τοὺς υἱοὺς, καὶ μὴ δυνάμενος τῇ τοιαύτῃ πληθυντικῇ καταρχῇ τοῦ λόγου
ἓν ῥῆμα συντάξαι διὰ τὴν τοῦ πάθους ἀμφοῖν τῶν παίδων ἀνομοιότητα, ὁ μὲν γὰρ πέφευγεν, ὁ δὲ
τέθνηκε, διαιρεῖ ἐξ ἀνάγκης τὸ συνημμένον, καὶ λύει τὴν πληθυντικὴν αἰτιατικὴν εἰς δύο ἑνικὰς αἰτια-
κάς. σχηματίζει δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὁμοίως ὁ ποιητής. οὕτω δέ πως πρὸ τούτου ᾐτιολόγηται καὶ τὸ,
ἄμφω δ᾽ ἑζομένω, γεραρώτερος ἦεν Ὀδυσσεύς. ὅμοια δὲ τῷ ῥηθέντι κατὰ τοὺς υἱοὺς τοῦ Δάρητος
σχήματι καὶ ἕτερα μυρία οὐ μόνον παρ᾽ Ὁμήρῳ ἀλλὰ καὶ ἑτέροις, ἐν οἷς καὶ Σοφοκλέους τὸ, τὼ κασι-
γνήτω, ἤγουν τοὺς κασιγνήτους, τὸν μὲν προτίσας, *τὸν δ᾽ ἀτιμάσας ἔχει. πάρισα δὲ ποιητικὰ καίρια
τῷ ποιητῇ ἀγλαΐζοντι τὸν λόγον ἐπὶ τῇ τοῦ ἥρωος ἀριστείᾳ τὸ ἀλευάμενον καὶ τὸ κτάμενον, ὧν τοῦ μὲν
ἀλέω τὸ θέμα, οὗ ἐκ παραγώγου μὲν τὸ ἀλεείνω γίνεται, ἐξ ἐπενθέσεως δὲ τοῦ ῡ τὸ ἀλεύω, τούτου
ἀόριστος ἤλευα, ὅθεν τὸ ἠλευάμην καὶ ὁ ἀλευάμενος· τοῦ δὲ κτάμενον προϋπάρχει ῥῆμα κτῶ, ἀφ᾽ οὗ
δύο παράγωγα, τὸ κτείνω ῥητὸν καὶ τὸ κτῆμι ἄῤῥητον, οὗ μετοχαὶ ὁ κτὰς ὡς ἱστὰς, καὶ ὁ κτάμενος
ὡς ἱστάμενος. καὶ μετ᾽ ὀλίγα δὲ ὁμοίως παρισοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, χαζώμεσθα, Διὸς δ᾽ ἀλεώμεθα μῆνιν.
(Vers. 29.) Ἀθηνᾶ ἡ φρόνησις, χειρὸς ἑλοῦσα τὸν τοῖς Τρωσὶ βοηθοῦντα θοῦρον Ἄρηα, ἤτοι τὸ
ἄ*λογον θράσος, ἐξάγει τῆς μάχης, ὡς ἤδη τῆς ἀλογίστου θρασύτητος ἀποσβεννυμένης κατὰ βραχὺ
τοῖς Τρωσί. συναποχωρεῖ δὲ καὶ αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ, διότι οὐκέτι βουλευμάτων χρεία τοῖς ἔμφροσιν Ἕλλη-
σιν, οὐδὲ θεωρίας βουλευτικῆς, ἀλλὰ πράξεων ῥωμαλέων καὶ ἀνδρικῶν· συντομώτερον δὲ ἄλλως
εἰπεῖν, διότι οὔτε οἱ Ἕλληνες νῦν βουλεύονται οὔτε οἱ Τρῶες ἀλογίστως μάχονται, καὶ ὅτι οὐδὲ μέγα τι
εὐθὺς γίνεται, ὡς μετὰ ταῦτα, οὐδὲ θεῶν παρουσίας δεόμενον, ἔτι δὲ καὶ ἵνα σεμνύνῃ τοὺς Ἀχαιούς.
ὡς ἐν τῇ καταμόνας καὶ δίχα θεῶν μάχῃ ὑπερτεροῦντας τῶν Τρώων· ἔτι ποιεῖ Ὅμηρος τοῦτο καὶ ἵνα
μὴ τὰ λεγόμενα ἐνταῦθα μῦθοι δόξωσι. διὸ ἐξάγει τοὺς μυθικοὺς θεοὺς καὶ ἐκ μέσου τίθησι.
(Vers. 30.) Τὸ δὲ, χειρὸς ἑλοῦσα, ἢ πέπλου, καὶ τὰ τοιαῦτα, Ἀττικὰ, ἀντὶ τοῦ, ἐκ τῆς χειρὸς ἢ τοῦ
πέπλου. ἢ καὶ τὸ ἑλεῖν ἀντὶ τοῦ ἅψασθαι καὶ νῦν εἴληπται. *(Vers. 31.) Ἀναδιπλασιάζων ἐνταῦθα 392
Ὅμηρος τὴν τοῦ Ἄρεος κλητικὴν ἐν τῷ, Ἆρες, Ἄρες, βροτολοιγὲ, μιαιφόνε, τειχεσιπλῆτα· ὅ περ ἀπα-
ραλλάκτως που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς κεῖται, ἐκτείνει ἐν τῇ πρώτῃ κλήσει τὸ δίχρονον, συστέλλει δὲ ἐν τῇ
518 δευτέρᾳ. καὶ ὅρα ὅπως ὁμοῦ παρέ*θετο τὸ αὐτὸ ὄνομα ἐν ἐκτάσει τε διχρόνου καὶ ἐν συστολῇ, ὡς ἂν
ἐνδείξηται σαφέστατα τὴν διφόρησιν τῶν δισήμων διχρόνων, ἥ τις πολλαχοῦ φαίνεται. καὶ μὴν
ἐνταῦθα δόξοι ἂν λόγος κανονικὸς ὑπεῖναι τῇ διφορήσει, ἵνα τὸ μὲν δεύτερον Ἄρες συστέλλῃ τὸ
δίχρονον, ὡς τοῦ Ἄρης ἐκ βραχυνομένου τοῦ στερητικοῦ ᾱ καὶ ἐκ τοῦ ῥῶ τὸ λέγω συγκειμένου
κατά τινας· τὸ δὲ πρῶτον Ἆρες ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν ὡς ἐκ τῆς ἀρᾶς καὶ τοῦ ἀρᾶσθαι. ὡς γὰρ τοῦ
ἴσχω θέσει μακρὰν ἔχοντος τὴν παραλήγουσαν διὰ τὰ ἐπαγόμενα δύο σύμφωνα ὁ ἐκεῖθεν γενόμενος
ἰχὼρ ἐν ἀπελεύσει τοῦ σ̄, οὐ θέσει ἀλλὰ φύσει, μακρὰν ἔχει τὴν παραλήγουσαν, οὕτως ἐκ τοῦ ἀρνὸς,
ἐν ᾧ θέσει μακρὰ ἡ ἄρχουσα, γενόμενα τὸ ἀρᾶσθαι καὶ ἡ ἀρὰ τὸν μὲν ἄρνα θέσει μακρὸν ἀφιᾶσιν

*ἔχειν τὸ παραλῆγον ᾰ, ἐκεῖνα δὲ φύσει ἐκτείνου*σι τὸ ἐν αὐτοῖς ἀρκτικὸν ᾱ, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ἀλλ'
ἕνεκ' ἀρητῆρος, καὶ ἐκ τοῦ, θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαράς. οὐκοῦν καὶ Ἄρης ὁ ἐκ τοῦ ἀρᾶσθαι ἢ τῆς ἀρᾶς
γενόμενος φύσει μακρὸν ἔχει τὸ κατάρχον δίχρονον. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχοιτο ἂν λόγου. τινὲς δέ
φασι γενέσθαι τοῦτο οὐ μόνον κατὰ ἀδιαφορίαν διχρόνου, ἀλλὰ καὶ ὅτι φυσικώτερον ὁ ποιητὴς
ἐνταῦθα, ὡς οἷόν τε ἦν, φυσικὴν ἐξαλλαγὴν Ἄρεος, ἤτοι πολέμου, μιμεῖται, ὃς ἐξ ἐπιτάσεως πολλῆς
καὶ μεγίστης συντονίας ὕστερον ἄνεσιν δέχεται καὶ οἷον τινὰ συστολὴν, ὡς κεκμηκότων τῶν μαχομένων,
ἀπεναντίας τῇ καθ' Ὅμηρον ἀλλαχοῦ ἔριδι. ἐκείνη γὰρ πολέμου προάρχουσα ἐκ μικροῦ εἰς μέγα ἄνεισιν.
Ἰστέον δὲ, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, ὅτι τοῦ, Ἆρες Ἄρες, τὸ σχῆμα παλιλλογία
ἐστὶ, καὶ ὅτι ὁ γραμματικὸς Ἰξίων τὸ δεύτερον ἄρες ὀξύνει, γράφων ἀρὲς, ὅ ἐστι βλαπτικέ. οὐδέ
ποτε γάρ, φησι, κυρίου ὀνόματος κλητικὴ πα*ραλλήλως κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ. πρόδηλον δέ, φησι,
καὶ ἐκ τοῦ βροτολοιγὲ καὶ τοῦ μιαιφόνε ὅτι καὶ τὸ ἄρες ἐπιθετικόν ἐστιν. ὁ δὲ Πτολεμαῖος καὶ ἡ παρά-
δοσις διὰ μείζω ἔμφασιν κύριον καὶ τὸ δεύτερον Ἄρες παραλαμβάνει. Σημειωτέον δὲ ὅτι κοινὴ μὲν
καθωμιλημένη κλίσις τοῦ Ἄρεος κατὰ τὸν Δημοσθένην ἐστὶ καὶ κατὰ τὰ ὅμοια ἐκείνῳ· κλίνεται δὲ καὶ
ἄλλως κατὰ τοὺς παλαιούς. Ἡρωδιανὸς οὖν φησὶν ὅτι πλείοσι κλίσεσιν ὁ Ἄρης κέχρηται. καὶ γὰρ καὶ
ὡς ἰαμβικὸν μὴ ἔχον ἐπ' εὐθείας τὸ τ̄ περιττοσύλλαβον ἔχει τὴν γενικὴν, Ἄρης Ἄρητος, ὅθεν Ἀρητιά-
δης παρ' Ἡσιόδῳ πατρωνυμικὸν καὶ Ἀρητίων ὑποκοριστικόν. κλίνεται δὲ καὶ ὡς σπονδειακὸν, Ἄρης
Ἄρου, ὅθεν κατὰ Ἰάδα διάλεκτον ἐπεκτείνας Ἀρχίλοχος ἔφη ἐν τοῖς τριμέτροις παῖδα Ἄρεω μιηφόνου.
ἔστι, φησὶ, καὶ ἄλλη πλάγιος παρ' Ὁμήρῳ, Ἄρεος ἀνδροφόνοιο, καθ' ὁμοιότητα τῶν ὑπὲρ δύο συλ-
λαβάς. ὡς γοῦν *Σωκράτης Σωκράτεος ὦ Σώκρατες, οὕτως Ἄρης Ἄρεος Ἄρες. ἔστι καὶ Ἄρεως
γενικὴ, ἣν οὐ χρὴ γενέσθαι ἀπὸ τοῦ Ἄρης. ὡς γὰρ οὐκ ἂν Ἀττικοὶ ἐπεκτείναντες ἐροῦσιν ἀπὸ τοῦ Σω-
κράτεος Σωκράτεως διὰ τοῦ ω̄ μεγάλου, ἀλλ' οὐδὲ Ἴωνες Σωκράτηος, οὕτως οὐδὲ ἀπὸ τοῦ Ἄρης Ἄρεος
τοιοῦτόν τι γενήσεται. ἀλλὰ μὴν εὑρίσκομεν καὶ Ἄρηος καὶ Ἄρηι κρατερῷ καὶ Ἄρηα. λεκτέον οὖν ὅτι
Ἀττικοὶ καὶ Ἴωνες ἑτέραν κατάληξίν, φησιν, ὑποστησάμενοι, οὕτω πεποίηνται ταύτην τὴν κλίσιν.
ἔσται δὴ καὶ Ἄρευς εὐθεῖα, ἥ τις παρ' Ὁμήρῳ μὲν οὐκ ἔστι, παρὰ δὲ Ἀλκαίῳ εὑρέθη, οὗ καὶ χρῆσιν
προαγαγὼν λέγει καὶ ὅτι βεβαρυτόνηται μόνον ἐκ πάντων τῶν εἰς ευς ὡς Αἰολικόν· Αἰολέων γὰρ ἴδιον
τὸ βαρυτονεῖν. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ἡρῳδιανοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ τειχεσιπλῆτα τινὲς διὰ τοῦ β̄
γράφουσιν. ἀμφοτέρων δὲ μία ἔννοια. ἔστι γὰρ τειχεσιπλήτης μὲν, ὡς ἄν τις εἴπῃ, πολιορκητὴς,
ὁ τοῖς *τείχεσι πλησιάζων ἐπὶ πορθήσει· τειχησιβλήτης δὲ ὁ καταβάλλων τὰ τείχη. καὶ ὅτι βροτολοιγὸς
κοινότερον μὲν ὁ ἀνδροφόνος· δύναται δέ ποτε σκωφθῆναι τοιοῦτος καὶ ὁ ἄτεχνος ἰατρός. ὁ δὲ κωμι-
κός, φασι, βροτολοιγὸν ἰδίως που ἔφη τὸν καὶ αἰσχρολοιχὸν λεγόμενον κατὰ ἀναλογίαν τοῦ ματιολοιχοῦ
διὰ τὸ τοὺς τοιούτους παραιτίους γίνεσθαι τοῦ μὴ κύειν γυναῖκας καὶ οὕτως ἐπ' ὀλέθρῳ βροτῶν εἶναι.
ἡ δὲ τὰ τοιαῦτα μεθοδεύουσα βλασφημία, ἥν, φασι, κατεδείξατο μὲν Ὅμηρος ἀρχῆθεν, καὶ οἱ τῷ
χρόνῳ ἐγγὺς αὐτοῦ ποιηταὶ, ἐπηύξησαν δὲ ὕστερον κωμικοί τε καὶ ῥήτορες. ἔστι δ' ὅποι καὶ τῶν συγ-
γραφέων τι*νὲς καὶ ἄλλας λέξεις ὁμοίως ἐκαινοτόμησαν, ὡς ἑξῆς που φανεῖται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι* 519
*τὸ μιαιφόνος οὐδ' ἐνταῦθα ἐπὶ ὕβρει κεῖται. τί γὰρ ἔδει μάτην οὕτω καὶ οὐκ ἐν καιρῷ λοίδορον εἶναι
τὴν Ἀθηνᾶν; δηλοῖ δὲ ἁπλῶς οὕτως ὡς ἐν μετρίῳ σκώμματι τὸν αἱμοβαφῆ. ἔστι γὰρ μιαίνεσθαι μὲν
τὸ βάπτεσθαι, ὡς καὶ προγέγραπται· ἀφ' οὗ καὶ μιαρός που νεκρὸς ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ αἱμοβαφής. φόνος
δὲ τὸ αἷμα. ἐνθυμητέον δὲ καὶ ὡς ἐν τῇ προσεχῶς ἐκτεθείσῃ χρήσει τοῦ Ἀρχιλόχου τὸν παρ' Ὁμήρῳ
μιαιφόνον μιηφόνον ἐκεῖνος ἔφη.* (Vers. 33.) *Ὀρέξαι καὶ ἐνταῦθα τὸ δοῦναι. φησὶ γάρ· ὁπποτέροισι
πατὴρ Ζεὺς κῦδος ὀρέξει, ἤγουν ἐκτείνας τὴν χεῖρα δώσει. κυρίως γὰρ ὀρέγειν τὸ ἐκτείνειν, ὅθεν καὶ
ὀρεκτὸν, ὡς προεδηλώθη, δόρυ. καὶ ὀργυιὸς ἡ εἰς πλάτος ἔκτασις ἀμφοῖν ταῖν χεροῖν. τὸ μέν*τοι
ὀρέξασθαι παθητικῶς οὐ δόσιν ἀλλὰ μόνην ἔκτασιν δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ἐνταῦθα Ὁμηρικὸν τόπον
ἐπὶ προσώποις εἰρηνικοῖς παρῳδήσας ἐρεῖ τις οὕτω· οὐκ ἂν δὴ τούσδε μὲν ἐάσαιμεν καὶ τούσδε μάρ-
νασθ', ὁπποτέροισι θεὸς κῦδος ὀρέξοι,* (Vers. 34.) *νῶι δὲ, τουτέστιν ἡμεῖς, χαζώμεσθα, θεοῦ*
893 *δ' ἀλεώμεθα μῆνιν, ὅ ἐστιν ἐκκλίνωμεν, ὡς πρὸ βραχέων εἴρηται.* *(Vers. 35.) *Μάχην ἔλλογον δηλοῖ,* 22
ὡς καὶ προεδηλώθη τὸ, ἡ Ἀθηνᾶ μάχης ἐξήγαγε θοῦρον Ἄρηα. ἔνθα φανερῶς ἑτεροῖον παρὰ τὴν

μάχην ὁ Ἄρης ἐστίν. (Vers. 36.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Σκάμανδρον ἠιόεντα λέγει διὰ τὰ περὶ αὐτὸν,
ὡς εἰκὸς, ὀχθώδη, αἰγιαλοῦ δίκην, ἵνα εἴη συγκοπεὶς ἐκ τοῦ ἠιονόεις· ἠιόνες γὰρ οἱ αἰγιαλοί. δύνα-
ται δὲ καὶ ἀπὸ ἄνθους τοῦ ἴου εἶναι πλεονασμῷ τοῦ η ἠιόεις, οἱονεὶ ὁ ἀνθηρὸς διὰ τὸν προῤῥηθέντα
ἐκεῖσε ἀνθεμόεντα λειμῶνα. (Vers. 37.) Ὅτε Τρῶας ἔκλιναν Δαναοὶ, ἕλε δ᾽ ἄνδρα ἕκαστος ἡγεμόνων,
πρῶτος ὁ Ἀγαμέμνων ἐξέβαλε, τουτέστιν ἐξέῤῥιψέ τινα τοῦ δίφρου Ὀδίον, ἀρχὸν Ἁλιζώνων· πρώτῳ γὰρ
στρεφθέντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξε. καὶ σημείωσαι ὅτι πρῶτος ὁ βασιλεὺς ἀνδραγαθεῖ ἐνταῦθα καὶ ὅτι
τὸν πρῶτον στρε*φθέντα εἰς φυγὴν ὡς λειποτάκτην μισῶν Ὅμηρος οὐκ ἐᾷ διεκσωθῆναι. (Vers. 40.)
Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ὁ τὰ νῶτα δείξας ἀβοήθητός ἐστιν ὡς ἤδη κείμενος. διὸ καὶ ὁ Νέστωρ τῷ Διομήδῃ
κειμένῳ πού φησιν· ἔγρεο, μή τίς τοι καθεύδοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν
ἐμπαγῆναι τὸ δόρυ τῷ στήθει καὶ διεκπεσεῖν εἰς ὤμους καὶ μετάφρενα οὐ μωμητὸν ἦν, ὡς πολλαχοῦ
φαίνεται, τὸ δὲ ἀνάπαλιν ἀγεννὲς ἦν· καὶ ὅτι τὸ Ὀδίος παροξύνεται ὡς τρίβραχυ κύριον κατὰ κανόνα, ὃς
ἤδη γνωσθεὶς ὅμως που καὶ μετὰ τοῦτο γραφήσεται. Ἁλιζώνους δὲ οἱ μὲν τοὺς Παφλαγόνας φασὶ, οἱ
δὲ τοὺς περὶ τὴν ἀγκάλην τοῦ Πόντου τὴν μεταξὺ Τραπεζοῦντος καὶ Παφλαγονίας, παρὰ τὸ τῇ ἁλὶ
ζώννυσθαι ἤτοι περιέχεσθαι. ἄλλοι δὲ θέλουσι περὶ τὴν Καρικὴν αὐτοὺς κεῖσθαι θάλασσαν. τολμῶσι
δέ τινες καὶ ἔθνος αὐτοὺς καλεῖν Θρᾳκικόν. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν πλατύτερον ἐν τῇ Βοιωτίᾳ καὶ ἐν
*τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι φιλεῖ Ὅμηρος στρεφθέντα λέγειν, οὐ μὴν στραφέντα, ὡς
καὶ Εὐριπίδης θρεφθῆναι εἶπεν ἀντὶ τοῦ τραφῆναι. προτιμῶνται γὰρ οἱ σοφοὶ τὴν καίριον τραχυφω-
νίαν τῆς ἀκαίρου λειότητος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ βρεχθῆναι τὴν γῆν παρὰ Δίωνι ἀντὶ τοῦ βραχῆναι, καὶ
τὸ θαφθεῖσι παρ᾽ Ἡροδότῳ ἀντὶ τοῦ ταφεῖσι, καὶ χλανιδίων ἔσω κρυφθεὶς παρ᾽ Εὐριπίδῃ καὶ βλα-
φθεὶς παρὰ τῷ ποιητῇ ἀντὶ τοῦ βλαβείς. Διασαφῶν ὁ ποιητὴς, ποῖον λέγει μετάφρενον, ἐπάγει γνώ-
ρισμα σαφὲς, ὅτι τὸ μεταξὺ μὲν τῶν ὤμων, ἀντικρὺ δὲ τοῦ στήθους. φησὶ γάρ· μεταφρένῳ ἐν δόρυ
520 πῆξεν ὤ*μων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασε, καὶ πάλιν μετ᾽ ὀλίγα· μετάφρενον οὔτασε δουρὶ
ὤμων μεσσηγὺς, καὶ ἑξῆς ὁμοίως. (Vers. 42.) Οὐχ᾽ οὕτω τραχὺν ἦχον ὁ δοῦπος ἔχει, ὡς ὁ ἄραβος,
καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ ποιητὴς εἰπών· δούπησε δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ τεύχεα ἐπ᾽ αὐτῷ, τῷ μὲν σώματι
11 δοὺς τὸν δοῦπον, τοῖς ὅπλοις δὲ τὸν ἄραβον. *(Vers. 43. sq.) Φαιστὸς μὲν ὀξυτόνως πόλις Κρήτης,
Φαῖστος δὲ βαρυτόνως κύριον ὄνομα, ὃν Ἰδομενεὺς ἀναιρεῖ. ἔνθα καὶ ὅρα ὅπως ἀστείως ὁ ποιητὴς
τῷ τῆς Κρήτης βασιλεῖ ἄνδρα ὑποκλίνει ἐκεῖθέν πως τὸ ὄνομα ἔχοντα. ὁ γὰρ Φαῖστος οὗτος
ὁ ἐκ Τάρνης, φησὶν, ἐριβώλακος, τῇ Φαιστῷ παραλαλεῖται πόλει Κρητικῇ. Τάρνη δὲ Μηόνων ἤτοι
Λυδῶν πόλις, ἐπίκουρος Τρώων. ὁ δὲ γράφων τὰ ἐθνικὰ καὶ πόλιν Ἀχαΐας Τάρνην φησί. γέγονε δέ
τις μνήμη Τάρνης καὶ ἐν Βοιωτίᾳ. (Vers. 46.) Τὸ κεντῆσαι ἤτοι τρῶσαι νύξαι λέγει. φησὶ γάρ·
ἔγχει μακρῷ ἔνυξεν ἵππων ἐπιβησόμενον. (Vers. 47.) Φανερῶς καὶ ἐνταῦθα κεῖται ὁ σκότος ἀρσενι-
κῶς ἐν τῷ, στυγερὸς δ᾽ ἄρα μιν σκότος εἷλε. λέγει δὲ τὸν θάνατον. διὸ παρακατιὼν φησι· θάνατος
δέ μιν ἀμφεκάλυψε, καὶ πάλιν· τὸν δὲ κατ᾽ ὄσσε ἔλλαβε πορφύρεος θάνα*τος. τὸ μέντοι ἐπὶ τοῦ ἀέρος
καὶ αὐτὸ τὰ μὲν πολλὰ οἱ παλαιοὶ ἀρσενικῶς προάγουσι· ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατὰ γένος οὐδέτερον.
(Vers. 48.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ σκυλεύειν συλεύειν φησι, διότι καὶ τὰ σκῦλα, σῦλα λέγεται. ὅθεν
καὶ τὸ συλαγωγεῖν. προσφυῶς δὲ τὸν ἐν Ἅιδου σκότον στυγερὸν ἔφη παρὰ τὴν ἐκεῖσε Στύγα.
28 *(Vers. 49. sqq.) Σκαμάνδριόν τινα λέγει ὑπὸ Μενελάου πεσεῖν θήρης αἵμονα, ἤγουν ἐπιστήμονα, 394
ἐσθλὸν θηρητῆρα, ἐκηβολίαις κεκασμένον, ὃν ἐδίδαξεν Ἄρτεμις αὐτὴ βάλλειν ἄγρια πάντα, τά τε
τρέφει οὔρεσιν ὕλη. ἔπαινοι δὲ ταῦτα κυνηγοῦ, ὅτι δὲ κυνηγετικὴ ἡ Ἄρτεμις, πολλαχοῦ ὁ μῦθος φησίν.
ὥς περ δὲ τὸν ἄριστον χαλκεύειν ὁ Ἥφαιστος λέγεται διδάξαι, καὶ τῷ τοξότῃ διδάσκαλος ὁ Ἀπόλλων,
καὶ ὁ δεξιὸς δὲ κλέπτειν Ἑρμοῦ πλάττεται μαθητὴς, Ἀθηνᾶς δὲ ὁ τέκτων, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ὁ Φέρεκλος,
οὕτω καὶ τὸν κυνηγετικὸν Σκαμάνδριον ἡ Ἄρτεμις ὡς θηρατικὴ διδάξαι τὴν θήραν λέγεται, οὐ διά
τινος μεθοδεύοντος ἢ ἐνεργοῦντος τὰ ἐκείνης, ἀλλ᾽ αὐτὴ ἐκείνη, ὃ δὴ κατ᾽ ἐξοχὴν ῥηθὲν τεχνικώτατον
ὡς θυμόσοφον ἢ θεόσοφον εἶναι τὸν Σκαμάνδριον ὑποδηλοῖ. οὕτω καὶ Φέρεκλος μετ᾽ ὀλίγιστα φιλη-
τὸς φανεῖται τῇ Ἀθηνᾷ ὡς ἀγαθὸς ναυπηγός. (Vers. 51.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἐσθλὸν θηρητῆρα, ἑρμ-
ηνευτικόν, ἐστι τοῦ αἵμονα θήρης, ὥς περ καὶ τὸ, Ἄρτεμις αὐτὸν ἐδίδαξεν. ἔστι δὲ αἵμων οἱονεὶ

*δαίμων ἤτοι δαήμων, τουτέστι μεμαθηκώς· οὗ τὸ ἐναντίον ἀδαήμων, οἷον· μάχης ἀ*δαήμονι φωτί. ἡ δὲ τραγῳδία ἔχει καὶ κύριον ὄνομα Αἵμονα.* (Vers. 52.) *Τὸ δὲ, ἅ τρέφει οὔρεσιν ὕλη, φιλοσόφως πρόσκειται. ἄγρια μὲν γὰρ φύσει πάντα τὰ ἄλογα· ὧν διαστέλλεται τῷ ἡμέρῳ ὁ ἄνθρωπος. κυνηγὸς δὲ οὐχ' ὁ πᾶν ἁπλῶς ἄγριον βάλλων, ἀλλ' ὁ τὰ ἐν ὄρεσι. τὰ κατοικίδια γὰρ ἄγρια ἢ τὰ περιειργμένα καὶ ὁ τυχὼν ἂν βάλλοι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς τὸ μὲν ἑκηβόλος Ἀπόλλωνος ἐπίθετον εἶναι θέλει ὁ ποιητὴς, τὸ δὲ θηλυκὸν παράγωγον τὴν ἑκηβολίαν οὐκ ὀκνεῖ καὶ ἀνδρὶ θνητῷ ἐπιλέγειν, ὥς περ ἐνταῦθα τῷ Σκαμανδρίῳ αὐτὴν προσμαρτυρεῖ. ἐκ τοῦ ἑκὰς δὲ βάλλειν ὁ ἑκηβόλος συντεθεὶς, καθὰ καὶ ἡ ἑκηβολία, *ὅμως διὰ τὸ συχνὸν τῶν βραχειῶν συλλαβῶν ἔτρεψαν τὸ ᾱ τῆς δευτέρας μετὰ τὴν ἄρχουσαν* 521
συλλαβῆς εἰς μακρὸν τὸ η̄ διὰ συντέλειαν δακτυλικήν. τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ τὴν ἐλαφοβολίαν ἐλαφηβολίαν ἔφρασε καὶ τὴν σταχυολόγον σταχυηλόγον καὶ τὸν λαμπαδοφόρον λαμπαδηφόρον. *(Vers. 53. sqq.) *Τὸ, ἀλλ' οὔ οἱ τότε χραῖσμεν Ἄρτεμις, ἁπλῶς οὕτω παρέῤῥιψεν ἀφελῶς ὁ ποιητὴς, οὐ σκώπτων τὴν Ἄρτεμιν, ὡς μὴ ἔχουσαν τῷ μαθητῇ κυνηγῷ Σκαμανδρίῳ βοηθεῖν, ἀλλ' αὐτὸ λέγων ἁπλοϊκῶς δίχα εἰρωνείας τὸ πρᾶγμα, ὅτι δηλαδὴ οὐδὲν ἐλυσιτέλησε τῷ Σκαμανδρίῳ ἡ τοξικὴ τέχνη. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα παρὰ τῷ ποιητῇ σχήματα, καθὰ καὶ ὅτε ξενοδόχου τινὸς πεσόντος φησὶν, ὡς οὐδέν τι τότε αὐτῷ ἔχραισμεν ἡ φιλοξενία καὶ τὸ πάντας φιλεῖν ὁδῷ ἔπι οἰκία ἔχοντα. καὶ ἐκεῖ γὰρ οὐ σκώπτει ἀπανθρώπως τὸ τῆς φιλοξενίας φιλάθρωπον, ἀλλὰ φιλαλήθως ἱστορεῖ οἷος ἐκεῖνος ὢν οἷον ἔπαθεν.* *(Vers. 59. sqq.) *Ἀναιρεῖται ἐνταῦθα ὑπὸ Μηριόνου Φέρεκλος, τέκτονος υἱὸς Ἁρμονίδου, ὃς ὑπὸ Ἀθηνᾶς, φησὶν, ἔξοχα φιλούμενος χερσὶν ἠπίστατο δαίδαλα πάντα τεύχειν, ὃς καὶ Ἀλεξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας ἐΐσας ἀρχεκάκους, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο, οἷ τ' αὐτῷ. ἰστέον δὲ ὡς φέρεται λόγος ὅτι Λακεδαιμονίοις, λοιμῷ πιεζομένοις, ἔχρησεν Ἀπόλλων ἐξιλάσκεσθαι τοὺς τῶν Τεύκρων ἤγουν τῶν Ἰλιέων δαίμονας. Μενέλαος οὖν ἀφικόμενος εἰς Ἴλιον ἐποίει τὸ προσταχθέν· κἀκεῖθεν συμπλεύσαντος αὐτῷ Ἀλεξάνδρου συμπαραγέγονεν εἰς Δελ*φούς. καὶ αὐτὸς μὲν ἐζήτει χρησμὸν λήψεσθαι περὶ παίδων γενέσεως, Ἀλέξανδρος δὲ περὶ γυναικὸς ἐμαντεύετο. χρᾷ οὖν αὐτοῖς ἡ Πυθία· Τίπτε δύο βασιλῆες, ὁ μὲν Τρώων, ὁ δ' Ἀχαιῶν, Οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντες ἐμὸν δόμον εἰσανέβητε; Ἤτοι ὁ μὲν πώλοιο γόνον διζήμενος εὑρεῖν· Αὐτὰρ ὃ πῶλον ἑλεῖν. τί νυ μήσῃ, ὦ μεγάλε Ζεῦ; τοὺς δὲ, μὴ νοήσαντας τὸ λόγιον,*
395 *χωρισθῆναι. Διὸ καὶ Ὅμηρός φησιν ὅτι αἱ νῆες κακὸν ἐγένοντο τοῖς Τρωσὶ καὶ τῷ ναυπηγησαμένῳ·* (Vers. 64.) *ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκ θέσφατα ᾔδη, τὸν ῥηθέντα δηλαδὴ χρησμὸν, ἢ ἃ ὤφειλεν εἰδέναι. πυθέσθαι γὰρ ἐχρῆν καὶ μαθεῖν θεόθεν, εἰ ναυπηγητέον. οἱ δέ φασιν ὅτι θέσφατα λέγει ὧδε ὁ ποιητὴς τὸν χρησμὸν, ὃς δοθεὶς τοῖς Τρωσὶν ἐκέλευε ναυτιλίας μὲν ἀπέχεσθαι, γεωργίᾳ δὲ προσέχειν τὸν νοῦν, μή ποτε θαλάσσῃ χρώμενοι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὴν πόλιν ἀπολέσωσιν.* (Vers. 59.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, τέκτονος υἱὸν, οἱ μὲν ἀκριβέστεροι ἐπίθετόν φασιν, *οἷα τέκτονος λεγομένου καὶ τοῦ ναυπηγοῦ, ὡς δηλοῖ τὸ, τεκτήνατο νῆας ἐΐσας· ὥστε εἶναι ἐνταῦθα δύο πρόσωπα, υἱὸν μὲν τὸν Φέρεκλον, πατέρα δὲ τὸν Ἁρμονίδην. τινὲς δὲ κύριον ἐνόησαν ὄνομα καὶ τὸν Τέκτονα καὶ τρία φασὶ πρόσωπα, ἵνα ὁ μὲν Φέρεκλος εἴη Τέκτονος υἱὸς, ὁ δὲ Τέκτων υἱὸς τοῦ Ἅρμονος. καὶ ὅρα ὅπως οἰκεῖα ναυπηγοῖς τὰ ὀνόματα. ὁ γὰρ νῆα τεκταινόμενος κλᾷ τε φερόμενα τὰ ξύλα καὶ εὖ δὲ συναρμόττει αὐτά. οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγου Δάρητά τινα ἔλεγεν ἱερέα, καὶ υἱὸν αὐτοῦ ἱστορεῖ Φηγέα. ἐκδέρειν γὰρ δεῖ τὰ θυόμενα καὶ φηγοῖς καίειν, τουτέστι ξύλοις.* (Vers. 60.) *Τὸ δὲ, ὃς ἠπίστατο δαίδαλα τεύχειν, καὶ, ὃς *Ἀλε-* 522
ξάνδρῳ τεκτήνατο νῆας, τινὲς μὲν περὶ τοῦ Φερέκλου νοοῦσιν· ὃ καὶ κάλλιον. οὕτω γὰρ ἱστοροῦσι πολλοὶ, ὧν καὶ ὁ Λυκόφρων ἐστί· τινὲς δὲ περὶ τοῦ Ἁρμονίδου. καὶ ἔστιν ὁ τρόπος ἀμφιβολία. (Vers. 61.) *Ἀθηνᾶ δὲ λέγεται τῷ τέκτονι τούτῳ διδάσκαλος, ἐπεὶ αἱ κατὰ χειρῶν ἀξίαν τοιαῦται τέχναι τὴν Ἀθηνᾶν ἐπιστάτιν ἐπιγράφονται, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται.* (Vers. 63.) *Τὸ δὲ, αἳ πᾶσι κακὸν Τρώεσσι γένοντο, τρόπος ἐτυμολογίας ἐστίν. ἵνα γὰρ μή τις νοήσῃ κοινὸν πάσης νηὸς ἐπίθετον τὸ ἀρχέκακον, διαφωτίζει τὸ ἀσαφὲς ὁ ποιητὴς, εἰπὼν ὅτι αὗται αἱ νῆες λέγονται νῦν ἀρχέκακοι, ὡς κακῶν κατάρξασαι τοῖς Τρωσὶ πᾶσι. καὶ ὅρα τὸ πᾶσιν· ἐγένοντο μὲν γὰρ ἀρχὴ κακοῦ καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς, ἀλλὰ μάλιστα τοῖς Τρωσίν. Ἑλλήνων μὲν γὰρ πολλοὶ δι' αὐτὰς ὤλοντο, οἱ Τρῶες δὲ μικροῦ δεῖν πάντες παθόν*τες πανωλεθρίαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ταὐτὸν εἰπεῖν συνθέτως ἀρχέκακον,*

καὶ διαλελυμένως ἀρχὴν κακοῦ, κατὰ Ἴωνας. φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος Ἀττικάς τινας νῆας, αἳ τοῖς Ἴωσι
πεμφθεῖσαι, φησὶν, εἰς βοήθειαν ἀρχὴ κακῶν ἐγένοντο Ἕλλησί τε καὶ βαρβάροις. τοιοῦτον παρ᾽ αὐτῷ
καὶ τὸ, αἱρεθεὶς εἰς ἀρχήν· ἀφ᾽ οὗ ὕστερον τὸ ἀρχαιρεσιάζειν συντέθειται, καὶ τὸ θέης ἄξιος ἀντὶ τοῦ
ἀξιοθέατος, καὶ ἕτερα. (Vers. 64.) Τὸ δὲ, οἷ τ᾽ αὐτῷ, ἀρχὴ γέγονε γνωμικοῦ, πρῶτα μὲν Ἡσιόδῳ,
εἶτα καὶ Καλλιμάχῳ, τοῦ εἰπόντος, ὡς ὁ τεύχων ἑτέρῳ κακὸν ἑῷ ἥπατι τεύχει. ὃ δὴ καὶ τῷ Φερέκλῳ
συνέπεσε. Τὸ δὲ, θεῶν θέσφατα, ἔστι μὲν οἷον ἐτυμολογικὸς τρόπος, εἴρηται δὲ πρὸς διαστολὴν θεσφά-
των, ἅ περ οὐκ αὐτὸς θεὸς λέγει ἀλλὰ τέχνη μαντική. Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν εἰπόντος Ὁμήρου, ἔξοχα
γάρ μιν ἐφίλατο Παλλὰς Ἀθήνη, ὅρα τὸ ἐφίλατο, κλιθὲν φανερῶς ὡς τὸ ἵστατο· ἀφ᾽ οὗ κατά τινας
20 ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, νῦν με φίλαι, *Ἀθήνη, ἀντὶ τοῦ φίλησον, ὡς ἀπὸ τοῦ ἐφιλάμην καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ
ἐτυψάμην τύψαι. ἡ δὲ ἐΐση οὐ μόνον ἐστὶ νηῶν ἐπίθετον, ἀλλὰ καὶ δαιτὸς, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται.
Τὸ δὲ οἱ αὐτῷ συνθέτως ἑαυτῷ φασὶν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, ὡς καὶ τὸ αὐτόν μιν ἑαυτὸν, καὶ τὸ ἔμ᾽
28 αὐτὸν ἐμαυτόν. *(Vers 66. sqq.) Γλουτὸς κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ σφαίρωμα τῆς κοτύλης κατὰ τὸν
μηρόν. Ῥοῦφος δὲ τὰ μετὰ τὴν ὀσφὺν σαρκώδη, ἐφ᾽ ὧν καθίζομεν, πυγὰς εἰπὼν ἐπάγει· ἄλλοι δὲ
γλουτοὺς καλοῦσι. διὸ καὶ οἱ ἐτυμολόγοι παρὰ τὸν γλοιὸν ἐτυμολογοῦσιν αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς τρυ-
φερόν, φασι, καὶ ἁπαλὸν καὶ γλοιῶδες. κατὰ δέ τινας λαγόνα, φασὶν, ὁ γλουτὸς σημαίνει. Ὅμηρος δὲ,
καθὰ πρὸ βραχέων διεσάφησε τὸ μετάφρενον ἐκ τοῦ ἀντικρὺ τόπου, ὅς ἐστι τὰ στήθη, οὕτω πως καὶ
τὸν γλουτὸν, εἰπών· βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἡ δὲ διὰ πρὸ ἀντικρὺ κατὰ κύστιν ὑπ᾽ ὀστέον
ἤλυθ᾽ ἀκωκή. δοκεῖ γὰρ λέγειν ἀντικρὺ ἑτέρωθεν τοῦ ῥηθέντος γλουτοῦ κεῖσθαι τὴν κύστιν, ἣ καὶ
ἀπὸ τοῦ κεύθω γενομένη ἐξῶσε τὸ ε ὁμοίως τῷ πεύθω πύστις ἡ μάθησις καὶ ἑτέροις πολλοῖς δηλουμέ-
νοις ἀλλαχοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι μετ᾽ ὀλίγα ὁμοίᾳ μεθόδῳ ἑρμηνεύσει καὶ τὸ κατὰ κεφαλὴν ἰνίον ποῦ ἔστι
τῆς κεφαλῆς. Πολλὰς ἐν τοῖς παροῦσι Τρωικὰς ἱστορίας ὁ ποιητὴς παραπλέκει. ἕκαστον γὰρ τῶν
40 πιπτόντων ὑπὸ τοῖς Ἕλλησι Τρώων γενεαλογεῖ· τὸν τοῦ Δάρητος Φηγέα, ὃν ἀνεῖλεν ὁ Διομήδης· *τὸν
Ὀδίον, ὃς ἔπεσεν ὑπὸ Ἀγαμέμνονος· τὸν Φαῖστον, οὗ περιγέγονεν Ἰδομενεύς· τὸν Σκαμάνδριον, ὃς
ὑπὸ Μενελάου πέπτωκε· τὸν ὑπὸ Μηριόνου πεσόντα Φέρεκλον· τὸν ῥηθησόμενον Πήδαιον, ὃν ἔπεφνε
Μέγης· τὸν Ὑψήνορα, ὃν μετ᾽ ὀλίγα ὁ Εὐρύπυλος πρόσθεν αὐτοῦ φεύγοντα μεταδρομάδην ἤλασεν
ὦμον. ποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ πυκναῖς ἱστορίαις ἀρτύει τὸν τόπον τοῦτον ἅμα καὶ τοὺς ἀκροατὰς ἐνάγων
εἰς πολυμάθειαν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις τόποις, καὶ τοὺς ἀριστέας τῶν Ἀχαιῶν σεμνύνων, ὡς ἀξιολόγων
Τρώων περιγινομένους, καὶ τὴν ποίησιν καταποικίλλων, καὶ τὸ ὕπτιον δὲ τῆς διηγήσεως ἀνιστῶν εἰς
523 γοργότητα τῇ πα*ρεμπλοκῇ τῶν ἱστοριῶν, καὶ ἑαυτὸν δὲ δεικνύων ἐν ἱστορίαις πολύϊδριν. τοῦτο δὲ καὶ
ἀλλαχοῦ ποιήσει ἐν πολλοῖς τόποις διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πολλαχῶς καὶ ἐνταῦθα
σχηματίζει τὰ πράγματα. τῶν γὰρ πιπτόντων ὁ μὲν ἐκβάλλεται τοῦ δίφρου, βάθος τι δηλαδὴ ἔχοντος,
ὡς δηλοῖ μετ᾽ ὀλίγα καὶ τὸ, ἐξ ἵππων βῆσεν· ὁ δὲ νύττεται ἔγχεϊ, ἵππων ἐπιβησόμενος· ὁ δὲ, πεζὸς 39[illegible]
φεύγων, οὐτάζεται τὸ μετάφρενον· καὶ ὅλως πολλὴ διὰ πάντων ἡ τῆς πολυσχημοσύνης διάθεσις
παρὰ τῷ ποιητῇ, ὃς καὶ ἑκάστῳ τῶν πιπτόντων τοιαῦτα ἐπιλέγει· δούπησε δὲ πεσὼν, ἀράβησε δὲ
τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ· καί· ἤριπε δ᾽ ἐξ ὀχέων, στυγερὸς δ᾽ ἄρα μιν σκότος εἷλε· καὶ, ἤριπε δὲ πρηνὴς, ἀρά-
βησε δὲ τεύχε᾽ ἐπ᾽ αὐτῷ· καὶ, γνὺξ δ᾽ ἔριπ᾽ οἰμώξας, θάνατος δέ μιν ἀμφεκάλυψε· καὶ, ἤριπε δ᾽ ἐν
10 κονίῃ, ψυ*χρὸν δ᾽ ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὴν τοῦ βληθέντος ὀδύνην, δι᾽ ἣν κατέ-
σφιγξε τοῖς ὀδοῦσι τὸν σίδηρον· καὶ αὖθις, τὸν δὲ κατ᾽ ὄσσε ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα
κραταιή. οὕτω πολύφωνόν τι χρῆμα ἡ Ὁμηρικὴ γλῶσσα. Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι καὶ ὅπως καιρία
λέξις ἐστὶν ὡς ἐν ποιήσει τὸ ἐριπεῖν. διὸ καὶ ἐνέμεινεν αὐτῇ ὁ ποιητὴς ἐπὶ πολύ. τῷ δὲ πεσεῖν δὶς μόνον
23 ἐνταῦθα ἐχρήσατο ἐν τῷ, δούπησε δὲ πεσὼν, καὶ, αἱματόεσσα χεὶρ ἐν πεδίῳ πέσεν. *(Vers. 70.)
Ἔστιν ἐνταῦθα ἰδεῖν μητρυιὰν ἀγαθὴν, Θεανὼ, τὴν Ἀντήνορος γυναῖκα, ἥτις νόθον ὄντα τὸν Πή-
δαιον ἔτρεφεν ἐπιμελῶς ἶσα φίλοις τέκνοις χαριζομένη τῷ ἀνδρί. καὶ σημείωσαι τὴν ἀγαθότητα τῆς
μητρυιᾶς γενομένην οὐ διὰ τὸν πρόγονον, ἀλλὰ διὰ τὸ φίλανδρον. φράζει δ᾽ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς
οὕτω· Πήδαιον Ἀντήνορος υἱὸν, ὅς ῥα νόθος μὲν ἔην, πύκα δ᾽ ἔτρεφε δῖα Θεανὼ ἶσα φίλοισι τέκεσσι,
χαριζομένη πόσεϊ ᾧ. λέγει δὲ καὶ ὅτι τοῦτον Μέγης ἐγγύθεν ἐλθὼν βεβλήκει. (Vers. 73.) Ἔνθα ὅρα

τὸ βεβλήκει ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ ἔκρουσεν, ἔτυψεν, ἔτρωσεν. οὐ γὰρ πόῤῥωθεν ἀλλ᾽ ἐγγὺς ἐλθὼν ἔβαλε κατὰ τοὺς οὐτάζοντας. *Ἰνίον λέγεται τὸ μετὰ κορυφὴν ὄπισθεν τῆς κεφαλῆς. δόρυ γοῦν ἐκεῖ που ἐμπαγὲν διεξέδυ· ἀντικρὺ δ᾽ ἀν᾽ ὀδόντας ὑπὸ γλῶσσαν τάμε χαλκός. οἱ δὲ ἰνίον φασὶ τὸ κοῖλον τοῦ τένοντος, ἢ τὸ πλατὺ καὶ παχὺ νεῦρον τὸ καθῆκον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὸν αὐχένα. Σημείωσαι δὲ ὡς οὐ μόνον ἐνταυθοῖ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρωθι πεφιλοτίμηται ὁ ποιητὴς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, μέρη τινὰ σωματικὰ ὑποδηλῶσαι διὰ τῶν ἀντικρὺ αὐτοῖς ἀντικειμένων ἑτέρωθεν. καὶ ὅτε γοῦν εἶπεν ὅτι πληγέντος τινὸς τὴν κόρσην τὸ δόρυ διῆλθεν ἑτέρου κροτάφου, τῷ ἀντικρὺ κροτάφῳ ἐδήλωσε καὶ τὴν κόρσην, ὡς ἐκεῖ ἐῤῥέθη. ὅμοιον καὶ τὸ, βεβλήκει γλουτὸν κατὰ δεξιόν· ἀντικρὺ δὲ κατὰ κύστιν ὑπ᾽ ὀστέον ἦλθεν ἀκωκή· ὡς καὶ αὐτὸ πρὸ ὀλίγων ἐδηλώθη. καὶ ὅτε δὲ τὰ μετάφρενα πληγέντος τινὸς τὸ δόρυ διὰ τοῦ στήθους εἶπεν ἐλαθῆναι, τὴν τῶν μεταφρένων θέσιν ἐδήλωσεν, ὡς καὶ τοῦτο πρὸ μικροῦ εἴρηται. *(Vers. 77.) Δολοπίονά τινα ἱστορῶν Ὅμηρος ὡς ἀγαθὸν ἱερέα φησίν· ὅς ῥα Σκαμάνδρου 524
ἀρητὴρ ἐτέτυκτο, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ. ὁ δὲ τοιοῦτος θεοείκελος ἂν εἴη καὶ θεοειδής. Οἱ ἀρχαῖοι καὶ 3
ἐν μέσῳ λέξεων ἐπνευμάτιζον καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὸ ῥ. εὕρηται οὖν ἐν ὑπομνήμασι παλαιῶν τοιαῦτα τινά· ὅτι τοῦ Εὐαίμων τὴν αι δίφθογγον, κἂν ἐκ τοῦ αἷμα γίνεται, ὅμως ψιλοῖ ὁ Ἀσκαλωνίτης, ἵνα κύριον γένηται ὄνομα, ὥς περ καὶ τὸ Φίλιππος καὶ Μελάνιππος. καὶ ἐν αὐτοῖς γὰρ ἐψίλουν τὸ πρὸ τοῦ π δίχρονον διὰ τὸ κύρια εἶναι, κἂν ἐκ τοῦ ἵππος παράγωνται. φασὶ δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ ταλαύρινος, ὃ δηλοῖ τὸν *εὔτολμον καὶ ἰσχυρὸν, Ἀρίσταρχος μὲν ψιλοῖ τὸ ῥ, λέγων, οὐ σύνθετον εἶναι σχηματισμὸν, ἀλλὰ ἔννοιαν ἁπλῆν· Τρύφων δὲ ἀρέσκεται σύνθετον εἶναι τὴν λέξιν παρὰ τὸ ταλαὸν καὶ τὸ ῥινός· διὸ καὶ ἐδάσυνε τὸ ῥ. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι εἴτε λεκτὸν τὸ ἐπὶ τέλους φωνῆεν, εἴτε καὶ παρέλκει, φυλαττέσθω τὸ πνεῦμα. καὶ ὅτι εὕρηται τὸ Πάνορμος δασυνόμενον, καὶ τὸ μελιηδὴς οἶνος.
397 καὶ ὅτι κακῶς δασύνουσί τινες τοῦ Ἐνυὼ τὸ υ. ἄμεινον γὰρ, φησι, ψιλοῦν, διότι οὐκ ἔστι κύριον, ἀλλὰ τὴν πολεμικὴν δηλοῖ, ἀφ᾽ ἧς καὶ ὁ Ἐνυάλιος· ἢ καὶ διότι ἀπὸ τοῦ ἐναύειν γίνεται κατὰ Ἀπολλόδωρον, ὅ ἐστιν ἐμφωνεῖν· ἢ, ὡς ὁ Ἡρακλέων φησὶν, ἀπὸ τοῦ ἔνω τὸ φονεύω, ὅθεν καὶ αὐτοέντης καὶ αὐθέντης ὁ αὐτοφόντης. εὕρηνται δὲ λέγοντες οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ἡ ἁλὸς γενικὴ ἐπὶ μὲν κυρίων ὀνομάτων συνθέτων ψιλὸν ἀποφέρεται πνεῦμα, οἷον Εὐρύαλος, Ἀστύαλος· ἐπὶ δὲ ἐπιθετικῶν τὸ ἴδιον τηρεῖ *πνεῦμα, οἷον, ἐν ἀμφιάλῳ Ἰθάκῃ, ὕφαλος πάῤῥαλος· καὶ ὅτι τὸ ἀέκων δασύνει τὸ ε· στέρησις γάρ ἐστι τοῦ ἑκόντος καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ κρᾶσιν τὸ ἄκων. ἀπὸ γοῦν τῶν τοιούτων καὶ ἑτέρων δὲ πλειόνων σημειούμεθα ὡς οἱ ἀρχαῖοι οὐ μόνον ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν λέξεων τὸ ῥ στοιχεῖον καὶ τὰ φωνήεντα ἐπνευμάτιζον, ἀλλὰ καὶ ὁπουδήποτε. οἱ γοῦν Ἀττικοὶ καὶ, ὡς Ἀθήναιός φησι, τοῦ ταὼς τὴν λήγουσαν περιέσπων τε καὶ ἐδάσυνον, ὥς περ αὖ πάλιν τοῦ λαὸς, κριὸς, ἰὸς, καὶ τῶν ὁμοίων, τὰ τέλη ἐψίλουν. Ἡρῳδιανὸς δὲ περὶ τοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, κατὰ τὸν Φίλιππον πνευματισμοῦ νοήσας ἑτεροῖόν τι, φησὶν, ὅτι Φίλιππον μὲν τὸ κύριον ἀξιοῦσιν οἱ γραμματικοὶ ψιλῶς λέγεσθαι, δασέως δὲ τὸ ἐπίθετον, ἀγνοοῦντες ὅτι καθ᾽ ἓν ἑκάτερα δύνανται εἶναι. καὶ γὰρ λεύκιππος λέγεται παρὰ Στησιχόρῳ ἐπιθετικῶς· ἀλλὰ καὶ Λεύκιππος ὀνομάζεται ὁμοίως ὁ Φοίβης καὶ Ἑλαείρας πατήρ· ὥστε ψιλοῖ *αὐτὸς ἐν ἀμφοῖν τούτοιν τοῦ ἵππος τὴν ἄρχουσαν καὶ οὐκ ἐν μόνῳ τῷ κυρίῳ. χρῆσις δὲ τοῦ ἐπιθετικοῦ λευκίππου καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, λεύκιππος Αἰνιὰν γένος, ὃ καθὰ ἐκ τοῦ εἷμα λευχείμων, οὕτω καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἵππος λεύχιππος ἂν ἦν κοινότερον. (Vers. 80.) Τὸ μὲν ἐπιτροχάδην ἐπὶ γλώσσης, ὥς που ἐπὶ Μενελάου, εἴρηται· τὸ δὲ μεταδρομάδην ἐπὶ ποδῶν, ὡς ἐνταῦθα· μεταδρομάδην ἤλασεν ὦμον. καὶ σημείωσαι ὅπως, εἰ καὶ ὁμοίαν πως ἔχουσιν αἱ λέξεις ἄμφω παραγωγὴν, ἀλλὰ τὸ σημαινόμενον αὐταῖς διάφορον. εἰ γὰρ καὶ τρόχος καὶ δρόμος ταὐτὸν, ἀλλ᾽ ἰδοὺ γλώσσης μὲν τὸ ἐπιτροχάδην, ποδῶν δὲ τὸ ἐπιδρομάδην. οὕτω καὶ τὸ πανοῦργος καὶ τὸ παντουργὸς, εἰ καὶ λέξις ἡ αὐτὴ ἀμφοῖν ἔγκειται, τὸ ἔργον δηλαδὴ, ἀλλ᾽ ἔχουσι διαφορὰν παρὰ τοῖς ὕστερον, εἰ καὶ Σοφοκλῆς, ἄνδρα παντουργὸν τὸν Ὀδυσσέα εἰπὼν, εἰς ταὐτὸν ἄγειν δοκεῖ ἑκάτερα. Ἐν τῷ, ἀπὸ δ᾽ ἔξεσε *χεῖρα βαρεῖαν· αἱματόεσσα δὲ χεὶρ πεδίῳ πέσε, τὸ ἀπέξεσεν ἀντὶ τοῦ ῥᾷστα ἀπέκοψεν εἴληπται· ῥᾷον γὰρ τὸ ξέειν τοῦ κόπτειν. τοῦτο δὲ καὶ ἀπαράσσειν λέγεται. (Vers. 83.) Πορφύρεον Ὅμηρος θάνατον λέγει οὐ μόνον τὸν ἐξ αἵματος ἢ τὸν μέλανα, ὡς καὶ κῦμα πορφύρεον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ μιᾶς πληγῆς, ὡς καὶ ὁ Αἰλια-

νός φησιν, ἱστορῶν τοὺς πορφυρέας μιᾷ καταφορᾷ χειρὸς τὴν ζῶσαν πορφύραν συντρίβειν, ἵνα καλὸν οὕτω τὸ βάμμα τῆς πορφύρας γένηται· ὅθεν καὶ θάνατος πορφύρεος, ὁποῖον ἂν πάθοι πορφύρα, μιᾷ καὶ αὐτὴ θανατουμένη πληγῇ. γνωστὸν δὲ ἐξ ἱστορίας ἐστὶν ὅτι πορφυρεύς τις δολιευσάμενος ἐν 525 βα*φῇ καὶ ἀπαγόμενος εἰς θάνατον κατ᾿ ἔθος προὐκαλέσατό ποθεν εἰς ἀστεῖον σκῶμμα ἐκ τῶν Ὁμήρου, τὸ, τὸν δ᾿ ἔλαβε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή. (Vers. 84. sq.) Ἐμψύχου λόγου καὶ ἀληθῶς ἐνδιαθέτου καὶ θερμοῦ ἡ τοιαύτη παρ᾿ Ὁμήρῳ πρὸς τὸν ἀκροατὴν ἀποστροφή· Τυδείδην δ᾿ οὐκ ἂν γνοίης, ποτέροισι μετείη, ἢ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλέει ἢ μετ᾿ Ἀχαιοῖς. καὶ δείκνυσι, κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ βεβακχευμένον τοῦ Διομήδους ἡ τῆς ἑρμηνείας ταύτης θερμότης. Σημείωσαι δὲ καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ τούτων, ἐν τῷ, οὐδ᾿ ἂν *φαίης τόσσον λαὸν καὶ ἑξῆς, ὅτι ταῖς τοιαύταις ἀποστροφαῖς μυθικῶς μὲν ἡ Μοῦσα χρᾶται πρὸς τὸν ποιητὴν, ἀληθῶς δὲ ὁ ποιητὴς πρὸς τὸν ἀκροατὴν, καὶ ὅτι τὸ, (Vers. 86.) οὐκ ἂν γνοίης τὸν Διομήδην, εἴτε Τρωσὶν ὁμιλεῖ εἴτε Ἕλλησιν, ἐφερμηνευτικόν ἐστι τοῦ, ὁποτέροισι μετείη· καὶ ὅτι ὁ λόγος οὗτος ἐνθουσιᾶν τὸν στρατηγὸν δηλοῖ καὶ εἰς βάθος ἔρχεσθαι, ποτὲ μὲν τῶν Τρωικῶν τάξεων, ὡς δοκεῖν καὶ αὐτὸν Τρωικὸν εἶναι, ποτὲ δὲ τῶν Ἑλληνικῶν, ὀτρύνοντα ταύτας εἰς πόλεμον. *(Vers. 87. sqq.) Ἐν παραβολῇ σεμνύνων τὸν τοῦ Διομήδους ἐνθουσιασμὸν φησίν· Ἔθυνεν ἀνὰ πεδίον, ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς χειμάῤῥῳ, ὅστ᾿ ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας. τὸν δ᾿ οὔτ᾿ ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν, οὔτ᾿ ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων ἐλθόντ᾿ ἐξαπίνης, ὅτ᾿ ἐπιβρίσει Διὸς ὄμβρος· πολλὰ δ᾿ ὑπ᾿ αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ᾿ αἰζηῶν· ὣς ὑπὸ Τυδείδῃ πυκιναὶ 398 κλονέοντο φάλαγγες Τρώων, οὐδ᾿ ἄρα μιν μίμνον, πολέες περ ἐόντες. Ἰστέον δὲ ὅτι τε διὰ τὴν καιρικὴν ἀνδραγαθίαν οὐκ ἀεννάῳ τὸν Διομήδην εἴκασε ποταμῷ *ἀλλὰ χειμάῤῥῳ, καὶ ὅτι τὸ, ὅτε ἐπιβρίσει Διὸς ὄμβρος, ἤτοι ὁ ἐξ ἀέρος ὑετὸς, ὁ ἐξ ὕλης ὁρισμός ἐστι τοῦ χειμάῤῥου. τί γάρ ἐστι χείμαῤῥος ἢ πάντως ὄμβρος ἐλθὼν ἐξαπίνης καὶ ῥέων ὅπῃ τύχῃ, καθ᾿ οἷον ἄν τις εἴπῃ καιρόν; εἰ καὶ ἐκ τοῦ πλεονάζειν ἐν χειμῶνι χείμαῤῥος ἐκλήθη, ὡς καὶ προεῤῥέθη. Ἡσίοδος δὲ καὶ τὸν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ πλοίου πάτταλον χείμαῤῥον καλεῖ, τὸν καὶ ἴβδην λεγόμενον. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἀστείως διὰ τὸ ἐκεῖθεν τῆς νηὸς ἀποῤῥέειν τὸ ὄμβριον ὕδωρ, ὡς διὰ χειμάῤῥου τινός. Τὸ δὲ, ὅτ᾿ ἐπιβρίσει, πάνυ ἀσφαλῶς εἴρηται. ὅταν μὲν γὰρ κοῦφοι ὦσιν ὑπὸ θερμότητος οἱ ἄνω ἀτμοὶ, οὐχ᾿ ὕει· ἐπιλιπούσης δ᾿ αὐτῆς, πιλοῦνται καὶ βρίθοντες κάτω φέρονται. (Vers. 87.) Τὸ δὲ πλήθειν ταὐτόν ἐστι τῷ πλημμύρειν· ἐκ γὰρ τοῦ πλήθω ῥήματος ἥ τε παρὰ τῷ γεωγράφῳ πλήμη γίνεται καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς πλημμύρα. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως οὐ συνήθως ἐσχημάτισε τὴν παραβολὴν, οἷον, *ἠΰτε χείμαῤῥος, ἢ ὡς δ᾿ ὅτε, ἀλλὰ δίχα τοιούτου ἐπιῤῥήματος ἤρξατο, εἰπών· ἔθυνε ποταμῷ ἐοικώς. καὶ σημείωσαι καὶ νῦν τὸ ἐοικώς. ἐκ τούτου γὰρ εἰκόνα οἱ ὕστερον λέγουσι τὴν παραβολήν. (Vers. 88.) Τὸ δὲ, ὦκα ῥέων, τὸ αἴτιόν ἐστι τοῦ τὰς γεφύρας καὶ τὰ ἕρκη σκεδάζεσθαι. τὰ γὰρ οὕτως ὠκὺ ῥέοντα ὕδατα κατασύρειν ἔχουσι τὰ παραπίπτοντα. Τοῦ δὲ κεδάζω, ἐξ οὗ τὸ ἐκέδασε, πρωτότυπον τὸ κεδῶ, οὗ παράγωγον καὶ τὸ κεδάω. γίνεται δέ, φασιν, ἀπὸ τοῦ χέω· ἴσως δὲ καὶ παρὰ τὸ κεάσαι, ὡς τὸ, διά τε ξύλα πολλὰ κεάσαι. λέγεται 526 δὲ καὶ σὺν τῷ σ̄ σκεδάζω καὶ δίχα τοῦ σ̄ κεδάζω, καθ᾿ ὁμοιότητα τοῦ μι*κρὸς σμικρὸς, σῦς ὗς, καὶ τῶν ἄλλων, ἃ προδεδήλωται. (Vers. 89.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ ὁ χείμαῤῥος τὰς πυκνὰς καὶ συνεχεῖς γεφύρας τὰς χειροκμήτους, οὕτω καὶ ὁ Διομήδης τὰς λεγομένας τοῦ πολέμου γεφύρας ἐσκέδασε καὶ συνέχεε. τίνες δέ εἰσιν αἱ τοῦ πολέμου γέφυραι, προείρηται ἀλλαχοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἐσκέδασε γεφύρας, ἐφερμηνεύων σαφέστερον ἐπάγει· ὃν οὔτε γέφυραι ἐεργμέναι, ἤγουν κατησφαλισμέναι, ἰσχανόωσιν, ἤτοι ἐπέχουσι, κωλύουσιν· οὗ πάλιν ἐφερμηνευτικὸν τὸ, οὔτ᾿ ἄρ ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων. ταὐτὸν γὰρ τὸ ἴσχειν καὶ ἰσχανάαν, ὅ περ παράγεται οὕτω· ἔχω, ἀφ᾿ οὗ ἴσχω· ἐξ οὗ ἰσχαίνω καὶ ὁ μέλλων ἰσχανῶ. τοῦτο δὲ μεταχθὲν εἰς ἐνεστῶτα συζυγίας δευτέρας ποιεῖ τὸ ἰσχανῶ. (Vers. 90.) Ἕρκη δὲ ἀλωῶν τῶν ἀμπελοφύτων χωρίων τοὺς φραγμοὺς λέγει. εἶεν δ᾿ ἂν ἕρκη τὰ εἴρ*γοντα καὶ ἔεργοντα, ὅθεν καὶ ἐεργμέναι γέφυραι, ἃς διὰ τὸ κατησφαλίσθαι καὶ πυκινὰς ἔστιν εἰπεῖν, ὃ κεῖται οἰκείως καὶ προσφυῶς ἐν τῇ ἀποδόσει τῆς παραβολῆς, ἥ τις ἐστὶ τὸ, πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες· ἧς διασαφητικὸν τὸ, οὐδ᾿ ἄρα μιν μίμνον. ταὐτὸν γὰρ τὸ κλονεῖσθαι καὶ τὸ μὴ μένειν. τούτοις δὲ ὅμοιον καὶ τὸ σκεδάζεσθαι τὸ ἐν τῇ παραβολῇ. (Vers. 92.) Καλὰ δὲ ἔργα αἰζηῶν λέγει καὶ ἄλλα μέν τινα,

οἷον οἰκοδομὰς, καὶ αὐτὰ δὲ τὰ ἕρκη τῶν ἀλωῶν καὶ τὰς γεφύρας, οἷς διὰ τὸ πυκνὸν εἰκάζονται αἱ
τῶν Τρώων φάλαγγες. διό φησι, πυκιναὶ κλονέοντο φάλαγγες. Αἰζηοὺς δὲ καὶ ἐνταῦθα ἢ τοὺς νέους
λέγει, ὡς τοῦ ἐργάζεσθαι νέοις μάλιστα πρέποντος, ἢ ἁπλῶς τοὺς ἄνδρας, ὡς καὶ Ἡσίοδός που φησὶ,
τεσσαρακονταετὴς αἰζηός. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῆς ἐπὶ τῷ Διομήδει παραβολῆς, ἀρξαμένης μὲν ἀνω-
τέρω ἀπὸ τοῦ, θῦνε δ᾽ ἂν πεδίον, ληξάσης δὲ εἰς τὸ, κλονέοντο *φάλαγγες, ἄμφω ταῦτα συνελὼν 20
ὁ ποιητὴς κατωτέρω φησὶ τὸν Διομήδην θύνοντ᾽ ἂν πεδίον πρὸ ἔθεν κλονέοντα φάλαγγας. καὶ ὅρα τὸ,
πρὸ ἕθεν κλονέοντα, ἤγουν ἔμπροσθεν αὐτοῦ. οὐ γὰρ τὸ ἁπλῶς κλονεῖν ἀνδρίας ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ ἐπιδιώ-
κειν τινὰ τοὺς ἔμπροσθεν ὑπ᾽ αὐτῷ κλονουμένους. (Vers. 93.) Τὸ δὲ, ὑπὸ Τυδείδη κλονέοντο, συνή-
θης Ὁμήρῳ σύνταξις Ἀττικὴ, ἀντιπτωτικῶς ἡ αὐτὴ οὖσα τῷ ὑπὸ Τυδείδου. *(Vers. 95.) Ὁ τοῦ 31
Λυκάονος ἀγλαὸς υἱὸς Πάνδαρος ἔβαλε τὸν Διομήδην, τυχὼν κατὰ δεξιὸν ὦμον θώρηκος γύαλον, διὰ
δ᾽ ἔπτατο πικρὸς ὀϊστὸς, ἀντικρὺ δὲ διέσχε· παλάσσετο δ᾽ αἵματι θώρηξ. Καὶ σημείωσαι τὰς τοῦ
πολέμου τύχας. οὐ γάρ ἐστι δρῶντά τι μὴ καὶ ἀντιπαθεῖν, ὡς καὶ Διομήδης ἀριστεύων βέβληται, εἰ
καὶ μὴ μέγα τι ἐντεῦθεν βέβλαπται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εὔστοχος μὲν τοξότης ὁ Πάνδαρος, δυστυχὴς δέ.
ὡς γὰρ τοῦ Μενελάου ἔτυχε μὲν, οὐκ ἔβλαψε δὲ, οὕτω καὶ τοῦ Διομήδους. πιθανὰ δὲ βουλόμενος
ὁ ποιητὴς λαλεῖν, ὁρίζει καὶ τὸν τόπον, ἔνθα ὁ Διομήδης ἐβλήθη. κατὰ γὰρ τὸν ὦμον τὸν δεξιόν,
φησι. (Vers. 99.) Θώρακος δὲ γύαλον, ἤγουν κοίλωμα, λέγει τὸ περὶ τοὺς ὤμους καὶ τὰ στήθη πρὸς
ἀντιδιαστολὴν τῆς τῶν χειρίδων στενότητος. οὐ θώρακι δὲ μόνον ᾤκείωται τὸ γύαλον, ἀλλὰ καί *τισιν 40
ἄλλοις, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ὦ κοίλης πέτρας γύαλον. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρός φασι γύαλον μὲν
399 θώρηκος προπαροξύνεσθαι, γυαλὸν δὲ λίθον ὀξυτόνως λέγεσθαι, οἷον, γυαλὸν λίθον ἀγκάσασθαι.
Τὸ δὲ διέπτατο τὸ τάχος δηλοῖ τοῦ πτερόεντος ὀϊστοῦ τὸ μετὰ τὴν ἐκ τόξου ὁρμήν. ἐκεῖθεν γὰρ πτά-
μενος, εἶτα βαλὼν, οὐκ ἔτι διέπτατο, ἀλλ᾽ ἐνεσχέθη. διὸ Σθένελος διαμπερὲς ἐξείρυσεν αὐτόν. καὶ ἔστι
καὶ οὗτος ὁ τρόπος ὑστερολογία, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθήσεται. τῆς δὲ ἀναλογίας τοῦ διέπτατο καὶ τὸ,
πολιὸν αἰθέρ᾽ ἀμπτάμενος, καὶ τὸ διαπτάσθαι σκάφος. ἔστι δὲ καὶ δεύτερος ἐν τούτοις μέσος ἀόριστος,
οἷον· περιχα*ρὴς δ᾽ ἀνεπτόμην, ἐξ οὗ καὶ τὸ πτέσθαι, ὡς τὸ, μηδέπω πτέσθαι σθένοντες. κατὰ δὲ 527
τὸ διέπτατό ἐστι καὶ τὸ, τίς γάρ ποτ᾽ ἀρχὴ τοῦ κακοῦ προσέπτατο; (Vers. 100.) Τὸ δὲ, ἀντικρὺ
διέσχεν, ἀντὶ τοῦ διέσχισε καὶ διῆλθεν· ὁποῖον καὶ τὸ, διασχὼν τὴν νεφέλην. ὁ δὲ κωμικὸς χωρὶς τῆς
διὰ προθέσεως τὸ ἔσχον ἀντὶ τοῦ ἔσχισα καὶ διέῤῥηξα λέγει. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ὁ ποιητὴς
ἐξέτεινε τὸ δίχρονον τοῦ ἀντικρὺ ἐπιῤῥήματος, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀντικρὺ δ᾽ ἀπόφημι, καὶ πρὸ ὀλίγου
ἐν τῷ, ἀντικρὺ δ᾽ ἀν᾽ ὀδόντας· μετ᾽ ὀλίγα δὲ συστέλλει τὸ αὐτὸ δίχρονον. οὕτω καὶ τοῦ φίλος εἰωθὼς
συστέλλειν τὸ δίχρονον ὅμως πρὸ τούτου ἐν τῷ, φίλε κασίγνητε, ἀντὶ μακροῦ ἔλαβε. καὶ ἐνταῦθα
δὲ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, νῦν αὖτέ με φίλαι Ἀθήνη, ὁμοίως ἐκτείνει τὸ φι. γίνεται δὲ κατὰ τοὺς
παλαιοὺς τὸ ἀντικρὺ παρὰ τὴν *ἀντὶ πρόθεσιν καὶ τὸ κάρα, ἵνα ᾖ κυρίως ἀντικαρὺ καὶ ἐν συγ- 10
κοπῇ ἀντικρὺ τὸ κατέναντι, οὗ πρὸς ὁμοιότητα ἐῤῥέθη τὸ ἀντιπρόσωπον. οὔσης δέ, φασιν, ἀναλο-
γίας, ὡς οὕτως οὕτω, μέχρις μέχρι, αὖθις αὖθι, οὕτω καὶ ἄντικρυς ἀντικρὺ, ὅμως ὠξυτονήθη
τοῦτο ἀναλόγως κατὰ τὸ μεσηγὺ καὶ μεταξὺ, καὶ ἅμα διότι μὴ κατὰ τὸ οὕτως οὕτω, μέχρις μέχρι,
ἐφύλαξε καὶ τὸ ἀντικρὺ τὴν αὐτὴν σημασίαν τῷ ἄντικρυς. Παλάσσεσθαι δὲ λέγει τὸ μολύνεσθαι
ἢ πλεονασμῷ τῆς αἴ συλλαβῆς τὸ ἐπιπάσσεσθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ παιπάλη, ὡς καὶ ὁ κωμικός· καταπατ-
τόμενος, παιπάλη γενήσομαι. καὶ νῦν μὲν παλάσσεται ὁ τοῦ Διομήδους θώραξ τῷ αἵματι· ὅτε δὲ τὸ
βέλος ἐξελκύσει τοῦ ὤμου, ἀκοντισθήσεται τὸ αἷμα. Ἰστέον δὲ ὅτι Αἴλιος Διονύσιος μέμνηται τοῦ Θου-
κυδίδου εἰπόντος τὸ ἐμπαλασσόμενοι ἀντὶ τοῦ ἐμπλεκόμενοι, περιπειρόμενοι δόρατι, φυρόμενοι.
Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς εἰρημένοις *κείμενον τὸ, ἐπὶ Τυδείδῃ ἐτιταίνετο, τουτέστιν ἔτεινεν, ὁ Πάν- 20
δαρος, καμπύλα τόξα τὰ καὶ ἀγκύλα ἐν ἄλλοις τρόπον παραλαλεῖ ἐτυμολογικόν· ἀπὸ γὰρ τοῦ τείνειν
καὶ τὰ τόξα καὶ τὸ τιταίνειν γίνεται, ὡς ἐν ἄλλοις δηλοῦται. *(Vers. 101.) Πάνυ ἀλαζὼν ὁ Πάνδαρος, 28
ὃς ἀχρεῖον βαλὼν εἶτα μακρὸν ἐφώνησεν, εὐχόμενος, ἤτοι καυχώμενος, ὡς εἴ περ καιρίαν ἔβαλεν.
ὄρνυσθε γάρ, φησι, Τρῶες μεγάθυμοι, κέντορες ἵππων· βέβληται γὰρ ἄριστος Ἀχαιῶν, καὶ τὰ ἑξῆς.
καὶ τοιαῦτα μὲν αὐτός. ὁ Διομήδης δὲ, εἰ καὶ τοῦ βέλους ἐξελκυσθέντος ὑπὸ Σθενέλου αἷμα ἐξ ἀρτη-

ριώδους τινὸς ἀναθέον τόπου ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος, ὅμως οὐ θροεῖται, ἀλλὰ εὐξάμενος ὁρμᾷ κατ᾽ ἐκείνου. ἡ γὰρ Ἀθηνᾶ, φησὶ, γυῖα ἔθηκεν αὐτῷ ἐλαφρὰ, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθεν, καὶ μένος ἐνῆκε πατρώιον ἄτρομον, καὶ ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν εἶλεν ἀχλὺν, ὡς ἂν πρὸς τὸ παρὸν εὖ ἔχοι γινώσκειν ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα, ἤγουν αὐτοπρόσωπόν τε θεὸν καὶ τὸν εἰς ἀνδρὸς μεταπεσόντα μορφήν. καὶ πρῶτα μὲν κατὰ τῆς Ἀφροδίτης ἠρέθισε, μικρὸν δὲ ὅσον καὶ κατὰ τοῦ Ἄρεος. εἴη δὲ ἂν ἐκεῖνο μὲν ἡ τῶν Τρώων οἷον θηλύτης καὶ ὁ κατὰ πόλεμον, ὡς ἄν τις εἴπῃ, γυναικισμὸς, καὶ ἡ βλακεία, ἣν ὡς εἰκὸς μέρη τινὰ Τρωικὰ εἶχον. ὁ δὲ Ἄρης νοηθείη κἂν θυμὸς ἀλόγιστος καὶ φρονήσει μὴ διοικούμε-
40 *νος· ὧν ὁ Διομήδης *περιεγένετο, Ἀθηνᾷ τῇ καὶ νίκῃ καὶ φρονήσει συγκροτούμενος.* (Vers. 103.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι ἄριστον Ἀχαιῶν τὸν Διομήδην λέγει ὁ Πάνδαρος οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑαυτοῦ σεμνολογῶν ἀρίστευμα.* (Vers. 102.) *Τὸ δὲ, κέντορες ἵππων, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐλατῆρες ἢ ἱππόδαμοι, ᾧ περ ὅμοιόν τι σύνθετον τὸ ἱπποκένταυρος, ὁ κεντῶν δηλαδὴ ταύρους κυνηγετικῶς· ὅθεν ἡ κωμικὴ βλασφημία κενταύρους ἔπαιζε τοὺς αἰσχρῷ ἔρωτι κεντοῦντας ταῦρον, ὅ πέρ ἐστιν ὄῤῥον, ἀφ᾽ οὗ τὸ ὀῤῥωδεῖν, ἔτι δὲ καὶ λασταύρους τοὺς πάσχοντας, ὡς οἷον λασιοταύρους ἤγουν δασεῖς τὸν τοιοῦτον*
528 *ταῦρον. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ παρὰ τὸν κύνα παίζει τὴν κύνειραν, περὶ ἧς ἀλλα*χοῦ δηλοῦται. Τὸ δὲ πατρῷον μένος διασαφῶν, ἵνα μὴ ἁπλῶς προγονικὸν νοοῖτο, ἐπάγει· οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα Τυδεὺς, ὡς δηλονότι ἐξαίρετον ὂν ἐκεῖνο, καθὰ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐδήλωσεν, ὅτε τὸν Διομήδην ὠνείδισεν, ὡς ὀλίγον ἐοικότα τῷ Τυδεΐ. Πλεονασμὸς ἀναγκαῖος τοῦ σ̄ καὶ ἐν τῷ σακέσπαλος, ὡς καὶ ἐν τῷ σακεσφόρος, ὃ πρὸς ὁμοιότητα τούτου εἴρηται.* (Vers. 104.) *Ἐν τῷ, οὐδέ ἑ φημὶ δηθὰ σχήσεσθαι κρατερὸν βέλος, σχήσεσθαι λέγει τὸ ὑπομεῖναι. εἰ δὲ γράφεται, οὐδέ ἑ φημὶ δηθ᾽ ἀνσχήσεσθαι, λέγοι ἂν πάντως ἀνσχήσεσθαι τὸ ἀνασχέσθαι, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἐν τῷ χαλκὸν ἀνασχέσθαι. τί δὲ δηλοῖ*
17 *ἡ λέξις, καὶ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθήσεται.* *(Vers. 106.) *Κενὸν αὔχημα ἐπὶ ἀπράκτῳ βολῇ φράζει τὸ, ὡς* 400
φάτ᾽ ἐπευχόμενος· τὸν δ᾽ οὐ βέλος ὠκὺ δάμασσεν. ὥς περ πατρωνυμικὸν ἀλλαχοῦ τὸ Τελαμώνιος Αἴας,
20 *οὕτω καὶ ὧδε τὸ Καπανήϊος υἱὸς, ὁ Σθένελος δηλαδὴ ὁ καὶ Καπανηιάδης. περὶ δὲ τούτου *βέλτιον ἐν τοῖς φθάσασιν εἴρηται.* (Vers. 110.) *Πικρὸν ὀϊστὸν λέγει τὸν πικροποιόν. ἔστι δ᾽ αὐτὸ καὶ ὀδύνης ἐπίθετον. Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἀναποδίσαι ἀναχωρῆσαι φασὶν, ὅ περ ἐστὶν ἀνάπαλιν τοῦ χωρεῖν καὶ προχωρεῖν. Τὸ δὲ καταπηδῆσαι τοῦ ἅρματος καθ᾽ ἵππων ἀλέσθαι χαμᾶζε φησὶν.* (Vers. 113.) *Ἐν τῷ, αἷμα δ᾽ ἀνηκόντιζε διὰ στρεπτοῖο χιτῶνος, στρεπτὸν χιτῶνα οἱ μὲν ἐπὶ ἱματίου νοοῦσι, λέγοντες στρεπτὸν τὸν κλωστὸν, οἱ δὲ ἐπὶ θώρακος κρικωτοῦ ἤτοι ἁλυσιδωτοῦ. ἡ δὲ λέξις κεῖται καὶ ἐν τῇ φ´ ῥαψῳδίᾳ. ὅτι δὲ καὶ σώματος κόσμος τὸ στρεπτὸν, δηλοῦσι σαφῶς οἱ παλαιοί. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ ἀνηκόντιζεν ὑπερβολικῶς λεχθὲν διὰ τὸ ἄθρουν τῆς ῥεύσεως τοῦ αἵματος καὶ τῆς ἄνω αὐτοῦ φορᾶς.*
36 *πάντως γὰρ ἕτερον τοῦ κατακοντίζειν τὸ ἀνακοντίζειν.* *(Vers. 115.) *Δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸ ὠφέλιμον τῆς δικαίας εὐχῆς, ἐν οἷς τὸ μὲν τοῦ Πανδάρου βέλος ἀχρεῖον ἱστορεῖ, οὐ γὰρ ηὔξατο, τὸν δὲ Διομήδην ἀριστέα κατὰ τοῦ Πανδάρου ποιεῖ εὐξάμενον τῇ Ἀθηνᾷ. Ἔνθα καὶ τοῦ πατρὸς ἀναμιμνήσκεται ὁ Διομήδης ὡς βοηθουμένου ἐν πολέμοις ὑπὸ Ἀθηνᾶς, ὅ περ καὶ ἐρεθιστικὸν εἰς μάχην τῷ*
40 *Διομήδει γίνεται· πα*ροξύνουσι γὰρ εἰς ἀνδραγαθίαν αἱ μνῆμαι τῶν προγόνων. διὸ καὶ κατωτέρω ἡ μυθικὴ Ἀθηνᾶ εἰς ἀνάμνησιν αὐτὸν ἄγει τοῦ πατρὸς, δηλοῦντος τοῦ ποιητοῦ ὅτι ὁ φρονῶν μέμνηται τῶν ἀγαθῶν προγόνων καὶ ἐξομοιοῦται αὐτοῖς.* (Vers. 116.) *Τὸ, εἴ ποτέ μοι καὶ πατρὶ φίλα φρονέουσα παρέστης, ἢ φρονέων παρέστης, παῖς ἂν εἴπῃ πρὸς πατρικὸν εὐεργέτην. ἐνταῦθα δ᾽ ὁ ποιητὴς ἐπάγει τὸ, νῦν αὖτέ με φίλαι, Ἀθήνη, περὶ οὗ πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη ἐν τῷ ἐφίλατο. καὶ μὴν ἐκεῖνο τινὲς κοινότερον φίλε᾽ γράφουσιν ἀντὶ τοῦ φίλει, τὴν τελευταίαν συναλείψαντες.* (Vers. 118.) *Τὸ,*
529 *δὸς ἄνδρα ἑλεῖν καὶ εἰς ὁρμὴν ἔγχεος ἐλθεῖν, σχῆμα ἐστὶ πρω*θύστερον ἤτοι ὑστερολογία. ἔδει γὰρ οὕτω κεῖσθαι· δὸς τὸν Πάνδαρον εἰς ὁρμήν τε ἐλθεῖν μοι ἔγχεος καὶ δός μοι καὶ φονεῦσαι αὐτόν. Ὅμηρος δὲ μιμούμενος ἄνθρωπον τεθορυβημένον ἀλληνάλλως ἔθετο. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, ἔβαλεν ἐπαΐσσοντα, διὰ δ᾽ ἔπτατο πικρὸς ὀϊστὸς, πρὸ ὀλίγων ῥηθέν. καὶ ἐκεῖ γὰρ φύσει πρῶτον τὸ ἔπτατο, εἶτα τὸ ἔβαλε· διὰ δὲ τὸ σύγχρονον τῆς πράξεως ἀδιαφόρως τέθεινται· ἅμα γὰρ πταμένου τοῦ ὀϊστοῦ ὁ ἥρως βέβληται. εἰ δέ τις ἐνταῦθα εἴπῃ ὡς ἔβαλεν ὁ ὀϊστὸς, διελὼν δὲ τὸ σῶμα ἐξεπετάσθη, εἴη ἂν οὕτω*

κατὰ φύσιν πρῶτον τὸ ἔβαλεν, εἶτα τὸ ἔπτατο. Ὅρα δὲ καὶ τὰ σύντομα πάρισα, τὸ ἑλεῖν καὶ τὸ ἐλθεῖν,
ἃ καὶ παρηχήσει τινὶ ἔοικε. σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ὁ Διομήδης θαῤῥεῖ ὡς, εἰ τοῦ τόξου ὁ Πάνδαρος
ἀπόσχηται, ῥαδίως ἂν αὐτοῦ ἐκ τοῦ σχεδὸν περιγενήσε*ται. ἀχρεῖος γὰρ ἅπας τοξότης ἐν τῇ συστάδην 10
μάχῃ. διὸ οὐδὲ τὸν Σκαμάνδριον πρὸ τούτου ὤνησαν αἱ ἐκηβολίαι, ὡς τοῦ Μενελάου ἐπιπεσόντος
αὐτῷ. (Vers. 120.) Πάνδαρος μὲν εἶπε τὸν Διομήδην οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀνασχήσεσθαι κρατερὸν βέλος,
Διομήδης δὲ ἐφερμηνεύων τὴν τοῦ λόγου ἔννοιαν φησίν· οὐδέ με φησὶ δηρὸν ἔτ᾽ ὄψεσθαι λαμπρὸν φάος
ἠελέοιο. καὶ σημείωσαι ὅτι ἀνασχήσεσθαι εἶπε τὸ ὑπομεῖναι καὶ μὴ πληγέντα θανεῖν καὶ ὑπὸ σκότῳ
γενέσθαι, ἀλλὰ ἄνω σχεῖν ἤτοι ζῆν καὶ ὑπὸ ἡλίῳ καὶ φωτὶ εἶναι· ὅθεν καὶ ἐπὶ ἡλίου ἀνατολῆς τὸ ἀνί-
σχειν τίθεται. Τὸ δὲ ἀνασχέσθαι καὶ αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ πολλάκις λέγεται, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀνάσχεο κηδο-
μένη περ. φράζεται δὲ καὶ ἐν ἁπλότητι δίχα προθέσεως ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς μητρὸς
θανόντ᾽ ἄθαπτον ἐσχόμην· ἢ καὶ ἄλλως, ἠσχόμην διὰ τοῦ η κατὰ τὸ, ἔμελλον ἤμελλον, διεκόνουν
401 διηκόνουν. *(Vers. 122.) Ἐν τῷ, γυῖα δ᾽ ἔθηκεν ἐλαφρὰ, πόδας καὶ χεῖρας ὕπερθε, τὸ πόδας καὶ 26
χεῖρας, τὰ λυσιτελῆ πρὸς δρόμου τάχος, διὰ σαφήνειαν ἰδίᾳ ἐξεφώνησεν, ἑρμηνεύων, τίνα εἶπε
κατεξαίρετον γυῖα ἐνταῦθα. προσληπτέον δὲ εἰς τὸ πόδας τὸ ἔνερθε κατὰ ἀκολουθίαν, ὡς ἐπὶ χειρῶν
εἴρηται τὸ ὕπερθεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μάλιστα τὸ ἐλαφρὰ καίριόν ἐστιν *ὡς ἀπὸ τῆς τῶν ἐλάφων 30
τροπῆς, ἤ περ ἐπὶ ξύλων καὶ τῶν τοιούτων. ἔστι γὰρ οὐκ ἀπροσφυῶς λέγεσθαι πόδας ἐλαφηροὺς οἷον
τινὰς δι᾽ ὠκύτητα. (Vers. 125.) Πρὸς ἀνδρεῖον καὶ ἐξ ἀνδρείου πατρὸς φύντα καλὸν εἰπεῖν, ὡς προε-
γράφη, τὸ, ἐν γάρ τοι στήθεσσι μένος πατρώιον ἄτρομον, οἷον ἔχεσκε σακέσπαλος ἱππότα ὁ δεῖνα.
*(Vers. 127.) Ἀνθρώπῳ, ὃν ἡ σοφία εἰς θεολογίαν καὶ εἰς φυσιολογίαν ὡδήγησε, πρέπει εἰς ἔπαινον 40
τὸ, ἀχλὺν δ᾽ αὖ τοι ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν εἷλον, ὄφρ᾽ εὖ γινώσκῃς ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα, ὃ πρὸς Διο-
μήδην φησὶν ἡ Ἀθηνᾶ. ἔνθα σημείωσαι ὅτι τε ἐν τῷ, ἠδὲ καὶ ἄνδρα, ἐκ παραλλήλου κεῖνται δύο
σύνδεσμοι, ὁ ἠδὲ καὶ ὁ καὶ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πολλοῖς, καὶ ὅτι ἐν τῷ, ἀχλὺν αὖ τοι ἀπ᾽ ὀφθαλμῶν ἕλον,
ἀπορίαν λύει ὁ ποιητὴς τὴν λέγουσαν, πῶς εἶχεν ὁ Διομήδης διακρίνειν ὅτι αὕτη μέν ἐστιν Ἀφροδίτη,
οὗτος δὲ Ἄρης. ἢ γὰρ ἀσώματοί εἰσι, καὶ πῶς αὐτοὺς ἑώρα; ἢ ἐν σώματι, καὶ πῶς αὐτοὺς θεοὺς εἶναι
διέκρινε; λύει οὖν μυθικῶς τὸ μυθικὸν, *ὅτε φωσφόρος οὖσα ἡ Ἀθηνᾶ ἀφεῖλε τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ 530
τὴν ἀχλὺν καὶ δέδωκε διακρίνειν θεόν τε καὶ ἄνδρα. ἡ δὲ ἀλληγορία πάνυ σαφής. ὁ γὰρ συνετὸς
στρατηγὸς ῥᾷον διακρίνει τοὺς κατὰ τὸν μανιώδη Ἄρην θρασέως μαχομένους καὶ ἀλογίστως ἢ ἄλλως
χαύνως καὶ μαλακῶς, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν, ἀνθρωπίνως, καὶ τοὺς ἄλλως δὲ μαχομένους θειότερον καὶ
ὑπὲρ ἄνθρωπον. τάχα δὲ καὶ σπέρμα ὁρισμοῦ φιλοσοφίας ἐνταῦθα κεῖται. θεωρητικὸς μὲν γάρ τις
ὁ Διομήδης παραλαλεῖται· ὁ δὲ τοιοῦτος οἶδε θεὸν καὶ ἄνδρα, ὅτι καὶ ἡ φιλοσοφία γνῶσις θείων καὶ
ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐστίν. (Vers. 130.) Θεοπειθοῦς ἤθους τὸ, μή τι σὺ ἀθανάτῳ θεῷ ἀντι-
κρὺ μάχεσθαι. ἐνταῦθα δὲ συνέσταλται τοῦ ἀντικρὺ ἡ λήγουσα. ὅτι δὲ καὶ ἐκτείνεται, οὐ πρὸ πολλῶν
γέγραπται. *(Vers. 131.) Ἔννοια προαναφωνητικὴ ῥητορικῶς τοῦ μέλλοντος δι᾽ Ἀθηνᾶς πρὸς Διο- 10
μήδην τὸ, εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη ἔλθῃσιν ἐς πόλεμον, τήν γ᾽ οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ. μέλλει γὰρ
προαχθῆναι τοῦτο ἐν τοῖς ἑξῆς. τὴν δ᾽ αὐτὴν Ἀθηνᾶν μετ᾽ οὐ πολὺ κατά τινα δευτέραν σοφωτέραν
φροντίδα ἕτερος ἀνήσει λογισμὸς ἀντικαταστῆναι τὸν Διομήδην καὶ τῷ Ἄρεϊ, ὃ νῦν οὐ λελάληται.
*(Vers. 133.) Βουλευομένοις μέν τισι παρεῖναι πολλαχοῦ τὴν Ἀθηνᾶν φησὶν ἤτοι τὴν φρόνησιν 18
ὁ ποιητὴς, ἔργου δὲ ἀρξαμένων ἀποχωρεῖν λέγει αὐτήν. καὶ τοῦτο ἐνέφηνε μὲν καὶ πρὸ μικροῦ ἐν
τούτῳ τῷ γράμματι, ἐνταῦθα δὲ ἔτι σαφέστατα διαδείκνυσιν ἐν τῷ, ἡ μὲν ὣς εἰποῦσα ἀπέβη γλαυ-
κῶπις Ἀθήνη, Διομήδης δ᾽ ἐξαῦτις ἰὼν προμάχοισιν ἐμίχθη. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαί-
νεται, ὅτι ὁ ἔργοις ἐγχειρήσας τοῖς ἀπὸ προηγησαμένης σκέψεως οὐκέτι πρὸ ἔργου τίθεται τὴν βουλὴν,
402 ὅ πέρ ἐστι τὴν Ἀθηνᾶν. *(Vers. 136.) Ἀγαμέμνονος μὲν ὀτρύναντος ὁ Διομήδης μεγάλα εἰργάσατο, 32
Ἀθηνᾶς δὲ θαρσεῖν ἐγκελευσαμένης, καὶ ἀναμνησάσης τοῦ πατρὸς πολλαπλοῦς γίνεται, ἀντεπεξάγων
ἑαυτὸν, ὡς εἰκὸς, τῇ πατρικῇ ἀρετῇ κατά τινα ζῆλον φιλόνεικον. φησὶ γάρ· δὴ τότε μιν τρὶς τόσσον
ἕλεν μένος ὥστε λέοντα καὶ ἑξῆς, ὡς εὐθὺς εἰρήσεται. καὶ ὅρα τὸ, εἷλεν μένος, ἤτοι κατέσχεν. ὅθεν
λαβόντες οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον κατέχεσθαί τινα φασὶ θυμῷ καὶ Ἄρεϊ κάτοχον εἶναι καὶ ὅσα τοιαῦτα.

ὅρα δὲ καὶ τὸ, δὴ τότε. πολλαχοῦ γὰρ κατὰ γλῶσσαν ὁ ποιητὴς τὸ δὴ τίθησιν ἐν καταρχῇ ἐννοιῶν, ὃ τοῖς πεζολογοῦσιν ἀσύνηθές ἐστιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τρὶς τόσσον οὐκ αὐτόχρημα δηλοῖ τὸ τριπλοῦν, ἀλλ᾽, ὡς εἴρηται, τὸ πολλαπλοῦν· ἐπεὶ καὶ τὸ τρία καὶ ἀρχή *ἐστιν ἀριθμοῦ πληθυντικοῦ καὶ πλῆθος δὲ πολλάκις δηλοῖ, ὡς καὶ ἐν τῷ τρισμακάριος καὶ τρισάθλιος. (Vers. 137.) Τὸν Διομήδην μετὰ τὴν τοῦ Πανδάρου πληγὴν ἐπιπλέον θρασυνθέντα λέοντι παραβάλλει, ὃν ποιμὴν βάλλει μὲν, οὐ βλάψει δὲ, καὶ διὰ τοῦτο εἰς πλείονα ἐρεθίσει θυμόν. φησὶ γοῦν ὅτι τρὶς τόσσον αὐτὸν ἕλεν μένος ὥστε λέοντα, ὅν ῥά τε ποιμὴν ἀγρῷ ἐπ᾽ εἰροπόκοις ὀΐεσσι χραύσει μέν τ᾽ αὐλῆς ὑπεράλμενον, οὐδὲ δαμάσσει. τοῦ μέν τε σθένος ὦρσεν, ἔπειτα δέ τ᾽ οὐ προσαμύνει, ἀλλὰ κατὰ σταθμοὺς δύεται, τά δ᾽ ἐρῆμα φοβεῖται. αἱ μέν τ᾽ ἀγχηστῆναι ἐπ᾽ ἀλλήλῃσι κέχυνται· αὐτὰρ ὁ ἐμμε-
531 μαὼς βαθέης ἐξάλλεται αὐλῆς. ὣς μεμαὼς Τρώεσσι *μίγη κρατερὸς Διομήδης. καὶ σημείωσαι ὅτι ποιμένι μὲν εἰκάζει τὸν Πάνδαρον διὰ τὸ ἀρχικὸν, λαῶν γὰρ ποιμὴν καὶ αὐτὸς, ὀΐεσσι δὲ εἰροπόκοις τοὺς Τρῶας διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Διομήδους οἷα ὑπὸ λέοντος εὐκαταπόνητον. ἐν μέντοι τῷ τέλει τῆς δ᾽ ῥαψῳδίας καὶ διὰ τὸ θορυβητικὸν ὀΐεσσιν αὐτοὺς εἴκασεν. Εἰροπόκους δὲ τὰς ὄϊς λέγει κατ᾽ ἐξαίρετον πρὸς τὰ ἄλλα ζῷα. οὐδὲ γὰρ ἄλλο ζῷον οὕτω πέκεται εἰς εἶρος ἤγουν ἔριον, ὃ καὶ αἶγες περί τινας χώρας ἔχουσιν, ἐν ἑτέραις τρίχας φέρουσαι, οὐ μὴν ἐριοφοροῦσαι. Ὅτι δὲ διαφέρετον θρὶξ καὶ ἔριον, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν παρά γε τοῖς προθεμένοις ὀρθολεκτεῖν. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ μὴ ἐριοφορεῖν, παροιμίαν ἐξήνεγκε τὸ εἰς ὄνου πόκους ἐπὶ τῶν ἀκερδῶν καὶ ἀλυσιτελῶν, ἣν παρῳδήσας ὁ κωμικὸς ὄνου πόκας παίζων πλάττει ὡς οἷά τι χωρίον ἐν Ἅιδου. *(Vers. 138.) Χραῦσαι δὲ λέγεται τὸ ἐπιπολῆς ξέσαι εἰς αὐτὸν τὸν χροῦν τοῦ σώματος· καὶ γίνεται ἐπενθέσει ἤγουν πλεονασμῷ τοῦ ῡ ἀπὸ τοῦ χράω, ὡς τὸ, ἔχραε κήδειν, καὶ, μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον. ὡς δὲ χράω χραύω, οὕτω καὶ λάω, οἷον, ἀσπαίροντα λάων; καὶ κατὰ πλεονασμὸν λαύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀπολαύω καὶ λαυκανία ὁ λαιμός. οὕτω δὲ καὶ ἄω αὔω τὸ πνέω, καὶ φωνῶ καὶ ψάω ψαύω, καὶ ἐλάω ἐλαύω, ἐξ οὗ τὸ ἐλαύνω. (Vers. 139.) Τὸ δὲ, σθένος ὦρσεν, ἐν τοῖς ἑξῆς σαφέστερον ἐρεῖ, ὅτε εἴπῃ ὁ Πάνδαρος ὅτι βαλὼν τὸν Διομήδην ἤγειρε μᾶλλον. ταὐτὸν γὰρ τὸ σθένος ὄρσαι καὶ τὸ ἐγεῖραι μᾶλλον, ὅθεν καὶ ὄρθρος λέγεται ὁ ὀρθῶν καὶ ἐγείρων ἡμᾶς. (Vers. 140.) Σταθμοὶ δὲ τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ζῳοστάσια, αἱ ἐπαύλεις καὶ ὅλως κατοικίαι ἀγροτικαί. πολλὴ δὲ ἡ χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ. τίθησι δέ που τὴν λέξιν καὶ ἐπὶ ζυγίου, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται καὶ μέρος δὲ θυρῶν ἐν Ὀδυσσείᾳ οἱ σταθμοὶ, οὓς παρα*στάδας ὁ τραγικός φησιν, αἱ δὲ ἱστορίαι σταθμοὺς οἴδασι λέγειν καὶ τὰς ὡρισμένας εἴτ᾽ οὖν τεταγμένας ἐνοδίους ἀναπαύλας τοῖς εἴτε ἱππεῦσιν εἴτε πεζοδρόμοις, ἃς καὶ ἀλλαγὰς ἔλεγόν τινες. οὕτω γὰρ τοσοίδε σταθμοὶ ὁδευθῆναι λέγονται πρός τινων, καὶ τοσούσδε σταθμοὺς εἶναι ἀπὸ τοῦδε τινὸς τόπου εἰς ἄλλον φαμέν. Τὸ δὲ, τὰ δ᾽ ἐρῆμα φοβεῖται, σχῆμα ἐστὶ καινοπρεπὲς καὶ τοῖς φθάσασιν ἀκατάλληλον. ὤφειλε μὲν γὰρ εἰπεῖν· αἱ δ᾽ ἐρῆμαι φοβοῦνται, τουτέστιν αἱ εἰροπόκοι ὄϊες. ὁ δὲ ἐσχημάτισεν ὡς πρὸς ποίμνια ἢ πρόβατα ἢ θρέμματα. ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν ὄϊας καὶ εἰπεῖν ποίμνια ἢ πρόβατα. τὸ δ᾽ ἐναντίον τούτου ἐπέπεσεν ἐν τῷ τέλει τῆς β̄. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπὸ οὐδετέρου πληθυντικοῦ εἰς θηλυκὸν μετέπεσεν, εἰπών· πτηνῶν ἔθνεα ποτῶνται, ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσιν, ἤγουν ἀγέλαι πέτονται ἀγαλλόμεναι. ἐνταῦθα δὲ μετέβη ἀπὸ θηλυκοῦ εἰς οὐδέτερον. ἔφη *γὰρ, εἰροπόκοις ὀΐεσσιν, ἃ ἐρῆμα φοβοῦνται, ἤγουν εἰροπόκοις ζῴοις ἢ ποιμνίοις, ἃ ἔρημα τοῦ βοηθήσοντος φεύγει. εἶτα εὐθὺς πάλιν ἐπανακάμπτει εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς θηλυκὸν, εἰπών· αἱ μὲν ἀγχηστῖναι κέχυνται, ἤγουν αἱ ὄϊς. Τὸ δὲ ἐρῆμα προπερισπῶσιν οἱ παλαιοί· ὥσπερ γὰρ ἑτοῖμον λέγει Ὅμηρος προπερισπωμένως κατὰ ἀρχαϊσμὸν, οὕτω καὶ ἐρῆμον τὸ παρ᾽ ἡμῖν ἔρημον. καὶ καινὸν οὐδὲν, εἴ γε καὶ Θουκυδίδης ἀσυνήθως τροπαῖον λέγει προπερισπῶν. τὸ μέντοι ὁμοῖος αὐτὸ μὲν οὐκ ἔχει παραδοξίαν τινά· ἀνάλογον γάρ ἐστι τοῖς διὰ τοῦ οιος προπερισπωμένοις, δοκοῦν προπερισπασθῆναι καὶ ἐκ τοῦ ὁμοίϊος. μᾶλλον δὲ τὸ ὅμοιος ἔχει τι καινὸν κατὰ συνήθειαν, ὥς φασιν, Ἀττικήν. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ τροπαῖον οὐ ξενίζει κατὰ τὸ ἑτοῖμον καὶ τὸ ἐρῆμον. ἔχει γὰρ καὶ ἐκεῖνο ἀναλογίας ὁμοιότητα ἐκ τοῦ τροπαῖος ἀρσενικοῦ, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ τροπή· δῆλον γὰρ ὅτι Τρο*παῖος λέγεται Ζεύς. αὐτὰ δέ γε παλαιοτροπίαν τινὰ ἔχουσι. διὸ Ἡρῳδιανός φησιν ὅτι τὸ παρ᾽ Ὁμήρῳ ἐρῆμον καὶ ἑτοῖμον οἱ νεώτεροι Ἀττικοὶ ἀναλόγως φασὶν ἔρημον καὶ ἕτοιμον. (Vers. 141.) Τὸ δὲ

ἀγχηστῆναι δηλοῖ μὲν τὸ πυκναί· γίνεται δὲ παρὰ τὸ ἄγχι ἱστάναι, ὃ ποιοῦσιν αἱ ὄϊες διὰ φόβον
403 *πυκνούμεναι ὡς ἐπὶ συνασπισμῷ. σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν τὸ ἀγχηστῆνος σύνθετον εὕρηται, μετ᾽*
ὀλίγα δὲ τὸ ἄγχι ἑστηκέναι διαλελυμένον εὑρήσεις. ἴσως δὲ καὶ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν αἰπολίων τὸ
ἀγχηστῆναι εἴρηκεν. ἐκεῖνα γὰρ πλατέα λέγεται διὰ τὸ οὕτω τὰς αἶγας νέμεσθαι. γράφεται δὲ διὰ
*τοῦ η ἡ προπαραλήγουσα τοῦ ἀγχηστῆ*ναι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἱστάναι, τροπῇ τοῦ ε εἰς η. ἄλλως δὲ τὰ* 532
ἀπὸ τοῦ ἄγχι ἐπιῤῥήματος πάντα διὰ τοῦ ῑ γράφεται, ἐν οἷς καὶ ὁ ἄγχιστος, ὅθεν τὸ ἀγχιστεύειν
καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ. Τὸ δὲ κέχυνται σύντονον κίνησιν κἀνταῦθα ζῴων δηλοῖ, ὥς που καὶ ἐπὶ ἀνδρῶν
φανήσεται λεχθέν. (Vers. 142.) *Τὸ δὲ βαθέης ἁπλοῦν ἐστὶ καὶ ἀπαθὲς ὡς ἐκ τοῦ βαθὺς βαθέος,*
κατὰ τὸ νέα, ῥέα. ὅτε δὲ τὸ ῑ προσλάβῃ, ἑτέρας ἀναλογίας γίνεται. τοιοῦτον καὶ τὸ, ὠκέα Ἶρις. Τὸ
δὲ ἐξάλλεσθαι τῆς αὐλῆς ταὐτόν ἐστι τῷ ὑπεράλλεσθαι, ὡς ὁ ποιητὴς ἐδήλωσεν. ἡ γὰρ ἐξ πρόθεσις
οὐ μόνον τὴν ἔξω δηλοῖ σχέσιν ἀλλὰ καὶ ὕψωμα πολλάκις σημαίνει, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐξωγκώθη καὶ ἐν τῷ
ἐκνομίως ᾐσχύνετο καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. (Vers. 143.) *Τὸ δὲ, Τρώεσσι μίγη, τῆς κατὰ τὴν*
*μισγάγκειαν καὶ αὐτὸ ἔχεται παραβολῆς. φιλεῖται δὲ ἡ τοιαύτη λέξις τῷ *ποιητῇ, καὶ τῷ Πιν-*
δάρῳ δὲ, ὡς καὶ προείρηται, ὃς καὶ νίκῃ μιγῆναι τινὰ λέγει ἀντὶ τοῦ νικῆσαι, καὶ ἄλλα ὅμοια.
*(Vers. 144.) *Καὶ ἐνταῦθα τὴν συνήθη ποικιλίαν φυλάσσων ὁ ποιητὴς ἀναιρεῖ μέν τινας ὑπὸ τῷ*
Διομήδῃ, τὰ δὲ κατ᾽ αὐτοὺς διαφόρως φράζει. καὶ δύο μέν τινας ἀναιρεῖ, οὓς οὐ γενεαλογεῖ, ἀλλὰ
μόνον δηλοῖ, ποῖ τοῦ σώματος ἔπαθον, λέγων ὅτι εἷλεν Ἀστύνοον καὶ Ὑπείρονα, τὸν μὲν ὑπὲρ μαζοῖο
βαλὼν χαλκήρεϊ δουρὶ, τὸν δ᾽ ἕτερον ξίφεϊ μεγάλῳ κληῗδα παρ᾽ ὦμον ἔπληξε. καὶ σημείωσαι τὸ ἔπληξε
καινοτέρως σχηματισθέν· ἦν γὰρ τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν, τὸν μὲν βαλὼν, τὸν δ᾽ ἕτερον πλήξας. καὶ ὅτι
κἀνταῦθα τὸ κληὶς ἐκτείνει τὴν λήγουσαν, ὡς δηλοῖ τὸ, κληῗδα παρ᾽ ὦμον· ἔνθα ἐκτέταται τὸ δίχρο-
*νον. μετὰ δὲ τούτους ἀναι*ρεῖ ὁ Διομήδης δύο τινὰς, Ἄβαντα δηλαδὴ καὶ Πολύϊδον, οὓς καὶ γενεα-*
λογεῖ ὁ ποιητὴς, λέγων υἱέας αὐτοὺς Εὐρυδάμαντος, ὀνειροπόλοιο γέροντος, οἷς οὐκ ἐρχομένοις
ὁ γέρων ἐκρίνατ᾽ ὀνείρους. εἶτα ἑτέρους δύο Φαίνοπος υἷε, ἄμφω τηλυγέτω· μετὰ δὲ τούτους Πριαμί-
δας δύο, εἰν ἑνὶ δίφρῳ ἐόντας. καὶ ὅρα ὅπως καὶ ἐνταῦθα ἱστορίαις παραρτύει τὴν ποίησιν, καὶ ὅτι
ἀδελφικὰς, ὡς καὶ προεγράφη, τρεῖς ταύτας συζυγίας ὑπὸ τῷ Διομήδῃ ἀναιρεῖ καὶ οὐδὲ τόπους λέγει
πληγῶν τοῖς πίπτουσι, καὶ ὅτι σχῆμα ἀμφιβολίας ἐν τῷ, (Vers. 150.) *οἷς οὐκ ἐρχομένοις ὁ γέρων*
ἐκρίνατ᾽ ὀνείρους. ἢ γὰρ λέγει ὅτι ἔκρινε μὲν ὁ γέρων ὀνείρους αὐτοῖς πλὴν ὡς οὐκ ἐρχομένοις, ἤτοι ὡς
οὐ μέλλουσι σωθῆναι τῆς σήμερον μάχης, καὶ γάρ σφεας Διομήδης ἐξενάριξεν, ἢ οὐκ ἔφθασεν ὅλως
ὀνείρους τινὰς κρῖναι αὐτοῖς ἐρχομένοις εἰς πόλεμον. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ, ἐκρίνατ᾽ ὀνείρους, συντί-
*θησι τὸν παρὰ τοῖς *ὕστερον ὀνειροκρίτην, ὡς εἶναι ταὐτὸν τὸ ὀνειροπόλος καὶ τὸ ὀνειροκρίτης, καὶ*
ὅτι παθητικῶς εἶπεν ἐκρίνατο ἀντὶ τοῦ ἔκρινεν, ὃ καὶ αὐτὸ διάκρισίν τινα δηλοῖ τῆς κατὰ τὸ ὄναρ
συγχύσεως, διευκρινουμένης τῷ ὀνειροπόλῳ, ὃς καὶ λύειν ὄνειρον λέγεται οἷα συνδεδεμένον καὶ οὕτω
καμπύλον καὶ ἀδιευκρίνητον. (Vers. 144.) *Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις ἰστέον καὶ ὅτι ὁ μὲν Ὑπείρων ἐκ*
μόνης τῆς ὑπειρ̄ προθέσεως παρῆκται, καθὰ καὶ ἐκ τῆς ἀντι ὁ ἀντίος, μετὰ δὲ τῆς ἐν καὶ ὁ ἐναντίος.
οὕτω δὲ καὶ ἐκ τῆς ἀνᾱ ἴσως ὁ Ἄνιος καὶ ἐκ τῆς ἀμφι ὁ Ἄμφιος κύριον καὶ ἐκ τῆς περι ὁμοίως
*ὁ Πέριμος καὶ ἐκ τῆς ὑπο Ὕπιος ὁ παρὰ Ἀῤῥιανῷ *ποταμός. Τὸ δὲ, ξίφεϊ μεγάλῳ, ἔοικε κατά τι* 533
ἐξαίρετον εἰρῆσθαι, ὡς καὶ τὸ, ξίφεϊ Θρηϊκίῳ μεγάλῳ, διὰ τὸ, ὡς εἰκὸς, εὐμεγέθες εἶναι. ἡ δὲ ῥηθεῖσα
κατὰ σῶμα κληὶς διασαφεῖται μὲν, ποῦ ἔστιν, ἐν τῷ, κληῗδα παρ᾽ ὦμον πλῆξεν, ἀπὸ δ᾽ αὐχένος ὦμον
ἐέργαθεν, ἠδ᾽ ἀπὸ νώτου. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τοῦ κλείειν καὶ συνδεῖν ὦμον καὶ αὐχένα καὶ νῶτον γίνεσθαι.
διὸ καὶ πληγεῖσα καιρίως ἀπεῖρξεν, ὅ ἐστι διεχώρισεν ἐκ τοῦ αὐχένος, τόν τε ὦμον καὶ τὸν νῶτον.
(Vers. 148.) *Ὁ δὲ Ἄβας ὁμώνυμός ἐστι τῷ Ἑλληνικῷ, ἐξ οὗ οἱ κατ᾽ Εὔβοιαν Ἄβαντες. ὁ δὲ Πολύϊ-*
δος διφορεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἔν τε διχρόνῳ καὶ διὰ διφθόγγου δὲ ἔχων τὴν παραλήγουσαν.
(Vers. 149.) *Τοῦ δὲ ὀνειροπόλου τὸ ῥῆμα οὐ κρίσιν ὀνείρων δηλοῖ παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον, ἀλλ᾽*
*ἢ σκῶμμα ἔχει, ὀνειροπολεῖν γὰρ τὸ ὡς ἐν φαντασίᾳ μάτην ἐλπιδοκοπεῖσθαι, ἢ τὸ βλέπειν ὀνει*ρον*
404 *σημαίνει, ὡς τὸ, ὀνειροπολεῖ γὰρ καὶ καθεύδων ἱππικήν. Δῆλον δὲ ὅτι ὁ ὄνειρος καὶ οὐδετέρως τὸ*
ὄνειρον λέγεται, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, τοὐμὸν ὄνειρον φρενῶν. ὡς δὲ τοὺς ὀνείρους καὶ

ὀνείρατα φαμὲν, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που ῥηθήσεται. ἀναλογία δὲ τοῦ ὀνειροπόλος κατὰ τὸ οἰωνοπόλος, ὃν καὶ οἰωνοθέτην ὁ Σοφοκλῆς εἰπὼν οὐκ ἂν ἀλόγως ἕξει καὶ τὸν ὀνειροπόλον ὀνειροθέτην εἰπεῖν. (Vers. 153.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐνταῦθα φανερῶς τηλυγέτους λέγει τοὺς μόνους ὄντας υἱοὺς πατρὶ γέροντι, τῆλε ὄντι τοῦ γεννᾶν. εἰπὼν γὰρ Φαίνοπος υἷε, ἄμφω τηλυγέτω, ἐπάγει· ὁ δ' ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ, υἱὸν δ' οὐ τέκετο ἄλλον ἐπὶ κτεάτεσσι λιπέσθαι. τὸ μὲν οὖν, ἐτείρετο γήραϊ λυγρῷ, τῆλε εἶναι τοῦ γεννᾶν δηλοῖ τὸν Φαίνοπα· ἃ συντίθησι τὸν τηλύγετον. (Vers. 154.) Τὸ δὲ, υἱὸν οὐ τέκετο ἄλλον, μόνους αὐτοὺς εἶναι δηλοῖ τῷ πατρί. τοῦ δὲ τέκετο ἔστι καὶ ἀπαρέμφατον τεκέσθαι καὶ μετοχὴ, οἷον, τεκομένα με μᾶτερ. *Τὸ δὲ κτεάτεσσι πλεονασμὸν ἔχει τῆς παραληγούσης· τὸ γὰρ κοινὸν κτέασιν, ἀπὸ τοῦ κτέαρ κτέατος. καὶ ἔστιν εἶδός τι μεταπλασμοῦ πρὸς ὁμοιότητα τοῦ κύνεσσιν, ἄνδρεσσι, καὶ τῶν ὁμοίων. *(Vers. 155. sqq.) Ὁ Διομήδης τοὺς τοῦ ῥηθέντος Φαίνοπος υἱοὺς ἀνελὼν πατρὶ γόον καὶ κήδεα λυγρὰ ἔλειπε. καὶ ἔστι περιπαθὴς ὁ λόγος, εἴ γε τοὺς υἱοὺς ἑλὼν λύπας ἀφῆκε τῷ πατρὶ ἀντ' αὐτῶν· ἐπεί, φησιν, οὐ ζώοντε μάχης ἐκνοστήσαντε ἐδέξατο, χηρωσταὶ δὲ τὴν κτῆσιν αὐτοῦ ἐδάσαν*το, διὰ τὸ μόνους, ὡς εἴρηται, αὐτοὺς εἶναι τῷ πατρί. (Vers. 158.) ἦν δὲ τάγμα ἐν ταῖς πόλεσιν, οἱ χηρωσταὶ, διοικοῦν τοὺς ἀκληρονομήτους, ἤγουν τοὺς χηρεύοντας διαδόχων, ἢ καὶ ὧν αἱ γυναῖκες ἔμενον χῆραι καὶ τῶν ἐπιτροπευόντων δεόμεναι· οἵ τινες κατὰ λόγον ἄλλον καὶ ὀρφανισταὶ ἐκαλοῦντο ὡς ὀρφανῶν ὑπεριστάμενοι, καθὰ καὶ Σοφοκλῆς δηλοῖ. καὶ σημείωσαι ὅπως νόμον τοῦτον ἢ ἔθος παλαιὸν πολιτικὸν τῇ ἱστορίᾳ εὐμεθόδως χάριν πολυμαθείας ὁ ποιητὴς συνέπλεξε. τὸ δὲ χωρίον χρησιμεύσει ποτὲ τῷ εἰς τοιοῦτον γράφοντι ἀκληρονόμητον γέροντα. ὀξύνεται δὲ τὸ χηρωσταὶ διὰ κανόνα τοιοῦτον. τὰ εἰς της ῥηματικὰ ὑπὲρ δύο συλλαβὰς φύσει μακρᾷ παραληγόμενα ὀξύνεται, βραβευτὴς, ἀθλητὴς, ποιητὴς, ὀρχηστὴς, χρυσωτὴς, ἑεδνωτής. οὕτω καὶ χηρωστής. μάχεται τὸ κυβερνήτης. τὸ ἀήτης ἄλλως γέγονεν, ἀπὸ ῥήματος εἰς μι γεγονὸς τοῦ ἄημι. τὸ παρὰ Σοφοκλεῖ, φασὶν, ἐν Ἀλεξάν*δρᾳ, στείχων ἀγρώστην ὄχλον, παρώνυμόν ἐστι καὶ οὐ ῥηματικόν. δοκεῖ δὲ ὁ χηρωστὴς πλεονασμὸν ἔχειν τοῦ σ πρὸ τοῦ τ, εἴ περ ἐκ τοῦ χηρῶ χηρώσω γίνεται. (Vers. 156.) Κήδεα δὲ λυγρὰ τὰς βλάβας ἔφη πρὸς διαστολὴν ἑτέρου κήδους, τοῦ κατ' ἀγχιστείαν δηλαδὴ, ὃ οὐκ ἐξ ἀνάγκης λυγρόν ἐστιν. ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ ἐνάριζεν ἐπὶ φόνου τεθὲν διασαφεῖται, ἵνα μὴ νοοῖτο ἀντὶ τοῦ ἐσκύλευε. φησὶ γάρ· (Vers. 155.) ἔνθ' ὅγε τοὺς ἐνάριζε, φίλον δ' ἐξαίνυτο θυμόν. εἰ δ' ἴσως ἐπὶ σκυλευμοῦ ληφθείη ἐνταῦθα τὸ ἐνάριζεν, εἴη ἂν σχῆμα πρωθύστερον, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐξεῖλε ψυχὴν, εἶτα ἐνάριζε.

534 Τὸ δὲ αἴνυτο, ἁπλοῦν ὂν, συντάσσεται καὶ μετὰ γενικῆς, ὡς ἐν τῷ, *τυρῶν αἰνύμενοι. ἐτυμολογία δὲ τοῦ αἴνυσθαι ἢ τὸ αἴρω, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἢ τὸ ἄνω, ἐξ οὗ τὸ ἀνύω. ἀνυστικὸν γάρ τι καὶ τὸ ἐξαίνυσθαι, ὅπως ἂν καὶ λαμβάνοιτο. *(Vers. 159.) Τὸ, υἷας Πριάμου δύο ἔλαβε, ταὐτόν ἐστι τῷ εἷλεν, ὥστε καὶ ὅτε λέγει ὁ ποιητὴς, ὡς ὁ δεῖνα τὸν δεῖνα εἷλεν, οὐδὲν καινόν ἐστι νοεῖν τὸ εἷλεν ἀντὶ τοῦ ἔλαβεν, ἐξ οὗ τὸ ἐφόνευσε κατά τινα παρακολούθησιν. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι εἰπὼν, ὡς τοὺς εἰρημένους Πριαμίδας ὁ Διομήδης ἐξ ἵππων βῆσε κακῶς ἀέκοντας, ἔπειτα δὲ τεύχεα ἐσύλα, ἐσίγησε μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ, τὸν φόνον δηλαδὴ τῶν Πριαμιδῶν, τοῖς δὲ πρὸ τοῦ πράγματος καὶ τοῖς μετὰ τὸ πρᾶγμα ἐδήλωσε καὶ αὐτό. ἔστι δὲ πρὸ τοῦ πράγματος μὲν τὸ, ἐξ ἵππων ἔβησε, μετὰ δὲ τὸ πρᾶγμα τὸ, τεύχεα ἐσύλα, ὧν μέσος ὁ φόνος. καταριφέντες γὰρ τοῦ δίφρου ἐφονεύθησαν. τὴν δὲ τοιαύτην μέθοδον καὶ παρ' ἄλλοις ἔστιν εὑρεῖν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, καθὰ δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (Vers. 163.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἐξ ἵππων βῆσε, ταὐτόν ἐστι τῷ ἔκβαλε δίφρου, ὅ περ εἶπεν ἀλλαχοῦ, καὶ ὅτι τὸ πρὸ μικροῦ συλεύειν συλᾶν ἐνταῦ*θα εἶπεν, ὅ ἐστι σκυλεύειν. (Vers. 161.) Ἰστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν τὸν Διομήδην φοβοῦντα τοὺς Τρῶας λέοντι εἴκασεν ἐπιτιθεμένῳ ποιμνίοις πολλοῖς, ἐνταῦθα δὲ, ὅτε τοὺς Πριαμίδας ἀναιρήσει, λέοντι παραβάλλει, ὃς ἐν βουσὶ θορὼν ἐξ αὐ- 405
χένα ἄξει πόρτιος ἠὲ βοὸς, ξύλοχον καταβοσκομενάων. ἡ δὲ παραβολὴ αὕτη οὐ μόνον ἐξευτελίζει τούτους τοὺς Πριαμίδας, ἀλλὰ καὶ ἰδιότητα λέοντος ἱστορεῖ. ἔθος γὰρ τῷ λέοντι πρῶτον καταγνύειν, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, τοὺς αὐχένας τοῖς τοιούτοις ζῴοις, ἵνα μὴ τοῖς κέρασιν ἀμύνοιντο, εἶτα ἐν ἀδείᾳ ἐπικεῖσθαι αὐτοῖς. (Vers. 162.) Ἡ δὲ πόρτις, ἀφ' ἧς ἐν ἄλλοις ὑποκοριστικῶς ἡ πόρταξ, δηλοῖ μὲν δάμαλιν τὴν ἄρτι πορεύεσθαι δυναμένην, καθ' ὁμοιότητά τινα τοῦ νεβροῦ. γράφεται δέ ποτε καὶ

*χωρὶς τοῦ τ̄ πόρις. ὥς περ δὲ τὸ πόρτιος, οὕτω καὶ τὸ βοὸς θηλυκῶς νοητέον, ὡς δηλοῖ τὸ βοσκομενάων. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν βοὸς καὶ νῦν γενι*κόν ἐστιν ὄνομα, τὸ δὲ πόρτις εἰδικόν· καὶ ὅτι πάντως μὲν βοῦς ἐστὶ καὶ ἡ πόρτις· ὁ δὲ Ὅμηρος τὸ μὲν γενικὸν ἐφύλαξε τῇ τελείᾳ βοΐ, τὸ εἰδικὸν δὲ ἀπεκλήρωσε τῇ ἀτελεῖ. Ξύλοχος δὲ κατ' ἔλλειψιν τόπος ὀρεινὸς πυκνὸς ξύλοις. μυριαχοῦ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις οὕτω κεῖται κατὰ γένος ὡς ἐπὶ πολὺ θηλυκὸν, ὅτε καὶ λείπει τὸ ὕλη, ἵνα ᾖ ξύλοχος ὕλη, ἀφ' ἧς καὶ θῆρες ὑληκοῖται. Κεῖται καὶ ἐνταῦθα μέθοδος προκλητικὴ τοῦ ἑξῆς νοήματος. τρεῖς γὰρ ἀδελφικὰς συζυγίας ἀνελὼν ὁ ποιητὴς ὑπὸ τῷ Διομήδει, τοὺς μὲν ἄλλους ἀφῆκεν οὕτω κεῖσθαι, τοὺς δὲ Πριαμίδας καὶ σκυλεύεσθαι γράφει καὶ τοὺς ἵππους δίδοσθαι ἱστορεῖ τοῖς ἑτάροις μετὰ νῆας ἐλαύνειν. τοῦτο δὲ ποιήσας εὐθὺς ἐπισυνάπτει καὶ τὰ περὶ Πανδάρου καὶ Αἰνείου, ἐξ ὧν λήψεται τοὺς ἀρίστους ἵππους. καὶ οὕτως εὐμεθόδως ἡ τρίτη ξυνωρὶς τῶν Πριαμιδῶν τὴν τοῦ Αἰνείου προκαλεῖται, ταχθησομένην εὐθὺς *μετ' αὐτὴν, καὶ προγυμνασάμενος ὥς περ ἐν ταύτῃ ὁ Διομήδης εἶτα κατὰ τῆς τοῦ Αἰνείου ξυνωρίδος ἐπαγωνίσεται τῆς εὐγενεστέρας καὶ ἀξίας λόγου πλείονος.* *(Vers. 166.) *Ἀνδρείου παραστατικὸν* 535
τὸ, ἀλαπάζοντα στίχας ἀνδρῶν, καὶ τὸ, βῆ δὲ ἄν τε μάχην καὶ ἀνὰ κλόνον ἐγχειάων. (Vers. 169.) *Ἀσυνδέτως καὶ ἐνταῦθα φησίν· εὗρε Λυκάονος υἱόν· τὴν τοῦ εὑρόντος σπουδὴν παραδηλῶν τῷ ἐπιτρόχῳ τοῦ σχήματος. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον ἀγλαὸν τὸν Πάνδαρον ὁ ποιητὴς οἶδεν, ἀλλὰ καὶ ἀντίθεον αὐτὸν καὶ ἀμύμονά φησι καὶ κρατερὸν, ἐξαίρων τὸ τοῦ Διομήδους ἐπ' αὐτῷ ἀρίστευμα, εἴ περ αὐτὸς τὸν τοιοῦτον ἀναιρεῖ. ἄλλως γὰρ οὐ πάνυ ἄξιος ἐπαίνου ὁ Πάνδαρος, διὰ τὸ γένος δὲ καὶ τὴν ἀνδρίαν οἱ ἔπαινοι. οὐ γὰρ ἑτέρως ἀντίθεος καὶ ἀμύμων ὁ ὡς ἐδείχθη ἐπίορκος, ἔτι δὲ καὶ ἀνελεύθερος, ὡς καὶ μετὰ μικρὸν δειχθήσεται. ὡς οὖν τὰ καλὰ τῶν θυμάτων ἐχρυσοῦντο εἰς ἄγαλμα, οὕτω καὶ ὁ Πάνδαρος ἐπαίνοις καταστέφεται εἰς σέμνωμα τοῦ Διομήδους, ὑφ' ᾧ πεσεῖται.* *(Vers. 171.) 13
*Ἔπαινος τοξότου τὸ, ποῦ τοι τόξον ἰδὲ πτερόεντες ὀϊστοὶ καὶ κλέος, ᾧ οὔτις τοι ἐρίζεται ἐνθάδε γ' ἀνὴρ, οὐδέ τις ἐν τῷ δεῖνι τόπῳ ἢ ἐν τοῖς δεῖνα σέο γ' εὔχεται εἶναι ἀμείνων; πρὸς Πάνδαρον δὲ τὸν ἐκ Λυκίας ὁ Αἰνείας ταῦτα φησί. καὶ σημείωσαι ὅτι τε ἑνικῶς νῦν εἶπε τὸ τόξον, εἰωθὼς ἐν ἄλλοις καὶ πληθυντικῶς προφέρειν αὐτό· μετ' ὀλίγα οὖν ἀγκύλα τόξα ἐρεῖ, οὕτω καὶ καμπύλον ἅρμα οἴσετον ἑνικῶς· καὶ ἔλαυνε ἅρματα πληθυντικῶς· καὶ ὅτι Ἀττικῶς τὸ ἐρίζεται ἀντὶ τοῦ ἐρίζει φησὶν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ τὸ διώκεται ἀντὶ τοῦ διώκει καὶ ἄλλα δὲ μυρία τοιαῦτα, ἐφ' ὧν Ἀττικωτέρα ἡ παθητικὴ λέξις. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι *τὸ ἀνὴρ καὶ ἐνταῦθα ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν· ἐν μέντοι τῷ, ἀλλ' ὅδ' ἀνὴρ ἐθέλει, καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις συστέλλεται.* (Vers. 173.) *Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα Λυκίας μέμνηται Ὅμηρος τῆς μικρᾶς τῆς περὶ Ζέλειαν, ἥ τις ὥς περ μικρὰ Λυκία, οὕτω καὶ μικρὰ Τροία ἐλέγετο. διὸ καὶ μετ' ὀλίγα ἄρχειν Τρώεσσι καὶ ἡγεῖσθαι Τρώεσσι λέγεται ὁ Πάνδαρος, τοῖς Ζελειώταις δηλονότι. οἱ μέντοι ὑπὸ τῷ Σαρ-*
406 *πηδῶνι Λύκιοι, ὡς καὶ προείρηται, τῆς μεγάλης Λυκίας εἰσὶν ἔποικοι.* *(Vers. 175.) *Ἀνθρώπῳ* 41
*εὐδοκιμοῦντι ἐν μάχῃ ἐπιπρέπει τὸ, ὅς τις ὅδε κρατέει καὶ δὴ κακὰ πολλὰ ἔοργεν· ἐπεὶ πολλῶν τε καὶ ἐσθλῶν γούνατ' ἔλυσε. τὸ πρὸς τὸν Σπαρτιάτην Λυκοῦργον λεχθὲν ἐν δισταγμῷ σεμνῶς ὑπὸ Ἀπόλλωνος τὸ, δίζομαι, ἠὲ θεόν σε προσείπω ἢ βροτὸν, πολλῷ πρότερον Ὅμηρος ἐνόησε. λέγει οὖν ὁ Αἰνείας πρὸς τὸν Πάνδαρον· ἀλλ' ἄγε τῷδ' ἔφες ἀνδρὶ, δηλαδὴ τῷ Διομήδει, βέλος, εἰ μή τις θεός ἐστι κοτεσσάμενος Τρώεσσιν. ἔνθα καὶ γνωμικὸν κεῖται, τὸ, χαλεπὴ δὲ θεοῦ ἔπι μῆνις. ἔστι δὲ πλεονασμὸς *ἐνταῦθα τῆς ἐπὶ προθέσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ, βοῶν ἐπιβουκόλος ἀνὴρ, καὶ ἐπίουρος. καὶ οὕτω μὲν* 536
*εἶπεν ὁ Αἰνείας ἐνδοιάζων. ὁ δὲ Πάνδαρος περιφράζων ἀφελέστερον λαλεῖ τὸ αὐτὸ νόημα, λέγων ὅτι Σάφα οὐκ οἶδα, εἰ θεός ἐστιν· εἰ δ' ὅ γ' ἀνὴρ Τυδέος υἱὸς, οὐχ' ὅδ' ἄνευθε θεοῦ τάδε μαίνεται, ἀλλά τις ἄγχι ἕστηκεν ἀθανάτων, νεφέλῃ εἰλυμένος ὤμους. καὶ ἔστιν ὃ λέγει ὁ Πάνδαρος, ὅτι ἢ θεός ἐστιν ὁ φαινόμενος ἢ θεῖος ἀνὴρ καὶ οὐκ ἄνευ θεοῦ ἀνδραγαθῶν. καὶ ὅρα οἵαν γνῶσιν ὁ Διομήδης ἔφθασε σχεῖν ὑπὸ Ἀθηνᾶς. αὐτὸς γὰρ οὐκ ἐνδοιαστικῶς οἶδεν ἐν τῷ γράμματι τούτῳ, ἀλλὰ κρίνει θεὸν καὶ ἄνδρα, ἤγουν διακρίνει. ἐν τοῖς τοιούτοις δὲ πιθανότητα πλάσεως ὁ ποιητὴς ἑαυτῷ ἐπιμαρτύρεται, μονονουχὶ λέγων ὡς οὐκ ἀπιθάνως πλάττων συνεφαπτομένους τῆς μάχης θεούς. ἰδοὺ γὰρ καὶ οἱ ῥηθέν*τες ἥρωες τοιαῦτα οἴονται.* (Vers. 185.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μαίνεται νῦν μὲν ἐπὶ ἀνθρώπου εἶπεν ἐνθουσιῶντος εἰς μάχην, ἀλλαχοῦ δὲ δόρυ μαίνεσθαι λέγει, ψυχώσας οἷον τὸ ὅπλον ἐκεῖ τρόπῳ ποιη-*

τικῷ. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ μαίνομαι οὐκ ἔστιν ἐνεργητικὸς ἐνεστὼς ἀσύνθετος ἐν χρήσει, ἀλλὰ μετὰ προθέσεως. ὡς γὰρ ὀχῶ ἄλλον καὶ πορεύω ἄλλον, ὀχοῦμαι δὲ καὶ πορεύομαι ἐγὼ, οὕτω καὶ ἐκμαίνω ἄλλον, οὗ μετοχὴ τὸ, τέτρωρον ἐκμαίνων ὄχον. ὁ μέντοι κατ᾽ ἐνέργειαν παρακείμενος εὕρηται ἐν ἁπλότητι· μέμηνα γάρ· ὁ δὲ ἐνεργητικὸς ἀόριστος μετὰ προθέσεως· ἐξέμηνα γάρ. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν πολλοῖς αἱ καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐπιθυμίαι κλῆσιν ἔχουσιν ἐκ τοῦ μαίνεσθαι, καὶ μάλιστα αἱ φαῦλαι. χρυσομανὴς γοῦν σκώπτεταί τις καὶ οἰνομανής. καὶ ἡ ἐρωμανία δὲ τοιοῦτόν τι ἐστὶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ὁ γυναιμανής. κεκλήρωται δὲ καὶ δούλοις ἐντεῦθεν κλῆσις. Μάνης γὰρ δουλικὸν ὄνομα *παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἐξ οὗ μετῆκται καὶ εἴς τι παικτικὸν χαλκοῦν πρόσωπον, ὃ καὶ αὐτὸ Μάνην ἐκάλουν. ἐκ τοιαύτης δὲ μανίας πέπαικται καὶ ἡ μανιόκηπος γυνὴ, ἤγουν ἡ περὶ μίξεις μεμηνυῖα. κῆπος γὰρ νῦν τὸ ἐπείσιον. (Vers. 186.) Τοῦ δὲ εἰλυμένος πρωτόθετον τὸ εἰλῶ, ἐξ οὗ εἰλύω, ἀφ᾽ οὗ ἐν συνθέσει τὸ ἐπειλύω. οὕτω καὶ ἐκ τοῦ καλῶ καλύω, ὅθεν τὸ κλύω. Τὸ δὲ, ἀλλά τις ἄγχι ἕστηκεν ἀθανάτων, ἤτοι θεῶν, ἀγχίθεον τὸν Διομήδην ὑποδηλοῖ. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι διαφέρει τὸ ἄγχι ἑστάναι διαλελυμένως καὶ τὸ, ὡς προεγράφη, ἀγχηστῆναι ὄϊς, συνθέτως. (Vers. 174.) καὶ ὅτι ἐφιέναι λέγει τὸ ἐκ τόξου βέλος ἐπιπέμπειν. καὶ ἔστι κυρία ἡ λέξις. φησὶ γοῦν, ἔφες ἀνδρὶ βέλος· καὶ, ἤδη γὰρ ἀριστήεσσιν ἐφῆκα. ἐκ τούτου δὲ μεταφορικῶς καὶ ἐφίημι τὸ ἐντέλλομαι καὶ ἐφετμὴ ἡ ἐντολή· καὶ ἡ ἐπὶ ἐκκλήτου δὲ ἔφεσις καὶ ὁ ἐφέτης ἐντεῦθεν ὥρμηνται. (Vers. 177.) Τοῦ δὲ κοτεσσάμενος αἰτίαν ἀποδιδοὺς ἐπήγα*γεν, ἱρῶν μηνίσας, ἤγουν ἕνεκεν θυμάτων ὀργισθείς· οἶδε γὰρ ὁ μῦθος, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὰ δαιμόνια καὶ εὐχωλῆς ἐπιμεμφόμενα καὶ ἑκατόμβης ἢ μηδόλως ἢ κακῶς τυθείσης. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐγκοτῆσαι κοτέσασθαι λέγει, καὶ ὅτι ἐν τῷ κοτεσσάμενος καὶ μηνίσας ταὐτὰ οἶδε κότον καὶ μῆνιν. καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. ὁ δὲ Διομήδης οὕτως, ὡς ἐῤῥέθη, ἀμφιγνοηθεὶς γνωρίζεται ὅμως ἀπὸ τῶν ἵππων. τάχα γὰρ ἐξαιρέτους αὐτοὺς εἶχεν, οἷα φίλιππος. ἔτι δὲ γινώσκεται καὶ ἀπὸ τῆς ἀσπίδος καὶ τῆς περικεφαλαίας. φησὶ γοῦν ὁ Πάνδαρος, (Vers. 181.) ὡς Τυδείδῃ μιν ἔγωγε δαΐφρονι πάντα ἐΐσκω, ἀσπίδι γινώσκων αὐλώπιδί τε τρυφαλείῃ, ἵππους τε εἰσορόων. καὶ σημείωσαι ὅτι τοῦτο ἔοικεν εἶναι, ὡς καὶ προείρηται, τὸ ἐκ τῆς κόρυθος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀσπίδος ἀκάματον πῦρ, ἡ λαμπρότης δηλονότι τῶν ὅπλων, ἀφ᾽ ἧς διάδηλός ἐστι. πάνυ γὰρ λαμπρὸν παράσημον *καὶ ἡ αὐλῶπις, ὑπερανεστηκυῖα, γεγανωμένη, καὶ ἡ τρυφάλεια προλάμπουσα συχνοῖς ἀστεροειδέσι φάλοις. τὸ δὲ πάντα περιττεύει κἀνταῦθα. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ ἐξ ἵππων καὶ ὅπλων εἰκαζόμενος πῇ γνωρίζεται καὶ οὐ κατὰ πάντα. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως δυνάμενος εἰπεῖν ὁ ποιητὴς, ἀσπίδι τρυφαλείῃ τε ἵπποις τε, οὐκ ἐποίησεν οὕτω, ἀλλὰ τὸ ἵπποις τε περιέφρασεν εἰς τὸ, ἵππους τε εἰσορόων, ἵνα ἐκφύγῃ τὸ τῶν συχνῶν πτώσεων ὁμοειδές.
(Vers. 182.) Ὅτι δὲ τρυφάλεια μὲν πρὸς διαστολὴν ἀφάλου, ἡ ἔχουσα τρεῖς φάλους, τοὺς πολλαχοῦ 407
537 δηλουμένους, ἵνα ᾖ τρίφαλος, καὶ τροπῇ τοῦ ῑ εἰς ῡ τρύφαλος ἀνάπαλιν πρὸς τὸ δύ*φρος δίφρος καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ, περὶ ὧν καὶ προείρηται. Αὐλῶπις δὲ ἡ λήγουσα εἰς ὀξὺ τῷ αὐλίσκῳ, εἰς ὃν ὁ λόφος ἐνίεται, δηλοῦται καὶ ἐν ἄλλοις. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ γινώσκων φύσει μακρὸν ἔχει τὸ κατάρχον δίχρονον μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ γ̄ ἐκ τοῦ γιγνώσκων. ὃ δὴ γέγονε καὶ ἐν τῷ γίγνεται γίνεται, καὶ ἐν τῷ ἰχὼρ, ὡς προεγράφη, καὶ ἐν τῷ ἀρητὴρ, ἐκ τοῦ ἴσχω καὶ ἐκ τοῦ ἀρνός· καὶ ὅτι τὸ αὐλώπιδι τρυφαλείῃ δύο ἐπίθετα ἀντὶ ἑνὸς κεῖνται προσηγορικοῦ τοῦ κυνέῃ· καὶ ὅτι ἄφαλος μὲν ἐν χρήσει κεῖται, οὐ μὴν καὶ τρύφαλος· τρυφάλη δέ ἐστιν, ὡς εἰκὸς, ἐξ ἧς καὶ τρυφάλεια. ἐν τούτοις δὲ πρὸς ἀναλογίαν τοῦ διζήμε-
24 νος κεῖται καὶ τὸ κιχήμενος, οἷον, βέλος ὠκὺ κιχήμενον, ἤγουν ἐπελθὸν, ἁψάμενον. *(Vers. 190.) Ἀδρανῆ βλάβην φράζει τὸ, καί μιν ἔγωγ᾽ ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν, ἔμπης δ᾽ οὐκ ἐδάμασα. ὁ δὲ δεινὸν ἄρχοντα ὑφορώμενος εἴποι ἂν εὐθυβόλως τὸ, θεός νύ τις ἐστὶ κοτήεις. ὁ Πάνδαρος δὲ ταῦτα φησὶν, ὅτε βαλὼν τὸν Διομήδην οὐκ ἔβλαψεν. φίλιππος κατὰ τὸν Διομήδην εἶναι δοκεῖ καὶ ὁ Πάνδαρος. διό φησιν· (Vers. 193.) ἀλλά που ἐν μεγάροισι Λυκάονος ἕνδεκα δίφροι καλοὶ, πρωτοπαγεῖς, νεοτευχέες, ἀμφὶ δὲ πέπλοι πέπτανται· παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι ἑστᾶσι, κρῖ λευκὸν ἐρεπτόμενοι καὶ ὀλύρας. *εἰ δὲ καὶ ἀμφότεροι φίλιπποι, ἀλλ᾽ ὅρα διαφοράν. Διομήδης μὲν γὰρ εἰς χρῆμα στρατικὸν δεῖται τῶν ἵππων καὶ εἰς τοῦτο φιλεῖ τὸ ζῷον. διὸ καὶ τοὺς ἀλλοτρίους καὶ ταῦτα ἐπ᾽ ἀλλοδαπῆς περιποιεῖται, οἷον τοὺς τοῦ Δάρητος καὶ τοὺς τῶν δύο Πριαμιδῶν καὶ τοὺς τοῦ Αἰνείου καὶ τοῦ

Ῥήσου, καὶ οὐ φείδεται οὐδὲ τῆς εἰς αὐτοὺς δαπάνης. Πάνδαρος δὲ ὡς κτῆμα τούτους αὐχεῖ καὶ οἴκοι
ἀποθέτους φυλάττει διὰ φειδωλίαν, ὡς ἂν μὴ δαπανᾷ πολλὰ εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ Τρωικῇ πολιορκίᾳ. λέγει
γοῦν αὐτὸς, ὅτι (Vers. 197.) Μάλα πολλὰ γέρων αἰχμητὰ Λυκάων ἐρχομένῳ μοι ἐπέτελλεν, ἵπποις
καὶ ἅρμασιν ἐμβεβαῶτα ἀρχεύειν Τρώεσσι κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας. ἀλλ' ἐγὼ οὐ πιθόμην, ἦτ' ἂν πολὺ
κέρδιον ἦεν· ἵππων φειδόμενος, μή μοι δευοίατο φορβῆς, ἀνδρῶν εἰλομένων, εἰωθότες ἔδμεναι ἄδην.
οὕτω παρὰ τὸ δέον ἀνελεύθερος καὶ, κατὰ παλαιὰν κωμῳδίαν εἰπεῖν, φειδὸς ἤγουν *φειδωλὸς δαπάνης,
ὁ Πάνδαρος, καίτοι μυριάδων πολιορκουμένων μὲν ὁμοίως αὐτῷ, διοικονομουμένων δὲ τὴν ἱππικὴν,
ὡς ἐξῆν. τάχα δὲ καὶ ψευδόμενος ἀλαζονεύεται κατὰ Λαπίθην εἰπεῖν κωμικῶς. λέγεται γάρ, φασι,
σκωπτικῶς Λαπίθης ὁ αὐχηματίας παρὰ τὸ τοὺς λαοὺς εἰς ὄπιν ἄγειν καὶ ἐπιστροφὴν, οἷς πείθει
τινὰς περιαυτολογούμενος. ὃ δὴ φαίνεται ποιῶν καὶ ὁ Πάνδαρος. τί γὰρ ἔδει ἅρματος καὶ ἵππων τῷ
τοξότῃ; διὸ οὐδὲ εἶπεν αὐτοῦ εἶναι τοὺς ἵππους, ἀλλὰ μέσως εἶπε καὶ ἀμφιβόλως, ὡς ἐν μεγάροισι
Λυκάονος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἕνδεκα δίφροι. Σημείωσαι οὖν ὡς τῷ Διομήδει μὲν ἀρετή ἐστι *τὸ φίλιπ- 538
πον, τῷ δὲ Πανδάρῳ ψόγος, εἴ γε φειδόμενος δαπάνης τὴν ἑαυτοῦ ἀσφάλειαν προΐεται, καὶ, ὡς οἱ
παλαιοί φασιν, ἀναλωμάτων φειδοῖ, τοῦ συμφέροντος ἀμελεῖ, καὶ τοὺς δίφρους, ὡς πρὸς ἀνάθεσιν,
ἀχράντους φυλάττει. (Vers. 194.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ νεοτευχέες δίφροι διασάφησίς ἐστι τοῦ
πρωτοπαγεῖς, ὃ συντελεῖ τι διὰ τῆς ἐκ τοῦ πήσσω παραγωγῆς εἴς τε τὸ πηκτὸν ἅρμα τὸ καὶ κολλητὸν
καὶ εἰς τὸ πηκτὸν ἄροτρον, καὶ ὅτι πέπλος οὐ τὸ ἱμάτιον οὐδ' ἐνταῦθα, ἀλλὰ ὕφασμά τι σινδονοειδὲς,
καταπεταννύμενον τῶν δίφρων εἰς ἀποσόβησιν καπνοῦ καὶ κόνεως καὶ τῶν τοιούτων. καὶ τάχα ἐκ τοῦ
πεπτᾶσθαι πέπλοι λέγονται. (Vers. 195.) Διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ὡς ἐν τρόπῳ ἐτυμολογίας παρέθετο τὰς
408 λέξεις, εἰπὼν ἀμφὶ πέπλοι πέπτανται· ὃ δηλοῖ τὸ ἐξήπλωνται, μετενεχθὲν ἀπὸ τῶν πετομένων ζῴων,
*ἵνα ᾖ ἐκ τοῦ ποτῶ ποτήσω, καὶ Δωρικῶς ποτάσω, ἐξ οὗ ποτανὸν τὸ πτηνὸν, πεπότανται καὶ ἐν συγκοπῇ
πέπτανται, ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ πετάσω μέλλοντος πεπέτανται καὶ πέπτανται. τοῦ δὲ πετάσω δοκεῖ προϋπάρ-
χειν ὁ πετάζω ἐνεστώς· ἐξ οὗ καὶ καταπέτασμα καὶ παραπέτασμα Μηδικόν. Δίζυγες δὲ ἵπποι ἀντὶ
τοῦ, ἀνὰ δύο εἰς ἕκαστον ζυγόν· ὡς εἶναι τοὺς τοῦ Πανδάρου ἵππους κβ'. (Vers. 196.) Τὸ δὲ κρῖ
ἀποκοπὴν ἔπαθεν οὐκ ἐκ τῆς κριθῆς, ἦν γὰρ ἂν θηλυκὸν καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ ἡ κριθὴ, ἀλλ' ἐκ τοῦ
κρίμνον οὐδέτερον. λευκὸν δὲ αὐτὸ εἶπεν, ὡς μέν τινες οἴονται, πρὸς ἀντιδιαστολὴν μελαίνης τινὸς τὴν
ἐπιφάνειαν κριθῆς, ὁποῖαι πολλαχοῦ γίνονται, μάλιστα δὲ πρὸς σύγκρισιν σίτου· ἐκεῖνος γὰρ οὐ
τοιοῦτος. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐχ' οὕτω παρ' Ὁμήρῳ φαίνεται οὐδέτερον εἶναι τὸ κρῖ ἐκ τοῦ λευκὸν, ὡς ἐκ
τοῦ εὐρυφυὲς, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. κρῖ μὲν γὰρ λευκὸν κατὰ τὸν τεχνικὸν ἔστι καὶ ἐν θηλυ*κῷ
γένει νοῆσαι Ἀττικώτερον, οἷον κρῖ λευκὴν, κατὰ τὸ, ἀρχὴν δωρητὸν, οὐκ αἰτητόν· καὶ κατὰ τὸ,
κλυτὸς Ἱπποδάμεια, καὶ ὅσα τοιαῦτα. κρῖ δὲ εὐρυφυὲς θηλυκῶς εἰπεῖν ἐσχηματίσθαι οὐκ ἂν ἐξερείξε-
ταί τις. Αἱ δὲ ὀλύραι σπόριμον μέλαν, μικρότερον τοῦ λεγομένου βίκου καὶ τοῦ ὀρόβου· καὶ φυλάσσει
μέχρι καὶ νῦν τὴν κλῆσιν παρά τισι τῶν παραθαλασσίων ἐποίκων τῆς μεγάλης Λυκίας. Τὸ δὲ ἐρέπτε-
σθαι ἀλόγοις ζῴοις οἰκεῖον, ἃ ἐκ τῆς ἔρας ἐσθίουσιν. ἐπ' αὐτῶν δὲ, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, καὶ
ἡ φορβὴ λέγεται κατὰ ὀνοματοποιίαν, ὡς ἐπὶ ἀνθρώπων κυρίως ἡ ἐδωδὴ καὶ ἡ ἐδητὺς καὶ ἡ βρῶμα.
Ὅτι δὲ τὸ ἐρέπτεσθαι καὶ ἐρέπτειν ἐνεργητικῶς λέγεται, καὶ ὅτι καὶ ἑτεροίαν τινὰ σημασίαν ἔχει,
φανεῖται ἐν τῷ, κόνιν δ' ὑπέρεπτε ποδοῖιν. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ ἔδειν ἐπὶ ἵππων λέγεται, ὡς δῆλον ἐκ
τοῦ, εἰωθότες ἔδμεναι. Ἔνθα σημείωσαι καὶ ὅπως ἐπὶ ἵππων τὸ εἰωθέ*ναι τίθησιν, ὡς καὶ ἐν τῷ,
εἰωθὼς λούεσθαι ποταμοῖο, καίτοι κυρίως ἐπὶ ἀνθρώπων τὸ ἐθίζεσθαι· ὅθεν καὶ αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ
παρονομάζονται, ὡς οἱονεὶ ἐθικαί τινες οὖσαι. Τὸ δὲ, γέρων Λυκάων, ἀφροσύνην κατηγορεῖ τοῦ Παν-
δάρου, εἰ μήτε ὡς γέροντι μήτε ὡς πατρὶ ἐπείσθη ἐκείνῳ, καὶ ταῦτα οὐχὶ ἁπλῶς παραινοῦντι ἀλλὰ μάλα
πολλὰ ἐπιτέλλοντι. ὅρα οὖν οἷα πάσχει ὁ ἀγαθῷ πατρὶ ἀπειθῶν. Τὸ δὲ, αἰχμητὰ Λυκάων, ἀνόμοιον
τῷ πατρὶ δείκνυσι τὸν Πάνδαρον, εἴ περ αἰχμητὴς μὲν ἐκεῖνος, αὐτὸς δὲ τοξότης. διὸ καὶ ἐκείνῳ μᾶλ-
λον οἰκεῖοι οἱ ἵπποι ἤ περ τῷ Πανδάρῳ, τῷ ἄλλως προσήκοντι καὶ κατὰ τέχνην πατρίζειν, ὡς ἔθος
ἐπεπόλαζε καὶ τότε πολλαχοῦ, καθὰ δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται· αὐλητέω γάρ, φησιν,
αὐλητὴς ἐγίνετο, καὶ ἐπὶ ἄλλων ὁμοίως. (Vers. 199.) Τὸ δὲ ἐμβεβαῶτα ἐπὶ ἅρματος κυριολεκτεῖται,

ἐφ᾽ οὗ ἐμβέβηκέ τις τῷ δίφρῳ. ἐξ αὐτοῦ *δὲ ὡς ἐκ μέρους καὶ ἐπὶ ἵππων νοηθήσεται. ἄλλως γὰρ οὐκ
ἂν ἐμβαίνειν τις ἵπποις ἐρεῖ, ἀναβαίνειν δὲ ἐπὶ ἵππους ἢ ἵππων ἐπιβαίνειν. ἔχεται δὲ τοῦ τόπου τούτου
καὶ τὰ πρὸ μικροῦ ῥηθέντα, τὸ, ἐξ ἵππων βῆσε, καὶ, ἔκβαλε δίφρου. (Vers. 200.) Τοῦ δὲ ἀρχεύειν,
ὃ παράγωγόν ἐστιν ἐκ τοῦ ἄρχω, χρῆσις καὶ ἀλλαχοῦ. Ἐν δὲ τῷ, πολὺ κέρδιον ἦν, ὅρα ὅπως ὁ Ἐπι-
μηθεὺς οὐδὲν συντελεῖ τῷ Πανδάρῳ, νοοῦντι μὲν ἄρτι ὀψέ ποτε τὸ δέον, μὴ ἔχοντι δὲ τοῦ λοιποῦ
διορθώσασθαι. (Vers. 203.) Τὸ δὲ εἰλομένων, ταὐτόν ἐστι τῷ εἰλουμένων· διφορεῖται γάρ· ὁποῖον
539 καὶ στερούμενος στερόμενος, καὶ ἐπιμελούμενος ἐπιμελόμενος. Τὸ δὲ ἄδην ἀντὶ *τοῦ δαψιλῶς, περὶ
οὗ καὶ προγέγραπται, Νικίας μὲν ψιλοῖ, διπλασιάζων τὸ δ̄ διὰ τὸ μέτρον, ὁμοίως τῷ, κύον ἀδδεές·
Ἀρίσταρχος δὲ δι᾽ ἑνὸς δ̄ καὶ βραχέως καὶ δασέως. δασύνει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ τὸ, ἅδε δ᾽ Ἕκτορι μῦθος
ἀπήμων, καὶ τὸ, ἅδος τέ μιν ἵκετο θυμὸν, ἀντὶ τοῦ κόρος, καὶ τὸ Ἅδωνις· καὶ τοῦτο γάρ, φησι,
παρὰ τὸ ἥδω. τὸ μέντοι ἀδολέσχης ψιλοῖ. φασὶ δὲ καὶ τὸ ἀδράφαξυς δασύνεσθαι. ἔστι δὲ εἶδος λαχά-
νου τὸ κοινῶς χρυσολάχανον, ὅ περ ἡ πλείων χρῆσις διὰ τοῦ τ̄ ἀτράφαξυν λέγει, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς
δηλοῖ ἐν τῷ, ψευδατραφάξυος πλέα. σκοπητέον δ᾽ ἐν τοῖς εἰρημένοις, εἰ καὶ τὸ ἁδεῖν, ὅ ἐστιν ἀρέσκειν,
δασύνεται ἀπὸ τοῦ ἥδειν. δοκεῖ γὰρ καὶ αὐτὸ δασεῖαν ἔχειν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ αὐθάδεια, νοουμένη ὡς
οἷον αὐτοαρέσκεια. (Vers. 202.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἔδμεναι ἄδην τὸ ἀδηφαγεῖν καὶ ὁ ἀδη-
*φάγος ἐπενοήθη παρὰ τοῖς ὕστερον, καὶ ὅτι καθὰ τὸ ἐρέπτεσθαι, ἀφ᾽ οὗ μεταφορικῶς παρῆκται τὸ
ἐρείπτω καὶ ἀνερείπτω, οὕτω καὶ τὸ φέρβω ἐπὶ ἀλόγων, ὡς καὶ τὸ ἔδειν, καθὰ εἴρηται. διὸ καὶ φορ-
βάδες ἵπποι κοινότερον ἀπ᾽ αὐτοῦ, καὶ φορβὴ ἡ τούτων τροφή· ἐπεὶ καὶ φορβὰς γῆ παρὰ Σοφοκλεῖ,
καὶ φορβὰς δὲ γυνὴ κωμικῶς πολλοῖς ὁμιλοῦσα τροφῆς χάριν. προϋπάρχει δὲ, ὥς περ τοῦ φερεσβίου
τὸ φέρειν βίον, κατὰ τὸ, ῥᾷστα τὸν βίον φέρει, οὕτω καὶ τοῦ φέρβειν. ζωογόνον γὰρ ἡ φορβὴ, ὡς
προσφερὴς καὶ αὐτὴ τῷ βίῳ, ἧς παράγωγον κατά τινας καὶ ἡ φορβειὰ, ἤγουν τὸ καὶ περιστόμιον καὶ
στόμιον, Ῥωμαϊκῶς δὲ εἰπεῖν καπίστριον, ἵνα ᾖ, ὥς περ ἀρὴ ἡ ἀπειλὴ καὶ ἐπενθέσει τῆς ει διφθόγ-
γου ἀρειὴ, οὕτω καὶ φορβὴ φορβειὰ, ὅθεν καὶ ὁ παρὰ τῷ κωμικῷ ἐμπεφορβειωμένος. οὐ χρὴ δὲ
ἀγνοεῖν ὅτι τὴν φορβειὰν οἱ παλαιοὶ καὶ παρὰ τὸ φέρειν βίᾳ φασίν. ὀξύνεται δὲ ἡ *φορβὴ κανόνι
τοιούτῳ· τὰ εἰς η λήγοντα θηλυκὰ μετὰ συμφώνου, τῷ ο παραληγόμενα, ὀξύνεται, ἐὰν ἀπὸ ῥήματος
γίνεται τῷ ε̄ μόνῳ παραληγομένου, οἷον στρέφω στροφὴ, τρέπω τροπὴ, τρέφω τροφὴ, ῥοπὴ, σπονδὴ,
νομὴ, ὁλκὴ, πλοκή· οὕτω καὶ φορβή. Τὸ πόρπη παρὰ τὸ πείρω γίνεται, ὅ περ οὐ μόνῳ τῷ ε̄ παρα-
29 λήγεται. διὸ καὶ βαρύνεται. *(Vers. 204.) Τὸν πεζὸν ἀντιδιαστέλλων τῷ ἱππότῃ φησίν· ὥς λίπον, 409
τοὺς ἵππους δηλαδή· ἀτὰρ πεζὸς εἰς Ἴλιον ἦλθον. Καὶ ἀλλαχοῦ, πεζοί θ᾽ ἱππῆές τε. ὅτε μέντοι εἴποι
τὸν Ἀχιλλέα νηυσὶ μὲν τόσας πόλεις ἑλεῖν, πεζὸν δὲ τόσας, τότε τῷ πλέοντι ἀντιδιαστέλλει τὸν πεζόν.
ἔστι γὰρ καὶ ἡ ναῦς ἅρμα οἷον θαλάσσης, μᾶλλον δέ ἁλὸς ἵππος, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγεται. (Vers. 205.)
Ἀχρηστίαν τόξου κατηγορεῖ τὸ, τόξοισι πίσυνος, τὰ δέ μ᾽ οὐκ ἄρ᾽ ἔμελλεν ὀνήσειν. ἐκ τοῦ πείθω δὲ
ὁ πίσυνος, γράφεται δὲ διὰ τοῦ ῑ, ὃν λόγον καὶ ὁ θίασος, ἐκ τοῦ θειάζω γεγονώς· ἔτι δὲ καὶ ὁ πιθα-
νὸς, ἐκ τοῦ πείθω παραχθείς. Συρακουσίων δέ, φασι, γλώσσης ὁ πίσυνος. (Vers. 207.) Σύντομος
παρίσωσις καὶ ἐνταῦθα τὸ, Τυδείδης τε καὶ Ἀτρείδης, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ τὸ, ζώοντε μάχης ἐκνοστή-
σαντε. τοιοῦτον καὶ μετ᾽ ὀλίγα τὸ, οἷοι Τρώιοι ἵπποι ἐπιστάμενοι, καὶ τὸ, φράζεο χάζεο, καὶ τὸ, ἐς
δ᾽ ὄχεα φλόγεα. (Vers. 208.) Ἀτρεκὲς αἷμα τὸ ἀληθὲς καὶ μὴ ψεῦδον τὴν ὄψιν κατὰ τὰ ἐρυθρο-
βαφῆ, ἃ φορήματα ἦσαν Λακώνων, ἐπικρύ*πτοντα τὴν ἐν πολέμῳ ῥύσιν τοῦ αἵματος. χρῆσις δὲ
αὐτοῦ τὸ, ἀτρεκὲς αἷμα ἔσσευα, ὅ ἐστιν ἐκίνησα, βαλών· ἤγειρα δὲ μᾶλλον, ἤτοι ἠρέθισα, παρώ-
540 ξυνα. *(Vers. 210.) Ὥς περ ἀλλαχοῦ τὸ ἀνάσσειν δοτικῇ συνέταξεν, οἷον, πάντεσσι δ᾽ ἀνάσσειν·
3 οὕτως ἐνταῦθα τὸ ἄρχειν καὶ τὸ ἡγεῖσθαι. φησὶ γὰρ, ἀρχεύειν Τρώεσσι· καὶ, ἡγεόμην Τρώεσσι φέρων
χάριν καὶ ἑξῆς. Ἔνθα ὅρα ὡς ταὐτόν ἐστιν εἰπεῖν χάριν καὶ ἦρα καὶ ἐπίηρα. ὃ γοῦν ἐν ἄλλοις εἶπεν, ἦρα
φέρων, καὶ, μητρὶ φίλῃ ἐπίηρα φέρων, ἐνταῦθα οὕτω φράζει· φέρων χάριν Ἕκτορι δίῳ. Ἐν δὲ τῷ,
ἡγεόμην Τρώεσσι, λέγοι ἂν, ὡς καὶ προδεδήλωται, Τρῶας τοὺς ἐν τῇ μικρᾷ Λυκίᾳ. Κεῖται δ᾽ ἐνταῦθα
καὶ Ἴλιος ἐρατεινὴ, καθά που καὶ Λακεδαίμων. Ἔστι δὲ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ μαθεῖν καὶ ὅτι ἀφεὶς
ὁ Πάνδαρος ἑαυτὸν μέμφεσθαι κατὰ τῶν τόξων τρέπει *τὴν ὀργὴν, βαρβαρικῶς θυμομαχῶν κατὰ

τῶν οὐδὲν αἰτίων, καὶ φησὶν, ὅτι κακῇ αἴσῃ ἀπὸ πασσάλου ἀγκύλα τόξα ἤματι τῷ ἑλόμην, ὅτε εἰς
Ἴλιον Τρώεσσιν ἡγεόμην. καὶ τῷ Διὶ μὲν ἀνασχεῖν οὐδὲ νῦν ἐθέλει χεῖρας, ὡς ὁ Αἰνείας παρῄνεσεν,
ἀπειλεῖται δὲ τοῖς τόξοις δύο ποινὰς, κλάσιν τε καὶ καῦσιν, λέγων ὡς εἰ νοστήσω καὶ ἐσόψομαι ὀφθαλ-
μοῖσι πατρίδ᾽ ἐμὴν ἄλοχόν τε καὶ ὑψερεφὲς μέγα δῶμα, αὐτίκ᾽ ἔπειτ᾽ ἀπ᾽ ἐμεῖο κάρη τάμοι ἀλλότριος
φὼς, εἰ μὴ ἐγὼ τάδε φαεινῷ ἐν πυρὶ θείην, χερσὶ διακλάσας· ἀνεμώλια γάρ μοι ὀπηδεῖ. (Vers. 209.)
Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἀπὸ πασσάλου ἐνταῦθα μὲν πραγματικῶς εἴρηται, ὡς τῶν ἡρωικῶν προσώπων
ἁπλούστερον οὕτω πολλὰ σκεύη κρεμώντων, καθὰ καὶ τὸ τοῦ Τηλεμάχου ἱμάτιον, καί τινος δὲ ἐν
Ὀδυσσείᾳ κιθάρα ἐκρέματο· ἡ δὲ ὕστερον παροιμία ἐπὶ πραγμάτων ἄλλως τὸ νόημα ἔθετο, λέγουσα
πασσάλῳ μὲν ἀνακρεμάσαι τὸ ἀ*μελῆσαι, ἀπὸ πασσάλου δὲ λαβεῖν τὸ ἐπιμεληθῆναι· ὁποῖον δή τι καὶ
παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, ξυστὸν δ᾽ ἐπὶ πασσάλῳ. ἔχει δέ τινα πρὸς ταῦτα ὁμοιότητα καὶ Ἡσιόδου τὸ ὑπὲρ
καπνοῦ θεῖναι πηδάλιον. ὡς δὲ καὶ πάσσαξ ὁ πάσσαλος λέγεται καθ᾽ ὑποκορισμὸν, ἡ κωμῳδία οἶδε.
(Vers. 212.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γλῶσσά τις λέγεται κυνδάλους λέγειν τοὺς πασσάλους, καὶ κυνδαλο-
πλίτας τοὺς πασσαλίσκους, ὅθεν καὶ παιδιά τις διὰ πασσάλων γινομένη κυνδαλισμὸς ἐλέγετο. Τὸ δὲ,
καὶ ἐσόψομαι πατρίδα καὶ ἄλοχον καὶ λαμπρὸν οἶκον, λόγος ἐστὶν ἤθους ἀφελοῦς. τοιοῦτον γὰρ τὸ
ἐν δεινοῖς παραπλέκειν τῷ λόγῳ τὰ φίλτατα. (Vers. 213.) Τὸ δὲ ὑψερεφὲς, ὅτε τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ
πρὸς ἀλλοῖον δάκτυλον, ὑψηρεφὲς γράφεται. Ὅρα δὲ τὸ ἀλλότριος φὼς ἀντὶ τοῦ πολέμιος, ὃ δηλοῖ
μεγάλην δυστυχίαν, ἐὰν ὁ Πάνδαρος μετὰ τὴν τοῦ πολέμου λύσιν τοῦ Τρωικοῦ τοιοῦτον πάθῃ ἐν τῇ
πατρίδι κακόν. Ὅρα δὲ καὶ *ὡς ἐξέφυγεν ὁ ποιητὴς παιγνιώδη παρήχησιν ἐν τῷ, ἀλλότριος φὼς, οἷα
δυνάμενος μὲν, εἴ περ εἵλετο, μὴ θελήσας δὲ, παρηχῆσαι ἐκ φωτὸς ἀνδρὸς καὶ φωτὸς πυρὸς, ἀλλὰ
μόνον φαεινὸν πῦρ εἰπών. Τὸ δὲ διακλάσας ὠνοματοπεποίηται, καὶ ἔστι λειότερον ἤ περ ἡ θραῦσις.
οὕτω δὲ καὶ τὸ λακεῖν καὶ τὸ λακίζειν εὐφωνότερόν ἐστι τῆς θραύσεως, καὶ τὸ φλᾶν δὲ καὶ τὸ θλᾶν,
ἀφ᾽ οὗ καὶ θλάσμα κατὰ τὸ κλάσμα καὶ θλαδίας βοῦς, ὥς περ καὶ ἀπὸ τοῦ κλῶ κλάζω καὶ πλεονασμῷ
ὀκλάζω δίφρος ὀκλαδίας. Τὸ δὲ ἀνεμώλια πάνυ ἀστείως εἴρηται, ὡς τῶν πτερόεντων ὀϊστῶν ἀξίων
ὄντων ἀνέμοις ὀλέσθαι διὰ τὸ ἄπρακτον καὶ ἀνενέργητον. καί ἐστιν ὅμοιον τρόπον τινὰ τῷ, ἅρπυιαι
ἀνηρείψαντο. τὸ γὰρ ἀνέμοις ὀλλύμενον ἁρπυίαις ἀνήρειπται. καὶ τῶν τις δὲ καθ᾽ ἡμᾶς τῷ χρόνῳ
Παφλαγὼν τὸ γένος, ῥωμαλέος τὴν φύσιν, ἀνδρεῖος τὴν τέχνην, δεινὸς μὲν σπάθην στρατιωτικῶς χει-
ρίσασθαι, το*ξοῦσαι δὲ δεινότατος, μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην βολὴν δυστυχήσας ἐν πολέμῳ, εἰς
τὸν αὐτὸν τῷ Πανδάρῳ νοῦν ἐμπεσὼν κατακλᾷ θυμῷ τὰ τόξα, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ παραβάλλει
410 ἑαυτὸν εἰς σφαγὴν, δυστυχίαν τοξείας αὐθαιρέτῳ θανάτῳ τετιμηκὼς καὶ θανεῖν ἑλόμενος, εἴ περ ζῶν
ὀνειδισθῆναι βαλεῖν ἀνεμώλια. Ὅτι δὲ, καθὰ προόρα πρῶρα καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ ἀνεμοόλια καὶ
κατὰ κρᾶσιν ἀνεμώλια, πολλαχοῦ δηλοῦται. ἴσως δὲ καὶ ὡς ἀπατῶ ἀπατήσω ἀπατήλια, οὕτως ἀνεμῶ
ἀνεμώσω ἀνεμώλια, τὰ οἷον ἐξανεμούμενα. οὐ πάντῃ δὲ ταὐτὸν ἀνεμώλια εἰπεῖν καὶ ἀνεμόφθορα, εἴ
περ Ὅμηρος μὲν ἔπη *ἀνεμώλια οἶδε καὶ τόξα ἀνεμώλια· οἱ δὲ ὕστερον σπέρματά φασιν ἀνεμόφθορα, 541
οἷς φθορὰ ἐξ ἀνέμων, κατασεισάντων εἰς γῆν ἢ ἐκκαυσάντων εἰς ἀτελεσφόρητα. *(Vers. 218.) Ἀπο- 8
τρεπτικὸν μεσιτείας τὸ, μὴ δ᾽ οὕτως ἀγόρευε, πάρος δ᾽ οὐκ ἔσσεται ἄλλως. παρέλκει δὲ ὁ πρῶτος δὲ
σύνδεσμος καὶ κεῖται ἀντὶ τοῦ δή. παρασημειοῦνται Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος τὸ νὼ μονοσύλλαβον δυϊ-
κὸν κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν ἀντὶ τοῦ ἡμᾶς ἅπαξ ἐν Ἰλιάδι κεῖσθαι καὶ ἅπαξ ἐν Ὀδυσσείᾳ. ὃ οἱ δὲ περι-
σπᾶται ὡς δυϊκὸν, λῆγον εἰς ῶ. φησὶν οὖν ὧδε ὁ ποιητὴς, (Vers. 219.) πρίν γ᾽ ἐπὶ νὼ τῷδ᾽ ἀνδρὶ
καὶ ἑξῆς. ὅτε μέντοι σὺν τῷ ῑ λέγει αὐτὸ, ἐπ᾽ εὐθείας τε τάσσεται, οἷον, νῶι δ᾽, ἐγὼ Σθένελός τε,
ἤγουν ἡμεῖς· καὶ ἐπὶ αἰτιατικῆς, οἷον ἐνταῦθα τὸ, οἵ καὶ νῶι πόλινδε σαώσετον, καὶ νῶι δ᾽ ἐπαΐξας,
καὶ ἀλλαχοῦ, οὐδ᾽ ἂν νῶι ἠέλιος διαδράκοι, ἤγουν ἡμᾶς. *(Vers. 222.) Τρώιοι ἐνταῦθα ἵπποι οὐχ᾽ 19
ἁπλῶς οἱ Τρωικοί· οὐ γὰρ ἔχουσί τι ἐξαίρετον οἱ τῆς Τροίας ἵπποι· ἀλλὰ οἱ τοῦ Τρωὸς, οἳ καὶ ἀθά-
νατοι ἐλέγοντο, ὡς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. ἑρμηνεύων οὖν ὁ ποιητὴς τὸ Τρώιοι φησὶ προϊὼν γενεᾶς
αὐτοὺς εἶναι, ἧς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τῷ Τρωΐ. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐκ τοῦ Τρωὸς ὁ Τρωικὸς ὀξυτόνου ὀνόματος,
οὗ θηλυκὸν τὸ Τρωαὶ γυναῖκες, διελύθη τὸ Τρώιος ἵππος, καὶ ὅτι ἔχοι ἂν ἀπορίαν, πῶς τὸ Τρώιος
ὁ Τρωικὸς οὐ προπερισπᾷ τὸ Τρωὸς, ἵνα ᾖ, ὥς περ πατρώιος πατρῷος, Μινώιος Μινῷος, μητρώιος

μητρῷος, οὕτω καὶ Τρώιος Τρῷος, κτητικῶς ὁ ἐκ Τροίας ἢ ὁ τοῦ Τρωός. καὶ ὅτι ἀρετὴ ἵππων πολεμι-
στηρίων τὸ, ἐπιστάμενοι πεδίοιο κραιπνὰ μάλα ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι, ὃ δὴ Αἰνείου
ἐνταῦθα εἰπόντος ἀπαραποιήτως οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ Διομήδης ἐρεῖ. καὶ ὅρα τὸ ἐπίστασθαι λεχθὲν
ἐπὶ τῶν τοῦ Τρωὸς ἵππων κατὰ ἐξαίρετον ὡς ἐπὶ λογικῶν διὰ τὸ καὶ ἀθανάτους αὐτοὺς μυθεύεσθαι, ὡς
ῥηθήσεται. καλῶς δὲ ἔχει καὶ τὸ πεδίοιο, *ὡς τοῦ ἵππου ἐν τραχεινοῖς οὐ πάνυ εὐδοκιμοῦντος. ἐξ οὗ
καὶ παροιμία τὸ, ἵππος εἰς πεδίον. Σημείωσαι δὲ ὅτι Αἰνείας μὲν οὕτως ἐν ὀλίγῳ ἐπαινεῖ τοὺς ἑαυτοῦ
ἵππους ὡς πρὸς εἰδότα λέγων τὸν Πάνδαρον καὶ ἀορίστως ἀποθαυμάζει, ἀόριστος γὰρ θαυμασμὸς τὸ,
οἷοι Τρώιοι ἵπποι· Διομήδης δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ὡρισμένως καὶ ἐπιμελέστερον ἐπαινεῖ αὐτοὺς, ἀρίστους
τε εἰπὼν καὶ γενεαλογῶν ἐκείνους πρὸς τὸν μὴ εἰδότα Σθένελον καὶ ἐρεθίζων οὕτως ἑαυτῷ τε καὶ τῷ
ἑταίρῳ τὴν φίλιππον ἐπιθυμίαν. ἐπίτηδες δὲ Ὅμηρος τοῦτο ποιεῖ καὶ τὸν περὶ τῶν ἵππων λόγον δια-
φόροις μὲν προσώποις καὶ τόποις καταμερίζει εἰς ποικιλμὸν τῆς ποιήσεως, τὸν δὲ πλείω λόγον δίδωσι
τῷ φιλίππῳ Διομήδει. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὧδε μὲν ἐντελῶς εἴρηται τὸ, ἐπιστάμενοι ἔνθα καὶ ἔνθα τῆς
πεδιάδος διώκειν καὶ φέβεσθαι· ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ὁ Διομήδης ἐλλιπῶς λέγων μήστωρας φόβου αὐτοὺς
καλεῖ, μό*νου τοῦ φεύγειν μνησθείς. δεῖ δὲ ἀναλόγως νοεῖν αὐτοὺς ἐκεῖ καὶ διώξεως μήστωρας, ἔνθα
καὶ τὸ μήστωρας ὡς ἐπὶ λογικῶν εἴρηται. Τὸ δὲ κραιπνὸς ὀξύνεται, λόγῳ τοιούτῳ. τὰ εἰς νος μετ'
ἐπιπλοκῆς συμφώνου τριγενῆ ἁπλᾶ ὀξύνεται· κραιπνὸς, συχνὸς, πυκνὸς, πρυμνός. τὸ ὕμνος οὔτε τρι-
γενὲς οὔτε ἁπλοῦν· διὸ οὐδὲ ὀξύνεται. ὡσαύτως καὶ τὸ πρέμνος καὶ εἴ τι τοιοῦτον. τὸ ἀμνὸς ὀξύνεται
διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸν κανόνα. οὐ γὰρ εἴ τι ὀξύνεται, ἤδη καὶ τριγενές ἐστι καὶ ἁπλοῦν. κραι-
πνὸς δὲ, φασιν, ὁ ταχὺς καὶ οἷον ποδήνεμος ἢ ἀνεμώκης. ἔστι γὰρ κάπω τὸ πνέω, ἐξ οὗ κάπος τὸ
542 πνεῦμα. ὅθεν καπνὸς ὁ ὡς εἰπεῖν, *φασὶν, ἠνεμόεις, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ρ καὶ ι κραιπνός. δύναται
δὲ καὶ παρὰ τὸ κάρα καὶ τὸ πνέειν ἐν συγκοπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ι εἶναι καραπνὸς, εἶτα κραπνὸς καὶ
κραιπνὸς, καθ' ὁμοιότητα τοῦ καραπάλη· ὅθεν ἡ κραιπάλη· ἵνα ᾖ κραιπνὸς ἄνθρωπος τυχὸν
ἢ ἵππος ἢ βοῦς ὁ ἐν τῷ σπουδῇ τρέχειν πνευστιῶν καὶ πολὺ ἆσθμα πνέων ἐκ κεφαλῆς, περὶ ἣν στόμα
8 καὶ ῥῖνες, δι' ὧν τὸ τοιοῦτον πνεῦμα πρόεισιν. *(Vers. 224.) Αἰνείας μὲν δύσελπίς ἐστιν ἐπὶ τῇ 411
κατὰ τοῦ Διομήδους ὁρμῇ. διό φησιν ὅτι οἱ ἵπποι σώσουσιν ἡμᾶς, εἴ περ ὁ Ζεὺς τῷ Διομήδει κῦδος
ὀρέξει. τοῖς ἵπποις οὖν πέποιθε. διὸ καὶ ἡττᾶται. ὁ μέντοι Διομήδης, ὡς πρέπει στρατιώτῃ, τὴν
ἀγαθὴν ἐλπίδα προβαλεῖται καὶ ὡς θαῤῥῶν τὴν νίκην ἐντελεῖται τῷ Σθενέλῳ, ἐὰν ἡ Ἀθηνᾶ κῦδος
αὐτῷ ὀρέξῃ, ἐπαΐξαι τοῖς ἵπποις τοῦ Αἰνείου καὶ ἐξελάσαι αὐτοὺς ἐκ Τρώων εἰς τοὺς Ἀχαιούς· ὃ καὶ
16 γέγονεν. *(Vers. 227.) Τὸ πεζεῦσαι τοῦ ἅρματος ἵππων ἀποβῆναι λέγει. οὕτω δέ τις ἀποβαίνει καὶ
νηός. Δέξασθαι οὐ μόνον τὸ λαβεῖν, οἷον μάστιγα καὶ ἡνία σιγαλόεντα δέξαι, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑπαντῆσαι
καὶ ἀντιστῆναι, οἷον, ἠὲ σὺ τόν γε δέδεξο, μελήσουσι δέ μοι ἵπποι· καὶ, τόνδ' ἐγὼ ἐπιόντα δεδέξομαι
ὀξέϊ δουρί. Ἡνία δὲ σιγαλόεντα τὰ τεχνικῶς καὶ εἰς κάλλος εἰργασμένα, *ἐφ' οἷς οὐκ ἔχοι ἄν τις εἰπεῖν
τι, ἀλλ' ἑστήξεται ἄφωνος, σιγῇ ἀφοσιούμενος τὰ τοῦ θαύματος. οἱ δὲ σιγαλόεντά φασιν ἐλλείψει
τοῦ τ τὰ κατεστιγμένα ποικίλμασιν, ἢ τὰ εὐμάλακτα κατὰ τοὺς λεγομένους μάσθλητας καὶ διὰ τοῦτο
σιγηλὰ καὶ μὴ θορυβοῦντα ψόφῳ ἦχον κατὰ τοὺς ἀδεψήτους ἱμάντας. ὅθεν ἀστείως καὶ ἀμύγδαλά
τις ἔφη σιγαλόεντα τὰ μὴ ψοφητικὰ ἐν τῷ κλᾶσθαι ἀλλὰ πιεσμῷ δακτύλων ἐνδιδόντα εἰς θραῦσιν.
*(Vers. 230.) Τὸ ἐν ἄλλοις ὑπὸ τοῦ Νέστορος λόγῳ παραγγελθὲν ἐνταῦθα πραγματικῶς κεῖται. ὁ μὲν
γὰρ εἶπεν ἐν τῇ δ ῥαψῳδίᾳ, ὅτι ὃς ἂν ἐκ τοῦ οἰκείου ἅρματος εἰς ἕτερον ἅρμα ἔλθοι, ἔγχει ὀρεξάσθω,
τουτέστι μὴ γινέσθω ἡνίοχος, ἀλλὰ ἁπτέσθω δόρατος· ἐνταῦθα δὲ ὁ Πάνδαρος, ἀναβὰς εἰς τὸ τοῦ
Αἰνείου ἅρμα, οὐ θέλει τὰ ἡνία λαβεῖν, ἀλλὰ δέχεται τὸν Διομήδην ὀξέϊ δουρὶ, λέγων καὶ (Vers. 231.)
αἰτίαν τὸ, μήποτε, φευγόντων ἡμῶν, τὼ μὲν, ἤγουν *οἱ δύο ἵπποι, δείσαντε ματήσετον, τεὸν φθόγ-
γον ποθέοντε, ὁ δὲ ἐχθρὸς ἐπαΐξας ἡμᾶς τε κτείνῃ καὶ ἐλάσῃ μώνυχας ἵππους, καὶ ὅτι μᾶλλον ὑφ'
ἡνιόχῳ εἰωθότι, τουτέστι συνήθει, καμπύλον ἅρμα οἴσετον. ἔνθα ὅρα τὴν ὑπὸ πρόθεσιν συνήθως
φιληδοῦσαν συντάξει δοτικῇ. εἶτα καὶ ἐπιτάσσει τῷ Αἰνείᾳ τὸ ποιητέον, εἰπών· ἀλλὰ σύ γ' αὐτὸς
ἔλαυνε τεὰ ἅρματα καὶ τεὼ ἵππω, τόνδε δ' ἐγὼν ἐπιόντα δεδέξομαι. καὶ ἔστι πιθανὸν τὸ πλάσμα τοῦτο
τοῦ θάρσους, ἵνα μὴ ἡνιοχήσας ὁ ἐπίορκος καί πως ὑποδείσας τρέψῃ τοὺς ἵππους φεύγειν καὶ διαδράσῃ

τὸ θανεῖν. ἔστιν οὖν κἀνταῦθα ἰδεῖν ὡς τὸ αὐτὸ νόημα εἰς διαφόρους ἦλ*θε, τόν τε Νέστορα, ὡς 543
προδεδήλωται, καὶ τὸν Πάνδαρον. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως καὶ ὁ Πάνδαρος, οἰωνιζόμενος ἑαυτῷ κακά,
οὐκ ἀγαθὰ καραδοκεῖ, ἀλλὰ τὰ πρὸς τὸ φεύγειν λαλεῖ, καθὰ καὶ ὁ Αἰνείας, ὡς εἴρηται. (Vers. 233.)
Ματᾶν δὲ νῦν ἐπὶ ἵππων λέγεται τὸ ματαιοπραγεῖν καὶ ἀργοὺς ἵστασθαι, ἐξ οὗ καὶ ματίη ἐν τοῖς ἑξῆς
ἐπὶ ἀνθρώπων ἡ ματαιοπραγία. διὸ καὶ ἑρμηνεύων ὁ ποιητὴς νῦν τὴν λέξιν οὕτω φησί· ματήσετον
οὐδ᾽ ἐθέλητον ἐκφέρειν πολέμοιο, ὡς ταὐτὸν ὂν τὸ ματᾶν καὶ τὸ ἀκινητίζειν. ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον
ματίη θηλυκὸν ὄνομα, ἀλλὰ καὶ μάτιον οὐδετέρως παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον. εἶδος μέντοι μέτρου ἐκεῖνο.
ὅθεν καὶ ματιολοιχὸς ὁ ἐκ τοῦ παραμετρεῖν λείχων ἤτοι κερδαίνων. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι μάτιον
τὸ ὀλίγον κλάσμα· ἕτεροι δὲ ὅτι μάτιον τὸ ἁπλῶς μικρόν. ἔστι δὲ ὅτε *καὶ ἐπὶ πολλοῦ. ὅθεν καὶ τὸν 10
πλεῖον ἢ δεῖ λείχοντα ματιολοιχόν φασι. τινὲς δὲ τὸν τοιοῦτον ἄλλως ἑρμηνεύοντές φασιν ὅτι ματιολοι-
χὸς ὁ περὶ τὰ μικρὰ σινάμωρος καὶ πανοῦργος. τὸ μέντοι ματᾶν οἱ παλαιοὶ καὶ ἄλλως διασαφοῦντες
ματῆσαι φασὶ τὸ ἁμαρτεῖν· ὥστε κατὰ τούτους οὐ μόνον ἵππος ματᾷ ὡς μάτην εἰς χρείαν ἐλθών,
ἀλλὰ καὶ τοξότης, εἴ περ ἀφεὶς βέλος οὐκ εὐστοχήσει. οὕτω δὲ καὶ αἰχμητὴς καὶ ἕτεροι. παράγωγον
δὲ τοῦ τοιούτου ῥήματος τὸ ματάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ. ποιητικὰ δὲ ἄμφω. κοινὸν δὲ τὸ ματαιάζειν,
ἴσως δὲ καὶ τὸ ματαΐζειν, ὅμοιον ὂν τῷ ἑβραΐζειν καὶ τοῖς τοιούτοις. ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ματῶ
412 ματάζω, καθὰ ἐῤῥέθη, οὕτω σὺν ἄλλοις καὶ τοπῶ τοπάζω, ἤγουν τόπους τινὰς καὶ ἀρχὰς νοημάτων
ἔχω εἰς τὸ ὑπονοεῖν τόδε τι. ἡ δὲ κοινὴ γλῶσσα ἐκ τοῦ ἑτέρου τόπου τοῦ φύσει περιεκτικοῦ τοπάζειν
λέγει, ὃ καὶ κοιτάζειν. τοπάζει γοῦν τις θηρία εἰς *τὸ κυνηγηθῆναι. (Vers. 236.) Τὸ δὲ ἐλάσῃ ἀντὶ 20
τοῦ ἀπελάσῃ, ἀπαγάγῃ, ὡς καὶ τό, οὐ γάρ πώποτ᾽ ἐμὰς βοῦς ἤλασαν, ἀντὶ τοῦ ἐξήλασαν κατὰ
συνήθη προθέσεως ἔλλειψιν. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ· Αἰνείαο καλλίτριχας ἵππους ἐξήλασε Τρώων.
Μώνυχες δὲ ἵπποι πρὸς ἀντιδιαστολὴν ἄλλων ζώων πολυωνύχων καὶ διχηλῶν. *(Vers. 239.) Τρεῖς 28
καὶ ἐνταῦθα κεῖνται ἀσύνδετοι μετοχαὶ ὡς ἐν ἰδέᾳ γοργότητος, ἐν τῷ, ὡς ἄρα φωνήσαντες, ἐς ἅρματα
ποικίλα βάντες ἐμμεμαῶτες, ἐπὶ Τυδείδῃ εἶχον ἵππους. (Vers. 240.) Ἔστι δὲ καὶ τό, ἐπὶ Τυδείδῃ
εἶχον, ἀντὶ τοῦ, ἤλαυνον κατὰ τοῦ Τυδείδου. καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τό, δαιμονίη, τί μοι
ἐπέχεις; τοιοῦτόν τι δηλοῖ· τί ἐπ᾽ ἐμοὶ ἔχεις καὶ οἱονεὶ διωκτικῶς ἐλαύνεις με; *(Vers. 243.) Τό, ἐμῷ 45
κεχαρισμένε θυμῷ, ταὐτόν ἐστι τῷ φίλτατε. (Vers. 246.) Ἐν τῷ, εὔχεται εἶναι, καί, εὔχεται ἐκγε-
γάμεν, εἰς ταὐτὸν ὁ ποιητὴς τὸ εἶναι καὶ τὸ γενέσθαι. διὸ καὶ ταὐτόν ἐστι καὶ *τό, θεοὶ αἰειγενέται, 544
καί, θεοὶ αἰὲν ἐόντες. καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ Διομήδους καὶ Σθενέλου δείκνυσιν ὁ ποιητὴς τὸ τῆς φιλίας χρή-
σιμον καὶ ὡς κατὰ τὴν παροιμίαν, εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ. Διομήδης μὲν γὰρ ὅλος ἔργου γίνεται, πεζὸς
μαχόμενος· μόνος δὲ ὁ Σθένελος σωματοφυλακεῖ, διοπτεύων ἀφ᾽ ὑψηλοῦ τοῦ ἅρματος, μή ποτέ τις
ἐξ ἀφανοῦς ἐπέλθοι τῷ Διομήδει κίνδυνος. ὅθεν καὶ τὸν Αἰνείαν καὶ τὸν Πάνδαρον ἐπιόντας αὐτῷ
ὡς ἐκ περιωπῆς προορᾷ, καὶ εἰπών, ὅτι ἄνδρε ὁρόω κρατερὼ ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι, ἶν᾽ ἀπέλεθρον
ἔχοντας, ὁ μὲν τόξων εὖ εἰδώς, Πάνδαρος, ὁ δὲ Αἰνείας, εἶτα τὸν Διομήδην εἰς εὐσχήμονα φυγὴν
προκαλεῖται, λέγων· (Vers. 249.) ἀλλ᾽ ἄγε δὴ χαζώμεθα ἐφ᾽ ἵππων, ἤτοι ἀναχωρήσωμεν, μηδέ μοι
οὕτω θῦνε διὰ προμάχων, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσσῃς. τοῦτο δὲ λέγει, ὡς ἂν ἀναβὰς *εἰς ἅρμα μήτε 10
πεζὸς πρὸς ἱππέας διαμάχοιτο, καὶ φύγῃ δέ, ἐὰν βούλοιτο. (Vers. 252.) Καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω λαλεῖ·
ἀκούει δὲ ὅσα τις ἂν εἴπῃ ἀνδρεῖος ἄνθρωπος· μή τι φόβονδ᾽ ἀγόρευε, οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκά-
413 ζοντι μάχεσθαι, οὐδὲ καταπτώσσειν, ἔτι μοι μένος ἔμπεδόν ἐστιν. *(Vers. 255.) Ὀκνείω δ᾽ ἵππων 28
ἐπιβήμεναι, ἀλλὰ καὶ αὔτως ἀντίον εἶμι αὐτῶν, τρεῖν μ᾽ οὐκ ἐᾷ Παλλὰς Ἀθήνη. ἐφ᾽ οἷς καὶ τὴν ἀγα-
θὴν ἐλπίδα προβεβλημένος ὁ Διομήδης φησὶν οὐκ ἂν ἀμφοτέρους ἐκείνους παλιννοστῆσαι, εἰ γοῦν
ἕτερός γε φύγῃσι. καὶ ὅρα οἷον θυμὸν ὁ Διομήδης ἀνέλαβε μετὰ τὴν ὑπὸ Πανδάρου πληγήν, πατρῴ-
ζων καὶ ἐνταῦθα. λόγος γὰρ καὶ τὸν Τυδέα κατὰ Θήβας ὑπὸ Μελανίππου υἱοῦ Ἀστακοῦ τρωθέντα
σφόδρα ἀγανακτεῖν. ὡς δὲ Ἀμφιάρεως, ἀνελὼν τὸν Μελάνιππον, προσεκόμισε τὴν ἐκείνου κεφαλὴν τῷ
Τυδεῖ, αὐτὸς διελὼν ῥοφεῖ τὸν ἐγκέφαλον δίκην θηρός. ὅτε καὶ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ, φησίν, ἀθανασίαν
αὐτῷ φέρουσα ἀπεστράφη διὰ τὸ μύσος. ὁ δὲ ἰδὼν ἐξήτησε, κἂν γοῦν τῷ υἱῷ τὴν ἀθανασίαν χαρίσα-
σθαι. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (Vers. 260. sqq.) Ὁ δὲ Διομήδης, ὡς εἴρηται, μετὰ τὴν πληγὴν

ἐρεθισθεὶς, εἶτα καὶ ὡς πάνυ φίλιππος τῷ Σθενέλῳ ἐντέλλεται οὕτως· αἴ κέν μοι πολύβουλος Ἀθήνη κῦδος, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ὀρέξῃ ἀμφοτέρω κτεῖναι, σὺ δὲ, ἤγουν σὺ δὴ, τούσδε μὲν ὠκέας ἵππους αὐτοῦ ἐρυκακέειν, ἤγουν κάτασχε, ἐξ ἄντυγος τῆς τοῦ ἅρματος δηλα*δὴ, ἡνία τείνας, ἵνα δοκοῦντες ἄγχεσθαι καὶ ὑπό τινος ἐπέχεσθαι ἡσυχάζωσιν. ἐπαΐξαι δὲ τοῖς τοῦ Αἰνείου ἵπποις μεμνημένος καὶ ἐξελάσαι εἰς τοὺς Ἕλληνας, εἶτα καὶ γενεαλογεῖ τοὺς ἵππους, ἀτιτάλλων οἷον αὐτοὺς ἐν ψυχῇ, ἐκ τῆς γενεᾶς λέγων ἐκείνους εἶναι, ἧς ἔδωκεν ὁ Ζεὺς τῷ Τρωὶ ποινὴν Γανυμήδεος, ἀνθ' ὧν ἐκεῖνος πρὸ ὥρας ἡρπάγη, ὡς ἐν τῇ ύ ῥαψῳδίᾳ ῥηθήσεται. ἐξ ὧν γενεῆς ἔκλεψεν ὁ τοῦ Αἰνείου πατὴρ Ἀγχίσης,
545 ὑποσχὼν θήλεας ἵππους. *(Vers. 270.) Τῶν οἵ, φησιν, ἓξ ἐγένοντο ἐνὶ μεγάροισι γενέθλη, τοὺς
6 μὲν τέσσαρας αὐτὸς ἔχων ἀτίταλλ' ἐπὶ φάτνῃ, τὼ δὲ δύο Αἰνείᾳ δῶκε, μήστωρε φόβοιο, καθὰ προείρηται. καὶ σημείωσαι ὅτι γενεὴ οὐ μόνον ἐπὶ ἀνδρῶν ἀλλ' ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζῴων εἴρηται. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ φύλλων, ὡς τὸ, οἵη περ φύλλων γενεή. λέγει δὲ ὁ Διομήδης περὶ τῶν τοῦ Αἰνείου *ἵππων καὶ ὅτι ἄριστοι ἵππων, ὅσοι εἰσὶν ὑπ' ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, πάνυ ἐξαίρων αὐτοὺς τῷ τοιούτῳ ἐπαίνῳ· οὓς καὶ ἐὰν λάβοιμέν, φησιν, ἀροίμεθα ἂν κλέος ἐσθλόν. τοῦτο δὲ οὐ πάνυ πολὺ ἀπέχει περίφρασις εἶναι τοῦ, ἠράμεθα μέγα κῦδος. καὶ ὅρα ὅπως τοὺς ἵππους φιλῶν οὐχὶ, ἐὰν κτείνῃ τοὺς ἄνδρας, φησὶ κλέος λαβεῖν, ἀλλ' ἐὰν λάβῃ τοὺς ἵππους, ὡς ἐνταῦθα παρ' αὐτῷ κειμένου τοῦ μείζονος ἀριστεύματος διὰ τὸ τοῦ λαφύρου ἔνδοξον. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο χωρίον· τὰ δὲ κατὰ μέρος ἐν αὐτῷ τοιαῦτα εἰσί. (Vers. 244.) Τὸ μὲν, ἐπὶ σοὶ μεμαῶτε μάχεσθαι, ἀντὶ τοῦ κατὰ σοῦ, καὶ ἔστι διασαφητικὸν τοῦ, ἐπὶ Τυδείδῃ ἔχον ἵππους. (Vers. 245.) Δύναμις δὲ ἀπέλεθρος λέγεται ὡς ἀπὸ ἀπείρονος γῆς κατὰ ἐπίτασιν ἡ πολυπέλεθρος ἢ καὶ κατὰ στέρησιν ἡ μὴ δυναμένη πελέθρῳ ἤτοι πλέθρῳ ὑποπεσεῖν. ἔστι δὲ πέλεθρον τὸ καὶ πλέθρον μέτρον γῆς πήχεων ξς', διμοίρου, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡρο*δώρου φέρεται. ἀνάλογα δὲ πρὸς τὸ πέλεθρον τὸ πτολίεθρον, ῥέεθρον, πύρεθρον, φαρύγεθρον. (Vers. 244.) Τὸ δὲ, ἄνδρε ὁρόω· ὁ μὲν Πάνδαρος, ὁ δὲ Αἰνείας, καινοπρεπῶς ἐσχημάτισται. ἐχρῆν γὰρ εἰπεῖν, ἄνδρε ὁρῶ, τὸν μὲν Πάνδαρον, τὸν δὲ Αἰνείαν. ὁ δὲ τελείαν στίξας εἰς τὸ, ἄνδρε ὁρῶ, ἐπάγει ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς· ὁ μέν ἐστιν ὁ δεῖνα, ὁ δὲ ὁ δεῖνα. καί ἐστιν ὅμοιον τῷ, φημὶ κατανεῦσαι Δία Κρονίωνα· ἀστράπτων ἐπιδέξια. (Vers. 248.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ γενεαλογίαν παραῤῥίπτων φησὶν, ὅτι Αἰνείας υἱὸς μὲν Ἀγχίσαο εὔχεται ἐκγεγάμεν, ὃ δὴ πρὸ βραχέων ἐγράφη, μήτηρ δέ οἱ ἔστ' Ἀφροδίτη. ποιεῖ δὲ τοῦτο δεινῶς, ἵνα εὐθὺς προσφυῶς κολλήσῃ τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐπεισόδιον, πεισομένης διὰ τὸν υἱὸν, ἃ δηλωθήσεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, τοῦ Ὁμήρου εἰπόντος περιφραστικῶς, μή πως φίλον ἦτορ ὀλέσῃς, ἀντὶ τοῦ ἀποθάνῃς, λαβὼν ἐντεῦθεν ὁ Εὐριπίδης ἔφη τὸ, Ἕκτορός τ' ἀπόλλυται ψυχή. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι *ἐνταῦθα φανερῶς τὸ αὔτως καὶ τὸ οὕτως ταὐτὸν δηλοῦσι. Σθενέλου γὰρ εἰπόντος, μηδέ μοι οὕτω θῦνε διὰ προμάχων, ὁ Διομήδης λέγει, ἀλλὰ καὶ αὔτως εἶμι ἀντίον αὐτῶν. (Vers. 252.) Τὸ δὲ, μή μοι φόβονδ' ἀγόρευε, ἐλέλειπται. καί πως ἡ φράσις οὕτω συνεπισπεύδει τῇ περισπερχείᾳ τοῦ ἥρωος. ἔστι γὰρ τὸ πλῆρες οὕτω πως· μή μοι ἀγόρευε τραπῆναι φόβονδε· ἢ, μή μοι 414
ἀγόρευε ὀτρύνων φόβονδε· ἢ γοῦν ἀλλὰ, μή μοι ἀγόρευε τὰ φόβονδε, ἤγουν τὰ πρέποντα εἰς φυγήν. τηρηθήσεται δὲ καθ' ὅμοιον λόγον κατωτέρω καὶ ἕτερα ἐλλειπτικά. (Vers. 253.) Ἐν δὲ τῷ, οὐ γάρ μοι γενναῖον ἀλυσκάζοντι μάχεσθαι, οὐδὲ καταπτώσσειν, ἦθος θαρσαλέον καὶ ἀνδρεῖον ἐνδείκνυται. ἔστι δὲ τὸ μὲν γενναῖον ἀσύνηθες· οὐ γὰρ ἐπὶ ἰσχυροῦ κεῖσθαι νῦν βούλονται οἱ παλαιοὶ, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐκ γένους, ἢ μᾶλλον ἀπὸ γέννης, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐ προγονικόν μοι τὸ δειλαίνεσθαι· ἢ καὶ ἄλλως κατὰ τοὺς παλαιοὺς, γενναῖον *τὸ συγγενὲς καὶ ἔμφυτον καὶ κατὰ Πίνδαρον εἰπεῖν ἐμφυές. ὅτε δέ που ὁ Πλάτων γενναῖα λέγει σῦκα, οὐ μόνον τὰ εὐγενῆ δοκεῖ οὕτω καλεῖν, ἀλλ' ἴσως καὶ τὰ ἐπιγεγεννημένα ἐξ ἐπεμβεβλημένων συκεῶν κατὰ τὰς παρὰ τῷ Ἀριστοτέλει ἐπεμβολάδας ἀπίους, τὰς κοινότερον εἰπεῖν ἐγκεκεντρισμένας. τοιαύτη δὲ ἴσως καὶ ἡ παρ' αὐτῷ γενναία σταφυλή· τάχα δὲ καὶ ἡ μεγάλη, καθὰ καὶ γεννικὸν κρέας παρὰ τῷ κωμικῷ τὸ ἁδρὸν κόμμα. ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Λύκιοι μέχρι νῦν γενναῖον ἄνδρα οὐ τὸν ἰσχυρόν φασιν ἀλλὰ τὸν ἀπὸ γένους καὶ μὴ τυχόντα καὶ ἀφανῆ. Τὸ δὲ ἀλυσκάζοντι ἢ ἀλυσκά-
546 ζοντα μάχεσθαι, ἄμφω *γὰρ ἀσόλοικα, τὸ ἐν σχήματι φυγῆς ὅμως πάλιν μάχεσθαι· ὅ περ καὶ λέοντός ἐστιν ἴδιον. οὕτω δέ που καὶ ὁ Αἴας φεύγων ἀνθίσταται τοῖς διώκουσι. προϋπάρχει δὲ τοῦ ἀλυσκά-

ζειν τὸ ἀλύσκειν, ἀμφοῖν δὲ τὸ ἀλύω. ὡς γὰρ μεθύω μεθύσκω, οὕτως ἀλύω ἀλύσκω, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀλυσκάζω. (Vers. 254.) Πτώσσειν δὲ τὸ προτροπάδην φεύγειν, ἐξ οὗ καὶ πτὼξ λαγωός. (Vers. 255.) Τὸ ὀκνεῖν δὲ ἰστέον ὅτι κἂν Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ ὀκνηλῶς ἔχειν ἔταξεν, ἵνα ᾖ ὀκνεῖν τὸ οὐκ ὀνεῖν ἤγουν μὴ ἐνεργεῖν, ἀλλ' ἡ πλείων χρῆσις τῶν μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ φόβου τὸν ὄκνον τίθησι· καί ἐστι πολλὴ ἡ χρῆσις παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ. Ἐπιβαίνειν δὲ ἵππων λέγει τὸ εἰς ἅρμα ἀναβαίνειν, ὥς περ ἀποβαίνειν τὸ πεζεύειν. (Vers. 256.) Τὸ δὲ, τρεῖν μ' οὐκ ἔα Παλλὰς Ἀθήνη, οὕτω σχηματίζεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ἔθος Ὁμήρῳ τὰ τῆς δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων ῥήματα κατὰ τὸ *δεύτερον καὶ τρίτον πρόσωπον πολλάκις εἰς δύο ᾱ διαλύειν· ὧν τὸ μὲν πρῶτον συνεσταλμένον, τὸ δὲ δεύτερον ἐκτεταμένον σὺν τῷ ῑ· οἷον, οὐχ' ὁράᾳς, οἷος κἀγώ· καὶ, ἰσχανάᾳ δακέειν· καὶ, ἐκπεράᾳ μέγα κῦμα· καὶ, οὐκ ἐάᾳ Κρονίδης. τοῦτο τὸ ἐάᾳ, ἐὰν ἀποκοπῇ, ποιεῖ ὡς ἐν μέτρῳ δακτυλικῷ τὸ, τρεῖν μ' οὐκ ἔα, ἀναβιβασθέντος τοῦ τόνου μετὰ βραχείας τῆς παραληγούσης, ὡς τῆς ἐν τῷ τέλει μακρᾶς ἀποκοπείσης. οὐ γὰρ εἶχεν ἀναλογίαν τινὰ ἡ ὀξυτόνησις. εἰ δὲ γράφεται, τρεῖν μ' οὐκ ἐᾷ, περισπωμένως, ὅ περ ἥκιστα ἐν τοῖς παλαιοῖς εὕρηται, θεραπευθήσεται σπονδειακῶς τὸ μέτρον διὰ συνιζήσεως. (Vers. 258.) Τὸ δὲ, εἰ γοῦν ἕτερός γε φύγῃσιν, ὅμοιον μέν ἐστι τῷ ἀλλαχοῦ εἰρημένῳ περὶ τῆς Ἄτης· κατὰ δ' οὖν ἕτερόν γε πέδησεν. ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ ἐλλειπτικὸν, δηλοῦν κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα ὅτι, εἴ περ ἀνάγκη φυγεῖν, οὐ φευξοῦνται οἱ δύο ἀλλ' ὁ εἷς, ὃ καὶ γίνεται. ἀγχίνους γάρ ἐστιν ὁ Διομήδης τὸ μέλλον *προϊδεῖν. (Vers. 260.) διὸ καὶ ἡ πολύβουλος κατὰ τὸν ποιητὴν Ἀθηνᾶ λέγεται αὐτῷ συναίρεσθαι τῆς μάχης, τουτέστιν ἡ φρόνησις, ἣν προσφυῶς τῇ ἀλληγορίᾳ πολύβουλον ἔφη κατὰ μετάληψιν τοῦ πολυμήχανος καὶ ἔτι μᾶλλον τοῦ πολύμητις. ἐλλέλειπται δὲ καὶ τὸ μεμνημένος· λείπει γὰρ τὸ, οὐκ εἶπον, ἤ τι τοιοῦτον. (Vers. 266.) Τὸ δὲ ποινὴν ἀντὶ τοῦ ἀντάλλαγμα κεῖται, ὥστε σημειωτέον ὅτι ποινὴ οὐ μόνον λέγεται τὸ ὑπὲρ φόνου ἀλλὰ καὶ τὸ ἁπλῶς ἀντισήκωμα. ἡ δὲ χρῆσις πολλὴ παρὰ Πινδάρῳ. Ἰστέον δὲ ὅτι καθὰ ἡ ποινὴ ἀμοιβήν τινα ἔστιν ὅτε δηλοῖ, οὐχ' ὡς ἀπὸ τοῦ φόνου ἴσως, ἀλλὰ τοῦ πόνου, ὅ πέρ ἐστι τῆς ἐπαινετῆς ἐνεργείας, οὕτω καὶ ἡ ἄμυνα. φησὶ γὰρ ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης τὸ ἀμύνεσθαι οὐ μόνον σημαινειν τὸ κακῶς παθόντα ἀντιδιατιθέναι, ἀλλὰ τεθεῖσθαι καὶ ἀντὶ ψιλοῦ τοῦ ἀμείψασθαι ὁτιοῦν. καὶ φέρει χρῆσιν ἔκ τε Ἀλκμᾶνος τὸ, οὐ γὰρ πορφύρας τόσσος κόρος, ὥστ' ἀμύνα*σθαι· καὶ ἐκ τῶν Θουκυδίδου τὸ, ἀξιοῦτω τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι. Ἡ δὲ ἄρχουσα τοῦ Γανυμήδεος οὐκ ἀλόγως, ἀλλὰ κατὰ ἀναλογίαν τοῦ γάνος ἐν ἑνὶ ἐκφέρεται ν̄, κἂν πολλοὶ, ἐν οἷς γράφουσι, διπλάζωσιν αὐτό. (Vers. 267.) Τὸ δὲ, ὑπὸ ἠῶ τ' ἠέλιόν τε, ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ δηλοῖ. ἐκ τούτου δὲ λαβόντες οἱ ὕστερον τὴν ὑπ' οὐρανὸν ὑφ' ἥλιον λέγουσιν. ὅρα δὲ εἰ πρός τινα ἔμφασιν ἐτυμολογίας συναπτῶς αἱ τοιαῦται λέξεις παράκεινται, ἵνα λέγοιτο ἠέλιος ὡς ἠοῦς ἕλην ποιῶν τῇ κατὰ τὸν ἀέρα θερμότητι. (Vers. 269.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ, ὑποσχὼν θήλεας ἵππους, καιρίως φρασθὲν, ἀντὶ τοῦ ὑποβαλὼν καὶ ὑποθέμενος τοῖς ἄῤῥεσιν ἵπποις εἰς ὀχείαν. καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέραν κρείττονα εἰς τοῦτο λέξιν εἰπεῖν. τοιοῦτος δέ τις νοῦς ὕπεστι καὶ τῷ ὑποσχεῖν λόγοις τὰς ἀκοὰς, καὶ χεῖρα τοῖς διδομένοις ὑποσχεῖν. ἔστι δὲ τὸ, ὑποσχὼν θήλεας ἵππους, καὶ διασαφητικὸν τοῦ ἔκλεψεν. οὐ γὰρ ἵππους, φησὶν, ὑφείλετο Ἀγχίσης, ἀλλ' ἐσο*φίσατο γονὴν ἐξ ἐκείνων λαβεῖν διὰ λαθραίας ὀχείας. καὶ ἔστι κλοπή τις καὶ τοῦτο οἰκονομικὴ καὶ δόλον οὐ πάνυ τι μωμητὸν ἔχουσα, πρέπουσα δὲ φιλοκάλῳ ἀνδρὶ, μὴ ἔχοντι ἀδόλως τὸ ἐφετὸν πορίσασθαι. Τὸ δὲ θήλεας οἱ μὲν προπαροξύνουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ ἡ θῆλυς, οἷον καὶ τὸ, θῆλυς ἐέρση· οἱ δὲ παροξύνουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ θήλεια θηλείας καὶ ἀπελεύσει τοῦ ῑ θηλέας. (Vers. 271.) Ἀτιτάλλειν δὲ τὸ ἀναπαύειν καὶ ἁπαλῶς τρέφειν, ὡς μὴ ταλάσσειν, ὅ ἐστι τάλανα τοῖς πόνοις εἶναι καὶ τλήμονα· ἵνα ᾖ πρῶτον τὸ ἀτάλλειν, ὅθεν καὶ ὁ ἀταλός· εἶτα κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν τὸ ἀτιτάλλειν. δῆλον δὲ ὥς τινες, καθὰ καὶ προείρηται, ἀπὸ τοῦ *ἄττειν καὶ 547 ἅλλεσθαι τὸ ἀτάλλειν παράγουσι, τοῦ ἑνὸς τ̄ ἀπελθόντος διὰ τὸ εὐφωνότερον. Τῆς δὲ φάτνης πρωτόθετον τὸ φαγεῖν ἢ τὸ πάσασθαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὅ ἐστι γεύσασθαι. ὅθεν καὶ φατνωτὸν, φασι, τὸ σανιδωτὸν, καὶ φατνώματα, σανιδώματα στέγης διάγλυφα· καὶ ὀδόντων δὲ προσ- 415 φυῶς ἐντεῦθεν φατνώματα. *(Vers. 277.) Καλὸν εἰς ἔπαινον εὐγενοῦς καὶ ἀνδρείου τινὸς τὸ, καρτερόθυμε, δαΐφρον, ἀγαυοῦ πατρὸς υἱέ. (Vers. 278.) Βέλος εἰπὼν ὁ Πάνδαρος, ἐπήγαγε τὸ,

πικρὸς ὀϊστὸς, διὰ σαφήνειαν· ὡς καὶ τοῦ δόρατος ἔστιν ὅτε, εἰ μὴ ὀρεκτὸν εἴη, βέλους λεγομένου.
φησὶν οὖν παρακατιὼν ὅτι τὸ τοῦ Διομήδους βέλος ἴθυνεν ἡ Ἀθηνᾶ, ὅ περ ἦν δόρυ. (Vers. 282.)
Τὸ, αἰχμὴ χαλκείη πταμένη, τὸ τάχος δηλοῖ τῆς προέσεως· ὅθεν καὶ ἡ τοῦ Ἀχιλλέως μελία ἰθυπτίων
που ῥηθήσεται διὰ τὸ *ἰθὺ πέτεσθαι. Σημείωσαι οὖν ὅτι, κἂν μὴ πτερόεσσαν εἰπεῖν ἔχῃ τὴν αἰχμὴν,
καθά περ τὸν ὀϊστὸν πτερόεντα, πέτεσθαι γοῦν ὅμως αὐτὴν λέγει διὰ τὸ τάχος, ἢ καὶ διὰ τὸ ἐλαφρὸν,
καθ' ὃ καὶ λαισήϊά που λέγει πτερόεντα. Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἐπτάμην πρῶτος ἐστὶν ἀόριστος, ἐξ οὗ
ὁ πτάμενος καὶ ἡ πταμένη, ἀλλὰ καὶ δεύτερος ὁ ἐπτόμην, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. (Vers. 284. sq.) Πολὺ τὸ
τοῦ Πανδάρου ἀλαζονικὸν καὶ ἐνταῦθα, ὃς μετὰ τὴν βολὴν ἀβλαβῆ ἑστῶτος τοῦ Διομήδους μέγα κομ-
πάζει, καὶ τόπον ὁρίζει, περὶ ὃν δῆθεν ἐκεῖνον ἔπληξε, λέγων ὅτι Βέβληαι κενεῶνα διαμπερές· ὅ ἐστι
τὴν λαγόνα ἤγουν τὴν λαπάραν, οὐδέ σ' ὀΐω δηρὸν ἔτ' ἀνσχήσεσθαι, ἐμοὶ δὲ μέγ' εὖχος ἔδωκας.
οὕτω γλώσσαλγος ὁ ἀνήρ. διὸ καὶ Ὅμηρος οἰκείως εἰς τὴν γλῶσσαν κολάζει αὐτόν. πρυμνὴν γὰρ αὐτὴν
ἐξέταμε χαλκὸς ὑπὸ Διομήδους ἐκ μετεώρου ποθὲν, οἷα εἰκὸς, ἀφεθείς. (Vers. 290.) Φησὶ γὰρ ὅτι
ἡ Ἀθηνᾶ, ἤτοι ἡ τοῦ ἥρωος φρόνησις, στάν*τος, ὡς εἰκὸς, ἐν καιρίῳ τόπῳ τὸ βέλος ἴθυνε ῥῖνα παρ'
ὀφθαλμὸν, λευκοὺς δὲ πέρησεν ὀδόντας· τοῦ δ' ἀπὸ μὲν γλῶσσαν πρυμνὴν τάμε χαλκὸς ἀτειρὴς, αἰχμὴ
δ' ἐξεσύθη παρὰ νείατον ἀνθερεῶνα. ἐξ ὑψηλοῦ τοίνυν ἡ βολὴ γίνεται, ἢ τάχα καὶ ὁ Πάνδαρος πτοη-
θεὶς καὶ κατακύψας τοῦ δίφρου ἐκ μετεώρου διὰ τοῦτο βάλλεται. πολλαὶ δὲ καὶ νῦν γίνονται δι' ὀϊστῶν
τοιαῦται βολαί. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ ποιητὴς πολλοὺς καὶ ἄλλους πρεπόντως οἷς ἐπλημμέλησαν πάσχον-
τας ἐν πολέμῳ ποιεῖ· ὡς ὅτε καὶ Φερέκλῳ τῷ ναυπηγησαμένῳ εἰς μοιχείαν αἰσχρὸν τραῦμα ἐντρίβει
κατὰ γλουτοῦ· καὶ ἡ Ἀφροδίτη δὲ κατὰ χειρὸς βάλλεται, διότι τῇ χειρὶ πλημμελεῖ, εἴ περ, ὡς Ὅμηρός
φησι, καταῤῥέζουσα τὰς γυναῖκας ἀναπείθει εἰς μοιχείαν· ἄλλου δέ τινος χεῖρας ὁ ποιητὴς ἐκκόπτει
διὰ τὸ τὸν αὐτοῦ πατέρα δῶρα ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐν Τροίᾳ κατὰ τοῦ Μενελάου λαβεῖν. καί τινα δὲ
ἄλλον, Ἀγάστρο*φος δὲ, οἶμαι, ἐστὶν ἐκεῖνος, κατὰ τοῦ ἰσχίου τιτρώσκει, ὡς φεύγοντα· καὶ ὁ Λοκρὸς
δὲ Αἴας ἐν τῷ ἐπιταφίῳ ἀσχημονεῖται τὸ στόμα, ἐπειδὴ νεώτερος ὢν τὸν πρεσβύτην Ἰδομενέα μάτην
λαβραγόραν εἶναι ὠνείδισε. (Vers. 284.) Τῶν δὲ εἰρημένων ὁ μὲν κενεὼν ὡς περιεκτικόν ἐστι καὶ ἔχει
πλεονασμὸν τοῦ δευτέρου ε̄ κατὰ τὸ πυλεὼν, ἀκανθεὼν, χαραδρεών. λέγεται δὲ παρὰ τὸ κενὸς εἶναι
ὀστῶν. Λευκοὶ δὲ ὀδόντες κατ' ἰδιότητα, ὡς καὶ ὀστέα λευκὰ καὶ γάλα λευκὸν καὶ κρῖ λευκὸν καὶ χιὼν
λευκή. (Vers. 292.) Πρυμνὸν δὲ τὸ ἔσχατον, ὡς ἀπὸ τοῦ πέρας περῶ περύω περυμνὸν, καὶ ἐν
548 συγκοπῇ πρυμνόν· ὅθεν καὶ νηὸς πρύμνη, βαρυνομένη αὐτὴ πρὸς δια*στολὴν τοῦ πρυμνὴ ἡ ἐσχάτη.
ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ πρυμνόθεν ἐπίῤῥημα. (Vers. 293.) Ἀνθερεὼν δὲ φανερῶς ἐνταῦθα ὁ ὑπὸ τὸ
πρυμνὸν τῆς γλώττης ὢν, οὗ ἥπτοντο οἱ ἱκέται, ὡς προδεδήλωται· σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, ἀνθερεὼν
11 τὸ τέλος τοῦ ὑπογενείου. *(Vers. 287.) Τὸ, ἤμβροτες οὐδ' ἔτυχες, παροιμιῶδές ἐστιν ἐπὶ τῶν ἁμαρτα-
νόντων τῆς προθέσεως· δηλοῦσιν ἄμφω τὰ ῥήματα ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ νόημα. γίνεται δὲ τὸ ἤμβρο-
τες ἢ ἐκ τοῦ ἀβρότω τὸ ἀποτυγχάνω πλεονασμῷ τοῦ ν̄, ὃ καὶ ἀβροτάζω παραγώγως λέγει ὁ ποιητὴς,
ἢ ἀπὸ τοῦ ἥμαρτες τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς ο̄ καὶ μεταθέσει τοῦ ῥ καὶ πλεονασμῷ τοῦ β, διὰ καλλιφωνίαν, ὡς 416
ἐπὶ τοῦ γαμβρὸς καὶ μεσημβρία καὶ τῶν ὁμοίων γίνεται. (Vers. 289.) Τὸ, αἵματος ἆσαι, ἤτοι κορέ-
σαι, Ἄρηα ταλαύρινον πολεμιστὴν, ἀστείως καὶ ἀλληγορικῶς δηλοῖ τὸ εἰς αἷμα πολὺ βάψαι τὸν Ἄρην
ἤγουν τὸ ξίφος. καὶ σημείωσαι ὅτι ἐψύχωσεν οἷον τὸν σίδηρον καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, πολεμιστὴν
αὐτὸν εἰπὼν κορεννύμενον αἵματος, ᾧ δὴ πολεμιστῇ ἀκόλουθον καὶ τὸ ταλαύρινον. τοῖς μὲν γὰρ
ἄλλοις πολεμισταῖς *ὁ ῥινὸς οὐ τάλας ἐστὶν, ἤτοι καρτερικὸς, οὐδὲ ἀτειρὴς, ἀλλὰ δηλονότι τέρην καὶ
ἁπαλός. κατὰ γὰρ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν τοῖς μὲν μαχομένοις ἀνδράσιν ἡ χρὼς, οὐ λίθος οὐδὲ σίδηρος,
εἰ καὶ σιδήρῳ καταφράττονται, τούτῳ δὲ τῷ πολεμιστῇ Ἄρεϊ, τουτέστι τῷ ξίφει, τάλας ἐστὶν ὁ ῥινὸς,
ἤγουν στεῤῥότατόν ἐστι τὸ ἐπιπολάζον αὐτοῦ καὶ ὡς οἷον δέρμα ἐν ἐπιφανείᾳ προκείμενον. διότι αὐτὸ
τοῦτο σίδηρός ἐστιν ἀτειρὴς κατά τε φύσιν οἰκείαν καὶ διὰ τὴν ἐκ τῆς βαφῆς στόμωσιν. πολεμικὸς γὰρ
ἐνταῦθα λέγεται Ἄρης, ἐν ἄλλοις μὲν ἢ σωματοειδὲς δηλῶν δαιμόνιον ἢ ὁρμὴν πρὸς πόλεμον κατὰ τὸ,
δῦ δέ μιν Ἄρης, ἢ τραῦμα ἢ πολέμου ἐνέργειαν· ἐνταῦθα δὲ ξίφος ἐστομωμένον καὶ οὕτως ἀτειρὲς,
ὅ πέρ ἐστι δυσδάμαστον καὶ ὡς εἰπεῖν ἀδαμάντινον. διὸ καὶ εἰκότως μάλιστα λέγοιτο ἂν ταλαύρινος

διὰ τὸ οὕτως ἀτειρές. ἔστιν οὖν ἐκ τοῦ τάλας καὶ τοῦ ῥινὸς ταλάρινος, καὶ πλεονασμῷ *Αἰολικῷ τοῦ ῡ ταλαύρινος, ὡς ἄρηκτος αὔρηκτος. διὸ καὶ τῶν παλαιῶν οἱ μὲν Αἰολικῶς ἐψίλουν τὸ ῥ τοῦ ταλαύρινος, ὡς καὶ Ἀρίσταρχος, οἱ δὲ ἐδάσυνον, ὡς ἁπλῶς ἀπὸ τοῦ ῥινὸς γενόμενον, καθὰ προεῤῥέθη. ἔστι δὲ τὸ ταλαύρινος κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ εὔτολμος, ἰσχυρός. *(Vers. 294. sq.) Τοῦ Πανδάρου πεσόντος, ἀράβησε τεύχεα ἐπ᾽ αὐτῷ αἰόλα, παμφανόωντα· παρέτρεσαν δέ οἱ ἵπποι. καὶ ἦν μὲν οὐκ ἀναγκαῖον προστεθῆναι καὶ τοῦτο, ἡ δὲ ποιητικὴ φιλοτιμία οὐδὲ τῶν τοιούτων ἀπέχεται. (Vers. 296.) Καὶ θανάτου καὶ λειποθυμίας φραστικὸν τὸ, τοῦ δ᾽ αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ Ὁμήρου λαβόντες οἱ ὕστερον καὶ αὐτὸ δὴ μόνον τὸ λυθῆναι ἀντὶ τοῦ θανεῖν ἔφρασαν, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ἔθανες, ἀπελύθης καὶ ἐν τῷ, ποίῳ ἀπελύσατο τρόπῳ. *(Vers. 299.) Σύντομος καὶ ἐνταῦθα παρα- 549
βολὴ τὸ ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ αὐτῷ βαῖνε λέων ὣς, ἀλκὶ πεποιθώς. λέγει δὲ καὶ νῦν ἀμφιβαίνειν τὸ ὑπερμαχεῖν τοῦ κειμένου. Τὸ δὲ ἀλκὶ μεταπλασμὸν ἔπαθεν ἀπὸ τῆς ἀλκῇ δοτικῆς. Τρύφων δέ φησι λέγειν τὸν Ἀρίσταρχον ὅθι ἔθος ἐστὶ τοῖς Αἰολεῦσι λέγειν τὴν ἰωκὴν ἴωκα καὶ τὴν κρόκην κρόκα καὶ τὴν ἀλκὴν ἄλκα ὡς σάρκα, ὅθεν καὶ τὴν αὐτῆς δοτικὴν ἀλκὶ ὡς σαρκί. ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης, φασὶν, οἴεται τὸ ἀλκὶ ἀπὸ εὐθείας παρῆχθαι τῆς ἡ ἄλξ. Σημείωσαι δὲ τὴν ἱστορίαν τῆς ἰδιότητος τοῦ λέοντος. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ζῷον οὕτω πέποιθε τῇ ἀλκῇ· οἶδε γὰρ ἄλκιμος εἶναι. λέγεται δέ που καὶ σῦς ἀλκὶ πεποιθώς. εἴη δ᾽ ἂν καὶ ῥωμαλέῳ ἀνδρὶ πρέπον τὸ νόημα. (Vers. 301.) Θάρσους, οὐ μὴν καὶ μένους δηλωτικὸν, εἰς τὸν Αἰνείαν λεχθὲν τὸ, τὸν κτάμεναι μεμαὼς, ὅς τοῦ γ᾽ ἀντίον ἔλθοι. Διομήδης δέ γε ἄμφω εἶχεν, ὡς προείρηται. (Vers. 302.) Καὶ ἐνταῦθα ὑποδηλοῖ δεῖν εὐρυβόαν εἶναι τὸν στρατηγόν. καὶ Πάνδαρος γὰρ πρὸ μικροῦ μακρὸν ἄϋσε, καὶ Αἰνείας δὲ σμερδα*λέον ἰάχει. ἔστι δὲ μακρὸν ἀῦσαι τὸ εἰς πολὺ μῆκος καὶ διάστημα ἀέρος. λέγεται γὰρ, ὥς περ τὸ σκῆνος σκᾶνος Δωρικῶς, οὕτω καὶ μῆκος μᾶκος, ἐξ οὗ μακερὸν καὶ ἐν συγκοπῇ μακρόν. ἐκ τοῦ τοιούτου δὲ μάκους καὶ ἡ μακεδνὴ αἴγειρος. (Vers. 302. sqq.) Διομήδης χερμάδιον λάβε χειρὶ μέγα ἔργον, ὃ οὐ δύο γ᾽ ἄνδρες φέροιεν, οἷοι νῦν βροτοί εἰσιν. ὁ δέ μιν ῥέα πάλλε καὶ οἶος, ἃ δὴ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ἀπεριποίητα οὕτω κεῖται. τῷ βάλεν Αἰνείαο κατ᾽ ἰσχίον,
417 ἔνθα τε μηρὸς ἰσχίῳ ἐνστρέφεται, κοτύλην δέ τέ μιν καλέουσι· θλάσσε δέ οἱ κοτύλην, πρὸς δ᾽ ἄμφω ῥῆξε τένοντε· ὦσε δ᾽ ἀπὸ ῥινὸν τρηχὺς λίθος, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ταῦτα μὲν ἐνταῦθα. προϊὼν δὲ λέγει ὅτι βραχύ τι διαλιπὼν ὁ Αἰνείας οὐ μόνον ἐξῆλθεν εἰς μάχην, ἀλλὰ καὶ ἠρίστευσεν, ὡς εἴ περ μηδέν τι μέγα ἐπεπόνθει κακόν. καί ἐστιν ὁ μῦθος ἀναλληγόρητος μὲν καὶ εἰς τὸ παντελὲς ἀθεράπευτος, οἰκεῖος δὲ ὅμως τερατείᾳ ποιη*τικῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι χερμάδιον μὲν λίθος χειροπληθής· οὗ χεὶρ ἂν μάσηται, ὅ ἐστιν ἐφάψηται. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς χειρὶ λάβεν ἔφη. οὐ πάντη δὲ δῆλον εἴτε τὸ χερμάδιον ῥητέον εἴτε κατ᾽ ἔλλειψιν τὸν χερμάδιον λίθον. δοκεῖ δὲ τοῦτο κρεῖττον εἶναι. (Vers. 303.) Τὸ δὲ, μέγα ἔργον, ταὐτόν ἐστι τῷ, μέγα βάρος, ἀπὸ τοῦ ἔρα καὶ γῆ τάχα γεγονὸς, ὡς τῆς γῆς βαρυτάτης οὔσης ἐν στοιχείοις. μάλιστα δὲ ἔργον λέγει ἂν τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον δύσεργον, ἐξ οὗ καὶ ἐργῶδες τὸ δυσχερὲς καὶ δυσμεταχείριστον. Ὅρα δὲ καὶ τὸ φέρειν ταὐτὸν ὂν τῷ βαστάζειν, ὃ καὶ ἐπὶ ἐμψύχου τίθεται μετὰ προθέσεως. ἔφη γοῦν· οὐδ᾽ ἐθέλητον ἐκφέρειν πολέμοιο. καὶ μετ᾽ ὀλίγα δὲ ἡ Ἀφροδίτη τὸν υἱὸν ὑπεκφέρει τοῦ πολέμου. δῆλον δὲ ὡς καὶ ἄλλα σημαινόμενα τὸ φέρειν καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἔχει λόγῳ τε τροπῆς καὶ ἑτέρως, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ φέρειν, ὅ ἐστιν ὑπομένειν, καὶ τοῦ, σὺ νῦν διάφερε τῶν κακῶν. καὶ τοῦ, διάφερε κόρας ὀμ*μάτων, καὶ τοῦ φέρειν, ὅ ἐστι λυσιτελεῖν, καὶ τοῦ ῥηματικοῦ ὀνόματος τῆς φορᾶς ἤτοι κινήσεως, καὶ τῆς ξυμφορᾶς, καὶ τοῦ, ξυμφερτὴ δ᾽ ἀρετὴ, καὶ τοῦ διαφέρεσθαι, ὅ ἐστι διαμάχεσθαι, ὅθεν καὶ διάφορός τινι ὁ πρός τινα ἐχθραίνων. (Vers. 304.) Τὸ δὲ, οἷοι νῦν βροτοί εἰσι, φανερῶς δηλοῖ μετὰ τὰ Τρωικὰ γενέσθαι τὸν Ὅμηρον. (Vers. 306.) Ἡ δὲ τοῦ ἰσχίου κοτύλη καθ᾽ ὁμοιότητα λέγεται τοῦ σκεύους τῆς κοτύλης. κοῖλα γὰρ καὶ ἡ κατὰ τὸ ἰσχίον κοτύλη καὶ τὸ ἀγγεῖον, δι᾽ οὗ ἀρυόμεθα· ὅθεν καὶ τὸ κοτυλήρυτον. ἐκεῖθεν δὲ καθ᾽ ὁμοιότητά τινα καὶ αἱ τῶν πολυπόδων κοτυληδόνες ἐν ταῖς κατ᾽ αὐτοὺς πλεκτάναις, ὡς ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. ὅτι δὲ οὐ μηροῦ μόνον, *ἀλλὰ καὶ 550
ὤμου κοτύλη λέγεται τὸ κατ᾽ αὐτὴν κοῖλον τῆς ὠμοπλάτης, λέγουσιν οἱ παλαιοί. δῆλον δ᾽ ὅτι κοτύλη καὶ μέτρου τι εἶδος ἐστὶν οὐ μεγάλου, ἀλλά τινος βραχέος. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ κοιλότητος χειρός· ὅθεν καὶ παιδιά τις παίζεται καλουμένη ἐν κοτύλῃ. προάγεται δὲ οὕτως· περιαγαγὼν τις ὀπίσω τὼ χεῖρε

συμπλέκει τοὺς δακτύλους. ἕτερος δέ τις εἰς τὰ κοιλώματα τῶν χειρῶν, ἅ περ εἰσὶ κοτύλαι, τὰ γόνατα ἐνθεὶς καὶ οὕτως ἀναβαλὼν ἑαυτὸν φέρεται ἔποχος, ἐπιλαβὼν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ φέροντος. εἶτα ἐν μέρει ὁ τέως φερόμενος, κατελθὼν φέρει τὸν ἕτερον. καὶ ἦν αὕτη παιδιὰ ἐν κοτύλῃ. παράγει δὲ καὶ ἡ τῆς χειρὸς κοτύλη κοτυλήρυτον ὕδωρ καὶ εἴ τι τοιοῦτον παρά γε τοῖς ἀπερίττοις τὰ εἰς χρῆσιν σκευῶν. Τὸ δὲ ἰσχίον ὁμώνυμον· ὅλον τε γάρ φασι τὸ ἄρθρον καὶ τὸ νεῦ*ρον τὸ πρὸς τῇ κοτύλῃ. καιριωτάτη δὲ λέξις καὶ τὸ ἰσχίον καὶ ἡ κοτύλη. διὸ καὶ δὶς ἔφρασεν ἐπιμονῆς λόγῳ καὶ αὐτὸ καὶ αὐτήν. (Vers. 307.) Τένοντες δὲ ἄλλοι οὗτοι παρὰ τοὺς ἐν τῷ ἰνίῳ καὶ ταῖς κνήμαις. (Vers. 308.) Τραχὺς δὲ ὁ [?] ῥηθεὶς ὑπόκειται λίθος καὶ ὡς οἷον ὀκριόεις, ἵνα δυνηθῇ δρᾶσαι τὰ εἰρημένα. Ἰστέον δὲ ὅτι καθάπερ κίων οὐ μόνον ἀρσενικῶς, οἷον· πρὸς κίονα μακρὸν ἐρείσας· ἀλλὰ καὶ θηλυκῶς· ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς μακράς· οὕτω καὶ λίθος διχῶς. καὶ τὸ μὲν τρηχὺς λίθος οὐ πάνυ ἀριδήλως ἐκφαίνει τὸ ἄῤῥεν γένος· δύναται γὰρ εἶναι καὶ ἡ τρηχὺς κατὰ τὸ, θῆλυς ἐέρση, καὶ, πουλὺς ἅλς. τὸ μέντοι, λίθον κείμενον ἐν πεδίῳ, μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε, σαφῶς ἔχει τὸν λίθον γένους ἀρσενικοῦ, θηλυκοῦ δὲ τὸ, ἔξω δ᾽ ὡς ὅτε τις στερεὴ λίθος. *(Vers. 309.) Τὸ, ἔστη γνὺξ ἐριπὼν καὶ ἐρείσατο χειρὶ παχείῃ, δηλοῖ μὴ πεσεῖν τινὰ εἰς γῆν ὅλῳ τῷ σώματι, ἀλλὰ μετεωρίζεσθαι γόνασι καὶ χερσίν. ἐκ τοῦ γόνυ δὲ κατὰ συγκοπὴν γίνεται τὸ γνύξ. (Vers. 310.) Ἐν τῷ, ἀμφὶ δέ οἱ ὄσσε κελαινὴ νὺξ ἐκάλυψε, νύκτα τολμηρῶς λέγει τὴν τῶν ὀφθαλμῶν σκότωσιν. ἀλλαχοῦ δὲ καὶ τὴν ἐν ἀέρι παχεῖαν ζόφωσιν οὕτω καλεῖ, οἷον· ὀρώρει δ᾽ οὐρανόθεν νύξ. Ἐὰν ὑπὸ ἱστορίας ἐβοηθεῖτο, εἶχεν ἂν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν Αἰνείαν ὑπὸ τῷ Διομήδῃ ἀνελεῖν. διό φησι· καὶ νύ κεν ἔνθ᾽ ἀπόλοιτο, καὶ ἑξῆς. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔχει τοῦτο ἱστορούμε*νον, καὶ γὰρ καθ᾽ ἱστορίαν καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας περίεστιν ὁ Αἰνείας, ῥίπτει μὲν αὐτὸν ἐνταῦθα εἰς κίνδυνον, ἐξαιρεῖται δὲ αὖθις μεθόδῳ ποιητικῇ δι᾽ ἐπεισοδίου θείων προσώπων, τοῦ τε Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀφροδίτης, περὶ ἧς καὶ τερατεύεται ὅσα βούλεται. ἡ δὲ θεραπεία τοῦ μύθου ἐν τούτοις βούλεται, νέους τινὰς ἡλικιώτας, ὀλίγην ἑταιρίαν, οὐ πάνυ μαχίμους, ἀλλὰ, ὡς ἄν τις εἴπῃ, ἐπαφροδίτους καὶ ἀβληχροὺς καὶ ἁπαλοὺς καὶ, ὡς εἰπεῖν, θηλύχειρας, ἐπαρῆξαι κειμένῳ τῷ Αἰνείᾳ καὶ κατά τι πεπρωμένον εὐτυχῶς ἀφαρπάσαι ἐκεῖνον, ὁποῖόν τι καὶ πρὸ τούτου ἐπὶ τῆς μονομαχίας τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐγένετο. ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν οὔπω ἔπαθον οὐδὲν οἱ τὸν Πάριν ὑποκλέψαντες· τούτους δὲ βλάψας ὁ Διομήδης λέγεται τὴν τῆς Ἀφροδίτης χεῖρα βαλεῖν τὴν τὸν Αἰνείαν σκέπουσαν. Ὅτι δὲ πεπρωμένη τις ὁ Ἀπόλλων εἶναι ἀλληγορεῖται, ὡς ἥλιος, δῆλον ἐστίν. *(Vers. 313.) Καὶ τὸ, ὑπὸ Ἀγχίσῃ βουκολέοντι ἔτεκε, καινόν ἐστι τῇ μετὰ δοτικῆς συντάξει τῆς ὑπὸ προθέσεως. καὶ ἐστιν ὅμοιον τῷ, ὑφ᾽ ἡνιόχῳ εἰωθότι καμπύλον ἅρμα οἴσουσιν. Ἀττικὸν δὲ τὸ σχῆμα, ὡς καὶ παρ᾽ ἄλλοις 418
τὸ ὑπὸ διδασκάλῳ τάττεσθαι, καὶ ἕτερα δὲ τοιαῦτα προεσημειώθησαν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὥς περ ποιμαίνειν, οὕτω καὶ βουκολεῖν ἐξῆν τοῖς βασιλικοῖς παισὶν, οὐ μὴν καὶ συφορβεῖν. τοῦτο γὰρ πάνυ ἀγεν-
551 νὲς διὰ τὸ τῶν συῶν οὐ μόνον γεωχαρὲς, ἀλλὰ καὶ ἄλλως οὐκ εὐγενές. *(Vers. 314.) Ἐν τῷ, ἀμφὶ δὲ ὃν φίλον υἱὸν ἐχεύατο πήχεε λευκὼ, ἡ Ἀφροδίτη δηλαδὴ, τὸ ἐχεύατο τρυφερότητα καὶ ἁπαλότητα δηλοῖ γυναικείων χειρῶν. περιπλοκὴν δὲ φράζει εὐνοϊκὴν τὸ ῥηθὲν ἔπος, καθὰ καὶ ἑξῆς τὸ, πρόσθε δέ οἱ πέπλοιο φαεινοῦ πτύγμ᾽ ἐκάλυψεν, ἤγουν χάριν καλύμματος ἔθετο. (Vers. 315.) Πτύγμα δὲ λέγει τὸ περίττευμα καὶ δίπλωμα τοῦ τὴν χεῖρα σκέποντος μέρους τοῦ πέπλου, ᾧ τὸν Αἰνείαν ἡ Ἀφροδίτη καλύψασα, ὥστε ἔρ*κος ἔμεν βελέων, οὔτε ἐκεῖνον ὤνησε καὶ αὐτὴ ἐτρώθη, ἀντιτορηθεῖσα διὰ τοῦ πέπλου. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ πρὸς ἀποτροπὴν βελῶν ἡ μυθικὴ Ἀφροδίτη σκέπει τὸν Αἰνείαν, οὐ γὰρ ἀπαθῆ τὸν πέπλον ἔχει, ὅπου γε καὶ αὐτὴ ἐκείνη βάλλεται, ἀλλ᾽ ἐπικρύπτει μὲν διὰ τοῦ πέπλου τὸν Αἰνείαν· τῇ δὲ ἐπικρύψει ἕπεται τὸ μὴ βάλλεσθαι, εἰ καὶ ὁ Διομήδης μόνος τῶν ἄλλων ἀφῃρημένος τὴν τῆς ὄψεως ἀχλὺν καὶ ὁρᾷ καὶ βάλλει. οὕτω δὲ καὶ Ἀπόλλων κυανέῃ νεφέλῃ μετ᾽ ὀλίγον ἐρύσατο τὸν Αἰνείαν, ἵνα μὴ ἐν τῷ βλέπεσθαι Δαναῶν τις χαλκὸν ἐνὶ στήθεσι βαλὼν ἐκ θυμὸν ἕλοιτο. καὶ ὅρα τὸ βαλών· πάντως γὰρ οὐ ταὐτὸν εἰπεῖν βαλὼν τὸν Αἰνείαν καὶ βαλὼν χαλκὸν ἐν στήθεσιν Αἰνείου, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο μὲν τὸ πλῆξαι δηλοῖ, τοῦτο δὲ τὸ ἐπιτυχῶς θεῖναι ἢ ἀφεῖναι ἢ ἐπιῤῥῖψαι, ὡς καὶ προϊών φησι, κάββαλεν υἱὸν, ἤγουν κάτω ἔθετο, κατέῤῥιψε. Τὸ δὲ, ἐκ θυμὸν ἕλοιτο, δηλοῖ μὲν περι*φραστικῶς τὸ θανατώσῃ, ἀστείως δὲ εἴρηται ὡς ἐπὶ πράγματος ἐκκρίτου ἀφαιρουμένου· τοιαύτης γὰρ

σημασίας τὸ ἐξελέσθαι. (Vers. 316.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἕρκος βελέων τὸ τοῦ πέπλου πτύγμα ἔφη πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, ἕρκος πολέμοιο, καὶ ἕρκος πόλεως, καὶ ἕρκεα ἀλωάων· καὶ ὅτι πρὸς σαφήνειαν τοῦ, ἕρκος ἔμεν βελέων, ἐπῆκται τὸ, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων χαλκὸν ἐνὶ στήθεσσι, καὶ ἑξῆς, ὃ καὶ μετ᾽ ὀλίγα κεῖται ἀπαράλλακτον. *(Vers. 319.) Τὰς φιλικὰς παραινέσεις ἐνταῦθα συνθεσίας φησὶν ἐν τῷ εἰπεῖν, ὅτι οὐ λήθετο Σθένελος συνθεσιῶν, ἃς ἐπέτελλε Διομήδης. λαμβάνεται δέ ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τῶν κοινῶς λεγομένων συνθηκῶν ἤτοι συμφωνιῶν, ὡς ἐν τῷ, πῆ δὴ συνθεσίαι τε καὶ ὅρκια; (Vers. 322.) Φλοῖσβος κεῖται καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ θαλάσσης ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ κατὰ πόλεμον ἤχου καὶ θορύβου. φησὶ γοῦν· ἠρύκακεν ἵππους νόσφιν ἀπὸ φλοίσβου. *(Vers. 325.) Δηίπυλόν τινα τιμᾶσθαι λέγει τῷ Σθενέλῳ πλέον οὐ τοῦ Διομήδους, πῶς γάρ; ἀλλὰ πάσης ὁμηλικίης. διὰ τί; ὅτι οἱ φρεσὶν ἄρτια ᾔδη, ἤγουν ὅτι τὰς φρενὰς ἀραρὼς ἦν, *ὅ ἐστι, συνθέτως εἰπεῖν, φρενήρης, ἢ ὅτι ἐκεῖνα ἐφρό- 552
νει, ἃ καὶ τῷ Σθενέλῳ ἐν φρεσὶν ἄρηρε καὶ ἥρμοστο, ἤγουν ἃ ἤθελεν ὁ Σθένελος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις περί τινος λέγει αἰτίαν φιλίας, ὅτι τὰ γὰρ φρονέεις, ἅ περ ἐγώ. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐκ ἦν ὁ Διομήδης
419 ἡλικιώτης τοῦ Σθενέλου. πῶς γὰρ ἂν ἠγάπα τὸν Δηίπυλον ὁ Σθένελος περισσότερον πάσης ὁμηλικίης, εἰ καὶ ὁ Διομήδης ὅμηλιξ ἦν αὐτῷ, ἑταίρων ὁ φίλτατος; ἴσως δὲ καὶ περὶ πάσης ὁ ἥρως τὸν Δηίπυλον ἐτίμα ὁμηλικίης οὐ τῆς καθ᾽ ἑαυτὸν, ἀλλὰ τῆς κατὰ τὸν Δηίπυλον, τιμώμενον τῷ Σθενέλῳ περιττότερον τῶν ἄλλων τοῦ Δηιπύλου ἡλικιωτῶν. (Vers. 330.) Τὴν Κύπριν κακολογεῖ, ἐν οἷς φησὶν οὕτω περὶ Διομήδους· ὁ δὲ Κύπριν ἐπῴχετο, γινώσκων ὅτ᾽ ἄναλκις ἔην θεὸς, οὐδὲ θεάων τάων, αἵ ἀνδρῶν πόλεμον κατακοιρα*νέουσιν, οὔτ᾽ ἂρ Ἀθηναίη οὔτε πτολίπορθος Ἐνυώ. παντοίως δὲ ἄναλκις ἡ Ἀφροδίτη, καὶ κατὰ τὸν μῦθον καὶ κατὰ πᾶσαν ἀλληγορίαν ἠθικήν τε καὶ φυσικήν· οὔτε γὰρ πολέμων ἐπιστατεῖν οὐδ᾽ αὐτὸς ὁ τῆς Ἀφροδίτης λέγεται ἀστήρ. διὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὡς ἐκ τοῦ Διὸς λέγεται, ὅτι Οὐ δέδοταί σοι τὰ τοῦ πολέμου ἔργα, ἀλλὰ σύ γε ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο, τὰ δὲ κατὰ πόλεμον Ἄρεϊ μελήσει καὶ Ἀθηνᾷ. (Vers. 333.) Ἡ δὲ Ἐνυὼ δαιμόνιόν τι πλάττεται μάχιμον, ἀπὸ τοῦ ἔνω ἐνύω τὸ φονεύω, ἢ, ὡς καὶ προείρηται, ἀπὸ τοῦ ἐναύειν τὸ φωνεῖν, ἀφ᾽ οὗ καὶ αὐτὴ ὁ πόλεμος λέγεται, καὶ ὁ Ἐνυάλιος παράγεται. (Vers. 331.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γινώσκων οἱ μὲν συναναγινώσκοντες τοῖς ἐφεξῆς νοοῦσι γινώσκειν τὸν Διομήδην, ὅτι ἄναλκις ἦν θεὸς ἡ Ἀφροδίτη· ἕτεροι δὲ στίζοντες συμβιβάζουσιν αὐτὸ τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ἵνα ᾖ, ὅτι Κύπριν ὁ Διομήδης ἐπῴχετο, γινώσκων αὐτὴν, ὡς μὴ ἀχλυούμενος τοὺς ὀφθαλμούς. *εἶτα ὡς ἐξ ἄλλης ἀρχῆς ἀναγινώσκουσι τὸ, ὅτ᾽ ἄναλκις ἔην, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπῴχετο κατ᾽ αὐτῆς ὁ ἥρως, ἐπεὶ ἄναλκις ἦν αὐτή. *(Vers. 334.) Ἀνδρικὸν τὸ, πολὺν καθ᾽ ὅμιλον ὀπάζων, ὅ ἐστι κατόπιν διώκων, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται. εἰ δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ παρέχειν λαμβάνεταί ποτε τὸ ὀπάζειν, ἑτέρου τοῦτο λόγου. (Vers. 335.) Πιθανολογῶν τὸν τῆς Ἀφροδίτης μῦθον ὁ ποιητὴς καὶ μέγεθος πολὺ τῆς δαίμονος ἐνδεικνύμενος λέγει, ὅτι ἐπορεξάμενος ὁ Διομήδης ἄκρην οὔτασε χεῖρα, μετάλμενος, ὀξέϊ δουρὶ ἀβληχρήν· οἱονεὶ λέγων ὅτι, καίτοι ἀναταθεὶς καὶ ἀναπηδήσας ὁ Διομήδης, μόλις καθίκετο τῆς χειρὸς ἐκείνης. οἷς ἐπάγει· εἶθαρ δὲ δόρυ χροὸς ἀντετόρησεν ἀμβροσίου διὰ πέπλου, τὸν οἱ Χάριτες κάμον αὐταί. Ὅρα δὲ τὸ ἐπορέξασθαι, ἐξ οὗ καὶ ὀρεκτή που μελία, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προδεδήλωται. τὸ μὲν γὰρ ἀφιέμενον δόρυ βέλος *λέγεται, τὸ δὲ ἐκ χειρὸς ὀρεγομένης, ὡς νῦν γίνεται, ἤτοι ἐκτεινομένης οὐτάζον ὀρεκτόν. (Vers. 337.) Ἀβληχρὴ δὲ χεὶρ ἢ ἡ ἀριστερὰ κατά τινας, ἢ μᾶλλον ἡ ἀσθενὴς διὰ τὸ καὶ τὴν Ἀφροδίτην ἄναλκιν θεὸν ῥηθῆναι. οἱ γὰρ ἀκριβέστεροι οὐ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τρωθῆναι τῆς Ἀφροδίτης στοχάζονται, ἀλλὰ τὴν δεξιὰν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται, ὅτε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἥρα καταπαίζουσιν αὐτῆς ὡς χειρὶ καταψώσης τὰς γυναῖκας, τῇ δεξιᾷ δηλαδή. Τὸ δὲ εἶθαρ ταὐτόν ἐστι τῷ εὐθὺς, παραχθὲν ἐκεῖθεν μετὰ καὶ τροπῆς τοῦ υ εἰς ι. ποιηταῖς δὲ μόνοις καὶ ἡ λέξις αὕτη φιλεῖται. Τὸ δὲ ἀντιτορεῖν ὠνοματοπεποίηται μὲν κυρίως ἐπὶ ξύ*λων 553
ἃ τρυπῶνται τερέτρῳ. δηλοῖ δὲ τὸ ἄντην ἐτόρησε καὶ διόλου ἐτρύπησεν. ἐρεῖ δέ που ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι κλέπτων τις οἰκίαν ἀντετόρησεν. ἐκ δὲ τοῦ τορῶ κατὰ συγκοπὴν μὲν γίνεται τὸ τρῶ τρήσω, κατὰ παραγωγὴν δὲ τὸ τετραίνω, ὡς τρέμω τετρεμαίνω, ἐξ οὗ τὸ, τίτρηνε δ᾽ ἄρα πάντα, ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 338.) Τὸ δὲ ἀμβροσίου δύναται μὲν κολληθῆναι καὶ μετὰ τοῦ χροὸς, κάλλιον δὲ ἀμβροσίου πέπλου εἰπεῖν. Τὸ δὲ, ὃν Χάριτες ἔκαμον αὐταὶ, ἔπαινος χαρίεντός ἐστι πέπλου ἤτοι γυναικείου ἱματίου, ὡς δῆθεν καὶ

τῶν Χαρίτων ὑφαινουσῶν. ὀπαδοὶ δὲ αὗται τῇ Ἀφροδίτῃ πλάττονται καὶ ὑπουργοί, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. ἕτεραι δὲ Χάριτες αὗται ἴσως παρὰ τὰς τρεῖς, ἃς ἡ τοῦ Ἡσιόδου Θεογονία σεμνύνει, καὶ οὐκ ἀναντιῤῥήτως αἱ αὐταί. Ἡ δὲ τοῦ καμεῖν λέξις ἐπὶ τεχνῶν συνήθης Ὁμήρῳ. πέπτω*κε δὲ καὶ εἰς κοινολεξίαν παρὰ τοῖς ὕστερον, οἷον, ἔκαμεν ὁ δεῖνα ὅπλα, κατὰ τὸ, Ἥφαιστος κάμε τεύχων. λείπει δ' ἐν τοῖς τοιούτοις πρόθεσις, οἷον, περὶ ὃν Χάριτες ἔκαμον. οὕτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. Τὸ δὲ αὐταὶ κατ' ἐξοχὴν μέν τινα κεῖται, βιάζεται δὲ μυθικῶς καὶ μὴ πρὸς ἀλληγορίαν νοηθῆναι τὰς Χάριτας. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὃ νῦν περιπέφρασται ἐν τῷ, Χάριτες ἔκαμον, ἀλλαχοῦ μιᾷ δηλοῦται λέξει ἐν τῷ, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσε. χαρίεντα γὰρ ἐκεῖ ἃ Χάριτες ἔκαμον, ἴσως δὲ καὶ ὧν χάρις, Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, ἀπελάμπετο πολλή· ἧς πρὸς διαστολὴν εἴρηται ὧδε τὸ αὐταί. οὐ γὰρ ἀπέλαμπον ἐνταῦθα Χάριτες τοῦ Ἀφροδισίου πέπλου, ἀλλ' αὐταὶ περὶ 420
αὐτὸν ἔκαμον αὐτουργοῦσαι, οὐ μὴν μεταδιδοῦσαι τῷ πέπλῳ χαρίτων τινῶν. (Vers. 339.) Ὁμήρου εἰπόντος τρωθῆναι τὴν Ἀφροδίτην χεῖρα πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρός, φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι θέναρ λέγεται τὸ μεταξὺ τῶν δακτύ*λων καὶ τοῦ καρποῦ, ἤγουν τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς, ἢ κατὰ Εὔδημον τὸ μεταξὺ τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ ἀντίχειρος, ἤγουν τοῦ μεγάλου δακτύλου, σαρκῶδες καὶ κοῖλον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ πρυμνὸν ὑπὲρ θέναρος ἑρμηνεύων ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ ποιητής φησι τρωθῆναι τὴν Ἀφροδίτην χεῖρα σχεδὸν ἐπὶ καρπῷ· ὅθεν ἐοίκασιν ὀρθότερον νοεῖν οἱ τὸ μεταξὺ τῶν δακτύλων καὶ τοῦ καρποῦ θέναρ λέγοντες, οὗ τὸ ἄκρον ἐστὶν ἐπὶ τῷ καρπῷ. διὸ καὶ θέναρ λέγεται παρὰ τὸ θεῖναι, ἐν ᾧ ἔστι τεθῆναί τι εἰς ὑποδοχὴν, ἢ παρὰ τὸ θένω τὸ τύπτω. Πίνδαρος δὲ θέναρ βωμοῦ λέγει τὸ πλάτος. Ἀριστοτέλης δέ φησιν ὅτι χειρὸς τὸ ἐντὸς θέναρ σαρκῶδες. λέγει δὲ καὶ τὸν καρπὸν ἄρθρον εἶναι χειρὸς καὶ βραχίονος. εὕρηται δὲ παρά τισι θέναρ καὶ τὰ ἐν τῷ στήθει τοῦ ποδὸς δύο ὀστᾶ. Ὁμήρῳ δὲ ὁ λόγος περὶ τοῦ κατὰ χεῖρα. τινὲς δὲ συντομώτατα φράσαντες εἶπον· θέναρ καὶ κοτύλη τὸ κοῖλον τῆς χει*ρός. λέγουσι δὲ καὶ ἕτεροι οὕτω· θέναρ, ποδὸς κοῖλον καὶ χειρὸς καὶ τὸ ἔσω τῆς παλαιστῆς. (Vers. 340.) Αἷμα εἰπὼν ῥέειν τῆς χειρὸς τῆς Ἀφροδίτης οὐ πάνυ φιλεῖν δοκεῖ τὴν λέξιν ὁ ποιητής· ἐπὶ ζῴων γὰρ θνητῶν τὸ αἷμα. τοὺς δὲ θεοὺς ἀναίμονας λέγει. ὀνομάζει τοίνυν αὐτὸ καὶ ἰχῶρα, πλὴν οὐ τὸν σεσηπότα, ἀλλὰ τὸν κατὰ φύσιν μετὰ τρυφὴν χυλὸν, ὃς ἀνάλογόν ἐστιν αἵματι κατὰ Ἀριστοτέλην καὶ εἰς αἷμα μεταβάλλεται. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τοῦτο καίριον ἐπὶ θείας φύσεως διὰ τὸ τοῦ ἰχῶρος τούτου ἀτελὲς καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνώριμον εἰς σαφήνειαν, κάλλιον δὲ ἦν εἰπεῖν αἷμα διὰ τὸ καὶ τελειότερον εἶναι αὐτὸ τοῦ ἰχῶρος καὶ σαφέστερον εἰς νόησιν, διὰ τοῦτο ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ τοῦ Ἄρεος ἀνακάμπτει πάλιν εἰς μόνον τὸ αἷμα, λέγων ἄμβροτον αἷμα καταῤῥέειν ἐξ ὠτειλῆς, ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων ἐξ ἀνάγκης τῇ λέξει χρησάμενος, ὡς καὶ νέκταρ οἰνοχοεῖσθαί που τοῖς θεοῖς ἔφη ἀπὸ ἀν*θρωπίνου συμποσίου τὴν λέξιν ἀναγαγών. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν ἄλλοις. ἐνταῦθα δὲ, ἐπεὶ ὁ ἰχὼρ οὐδ' αὐτὸς, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπὶ θεῶν κυριολεκτεῖται, ζωικὴ γάρ ἐστι καὶ αὕτη λέξις, μετάγει τὸν λόγον εἰς ἀόριστον μὲν, σαφεστέραν δὲ ἑρμηνείαν, καὶ εἰπών· ῥέε δ' ἄμβροτον αἷμα θεοῖο, ἰχὼρ, ἐπιφέρει ἀορίστως· οἷός πέρ τε ῥέει μακάρεσσι θεοῖσι, τουτέστιν, ὑγρότης θεοῖς πρέπουσα τοῖς μὴ ἔχουσιν οὔτε τὸν ἀληθῶς ἰχῶρα οὔτε τὸ κατὰ τὸν ποιητὴν ἀτρεκὲς αἷμα. εἶτα καὶ συλλογίζεται τὸ μὴ ἔχειν αἷμα τοὺς θεοὺς διὰ μέσου τοῦ, μήτε σῖτον ἔδειν αὐτοὺς μήτε
554 οἶνον πίνειν, φράσας οὕτω· οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσ', οὐ πίνουσ' αἴ*θοπα οἶνον· τοὔνεκ' ἀναίμονές εἰσι καὶ ἀθάνατοι καλέονται. (Vers. 341.) Ἔνθα σημείωσαι ὅτι ἐν τῷ, οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσι, δεῖ κατὰ τὸν Πορφύριον προσυπακούειν τὸ, ἀλλ' ἀμβροσίαν, εἰ καὶ λείπει διά τε τὸ φανερὸν εἶναι καὶ διὰ γοργότητα λόγου. Ἐν δὲ τῷ, οὐ πίνουσιν αἴθοπα οἶνον, προσληπτέον ὁμοίως τὸ, ἀλλὰ νέκταρ, ἵνα μὴ καὶ οἱ σκώληκες ὦσι θεοὶ, μήτε σῖτον ἔδοντες μήτε οἶνον πίνοντες καὶ ὄντες ἀναίμονες. συλλογίζεται οὖν οὕτως. οἱ θεοὶ ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ προσφέρονται, οὐ μὴν σῖτον καὶ οἶνον. τὰ δὲ νέκταρι καὶ ἀμβροσίᾳ χρώμενα ἀθάνατά εἰσιν· οἱ θεοὶ ἄρα ἀθάνατοι. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ ἐγκρατευτῶν ἀνδρῶν ῥηθήσεται τὸ, οὐ γὰρ σῖτον ἔδουσιν, οὐ πίνουσιν αἴθοπα οἶνον, τὸ δ' ἑξῆς παρῳδηθήσεται, οἷον, τοὔνεκα ὀλιγαίμονές εἰσι καὶ τῇ ἀρετῇ ἀθάνατοι καλέονται. καὶ ταῦτα μὲν *τοιαῦτα. (Vers. 340.) Ὁ δὲ ἰχὼρ ἀπὸ τοῦ ἴσχω κατὰ τοὺς παλαιοὺς γίνεται, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ἰσχὰς, ὁ ἰσχναίνων τὸ σῶμα ἐν τῷ ἀποῤῥέειν. διό, φασι, καὶ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν ὁμοίως τῷ γίγνεται γίνεται. *(Vers. 345.) Κυανέην νεφέλην ἱστᾷ περὶ τὸν Αἰνείαν ὁ Ἀπόλλων καὶ κρύπτει αὐτὸν καὶ οὕτω σώζει δι' ἁρπαγῆς. οὐ γὰρ μόνον

φωσφόρος ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ νεφεληγερέτης διὰ τὰς ἀναθυμιάσεις, ἃς ἀνάγει, ὥς περ οὐδὲ μόνον ἀλεξίκακος, ἀλλὰ καὶ ἀπόλλων. οὕτω δὲ καὶ ὁ Ποσειδῶν, οὐ μόνον σεισίχθων, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλιος, ὡς ὑγρότητι συνέχων τὴν γῆν· διὸ καὶ γαιήοχος λέγεται. Φράζει δ᾽ ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτω· (Vers. 344.) καὶ τὸν μὲν μετὰ χερσὶν ἐρύσατο, τουτέστιν εἰρύσατο, ἐφύλαξε, Φοῖβος Ἀπόλλων κυανέῃ νεφέλῃ, μή τις Δαναῶν ταχυπώλων, καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. *(Vers. 348.) Θηλυφρονι ἀνδρὶ, ἀχρείῳ τὰ εἰς πόλεμον, ἐπιφωνηθήσεται τὸ, εἶκε πολέμοιο καὶ δηϊοτῆτος· ἢ οὐχ᾽ ἅλις ὅτι
421 γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις; καὶ τὰ ἑξῆς. Ὅμηρος δὲ περὶ Ἀφροδίτης τοῦτο φησὶν, ἥ τις ὥς περ τὴν Ἑλένην, οὕτω καὶ ἄλλας ἀπατῶσα ἐποίει *ἀφραίνειν. (Vers. 349.) Τὸ δὲ, ἢ οὐχ᾽ ἅλις, συνίζησιν ἔχει τῶν ἐν ἀρχῇ δύο μακρῶν συλλαβῶν εἰς μίαν μακρὰν, καὶ λογίζεται ἀντὶ δακτύλου διὰ τὴν τοιαύτην συνίζησιν. σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον ἀπολύτως φράζεται, ὡς καὶ ἐνταῦθα τὸ ἅλις. καὶ ἐν τῷ, ἅλις δέ οἱ· ἀλλὰ καὶ γενικὴν ὡς τὰ πολλὰ ἔχει σύνταξιν, ὡς τὸ, τούτων μὲν ἅλις, καὶ Εὐριπίδης· ἅλις ὀδυρμῶν ἐμῶν. καὶ ἔχει ἔλλειψιν ὑπαρκτικοῦ ῥήματος ἡ τοιαύτη σύνταξις. ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατ᾽ εὐθεῖαν προάγεται, οἷον, ἅλις πόλις ὡς ἔχει, καὶ, ἅλις γὰρ οἱ γεγῶτες. καὶ λείπει ἐν τοῖς τοιούτοις ῥῆμά τι ἐκ τοῦ ἔχω. τὸ δὲ ἔπος τὸ, ἢ οὐχ᾽ ἅλις, καὶ ἑξῆς, ὡς πεπονθὸς πλεονασμὸν περὶ τὴν κεφαλὴν προκέφαλον λέγεται, ὡς οἷον εἰπεῖν πρόμηκες τὴν κεφαλήν. διὸ τὸ αὐτὸ καὶ μακροκέφαλον ὡς διπλάζον τὴν ἄρχουσαν, ἧς εἴ τις ἀφέλοι τὸ κορυφαῖον ὡς οἷά τινα περιττότητα, ὑγιοῦται τὸ λεῖπον εἰς δάκτυλον. ὃ καὶ ἄλλως *γίνεται τῇ ῥηθείσῃ συνιζήσει τῶν δύο μακρῶν κατὰ τὸ, ἢ λάθετ᾽ ἢ οὐκ ἐνόησε. κἀκεῖ γὰρ τὸ, ἢ οὐκ ἐνόησεν, εἰς δάκτυλον ποδίζεται. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ῥηθὲν ἔπος καὶ ὅσα κατ᾽ αὐτό. ἀνάπαλιν δὲ τῷ τοιούτῳ πάθει ἔχει τὸ ἀκέφαλον, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν βραχυκέφαλον, κατὰ τὸ, ἀμαθὴς ὁ ὀλιγομαθὴς, ὃ τοῦ κατὰ τὴν ἄρχουσαν μεγέθους ἐκπεσὸν ἀπὸ βραχείας ἄρχεται, ὁποῖον σὺν ἄλλοις, ἃ ἑτέρωθι φανεῖται, καὶ τὸ, ἐπειδὴ νῆάς τε καὶ Ἑλλήσποντον ἵκοντο· καὶ, ἐπειδὴ λίπε δώματα Καλυψοῦς ἠϋκόμοιο· καὶ, ἐπίτονος βέβλητο, βοὸς ῥινοῖο τετευχώς. τοιούτου δὲ πάθους ἔτυχε καὶ τὸ, Βορέης καὶ Ζέφυρος τώ τε Θρῄκη*θεν ἄητον· καὶ τὸ, πλεόνές κε μνηστῆρες ἐν ὑμετέροισι δόμοισιν. εἰ γὰρ καὶ ἰσοδάκτυλοι τούτοις οἱ πρῶτοι πόδες ὡς τετράχρονοι, ἀλλ᾽ ὅμως οὐκ ἔστι προκεφάλους εἰπεῖν αὐτοὺς, ὅτι μηδὲ περιττεύει αὐτοῖς ἡ κεφαλὴ μακρὰ οὖσα, ἀκεφάλους δὲ μᾶλλον διὰ τὸ ἐκπεσεῖν τῆς κατὰ τὴν ἄρχουσαν ἐκτάσεως. ἀκέφαλοι δὲ ὁμοίως στίχοι καὶ τὸ, ἕως ἐγὼ περὶ κεῖνα πολὺν βίοτον ξυναγείρων· καὶ, ἕως ὃ ταῦθ᾽ ὥρμαινε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμόν. περὶ δὲ τούτων φασὶν οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι γελοῖοι οἱ τὴν μέσην μακρὰν ἐν τῷ ποδολογεῖν προτάττοντες. καὶ τὸ ἕως ὡς λέγοντες, καθὰ καὶ ἐν τῷ Βορέης καὶ Ζέφυρος ἦσβορε ποδίζοντες τὴν ἄρχουσαν. εἰ δὲ δεῖ, φασὶ, κατὰ τέχνην βοηθεῖν ἐν τῷ, ἕως ἐγὼ, καὶ ἕως ὃ, προενεκτέον τὸν πρῶτον πόδα, ὡς εἴ περ ἦν ὥς, οἷα συνιζήσεως ἐν αὐτῷ γενομένης *κατὰ κοινὴν συλλαβήν. ἄλλως δέ, φασιν, ἀβοήθητον ὂν, τάττεται εἰς ἀκέφαλον, καθότι ἡ πρώτη τοῦ ποδὸς βραχεῖα οὖσα κεῖται ὡς καὶ μακρά. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. περὶ δέ γε τῶν κατὰ κοιλίαν καὶ σκέλη στιχηρῶν παθῶν ἐν οἰκείοις ἑτέρωθι χωρίοις ῥηθήσεται. γυναῖκες δὲ ἀνάλκιδες κατὰ κοινὸν ἐπίθετον. τοιαῦται γὰρ αὐταὶ, εἰ μή τις ἄλλως δαΐφρων εἴη κατὰ τὴν Πηνελόπην ἢ κατὰ τὴν ἀνδρικὴν Ἀταλάντην ἢ Ἀργανθώνην ἢ Ῥοδογούνην καὶ εἴ τις ἄλλη τοιαύτη γυνὴ, ὁποία καὶ ἡ Ἀρτεμισία καὶ ἡ Νίτωκρις αἱ βάρβαροι. (Vers. 350.) Ἐκφόβησις κατὰ δειλοῦ τὸ, εἰ δὲ σύ γ᾽ ἐς πόλεμον πωλήσεαι. ἦ τέ σ᾽ ὀΐω ῥιγήσειν πόλεμόν γε, καὶ εἴχ᾽ ἑτέρωθι πύθηαι. ὅρα δὲ, ὅτι τε δὶς ἐταυτολογήθη συνεχῶς ὁ πόλεμος, καὶ ὅτι τὸ, εἰς πόλεμον πωλήσεαι, παρήχησίν τινα ἔχει, ὁποῖαι τινὲς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ τῆς Ἰλιάδος ταύτης ἔκκεινται. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ Ἀρι*στοτελικὸν τὸ, τὰ φολιδωτὰ φωλεῖ μὲν τὰ πλεῖστα. *(Vers. 352.) Τὸ ἀλύω οὐ μόνον ἐπὶ λύπης, ὡς ἐνταῦθα ἡ Ἀφροδίτη ἀπέβη ἀλύουσα, τείρετο δ᾽ αἰνῶς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ χαρᾶς, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐν τῷ, ἀλύεις ὅτι Ἶρον ἐνίκησας; καὶ Πλούταρχος δὲ κατακόρως οὕτω χρᾶται τῇ λέξει. φασὶ δὲ τὸν Ἀσκαλωνίτην δασύνειν τὸ ἀλύω ἐπὶ τῆς χαρᾶς. εἴρηται δὲ περὶ τούτου καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. (Vers. 353.) Ἀφροδίτη μετὰ τὴν βολὴν ὑπὸ Ἴριδος τῆς μυθικῆς χειραγωγεῖται καὶ τοῦ πολέμου ἐξάγεται, ἀχθομένη ὀδύναις, μελαίνετο δὲ χρόα καλόν. Φασὶ δὲ τὴν Ἶριν ἐρωτικὴν καὶ *αὐτὴν εἶναι. καὶ μὴν τινες, ὡς καὶ προεγράφη, αὐτῆς καὶ Ζεφύρου παῖδα φασὶ γενέσθαι τὸν Ἔρωτα. ταῦτα δὲ

οὕτω μυθεύεται διὰ τὴν ἀλληγορουμένην Ἶριν· ἐπεὶ καὶ αὐτὴ ἔχει τι ἐπαφρόδιτον διὰ τὸ τῶν χρωμάτων κάλλος. διὸ καὶ οἰκείως πως ἔχειν δοκεῖ πρὸς Ἀφροδίτην. Ὠκεῖαν δὲ καὶ νῦν, ὡς ποδήνεμον, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν ἀελλόποδα τὴν Ἶριν λέγει, μυθικῶς μὲν, διὰ τὸ πτερωτὴν εἶναι καὶ ταχεῖαν, καθὰ καὶ ὁ Ἑρμῆς· ἄγγελοι γάρ εἰσι καὶ ἀμφότεροι· διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ εἴρω τὸ ἀγγέλλω ἐτυμολογοῦνται, ἀρετὴ δὲ ἀγγέλου τὸ τάχος· ἀλληγορικῶς δὲ διὰ τὸ ταχὺ τῆς Ἴριδος εἴς τε τὸ γίνεσθαι καὶ εἰς τὸ ἀπογίνεσθαι. ὅτι δὲ διττῶς ἡ Ἶρις, ἡ μὲν γὰρ σωματοειδὴς, ὡς δῆθεν κατὰ γυναικὸς εἶδος, οἷον· Ἶρις δ᾽ αὖθ᾽ Ἑλένῃ λευκωλένῳ ἄγγελος ἦλθεν· ἡ δὲ τὸ ἐν ἀέρι σημεῖον, οἷον· ὡς δ᾽ ὅτε πορφυρέην Ἶριν, καὶ ἑξῆς, καθωμίληται. Τὸ μέντοι ἴρινον μύρον καὶ τρίτην τινὰ ἶριν ἐμφαίνει εἶναι, περὶ ἧς ἐν ἄλ-
45 λοις δηλοῦται. *(Vers. 355.) Ἔοικεν ὁ Διομήδης περὶ τὰ τοῦ πολέμου δεξιὰ εὐδοκιμεῖν, ὡς τῶν 422
Τρωικῶν ἀριστέων ἐν τοῖς ἀριστεροῖς νῦν μάλιστα πονουμένων· διὸ Ἀφροδίτη μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ τὸν 10
556 Ἄρην *εὑροῦσα καθήμενον, ἤτοι ἐγκείμενον, καὶ προσεδρεύοντα, ἤδη δὲ καὶ ἀργοῦντα καὶ οὐ πάνυ ἀγωνιῶντα, διὰ τὸ ἐκεῖσε τοὺς Τρωικοὺς ἀριστέας νικᾶν, εἰς ἐπικουρίαν τῶν δεξιῶν αὐτὸν προκαλεῖται, ὡς πονούντων δηλαδὴ, καὶ ἐρεθίζει κατὰ τοῦ Διομήδους. φησὶ γὰρ ὁ ποιητής· εὗρε μάχης ἐπ᾽ ἀριστερὰ θοῦρον Ἄρηα, ὅς τις ἐκεῖθεν διεγερθεὶς οἷον καὶ διαναστὰς εἰς ἄμυναν ἐπελεύσεται τῷ Διομήδει, ὅτε καὶ γενήσεται μείζων ἡ τοῦ Διομήδους ἀριστεία, μυθικῶς μὲν Ἄρεος τρωθέντος τοῦ βροτολοιγοῦ, τῇ δὲ ἀληθείᾳ, γενναίων ἀνδρῶν ἀρειμανίων ἐπελθόντων μὲν τῷ Διομήδει πλειόνων τῷ πλήθει ἤ περ ἐπὶ τοῦ Αἰνείου καὶ Ἀφροδίτης, ἡττηθέντων δέ. ἐρεῖ γὰρ ὅτι Τρώων στίχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθὼν, οἳ δηλαδὴ καὶ συνέμιξαν τῷ Διομήδει. καὶ γὰρ ζηλοῦσιν, ἐὰν ὁ Διομήδης εἷς
10 ὢν τοσαῦτα κακὰ ποιῇ *οὐ μόνον εἰς τοὺς καθ᾽ ἕνα, ἀλλὰ καὶ εἰς πλῆθος. διὸ καὶ ἐπέρχονται χιλιάδες πολλαὶ, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται, καὶ ἡττῶνται καὶ αὐτοί· καὶ οὕτω δοκεῖ τρωθῆναι Ἄρης 20
ὁ ὄρσας αὐτούς. (Vers. 356.) Ἐν τῷ, ἠέρι δ᾽ ἔγχος ἐκέκλιτο, τὸ τοῦ Ἄρεος δηλαδὴ, καὶ ταχέ᾽ ἵππω, λέξεως ὁμωνυμία βοηθεῖ τῇ ὀρθῇ ἐννοίᾳ· τὸ μὲν γὰρ ἔγχος ἐκέκλιτο ἤτοι ἔκειτο, οἱ δὲ ἵπποι ἐκέκλιντο, ἤγουν ἵσταντο. ἄμφω γὰρ δηλοῖ τὸ κεῖσθαι, τό τε ἰδίως λεγόμενον κεῖσθαι καὶ τὸ ἵστασθαι. καὶ ἄλλως δὲ ἔγχος μὲν ἐκέκλιτο, ἵπποι δὲ οὐχὶ ἐκέκλιντο, ἀλλὰ κατὰ τὸ εὔλογον ἵσταντο, ὡς τὸ σῖτον ἔδοντες καὶ οἶνον, πίνοντες δηλαδή. οὕτω δὲ καὶ ἄλλα πολλά. εἰ δὲ καὶ περιοχὴν τὸ κεκλίσθαι δηλοῖ, ὡς τὸ, λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι, εὐμαρέστατον οὕτω τὸ ὑποδύσκολον. ἠέρι γὰρ περιείχετο καὶ τὸ ἔγχος τοῦ Ἄρεος καὶ ἡ ξυνωρὶς διὰ τὸ ἀόρατον. (Vers. 357.) Τὸ, γνὺξ ἐριποῦσα κασιγνήτοιο φίλοιο,
20 ταὐτὸν μέν ἐστι τῷ, γον*νασαμένη τὸν ἀδελφόν· πλὴν οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ πάθους, ὡς καὶ ἑαυτὴν προσρῖψαι τοῖς ἐκείνου γόνασιν. οὕτω δὲ καὶ ἑξῆς ἐν τοῖς γούνασι πίπτει τῆς μητρὸς Διώνης ἡ αὐτὴ, ἀγεννῶς καὶ θηλυπρεπῶς ἱκετεύουσα. τοιαύτη δέ τις φανεῖται καὶ ὅτε πρὸς τὸν Δία ἐν τῇ τῶν θεῶν 30
μάχῃ κλαυθμυρίζεται. οὐκ ἄδηλον δὲ ὡς καὶ ἐν πολέμῳ καταῤῥιφέντες τινὲς γνὺξ ἐριπεῖν λέγονται. Ἄμπυξ ἐκαλεῖτο σειρὰ κατάχρυσος τὰς περὶ τὸ μέτωπον τῶν ἵππων τρίχας συνδέουσα· ἐξ ἧς καὶ οἱ τοῦ Ἄρεος νῦν ἵπποι ἐν δυσὶ τόποις χρυσάμπυκες λέγονται. λεχθήσεται δὲ καὶ ἐν τῇ χ᾽ ῥαψῳδίᾳ περὶ ἄμπυ-
33 κος σαφέστερον. *(Vers. 359.) Τὸ φίλε ἐκτείνει καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς ἀρχούσης δίχρονον, ὡς καὶ ἐν τῇ γ᾽ ῥαψῳδίᾳ. φησὶ γάρ· φίλε κασίγνητε, κόμισαί τέ με, δὸς δέ μοι ἵππους. διὸ καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης, φασὶ, περιέσπα τὸ φῖ. καὶ ὅρα τὴν ἀδιαφορίαν καὶ νῦν τῶν διχρόνων, εἴ γε καὶ τὸ φίλος ποτὲ μὲν ἐκτείνει, ποτὲ δὲ συστέλλει τὴν ἄρχουσαν. σημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ, αἰδεῖσθαί θ᾽ ἱερῆα, καὶ ἐν τῷ, προσέφ᾽ ἱερὴ ἲς Τηλεμάχοιο, συστέλλεται τὸ ῑ τοῦ ἱερόν· ἐν δὲ τῷ, ἱερὸν ἰχθὺν, ἐκτείνεται, ὡς μέν τινές φασι, καθὰ λέγει καὶ Τρύφων ἐν τοῖς περὶ ἀρχαίας ἀναγνώσεως, διὰ τὸ τὸν ποιητὴν ἐκτείνειν πολλὰ,
40 ἕνεκεν τοῦ μέτρου, ὡς δὲ οἱ *ἀκριβέστεροι λέγουσι διὰ τὸ φευκτέον εἶναι ἐν δακτυλικῷ μέτρῳ τὸ παράλ- 40
ληλον τῶν τριῶν βραχειῶν. τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τοῦ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος, ὡς προεῤῥέθη, ἐκτείνεται τὸ κατ᾽ ἀρχὰς δίχρονον, καὶ τοῦ, ἄορι θεινομένων· καὶ ἶσος Ἐνυαλίῳ· καὶ, Ἱέμενος καπνὸν ἀποθρώσκοντα νοῆσαι· καὶ ἀποπέσῃσιν ἐν τῷ τῆς Ὀδυσσείας ω᾽, καὶ ἄλλα πολλά. Ἰστέον δὲ ὡς τῶν τινὲς παλαιῶν ἀπηλεγέως ἀποφηνάμενοι καθ᾽ Ὁμήρου, ὡς οἷα διαγνόντες καὶ ἄλογον εἶναι ποτὲ παρ᾽ αὐτῷ συστολήν τε καὶ ἔκτασιν διὰ μέτρον, καθυπάγουσι τῇ τοιαύτῃ ἀποφάσει καὶ τὸ, φίλε κασίγνητε,
557 ἄλλως χρονισθὲν παρὰ τὸ, ἀνέρες ἐστὲ, φίλοι, *ὥς περ καὶ τὸ ἀνὴρ ἐν μὲν τῷ, ἀνέρες ἐστὲ, μακρὰν

ἔχει τὴν ἄρχουσαν· ἐν δὲ τῷ, ὅς δέ κ᾽ ἀνὴρ μενέχαρμος, βραχύνει αὐτήν. οὕτω δὲ καὶ ὁ δαὴρ διφο-
ρεῖται· οἷα ἐν μὲν τῷ, δαὴρ αὖτ᾽ ἐμὸς, καὶ, αὐτοκασίγνητον καὶ δαέρα, μηκύνων τὸ ἄρχον δίχρονον·
συστέλλων δὲ ἐν τῷ, Ἕκτορ, ἐμῷ θυμῷ δαέρων πολὺ φίλτατε. καὶ τὸ ὕδωρ δὲ ὁμοίαν παρὰ τῷ ποιητῇ
πάσχει διφόρησιν καὶ ἡ λήγουσα τοῦ ἀντικρύ. Τὸ δὲ κόμισαι ἀντὶ τοῦ ἐπιμελήθητι, ἐκ τοῦ κομίζω, ἐξ
οὗ καὶ κομιδὴ ἡ ἐπιμέλεια, ἧς ἡ δοτικὴ ποιεῖ ἐπιῤῥηματικῶς τὸ κομιδῇ, ὅ πέρ ἐστι λίαν καὶ ὡς εἰπεῖν
ἐν ἐπιμελείᾳ. (Vers. 360.) Σεμνολογῶν τις ἀρχεῖον λαμπρὸν εἴποι ἂν τὸ, ὄφρ᾽ ἐς Ὄλυμπον ἵκωμαι,
ἵν᾽ ἀθανάτων ἕδος ἐστίν. ὑποκαταβὰς δὲ Ὅμηρος πάλιν περὶ Ὀλύμπου φησί· θεῶν ἕδος, αἰπὺν
Ὄλυμπον· ὃ περιφράζων Σοφοκλῆς αἰπὺν *οὐρανόν φησι. (Vers. 361.) Γενναίαν πληγὴν ἔκ
τινος ἀλαζόνος δηλοῖ τὸ, λίην ἄχθομαι ἕλκος, ὅ με βροτὸς οὔτασεν ἀνὴρ, ὃς δή γε καὶ ἂν θεῷ
423 πατρὶ μάχοιτο. βαρυνομένη δὲ Ἀφροδίτη κατὰ Διομήδους τοῦτο φησίν· (Vers. 364.) Ἐν τούτοις δὲ
κεῖται καὶ ἀντὶ τοῦ ἀκαχημένη ἀκηχεμένη μεταθετικῶς, διὰ χρείαν μέτρου. φησὶ γὰρ, ἀκηχεμένη
φίλον ἦτορ. Τὸ δὲ, θεῷ πατρὶ, παρῴδηται ἡμῖν. Ὅμηρος γὰρ Διὶ πατρὶ ἔφη. εἰ δὲ τὸ, λίην ἄχθο-
μαι ἕλκος, καὶ ἑξῆς, εἰς γαμικόν τινι εὐφυῶς ἐχρησίμευσε κέντρωνα, οἶδεν ὁ περιτυχών. *(Vers. 365.) 21
Καὶ ὁ παραιβάτης ἐνίοτε ἡνίοχος εὑρίσκεται λεγόμενος, ὡς ὅτε τὸν Ἕκτορα θρασὺν ἡνίοχον ὁ ποιητὴς
ἐρεῖ· εὕρηται δέ που καὶ ὁ ἡνίοχος παραιβάτης. καὶ νῦν οὖν τοιοῦτόν τι ἐμφαίνει ὁ ποιητὴς ἐν τῷ,
πὰρ δέ οἱ Ἶρις ἔβαινε καὶ ἡνία ἔλαβε χερσίν· ἡ γὰρ αὐτὴ καὶ παραιβάτις διὰ τὸ παραβαίνειν καὶ
ἡνίοχος διὰ τὸ ἡνία λαβεῖν. καὶ ὅλως ἐπαλλάσσειν αἱ λέξεις αὗται ἀλλήλαις φαίνονται. εἰ δὲ καὶ
ἡ νυμφικὴ πάροχος εὖ λέγεται παραιβάτις, φανεῖται ῥηθὲν ἀλλαχοῦ. (Vers. 366.) Πολλοῦ τάχους καὶ
προθυμίας ἵππων δηλωτικὸν τὸ, μάστιξε δ᾽ ἐλάαν, ἵππους δηλαδή· τὼ δ᾽ οὐκ ἄκοντε πετέσθην. καὶ
ὅρα τὴν ἀδιαφορίαν τῶν πτώσεων. δυνάμενος γὰρ εἰπεῖν δυϊκῶς καὶ ἀνωτέρω τὸ, δῶκε χρυσάμπυκας
ἵππους, ὁμοίως καὶ κατωτέρω τὸ, ἔνθ᾽ ἵππους ἔστησεν, ὁ δὲ πληθυντικῶς *εἶπεν, ὡς ἀδιάφορον ὂν
οὕτως ἢ ἐκείνως εἰπεῖν. οὕτω καὶ πρὸ τούτου ἔφη· μὴ τὼ μὲν δείσαντε ματήσετον, τεὸν φθόγγον
ποθέοντες· καὶ, ὣς ἄρα φωνήσαντες, ἐμμεμαῶτ᾽ ἐπὶ Τυδείδῃ ἔχον· καὶ, ἄνδρε ὁρόω κρατερὼ, ἶν᾽
ἀπέλεθρον ἔχοντας. καὶ ὅλως παρὰ τῷ ποιητῇ ἀδιαφόρως τὰ δυϊκά τε πληθυντικῶς ἐκφωνεῖται καὶ
τὰ πληθυντικὰ δυϊκῶς, καὶ ἀλλήλοις συμπλέκονται κατά τινα σύγχυσιν. ἣν παρασημειοῦνται εἰς πλά-
τος οἱ παλαιοί. τοῦ δὲ μάστιξε περίφρασις ἀλλαχοῦ τὸ, νώτῳ δ᾽ ἐπέβαλλεν ἱμάσθλην. τὸ δὲ τραγικὸν
περιφραστικώτερον ἐν τῷ, κέντρα πώλοις μετάφρενον ἰθύνει. Ἰστέον δὲ ὡς οἱ πέτεσθαι λεγόμενοι
ἵπποι καὶ ἀελλόποδες ἂν εἰκότως ῥηθεῖεν καὶ ποδήνεμοι καὶ ὁπλαῖς ἁρπυίαις ἶσοι κατὰ Λυκόφρονα.
τὸ δὲ τοιοῦτον πέτεσθαι οὐ μόνον ἐτυμολογίαν παραλαλεῖ, ἐκ τοῦ ἵπτασθαι γὰρ ποσὶν ὁ ἵππος συν-
τέθειται, ἀλλὰ καὶ ἀφορμὴ τῷ μύθῳ γέ*γονε τῆς τοῦ δῆθεν πτερωτοῦ Πηγάσου πλάσεως διὰ τὸ, ὡς
εἰκὸς, ἀπαράμιλλον τάχος ἐκείνου. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οὐκ ἄκοντε, ἀρετὴν ἵππων δηλοῖ. εἰ γὰρ κατὰ
τὸν λυρικὸν ἀγαθὸς ἵππος ὁ δέμας ἀκέντητον παρέχων, ἄρα ὁ μαστιζόμενος, καὶ οὕτω θέων, οὐκ εὖ
ἔχει· καὶ ὅμως ὁ τοιοῦτος, εἴ περ οὐκ ἀέκων θέει, ἀγαθός ἐστιν. (Vers. 369.) Τοῖς ἵπποις τοῦ Ἄρεος
ἀμβρόσιον εἶδαρ ὁ μῦθος ὡς θείοις τισὶ παραβάλλει. καὶ ὅρα τὸ παραβάλλει ἀντὶ τοῦ παρατίθησιν·
ἐξ οὗ καλῶς παρὰ τοῖς πολλοῖς λέγεται τὸ παράβλημα. εἰ δὲ οὐκ αὐτόχρημα ἀμβροσίαν ἁπλῶς δηλοῖ
τὸ ἀμβρόσιον εἶδαρ, οὔτε γὰρ ὁ ἀμβρόσιος χιτὼν ἐᾷ νοεῖν *οὕτω, καὶ οὐδὲ ἵπποις πρέπον ἡ ἀμβροσία, 558
ὅμως ἐπεὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τοῖς ἵπποις Ἥρας ὁ Σιμόεις ἀμβροσίαν ἀνέτειλε νέμεσθαι, νοητέον ἀμβροσίαν
καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀμβρόσιον εἶδαρ περιφραστικῶς. Ὅτι δὲ καὶ ἄνθους παραμέμικταί τι τῇ τῆς ἀμβρο-
σίας σκευῇ, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται. *(Vers. 370.) Ὡς πατρωνυμικὸν ἡ Διώνη ἡ τῆς 14
Ἀφροδίτης μήτηρ· ὡς γὰρ Ἀκρίσιος Ἀκρισιώνη, οὕτω πως Διὸς Διώνη. εἰ δὲ Διώνης ἡ Ἀφροδίτη, οὐκ
οἶδεν ἄρα Ὅμηρος τὴν καθ᾽ Ἡσίοδον ἐκ μηδέων γέννησιν αὐτῆς, καθ᾽ ἣν ἐκεῖνος φιλομμηδῆ οἶδεν αὐτήν.
(Vers. 371.) Τὸ, ἀγκὰς ἐλάζετο, ἤτοι ἔλαβε θυγατέρα ἥν, εἰ μὲν ἐπίῤῥημά ἐστι, συστέλλει τὸ ᾱ,
ὡς τὸ ἑκὰς, ἀνδρακάς· εἰ δέ ἐστι αἰτιατικὴ πληθυντικὴ, ἧς εὐθεῖα αἱ ἀγκαὶ, καὶ δηλοῖ τὰς ἀγκά-
λας, Δωρικῶς συστέλλει τὸ ᾱ, ὡς καὶ πρὸ τούτου τινὲς ἐνόουν τὸ, ὑποσχὼν θήλεας ἵππους, γράφον-
τες, ὑποσχὼν θη*λέας ἵππους, ἀντὶ τοῦ θηλείας παραξυτόνως, καὶ οὐ προπαροξυτόνως θήλεας. τὰς
δὲ τοιαύτας Δωρικὰς αἰτιατικὰς παρὰ Ἡσιόδῳ πολλὰς εἶναι φασίν, εἰ καὶ μὴ παρ᾽ Ὁμήρῳ. Ἰστέον δὲ

καὶ ὅτι, ὡς καὶ ἐν τοῖς Θεοκρίτου φαίνεται, αἱ μὲν εἰς αῑ λήγουσαι εὐθεῖαι τῶν πληθυντικῶν συστέλλουσι τὸ ᾱ τῶν αἰτιατικῶν παρὰ τοῖς Δωριεῦσιν· αἱ δὲ εἰς ες ἐκτείνουσιν ἀπεναντίας τῇ κοινῇ διαλέκτῳ. 424
Τοῦ δὲ, ἀγκὰς ἐλάζετο, τραχυφωνότερον τὸ, ἀγκὰς ἔμαρπτε, κειμενόν που ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 372.) Καταῤῥέζειν καὶ νῦν τὸ τῇ χειρὶ καταψᾶν κολακευτικῶς. φησὶν οὖν ὁ ποιητής· χειρί τέ μιν κατέρεξεν, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε· τίς νύ σε τοιάδ᾽ ἔρεξε; καὶ ὅρα τὰ συχνὰ πάρισα, τὸ κατέρεξε καὶ τὸ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζε καὶ τὸ ἔρεξε, δι᾽ ὧν ὁ λόγος καλλωπίζεται· καὶ ὅτι ἐξ ἑνὸς ῥήματος διάφοροι ἔννοιαι τὸ, χειρὶ κατέρεξε, καὶ, τοιάδ᾽ ἔρεξε. περὶ δὲ τοῦ κατέρεξε καὶ ἐξονόμαζεν ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. *(Vers. 374.) Ἐν τῷ, ὥς εἴ τι κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ, ἐνωπὴν λέγει τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἐν φανερῷ θέαν, ὅθεν καὶ τὸ ἐνώπιος. ἀνάλογος δὲ ἡ ἐνωπὴ αὕτη τῇ περιωπῇ. Τὸ δὲ ῥέζειν κυρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει. διὸ ἐπέμεινεν αὐτῇ ἐνταῦθα ὁ ποιητής. ἡ δὲ ἀναλογία τῆς ἐνωπῆς ταύτης κατὰ τὴν μάχιμον ἐνοπήν· ὡς γὰρ τοῦτο ἐκ τῆς ὀπὸς, ἐκεῖνο ἐκ τοῦ ὠπός. (Vers. 378.) Ἄκρας φιλίας δηλωτικὸν τὸ, ὃς ἐμοὶ πάντων πολὺ φίλτατός ἐστιν. ἐνταῦθα λαβὼν Σοφοκλῆς Ἀχιλλέως τὰ φίλτατα ἔφη τὸν Πάτροκλον, ὅ περ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἐπὶ τῶν πάνυ ἐγγυτάτω φασὶ συγγενῶν. φίλτατα γὰρ ἑκάστῳ γονεῖς καὶ γυνὴ καὶ παῖδες. Ὅρα δ᾽ ἐν τούτοις καιρίαν ὑπέρθεσιν· φίλον γὰρ υἱὸν ἡ Ἀφροδίτη τὸν Αἰνείαν φαμένη ἐπήγαγεν ὑπερθετικῶς τὸ, πολὺ φίλτατος. *(Vers. 379.) Πολλῆς τόλμης καὶ θρασύτητος ἐνδεικτικὸν τὸ, οὐ γὰρ ἔτι Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνὴ, ἀλλ᾽ ἤδη Δαναοί γε καὶ ἀθανάτοισι μάχονται. καὶ σημείωσαι ὅτι εὐσχημόνως εἰς ἀντιθέους ἡ Ἀφροδίτη ἄγει τοὺς Ἕλληνας, εἴ γε καὶ ἀθανάτοισι μαχέσονται, ὥς πέρ ποτε δηλαδὴ Τιτᾶνες καὶ Γίγαντες. Ὅρα δὲ καὶ τὴν αὔξησιν τοῦ λόγου· πρὸ ὀλίγου μὲν γὰρ ἔφη ὅτι ὁ Διομήδης καὶ ἂν Διὶ πατρὶ μάχοιτο, ἐνταῦθα δὲ κατὰ μεταποίησιν ῥητο-
559 ρικὴν ἢ παράφρασιν ἐπιτείνουσα τὸν αὐτὸν λόγον φησὶν, ὅτι οὐκέτι Τρώων καὶ Ἑλλή*νων μάχη, ἀλλ᾽ ἤδη Ἀχαιοὶ καὶ θεοῖς μάχονται ὡς οἷον ἀντίθεοι, καὶ τοίνυν ἦσαν ἀντίθεοι, οὐχ᾽ οἵους μέντοι βούλεται ἡ Ἀφροδίτη λέγειν αὐτοὺς, ἀλλὰ ἰσόθεοι καὶ κατὰ τὸν Διομήδην ἀγχίθεοι. καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη κατὰ τῶν Ἀχαιῶν οὕτω λέγει, διὰ τὸ πάθος αὔξουσα τὸ κακὸν, ἡ μέντοι μήτηρ Διώνη σεμνότερον λαλοῦσα οὐκ ἐκ βροτοῦ ἀνδρός φησιν αὐτὴν τὸ ἕλκος παθεῖν, ἀλλά τινος τῶν οὐρανίων. λέγει δὲ καὶ παρακατιοῦσα ὡς οἱ θεοὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἄλγεα τιθέντες ἐξ ἀνδρῶν χαλεπὰ ἄλγεα πάσχουσι. τοῦτο δὲ καὶ παραμυθία ἐστὶ τὸ μὴ ἐξ ἐλαττόνων, ἀλλὰ κρειττόνων ἢ ἴσων πάσχειν τὰ κακά. *(Vers. 382.) Κατὰ μὲν τὸν μῦθον ἡ Διώνη παράγουσα θεῖα πρόσωπα δυστυχήσαντα παραμυθεῖται ἀπὸ τῶν ὁμοίων 425
ἢ καὶ μειζόνων τὴν τῆς θυγατρὸς Ἀφροδίτης πληγὴν, ὅτε λέ*γει ὡς ἔτλη ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἥρα καὶ ὁ Ἅιδης. καὶ ἔστιν ἐκ τοῦ μείζονος ἡ ἀφορμὴ τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως κατὰ τοὺς ῥήτορας. καὶ οὕτω μὲν μυθικώτερον· τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ Ὅμηρος τεχνικῶς ἑαυτῷ βοηθεῖ. ὡς γάρ τινος τυχὸν ὑποκρούσαντος, πῶς δή ποτε τολμᾷ θεοὺς, τὸν Ἄρην καὶ τὴν Ἀφροδίτην, τιτρωσκομένους ὑπὸ Διομήδους πλάττειν, παράγει μύθους ἀρχαίους ὁμοίους, ἐν οἷς ἡ Ἥρα, θήλεια καὶ αὐτὴ θεὰ, συμμαχοῦσα ποτὲ τῷ Νηλεῖ κατὰ τὴν Πύλον δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν ὀϊστῷ βάλλεται, μείζων τῆς Ἀφροδίτης οὖσα. καὶ πάλιν θεὸς ἄῤῥην ὁ Ἅιδης τὸν στιβαρὸν ὦμον βέβληται. καὶ αὐτὸς δὲ ὁ νῦν τιτρωσκόμενος Ἄρης ἔπαθέ τι ποτὲ κατὰ τὸν πάλαι λόγον καὶ αὐτὸς, εἰ καὶ μὴ πληγεὶς, ἀλλὰ δεθεὶς δεσμῷ κρατερῷ, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν, χαλεπῷ, καθὰ διασαφεῖ μετ᾽ ὀλίγα ὁ ποιητὴς, εἰπών· χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα· ὥστε διὰ ταῦτα μηδέν τι τὸν ποιητὴν δοκεῖν *πλάττειν ἀπίθανον, εἰ τοιαῦτα προμεμυθολόγηνται περὶ θεῶν. τὸ δὲ καὶ τὸν Διόνυσον ὑπὸ τοῦ Ἠδωνοῦ Λυκούργου κακὰ παθεῖν, καλὸν μὲν καὶ αὐτὸ εἰς παράδειγμα, οὐχ᾽ ὅμοιον δὲ πάντη πρὸς τὰ ἐνταῦθα. οὔτε γὰρ ἐτρώθη ὁ Διόνυσος οὔτε ἐδέθη, ἀλλὰ μόνον ἐδιώχθη. διὸ καὶ διαστήσας ὁ ποιητὴς τὸ τοιοῦτον παράδειγμα ἐπάγει αὐτὸ ὕστερον, ἅμα καὶ γραφῆς εὐπορίαν ἑαυτῷ οὕτω τεχνώμενος καὶ διαφόροις ἐπίτηδες μερίζων τόποις τὰ ὅμοια νοήματα, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ ἀνομοειδὲς οὐ συντάττων αὐτὸ τοῖς παροῦσι. (Vers. 385.) Φησὶ δὲ τὸν μὲν Ἄρην δεθῆναι ὑπὸ τῶν
560 περὶ Ὦτον καὶ Ἐφιάλτην, οἳ Ἀλωέως μὲν ἦσαν καὶ Ἰφιμε*δείας, περὶ ὧν καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται. ἔδησαν δὲ τὸν Ἄρην ἐν χαλκέῳ κεράμῳ, ἤγουν ἀγγείῳ, οἷον πίθῳ. χρῆσις δὲ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ἐν τῇ ι΄ ῥαψῳδίᾳ. ἄλλοι δέ φασι δεσμωτηρίῳ στεῤῥῷ, λέγοντες Κυπρίους κέραμον καλεῖν τὸ δεσμωτήριον. οἱ δὲ πόλιν Καρίας φασὶ τὸν Κέραμον, χάλκεον οἷον δοκοῦσαν καὶ τροπικῶς λεχθεῖσαν διὰ τὸ στεῤῥὸν

τοῦ τειχίσματος· ἔνθα δεδέσθαι τὸν Ἄρην τρισκαίδεκα μῆνας, ἕως Ἠερίβοια, ἡ τῶν Ἀλωειδῶν μητρυιὰ, δυσμενῶς τοῖς προγόνοις ἔχουσα, ἐξήγγειλε τῷ Ἑρμῇ. ὁ δὲ χαριζόμενος τῇ Ἥρᾳ ἐξέκλεψε τὸν Ἄρην, ὅθεν φυγὼν ἧκεν εἰς Νάξον. βούλεται δὲ παρὰ τοῖς ἀλληγοροῦσιν ἠθικῶς ὁ παλαιὸς οὗτος λόγος δεσμὸν ἔλλογον αἰνίττεσθαι τοῦ θυμοῦ, ὃν δὴ δεσμὸν πάσχει ὑπό τε τοῦ Ὤτου, ἤτοι τοῦ ἐκ μαθήσεως καὶ διδασκαλίας λόγου, τοῦ ἐξ ἀκοῆς τῆς δι᾽ ὤτων *ἐγγινομένου, καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνδιαθέτου καὶ φύσει ἰαλλομένου καὶ ἐπιπεμπομένου ἡμῖν, ὃν ὁ Ἐφιάλτης παραδηλοῖ, ὡς ἐκεῖνον ὁ Ὦτος, ὅς τις Ἄρης οὐκ ἀεὶ παρ᾽ ἡμῖν δέδεται, ἀλλά τις ψυχικὴ διάθεσις οὐκ ἀγαθὴ, ὁποία καὶ μήτηρ, ἀλλὰ τρόπον τινὰ μητρυιὰ ἔγκοτος λαθοῦσα ὑπεκκλεπτει καὶ λύει αὐτόν· οὐ γάρ ἐστι διὰ βίου πραΰθυμον εἶναι τινά. Ἰστέον δὲ ὅτι τε καὶ μητρυιὸν οἱ παλαιοί φασι τὸν πατρωὸν, ἀῤῥενωνυμοῦντες τὴν μητρυιὰν, καὶ λέγει οὕτω Θεόπομπος, καὶ οἱ κωμικοὶ δὲ μάλιστα κατὰ τοὺς παλαιούς· καὶ ὅτι τὰς μὲν ἀγαθὰς διαθέσεις καλῶς ἄν τις μητέρας ἡμῶν ἐρεῖ, τὰς δὲ μὴ τοιαύτας μητρυιάς. οὕτω καὶ Ἡσίοδος τὰς μὲν τῶν ἡμερῶν μητέρας λέγει, τὰς χρηστὰς δηλαδὴ, τὰς δὲ μητρυιὰς εἶναι φησὶ, τὰς μὴ ἀγαθάς. καὶ Αἰσχύλος δὲ Σαλμυδησία γνάθος που λέγει, ἐχθρόξενος ναύταισι, μητρυιὰ νεῶν, ἤτοι ἐχθρὰ καὶ ὀλέθριος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν σκληρότερον τέ*τραπται· ἀσφαλέστατα δὲ τῇ ἀπὸ μητρυιᾶς εἰκόνι ἐχρήσατο ὁ φράσας ὅτι Πλάτων πᾶσι τοῖς Σωκράτους μαθηταῖς ἐπεφύκει μητρυιὰς ἔχων διάθεσιν. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι περὶ τοῦ τέθριππος καὶ περὶ τοῦ μητρυιὰ, ὡς ἐκεῖνο μὲν ἀναλόγως ἔτρεψε τὸ ψιλὸν εἰς δασὺ διὰ τὸ δασύνεσθαι τὸ ἵππος, ἐν δὲ τῷ μητρυιὰ τοῦτο οὐ γέγονεν, ἴσως μὲν Ἰωνικῶς, ἢ καὶ κατὰ Αἰολεῖς, οἳ καὶ τὸ ὕρχας καὶ τὸ ὕμμιν ψιλοῦσιν οἷα ψιλωτικοὶ ὄντες, ἴσως δὲ καὶ ἵνα καθαρὸν καὶ πάντη ἀπαραποίητον φυλαχθῇ τὸ τῆς μητρὸς ὄνομα. τὸ δ᾽ αὐτὸ λογιστέον καὶ ἐπὶ τοῦ πατρυιός. ἀλλὰ τοιαύτη μὲν κατά τινας ἡ τοῦ Ἄρεος λύσις, ἣν ἀπεύχεται ὁ φρονῶν, δύναται δὲ καὶ τὸ ἐναντίον ἤτοι τὴν ἔλλογον λύσιν τοῦ θυμοῦ ὁ μῦθος ὑπαινίττεσθαι, ἵνα, ὥς περ λόγῳ δεσμῆται, οὕτω καὶ λόγῳ λύηται. χρήσεται γάρ ποτε τῷ δορυφόρῳ θυμῷ ὁ βασιλεὺς νοῦς καὶ λύσει τὸν δεσμώτην τοῦτον ἐν καιρῷ ὑπὲρ νόμων *καὶ ἱερῶν καὶ πατρίδος καὶ γονέων καὶ παίδων καὶ φίλων. διὸ καὶ Ἑρμῆς, ὅ ἐστι λόγος, λύει αὐτόν. ἔλλογος γὰρ, ὡς ἔφαμεν, ἡ τοιαύτη λύσις αὐτοῦ, ὅτε καὶ ἡ μητρυιὰ, ἡ τῷ Ἑρμῇ τοῦτο συμπράττουσα, στάσις τις νοηθήσεται καὶ ἐρεθισμὸς εἰς θυμὸν, πλὴν οὐ φαύλη, ὡς ἀνωτέρω, ἀλλὰ χρηστὴ διὰ τὸ ἐπὶ δικαίοις ἀμυντικόν. διὸ καὶ Ὅμηρος περικαλλὴς μητρυιά, φησιν, οὐδὲν εἰπὼν περὶ αὐτῆς φορτικόν. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ πρὸς ἦθος ἐν τούτοις ἀλληγορία. ἄλλοι δὲ ἱστοροῦσιν ἀνδρειοτάτους γενέσθαι τοὺς τοῦ Ἀλωέως παῖδας καὶ περιγενομένους τῶν κατ᾽ αὐτοὺς καὶ ἐκ πολέμων εἰρηνεύσαντας δῆσαι τὸν Ἄρην τούτῳ τῷ τρόπῳ φασί. καὶ οὕτω τὸν μῦθον ἱστορικῶς θεραπεύουσιν. (Vers. 387.)

Ἡ μέντοι Δημὼ μαθηματικῶς ταῦτα τεθεράπευκε, λέγουσα χάλκεον μὲν κέραμον τὸν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ χάλκεον καλούμενον οὐρανὸν, δεσμὸν δὲ Ἄρεος τρισκαιδεκάμηνον τὸ τοῦ Ἄρεος τοῦ πλάνητος ἀστέρος πάθος *τὸν λεγόμενον στηριγμὸν, ὃν πάσχει γενόμενος πρὸς Καρκίνῳ καὶ Λέοντι ἐπὶ μῆνας ὀκτὼ, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέρους πέντε, οἳ τῇ πρώτῃ αὐτοῦ καὶ δευτέρᾳ ἀνωμαλίᾳ προσλογίζονται. Ἀλωέως δὲ παῖδας δήσαντας τὸν τοιοῦτον Ἄρην λέγει τὰ διαληφθέντα δύο θερινὰ ζώδια, τὸν Καρκίνον καὶ τὸν Λέοντα, πρὸς οἷς ὁ ἥλιος γενόμενος τοῦ ἀλωᾶν ἐστὶν αἴτιος. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ μῦθος φησὶ τοὺς μὲν Ἀλωείδας ἐν τῷ κυνηγετεῖν ἐλάφου μεταξὺ αὐτῶν ἐλθούσης προέσθαι ὡς ἐπ᾽ αὐτὴν τὰ δοράτια, καὶ τῆς μὲν ἀποτυχεῖν, ἀλλήλους δὲ βαλεῖν, ὁποῖα καὶ ἄλλα ἐγένοντο, καὶ οὕτω θανεῖν, διότι μετὰ τὸν
426 Ἄρεος δεσμὸν κα*θυπερηφανευσάμενοι τὴν Ἥραν τε καὶ τὴν Ἄρτεμιν ἐβιάζοντο. τὸν δὲ Ἄρην ὑπ᾽ 561
αὐτῶν δεθῆναι φησὶν ὁ μῦθος, διότι αὐτὸς ἀνεῖλε τὸν τοῦ Κινύρα υἱὸν Ἄδωνιν, αὐτοῖς ὑπ᾽ Ἀφροδίτης παρατεθέντα, καὶ ἐν τῷ Λιβάνῳ τῆς Ἀραβίας θηρολατοῦντα. Ὦτος δὲ τό τε κύριον, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ὄρνεόν τι παρά τε Ἀριστοτέλει καὶ ἑτέροις, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ εἰπών· ὦτος, παραπλήσιος γλαυκὶ, ἔχων περὶ τὰ ὦτα πτερύγια. οἱ δὲ νυκτικόρακα. Αἴλιος δὲ Διονύσιος οὕτω περὶ τούτου φησίν· ὦτος, ὄρνεον, ὃ περὶ τὰ ὦτα ἔχει πτερύγια. τοῦτο ἐπαινούμενον καὶ ἀντορχούμενον ὥς περ ὁ νυκτικόραξ ἁλίσκεται. διὸ τοὺς χαύνους καὶ κενοδόξους ὤτους ἐκάλουν. Ἐφιάλτης δὲ οὐ μόνον κύριον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάθους ἡ λέξις κεῖται στομαχικοῦ, ὃ καὶ ἐπίαλτος λέγεται. τοῦτο δὲ ὁ χυδαῖος ἄνθρωπος βαρυχνᾶν λέγει. ἡ δὲ διὰ τοῦ φ γρα*φὴ τοῦ ἐφιάλτου ἢ διὰ τὸ ἴσως δασύνεσθαι τὸ ἰάλλω παρά τισι γίνεται ἢ κατὰ

τινα γλῶσσαν τροπῇ τοῦ ψιλοῦ εἰς δασὺ, ὃ δὴ καὶ ἐν τῷ κεκαφηὼς γίνεται κατὰ Ἡρωδιανόν. κεκαπηὼς γάρ φησι τὸ ἀνάλογον. οὕτω καὶ ὁ μοιχὸς τροπὴν ἔχει τοῦ κ̄ εἰς χ̄· μοιχὸς γὰρ πάντως ὁ μὴ οἰκότα ἤγουν ἐοικότα εἶναι τὰ γένη ἀφιείς. καὶ ὁ αὐθέντης δὲ ψιλοῦ μεταβολὴν εἰς δασὺ ἔπαθεν, ἐκ τοῦ αὐτοέντης γενόμενος. οὕτω καὶ ἐκ τοῦ πιεῖν ἡ φιάλη γέγονε. κατὰ δέ τινας καὶ ἐκ τοῦ πίνειν ὁ φίλος, καὶ ἐκ τοῦ τύπους ἴλλων ἔχειν ὁ τυφλός. ἐν δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται ὅτι Ἐπιάλτην Ἀττικοί φασι δαίμονά τινα, διὰ δὲ τοῦ φ̄ Ἐφιάλτην, ἀνδρὸς ὄνομα. ἑτέρωθι δὲ, ὅτι ἐπιάλτης ὁ πνιγαλίων ὑπό τινων, ὁ δ' αὐτὸς καὶ ἠπίαλος. Ἐν δὲ τοῖς Ἡρωδιανοῦ κεῖται καὶ ἠπιάλης, ἠπιάλητος· οὗ χρῆσις, φησὶ, παρὰ Σώφρονι, οἷον· Ἡρακλῆς Ἠπιάλητα πνίγων. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ κατὰ τὸν Ἄρην καὶ τοὺς Ἀλωείδας. (Vers. 392.) Ἥρα δὲ καὶ *Ἅιδης βάλλονται μυθικῶς, ἡ μὲν ἐν Πύλῳ συμμαχοῦσα τῷ Νηλεῖ κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ὅτε καὶ τὴν Πύλον ἐκεῖνος ἐπόρθησεν, ὡς προγέγραπται, φυγαδευθέντος, ἢ ἄλλως τρεφομένου παιδὸς ἐν Γερήνοις τοῦ Νέστορος· (Vers. 395.) ὁ δὲ Ἅιδης κάτω ὑπὸ γῆν, ὅτε παραχωρηθεὶς ὁ ῥηθεὶς Ἡρακλῆς ὑπὸ Πλούτωνος ἄνευ ἀσπίδος καὶ σιδήρου χειρώσασθαι, εἰ οἷός τέ ἐστι τὸν Κέρβερον, αὐτὸς τῇ μὲν λεοντῇ ἀντὶ ἀσπίδος χρησάμενος, τοῖς δὲ βέλεσι λιθίνας ἐναρμόσας ἀκίδας, ὁποῖαι πολλαχοῦ ἱστοροῦνται, τὸν κύνα κατηγωνίσατο. μετὰ δὲ νίκην ἐναντιούμενον τὸν Ἅιδην κατετόξευσε καὶ οὕτω τὸν Κέρβερον ἀνήγαγε. καὶ σημείωσαι ὅτι οὐκ οἶδεν ἐνταῦθα Ὅμηρος τὸν Ἡρακλέα ῥοπάλῳ χρώμενον, ἀλλὰ τόξοις ἀνδραγαθοῦντα. καὶ τοιοῦτοι μὲν καὶ οἱ περὶ τούτων μῦθοι. ἡ δὲ ἀλληγορία, εἰ καὶ ὁ Ἀρίσταρχος ἠξίου, ὡς προεγράφη, μηδέν τι τῶν παρὰ τῇ ποιήσει μυθικῶν περιεργάζεσθαι ἀλληγορικῶς ἔξω τῶν *φραζομένων, τὸν μὲν Ἡρακλέα εἰς τὸν λόγον ἐκλαμβάνει διὰ τὸ ἐπίηρον αὐτοῦ καὶ τὸ εὐκλεὲς, Ἥραν δὲ καὶ Ἅιδην φησὶ τὸν μὲν τὸν ὑπὸ γῆν ἀΐδην ἤτοι ἀφανῆ ἀέρα, ὃν οὐκ ἔστιν ἰδεῖν, τὴν δὲ τὸν ὑπέργειον, καθ' ὧν ὁ φιλόσοφος λόγος ἑαυτὸν συντείνας καὶ οἷον διοϊστεύσας βάλλει καὶ τυγχάνει τοῦ σκοποῦ καὶ ἁλίσκει τὸ ζητούμενον· ἀνάλωτον γὰρ τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδὲν οὔτε τῶν ἄνω οὔτε τῶν κατὰ γῆς. διὸ καὶ χθόνιος ὁ κατὰ λόγον Ἑρμῆς, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ Σοφοκλῆς καὶ ὁ κωμικός· καὶ οὐράνιος δὲ διὰ τὸν Δία, οὗ ἐστὶν ἄγγελος· ἀλλὰ μὴν καὶ θαλάττιος, ὡς ὁ μῦθος αἰνίττεται, ὁ λάρον αὐτὸν τοῖς κύμασιν ἐπαφείς· ἤδη δὲ καὶ καταχθόνιος, καθότι καὶ ψυχοπομπός. πάντα γὰρ ὁδευτὰ λόγῳ καὶ ἁλώσιμα, εἰς ὃν οὐ μόνον ὁ Ἑρμῆς ἐκλαμβάνεται, ἀλλὰ καὶ ὁ Ἡρακλῆς, ὡς εἴρηται, ὃς ἐκ τῆς προσεχῶς ἠλληγορημένης Ἥρας προσφυῶς ἂν ἐτυμολογοῖτο, οἷα διὰ τῆς τοιαύτης *Ἥρας κλέος εὑρὼν ὡς φιλόσοφος. εἰ καὶ ὁ τεχνικὸς Γεώργιος ἀποτροπιάζεται τὴν τοιαύτην ἐτυμολογίαν, ἧς ἐπὶ πλέον ἀποῤῥαπίζει καὶ τὴν τοῦ Φοίβου, ἣν ἱστορεῖ ὁ γράψας οὕτω Ἡρακλῆς ἐλθὼν διὰ χρησμὸν, ἤκουσε καὶ ταῦτα· Ἡρακλῆ δέ σε Φοῖβος ἐπώνυμον ἐξονομάζει· ἦρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων, κλέος ἄφθιτον ἕξεις. ἡ τοιαύτη γὰρ ψιλοῖ τὴν τοῦ Ἡρακλέους ἄρχουσαν, εἴ περ ἀπὸ τοῦ ἦρα γίνεται, ὃ δηλοῖ τὴν χάριν, ὅθεν σύνθετον τὸ ἐπίηρα, ὧν ἀρχὴ τὸ ἐρῶ ἤγουν ἐπιθυμῶ, ψιλούμενον ἀναντιῤῥήτως καθὰ καὶ τὸ ἦρα, οὗ τὸ ἐντελὲς ἐπιήρανα
562 κατὰ τοὺς παλαιούς. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα. Ὅτι δὲ ἱστορία βασι*λέα οἶδε τόπου τινὸς Μολοττικοῦ Ἅιδην καὶ κύνα γενναῖον ἐκείνου τὸν Κέρβερον, ὃν Ἡρακλῆς εἷλεν ἐξ ἐπιταγῆς καὶ τῷ Εὐρυσθεῖ ἐκόμισεν, ἐν ἄλλοις εἴρηται. ἦλθε δὲ καὶ τοῖς νῦν εἰς πεῖραν Ἅιδης, ἀνὴρ πολυκτήμων Μακεδών. (Vers. 382. sqq.) Ἔστι δ' ἐν τούτοις ἡ Ὁμηρικὴ φράσις τοιαύτη· τέτλαθι, τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ· πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν θεοὶ ἐξ ἀνδρῶν, χαλέπ' ἄλγε' ἐπ' ἀλλήλοισι τιθέντες. τλῆ μὲν Ἄρης, ὅτε μιν Ὦτος κρατερός τ' Ἐφιάλτης, παῖδες Ἀλωῆος, δῆσαν κρατερῷ ἐνὶ δεσμῷ· χαλκέῳ δ' ἐν κεράμῳ δέδετο τρισκαίδεκα μῆνας. καί νύ κεν ἔνθ' ἀπόλοιτο Ἄρης, ἆτος πολέμοιο, εἰ μὴ μητρυιὴ περικαλλὴς Ἠερίβοια Ἑρμέα ἐξήγγειλεν· ὁ δ' ἐξέκλεψεν Ἄρηα ἤδη τειρόμενον, χαλεπὸς δέ ἑ δεσμὸς ἐδάμνα. τλῆ δ' Ἥρη, ὅτε μιν κρατερὸς παῖς Ἀμφιτρύωνος δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν ὀϊστῷ *τριγλώχινι βεβλήκει. τλῆ δ' Ἀΐδης ἐν τοῖσι πελώριος ὠκὺν ὀϊστὸν, εὖτέ μιν ωὐτὸς ἀνὴρ υἱὸς Διὸς ἐν πύλῳ ἐν νεκύεσσι βαλὼν ὀδύνῃσιν ἔδωκεν, ὅ ἐστιν ὠδύνησε. καὶ ὁ μέν, φησιν, ἔβη πρὸς δῶμα Διὸς καὶ Ὄλυμπον, κῆρ ἀχέων, ὀδύνῃσι πεπαρμένος· αὐτὰρ ὀϊστὸς ὤμῳ ἐνὶ στιβαρῷ ἐλήλατο, ἤγουν ἐπέπηκτο, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐν οἷς φράζει καὶ περὶ Παιήονος, ὡς τὸν Ἅιδην ἠκέσατο, καὶ κατὰ Ἡρακλέους, οἷος ἦν, καὶ ὡς ο Διομήδης Ἀθηνᾶς ἀνιείσης ἀνδραγαθεῖ, καὶ ὡς οὐκ ἀεὶ εὐτυχοῦσιν οἱ θεομάχοι, καὶ περὶ Διομήδους

ὡς χρὴ πτοεῖσθαι, μὴ πρὸ ὥρας χήρα γένηται αὐτῷ ἡ γυνὴ Αἰγιάλεια ὡς θεομαχοῦντι. περὶ δὲ τούτων
πάντων ἐφεξῆς εἰρήσεται. καὶ τέως πρὸ τῶν ἄλλων ἰστέον ὡς χρᾶται καὶ ἐνταῦθα Ὅμηρος λέξεως ἐπι-
427 μονῇ διὰ τὸ καίριον. εἰπὼν γὰρ, τέτλαθι, τέκνον ἐμὸν, καὶ ἀνάσχεο, κηδομένη περ, παραμυθητικὸς
δὲ ὁ λόγος, ἐπάγει ἐπιμένων· πολλοὶ γὰρ δὴ ἔτλημεν. ἔτλη μὲν Ἄρης, *ἔτλη δὲ Ἥρη, ἔτλη δὲ Ἀίδης
πελώριος ὠκὺν ὀϊστόν. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐντελῶς εἶπεν ἐν τῷ, ἔτλη ὠκὺν ὀϊστὸν,
ἀνωτέρω δὲ ἐλλειπτικῶς ἔλεγεν, ἔτλη Ἥρα, ὀϊστὸν δηλαδὴ, ἔτλη ὁ Ἄρης, δηλονότι δεσμόν. διὸ εἰκὸς
καὶ τὸ τέτλαθι καὶ τὸ τλῆμεν τοιοῦτον ἀκολούθως εἶναι, ἵνα ᾖ, τέτλαθι, τέκνον, τὸ τοῦ Διομήδους
ἔγχος, καὶ πολλοὶ γὰρ δὴ τλῆμεν, ἄλγεα δηλαδή. Ὅρα δὲ τὸ τέτλαθι καὶ τὸ ἀνάσχεο, ταῦτα δοκοῦντα
εἶναι καὶ τῇ παραθέσει συντελοῦντα εἰς ἐτυμολογίαν τοῦ σχέτλιος, ὡς εἶναι ποτὲ σχέτλιον καὶ τὸν κήδεα
τλάντα καὶ ἀνασχόμενον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἅπας, ᾧ προσαρμόττει τὸ ἔτλη, ἐκεῖνος τλήμων καὶ τάλας
λέγεται· οὗ ἀνάπαλιν ἔχει παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ἀτλητῶν, ἤγουν μὴ ἔχων τλήμων εἶναι. ᾧ δὲ πολλάκις
ἐπιλεχθείη, ἐκεῖνος καὶ πολυτλήμων ἂν εἴη, καθὰ καὶ πολύτλας. Τὸ δὲ τέτλαθι ἀναδιπλασιασμὸν
ἔχει, ὁποῖον καὶ τὸ τέθναθι καὶ τὸ κέκλυθι. *Τὸ δὲ κηδομένη ἔχει καὶ ἐνεργητικὸν, ὡς δηλοῖ τὸ,
τόξοις ἔκηδε θεοὺς, ὅ ἐστιν ἔβλαπτε. τὸ μέντοι κήδεσθαι, ὃ δηλοῖ τὸ φροντίζειν, οὐδέποτε προφέρεται
ἐνεργητικῶς. (Vers. 385.) Κρατερὸς δὲ Ἐφιάλτης εἴη ἂν ὡς καὶ κρατερὸς δεσμὸς ὁ χαλεπός. οὕτω δὲ
καὶ κρατερὸς παῖς Ἀμφιτρύωνος· οὐ γάρ ἐστι σημαντικὴν οὐδ᾽ ἐνταῦθα ἐπαίνου τὴν τοιαύτην λέξιν
εἶναι. τοῦ δὲ ἐφιάλτης ἀναλογώτερον ἔχειν δοκεῖ ὁ προῤῥηθεὶς ἐπίαλτος· οὐ γάρ ἐστι σαφὲς αἴτιον τῆς
τοῦ π̄ εἰς φ̄ μεταβολῆς, εἴ γε ψιλοῦται τὸ ἰάλλω. (Vers. 388.) Τὸ δὲ, ἀπόλοιτό κεν, ταὐτόν ἐστι τῷ,
ἀπώλετο ἄν. ἔστι δὲ Ἀττικὸν τὸ ἀντὶ παρῳχημένων χρᾶσθαι τοῖς εὐκτικοῖς, οἷον τῷ ἔλθοι ἀντὶ τοῦ
ἦλθε, καὶ τῷ δράμοι ἀντὶ τοῦ ἔδραμε, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ὧν χρῆσις ἀπειροπληθής. (Vers. 389.) Περί-
βοια δὲ, εἰ μὲν παρὰ τὴν βοὴν γίνεται, καλοῖτο ἂν οὕτως ὡς οἷον ὑψίλαλος κατὰ τοὺς ἠεροφώνους·
εἰ δὲ παρὰ τὴν βοῦν, δηλοῦν δοκεῖ ἢ τὴν μελάμβοον ἢ τὴν *μεγαλόβοον, ὡς οἷον ἐρίβουν ἢ τὴν πολύ-
βουν, ὡς πλεονάζειν οὕτω τὸ κατ᾽ ἀρχὴν η̄. σχηματισμὸς δὲ τῆς Περιβοίας κατὰ τὴν Εὔβοιαν καὶ
Ἀλφεσίβοιαν. (Vers. 390.) Ὁ δὲ Ἑρμέας ὡς πρωτότυπον ἐπενθέσει μὲν τοῦ ῑ Ἑρμείας γίνεται,
κράσει δὲ τοῦ ε̄ καὶ ᾱ εἰς η̄ Ἑρμῆς. (Vers. 391.) Τὸ δὲ δαμνᾶν πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ν̄ Δώριον, ὁποῖος
γίνεται καθ᾽ Ἡρωδιανὸν καὶ ἐν τῷ ἐλαύω ἐλαύνω, δύω δύνω, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 392.) Ὅρα δὲ
καὶ ὅτι τὸν Ἡρακλῆν κρατερὸν παῖδα Ἀμφιτρύωνος εἰπὼν εἶτα καὶ Διὸς υἱὸν αὐτὸν λέγει, οὐ μόνον
διὰ τὸ βασιλικὸν, ἀλλ᾽ ἵνα καὶ πιθανοὺς καταστήσῃ τοὺς περὶ αὐτοῦ μύθους, ἤγουν τὴν βολὴν τῆς
Ἥρας καὶ τοῦ Ἅιδου. οὐ *γὰρ ὁ τοῦ Ἀμφιτρύωνος ἀλλ᾽ ὁ τοῦ Διὸς δύναιτο ἂν τοιαῦτα ποιεῖν. 563
(Vers. 393.) Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα καὶ τόπους ὁρίζει ταῖς πληγαῖς διὰ πιθανότητα, εἰπὼν τὴν
μὲν Ἥραν δεξιτερὸν κατὰ μαζὸν βληθῆναι ὀϊστῷ τριγλώχινι, τὸν δὲ Ἅιδην ὤμῳ ἐνὶ στιβαρῷ. Ἰστέον
δὲ καὶ ὅτι κατὰ μαζὸν ἀλληγορικῶς ἡ Ἥρα βάλλεται, ἤγουν ὁ ἀὴρ, διότι ἐπηβόλως, εἰπεῖν δὲ και-
ριώτερον εὐθυβόλως καὶ ἐπιτυχῶς καὶ εὐσκοπώτατα, ὑπὸ τοῦ φιλοσόφου λόγου νενόηται, ὅτι ζωο-
γόνος ἐστὶν ὁ ἀήρ· τούτου γάρ ἐστι δηλωτικὸν ὁ μαζὸς, τρέφων τὰ νεογνά. ὅθεν καὶ οὖθαρ ἀρούρης
τὸ πῖον λέγεται καὶ θρεπτικόν. ὁ δὲ Ἅιδης παρὰ τὸν ὦμον βέβληται, ὑψηλὸν ὄντα τόπον ἐν σώματι,
διότι εὐσκόπως πάλιν ὁ αὐτὸς Ἡρακλῆς, τουτέστιν ὁ φιλόσοφος λόγος κοῦφον εἶναι αὐτὸν καὶ ἀνωφο-
ρούμενον κατενόησεν· ὅπου γε καὶ αὐτὸς ὁ ὑπό*γαιος ἀὴρ τοιοῦτος ἐστὶ φύσει, ἢ μάλιστα διότι ἡ και-
ριωτάτη βολὴ τοῦ λόγου κατὰ τοῦ ἀέρος ἄνω που γίνεται, ὅτε τὰ μετέωρα σκέπτεται. καὶ γὰρ θεωρεῖ μὲν
αὐτὸς καὶ τὰ κάτω τοῦ Ἅιδου, ἤτοι τοῦ σκοτεινοῦ καὶ μέλανος ἀέρος, καταβαίνων εἰς αὐτὸν καὶ οἷον
ἐρεβοδιφῶν· ἐπὶ μᾶλλον δὲ τῆς αὐτοῦ κεφαλῆς ἐφίεται καὶ κατὰ τῶν ἄνω τείνας ἑαυτὸν ἐπιβάλλει τοῖς
ἐκεῖ σκοπιμώτατα. Τριγλώχιν δὲ ὀϊστὸς ὁ τῆς φιλοσοφίας τριπλοῦς τρόπος, ὁ ἠθικὸς, ὁ φυσικὸς καὶ
ὁ μαθηματικός· οἷς χρώμενος ὁ Ἡρακλῆς λόγος ἐπιτυχῶς βάλλει κατά τε ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ἤτοι ἐπι-
τυγχάνει φιλοσοφίας λόγῳ τῆς τῶν θείων τε καὶ ἀνθρωπίνων καταλήψεως. Γλωχὶν δὲ ξίφους ἡ γωνία.
ὅθεν καὶ γίνεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡς οἷον γωνιοχίν τις οὖσα, καὶ ἐν συγκοπῇ καὶ τροπῇ γλωχὶν
ἡ γωνίαν ἔχουσα· ἢ καὶ ἄλλως παρὰ τὸ κλῶ, οἱονεὶ κλωχίν τις ἡ κεκλασμένη, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν,
κλάσ*μα ἔχουσα. ἡ δὲ γωνία ὅτι ἀπὸ τοῦ γόνου κατ᾽ ἔκτασιν γίνεται, δηλοῦσι καὶ αὐτὸ οἱ παλαιοί.

(Vers. 395.) *Τὸ δὲ, Ἀΐδης πελώριος, ἐπιλεχθείη ἂν ποτε ἀστείως καὶ ἀνδρὶ φάγῳ μεγαλοσωμάτῳ.*
(Vers. 396.) *Ἐν δὲ τῷ, ωὑτὸς ἀνὴρ, ἤγουν ὁ αὐτὸς, ἰστέον ὅτι ἡ ωῦ δίφθογγος ἐν μιᾷ μὲν λέξει*
κατὰ διάλυσιν προάγεται διεξοδικῶς, οἷον, θωϋμάσιος ὁ θαυμάσιος, καὶ ἑωϋτοῦ ἀντὶ τοῦ ἑαυτοῦ· ἐν
δὲ δυσὶ λέξεσι κέκραται τῷ λόγῳ τῆς συναιρέσεως. Ἔτι ἰστέον ὅτι, ὥς περ φθογγὴ φθόγγος, χολὴ
χόλος, τιμὴ τῖμος παρὰ τῇ κωμῳδίᾳ τὸ τίμημα, ποθὴ πόθος, ὠνὴ ὦνος, βολὴ βόλος, καὶ ἕτερα,
οὕτω πύλη πύλος ἀρσενικῶς οἷον, ἐν πύλῳ βαλών. οὐ γὰρ ἐν τῇ Πύλῳ τῇ πόλει τὸν Ἅιδην ὁ Ἡρακλῆς
ἔβαλεν, ἀλλὰ κάτω ἐν τῇ τῶν νεκρῶν πύλῃ. διὸ καὶ ἑρμηνεύων ἐπάγει· ἐν νεκύεσσι βαλών. Βόλον δὲ
ἀνωτέρω ἔφαμεν τὸν ὁμωνύμως λεγόμενον ἐπί τε τοῦ πεττευτικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ κατὰ τὸ δίκτυον δέ· ὅθεν
30 *καὶ ῥῆ*μα σπουδαῖον ἐν χρήσει τὸ βολίζειν, ἤγουν βάθος θαλάσσης μετρεῖν μολιβδίνῃ καθέτῳ*
ἤ τοιῷδε τινί. (Vers. 399.) *Τοῦ δὲ ὀδύναις δεδόσθαι οὐκ ἀπέοικε ὀδύναις πεπάρθαι. διὸ εἰπὼν,* 10
ὀδύνῃσιν ἔδωκεν, ἐπάγει μετ᾽ ὀλίγα τὸ, ὀδύνῃσι πεπαρμένος, προσφυῶς τρέψας. ὡς γὰρ τις βέλει,
οὕτω καὶ ὀξείαις ὀδύναις πείρεσθαι λέγοιτ᾽ ἄν. τροπῆς δέ εἰσι καὶ ἄμφω μύθῳ πρεπούσης· ὡς οἷον
γάρ τι σωματοειδὲς αἱ ὀδύναι ὑπόκεινται, αἷς ὁ Ἅιδης δέδοται, ναὶ μὴν καὶ πέπαρται. εἴη δ᾽ ἂν ταὐ-
τὸν εἰπεῖν καὶ ἐλήλαται. Στιβαρὸς δὲ ὦμος, καθὰ καὶ χεὶρ στιβαρὰ, ὁ πυκνὸς καὶ οὕτω στεῤῥὸς 428
παρὰ τὸ ἔστιβον· ἐξ οὗ καὶ ὁ στίβος καὶ ἡ στιβάς. Τὸ δὲ ἐλήλατο νῦν μὲν ἐπὶ οἰστοῦ κεῖται, ἀλλαχοῦ
44 *δὲ καὶ ἐπὶ ἔγχους. καὶ ξίφει δέ τις διελαθῆναι δύναται.* *(Vers. 401.) *Ἀνθρωποπαθεῖς τοὺς θεοὺς*
Ὅμηρος ποιῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἀνθρωπίνως καὶ ἰατρὸν ἰώμενον τὰς ὡς εἰκὸς συμπιπτούσας πληγὰς, ὃν
καὶ ἀπὸ τοῦ παίω τὸ θεραπεύω ὀνοματοποιεῖ καὶ Παιήονα καλεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται·
564 *ὅς ποτε καὶ τὸν Ἅιδην, φησὶν, *ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων, ἠκέσατο βληθέντα ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.*
τοῦτο δὲ διὰ τὸ πιθανὸν τοῦ μύθου λέγει, ἵνα καὶ τὸν Ἄρην ἐνταῦθα ἰάσηται ὁ αὐτός. τὴν γὰρ Ἀφρο- 20
δίτην οὐδενὸς τοιούτου ἀξιοῖ ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τῇ τῆς Διώνης μόνῃ ἐπαφῇ θεραπεύει, διότι τε οὐκ
ἀξιόλογον τὸ τραῦμα καὶ ὅτι οὐδὲ θέλει πολυλογεῖν καὶ εἰς οὐδὲν δέον ταὐτολογεῖν. ὅτι δὲ παιήων
λέγεται καὶ ὕμνος εἰς Ἀπόλλωνα, ἐν τῇ α΄ καὶ αὐτὸ εἴρηται. λέγεται δὲ παιήων καί τι μέλος ἐπινίκιον,
ὁποῖον Ἀχιλλεὺς ᾄδει ἀνελὼν τὸν Ἕκτορα, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φαίνεται. Ὀδυνήφατα δὲ τὰ ὡς εἰπεῖν
ἀκεσώδυνα· ταὐτὸν γὰρ οὕτως ἢ οὕτως εἰπεῖν, ὡς τοῦ ἀκέσασθαι ὀδύνην καὶ τοῦ ὀδύνην φάσαι, ἤτοι
φονεῦσαι, ὡς οἷα τινὰ πολεμίαν ταὐτὰ δηλούντων. ἐνέργειαν δὲ σημαίνει τὸ ὀδυνήφατον. ἀνάπαλιν δὲ
10 *τούτου πάθος τὸ *μυλήφατον καὶ τὸ πρόσφατον ἐν τῷ, πρόσφατος νεκρὸς, ὁ ἐγγὺς καὶ πρὸ ὀλίγου*
φονευθείς. ἔστι δέ πως καὶ διασαφητικὸν τῶν ἐνταῦθα φαρμάκων τὸ ὀδυνήφατα. εἰ γὰρ ὀδυνήφατά
εἰσι, φέρουσιν ἄρα ἄκος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ ἠκέσατο, οὐ μὴν ἄχος, ὃ τοῖς φαύλοις φαρμάκοις ἐτυμολο-
γικῶς ἔγκειται. Τὸ δὲ πάσσων ῥιζοτόμον ἐμφαίνει καὶ τὸν Παιήονα, καὶ ἄλλως δὲ, βοτανῶν ἐπι- 30
λέκτην, ἃς τρίβων ἐπέπασσε τοῖς χρῄζουσι, ῥᾷον ἰώμενος, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, οὐ μὲν γάρ τι κατὰ θνη-
τούς γ᾽ ἐτέτυκτο, ἢ μάλιστα, καταθνητός γ᾽ ἐτέτυκτο, ἐν ἑνὶ μέρει λόγου κατὰ τὸ, θεοῦ ἐπιμῆνις καὶ
βοῶν ἐπιβουκόλος καὶ καταθνητῶν ἀνθρώπων καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἔπαινος δὲ ἀγαθοῦ ἰατροῦ τὸ ῥηθέν.
(Vers. 403.) *Βαρυνομένη κατὰ Ἡρακλέους ἡ Διώνη φησὶ κομματικῶς, ὑβρίζουσα κατὰ σχῆμα*
σφοδρότητος, οὕτω· σχέτλιος, ὀβριμοεργὸς, ὃς οὐκ ὄθετ᾽ αἴσυλα ῥέζων, ἤγουν οὐκ ἐπεστρέφετό τινος
20 *ἀδικῶν. Εἶτα* (Vers. 404.) *καὶ τὸ εἶδος *τῆς ἀδικίας ἐκτιθεῖσα φησίν· ὃς τόξοισιν ἔκηδε θεοὺς,*
ὅ ἐστιν ἔβλαπτε. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ σχέτλιος οὐδ᾽ ἐνταῦθα πάνυ τραχεῖα ὕβρις ἐστὶν, ὡς οὐδὲ τὸ
ὀβριμοεργὸς, ἀλλὰ τὸν ὀξὺν δηλοῖ καὶ ἰταμὸν καὶ σφοδρὸν εἰς τὸ ποιῆσαί τι οὐκ ἀγαθὸν, ὃν ἔδει μὴ
τοιοῦτον εὐθὺς εἶναι, ἀλλὰ σχέσθαι καὶ τλῆναι. χρήσιμον δὲ τὸ σχέτλιος καὶ ἑξῆς ὅλον τὸ ἔπος εἰς
ψόγον ἐμβριθοῦς ἀδίκου ἀνδρός. Σημείωσαι δὲ ὡς τῶν αὐτῶν ῥημάτων συντιθέντων τήν τε γεωργικὴν 40
ἐχέτλην καὶ τὸν σχέτλιον, ὅμως ἐν ἀμφοῖν πολλὴ ἡ κατὰ νοῦν διαφορά. σχέτλιος μὲν γὰρ ὁ προσεχῶς
δηλωθεὶς, ἐχέτλη δὲ, ἧς ἔχεταί τις τλημόνως. τί δέ ἐστι τὸ αἴσυλον καὶ ὅθεν γίνεται, φανεῖται ἀλλα-
χοῦ. ἐνταῦθα δὲ ἰστέον καὶ ὅτι ὁ αἴσυλα ῥέζων καὶ αἰσυλοεργὸς λέγεται ἀναλόγως τῷ ὀμβριμοεργός.
Ὅρα δὲ καὶ τὸ ὃς δὶς κείμενον συνεχῶς κατὰ σχῆμα ἐπαναφορᾶς ἐν τῷ, ὃς οὐκ ὄθετο, καὶ ὃς ἔκηδεν.
34 *(Vers. 406.) *Ὡς καὶ προεγράφη, τὸ νήπιος ἐπιφωνεῖν εἴωθεν ἐν ἀρχῇ στίχου πολλαχοῦ ἡ ποιητικὴ*
Μοῦσα τοῖς ἄξιόν τι λόγου πταίσασιν, ὡς καὶ ἐνταῦθα νήπιος, ὁ Διομήδης δηλαδὴ, οὐδὲ τὸ οἶδε κατὰ

φρένα καὶ κατὰ θυμὸν ὅττι μάλα οὐ δηναιὸς, ὃς ἀθανάτοισι μάχεται. τοῦτο δὲ παρῳδηθὲν δύναται γνωμικὸν ὀρθὸν σὺν τοῖς ἑξῆς γίνεσθαι, οἷον ἵνα εἴπῃ τις, ὅτι μάλα οὐ δηναιὸς, ὃς ἄν γε θεῷ μάχηται, οὐδέ τί μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν ἐλθόντ᾽ ἐκ πολέμου καὶ αἰνῆς δηιοτῆτος. περὶ ἧς διὰ τί ὀξύνεται ἐν τῇ εὐθείᾳ, *ἡ δηιοτὴς γάρ ἐστιν, ὡς ἡ βραδυτὴς, ῥηθήσεται ἀλλαχοῦ. Σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα τὸ καινοπρεπὲς τῆς συντάξεως. εἰπὼν γὰρ, σοὶ δ᾽ ἐπὶ τοῦτον ἀνῆκεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐπάγει εὐθὺς τὸ νήπιος, τελείαν στίξας εἰς τὸ Ἀθηνᾶ. καὶ οὐδὲν μὲν ἐκώλυεν εἰπεῖν, σοὶ δὲ τοῦτον ἀνῆκεν ἡ Ἀθηνᾶ νήπιον κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν, προέκρινε δὲ τὸ καινόσχημον. (Vers. 408.) Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ἀφελὴς ἔννοια τὸ, οὐδέ τι μιν παῖδες ποτὶ γούνασι παππάζουσιν, ἀλλ᾽ ἔχει ἄλλως ὕψος ὁ λόγος διὰ τῆς γνώμης ἔνδοξον· διδάσκει γὰρ ὅτι τῶν θεομάχων οἱ παῖδες ταχὺ ὀρφανίζονται. ὠνοματοπεποίηται δὲ τὸ παππάζειν, ὡς καὶ τὸ ποππύζειν, καὶ δηλοῖ τὸ *βρεφικῶς προσφθέγγεσθαι τὸν πατέρα. 565 Ἐκ δὲ τῆς λέξεως ταύτης καὶ ὁ πάππος καὶ πάππας αὐτὸς ὁ πατὴρ, πᾶς λεγόμενος μονοσυλλάβως κατὰ βρέφους προσφώνησιν, καθά φασιν οἱ παλαιοὶ, ὥς περ καὶ μᾶ ἡ μήτηρ, καὶ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν
429 πάπας καὶ παπίας, ὡς μαμμία ἡ ῥηθεῖσα μᾶ. ἐνταῦθα δὲ χρήσιμον καὶ τὸ τοῦ Ἀῤῥιανοῦ εἰπόντος ἐν Βιθυνιακοῖς, ὅτι ἀνιόντες εἰς τὰ ἄκρα τῶν ὀρῶν Βιθυνοὶ ἐκάλουν πάπαν τὸν Δία καὶ Ἄττιν τὸν αὐτόν· ὁμοίως καὶ Ἡροδότου τὸ, καλεῖται Ζεὺς ὑπὸ Σκυθῶν ὀρθότατα Παπαῖος. ἐξ ὧν συνάγεται θείαν εἶναι τινὰ λέξιν τὸ πάπας καὶ πάππος καὶ τὰ τοιαῦτα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁμώνυμος ὢν ὁ πάππος δηλοῖ, ὡς ἐξ ὁμοιότητος ἴσως τοῦ παρ᾽ ἡμῖν προγόνου γέροντος πάππου, καὶ τὸ ἀκάνθινον ἐν ξηρότητι πολίωμα, ὅ περ Ἄρατος λευκῆς γήρειον ἀ*κάνθης λέγει· καὶ ὅτι παππάζειν μὲν ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων, ποππύζειν δὲ καὶ ἐπὶ ἀλόγων· οὐ γὰρ μόνον τροφέες βρέφη, ἀλλὰ καὶ ἵππους καὶ βόας οἱ τημελοῦντες ποππύζουσι· καὶ ὅτι τὸ ποππύζειν καὶ ποππυλιάζειν λέγεται Δωρικῶς. Θεόκριτος· καὶ ἁδύ τι ποππυλιάσδει. τινὲς δὲ αὐτὸ παππυλιάσδει γράφουσι. παρὰ δὲ τοῖς παλαιοτέροις φέρεται καὶ ὅτι πάπας τῇ Ῥωμαίων φωνῇ πατέρα σημαίνει, καὶ ὅτι Ῥωμαῖοι μὲν αὐτὸ βαρυτόνως προφέρουσιν, ἡμεῖς δὲ περισπωμένως. ἄλλοι δὲ, ὅτι παρὰ Συρακουσίοις πάπας ὁ πατήρ· ὃ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν πάππας γίνεται, προσφώνησις ὂν τιμητικὴ υἱῶν πρὸς πατέρα. καὶ ὅτι κολακεύειν τι ἐστὶ τὸ ποππύζειν καὶ πόππυσμα κολακεία ἵππων ἀδαμάστων. Ἐν δὲ ἐκθέσει συγγενικῶν λέξεων φερομένων ἐν ῥητορικῷ λεξικῷ γράφεται καὶ ταῦτα· παππίζειν τὸ πάππαν καλεῖν καὶ παππίαν. οὕτω δὲ τὸν *πατέρα οἱ Ἀττικοὶ ὑποκορίζονται. τὸν δὲ τροφέα πάππαν οὐδείς, φησιν, Ἕλλην καλεῖ. καὶ ὅτι τῶν συγγενικῶν ὀνομάτων τὰ μέν ἐστι κοινὰ πάντων, οἷον πατὴρ, μήτηρ, ἀδελφὸς καὶ τὰ ὅμοια· λέγω δὲ ὅτι πᾶς ἂν εἴποι πατέρα τὸν δεῖνα τοῦ δεῖνος, καὶ υἱὸν καὶ ἀδελφόν· τὰ δ᾽ ἐκ προσώπου λέγεται ἰδίως, οἷον ἄπφαν τὴν ἀδελφὴν Ἀττικῶς μόνη ἡ ἀδελφὴ εἴποι ἂν, καὶ πάππαν τὸν πατέρα μόνος ὁ παῖς· ὥς περ καὶ μαμμίαν τὴν μητέρα καὶ τὰ ὅμοια, ἐν οἷς θήσει τις καὶ τὸ ἠθεῖος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, ἄπφα γίνεται καὶ τὸ ἄπφιον, ὑποκόρισμα ὂν ἐρωμένης. τινὲς δὲ καὶ τὸ ἄπφα ὑποκόρισμά φασιν Ἀττικόν. ὁ μέντοι ἀπφὺς παρὰ Θεοκρίτῳ πατρὸς κλῆσις, ἣν βρέφος ἂν προσείποι πατέρα τὸν, ἀφ᾽ οὗ ἔφυ. τοιοῦτον γάρ τι ἡ λέξις ὑποβάλλει νοεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ λόγῳ συγγενικῷ πάππος ὁ τοῦ πατρὸς πατὴρ καὶ ἐπίπαππος πατὴρ πάππου, ὁ καὶ πρόπαππος, οὕτω *καὶ τήθη βαρυτόνως ἢ τηθὴ ὀξυτόνως ἡ τοῦ πατρὸς μήτηρ καὶ ἡ τῆς μητρὸς δέ· ἡ μέντοι τηθὶς ἄλλο τι ἐστὶν, ἀναλογοῦσα τῷ θείῳ, περὶ οὗ ἀλλαχόθι δηλοῦται. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι κωμῳδίας ἴδιον παππίζειν λέγειν διὰ τοῦ ῑ τὸ καθ᾽ Ὅμηρον παππάζειν διὰ τοῦ ᾱ. ὡς δὲ πάππος καί τι γενείου δηλοῖ, καὶ ἀκάνθης δὲ λευκὸν ἐξάνθημα, ὅθεν καὶ τὸ γήρειον παρῆκται, ἀλλαχοῦ δεδήλωται. (Vers. 408.) Τὸ δὲ, ποτὶ γούνασιν, ἐλλιπῶς μὲν ἔχει τῆς φράσεως διὰ τὴν τοῦ λαλοῦντος προσώπου ἀγωνίαν, τὸ γὰρ ὅλον ἦν εἰπεῖν, ποτὶ γούνασιν ἑζόμενοι. ἔθος δὲ δηλοῖ βρεφοκομούντων, οἳ γούνασιν ἐφέζουσι τὰ βρεφύλλια, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλοῖ ὁ ποιητής. *(Vers. 410.) Περί τινος ἀκαίρως ἀλαζονευομένου, ἐφ᾽ οἷς ἐνίκησεν οὐ μέγαν τινὰ, εἴποι τις ἂν ὡς, *εἰ καὶ μάλα καρτερός ἐστι, φραζέσθω, μή τίς οἱ ἀμείνων ἄλλος μάχηται. Διώνη δὲ τοῦτο περὶ 566 Διομήδους φησίν. (Vers. 412.) Τριῶν θυγατέρων Ἀδράστου Αἰγιάλεια μὲν ἡ νεωτάτη γυνὴ Διομήδους ἦν, Ἀργεία δὲ Πολυνείκους, Δηιπύλη δὲ Τυδέως. οἱ μὲν οὖν μεθ᾽ Ὅμηρον ἐκμανῆναί τε τὴν Αἰγιάλειαν περὶ πορνείαν ἱστοροῦσιν Ἀφροδίτης χόλῳ, διότι ὑπὸ Διομήδους ἐτρώθη, καὶ Σθενέλῳ τῷ

τοῦ Κομήτου, ὃν φύλακα τοῦ Ἄργους εἴασεν ὁ Διομήδης, φασὶν αὐτὴν ἐμφύεσθαι κατὰ ἔρωτα μοιχικόν· καὶ τἄλλα λέγουσιν, ὅσα καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ. Ὅμηρος μέντοι περίφρονα καὶ ἰφθίμην αὐτήν φησι καὶ φίλανδρον εἶναι λέγει καὶ πενθεῖν ἐπὶ τῇ τοῦ Διομήδους ἀποδημίᾳ ἱστορεῖ. Φησὶ γοῦν· μὴ δὴν Αἰγιάλεια περίφρων Ἀδρηστίνη, ἐξ ὕπνου γοόωσα, φίλους οἰκῆας ἐγείρῃ κουρίδιον ποθέουσα πόσιν, τὸν ἄριστον Ἀ*χαιῶν, ἰφθίμη ἄλοχος Διομήδεος. (Vers. 413.) Ἐνταῦθα δὲ οἰκῆας, ὡς δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οὐ τοὺς δούλους ὁ ποιητὴς λέγει, ἀλλὰ ἁπλῶς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ ἢ τοὺς οἰκείους· διὸ καὶ φίλους οἰκῆας φησί. Φέρεται δ᾽ ἐν τοῖς τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους καὶ περὶ οἰκετῶν λόγος, ὅτι οὐ μόνον οἱ κατ᾽ ἀγροὺς ὑπουργοὶ οὕτως ἐλέγοντο, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν οἰκίαις ἐλεύθεροι, ὡς ἂν εἴποι τις, οἰκῆται μεταλήψει τοῦ η. παράγει δὲ αὐτὸς καὶ παροιμίαν ἐξ Εὐριπίδου λέγουσαν· Ἔνδον γυναικῶν καὶ παρ᾽ οἰκέτας λόγος· ἤγουν ἐν τοῖς καθ᾽ οἰκίαν λαλητέον ἂν εἴη τὰς γυναῖκας, ἔξω δὲ οὐκ ἐξιτέον, οὐδὲ ἀλλοτρίων παρόντων λυτέον τὴν λαλιάν. (Vers. 414.) Τὸ δὲ ἄριστον Ἀχαιῶν πρὸς παρηγορίαν Ἀφροδίτης εἴρηται ὑπὸ τῆς μητρὸς, ἵνα μὴ δοκῇ ὑπὸ τοῦ τυχόντος τετρῶσθαι. ἄλλως γὰρ οὐ πάντων 430
Ἀχαιῶν ἄριστος ὁ Διομήδης ἦν· ἢ καὶ ἄλλως ὁ ἄριστος τὸν ἁπλῶς ἀριστέα δηλοῖ. πιστὸς δὲ ὁ ἐκ τῶν ἐχθρῶν ἔπαινος. *(Vers. 415.) Ὅρα δὲ καὶ *ὅτι τῷ ἀρίστῳ καὶ ἡ ἄλοχος ἰφθίμη προσμεμαρτύρηται, ὡς καὶ ἡ Πηνελόπη τῷ Ὀδυσσεῖ. Ἔστι δὲ πάντως τὸ ἰφθίμη ταὐτὸν τῷ ἀνδρεία, ὅ περ ἀλλαχοῦ δαΐφρων φησί. τοῦτο δὲ πρὸς διαστολὴν ἄλλων εἴρηται γυναικῶν, αἳ φύσει ἀνάλκιδές εἰσι καὶ θηλύτεραι, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς ἔφη ἐν τῷ, γυναῖκας ἀνάλκιδας ἠπεροπεύεις. καὶ τάχα, ὅσας μὲν ἡ Ἀφροδίτη ἠπεροπεύει, αὗται ἀνάλκιδες, αἱ δὲ μὴ τοιαῦται ἴφθιμαί εἰσιν. (Vers. 413.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἐξ ὕπνου γοόωσα καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ ἄριστον Ἀχαιῶν, καὶ γυναικὶ ἂν ἁρμόσῃ χηρωθείσῃ μὲν ἀνδρὸς, πενθούσῃ δὲ πολλὰ ἐπ᾽ ἐκείνῳ, ὁποῖον δή τι πάθοι ὂν καθ᾽ Ὅμηρον καὶ ἡ Αἰγιάλεια θανόντος τοῦ ἀνδρός. οὕτω καὶ τὴν Πηνελόπην ἱστορεῖ κλαίουσαν ἐπὶ τῷ Ὀδυσσεῖ οὐ μόνον μεθ᾽ ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ νυκτὸς, ὃ μάλιστα φιλίας πλείονος ἔνδειξις. ἐπίτασιν δὲ γόου δηλοῖ τὸ δι᾽ αὐτοῦ νύκτωρ τοὺς κοιμωμένους ἀφυπνίζεσθαι. (Vers. 416.) Ὡς περ τὸν ἱδρῶτα ἱδρῶ *λέγει κατὰ ἀποκοπὴν ὅλης συλλαβῆς, οὕτω τὸν ἰχῶρα ἰχῶ, οἷον, ἀμφοτέρῃσιν ἀπ᾽ ἰχῶ χειρὸς ὀμόργνυ. καί ἐστιν ὅμοιον καὶ τὸ τὸν κυκεῶνα εἰπεῖν κυκεῶ, καὶ Ἀπόλλω τὸν Ἀπόλλωνα. Τὸ δὲ γράφειν ἰχῶρ μετὰ τοῦ ρ̄ κατὰ ἀποκοπὴν μόνου τοῦ τελευταίου φωνήεντος οὐ πάνυ ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς διά τε τὴν καινότητα τῆς ἀποκοπῆς καὶ ἵνα μὴ συμφωνῇ τῇ εὐθείᾳ. Ἰστέον δὲ ὅτι, τοῦ γεωγράφου ἱστοροῦντος καινήν τινα ἀποκοπὴν τοῦ ἧλος ἧλ, οἷον δαιμόνιος ἧλ, οὐ πάνυ ξενίζον ἂν εἴη τὸ εἰπεῖν τὸν ἰχῶρα ἰχῶρ. Τὸ δὲ ἀμφοτέρῃσιν ἀπὸ κοινοῦ ἔχει νοούμενον τὸ χερσί. Τὸ δὲ ὀμόργνυε γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ὀμόργω, ὡς ἄγω ἀγνύω, καθὰ καὶ ἑτέρωθι ἐῤῥέθη· δηλοῖ δὲ τὸ ἀπεπίεζε. τὸ δὲ ὀμοργνύω ἀπὸ τοῦ ἀμέλγω ἔχει τὴν παραγωγὴν, ὃ καὶ ἀμέργω λέγεται, ὡς προείρηται. (Vers. 417.) Ἐπὶ συντόμου θεραπείας σώματος οἰκεῖον τὸ, ἄλθετο χείρ, ἢ ἄλλο τι μέρος σωματικὸν, ὀδύναι δὲ κατηπιόων*το βαρεῖαι. καὶ σημείωσαι ὡς ψιλοῦται τὸ ἤπιον· οὐ γὰρ λέγει καθηπιόωντο, ἀλλὰ ψιλῶς κατηπιόωντο. δῆλον δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐκ τοῦ, ἐπὶ τ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσειν. τῶν δέ γε μεθ᾽ Ὅμηρόν τινες ἐδάσυνον αὐτὸ ἐκ τοῦ ἥδω παράγοντες. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀσυνδέτως εἰσήγαγε κατὰ λόγον γοργότητος τὸ, ἄλθετο χείρ· δηλῶν καὶ ἐν τῷ σχήματι τὸ ταχὺ τῆς θεραπείας. παρῆκται δὲ τὸ ἄλθετο ἐκ πρωτοτύπου θέματος τοῦ ἄλθω, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἀλθαίνω.
567* (Vers. 418.) Ἀθηνᾶ καὶ Ἥρα σιλλαίνουσαι ἀστείως καὶ κερτομοῦσαι τὴν τῆς ἀνάλκιδος Ἀφροδίτης
8 πληγὴν κωμικώτερον, ὡς δῆθεν οὔτε ἐκ δόρατος οὔτε ἐν πολέμῳ γενομένην, φασὶν ἀμύξασθαι τὴν αὐτῆς χεῖρα περόνῃ τινὸς γυναικὸς Ἀχαιΐδος, καταψώσης ἐκείνην καὶ ἀνιείσης, ἤτοι ἀναπειθούσης εἰς ἁρπαγὴν, ὡς δηλαδή ποτε καὶ τὴν Ἑλένην ἠπάτησε. φασὶν οὖν· ἦ μάλα δή τινα Κύπρις Ἀχαιιάδων ἀνιεῖσα Τρωσὶν ἅμ᾽ ἑσπέσθαι, οὓς ἔκπαγλ᾽ ἐφίλησε, τῶν τινὰ καῤῥέζουσα Ἀχαιιάδων ἐϋπέπλων πρὸς χρυσῇ περόνῃ καταμύξατο χεῖρα ἀραιήν. καὶ αὐταὶ μὲν οὕτως. ὁ δὲ Ζεὺς ἐπὶ τῷ σκώμματι οὐ γελᾷ, σεμνῶν γὰρ προσώπων ὁ ἐπὶ τοιούτοις γέλως ἀλλότριον, ἀλλὰ μειδιᾷ, ὃ πολλῷ τοῦ γελᾶν σεμνότερον, γέλως ὢν ἠρεμαῖος, ἀνακεκραμένος συννοίᾳ. καὶ σημείωσαι ὅπως ὁ καὶ τὰ τοιαῦτα δεξιὸς ποιητὴς ἐνταῦθα εὐφυῶς τὴν Ἀφροδίτην ἐκωμῴδησεν, οὐκ αὐτὸς ἐκ προσώπου οἰκείου, ἀλλὰ δι᾽ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας, αἳ κερτομίοις ἐπέεσσιν ἐπὶ τῇ Ἀφροδίτῃ τὸν Δία ἐρέθιζον. Ὅρα δὲ καὶ τὴν μέθοδον. ἐπεὶ γὰρ

οὐκ ἔδει μὲν τοιούτοις ἐναγωνίοις τόποις πα*ρεντεθῆναι σκώμματος ἱλαρότητα, ἄλλως δὲ πάλιν ἦν ἀνάγκη τοῦτο γενέσθαι διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα τῶν μισούντων τὴν Ἀφροδίτην, ποιεῖ ὁ ποιητὴς εὐμεθόδως τὸ πρᾶγμα, καὶ προεπισημηνάμενος ὡς, εἰ καὶ φορτικὸν ἐνταῦθα τὸ σκώπτειν, ὅμως ἀναγκαῖον, οὕτως ἐπάγει τὸ σκῶμμα. φησὶ γάρ· (Vers. 421.) Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, ὅττι κεν εἴπω; καὶ τὰ ἑξῆς, οἱονεὶ γὰρ πρὸς τὸν πολύνουν ἀκροατὴν ἐνταῦθα φησὶν ὁ ποιητὴς ὡς, εἰ καὶ μὴ καιρὸς ἱλαρότητος ἐνταῦθα, ὅμως διὰ τὰ πρόσωπα τὰ ὑποκείμενα χρηστέον λόγῳ κερτόμῳ. συγγνώμην οὖν ζητεῖ τρόπον τινὰ ἐπὶ τῇ κερτομίᾳ, καὶ συγγινώσκεται πρός γε Διὸς ἤτοι τοῦ ὀρθὰ νοοῦντος. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἀστεῖος ὁ λόγος καὶ πολυειδής. προαγωγείαν τε γὰρ καταλέγει τῆς Κύπριδος καὶ ψεκτὴν φιλανδρίαν αὐτῆς ὑπολαλεῖ τὴν ἐπὶ τοῖς βαρβάροις Τρωσὶ καὶ ἀδικίαν αὐτῆς ἐμφαίνει τὴν ἐπὶ τῇ ἁρπαγῇ τῆς *Ἑλένης καὶ μαλακότητα δὲ κατηγορεῖ, ὡς ἐπὶ πληγῇ οὐκ ἀξιολόγῳ ἀχθομένης ἀλλ' ἐπὶ
431 μόνῳ ξέσματι. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀμύσσεσθαι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀμυχὴ γίνεται, ὡς τὸ, ἀμυχὰς ξεσμάτων ἐπιφερόμενος, καὶ τὸ ἄμυγμα, οἷον, πολιᾶς ἀμύγματα χαίτης. ὥς περ δὲ τὸν ὑπὸ ὀϊστοῦ οὐκ ἐν καιρίῳ βληθέντα σκώπτων τις εἴποι ἂν τυχὸν ὑπὸ μυίας δηχθῆναι, οὕτω πως ἡ Ἀθηνᾶ τὴν τοῦ δόρατος ἐνταῦθα πληγὴν ἀμυχῇ περόνης εἰκάζει, ἣν ἐν τοῖς στήθεσιν ἐφόρουν αἱ παλαιαὶ γυναῖκες, δι' ἧς τὸ κεχηνὸς τοῦ πέπλου συνήγετο, Δωριέων καταρξάντων τοῦ τοιούτου ἱματισμοῦ. φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος γυναικείαν ἐσθῆτα Δωρίδα τὴν ἔχουσαν περόνας. τοιαύτη δέ, φησιν, ἡ ἀρχαία πᾶσα ἐσθὴς τῶν γυναικῶν. τὸν δὲ λίνεόν, φησι, χιτῶνα αἱ περὶ τὴν Καρίαν εἶχον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καλῶς οὐ τῇ Ἥρᾳ δέδοται ὁ ῥηθεὶς σκωπτικὸς λόγος· ἦν γὰρ σεμνοτάτη καὶ καθ' Ὅμηρον πρεσβυ*τάτη καὶ οὐ πρέπουσα τοιούτοις λόγοις· ἡ Ἀθηνᾶ δὲ κερτομεῖ ὡς καὶ νεωτέρα καὶ τῇ Ἀφροδίτῃ πάντῃ ἀντίθετος, κατὰ μῦθον μὲν ὡς καθαρὰ μοιχαλίδι, κατὰ δὲ ἀλληγορίαν ὡς ἂν ἀντιπίπτοι τῇ ἀλογίᾳ ἡ φρόνησις Ἀθηνᾶ. ὅτι δὲ οὐκ ἀξιόλογα πάνυ τὰ τῆς πληγῆς τῆς Ἀφροδίτης, δηλοῖ καὶ τὸ μὴ δεηθῆναι αὐτὴν, ὡς εἴρηται, τοῦ Παιήονος. (Vers. 424.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μετὰ τὸ Ἀχαιιάδων ὀλίγον τι ἐπεμβαλὼν εὐθὺς χάριν σαφηνείας ἐπανέλαβεν, εἰπών· τῶν τινὰ, ἤγουν τούτων τῶν Ἀχαιίδων καταῤῥέζουσα ἐξέσθη τὴν χεῖρα. ποιεῖ δὲ τὴν τοιαύτην ἐπανάληψιν ἀναγκαίως οὐ διὰ κωλικὴν σχοινοτένειαν, ἀλλὰ διότι πάνυ *χρειώ- 568
δες εἰς τὸ προκείμενον νόημα οὐ μόνον τὸ ἀνιεῖσα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον τὸ καῤῥέζουσα. διὸ εἰπὼν ἐν πρώτοις τὸ ἀνιεῖσα, ἔθετο ἐν τῇ ἐπαναλήψει καὶ τὸ λίαν καιριώτατον, ἤγουν τὸ καῤῥέζουσα. Ὅρα δὲ καὶ τὸ καταῤῥέζουσα ἤτοι καταψῶσα· ἡ γὰρ οὕτω ποιοῦσα εἰκότως ἂν ἀμυχθείη χεῖρα τῇ πρὸ τοῦ στήθους περόνῃ. Δῆλον δὲ καὶ ὅτι δεξιᾷ χειρὶ ὡς τὰ πολλὰ γίνεται τὸ καταψᾶν. τὴν δεξιὰν ἄρα χεῖρα ἔοικε τετρῶσθαι ἡ Ἀφροδίτη τὴν καταῤῥέζουσαν, ὅ περ καὶ τῇ ἀλληγορίᾳ συντρέχει. ὡς γὰρ προείρηται, τοῦ Ἄρεος εἰς τὰ ἀριστερὰ τῆς μάχης ὄντος, ὁ Διομήδης εἰς τὰ δεξιὰ εὐδοκίμησε. διὸ καὶ χεῖρα ἀραιὴν, τὴν διχῶς πνευματιζομένην, οὐ νοητέον ἀριστερὰν ἀλλ' ἀσθενῆ κατὰ τοὺς παλαιούς. (Vers. 425.) Τὸ δὲ, πρὸς χρυσῇ περόνῃ, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐγγὺς τῆς χρυσῆς περόνης. Ἀττικὸν δὲ τὸ δασύνειν τὴν ἀραιήν. *(Vers. 428.) Πρὸς τὸν ἐπαγγελλόμενον ἔργα στρατιωτικὰ ἢ ἀθλητικὰ, ὅσα μὴ δεξιῶς ἔχει ποιεῖν, 17
καλὸν λεχθῆναι τὸ, οὔ τοι δέδοταί πολεμήια ἔργα. (Vers. 429.) Εἰ δὲ καὶ περὶ ἔρωτας ὁ τοιοῦτος πονεῖται, προσεπιλεκτέον καὶ τὸ, ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο. Ζεὺς δὲ ταῦ*τα πρὸς τὴν Ἀφροδίτην φησὶ τὴν ἄναλκιν, λέγων καὶ ὅτι ταῦτα δ' Ἄρηι θοῷ καὶ Ἀθήνῃ μελήσει· ὡς καὶ ἀλληγορικῶς καὶ μυθικῶς τῆς Ἀφροδίτης μὲν ἀπολέμου οὔσης, πολεμικῶν δὲ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἄρεος. Τὰ δὲ ἱμερόεντα, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν ἐρόεντα καὶ ἱμερτὰ, ἐκ τοῦ ἱμείρω λέγεται, προσεχέστερον δὲ εἰπεῖν, ἐκ τοῦ ἵμερος, ὃν Εὐριπίδης ὡς φάρμακον Ἀφροδίτης πλάττει ἰῶδες ἐν τῷ, μή ποτ' ἐπ' ἐμοὶ χρυσέων τόξων ἐφίης ἱμέρῳ χρίσασ' ἄφυκτον οἰστόν. Τὸ δὲ, ἔργα γάμοιο, ἔχει τι κάλλους, εἰ καὶ ἀμυδρὸν κατὰ τοὺς ῥήτορας ἐν τῷ τὴν λήγουσαν τῆς πρώτης λέξεως ἀρχὴν τῆς δευτέρας γινέσθαι. (Vers. 430.) Τὸ δὲ, Ἄρηι θοῷ καὶ ἑξῆς, προαναφώνησις καιρία ἐστὶν, ὡς τοῦ Ὁμηρικοῦ Διὸς, ὅ ἐστι νοὸς, μετ' ὀλίγα τερατευσομένου πολεμικήν τινα περιπέτειαν ἐν Ἀθηνᾷ καὶ Ἄρεϊ, δι' ἧς ὁ Διομήδης φανεῖται σεμνός. (Vers. 429.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἔργα γάμου ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα φησὶν οὐ τὰ γυναιξὶν *ἁπλῶς ἀνήκοντα, οἷον ἱστὸν, ἠλακάτην, καὶ ὅσα ἄλλα οἶδεν αὐτὸς, ὧν ψιλὴν μνείαν ἔθετο ἐν τῷ, οὔτ' ἂρ φρένας οὔτε τι ἔργα, τὰ μετὰ γάμον δηλαδὴ λόγῳ οἰκονομίας, ἀλλὰ τὰ εἰς αὐτὸν γάμον

χρήσιμα, οἷον τὸν ἔρωτα, τὴν φιλότητα, τὸν ἵμερον, τὴν ὀαριστὺν, πάρφασιν, καὶ τὰ τοιαῦτα,
42 οὐκ Ἀθηνᾷ Ἐργάνῃ, ἀλλ᾽ Ἀφροδίτῃ, μητρὶ ἐρώτων, ἐπιπρέποντα. *(Vers. 432. sqq.) Οὕτω θαῤ- 432
ῥαλέος ὁ Διομήδης, ὥστε καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος καταθαῤῥεῖ, ὅτε τὸν Αἰνείαν ἐκεῖνος ἔσωζεν, ὑπερέχων τὰς χεῖρας. καὶ τρὶς μὲν ἐπόρουσε τότε τῷ Αἰνείᾳ, τρὶς δέ οἱ ἐστυφέλιξε φαεινὴν ἀσπίδ᾽ Ἀπόλλων. Τὸ δὲ τέταρτον καὶ δεινὰ ὁμοκλήσας ἤγουν ἀπειλησάμενος ἐνέκοψε τῆς ὁρμῆς. δηλοῖ δὲ ὁ λόγος ὅτι καὶ ὑπὲρ τὸ εἱμαρμένον ἀνδρίζεται νῦν ὁ Διομήδης· εἱμαρμένην γάρ τινα καὶ ὁ Ἀπόλλων δηλοῖ, καθὰ καὶ
569 ὁ Ζεὺς, ὡς καὶ *προείρηται καὶ πολλαχοῦ φανήσεται. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι τε, ὡς πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη τὸ, γινώσκων ὅτ᾽ ἄναλκις ἔην θεὸς, οὕτω καὶ ἐνταῦθα κεῖται τὸ, γινώσκων ὅ οἱ αὐτὸς ὑπείρεχε χεῖρας Ἀπόλλων, τουτέστιν, ὅτι ὑπερεῖχεν, ὅ ἐστι σκέπων ἄνω εἶχε τοῦ Αἰνείου τὰς χεῖρας, καὶ ὅτι θεομάχου θρασύτητος τὸ, οὐδὲ θεὸν μέγαν ἅζετο, καὶ ὅτι δαιμόνιον ἐπήρειαν φράσει ποτὲ τὸ, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸ τέταρτον ἐπέσσυτο δαίμονι ἶσος. Εἴη δ᾽ ἂν ἐνταῦθα τὸ ἶσος ἀκυριολέκτητον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις. τὴν δέ γε διαφορὰν αὐτοῦ πρὸς τὸ ὅμοιον δηλοῦσι μὲν καὶ πεζολέκται σοφοί· δηλοῖ δὲ οὐδὲν ἧττον σαφέστατα καὶ Εὐριπίδης ἐν τῷ, οὐθ᾽ ὅμοιον οὐδὲν οὔτ᾽ ἶσον βροτοῖς, ὧν τὸ μὲν
15 ποιότητος, τὸ ὅμοιον, τὸ δὲ ποσότητος, τὸ ἶσον δηλαδή. *(Vers. 440.) Ὁ τῆς πρὸς μεγάλους ἔριδος ἀπείργων τινὰ ἀστείως ἂν εἴποι τὸ, φράζεο καὶ χάζεο, μηδὲ θεοῖς ἶσ᾽ ἔθελε φρονέειν· ἐπεὶ οὔ ποτε ὁμοῖον φῦλον ἀθανάτων τε θεῶν χαμαί τε ἐρχομένων ἀνθρώπων. πάρισα δὲ ἐκφανῆ τὸ, Φράζεο, Τυδείδη, καὶ χάζεο. Τὸ δὲ ὁμοῖον ὅτι ἀναλόγως προπερισπᾶται καὶ οὐ παρὰ τύπον κατὰ τὸ προπαροξυτονούμενον ὅμοιον, πολλαχοῦ δηλοῦται, ὥς περ καὶ τὸ ὁμοῖος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, ὃ πάντως
20 ἀνα*λογώτερον τοῦ ὅμοιος. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἶσα φρονέειν, καὶ ἐν τῷ, φῦλον ὁμοῖον, τὸ ἶσον ἀντὶ τοῦ ὅμοιον ληφθὲν, καθὰ καὶ πρὸ βραχέων. δῆλον δὲ ὡς Ὅμηρος μὲν ἐκτείνει τὴν ἄρχου-
27 σαν τοῦ ἶσος, οἱ δὲ τραγικοὶ συστέλλουσιν. *(Vers. 446.) Καὶ ἐνταῦθα θηλυκῶς ἡ Πέργαμος παρ᾽ Ὁμήρῳ ἐπὶ τῆς Τρωικῆς ἀκροπόλεως, ἐν ᾗ καὶ ναὸς Ἀπόλλωνος. φησὶ γοῦν· Περγάμῳ ἐν ἱερῇ, ὅθι οἱ νηός γ᾽ ἐτέτυκτο· καὶ μετ᾽ ὀλίγα, Περγάμῳ ἄκρῃ. μέγας δὲ ἔοικεν εἶναι ὁ ῥηθεὶς ναός. διό φησιν· ἐν
30 μεγάλῳ ἀδύτῳ κύ*δαινον, τὸν Αἰνείαν δηλαδὴ, Λητὼ ἡ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Ἄρτεμις ἡ ἀδελφή.
38 τοῦτο δὲ ῥηθείη ἂν καὶ ὅταν ἐν ἀδύτοις ἱεροῖς που γεραίρηταί τις ἀνὴρ ἀρχικός. *(Vers. 449.) Τὸ τοῦ Αἰνείου εἴδωλον, ὅ περ ὁ Ἀπόλλων ἤτοι ὁ ἥλιος ἔτευξεν, ἐφ᾽ ᾧ μάχονται Τρῶες καὶ Ἕλληνες,
40 ἡ φαντασία ἐστὶν, ἥ τις ἐκ τῆς ὑφ᾽ ἡλίῳ ὄψεως καὶ θέας Αἰνείου ἐναπέμει*νε τοῖς στρατεύμασι, καὶ ἡ τοῦ ἥρωος, ὡς εἰπεῖν, ἀνειδωλοποίησις, ἣν ἔτι ἐν ἑαυτοῖς φέροντες ὁ στρατὸς ἐκ τοῦ εἰς ἅπαξ ἐρεθισμοῦ καὶ ἀναπολοῦντες εἰς νοῦν ὡς ἐν εἰδωλοποιίᾳ τὸν κείμενον συνεκρότουν βαρὺν ὡς ἐπὶ παρόντι αὐτῷ δὴ ἀληθῶς τῷ Αἰνείᾳ τὸν πόλεμον, κἂν ἐκεῖνος ἀνήρπαστο. οἱ δὲ παλαιοὶ ἄλλως τὸν μῦθον τοῦτον σεμνολογοῦντες φασὶ κατὰ πρῶτον λόγον, εἴδωλον εἶναι τὸν πάντα τοῦτον κόσμον ὡς τύπον τινὰ τοῦ ὄντως ὄντος, κοσμούμενον μὲν καὶ ὑπὸ ἄλλων θειοτέρων ἐγκοσμίων, μάλιστα δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου. εἶτα καὶ
570 τὸ τοῦ Αἰνείου τοῦτον εἴδωλον τοιοῦτόν τι νοοῦσιν, υἱοῦ μὲν ὄντος τῆς περικαλλοῦς* Ἀφροδίτης, ἀνδρὸς δὲ καλοῦ ἐγχωρίου, καὶ ἀλληγοροῦσιν αὐτὸν εἴς τι κάλλος ἐγχώριον, ὅ περ καὶ αὐτὸ ὡς οἷά τι εἴδωλον τοῦ ἐγκοσμίου κάλλους οἰκείως ἂν ἔχοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ἤτοι τὸν ἥλιον, καθὰ καὶ ὁ πᾶς κόσμος, τὸ μέγα τοῦ ὄντος εἴδωλον. Τὸ δὲ τοὺς Ἕλληνας περὶ αὐτὸ μυρία πάσχειν αἰνίττεται, φασιν, 433
ὅτι αἱ τῶν ψυχῶν ὑλικώτεραι οὐκ ἀπαλλάσσονται τῶν τοιούτων εἰδώλων, ἀλλὰ τοῖς τοιοῖσδε προστετηκυῖαι κάλλεσι περὶ αὐτὰ τρίβονται. Σημείωσαι δὲ ὅτι κόσμου μὲν εἴδωλον ἀλληγορικῶς καὶ γλαφυρώτερον ἐν τοῖς εἰρημένοις τέθειται· οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον ἄλλως παχυλῶς μηχανήν τινα, ὡς εἴδωλον κοσμικὸν, ἐσκεύασαν ἐπὶ κολακείᾳ βασιλικῇ. Δημητρίων γὰρ, φασιν, ἐπὶ Ἀθήνῃσιν ἀγομένων, ἐγράφετο
10 Δημήτριος ἐν τῷ προσκηνίῳ ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὀχούμενος. Δημητρίου * δ᾽ ἐνταῦθα μνεία τοῦ Πολιορκητοῦ, ᾧ καὶ ἤγοντο τὰ εἰρημένα Δημήτρια ὡς ἀλαζόνι. Φράζει δ᾽ ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτως· αὐτὰρ ὁ εἴδωλον τεῦξ᾽ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων, αὐτῷ τ᾽ Αἰνείᾳ ἴκελον καὶ τεύχεσι τοῖον· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ εἰδώλῳ Τρῶες καὶ δῖοι Ἀχαιοὶ δῄουν ἀλλήλων ἀμφὶ στήθεσσι βοείας ἀσπίδας εὐκύκλους, λαισήϊά τε πτερόεντα. (Vers. 453.) Καὶ ὅρα ὡς οὐ μόνον ὀϊστοὶ πτερόεντες, ἀλλὰ καὶ λαισήϊα πτερόεντα· πλὴν ταῦτα μὲν ὡς κοῦφα κατὰ πτερὰ, ἐκεῖνοι δὲ ὡς πτεροῖς διοικονομούμενοι πρὸς ἐκπέτασμα. Δόρυ δὲ πτερόεν μὲν

*ῥητῶς οὐκ ἐφράσθη, παρελαλήθη δὲ ἐν τῷ, μελίη ἰθυπτίων, ἤγουν ἰθὺ πετομένη, ὡς οἷα πτερόεσσα.
Ἔστι δὲ τὸ λαισήιον ἀσπίδος γένος θυρεοειδὲς, ἀναφορέα οὐκ ἔχον ἀλλὰ ζυγὸν διὰ μέσου. οἱ δέ φασιν,
εἶναι αὐτὸ θυρεὸν ἐπιμήκη, οἱ δὲ λάσιον ἐτυμολογοῦσιν αὐτὸ, φάσκοντες εἶναι ἐκ τετριχωμένων δερμά-
των ἀνεργάστων. Κοῦφον δέ ἐστι τὸ λαισήιον καὶ οὐδὲ μεγα*λόκυκλον. διὸ καὶ πτερόεν αὐτὸ λέγει καὶ* 20
*ἀντιδιαστέλλει πρὸς τὰς εὐκύκλους ἀσπίδας, λέγων βοείας εὐκύκλους ἀσπίδας καὶ λαισήια. ὅλως δὲ οἱ
πλείους τῶν παλαιῶν ἀσπιδίσκιον ὠμοβύρσινόν φασι τὸ λαισήιον. φησὶ γοῦν περί τινων καὶ Ἡρόδοτος
ὅτι λαισήια εἶχον ἀντὶ ἀσπίδων, ὠμοβοείοις πεποιημένα. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὸ ὠμοβοείοις, ὡς χρή-
σιμον εἰς τὸ βοῦς ἡ βύρσα. Ἡρῳδιανὸς δέ φησι καὶ πάντα τὰ κατὰ μάχην σκεπαστήρια λαισήια λέγε-
σθαι διὰ τὸ ἐν τῇ λαιᾷ φέρεσθαι.* (Vers. 451.) *Τὸ δὲ δῖοι καὶ τὸ δήουν ἐγγὺς παρατεθειμένα ψευδο-
παρήχησίν τινα καὶ αὐτὰ κατὰ τὰς προδεδηλωμένας ὑποκρούεται.* *(Vers. 455.) *Ἀφροδίτη μὲν οἷα* 33
*καὶ ἐναγώνιος καὶ οὐδὲ σοφὴ ἀκατασκεύως εἶπε πρὸ ὀλίγου ὅτι ὁ Διομήδης καὶ ἂν πατρὶ Διὶ μάχοιτο·
Ἀπόλλων δὲ, ἀνομοίως ἔχων τῇ Ἀφροδίτῃ, λέγει εὐμεθόδως τὸ αὐτὸ νόημα κάλλιον. καὶ εἰπὼν καὶ
αὐτὸς, ὅτι ὁ Διομήδης μάχοιτο ἂν πατρὶ Διὶ, ἐπάγει κατασκευὴν τοιαύτην· Κύπριδα μὲν πρῶτα σχε-
δὸν οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ τῷ προῤῥηθέντι· ὃ δὴ ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ, ἄκρην οὔτασε χεῖρα, πρυμνὸν
ὑπὲρ θέναρος, ἤγουν οὐ κατὰ τὸ ἄκρον καὶ πρυμνὸν τὸ πρὸς τοῖς δακτύλοις, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἐπὶ
καρπῷ· αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος· ὃ καὶ ἡ Ὁμηρικὴ πρὸ *βραχέων Μοῦσα ἔφη,* 40
*μονονουχὶ λέγων, ὡς ὁ καθ᾽ ἡμῶν τῶν παίδων ἀναιδευσάμενος οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ πατρὸς φείδοιτο. Ση-
μείωσαι δὲ καὶ ἐν τούτοις τὴν Ὁμηρικὴν ποικιλίαν καὶ τὴν τοῦ λόγου αὔξησιν. τὰς ἀρχὰς μὲν γὰρ κατὰ
ἑνός τινος Τρωικοῦ ἀνδρὸς ὁ Διομήδης ἠρίστευσεν· εἶτα πυκινὰς κλονήσας φάλαγγας καὶ κατὰ ξυνω-
ρίδας ῥίπτων τοὺς πολεμίους, μετ᾽ αὐτοὺς καὶ δαίμονος θηλείας περιγίνεται, περὶ ἧς εἴρηται· μετὰ δὲ
αὐτὴν καταθρασύνεται μὲν ἄῤῥενος τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀνύει δὲ οὐδέν· μικρὸν δὲ ὅσον καὶ κατὰ τοῦ
Ἄρεος ἀνδρισάμενος μέγα τι διαπράξεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καλῶς Ὅμηρος οὐ ποιεῖ τὸν *Διομήδην* 571
*ἀριστεύοντα κατὰ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἵνα μὴ πάνυ ἀπίθανα λέγῃ καὶ εἰς ἀλληγορίαν μὴ συμβάλλοντα. διὰ
τοῦτο θρασύνεται μέν πως κατ᾽ αὐτοῦ, ὡς καὶ παρὰ τὸ εἱμαρμένον ἀριστεύων, καθὰ καὶ προείρηται·
οὐ μὴν καὶ τρῶσαι αὐτὸν δύναται. Ἀφροδίτης μὲν γὰρ καὶ Ἄρεος δυνατὸν περιγενέσθαι τινὰ ἠθικῶς
ὡς ἀλόγων παθῶν, Ἀπόλλωνος δὲ οὐκ ἄν τις ὁπωσοῦν περιγένοιτο, εἴτε ὡς ἥλιόν τις λαμβάνει αὐτὸν,
καθ᾽ οὗ βάλλειν οὐκ ἔστι, εἴτε καὶ ὡς εἱμαρμένην τινὰ, ὥς περ οὐδὲ Ἀφροδίτη οὐδὲ Ἄρης τρωθήσεται,
ὅτε φυσικῶς ἀλληγορούμενοι ὡς ἀστέρες λαμβάνονται, εἰ μή τις ἀναλληγορήτοις θέλων ἐγχειρεῖν κατ᾽
οὐρανοῦ τοξεύειν ὥς περ βούλεται.* (Vers. 457.) *Σημείωσαι δὲ τὸ, καὶ ἂν Διὶ μάχοιτο· ὅ περ οἱ μετὰ
τὸν Ὅμηρον συναλείφοντές φασι κἂν τῷ δεῖνι μάχοιτο, ἤγουν καὶ τῷ δεῖνι ἂν μάχοι*το, καὶ κἂν ἐξέπρα-* 10
*ξεν ἀντὶ τοῦ ἐξέπραξεν ἄν. Ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν τὸ, Ἆρες, Ἄρες καὶ ἑξῆς, ἀπαραποίητον τὸ ὅλον ἔπος
ἐπάγει κατ᾽ ἐρώτησιν, ὡς καὶ ἐκεῖ, τὸ, οὐκ ἂν δὴ τὸν ἄνδρα μάχης ἐρύσαιο μετελθών; ἤγουν οὐκ ἂν ἀπε-
λάσῃς τῆς μάχης τὸν Διομήδην; ὃ δὴ προσφυὲς καὶ ἐπ᾽ ἄλλου ὁμοίου ῥηθῆναι, ὅτε τις ἐθέλει κωλύειν*
434 *τὸν ἀριστεύοντα.* *(Vers. 461.) *Ἐν τῷ, Τρῶας δὲ στίχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθὼν, διττὴ* 16
*φέρεται γραφὴ τοῦ πρώτου ποδός· ἢ γὰρ κτητικῶς Τρῳὰς ὀξυτόνως λέγει τὰς Τρωικὰς, ἢ μᾶλλον προ-
περισπωμένως, Τρῶας στίχας, ἀντιπτωτικῶς τὰς τῶν Τρώων.* *(Vers. 463.) *Τὸ, υἱάσι Πριάμοιο,* 23
*ἤγουν υἱοῖς, ὤφειλε μὲν ἀπὸ τοῦ υἱεὺς υἱέος εἶναι ἢ υἱεῦσιν ἢ υἱέσιν· ἐξηκολούθησε δὲ ὅμως Ἰωνικῶς
τῇ συγγενείᾳ τοῦ πατράσι, μητράσι, θυγατράσιν.* (Vers. 465.) *Ἐντρεπτικὸν ἀχρείων στρατηγῶν
τὸ, ἐς τί ἔτι κτείνεσθαι ἐάσετε λαόν; ἢ εἰσόκεν ἀμφὶ πύλαις μάχωνται; χρονικῶς δὲ κεῖται τὸ, ἐς τί,
ἀντὶ τοῦ, μέχρι τίνος. οὕτω δὲ καὶ τὸ εἰσόκεν* (Vers. 466.) *ἀντὶ τοῦ, ἕως οὗ.* *(Vers. 469.) *Τὸν* 32
*Αἰνείαν οἱ Τρῶες ἐπίσης ἐτίμων Ἕκτορι, καθά φησιν Ἄρης ἐν τῷ, κεῖται ἀνὴρ, ὃν τ᾽ ἶσον ἐτίομεν
Ἕκτορι δίῳ. Κεῖται καὶ ὧδε φλοῖσβος ἐπὶ πολέμου. φησὶ γάρ· ἀλλ᾽ ἄγετ᾽ ἐκ φλοίσβοιο σαώσομεν
ἐσθλὸν ἑταῖρον. τοῦτο δὲ πᾶς ἂν εἴπῃ βοηθῶν φίλῳ κινδυνεύοντι. ἑταῖρον δ᾽ ἐνταῦθα οὐκ ἐξ ἀνάγκης
νοητέον συνήθως τὸν φίλον, ἀλλὰ καὶ τὸν συνεργὸν ἐν τῇ νῦν μάχῃ, καθὸ σημαινόμενον καὶ ἄνεμος
πλησίστιος ἐσθλὸς ἑταῖρος λέγεται. τοιαύτης δὲ ἐννοίας καὶ τὸ ἑταιρίσαι τινὰ, ὃ ἐπὶ Ἑρμοῦ φησὶν
Ὅμηρος.* *(Vers. 471. sqq.) *Πάνυ καταφορικὸς ἐνταῦθα ὁ πρὸς Ἕκτορα τοῦ Σαρπηδόνος δημηγορικὸς* 572.8

λόγος. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς λέγει, ὅτι μάλα νείκεσεν Ἕκτορα δῖον. νοήματα δὲ τοῦ λόγου τούτου *τοιάδε· ὀνειδίζει ὡς ῥάθυμον καὶ διὰ τοῦτο οἷον ἀμενηνὸν, εἰπών· πῇ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες, ἤγουν εἶχες; Καὶ ὅρα τὸ ἀστεῖον τοῦ οἴχεται· οἱονεὶ γὰρ πρώην ἐνοικοῦν σοι, νῦν ἀπεδήμησεν. εἶτα αἰτιᾶται καὶ ὡς ἀλαζόνα τὸν Ἕκτορα καὶ κεναῖς ἐλπίσι τρεφόμενον, λέγων· φῇς που, ἤγουν ἴσως ἂν ἔλεγες πρὸ τοῦ πολέμου, ἄτερ λαῶν καὶ ἐπικούρων, ἑξέμεν, ἤγουν συνέξειν τὴν πόλιν, οἶος, τουτέστι μόνος, σὺν γαμβροῖσι κασιγνήτοισί τε σοῖσι· τῶν νῦν οὔ τιν᾽ ἐγὼν ἰδέειν δύναμαι οὐδὲ νοῆσαι, ἀλλὰ καταπτώσσουσι κύνες ὣς ἀμφὶ λέοντα, ἡμεῖς δὲ μαχόμεθα οἱ ἐπίκουροι. λέγει δὲ λαοὺς μὲν τοὺς ἐγχωρίους, ἐπικούρους δὲ τοὺς ἐξ ἀλλοτρίας βοηθοὺς, ὧν ἦν καὶ αὐτὸς ὁ Σαρπηδών. ἐνταῦθα δὲ τὸ πολὺ τοῦ γένους τῶν Πριαμιδῶν παραδηλοῖ· πεντήκοντα γὰρ ἦσαν τέκνα τῷ Πριάμῳ, ὧν οἱ μὲν υἱοὶ αὐτόθεν στρατιῶται, ἀντὶ δὲ τῶν θυγατέρων συνετέλουν εἰς μάχην οἱ γαμβροί. (Vers. 476.) Τὸ δὲ, *κύνες ὣς ἀμφὶ λέοντα, παραβολή μέν ἐστι σύντομος πρέπουσα τῷ καιρῷ. λέοντα δὲ ἴσως ἂν λέγοι τὸν Διομήδην. (Vers. 478.) Οὕτω δὲ τὸν Ἕκτορα αἰτιασάμενος ὁ Σαρπηδὼν αὐξάνει τὴν ἑαυτοῦ χάριν τὴν εἰς τοὺς Τρῶας, ἐνθυμηματικῶς, καὶ λέγει, ὅτι τε μάλα τηλόθεν ἥκει τοῖς Τρωσὶν ἐπίκουρος, 435 τηλοῦ γὰρ Λυκία Ξάνθῳ ἐπὶ δινήεντι, καὶ ὅτι ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπε καὶ νήπιον υἱὸν καὶ κτήματα πολλὰ, καὶ αὐτὰ οὐ τὰ τυχόντα ἀλλὰ ἀναγκαῖα. φησὶ γάρ· (Vers. 481.) τά τ᾽ ἔλδεται ὅς κ᾽ ἐπιδευὴς, ἤγουν ὧν πολλὴν ἂν ὁ ἐπιδεὴς ἔχοι ἔφεσιν· καὶ ὅτι οὔ τι ἔχων ἐνθάδε τοῖον, οἷον ἄν ἠὲ φέροιεν Ἀχαιοὶ ἤ κεν ἄγοιεν, ὅμως καὶ τοὺς ἄλλους Λυκίους ὀτρύνει, καὶ αὐτὸς δὲ μέμονε μάχεσθαι. τύνη δέ, φησιν, ἕστηκας, ἤτοι ἀργεῖς, ἀτὰρ οὐδ᾽ ἄλλοισι κελεύεις λαοῖσι μενέμεν, ἤγουν μένειν, καὶ ἀμύνειν ὤρεσσιν, ὅ ἐστι ταῖς οἰκείαις γυναιξί. (Vers. 486.) Καὶ σημείωσαι ὅτι γενναιότατόν ἐστι νόημα καὶ ἐπιστρεπτικώτατον τὸ λέγειν, *ὡς ἐγὼ μὲν καὶ πατρίδα καὶ γυναῖκα καὶ τέκνα ἀφεὶς καὶ μηδὲν ἐνταῦθα ἔχων ἀλλ᾽ ἢ ἐμαυτὸν καὶ τοὺς σὺν ἐμοὶ Λυκίους κινδυνεύω σὺν τοῖς ἐμοῖς ὑπὲρ Τρωικῶν γυναικῶν· οἱ δὲ νωθρεύονται. οἷς προστίθησιν ὁ Σαρπηδὼν καὶ ὅτι ἡ τοῦ δέοντος τάξις ἀντέστραπται, εἰπών· σοὶ δὲ χρὴ πάντα μέλειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ, ἀρχοὺς λισσομένῳ ἐπικούρων, νωλεμέως ἐχέμεν, ἤγουν πολεμεῖν καὶ ἀντέχειν. νῦν δὲ δηλονότι τὸ ἀνάπαλιν γίνεται καὶ ἡμῖν μάλιστα μέλει τῶν Τρωικῶν καὶ παρακαλοῦμεν εἰς μάχην ὑμᾶς. οὕτω σφοδρὸς ὁ τοῦ Σαρπηδόνος λόγος. διὸ καὶ ὁ Ἕκτωρ, ἀκούσας τοιαῦτα, δηχθήσεται τὰς φρένας, ὅ περ αὐτὸς εἰς τὸν ἀδελφὸν Πάριν ἐποίησε· καὶ ἀριστεύσει πολλὰ, φεύγοντας τοὺς Τρῶας ἐπιστρέψας καὶ συστήσας μέγαν πόλεμον. πᾶς γὰρ παραινετικὸς λόγος, ὡς προεῤῥέθη, δραστικός ἐστι παρὰ τῷ ποιητῇ. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι τὸ λισσομένῳ· οἱονεὶ γὰρ προαναφωνητι*κῶς ἐκτρέπει τὸν Ἕκτορα τοῦ ἀντιφιλονεικῆσαι τὸν Σαρπηδόνα· οὐ γὰρ ἀπὸ ἴσου δικαίου ὥρμηται. διὸ καὶ ἐπάγει· κρατερὴν δ᾽ ἀποθέσθαι ἐνιπήν. τραχύνεσθαι γὰρ οὐ δεῖ κατὰ τῶν ἐπικούρων. ἀλλὰ τοῦτο μὲν χρὴ κατὰ τῶν οἰκείων ποιεῖν, τοὺς δ᾽ ἐπικούρους λίσσεσθαι. στρατηγικὰ οὖν τὰ τοιαῦτα τοῦ Ὁμήρου παραγγέλματα. (Vers. 474.) Ἰστέον δὲ ὅτι γαμβροὶ νῦν μὲν οἱ κοινῶς οὕτω καλούμενοι· ἡ δὲ τραγῳδία ἐν τῷ, κηδεύσας καλοῖς γαμβροῖς, τοὺς πενθεροὺς δηλοῖ, ὡς καὶ αὐτοὺς κατὰ γαμικὸν κτηθέντας συνάλλαγμα. καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ Οἰδίπους, γαμβρὸν ἑαυτοῦ τὸν
573 τῆς Ἰοκάστης ἀδελφὸν Κρέοντα λέγει ὡς ἐξ ἐπι*γαμβρίας συγγενῆ. ἀλλαχοῦ μέντοι κηδεστὴν κυριολεκτῶν αὐτὸν λέγει ἐν τῷ, ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα. τοῖς κασιγνήτοις δὲ εἰκὸς καὶ τοὺς ἄλλους καθ᾽ αἷμα συνεπινοεῖσθαι, καθὰ καὶ τὸ τοῦ ὁμαίμου καὶ αὐθομαίμου ὄνομα ἐν μυρίαις χρήσεσι τὴν ὅλην δηλοῖ συγγένειαν. (Vers. 475.) Τοῦ δὲ ἰδεῖν τὸ νοῆσαι διέστησεν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὐχ᾽ ἁπλῶς, εἴ γε νοῦς ὁρᾷ, ὥς περ καὶ ἀκούει, ἀλλὰ διότι ἔστι νοῆσαι ποτὲ καὶ δίχα τοῦ ἰδεῖν, ὁποῖόν τι καὶ τὸ ἐξ ἀκοῆς μαθεῖν. (Vers. 479.) Τὸ δὲ, τηλοῦ γὰρ Λυκία, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προδεδήλωται, πρὸς διαστολὴν κεῖται τῆς μικρᾶς Λυκίας, ἧς, ὡς προείρηται, ἦρχεν ὁ Πάνδαρος· αὐτὴ γὰρ οὐ τηλοῦ, ἀλλὰ ἐγγὺς τῆς Τροίας ἐστί. Τὸ δὲ, Ξάνθῳ δινήεντι, πρὸς ἀντιδιαστολὴν λέγεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς Λυκιακῆς πόλεως Ξάνθου. ἐκείνη γὰρ Ξάνθος μὲν, οὐ δινήεις δέ· ποταμοῦ γὰρ ἐπίθετον ὁ δινήεις. *(Vers. 481.) Τὸ δὲ ἔλδω, ἐξ οὗ τὸ ἔλδεται, φορτίζεταί ποτε καὶ ἕτερον ε, καὶ ποιεῖ τὸ ἐέλδωρ· καὶ ὅλως εἰπεῖν, καὶ ἔλδω δισυλλάβως λέγεται, καὶ ἐέλδω ἐν τρισὶ συλλαβαῖς, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται. (Vers. 484.) Τὸ δὲ, φέροιεν ἢ ἄγοιεν, φανερὰν διαφορὰν δηλοῖ τοῦ ἄγειν καὶ φέρειν. λέγεται δὲ ὡς ἐπὶ πολὺ ἄγεσθαι μὲν

τὰ ἔμψυχα καὶ βαδιστικὰ, φέρεσθαι δὲ τὰ βασταζόμενα· ὅθεν καὶ τὸ φοράδην ἐπίῤῥημα, ὡς προγέγραπται, καὶ φέρτρον τὸ νεκροφόρον κλινίδιον, καὶ ἐκφορὰ ἡ ταφὴ, καὶ φορεῖον, καὶ ἀναφέρειν τὸ ἀνανήφειν, οὗ τὸ ἐναντίον καταφέρεσθαι. οἶδε δὲ καὶ ὁ κωμικὸς διαφορὰν τῶν δύο τούτων ῥημάτων ἐν τῷ, ἄγομαι, φέρομαι, τὰ χρήματα ἐνεχυράζομαι. λέγει δέ που καὶ Ἡρόδοτος· ἔφερον καὶ ἦγον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ. καὶ πάλιν· ἔφερε καὶ ἦγε πάντας, διακρίνων οὐδένα. καὶ Ὅμηρος δὲ ἀλλαχοῦ· ἦγον μὲν μῆλα, φέρον δ᾽ εὐήνορα οἶνον. (Vers. 485.) Τὸ δὲ τύνη Δωρικὴ καὶ νῦν ἀντωνυμία, *πεζογράφοις ἄχρηστος, κειμένη καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ. (Vers. 486.) Τὸ δὲ ὤρεσσι δηλοῖ μὲν τὸ γυναιξὶν, ἀνδράσι συνεζευγμέναις· τοιαύτην δέ τινα ἔχει διάθεσιν παραγωγῆς. ἔστι ῥῆμα ἀείρω τὸ ὁμοῦ εἴρω καὶ συζευγνύω, ὡς τὸ, σὺν δ᾽ ἤειρεν, ἤγουν συνέζευξε, συνέδησεν. ἐξ αὐτοῦ ῥηματικὸν ὄνομα ἄορ ἡ συνεζευγμένη καὶ ὁμοῦ οὖσα τῷ ἀνδρὶ γυνή. διὰ δὲ τὴν πρὸς τὸ ξίφος συνέμπτωσιν μετατεθὲν τὸ ἄορ γέγονεν ὄαρ, ἐξ οὗ καὶ ἁπλῶς ὀαρίζω τὸ σύνειμι καὶ οἷον συνέζευγμαι καὶ ὁμιλῶ, καὶ ὀαριστὺς ἡ ὁμιλία, καὶ ὀαριστὴς ὁ ὁμιλητὴς, καὶ ξυνάορος κατὰ τὴν τραγῳδίαν, ἡ γυνὴ, καὶ μήν ποτε καὶ ὁ ἀνήρ· καὶ ξυνωρὶς ἡ συζυγία τῶν ἵππων. καὶ τετράορον φάσμα ταύρου, καὶ τέτρωρον τὸ τετράζευκτον, καὶ τετράορες ἵπποι ἐν Ὀδυσσείᾳ. τὸ δὲ ὄαρ συναιρεθὲν γέγονεν ὦρ περισπωμένως, ὡς ἔαρ ἦρ, κέαρ κῆρ, ἄολξ ὦλξ, καὶ πληθυνθὲν ἐγένετο ὦρες, οὗ ἡ δοτικὴ ὤρεσιν Ἰωνικῶς ὡς κύνεσιν, ἄνδρεσιν. *χρῆσις δὲ τῆς μὲν ξυναόρου ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, τὴν σὴν ἀπολάβῃς ξυνάορον· τοῦ δὲ ξυναόρου ἐν τῷ, νύμφας ὀρφανὰς ξυναόρων, ὅ ἐστι συζύγων. (Vers. 490.) Τὸ δὲ, νύκτας τε καὶ ἦμαρ, δηλοῖ μὲν καὶ αὐτὸ τὸ μὴ μόνον ἐν ἡμέρᾳ δεῖν ἐνεργὸν εἶναι τὸν ἀρχηγὸν καὶ ἐπιμελῆ, ἀλλὰ καὶ ἐν νυκτὶ, καὶ μὴ παννύχιον εὕδειν, ὥς που εἴρηται. ἔχει δὲ τὸ ἦμαρ ἀντὶ ἐπιῤῥήματος, οἷον καὶ τὸ αὐτῆμαρ, ἐννῆμαρ. Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου μὲν ὁ Ἄρης τοὺς ὅλους υἱοὺς τοῦ Πριάμου ὀτρύνων εἰς μάχην ὀλίγα τινὰ ἐν πέντε στίχοις ἐδημηγόρησεν· ἐνταῦθα δὲ ὁ Σαρπηδὼν πάνυ εὐπορεῖ πρὸς τὸν Ἕκτορα. αἴτιον δὲ ὅτι οἱ μὲν υἱοὶ τοῦ Πριάμου ἀόριστον ὄνομα, ὡρισμένον δὲ καὶ κύριον ὁ Ἕκτωρ. πλείων δὲ ἀεὶ τοῖς ῥήτορσιν εὐπορία ἐν τοῖς ὡρισμένοις ἐστὶν, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τῶν ἠθοποιιῶν τῶν τε ἄλλων καὶ 436 τῶν Ὁμηρικῶν. δῆλον γὰρ ὅτι ἀορίστων μὲν προσώπων ἠθοποιίας ἐκτιθεὶς Ὅμηρος στενολο*γεῖ· ἐμπλατύνεται δὲ ταῖς ἀπὸ τῶν κυρίων. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (Vers. 472. sqq.) Ἰστέον δ᾽ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι πρὸς μὲν τὸν ἐνδόντα τοῦ πονεῖν καλόν ἐστι ῥηθῆναι τὸ, πῇ δή τοι μένος οἴχεται, ὃ πρὶν ἔχεσκες; πρὸς δὲ τοὺς μὴ εὑρισκομένους ἐν τῷ ψηλαφᾶσθαι οἰκεῖον τὸ, τῶν οὔ τινα ἐγὼν ἰδέειν δύναμαι οὐδὲ νοῆσαι. εἰ δὲ καὶ φεύγουσιν ἀντίπαλόν τινα οἱ ψηλαφώμενοι, προσθετέον καὶ τὸ, ἀλλὰ πτώσσουσι κύνες ὣς ἀμφὶ λέοντα. ὁ δὲ διὰ φιλίαν ἀποδημήσας καὶ τὰ φίλτατα λιπὼν καλῶς ἂν εἴποι τὸ, ἄλοχόν τε φίλην ἔλιπον καὶ νήπιον υἱὸν καδδὲ κτήματα πολλά. πτωχεύων δέ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ ἐρεῖ, ὅτι οὔ τι μοι ἐνθάδε *τοῖον, οἷον ἠὲ φέροιέν τινες ἢ ἄγοιεν. (Vers. 483.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ, τοῖον οἷον. 574 σχῆμα ὂν κάλλους ποιητικὸν, ὁμοίως τῷ, Σαμία μία ναῦς, καὶ, ταμία μία, καὶ τοῖς τοιούτοις, ὅ περ ἐπαναστροφὴν καλοῦσιν οἱ ῥήτορες. *(Vers. 487.) Κἂν ἁπλοϊκῶς διαιτωμένους Ὅμηρος παρεισάγῃ τοὺς ἥρωας, εὐθύς τε χρωμένους κρέασι, καὶ μάλιστα ὀπτοῖς, ἐξ ὧν διὰ τὸ πολὺ τῆς χρήσεως καὶ τὸ ὀπτανεῖον παρῆκται, ἀλλ᾽ οἶδεν, ὥς περ τὴν τῶν οἰωνῶν αἱμύλην, φασὶν, ἄγραν καὶ χρῆσιν, οὕτω καὶ τὴν ἰχθυοφαγίαν. ἐνταῦθα οὖν λέγει διὰ τοῦ Σαρπηδόνος τὸ, μή πως ὡς ἀψῖσι λίνου ἁλόντες πανάγρου ἀνδράσι δυσμενέεσσιν ἕλωρ καὶ κύρμα γένησθε. Ἀψῖδες δὲ δικτύου αἱ καμπαὶ καὶ ἀγκάλαι. Ἰστέον δὲ ὅτι σπάνιον τοῖς ἥρωσι καὶ ἡ τῶν ἰχθύων ἄγρα, ὥς περ καὶ ἡ τῶν πτηνῶν· καὶ οὐκ ἦσαν ὑδροθῆραι παρ᾽ αὐτοῖς, εἰ μὴ ἄρα ἐν λιμῷ, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ παρατετήρηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οἱ πανωλεθρίᾳ περιπίπτοντες οὐκ ἀφυῶς ἂν λέγοιντο ἀψῖσι λίνου πανάγρου ἁλίσκεσθαι. τοιαύτης δέ τινος ἐννοίας ἔχεται καὶ τὸ εἰπεῖν σαγηνευθῆναι τινὰς ὑπὸ πολεμίων. Ὅρα δὲ τὸ πανάγρου· οὐ γὰρ ἁπλῶς ἅπαν λίνον δί*κτυόν ἐστιν, ἀλλὰ τὸ τοιῶσδε σκευασθὲν, ὁποῖον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ πάναγρον, δικτύου εἶδός τι ὄν· ἄλλως γὰρ πολυσήμαντον τὸ λίνον. Φασὶ δὲ τὰ σχόλια δέον εἶναι βαρύνεσθαι τὴν εὐθεῖαν τοῦ ἀψῖσιν, ἵνα λέγηται ἄψις ἢ ὡς Αἰολικὸν, καθὰ καὶ Ἡσίοδος τρισπίθαμον ἄψιν φησὶν, ἢ καὶ ἀναλόγως ὡς ἀπὸ μέλλοντος ὂν, καθάπερ τὸ μέμψις καὶ ὄψις, ὥστε εἶναι τὴν δοτικὴν τῶν πληθυντικῶν ἄψισι προπαροξυτόνως. λέγουσι δὲ καὶ ὅτι ψιλοῦται τὸ ᾱ ἐνταῦθα παραδόξως, καίτοι ἐκ τοῦ

*ἅπτω γινόμενον, ὥς περ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ ἄλυσις, καίτοι στερητικὸν ἔχον τὸ ᾱ, ὅμως καινότερον δασύνεται. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ τροχοῦ ἡ ἀψὶς, δῆλον. φησὶ γοῦν καὶ Παυσανίας, ὅτι ἀψὶς ξύλινος κύκλος τροχοῦ· τὸ δ᾽ ἐπ᾽ αὐτοῦ σιδηροῦν ἐπίσωτρον. Ὅμηρος δὲ τὸν μὲν τροχὸν ὅλον κύκλον ὀνομάζει, τὴν δὲ ἀψῖδα ἴτυν. Λίνον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τῆς νηὸς ἱστίων λέγεται, καὶ ἐπὶ δικτύων κυνηγετικῶν, ὅ*θεν καὶ τὸ, διελινήσατο ὁ λαγωὸς, τουτέστιν ἐξελίνησεν, ἤτοι διεξέφυγε τὰ λίνα. Καὶ φυλάττεται ἡ ῥητορικὴ αὕτη λέξις ἔτι νῦν παρὰ πολλοῖς τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, οἳ καὶ τὰ τοιαῦτα λίνα λινάρια φασίν. ἔστι δ᾽ εὑρεῖν ποτὲ, καθὰ μίτον, οὕτω καὶ λίνον καὶ ἐπὶ μουσικῆς χορδῆς λεγόμενον κατὰ παλαιτάτην χρῆσιν, καθ᾽ ἣν καὶ χέλυς ἡ λύρα λέγεται. αἵ τε γὰρ χορδαὶ ἦν ὅτε λίνεαι ἦσαν, καὶ Ἑρμῆς δέ, φασι, πρῶτος Ἀπόλλωνι σκευωρίαν μουσικὴν ἐξ ὀστράκου χελώνης ἐμηχανήσατο εἰς λύσιν μήνιδος τῆς ἐπὶ κλοπῇ βοῶν ἐκείνου. διὸ καὶ χέλυς ἡ αὐτὴ καὶ λύρα, τοῦτο μὲν ὡς οἷον λύτρα τις, ἐκεῖνο δὲ ὡς ἀπὸ τῆς χελώνης, ἀφ᾽ ἧς χελύω χελύσω ῥῆμα, ὅθεν ἡ χέλυς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ λίνου συστέλλει τὸ δίχρονον, ὡς καὶ ἐν τῇ Ἀσπιδοποιΐᾳ δηλοῦται. διὸ καὶ μετὰ τῆς ληγούσης καὶ παραληγούσης τοῦ ἀψῖσι δάκτυλον ποιεῖ, εἰ καί τινες ἄλλως ποδίζουσι. καὶ οὕτω μὲν καὶ τοῦτο.* (Vers. 489.) *Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις κεῖ*ται καὶ τὸ ὑμὴν ἀντὶ τοῦ ὑμετέραν. φησὶ γὰρ, εὖ ναιομένην πόλιν ὑμήν. ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ ὑμὰ κτήματα λέγει τὰ ὑμέτερα· ὥστε ἔοικεν εὐθεῖα εἶναι ὑμὸς ὁ ὑμέτερος, εἰ καὶ μὴ ἐν χρήσει εὕρηται, ὥς περ καὶ σφὸς ὁ ἴδιος αὐτὸ μὲν σεσίγηται, ἔχει δὲ τὰ ἐξ αὐτοῦ κινούμενα. Ὅτι δὲ καὶ ἀμός ἐστιν ὁ ἡμέτερος ἐν πρώτῳ*
575 *προσώπῳ, δηλοῖ καὶ ὁ γράψας ἀμὸν πατέρα.* *(Vers. 493.) *Ἔδακε φρένας Ἕκτορι ὁ ῥηθεὶς τοῦ Σαρπηδόνος μῦθος· τῷ ὄντι γὰρ σφοδρὸς ἦν καὶ οἷος καθικέσθαι, ὡς προείρηται, τῆς ἐκείνου ψυχῆς. διὸ οὐδὲ* 437
*λαλεῖ τι, ὡς μὴ ἔχων ἀντειπεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ἔδακε θυμὸν, ἐξ οὗ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, μή τι σὴν δάκω φρένα, ἐν ἄλλοις σύγκειται δακέθυμος Ἄτα καὶ ὁ θυμοδακὴς μῦθος. εἰ δὲ μελεδῶνες αἱ φροντίδες, ὡς τὰ μέλη ἔδουσαι, χείρων ἂν εἴη ὁ καταφορικὸς λόγος, οἷα τὸν θυμὸν δάκνων, *ἤτοι αὐτὴν τὴν ψυχήν. τούτοις δὲ συστοιχεῖ καὶ τὸ θυμὸν κατέδειν, καὶ τὸ θυμοφθορεῖν δὲ, ὃ κεῖται παρὰ Σοφοκλεῖ.* (Vers. 495.) *Ἀμφοτεροδέξιος, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν ἀμφιδέξιος, ἔοικε καὶ ὁ Ἕκτωρ εἶναι· πάλλων γὰρ ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ.* (Vers. 496.) *Τὸ, ἤγειρε δὲ Ἕκτωρ φύλοπιν αἰνὴν, ἀφορμὴ ἀλληγορίας ἐστί. καὶ νοητέον καὶ ἐνταῦθα ὅτι ὁ πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς ἀριστεροῖς τοῦ ναυστάθμου καθήμενος Ἄρης, ἤτοι ἀργῶν πόλεμος, ὡς προεγράφη, νῦν, ὡς ἐλελίχθησαν οἱ Τρῶες καὶ ἀντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν, ἀνίσταται οἷον ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ ἐπεγείρεται τῷ Διομήδει. αὐτὸς οὖν καὶ τρωθήσεται ὑπὸ τοῦ Διομήδους ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ οὐχὶ ὁ μυθικὸς Ἄρης.* *(Vers. 502.) *Ἀχυρμιὰ ὀξυτόνως κατὰ περιεκτικὴν ἔννοιαν τόπος ἁλωῆς, ἐν ᾧ πίπτει τὸ ἄχυρον λικμώντων τῶν ἀνδρῶν, ὡς ἔχειν τὸ μ̄ ἀπὸ πλεονασμοῦ. Τὸ δὲ ἄχυρον ἄχνην οὗτος καλεῖ διὰ τὴν εἰς λεπτὰ τομὴν, λέγων· ὡς δ᾽ ἄνεμος ἄχνας φορέει ἱερὰς κατ᾽ ἀλωὰς, ἀνδρῶν λικμώντων, ὅτε τε ξανθὴ Δημήτηρ κρίνει, ἐπειγομένων ἀνέμων, καρπόν τε καὶ ἄχνας, αἱ δ᾽ ὑπολευκαίνονται ἀχυρμιαὶ, ὣς τότ᾽ Ἀχαιοὶ λευκοὶ ὕπερθε γένοντο κονισάλῳ. γίνεται *δὲ ἄχνη παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν καὶ τὸ ἔχω τὸ κρατῶ, ἡ ἀκράτητος, διὰ λεπτότητα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προείρηται. ὡς γὰρ ἀχῆνες οἱ πτωχοὶ παρὰ τὸ μὴ ἔχειν οἱονεὶ ἀεχῆνες, καὶ κατὰ κρᾶσιν ἀχῆνες, οὕτω καὶ ἀέχη, καὶ κράσει ἄχη, ἡ μὴ ἐχομένη, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ ἄχνη, ὡς τεύχη τέχνη καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα· ἐν οἷς καὶ ἡ μυσάχνη, σκῶμμα πόρνης, ἐκ τοῦ μυσάττω, οὗ παρακείμενος μεμύσαχα, ὅθεν ἡ μυσάχνη. ἐκ τούτων δὲ φαίνεται ὅτι οὐχ᾽ ἁπλῶς ἄχυρον ἀλλὰ τὸ τοῦ ἀχύρου λεπτότατον νῦν ἡ ἄχνη δηλοῖ. κατ᾽ ἄλλον δὲ λόγον ταὐτίζονται ἀμφότερα· καὶ ἡ ἄχνη γὰρ παρὰ τὸ μὴ ἔχεσθαι εἴρηται, καὶ τὸ ἄχυρον δὲ ἀέχυρόν τι ἐστί. δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ ὕδατος ἡ ἄχνη λέγεται. κύματος γὰρ ἄχνην φαμὲν ἀκολούθως τῷ ἁλὸς ἄχνη.* (Vers. 499.) *Ἱερὰς δὲ τὰς ἀλωὰς ὀνομάζει οὐ μόνον διὰ τὸ ἀνειμένας εἶναι τῇ Δήμητρι, οἷα τινὰ τεμένη, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τὸ ἐπ᾽ ὠφελείᾳ εἶναι ἀνθρώπων. οὕτω *γὰρ καὶ πόλεις ἱεράς φησιν ὡς ἀνθρώπων οὔσας φυλακτικὰς, καὶ διὰ τοῦτο θείας τινάς· καὶ Δημήτερος ἱερὸν ἀκτήν. Ἀλωὴ δὲ οὐ μόνον ἡ φυτοφόρος γῆ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ ὁ τόπος, ἐν ᾧ πατεῖται ὁ πυρός. ψιλοῦται δὲ τῆς λέξεως ἡ ἄρχουσα, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἰπεῖν, κατ᾽ ἀλωάς. καὶ γράφουσιν οἱ παλαιοὶ τὴν τούτου παραλήγουσαν σὺν τῷ ἰῶτα διὰ τὸ γίνεσθαί, φασιν, ἀπὸ τοῦ ἀλοίω τὸ συντρίβω, ἢ ἐκ τοῦ ἀλοιῶ, ἐκτάσει τοῦ ο̄ εἰς ω̄.* (Vers. 500.) *Λικμᾶν δὲ ἴσως παρὰ τὸ λίαν καὶ*

τὸ καμεῖν, ἐξ ὧν συγκεκόφθαι δοκεῖ· καματηρὸν γὰρ καὶ τὸ λικμᾶν. εἰ δὲ ἴκμενος οὖρος, ἤγουν
ἄνεμος, παρὰ τὴν ἰκμάδα γίνεται, εἴη ἂν καὶ τὸ λικ*μᾶν παρὰ τὸ λᾶ ἐπιτατικὸν μόριον καὶ τὴν 576
οὐρίαν ἰκμάδα, ἧς πολλῆς ὁ λικμῶν δέεται, ὡς ἀνέμοις ἀνύων τοῦ τοιούτου ἔργου τὸ πᾶν. Ξαν-
θὴν δὲ λέγει τὴν Δήμητραν ἀλληγορικῶς, διὰ τὸ τὸν στάχυν τοιούτου χρώματος γεγονότα, εἶτα
ἐπιτήδειον εἶναι θερίζεσθαι. τὸ δ᾽ αὐτὸ χρῶμα καὶ πολλοῖς τῶν σπορίμων ἐπιγίνεται, ὅτε πεπαν-
θῶσι· ξανθίζονται γὰρ καὶ αὐτὰ ἐκ πρασοειδοῦς τοῦ προτέρου χρώματος. Ὅρα δὲ ὅπως γεωργικῶς
λαλεῖ ἐν τῇ παραβολῇ, καιρόν τε θέρους ὑπογράφων καὶ τέχνην λικμήσεως· ἀεὶ γὰρ, ὡς πολλάκις ἔφα-
μεν, πολυμάθειαν καὶ εὐχρηστίαν ἱκανὴν αἱ Ὁμηρικαὶ ἔχουσι παραβολαί. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι εἰς δύο
ταῦτα διαιρεῖ τὸ τῶν λικμώντων τέλος, εἰς καρπὸν καὶ εἰς ἄχνας, ὅ πέρ ἐστιν ἄχυρα, ὡς προείρηται.
Τὸ δὲ κρίνει ἀντὶ τοῦ διαχωρίζει κατὰ τὸ, κρῖν᾽ ἄνδρας κα*τὰ φῦλα. (Vers. 501.) Τὸ δὲ, ἐπειγο-
μένων ἀνέμων, γλυκέως ἐῤῥέθη ὡς ἐπὶ ἐμψύχων, καὶ δηλοῖ σφοδρότητα πνοῆς συγκατεργαζομένης
ταχὺ τοῖς λικμῶσι τὸ ἔργον. Ὁ δὲ καρπὸς ἀπὸ τοῦ κάρφω κάρψω τὸ ξηραίνω, ἐξ οὗ τὸ, κάρψε δέ οἱ
χρόα. ἐξήρανται γὰρ ἐπιλιπόντος τοῦ ἀναβαίνοντος ὑγροῦ ἐν τῇ χλωρότητι. (Vers. 502.) Τὸ δὲ ὑπο-
λευκαίνονται ἀσφαλῶς εἴρηται εἰς ἔμφασιν τοῦ, ξανθὴ Δημήτηρ· ὑπόλευκον γάρ πως καὶ τὸ ξανθὸν,
ὅθεν καὶ κρῖ λέγεται λευκὸν, καίτοι οὐ πάνυ λευκὸν ὄν. (Vers. 503.) Σημείωσαι δὲ ὅπως ἠρέμα
μεταληπτικῶς ὑπέκλεψε τὰς λέξεις. μεταλαβὼν γὰρ τὸ ξανθὸν εἰς ὑπόλευκον, εἶτα τὸ ὑπόλευκον εἰς
λευκὸν, οὕτως ἀποδίδωσι τὴν παραβολὴν, εἰπών· ὣς τότ᾽ Ἀχαιοὶ λευκοὶ ὕπερθεν ἐγένοντο κονισάλῳ.
ξανθοὺς γὰρ κονισάλῳ αὐτοὺς ὤκνησεν εἰπεῖν. (Vers. 504. sqq.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι σχῆμα ἐνταῦθα
ἐστὶ συντομίας, ὃ δὴ λέγεται συλλογισμός. εἰ γὰρ κονισάλῳ λευκοὶ ἐγένοντο οἱ Ἀχαιοὶ, ὃν διὰ μέσων
438 αὐτῶν *ἐκ γῆς οὐρανὸν ἐς πολύχαλκον ἐπέπληγον πόδες ἵππων, λευκὴν ἄρα συλλογιστέον εἶναι καὶ
ἀργιλώδη τὴν ὑποκειμένην γῆν, οὐ μὴν μέλαιναν· οὐ γὰρ ἂν λευκοὶ ἦσαν μελαίνῃ γῇ καταπαττόμενοι.
τοιούτου δὲ ἐῤῥέθη συλλογισμοῦ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ὅτε εἰς ἵππον κατεβαίνομεν, καὶ τὸ, ἱππόθεν
ἐκχύμενοι. καλεῖται δὲ αὐτὸς καὶ ἔμφασις, καὶ ἐστὶν ἀρετὴ λόγου. ὁρισμὸς δὲ αὐτῆς οὗτος· ἔμφασίς
ἐστι λέξις δι᾽ ὑπονοίας αὔξουσα τὸ δηλούμενον, ὥστε τὸ τοιοῦτον περὶ μίαν μόνην λέξιν θεωρεῖται.
Ἔτι σημείωσαι καὶ ὅτι νῦν μὲν ὁ τοιοῦτος κονίσαλος, περὶ οὗ προδεδήλωται, λευκαίνει τοὺς Ἀχαιοὺς,
μετ᾽ ὀλίγα δὲ νύκτα μέλαιναν ποιήσει· τὸ μὲν γὰρ ἐπιπῖπτον τοῖς Ἕλλησι λευκαίνει αὐτοὺς, τὸ δὲ εἰς
οὐρανὸν ἐγειρόμενον ἀμαυροῖ τὸν ἥλιον, ὁποῖά τι νέφος καὶ σκότον ποιεῖ. ἐρεῖ γοῦν· ἀμφὶ δὲ νύκτα
θοῦρος Ἄρης ἐκάλυψε μάχῃ, νύκτα λέγων τὴν διὰ τὸ πολὺ καὶ πυκνὸν τοῦ κονισά*λου ζόφωσιν τοῦ
ἀέρος, ὁποῖά τις καὶ ἀλλαχοῦ γενήσεται, ὅτε ὁ Αἴας ἐρεῖ· Ζεῦ, ποίησον αἴθρην, ἐν δὲ φάει καὶ
ὄλεσσον. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ πράγματος ἐναντίας εἰκόνας ἔλαβε, τοὺς μὲν Ἀχαιοὺς λευ-
κάνας, εἰς δὲ τὸν ἀέρα νύκτα ποιήσας τῷ κονισάλῳ. (Vers. 504.) Πολύχαλκος δὲ οὐρανὸς, ὡς καὶ
ἀλλαχοῦ, ὁ στεῤῥός. διὸ καὶ σιδήρειός που λέγεται, εἰ καὶ ἄλλως ὡς λαμπρὸς χρυσέῳ δαπέδῳ λάμπε-
ται· ἢ ὁ πολὺν ἔχων χαλκὸν μυθικῶς διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἡφαιστότευκτα χαλκοβατῆ δώματα. Τὸ δὲ ἐπέ-
πληγον ἀπὸ ἐνεστῶτος γίνεται τοῦ πεπλήγω, αὐτὸς δὲ ἀπὸ παρακειμένου τοῦ πέπληγα εἰς ἐνεστῶτος
ἀρχὴν ἀνέβη. Συρακουσίων δὲ γλώσσης ἡ λέξις ἐστὶ, καθὰ καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ τὸ ἐπέφυκον καὶ ὅσα
τοιαῦτα, ὡς καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται. (Vers. 505.) Ἐπὶ στρατιᾶς καὶ ἐνταῦθα ἔφη
τὸ μίσγεσθαι, οἷον· ἂψ ἐπιμισγομένων, ὡς καὶ ἐν τῇ δ̄, ὧς τῶν μισγομένων. Ὥς περ Αἰθίοψ καὶ
Αἰ*θιοπεὺς κατὰ διφόρησιν, καὶ ἡγεμὼν ἡγεμονεὺς, καὶ πομπὸς πομπεὺς, οὕτω καὶ ἡνίοχος καὶ
ἡνιοχεὺς, οἷον· ὑπὸ δ᾽ ἔστρεφον ἡνιοχῆες. καὶ πολλὴ τούτου χρῆσις παρὰ τῷ ποιητῇ. Σημείωσαι δὲ
ὅτι κατὰ Αἴλιον Διονύσιον Ἀθήνῃσι καὶ τάγμα ἦν ἀξιόλογον οἱ ἡνίοχοι. κατελέγοντο γὰρ, φησιν, οἱ
εὐπορώτατοι ἁρματοτροφήσοντες. Δύναται δὲ ὁ ἡνιοχεὺς καὶ ἐκ τοῦ ἡνιοχεύω ἡνιοχεύσω εἶναι, ὅθεν
καὶ ἡ ἡνιοχεία. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἡγεμονεύω ἡγεμονεύσω ὁ ἡγεμονεὺς, καὶ ὁ πομπεὺς δὲ ἐκ τοῦ πομ-
πεύω πομπεύσω, ἀφ᾽ οὗ δὴ ῥήματος καὶ τὰ παρ᾽ Ἀττικοῖς πομπεῖα, σκεύη ἐκεῖνα χρήσιμα ἐν δημοσίαις
πομπαῖς. *(Vers. 506.) Τὸ, μένος χειρῶν ἰθὺς ἔφερον, ἀντὶ τοῦ, ἐμάχοντο ἀντικρύ· ὡς καὶ ἀλλαχοῦ 577
ἐρεῖ ὁ ποιητής. Καὶ ὅρα τὸ ἔφερον ἢ ἀντὶ τοῦ ἐπῆγον ῥηθὲν καταχρηστικῶς ἢ ἀντὶ τοῦ ἐκίνουν. ἐκ δὲ
τοῦ τοιούτου φέρω καὶ φορὰ ἡ κίνησις. (Vers. 507.) Ἐπεὶ Ἄρης εἶδε τὴν Ἀθηνᾶν οἰχομένην,

ἢ *πέλεν Δαναοῖσιν ἀρηγὼν, νύκτα ἐκάλυψε μάχῃ, καὶ ἴσχυσε Τρωσὶ θυμὸν ἐγεῖραι, ἀρήγων αὐτοῖς κατὰ τὴν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐφετμὴν ἤτοι κατὰ τὸ εἱμαρμένον. Καὶ σημείωσαι ὅτι Ἀθηνᾶς ἀπέλευσις, ἤγουν φρονήσεως, Ἄρεος ἐνδημίᾳ γίνεται, ἤγουν ἀφροσύνης καὶ ἀλογίας, ὡς καὶ φωτὸς ἀπέλευσις παρουσία σκότους ἐστί. (Vers. 510.) Τὸ δὲ θυμὸν ἀγεῖραι τοῖς Τρωσὶν οὐ μόνον τὸ εἰς θυμὸν κινῆσαι ἐστὶ καὶ πολεμικὸν χόλον συναγαγεῖν, οὗ σκεδασθέντος δεῖμα ὑπεισῆλθε τὰς ἑκάστων ψυχὰς, ἀλλὰ καὶ τὸ εἰς εὐψυχίαν ὑποκινῆσαι. ἀλλαχοῦ γοῦν ἐπί τινος συνθέτως ἐρεῖ θυμηγερέων, ἤτοι ἐκ λειποψυχίας συνάγων θυμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων οὐκ ἀγεῖραι γράφουσιν, ἀλλὰ Τρωσὶ θυμὸν ἐγεῖραι, ὡς οἷον ἀναπίπτοντα ἢ εὕδοντα. μετ' ὀλίγα δὲ καὶ πόνον ἐγείρει Ἀπόλλων καὶ Ἄρης καὶ Ἔρις. (Vers. 506.) Νύκτα δὲ τὸν πρὸ ὀλίγων δηλωθέντα σκότον ἀέριον λέγει. εἴη δὲ ἂν ἡ τοιαύτη νὺξ οἰκεία τῷ *δεινῷ Ἄρεϊ, καὶ οὐ τὰ ὑπώπια νυκτὶ ἐοικέναι καλῶς ἂν λέγοιντο· καί πως ὅπλον καὶ αὐτὴ Ἄρεος, ὡς καὶ Διὸς ἀστραπὴ καὶ Ἀθηνᾶς αἰγὶς καὶ Ποσειδῶνος τρίαινα. καὶ ἄλλως δὲ σύμβολον ἡ τοιαύτη νὺξ θανάτου καὶ τοῦ κατ' αὐτὸν σκότου, ὧν ὁ Ἄρης αἴτιος. Τὸ δὲ ἐκάλυψεν ἀντὶ τοῦ, δίκην καλύμματός τινος κατεπέτασε. (Vers. 507.) Τὸ δὲ ἀρήγων ἡ μετοχὴ παρηχοῦν πρὸς τὸ ἀρηγὼν ὀξύτονον ὄνομα, ὃ δηλοῖ μὲν τὴν βοηθὸν, παράγει δὲ τὴν ἀρωγὴν καὶ τὸν ἀρωγὸν, οὐχ' ὁμοῦ κεῖται μετὰ τοῦ ἀρηγὼν, ἀλλὰ μεσοσυλλαβοῦσι στίχοι τρεῖς, ἵνα μὴ τεχνασθείη λόγου κάλλος ἄκαιρον. (Vers. 509.) Ἐφετμὴν δὲ καὶ κέλευσιν εἰπεῖν ταὐτόν ἐστι. διὸ εἰπὼν, τοῦ δ' ἐκραίαινεν ἐφετμὰς, ἐπάγει· ὅς μιν ἀνώγει. Ἐν τούτοις δὲ καὶ χρυσάορον τὸν Ἀπόλλωνα λέγει πρός τινα ὁμοιότητα τοῦ ἀργυρότοξος. ἡ δὲ ἀλληγορία
37 εἰς ταὐτὸν ἄγει τοῦτον τῷ ἐν τῇ καθ' Ἡσίοδον Θεογονίᾳ μυθευομένῳ Χρυσαόρῳ. *(Vers. 512.) Ἐν 439
τῷ, Αἰνείαν μάλα πίονος ἐξ ἀδύτοιο ἧκε, καὶ ἐν στήθεσσι μένος βάλε, τὴν Τρωικὴν δαψιλῆ θυτικὴν δηλοῖ, ἣν καὶ ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς φθάσας ἐπῄνεσε. Πῖον δὲ ἄδυτον ἄλλον τρόπον ἢ περ τὸ πῖον ζῷον· τοῦτο μὲν γὰρ πιαίνειν ἔχει βωμὸν καὶ ἄδυτα, ἐκεῖνα δὲ πιαί*νεται. (Vers. 514.) Ἐπὶ φίλῳ ἀνακομισθέντι ἔκ τινος κακοῦ εἴποις ἂν τὸ, ὁ δεῖνα ἑτάροισι μεθίστατο, οἱ δ' ἐχάρησαν, ὡς εἶδον ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα καὶ μένος ἐσθλὸν ἔχοντα. ἔστι δὲ τὸ μεθίστατο μὲν ἀντὶ τοῦ συνίστατο, ὡς καὶ τὸ ὑπερφιάλοισι μετελθὼν ἀντὶ τοῦ συνελθών. Τὸ δὲ ἀρτεμέα ἀντὶ τοῦ ὑγιῆ, οἱονεὶ ἀτεμέα τινὰ καὶ σῶον, ἢ ἄρτιον, ὅθεν καὶ Ἄρτεμις, φασιν, ἡ περιποιουμένη ὑγείαν, ὡς καὶ Ἀπόλλων οὔλιος ὁ ποιῶν οὔλειν ἤτοι ὑγιαίνειν κατὰ τὸ, οὖλέ τε καὶ μέγα χαῖρε. Ἄρταμος μέντοι ἐν δυσὶν ἄλφα ὁ εἰς ἄρτια τέμνων καὶ διαιρεύων, ὅς ἐστι κρεουργὸς, μάγειρος, φονεὺς, οὗ ἡ χρῆσις καὶ παρὰ Λυκόφρονι.

578* (Vers. 516.) Τὸν Αἰνείαν κακῶς παθόντα ὑπὸ τῆς ἐκ Διομήδους πληγῆς καὶ παραδόξως φανέντα οὐ μόνον ζῶντα ἀλλὰ καὶ ὑγιῆ, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ μένος ἔχοντα καὶ τοῦτο ἐσθλὸν ἰδόντες οἱ ἑταῖροι ἐχάρησαν μὲν, ὡς ἀνωτέρω ἔκκειται, οὐ μὴν ἐπολυπραγμόνησαν μεταλλήσαντες τὰ κατ' αὐτόν· οὐ γὰρ ἔα, φησὶ, πόνος ἄλλος, ὃν Ἀργυρότοξος ἤγειρε καὶ Ἄρης καὶ Ἔρις. ἔνθα σημείωσαι ὅτι ἀληθῶς διὰ τὸ ἀθεράπευτον πάντῃ καὶ ὡς εἰπεῖν ἀπαραμύθητον καὶ ἀναλληγόρητον εἶναι τὸν μῦθον, ὡς καὶ προείρηται, οὐκ ἐθέλει διασκευάζειν τὰ κατ' αὐτὸν ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τρόπον τινὰ λέγει καὶ τῷ ἀκροατῇ ὅτι Μηδὲ σὺ τὰ τοιαῦτα μετάλλα. (Vers. 517.) Τὸ δὲ, οὐ γὰρ ἔα πόνος ἄλλος, ἀσχολουμένῳ περί τι ἀνθρώπῳ ἁρμόζει. (Vers. 516.) Περὶ δὲ τοῦ μεταλλᾶν ἑτέρωθι δηλοῦται· οὗ παράγωγον παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ με*ταλλεύειν, ἵνα ᾖ ὡς συλῶ συλεύω, οὕτω μεταλλῶ μεταλλεύω.

*(Vers. 519. sqq.) Οἱ δύο Αἴαντες καὶ Ὀδυσσεὺς δὲ καὶ Διομήδης οὐ μόνον ὤτρυνον τοὺς Δαναοὺς πολεμίζειν, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἔμενον ἀσφαλῶς ἐν τῷ πολέμῳ πυκνωθέντες, καὶ διὰ τοῦτο, φησὶ, νεφέλῃσιν ἐοικότες, ἅς τε Κρονίων νηνεμίης ἔστησεν ἐπ' ἀκροπόλοισιν ὄρεσιν ἀτρέμας, ὄφρα, ἤγουν ἕως, εὕδῃσι μένος Βορέαο καὶ ἄλλων ζαχρειῶν ἀνέμων, οἵ νέφεα σκιόεντα πνοιῇσι λιγυρῇσι διασκιδνᾶσιν ἀέντες. Καὶ σημείωσαι ὅτι νῦν μὲν νεφέλαις ἐρημούσαις εἰκάζει τοὺς ἥρωας τούτους. ἀρκεῖ γὰρ καὶ τὸ μόνον δυνηθῆναι ἀντιστῆναι. πρό δέ γε τούτου νέφει κινουμένῳ τὰς τῶν Αἰάντων εἴκασε τάξεις, ὡς προγέγραπται. ἐποίησε δὲ ἐκεῖνο μὲν διὰ τὴν ὁρμὴν, τοῦτο δὲ διὰ τὴν μονήν. (Vers. 523.) Ὅρα δὲ τὸ νηνεμίας, σχῆμα ὂν Ἀττικὸν ἐλλειπτικόν. τὸ γὰρ τέλειόν ἐστι νηνεμίας οὔσης, ἢ ἐν καιρῷ νηνεμίας, ἢ ἐπὶ νηνεμίας· ὁποῖα εἰσὶ καὶ τὸ θέρους καὶ χειμῶνος καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας· καὶ αὐτὰ γὰρ ὁμοίως ἐλ*λειπτικῶς προάγεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον κατὰ τὴν παροιμίαν ἀνέμοις θάλασσα δουλεύει

καὶ πῦρ, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ νέφη. νηνεμίας μὲν γὰρ οὔσης ἵστανται, ἀνέμων δὲ πνοαῖς διασκίδνανται, λυομένης τῆς πυκνώσεως, ὡς καὶ οἱ ἥρωες οὗτοι οὐ μέχρι τέλους ἐστήξονται ἐν πυκνότητι, ἀλλὰ μετὰ μικρὸν κινηθέντες συῤῥήξουσι πόλεμον. Τὸ δὲ ἔστησε τὸν ἐν τοῖς νέφεσι δηλοῖ στηριγμὸν ἐξ ἀκινησίας. ἔστι δὲ ἄλλως καίριον ἐπ᾽ αὐτῶν καὶ τὸ ἐκρέμασε. Ζεὺς δὲ αὐτὰς ἔστησεν, ἤγουν ἀὴρ νήνεμος. Ἀκροπόλοις δὲ ὄρεσιν, ὡς ἄν τις εἴποι, οὐρανίοις, ὧν τὸ ἄκρον ἐφικνεῖσθαι δοκεῖ τῶν ἀνωτάτω πόλων. ὅτι δὲ καὶ παρὰ τὸ πολεῖν γίνεται, ὅ ἐστιν ἀναστρέφεσθαι, ἡ λέξις ὁ πόλος, καὶ τί τὸ ἐκεῖθεν δηλούμενον, ἀλλαχοῦ φανεῖται. καὶ ἄλλως δὲ τὸ ἀκροπόλοις ὅμοιόν ἐστι τῷ ἀνωφόροις, ἐν οἷς δηλαδὴ ὁ πολῶν, ὅ ἐστιν ἀναστρεφόμενος, εἰς ἄκρον φέρεται. Δοκεῖ δὲ παροξυτονεῖ*σθαι καὶ ἡ εὐθεῖα τοῦ ἀκροπόλοις, καθὰ καὶ τὰ κατ᾽ αὐτό. τὰ γὰρ παρὰ τὸ πολῶ, εἰ μὲν προθέσει σύγκεινται προηγουμένῃ, προπαροξύνονται, οἷον ἀμφίπολος, πρόπολος, πρόσπολος· εἰ δὲ ὀνόματι, παροξύνονται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ὀνειροπόλος, μαντιπόλος, οἰωνοπόλος, θυηπόλος, ὁ καὶ ἱερεὺς καὶ θυοσκόος δὲ ἐν Ὀδυσσείᾳ. οὕτω γοῦν ἀναλόγως καὶ ἀκροπόλος. ὁμοίως δὲ καὶ μυστιπόλος καὶ αἰπόλος καὶ θαλαμηπόλος καὶ δικασπόλος ὁ καὶ θεμιστοπόλος. (Vers. 524.) Τὸ δὲ ἀτρέμας, ὥς περ ἦν ἐπίῤῥημα ἐν τῷ, (Lib. β. v. 200.) δαιμόνιε, ἀτρέμας ἧσο, οὕτω καὶ ἐνταῦθα. οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον καὶ δίχα τοῦ σ λέγουσιν αὐτὸ, οἷον,
440 οὔκουν *ἀτρέμ᾽ ἕξεις, παρὰ τῷ κωμικῷ. καὶ τὸ εὐθὺς δὲ καὶ ἰθὺς τὰ ἐπιῤῥήματα ὁμοίως ἀπάγουσι 579
τὸ σ ἐν τῷ εὐθὺ καὶ ἰθύ· ὅθεν καὶ τὸ κατ᾽ εὐθὺ καὶ κατ᾽ ἰθύ. Τὸ δὲ εὕδησιν ὡς ἐπὶ ἐμψύχων εἴρηται, διότι καὶ θεῖόν τι γένος ὁ μῦθος οἶδε τοὺς ἀνέμους. Ἔχει δέ τι καὶ ἀφελείας καὶ γλυκύτητος τὸ εἰπεῖν ἑστάναι τὰ νέφη, ἕως οἱ ἄνεμοι εὕδουσιν, ὡς εἰ καὶ δοῦλοι ἐφεστᾶσι κοιμωμένοις δεσπόταις, κινησόμενοι μετὰ τὴν ἐκείνων ἔγερσιν. Τοῦ δὲ Βορέου ἐνταῦθα ἔοικε μόνου μνησθῆναι κατά τινα ἐξοχὴν διὰ τὸ τοῦ ἀνέμου φερέσβιον καὶ ζωοφόρον, ὅ περ παραδηλοῖ ὁ Ζέφυρος, ὃς καὶ Βορέας παρὰ τὴν βορὰν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἐτυμολογεῖσθαι δοκεῖ, ὡς τροφῆς ὢν αἴτιος διὰ τὸ ἁδρύνειν τοὺς στάχυας. δύναται δὲ καὶ καθὰ βορὸν ὕδωρ διὰ τὴν ἐκ ψυχρίας κενεαγγίαν λέγεται, οὕτω καὶ ἄνεμος βορέας ὁ *διὰ τοιοῦτον αἴτιον βορότητος αἴτιος ὤν. (Vers. 525.) Ὥς περ δὲ ζάλη ἡ μεγάλη ἄελλα, οὕτω καὶ ζαχρηεῖς ἄνεμοι οἱ ἄγαν χρειώδεις· πάντες γὰρ ἡμῖν χρήσιμοι. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ γράφεται ἡ παραλήγουσα διὰ διφθόγγου, ἔχουσα ἢ τὸ ε καὶ ι ἢ τὸ η μετὰ τοῦ ι. ἐὰν δέ γε διὰ μόνου τοῦ η γράφεται, λέγοι ἂν ζαχρηεῖς τοὺς ἄγαν βαρεῖς ἀπὸ τοῦ χράω τὸ ἐπιπίπτω, ὡς τὸ, μητέρι μοι μνηστῆρες ἐπέχραον· καὶ παρὰ Ἡροδότῳ, ἐνέχραεν εἰς τὸ πρόσωπον τὸ σκῆπτρον. ὅθεν καὶ ζαχρηεῖς ἴσως ἄνεμοι οἱ ἄγαν ἐπιπίπτοντες, οἳ καὶ δύνανται μάλιστα σκεδάσαι νέφη, ὧν καὶ αἱ πνοαὶ λιγυραὶ διὰ τὸ μετὰ ψόφου ποιοῦ τινὸς πνέειν· οὗ πρὸς ὁμοιότητα καὶ μάστιξ λιγυρὰ ἡ ἐν ἀέρι ψοφοῦσα. οὐ μόνον δὲ ἀνέμων ἐπίθετον τὸ ζαχρηὲς, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ ἐπὶ στρατιωτῶν ἡ λέξις εὑρεθήσεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον οὔρεα σκιόεντα ἀλλὰ καὶ νέφεα. ἐρεῖ δέ που καὶ μέγαρα σκιόεντα. (Vers. 526.) Τὴν δὲ παρίσωσιν τοῦ *πνοιῇσιν λιγυρῇσιν, ἐζήλωσεν ὁ εἰπὼν, σμερδνῇσι γαμφηλῇσι συρίζων φόνον. Τοῦ δὲ ἀέντες τὸ θέμα καὶ τὸν ἀήτην ποιεῖ καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἄημα καὶ τὸν ἄνεμον δὲ ἐπενθέσει τοῦ ν. (Vers. 520.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται περὶ τῶν δηλωθέντων ἡρώων καὶ τὸ, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν, ἤγουν ἐδειλίασαν, οὔτε ἰωκὰς, ἀλλ᾽ ἔμενον, νεφέλαις ἐοικότες, ὡς εἴρηται· ἃ δὴ θαρσαλεότητός ἐστιν ἐνδεικτικά. ἔστι δὲ τοῦ μὲν ἐδείδισαν ἀρχὴ τὸ δεδίω, ἐξ οὗ ἐπενθέσει τοῦ ι δειδίω, ὅθεν δειδία ἡ νύξ· τοῦ δὲ ἰωκὰς ἡ διωκὴ, ὡς καὶ τοῦ ἰωχμοῦ ὁ διωγμὸς, ἀπελθόντος τοῦ ἐν ἀρχῇ συμφώνου, ὡς καὶ ἐν τῷ, σῦς ὗς καὶ τοῖς ὁμοίοις. ἐδύνατο δὲ καὶ ἴωκας εἶναι προπερισπωμένως διὰ τὸ καὶ ἑνικὴν αἰτιατικὴν Ὁμηρικῶς εἶναι τὴν ἰῶκα. *(Vers. 528. sqq.) Σαρπηδὼν μὲν ἄδειαν ἔχων πολέ- 33
μου μακρὰ ἐδημηγόρησε πρὸς Ἕκτορα, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων ἐν ἀκμαίᾳ μάχῃ μὴ ἔχων πολυλογεῖν, βραχέα τινὰ λέγων, ὀτρύνει τοὺς Ἀχαιούς. φησὶ γὰρ ὁ ποιητὴς, ὅτι ἀν᾽ ὅμιλον ἐφοίτα, πολλὰ, ἢ μακρὰ, κελεύων· ὦ φίλοι, ἀνέρες ἐστὲ καὶ ἄλκιμον ἦτορ ἕλεσθε, ἀλλήλους τ᾽ αἰδεῖσθε κατὰ κρατερὰς ὑσμίνας. εἶτα ἐπιπλέκει γνωμικὸν, ὃ καὶ ἀλλαχόθι οὕτως ἐρεῖ· αἰδομένων δ᾽ ἀνδρῶν πλέονες σόοι ἠὲ πέφανται. φευγόντων δὲ οὔτ᾽ ἂρ κλέος ὄρνυται οὔ τέ τις ἀλκὴ, ἤγουν οἱ φεύγοντες σὺν τῷ ἀκλεεῖς εἶναι οὐδὲ ἄλκιμόν τι ποιοῦσι, προβάλλοντες ἑαυτοὺς εἰς ἀναίρεσιν. καὶ ταῦ*τα εἰπὼν εὐθὺς ἀκοντίζει καὶ βάλλει πρόμαχόν τινα, ἵνα δείξῃ ὅτι τέλειός ἐστι στρατηγὸς, οὐ μόνον λόγοις θαῤῥύνων, ὃ πᾶς τις ἂν ποιήσειεν, ἀλλὰ

καὶ ἔργου προάρχων, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐποίουν οἱ ἥρωες τούς τε ἄλλους ὀτρύνοντες καὶ αὐτοὶ μένον-
τες. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ αἰδοῦς ἔπαινον, ὅπως σωτηρία ἐστὶ τοῦ στρατεύματος, ὥς περ αὖ
πάλιν ψόγον φυγῆς ὡς ὀλεθρίου. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἐν ἑνὶ τούτῳ τόπῳ καὶ περισπωμένως οἶδε καὶ
βαρυτόνως τὸ ῥῆμα τῆς αἰδοῦς ἐν τῷ αἰδεῖσθε ὡς ποιεῖσθε, καὶ ἐν τῷ αἰδομένων ὡς ἀδομένων· ὁποῖόν
580 τι ἐστὶ καὶ τὸ τῆς μάχης ῥῆμα, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. καὶ αὐτὸ γὰρ καὶ *περισπᾶται καὶ βαρύνεται,
καθὰ σὺν ἄλλοις προδεδηλωμένοις καὶ τὸ ὁμιχῶ ὁμιχήσω· ἔστι γὰρ βαρυτόνως ὀμίχω, ὡς δῆλον ἐκ
τοῦ ὤμιξεν αἷμα, καὶ χολὴν ἐτίλησεν. οὕτω δὲ καὶ εἰλῶ καὶ εἴλω ἐν τόπῳ ἑνὶ ὁμοῦ, οἷον· εἰλομένων·
12 εἴλει δὲ ὁ δεῖνα. *(Vers. 555.) Πρὸ μικροῦ μὲν ὁ Αἰνείας ἶσον ἐῤῥέθη τιμᾶσθαι τῷ Πριαμίδῃ Ἕκτορι, 441
ἐνταῦθα δὲ τοῦ Αἰνείου ἑταῖρον τινὰ κτείνει ὁ Ἀγαμέμνων, ὃν οἱ Τρῶες ὁμῶς Πριάμοιο τεκέεσσιν
ἐτίμων. Διὰ τί; ἐπεί, φησι, θοὸς ἦν μετὰ πρώτοισι μάχεσθαι. καὶ δοκεῖ μὲν τοῦτο μείζονος τιμῆς
ἢ καὶ ἴσης τῷ Αἰνείᾳ εἶναι δηλωτικόν· ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τὸ τοῦ Αἰνείου ἐνδοξότερον. καὶ γὰρ ὁ Ἄρης
εἶπεν ἐκεῖ, ὅτι Κεῖται ἀνὴρ, ὁ Αἰνείας δηλαδὴ, ὃν ἶσον ἐτίομεν Ἕκτορι δίῳ, ἤγουν ὃν καθὰ καὶ τὸν
Ἕκτορα οὐ μόνον ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ θεοὶ ἐτιμῶμεν. εἰ τοίνυν καὶ θεοῖς τιμᾶται ὁ Αἰνείας, πλέον
ἄρα τιμᾶται ἤ περ ὁ ἑταῖρος αὐτοῦ ὁ τοῖς Πριαμίδαις ἐπίσης τιμώμενος. ἔτι δὲ οὗτος μὲν ὡς θοὸς
20 μαχητὴς καὶ ὡς εἰπεῖν βοηθόος τιμᾶται, ὁ δὲ Αἰ*νείας καὶ ὡς εὐγενής. ὅρα δὲ ὡς παρακολουθεῖ καὶ
τῇ ἀνδρίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἀρεταῖς τιμὴ ὡς οἷά τις ἀδάπανος ἀμοιβή. (Vers. 539.) Νείαιρα γαστὴρ
οὐ μόνον, δι᾽ ἧς τὰ σιτία νέονται, ὅ ἐστι πορεύονται, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐσχάτη· ὅθεν καὶ ἡ γυναικεία ὑστέρα
36 μετείληπται. *(Vers. 543. sq.) Φηρὴ, πόλις Μεσσηνιακὴ κατὰ Πελοπόννησον, ἐν ᾗ Διοκλῆς τις ἦν,
ὁ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κείμενος, ἀφνειὸς, γένος ἐκ ποταμοῦ Ἀλφειοῦ, ὅς εὐρὺ ῥέει Πυλίων διὰ γαίης,
τουτέστιν οὐ μένει ἀεὶ κατὰ χώραν, ἀλλ᾽ ὑπερβαίνων τὴν κοίτην εὐρύνεται, ὃ δὴ μέχρι καὶ νῦν φαίνε-
40 ται ποιῶν, καθὰ καί τινες ἄλλοι εὐρύ τε ῥέειν ἐν διαλύσει λεγόμενοι καὶ εὐρυρέειν συν*θέτως. διὰ τί
δὲ λέγεται Ἀλφειὸς, εἴρηται μὲν καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ νῦν δὲ, ὡς ἐν ὀλίγῳ ὑποδηλῶσαι, καλεῖται οὕτω
διὰ τὸ κατά τινα ἰδιότητα δύνασθαι ἀλφοὺς θεραπεύειν, ὅθεν καὶ αὐτὸς Ἀλφὸς καὶ πλεονασμῷ τῆς
ει διφθόγγου Ἀλφειὸς, ὡς ἀδελφὸς ἀδελφειὸς, ἀφνὸς ἀφνειός. Παραλόγως δὲ ἡ Φηρὰ κατὰ τοὺς
παλαιοὺς ὀξύνεται, ὡς οὕτω τετριμμένη τῇ παραδόσει· ἄλλως γὰρ τὰ εἰς ρα δισύλλαβα μονογενῆ τῷ η
παραληγόμενα βαρύνεται, πήρα, θήρα, Ἥρα. (Vers. 546. sqq.) Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις
τοῖς τόποις πολλὴν ἱστορίαν κατασπείρει ὁ ποιητὴς ἄλλοις τε τρόποις καὶ διὰ τοῦ γενεαλογεῖν Τρῶάς
581 τε καὶ *Ἕλληνας πίπτοντας, καὶ ὅτι ἔοικε σχετικῶς πως ἔχειν καὶ ὁ Διοκλῆς πρὸς τὸν ἐγχώριον ποταμὸν
Ἀλφειόν. διὸ καὶ υἱὸς αὐτοῦ εἶναι μυθεύεται, ὃς δὴ λόγος καὶ ἑτέρους τῶν ἡρώων ἐκ θαλάσσης
ἢ πηγῆς ἢ ποταμοῦ κατάγει τινὸς καὶ ὅλως ἐκ τόπων τινῶν, οἷς ἐκεῖνοι ἔχαιρον, ὡς προδεδήλωται.
Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παλαίτατον ἔθος ἦν τοὺς ἐγγόνους καλεῖσθαι τοῖς τῶν πάππων ὀνόμασιν εἰς ἀνά-
μνησιν τῶν προγόνων καὶ ἵνα δοκοῖεν ὡς οἷον ἀναζῆν οὕτω οἱ θανεῖν φθάσαντες, καὶ ἄλλως δὲ, ἵνα
ἐξαρκοῖεν τῷ γοῦν ὀνόματι ἐπὶ πλεῖον καὶ οὕτω πως ἀπαθανατίζοιντο. ἐνταῦθα γοῦν Ἀλφειοῦ Ὀρσί-
λοχος, τοῦ δὲ Διοκλῆς, οὗ διδυμάονες Κρήθων τε καὶ Ὀρσίλοχος ὁμώνυμος τῷ πάππῳ, οὓς ἀναιρεῖ
ὁ Αἰνείας. (Vers. 550.) Ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις γνῶναι καὶ ὡς ὁ ἡβῶν ὡραῖος ἤδη ἔστι τοῦ πολεμεῖν.
10 Κρήθων οὖν καὶ Ὀρσίλο*χος ἡβάσαντε Ἴλιον εἰς εὔπωλον ἅμ᾽ Ἀργείοισιν ἑπέσθην. λέγεται δὲ ἥβη
ἡ πρώτη τε τρίχωσις τῶν αἰδοίων, καὶ ὁ τριχούμενος ἐκεῖνος τόπος, ἔτι δὲ καὶ ὁ καιρὸς, καθ᾽ ὃν γίνεται
τοῦτο· ἐξ ὧν παρονομάζεται ὁ ἡβῶν ὁ τὰ πρὸ τούτου ἀπότριχος κατὰ τοὺς παλαιούς. ἐτυμολογεῖται
δὲ ἀπὸ τοῦ ἤδη τις οὖσα κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καὶ τροπῇ Βοιωτικῇ τοῦ δ εἰς β ἥβη. διὸ καὶ ὁ ποιη-
τής που φησί· καὶ δ᾽ ἔχει ἥβης ἄνθος, καὶ ἀλλαχοῦ δέ· τοῦ περ χαριεστάτη ἥβη. (Vers. 551.) Εὔ-
πωλος δὲ Ἴλιος ἀντὶ τοῦ εὔιππος ἢ εὔγειος καὶ ἀγαθὴ πωλεῖσθαι ἤτοι βωλοστροφεῖσθαι. (Vers. 648.)
Διδυμάονες δὲ διδύμων διαφέρουσι, καθότι οὗτοι μὲν ἀδελφοὺς δηλοῦσιν, οἱ δὲ δίδυμοι οὐκ ἐξ
ἀνάγκης. κεῖται γὰρ ἡ λέξις καὶ ἐπὶ ἁπλῶς δυάδος. διδύμους γοῦν ἀνεψιοὺς ἡ τραγῳδία οἶδε τοὺς
ἁπλῶς οὕτω δύο. τοιοῦτον καὶ τὸ, διδύμην Ἐριννὺν, καὶ, διδύμων πελαγέων· καὶ οἱ ὄρχεις δὲ οὕτω
20 δίδυμοι. ἐκτείνει δὲ ὁ διδυμάων *τὴν παραλήγουσαν ἀναγκαίως διὰ μέτρου χρείαν. διὸ καὶ διὰ τοῦ ο
μικροῦ κλίνεται ὁμοίως τῷ Μαχάων Μαχάονος, εἰ καὶ ἄλλως ὡς παρώνυμον ὤφειλε τὸ ω τῆς εὐθείας

442 φυλάσσειν διόλου. Ἐν τούτοις δὲ κείμενον τὸ, παῖδε γενέσθην, φησὶ γάρ· ἐκ δὲ Διοκλῆος διδυμάονε παῖδε γενέσθην, πρωτόθετόν ἐστι τῆς παιδογονίας καὶ τῶν παιδογόνων. Τὸ δὲ Διοκλῆος κατὰ τὸ Ἡρακλῆος κλίνεται. Τοῦ δὲ Κρήθωνος ἡ ἄρχουσα διὰ τοῦ η γράφεται κατὰ τὸν Κρηθέα καὶ τὴν Κρηθηίδα, οἷς βοηθεῖ ὁ Κρᾶθις εἰς τὴν γραφήν. (Vers. 553.) Τὸ, τοὺς δὲ τέλος θανάτοιο κάλυψε, περίφρασίς ἐστι τοῦ ἔθανον· ὅθεν λαβὼν Σοφοκλῆς ἔφη· τὸν τελευταῖον βίον κρύψων, ἤγουν τεθνηξόμενος. *(Vers. 554. sqq.) Τοὺς τοῦ ῥηθέντος Διοκλέους παῖδας, πεσόντας ὑπὸ τοῦ Αἰνείου, σεμνύνων ἐν παραβολῇ Ὅμηρός φησιν· οἵω τώ γε λέοντε δύω ὄρεος κορυφῇσιν ἐτραφέτην ὑπὸ μητρὶ, βαθείης τάρφεσιν ὕλης· τὼ μὲν ἄρ᾽ ἁρπάζοντε βόας καὶ ἴφια μῆλα σταθμοὺς ἀνθρώπων κεραΐζετον, ὄφρα καὶ αὐτοὶ ἀνδρῶν ἐν παλάμῃσι κατέκταθεν ὀξέϊ χαλκῷ· τοίω τὼ, ἤγουν τοιοῦτοι οὗτοι, χείρεσσιν ὑπ᾽ Αἰνείαο δαμέντες καππεσέτην, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇ*σι. καὶ ὅρα ὡς διὰ συνήθη ποικιλίαν τῇ ἀπὸ τῶν λεόντων πλατείᾳ παραβολῇ τὴν συντομωτάτην ἐν τῷ τέλει συνέπλεξε τὴν ἀπὸ τῶν φυτῶν. καὶ ἦν αὕτη μὲν ἀπὸ τῆς σωματικῆς εὐφυΐας, ἡ δὲ πρὸ αὐτῆς ἀπὸ τῆς κατὰ ψυχὴν ἀνδρικῆς διαθέσεως. (Vers. 556.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, εἰπόντος ἐνταῦθα τοῦ Ὁμήρου κατὰ δυϊκὸν ἀριθμὸν, λέοντε δύω ἁρπάζοντε βόας, γράφουσιν οἱ παλαιοὶ, ὅτι ἡ λέαινα δύο τίκτει, ἔχουσα δύο μαζοὺς, καὶ ὅτι οἱ λεοντιδεῖς ἀμύξαντες τὴν αὐτῆς μήτραν ποιοῦσι τοῦ λοιποῦ τὴν μητέρα στεῖραν. ἡ πάρδαλις δέ, φασι, τέσσαρα τίκτει. ὅτι δὲ καὶ πέντε τίκτει ὁ λέων, εἶτα τέσσαρα, καὶ ἑξῆς ὑπο*καταβαίνων, ἱστοροῦσιν 582
ἄλλοι. (Vers. 554.) Τὸ δὲ δύω πλεονάζει μὲν καὶ ἐνταῦθα, καθὰ σὺν ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, Ἀτρείδα δύω κοσμήτορε λαῶν· δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως τὸ εὔλογον ἔχειν διὰ τὴν παρὰ τῷ ποιητῇ ἀοριστίαν τῶν δυϊκῶν, δι᾽ ἣν, ἵνα μὴ τὸ Ἀτρείδα καὶ τὸ λέοντε καὶ τὰ τοιαῦτα πληθυντικῶς νοήσῃ τις, ἐπάγει τὸ δύο ὡς διασαφητικόν. (Vers. 555.) Τὸ δὲ, ἐτραφέτην τάρφεσιν ὕλης, τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός. τὸ γὰρ ἐτραφέτην τὸ ῥῆμα ἐστὶν, ἀφ᾽ οὗ τὸ τάρφος γίνεται, ἤγουν τὸ δάσος τὸ δυνάμενον τρέφειν ζῷα, ὃ δὴ τάρφος μετατεθὲν καὶ τὴν παρὰ τοῖς λογίοις τάφρον ποιεῖ. χρόνῳ γὰρ καὶ αὐτὴ βοτανηφορεῖ τὰ εἰς τροφὴν ζῴοις, καὶ τὸν παρὰ τοῖς χυδαίοις δὲ ὁμοίως τράφον κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον. (Vers. 556.) Τὸ δὲ ἁρπάζοντες ἐπὶ λεόντων κυριολεκτεῖται καὶ κυνῶν καὶ λύκων καὶ τῶν τοιούτων. Ἴφια δὲ μῆλα *τὰ μικρὰ νῦν θρέμματα λέγει πάντα ἐκ μέρους ὡς ἰσχυροποιὰ, εἴ γε καὶ κρέας παρὰ τὸ κρατύνειν δοκεῖ παράγεσθαι. Ὅρα δὲ ὡς ἐκ τοῦ ἶφι ἐπιῤῥήματος οὐ μόνον ἡ καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ Ἶφις τὸ κύριον, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ θρέμμα ἶφι, οὔτε ἄκλιτον ὂν κατὰ τὸ τρόφι κῦμα οὔτε κλιθὲν κατὰ τὸ μέλι, ἀλλὰ κατὰ τὸ στίμμι καὶ τὰ ὅμοια ἐθνικά. (Vers. 557.) Σταθμοὶ δὲ καὶ νῦν αἱ ἐν ἀγροῖς καταγωγαί· καὶ ἐκ τούτου μὲν συντέθειται τὸ βούσταθμον, ἐκ δὲ τοῦ ἁπλῶς δηλοῦντος τόπον στάσεως τὸ ναύσταθμον εἴρηται. ὀξύνεται δὲ ὁ σταθμὸς κανόνι τοιούτῳ. τὰ εἰς μος λήγοντα, ἔχοντα πρὸ τοῦ μ τὸ θ, ὀξύνεται, μηνιθμὸς, πορθμὸς, σκαρθμὸς, ἰσθμός. οὕτω καὶ σταθμός. τὸ κρῆθμος οἱ μὲν τοῦ Ὁμήρου ὑπομνηματισταὶ βαρύνεσθαί φασιν εἰς ἰδιότητα, ἐν δὲ τοῖς ἀντιγράφοις τοῦ Λυκόφρονος καὶ αὐτὸ ὀξύνεται. Τὸ δὲ κεραΐζειν ἢ καταχρηστικῶς εἴρηται ἀπὸ ζῴων βλαπτόντων τοῖς κέρασιν ἢ ἀπὸ τοῦ κείρειν, ὡς *προείρηται, ἐξ οὗ καὶ ὁ κόρος. (Vers. 560.) Ἐλάται δὲ ὑψηλαὶ, ἃς καλλύνει παρίσοις εἰπὼν, ἐλάτῃσιν ἐοικότες ὑψηλῇσι, παρατετηρημένως εἴρηνται. τῷ ὄντι γὰρ εἰς πολὺ ὕψος ἡ ἐλάτη αἴρεται. διὸ καὶ ὁ μῦθος Ὤτου καὶ Ἐφιάλτου τῶν μεγίστων αὐτὴν ἀδελφὴν γενεαλογεῖ, ὧν ἐπὶ τῷ θανάτῳ πενθοῦσα εἰς ἐλάτην μετεβέβλητο, ὡς καὶ αἱ Ἡλιάδες εἰς αἰγείρους. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐοικότες, ὡς καὶ πρὸ μικροῦ ἐν τῷ, νεφέλαις ἐοικότες· ὧν θέμα τὸ εἴκω, ἐξ οὗ εἰκὼν
443 λέγεται ἡ παραβολὴ παρὰ τοῖς ὕστερον. *(Vers. 561.) Ἐλεεῖ ὁ Μενέλαος τοὺς τοῦ εἰρημένου Διο- 39
κλέους διδύμους παῖδας ὑπὸ τῷ Αἰνείᾳ πεσόντας, καὶ δι᾽ αὐτοὺς ἐφορμᾷ τῷ Αἰνείᾳ. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὸ τοῦ Ὁμήρου φιλάληθες. οὐ γὰρ ὡς ἀξιόμαχον ἐπεξάγει τῷ ἀνδρειοτάτῳ Αἰνείᾳ τὸν μαλθακὸν πολεμιστὴν Μενέλαον, ἀλλὰ λέγει ὅτι Ἄρης, ἤγουν θυμὸς ἄκαιρος καὶ ἀλόγιστος, ὤτρυνε τὸ τοῦ Μενελάου μένος βῆναι διὰ προμάχων, τὰ φρονέων, ἵνα χερσὶν ὑπὸ Αἰνείου δαμείη. (Vers. 565.) Ἀντίλοχος μέντοι δείσας περὶ τῷ βασιλεῖ, μή τι πάθῃ, μέγα δέ σφεας ἤγουν τοὺς Ἕλληνας ἀποσφήλειε πόνοιο, ἄγχι μάλα παρίσταται. ἦν γὰρ ἐν τοῖς καιρίοις ὀξὺς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (Vers. 571.) Αἰνείας δὲ οὐκ ἔμεινε, θοός περ ἐὼν πολεμιστὴς, ὡς εἶδε δύο φῶτε παρ᾽ ἀλλήλοισι

583 μένοντε, *ἤγουν ἐγγὺς ἀλλήλων. περὶ οὗ, τί ποτε διαφέρει τοῦ ἐν ἀλλήλοις, δηλοῦται ἑτέρωθι. Καὶ
ὅρα ὅπως ἀγαθοὶ ἐν ἀνάγκαις οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα. κατὰ γὰρ τὴν παροιμίαν εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ.
Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἶπεν, ὡς εἶδε δύο ἄνδρε, ἵνα μή τις τοὺς ἀνδρείους μόνους νοήσῃ, ἀλλὰ
ἁπλῶς δύο φῶτε. ἀγαθοὶ γὰρ ὅπως ἂν ἔχοιεν ἀρετῆς οἱ δύο. διὸ καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν πρὸς δύο
οὐδὲ Ἡρακλῆς, εἰ μὴ ἄρα τις κατὰ τὴν ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ γραφεῖσαν μετάληψιν νοήσῃ φῶτα μὲν
τὸν ἄνδρα, τοῦτον δὲ ἀνδρεῖον, εἶτα μεταλάβῃ τὸν φῶτα εἰς ἀνδρεῖον. Φιλεῖ δὲ τὸν βασιλέα Μενέ-
λαον ὁ Ἀντίλοχος οὐ μόνον διὰ τὴν κατὰ ἔθνος ἐγγύτητα, ὡς Λάκωνα Μεσσήνιος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν
10 πατέρα φιλοβασιλέα ὄντα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Μενέλαος μὲν εὐνοεῖται ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ἠδικημέ*νος,
Ἀλέξανδρος δὲ ὑπὸ τῶν Τρώων μισεῖται, οἷς ἠδίκησεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ οὐκ ἔμεινε, θοός περ ἐὼν
καὶ ἑξῆς, εἰς πάντα ἕνα προσαρμόζει, δύο ἀντιμάχους ἔχοντα. (Vers. 567.) Τὸ δὲ, ἀποσφήλειε
πόνου, ἀντὶ τοῦ ἐμποδίσει, κωλύσει τοῦ ἐνεργεῖν. πάντως γὰρ πεσόντος Μενελάου ἐλύετο ἡ μάχη, ὡς
καὶ ὁ Ἀγαμέμνων ἐν τῷ γάμμα ἔφη· αὐτίκα γὰρ μνήσονται Ἀχαιοὶ πατρίδος αἴης καὶ τὰ ἑξῆς. εἰ δὲ
περὶ ποινῆς ἐκεῖνος καὶ ἐσαῦθις ἔφη μαχεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτός· οἱ δὲ Ἀχαιοὶ μόγις ἂν ἔμειναν.
Σφάλλειν δὲ λέγεται τὸ συμποδίζειν καὶ ῥίπτειν· ἐξ οὗ καὶ σφέλας ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ ὑποπόδιον. τοῦτου
δὲ τὸ ἐναντίον ἀνασφάλλειν, ὃ δηλοῖ τὴν ἐκ τοῦ πτώματος ἔγερσιν. ἀποσφάλλειν δὲ τὸ πόῤῥω ποιεῖν
21 καὶ ἀποπλανᾶν. *(Vers. 574. sq.) Βαλεῖν καὶ ἐνταῦθα φανερῶς, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα, τὸ θεῖναι·
βαλέτην γάρ, φησιν, ἐν χερσὶν ἑταίρων, ἀντὶ τοῦ ἔθεντο ἢ ἀντὶ τοῦ ἔῤῥιψαν. ὁποῖον καὶ τὸ, βάλε
σεαυτὸν κάτω. καὶ τὸ βαλεῖν δὲ ὀδόντας τοιοῦτόν τι παρὰ Ἀριστοτέλει, ὅτε λέγει βάλλειν ἄνθρωπον
τοὺς ὀδόντας ἤτοι ἐκβάλλειν καὶ ῥίπτειν· ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ τοῦ πρωτοβόλου λέξις ἐπὶ ἀλόγων παρὰ τοῖς
κοινολεκτοῦσιν. Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ τὸ στρεφθέντε, τραχύφωνον ῥῆμα, κατὰ τὸ βλαφθῆναι,
οἷον, τοιοῦδ᾽ ἀποβλαφθεῖσαν ἀρτίως φίλου, καὶ κατὰ τὸ θρεφθῆναι καὶ ὅσα τοιαῦτα χαρτὰ καιρίως
32 τοῖς λογίοις κεῖται ἀλλαχοῦ. *(Vers. 576.) Τὸ Πυλαιμένης κύριον βαρύνοντες οἱ παλαιοὶ λέγουσιν,
ὅτι τὰ τοιαῦτα κύρια ὡς ἐπιπλεῖστον βαρύνεσθαι φιλεῖ. ἡ μέντοι συνήθεια πολλὰ παρέφθειρεν ὀξυ-
τονοῦσα, ὡς τὸ Εὐτυχὴς καὶ τὸ Εὐμενὴς τὰ κύρια. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὧδε μὲν ἀναιρεῖται Πυλαιμένης,
Παφλαγόνων ἀρχὸς, οὓς μεγαθύμους λέγει καὶ ἀσπιστάς· ὁ δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς ζῶν Πυλαιμένης ὁμώνυ-
μός ἐστι τούτῳ· πολλὴ γὰρ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, παρ᾽ Ὁμήρῳ ἡ ὁμωνυμία τῶν κυρίων. σκευωρία δὲ
τῆς παραγωγῆς τοῦ Πυλαιμένεος, ὁποία καὶ ἡ τοῦ Ἀλθαιμένης κύριον, καὶ τοῦ ἀκραιφνὴς καὶ ἰθαι-
γενὴς καὶ Ἰθαιμένης κύριον, καὶ τοῦ τιθαιβώσσειν καὶ τοῦ μεσαιπόλιος· περὶ ὧν καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦ-
40 ται ἐν οἰκείοις τόποις. Τὰ τοῦ εἰρημένου Πυλαι*μένους ἡνία λευκὰ λέγει ἐλέφαντι, διότι κατὰ συνή-
θειαν παλαιὰν ἀστραγάλους ἐλεφαντίνους ἑκατέρωθεν εἶχον, δι᾽ ὧν εἷλκον αὐτὰς οἱ ἡνίοχοι. Ὅρα δὲ
ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐλέφαντα τὸ ἐλεφάντινον ἔφη ὀστοῦν, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἐλέφαντα γυνὴ φοίνικι μιήνῃ.
οὔκουν χρυσόνωτοι μόνον παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἡνίαι, ὁποίας δή τινος μέμνηται καὶ Σοφοκλῆς, ἀλλά
584 που καὶ ἐλεφαντόνωτοι, ὡς πολλαχοῦ καὶ τότε παῤῥησιαζομένων τῶν ἐλεφαντίνων ὀστῶν. *(Vers. 580.)
10 Μύδων τις ἡνίοχος, ξίφει τὴν κόρσην πληγεὶς, ἀσθμαίνων εὐεργέος ἔκπεσε δίφρου κύμβαχος ἐν κονίη- 444
σιν ἐπὶ βρεχμόν τε καὶ ὤμους δηθὰ μάλ᾽ εἱστήκει, διὰ τὸ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ οἷον βυθισθῆναι χωσθεῖ-
σαν ἀμάθῳ βαθείᾳ ὑποκειμένῃ, ὡς δηλοῖ τὸ, τύχε γάρ ῥ᾽ ἀμάθοιο βαθείης, ἤγουν γῆς ἀμμώδους.
Ἀμμώδης γὰρ ἡ ἄμαθος καὶ οὐκ ἄμμος αὐτόχρημα. καὶ σημείωσαι τὴν ἀσφάλειαν τῆς γραφῆς. οὐ
γὰρ ἦν δυνατὸν ἐπὶ μόνον βρεχμὸν ἵστασθαι τὸν πεσόντα νεκρὸν, εἰ μὴ καὶ ἐπὶ ὤμους ἔκειτο, πλάτος
προσλαβόμενος καὶ οὕτω δυνάμενος ἵστασθαι κύμβαχος. (Vers. 586.) Ἔστι δὲ τὸ κύμβαχος ταὐτὸν
τῷ ἐπὶ κεφαλήν. ἔοικε γὰρ οὐ μόνον ἐπὶ ὀστρακοδέρμων κύτους ἡ κύμβη λέγεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ κεφα-
λῆς κατά τινα γλῶσσαν. ὅθεν καὶ κυβιστᾶν τὸ ἐπὶ κεφαλὴν καθάλλεσθαι. ἔστι δὲ καὶ κυμβαῖον εἶδός
20 τι ποτηρίου, ὡς Παυσανίας ἐν τῷ οἰκείῳ φησὶ λεξικῷ. παρὰ τὸ κυφὸν *δέ, φασιν, ἐτυμολογεῖται *
ἡ κύμβη, ὡς περιφερής. ὁ δέ γε κύμβαχος ἢ ἔχει τι ὀνοματοποιίας διὰ τὸν δοκοῦντα ἐγκεῖσθαι αὐτῷ
ἦχον ἢ ἐκ παραγωγῆς ἔχει τὸ χ, ἵνα ᾖ, ὡς τιμὴ Τίμαχος, ὅθεν κύριον Δωρικὸν ὁ Τιμαχίδας, οὕτω
καὶ κύμβη κύμβαχος. σημαίνει δέ, φασιν, ἡ λέξις καὶ τὸ τῆς περικεφαλαίας ἄκρον, ᾧ ἐνίεται ὁ λόφος·
ὡς τὸ, κύμβαχον ἀκρότατον νύξ᾽ ἔγχεϊ. τὸ δὲ ῥηθὲν κυμβαῖον ποτήριον κυμβίον ἕτεροι γράφουσι,

λέγοντες καὶ ὅτι ἔοικε κατὰ σχῆμα πλοίῳ καλουμένῳ κύμβῃ, ἐξ οὗ ἴσως καὶ παρωνόμασται. εἴη δ' ἂν
ἴσως τοιοῦτον πλοῖον ἡ κοινῶς ὀνομαζομένη πρός τινων ξυλοκουμβάρα, ὡς δῆθεν ἐκ παραφθορᾶς τοῦ
κύμβη, ἵνα ᾖ τὸ σκῶμμα ξυλοκύμβη, λεγόμενον ἐπὶ γυναικῶν, αἷς οὔτε κάλλος ἐπανθεῖ οὔτε σύμμε-
τρον μέγεθος. τοῦ δὲ ῥηθέντος κυμβίου ἡ γραφὴ κατὰ τὸ ἱστίον καὶ ἰσχίον, ὥς φασιν οἱ παλαιοί.
*Ὁ δὲ Μύδων τὸ κύριον πρὸς διαστολὴν βαρύνεται *τῆς μυδῶν μετοχῆς. Τὸ δὲ, ἐπὶ βρεχμὸν καὶ ὤμους,*
οἷον ὑπεξηγητικόν ἐστι κατὰ Ὁμηρικὴν συνήθειαν τοῦ κύμβαχος. Βρεχμὸς δὲ διὰ τοῦ χ τὸ ἄνω τοῦ
μετώπου. λέγεται δὲ καὶ κοινῶς βρέγμα διὰ τοῦ γ. καλεῖται δὲ οὕτω διὰ τὸ οἷον βεβρέχθαι τοῦτο τὸ
μέρος καὶ ὑγρότατον εἶναι καὶ ἁπαλὸν τοῖς βρέφεσιν. οὕτω καὶ ῥῆγμα λέγομεν διὰ τοῦ γ καὶ ῥωχμὸν
διὰ τοῦ χ, καὶ διωγμὸν καὶ ἰωχμὸν, καὶ ἄλλα. περὶ δὲ βρέγματός φησι καὶ Ἀριστοτέλης ὅτι λεπτότα-
τον ὀστοῦν ἐστι καὶ ἀσθενέστατον τῆς κεφαλῆς. (Vers. 587.) *Τὸ δὲ τύχε καιριωτάτη λέξις, δηλοῦσα*
τὸ, κατὰ τύχην εὗρεν. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὡς οὐ ταὐτὸν ψάμαθον εἰπεῖν καὶ ἄμαθον, ἀλλὰ ψάμα-
θος μέν ἐστιν ἡ καὶ ψάμμος, ἄμαθος δὲ κόνεώς τι φαίνεται εἶναι εἶδος. εἰπὼν γοῦν Ὅμηρος τὸν Μύ-
δωνα κύμβαχον ἐν κονίαις πεσεῖν, ἐπήγαγε τὸ, τύχε γὰρ ῥ' ἀμάθοιο βαθείης, ὡς ταὐτὸν ὂν κονίην
εἰπεῖν καὶ ἄμαθον. (Vers. 588.) *Καὶ ὧδε τὸ βαλεῖν ἐπὶ *τοῦ θεῖναι τέθειται ἢ τοῦ ῥῖψαι ἐν τῷ,*
ὄφρ' ἵππω πλήξαντε χαμαὶ βάλον ἐν κονίῃσιν. Ἔνθα ὅρα καὶ τὸ πλήξαντες ἁπλῶς ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ κρού-
σαντες ἢ πελάσαντες, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πλησιάζειν παράγεται. ἐνταῦθα δὲ Ἀντίλοχος ξυνωρίδα ταύτην
ἵππων ἐξελαύνει τῶν Τρώων, καταῤῥίψας τοῦ δίφρου τὸν τοῦ εἰρημένου Πυλαιμένεος ἡνίοχον.
*(Vers. 590. sq.) *Σωματοποιεῖ ὁ ποιητὴς, ὥς περ τὸν Ἄρην, οὕτω καὶ τὴν Ἐνυώ· καὶ τῷ μὲν* 585
δίδωσι πελώριον ἔγχος νωμᾶν· τῇ δὲ τὸν κυδοιμὸν ἐν χερσὶν, ὁποῖά τι σωματοειδὲς ὅπλον, τίθησιν· 4
ὡς πάσης ἔριδος κυδοιμὸν ἐχούσης. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ τὴν σύνταξιν ἔχουσάν τι καινόν. Φησὶ
γάρ· Ἡ μὲν ἔχουσα κυδοιμὸν ἀναιδέα δηιοτῆτος· Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα. καίτοι
445 *ἠδύνατο εἰπεῖν, πελώριον ἔγχος νωμῶν· οὐκ ἠθέλησε δὲ, ἀλλὰ συνεξήλλαξε καὶ νῦν τὸ σχῆμα τῇ τῶν*
προσώπων διαφορᾷ. (Vers. 594.) *Ὥς περ πρὸ μικροῦ ἡ *ἀλληγορία τοῖς οὐ γενναίως μαχομένοις τὴν*
Ἀφροδίτην συμπαρέμιξεν, οὕτως ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἐναντίου τοῖς ἀνδριζομένοις τὸν Ἄρην συνέταξε.
φησὶ γάρ· Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα, φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτε
δ' ὄπισθεν. Καὶ σημείωσαι ὅτι, εἰ καὶ οἱ μετὰ τὸν Ὅμηρον τὸ φοιτᾶν ἐπὶ μαθητῶν ἰδιάζουσιν,
ὅθεν καὶ φοιτητὴν λέγουσι τὸν μαθητὴν, ἀλλ' ὁ ποιητὴς τὸ ὁρμᾶν, φοιτᾶν λέγει. οὕτω δὲ καὶ Ἡσίο-
δος. εἰ δὲ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς, φοῖτος ἡ μανία, οἰκειότατον Ἄρεϊ ἐνταῦθα τὸ φοιτᾶν, μανιωδῶς
ὁρμωμένῳ κατὰ Ἑλλήνων, διὰ τὸ καὶ μαινόμενον κακὸν λέγεσθαι αὐτόν. ὅθεν ἔχει καὶ τὸ εἶναι ἀλλο-
πρόσαλλος. *(Vers. 596.) *Διομήδης ἰδὼν, ὅπως ὁ Ἄρης αὐτὸς ἐκεῖνος ἐν παλάμαις πελώριον ἔγχος* 23
νωμῶν ἐφοίτα, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, νῦν μὲν πρόσθεν Ἕκτορος ὡς προμαχῶν, νῦν δὲ ὄπισθεν οἷα
οὐραγῶν, ἐῤῥίγησε καὶ ἀνεχάζετο, ὡς ὅτε ἀνὴρ ἀπάλαμνος, ἰὼν πολέος πεδίοιο, ἤγουν γῆν πολλὴν
περιεληλυθὼς, ὡς ἐξ ἀλλοδαπῆς ἥκων, στήῃ ἐπ' ὠκυρόῳ ποταμῷ, ἅλαδε προρέοντι, ἀφρῷ μορμύροντα
ἰδὼν, ἀνά τ' ἔδραμ' ὀπίσσω· ὁποῖόν τι παθεῖν ἐν τοῖς πρὸ τούτου ἔφη καὶ τὸν δράκοντι περιτυχόντα.
καὶ ἐκεῖνος γὰρ παλίνορσος ἀπέστη καὶ ἂψ ἀνεχώρησε δράκοντα ἰδών. καὶ σημείωσαι ὅτι, εἰ καὶ ὅμοιαί
*πως εἰσὶν αἱ παραβολαὶ αὗ*ται διὰ τὸ καὶ τὸν ποταμὸν καὶ τὸν δράκοντα ταὐτά πως εἶναι τῷ τε ὑγρῷ*
καὶ τῷ ψυχρῷ καὶ τῇ κατὰ γῆς ἕρψει καὶ τοῖς ἑλιγμοῖς, ὅθεν καὶ ὁ περιηγητὴς τὸν Ἰσσικὸν κόλπον
δράκοντι διὰ ταῦτα εἴκασεν ἐν παραβολῇ, ὅμως ἀφελεστέρα ἐκείνης αὕτη. τὸν μὲν γὰρ δράκοντα φοβη-
θεὶς ἐκεῖ τις παλίνορσος ἀφορμᾷ· τοῦ δὲ ποταμοῦ ὁ ἀναχαζόμενος, δι' ἔκπληξιν καὶ ἀμηχανίαν τοῦτο
ποιεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι στρατηγοῦ σπουδαίου ἀρετὴ τὸ οὕτω φυλάττεσθαι, ποτὲ μὲν προμαχοῦντα, ποτὲ
δὲ οὐραγοῦντα, κατὰ τὸν Ἄρην ἐν ἑνὶ καιρῷ. εἶτα εἰπὼν ὁ Διομήδης ὅτι ἀεὶ πάρεστιν, ὡς θεοφιλεῖ
δηλαδὴ, τῷ Ἕκτορι θεὸς, ὃς λοιγὸν ἀμύνει, ὑποτίθησι τοῖς Ἀχαιοῖς στρατηγικῶς μετὰ προμηθείας
φεύγειν ἐκ τοῦ θεοφιλοῦς ἀνδρός· καὶ ὅτι πρὸς τοὺς Τρῶας τετραμμένοι αἰὲν ὀπίσω εἴκετε, μηδὲ θεοῖς
ἐθέλετε μάχεσθαι, ὅ ἐστι, μὴ ἐν προσποιήσει ἀνδρίας θεομαχεῖν βούλεσθε. βούλεται γὰρ ὁ στρατη-
*γὸς, εἰ καὶ *πληγείη τις φεύγων, κατὰ στέρνου δέξασθαι τὸ τραῦμα καὶ μὴ προτροπάδην φυγεῖν καὶ*
νῶτα δοῦναι τοῖς ἐχθροῖς. πάνυ γὰρ ἐν αἰσχρῷ τοῦτο τοῖς παλαιοῖς ἔκειτο καὶ μάλιστα τοῖς Λάκωσιν

οἳ καὶ ἄταφον ἐῤῥίπτουν τὸν ὑπισθότρωτον. Σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα τὴν τυχηρὰν περιπέτειαν, ὅπως ὁ μὴ πειθόμενος πρὸ μικροῦ τῷ Σθενέλῳ τὴν εὐσχήμονα φυγὴν συμβουλεύοντι νῦν αὐτὸς φεύγειν ὑποτίθεται καὶ οἱ Ἕλληνες πείθονται. διὸ μετ᾽ ὀλίγα οὔτε προτρέπονται, ἤτοι προτροπάδην φεύγουσιν, οὔτε ἀντιφέρονται ἐν μάχῃ, ἤτοι ἀνθίστανται τοῖς Τρωσὶν, ἀλλ᾽ αἰὲν ὀπίσω χάζονται. Ἰστέον δὲ ὅτι
586 ἀπάλαμνον λέγει τὸν ἄ*πειρον καὶ μὴ ἔχοντα τεχνάσασθαί τι, ὡς οἷον ἄχειρα καὶ μὴ ἔχοντα παλαίειν ἢ παλαμᾶσθαί τι, οὗ ἀνάπαλιν παλαμναῖος οὐ μόνον κοινότερον ὁ βριαρόχειρ, ἀλλὰ καὶ ὁ αὐτοχειρὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς φονεύων καί τινι μιάσματι ἔνοχος. καὶ Ζεὺς δέ, φασι, Παλαμναῖος ὁ τοὺς φονεῖς καταῤῥίπτων. καί τις δέ, φασι, κατὰ θηρίων ἀσπὶς παλαμναία ἐκαλεῖτο. ψογερὰ δὲ λέξις ἀεὶ παρὰ τοῖς ῥήτορσι δίχα Διὸς ὁ παλαμναῖος, οὐ μὴν οὕτω καὶ ὁ ἀπάλαμνος. (Vers. 598.) Τὸ δὲ ὠκυρόῳ οὐκ ἐδιπλασίασε τὸ ῥ κατὰ συνήθειαν, ὡς οὐδὲ τὸ ἅλαδε προρέοντι, κατὰ φύσιν τε καὶ διὰ μέτρου δὲ χρείαν, οὐ μὴν Ἀττικῶς. (Vers. 599.) Τὸ δὲ μορμύρειν ὀνοματοποιία ἐστὶν ἤχου ῥέοντος ὕδατος καὶ τραχυνομένου ἠρέμα, ὡς καὶ ὑπαφρίζειν. καὶ ἔστι τραχύτερον τοῦ μύρειν, ἐξ οὗ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ
10 δηλοῦται, καὶ οἱ ἁλιμυρήεντές που πο*ταμοὶ, καὶ τὸ μύρεσθαι ἤγουν κλαίειν, καὶ τὸ κλαυθμυρίζεσθαι, οὗ διασαφητικὸν ἡ κατὰ μελάνυδρον κρήνην μορμύρουσα ἢ μύρουσα τῶν δακρύων ῥοή. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ἐνταῦθα τῷ συχνῷ ῥ τραχύνει τὴν φράσιν, εἰπὼν ὠκύροον ποταμὸν ἅλαδε προρέοντα, ἀφρῷ μορμύροντα. Τὸ δὲ ὀπίσσω πρὸς σαφήνειαν κεῖται τοῦ ἀνέδραμεν, ἤγουν παλίμπους ὥρμησεν, ὅ πέρ ἐστιν ἀνεπόδισεν. ἄλλως γὰρ ἀναδραμεῖν λέγεται καὶ τὸ ἄνω δραμεῖν ἤγουν αὐξηθῆναι κατὰ
24 τὸ, ὁ δ᾽ ἀνέδραμεν ἔρνεϊ ἶσος· ἀφ᾽ οὗ καὶ ἀναδρομὴ ἡ καθ᾽ ἡλικίαν αὔξησις. *(Vers. 601.) Ἐπὶ 446
θεοφιλοῦς μαχητοῦ οἰκεῖον εἰπεῖν κατὰ τὸν ἐπὶ Ἕκτορι θαμβηθέντα Διομήδην τὸ, Ὦ φίλοι, οἷον δὴ θαυμάζομεν τὸν δεῖνα αἰχμητήν τε εἶναι καὶ θαρσαλέον πολεμιστήν; τῷ δὲ αἰεὶ πάρα θεὸς, ὃς λοιγὸν, ὡς εἴρηται, ἀμύνει. (Vers. 604.) Ὥς περ ἡ αὐτὸς ἀντωνυμία δηλοῖ ἔστιν ὅτε ὑπεροχήν τινα, ὡς τὸ, αὐτὸς ἔφατο, οὕτω πολλαχοῦ καὶ τὸ ἐκεῖνος. φησὶν οὖν ὅτι τῷ Ἕκτορι πάρα, ἤγουν πάρεστι, κεῖνος Ἄρης, βροτῷ ἀνδρὶ ἐοικὼς, ἤτοι ἀνθρώπῳ θνητῷ· ἐπίθετον γὰρ, ὡς προγέγραπται, τὸ βροτός.
30 συνήθη δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ Ἀττι*κοῖς, ἤγουν αἱ πρὸς ἐξοχὴν καὶ ἀλλοίας δὲ ἐμφάσεις ἀντωνυμίαι. Περὶ δὲ τοῦ πάρα ἰστέον ὅτι οὐ μόνον ἀντὶ τοῦ πάρεστι καὶ πάρεισι λαμβάνεται, ἀλλὰ καινότερον καὶ ἀντὶ τοῦ πάρειμι πρώτου ἑνικοῦ προσώπου, ὡς ἐν παλαιῷ περὶ παθῶν σκέμματι φέρεται, ὅπου καὶ χρῆσις κεῖται αὕτη· τίς ἔσθ᾽ ὁ πωλῶν τἀνδράποδα; ἐγὼ πάρα. (Vers. 605.) Τὸ, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δεῖνα τετραμμένοι, αἰὲν ὀπίσσω εἴκετε, μηδὲ θεῷ μενεαινέμεν, ἤγουν προθυμεῖσθε, ἶφι μάχεσθαι, φυγὴν ἐκ μάχης παραινεῖ ἀντιπρόσωπον εὐσχημόνως, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐδηλώθη, ὅτε μὴ θεὸς βοη-
44 θοίη τοῖς καταπονουμένοις. *(Vers. 609.) Δοκεῖ μὲν ὁ Μενέσθης πρωτότυπον εἶναι τοῦ Μενεσθεύς· οὐκ ἔχει δὲ ταὐτοσήμως πρὸς ἐκεῖνο πάντη κατὰ τὸ ἡνίοχος ἡνιοχεὺς, καὶ Αἰθίοψ Αἰθίοπος, Αἰθιοπεύς. ὁ μὲν γὰρ περιώνυμος βασιλεὺς Ἀθηναίων· ὁ δὲ Μενέσθης ἑτεροῖος, ὃς καὶ πίπτει ἐνταῦθα
587 ὑπὸ τῷ *Ἕκτορι. (Vers. 612.) Ἄμφιός τις Σελάγου υἱὸς ἦν ἀπὸ Παισοῦ πόλεως, πολυκτήμων, πολυλήιος, καὶ τάχα διὰ τοῦτο καὶ φιλόζωος, εἴ γε δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. (Vers. 613.) Ἀλλ᾽ ἡ μοῖρα, φησὶν, ἦγε καὶ αὐτὸν ἐπικουρήσοντα Τρωσὶν, ὃν καὶ ἀνεῖλεν Αἴας μάλα ἐγγὺς ἐλθὼν καὶ ἀκοντίσας, ὅτε ἠλέησε δύο τινὰς Ἀχαιοὺς, οὓς ἐν ἑνὶ δίφρῳ ὄντας ὁ Ἕκτωρ κατέκτανε. Σημείωσαι δὲ ἐνταῦθα ὅπως τὸν μὲν Ἄμφιον καὶ ἐγενεαλόγησε καὶ ἐπῄνεσεν, ὡς ἂν εἴη λαμπρὸν τὸ ἐπ᾽ αὐτοῖς ἔργον τῷ Αἴαντι, τοὺς δὲ δύο, οὓς, ὡς εἴρηται, ἀνεῖλεν ὁ Ἕκτωρ, σιγῇ παρέδραμε, μόνον εἰδότας χάρμης ἐκείνους εἰπών. Καὶ ὅρα ὅπως τὸ εἰδότας μόνον αὐτὸ κατ᾽ αὐτὸ καὶ νῦν γενικῇ συνέταξεν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ πρὸ ὀλίγου Ἕλληνας δύο ὑπὸ τῷ Αἰνείᾳ ἀνελὼν οὐδὲν ἧττον
10 ἐσεμνολόγησε καὶ αὐτοὺς καὶ εὐγενεαλόγησεν, ὡς ἂν ἐκεῖ *αὐξήσῃ τὸ τοῦ Αἰνείου ἔργον, μένος ἀναλαβόντος ἐσθλὸν ὑπὸ Ἀπόλλωνος καὶ ἀνδρισαμένου καὶ μέγα ποιήσαντος. (Vers. 611.) Τὸ δὲ, μάλα ἐγγὺς, πρὸ ὀλίγου μάλα σχεδὸν εἶπεν, ὥστε ταὐτὸν τὸ σχεδὸν καὶ τὸ ἐγγὺς, τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ σχῶ σχήσω, ἵνα δηλοῖ τὸ ἐχόμενον ἤτοι ἁπτόμενον, τὸ δὲ ἀπὸ τῆς ἐν προθέσεως καὶ τοῦ γύα, ὃ δηλοῖ τὰς χεῖρας, ἵνα δηλοῖ τὸ ἐν ὑπογύῳ καὶ πρόχειρον καὶ ὡς εἰπεῖν ἐν χερσί. πρὸ δὲ τούτων καὶ μάλα ἄγχι εἶπε. τοῦτο δὲ καὶ ἄγχιστα λέγεται, οἷον, θανάτῳ ἄγχιστα ἐοικώς. (Vers. 612.) Παισὸς δὲ πόλις μεταξὺ Παρίου

καὶ Λαμψάκου, ἤ τις, ὡς προδεδήλωται, καὶ μετὰ τοῦ ᾱ λέγεται Ἀπαισὸς, οἷον, δῆμον Ἀπαισοῦ.
λέγεται δέ, φασι, Παισὸς, διότι ἐκεῖ που ἡ Ἀργὼ ὑπὸ πνευμάτων ἀντιπνόων ἀνεπαίσθη ἤτοι ἀντε-
447 κρούσθη, ὅτε καὶ τῇ Κίῳ προσωρμίσθη. *(Vers. 616.) Νείαιραν κἀνταῦθα γαστέρα φησὶν ἢ τὸ τῆς 37
γαστρὸς νείατον ἤγουν ἔσχατον, ἢ ἐπιθετικῶς, δι᾽ ἧς νέονται τὰ σιτία, καθὰ προείρηται. καὶ ἔστι
τὸ ἀπαθὲς νέαιρα, ὃ καὶ κύριον ἐστὶ παρὰ τοῖς ὕστερον ὄνομα. παρὰ τὸ νέα μέντοι ἐκεῖνο, ἵνα δηλοῖ
τὴν νεαρὰν, ὅ τις *καὶ ἐπὶ τῆς γαστρὸς ἀστεΐσεται διὰ τὸ ἐνδελεχῶς νεάζειν αὐτὴν εἰς ὄρεξιν. ἔστι δὲ
καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ ἐν Ὀδυσσείᾳ κύριον ὄνομα Νέαιρα. (Vers. 617. sqq.) Ἐπέδραμε μὲν φαίδιμος Αἴας,
τεύχεα συλήσων τὰ τοῦ δηλωθέντος Ἀμφίου· Τρῶες δ᾽ ἐπὶ δούρατα ἔχευαν ὀξέα, παμφανόωντα·
σάκος δ᾽ ἀνεδέξατο πολλά. αὐτὰρ ὁ λὰξ προσβὰς ἐκ νεκροῦ χάλκεον ἔγχος ἐσπάσατο, οὐδ᾽ ἄρ᾽ ἔτ᾽ ἄλλα
δυνήσατο τεύχεα καλὰ ὤμοιιν ἀφελέσθαι· ἐπείγετο γὰρ βελέεσσι. δεῖσε δ᾽ ὅ γ᾽ ἀμφίβασιν κρατερὴν
Τρώων ἀγερώχων, οἳ πολλοί τε καὶ ἐσθλοὶ ἐφέστασαν ἔγχε᾽ ἔχοντες· οἵ ἑ, ἤγουν αὐτὸν, μέγαν περ
ἐόντα καὶ ἴφθιμον καὶ ἀγανὸν ὦσαν ἀπὸ σφείων· *ὁ δὲ χασάμενος πελεμίχθη. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ Αἴας 588
εἴκει οὐχ᾽ ἁπλῶς ἑνί τινι, ἀλλ᾽ ἀνδράσι, καὶ αὐτοῖς πολλοῖς, καὶ οὐ τοῖς τυχοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἐσθλοῖς·
οὐ γὰρ ἂν εἶξεν ἑτεροίοις τισί· καὶ ὅπως διὰ τοῦ, δούρατα ἔχευαν, τὸ πλῆθος τῶν δοράτων δηλοῖ.
Καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ μεθ᾽ Ὅμηρον εἰκάσας τὸ πλῆθος τῶν βελῶν νέφεσιν ἐξ Ὁμήρου τὸ νόημα ἔλαβεν,
ὃς ὄμβρου καταφορᾷ παραβάλλειν ἔοικε τὴν τῶν πολλῶν δοράτων ἐπάφεσιν. τούτου γάρ πως ἐστὶ
δηλωτικὸν τὸ ἔχευαν. τοιαύτης δὲ ἐννοίας, ὅσα καὶ μητρὸς, ἔκγονον καὶ τὸ χυδαῖον σαγιτοβρόχον.
(Vers. 619.) Ὅρα δὲ τὸ καίριον καὶ τὴν συντομίαν τὸ ἐπιφωνηματικὸν τοῦ, σάκος δ᾽ ἀνεδέξατο πολλά.
οὐκ ἂν γάρ τις κάλλιον εἴπῃ οὔτε στενώσας οὔτε πλατύνας τὸ νόημα. εἴποι δ᾽ ἄν τις αὐτὸ παροιμιω-
δῶς καὶ ἐπὶ τοῦ πολλὰ δυσχερῆ ὑπομείναντος. *ἀστεϊζόμενος δέ τις κωμικώτερον καὶ ἐπὶ πτωχοῦ πολλὰ
ἐπισαττομένου διὰ τῆς πήρας ἐρεῖ διπλασιάσας τὸ κ̄, εἰ βούλεται, ὅτι σάκκος δ᾽ ἀνεδέξατο πολλά.
καὶ μὴν οἱ παλαιοὶ καὶ τὸν σάκκον φασὶ καὶ δι᾽ ἑνὸς γράφεσθαι κ̄, ὃν καὶ σάκταν φασὶ, καθὰ δηλοῖ
καὶ ὁ κωμικὸς, ὡς ἀπὸ τοῦ σάττω τὸ φορτίζω. (Vers. 622.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἐπείγετο γὰρ βελέεσ-
σιν, οἰκεῖον εἰπεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ πολλὰ ὀχλουμένου ἢ διαβαλλομένου. ἀφελῶς δὲ ὡς οἷα ἐμψύχοις τοῖς
βέλεσιν οἰκειοῦται τὸ ἐπείγειν, ἐξ οὗ καὶ οἱ ἐργεπεῖκται λέγονται. (Vers. 623.) Ἀμφίβασιν δὲ καὶ ὧδε
ἐπὶ βοηθείας καὶ σκέπης τέθεικεν, ὡς καὶ ἐν τῷ, ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας, τῆς λέξεως ἐκ τῶν τετρα-
πόδων ζῴων καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις μυρίοις, ληφθείσης, ἅ περ ἀμφιβαίνουσιν, ἤγουν ἀμφὶ τὰ
σκυμνία βαίνουσιν, ὑπερμαχοῦντα ἐκείνων. Κρατερὴ δὲ ἀμφίβασις ἡ γενναία, ἡ βιαία, ἢ καθ᾽ Ὅμη-
ρον εἰπεῖν κρείσσων. οὕτω δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ὑσμί*νην ἐρεῖ κρατερήν. ὁμοίως δὲ καὶ μοῖραν κραταιήν.
(Vers. 625.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν Αἴαντα τοῖς ἐπιθέτοις σεμνύνει· οὐ γὰρ κατὰ φυσικὴν κάκην ἀλλ᾽
ἀναγκαίαν περιπέτειαν ἔπαθε τὴν φυγήν. καὶ ἤρκει μὲν εἰς ἔπαινον καὶ μόνον τὸ μέγαν· ἐπεὶ καὶ μέγας
Αἴας αὐτὸς καὶ μείζων κατ᾽ ἐξοχὴν ἐλέγετο· πρὸς διαστολὴν δὲ ὅμως τοῦ κατὰ βουγάϊον μεγάλου
προσεπήχθησαν τὸ ἴφθιμον καὶ τὸ ἀγανόν. (Vers 626.) Περὶ δὲ τοῦ, χασάμενος πελεμίχθη, προγέγρα-
πται. Περὶ δὲ τοῦ λὰξ, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, δηλωθήσεταί που ἐν τοῖς ἑξῆς. *(Vers. 633. sqq.) 589
448 Διδάσκει καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς μὴ ἐπὶ μόνοις τοῖς ἐκ πατέρων ἀγαθοῖς ἐπαίρεσθαί τινα, ἐν δευ-
τέρῳ τῆς ἀνδραγαθίας τὴν πατραγαθίαν τιθέμενον. τὸν γοῦν μὴ γενναῖον Τληπόλεμον, ἐπὶ τῷ ἀν-
δρειοτάτῳ πατρὶ Ἡρακλεῖ μέγα φρονοῦντα, ἱστορήσει ὑπὸ Σαρπηδόνος ἀναιρεθῆναι, ὃν ἐξευτελίζων ὡς
δειλὸν καὶ ἀπειροπόλεμον ὁ Τληπόλεμός φησι· Σαρπῆδον, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι ἀνάγκη πτώσσειν
ἐνθάδε ὄντι, μάχης ἀδαήμονι φωτί; λέγων καὶ ὅτι ψευδόμενοι δέ σε φασὶ Διὸς γόνον εἶναι· ἐπεί, φησι,
πολὺ κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν, οἳ Διὸς ἐξεγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ οὕτως
ἐλέγχει ὁ ποιητὴς ἠρέμα τοὺς ἄλλως μὲν ἀγεννεῖς, ἐπὶ δὲ πατράσι καὶ μόνοις αὐ*χοῦντας κἀντεῦθεν
πρωτεύειν ἐθέλοντας. Ὅρα δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὁμήρου ἀμφίστομον κἀνταῦθα ῥητορικὴν καὶ τὸ οἷον
εἰπεῖν ἐκείνου ἀμφοτερόγλωσσον. τὸν Ἡρακλέα γὰρ ἐγκωμιάζει μὲν ὁ υἱὸς ἐκείνου Τληπόλεμος, ἐν οἷς
λέγει· ἀλλ᾽ οἷόν τινά φασι βίην Ἡρακληείην εἶναι ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα. ἐκτίθεται
δὲ καὶ ὅπως Ἡρακλῆς ποτὲ ἐλθὼν εἰς Τροίαν ἕνεκα ἵππων Λαομέδοντος ἓξ οἴῃς, ἤγουν μόναις, σὺν
νηυσὶ καὶ ἀνδράσι παυροτέροισιν Ἰλίου ἐξαλάπαξε πόλιν, χήρωσε δὲ ἀγυιάς, ὅ ἐστιν ἐρήμους ἀνδρῶν

ἐποίησε καὶ ἑξῆς. ἔνθα ὅρα ὅπως τὸ ἐχήρωσεν οὐκ ἐπὶ λογικῶν ἢ ὅλως ἐμψύχου τινος τέθειται. οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ νῆσος ἔρημος ἡ πρὸ τῶν Κυκλώπων χηρεύειν εἴρηται ἀνδρῶν. κυρίως μέντοι χήρα γυνὴ ἡ μετὰ θάνατον ἀνδρὸς ἢ καὶ γάμου διάλυσιν μηδενὶ συνοικοῦσα. οὕτω δὲ χῆρος ἀνὴρ ὁ μηκέτι γυναῖκα ἔχων, ὡς ὁ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης φησὶ, λέγων *καὶ ὡς χηρωστὴς ὁ ἀγχιστὴς, ὃ καὶ σημείωσαι. Καὶ οὕτω μὲν ὁ Τληπόλεμος ὑπὲρ τοῦ πατρὸς Ἡρακλέους λαλεῖ. (Vers. 647. sqq.) Ὁ δέ γε Σαρπηδὼν καταψεύσασθαι μὲν τῆς Ἡρακλέους στρατηγίας ἢ ἀνδρίας οὐκ ἔχει, ἵνα μὴ τοῖς ὡμολογημένοις ἀναισχύντως ἀντιβαίνῃ, σμικρύνει δὲ ἄλλως καὶ ἐξευτελίζει τὸ μεγαλεῖον ἐκείνης τῆς πράξεως, λέγων· Τληπόλεμ᾽, ἤτοι κεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον ἱρὴν, ἀνέρος ἀφραδίῃσιν, ἤγουν κακοβουλίαις, ἀγαυοῦ Λαομέδοντος, ὅς ῥά μιν εὖ ἔρξαντα, ἤγουν εὐεργετήσαντα διὰ τοῦ ἀνελεῖν μὲν τὸ κῆτος, περισώσασθαι δὲ τὴν θυγατέρα Ἡσιόνην, κακῷ ἠνίπαπε μύθῳ, ἤγουν λόγοις ἐπέπληξεν οὐκ ἀγαθοῖς, οὐδ᾽ ἀπέδωχ᾽ ἵππους, ὧν εἵνεκα τηλόθεν ἦλθε. τοιαῦτα καὶ τὰ τοῦ Σαρπηδόνος· ἐν οἷς, συνελόντα ειπεῖν, οὐ τοσοῦτον τὴν Ἡρακλέους ἀνδρίαν αἰτίαν τοῦ τὴν Τροίαν τότε ἁλῶναι δηλοῖ, ὅσον τὴν Λαομέδοντος ἀδικίαν. καὶ ἐχρῆν μὲν, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, τὸν Σαρπηδό*να εἰπεῖν ὅτι τότε ὁ Λαομέδων δικαίως πολεμούμενος ἔπαθεν, εἶτα ἐπαγαγεῖν, ὅτι σὺ δὲ νῦν ἀδίκως πολεμῶν οὐκ ἀνύσεις· ὁ δὲ, θυμῷ ἐχόμενος, ἐγκόπτει τὸν λόγον καὶ ἀφίησιν ἀτελῆ. τάχα δὲ οὐδὲ εἶχεν εἰπεῖν τοῦτο· οὐ γὰρ ἀδίκως ὑπερμαχεῖ ὁ Τληπόλεμος τοῦ Μενελάου. (Vers. 648.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, ἐκεῖνος ἀπώλεσεν Ἴλιον, ἔοικεν ὁ Σαρπηδὼν ὀκνεῖν ἐξ ὀνόματος μνησθῆναι τοῦ Ἡρακλέους, ἀχθόμενος ἐπὶ τοῖς ἐκείνου. διὸ αὐτὸν μὲν οὐδ᾽ ὅλως ὠνόμασε· τοῦ δὲ Λαομέδοντος μετὰ ἐπαίνου ἐμνήσθη, εἰπὼν ἀγαυὸν Λαομέδοντα. Ἀναμνηστέον δὲ καὶ ἐνταῦθα τῶν προῤῥηθέντων περὶ τοῦ τὸν Ὅμηρον μὴ μόνον τὰ πρὸ τοῦ δεκάτου ἔτους τῆς μάχης καὶ τὰ μετ᾽ αὐτὸ ἐνείρειν τῇ Ἰλιάδι, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας ἱστορίας, ὧν οὐδέν τι μέτεστι τῷ Τρωικῷ τούτῳ πολέμῳ. ἰδοὺ γὰρ καὶ τὰ κατὰ Ἡρακλέα καὶ Λαομέδοντα πρὸ τούτων μὲν γέγονε τῶν πολέμων· δεξιώτατα δὲ τοῖς νῦν πραττομένοις παρε*νεβλήθη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. (Vers. 638. sqq.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι διάφοροι Ἡρακλέες ἱστοροῦνται, ὡς δηλοῖ ὁ εἰπὼν ὅτι ἐν τῷ, ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς, ὅ περ ἐπὶ Θησεῖ παροιμιωδῶς ἐλέχθη, ἄδηλον, ἢ ἐπὶ τῷ Ἰδαίῳ Δακτύλῳ Ἡρακλεῖ ἐῤῥέθη ἢ τῷ τῆς Ἀλκμήνης. Αἴλιος δὲ Διονύσιος τοῦτο φησί. Παυσανίας δὲ ἱστορεῖ ὅτι τὸ, ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς, παροιμία ἐστὶν ἐπὶ Θησεῖ ἢ ἑνὶ τῶν Ἰδαίων Δακτύλων· οἱ δὲ ἐπὶ τῷ Αἰγυπτίῳ Ἡρακλεῖ, οἱ δὲ ἐπὶ τῷ τῆς Ἀλκμήνης. καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ Σαρπηδὼν, ἁρπάσας οἷον τὸ μονομαχῆσαι κατὰ τοῦ ἀλαζόνος καὶ εἰπών· σοὶ δ᾽ ἐγὼ ἐνθάδε φημὶ φόνον καὶ κῆρα μέλαιναν ἐξ ἐμέθεν
590 τεύξεσθαι, ἐμῷ *δ᾽ ὑπὸ δουρὶ δαμέντα εὖχος ἐμοὶ δώσειν, ψυχὴν δ᾽ Ἄϊδι κλυτοπώλῳ, καὶ οὕτω μερίσειν ὡς ἐπιθανάτιόν τινα δωρεὰν ταύτην, ἐμοί τε καὶ τῷ Ἅιδῃ· ὡς ἐμὲ μὲν εὖχος ἔχειν ἐπὶ σοὶ, ἐκεῖνον δὲ τὴν σὴν ψυχὴν κάτω γενομένην, εὐθὺς ἔργου γίνεται. καὶ Τληπόλεμος μὲν ἀνέσχετο μείλινον ἔγχος, καὶ αὐτὸς δὲ ὁμοίως· ἀποβαίνει δὲ τὰ κατ᾽ αὐτοὺς, ὡς ἐν τοῖς *ἑξῆς ἱστορεῖται. Ἰστέον δὲ 449
ὅτι οὐδὲν θαυμαστὸν, ἐὰν Γλαῦκος μὲν καὶ Διομήδης ἐν τοῖς ἑξῆς ἀναγνωρίσαντες ἀλλήλους ξένους ἀλλήλων πατρῴους σπένδωνται, υἱὸς δὲ Διὸς καθ᾽ Ὅμηρον καὶ υἱωνὸς, ὁ Σαρπηδὼν δηλαδὴ καὶ ὁ Τληπόλεμος, μάχωνται, παρ᾽ οὐδὲν θέμενοι τὴν συγγένειαν· οὔτε γὰρ μιαρὸς ἐδόκει ὁ ἐν πολέμῳ θάνατος. καὶ ἄλλως δὲ αὐτὴν τὴν συγγένειαν ἀπηρνήσαντο. εἶπε γὰρ ὁ Τληπόλεμος ὅτι Ψευδόμενοι δέ σε φασὶν υἱὸν Διός. *Σημείωσαι δὲ ὡς οἱ καυχησάμενοι οὐδὲ νῦν ἐπὶ καλοῖς ἀπαλλάττουσιν, ἀλλ᾽ ὁ μὲν πρότερος ἀλαζονευσάμενος ἀναιρεῖται, ὁ δὲ ἀνταλαζονευσάμενος τιτρώσκεται μόνον. (Vers. 640. sqq.) Ὅρα δὲ ὅσην καὶ τὸ παρὸν χωρίον πλουτεῖ χρηστομάθειαν. ἱστορίαν τε γὰρ οὐκ ἀλλοδαπὴν παραπλέκει τοῖς Τρωικοῖς, διανιστῶν συνήθως τὸν ἀκροατὴν ἐκ τῆς μονοειδοῦς ὑπτιότητος. ἡ δὲ ἱστορία ἐστὶν ἅλωσις Τροίας παλαιὰ, ἧς καὶ τὰ περιστατικὰ ἐκτίθησιν ὁ ποιητὴς, πρόσωπον μὲν τὸν Ἡρακλέα, αἰτίαν δὲ τὸ μὴ τοὺς ἵππους ἀπολαβεῖν, χρόνον δὲ ἀόριστον· φησὶ γὰρ, ὅς ποτε δεῦρ᾽ ἐλθών· τρόπον δὲ τῆς ἐκστρατείας τὸ, ἓξ μόναις σὺν νανσί· καὶ τὴν ἀνδρίαν δὲ τοῦ Ἡρακλέους ἐνταῦθα ἱστορεῖ καὶ φίλιππον ἐκεῖνον εἶναι παραδηλοῖ, καὶ ἅλωσιν ἐκείνην Τροίας τῇ νῦν ἐλπιζομένῃ συγκρίνει πάνυ γοργῶς καὶ δείκνυσιν ἐκείνην πιθανῶς κρείττονα ἔκ τε τοῦ χρόνου, ὅτι συντομώτατα κατειργάσθη, καὶ ἐκ τοῦ λαοῦ. ἐνταῦθα *μὲν γὰρ χιλιόναυς ὁ στόλος, ἐκεῖ δὲ ἓξ νῆες καὶ ἄνδρες

παυρότεροι, ἤγουν ἁπλῶς παῦροι καὶ ὀλίγοι, ὥς που καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη· ἢ ὀλιγώτεροι τῶν ἀνηκόν-
των ταῖς ἓξ ναυσί. διδάσκει δὲ ἐνταῦθα, ὡς προεῤῥέθη, καὶ ὅτι οὐδὲν ἡ πατραγαθία δίχα τοῦ ἀνδρα-
γαθεῖν καὶ ὅτι οὐκ ἀεὶ τὰ τέκνα πατρῴζουσι. ποιεῖται δὲ καὶ σύγκρισιν δύο παίδων τοῦ Διὸς ἐξ
ἐγκωμίου συγκειμένην καὶ ψόγου, καὶ τὴν ἀλαζονείαν κολάζει, ὡς καὶ τοῦτο προείρηται. δείκνυσι δὲ
καὶ τὸ ψεῦδος οὐ πρὸς καλοῦ γίνεσθαι, οὐδὲ τὸ τοὺς εὐεργέτας κακῶς ποιεῖν, εἴ γε διὰ ταῦτα ὁ Λαο-
μέδων τὴν Ἴλιον ὤλεσε. παραδηλοῖ δὲ καὶ ὡς, εἰ διὰ ψεῦδος καὶ μικρὰν ἀδικίαν ἑάλω ἡ Τροία, πολλῷ
πλέον διὰ παρασπόνδησιν ἄρτι καὶ ἀδικίαν μεγάλην, καὶ ὅτι πολλάκις διὰ μικρὰν αἰτίαν πολλὰ γίνε-
ται κακὰ, εἴ γε διὰ ἵππους ἑάλω ποτὲ ἡ Τροία, ὡς καὶ ὕστερον διὰ γυναῖκα. καὶ ὅλως Ὁμηρικῆς πολ-
λῆς δεινότητος καὶ ὁ τόπος οὗτος πέ*πλησται. (Vers. 642.) Σημείωσαι δὲ εἰς τὸ, ἐχήρωσεν ἀγυιὰς,
καὶ τὸ τοῦ γεωγράφου εἰπόντος, ὅτι Ἰλιεῖς Ἀχιλλεῖ μὲν καὶ Αἴαντι καὶ Πατρόκλῳ καὶ Ἀντιλόχῳ ἐναγί-
ζουσιν, Ἡρακλέα δὲ οὐ τιμῶσι, καίτοι ὁ μὲν οὐκ ἠφάνισε τελέως τὴν Τροίαν, ἀλλὰ ἐξαλαπάξας
ἐχήρωσεν ἀγυιάς. ἡ δὲ χηρεία λειπανδρία τίς ἐστιν, οὐ μὴν ἀφανισμός. οὗτοι δὲ, οἷς ἐναγίζουσι, τελείως
αὐτὴν ἠφάνισαν, εἰ μὴ ἄρα, φησὶ, διότι οὗτοι μὲν δίκαιον πόλεμον ἐξήνεγκαν, ἐκεῖνος δὲ ἄδικον ἕνεκεν
ἵππων Λαομέδοντος. ἔχομεν οὖν καὶ ἐντεῦθεν μαρτυρίαν τοῦ περὶ Ἡρακλέα Τρωικοῦ μίσους, ὃς μισοῖτο
ἂν καὶ ἄλλως πρὸς Τρώων πλέον, ἤ περ οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ αὐτοὶ μὲν, οἷά τι μεγαλεῖον τοῖς ἐπιγόνοις
τὴν Τροίαν ἀφῆκαν περιᾴδεσθαι μόγις ὀψέ ποτε καὶ μετὰ πολλῶν ἡρώων θανάτους αὐτῆς περιγενό-
μενοι, ὁ δὲ αὐτοβοεὶ τὴν τοσαύτην ἑλὼν ἐξεθέρισεν. ὄντων δὴ καὶ τούτων ἐν τούτοις τὰ κατὰ μέρος
τοῦ ῥηθέντος χω*ρίου διάκειται οὕτω. (Vers. 633.) Τὸ, Σαρπῆδον, Λυκίων βουληφόρε, τίς τοι
ἀνάγκη πτώσσειν ἐνθάδε; δύναται μὲν γράφεσθαι καὶ Σαρπηδὼν ὀξυτόνως, ἀρέσκει δὲ τοῖς παλαιοῖς
προπερισπᾶν αὐτό. ἔστι γὰρ εὐθεῖα ὁ Σαρπηδὼν ὀξυτόνως, καὶ ἑτέρα Αἰολικὴ ἴσως ὁ Σαρπήδων
παροξυτόνως. διφορεῖται γὰρ τὸ ὄνομα, καὶ τοῦ μὲν ἡ γενικὴ Σαρπηδόνος ὡς ἀηδόνος καὶ ἡ κλητικὴ
ὁμόφωνος τῇ εὐθείᾳ τῷ κανόνι τῶν εἰς δων ὀξυτόνων, τοῦ δὲ ἡ κλίσις Σαρπήδοντος ὡς λέοντος καὶ
ἡ κλητικὴ ἀποβολῇ τῆς ληγούσης Σαρπῆδον, προπερισπωμένως μετὰ συστολῆς τῆς ληγούσης. καὶ πολ-
λαχοῦ ἡ τοιαύτη κλίσις εὑρεθήσεται παρὰ τῷ ποιη*τῇ. Τὸ δὲ βουληφόρε ὑποκρύπτει σκῶμμά τι, ὡς 591
δῆθεν μὴ ἀνδρείου τοῦ Σαρπηδόνος ὄντος ἀλλὰ μόνον βουλευτοῦ. διὸ καὶ ὑποκατιὼν ἀδαήμονα μάχης
αὐτὸν λέγει, καὶ ἀντὶ τοῦ, τίς ἀνάγκη ἐνταῦθά σε εἶναι; τίς τοι ἀνάγκη, φησὶ, πτώσσειν ἐνθάδε;
τὸ διατρίβειν εἰς τὸ πτώσσειν μεταλαβών. ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνθάδε ἔῤῥων φησὶν ἀντὶ τοῦ ἐπὶ φθορᾷ
διατρίβων. (Vers. 634.) Τὸ δὲ, τίς τοι ἀνάγκη, φανερῶς δηλοῖ μὴ ἀναγκαστὸν ἀλλ᾽ ἑκούσιον εἶναι
τὸν Σαρπηδόνα σύμμαχον τοῖς Τρωσίν. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ παντὸς ἀνάνδρου, μάτην παρόντος τῇ
μάχῃ, δύναται λέγεσθαι τὸ, τίς τοι ἀνάγκη πτώσσειν ἐνθάδ᾽ ἐόντι, μάχης ἀδαήμονι φωτί; ὃ καὶ κατὰ
αἰτιατικὴν πτῶσιν λεχθὲν ἀσολοίκιστόν ἐστι διὰ τὸ πτώσσειν, ἵνα ᾖν, τίς σοι ἀνάγκη, πτώσσειν σε
ὧδε ἀπόλεμον ὄντα. καὶ ὅρα ὅτι οὐ λέγει πτήσσειν ἀλλὰ πτώσσειν, ἐξ οὗ καὶ *τὸ πτωσκάζειν καὶ πτὼξ
λαγωός. (Vers. 635.) Καὶ σημείωσαι τὸ σφοδρὸν καὶ καταφορικὸν τῆς λέξεως. πρὸς δὲ τὸν μάτην
ἐξισούμενον παλαιοῖς ἀγαθοῖς ἀνδράσι παρῳδήσας μικρὸν εἴπῃ ἄν τις τὸ, ψευδόμενοι δέ σε φασὶ
τοιόνδε τινὰ εἶναι, ἐπεὶ πολλὸν κείνων ἐπιδεύεαι ἀνδρῶν, οἳ τοιοίδε ἐγένοντο ἐπὶ προτέρων ἀνθρώπων.
(Vers. 638.) Τὸ δὲ, ἀλλ᾽ οἷον τινά φασιν εἶναι ἐμὸν πατέρα θρασυμέμνονα, θυμολέοντα, υἱὸς ἂν
εἴπῃ, σεμνυνόμενος ἐπὶ πατρὶ ἀνδρείῳ ἀποιχομένῳ. (Vers. 639.) Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι τὸ
θρασυμέμνων, ἤγουν θρασὺς καὶ μένων, σύνθεσίς ἐστι τοῦ μένος καὶ θάρσος, ὃ φθάσας εἶπεν
ἐπὶ τοῦ Διομήδους, καὶ ὅτι τὸ θρασὺς ἐνταῦθα οὐ ψόγον ἔχει, ἀλλ᾽ ἶσον ἐστὶ τῷ θαῤῥαλέος. ἡ δὲ
ἀνάγνωσις τοῦ θρασυμέμνων ὡς τὸ Ἀγαμέμνων. δῆλον δὲ ἐκ τούτων ὡς καὶ τὸ ἁπλοῦν ὁ μέμνων,
καθὰ καὶ ὁ μένων, ἀνδρείους ὑποδηλοῦσι. (Vers. 638.) Τὸ δὲ, βίη Ἡρακληείη, κεῖται καὶ ἐν
τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ ἐγράφη περὶ αὐτοῦ ἐκεῖ, *ἔνθα κεῖται καὶ σχῆμα καινοπρεπὲς, ὅμοιον τῷ, ψυχὴ
Τειρεσίου, χρύσεον σκῆπτρον ἔχων. τοιοῦτον γὰρ καὶ ἐκεῖσε τὸ, βίη Ἡρακληείη, πέρσας πόλεις, ἤγουν
Ἡρακλῆς πορθήσας, ἵνα καὶ αὐτόθι μὴ πρὸς τὸ ῥητὸν θῆλυ ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητὸν ἄῤῥεν ἡ σύνταξις
γένηται. ὅμοιον δὴ κἀνταῦθα τὸ, ἀλλ᾽ οἷον τινά φασι βίην Ἡρακληείην εἶναι. τὸ μὲν γὰρ εὐθὺ καὶ
κοινὸν ἦν εἰπεῖν, ἀλλ᾽ οἵαν τινά φασι τὴν Ἡρακλέος εἶναι βίαν· ὁ δὲ πρὸς τὸ νοητὸν ἤγουν πρὸς τὸν

Ἡρακλῆν ἀποτεινάμενος ἔφη τὸ, ἀλλ' οἷον τινά· εἰ μὴ ἄρα θηλυκοῦ γένους ἐστὶ τὸ οἷον Ἀττικῶς. Τὸ δὲ φασὶ περίφημον καὶ ὡς εἰπεῖν περίφατον εἶναι τὸν Ἡρακλέα δηλοῖ. (Vers. 643. sqq.) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς ἐν μέσῳ τῶν τοῦ Τληπολέμου λόγων κεῖται ψόγος ἐπὶ δειλίᾳ στρατηγοῦ τὸ, σοὶ δὲ κακὸς μὲν θυμὸς, ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί. τὸ δὲ ἐφεξῆς ἀπειλητικόν ἐστι κατὰ βοηθοῦ ἀλυσιτελοῦς παρῳδηθὲν, οἷον· οὐδέ τι σε τοῖς δεῖνα ὀΐομαι ἄλκαρ ἔσεσθαι, οὐδ' εἰ μάλα καρτε*ρὸς ἐσσι. εἶτα ὅρα ὅτι πολλαχοῦ φιλοτίμως ἔχων εἰς τὸ φράζειν ὁ ποιητὴς ποιεῖ αὐτὸ καὶ ἐνταῦθα, τὸ ἀποθανεῖν διὰ μὲν τοῦ Γλαύκου εἰπὼν πύλας Ἀΐδαο περήσειν, διὰ δὲ Σαρπηδόνος ψυχὴν Ἄϊδι δοῦναι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, πύλας Ἄιδου περήσειν, ἤγουν εἰς Ἅιδην ἀπελθεῖν, μύθου ἤρτηται τοῦ πέραν περὶ τὰ τοῦ Ὠκεανοῦ ἑσπέρια πλάττοντος εἶναι τὸν Ἅιδην, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. (Vers. 651.) Τὸ δὲ ἀπέδωκε τὸ χρεωστικῶς δοῦναι δηλοῖ. (Vers. 654.) Τοῦ δὲ κλυτοπώλου ἡ εὐθεῖα ἔοικε προπαροξύνεσθαι κατὰ τὸ εὔπωλος. Ἔστι δὲ τοιοῦτος Ἅιδης, οὗ κλυτὴ ἡ ἐπιπώλησις, ἤτοι ἔφοδος. μηνύουσι γὰρ τοὺς θανόντας οἱ ἐπ' αὐτοῖς θρῆνοι, ἢ ὁ κλυτοὺς ἔχων ἵππους, πανταχοῦ γὰρ οἶδε φθάνειν ὁ θάνατος. εἰκασθείη δ' ἂν ποτε κλυτοπώλῳ Ἅιδῃ ἀστείως καὶ ὁ δι' ἱπποτροφίας ἐπιτρίβων τινάς. Τὸ δὲ, ἀνέσχετο ἔγχος, Ὁμήρῳ ἀρέσκει παθητικῶς λεχθέν· ἡ δὲ κοινὴ χρῆσις ἀνέσχε χεῖρα φησὶ καὶ ἔγχος καὶ τὰ ὅμοια. λέ*γει δὲ καὶ μετοχὴν παθητικὴν ἀνασχόμενος. δῆλον δὲ ὡς οἶδε καὶ τὰ ἐνεργητικὰ, ἤγουν τὸ ἀνέσχε καὶ
592 τὸ ἀνασχών. *(Vers. 656.) Ὁμαρτῆ, τουτέστιν ὁμοῦ, ὅ τε Σαρπηδὼν καὶ ὁ Τληπόλεμος ἀφῆκαν δού-
9 ρατα μακρὰ κατ' ἀλλήλων, καὶ ὁ μὲν αὐχένα μέσον βληθεὶς τέθνηκε, Σαρπηδὼν δὲ μηρὸν ἀριστερὸν βάλλεται καὶ ἡ αἰχμὴ τῷ ὀστέῳ ἐγχρίπτεται, οὐ θνήσκει δὲ, ἀλλὰ δῖοι ἑταῖροι ἐξέφερον αὐτὸν πολέμοιο, ταμιευόμενον ἀλλαχοῦ εἰς ἀναίρεσιν τῷ Πατρόκλῳ. διό φησι· πατὴρ δ' ἔτι λοιγὸν ἄμυνε. βάρυνε δέ, φησιν, αὐτὸν δόρυ μακρὸν ἑλκόμενον. οὐ γάρ τις ἐπεφράσατο οὐδ' ἐνόησε μηροῦ ἐξελκύσαι αὐτὸ, ὄφρ' ἐπιβαίη, σπευδόντων, τουτέστιν ὀρθὸς σταίη. τοῖον γὰρ ἔχον πόνον ἀμφιέποντες. καὶ σημείωσαι ὅπως ἡ σπουδὴ καὶ ἀγωνία ἐκκρούει τινὰς τοῦ δέοντος. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἁμαρτῆ, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ ἅμα καὶ τοῦ ἀρτῶ, ἡ μὲν συνήθεια περισπᾷ, ὡς τὸ εἰκῆ, πολλαχῆ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ τὸ ἡσυχῆ, καὶ βῆ, ὄνομα φωνῆς προβάτου, ὀνοματοποιηθὲν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Ἀρίσταρχος δὲ ὀξύνει, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, λέ*γων ἐκ τοῦ ἁμαρτήδην συγκοπῆναι αὐτό. ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ ὁμαρτῆ τὸ ῥηθὲν ἐπίῤῥημα γράφεται κατά τινα τῶν ἀντιγράφων, ἔχεται λόγου διὰ τὸ καὶ τὸ ἀκολουθεῖν ἁμαρτεῖν τε λέγεσθαι διὰ τοῦ ᾱ καὶ ὁμαρτεῖν διὰ τοῦ ō ἐκ τῆς αὐτῆς ἐτυμολογίας τῷ ἐπιῤῥήματι, ὡς ἔστι γνῶναι καὶ αὐτὸ ἐκ τῶν παλαιῶν. (Vers. 664.) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐξέφερον ἤτοι φοράδην ἀπῆγον τὸν Τληπόλεμον καὶ τὸν Σαρπηδόνα. (Vers. 665.) Τὸ δὲ, οὐκ ἐπεφράσατο οὐδ' ἐνόησε, δοκοῦσι διαφορὰν ἔχειν τινά. Ἐπιφράσασθαι μὲν γὰρ τὸ βουλεύσασθαι καὶ χρόνον τινὰ τρῖψαι τῇ καταλήψει· νοῆσαι δὲ τὸ δίχα βουλῆς ἀχρόνως οἷον τὸ δέον καταλαβεῖν, οἷον· νόησε δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς, ὃ μετ' ὀλίγα ὀξὺ νόησε φησὶν ἐπὶ Ἕκτορος. ἢ καὶ ἄλλως διαφέρει τὸ νοῆσαι τοῦ ἐπιφράσασθαι ᾧ λόγῳ καὶ προμηθεὺς καὶ ἐπιμηθεὺς, ὡς προηγεῖσθαι μὲν τὸ νοῆσαι, δευτερεύειν δὲ τὸ ἐπιφράσασθαι· εἰ καὶ ὁ ποιητὴς ἄλλως κατὰ ὑστερολογίαν *ἐσχημάτισεν. (Vers. 657.) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ τάχος τῶν ἀφεθέντων δοράτων ἐμφαίνων οὐχ' ἁπλῶς κινηθῆναι αὐτὰ εἶπεν, ἀλλὰ συντόνως, ὡσεὶ καὶ ἄημα, ὅ ἐστι πνεῦμα· οὗ θέμα τὸ ἄω, οὗ παράγωγον τὸ ἀΐσσω. ἔφη γάρ· τῶν μὲν ἁμαρτῆ δούρατα μακρὰ ἐκ χειρῶν ἤϊξαν, ὡς εἰ καὶ ἀκόντων ἐκείνων ἐξώρμησαν οἷα τινὰ ἔμψυχα. οὕτω δὲ ὑποκαταβὰς ἔφη ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τὸ, αἰχμὴ δὲ διέσσυτο μαιμώωσα, ὅ περ ἐπὶ Ὀδυσσέως μετ'
ὀλίγα κυριολεκτῶν ἐρεῖ ἐν τῷ, μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ. ψυχοῖ γὰρ οἷον αὐτονόμως πολλαχοῦ τὰ 451
593 βέλη ὁ ποιητὴς, ὅτ' ἂν ἐνθέρμως καὶ μετὰ συντονίας πέμπωνται. *(Vers. 670.) Ὀδυσσεὺς ἀλλαχοῦ
2 μὲν τλήμων ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ὀνομάζεται, ἐνταῦθα δὲ τλήμονα θυμὸν ἔχειν λέγεται, ὃ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος δηλοῖ ἐν τῷ, τέτλαθι, κραδίη, καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης. ἐξ οὗ περ ἄλλοι τὸν τλησικάρδιον συντεθείκασι. Σημείωσαι δὲ ὅτι κυρίως μὲν τλήμων ὁ εὔτολμος, ὡς καὶ ἄτλας ὁ οἱονεὶ πολύτλας. τραγικοὶ δὲ ἐπὶ δυστυχοῦς τὴν λέξιν τιθέασιν, ὡς καὶ τὸ τάλας. Φράζει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω· νόησε δῖος Ὀδυσσεὺς, τλήμονα θυμὸν ἔχων· μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ, μερμήριξε δὲ, καὶ ἑξῆς. ταῦτα δὲ ἀνδρείῳ βουλευτῇ οἰκεῖα εἰσὶν, ἐν οἷς τὸ μερμήριξε διασαφητικόν ἐστι τοῦ, μαίμησε δέ οἱ φίλον ἦτορ.

Ἐνθυμητέον δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὸ ἔχειν καὶ τὸ τλῆναι τὴν γεωρ*γικὴν ἐχέτλην συντίθησιν, ἣν δηλαδὴ ὁ ἔχων τάλας τὸν βίον ἐστὶν, ἢ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, τλήμων διὰ τὸ ἐργατικόν. (Vers. 676.) Πολλαχοῦ ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ λόγου προθεωρίαν ἑτέροις δῆθεν ἀνατιθεὶς, ποιεῖ οὕτω καὶ ἐνταῦθα, καὶ σκοπῶν αὐτὸς, ποῖον ἂν εἴη κάλλιον, ἆρά γε τὸ ποιῆσαι τὸν Ὀδυσσέα ἐπιτρέχοντα τῷ Σαρπηδόνι, ἢ κατὰ τῶν Λυκίων ἀνδραγαθοῦντα, κρίνει διὰ τῆς ῥητορικῆς Ἀθηνᾶς, ἤτοι τῆς κατ' αὐτὸν δεινότητος, κάλλιον τοῦτο εἶναι. τὸ γὰρ ἐπιδραμεῖν τῷ Σαρπηδόνι ἀλυσιτελές· οὐ γὰρ μόρσιμον ἦν, φησὶ, θανεῖν ἐκεῖνον ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ. καὶ οὕτω σκοπήσας αὐτὸς καὶ ἐπικρίνας ἐν σχήματι καταστάσεως καὶ προεκθέσεως, εἶτα πλάττει τὸν Ὀδυσσέα σκοποῦντα, ἢ προτέρω, ἤγουν προσωτέρω, περαιτέρω, διώκοι τὸν Σαρπηδόνα, ἢ πλεόνων Λυκίων ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο. καὶ λέγει ὅτι ἡ Ἀθηνᾶ, τουτέστιν ἡ ἐν τῷ Ὀδυσσεῖ φρόνησις, κατὰ πληθὺν Λυκίων τράπεν, ἤγουν ἔτρεψε, τὸν τοῦ Ὀδυσσέως θυμὸν, οἷς *καὶ ἐμπεσὼν ἀναιρεῖ Κοίρανόν τέ τινα καὶ Ἀλάστορα Χρόμιόν τε Ἄλκανδρόν τε καὶ Ἅλιον καὶ Νοήμονα καὶ Πρύτανιν. (Vers. 677.) Καὶ ὅρα ὡς τὸ κοίρανος καὶ ἀλάστωρ καὶ νοήμων καὶ πρύτανις τὰ προσηγορικὰ εἰς κύρια ἐχρησίμευσαν τῷ ποιητῇ, καὶ ὅτι συντόμως ἐπιδραμὼν δυσὶ στίχοις ἑπτὰ κύρια ἐμπεριέλαβε. κατωτέρω μέντοι ἐπὶ Ἕκτορος τρισὶ στίχοις ἓξ κύρια ἐντίθησιν ἀνὰ δύο ἐν ἑκάστῳ στίχῳ διὰ τὸ καὶ ἐπιθέτοις ἐκεῖ κοσμεῖν σεμνότερον τοὺς πίπτοντας Ἕλληνας. Ἐν δὲ τῷ, πλεόνων Λυκίων θυμὸν, πλέονας τὴν πληθὺν λέγει. ἐπάγει οὖν, κατὰ πληθὺν Λυκίων. τοῦτο δὲ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἑνὸς τοῦ Σαρπηδόνος ὥστε ἐκ τούτου νοητέον ληφθῆναι τὸ τὸν μέγαν μὲν ἕνα λέγεσθαι, πολλοὺς δὲ καὶ πληθὺν τὸν χυδαῖον λαόν. εἰ δὲ καὶ τοὺς ἀποιχομένους πλείονας φαμὲν, οἷον, ἐκινδύνευσα παρὰ τοὺς πλείονας ἀπελθεῖν, ἤγουν θανεῖν, εἴη ἂν καὶ αὐτὸ ἐξ Ὁμήρου ἀποσυληθέν. *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τὸ μὲν Χρομίος κύριον παροξύνουσιν οἱ παλαιοὶ, τὸ δὲ Ἅλιος προπαροξύνουσι, λέγοντες ὅτι, κἂν ἐπὶ κυρίων παροξύνεται τὰ τριβράχεα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, οἷον Δολίος, Τυχίος, Χρομίος, ἀλλὰ σημειώδη τὸ Ἅλιος, Ξένιος, Ἄνιος καὶ Κρόνιος, κύρια μὲν ὄντα καὶ τριβράχεα, προπαροξυνόμενα δέ. τινὲς δὲ καὶ τὸ Ἅλιος κύριον ἐνταῦθα παροξύνουσι. *(Vers. 679.) Ἀνδρείων στρατηγῶν τὸ, καί νύ κ' ἔτι πλέονας κτάνε δῖος ὁ δεῖνα, εἰ μὴ ἄρ' ὀξὺ νόησε μέγας κορυθαίολος δεῖνα. βῆ δὲ διὰ προμάχων κεκορυθμένος αἴθοπι χαλκῷ, δεῖμα φέρων καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν οἷς καὶ σχῆμα κεῖται ἀντίθετον ἐπὶ Ἕκτορι τὸ, Δεῖμα φέρων Δαναοῖσι· χάρη δ' ἄρα οἱ προσιόντι Σαρπηδών. λέγει γὰρ ὅτι φόβον μὲν Ἀχαιοῖς, χαρὰν δὲ τῷ Σαρπηδόνι ἐνεποίησεν ἡ τοῦ Ἕκτορος ὁδός. ἐσχημάτισται δέ πως καὶ καινότερον. ἦν γὰρ ἄλλως τὸ ἀκόλουθον εἰπεῖν· δεῖμα φέρων Δαναοῖς, χαρὰν δὲ τῷ Σαρπηδόνι. τοιοῦτο καὶ πρὸ
452 μικροῦ περὶ Ἐννοῦς καὶ Ἄρεος τὸ, ἡ μὲν ἔχουσα κυδοιμὸν, Ἄρης δὲ ἔγχος ἐνώμα. καὶ *ἐκεῖ γὰρ ἡ σύντα- 594
ξις ἀπὸ μετοχῆς εἰς ῥῆμα μετέπεσεν. *(Vers. 684.) Κείμενος ὁ Σαρπηδὼν λέγει πρὸς τὸν Ἕκτορα· μὴ δή με ἕλωρ Δαναοῖσιν ἐάσῃς κεῖσθαι, ἀλλ' ἐπάμυνον. ἔπειτά με καὶ λίποι αἰὼν ἤγουν ἡ ζωὴ, ἐν πόλει ἡμετέρῃ, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἔγωγε νοστήσας οἶκόνδε φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν εὐφρανέειν ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν. οἶκτον δὲ πολὺν ἔχει ὁ λόγος, ὀρφανίαν φράζων παιδὸς καὶ χηρείαν γυναικὸς καὶ τάφον ἐπ' ἀλλοδαπῆς. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐπεσημειώσατο ὀλοφυδνὸν ἔπος εἶναι τὸ τοιοῦτον. καὶ ὅρα οἷα ἔτυχεν αὐτῷ τὰ τοῦ πράγματος. ὁ γὰρ πρὸ μικροῦ πολὺς καὶ μακρὰ ὀνειδίζων τὸν Ἕκτορα ἐνταῦθα οἰκτρὸς ἱκέτης αὐτοῦ γίνεται· ὁ δὲ οὐκ ἐγκοτεῖ, ἀλλὰ ἐλεεῖ ἄνθρωπον, ἐν δευτέρῳ τῆς τῶν Τρώων συμμαχίας τὰ φίλτατα θέμενον, καὶ οὕτως ἐπαμύνειν σπεύδει, ὡς διὰ τὸ τάχος μηδὲ προσειπεῖν τὸν Σαρπηδόνα, ἵνα μὴ λάθῃ ἐν τῷ ὁμιλεῖν προηκάμενος τὸν καιρόν. φησὶ γὰρ ὁ ποιητής· (Vers. 689.) τὸν δ' οὔτι προ*σέφη Ἕκτωρ, ἀλλὰ παρήϊξε, λελιημένος, ὄφρα τάχιστα ὤσαιτο Ἀργείους. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα σιγὴν ἔλλογον διὰ σπουδήν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐ τὸ θανεῖν τὸν Σαρπηδόνα λυπεῖ, ἀλλὰ τὸ ἀνεκδίκητον κεῖσθαι καὶ ἀβοήθητον. διὸ λέγει· ἐπάμυνον, ἔπειτά με καὶ λίποι αἰών· περὶ οὗ προείρηται. τοῦτο δὲ εἴποι ἂν ὁ θερμῶς προκαλούμενός τινα εἰς βοήθειαν. (Vers. 683.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ὀλοφυδνὸν προϋπόκειται θέμα τὸ ὀλοφύζω, ὅμοιον τῷ ὀλολύζω, ἵνα ὡς παίζω παιδνὸν, οὕτως ᾖ καὶ ὀλοφύζω ὀλοφυδνὸν, καὶ ὥσπερ ὀλολύζω ὀλολυγὼν, τρύζω τρυγὼν, οὕτω καὶ ὀλοφύζω ὀλοφυγδὼν, ὡς τὸ, ὀλοφυγδόνα φύσεις. εἰ δὲ καὶ τὸ ἔθνος οἱ Ὀλοφύξιοι ἐκ τοῦ τοιούτου παράγονται ῥήματος, ἀφ' ὧν παίζει τοὺς Ὀτοτυξίους ὁ κωμικὸς, οὐκ ἔστι στερεῶς εἰπεῖν. πόλις δέ, φασι, Θρᾳκικὴ περὶ Ἄθων Ὀλόφυξος.

ἀφ᾽ ἧς ἱστορεῖταί τις Ἡρόδοτος, γράψας περὶ νυμφῶν. (Vers. 690.) Τὸ δὲ λελιημένος ὡς τὸ τετιημέ-
νος. ποιητικὰ δὲ ἄμφω, *οὐ μήν ποτε πεζά. (Vers. 691.) Τὸ πολλοὺς φονεῦσαι περιφράζων, πολέων
33 θυμὸν ἀφελέσθαι φησίν. *(Vers. 693.) Οἱ παλαιοὶ διὰ τὸ τὸν Δία ἤγουν τὸν ἀέρα ζωῆς εἶναι
αἴτιον, τοιοῦτον δὲ καὶ τὴν δρῦν πάλαι ποτὲ χρηματίσαι, ὅτε οἱ ἄνθρωποι δρυκάρποις ἀπετρέφοντο,
διὸ καὶ φηγὸς ἡ δρῦς λέγεται, παρὰ τὸ φαγεῖν, διὰ τοίνυν ταῦτα τῷ Διὶ τὴν δρῦν ἀνιέρωσαν, τὸ ζωο-
τρόφον φυτὸν τῷ ζωογόνῳ. ἦν τοίνυν καὶ πρὸ τῆς Τροίας δρῦς ἱερὰ τῷ Διὶ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται,
ὑφ᾽ ᾗ διὰ τὴν σκιὰν καθίζουσι νῦν οἱ Λύκιοι τὸν τοῦ Διὸς Σαρπηδόνα. ἣν καὶ περικαλλέα λέγει
φηγὸν, διότι, ὡς εἰκὸς, ἀθιγὴς ἦν, ὡς οἷά τις τεμενία καὶ διὰ τοῦτο ἀμφιλαφὴς καὶ ἀμφιθαλής,
ὡς μηδενὸς ἐκεῖθεν τολμῶντος δρέπεσθαι. οὐ μόνον δὲ διὰ σκιὰν *ὑπὸ τῇ δρυῒ τὸν Σαρπηδόνα καθί-
ζουσιν, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰς ἱερόν τινα τόπον, καθὰ καὶ τὸν Αἰνείαν ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἀδύτῳ. Ἐν-
595 ταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ, ὑπὸ Διὸς φηγῷ· τὴν γὰρ ὑπὸ πρόθεσιν καὶ νῦν δοτικῇ συνέταξεν. *(Vers. 694.)
2 Ἐν τῷ, ἐκ δ᾽ ἄρα μηροῦ δόρυ μείλινον ὦσε θύραζε, ἁπλοϊκῶς εἶπε τὸ θύραζε ἀντὶ τοῦ ἔξω, ὥς που
καὶ ἰχθὺς ἐκ θαλάττης ῥίπτεται θύραζε ἤτοι ἔξω. Ὅρα δὲ τὸ ὦσεν οὐκ ἐπὶ τῆς συνήθους τεθὲν σημα-
σίας ἤγουν τῆς ἐκ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω κινήσεως, ἀλλὰ ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἐξήγαγε, μετὰ τῆς ἐξ μέντοι
προθέσεως, ἵνα ᾖ τὸ ἐντελὲς ἐξῶσεν, ᾧ ἐναντίον τὸ προῶσε καὶ διῶσεν. (Vers. 696. sqq.) Ἐξελκυ-
σθέντος τοῦ δόρατος ἐκ τοῦ μηροῦ τοῦ Σαρπηδόνος ἔλιπεν αὐτὸν ἡ ψυχὴ, ὅ πέρ ἐστι νῦν οὐ θανεῖν,
ἀλλὰ λειποψυχῆσαι, ὃ καὶ λειποθυμεῖν συνθέτως φαμέν. εἶτα διασαφῶν ἐπάγει· κατὰ δ᾽ ὀφθαλμῶν
κέχυτ᾽ ἀχλύς· αὖθις δ᾽ ἀμπνύνθη, ἤγουν ἀνέπνευσεν ἀναλαβὼν ἑαυτὸν, περὶ δὲ πνοιή, φησι, Βορέαο
ζώγρει ἐπι*πνείουσα κακῶς κεκαφηότα θυμόν. Καὶ σημείωσαι ἔπαινον τοῦ Βοῤῥᾶ. ὁ μὲν γὰρ ἐν τοῖς 453
τοιούτοις πυκνοῖ τὴν τῆς σαρκὸς ἐπιφάνειαν καὶ οὕτως ἔσω ἀντιπεριστᾷ τὸ θερμόν· ὁ δὲ Νότος διά-
πνοιαν ἐργαζόμενος εὔοδα τὰ τῆς λειποψυχίας ποιεῖ, ὅθεν καὶ εἰς νόσον ὁ Νότος παραλαλεῖσθαι δοκεῖ,
ὡς εἶναι μὴ ἀφυὲς εἰπεῖν τὴν νόσον εἰς Νότον ἀττικίζεσθαι. Ὅρα δὲ τὸ ἐζώγρει ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ ἀνε-
ζωπύρει ἀγείρουσα τὴν ζωήν. ἀλλαχοῦ δὲ ζωγρεῖν λέγει τὸ ζῶντας τινὰς ἀγρεύειν αἰχμαλωσίας νόμῳ. ἐκ
δὲ τοῦ τοιούτου καὶ τὸ ζωγρεῖον παρῆκται, λέξις εἰς ῥητορείαν ἀγαθή. Τὸ δὲ, ἐζώγρει θυμὸν, ἀλλα-
χοῦ συνθέτως θυμηγερέειν φησί. Τὸ δὲ, κατ᾽ ὀφθαλμῶν κέχυτ᾽ ἀχλὺς, πρὸ ὀλίγου ἄλλως ἔφρασεν,
εἰπών· κατ᾽ ὀφθαλμῶν ἐρεβεννὴ νὺξ ἐκάλυψε. (Vers. 697.) Τοῦ δὲ ἀμπνύνθη πρωτότυπον τὸ πνύω,
ἐξ οὗ καὶ ὁ πεπνυμένος. αὐτοῦ δὲ προϋπάρχει τὸ πνέω πνῶ, ἵνα ᾖ ὡς θῶ θύω, ῥῶ ῥύω, οὕτω πνῶ
*πνύω, ἐξ οὗ κατὰ πλεονασμὸν καὶ τὸ πινύω, ὅθεν πινυτὸς ὁ συνετός. ἐκ δὲ τοῦ πινύω κινεῖται τὸ
πινύσσω, ὅ ἐστι συνετίζω, οὗ στέρησις ἀπινύσσειν τὸ ἀσυνετεῖν ἤτοι ἀφραίνειν. (Vers. 698.) Τοῦ
δὲ κεκαφηότα, ὅ ἐστιν ἐκπεπνευκότα, πρόεστι τὸ κάπτω ἢ κάπω, ἐξ οὗ καὶ κῆπος καὶ κάπη ἡ κατα-
πνεομένη τοῖς περὶ αὐτὴν ἀλόγοις. ἐκεῖθεν παρακείμενος κέκαφα, ὃς ἀναβὰς εἰς ἐνεστῶτα γίνεται
καφῶ καφήσω, οὗ μετοχὴ Ἰωνικὴ διὰ τοῦ η κεκαφηὼς, ὃ ἀντίθετόν ἐστι πρὸς τὸ ἀμπνύνθη. λέγει
γὰρ ὡς ἐκπεπνευκὼς ὁ Σαρπηδὼν αὖθις ἀνέπνευσεν, εἴτ᾽ οὖν ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πνεῖν. οὐκ ἀσχολεῖται
δὲ πεζὸς ῥήτωρ οὔτε περὶ τὸ ἀμπνύνθη οὔτε περὶ τὸ κεκαφηώς. Ὅρα δὲ μή ποτε οὐκ ἀρκῇ πρὸς τὸ ἐκ-
πνεῦσαι τὸ κεκαφηότα μόνον δίχα τοῦ κακῶς ἐπιῤῥήματος. ἔστι γὰρ εἰπεῖν κεκαφηότα μὲν τὸν ἁπλῶς
πνεύσαντα, κακῶς δὲ κεκαφηότα τὸν δυσπνοήσαντα, ὡς μικροῦ καὶ ἐκπνεῦσαι, ὅτι δέ τινες καπῶ
καπήσω *εἶπον περισπωμένως, ἐξ οὗ Ἰωνικῶς κεκαπηὼς καὶ μεταθέσει τοῦ ψιλοῦ εἰς δασὺ κεκαφηὼς,
36 δηλοῦται καὶ αὐτὸ ἀλλαχοῦ. *(Vers. 699. sq.) Ἀργεῖοι ὑπ᾽ Ἄρηι καὶ Ἕκτορι χαλκοκορυστῇ οὔτε ποτὲ
προτρέποντο μελαινάων ἐπὶ νηῶν οὔτε ποτ᾽ ἀντεφέροντο μάχῃ, τουτέστιν οὔτε προτροπάδην κατὰ
κράτος ἔφευγον οὔτε ἄντην ἐφέροντο, ἀλλὰ τὸ μέσον ἀμφοῖν ποιοῦντες αἰὲν ὀπίσω χάζοντο, καθὰ
φθάσας παρήγγειλεν ὁ Διομήδης, ὅ περ οὔτε φεύγειν ἄντικρυς ἔστιν οὔτε ἀνθίστασθαι. Ἀτ*τικὸν δὲ
τὸ ὑπ᾽ Ἄρηι καὶ Ἕκτορι, καὶ ἔστιν ἀντίπτωσις, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ὑπ᾽ Ἄρεος καὶ Ἕκτορος. οὕτω δὲ καὶ
πρὸ ὀλίγου ἔλεγεν ἐν τῷ, ὑπ᾽ ἐμοὶ δμηθέντα, καὶ ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ δαμέντα. (Vers. 700.) Τὸ δὲ, οὔτε
ποτὲ προτρέποντο οὔτε ποτὲ ἀντεφέροντο, σχῆμα ἐστὶ κάλλους διὰ τὴν ἐπαναφορὰν καὶ τὰ πάρισα.
ἔστι δὲ ἐπαναφορὰ μὲν ἐνταῦθα ἡ ἐν ἀρχῇ διττολογία τοῦ οὔτε ποτέ· πάρισα δὲ ἤγουν ὁμοιοτέλευτα
καιριώτατα καὶ ἀνεπιβούλευτα τὸ προτρέποντο καὶ ἀντεφέροντο. ἐκ δὲ τοῦ ἀντεφέρεσθαι τὸ ἀντιφερί-

ζειν παράγεται. *(Vers. 703.) Ἄκραν τοῦ Ἕκτορος ἀνδραγαθίαν ἐνδείξασθαι θέλων ὁ ποιητὴς ἐρωτᾷ 596 οἷον ἑαυτὸν καὶ τὴν οἰκείαν Μοῦσαν· ἔνθα τίνα πρῶτον, τίνα δ' ὕστατον ἐξενάριξεν Ἕκτωρ τε καὶ χάλκεος Ἄρης; ὡς δῆθεν ὑπὸ πολυπληθίας μηδὲ ἔχων κατ' ὄνομα φράζειν τοὺς ἀνῃρημένους. σημειῶσαι δὲ ὅτι καίτοι γε οὕτω σχηματίσας μεγαλοπρεπῶς τὸν λόγον, ὅμως ὀλιγωτέρους ποιεῖ πίπτοντας ὑπὸ τούτων τῶν δύο ἤ περ ἀνωτέρω ὑπὸ μόνου τοῦ Ὀδυσσέως. ἐκεῖνοι μὲν γὰρ *ἑπτὰ ἦσαν, οὗτοι δὲ ἕξ, ὧν τέσσαρες μὲν μετὰ ἐπιθέτων προάγονται, ἀντίθεος Τεύθρας, πλήξιππος Ὀρέστης, Τρῆχος αἰχμητὴς Αἰτώλιος, καὶ Ὀρέσβιος αἰολομίτρης. τῶν δὲ λοιπῶν δύο Οἰνόμαος μὲν ἁπλῶς οὕτω καὶ ψιλῶς προάγεται, Ἕλενος δέ τις ὡς Οἴνοπος μόνον υἱὸς γενεαλογεῖται. τὸν μέντοι Ὀρέσβιον καὶ πλείονος λόγου ἀξιοῖ, ὡς κατωτέρω ῥηθήσεται. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ποικίλος ὁ ποιητὴς καὶ πολύφωνος. ὅρα δὲ τὴν ἡρωικὴν καὶ ἐν τούτοις ὁμωνυμίαν, τὸν Οἰνόμαον ὁμωνυμοῦντα τῷ τοῦ Πέλοπος πενθερῷ, τὸν Ὀρέστην ὁμώνυμον τῷ Ἀγαμεμνονίδῃ, καὶ τὸν Ἕλενον, ὃς τῷ ἀδελφῷ τοῦ Ἕκτορος ὁμωνυμεῖ. ὅθεν χώρα δίδοται τοῖς βουλομένοις παίζειν ἐν αἰνίγμασι· αἰνίξαιτο γὰρ ἄν τις εἰς τὸν Ἕκτορα ὡς δῆθεν ἀδελφοκτόνον διὰ τοῦτον τὸν Ἕλενον. ὁμοίως δὲ διὰ αἰνίγματος ἐκπλήξει ἀκοὴν, γράψας Ὀρέστην ἢ Οἰνόμαον ἀναιρεθῆναι ὑπὸ Ἕκτορος, ὡς τοῦ ἀκροατοῦ δυνα*μένου παρανοῆσαί τι διὰ τὴν ὁμωνυμίαν. τοιοῦτόν τι ἐτεχνήσατο καὶ ὁ εἰπὼν περί τινος, ὃν οὐκ ἀνεῖλεν ὁ Διομήδης, τὸ, τὸν κτάνε Διομήδης ἀνήρ· Διομήδης γὰρ ἀνὴρ ἐν τῷ τοιούτῳ αἰνίγματι ὁ Ἀχιλλεὺς, οὗ περ παλλακὴ ἦν ἡ Διομήδεια.

454 Τὸ δὲ Ὀρέστης βαρύνεται κανόνι τοιούτῳ κατὰ τοὺς παλαιούς. τὰ εἰς στης τῷ ε̄ παραληγόμενα, ἀπὸ ὀνομάτων ὄντα ἤτοι παρώνυμα, ὀξύνονται μὲν ἐπιθετικώτερα ὄντα, βαρύνονται δὲ οὐχ' οὕτως ἔχοντα, οἷον ἀργὸς ἀργεστὴς ἄνεμος, κῆδος κηδεστής. τὸ Ὀφελέτης, εἰ καὶ παρώνυμον παρὰ τὸ ὄφελος, ἀλλ' οὐκ ἐπίθετον, κύριον δέ. διὸ οὐδὲ ὀξύνεται, ἀλλὰ βαρύνεται ὡς κύριον. ὡσαύτως καὶ Ὀρέστης παρὰ τὸ ὄρος. οὕτω δὲ καὶ παρὰ τὸ μένος Μενέστης κύριον. ἡ δὲ κοινὴ παράδοσις ἔτρεψε τὸ τ̄ εἰς θ̄, ὡς πρὸ μικροῦ ἔφη Μενέσθην Ἀγχίαλόν τε. Ἀρίσταρχος δὲ Μενεσθὴν λέγει, ὡς Ἀπελλῆν. Χάλκεον δὲ καὶ νῦν τὸν Ἄρην φησὶν, ὡς καὶ τὴν Ἀφροδίτην χρυσῆν, ἀπὸ τοῦ φορήματος. *(Vers. 708. sq.) Σαφηνείας καὶ ἐνταῦθα πεφροντικὼς ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς μέμνηται τόπου τινὸς Ὕλης λεγομένου, ἵνα μὴ ἐπὶ δάσους ὀρεινοῦ νοεῖν ἔχοι τις αὐτὸ, πρῶτα μὲν συστέλλει τὸ δίχρονον πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ὀρεινῆς ὕλης, ἐκείνη γὰρ ἐκτείνει τὴν ἄρχουσαν· εἶτα καὶ *πλησιάζειν τὴν τοιαύτην Ὕλην λέγει τοῖς περὶ Κηφισσὸν τόποις, περὶ οὗ ἱκανῶς ἐν τῷ Περιηγητῇ εἴρηται· ἀφ' οὗ καὶ λίμνη Κηφισσίς. παραδεικνύων δὲ καὶ τὸν τόπον τοῦ Κηφισσοῦ ἐπάγει, ὅπου ἄλλοι Βοιωτοὶ, μονονουχὶ λέγων καὶ τὸν Κηφισσὸν Βοιώτιον καὶ τὴν τοιαύτην δὲ Ὕλην διὰ τοῦτο περὶ τὴν Βοιωτίαν εἶναι. περὶ δὲ τούτων καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν γέγραπται. ἦν δέ, φασι, καὶ Λοκρικὴ πόλις Ὕλη, καὶ ἄλλη Κύπρου, ἀφ' ἧς καὶ Ὑλάτης Ἀπόλλων παρὰ Λυκόφρονι. (Vers. 710.) Τοὺς δὲ Βοιωτοὺς μάλα πίονα δῆμον ἔχειν φησὶ, διότι εὔκαρπος αὐτοῖς ἡ γῆ. καὶ τὸν ἀνωτέρω δὲ ῥηθέντα Ὀρέσβιον ἄνδρα Ὑλαῖον ἤτοι Βοιώτιον, *μέγα πλούτοιο 597 μεμηλότα ἱστορεῖ, ἤτοι φροντίδα πλούτου ἔχοντα, καὶ οὐκ ἐκ τύχης πλούσιον ἢ διαδοχῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι δοκεῖ μὲν ὁ Ὀρέσβιος οὕτω κληθῆναι κατά τινα φερωνυμίαν τοπικὴν ἀστείως, ὡς ἐν τῇ ὕλῃ βιοὺς καὶ ἀνατραφείς· ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν ὑλαῖον καὶ ὀρέσβιον. οὐ πάνυ δὲ ἀστεῖον τοῦτο, ἀλλ' ἔχει τινὰ διθυραμβώδη ψυχρότητα. ὁ μὲν γὰρ ἐξ ὕλης ὀρεινῆς οὐκ ἀπεικότως ἂν ὀνομασθείη ὀρέσβιος, ἀλλὰ προσφυῶς· οὐ μὴν δὲ καὶ ὁ ἐξ Ὕλης πόλεως, εἰ μὴ τάχα διὰ μόνην ὁμωνυμίαν τῆς ὕλης. ἔστι δὲ τὸ περὶ τῆς τοιαύτης Ὕλης Ὁμηρικὸν ῥητὸν τοιοῦτον· (Vers. 708. sqq.) Ὀρέσβιος, ὃς ῥ' ἐν Ὕλῃ ναίεσκε, λίμνῃ κεκλιμένος Κηφισσίδι, τουτέστι περιεχόμενος· πὰρ δέ οἱ ἄλλοι ναῖον Βοιωτοὶ, καὶ ἑξῆς. Τὸ δὲ ἄλλοι, ὡς καὶ αὐτοῦ Βοιωτοῦ ὄντος. Ἐνταῦθα δὲ ἱστορεῖ ὁ γεωγράφος ὅτι Κηφισσίδα λίμνην οὐ τὴν Κωπαΐ*δα λέγει κατά τινας ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ τὴν Ὑλικὴν προσαγορευομένην, διὰ τὸ, ἐν Ὕλῃ ναίεσκε, λίμνῃ Κηφισσίδι κεκλιμένος. λέγει δὲ καὶ ὅτι οὐ γραπτέον Ὕδῃ, ὥς τινες ἔγραψαν· Ὕδη μὲν γὰρ ἐν Λυδίᾳ, ὡς δηλοῖ τὸ, Τμώλῳ ὑπὸ νιφόεντι, Ὕδης ἐν πίονι δήμῳ· ἡ δὲ Ὕλη Βοιωτικὴ, ὅπου ὁ Κηφισσός. διό φησιν ὁ ποιητὴς, λίμνῃ Κηφισσίδι· πὰρ δέ οἱ Βοιωτοὶ ἄλλοι. *(Vers. 714.) Συμμαχίας εὐϋπολήπτου φραστικὸν τὸ τῆς Ἥρας πρὸς Ἀθηνᾶν περὶ Μενελάου, τοιοῦτον ὄν· ὢ πόποι, ἦ ῥ' ἅλιον, ἤγουν ἄρα δὴ ἢ ὄντως δὴ, μάταιον τὸν μῦθον ὑπέστημεν, ἤγουν ὑπεσχόμεθα τῷ δεῖνι, εἰ

οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν οὖλον Ἄρηα. (Vers. 718.) *Ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ νῶι μεδώμεθα θούριδος ἀλκῆς, ὅ ἐστι, ἀλλ' ἄγε δὴ καὶ ἡμεῖς βουλευσώμεθα περὶ βοηθείας. ἐξευτελίζει δὲ ἡ ποίησις ἐνταῦθα τὴν Ἕκτορος ἀριστείαν, εἰ δι' Ἄρεος γίνεται, καὶ ἅμα προκατασκευάζει εὐαφόρμως προεκθέσεως λόγῳ τὸ πληγῆναι μικρὸν ὅσον τὸν Ἄρην, ὃν καὶ προσφυῶς, ὡς καὶ προείρηται, μαίνεσθαί φησιν.* *(Vers. 722.) 455
Τὸ τῆς Ἥρας ἅρμα συντεθεὶς Ὅμηρος ἐκ τῶν κάτω καὶ τῶν ὡσανεὶ ποδῶν τοῦ ἅρματος ἄρχεται· ἡ τοίνυν Ἥβη πρῶτα μὲν ἀμφὶ τῷ ἅρματι θοῶς βάλε καμπύλα κύκλα, ἤτοι τροχοὺς, χάλκεα, ὀκτάκνημα, καὶ ἑξῆς. εἶτα ἐπ' ἄκρῳ ῥυμῷ δῆσε χρύσειον καλὸν ζυγὸν, ἐν δὲ λέπαδνα καλὰ ἔβαλε χρύσεια, ὑπὸ δὲ ζυγὸν ἤγαγεν Ἥρη ἵππους ὠκύποδας, μεμαυῖα, ἤγουν ἐπιθυμοῦσα, ἔριδος καὶ ἀϋτῆς, ἡ καὶ προετοιμάσασα τοὺς τοιούτους ἵππους. ἔφη γάρ· ἡ μὲν ἐποιχομένη χρυσάμπυκας ἔντυεν ἵππους Ἥρη πρέσβα, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο. μεθ' ἣν ἐπήγαγε τὰ εἰρημένα περὶ τῆς Ἥβης. ἐν οἷς ὅρα τὸ
598*ἔβα*λε κύκλα τῷ ἄξονι, καὶ· ἔβαλεν ἐπὶ τῷ ῥυμῷ λέπαδνα. οὐ γὰρ τὸ σύνηθες βάλλειν ἡ λέξις ἐν τούτοις, ἀλλά τινα θέσιν δηλοῖ κοινότερον, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν ἐκδηλότατον ὡς οὐκ ἀεὶ πολεμικὴ λέξις τὸ βάλλειν ἐστίν.* (Vers. 723.) *Εἰσὶ δὲ ὀκτάκνημα μὲν τὰ ὀκτάραβδα διὰ πλείω στεῤῥότητα· κνῆμαι γὰρ νῦν αἱ ἀπὸ τῶν ἔσω χοινικίδων ἕως τῆς ἔξω περιφερείας ῥάβδοι, οὕτω ῥηθεῖσαι πρὸς ὁμοιότητα ζωικῆς κνήμης ὑπανεχούσης τὰ ἐπικείμενα. Χάλκεα δὲ ἐκ τῆς ἐπιπολαζούσης ὕλης· ἐρεῖ γὰρ τὰ ἐπίσωτρα, ἤτοι τοὺς ἐπικειμένους κύκλους τοῖς τροχοῖς, χαλκᾶ εἶναι, εἰ καὶ τὰ ἐντὸς ἀργύρῳ καὶ χρυσῷ συγκεκρότηνται.* (Vers. 724. sq.) *Ποικίλως γὰρ ὁ ποιητὴς αὐτὰ χαλκεύει, χρυσῆν μὲν αὐτοῖς καὶ ἄφθιτον ἱστορῶν τὴν ἴτυν, ἤγουν τὴν περιφέρειαν. φησὶ γάρ· τῶν ἤτοι χρυσέη ἴτυς ἄφθιτος· ὕπερθε δὲ τὰ ῥηθέντα ἐπίσωτρα, ἤγουν οἱ *τὴν ἴτυν περιέχοντες κύκλοι, ἤτοι οἱ κανθοὶ, χάλκεα προσαρηρότα, θαῦμα ἰδέσθαι. αἱ πλῆμναι δέ, φησιν, ἐξ ἀργύρου εἰσὶ, περίδρομοι ἀμφοτέρωθεν, ἤγουν ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν τοῦ ἅρματος, ὅ περ ἀμφὶς ἐπὶ τοῦ ἄξονός φησιν.* (Vers. 726.) *Εἰσὶ δὲ πλῆμναι αἱ τῶν τροχῶν χοινικίδες ἤτοι σύριγγες, ὅ ἐστιν ὀπαὶ, ἅς τινες καὶ χνόας φασὶν, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς· ἤγουν τὰ μέσα τῶν εἰρημένων συρίγγων, εἰς ἃς ἐντίθενται τὰ τοῦ ἄξονος ἄκρα, πλῆμναι καλούμεναι διὰ τὸ πλήθεσθαι ἢ πληροῦσθαι ὑπὸ τοῦ ἄξονος. Ἰστέον δὲ ὅτι πλεονασμὸν τοῦ ν ἔσχεν ἡ Ὁμηρικὴ πλήμνη, ὡς δῆλον ἔκ τε τῆς πλήμης τῆς ἐν ὕδασι, ὁποῖαι καὶ περὶ τὸν Ὠκεανὸν μάλιστα ἱστοροῦνται γίνεσθαι, ἧς πλήμης παράγωγον ἡ πλημύρα, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῆς παρὰ τῷ Ἀθηναίῳ πλημοχόης, ἧς προϋπάρχει ἁπλοῦν ἡ πλήμη. σκεῦος δέ, φησιν, ἡ πλημοχόη, κεραμεοῦν, βεμβικῶδες, ἑδραῖον ἡσυχῆ. ἀπὸ τοίνυν τοῦ πλῶ πλήσω, ἐξ οὗ καὶ *τὸ πλήθω, πλήμη, καὶ ἐξ αὐτοῦ πλήμνη. οὕτω δὲ καὶ πόρνη καὶ μυσάχνη καὶ Αἴτνη καὶ ἄλλα πλεονασμὸν τοῦ ν ἔχειν δεδήλωνται. Σημείωσαι δὲ ὡς ἡ πλήμνη καὶ τόρμη λέγεται, καθὰ δηλοῖ ὁ γράψας· τόρμη ἡ πλήμνη, εἰς ἣν ὁ ἄξων ἐνήρμοσται, καὶ ὁ ἐν τῷ ἱπποδρόμῳ δὲ δρόμος, ἢ ἡ καμπὴ καὶ ὁ ὕσπληξ. ἔστι δ' ἐνταῦθα προσθεῖναι καὶ τὴν κατὰ Λυκόφρονα τυπωτὴν τῷ τροχῷ τόρμαν, ἤγουν αὐλακοειδῆ γραμμήν. οἴδαμεν δὲ καὶ ὡς ἡ τῶν Κρητῶν γλῶσσα τόρμαν οἶδεν ἰδίαν καθ' ὁμοιότητα τῶν ἐνταῦθα, ἧς ὁ προάρχων τορμάρχης λέγεται παρ' αὐτοῖς. Παυσανίας δὲ ἐκ τῆς τόρμης καὶ ἐκτορμεῖν λέγει τὸ τοῦ καθήκοντος δρόμου ἐκβαίνειν. Προσενθυμητέον δὲ τοῖς ἀνωτέρω ῥηθεῖσι καὶ ἃ εἶπον οἱ παλαιοὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, σύριγγες τροχῶν καὶ ἐνήλατα, ὡς χρήσιμα πρὸς εἴδησιν καὶ αὐτά. φασὶ γὰρ ὅτι σύριγγες χοινικίδες, πλῆμναι· ἐνήλατα δὲ τὰ ταῖς χοινικίσιν *ἐμβαλλόμενα ἢ πασσαλίσκοι, κωλύοντες ἐξιέναι τὸν τροχὸν, τὰ καλούμενά, φασιν, ἁμαξηδόνια. καὶ οὕτω μὲν ἐν τούτοις ἄξονος μέρος τι τὰ ἐνήλατα· λέγεται δὲ παρὰ τῷ αὐτῷ ποιητῇ οὕτω καθ' ὁμωνυμίαν καὶ κλιμάκων ἐνήλατα τὰ τῶν βαθμίδων ἄκρα ὡς ἐνειρόμενα τοῖς μηροῖς τῶν κλιμάκων τῶν τε πολεμικῶν καὶ τῶν αὐταῖς ὁμοίων. Καὶ οὕτω μὲν Ὅμηρος κατήρτισε τοὺς τροχούς· ὧν τὰ ἐπίσωτρα οὕτω λέγονται διὰ τὸ ἐπιτρέχειν, ἢ παρὰ τὸ σώζειν, ὡς ἀπὸ τῆς ἐπὶ προθέσεως καὶ τοῦ σῶ τὸ ὁρμῶ ἢ τοῦ σώζω· σωστικοὶ γὰρ τῆς ἔσω περιφερείας εἰσὶν οἱ κανθοί. Τὸν μέντοι τοῦ ἅρματος τούτου ἄξονα σιδήρεον εἶναι λέγει, εἰπών· σιδηρέῳ ἄξονι ἀμφὶς, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, ἀμφοτέρωθεν, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐῤῥέθη.* (Vers. 727.) *Δίφρος δέ, φησι, χρυσέοισι καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσιν ὡς οἷα δι' ἐκείνων πλεκτὸς ἐντέταται.* (Vers. 729.) *Δοιαὶ δὲ περίδρομοι ἄντυγές εἰσι καὶ ῥυμὸς ἀργύρεος. ἐπ' ἄκρῳ δὲ εἶχε χρύ*σεον ζυγὸν καλὸν, καὶ λέπαδνα, ὡς ἐῤῥέθη, καλὰ χρύσεα. αἰνίττεται*

δὲ ταῦτα κατὰ τὴν ἀλληγορίαν τῆς Δημοῦς εἰς τὴν τοῦ ἀέρος φύσιν ὁ ποιητὴς, οὗ τὰ μὲν περὶ γῆν
πεπάχυνται, καὶ οὐ πολὺ μὲν ἔχουσι τὸ λαμπρὸν, ὡς οὐδὲ ὁ χαλκὸς οὐδὲ ὁ σίδηρος, ἔχουσι δ᾽ ὅμως
καί τι φαεινὸν καὶ οἷον χρύσεον ἐξ ἡλίου, ᾧ ἀνάκειται ὁ χρυσός. τὰ δὲ ἀνωτάτω καθαρώτατά εἰσι καὶ
ἀῤῥύπαντα διὰ τὸ πάντη ἀνέφελον καὶ διὰ τοῦτο οἷον ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ· οὕτω γὰρ καὶ ὁ χρυσὸς ἰοῦ
456 ἀνεπίδεκτός ἐστι καὶ λαμπρός. διὸ καὶ ἄφθιτος καὶ καλὸς λέγεται, καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ ἔργα καλά.
(Vers. 727.) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ, ἀργυρέοις ἱμᾶσι, πα*ράχρησιν ἔχει τὸ ἱμᾶσι δι᾽ ἀπορίαν ἄλλης 599
λέξεως. κυρίως γὰρ ἀπὸ δερμάτων οἱ ἱμάντες, ἐξ ὧν καὶ ἱμάσθλη καὶ ἱμονιά. (Vers. 730.) Τὸ
δ᾽ αὐτὸ νοητέον καὶ εἰς τὰ χρυσᾶ λέπαδνα· λέπαδνα γὰρ κυρίως πλατεῖς ἱμάντες, οἷς ἀνεδεσμοῦντο οἱ
τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγὸν, παρὰ τὸ λέπω τὸ λεπίζω λέπανον, ὡς ξέω ξόανον καὶ κόπτω κόπανον, καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ λέπαδνον. τινὲς δὲ λέπαδνα τοὺς μασχαλιστῆρας φασίν. Ἐνταῦθα δὲ
σημείωσαι καὶ ὅτι τε ἔκφρασιν θειοτέρου ἅρματος Ὅμηρος πεποίηται, οἷα μὴ θελήσας εἰς εὐτελὲς
ἅρμα καὶ θνητὸν ἑαυτὸν απασχολῆσαι, καὶ ὅτι μέρη ἅρματος προέθετο διασκευαστικῶς διδάξαι, ἅ εἰσι
τὰ κύκλα, ὁ ἄξων καὶ τὰ ἑξῆς, ἵνα καὶ τῶν τοιούτων ἐπιστήμων εἴη ὁ ἀκροατὴς διὰ πολυμάθειαν.
οὐχ᾽ ὑπόκειται δέ τι ξύλον τῷ τῆς Ἥρας ἅρματι· θεῖον γὰρ *ἐστιν· ὅθεν οὐδὲ ὁ Ἥφαιστος ἀπὸ ξύλων
σκευάζει τὰ Ὀλύμπια δώματα. Ὑπηρετητικὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα ἡ Ἥβη· καὶ Ἥρη μὲν περὶ τοὺς καὶ
ἀλλαχοῦ κειμένους χρυσάμπυκας ἵππους, Ἥβη δὲ περὶ τὸ ἅρμα πονεῖται. ἔνθα ἑνὸς μὲν στίχου πρόκειται τὸ Ἥρη, ἑτέρου δὲ τὸ Ἥβη, ὅ περ ἔχει τι κάλλους διὰ τὸ ἰσοφωνεῖν παρὰ γράμμα ἓν τὴν Ἥβην
καὶ τὴν Ἥρην, καθάπερ ἴσως καὶ τὸ, ἤτοι χρυσέη ἴτυς, διὰ τὴν ἐν αὐτῷ ψευδοπαρήχησιν τοῦ ἤτοι
καὶ τοῦ ἴτυς. (Vers. 720.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἔντυεν ἵππους, ὅ ἐστιν εὐτρέπιζεν, ὥπλιζεν, ὡς
ἀπὸ τοῦ ἔντεα τὰ ἁπλῶς ὅπλα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔργων, ἤτοι ὄργανα, ἐκ θέματός ἐστι τοῦ ἐντύω, ἐξ
οὗ τὸ ἐντύνω κατὰ τὸ θύνω δύνω. Τὸ δὲ πρέσβα συγκέκοπται, ὡς ἀλλαχοῦ δηλαδή. Τοῦ δὲ, καμπύλα
κύκλα, προϋπάρχουσιν οἱ καμπύλοι κύκλοι, ἐξ ὧν αὐτὰ μετεπλάσθη, ὡς καὶ τοῦ τράχηλα καὶ λύχνα
καὶ δόρπα καὶ ταρσὰ οἱ τράχηλοι καὶ οἱ λύχνοι καὶ οἱ δόρποι καὶ οἱ ταρ*σοί. Περὶ δὲ ἄντυγος σημείωσαι ὡς οὐ μόνον ἐπὶ ἅρματος ἡ λέξις ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ζυγοῦ κιθάρας κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ πήχεως. καθὸ
σημαινόμενον ἄντυγα χορδῶν Εὐριπίδης φησὶν ἐν Ἱππολύτῳ. ἔνθα κεῖται καὶ ἀρβύλη, οὐκ ἐπὶ ὑποδήματος, ἐν τῷ, Αὐταῖσιν ἀρβύλησιν ὁρμόσας πόδα· αἳ δηλοῦσι τὸ περὶ τὴν ἄντυγα τοῦ ἅρματος
μέρος, ἔνθα, φασὶν, ἡ τοῦ ἡνιόχου στάσις ἐστί. Δῆλον δὲ ὅτι τε εἰς ἓν ἥκει ἐννοίας ἄντυγα καὶ ἴτυν
καὶ κύκλον ἀρσενικῶς ἢ οὐδετέρως καὶ ἀψῖδα ἢ ἄψιν εἰπεῖν καὶ ὅτι καὶ οὐρανοῦ ἄντυξ, ὥς περ καὶ ἀψὶς
εὕρηται τροπικώτερον. *(Vers. 733. sqq.) Ἀθηνᾶ πέπλον μὲν κατέχευεν ἑανὸν πατρὸς ἐπ᾽ οὔδει ποικίλον, ὅν ῥ᾽ αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσὶ, τουτέστιν, ὃν καμοῦσα ἐποίησεν· ἐνδῦσα δὲ τὸν τοῦ Διὸς
χιτῶνα ἐθωρήσσετο εἰς πόλεμον. καὶ τιθέασιν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ ἀστερίσκον, ὅς ἐστιν ἀστέρος
σημεῖον χιαστὸν, ἔχων ἐν ταῖς τέσσαρσι γωνίαις στιγμὰς, οὕτω· ⋇ καὶ τίθεται ἐπὶ τῶν ἄριστα ἐχόντων ἐπῶν καὶ ἀστεροειδῶς οἱονεὶ λαμπόντων, ὡς ἐν καλῷ τόπῳ κειμένων. καὶ λέγουσιν ὅτι ἐνταῦθα
μὲν καλῶς ταῦτα λέγει καὶ κατὰ καιρὸν ὁ ποιητὴς, ἐν δὲ τῇ κόλῳ μάχῃ, ἤγουν τῇ θ´ ῥαψῳδίᾳ, οὐ
δεόντως· ἀριστεία γὰρ ἐκεῖ τῆς Ἀθηνᾶς μεγάλη οὐ φαίνεται. Κόλον δὲ μάχην ἤτοι κολοβὴν τὴν
θ´ ῥαψῳδίαν καλοῦσι διὰ τὴν ἐκεῖ ῥηθησομένην αἰ*τίαν. (Vers. 734.) Ἔστι δὲ πέπλος καὶ ἐνταῦθα
γυναικεῖος χιτὼν, ὃν οὐκ ἐνεδύοντο ἀλλ᾽ ἐπερονῶντο, καὶ τῆς περόνης ἀρθείσης καταῤῥέων αὐτὸς εἰς
τὸ ἔδαφος φαίνεται. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐνταῦθα φησί· πέπλον ἑανὸν, περὶ οὗ προείρηται, κατέχευεν
ἐπ᾽ οὔδει. καὶ ἄλλως δὲ τὸ κατέχευε τὴν τρυφερότητα τοῦ πέπλου δηλοῖ. γίνεται δὲ παρὰ τὸ πρέπω πρέπαλος ὁ ἐκπρεπὴς καὶ λαμπρὸς, καὶ ἀφαιρέσει πέπαλος καὶ συγκοπῇ πέπλος. ὅτι δέ ποτε καὶ ἐπὶ ἀνδρείου ἱματίου ὁ πέπλος τίθεται, δηλοῖ που Εὐριπίδης, καὶ Σοφοκλῆς δὲ ἐν Τραχινίαις, ὃς τὸν Ἡρακλέους χιτῶνα, ὃν ἔβαψε Δηιάνειρα τῷ ἐκ Νέσσου φαρμάκῳ· καὶ *εὐαφῆ πέπλον λέγει καὶ καινὸν 600
πέπλωμα καὶ ἐνδυτῆρα πέπλον καὶ θανάσιμον πέπλον. ὁ μέντοι ῥηθεὶς ἐν τοῖς περὶ Πανδάρου πέπλος
καὶ ἡ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐτυμολογία ἑτεροιοῦνται πρὸς τὰ ἐνταῦθα, ὡς ἐκεῖ δεδήλωται. (Vers. 736.) Σημείωσαι
δὲ ὅτι καὶ ὁ τοῦ Διὸς χιτὼν ὡς οἷά τι τεῦχος, ἤτοι ὅπλον, ὑπόκειται εἶναι. διό φησιν· ἡ δὲ, χιτῶνα
ἐνδῦσα Διὸς, τεύχεσιν εἰς πόλεμον θωρήσσετο. καὶ αὐτοῖς, οὐ τομοῖς τισὶν, ἀλλ᾽ ἢ σηστοῖς κατὰ τὸ.

ἐρεμνὴν ἐπισείει αἰγίδα, καὶ δυναμένοις βλάπτειν ἐν μόνῳ τῷ σείεσθαι ἢ δεινοῖς καὶ σμερδνοῖς καὶ τῇ θέᾳ καὶ μόνῃ βλάπτουσιν. Ὅρα δὲ καὶ ὡς κοινὰ τὰ τοιαῦτα τῷ Διὶ καὶ τῇ Ἀθηνᾷ μυθικῶς μὲν διὰ τὸ φιλτάτην εἶναι αὐτὴν τῷ Διὶ, κοινὰ δὲ τὰ τῶν φίλων· ἀλληγορικῶς δὲ διὰ τὸ τῆς φρονήσεως Ἀθηνᾶς οἰκεῖον πρὸς Δία νοῦν. (Vers. 734.) Τὸ δὲ, πατρὸς ἐπ᾽ οὔδει, πρὸς διαστολὴν *ἔφη· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς ἔδαφος ἔχευεν, ἀλλ᾽ εἰς τὸ τοῦ Διός. Ὅτι δὲ καθάπερ ὕδας καὶ ὕδος, οὕτω καὶ οὖδας οὖδος, πολλαχοῦ δηλοῦται. οὕτω καὶ δέρας δέρος, οἷον πάγχρυσον δέρος, καὶ γῆρας γῆρος, ἐξ οὗ τὸ γηροβοσκήσειν παρ᾽ Εὐριπίδῃ καὶ τὸ γηροβοσκὸς παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν συστολῇ τοῦ ο, εἰ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοὺς ἐκτείνουσιν
22 ἐν τοῖς τοιούτοις τὴν ρῶ συλλαβὴν ἀπὸ γενικῆς Ἀττικῆς τοῦ γήρως. *(Vers. 738. sqq.) Τὴν αἰγίδα 457
τῆς Ἀθηνᾶς, ἣν καὶ θυσσανόεσσαν λέγει, ὅ ἐστι κροσσωτὴν, θύσανοι γὰρ οἱ διὰ τοῦ ο μικροῦ γραφόμενοι κροσσοὶ, οὐ μὴν οἱ διὰ τοῦ ω μεγάλου οἱ τὰ ὑδροφόρα δηλοῦντες ἀγγεῖα, οὕτως ἐκφράζει· ἀμφὶ δ᾽ ἄρ᾽ ὤμοισι βάλετο αἰγίδα θυσανόεσσαν, δεινὴν, ἣν περὶ μὲν πάντῃ φόβος ἐστεφάνωται, ἤτοι κύκλῳ περιέχει· ἐν δ᾽ ἔρις, ἐν δ᾽ ἀλκὴ, ἐν δὲ κρυόεσσα ἰωκή· ἐν δέ τε Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου, δεινή τε σμερδνή τε, Διὸς τέρας αἰγιόχοιο. ταῦτα δὲ ἢ ὡς εἴδωλα ἐντετύπωταί, φασι, τῇ αἰγίδι, ἢ ὡς διαθέσεις καὶ δυνάμεις ἄῤῥητοι καὶ θεῖαι τινές. δηλοῖ δὲ διὰ τούτων ὁ μῦθος τὰ πολύτροπα τῆς φρονήσεως ἐνεργήματα, ἥ τις ἐριστικὴ, τοῖς ἐχθροῖς ἐπαιγίζουσα, δέος τε ἐμποιεῖ καὶ εἰς φό*βον ἤτοι φυγὴν διώκει καὶ ἀλκὴν ἐνδείκνυται καὶ τὸ γοργὸν καὶ ὀξὺ πρὸς ἐνέργειαν καὶ τὸ καταπληκτικὸν ἔχει πολύ. (Vers. 743. sqq.) Λέγει δὲ ἐκφραστικῶς ὁ ποιητὴς καὶ τὸ, κρατὶ δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφίφαλον κυνέην θέτο τετραφάληρον χρυσείην, ἑκατὸν, ἤτοι πολλῶν, πόλεων πρυλέεσσιν, ὅ ἐστι πεζοῖς ὁπλίταις, ἀραρυῖαν. Καὶ ὅρα ὡς μεγίστην κατὰ μῦθον πλάττει τὴν ῥηθεῖσαν κυνέην, εἴ γε τοσούτων πόλεων ὁπλίτας καλύπτειν καὶ σκέπειν ἠδύνατο. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο συλλογισμὸς τὸ σχῆμα, εἴτ᾽ οὖν ἔμφασις· συλλογιστέον γὰρ οἵα κεφαλὴ καὶ τὸ λοιπὸν ἀναλόγως τοῦ σώματος μέγεθος τῇ Ἀθηνᾷ, εἰ τοιαύτην περικεφαλαίαν περιέκειτο. Τινὲς δέ φασιν, οὐχ᾽ ὅτι ἑκατὸν πόλεων ὁπλίτας ἠδύνατο σκέπειν, ὡς τοσούτοις ἀριστεῦσιν ἁρμόσαι δυναμένη, ἀλλ᾽ ὅτι ἑκατὸν πόλεων ὁπλίτας εἶχεν ἐντετυπωμένους ἑαυτῇ. τοῦτο δὲ καὶ ἀλληγορίαν ἔχειν ἐθέλει τοῦ προνοητικοῦ τῆς τελείας καὶ μάλιστα βασιλικῆς φρονήσεως, ἥ τις ὥς που ὁ παρὰ τῷ Ἰουλια*νῷ Τραϊανὸς ἐπὶ τῶν ὤμων φέρει τὰ τρόπαια, οὕτως αὐτὴ ἀναδέδεκται ὡς οἷον εἰς κεφαλὴν φροντίδας πολλῶν πόλεων, ἧς δὴ βασιλικῆς προνοίας καὶ τὰ κατωτέρω καὶ ταπεινὰ καὶ ὡς εἰπεῖν πρὸ ποδῶν φροντίσματα, ὧν οἱ θύσανοι σύμβολον, πολλὰ τυγχάνει καὶ, ὡς ἄν τις καιρίως εἴπῃ, πολυσχιδῆ· σχίσματα γάρ τινα καὶ οἱ θύσανοι· ὅθεν ἀρειθύσανοι κατὰ Παυσανίαν Ἄρεος θύσανοι οἱονεὶ ἀποσχίσματα παρ᾽ Αἰσχύλῳ ἐν Προμηθεῖ Λυομένῳ. τινὲς δὲ τὸ, ἑκατὸν πόλεων πρυλέεσσιν ἀραρυῖαν, οὕτως ἔφρασαν, ἑκατὸν πόλεων ἀριστεῖς ἔχουσαν, ἢ κεκοσμημένην τοῖς τῆς Κρήτης ὁπλίταις, τουτέστι τὰ
601 τῶν Κορυβάν*των ἔργα ἔχουσαν ἐντετυπωμένα. Ὅτι δὲ ἑκατόμπολις ἡ Κρήτη, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται. ὡς δὲ καὶ Κρῆτες οἱ Κορύβαντες, δῆλον καὶ αὐτό. Εὐθεῖαν δέ φασί τινες τοῦ πρυλέεσσι πρύλις, γινομένην ἐκ τοῦ περῶ περύω τὸ ὁδεύω, περύσω, πέρυλις καὶ πρύλις, ὡς δαμάσω δάμαλις. ἴσως δὲ συντελεῖ τι πρὸς τὴν τοιαύτην κλίσιν καὶ τύνωσιν καὶ τὸ κύριον ὁ Πρύλις ὁ παρὰ Λυκόφρονι. καὶ μὴν ἄλλοι, ἐν οἷς καὶ Ἡρῳδιανὸς, πρυλὴς γράφουσιν ὀξυτόνως, καὶ κλίνουσι κανονικῶς πρυλέος, πρυλοῦς, ὥς που καὶ προείρηται. καὶ ἔστιν ἀσφαλέστερον τοῦτο· ἀπὸ γάρ τοι τοῦ πρύλις πρύλεες ὤφειλεν εἶναι ὡς ὄφεες, ἀλλὰ μὴν εὕρηται πρυλέες ὡς εὐσεβέες. (Vers. 743.) Τὸ δὲ τετραφάληρον καὶ ἀμφίφαλον ἐξηγούμενοι οἱ παλαιοί φασιν, ὅτι φάλοι μὲν οἱ κατὰ τὸ μέτωπον τῆς περικεφαλαίας ἀσπιδίσκοι, φά*λαρα δὲ κρίκοι τινὲς τῆς περικεφαλαίας ἐν ταῖς παραγναθίσιν, ὡς εἶναι διαφορὰν ταύτην φάλων καὶ φαλάρων. τινὲς μέντοι ταὐτὰ ὑπέλαβον ἀμφότερα, ὡς εἶναι τὸ τετραφάληρον ἐξηγητικὸν τοῦ ἀμφίφαλον· ἡ γὰρ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν ἔχουσα τοιαῦτα καὶ αὖ πάλιν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν καὶ ὄπισθεν ἀμφίφαλος μὲν ἤγουν δίφαλός ἐστι τῇ συζύγῳ, τετραφάληρος δὲ, τοῖς καθ᾽ ἕν. Ὅτι δὲ φάλαρα καὶ ἵππων ἐστὶ κόσμος προμετωπίδιος, ὡμολόγηται, γινόμενος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ φάω τὸ λάμπω, ὅθεν φάλιον τὸ λευκὸν, ἐξ οὗ ἵππος τε φάλιος ὁ τὸ μέτωπόν, φασιν, ἔχων λευκὸν, καὶ ἄνθρωπος φάλιος, οὗ αἱ περὶ τὸ μέτωπον τρίχες λευκαί. τινὲς δὲ καὶ ἄλλως περὶ τοῦ φάλου φράζοντες ἀνάστημά φασιν αὐτὸν περικεφαλαίας προμετωπίδιον καὶ ἀσπιδίσκιόν τι μικρὸν καὶ λαμπρὸν ἢ ἧλον λαμπρόν.

(Vers. 740.) *Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ ὅρα καὶ τὴν ἐπιμονὴν τῆς ἐν προθέ*σεως καὶ τὸ ἐν τῇ ἐπιμονῇ*
γοργόν. φησὶ γάρ· ἐν δ' ἔρις, ἐν δ' ἀλκὴ, καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐν τῷ, ἔνθ' ἔνι μὲν φιλότης,
ἐν δ' ἵμερος, ἐν δ' ὀαριστύς. τὸ δὲ σχῆμα ἐστὶ περικαλλὲς καὶ καλεῖται ἐπαναφορὰ διὰ τὸ τὰ κῶλα
ἐπαναφέρειν καὶ ἀπὸ τῆς αὐτῆς λέξεως ἄρχεσθαι. εἰσὶ δὲ καὶ παρ' ἑτέροις ὅμοιαι ἐν προθέσεσιν ἐπιμο-
ναὶ, ὡς καὶ παρ' Ἡροδότῳ τὸ, κατὰ μὲν ἔλευσαν αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, κατὰ δὲ τὰ τέκνα. ἡ δὲ ῥηθεῖσα
ἔκφρασις κεκαλλώπισται καὶ ἄλλως παρίσοις ἤγουν ὁμοιοτελεύτοις, τῷ ἀλκὴ, ἰωκὴ, κεφαλὴ, δεινὴ,
σμερδνή. (Vers. 739.) *Κάλλους δὲ σχῆμα καὶ τὸ, αἰγίδα δεινὴν, ἣν περὶ φόβος, ὅμοιον τῷ, αὐτίκα*
βοὴ ἦν, καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἔνθα καὶ σημείωσαι ὅτι ἑρμηνεύων, πῶς δεινὴ ἡ αἰγὶς, ἐπήγαγε τὸ, ἣν
περὶ μὲν φόβος ἐστεφάνωται, καὶ τὰ ἑξῆς. τὸ μέντοι, Γοργεία κεφαλὴ δεινὴ, ἀνεπεξέργαστον εἴασεν
458 *ὡς γνωριμώτερον.* (Vers. 741.) *Καὶ ὅρα ὅτι τὴν τερατώδη σκυθρωπότητα τῆς ἐκ*φράσεως κάλλους*
ἐφαίδρυνε σχήμασι. Περὶ δὲ τῆς Γοργείας κεφαλῆς ζητητέον καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. Ὅλον δὲ
τὸ, Γοργείη κεφαλὴ δεινοῖο πελώρου, ὅμοιόν ἐστι τῷ, Νεστορέῃ παρὰ νηὶ Πυληγενέος βασιλῆος· ὡς
γὰρ ἐκεῖνο τῇ τοῦ κτητικοῦ ἀναλύσει εὐοδοῦται εἰς σύνταξιν, οὕτω καὶ τοῦτο. τὸ γὰρ Νεστορέῃ ἀναλυ-
θὲν εἰς τὸ, τῇ τοῦ Νέστορος, εὖ ἔχει πρὸς τὸ εἰπεῖν, παρὰ τῇ Νέστορος βασιλῆος νηί. οὕτω δὲ καὶ τὸ,
Γοργείη κεφαλὴ δεινοῦ πελώρου, λέγει κατ' ἀνάλυσιν, ὅτι ἡ κεφαλὴ τῆς Γοργοῦς τοῦ δεινοῦ πελώρου.
ὁμοίως καὶ τὸ, Θηβαίας ἐπισκοποῦντ' ἀγυιὰς, τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾷς, μεταποιηθὲν ἀναλυτικῶς εὐοδοῦ-
ται εἰς τὸ, τὰς τῆς Θήβης ἀγυιὰς, ἣν ἐπέκεινα πασῶν πόλεων τιμᾷς. ἐκεῖνο μέντοι καὶ ἄλλως καθί-
σταται. δύναται γὰρ εἶναι τὸ Θηβαίας ἀντὶ τοῦ Θήβης, ἵνα ᾖ ὥς περ σελήνη σεληναία, οὕτω καὶ
*Θήβη Θηβαία αὐτὴ ἡ Θήβη. ὅμοιον δὲ πρὸς τὸ, Γοργείη κεφαλὴ *δεινοῖο πελώρου, καὶ ἐκ τῶν Σοφο-*
κλέους τὸ, Λαβδακείῳ παιδὶ, Πολυδώρου τε καὶ Κάδμου καὶ Ἀγήνορος. καὶ ἐκεῖ γὰρ εὔοδος ἡ σύντα-
ξις δι' ἀναλύσεως τοῦ Λαβδακείῳ παιδὶ, ἵνα ᾖ τῷ παιδὶ τοῦ Λαβδάκου καὶ τῶν ἑξῆς. χρῆσις δὲ τῆς
Γοργοῦς πολλαχοῦ, εἰ καὶ κοινῶς εὐθεῖα ταύτης ἡ Γοργὼν ὡς τρυγών. οὕτω δὲ καὶ ἀηδὼν μὲν τὸ
κοινόν· εὕρηται δὲ καὶ ἀηδοῦς γενικὴ, ὡς Λητοῦς, καὶ κλητικὴ ἀηδοῖ, ὡς χελιδοῖ παρὰ τῷ κωμικῷ.
Τὸ δὲ πέλωρον τρεῖς πολλαχοῦ ἔχει κινήσεις· λέγεται γὰρ πελώριον καὶ πέλωρ καὶ πέλωρον.
(Vers. 738.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἀμφιβάλλεται εἴτε ἴδιον φόρημα τῆς Ἀθηνᾶς ἡ αἰγὶς εἴτε καὶ, ὥς περ*
*τὸν *χιτῶνα τοῦ πατρὸς Διὸς, οὕτω καὶ τὴν ἐκείνου αἰγίδα φορεῖ, πρὸς ὃ δοκεῖ συντελεῖν ἐνταῦθα τὸ,* 602
Διὸς τέρας αἰγιόχοιο, ὡς αὐτοῦ μάλιστα ταύτην ὅπλον αὐχοῦντος, ὃς καὶ παρωνυμεῖται αὐτῇ. καὶ δοκεῖ
καθ' ὑπερβατὸν λέγειν, ὅτι ἀμφὶ ὤμοισι βάλετο αἰγίδα, Διὸς τέρας αἰγιόχου. Ὁ δὲ περὶ τῆς αἰγίδος
λόγος, ἵνα τις ἐπιτεμὼν καὶ νῦν εἴπῃ τὰ καίρια, τοιοῦτος ἐστίν. ἡ τοῦ Διὸς αἰγὶς μυθικῶς μὲν κατὰ
τὰς λεγομένας τραγέας καὶ κατὰ κρᾶσιν τραγᾶς οὕτω καὶ αὐτὴ εἴη ἂν αἰγέη, τουτέστιν αἰγὸς δέρμα,
ὅ περ ὁ Ζεὺς ἐνῆπτο εἰς ἀνάμνησιν αἰγὸς, ἧς αὐτὸς ἔσπασέ ποτε τὴν θηλὴν, ἀφ' ἧς καὶ ἐπεκλήθη
αἰγίοχος, ὡς εἰς ὀχὴν ἤγουν τροφὴν αἰγὶ χρησάμενος. οὕτω δέ τις καὶ λεοντῆν ἢ λυκέην ἢ παρδαλέην
*ἐνάψεται εἰς μνήμην τινὸς πράξεως. καὶ ἄλλως δὲ ἡ τοῦ Διὸς αἰγὶς σκεύασμά *τι κατὰ τὸν μῦθον*
πλάττεται ἀπὸ ὕλης τιμίας, αἰγιδοειδὲς, ἤτοι μηλωτῇ ἐοικὸς, καὶ, ὡς ἂν ἀμαθέστερόν πως κατὰ τὴν
κωμῳδίαν ῥηθῇ καὶ σαφέστερον, φόρημά τι δοκεῖ σαγοειδὲς, θυσάνους τε ἔχον χρυσέους ἀπῃωρημένους
κατὰ τὰ κροσσωτὰ καὶ δι' ὅλου τοῦ κύτους λεπτά τινα καὶ ἰσχνὰ τριχώδη, ἐξ ὕλης καὶ αὐτὰ ὁμοίας,
πρὸς ἐμφέρειαν αἰγίδος τῆς ἀληθοῦς. ὅπλον δὲ Διὸς ἡ τοιαύτη μυθικὴ αἰγὶς οὐχ' οἷον ἢ βαλεῖν
ἢ τραῦμα ἐντρῖψαι τινὶ, ἀλλὰ μόνον φοβῆσαι ἐν τῷ διατινάσσεσθαι καὶ ἐπισείεσθαι. καὶ αὕτη μὲν
ἡ τοῦ μυθικοῦ Διὸς αἰγίς. Ἡ δὲ ἀλληγορουμένη συμμετατίθεται ταῖς τοῦ Διὸς μεταλήψεσι, καὶ εἰ μὲν
εἰς ἀέρα ὁ Ζεὺς ἐκλαμβάνεται, αἰγὶς νοεῖται τὰ κατὰ τὸν ἀέρα πάθη καὶ φόβητρα, ὧν ἔνια οὐ μόνον
καταιγίδες λέγονται, ἀλλὰ καὶ αἰγίδες ἀσυνθέτως· τινὰ δὲ καὶ αὐτὸ τοῦτο αἶγες οὐ ζῷα πάντως, ἀλλὰ
*ἐκ πυκνότητος ἀέρος ποιὰ πάθη οὐράνια, τὴν ἀλ*ληγορουμένην συγκροτοῦντα αἰγίδα, ἐν οἷς πάντῃ*
φόβος ἐστεφάνωται καὶ τῷ περιέχοντι συνεσφαίρωται καὶ τοῖς περὶ γῆν οὐ φορητὲς καταφαίνονται διὰ
τὴν ἐν αὐτοῖς ἀλκὴν καὶ δεινότητα καὶ γοργότητα. καὶ οὗτος μὲν εἷς τρόπος ἀλληγορίας ἐπὶ τῇ αἰγίδι
ὁ φυσικώτερος. ἔνθα καὶ τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν ἐνθυμητέον τὸ, ἐρεμνὴν ἐπισείει αἰγίδα ὁ Ζεὺς, ὡς τῶν
ἐν ἀέρι καταιγίδων οὐχ' ἁπλῶς ἀεὶ μελαινομένων, ἀλλά ποτε καὶ ἠΰτε πίσσα κατὰ τὸν ποιητήν.

εἰ μέντοι νοῦς ὁ Ζεὺς νοοῖτο, ἀνάλογος ἂν αὐτῷ καὶ ἡ αἰγὶς ἐκλαμβάνοιτο, δύναμις δηλαδή τις νοερα, οὐ μόνον ὑψηλὴ καὶ ἀνωφορουμένη, ἀλλὰ καὶ πολὺ τὸ πυκνὸν ἔχουσα καὶ, ὡς ἂν εἴπῃ τις, λάσιον, ὁποῖα λάσια καὶ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως στήθη ὡς δασυστέρνου ἐν τῇ ά ῥαψῳδίᾳ νοοῦσι τινές. ἡ δὲ τοιαύτη αἰγὶς κατὰ τὸν ποιητὴν φόβῳ τε ἂν στεφανοῖτο, φοβερὰ δηλαδὴ τοῖς ἀντιμάχοις ἐπαιγίζουσα, στεφανοίη δ᾽ ἂν αὐ*τὴν καὶ ἡ ἔρις ἡ ἐπ᾽ ἀγαθῷ πάντως, ἔχοι δ᾽ ἂν καὶ ἀλκὴν, ἀλλὰ καὶ γοργότητα τὴν ἐπὶ τοῖς πρακτέοις. τοιαύτης οὖν οὔσης τῆς κατὰ νοῦν θεωρουμένης αἰγίδος, εἴη ἄν καὶ ἡ τῆς Ἀθήνας αἰγὶς ὁμοία τῇ ἠθικευομένῃ ταύτῃ αἰγίδι τοῦ Διός. ἐκεῖνός τε γὰρ νοῦς τεθεώρηται καὶ αὐτὴ θυγάτηρ ἐκείνου. ἡ φρόνησις γὰρ νοός ἐστι προβολή· ὅθεν καὶ ἡ αἰγὶς ἐπ᾽ ἀμφοῖν τούτοιν συγγενής· καὶ ὅσα ἐπὶ μιᾶς τῆς τοῦ νοὸς, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρας συμβιβάζοιτο ἄν, ἣν ἡ Ἀθηνᾶ φορεῖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ἐὰν καὶ εἰς ἀέρα ἡ Ἀθηνᾶ ἐκλαμβάνηται, ὡς ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ εἴρηται, εἴη ἂν οὕτω καὶ φυσικῶς ἡ αἰγὶς τῇ Ἀθηνᾷ, ὡς καὶ τῷ πατρὶ Διὶ προσαρμόζουσα. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὅτι νομοθετοῦσα μὲν ἡ Ἀθηνᾶ, ἤγουν ἡ φρόνησις, καὶ οἰκονομοῦσα καὶ δικάζουσα καὶ ὅλως εἰρήνην πραγματευομένη καὶ ἡσυχάζουσα καὶ εἰς θεωρίαν ἀπασχολοῦσα ἑαυτὴν καὶ οἷον οἰκουρίαν πολιτικὴν, ἧς παρώ*νυμον τὰ οἰκούρια παρὰ Σοφοκλεῖ, ἅ πέρ εἰσιν οἰκουρίας μισθοὶ, θήλεια τάχα πως ἐστὶ, καὶ μαλακῶς ἔχει, καὶ τὸν ἑανὸν πέπλον ἐνδέδυται. ὅτε δὲ πολέμοις ἐπέξεισι καὶ μάχας τάττει καὶ ἀντεπεξάγεται τῷ βροτολοιγῷ, τηνικαῦτά γε τὸν πέπλον μὲν εἰς ἔδαφος καταχέει, μετασκευάζεται δὲ πρὸς τὸ ἀῤῥενωπότερον καὶ ὥς περ ἐπαιγίζει τοῖς ἀντιπάλοις, καὶ οὐκέτι γαληνὸν καὶ μαλακὸν ἀλλὰ γοργὸν ἐμβλέπει, καὶ τὴν σμερδαλέαν, καὶ δεινὴν αἰγίδα φορεῖ. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ παλαιὸς λόγος τοὺς θυσάνους, ὅ ἐστι κροσσοὺς,
603 τῆς ῥηθείσης αἰγίδος ὄφεις βούλεται εἶναι ἢ ὀφεωειδεῖς. φησὶ γοῦν Ἡρόδοτος ὅτι *τὴν ἐσθῆτα καὶ τὰς 459
αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηνᾶς ἐκ τῶν Λιβυσσῶν ἐποιήσαντο οἱ Ἕλληνες, πλὴν ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθὴς τῶν Λιβυσσῶν ἐστὶ καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων οὐκ ὄφιές εἰσιν ἀλλὰ ἱμάντινοι. ὁ δὲ αὐτὸς λέγει καὶ Ὅτι δὲ ἐκ Λιβύης ἥκει ἡ στολὴ τῶν Παλλαδίων, δῆλον. αἰγέας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ τὴν ἐσθῆτα θυσανωτοὺς αἱ Λίβυσσαι, κεχρισμένας ἐρευθεδάνῳ. ἐκ δὲ τῶν αἰγέων τούτων αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. λέγει δὲ Ἡρόδοτος ἐν τούτοις αἰγέας μὲν δορὰς αἰγῶν, ὡς καὶ προείρηται, ἐρευθεδάνῳ δὲ, ἤτοι ἐρυθροδάνῳ, κεχρισμένας τὰς ἐρυθροβαφεῖς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς, εἴ περ αἱ πρῶται καὶ κυρίως αἰγίδες αἱ Λίβυσσαι θυσάνους εἶχον φρικτοὺς, ὁποίους Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ἔστιν αὐτόθεν νοῆσαι τὸ ἐν τῇ ποιητικῇ αἰγίδι φοβερὸν καὶ δεινὸν καὶ σμερδνὸν, *διὰ τοὺς ῥηθέντας δηλαδὴ ὄφεις. τὸ δὲ, πλὴν ὅτι σκυτίνη ἡ ἐσθὴς τῶν Λιβυσσῶν, δηλοῖ τὰς παρ᾽ Ἕλλησιν αἰγίδας ἐν ἀγάλμασι, τυχὸν Διὸς ἢ Ἀθηνᾶς, ὑφαντὰς ἢ πλεκτάς τινας εἶναι καὶ οἷον σαγοειδεῖς μαλλωτὰς, τυχὸν μὲν ἐξ εὐποριστου ὕλης, τυχὸν δὲ καὶ ἐκ τιμιωτέρας· οὐ μὴν αὐτόχρημα αἰγᾶς, ἤτοι αἰγίδας, ὅ ἐστιν αἰγῶν δοράς. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ μόνον αἰγίδες τὰ ῥηθέντα λέγονται, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι ἡ λέξις δηλοῖ. Αἴλιος μὲν γὰρ Διονύσιός φησιν· αἰγὶς τὸ ἐκ τῶν στεμμάτων δίκτυον. Παυσανίας δὲ τὸ ἐκ τῶν στεμμάτων πλέγμα καὶ τὸ διὰ τῶν στεμμάτων πεπλεγμένον δίκτυον. καὶ αὐτοὶ μὲν οὕτω. οἷον δὲ ἔργον ἡ τοιαύτη αἰγὶς, οὐκ ἐδήλωσαν σαφῶς. εἰκὸς δὲ τά τε εἰρημένα στέμματα ἐξ ἐρίων εἶναι κατὰ τὸ, στέμματα ξήνασα, καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν δὲ πλεκόμενα μὴ αὐτόχρημα δίκτυα γίνεσθαι ἁλιευτικὰ, ὁποῖα δὲ τὰ εἰς ζώνην παρὰ τοῖς ὕστερον χρήσιμα, οἷς ἐ*πανθοῦν τι χνοῶδες ἐν τῷ γναφεύεσθαι ἀποτελοίη ἂν αἰγιδοειδῆ αὐτά. Τῶν δὲ μνημονευθέντων κροσσῶν διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ ἡ παραλήγουσα, οἷς δηλαδὴ τὸ ἄκρον σείεται. ὁ μέντοι παρὰ Σοφοκλεῖ κρωσσὸς, ὅ ἐστι κρατὴρ, γενόμενός, φασι, παρὰ τὸ κερῶ, καὶ ἐν συγκοπῇ κρῶ τὸ σταλάσσω καὶ ἐπιχέω, καὶ οἱ παρὰ Λυκόφρονι δὲ καὶ ἑτέροις κρωσσοὶ, ἀγγεῖα ἐκεῖνα δεξιὰ ὑδρεύεσθαι, λάγυνοι ἴσως ἢ ξέσται καὶ τοιαῦτα τινὰ, τῷ ω̄ μεγάλῳ παραλήγεται. Ἔτι ἰστέον ὅτι καὶ Ἀπόλλωνος ἡλίου ἐστὶν αἰγὶς, ὃν τρόπον καὶ Διὸς τοῦ εἰς ἀέρα ἐκλαμβανομένου, ἐπειδὴ καὶ τῷ τοιούτῳ Διὶ αὐτός ἐστιν αἴτιος τοῦ αἰγίζειν ἢ καταιγίζειν ἢ καθ᾽ Ὅμηρον ἐπαιγίζειν, ὡς ἀνάγων γῆθεν ὑψοῦ τὰς ἀναθυμιάσεις. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. ὁ δὲ γραμματικὸς Ἀριστοφάνης ἴδιόν τι σύγγραμμα περὶ αἰγίδος προενεγκὼν ἄλλα τέ τινα λέγει οὐ πάνυ γλαφυρὰ καὶ ὅτι Ὅμηρος τοῖς πάθεσι καὶ τοῖς δι᾽ αὐτῶν ἀποτε*λουμένοις πράγμασιν ὁμωνύμους τινὰς ἐφιστᾷ δαίμονας, εἰδωλοποιουμένους μυθικῶς, ἐφ᾽ ὧν καὶ τὸ ἀποτελοῦν ἤγουν παρασκευαστικὸν νοεῖται καὶ τὸ ἀποτελούμενον κακὸν

ἐναργῶς. ἔρως γοῦν καὶ πλοῦτος καὶ ἔρις καὶ ὕβρις καὶ δεῖμος καὶ φόβος καὶ κυδοιμὸς καὶ βροντὴ καὶ ἀστραπὴ καὶ ἄλλα μυρία ὁμωνύμως δηλοῦσι τὸ εἰδωλοποιΐαν τε δαιμονιώδη καὶ τὸ ἐκεῖθεν σύμπτωμα. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις λέγει ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι τὸ συνεστραμμένον πνεῦμα καὶ καταράσσον ἄνεμον κατάρη λέγουσιν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφὼ διὰ τὸ κατωφερῆ ὁρμὴν ἔχειν. *(Vers. 745.) Ὄχεα φλόγεα ὁ Ὁμηρικὸς μῦθος τῇ φωσφόρῳ δίδωσιν Ἀθηνᾷ, τουτέστι λαμπρά. Καὶ ὅρα σύντομα πάρισα ἤτοι ὁμοιοτέλευτα, τὸ ὄχεα φλόγεα. τοῦτο δὲ καὶ διὰ τὸ τοῦ χρυσοῦ εἶπε πυροειδὲς, ὃ τάχα καὶ τῷ Διομήδει πρὸ μικροῦ ἐνήστραπτε. τοιοῦτον γὰρ τὸ χρύσεον χρῶμα· ὅθεν καὶ Πίνδαρος αἰθομένῳ πυρὶ τὸν χρυσὸν εἴκασεν. (Vers. 746.) Εἰ δὲ καὶ ἔμπρακτος εἴη ἡ Ἀθηνᾶ, τότε καὶ ἔγχος λαμβάνει βριθὺ, μέγα, στιβαρὸν, ᾧ δάμνησι στίχας ἀνδρῶν ἡρώων, οἷς ἂν κοτέσσηται. ταῦτα δὲ χρήσιμα καὶ εἰς ἄνδρα τινὰ βριαρὸν πολεμιστὴν, κείμενα καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. Ὅτι δὲ τὸ λαμβάνειν λάζεσθαι οἶδε λέγειν ἡ ποίησις ἀεὶ, οὗ παρά*γωγον τὸ λαζύω λάζυμι, ὡς ζεύγνυμι, καὶ ὅτι ἔγχος οὐ μόνον δόρυ δηλοῖ, ἀλλὰ 604

460 που καὶ ξίφος, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ, δῆλόν ἐστιν. *(Vers. 748.) Τὸ, Ἥρη δὲ μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετο ἵππους, ποιητικῶς περιπέφρασται ἀντὶ τοῦ ἡνιόχει. Ἔστι δὲ ἐπιμαίεσθαι κοινῶς μὲν τὸ ζητεῖν, ὅθεν καὶ ἡ Μαῖα καὶ Μαίων τὸ κύριον, ἄλλως δὲ τὸ μεταχειρίζεσθαι καὶ ἅπτεσθαι, ἐπεὶ καὶ μάσασθαι τὸ ἅψασθαι ἀπὸ τοῦ μῶ, ἐξ οὗ τὸ μαίω παράγεται· μάστιγι οὖν ἐπιμαίεσθαι ἵππους ἐστὶ τὸ ὡσεὶ καὶ χειρὶ ἅπτεσθαι, τὸ δέ ἐστι μαστίζειν. διὸ ἐπάγει· μάστιξε δ᾽ ἵππους. οὓς καὶ κεντρηνεκέας μετ᾽ ὀλίγα φησὶν, εἰς ταὐτὸν ἄγων τὴν μάστιγα καὶ τὸ κέντρον. ὧν παραγωγὴ κατὰ τὸ, ἀτραποὶ διηνεκέες· ἄμφω γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐνεγκεῖν γίνονται. (Vers. 753.) Ἐν τούτοις δὲ πλάττει καὶ τὸν Δία θεῶν ἄτερ ἥμενον ἄλλων ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο, καθὰ καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳ*δίᾳ, ταὐτολογῶν συνήθως, οἷα εἰκός. καὶ οὕτω καθ᾽ ἡσυχίαν καὶ ἡ Ἥρα ἐντυγχάνει αὐτῷ καὶ τυγχάνει οὗ θέλει. Ἰστέον δὲ ὡς ὁ μεγαλόνους Πίνδαρος ἐπαινεῖ τινὰ ἵππον ὡς μὴ κεντρηνεκέα, δέμας δὲ ἀκέντητον δρόμῳ παρέχοντα. καὶ εἰσὶ μέν τινες τοιοῦτοι· Ὅμηρος δὲ ἐκ τοῦ πλεονάζοντος ἔφρασεν. (Vers. 749.) Τὰς Ὥρας φιλοσοφῶν ὁ ποιητὴς πυλωροὺς αὐτὰς λέγει τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπιτετράφθαι αὐταῖς φησὶ μέγαν οὐρανὸν Οὔλυμπόν τε, οὐ διὰ τὰ ἐκ τῶν Ὡρῶν ἀποτελέσματα, ὡς ἄν τις εἴποι ἀστεϊζόμενος. ἀλλὰ ὥστε ἠμὲν ἀνακλῖναι, φησὶ, πυκινὸν νέφος ἠδ᾽ ἐπιθεῖναι, τουτέστι, καὶ ἀνοῖξαι νέφος οἷά τινα πύλην, καὶ αὖθις ἐπιθεῖναι· τῷ ὄντι γὰρ ὧραι τινές εἰσιν ὡς ἐπιπολὺ καὶ καιροὶ τεταγμένοι τοῦ νεφελοῦσθαι τὸν οὐρανὸν εἴτε καὶ μή. Ὅτι δὲ πύλαι οἷον τῷ οὐρανῷ τὰ νέφη, δηλοῖ ὁ ποιητὴς, εἰπὼν τὸ, αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον οὐρανοῦ, ὅ ἐστιν ἤχησαν καὶ ἠνοίχθησαν ἐξιούσαις τῇ Ἥ*ρᾳ καὶ τῇ Ἀθηνᾷ. καιριωτάτη δὲ λέξις ἐπὶ ἀνοίξεως πυλῶν τὸ ἀνακλίνειν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἵνα ἡ κλίνειν μὲν τὸ κλείειν, ἀνακλίνειν δὲ τὸ ἀνάπαλιν. Ὅρα δὲ ὅπως τὸ ἔμυκον, ἐπὶ βοὸς κυρίως κείμενον, ἐπὶ πύλης εἶπε τῆς διὰ τὴν ἄγαν ἁρμογὴν ἠχητικῆς καὶ οἷον μυκητικῆς, ὀνοματοποιῶν καὶ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος ἤχου πυλῶν τε μέγεθος καὶ στερεότητα δηλῶν καὶ ἄνοιξιν αὐτῶν. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δέ που φησί· τὰ δ᾽ ἀνέβραχεν ἠΰτε ταῦρος, τὰ θύρετρα δηλαδή. καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ παραβολικῶς δεξάμενος ταύρου δίκην ἠχεῖν θύρας δέξαιτ᾽ ἂν καὶ τὸ μυκᾶσθαι αὐτάς. καὶ οὕτω τὸ ἀναιδὲς ταύτης τῆς λέξεως διὰ παραβολῆς ἑτέρωθι συνήθως τεθεράπευται, εἰ καὶ μὴ παράκεινται ἀλλήλαις ἥ τε λέξις καὶ ἡ ῥηθεῖσα παραβολή. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐντεῦθεν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον λαβόντες μυκᾶσθαι φασὶ καὶ βροντὰς, ἐπεὶ καὶ αἱ Ὁμηρικαὶ αὗται πύ*λαι νέφη εἰσὶ βροντώδη μυκηθμόν ποτε ἀφιέντα. ἀκόλουθον δὲ πάντως τὸν ἐν Ὀλύμπῳ οἴκους πλασάμενον καὶ πύλας αὐτοῖς τολμῆσαι εἰπεῖν. Ἔστι δὲ τὸ ἔμυκον δεύτερος ἀόριστος τοῦ μυκῶ ῥήματος κατὰ τὸ χραισμῶ ἔχραισμον, δουπῶ ἔδουπον, κτυπῶ ἔκτυπον, λακῶ ἔλακον. Τὸ δὲ αὐτόματοι ἀντὶ τοῦ μόναι ἀφ᾽ ἑαυτῶν δίχα πυλωρῶν, ὡς ἐὰν ἦσαν αἰσθητικαί. εἴρηται δὲ καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ, αὐτόματος δέ οἱ ἦλθε βοὴν ἀγαθὸς Μενέλαος. παρὰ δέ γε τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον σοφοῖς ἄλλως ἡ λέξις αὕτη λαμβάνεται· ἧς καὶ εὐθεῖα ἡ ἑνικὴ οὐ μόνον εἰς ος λήγει, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ η προφέρεται· ἡ αὐτομάτη γάρ. *(Vers. 750.) Τὸ δὲ ἐπιτέτραπται λέξις σεμνὴ καιρία κατὰ 605 τὸ, ᾧ λαοί τ᾽ ἐπιτετράφαται, καὶ ὅσα τοιαῦτα. Τὸ δὲ, μέγας οὐρανὸς Οὔλυμπός τε, ἢ ἐκ παραλλήλου τὸ αὐτὸ λέγουσι κατὰ ἀλληγορικὴν ἀλήθειαν, ἢ καὶ ἄλλως, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ. Ὄλυμπον μὲν ῥητέον τὸ Μακεδονικὸν ὄρος, οὐρανὸν δὲ τὸν ὑπὲρ τὰ νέφη τόπον, ὅς ποτε μὲν κλείεται, ὅσα καὶ πύλαις.

τοῖς νέφεσι, ποτὲ δὲ, ὡς οἷον ἀνοιγόμενος διεκφαίνεται. (Vers. 756.) Παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον διαφορά ἐστιν ἐρωτήσεως καὶ πεύσεως· Ὅμηρος δὲ καὶ τὴν πεῦσιν ἐρώτησιν οἶδε. φησὶ γὰρ ὅτι ἡ Ἥρα τὸν Δία ἐξείρετο καὶ μετέειπεν. ἡ δὲ τοιαύτη ἐρώτησις πεῦσις ἐνταῦθα ἐστί· δύο γὰρ στίχους δαπανᾷ ὁ Ζεὺς εἰς ἀπόκρισιν. ἴδιον δὲ πάντως πεύσεως τὸ ἐν τῇ ἀποκρίσει μακρολογεῖν, ὥς περ ἐρωτήσεως τὸ θεραπεύεσθαι τὸν ἐρωτῶντα διὰ τοῦ ναὶ ἢ οὒ ἢ δια κατανεύσεως μόνης καὶ ἀνανεύσεως. *(Vers. 757. sq.) Νεμεσῶν τις ἀνδρὶ ἄφρονι, ἐρεθισθέντι πρός τινων εἰς πολλῶν μάτην ὄλεθρον, 461 ἐρεῖ παρῳδήσας τὰ ῥηθησόμενα, ἔχοντα οὕτω· Ζεῦ πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα; ὁσσάτιόν τε καὶ οἷον ἀπώλεσε λαὸν Ἀχαιῶν μὰψ, ἀτὰρ οὐ κατὰ κόσμον; ἐμοὶ δ᾿ ἄχος· οἱ δὲ ἕκηλοι τέρπονται, Κύπρις τε καὶ Ἀπόλλων, ἄφρονα τοῦτον ἀνέντες, ὃς οὔ τινα οἶδε θέμιστα. εἰ δὲ καὶ θαῤῥεῖ ὁ νεμεσῶν τίσασθαι τὸν τοιοῦτον, ἁρμόττει κατὰ παρῳδίαν καὶ τῶν ἐφεξῆς τὸ, Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τί μοι κεχολώσεαι, εἴ κεν Ἄρηα λυγρῶς πεπληγὼς, *μάχης ἐξαποδίωμαι, ἤγουν ἐκδιώξω; ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας καὶ παραινῶν τὴν μετὰ φρονήσεως ἄμυναν ὀρθῶς ἂν ἐρεῖ τὸ, ἄγρει μάν οἱ ἔπορσον Ἀθηναίην ἀγελείην, ἥ ἑ, ἤγουν ἥ τις αὐτὸν τὸν ἀλόγιστον Ἄρην, μάλιστ᾿ εἴωθε κακῇς ὀδύνῃσι πελάζειν, ὅ πέρ ἐστι περιφραστικῶς ἶσον τῷ κακύνειν. Λέγει δὲ τοῦτο μὲν ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς, ἐκεῖνα δὲ ἡ Ἥρα λυπουμένη, ἐὰν ὁ ἀθέμιστος Ἄρης κακὰ ποιῇ, παροξυνθεὶς ὑπὸ Κύπριδος καὶ Ἀπόλλωνος. (Vers. 757.) Ὅρα δὲ ὅτι τὸ, Ζεῦ πάτερ, δὶς ἡ Ἥρα προσφωνεῖ, κολακεύουσα καιρίως τὸν Δία. Καρτερὰ δὲ καὶ νῦν ἔργα τὰ βίαια. (Vers. 758.) Τὸ δὲ ὁσσάτιον δύο ἔχει παραγωγὰς ἐκ τοῦ ὅσσος· ὅσατος γὰρ, εἶτα ὁσσάτιος. (Vers. 759.) Τὸ δὲ, ἐμοὶ δ᾿ ἄχος, οἱ δὲ τέρπονται, σχῆμα ἐστὶ γοργὸν ἀντιθετικὸν, σύνηθες καὶ αὐτὸ ῥήτορσι. (Vers. 761.) Τὸ δὲ ἀνέντες ἀντὶ τοῦ ἐρεθίσαντες, παροξύναντες, ἀναπείσαντες. λέξις δὲ καὶ αὕτη ἀγαθὴ καὶ τοῖς πεζολογοῦσι, ληφθεῖσα ἐκ χορδῶν ἀνιεμένων, ἢ μᾶλλον ἐκ κυνῶν λυθέν*των ἐπὶ ἄγρᾳ. ταύτῃ δὲ σύστοιχον καὶ τὸ ἀνῆκεν ἀντὶ τοῦ ἀνέπεισε. (Vers. 763.) Τὸ δὲ δίωμαι πρωτόθετον τοῦ διώκω ἐστί. (Vers. 765.) Τὸ δὲ ἄγρει ἀντὶ τοῦ ἄγε σπουδὴν παρακελεύεται, ὁποία πρέπει καὶ εἰς ἄγραν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀγρεῖν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ζωγρεῖν καὶ τὸ ἀγρεύειν. (Vers. 766.) Πελάζειν δὲ ὀδύναις κακαῖς, ἤγουν κακωτικαῖς, τὸν Ἄρην λέγεται Ἀθηνᾶ, ἐπεί περ Ἀθηνᾶ μέν ἐστιν ἡ φρόνησις, Ἄρης δὲ εἰς ἀλογίαν μεταλαμβάνεται. περιγίνεται δὲ φύσει τοῦ τοιούτου Ἄρεος ἡ ἀλληγορουμένη Ἀθηνᾶ, οὐ μὴν ἡ Ἥρα, τουτέστιν ὁ ἀὴρ· ἀσυμβίβαστον γὰρ τοῦτό γε. διὸ καὶ τὴν Ἀθηνᾶν
606 ὁπλίσει ὁ ποιητὴς κατὰ τοῦ Ἄρεος, οὐ μὴν τὴν Ἥραν, ἵνα μὴ ἀχρειώσῃ τὴν *κατὰ φύσιν ἀλληγορίαν. Ἐκθετικὴ δέ τις μέθοδος ἐννοίας τὰ εἰρημένα, προαναφωνοῦσα οἷα μετ᾿ ὀλίγον πείσεται ὁ Ἄρης. (Vers. 757.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οὐ νεμεσίζῃ τῷ Ἄρεϊ τάδε ἔργα; ἤγουν διὰ τὰ ὑπ᾿ αὐτοῦ πραττόμενα, Ἀττικὸς ἀνὴρ φράσοι ἂν, ὡς οὐ νεμεσίζῃ τῶνδε ἔργων; ἤγουν ἕνεκεν ὧν ποιεῖ. Τὸ δὲ μάλιστα καὶ τὸ εἴωθεν ἀκρίβειαν ἱκανὴν ἔχει· κακύνει μὲν γὰρ ὁ μῦθος καὶ ὑπό τισιν ἄλλοις τὸν Ἄρην, οἷον ὑπὸ τοῖς Ἀλωείδαις, οὔτε δὲ μάλιστα οὔτε εἰωθότως, ὡς ὑπὸ τῇ Ἀθηνᾷ. Τὸ δὲ, ὀδύναις πελάζειν, οὐ μακράν ἐστι τοῦ ὀδύναις μιγνύειν, ὃ δὴ φράζειν φιλεῖ Ὅμηρος, καθὰ καὶ Πίνδαρος. (Vers. 768.) Ἐμφαίνων κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς τὴν εἰς ἀέρα τῆς Ἥρας ἀλληγορίαν φησὶν ὡς ἡ Ἥρα μάστιξεν ἵππους, τὼ δ᾿ οὐκ ἄκοντε πετέσθην μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος. τὸ μὲν γὰρ μέσον οὐρανοῦ καὶ γῆς τόπος *ἀέρος ἐστὶ, περὶ ὃν ἐλαύνει ἡ Ἥρα τὸ ἅρμα. Ὅρα δὲ ὡς καὶ ἐνταῦθα συνήθως τῷ πληθυντικῷ συνέζευξε δυϊκὸν ἐν τῷ, μάστιξε δ᾿ ἵππους, τὼ δὲ πετέσθην. *(Vers. 770. sqq.) Μετρῶν ὁ ποιητὴς κίνησιν δαιμονίων ἵππων ποιητικώτερον καὶ τερατωδέστερον, λέγει· ὅσσον δ᾿ ἠεροειδὲς, διάστημα δηλαδὴ, ἀνὴρ ἴδεν ὀφθαλμοῖσιν ἥμενος ἐν σκοπιῇ, λεύσσων ἐπὶ οἴνοπα πόντον, ἔνθα τὰ τῆς ὄψεως ἀνεπιπρόσθητα, τόσσον ἐπιθρώσκουσι θεῶν ὑψηχέες ἵπποι, ὅ ἐστι ὑψαύχενες, ἢ ὧν ὁ κρότος ὑψοῦ ἠχεῖ. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα μετρεῖ κατὰ ἀόριστον σχῆμα τὸ ὅσον καὶ τὸ τόσον, ἵνα δηλώσῃ ταχυτάτην ἐξ Ὀλύμπου τοῦ Μακεδονικοῦ κί*νησιν ἵππων εἰς τὴν Τροίαν. ἀλλαχοῦ δὲ ἐξ ἀριθμοῦ ὡρισμένου τὸ αὐτὸ παριστῶν φησὶν, ὡς τρία βήματα διαβάντες οἱ τοῦ Ποσειδῶνος ἵπποι τόπον καὶ αὐτοὶ διίππευσαν πάνυ πολύν. Πίνδαρος δὲ ἐπὶ πλέον Ὁμήρου τερατευσάμενος ἐπὶ Ἀπόλλωνος ἑνὶ θείῳ βήματι πλείονα συντέμνει ὁδόν. Σημείωσαι δὲ τὴν ἐν τῷ λόγῳ αὔξησιν. οὐ γὰρ εἶπεν ἁπλῶς, ὅσον τις ἴδεν, ἀλλὰ, ὅσον ἴδεν ἠεροειδὲς, καὶ καθήμενος ἐν σκοπιᾷ, καὶ βλέπων εἰς πόντον. ὁ γὰρ τοιοῦτος εἰς πολὺ ἂν ἀέρος βλέποι διάστημα, ἐν

ἡμέρᾳ δηλαδὴ ἀνεφέλῳ. εἰ γάρ τοι μὴ ἀέρα καθαρὸν ὁρᾷ, μηδὲ ἐκ περιωπῆς ἀλλά ποθεν κάτωθεν,
μηδὲ διὰ πελάγους, οὐ τοσοῦτον ἂν ὀφθαλμοῖς ἴδοι. (Vers. 773.) Ἐν τῷ, Τροίην ποταμώ τε
ῥέοντε, ἀπισχυρίσαιτο ἄν τις ἀργὸν κεῖσθαι περιττῶς τὸ ῥέοντε πρὸς ἔπους ἐντέλειαν, εἰ μὴ ἄρα βού-
462 λεται δηλῶσαι ποταμοὺς οὐ λειψυδροῦντας ἀλλὰ πλήθοντας. *(Vers. 774.) Τὸ ἧχι, τουτέστιν ὅπου, 37
ῥοὰς Σιμόεις συμβάλλετον ἠδὲ Σκάμανδρος, Ἀλκμανικὸν σχῆμα λέγεται, οὐχ᾽ ὅτι Ἀλκμὰν εὗρε τοῦτο,
ἀλλὰ διότι ἐκεῖνος αὐτῷ ἔχαιρε μάλιστα, μέσον δύο ὀνομάτων τιθεὶς ῥῆμα τὸ μετ᾽ αὐτὰ κεῖσθαι ὀφεῖ-
λον. καλεῖται δὲ τὸ σχῆμα τοῦτο *καὶ προεπίζευξις. τοιοῦτον καὶ τὸ, ἔνθα μὲν εἰς Ἀχέροντα Πυρι- 40
φλεγέθων τε ῥέουσι Κωκυτός τε. Καιριωτάτη δὲ λέξις κἀνταῦθα τὸ συμβάλλειν ἐπὶ μίξεως ποταμῶν,
οὐχ᾽ ἥκιστα δὲ καὶ ἐπὶ στρατευμάτων. λέγεται δ᾽ ἐκ τοῦ τοιούτου ῥήματος τροπικῶς ξυμβολὴ καὶ ἡ ἐκ
κοινοῦ, καθ᾽ Ἡσίοδον εἰπεῖν, δαπάνη· ὅθεν καὶ ἀξύμβολον δεῖπνον, εἰς ὅ περ οὐδὲν δεδαπάνηκεν
ὁ φαγών. (Vers. 776.) Λύσασα τοὺς ἵππους ἐξ ὀχέων Ἥρα ἠέρα πουλὺν ἔχευε περὶ αὐτοὺς, ὡς ἂν
μὴ ὁρῶνται· τοῖσι δ᾽ ἀμβροσίην Σιμόεις ἀνέτειλε νέμεσθαι. Αὐτὴ δὲ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ βήτην, ὅ ἐστιν
ἔβησαν, τρήρωσι πελειάσιν ἴθματα ὁμοῖαι, ἤγουν ὅμοιαι κατὰ τὰ κινήματα *περιστεραῖς, ὧν τὰ ἴχνη 607
ἀφανῆ εἶναι ἱστοροῦσιν οἱ παλαιοὶ καὶ οὐ κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους διηρθρωμένα. (Vers. 777.) Ὅρα
δὲ ὅτι ὁ μῦθος τοῖς δαιμονίοις ἵπποις αὐτόματον ἀμβροσίαν παραβάλλει, καὶ ταύτην οὐ φύεσθαί φησι,
τοῦτο γὰρ ταπεινὸν εἰπεῖν, ἀλλ᾽ ἀνατέλλειν ἐκ γῆς· σεμνοτέρα γὰρ καὶ θειοτέρα ἡ τοιαύτη λέξις. Ξηρὰ
δὲ κἀνταῦθα βρῶσις ἡ ἀμβροσία· εἶδαρ γάρ φησιν, οὐ μὴν ποτόν· εἰ μὴ ἄρα καὶ αὕτη δροσερόν τι
κρᾶμα ἦν πρὸς ὁμοιότητα τοῦ Ὁμηρικοῦ κυκεῶνος, ὃς ἔκ τε στερεῶν ἔκ τε ὑγρῶν ἐκέκρατο. Αἱ δὲ
πελειάδες εἶδός τι περιστερᾶς. (Vers. 778.) Τὸ δὲ ἴθμα, οὐ σύνηθες ὂν φράζεσθαι, ἐκ τοῦ ἰέναι
γίνεται πλεονασμῷ τοῦ θῆτα, ὡς καὶ ἐν τῷ μηνιθμὸς καὶ παρὰ Κοΐντῳ δὲ ὠρυθμός. τὸ μέντοι διὰ
τοῦ σ ἴσμα, ὃ καὶ δασύνεται, ἵδρυμα δηλοῖ παρὰ Λυκόφρονι, ἀπὸ τοῦ ἵζω γενόμενον. (Vers. 776.)
Ἰστέον δὲ ὅτι οἰκεῖον τῇ *Ἥρᾳ τὸ ἠέρα πουλὺν χεύειν, περὶ ἧς ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται, ὅτι ἠέρα πίτνα 10
πρόσθε βαθεῖαν, ἀορασίαν δηλαδή τινα ἐξ ὁμίχλης, ἥ τις ἐπιταθεῖσα καὶ νυκτὶ ἔοικε. θηλυκοῦ δὲ
γένους Ἰωνικῶς κἀνταῦθα εἶναι φασὶν οἱ παλαιοὶ τὸ ἠέρα πουλύν. τοιοῦτον δέ που καὶ τὸ, θῆλυς
ἐέρση, καὶ ἡδὺς ἀϋτμή. *(Vers. 780. sqq.) Τοὺς περὶ τὸν Διομήδην ἐπαινῶν φησὶν ὡς πλεῖστοι καὶ 18
ἄριστοι ἕστασαν περὶ αὐτὸν, λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν ἢ συσὶ κάπροισι, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλα-
παδνόν. Καὶ ση*μείωσαι καὶ ἐνταῦθα τὴν συντομίαν τῶν παραβολῶν, καὶ ὅτι καλῶς εἶπε προσθεὶς 20
τὸ κάπροις· οὐ γὰρ ἁπλῶς οἱ σύες ἄλκιμοι, ἀλλὰ οἱ κάπροι. τὰ δὲ ἔπη ταῦτα χρήσιμα καὶ εἰς ἐγκώ-
μιον παρατάξεως. *(Vers. 784.) Στᾶσα ἡ Ἥρα ἐβόησε, Στέντορι εἰσαμένη, ὅ ἐστιν ὁμοιωθεῖσα, 26
μεγαλήτορι, χαλκεοφώνῳ, ὃς τόσον αὐδήσασκεν, ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα. Καὶ σημείωσαι τὴν τοῦ
Στέντορος μεγαλοφωνίαν. φασὶ δὲ αὐτόν τινες μὲν Ἀρκάδα, τινὲς δὲ Θρᾷκα εἶναι, Ἑρμῇ δὲ περὶ μεγα-
λοφωνίας ἐρίσαντα ἀναιρεθῆναι. εὑρεῖν δὲ αὐτὸν λέγουσι καὶ τὴν ἐκ κόχλου βαφὴν ἢ *μᾶλλον τὴν 30
διὰ κόχλου βοὴν ἐν ταῖς μάχαις. ἄλλοι δέ φασιν ἐν πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων μὴ κεῖσθαι τὸν τελευταῖον
περὶ Στέντορος στίχον τὸν περὶ τῆς φωνῆς διὰ τὴν ὑπερβολήν. μέμνηται δὲ καὶ Ἡρόδοτος εὐρυβόα
τινὸς φωνοῦντος ὑπὲρ τοὺς τότε ἀνθρώπους, λέγων ὡς ἦν περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγύπτιος φωνέων μέγι-
στον ἀνθρώπων. πάνυ δὲ παρατετηρημένον τὸ χαλκεοφώνῳ, οὐ διὰ τὸ στεῤῥὸν, ὅ περ ἀλλαχοῦ φωνὴν
εἶπεν ἄῤῥηκτον, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐξάκουστον τῆς βοῆς· ἠχητικώτατος γὰρ ἐν μετάλλοις χαλκός· διὸ καὶ
οἴνοπα λέγει ὁ ποιητὴς χαλκὸν, ὡς ἀλλαχοῦ φανήσεται. τὸ δὲ κύων χαλκεόφωνος καὶ ἕτερον ἔχει λόγον
κατὰ ποιότητα φωνῆς, ὁποία καὶ τισιν ἀνθρώποις καὶ πτηνοῖς δὲ ἐμφαίνεται. (Vers. 786.) Προσ-
φυῶς δὲ Ὅμηρος μὴ ἔχων ἀριστείαν τινὰ τῇ Ἥρᾳ προσάψαι ὡς ἀέρι, ποιεῖ γοῦν αὐτὴν μέγα βοῶσαν
καὶ, καιρίως εἰπεῖν, Στεντόρειον, ἐπεὶ πᾶσα φωνὴ ἀέρος ἐστὶ πλη*γὴ ἢ πεπληγμένος ἀήρ. 40
*(Vers. 787.) Γοργότης ἐννοιῶν ἐν τῷ, αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ᾽ ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοί· διότι καιρὸς 608
ἐνταῦθα ἦν τῇ λεγούσῃ Ἥρᾳ κατεπείξεως καὶ βραχυλογίας. διὸ σὺν τῷ ἀσυνδέτῳ καὶ ἐλλειπτικῶς εἶπεν,
463 αἰδὼς, Ἀργεῖοι· λείπει γὰρ τὸ ἐστίν. ὀνειδίζει δὲ, εἰ μὴ αἰδοῦνται ῥαθυμοῦντες, ἀλλὰ ἐλέγχουσιν, ἤτοι
αἰσχύνουσι τὸ εἶδος τοῖς ἔργοις. (Vers. 790.) κατὰ τὸν τῆς Ἥρας λόγον, ὄφρα μὲν ἐς πόλεμον
πωλέσκετο Ἀχιλλεὺς, οὐδέ ποτε Τρῶες πρὸ πυλάων Δαρδανιάων οἴχνεσκον, ἤγουν ἤρχοντο· κεῖνου γὰρ

ἐδείδισαν ὄβριμον ἔγχος· αὐτοῦ δὲ μηνίσαντος ἑκὰς πόλιος κοίλης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται. Καὶ ὅρα ὡς δεξιώτατα καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀκροατὴν εἰς συνήθη ἀνάμνησιν ἄγει τοῦ Ἀχιλλέως. Ψευδοπαρήχησις δὲ τὸ, ἐς πόλεμον πωλέσκετο. (Vers. 789.) Αἱ δὲ πολλαχοῦ δηλούμεναι Δαρδάνιαι πύλαι ἐπωνομάζοντο μὲν τῷ ἀρ*χαίῳ Δαρδάνῳ τῷ τοῦ Πριάμου προγόνῳ· ἐλέγοντο δὲ καὶ Σκαιαὶ, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται. (Vers. 791.) Ἔοικε δὲ ὁ Ἑλληνικὸς ναύσταθμος πόῤῥω τῆς πόλεως εἶναι, ὡς δηλοῖ τὸ ἑκάς· οὐ διασαφητικὸν τὸ, κοίλαις ἐπὶ νανσίν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ γεωγράφος τοπογραφῶν τὸ Ἑλληνικὸν ναύσταθμον λέγει, ὅτι τὸ ναύσταθμον πρὸς τῷ Σιγείῳ ἄλλο ὂν παρὰ τὸν Ἀχαιῶν λιμένα, καὶ ὅτι Σίγειον πόλις κατεσπασμένη, ἔνθα καὶ τὸ ναύσταθμον καὶ ὁ Ἀχαιῶν λιμὴν καὶ τὸ Ἀχαϊκὸν στρατόπεδον. Ἀποφαινόμενος δὲ καὶ μὴ κατὰ τὸ ὕστερον Ἴλιον ἀφεστάναι τῆς Ἑλληνικῆς ναυστάθμου τὸ παλαιὸν Ἴλιον λέγει πρὸς ἄλλοις καὶ ὅτι τὸ ναύσταθμον οὕτω πλησίον ἐστὶ τῆς νῦν πόλεως, ὥστε θαυμάζειν ἄν τινα τῶν μὲν Ἑλλήνων ἀπόνοιαν, εἴ περ τοσοῦτον χρόνον ἀτείχιστοι ἦσαν πλησίον οὔσης τοιαύτης πόλεως, τῶν δὲ Τρώων ἀψυχίαν, εἰ γενομένου μὲν τείχους τοιαῦτα ἤνυσαν, ἀτείχιστον δὲ τὸν ναύσταθμον ἔχοντες οὐδὲν ἐποίουν. *(Vers. 793. sqq.) Ἐπορούειν οὐ μόνον τὸ πολεμικῶς ἐφορμᾶν, ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ προσηνῶς. Ἀθηνᾶ γοῦν Τυδείδῃ ἐπόρουσεν, ἤγουν ἁπλῶς εἰς αὐτὸν ἦλθεν, ὅτε καὶ εὗρεν αὐτὸν ἕλκος ἀναψύχοντα, τό μιν, ἤγουν καθ' ὃ αὐτὸν, βάλε Πάνδαρος ἰῷ. ἱδρὼς γάρ μιν ἔτειρεν ὑπὸ πλατέος τελαμῶνος ἀσπίδος εὐκύκλου ἢ ἀμφιβρότης. τῷ, ἤγουν ᾧ τινι, τείρετο, ἢ τρίβετο, κάμνε δὲ χεῖρα· ἂν δ' ἴσχων τελαμῶνα, τουτέστιν ἀνέχων, ἀνατείνων, κελαινεφὲς αἷμ' ἀπεμόργνυ, ὅ ἐστιν ἀπέμασσεν, ἀπεπίεζε, περὶ οὗ προείρηται. καὶ τοιούτῳ λόγῳ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Διομήδην ἀπόμαχον ἑστῶτα εὑροῦσα ὠνείδισεν, ὑπειποῦσα ὡς ἄρα ὀλίγον οἱ παῖδα ἐοικότα γείνατο Τυδεύς· Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητής. (Vers. 802. sqq.) Εἶτα δεικνῦσα τὸ τοῦ Τυδέως θάρσος λέγει ὡς ἐκεῖνος μὲν καὶ ἐπεχόμενος ὑπ' ἐμοῦ πολεμεῖν ὅμως προκαλούμενος τοὺς Θηβαίους ἠρίστευε, σὺ δὲ καὶ ἐρεθιζόμενος ὑπ' ἐμοὶ φύλακι ὄκνον ἔχεις. *ἐξ οὗ συνάγει μὴ Τυδέως ἐκγεγεννῆσθαι αὐτὸν, πιθανῶς κεφαλαιωσαμένη τὴν ἀνομοιότητα ἐκ τοῦ, ἐκεῖνον μὲν, Ἀθηνᾶς κωλυούσης, μάχεσθαι καὶ νικᾶν, τοῦτον δὲ κελευόμενον ἀνηκουστεῖν. *Εἰσὶ δὲ τὰ τῆς Ἀθηνᾶς τοιαῦτα· καί ῥ' ὅτε πέρ μιν ἐγὼ πολεμίζειν οὐκ εἴασκον, οὐδ' ἐκπαιφάσσειν, ὅτε τ' ἤλυθε νόσφιν Ἀχαιῶν ἄγγελος ἐς Θήβας, δαίνυσθαί μιν ἄνωγον ἐνὶ μεγάροισιν ἕκηλον. αὐτὰρ ὁ θυμὸν ἔχων ὃν καρτερὸν, ὡς τὸ πάρος περ, κούρους Καδμείων προκαλίζετο, πάντα δ' ἐνίκα ῥηιδίως. τοίη τοι ἐγὼν ἐπιτάῤῥοθος ἦα. σοὶ δ' ἤτοι μὲν ἐγὼ παρά θ' ἵσταμαι ἠδὲ φυλάσσω, καί σε προφρονέως κέλομαι Τρώεσσι μάχεσθαι· ἀλλά σευ ἢ κάματος πολυάϊξ γυῖα δέδυκεν, ἤ νυ σέ που δέος ἴσχει ἀκήριον· οὐ σύ γ' ἔπειτα Τυδέως ἔκγονός ἐσσι δαΐφρονος Οἰνείδαο. Τούτων δὲ πολλὰ παραπλακῆναι δύναταί ποτε εἰς λόγον τὸν περὶ ἀνδρὸς εὐγενοῦς μὲν καὶ ἀνδρείου, ὀκνοῦντος δὲ εἰς ἔργον σπουδαῖον κατά τινα περιπέτειαν. Ἐν τούτοις δὲ φαίνεται ὅτι τε οὐκ ἐνστατικῶς ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Τυδέα ἐκώλυε πολεμεῖν, ἀλλ' ἐπεῖχε κηδεμονικῶς, καὶ ὅτι τὰ κατὰ Θήβας ὁ Τυδεὺς τὴν *μὲν ἀρχὴν θρασύτερον διεχειρίσατο, εἶτα συνετώτερον, ὅτε πρὸς αὐτοῖς τοῖς ἔργοις ἦν. διὸ καὶ εὐτυχῶς αὐτῷ ἀπέβη ἐκεῖνα. καὶ οὕτω μὲν πρὸς τὸν Διομήδην ἡ Ἀθηνᾶ· ἐκεῖνος δὲ, ἐφ' οἷς ὠνείδισται, φησὶν, ἀρξάμενος ἐκ τῶν τοῦ ὀνειδισμοῦ τελευταίων διὰ συνέχειαν λόγου, ὡς οὔτε δέος ἔχει αὐτὸν οὔτε ὀκνεῖ, ἀλλὰ μέμνηται ὧν ἔφθη προεντείλασθαι αὐτῷ ἡ Ἀθηνᾶ, κωλύουσα θεομαχεῖν. καὶ οὕτω ῥητορικῶς τὸ αἴτιον περιτρέπει τῇ μυθικῇ Ἀθηνᾷ, τὴν αἰτίαν, καθά φασιν οἱ ῥήτορες, εἰς αὐτὴν μεθιστῶν ὡς κωλύουσαν, καὶ λεληθότως κατασκευάζει μήτε ἡλαττῶσθαι τοῦ πατρὸς, ἀλλὰ καὶ θεοφιλέστερος ἐκείνου εἶναι, εἰ Τυδεὺς μὲν κωλυόμενος οὐχ' ὑπήκουεν, οὗτος δὲ μέμνηται τῆς μὴ ἐώσης θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι καὶ πείθεται αὐτῇ. (Vers. 815. sqq.) Ἔχει δὲ οὕτω καὶ τὰ τοῦ Διομήδους· Γινώσκω σε, θεὰ θύγατερ Διός· τῷ τοι προφρονέως ἐρέω ἔπος οὐδ' ἐπικεύσω. οὔτε τί με δέος ἴσχει ἀκήριον *οὔτε τις ὄκνος, ἀλλ' ἔτι σῶν μέμνημαι ἐφετμέων, ἃς ἐπέτειλας· οὔ μ' εἴας μακάρεσσι θεοῖς ἀντικρὺ μάχεσθαι τοῖς ἄλλοις· ἀτὰρ εἴ κε Διὸς θυγάτηρ Ἀφροδίτη ἔλθῃσ' ἐς πόλεμον, τήν γ' οὐτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ. τοὔνεκεν αὐτός τ' ἀναχάζομαι, ἠδὲ καὶ ἄλλους Ἀργείους ἐκέλευσα ἀλήμεναι ἐνθάδε πάντας· γινώσκω γὰρ Ἄρηα μάχην ἀνακοιρανέοντα. χρήσιμα δέ τινι καὶ ταῦτα κατὰ καιρὸν παραπλεκόμενα καὶ παρῳδούμενα, ὅτε αὐτὸς μὲν καλῶς εὐλαβεῖται ποιεῖν τι, πάσχει δὲ μέμψιν, ὡς

ἢ δειλὸς ἢ ὀκνηρός. **Καὶ ὅρα τό τε φιλάλληλον τοῦ Διομήδους, εἴ περ οὐ μόνον αὐτὸς ἀπέχεται οὗ**
περ ἡ Ἀθηνᾶ παρήνεσεν, ἀλλὰ *καὶ τοὺς ἄλλους τὸ αὐτὸ ποιεῖν ἐθέλει, καὶ ὅτι καὶ διὰ τῆς Ἀθη- 610
νᾶς ὁ ποιητὴς δηλοῖ τὸ τῆς συμβουλῆς ἐν πολλοῖς οὐκ εὐσυντελέστατον, καὶ ὡς αἱ δεύτεραί πως φρον-
τίδες σοφώτεραι. ἡ γὰρ κωλύσασα τὸν Διομήδην μηδενὶ θεῷ ἐπιθέσθαι ὅτι μὴ μόνῃ τῇ Ἀφροδίτῃ, νῦν
μέμφεται αὐτὸν ὅτι τὸν Ἄρην ὑποστέλλεται. Ὅρα δὲ ἐν τῷ εἰρημένῳ χωρίῳ καὶ ὅπως ὁ ποιητὴς ἑρμη-
νεύων τὸν ῥηθέντα τελαμῶνα ἐπήνεγκε τὸ ἀσπίδος, ἵνα νοοῖτο νῦν τελαμὼν ὁ ταύτης ἀναφορεύς,
οὐ μὴν ὁ τῆς σπάθης. Τὸ δὲ ὀλίγον ταὐτόν ἐστι νῦν τῷ ἧττον, αὐτὸ δὲ ἀντὶ τοῦ οὐδαμῶς. διὸ ὑπο-
καταβᾶσα φησὶν, οὐ σύ γ' ἔπειτα Τυδέος ἔκγονός ἐσσι, οὐκ ὀλίγην εἰποῦσα ὁμοιότητα, πάντῃ δὲ ἀπο-
φήσασα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ Σοφοκλῆς λαβὼν λέγει βαιὸν ἐντρέπεσθαι τὸ οὐδόλως ἐπιστρέφεσθαι· καὶ
μείων λόγος ἀντὶ τοῦ οὐδείς. *Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις ἡ τῷ Διομήδει λαλοῦσα Ἀθηνᾶ ἡ φρό-
νησίς ἐστιν, ἡ ἔμφυτος αὐτῷ καὶ ἀεὶ συμπαρομαρτοῦσα, δι' ἧς ἀναπολεῖ τοῦ πατρὸς καὶ ἐκεῖθεν εἰς
μάχην ἐρεθίζεται καὶ μέμφεται ἑαυτὸν, ὅτι καὶ βραχὺ γοῦν τι ἀνεπαύσατο, καὶ μεμψάμενος, εἶτα
καὶ ἀναπολήσας εἰς νοῦν, οἷα μεγάλα κατώρθωσε, σπεύδων κατὰ συνασπισμὸν τεραστίων καὶ ὡς εἰπεῖν
δαιμονίων ἐρεθίζει ἑαυτὸν ἀγχινούστατα καὶ κατὰ τοῦ φρικτοῦ Ἄρεος. Ἀνδρὶ δὲ βραχυήλικι μὲν, ἐνεργε-
στάτῳ δὲ, πρέπει τὸ, μικρὸς μὲν ἔην δέμας, ἀλλὰ μαχητὴς, ὁποῖον ἡ ἱστορία τὸν Τυδέα παραδίδωσιν.
ὁ δὲ τοιοῦτος μικρὸς καὶ ὀλίγος λέγοιτ' ἄν. οὕτω γὰρ ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ Κύκλωψ ὀλίγον τὸν Ὀδυσσέα
φησὶ, καὶ Ἡσίοδος δὲ πλοῖον ὀλίγον τὸ μικρὸν ἐν τῷ, νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, ἤγουν μικρὰν, διαστελλο-
μένην πρὸς τὴν μεγάλην. διὸ ἐπάγει· μεγάλῃ δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι. ἀντίκειται δὲ τῷ μὲν μικρῷ
ὁ μέγας· *οὕτω γὰρ ὁ Σαλαμίνιος Αἴας μέγας καὶ μείζων ἐλέγετο. τῷ δὲ ὀλίγῳ ὁ πολλὸς κατὰ τὸ,
πολλὸς γάρ τις ἔκειτο, τουτέστι μέγας. εἰ δὲ καὶ ἐν πολλοῖς ὁ μικρὸς καὶ ὀλίγος καὶ τυτθὸς εἰς ἴσον
ἄγονται πολυωνυμίας λόγῳ, ἀλλ' ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἄλλως πολλὴ διαφορά· μικρὸς μὲν γὰρ Τυδεὺς ἢ εἴ
τις ἄλλος, ὀλίγος δὲ ὄχλος· τυτθὸς δὲ παῖς καὶ βρέφος τυτθὸν τὸ ἐπιτύτθιον. ὅτε μέντοι πολυωνυ-
μοῦσι, μετ' αὐτῶν ἔστι καὶ τὸ βραχὺ καὶ τὸ μέτριον, καὶ πρὸ αὐτῶν τὸ μικκὸς, ὅ πέρ ἐστι μικρὸς,
465 ὀξυνόμενον μὲν κατὰ τὸ μικρὸς, διπλάζον δὲ τὸ κάππα, ὡς δῆθεν Αἰολικὸν, καθὸ Ἰκκὸς, ὅ πέρ ἐστι
κύριον ὄνομα σοφοῦ ἰατροῦ Ῥηγίνου, ἐξ οὗ παροιμία τὸ, δεῖπνον Ἰκκοῦ, διὰ τὸ εὐτελὲς τῆς ἐκείνου
ζωῆς. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος μικκοῦ, ὅ ἐστι μικροῦ, ὑποκοριστικὸν ὁ μικκύλος· ὅθεν μικκύλα χερύδρια
αἱ παιδικαὶ μικραὶ χεῖρες παρὰ τῷ Συρρακουσίῳ Μόσχῳ. Δοκεῖ δὲ τὸ, μικρὸς ἔην δέμας, πρὸς *δια-
στολὴν εἰρῆσθαι τῆς κατ' ἄλλο τι μικρότητος, οἷον τῆς κατά τι μέλος ἢ ψυχῆς ἀρετήν· εἰκὸς γὰρ
εἶναι τινὰ βραχύχειρα, ᾧ ἀνάπαλιν ἔσχεν ὁ μακρόχειρ Ἀρταξέρξης. οὕτω δέ πως καὶ μικροψυχεῖ τις,
καὶ ἄλλος διεκπεσὼν τοῦ μεγαλοπρεπὴς εἶναι μικροπρεπὴς λέγεται. ἐκ τοῦ μείων δὲ τὸν μικρὸν παρά-
γουσιν οἱ παλαιοί. Χορηγία δέ τις ἐτυμολόγοις καὶ τὸ, Τυδεὺς μικρὸς ἔην, οἳ ἐκ τοῦ τυτθὸν, ὅ ἐστι
μικρὸν, τὸν Τυδέα παρωνυμοῦσι. Μῶμον δέ τι ἔχειν φαίνεται καὶ τὸ μικρόν τινα εἶναι τὸ δέμας. διὸ
καὶ ὁ ποιητὴς ἔοικε λέγειν ὡς, εἰ καὶ μὴ ἀρετὴν κατὰ σῶμα εἶχε Τυδεὺς, ἀφανὴς ὢν καὶ οἷον καταχε-
χωσμένος, τῇ γοῦν ἀνδρίᾳ περιεβλέπετο. ὁ μέντοι Διομήδης εὐμεγεθέστερος ὑπονοεῖται, ὡς εἰκὸς, εἶναι
τοῦ πατρός. (Vers. 800.) Τὸ δὲ Τυδεὺς κείμενον ἐν τέλει στίχου καὶ πάλιν κατάρχον ἑτέρου στίχου,
ὡς προέκκειται, δόξοι μὲν ἂν ἐπαναληπτικῶς εἰρῆσθαι· ποιεῖ δὲ μᾶλλον σχῆμα ἀντιστροφῆς κατὰ
*τοὺς ῥήτορας. Ὅρα δὲ καὶ ὡς τὴν Θηβαϊκὴν ἱστορίαν τόποις διαφόροις ὁ ποιητὴς μερίσας ἐν μὲν τῇ βα-
σιλικῇ Ἐπιπωλήσει ἐπλάτυνεν αὐτὴν, ἐνταῦθα δὲ βραχυλογεῖ. (Vers. 803.) Περὶ δὲ τοῦ ἐκπαιφάσσειν
δηλοῦται ἀλλαχοῦ. (Vers. 804.) Τὸ δὲ ἐλθεῖν ἄγγελον τὸν Τυδέα ἐς Θήβας ἄλλως ἔφρασε φθάσας
Ὅμηρος ἐν τῷ, ἀγγελίην ἐπὶ Τυδῆ στεῖλαν Ἀχαιοί. (Vers. 806.) Τὸ δὲ, θυμὸν ἔχειν καρτερὸν,
συντίθησιν τὸν ἀλλαχοῦ καρτερόθυμον. (Vers. 807.) Τοὺς δὲ Καδμείους ἀνωτέρω Καδμείωνας ἔφη,
κατὰ παρωνυμίαν τὴν ἀλλαχόθι δηλωθεῖσαν. Τὸ δὲ, πάντα ἐνίκα, διχῶς κἀνταῦθα νοεῖται· ἢ γὰρ
πάντα τὸν ἀντιστάντα ἢ πάντα τὰ ἆθλα. (Vers. 809.) Τὸ δὲ παρίστασθαι οὐκ ἐξ ἀνάγκης *ἀλλ' 611
ἐπικουρίαν δηλοῖ. διὸ ἐδέησεν ἐνταῦθα προσθήκης διὰ σαφήνειαν ἐν τῷ, παρὰ θ' ἵσταμαι ἠδὲ
φυλάσσω. ἔστι δὲ τὸ τοιοῦτον παρίστασθαι ὅμοιόν τι τῷ προΐστασθαι. (Vers. 810.) Τὸ δὲ προφρο-
νέως δὶς ἐνταῦθα ῥηθὲν ποιητικώτερόν ἐστι, κοινότερον δὲ καὶ ἀναλογώτερον ἀπαθῶς τὸ προφρόνως.

(Vers. 811.) *Τὸ δὲ πολυάϊξ καίριον ἐπίθετον καμάτου πολεμικοῦ, ἐν ᾧ αἱ πολλαὶ κινήσεις ἀνιᾶσι τὸν μαχητήν.* (Vers. 812.) *Δέος δὲ ἀκήριον τὸ ἀψυχοποιὸν, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν νεκροποιόν. καὶ εἰσὶ τρεῖς αὗται λέξεις ἰσοδύναμοι, καὶ τέταρτον τὸ νῶκαρ· ἐν αἷς ἡ ἐτυμολογία στέρησιν ἀναπτύσσει ψυχῆς καὶ κῆρος, ἃ ταὐτὸν σημαίνουσιν. ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁρισμὸς ὑπανακύπτει ὄκνου, ὡς δοξάζοντος Ὁμήρου ὄκνον εἶναι τὴν μετὰ κάματον ἀργίαν.* (Vers. 813.) *Ὅρα δὲ καὶ τὸ Τυδέως ἔκγονος διὰ τοῦ κ̄ γραφὲν, ὅ περ διασαφῶν ὁ ποιητὴς μετ᾽ ὀλίγα ἐν τοῖς *περὶ τοῦ Ἄρεος φησίν· ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσὶ, τρόπον τινὰ διὰ τούτου καὶ τὸν Ἄρην Διὸς ἔκγονον λέγων· καὶ μετ᾽ ὀλίγα· εἰ δέ κεν ἐξ ἄλλου θεῶν ἐγένου. ὁ μέντοι διὰ τῶν δύο γάμμα ἔγγονος οὔτε Ὁμηρικός ἐστι καὶ δηλοῖ υἱωνὸν παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον.* (Vers. 815.) *Τὸ δὲ, γινώσκω σε θεὰ, ὑπόμνησίς ἐστι τοῦ ἔτι ἐξ ὀφθαλμῶν ἀφῃρῆσθαι τὴν ἀχλὺν τῷ ἥρωι, ὡς οὕτω γινώσκεσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ ἠμὲν θεὸν ἠδὲ καὶ ἄνδρα. εἰκὸς δὲ καὶ κατὰ τὸν Σοφόκλειον Ὀδυσσέα εὐμαθὲς εἶναι καὶ τῷ Διομήδει τὸ τῆς Ἀθηνᾶς φώνημα.* (Vers. 823.) *Ἀλήμεναι δὲ, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν ἀλῆναι, δηλοῖ μὲν τὸ συστραφῆναι· ἀφίλητον δὲ πεζολόγοις ἔῤῥιπται. ὅθεν δὲ γίνεται, φανεῖται ἀλλαχοῦ.* (Vers. 824.) *Τὸ δὲ, γινώσκω Ἄρηα, ὡς καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ, γινώσκω σε θεὰ, λεχθέντα οὕτω καθ᾽ αὑτὰ δηλοῦσιν ὅτι καὶ πρὸ τούτων ἐν τῷ, Κύπριν Διομήδης ἐπῴχετο γινώσκων· ὅτ᾽ ἄναλκις θεὸς ἦν, ὀρθῶς ἐτίθετο στιγμὴ εἰς τὸ γινώσκων· εἶτα ὡς ἀπ᾽ ἄλλης ἀρχῆς ἀνε*γινώσκετο τὸ, ὅτ᾽ ἄναλκις ἦν, καθὰ καὶ ἐκεῖ γέγραπται. κοιρανέων δὲ καὶ ἐνταῦθα ὁ ἀρχικῶς διαταττόμενος, ὡς καὶ πρὸ τούτων Ὀδυσσεὺς κοιρανέων που δίεπε στρατόν. οὕτω καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἑτεροιοῦται τοῦ τυραννεῖν τὸ τύραννα δρᾶν, καθὰ καὶ τοῦ βασιλεύειν ἑτεροῖον ἂν εἴη τὸ βασιλικὰ πράττειν.* *(Vers. 825.) *Ὀτρυντικὸν εἰς θάῤῥος μάχης τὸ, μήτε σύ γε Ἄρηα τόν γε δείδιθι, μήτε τινὰ ἄλλον, καὶ ἑξῆς. Ἔνθα καὶ τὸ, ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐπ᾽ Ἄρηι πρώτῳ ἔχε ἵππους, ἤγουν ἔλαυνε, ὃ πολλαχοῦ κεῖται. Τὸ δὲ δείδιθι χρηστόν ἐστιν εἰς μέτρον δακτυλικόν· ἄλλως δέ γε κοινότερον δέδιθι λέγεται ἐν τρισὶ βραχείαις λέξεσι. μεταπλασμὸν δὲ ἔπαθε καὶ τὸ δείδιθι. ὡς γὰρ ἴε ἴθι, κλῦε κλῦθι, οὕτω δέδιε δέδιθι καὶ ἐπενθέσει δείδιθι. ὅτι δὲ τὰ συχνὰ βραχέα οὐ μόνον ἐπενθέσεις διχρόνων πάσχουσι κατὰ τὸ Μούλιος, δούρατος, εἴριον, δείδιθι, καὶ τὰ τοιαῦτ᾽, ἐν οἷς καὶ ὁδοιπόρος καὶ ὁδοιδόκος καὶ Πυλαιμένης καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ τροπὰς καὶ ἐκτάσεις καὶ συμφώνων πλεονασμοὺς, δῆλον ἐστί· τροπὰς μὲν, ὡς τὸ θεητόκος καὶ ὅσα τοιαῦτα ἐδηλώθη· ἐκτάσεις δὲ, ὡς τὸ ὠλεσίκαρπος, διωλύγιον, ἐτώσιον, περιώσιον· πλεονασμοὺς δὲ συμφώνων, ὡς τὸ φερέσβιος, θεσπέσιος. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ τὸ η̄ ἐν ἐνίοις ἐπεντεθὲν παχύνει τὴν τῶν βραχέων ἰσχνότητα, ὁποῖόν τι καὶ ὁ ἐπήβολος καὶ *ὁ ἐπηετανός·* (Vers. 830.) *Τὸ σχεδὸν καὶ σχεδίην λέγεται, οἷον· τύψον δὲ σχεδίην. ἔστι δὲ ὀνομα-* 466
612 *τικὸν ἐπίῤῥη*μα ἀπὸ τοῦ σχέδιος σχεδία ἡ σύνεγγυς, ἵνα λέγῃ ἐλλειπτικῶς, τύψον σχεδίην τυπὴν ἢ πληγήν· καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ ἀμφαδίην ἐκ τοῦ ἀμφαδόν. Τὸν θοῦρον Ἄρην προϊὼν ὁ Ζεὺς ἀλλοπρόσαλλον καλέσει. ἐνταῦθα δὲ* (Vers. 831.) *ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιπλέον κακολογοῦσα σφοδρῶς κατὰ κόμματα λέγει αὐτὸν μαινόμενον, τυκτὸν κακὸν, ἀλλοπρόσαλλον· μαινόμενον μὲν διὰ τοὺς ἐν ταῖς μάχαις θυμοὺς, ἐξ ὧν καὶ ὁ Ἀρειμάνιος εἴρηται· καὶ γὰρ καὶ πρὸ ὀλίγου ἔφη· εἰ οὕτω μαίνεσθαι ἐάσομεν Ἄρηα, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ἀκουσόμεθα, ὁ δὲ μαίνεται οὐκέτ᾽ ἀνεκτῶς, καὶ, ἢ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃ· τυκτὸν δὲ κακὸν ὡς ὑφ᾽ ἡμῶν αὐτῶν τευχόμενον καὶ μὴ φύσει ἡμῖν ἐγγινόμενον, καθὰ τὸ ἐσθίειν, τὸ πίνειν, τὸ ὑπνοῦν καὶ τὰ ἄλλα· ἡ γὰρ φύσις ἥμερον ἔτευξε ζῷον τὸν ἄνθρωπον, εἰ καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν εἰς μάχιμον *μετατεύχει καὶ κακοποιὸς δι᾽ Ἄρεος γίνεται, ἀπειπάμενος τὸν ἀκάκητα Ἑρμῆν· ἀλλοπρόσαλλον δὲ ὡς ἀστατοῦντα καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ χαριζόμενον, ὡς δηλοῖ τὸ, ὃς πρῴην μὲν ἐμοί τε καὶ Ἥρῃ στεῦτο, ἤγουν ὑπισχνεῖτο, ἀγορεύων Τρωσὶ μαχήσεσθαι, ἀτὰρ Ἀργείοισιν ἀρήξειν, νῦν δὲ μετὰ Τρώεσσιν ὁμιλεῖ, τῶν δὲ λέλασται, ἤγουν τῶν Ἀργείων ἢ ὧν ὑπέσχετο· ὁ γοῦν, ὡς εἴρηται, ἀλλοπρόσαλλός ἐστι κατὰ τὸ φαινόμενον ὁ ἄλλος πρὸς ἄλλον γινόμενος κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἑρμηνείαν, καὶ κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν ἕτερον πρὸς ἕτερον διαβάλλων καὶ ἄλλοτε ἄλλῳ φίλος, ἢ κατὰ ἀλληγορίαν, ὅτι οὐ τῶν αὐτῶν ἀεὶ ἡ νίκη ἐστὶν ἡ κατὰ πόλεμον, ἀλλ᾽ ἄλλοτε ἄλλῳ ἐκ πολέμου προστίθεται, γινομένη ἑτεραλκής. ξυνὸς γὰρ Ἐνυάλιος, καί τε κτανέοντα κατέκτα, ὡς ἐν ἄλλοις λέγεται. σὺ δ᾽ ἂν ὦ οὗτος, ἀλλοπρόσαλλον ἐρεῖς καὶ ξυνὸν Ἐνυάλιον καὶ τὸν πολύφιλον καὶ*

*κακόφιλον. καὶ ἄλλως *δὲ ἀλλοπρόσαλλον ἐροῦμεν τὸν σκολιὸν ἢ καὶ κολακικόν. Εὐριπίδης δὲ τὸν Ὁμηρικὸν παραποιήσας νοῦν λέγει που δριμέως κοινὸν Ἐνυάλιον τὸν ἀδελφικὸν καθ᾿ ὁμοιότητα τοῦ, κοινὸν αὐτάδελφον κάρα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐς τοσοῦτον φευκτέος ὁ καθ᾿ Ὅμηρον ἀλλοπρόσαλλος, ὥστε καὶ ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ εὐλαβεῖται σκωφθῆναι τοιοῦτος, ἔνθα βαρὺ κρίνει, ὡς ἡ Ἥρα νεικεῖ αὐτόν· καί τε φησὶ μάχῃ Τρώεσσιν ἀρήγειν, ὡς ἐκ τούτου ὑπονοεῖσθαι οὐκ ἀφυῶς ἀλλοπρόσαλλον καὶ τὸν Δία, ὅτε εἰς εἱμαρμένην ἐκληφθεὶς ἄλλοτε πρὸς ἄλλους ῥέπει καὶ αὐτὸς κατὰ τύχης μεταβολάς, οὐ μὴν ὡς μαινόμενος καὶ ὡς τυκτὸν κακόν.* *(Vers. 835.) *Τὸ ἁπλῶς καταγαγεῖν τοῦ ἅρματος ἀφ᾿ ἵππων ὠθεῖν λέγει· οὕτω γὰρ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν Σθένελον ἀφ᾿ ἵππων ὦσε χαμᾶζε, χειρὶ πάλιν ἐρύσασα, ἤγουν εἰς τοὐπίσω ἑλκύσασα. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ χωρίον τοῦτο παντελῶς ἐστὶν ἀναλληγόρητον καὶ ποιητικῇ μάλιστα τερατείᾳ πρέπον. οὐ γὰρ ἔστι νοεῖν ἱστορικῶς ὅτι ὁ Σθένελος κατά τινα σύνεσιν κατῆλθε τοῦ ἅρματος, ὡς εἶναι τὸν Διομήδην παραιβάτην ἅμα τὸν αὐτὸν καὶ ἡνίοχον, εἰ μὴ ἄρα ἐστί τις *θεραπεία τοῦ τοιούτου μύθου τὸ πᾶσαν οὕτω καταπραχθῆναι δεξιώτατα ὑπὸ Διομήδους τὴν διφρηλασίαν, ὡς μηδὲ προσλογισθῆναι τοῖς ἔργοις ὅλως τὸν ἡνίοχον Σθένελον.* (Vers. 836. sqq.) *Ἐν τῷ, ὁ δ᾿ ἄρ᾿ ἐμμαπέως ἀπόρουσε, τὸ ἐμμαπέως λέξις ἐστὶ ποιητική, δηλοῦσα τὸ σπουδαίως, οἱονεὶ ἀμεπέως, ἤγουν ἅμα ἔπει καὶ λόγῳ κατὰ Φιλόξενον, καὶ κατὰ μετάθεσιν ἐμμαπέως, ἵνα λέγῃ ὅτι κατέβη τοῦ ἅρματος ὁ Σθένελος ἅμα τῷ λαλούσης αἰσθέσθαι τῆς Ἀθηνᾶς, μεθ᾿ ὃ Ἀθηνᾶ μὲν ἐς δίφρον ἔβαινε παραὶ Διομήδεα δῖον, μέγα δ᾿ ἔβραχε φήγινος ἄξων βριθοσύνῃ· δεινὴν γὰρ ἄγεν θεὸν ἄνδρα τ᾿ ἄριστον. Καὶ σημείω*σαι τὸ ἔβραχεν ὡς οὐ μόνον ἐπὶ ὅπλων λέγεται, ἀλλ᾿* 613 *ἰδοὺ καὶ ἐπὶ ἄξονος βαρυνθέντος, ὥς πέρ που καὶ ἐπὶ θυρέτρων εὐαρμόστων. Καὶ ἀπορεῖται μέν, πῶς βάρους αἰτία ἡ ἀβαρὴς Ἀθηνᾶ· λύει δὲ αὐτὸ φιλοσόφως ὁ Σιμπλίκιος, τῇ αἰσθήσει προσχρώμενος εἰς λύσιν τῆς ἀπορίας. τὸ γὰρ νοητὸν ἀληθῶς μὲν ἀβαρές, βάρος δὲ ἔχειν φαίνεται, ὡς αἰσθητόν, ὅτε κατ᾿ αἴσθησιν ἐπιφαίνοιτο. Τὸ δέ, φήγινος ἄξων, φιλοτίμως παρέῤῥιψεν ὁ ποιητὴς ὡς τεκτονικὸν* 467 *παράγγελμα, μονονουχὶ λέγων δεῖν φήγινον εἶναι τὸν τοιοῦτον ἄξονα, οὐ κατὰ τὴν Ἡσιόδου μικροπρέπειαν ἐν ἔργῳ τὰ τοιαῦτα παραγγέλματα θέμενος, ἀλλ᾿ αὐτὰ μὲν ἐπιτρέχων καὶ ἐν παρέργῳ τιθείς, τῶν δὲ μεγαλοπρεπῶν ἡρωικῶν καὶ καιρίων γινόμενος. οἱ δὲ παλαιοὶ ἀντὶ τοῦ φήγινος πήδινος γράφουσιν, εἰπόντες ὅτι πῆδος εἶδος ξύλου· *ὅθεν καὶ πηδὸς ἡ πλάτη, ὡς ἐκ τοιούτου ξύλου σκευασθεῖσα.* (Vers. 839.) *Τῆς δὲ βριθοσύνης ἡ ἀναλογία κατὰ τὴν τοξοσύνην καὶ δρηστοσύνην καὶ παλαισμοσύνην καὶ τὴν τραγικὴν ἀπιστοσύνην καὶ βιότου ἀπειροσύνην. Τὸ δέ, δεινὴν θεόν, χρήσιμόν ἐστι καὶ εἰς τὴν δεινὴν τῆς Ἀθηνᾶς αἰγίδα. Ὅρα δὲ ὡς παρὰ τὴν προδηλωθεῖσαν τοῦ σοφοῦ Νέστορος παραγγελίαν ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ἱκομένη ἅρμα οὐκ ἔγχει ὀρέγεται, ὡς ἐκεῖνος ἔφη, ἀλλὰ μάστιγα καὶ ἡνία λάζεται, ὅ ἐστι λαμβάνει. Αἴτιον δ᾿ ὅτι οὐ κατ᾿ ἄνθρωπον ἡ πρᾶξις· διὸ οὐδ᾿ ἀνθρωπίνως μεθοδεύεται.* *(Vers. 845.) *Ἡ Ἀθηνᾶ ἔλαθε τὸν Ἄρην ἐν τῷ τοῦ Διομήδους ἅρματι οὖσα, διότι δῦνεν Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης· ἥ τις μελαντάτη ὑπὸ τοῦ μύθου λέγεται εἶναι ὑπὲρ πᾶν, ὃ ἂν εἴπῃ τις μέλαν. διὸ καὶ πᾶς ἀφανὴς ὢν ἐν τῷ δολίως τι πράττειν καὶ οἷον ὑπὸ Ἅδῃ καὶ τῷ ἐκεῖσε σκότῳ Ἅιδου λέγεται παροιμιωδῶς κυνέην φορεῖν. ἔστι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς νέφος τι πυκνότατον ἡ τοῦ Ἅιδου κυνέη, δι᾿ οὗ καὶ θεοὶ ἀφανεῖς ἀλλήλοις γίνονται, ὡς εἶναι ταὐτόν, κυνῆν Ἅιδου δῦναι καὶ ὑπὸ παχυτάτῳ νέφει γενέσθαι. ἴσως δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὑπὸ γῆν Ἀΐδου ἤτοι σκότον εἴρηται τό, δῦν᾿ Ἄϊδος κυνέην, ἣν δηλαδὴ περιβαλλόμενός τις οὐκ ἂν ὁραθείη. διὸ καὶ Ἀθηνᾶ ἔδυνεν αὐτήν, ἵνα μὴ αὐτὴν ἴδοι ὁ Ἄρης. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἡ φύσει φωσφόρος Ἀθηνᾶ νῦν διὰ χρείαν ἐπικτήτῳ σκότῳ καλύπτεται. *δηλοῖ δὲ καὶ ταῦτα τὴν τῆς φρονήσεως φύσιν, ἥ τις ἐν Ὀδυσσείᾳ μὲν ἐξέλαμψε δίκην φωτός, ἐνταῦθα δὲ ἑαυτὴν ὡς ἐν σκοτίᾳ ἐπέκρυψε. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ νῦν ἡ Ἀθηνᾶ ἑαυτὴν τῷ Ἄρει δοκεῖ διὰ σκοτεινοῦ νέφους ἐπικρύψαι, τοῦτο γάρ, ὡς εἴρηται, ἦν ἡ τοῦ Ἅιδου κυνῆ, οὕτω πρός τινα σαφήνειαν ὑπονοητικὴν τῆς τοιαύτης κυνέης καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ Ἄρης ἀφανὴς ἔσται τῷ Διομήδει, ὡς εὐθὺς μετ᾿ ὀλίγα φανήσεται. Δῆλον δὲ ὅτι, ὥς περ πρὸ μικροῦ ἱμάντας καὶ λέπαδνα οὐ κυριολεκτῶν εἶπεν ἐπὶ τοῦ τῆς Ἥρας ἅρματος, οὕτως οὐδὲ ἐνταῦθα ἐπὶ καταστάσεως νεφώδους τὴν τοῦ Ἅιδου κυνέην κυριολεκτεῖ ὁ ποιητὴς οἷα κατ᾿ ἀνάγκην μεταφορᾶς καὶ τοῦτο*

παθών. ἄλλως μέντοι μυθικώτερόν ἐστι κυριολεξίαν ἐνταῦθα ὑπονοῆσαι, ἤ τις κατὰ τὸ σιωπώ-
μενον ἐκ Πλούτωνος εἴπη τὴν Ἀθηνᾶν λαβεῖν τὴν ἐκείνου κυνέην. τέως γε μὴν θεωρητέον ὡς εὐλό-
γως ὁ ποιητὴς οὐδέν τι ὅλως *περὶ τῆς τοιαύτης ἔφη κυνέης, ἀλλ' ὀνομάσας μόνον αὐτὴν οὐδέν τι
πλέον ἐπεσημήνατο εὖ ποιήσας. Σκοπητέον δὲ καθ' οἵαν καὶ ὅσην παράχρησιν Ἄιδου κυνέην ἔφη
ὁ ποιητὴς τὸ τῆς κεφαλῆς ἀέριον κάλυμμα, δι' οὗ κρύπτεταί τις τὸ βλέπεσθαι, ἢ ἐς τὸ πᾶν ἢ κατὰ
μόνον πρόσωπον. Ἔστι δ' εὑρεῖν παρὰ τοῖς παλαιοῖς ὡς κυνέη καλεῖται καὶ τὸ κοινῶς λεγόμενον
σκιάδιον, ὅ περ Ἡσίοδος πῖλον φησὶν ἀσκητόν. (Vers. 842.) Οὐκ ἀργῶς βροτολοιγὸν πολλαχοῦ
λέγει τὸν Ἄρην ὁ ποιητὴς κατὰ μόνην ἀλληγορίαν ἀλλὰ καὶ σωματικῶς. Ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα καὶ κατὰ
614 μῦθον κτείνας ὁ Ἄρης καὶ θυμὸν ἐξαινύμενος, ἤγουν ἀφελόμενος, ἐξεναρίζει *τινὰ πελώριον Περί-
φαντα, καὶ χειρουργεῖ τὸν φόνον, ἵνα πιθανὸν οὕτως εἴη ἐνταῦθα καὶ τὸ κατὰ Διομήδους αὐτὸν ἔγχεϊ
χαλκείῳ ὀρέξασθαι. Καὶ πρὸ ὀλίγου δὲ πολλοὺς ἐξενάριξεν Ἕκτωρ τε καὶ χάλκεος Ἄρης. ὅλως γὰρ ἐν
δευτέρῳ τὰ τῶν ἀλληγοριῶν τίθεται ὁ ποιητὴς, καὶ οὐδὲ δεῖ ἀλληγορεῖν, εἰ μὴ πρότερόν τις καταστή-
σει καὶ κρατυνεῖ τὸν μῦθον εἰς πιθανότητα. Ἀρίσταρχος μέντοι μηδέν τι τῶν Ὁμήρου, ὡς καὶ προεῤ-
ῥέθη, ἀλληγορεῖν ἀξιῶν, οὐ μόνον ὑπερβολικόν τι λέγει, ἀλλὰ καὶ σοφίας μεγάλης ἀφαιρεῖται τὸν
ποιητήν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ, ὠρέξατο ἔγχεϊ χαλκείῳ, ἤτοι ἀνέτεινεν ἔγχος καὶ ἔτεινεν ἑαυτὸν τῷ
ἔγχεϊ. καί ἐστιν ὅμοιον τῷ, ἔγχει ὀρεξάσθω. Τοῦτο δὲ παρακατιὼν σαφέστερον λέγει, ὡρμᾶτο ἔγχεϊ
χαλκείῳ. Ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν ὁ ποιητὴς καὶ ζυγὸν, ἡνία θ' ἵππων, τὸν ἵππειον ζυγὸν, ὃν *πρὸ τούτων
ἔφη πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων ζυγῶν, διέλυσεν εἰς τὸ, ζυγὸν ἵππων. Τοῦ δὲ αἴνυτο θέμα αἴνυμι, ὅ περ
ἁπλῶς μὲν ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἀφαιρῶ λέγεται γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ αἴρω αἴρνω αἰρνύω, αἴρνυμι, ἐξ οὗ τὸ,
Τυρῶν αἰνύμενοι, ἐν Ὀδυσσείᾳ. εἰ δὲ φονία λέξις ἐστὶ, πρόκειταί, φασιν, αὐτοῦ τὸ κτῶ κταίνω, ἀφ'
οὗ ἀπελείσει τοῦ τ̄ καίνω, ἐξ αὐτοῦ δὲ ὁμοίως αἴνω, ὅθεν αἰνύω αἴνυμι καὶ, θυμὸν αἰνύμενος.
31 *(Vers. 846.) Τὸν Διομήδην σεμνολογῶν ὁ ποιητὴς ὡς εὐθὺς ἀριστεύσοντα φησὶν Διομήδεα δῖον. 465
(Vers. 854.) Τὸ μὲν τοῦ Ἄρεος ἔγχος χειρὶ λαβοῦσα ἡ Ἀθηνᾶ ὦσεν ὑπ' ἐκ δίφροιο ἐτώσιον ἀϊχθῆναι·
τὸ δὲ τοῦ Διομήδους ἐπέρεισε νείατον ἐς κενεῶνα, ὅθι ζωννύσκετο μίτρην ὁ Ἄρης· ἔνθα μιν οὖτα
τυχὼν, διὰ δὲ χρόα καλὸν ἔδαψεν, ἐκ δὲ δόρυ σπάσεν αὖτις. ὁ δ' ἔβραχε χάλκεος Ἄρης, ὅσσον τ'
ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι ἀνέρες ἐν πολέμῳ ἔριδα συνάγοντες Ἄρηος. καὶ ἔοικεν ὁ Διομήδης ἐν
πλήθει τοσούτων χιλιάδων τὴν ἀῤῥενωπὸν ἀριστείαν ἄρτι ἐνδείξασθαι, κένωμά τι εὑρὼν ἐν ἄκροις καὶ
ἀραίωσιν λαοῦ. τοῦτο γάρ, φησιν, αἰνίττεται ὁ νείατος κενεών. (Vers. 858.) Καὶ δοκεῖ τοῖς
παλαιοῖς ἐν πλείονι συνασπισμῷ ἀριστεῦσαι νῦν ὁ ἥρως ἢ ὅτε τὴν θῆλυν Ἀφροδίτην ἔτρωσεν, ὡς καὶ
Ἡράκλειτος πλατύτερον ἀλληγορεῖ: καί ἐστι *μείζων αὕτη ἀριστεία. ἐκεῖ μὲν γὰρ οὐ παρῆν τις
γενναῖος τῶν Τρώων πρόμαχος, τοῦ Αἰνείου κειμένου, ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἕκτωρ ὁμιλεῖ ὁ τῶν Τρώων ἄρι-
στος, καὶ οὕτως εὐδοκιμεῖ ὡς καὶ τὸν Ἄρην δοκεῖν σὺν αὐτῷ εἶναι. ὁ τοίνυν Διομήδης κατὰ τοῦ
τοιούτου πολέμου δράσας γενναῖα μέγα τι ποιεῖ. διὸ καὶ αὐτὸν τὸν Ἄρην λέγεται βαλεῖν. (Vers. 860.)
Τὸ δὲ ἐννεάχιλοι ἢ δεκάχιλοι διὰ μὲν διχρόνου γραφόμενον ἔχει τερατείαν ποιητικὴν καὶ μεγαλοπρέ-
πειαν· ἐὰν δὲ διὰ διφθόγγου κατά τινας γράφεται, οὐ μόνον ἀδιανόητόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ πάνυ σμι-
615 κροπρεπές. τί γὰρ μέγα, ἐὰν ἐννέα χειλέων ἢ δέκα φωνὴν ὁ τοιοῦτος Ἄρης ἀφίησιν, ὅ *πού γε
ὁ θνητὸς Στέντωρ αὐδᾶν ἔχει ὅσον ἄλλοι πεντήκοντα; πῶς δὲ καὶ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε Τρῶάς τε
δείσαντας ἐκ τῆς βοῆς, ἐὰν δεκάστομος ἦν; ἐφ' οἵῳ δὲ μεγαλείῳ δεκαστόμου βοῆς ἐπεσημάνθη τὸ,
τόσον ἔβραχ' Ἄρης, ἆτος πολέμοιο; τουτέστιν ἀκόρεστος, κραθεὶς ἐκ τοῦ ἄατος, ὡς πολλαχοῦ φαί-
νεται. ὥρμητο δὲ ὅμως ἡ διὰ διφθόγγου ἀλλόκοτος γραφὴ ἐκ τοῦ, οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν στόματ' εἶεν·
καὶ ἔχοι ἂν ἴσως οὕτω τερατῶδές τι ὁ λόγος, ὡς οὕτως ἑκάστου τῶν ἰαχόντων Τρώων γεγονὸς φθεγγο-
μένου, καθά περ ἂν εἰ καὶ πολλοῖς ἐχρᾶτο στόμασιν, ὧν οἷον πύλαι τὰ χείλη. (Vers. 857.) Ὅρα δὲ
τὸ, ζωννύσκετο μίτρην, διασαφητικὸν ὂν καὶ αὐτὸ τῆς πολεμικῆς ζώνης καὶ τοῦ ἑτεροιοῦσθαι αὐτὴν
πρὸς τὴν μίτραν. ἄλλως γάρ, εἴ περ ζώνη ἡ μίτρα, πῶς ἂν ζωννύσκοιτο; (Vers. 858.) Τοῦ δὲ
δάπτειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ δαρδάπτειν *καὶ δαπταὶ αἱ μυῖαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, πρωτότυπον τὸ
δῶ, ἐξ οὗ τὸ δαίω, καθ' οἷον ἄν τις ἐρεῖ σημαινόμενον· ὡς γὰρ βῶ βάπτω, ῥῶ ῥάπτω, κνῶ κνάπτω,

τὰ ἑτέρωθι σαφῶς δηλωθέντα, οὕτω καὶ δῶ δάπτω. (Vers. 859.) Τὸ δὲ βράχειν ἰδοὺ καὶ ἐπὶ μεγά-
λης βοῆς, ὁπλιτῶν μέντοι. (Vers. 861.) Τὸ δὲ, ἔριδα συνάγοντες Ἄρηος, ἔχει μὲν διαστολὴν πρὸς
ἑτέρας ἔριδας, ἐπιτείνει δὲ συγκριτικῶς τὴν ἐνταῦθα πολεμικὴν ἰαχὴν, ὡς μὴ κατὰ τὰς ἄλλας οὔσαν
τὰς ἁπλῶς βοωμένας, ἀλλ' ὁποίαν ἰαχήσαιεν ἂν μυριοπληθεῖς ἄνδρες, πόλεμον συῤῥηγνύντες. ὥς περ
δὲ ξυνάγεται πόλεμος ὁ ἐκ πολλῶν ἀνδρῶν τῶν καθ' ἕκαστα, οἷον, ἵνα ξυνάγωμεν Ἄρηα, ταὐτὸν
δ' εἰπεῖν συμφέρεται κατὰ τὸ, συμφερτὴ δ' ἀρετὴ πέλει ἀνδρῶν· οὕτω ξυνάγεται καὶ ἔρις ἡ κατὰ
πόλεμον. *(Vers. 862.) Ἐν Ὀδυσσείᾳ μὲν τὸν Κύκλωπος βαρὺν φθόγγον ὀλίγοι τινὲς ἔδεισαν, 21
ἐνταῦθα δὲ Ἄρεος βοήσαντος λαοὶ τρέμουσι. φησὶ γάρ· τοὺς δ' ἄρ' ὑπὸ τρόμος εἷλεν Ἀχαιούς τε
Τρῶάς τε δείσαντας· τόσσον ἔβραχ' Ἄρης, ὡς εἴρηται, οὐ βοὴν ἀγαθὸς αὐτὸς ὢν, ἀλλὰ καὶ τὸν
φθόγγον οὖλος. *(Vers. 864. sqq.) Ὁπηνίκα καυματηρᾶς οὔσης τῆς ἡμέρας πρὸς ἀνατολὴν ἢ δύσιν 29
469 μελαίνεται ὁ ἀὴρ, ἄνεμος προσδοκᾶται. ὃ καὶ Ὅμηρος ἐκ παρέργου ἐν παραβολῇ δηλοῖ, φιλοσοφῶν
ὡς οἷον ἐκ παρόδου καὶ λέγων ὅτι Οἵη δ' ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ φαίνεται ἀὴρ καύματος ἒξ, ἤγουν μετὰ
καῦμα, ἀνέμοιο δυσαέος ὀρνυμένοιο, τοῖος Διομήδει χάλκεος Ἄρης φαίνεθ' ὁμοῦ νεφέεσσιν ἰὼν εἰς
οὐρανὸν εὐρὺν, τουτέστιν εἰς νέφος ἔδοξεν ἐσχηματίσθαι ὁ μυθικὸς Ἄρης, φεύγων ἐκ τοῦ πολέμου.
Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐπὶ μὲν τῆς Ἀφροδίτης ἀσφαλέστερον εἶπε τὸ, μελαίνετο δὲ χρόα καλόν· ἐνταῦθα
δὲ ἄλλως τερατώδη ταύτην τῷ Ἄρεϊ μελανίαν τὴν διὰ τοῦ νέφους προσέπλασεν. ὅθεν ἔμφασίν τινα
δίδωσι τοῦ νέφος τι νοεῖν καὶ τὴν τοῦ Ἄιδου κυνῆν, ὡς καὶ προγέγραπται, εἴ γε καὶ ὁ Ἄρης νῦν
ἀφανὴς γίνεται, νεφωθεὶς οἷον καὶ ζοφωθεὶς, οἵα τις ἐκ νεφέων ἐρεβεννὴ ἀὴρ φαίνεται. εἴη δὲ
ἂν αὕτη νέφωσις ἐκ παχείας κόνεως ὑψοῦ ἀρθείσης ἐν τῇ συντόνῳ κινήσει τῶν μαχομένων, ὅτε
ἡ μάχη ἐκλιν*θῆ, γενομένης τροπῆς. Ὅρα δὲ καὶ σχῆμα παραβολῆς καινότερον· οὐ γὰρ ἐκ παραβο- 40
λικοῦ ἄρχεται ἐπιῤῥήματος, ἀλλ' ἐξ ἀντωνυμίας ἀναφορικῆς. φησὶ γάρ· οἵα ἐρεβεννὴ ἀὴρ, τοῖος ἐφαί-
νετο Ἄρης. Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἀὴρ θηλυκῶς καὶ νῦν λεχθὲν καὶ ἐκτεῖνον τὴν ἄρχουσαν. Ἡ δὲ ἐξ πρόθε-
σις οὐ μόνον ἐνταῦθα εἴληπται ἀντὶ τῆς μετὰ προθέσεως, ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, οἷον, πιόμενα ἐκ
βοτάνης, ἤτοι μετὰ τὴν βοσκήν· καὶ, ἐκ νυκτῶν δ' ἄνεμοι χαλεποὶ, ἤτοι μετὰ τὰς νύκτας. Διπλά-
ζεται δὲ τὸ ἀμετάβολον ἐν τῷ ἐρεβεννὴ ἀναγκαίως εἰς μέτρου χρείαν. πάσχει δ' αὐτό ποτε καὶ
ἡ φαεννὴ καὶ ἡ κλεεννὴ, ἅ πέρ εἰσιν ἡ φαεινὴ καὶ *ἡ κλεινή. *(Vers. 868.) Διασαφῶν ἐνταῦθα 616
τὴν τοῦ Ὀλύμπου λέξιν φησίν· ἵκανε θεῶν ἕδος, αἰπὺν Ὄλυμπον. (Vers. 869.) Διδάσκων κἀνταῦθα 6
ὁ ποιητὴς παραποίησιν ἐπῶν φησὶ περὶ Ἄρεος· πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο, θυμὸν ἀχεύων· ὃν
δὴ στίχον ἔφη ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ περὶ Αἰγαίωνος, θεὶς ἐκεῖ ἀντὶ τοῦ, θυμὸν ἀχεύων, τὸ, κύδεϊ
γαίων. καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐπὶ Ἀφρο*δίτης, ἄμβροτον αἷμα καταῤῥέειν ἐξ ὠτειλῆς λέγει τοῦ Ἄρεος, 10
ἐπαναπαυσάμενος ἤδη τῇ λέξει τοῦ αἵματος μᾶλλον, ἤ περ τῇ τοῦ ἰχῶρος, περὶ οὗ προείρηται. δεῖξαι
γάρ φησιν ἄμβροτον αἷμα καταῤῥέον ἐξ ὠτειλῆς. *(Vers. 872.) Ὥς περ προκαλῶ προκαλίζω, 16
καναχῶ καναχίζω, στοναχῶ στοναχίζω, μηρυκῶ μηρυκίζω, μοχθῶ μοχθίζω παρὰ Θεοκρίτῳ, οὕτω
πολλαχοῦ καὶ νεμεσῶ νεμεσίζω. εὕρηται δὲ καὶ τὸ ἠρεμίζω, καὶ αἰτίζω, ὥς περ καὶ πολεμίζω. Ἡρό-
δοτος δὲ καὶ ἀτρεμίζειν φησίν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ἐκτραγῳδῶν πρός τινα ὑπερέχοντα πάθος οἰκεῖον,
ὅ περ ἔπαθε παρά τι*νος τῶν συνήθων, εἴποι ἄν· οὐ νεμεσίζῃ ὁρῶν τάδε καρτερὰ ἔργα; αἰεί τοι 20
ῥίγιστα τετληότες εἰμὲν, ἤγουν ἐσμὲν, ἀλλήλων ἰότητι, τουτέστι βουλῇ, χάριν ἄνδρεσσι φέροντες.
παρῴδηται δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν ῥηθέντων κατὰ μίαν λέξιν ἐκ τῶν πρὸ ὀλίγου ῥηθέντων, ἔνθα ἔφη· Ζεῦ
πάτερ, οὐ νεμεσίζῃ Ἄρει τάδε καρτερὰ ἔργα; καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸ, καρτερὰ ἔργα, οὐκ
ἐπὶ ἐπαίνου κεῖται ἀλλ' ἀντὶ τοῦ βιαστικὰ, καθ' ὃ καὶ βέλος λέγεται καρτερόν· πάντως γὰρ οὐκ
ἐπαινεῖ ὁ Ἄρης ἃ κακῶς ἔπαθε διὰ τὴν Ἀθηνᾶν. οὕτω δὲ καὶ λόγος κρατερὸς ὁ ἀπειλητικὸς καὶ
βίαν δηλῶν. *(Vers. 875.) Τὸ, σοὶ πάντες μαχόμεσθα, ἤγουν διὰ σὲ, ὅμοιον τῷ, σοὶ ζῶ, ἤτοι διὰ 30
σέ. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὡς ἀδιανόητα δοκεῖ πρὸς τὸν Δία λέγειν ὁ Ἄρης ἐν τῷ, σοὶ μαχόμεσθα· σὺ γὰρ
ἔτεκες ἄφρονα κούρην. οὐ γὰρ αἴτιος μάχης ὁ ἄφρονα παῖδα γεννήσας, οὐδὲ αἰτιατέος ἁπλῶς. διὸ καὶ
τὸν λόγον ἐπιδιορθούμενος ἐπάγει· ἄλλοι μὲν γὰρ πάντες, ὅσοι θεοί εἰσ' ἐν Ὀλύμπῳ, σοί τ' ἐπιπείθον-
ται, καὶ δεδμήμεσθα ἕκαστος· ταύτην δὲ οὔτ' ἔπεϊ προτιβάλλεαι, *οὔ τέ τι ἔργῳ, ὅ ἐστιν, οὔτε λόγῳ 10

οὔτε ἔργῳ λυπεῖς, ἀλλ᾽ ἀνίεις, ἤγουν ἀναπείθεις, ἐπεὶ αὐτὸς ἐγείναο, καὶ ἑξῆς. καὶ οὕτως γίνεται 470
ὀρθὸς καὶ σπουδαῖος ὁ τοῦ Ἄρεος λόγος. τῷ ὄντι γὰρ αἰτιατέος πατὴρ, ὃς, γεννήσας ἄφρονα παῖδα, οὐκ ἐπέχει τῆς ἀφροσύνης αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ προσερεθίζει. Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα κατὰ τοῦ Διὸς αἰτίασις, ὅς ἐστι ποτὲ καὶ νοῦς, αἴνιγμά ἐστι τοῦ ἐν ταῖς ἐφαμάρτοις πράξεσιν, ἃς οὐκ ἂν ἐν ζῴοις ἀλόγοις εὕρῃ τις, τὸν νοῦν αἴτιον εἶναι βαθέα κυβιστῶντα, καί που πονηρευόμενον, καὶ οὐ διευκρινοῦντα τὸ δέον ἀεί. (Vers. 878.) Ὅρα δὲ τὸ, δεδμήμεθα ἕκαστος, σύνεσιν ἔχον ἐπιδιορθωτικὴν τοῦ, σοί τ᾽
617 ἐπιπείθονται. εἰ γὰρ *κατὰ τὸ, σοὶ πείθονται, ἐσχημάτισε καὶ τὸ δέδμηνται, οὐ καλῶς ἐλάλει, ὡς δοκῶν ὑπεξάγειν ἑαυτὸν τοῦ πείθεσθαι καὶ δεδμῆσθαι κατὰ τοὺς λοιπούς. δῆλον δὲ ὅτι διαφορά ἐστι τοῦ πείθεσθαι καὶ δεδμῆσθαι. οὔτε γὰρ πᾶς ὁ πειθόμενος ἄρχοντι ἐξ ἀνάγκης καὶ δεδμημένος ἐστὶν ἐκείνῳ, οὔτε πᾶς ὁ δεδμημένος τινὶ ἤδη καὶ πείθεται· πολλοὶ γὰρ ἀπειθεῖν τοῖς ἄρχουσι βούλονται. Ὅτι δὲ καὶ εὐοδώτερον εἰς μέτρον τὸ ὅσοι θεοί εἰσι καὶ τὸ πείθονται καὶ τὸ δεδμήμεσθα, ἤ περ τὸ ἐσμὲν καὶ πειθόμεθα καὶ δεδμήμεθα, οὐδ᾽ αὐτὸ ἄδηλόν ἐστι. Τὸ δὲ, ὅσοι θεοὶ ἐν Ὀλύμπῳ, πρὸς διαστολὴν εἶπε τῶν ὑποταρταρίων, οἳ διὰ τὸ μὴ πείθεσθαι Διὶ καὶ δεδμῆσθαι κάτω ἐῤῥίφησαν. (Vers. 879.) Τὸ δὲ προτιβάλλεαι, ὅ ἐστι προσβάλλῃ, μάχιμος λέξις, Ἀρεϊ φίλη, ἀφ᾽ ἧς ἡ κατὰ πόλεμον προσβολὴ, ἶσον ὂν τῷ ἐπιπλήττεις. Τῷ δὲ προτιβάλλεαι παθητικῶς ῥηθέντι ὅμοιον *καὶ τὸ, σὺ δ᾽ ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῇσιν. Ἐν τούτοις δὲ οὐ μόνον ἄφρονα κούρην, ἀλλὰ καὶ οὐλομένην καὶ ᾗ ἀήσυλα ἔργα μέμηλε καὶ ἀΐδηλον καὶ μαργαίνειν πείθουσαν καὶ τοιαῦτα τινὰ τὴν Ἀθηνᾶν ὁ ἄφρων Ἄρης ἀποκαλεῖ. καὶ τί γὰρ ἄλλ᾽ ἢ κανών τις ἐστὶ διεστραμμένος ἅπας ἄφρων πρὸς ἑαυτὸν μετάγειν καὶ στρεβλοῦν ἐθέλων καὶ τὰ ὀρθὰ καὶ μηδὲν αὐτοῦ ἀπεοικέναι κρίνων καὶ τοὺς εὖ ἔχοντας λόγου καὶ φρονήσεως; καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ ἀλόγιστος Ἄρης. ὁ δὲ Ζεὺς, ὃς εἰς νοῦν λαμβάνεται, τὰ μὲν πρῶτα ἐξουθενῶν αὐτὸν φησί· μή μοι, ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε, καὶ τὰ ἑξῆς, ὅσα πρέπει παρῳδηθῆναι εἰς ἄλογον θυμόν. ἐπάγει γὰρ παραποιῶν στίχον προπεποιημένον· Ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν· αἰεὶ γάρ τοι ἔρις φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε· μητρός τοι μένος ἐστὶν ἀάσχετον, καὶ ἑξῆς, ὡς ῥηθήσεται. εἶτα ἐφιστᾷ καὶ αὐτῷ τὸν παρὰ θεοῖς ἰατρὸν *Παιήονα, καὶ ἶᾶται τὸ τραῦμα, διότι, φησὶν, ἐξ ἐμοῦ γένος ἐσσί. τῷ ὄντι γὰρ προσδεῖται καὶ τοῦ ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς τοῦ θυμικοῦ διά τι συγγενὲς ὁ νοῦς καὶ ἡ φρόνησις, καθὰ καὶ δορυφόρων οἱ βασιλεῖς. διὸ καὶ ἄγχουσι μὲν αὐτὸ καὶ ἐπιπλήττουσι καὶ ὑπείκειν ποιοῦσιν, οὐ μέντοι καὶ τέλεον ἐξαφανίζουσιν. (Vers. 876.) Ἀήσυλα δὲ ἔργα ἢ τὰ βλαπτικὰ παρὰ τὸ ἆσαι ἤτοι βλάψαι πλεονασμῷ τοῦ η, ὡς καὶ ἐν τῷ ὑπέρφανος ὑπερήφανος, καὶ ἐν ἄλλοις, ἢ τὰ ἀηδῆ παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν καὶ τὸ ἧσαι τὸ εὐφρανεῖν. ποιητικὴ δὲ ἡ λέξις καὶ πεζῷ λόγῳ οὐκ εὔχρηστος. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς περὶ ἀπειθοῦς τινὸς ἐροῦμεν ἂν πρὸς ἐπιεικῆ ἄρχοντα τὸ, ἄλλοι μὲν πάντες σοί τ᾽ ἐπιπείθονται, καὶ τὰ ἑξῆς· καὶ ὅτι ἐν τῷ, (Vers. 880.) αὐτὸς ἐγείναο παῖδ᾽ ἀΐδηλον, ὃ παράφρασίς ἐστι τοῦ, σὺ γὰρ ἔτεκες ἄφρονα κούρην, ὑποδηλοῖ ὁ Ὅμηρος ὁμοίως τοῖς ἄλλοις ποιηταῖς, ὡς ἐκ μόνου Διὸς ἐγένετο ἡ Ἀθηνᾶ, καὶ οὐχ᾽ ὥς περ ὁ Ἄ*ρης, ἐξ αὐτοῦ καὶ Ἥρας. Τὸ δὲ ἀνιέναι, ἤτοι ἀναπείθειν, λέξις Ὁμήρῳ συνήθης, πολλαχοῦ κειμένη. διὸ καὶ μετ᾽ ὀλίγα τὸ, μαργαίνειν ἀνέηκεν, ἡ Ἀθηνᾶ δηλαδὴ τὸν Διομήδην, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀνέπεισε, διέγειρεν, ἠρέθισε. (Vers. 882.) Τὸ δὲ μαργαίνειν, ὅ ἐστι μαίνεσθαι, καὶ ὁ πρωτότυπος αὐτοῦ μάργος βαρυτόνως, ἢ μαργὸς ὀξυτόνως κατὰ Τυραννίωνα, ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀρνητικοῦ καὶ τοῦ ἔργον γίνεται κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ ἐκ τοῦ μὴ ἀρήγειν. οὔτε γὰρ ἔργον τι σπουδαῖον τῷ μαργαίνοντι οὔτε ἀρήγεται ὡς ἀποδυσπετῶν. Σημείωσαι δὲ ὡς, εἰ καὶ ἡ ἄλλος ἀντωνυμία οὐκ ἔχει κλητικὴν ἀναγκαίῳ λόγῳ κατὰ τοὺς τεχνικοὺς, ἀλλ᾽ ἰδοὺ ἐν τῇ συνθέσει τοῦ ἀλλοπρόσαλλε ἔσχεν, ὅ περ ἐνέλειψε τῇ ἁπλότητι. ἔτι δὲ, εἰ καὶ τὸ οὐδέτερον αὐτοῦ ὀφεῖλον εἶναι ἄλλον μετὰ τοῦ ν ἀναλόγως, ὅμως πέπονθεν αὐτοῦ ἔνδειαν, ὡς καὶ τὸ τοιοῦτο καὶ τοσοῦτο, ἀλλ᾽ ἐπαναλαμβάνει αὐτὸ, καθ᾽ Ἡρῳδιανὸν εἰπεῖν. ἐν τῷ ἀλλοπρόσαλλον. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ ἔξαλλον καὶ ἄπαλλον. *(Vers. 883.) Συγκε-
618 φαλαιούμενος ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Ἄρεος ἐν βραχυτάτῳ τὰ εἰς πλάτος ἤδη τε*ρατευθέντα φησί· Κύπριδα μὲν πρῶτον οὔτασε χεῖρ᾽ ἐπὶ καρπῷ· αὐτὰρ ἔπειτ᾽ αὐτῷ μοι ἐπέσσυτο, δαίμονι ἶσος, ὁ Διομήδης δηλαδή. (Vers. 885.) Τὸ φυγεῖν περιφράζων φησὶν, ἀλλά μ᾽ ὑπήνεικαν, ἤγουν ὑπήνεγκαν, ὑπεξήγα-

γον, ταχέες πόδες. (Vers. 886.) *Ἄρης δὲ καὶ τοῦτό φησιν, λέγων καὶ ὡς, εἰ μὴ ταχὺ ἔφυγεν,*
αὐτοῦ ἂν πήματ᾽ ἔπασχον ἐν αἰνῇσιν, ὅ ἐστι δειναῖς ἢ αἰαναῖς, νεκάδεσσιν, ἤ κεν ζὼς ἀμενηνὸς
ἔα χαλκοῖο τυπῇσιν, ἤγουν, ἐὰν ζῶν ἀσθενῶς εἶχον ταῖς ἐκ σιδήρου πληγαῖς. (Vers. 882.) *Τὸ*
γὰρ ἤ κεν γράφεται μὲν διὰ τοῦ η παρὰ τοῖς ἀκριβεστέροις· ἑρμηνεύεται δὲ ἀντὶ τοῦ εἰ διστακτικοῦ,
ὡς καὶ τὸ, ἦ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσι, καὶ ἄλλα δέ τινα, περὶ ὧν προείρηται. Λέγει δὲ
νεκάδας τὰς τάξεις τῶν νεκρῶν. Τὸ δὲ ζὼς ἐκ τοῦ ζωὸς γίνεται κατὰ συναίρεσιν, οἷον ζωὸς ἔην, καὶ
*Ἄδρηστον ζωὸν ἕλε. διὸ καὶ *ὀξύνεται ὡς ἐκ βαρείας καὶ ὀξείας συναιρεθὲν, εἰ καὶ ὁ Ἀσκαλωνίτης*
471 *αὐτὸ περιέσπα, καθά φησιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος· καὶ οὐκ ἔστιν ὅμοιον τῷ σῶς ὁ ὑγιής. ἐκεῖνο γὰρ*
ἐκ τοῦ σάος ἢ σόος περιέσπασται, ὡς ἐξ ὀξείας καὶ βαρείας κραθέν. Τὸ δὲ ἔα Ἰωνικὸν, οὗ κοινὸν τὸ
ἦα, ὃ δηλοῖ τὸ ἦν, κεῖται καὶ ἐν ἄλλοις· καί που ῥηθήσεται σαφῶς περὶ αὐτοῦ. *(Vers. 889.)
Πρὸς ἐριστικὸν καὶ ἀλλήναλλον ἄνθρωπον δυσωποῦντα πρέπει ῥηθῆναι τῶν τοῦ Διὸς, ὡς ἐῤῥέθη πρὸς
*Ἄρην, τὸ, μή τί μοι, ἀλλοπρόσαλλε, παρεζόμενος μινύριζε, ἔχθιστος δέ *μοι ἐσσί· αἰεὶ γάρ τοι ἔρις*
τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε· ὃ ἐκ τῆς α΄ ῥαψῳδίας παρελκυσθὲν ἀπαραποίητον κεῖται. τὸ μέντοι πρὸ
αὐτοῦ ἔπος παρῴδηται. ἀντὶ γὰρ τοῦ, ἔχθιστος δέ μοι ἐσσὶ διοτρεφέων βασιλήων, ὃ ἐκεῖ ἐῤῥέθη,
ἐνταῦθα φησίν· ἔχθιστος θεῶν, οἳ Ὄλυμπον ἔχουσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι μινυρίζειν ἐστὶ τὸ μινυὸν κατὰ
Ἀττικοὺς, ἤτοι μικρὸν καὶ ἠρέμα κλαίειν. παλαιὸς δέ τις γράφει οὕτω ῥητῶς· μινυρίζειν τὸ ἠρέμα καὶ
λεπτὸν ᾄδειν. οἱ δέ τινες τὸ θρηνεῖν καὶ ἀποδύρεσθαι. ἡ δὲ χρῆσις τοῦ μινυοῦ φυλάττεσθαι δοκεῖ καὶ
εἰσέτι νῦν ἐν Ἀθήναις. εἰ δὲ ἐκ τοῦ μινυὸς ὁ Μινύας τὸ κύριον καθάπερ ἐκ τοῦ τυτθὸς ὁ Τυδεὺς,
στοχάσασθαι μὲν ἔστιν, ἀποφήνασθαι δὲ οὔ. Ἐν δὲ τῷ, αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη, καὶ ἑξῆς, ἀστέρα
τὸν καὶ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντα παρατιθέασιν οἱ παλαιοὶ, ὡς ὧδε κάλλιστα κειμένου τοῦ λόγου, ἤπερ
*ἐπὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. ὅπως δ᾽ ἂν ἔχοι τὸ πρᾶγμα, οὐκ ἐν ἐπαί*νῳ κεῖται τὸ ἀεὶ φίλερι·*
χρὴ γὰρ κατὰ τοὺς σοφοὺς πολεμικὸν εἶναι τινὰ, οὐ μὴν φιλοπόλεμον. *(Vers. 892.) *Τὸ τῆς Ἥρας*
ἀνένδοτον πρὸς τὸν Δία δηλοῦται μὲν καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ, ἐνταῦθα δὲ ἀριδηλότατα, ἐν οἷς αὐτὸς
ὁ Ζεὺς ἀάσχετον λέγει τὸ μένος ἐκείνης καὶ οὐκ ἐπιεικτὸν, εἰ καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ σπουδῇ δάμναται ἐπέεσσι.
διασαφητικὸν δέ ἐστι τοῦ ἀάσχετον τὸ ἐπίεικτον, εἴ περ καὶ ταὐτὸν σχέσθαι καὶ εἴκειν. οὐ δύο δὲ στε-
ρήσεις ἔχει τὸ ἀάσχετον κατὰ τὸ ἀάατον· οὐ γὰρ, ὥς περ ἀάατόν ἐστιν ὅτε τὸ ἀτηρὸν, οὕτω καὶ
*ἀάσχετον τὸ σχετόν· ἀλλὰ *τὸ μὲν πρῶτον ᾱ ἐπιτείνει, τὸ δὲ δεύτερον στερεῖ, ὡς δηλοῦν τὸ ἄγαν*
ἀκατάσχετον. Ἐνταῦθα δὲ καί τι κεῖται παιδευτικὸν τοῦ φυλάττειν μυστήρια. ὁ γὰρ τὴν Ἥραν
ἐρεθισθεῖσαν κατὰ τοῦ Ἄρεος Ζεὺς εὖ εἰδὼς λέγει διστακτικῶς οἴεσθαι τὸν Ἄρην κείνης τάδε πάσχειν
ἐννεσίῃσιν, ἤγουν συμβουλαῖς, αἳ γίνονται οὐκ ἀπὸ τοῦ ἐννέπω, ἀλλ᾽ ἢ ἀπὸ τοῦ ἔννοια κατὰ τοὺς
παλαιοὺς, πρὸς ὁμοιότητά, φασι, τοῦ πηγόμαλλος πηγεσίμαλλος, ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ ἐνίημι τὸ ἐμβάλλω,
κατὰ τὸ, ἐν φρεσὶ βάλλεο σῇσιν, ἵνα ἐκ τοῦ ἐνίημι ἐνεῖμαι ἐνεῖσαι γίνεται ἐνεσία, καὶ διπλασμῷ
τοῦ ν ἐννεσία, ἡ εἰς νοῦν ἐνιεμένη συμβουλή. *(Vers. 895.) *Τὴν φύσει πατρικὴν σχέσιν καὶ ἐν* 619
μύθοις ὑπεμφαίνων ὁ ποιητὴς πλάττει τὸν πατέρα Δία λέγοντα πρὸς τὸν Ἄρην ὡς, εἰ καὶ φίλερις εἶ
ἀεὶ καὶ μάχιμος καὶ ἀΐδηλος, ὃ φθάσας Ἄρης εἶπε κατὰ Ἀθηνᾶς, καὶ διὰ τοῦτο ἀνόμοιος τῷ πατρὶ,
ἀλλ᾽ οὐ μάν σ᾽ ἔτι δηρὸν ἀνέξομαι ἄλγε᾽ ἔχοντα· ἐκ γὰρ ἐμεῦ γένος ἐσσί. ὃ διασαφῶν ἐπάγει· ἐμοὶ δέ
σε γείνατο μήτηρ, ἤγουν οὐχ᾽ ἁπλῶς ὁμογενὴς εἶ, ἀλλὰ καὶ υἱός· ὡς εἴ πέρ, φησιν, ἐξ ἄλλου γε
**θεῶν γένευ, ὅ ἐστιν, ἐγένου, ὧδ᾽ ἀΐδηλος, ὃ σὺ ὠνείδισας εἰς Ἀθηνᾶν, καί κεν δὴ πάλαι ἦσθα ἐνέρ-*
τερος Οὐρανιώνων, κατὰ τοὺς Τιτᾶνας δηλαδή. χείριστος ἄρα ὁ μυθικὸς Ἄρης. διὸ καὶ καλῶς ὤκνει
εἰπεῖν τὸ, σοί τ᾽ ἐπιπειθόμεθα. οὐ γὰρ οἶδε πείθεσθαι, εἰ καὶ ἄκων δέδμηται. Ὅρα δὲ τὸ γένευ πρὸς
ὄγκον λόγου φρασθέν. ἄλλως γὰρ ἦν γένου εἰπεῖν. (Vers. 898.) *Τὸ δὲ ἐνέρτερος ἡ ἐντελεία ἐστι τοῦ*
νέρτερος. Καὶ ταῦτα μὲν μυθικῶς ἐκ Διὸς πρὸς Ἄρην· ἐν οἷς τὸ, ἀνέξομαί σε, ἀσυνήθως τοῖς ὕστερον
αἰτιατικῇ συντάσσεται. ἀλληγορικῶς δὲ τί αὐτὰ βούλονται, προείρηται. *(Vers. 899.) *Ἄνωγε μὲν τὸ*
ἐκέλευε προπαροξυτόνως, οἷον, Παιήον᾽ ἄνωγεν ἰήσασθαι, ὃ καὶ ἀνώγει γράφεται ἀπὸ τοῦ ἀνώγω
472 *ῥήματος, οὗ ὁ μέλλων ἀνώξω. ἐπὶ δὲ τοῦ ἤνοιγε προπερισπᾶται, οἷον, οὔ τις θεὸς ἄλλος ἀνῷγεν, ἐκ*
τοῦ ὦγεν, ὡς ἦγεν ἀνῆγεν, εὗδε καθεῦδε, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὡς καὶ προείρηται, τροχαϊκὰ ῥήματα.

(Vers. 900.) Ἐν τῷ, τῷ δ' ἐπὶ Παιήων ὀδυνήφατα φάρμακα πάσσων, ἠκέσατο, φάρμακα μὲν πάν-
τως τὰ ἐπ' ἀγαθῷ, δι' ὧν ὀδύνη πέφασται, ἤγουν πεφόνευται· ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ ἀκεσώδυνα καὶ
φέροντα ἄκος. Τὸ δὲ πάσσεν ἐμφαίνει ῥιζικὸν ἰατρὸν εἶναι καὶ τὸν Παιήονα, τρίβοντα βοτάνας καὶ
31 καταπάσσοντα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐφ' ἑτέρων οἶδεν ὁ ποιητής. *(Vers. 902.) Τὸ τάχος τῆς τῶν φαρμά-
κων, ὡς εἰκὸς, τοῦ μυθικοῦ Παιήονος θεραπείας ὁ ποιητὴς τεραστίως ὑποδηλῶν λαμβάνει παραβο-
λὴν ἐκ τυροποιίας, καὶ λέγει οὕτω ταχέως αὐτὰ ξηρᾶναι τὸ τοῦ Ἄρεος ἕλκος καὶ συμπῆξαι τὸ αἷμα, ὡς
ὅτε ὀπὸς γάλα λευκὸν ἐπειγόμενος συνέπηξεν, ὑγρὸν ἐὸν, μάλα δ' ὦκα περιστρέφεται κυκόωντι,
τουτέστιν, οὕτω ταχέως ὁ Παιήων τὸν Ἄρην ἰάσατο συμπήξας τὸ ἕλκος, ὥς περ ὀπὸς, γάλακτι ἐμβλη-
θεὶς, καὶ ὡς οἷον ἔμψυχός τις, αὐτὸς κατὰ σπουδὴν ἐπειγόμενος, ἢ καὶ ἄλλως, ὡς μάλα ὦκα τῷ
κυκῶντι περιστρεφόμενος, ὑγρὸν ὂν τὸ γάλα συνέπηξεν, ἢ κατὰ ἑτέραν γραφὴν, ὥς περ ὑγρὸν γάλα
ἐπειγόμενον ὑπὸ τοῦ κυκῶντος συνέπηξεν ὁ ὀπός. ὥστε ὀπὸς οὐ τὸ γάλα ἐστὶν, ὡς μανθάνουσιν οἱ τρό-
40 φιμοι τῶν σχεδικῶν αἰνιγμάτων, οἷα τοῦ ὀποῦ τούτου, κα*θὰ γάλακτος, παραβάλλοντες ἰδιωτικώτε-
ρον, ἀλλὰ κυρίως ὀπὸς καλεῖται ἡ τὸν τυρὸν συμπήττουσα πυετία, ὅθεν καὶ ὀπίας τυρὸς ὁ πεπηγὼς
ὑπὸ ὀποῦ. λέγεται μέντοι ὀπὸς καὶ τὸ γαλακτῶδες τῆς συκῆς, ναὶ μὴν καὶ τὸ ὑγρὸν, ὃ τὰ φύλλα πρὸς
τοῖς κλάδοις συνέχει· ὅθεν καὶ ἡ ὀπώρα παρωνόμασται. τῶν τις δὲ παλαιῶν φησιν· ὀπὸς ἡ πυτία, τὸ
τῶν δένδρων δάκρυον, τὸ γαλακτῶδες τῆς συκῆς. Ὅτι δὲ τάχους ἐστὶ δηλωτικὴ ἡ ῥηθεῖσα παραβολὴ,
δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπών· ὣς ἄρα καρπαλίμως ἰήσατο θοῦρον Ἄρηα. Τίς δὲ ὁ Παιήων, καὶ πόθεν ἡ λέξις
620 εἴληπται, καὶ ποσαχῶς λέγεται, προείρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι *τε ἐπέτεινεν ὁ ποιητὴς τὸ πολὺ τάχος τῆς
συμπήξεως διὰ τοῦ ἐπείγεσθαι καὶ τοῦ ὦκα καὶ τοῦ μάλα καὶ ὅτι ἔχει τι γλυκύτητος ἡ λέξις τοῦ ἐπείγε-
σθαι, ὡς ἐπὶ ἐμψύχου, καθὰ ἐδηλώθη, λεχθεῖσα, εἴτε ἐπὶ τοῦ ὀποῦ νοηθείη εἴτε ἐπὶ τοῦ γάλακτος·
καὶ ὅτι ὑγρὸν γάλα εἶπε (Vers. 903.) πρὸς διαστολὴν τοῦ τυροῦ, ὃς γάλα ἐστὶ πεπηγὸς ὀπῷ, καθὰ
παραδηλοῖ ὁ ποιητὴς, ἢ καὶ γάλα καθ' ἑτέρους ξηρόν. Ὅρα δὲ καὶ τὸ κυκᾶν ἁπλῶς οὕτω τεθὲν ἀντὶ
τοῦ ταράττειν καὶ στρέφειν, καὶ οὐ μόνῳ τῷ κατὰ τὴν Κίρκην κυκεῶνι προσαρμόττον, ὃς ἀπὸ τοῦ
χύειν καὶ χέειν κατὰ τοὺς παλαιοὺς παρῆκται διὰ τὸ ὑγρὸς εἶναι καὶ πόσιμος. εἰ δὲ καὶ πράγματα
κυκᾶν τις λέγεται, καὶ διὰ τοῦτο κυκεὼν σκώπτεται, μεταφορικῆς τοῦτο μεθόδου ἐστίν. εἴη δ' ἂν
10 οὐκ ἄκομψον εἰπεῖν, ὡς ὁ οὕτω κυκῶν σκωπτικῶς καὶ ἐπιψόγως, ἐκεῖνος καὶ τυρεύειν λέ*γεται κατὰ
τὸν ἐνταῦθα Ὁμηρικῶς ἐπὶ τυροποιίᾳ κυκῶντα. καὶ μαρτυρήσει καὶ ὁ κωμικὸς, ἐκ τοῦ τυροῦ παρετυ-
μολογῶν τὸ τύρευμα· ἐξ οὗ καὶ τὸ τυρβάζειν γίνεται. Σημειῶδες δ' ἐν τούτοις ὡς τὸ κυκᾶν μὲν καὶ
ὁ κυκεὼν διλογεῖται, λαμβανόμενα ἐπί τε ψόγῳ, καὶ ἄλλως δὲ δίχα ψόγου πραγματικῶς, τὸ δὲ τυρεύειν
καὶ ἡ τυρεία μοναχῶς ἐπὶ φαυλότητος τίθεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ σοφὸς Ἡρωδιανὸς τὸ, περιστρέ-
φεται κυκόωντι, περιτρέφεται γράφει, πάνυ ὀρθῶς. ἐν γοῦν τοῖς περὶ τροφαλίδος φησί· τροφαλίδα
ῥητέον διὰ τοῦ ō, οὐ τρυφαλίδα διὰ τοῦ ῡ· ἡ γὰρ λέξις εἴρηται παρὰ τὸ τρέφεσθαι, ὅ ἐστι πήγνυσθαι.
καὶ παράγει χρῆσιν αὐτίκα τὸ, ὡς δ' ὅτε τις γάλα, ἕως τοῦ περιτρέφεται, τὸ γάλα δηλαδὴ, κυκόωντι,
ἀντὶ τοῦ πήγνυται, φησιν. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ τηρῶ γίνεται τυρὸς ὁ τηρούμενος εἰς ἀπόθεσιν, πλέον
γάλακτος, οὐκ ἔστιν ἐνστῆναι τὸν ἐνθυμηθέντα ὁμοίαν τροπὴν τοῦ η̄ εἰς ῡ ἐν τῷ στήσω στῦλος, καὶ
22 ἅλμη ἁλμυρός. *(Vers. 905.) Καὶ ἐνταῦθα ὑπηρετητική ἐστιν ἡ Ἥβη. καὶ γὰρ τὸν Ἄρην ἰατρικῇ
μεθόδῳ μετὰ τὴν τοῦ τραύματος θεραπείαν αὐτὴ λοῦσε, χαρίεντα δὲ εἵματα ἕσσεν, ὅ ἐστιν ἐνέδυσεν.
29 Ἀδελφὴ δέ ἐστιν Ἄρεως ἡ Ἥβη, ὡς καὶ Θεόκριτος μυθολογεῖ. *(Vers. 906.) Καὶ ἐνταῦθα βραχὺ
παρῳδήσας τίθησιν ἔπος ἐκ τῶν πρὸ τούτου, ἐκεῖ μὲν εἰπὼν, ὅς ῥα παρὰ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ
γαίων, ἐνταῦθα δὲ, πὰρ δὲ Διὶ Κρονίωνι καθέζετο, κύδεϊ γαίων. (Vers. 909.) Ἀνδρείῳ στρατηγῷ
πρέπει τὸ, παύσας βροτολοιγὸν Ἄρην ἀνδροκτασιάων.

473 ## *ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Ζ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.* 621

Τῶν θεῶν ἀποστάντων τῆς μάχης οἱ Ἕλληνες πολλοὺς ἀναιροῦσι τῶν Τρώων. Ἑλένου δὲ συμβουλεύσαντος Ἕκτωρ εἰς τὴν πόλιν ἄνεισι, καὶ τῇ μητρὶ κελεύει Ἑκάβῃ εὔξασθαι τῇ Ἀθηνᾷ καὶ ὑποσχέσθαι αὐτῇ δώδεκα βοῶν θυσίαν, ὅπως τὸν Διομήδην ἀποστήσειε τῆς μάχης. τέως δὲ, ὄντων αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ, Γλαῦκος καὶ Διομήδης, ἀναγνωρίσαντες πατρῴαν φιλίαν, διαλλάσσουσι τα ὅπλα ἀλλήλοις. Ἕκτωρ δὲ διαλεχθεὶς τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ καὶ τῇ γυναικὶ Ἀνδρομάχῃ σὺν τῷ ἀδελφῷ Ἀλεξάνδρῳ εἰς τὸν πόλεμον ἔξεισιν.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ζ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

*Ὅτι ἐπιγράφεται ἡ ζῆτα ῥαψῳδία κατὰ μὲν σύντομον πεζολογίαν, Ἕκτορος καὶ Ἀνδρομάχης ὁμιλία· ἐμμέτρως δὲ, ζῆτα δ᾽ ἂρ Ἀνδρομάχης καὶ Ἕκτορος ἔστ᾽ ὀαριστύς. Λέγει δὲ ὁ *ποιητὴς ἐν καταρχῇ ταύτης τὸ, Τρώων δ᾽ οἰώθη καὶ Ἀχαιῶν φύλοπις αἰνή· πολλὰ δὲ ἔνθα καὶ ἔνθ᾽ ἴθυσε μάχη πεδίοιο, ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα, ἤγουν ἀκοντιζόντων κατ᾽ ἀλλήλων, μεσσηγὺς, ὅ ἐστι μέσον Σιμόεντος καὶ Ξάνθοιο ῥοάων, τῶν Τρωικῶν ποταμῶν.* (Vers. 2.) *Τοῦ δὲ ἰθύειν, ὅ ἐστιν ὁρμᾶν, ἡ χρῆσις καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ παθητικῶς ἐν τῷ, ἰθύοντο στρατεύεσθαι. ἀφ᾽ οὗ καὶ ἰθὺς ἡ ὁρμή· οἷον, ἄριστοι πᾶσαν ἐπ᾽ ἰθὺν μάχεσθαί τε φρονέειν τε. ἐν δὲ τῷ οὕτω τὴν μάχην ἰθύειν πρῶτος, φησὶν, Αἴας Τελαμώνιος, ἕρκος *Ἀχαιῶν, Τρώων ῥῆξε φάλαγγα, φόως δ᾽ ἑτάροισιν ἔθηκεν, ἄνδρα βαλὼν ἠΰν τε μέγαν τε Ἀκάμαντα, ὃς ἄριστος ἦν ἐνὶ Θρῄκεσσιν.* (Vers. 1.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν μάχην θεῶν μονωθῆναι λέγει, Ἄρεος δηλαδὴ καὶ Ἀθηνᾶς, καὶ ὅλως τῶν δαιμονιωδῶν ἐπεισοδίων, ὥστε μόνην αὐτὴν μεῖναι καθ᾽ ἑαυτήν. ποιεῖ δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ τῇ συνεχείᾳ τῶν τοιούτων μύθων κατασμικρύνῃ τοὺς ἥρωας ὡς μὴ ἀριστοπραγοῦντας οἴκοθεν. ἔχει δέ τι μυθικὸν καὶ οὕτω πάλιν ὁ λόγος. βούλεται γὰρ τοὺς μὲν ἄλλους θεοὺς ἀπελθεῖν, μόνην δ᾽ αὐτὴν τὴν σωματοειδῆ μάχην παρεῖναι *τοῖς*
474 *Τρωσὶ καὶ τοῖς Ἕλλησιν. ἔοικε δέ πως καὶ προεκθέσει· προαναφωνεῖ γὰρ ὡς ἡ παροῦσα ῥαψῳδία οὐκ ἔχει δαιμόνια πρόσωπα. φάναι δὲ ἄλλως κάλλιον, προεκτίθεται ὁ ποιητὴς, ὡς εἰ καὶ καλῶς ἐνταῦθα καὶ γλυκέως καὶ σεμνῶς γράψει καὶ ὡς οὐκ ἂν ἄλλος τις, ὅμως πρὸς ἱστορίαν ὑπτιώτερον λαλήσει καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνθρωπίνως, οὐ μὴν καθ᾽ ὕψος δαιμόνιον τερατευσάμενος ἐκπλήξει τὸν ἀκροατὴν ὡς αὐτῷ σύνηθες.* (Vers. 2.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἔνθα καὶ ἔνθα ἴθυσεν ἡ μάχη, ἐξήγησις οἷον ἐστὶ τοῦ πολυάϊκος πολέμου. ταὐτὸν γὰρ τὸ πολυάϊξ καὶ τὸ ἔνθα καὶ ἔνθα τὴν μάχην ἰθύειν.* (Vers. 3.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι εἰπὼν, ἴθυσεν ἡ μάχη, ἐπάγει· ἀλλήλων ἰθυνομένων χαλκήρεα δοῦρα, οἱονεὶ λέγων ὅτι τοῦτο ἐστὶν ἰθύειν τὴν μάχην τὸ τοὺς μαχομένους κατ᾽ ἀλλήλων, ὡς ἐῤῥέθη, ἰθύνειν τὰ δόρατα. Ἐνταῦθα δὲ δῆλον καὶ ὅτι τὸ ἰθύνω ἐκ τοῦ ἰθύω γίνεται, ὡς δύω δύνω, πλύω πλύνω, χύω χύνω. Ἀττικῶς δὲ εἴρηται τὸ, ἰθυνομένων κατ᾽ ἀλλήλων δοῦρα, ἤγουν ἰθυνόντων. δῆλον οὖν ὡς Ὁμηρικῶς ἔγραψεν Ἡρόδοτος τὸ, ἰθύοντο μάχεσθαι, ἤγουν ὥρμων.* *(Vers. 4.) *Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μεταξὺ Σιμόεντος καὶ Ξάνθου τὰ τῆς μάχης διάκεινται ἐν τῷ λειμῶνι, ὃν φθάσας πεδίον εἶπε Σκαμάνδριον ἀπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν δύο ποταμῶν, ἤγουν Ξάνθου τοῦ καὶ Σκαμάνδρου. ἐνταῦθα δὲ μνηστέον καὶ τοῦ γεωγράφου, εἰπόντος ὅτι ἰδίως Τρωικὸν πεδίον τὸ Σιμοείσιον καὶ τὸ Σκαμάνδριον, ἔνθα οἱ πλεῖστοι ἀγῶνες, ὡς καὶ προγέγραπται.* (Vers. 5.) *Ὅρα δὲ καὶ ὡς τῆς μάχης μονωθείσης εὐδοκιμεῖ ὁ Τελαμώνιος, οἷα τῶν μὲν ἄλλων παρουσίᾳ θεοῦ ἀνδριζομένων, τοῦ δὲ Αἴαντος καθ᾽ ἑαυτόν. διὸ καὶ ὁ Σοφοκλῆς πλάττει αὐτὸν ἀλαζονευόμενον καὶ λέγοντα πρὸς Ἀθηνᾶν, ὡς ἄλλοις πέλας παρίστασο, καθ᾽ ἡμᾶς δ᾽ οὔποτ᾽ ἐκρήξει μάχη. Τὸ δὲ, ἕρκος Ἀχαιῶν, ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ, ἕρκος Ἑλλήνων ἐν μάχῃ. διὸ καὶ ἀλλαχοῦ ἐντελέστερον λέγει· ἕρκος ἔμεν πολέμοιο. ἕρκος δὲ τὸ τεῖχος· ὅθεν μεταλαβὼν ὁ Θε-*

κριτός φησι τὸν Ἀχιλλέα πύργον αὐτῆς, ἤγουν τεῖχος πολέμου, παρασυλήσας ἐξ Ὁμήρου, εἰπόντος ὡς μέγα πᾶσιν Ἀχαιοῖσιν ἕρκος ἐστὶ πολέμου. (Vers. 6.) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ἑνὸς ἀριστέως πεσόντος μέγα γίνεται τοῖς ὁμοεθνέσι κακόν. ἄριστον γάρ τινα, ὡς ἐῤῥέθη, βαλὼν ὁ Αἴας ὅλην ἔῤῥηξε φάλαγγα Τρώων, ἤγουν διέλυσε, διέῤῥηξε Τρωικὸν πο*λὺν συνασπισμόν. ἐκ τούτου δὲ δῆλον ὅτι καὶ αὐτὸς ῥηξήνωρ δύναται νῦν κατὰ τὸν Ἀχιλλέα λέγεσθαι. Ἐν δὲ τῷ, φόως ἑτάροισιν ἔθηκε, φῶς τὴν νίκην φησὶ, διότι οἱ νικώμενοι ὡς ὑπὸ σκότῳ εἰσί. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ἐρεῖ· αἴ κέν τοι φόως ἑτάροισι γένοιο, φῶς καὶ ἐκεῖ τὴν νίκην λέγων. ζητητέον δὲ ἐνταῦθα καὶ τὰ τοῦ Πινδάρου περὶ τῶν ἡττωμένων, οἷς ἐπίκρυφον οἶμον ἐκεῖνος εἶναι φησὶ διὰ τὸ κεκρύφθαι καὶ ὀκνεῖν ὑπὸ φωτὶ ζῆν ἐν τῷ αἰσχύνεσθαι τους 622 ὁρῶντας. τοῦ *δὲ φόως τὸ σκευώρημα κατὰ τὸ γαλόως. ὡς γὰρ φῶς φόως, οὕτω καὶ γάλως γαλόως. ἴσως δὲ καὶ Κῶς Κόως. Κόων δὲ εὖ ναιομένην. (Vers. 14.) Ὅτι πλούσιος καὶ πάνυ φιλόξενος ὁ ἐξ Ἀρίσβης Τευθρανίδης Ἄξυλος. φησὶ γὰρ, ἀφνειὸς βιότοιο, φίλος δ᾽ ἦν ἀνθρώποισι, πάντας γὰρ φιλέεσκεν, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων. διὸ καὶ ἀπὸ τοῦ ἄγω ἄξω ἐτυμολογοῦσιν αὐτὸν, ὡς πάντας εἰς ξενίαν ἄγοντα, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν, ξεναγοῦντα καὶ καλοῦντα. ὅθεν καὶ ὁ θεράπων αὐτῷ Καλήσιος, ἐκ τοῦ καλῶ καλήσω, ὡς αἰνῶ αἰνήσω. (Vers. 13.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ Τευθρανίδης ἔλλειψιν ἔχει τοῦ τ· δηλοῖ γὰρ τὸν υἱὸν τοῦ Τεύθραντος. τοιοῦτον καὶ τὸ τάλανος ἀπὸ τοῦ τάλας καὶ τὸ μέλανος ἐκ τοῦ μέλας· ἐλλείπει γὰρ καὶ ἐκεῖ τὸ τ, ὡς δηλοῖ τὸ ταλάντατος καὶ τὸ μελάντερον. Ἀρίσβη δὲ ἦν μὲν καὶ ἐν Λέσβῳ, πόλις ὁμώνυμος Ἀρίσβῃ τῇ Μάκαρος θυγατρί. ἐνταῦθα δὲ πόλιν τινὰ Τρωάδα δηλοῖ ἄποικον ὡς λόγος Μιτυληναίων, κειμένην μεταξὺ Περκώτης καὶ Ἀβύδου, ὁμώνυμον Ἀρίσβῃ τῇ τοῦ Κρητὸς Τεύκρου. εἴρηται δὲ περὶ Ἀρίσβης καὶ ἐν Βοιωτίᾳ. (Vers. 14.) Τὸ δὲ, ἀφνειὸς βιότοιο, και*νότερον πέφρασται, ὡς εἴ περ εἶπεν, εὔπορος βίου. τὸ δέ γε κοινότερον ἦν ἀφνειὸς βίοτον κατὰ τὸ, ἀνὴρ φρένας ἀφνειός. (Vers. 15.) Τὸ δὲ φίλος παρηχεῖ μετὰ τοῦ φιλέεσκε. Τὸ δὲ, ὁδῷ ἔπι οἰκία ναίων, ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ λεωφόρῳ οἰκῶν, ὃς δὴ τόπος πρόσφορος ξενοδόχῳ. τοῦτον τὸν Ἄξυλον ὁ ποιητὴς ἀναιρῶν ὑπὸ τῷ Διομήδει φησὶν ὡς, εἰ καὶ πάντας ἐφίλει, ἤτοι ἐφιλοφρονεῖτο, ἀλλά οἱ οὔτις τῶν γε, ἤγουν τούτων, τότ᾽ ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον, πρόσθεν ὑπαντιάσας. τοῦτο δὲ οὐκ ἐπὶ ὀνείδει ὁ ποιητὴς λέγει καὶ φαυλισμῷ τῆς φιλανθρώπου φιλοξενίας, ὥς που καὶ προεγράφη, ἀλλὰ τὴν τοῦ μοιριδίου ἀνάγκην ὑποδηλοῖ. ὥς περ οὖν ἐν ἄλλοις, οὕτω καὶ ἐν τούτοις ἁπλοϊκῶς τὸ κατὰ φύσιν τῆς ζωῆς τέλος ἀναφωνεῖ, ὡς τοῦ θανάτου πάντας ἀπάγοντος. κατά τινας δὲ φαυλιστικὸς ὁ λόγος· ἀποδοκιμάζει γὰρ, φασὶ, τὴν ἄκριτον φιλοξενίαν ὁ ποιητὴς οἷα χυδαίαν καὶ ἀσυντελῆ, ὡς μὴ καλὸν ὂν πάντας ἀκρίτως ξενίζειν καὶ αὐτοὺς, εἴ που τύχῃ, τοὺς φαυλοτάτους. διὸ καὶ ὁ Πλάτων παρά τινι ξενισθεὶς ἀλλοδαπῷ καὶ θαυμάσας τὸν ἄνδρα, ὡς εἶδεν ἐκεῖνον καὶ εἰς δεύτερόν τινα καὶ εἰς τρίτον καὶ εἰς πλείονας ἔτι τὸ αὐτὸ ποιοῦντα, ἀπεπήδησε καὶ τὴν ξενίαν ἀπείπα*το· οὐ γὰρ ἤθελε τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους τῶν αὐτῶν τῷ σπουδαίῳ ἀξιοῦσθαι καὶ πάντας ἐν ἴσῳ κεῖσθαι παρὰ τῷ φιλοφρονουμένῳ. Ὅρα δὲ τὸ, ἤρκεσε λυγρὸν ὄλεθρον, ἐντελῶς ῥηθέν. δοκεῖ γὰρ τὸ ἤρκεσεν ἁπλῶς οὕτω λεγόμενον λείπεσθαί τινος αἰτιατικῆς, οἷον, οὔτις οἱ ἤρκεσεν ὄλεθρον, ἢ θάνατον ἢ τοιοῦτόν τι. οὕτω καὶ τὸ μὲν ἐτελεύτησε τὴν ζωὴν, πλῆρές ἐστι, καὶ τὸ ἀπέψυξε βίον παρὰ Σοφοκλεῖ. τὸ δὲ ψιλῶς εἰπεῖν ὡς ἐτελεύτησέ τις, ἢ ἀπέψυξεν, ἐλλιπῶς ἔχει. (Vers. 13.) Ὅτι τὸ, ἀνεῖλε, θυμὸν ἀπηύρα, ὅ ἐστιν ἀφείλετο, λέγει καὶ, ὑπέλυσε μένος καὶ φαίδιμα γυῖα. (Vers. 19.) Τὸ δὲ ἔθανε γαῖαν ἔδυ φησίν. ὅθεν καὶ δύσις βίου οἷα τινὸς ἡλίου ὁ θάνατος λέγεται. Ὅτι τὸν ἡνίοχον ὑφηνίοχον λέγει, πλεοναζούσης καὶ ἐνταῦθα τῆς προθέσεως. ἴσως δὲ καὶ ταὐτόν ἐστι τὸ ὑφηνίοχος τῷ δεύτερος ἡνίοχος, ὑποβεβηκὼς, ὑφειμένος, ὑπό τινι μεγάλῳ 475 καὶ πρώτῳ ἡνιόχῳ ταττόμενος, τῷ παραιβάτῃ δηλαδὴ, ὃς καὶ αὐτὸς ἡνίοχος ἐλέγετο. τὸν γοῦν Ἕκτορα θρασὺν πού ἡνίοχον καλεῖ· διὸ καὶ ὁ ὑπὸ τῷ τοιούτῳ μεγάλῳ ἡνιόχῳ καλῶς ἂν ὑφηνίοχος λέγοιτο. *(Vers. 22.) Ὅτι τὰς μὲν Νηρηίδας ὁ μῦθος θαλασσίας δαίμονας ὑφιστᾷ, τὰς δὲ Νηίδας τῶν γλυκέων ναμάτων προϊστᾷ, ὧν μία τις καὶ Ἀβαρβαρέη, ἥ τις διδυμάονας ἔτεκέ τινας, Αἴσηπον καὶ Πήδασον ὑπὸ τῷ ῥηθησομένῳ Λαομεδοντιάδῃ Βουκολίωνι, ὧν Αἴσηπος μὲν ὁμώνυμός τινι ποταμῷ, Πήδασος δὲ πολιχνίῳ τῷ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθησομένῳ. (Vers. 23.) Ὅτι διήγημα κἀνταῦθα μικτὸν ἐξ ἱστορίας καὶ μύθου παρεισάγει ὁ ποιητὴς, ὀλιγόστιχον μὲν, γοργότητα δὲ ποιοῦν ἐξαιρετικὴν τοῖς ἐν λόγῳ ὑπτιό-

τητος, ἀρχόμενον καὶ αὐτὸ συνήθως ἀπὸ *ῥήματος ὑπαρκτικοῦ. φησὶ γάρ· Βουκολίων δ᾽ ἦν υἱὸς ἀγαυοῦ Λαομέδοντος, πρεσβύτατος γενεῇ. (Vers. 24.) Σκότιον δέ ἑ, ἤγουν αὐτὸν, ἐγείνατο μήτηρ, ἤτοι ἐκ λαθραίας μίξεως· ὅ περ ὁ Ἀπίων ἐξ ἀδᾳδουχήτων γάμων φησί. ποιμαίνων δ᾽ ἐπ᾽ ὄεσσι καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ ὁ τοῦ Πριάμου Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλοι πολλοὶ, μίγη τῇ προσεχῶς ῥηθείσῃ Ἀβαρβαρέῃ νύμφῃ φιλότητι καὶ εὐνῇ. ἡ δ᾽ ὑποκυσσαμένη, τουτέστιν ὑπ᾽ αὐτοῦ ἔγκυος γενομένη, διδυμάονε γείνατο παῖδε. Ὅτι δὲ ἕτερός ἐστιν ὁ σκότιος τοῦ παρθενίου καὶ τοῦ γνησίου, προείρηται. (Vers. 23.) Ὅρα δὲ καὶ *τὴν περιπέτειαν τοῦ Βουκολίωνος. ἡ μὲν γὰρ κλῆσις αὐτῷ ἐκ τοῦ βουκολεῖν, ἡ δὲ τέχνη ποιμαντική. ποιμαίνων γὰρ, φησὶν, ἐπ᾽ ὄεσσι. καὶ ἴδε καὶ νῦν ὅτι τὸ ποιμαίνειν ἐπὶ προβάτων κυριολεκτεῖ ὁ ποιητής. Τὸ δὲ, μίγη φιλότητι καὶ εὐνῇ, διαστολὴν ποιεῖ πρὸς τὰς λοιπὰς μίξεις, ὅ ἐστι συνουσίας, ἃς οἱ σοφοὶ ἐπὶ τῶν ἁπλῶς ὁμιλιῶν τιθέασι. Περὶ δὲ τοῦ διδυμάονες κεῖται ἐν ῥητορικῷ λεξικῷ, ὅτι διδυμάονες μὲν οἱ κεχωρισμένοι τοῖς σώμασι, δίδυμοι δὲ οἱ συμφυεῖς, ὁποίους ὁ μῦθος πλάττει τοὺς Ἀκτορίωνας. Σημείωσαι δὲ ὡς καὶ *ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ἱστορίας παρεμπλέκει τοῖς φονευομένοις προσώποις, ὡς καὶ πρὸ τούτου δυνάμενος μέν τινας αὐτῶν ἐν τῷ καταλόγῳ θεῖναι, ἤγουν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, ἀλλὰ ταμιευσάμενος *αὐτὰς ἑκασταχοῦ, ἔνθα καιρὸς, εἰς ποικιλίαν 623 τε τῆς ποιήσεως, καὶ ἵνα μὴ ὁ κατάλογος ἐκεῖνος μακρότερος τοῦ δέοντος γένοιτο. φιλοτιμεῖται δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ τῆς φράσεως Λακωνικὸν, ἤγουν γοργὸν, τιθεὶς ἐν ἔπεσιν ἑπτὰ κατὰ ἕκαστον στίχον, τόν 476 τε πεφονευμένον καὶ τὸν φονεύσαντα, καὶ τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους ποικιλίας. τοὺς μὲν γὰρ μετὰ ἐπιθέτων προάγει ὅπως ἂν τύχῃ, τοὺς δὲ ἁπλῶς οὕτως ἐν μόνῳ ὀνόματι. καὶ στίχον μὲν ἕνα ἐκ τῶν ἑπτὰ συναπαρτίζει τῷ πεσόντι καὶ τῷ ῥίψαντι, εἰπών· Ἀστύαλον δ᾽ ἄρ ἔπεφνε μενεπτόλεμος Πολυποίτης. τῶν δὲ λοιπῶν στίχων οἱ μὲν καὶ δευτέρου ἔπους εἰς ἀπαρτισμὸν ἐννοίας προσεφάπτονται, ὡς καὶ ὁ περὶ Ὀδυσσέως, οἱ δὲ συντομώτερον ἐν ἡμιστιχίῳ τὴν ἔννοιαν ἀπαρτίζουσιν, οἷον, Φύλακον δ᾽ ἕλε Λήϊτος ἥρως· καὶ, Τεῦκρος δ᾽ Ἀρετάονα δῖον ἢ Τεῦκρος δ᾽ ἄρ *Ἐτάονα δῖον· καὶ, Ἔλατον δὲ, ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων· καὶ, Εὐρύπυλος δὲ Μελάνθιον ἐξενάριξεν. ἔχουσι δὲ οἱ τοιοῦτοι στίχοι καὶ ῥημάτων ὁμοτίμων πλοῦτον ἐν τῷ ἔπεφνε καὶ ἐξενάριξε καὶ ἐνήρατο καὶ εἷλε· τινὲς δὲ καὶ ἄνευ ῥημάτων προάγονται κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, οἷον Τεῦκρος Ἀρετάονα· καὶ, Ἔλατον Ἀγαμέμνων. οὕτω καὶ ἐν τούτοις ποικίλος ὁ ποιητής. (Vers. 21.) Ὅτι ἡ μὲν πρὸς Καρίᾳ καὶ Ἁλικαρνασῷ Πήδασος ἀπὸ Πηγάσου τοῦ ἵππου, ὥς φασι, καλεῖται, ὑφ᾽ οὗ καὶ περιεγράφη. ὑπέσχοντο γὰρ οἱ ἐκεῖ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῷ Βελλεροφόντι χώραν δώσειν, ἣν ἵππος νυχθημέρῳ περιτροχάσει· διὸ καὶ χάραγμα ἵππου ἔχουσιν οἱ ἐκεῖ. ἔστι δὲ καὶ ἄλλη Πήδασος Τρωικὴ ὀχυροτάτη, ἡ πάλαι Μονηνία, ἧς ἐνταῦθα κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους μεμνῆσθαι δοκεῖ ὁ ποιητὴς, ἣν πολιορκῶν Ἀχιλλεὺς καὶ δι᾽ ὀχυρότητα μέλλων ἄπρακτος ὑποχωρεῖν εἷλεν ἄλλως ἐκ προδοσίας. παρθένος γὰρ ἔσω τειχῶν οὖσα καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἐρασθεῖσα ἐπέῤῥιψε μῆλον, ἐν ᾧ ἔγραψε τάδε· μὴ σπεῦδ᾽ Ἀχιλλεῦ πρὶν Μονηνίαν ἕλῃς, ὕδωρ γὰρ οὐκ ἔνεστι, διψῶσι κακῶς. ὁ δ᾽ ἐπιμείνας εἷλε τὴν πόλιν σπανίζουσαν ὕδατος. ἔστι δὲ ἐνταῦθα τὸ περὶ Πηδάσου Ὁμηρικὸν ῥητὸν τοιοῦτον· ναῖε δὲ Σα*τνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ᾽ ὄχθας Πήδασον αἰπεινήν. καὶ περὶ μὲν Σατνιόεντος ὁ γεωγράφος φησὶν ὅτι τινὲς Σαφνιόεντα λέγουσιν, ἔστι δὲ χείμαῤῥος μέγας, ὃν ὁ ποιητὴς, φησὶν, ὀνομάσας ἄξιον μνήμης πεποίηκε. περὶ δὲ Πηδάσου ἱστορεῖ ὡς οἱ περὶ Πήδασον Λέλεγες, μεταξὺ οἰκοῦντες Δαρδανίων καὶ Κιλίκων τῶν Τρωικῶν, ἐκπορθηθέντες ὑπ᾽ Ἀχιλλέως μετέστησαν εἰς Καρίαν καὶ κατέσχον χωρία περὶ Ἁλικαρνασὸν, καὶ ἡ μὲν Πήδασος ἡ ἐκλειφθεῖσα ὑπ᾽ αὐτῶν οὐκ ἔστιν, ἐν δὲ τῇ μεσογείῳ τῆς Ἁλικαρνασοῦ πόλις τὰ Πήδασα καὶ χώρα Πηδασίς. ἐφαίνοντο γοῦν ἐν Καρίᾳ καὶ Μιλήτῳ Λελέγων τάφοι καὶ ἐρύματα. μετὰ δὲ τοὺς Λέλεγας οἱ καθ᾽ Ὅμηρον Κίλικες. ὁ δ᾽ αὐτὸς ἐν ἄλλοις λέγει καὶ ὅτι Πήδασον τὴν τῶν Λελέγων καὶ Θήβην καὶ Λυρνησὸν τὰ ἀντικείμενα τῇ Λέσβῳ εἷλεν Ἀχιλλεύς. Ὅτι δὲ καὶ Εὐρωπαία πόλις Πήδασος, ἡ νῦν Μεθώνη, ἢ Κορώνη, ἐν ἄλλοις δεδήλωται, ἥ τις καὶ μία ἦν τῶν ἑπτὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος πόλεων ἐν Πελοποννήσῳ. (Vers. 39.) Ὅτι βλάπτεσθαι καὶ βλαφθῆναι κυρίως ἐπὶ τοῦ προσκόπτειν καὶ ἐμποδίζεσθαι, οἷον, ὄζῳ ἐνὶ βλαφθέντε μυρικίνῳ. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ πτώματος ἢ νόσου ἀναστῆναι ἀνασφῆλαι λέγεται. ἀντίκειται δὲ τῷ σφάλλεσθαι τὸ ὀρθοῦσθαι, ταὐ*τὸν δ᾽ εἰπεῖν, κατορθοῦσθαι, ὡς δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, ἐσφη-

*λαν ἤδη καὶ κατώρθωσαν βροτούς. χρηστότερον δὲ πολλάκις ποιηταῖς τὸ βλαφθῆναι ἤ περ τὸ βλα-
βῆναι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. δηλοῖ δ᾽ αὐτὸ καὶ τὸ, τοιοῦδ᾽ ἀποβλαφθεῖσαν ἀρτίως φίλου.
Μυρίκη δὲ φυτόν ἐστι αὐτομάτως ἐν πεδίῳ φυόμενον, ὅ περ καὶ εἰσάρτι παρὰ Πελοποννησίοις καὶ ἑτέ-
ροις φυλάσσει τὸν τῆς κλήσεως ἀρχαϊσμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ κεῖνται τρεῖς ἐφεξῆς
μετοχαὶ ἀσύνδετοι, φησὶ γάρ· ἵππω ἀτυζομένω πεδίοιο, ἤγουν σκιρτῶντες καὶ ἄττοντες κατὰ πεδιάδος
ἢ ἀτώμενοι ὡς μετ᾽ ὀλίγα φανεῖται, ὄζῳ ἔνι βλαφθέντε μυρικίνῳ, ἀγκύλον ἅρμα ἄξαντ᾽ ἐν πρώτῳ
ῥυμῷ, ὅ ἐστι θραύσαντες, κλάσαντες κατὰ ῥυμὸν, αὐτὼ μὲν ἐβήτην καὶ ἑξῆς.* (Vers. 40.) *Σημείωσαι
δὲ ὡς ἐπὶ ἅρματος μὲν ῥυμὸς λέγεται παρὰ τὸ ῥύω τὸ ἑλκύω, οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ἀπήνης· ἐπὶ δὲ ἀρότρου
ἱστοβοεὺς παρὰ Ἡσιόδῳ, βαρβαριζόμενος νῦν παρὰ πολλοῖς, οἵ φασιν αὐτὸν σταβάριον ὡς οἷον ἱστο-
βοάριον. ξύλινα δὲ καὶ ἀμφότερα, ὁ ῥυμός τε καὶ ὁ ἱστοβοεύς. τὸ μέντοι ἄμπρον, ἐξ οὗ παρὰ Λυκό-
φρονι τὸ ἀμπρεύειν, οὐ τοιοῦτον ἐστίν· ἄμπρον γάρ φασι σχοινίον, ᾧ ἐχρῶντο ἀντὶ ῥυμοῦ, μέσῳ
τεταμέ*νῳ τῶν ἑλκόντων ζεύγων. Ὅρα δὲ τὸ ἐν πρώτῳ ῥυμῷ ἀντὶ τοῦ ἐν ἄκρῳ. οὐ γὰρ δήπου νοητέον
ἅρμα πολύῤῥυμον. τοιαῦτα γὰρ οὐκ οἶδεν ὁ ποιητὴς, ἀλλὰ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπινενόηνται, ὡς καὶ
ἀλλαχοῦ δηλοῦται.* (Vers. 41.) *Ὥς περ τὸ φέβεσθαι, οὕτω καὶ τὸ φοβεῖσθαι ἀντὶ τοῦ φεύγειν ἀεὶ κεῖ-
ται παρὰ τῷ ποιητῇ, ὁποῖον καὶ ἐνταῦθα τὸ, ὅπου οἱ ἄλλοι ἀτυζόμενοι φοβέοντο.* (Vers. 42.) *Ὅτι
ἑρμηνεύων ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, τίς ἐστιν ὁ πρηνὴς, λέγει· ἐκ δίφρου παρὰ τροχὸν ἐξεκυλίσθη πρηνὴς
ἐν κονίῃσιν ἐπὶ στόμα· παραδηλῶν ὡς ὁ ἐπὶ στόμα κείμενος πρηνὴς κεῖσθαι λέγεται, ὁ δὲ ἀνάπαλιν
ὕπτιος. δοκεῖ δὲ τὸ μὲν πρηνὴς, ὃ καὶ πρανὴς διὰ τοῦ ἄλφα λέγεται, ἀπὸ τοῦ παρανέειν γίνεσθαι,
ὅ ἐστι παρανήχεσθαι. παρανέοντι γὰρ ἔοικεν ὁ πρηνής· τὸ δὲ ὕπτιος ἀπὸ τοῦ ὄπτω Αἰολικῶς, γνωρίζε-
ται γὰρ κατ᾽ ὄψιν ὁ οὕτω κείμενος καὶ οὐ λανθάνει κατὰ τὸν πρανῆ. ἐναντιοῦται δὲ τῇ τοιαύτῃ ἐτυμο-
λογίᾳ τὸ πνεῦμα. εἰ γὰρ ἦν ἡ λέξις καθαρῶς Αἰολικὴ, ἐψιλοῦτο ἄν.* (Vers. 44.) *Ὅτι δολιχόσκιον
ἔγχος ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη τὸ εἰς δολιχὸν διάστημα καὶ μακρὸν κίειν δυνάμενον, πλεονάσαντος τοῦ σ,
ὡς καὶ ἐν τῷ θεόσδοτος· ἢ οὗ σκιὰ δολιχὴ, ἵνα ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος δηλοῖ τὸ μακρόν· ἢ ὅ περ
διὰ τὸ ἐν *σκιᾷ ἐκτραφῆναι γέγονε δολιχὸν, ὃ καὶ ἀνεμοτρεφὲς Ὅμηρος καλεῖ. κραταιὰ μὲν γὰρ τὰ
εἱληθερούμενα, εὐφυέστερα δὲ τὰ σκιατραφούμενα.* (Vers. 46.) *Ὅτι ζωγρεῖν καὶ ἐνταῦθα τὸ ζῶντα
ἀγρεύειν τινά· οἷον, ζώγρει Ἀτρέος υἱέ· καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ λύτρα ζωάγρια λέγονται. καὶ τὸ τῶν
ἰχθύων δὲ ζωγρεῖον ἐντεῦθεν εἴληφε τὴν ἀρχήν. Ὅτε μέντοι τὸν Σαρπηδόνα ἡ τοῦ Βορέου πνοὴ ζωγρεῖ,
τότε τὸ ζωγρεῖν ἀντὶ τοῦ ζωὴν ἀγείρειν λέγεται καὶ τὴν λειποθυμίαν ἐπανακαλεῖσθαι, ὡς προείρηται.* 477
Τὸ δὲ Ἀτρέος Ἰωνικῶς συστέλλει τὴν λήγουσαν. (Vers. 47.) *Ὅτι πλουσίου υἱῷ ὑπισχνουμένῳ δόσιν
οἰκεῖον τὸ, ζώγρει ὦ δεῖνα, σὺ δ᾽ ἄξια δέξαι ἄποινα, πολλὰ δ᾽ ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς κειμήλια κεῖται,
χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε σίδηρος· τῶν κέν τοι χαρίσαιτο πατὴρ ἀπερείσι᾽ ἄποινα, αἴ κεν
ἐμὲ ζωὸν καὶ ἑξῆς. Ἄδρηστος δέ τις ταῦτα λέγει πρὸς τὸν Μενέλαον ἁλοὺς καὶ πτοούμενος θάνατον,
καὶ διὰ τοῦτο δυσωπῶν ζωγρηθῆναι διὰ δόσιν χρήματων, οἷς οἱ τοιοῦτοι πεποίθασιν. Ἀττικὸν δὲ τὸ,
ἐν ἀφνειοῦ πατρὸς, καὶ ἔστι τὸ σχῆμα ἔλλειψις καιρία δυσωποῦντος ἀνδρὸς καὶ ἀγωνιῶντος καὶ διὰ
τοῦτο μὴ ἔχοντος λαλεῖν διεξοδικῶς. Ὅτι δὲ ὁ ἀφνειὸς δύναται καὶ ἀφνεὸς λέγεσθαι, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ,
χερ*σὶν ἀφνεωτέραις παρὰ Σοφοκλεῖ. οὕτω δὲ καὶ ὁ θειότερος θεώτερος ἐν τῷ περιηγητῇ. Τὸ δὲ, κει-
μήλια κεῖται, Ἀττικόν ἐστιν, ὡς καὶ τἄλλα τὰ ὡς αὐτό. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ κεῖσθαι παρῆκται τὸ κει-
μήλιον.* (Vers. 48.) *Τὸ δὲ, χαλκός τε χρυσός τε, οἷον ἐξήγησίς ἐστι τοῦ κειμήλια. Σίδηρος δὲ πολύκμη-
τος ἢ ὁ ἤδη κατειργασμένος καὶ ἐφ᾽ ᾧ οἱ τεχνῖται πολλὰ ἔκαμον· ἀνάπαλιν ὁ ἀκατέργαστος καὶ εἰς ὃν*
624 *πολλὰ ἂν κάμωσιν οἱ εἰδοποιοῦντες αὐτόν· ἢ δι᾽ οὗ πολλοὶ ἂν κάμοιεν, ἤτοι θά*νοιεν κατὰ τὸ, εἴδωλα
καμόντων, ἤτοι τεθνεώτων.* (Vers. 49.) *Τὸ δὲ χαρίσαιτο ἀστείως εἴρηται καὶ κολακικῶς, ὡς τοῦ πα-
τρὸς πολλὰ μὲν δώσοντος λύτρα καὶ ἄξια ἄποινα, οὐ πρὸς ὦνον δὲ, ἀλλ᾽ εἰς χάριν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα
ὡς δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν· πλούσιος γὰρ ὢν ὁ Ἄδρηστος ἀγεννῶς πρὸς θάνατον μαλα-
κίζεται.* (Vers. 51.) *Ὅτι τὸν Μενέλαον καὶ ἐν ἄλλοις μὲν ἀκούομεν μαλθακὸν εἶναι πολεμιστὴν, ὧδε
δὲ καὶ ἁπαλὸν αὐτὸν τὰ εἰς ἦθος εὑρίσκομεν, ὃς τοῦ Τρωὸς Ἀδρήστου ζωγρηθέντος καὶ ἀγεννῶς οὕτω,
καθὰ εἴρηται, λιταζομένου αὐτὸν, ὅ περ μηδεὶς τῶν Ἑλλήνων ἐποίησε, καὶ δῶρα δὲ *πολλὰ ὑπισχνου-*

*μένου, κάμπτεται πρὸς ἔλεον καὶ ἐθέλει περιποιήσασθαι τὸν ἱκέτην, ἴσως μὲν καὶ δια τὰ ὑπεσχημένα δῶρα, ἴσως δὲ καὶ αἰδεσθεὶς τὸν ἱκέσιον. καὶ δή μιν τάχ᾽ ἔμελλε, φησὶ, θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν δώσειν ᾧ θεράποντι καταξέμεν, ἀλλ᾽ Ἀγαμέμνων ἀντίος ἦλθε θέων, καὶ τραχύτερον καὶ εὐγενέστερον προσενεχθεὶς οὐ μόνον οἷς καιρίως ἐῤῥητόρευκε τὰς τοῦ ἀδελφοῦ φρένας ἔτρεψεν, ἀλλὰ καὶ ἀνεῖλεν αὐτὸς τὸν Ἄδρηστον, σκώψας πρῶτα τὸν Μενέλαον ὡς χαῦνον καὶ ἔκλυτον ἐν τῷ εἰπεῖν, ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, *καὶ ὀνειδίσας διὰ τοῦ· τιὴ δὲ σὺ κήδεαι αὔτως ἀνδρῶν; καὶ βαρέως δὲ εἰρωνευσάμενος τὸ, ἦτοι ἤγουν ὄντως σοι ἄριστα πεποίηται κατὰ οἶκον πρὸς Τρώων, ἤγουν ἀνάπαλιν χείριστα πεποίηται (τοῦτο δὲ εἰρωνείας ἐστὶ τῆς κατὰ βαρύτητα· βαρυνομένου γὰρ ἤθους ὥς περ τὸ χρηστοὺς εἰπεῖν τοὺς πονηροὺς, οὕτω καὶ ἄριστα βαρέως ἀντιφράσαι τὰ κάκιστα) καὶ ἐπὶ πᾶσι τοπικῶς ἐρεθίσας διὰ τοῦ φάναι· τῶν μή τις ὑπεκφύγοι αἰπὺν ὄλεθρον, χεῖράς θ᾽ ἡμετέρας, μηδ᾽ ὅν τινα γαστέρι μήτηρ κοῦρον ἐόντα φέροι, μηδ᾽ ὃς φύγοι. οὕτω βαρὺς ὁ βασιλεὺς *τοῖς ἐπιόρκοις ἐχθροῖς ὁ τοῖς ἀρχομένοις πρᾶος. καὶ σημείωσαι ὅτι τοὺς ἄνδρας τε ἀναιρεῖσθαι βούλεται καὶ τοὺς ἄῤῥενας παῖδας· τὸ γὰρ θῆλυ ὡς ταπολλὰ περιποιοῦνται οἱ πολιορκοῦντες.* (Vers. 58.) *Τὸ δὲ γαστέρι ἐνταῦθα νοητέον ἀντὶ τοῦ κόλπῳ. τὸ γὰρ ἔνδον ὑπὸ τῇ γαστρὶ νοῆσαι οὐ μόνον θηριῶδες διὰ τὸ ἀπάνθρωπον τοῦ τοιούτου φόνου, ἀλλὰ καὶ γελοῖον σὺν τῷ ὑπερβολικῷ. τί γὰρ ἔδει τῆς μητρὸς ἀναιρεθείσης ἐπιβουλεύειν ἰδίᾳ ἐμβρύῳ τῷ κατὰ γαστρός; δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ ποιητοῦ. οὐ γὰρ εἶπεν, ὅν τινα ἡ μήτηρ ἔμβρυον φέρει, ἀλλὰ*
478 *κοῦρον. ὁ δὲ κοῦρος οὐκ ἔμβρυον. ἔχει δὲ τὸ εὔλογον ἡ τοιαύτη ἔννοια καὶ ἀπὸ τοῦ Πριάμου. προμηθεῖται γὰρ νῦν ὁ τῶν Ἀχαιῶν βασιλεὺς, μή ποτε κοῦρός τις ἐλεηθεὶς, ὡς πάλαι ὁ κοῦρος Ποδάρκης, εἴτουν Πρίαμος, οἰκίσῃ τὴν Τροίαν ἐπὶ κακῷ τῶν ἐπιγόνων Ἑλλήνων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ βασιλικὸν τοῦτο παράγγελμα δέδωκε τοῖς ὕστερον ἀφορμὴν τοῦ ἱστορῆσαι καὶ τὸν τοῦ Ἕκτορος κοῦρον τὸν Ἀστυάνακτα ἐν τῇ τῆς Τροίας ἁλώσει βρέφος ὄντα ἀναιρεθῆναι.* (Vers. 48.) *Τὸ δὲ καταξέμεν, ἤγουν καταγαγεῖν, ᾠκείωται τῇ ἠνεμοέσσῃ Τροίᾳ. ὁ γὰρ ἐκεῖθεν ἥκων εἰς τὸν ναύσταθμον κατα*βαίνειν καὶ κατάγεσθαι καὶ κατέρχεσθαι λέγεται κατὰ κυριολεξίαν. ἀκολούθως δὲ πάλιν ὁ ἐκεῖθεν πλέων καὶ μὴ εἰς πλέον γινόμενος τοῦ κατωφορεῖσθαι ἀναβαίνει καὶ ἀνάγεται, ὥς περ καὶ ἀναπλέει, καθὰ καὶ ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη. αὐτὰ δὲ καὶ τὸ κατὰ τοὺς παλαιοὺς σφαιροειδὲς τῆς θαλάσσης ἐμφαίνει, δι᾽ οὗ κυρτουμένης τρόπον τινὰ ἀναβαίνει ναῦς ἐπ᾽ αὐτὴν καὶ ἀναπλέει, καὶ τὰ λοιπὰ ὁμοίως.* (Vers. 56.) *Τὸ δὲ πεποίηται φανερῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ πέπρακται, εἰ καὶ ἄλλως καθ᾽ ὁμωνυμίας λόγον ποιεῖν λέγεται καὶ τὸ ποιητικῶς γράφειν, ὡς προδεδήλωται.* (Vers. 59.) *Τὸ δὲ, μήδ᾽ ὃς φύγοι, κόμμα ἐστὶ θυμικὸν ταὐτολογοῦν τὴν πρὸ αὐτοῦ ἔννοιαν ἐπαναληπτικῶς, ἵνα ἐμφήνῃ ὡς οὐχ᾽ ἁπλῶς οὕτως ἔφη φθάσας τὸ, μή τις ὑπεκφύγοι ὄλεθρον, ἀλλ᾽ ἐσκεμμένως, οἷα ἐθέλων πανώλεις οἴχεσθαι τοὺς Τρῶας. διὸ ἐπάγει· ἀλλ᾽ ἅμα πάντες Ἰλίου ἐξαπολοίατο ἀκήδεστοι καὶ ἄφαντοι. δῆλον γὰρ ὡς τὸ πάντες ὀλοίατο πανωλεθρίαν δηλοῖ.* (Vers. 60.) *Τοῦ δὲ ἀκήδεστοι πρωτότυπον τὸ κηδῶ κηδέσω, ἐξ οὗ καὶ ὁ κηδεστὴς καὶ ὁ κηδεμών. ἔστι δὲ καὶ ἕτερος μέλλων ἐκ περισπωμένου ῥήματος ἀῤῥήτου τὸ, κηδήσω. οὕτω καὶ οὐ μόνον ἡγῶ ἡγήσω, ἀλλὰ καὶ ἡγέσω, ὅθεν ὁ ἡγεμών. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος ἀχρήστου κηδῶ, οὗ *ὁ μέλλων κηδήσω, γίνεται καὶ τὸ ἀκηδιῶ, ὡς μειδῶ μειδιῶ, καὶ ἡ ἀκηδία.* (Vers. 55.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, ὦ πέπον, ὦ Μενέλαε, περισσὸν φαίνεται κεῖσθαι τὸ δεύτερον ω̃ τῆς κλήσεως. ἴσως δὲ ὁ Ἀγαμέμνων ἔοικεν ἐθέλειν μὲν καὶ ἕτερον ἐπίθετον ὀνειδιστικὸν εἰπεῖν πρὸς τὸν ἀδελφὸν, φείσασθαι δὲ, καὶ ἀντ᾽ αὐτοῦ ἐκπεσεῖν εἰς τὸ κύριον ὄνομα. ἴσως δὲ καὶ ὡς κύριον παραλαλεῖ σκωπτικῶς τῷ ἀδελφῷ, καθὰ τὸ, ὦ πέπον, οὕτω καὶ τὸ, ὦ Μενέλαε. Δεῖ δὲ καὶ νῦν εἰδέναι ὅτι ὁ πέπων ποτὲ μὲν ἐπὶ φιλίας λαμβάνεται, ποτὲ δὲ ἐπὶ τοῦ χαύνου καὶ ἁπαλοῦ. ἀμφότερα δὲ εἴληπται ἀπὸ τοῦ πέπονος καρποῦ· πᾶς γὰρ πέπων ὑγρὸς καρπὸς φίλος μέν ἐστι διὰ τὸ ὡραῖον, ἔκλυτος δὲ διὰ τὸ ἤδη πεπανθῆναι καὶ μὴ πολὺ πνευματῶδες καὶ φυσῶδες ἔχειν, ὅ περ εἶχεν ἐν καιρῷ ὠμότητος. καὶ τὸ ὠμὸν δὲ ὁμοίως ἐπαμφοτερίζει· καθότι μὲν γὰρ ἄβρωτον, οὐκ ἐν ἐπαίνῳ κεῖται οὔτε αὐτὸ οὔτε τὰ ἀπ᾽ αὐτοῦ λεγόμενα, οἷον ὁ ὠμηστὴς καὶ ἡ ὠμότης καὶ τὰ τοιαῦτα· καθὸ δὲ στεῤῥὸν καὶ οὐκ ἔκλυτον, ἔχει τι μικρὸν ἐπαίνου. Αἴας γοῦν ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ στερεόφρων ὠμοὺς νόμους τοὺς ἑαυτοῦ τρόπους καλεῖ, ὡς ἀνενδότους καὶ στερεούς. ὅλως οὖν διὰ τοῦτο ἐναντία εἰσὶν ἀεὶ τό τε πέπον καὶ τὸ ὠμὸν, *δίχα γε τοῦ ὠμολίνου, οὗ μνησθείς τις τῶν παλαιῶν φησὶν*

ὅτι, οὐκ οἶδα εἴ τις τοῦτο εἴρηκε τῶν ἀκριβῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι κοινὸν τῷ γένει ἐστὶ τὸ ῥηθὲν ὄνομα,
εὕρηται γὰρ καὶ οὐδέτερον, τὸ πέπον, οἷον, πέπονα φαρμακεύειν, καὶ Ἡρόδοτος, ἐπὰν γένηται πέπον·
καὶ ὅτι ἐντεῦθεν καὶ τὸ πεπαίνειν οὐ μόνον τὸ κοινὸν, ἀλλὰ καὶ τὸ παρὰ Θεοκρίτῳ λεχθὲν ὡς ἐν λόγῳ
σεμνῷ τὸ, ἐπὶ χρωτὶ χρὼς ἐπεπαίνετο, ἤγουν ἐρωτικῶς ἐμαλθάσσετο. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. ἡ δὲ κοινο-
625 τέρα *ὁμιλία τὸ τοῦ πέπονος ὄνομα ἐπί τινος εἴδους ἀφορίζει σικύων ἡδέων εἰς γεῦσιν καὶ φιλουμένων
βρωθῆναι. πολλοὶ δέ τινες τῶν ἠώων Ποντικῶν τῶν γε ὑψηλοτέρων καὶ ἀπίους καὶ μῆλα Κυδώνια ἤδη
πρὸς σῆψιν τραπέντα, ὡς τὰ ἐντὸς ἔχειν ἥπατι παρόμοια τὴν χρόαν, χρηστὰ μέντοι ἔτι ὄντα πρὸς
βρῶσιν, πέπονά φασι, συνεισφέροντές τι καὶ αὐτοὶ καλὸν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ πέπονος. (Vers. 59.) Τὸ δὲ,
μηδ᾽ ὃς φύγοι, περιττῶς μὲν κεῖται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, δηλοῖ δὲ τὸ ἐνδιαθέτως τὸν βασιλέα
λαλεῖν, καὶ ἅμα εὐοδεῖ τὸ, ἀλλ᾽ ἅμα πάντες ἐξαπόλοιντο, μὴ φθάσαν ἄνω τεθῆναι. Ἰστέον δὲ καὶ
ὅτι ὁ κηδόμενος τῶν βλαψάντων ἀκούσοι ἂν παρὰ τοῦ εἰς θυμὸν ἐρεθίζοντος κατὰ τὸν Μενέλαον τὸ,
ὦ πέπον, τί σὺ κήδεαι αὔτως ἀνδρῶν; καὶ τὰ ἑξῆς. (Vers. 61.) Ὅτι τὸ, ἔτρεψεν ἀδελφειοῦ φρένας
ἥρως, ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, αἴσιμα παρειπὼν, ἀντὶ τοῦ μετέπεισεν, ὅθεν καὶ τρεπτὸν ζῶον ὁ ἄνθρωπος.
τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ στρέψαι λέγεται, καὶ ὁ τοῦτο πάσχων στρεπτὸς κατὰ τὸ, στρεπτοὶ καὶ θεοὶ αὐτοί· καὶ,
στρεπταὶ δέ τοι φρένες ἐσθλῶν. (Vers. 62.) Ὅρα δ᾽ ἐν τῷ παρειπὼν ἐκτεταμέ*νην οὐκ ἀναλόγως τὴν
τῆς προθέσεως παραλήγουσαν. οὕτω δ᾽ εὐθὺς ἐφεξῆς καὶ τῆς ἀπὸ προθέσεως ἐκτείνεται ἡ λήγουσα ἐν
τῷ, ὁ δ᾽ ἀπὸ ἔθεν ὤσατο χειρί. τινὲς δὲ θεραπεύοντες αὐτὸ μεταγράφουσιν ἀπαὶ ἔθεν, καὶ οὕτω τὸ
μέτρον ἀναπληροῦσιν. οἱ μέντοι ἀκριβέστεροι ἐκτείνουσιν, ὡς ἐῤῥέθη, τὸ ō ἐνταῦθα τῆς προθέσεως
διαφόροις λόγοις τῆς κοινῆς συλλαβῆς· μέρους τε γὰρ λόγου καταπεραίωσίς ἐστι, καὶ δασεῖα καὶ ὀξεῖα
τοῦ ἔθεν ἐπιφέρονται, δυνάμεναι τὴν λήγουσαν ἐκτείνειν τῆς προθέσεως, ὡς οἱ γραμματικοὶ δεικνύου-
σιν ἐν τῷ περὶ κοινῆς συλλαβῆς. Τὸ δὲ ὤσατο νῦν μὲν Ἀττικῶς προηνέχθη κατὰ πάθος. πλείων δὲ
ἡ χρῆσις τοῦ ἐνεργητικοῦ, τοῦ ὦσε δηλαδή. (Vers. 64.) Ὅτι τὴν λαγόνα, ἣν καὶ κενεῶνα καλοῦμεν,
ἤγουν τὸν ὑπὸ τὰς πλευρὰς τόπον, λαπάραν καὶ ἐνταῦθα καλεῖ, εἰπών· οὖτα κατὰ λαπάρην. καὶ γίνε-
ται λαγὼν μὲν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, παρὰ τὸ λήγειν, ἔνθα λήγουσι τὰ ὀστώδη πλευρά· κενεὼν δὲ,
ὡς κενὸς ὀστῶν. λαπάρα δὲ παρὰ τὸ λάπτειν, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ ἐκκενοῦν, ἀφ᾽ οὗ καὶ λάφυρα τὰ ἐκ
τῶν πολεμίων σκηνῶν καὶ πόλεων ἐκκενούμενα, ταῦτα δέ τινες καὶ ἀπὸ τοῦ τῷ λαῷ φέρεσθαι συντι- 479
θέασιν. Ὅτι τὸ ὕπτιον πεσεῖν *ἀνατραπῆναι λέγει, εἰπών· ὁ δ᾽ ἀνετράπετο, καὶ ἐπάγει· Ἀτρείδης δὲ
λὰξ ἐν στήθεσι βὰς ἐξέσπασεν ἔγχος. (Vers. 65.) Ὅρα δὲ ὅτι λὰξ ἐμβῆναι λέγει τοῖς στήθεσι τὸ ποδὶ
πατῆσαι εἰς τὸ στῆθος, ἐξ οὗ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, λαξπάτητον ἀντρέπων χαράν, ὅ τινες λακπάτητον
διὰ τοῦ κ̄ γράφουσι. τὸ μέντοι λὰξ ἐμπηδῆσαι κωμικότητά τινα ἔχειν δύναταί ποτε, ὡς δηλοῖ ἐν Ὀδυσ-
σείᾳ τὸ, λὰξ ἔνθορεν ἀφραδίῃσι. Γίνεται δὲ τὸ λὰξ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἀπὸ τοῦ λήγω λήξω.
ὡς γὰρ ἀπὸ τοῦ παύω παύσω ὁ ποὺς, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ λήγω λήξω τὸ λὰξ, ὅ πέρ ἐστι ταὐτὸν τῷ λη-
κτικῶς, παυστικῶς, καὶ ὡς εἰπεῖν ποδικῶς. ποὺς δὲ πάντως τὸ πατοῦν εἰς γῆν, οὗ τὸ μὲν ἄνω κνήμη,
τὸ δὲ ἀνωτέρω μηρός. ὅτε μέντοι τὰ μετὰ τὴν ὀσφὺν πόδες λέγονται, ἀπὸ μέρους τοῦ κατωτάτω δηλαδὴ
ὀνομάζονται. κυρίως γὰρ ποὺς ἐκεῖνο ἐστίν. (Vers. 66.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἕνα μέν τινα ἀνατραπῆναι
ἄνθρωπον ἢ σκεῦος ἢ τράπεζαν, καίριον εἰπεῖν, μεταφορικῶς δὲ καί τι πρᾶγμα· πόλιν δὲ ὅλην
ἢ ἔθνος ἀνατραπῆναι τολμηρὸν ἂν δόξῃ. τῶν τινὸς γοῦν παλαιῶν ῥητόρων γράψαντος, ὡς Θηβαῖοι ἐν
μάχῃ τῇ πρὸς Μακεδόνας ὑπὲρ μυρίους ἀνετράπησαν, σκώπτων Ἀγαθαρχίδης φησίν· ὦ καλῆς ἐμ*φά-
σεως, ἄνθρωποι τοσοῦτοι παραλόγως ἀνατετραμμένοι. (Vers. 67.) Ὅτι συνήθως προσφωνήσας
ὁ τακτικώτατος Νέστωρ τὸ, ὦ φίλοι ἥρωες Δαναοὶ, θεράποντες Ἄρηος, εἶτα στρατηγικὸν παράγγελμα
τίθεται τὸ, μή τις νῦν ἐν τῇ τῶν πολεμίων δηλονότι διώξει ἐνάρων, ὅ ἐστι λαφύρων, ἐπιβαλλόμενος
μετόπισθε μιμνέτω, ὡς ἂν πλεῖστα φέρων ἐπὶ νῆας ἵκηται, ἀλλ᾽ ἄνδρας κτείνωμεν· ἔπειτα δὲ καὶ
ταῦτα ἕκηλοι, τουτέστι καθ᾽ ἡσυχίαν, νεκροὺς ἀμπεδίον συλήσετε τεθνειῶτας. τοῦτο δέ, φασι, καὶ Λα-
κεδαιμόνιοι ἐνομοθέτησαν ὕστερον, τριακοσίους ἄνδρας τεταχότες φύλακας τοῦ τοιούτου θεσπίσματος.
(Vers. 68.) Σημείωσαι δὲ τὸ ἐπιβάλλεσθαι ἀντὶ τοῦ ἐφίεσθαι καὶ ἐπιθυμεῖν· διὸ καὶ γενικῇ συντάσ-
σεται. κεῖται δὲ ἡ τοιαύτη λέξις ὁμοίως καὶ παρ᾽ ἄλλοις, ὧν ἐστὶ Ἀριστοτέλης. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως

φράσαι περιφραστικώτερον, ὅτι ἐπιβαλλόμενος ἐνταῦθα ὁ θέλων ἐπιτυχεῖν, καθότι καὶ νηὸς ἐπίβολος ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ ἐπιτυχής. οὕτω δὲ καὶ φρενῶν ἐπήβολος. (Vers. 70.) Ὅρα δὲ ὅπως θαυμασίως ὁ γέρων τοῦ μὲν καμάτου συνεφάπτεσθαι καὶ αὐτὸς θέλει, ὡς δηλοῖ τὸ κτείνωμεν, ῥῆμα πρώτου προσώπου πληθυντικοῦ, τὸ δὲ κέρδος ἴδιον ποιεῖται τῶν στρατιωτῶν· οὐ γὰρ συλήσομέν φη*σιν, ἀλλὰ συλήσετε. συνήθης δὲ Ὁμήρῳ ὁ τοιοῦτος χαρακτὴρ, οἷον καὶ τὸ, ὡς ἂν ἐγὼ εἴπω, πειθώμεθα πάντες· νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε. δῆλον δὲ ὅτι ἔθος Ὁμήρῳ τὰ πολλὰ, ὅτε ἄλλοι ἀριστεύουσι, ποιεῖν τὸν γέροντα Νέστορα ἐν λόγοις μόνοις καὶ ὑποθήκαις στρατηγικαῖς ἱστῶντα τρόπαιον, ἐπεὶ μὴ δύναται ταῖς χερσί. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα, ὅπως ἡ διὰ λόγου παραίνεσις, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, εὐθὺς ἔσχε τὸ ἐνεργὸν, καὶ ὅτι ὁ μὲν ἐν διώξει μένων ὄπισθε πάντως τοῦτο ποιεῖ, ὡς ἂν πλεῖστα φέρῃ λάφυρα, ὅ πέρ ἐστι ἀγαθὸν τῆς τοιαύτης μονῆς, ὁ δὲ μετὰ τὴν παντελῆ τῶν πολεμίων φυγὴν σκυλεύων ὀλίγα μὲν λήψεται ἐν τῷ κοινῷ, ἀσφαλέστερον δέ. κρεῖττον δὲ τοῦτο τοῦ σὺν φόβῳ πολλὰ λαβεῖν. διὸ καὶ ὁ Νέστωρ γοργῶς ἐπιδραμὼν διὰ τὸν καιρὸν ἄμφω ἐνέφηνεν, εἰπών· μή τις μενέτω ὡς ἂν πλεῖστα φέρῃ, ἀλλ' ἄνδρας κτείνωμεν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ τῶν νεκρῶν ἕκηλοι συλήσετε, μονονουχὶ λέγων ὅτι κρεῖττον ἐν ἡσυχίᾳ συλᾶν ἢ ἄλλως φέρειν πολλά. Ὅρα δὲ τὸ, καὶ ταῦτα νεκροὺς συλήσετε, ἤγουν ἀφαιρήσεσθε συλῶντες, ὅ ἐστι σκυλεύοντες. τὸ μέντοι χυδαιότερον ἦν εἰπεῖν, ὡς καὶ ταῦτα ἐκ τῶν νεκρῶν συλήσετε. *(Vers. 73. sqq.) Ὅτι Πριάμου παῖδες μαντικοὶ Κασάνδρα καὶ Ἕλενος, ὃν Ὅμηρος οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστον καλεῖ, καθὰ καὶ τὸν παρ' Ἕλλησι Κάλχαντα. διὸ καὶ πείθεται ὁ Ἕκτωρ αὐτῷ νῦν τε συμβουλεύοντι ἀφεῖναι τὴν μάχην καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ ὑποτιθεμένῳ τὸ πρὸς τὸν Τελαμώνιον μονομάχημα. ἐκβάλλει δὲ πρὸς βραχὺ τῆς μάχης ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τὸν Ἕκτορα διά τε ἄλλα οὐκ ὀλίγα καὶ ὡς ἂν τοῦ πολέμου ἀνακωχήν τινα ποιήσῃ τοῖς στρατεύμασι καὶ *σχοίη οὕτω χώραν
480 καὶ ὁ τοῦ Διομήδους καὶ Γλαύκου ἀναγνωρισμὸς καὶ παρεισδυὲν τὸ ἐντεῦθεν ἱστορικὸν ἐπεισόδιον ψυχαγωγήσῃ τὸν ἀκροατὴν τῇ τε καθ' ἱστορίαν γενεαλογίᾳ καὶ τῇ τοῦ μύθου γλυκύτητι. ὅσα δὲ *καὶ ἄλλα 626
λόγου ἄξια ὁ ποιητὴς ἐκ τῆς τοῦ Ἕκτορος ἀναχωρήσεως πορίσεται, δηλώσει τὰ ἐφεξῆς. πάνυ δὲ δεξιώτατα εἰς τοιαύτην συμβουλὴν ἐπελέγη ἐνταῦθα ὁ Ἕλενος. οὐ γὰρ πιθανὸν ἦν ἑτέρῳ τινὶ πεισθῆναι τὸν μεγάθυμον Ἕκτορα ἐπὶ οὕτως ἀγεννεῖ δοκοῦντι πράγματι. φυγῇ γὰρ ἔοικεν ἡ ἀναχώρησις καὶ δειλίαν κατηγορεῖ καὶ ἀπόγνωσιν σωτηρίας. ἄνεισι γὰρ ὁ Ἕκτωρ, ὡς ἂν ἡ μήτηρ εὔξηται τῇ Ἀθηνᾷ κατὰ ἑνὸς Ἀχαιοῦ τοῦ Διομήδους, οἷα μὴ ὂν ἑτέρως σώζεσθαι. οὔκουν *ἂν ἐπείσθη ἑτέρῳ τοιαῦτα συμβουλεύοντι. Ἕλενος δὲ καὶ ὡς ἀδελφὸς εὐνοεῖ καὶ ὡς μάντις οἶδε τὰ θεῖα, διὸ καὶ πείθει τὸν Ἕκτορα ὡς σύμβουλος ἀγαθός. Ἐν δὲ τῷ χωρίῳ τούτῳ καὶ τὸ διττὸν τῆς εἱμαρμένης δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ τὸ χρήσιμον τῆς εὐχῆς. ἀπώλοντο γὰρ ἂν οἱ Τρῶες σήμερον, εἰ μὴ εὔξαντο, ἱερεύσαντες δὲ καὶ εὐξάμενοι δυστυχοῦσι μόνον. φησὶ γάρ· ἔνθα κεν αὖτε Τρῶες ἀρηιφίλων ὑπ' Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσανέβησαν ἀναλκείῃσι δαμέντες, εἰ μὴ Ἕλενος εἶπε τάδε. ἴσως οὖν καὶ Ἰάμβλιχος ἐξ Ὁμήρου λαβὼν ἐφιλοσό*φησεν ὡς ἀναστρέφεται ἡ εἱμαρμένη θυσίαις καὶ εὐχαῖς. καὶ ὅρα ὡς μεμονωμένης τῆς τῶν Τρώων καὶ Ἀχαιῶν φυλόπιδος, καθὰ εἴρηται, καὶ μηδετέροις χαριζομένης κακῶς πάσχουσιν οἱ Τρῶες. (Vers. 75.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι περὶ Ἑλένου ἱστορία τοιαύτη φέρεται παρὰ Ἀῤῥιανῷ. Ἠδωνοῦ Θρᾳκὸς ἀνδρὸς παῖς Ἕλενος, μάντεων διαπρεπέστατος· παρὰ τοῦτον ἐξ Ἀσίας φοιτῆσαι τὸν Πριάμου παῖδα Σκαμάνδριον, ὃν ἀπονοστήσαντα οἴκαδε μνήμην θέσθαι τοῦ τὴν μαντικὴν ἐκπαιδεύσαντος Ἕλενον ἀπὸ Σκαμανδρίου μετονομασθέντα. (Vers. 79.) Ὅτι ἀρετὴ στρατηγοῦ κατὰ τοὺς παλαιοὺς βουλεύεσθαι μὲν ἄριστα τὸ συμφέρον, πράττειν δὲ κάλλιστα τὸ βεβουλευμένον. διὸ καὶ ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ Ἕλενος τὸν Αἰνείαν ἐπαινῶν καὶ τὸν Ἕκτορα φησὶν, ὡς ἄριστοι πᾶσαν ἐπ' ἰθύν ἐστε μάχεσθαί τε φρονέειν τε, ἤγουν ἐπὶ πᾶσαν ὁρμὴν τοῦ μάχεσθαι καὶ τοῦ φρονεῖν, καὶ διὰ τοῦτο ὑμῖν πόνος μάλιστα Τρώων καὶ Λυκίων ἐγκέκλιται, ἤτοι ἀνάκειται. *Λυκίους δὲ καὶ νῦν πάντας λέγει τοὺς τῶν Τρώων ἐπικούρους, ὡς ἀπὸ μέρους ἀξιολόγου τοῦ τῶν Λυκίων. Ἰστέον δὲ ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος ἐγκεκλίσθαι τῷ Ἕκτορι τὸν ὑπὲρ πάντων πόνον, ἐντεῦθεν ἔλαβεν ἀφορμὴν ὁ εἰπὼν αὐτὸν ἀστραβῆ κίονα Τροίας. κίονος γὰρ ἔργον βάρους τινὸς ὑποδοχή. καί ἐστιν ἐγκεκλίσθαι οὐ τὸ ἁπλῶς ἐγκεῖσθαι ἀλλὰ τὸ ἐπικεῖσθαι. ἄλλως μέντοι ἐγκεῖσθαι ἢ τὸ ἐντὸς κεῖσθαι ἢ μᾶλλον τὸ σφοδρῶς ἐνίστασθαι. ἔγκειται γοῦν τις ὀχλῶν ἢ ἔγκειται μαχόμενος. Ἡ δὲ

ἰθὺς ἐκ τοῦ ἰθύω ἰθύσω γέγονε ῥήματος· ἔφη γὰρ πρὸ ὀλίγου, ἔνθα καὶ ἔνθα ἴθυσε μάχη. ἐξ οὗ καὶ
τὸ ἰθὺ ἐπίῤῥημα γίνεται. (Vers. 80.) Ὅτι τὸ, στῆτ᾽ αὐτοῦ καὶ λαὸν ἐρυκάκετε πρὸ πυλάων πάντῃ ἐποι-
χόμενοι, πρὶν αὖτ᾽ ἐν χερσὶ γυναικῶν φεύγοντας πεσέειν, δηίοισι δὲ χάρμα γενέσθαι, ἔχει τι παρὰ τῷ
Ἑλένῳ καὶ σκώμματος, ὡς τῶν Τρώων ἀγεννῶς φευγόντων εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ γέροντες νῦν ἦσαν καὶ
γυναῖκες καὶ παῖδες ἀπόλεμοι. τρόπον οὖν τινὰ ὀνειδίζει τοῖς στρατιώταις ὁ Ἕλενος τὸ εἰς τὴν ἄχρηστον
ἡλικίαν καταφεύγειν, ἣν ἔδει μᾶλλον ὑπ᾽ αὐτῶν ἐκδικεῖσθαι. (Vers. 81.) Γυναικῶν δὲ εἶπεν, οὐ μὴν
γερόντων ἢ παίδων, ἵνα πλέον εἴη τὸ ἐντρεπτικὸν, ἐὰν εἰς γυναικῶν πεσοῦνται χεῖρας. Ἐνταῦθα δὲ
ση*μειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὅτι Ὅμηρος μὲν πάνυ σεμνῶς εἶπεν ὡς βοηθητέον, πρὶν φεύγοντας τοὺς Τρῶας
εἰς τὴν πόλιν χάρμα τοῖς δυσμενέσι γενέσθαι ἐν χερσὶ πεσόντας γυναικῶν καὶ οἷον ἀγκαλισθέντας ὑπ᾽
αὐτῶν τὰ ἐπιθανάτια. τὸ δὲ τοῦ Ἡροδότου οὐχ᾽ ὅμοιον εἶναι φασὶ, παρ᾽ ᾧ Σκυθίδες τινὲς γυναῖκες
τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας φεύγοντας ὁρῶσαι προτροπάδην, ἀνασυράμεναι τὰ κάτω, πῆ φεύγετε; εἶπον,
ἢ ἵνα κρυβῆτε εἰς τὰ ἐξ ἀρχῆς; ὅθεν αἰδεσθέντες ἐκεῖνοι ἐθάῤῥησαν, καὶ ἀναμαχεσάμενοι ἐνίκησαν.
ἑτέρα δὲ ἱστορία λέγει ὅτι γυναῖκες Γαλατῶν τῶν εἰς Ἀσίαν διαβάντων ἐπέῤῥωσαν φεύγοντας τοὺς ἄν-
δρας. ὀλολύζουσαι καὶ τὰ τέκνα ἐν ἀγκάλαις φερόμεναι, ἃ καὶ προϊσχόμεναι αὐτά τε εἰς ὕβριν ἐκδώ-
σειν ἔλεγον τοῖς πολεμίοις καὶ αὐταὶ εἰς τὴν τῶν ἐναντίων ὤσεσθαι φάλαγγα, ὅθεν αἰσχυνθέντες ἐκεῖνοι
ὑπέστρεψαν, εἰ καὶ μηδέν τι γενναῖον ἤνυσαν. (Vers. 84.) Ὅτι οἱ κατ᾽ ἀνάγκην μαχόμενοι καλῶς ἂν 481
εἴποιεν καθ᾽ Ἕλενον τὸ, ἡμεῖς μὲν μαχησόμεθα καὶ μάλα τειρόμενοί περ, ἀναγκαίη γὰρ ἐπείγει,
ἤγουν, ὡς προεγράφη, ἀνάγκη. (Vers. 86.) Ὅτι ταὐτὸν εἰπεῖν μετέρχεσθαι καὶ μετοίχεσθαι, ὡς δη-
λοῖ τὸ, ἀτὰρ σὺ πόλινδε μετοίχεο. (Vers. 88.) Ὅτι διάλυσις ἢ μετατύπωσις λέγεται τοῖς πα*λαιοῖς τὸ ἐν
πόλει ἄκρῃ, ληφθὲν ἀντὶ συνθέτου ὀνόματος τοῦ ἀκροπόλει. τοιοῦτον καὶ τὸ τὴν Μεσοποταμίαν μέσην
ποταμῶν εἰπεῖν. οὕτω καὶ ὁ περιηγητὴς τὴν Ῥηγίνην λευκοπέτραν λευκὴν πέτραν καλεῖ. ὅμοια δὲ τού-
τοις καὶ τὸ κενὴ δόξα ἡ κενοδοξία, καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ, ὁ δὲ νεκρὸς ἦν θέης ἄξιος ἤτοι ἀξιοθέατος
μεγέθους ἕνεκα καὶ κάλλους, καὶ ζῷα γραψάμενος ἤγουν ζωγραφήσας, καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ τὸ δρυὸς
ἄκρα ἤτοι ἀκρόδρυα. καὶ Σοφοκλῆς δὲ οὕτω τὸ λυσιτελεῖ τέλη λύει φρονοῦντι φησὶ, καὶ τὸν ὁδηγὸν δὲ
ὁ εἰπὼν ὁδοῦ ἡγούμενον εἰς τοιαύτην ὁμοιότητα ἦλθε καὶ ὁ τὸ σιταρκεῖν φάμενος σῖτον ἐπαρκεῖν, καὶ
τὸν εὐγενῆ εὖ γεγονότα, καὶ τὸν ἀγεννῆ μηδὲν ὄντα γοναῖς· τὸ γὰρ μηδὲν τῇ τοῦ ἄλφα ἰσοδυναμεῖ
στερήσει. δῆλον δὲ ὅτι αἱ ἀκροπόλεις τῇ Ἀθηνᾷ ὡσεπιπολὺ ἀνέκειντο, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ παραβάτης, ἐν
οἷς εἰπὼν ἔργα Ἀθηνᾶς ὡς φρονήσεως σοφίαν τε καὶ δημιουργικὰς τέχνας λέγει καὶ ὅτι κατοικεῖ τὰς
ἀκροπόλεις, ὡς αὐτὴ διὰ σοφίας καταστησαμένη τὴν πολιτικὴν κοινωνίαν. (Vers. 89.) Ὅτι ταὐτὸν
κατὰ πολυωνυμίαν ναὸν εἰπεῖν καὶ ἱερὸν δόμον. εἰπὼν γοῦν Ἕλενος νηὸν Ἀθηναίης ἐπάγει· οἴξασα
κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο. *(Vers. 90.) Ὅτι τὸν πέπλον τὸν ἀνατεθησόμενον τῷ παλλαδίῳ χαριέστατον
εἶναι ὁ Ἕλενος ἐθέλει καὶ μέγιστον καὶ πολὺ φίλτατον τῇ Ἑκάβῃ. ὑπερθετικὰ δὲ ταῦτα πάντα, ἵνα δειχθῇ
ὅτι τὰ κρείττω τῶν παρ᾽ ἡμῖν δοτέα θεῷ. προϊὼν δὲ ἐρεῖ καὶ ἄλλα τινὰ περὶ αὐτοῦ, ἀνατίθησι δὲ τῇ
μητρὶ τὴν τοῦ πέπλου ἐπιλογὴν, φράσας οὕτω· πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος εἶναι
ἐνὶ μεγάροισι, καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ, θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασι. (Vers. 91.) Καὶ ὅρα τὸ
627 ἐνὶ μεγά*ροισιν. οὐ γὰρ ἔξωθέν ποθεν ἀλλ᾽ οἴκοθεν ἀναληπτέον τὸν πέπλον, τὸν οὐχ᾽ ἁπλῶς χαρίεντα
καὶ μέγαν καὶ φίλον, ἀλλὰ χαριέστατον καὶ μέγιστον καὶ φίλτατον, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ
πολὺ φίλτατον. εὔδηλον δὲ ὡς οὐχ᾽ ἱμάτιον ὁ τοιοῦτος πέπλος, ἀλλὰ ὕφασμα, καὶ ὅτι τὸ θεῖναι ἐν
γούνασιν, ὁμοίως δὲ κατωτέρω τὸ, καί οἱ ὑποσχέσθαι, ἀντὶ προστακτικῶν μὲν λαμβάνονται, πλὴν
οὐ συνήθως ἀντὶ δευτέρων, ἤγουν ἀντὶ τοῦ θὲς καὶ ὑπόσχου, ἀλλ᾽ ἀντὶ τρίτων· θέσθω γὰρ ἡ Ἑκάβη
πέπλον καί οἱ ὑποσχέσθω θυσίαν. φασὶ δὲ τὸ ἐν Τροίᾳ Παλλάδιον διοπετὲς μὲν εἶναι, ἤγουν ἐξ ἀέρος
ἄνωθεν οὐρανόθεν πεσὸν, ἀνδρὸς δὲ δορὰν ἠμφιέσθαι, στέμμα τε ἔχειν καὶ ἠλακάτην, ἐν δὲ τῇ
κεφαλῇ πῖλον καὶ δόρυ ἐν τῇ δεξιᾷ. Ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀναθεῖναι, ἀφ᾽ οὗ γίνεται τὸ ἀνάθημα, θεῖναι
λέγει χωρὶς προθέσεως. θεῖναι γάρ φησιν Ἀθηνᾶς ἐπὶ γούνασιν, ὡς καθημένου δηλαδὴ τοῦ Παλλαδίου,
ἢ θεῖναι παρὰ γόνασιν, εἴ περ ἵσταται. δύναται δὲ, φασὶ, τὸ ἐπὶ γούνασι νοηθῆναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ
γουνασμῷ καὶ ἱκετείᾳ. ὁ δὲ γεωγράφος, ὅπου λέγει τὴν μὲν παλαιὰν *Ἴλιον ἠφανίσθαι, τὴν δὲ νῦν

βλεπομένην νεωτέραν εἶναι, μὴ ἀποδεχόμενος τοὺς νοοῦντας τὸ ἐπὶ γούνασιν ἀντὶ τοῦ παρὰ τοῖς γούνασι, φησὶν ὅτι τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ξόανον νῦν μὲν ἑστηκὸς ὁρᾶται, Ὅμηρος δὲ καθήμενον ἐμφαίνει ἐν τῷ, πέπλον θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν, ὡς καὶ τὸ, γούνασιν ἐφέζεσθαι φίλον υἱόν. βέλτιον γὰρ οὕτως ἢ παρὰ τοῖς γόνασιν. ὡς τὸ, ἡ δ' ἧσται ἐπ' ἐσχάρῃ ἐν πυρὸς αὐγῇ. κάθηνται δὲ Ἀθηνᾶς ξόανα καὶ ἐν Φωκαίᾳ καὶ Μασσαλίᾳ καὶ Ῥώμῃ καὶ Χίῳ. (Vers. 93.) Ὅτι βοῦς ἤνις ἠκέστας Ἕλενος θύσειν τῇ Ἀθηνᾷ βούλεται, ἤγουν ἐνιαυσιαίας, ἀκεντήτους· καὶ εἴη ἂν καὶ ἡ τοιαύτη θυσία βούτας φόνος εἰπεῖν τραγικῶς, ὃ καὶ εἰς τὸν περὶ ἑκατόμβης λόγον συντελεῖ. Γίνεται δὲ ἡ ἦνις μὲν ἀπὸ τοῦ ἔνου, ὅ ἐστιν ἐνιαυτοῦ, ἧς ἡ γενικὴ ἤνιδος, καὶ Ἰωνικῶς ἤνιος, ἡ πληθυντικὴ αἰτιατικὴ ἤνιας, καὶ κατὰ κρᾶσιν ἦνις. Ἠκέστη δὲ ἀπὸ τοῦ ἀ στερητικοῦ μορίου καὶ τοῦ κένσαι, ὃ δηλοῖ τὸ κεντῆσαι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ κεστὸς γίνεται, καὶ ὁ πολύκεστος ἱμάς. χρῆσις δὲ τοῦ κένσαι παρ' Ὁμήρῳ. δοκεῖ δὲ χαίρειν ἡ Παλλὰς τοιαύταις βουσίν. οἰκεῖον γὰρ τῇ νεαζούσῃ καὶ κατὰ τὸν μῦθον παρθένῳ σφριγῶσα βοῦς καὶ ἀδάμαστος. Οὐ νῦν δὲ αὐτίκα γίνεται ἡ θυσία, διδάσκοντός τε τοῦ ποιητοῦ τὰ κα*τ' ἀνθρώπους, οἳ οὐ πάντα εὐθὺς ποιοῦσιν, ἀλλ' ἔνια καὶ εἰς τὸ μέλλον ἀναρτῶσι, καὶ διότι οὐδέ ἐστι καιρὸς ἄρτι τοῖς ἐν Τροίᾳ εἰς τοιαύτην ἀπασχοληθῆναι θυσίαν. Σκοπητέον δὲ ἐπὶ τοῦ ἠκέστη, ὅ ἐστιν ἀκέντητος, διὰ τί καὶ τὸ στερητικὸν ᾱ εἰς η ἐτράπη, ὅπερ οὐ γέγονεν ἐν τῷ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος, καὶ διὰ τί τὸ ν τοῦ κένσαι ἐξέπεσεν, εἰωθὸς ἄλλως πολλαχοῦ πλεονάζειν, ὡς προσεσημείωται. καὶ ἴσως ἡ μὲν τροπὴ τοῦ ᾱ εἰς η ἐγένετο, ἵνα μὴ ἔμφασις εἴη τις ἐκ τοῦ ἀκεῖν γενέσθαι τὴν ἠκέστην, ὅθεν τὸ ἀκεσταὶ φρένες. τὸ δὲ ν ἀπῆλθε, διότι τε οὐ συνετέλει εἰς εὔφωνον, καὶ ἵνα μὴ φαντάζῃ ἐγκεῖσθαι τὴν ἐν πρόθεσιν τῇ λέξει καὶ πλανᾷ τὸν ἀκροατήν. Ὁ δὲ Ὁμηρικὸς οὗτος τύπος ἔχει τι παρηχήσεως ἐν τῷ ὑποσχέσθαι καὶ ἐν τῷ ἀπόσχῃ. φησὶ γάρ· καί οἱ ὑποσχέσθαι δυοκαίδεκα βοῦς, εἴ περ ἀπόσχῃ Ἰλίου τὸν ῥηθησόμενον. (Vers. 94.) Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ἐλεήσῃ ῥῆμα κεῖται κοινότερον ἐν τῷ, ἱερευσέμεν, αἴ κ' ἐλεήσῃ ἄστυ τε καὶ Τρώων ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα· ὃ δὴ φρασθὲν δίχα τοῦ Τρώων ἱερά ἐστι πολιτικὴ εὐχή. ἑτέρωθι δὲ ἐλεαίρειν λέγει τὸ ἐλεεῖν ποιητικώτερον. (Vers. 96.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀποσχεῖν ἐνεργητικῶς τὸ διῶξαι ἐστί. φησὶ γοῦν· αἴ κεν Τυδέος υἱὸν ἀπόσχῃ Ἰλίου. (Vers. 97.) Καὶ ὅρα ὅπως *οὕτω φοβερὸς ὁ Διομήδης νῦν ἔδοξε τοῖς Τρωσὶν, ὥστε τὸν Ἕλενον κατ' αὐτοῦ μόνου εὐχὴν ἐνιστᾶν καὶ ἄγριον αἰχμητὴν αὐτὸν καλεῖν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο, ὅν δή, φησιν, ἐγὼ κάρτιστον Ἀχαιῶν φημὶ γενέσθαι. λέγει δ' αὐτὸν καὶ αὐτοῦ Ἀχιλλέως φρικτότερον. φησὶ γὰρ ὅτι οὐδ' Ἀχιλῆά ποθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν
482 ὄρχαμον ἀνδρῶν, ὅν πέρ φασι θεᾶς ἐξ ἔμμεναι, ἀλλ' ὅδε λίην μαίνεται, οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν· ὅ πέρ ἐστιν ἑρμηνεία τοῦ μαίνεται. (Vers. 100.) Τὸ δὲ, ὅν πέρ φασι θεᾶς ἐξ ἔμμεναι, ἤγουν ἐκ θεᾶς μητρὸς εἶναι, τοῦ νοήματός ἐστιν ἐπίτασις. οὐ γὰρ οὕτω, φησὶ, φοβερὸς ὁ ἐκ θεᾶς Ἀχιλλεὺς, ὡς Διομήδης ὁ θνητογενής. (Vers. 97.) Τὸ δὲ, ἄγριον αἰχμητὴν, ὑφ' ἓν ἀναγνωστέον κατὰ τοὺς παλαιούς. δηλοῖ γὰρ τὸν ἐν πολέμῳ ἄγριον. (Vers. 99.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἀληθῶς οἱ Τρῶες ὑπερτιθέασι τοῦ Ἀχιλλέως τὸν Διομήδην, ἀλλὰ τοὺς δυσπραγοῦντας εἴωθε τὰ ὑπόγυα κακὰ μᾶλλον λυπεῖν. οὕτω καὶ τὸν Τηλέμαχον ἐν Ὀδυσσείᾳ τὰ τῶν μνηστήρων κακὰ λυπεῖ μᾶλλον ἤ περ ὁ τοῦ πατρὸς θάνατος. Ὅρα δὲ ὡς κἀνταῦθα τοῦ Ἀχιλλέως ἀναμιμνήσκει τὸν ἀκροατὴν ὁ ποιητὴς ὡς μνήμης ἀξίου, εἰωθὼς αὐτὸ πολλαχοῦ ποιεῖν κατά τινα ποσὰ διαστήματα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι χρήσι*μα σχεδὸν ὅλα τὰ τοῦ χωρίου τοῦδε παρῳδηθῆναι εἰς ἱκεσίαν τὴν ἐν κινδύνῳ, ἔστιν ὅτε καὶ ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ πέπλου μέχρι τέλους, οἷον, πέπλον, ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος εἶναι, καὶ τοιόσδε καὶ τοιόσδε, θεῖναι ἐπὶ γούνασι τοῦ δεῖνος ἢ τῆς δεῖνος, καί οἱ ὑποσχέσθαι τόδε τι, αἴ κ' ἐλεήσῃ ἄστυ τε καὶ ἀλόχους καὶ νήπια τέκνα, αἴ κεν τὸν δεῖνα ἡμῶν ἀπόσχῃ, ἤγουν ἀποσχοίῃ, ἀφέξῃ, ἄγριον αἰχμητὴν, κρατερὸν μήστωρα φόβοιο, ὃν δὴ ἐγὼ κάρτιστον πάντων ἢ ἄλλων φημὶ γενέσθαι· οὐδὲ τὸν δεῖνά ποθ' ὧδέ γ' ἐδείδιμεν ὄρχαμον ἀνδρῶν, ὅν πέρ φασι θεῖόν τινα εἶναι, ἀλλ' ὅδε λίην μαίνεται, κατὰ πόλεμον δηλαδή· οὐδέ τίς οἱ δύναται μένος ἰσοφαρίζειν. (Vers. 98.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν, ὃν ἐγώ φημι, ἀξιωματικῶς ἐῤῥέθη καὶ ἀποφαντικῶς, καθὰ πολλαχοῦ ποιεῖται· τὸ δὲ, ὅν πέρ φασι, δοκεῖ δισταγμὸν τινα ἔχειν. (Vers. 103.) Ὅτι ἀγαθὸν διαζωγραφεῖ στρατηγὸν τὸ, αὐτίκα δ' ἐξ ὀχέων σὺν τεύχεσιν ἆλτο χαμᾶζε, πάλλων *δ' ὀξέα δοῦρα κατὰ στρατὸν ᾤχετο πάντῃ ὀτρύνων μαχέσασθαι, ἔγειρε δὲ φύλοπιν

αἰνὴν, ὡς οἷα πρὸ τούτου ἢ κοιμωμένην ἢ καθημένην. (Vers. 106.) Ὅτι προθυμίαν Τρώων ὁ ποιη-
τὴς πολλὴν εἰς μάχην ἐμφαίνων, ἣν ἔσχον ὀτρυνθέντες ὑπὸ Ἕκτορος, φησὶν ὡς αὐτοὶ μὲν ἐλελίχθη-
σαν καὶ ἐναντίοι ἔσταν Ἀχαιῶν, Ἀργεῖοι δ' ὑπεχώρησαν, λῆξαν δὲ φόνοιο. φὰν δέ τιν' ἀθανάτων ἐξ
οὐρανοῦ ἀστερόεντος Τρωσὶν ἀλεξήσοντα κατελθέμεν. (Vers. 109.) Εἶτα ἐπάγει ἐπιφωνηματικῶς ὡς
ἐν ἀποδόσει παραβολικῇ κομματικῶς κατὰ γοργότητα τὸ, ὡς ἐλέλιχθεν, μο*νονουχὶ λέγων, ὅτι ὥς περ
θεὸς οὐρανόθεν ἐπελθὼν ἐφόβησέ τινας, οὕτω καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐλελιχθέντες οἱ Τρῶες. Ὅρα δ' ἐν
628 τούτοις ὅτι καὶ κοινῶς εἶπεν ἐλελίχθησαν καὶ ποιητικῶς ἐλέλιχθεν, οὗ κατὰ τὸ φὰν *ἡ συνήθης
κίνησις· ὡς γὰρ φὰς φάντος, φὰν τὸ γ' πληθυντικὸν, οὕτως ἐλελιχθέντος ἐλέλιχθεν. (Vers. 113.)
Ὅτι εἰπὼν ἐνταῦθα τοῖς Τρωσὶν ὁ Ἕκτωρ, ὡς εἰς Τροίαν ἐλθὼν γέρουσιν εἴπω βουλευτῇσι καὶ ἡμε-
τέρῃς ἀλόχοισιν ἀρήσασθαι, ὑποσχέσθαι θ' ἑκατόμβας, οὐ φαίνεται ὕστερον εἰπών τι τοῖς ἀνδράσι,
διότι οὐδὲ παρηγγέλθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Ἑλένου. ἐψεύσατο οὖν τοῦτό γε τοῦ εὐπρεποῦς χάριν, ἵνα μὴ
ἐπὶ μέσου τοῦ στρατοπέδου μεμνημένος μόνων τῶν γυναικῶν αἰσχύνην ὄφλῃ, ὡς αὐταῖς ἀνατιθεὶς τὸ
κοινὸν ἀγαθόν. ψεύσεται ἄρα ἐν καιρῷ δεόντως ὁ στρατηγός. κατὰ γὰρ τὸν Ἡρόδοτον, ἔνθα τι δεῖ
ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. τυχὸν δὲ καὶ κατὰ τὸ σιωπώμενον, σχῆμα δέ ἐστι καὶ τοῦτο ποιητικὸν, νοη-
τέον καὶ τοῖς ἀνδράσιν ὁμιλῆσαι τὸν Ἕκτο*ρα. οὐκ αἰδεῖται δὲ ὁ Ἕκτωρ ἐν ἐπηκόῳ τῶν ἐχθρῶν ὁμολο-
γεῖν εὔξεσθαι διὰ τὸ τοῦ ἔργου ἀνεμέσητον. οὕτω καὶ ὁ Σαλαμίνιος Αἴας ἐν τοῖς ἑξῆς εἰπὼν, εὔξασθαι
Διὶ σιγῇ ἐφ' ὑμείων, ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται, ἐπάγει· ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν.
(Vers. 117.) Ὅτι ἣν ἐν ἄλλοις φησὶν Ὅμηρος ἀμφιβρότην ἀσπίδα καὶ ποδηνεκῆ, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν,
ἀνδρομήκη, ταύτην ἑρμηνεύων ἐνταῦθα φησίν· ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα, ἤγουν ἐκ τοῦ
αὐχένος καθῆκεν ἕως ἄκρων ποδῶν. λέγει δὲ καὶ ἄντυγα εἶναι τῇ τοῦ Ἕκτορος ἀσπίδι δέρμα οὐ πρὸς
ἀσφάλειάν τινα, πρὸς τερατείαν δὲ μᾶλλον καὶ ἀγλαΐαν καὶ καινοπρέπειαν ὁπλισμοῦ. φησὶ γοῦν τὸ 483
ὅλον οὕτως· ἀμφὶ δέ μιν σφυρὰ τύπτε καὶ αὐχένα δέρμα κελαινὸν, ἄντυξ, ἣ πυμάτη θέεν ἀσπίδος
ὀμφαλοέσσης. καὶ σημείωσαι τὸ καινὸν τοῦ σχήματος. ἔδει γὰρ εἰπεῖν, ἄντυξ, ὃ πυμάτη, τουτέστιν
ὅ περ δέρμα ἐσχάτη ἦν ἄντυξ. ὁ δὲ πρὸς τὸ ἄντυξ ἐποίησε τὸν κατὰ γένος σχηματισμόν. τοιοῦτόν τι
καὶ τὸ, ἐγένοντο τάδε καὶ τάδε, ὅς περ δὴ τρόπος οἰκονομίας θεοῦ, καὶ, ἐκολάσθη ὁ κακὸς, ἥ πέρ
ἐστι δίκη θεοῦ, καὶ ὅσα τοιαῦτα, γενομένης τῆς ἀποδόσεως ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ πρός τι πρᾶγμα προη-
γούμενον, ἀλ*λὰ πρὸς τὸ ὕστερον ἐπαχθὲν, ἤγουν πρὸς τὸ ἄντυξ ἢ πρὸς τὸ τρόπος ἢ νόμος ἢ λόγος
ἢ δίκη θεοῦ. Ὅρα δὲ ὅτι ἐσίγησεν ὁ ποιητὴς, οὕτω δόξαν αὐτῷ, οἷον ζῶον ἦν τὸ ῥηθὲν δέρμα, εἰωθὼς
πολλαχοῦ παρατρέχειν τὰ μὴ καίρια. καὶ ὅτι ἐκ τοῦ δέρω μὲν καὶ τὸ δέρτρον, ὥς περ καὶ τὸ δέρμα.
πολλὴ δὲ ἐν ἀμφοῖν ἡ κατὰ σημασίαν διαφορὰ, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δηλοῦται. (Vers. 118.)
Πυμάτη δὲ ἄντυξ τὸ δέρμα πρὸς διαστολὴν τῶν λοιπῶν κύκλων, εἰς οὓς ἀναλυόμενον δύναται τὸ τῆς
ἀσπίδος ἐπίπεδον τέμνεσθαι. συνακτέον δ' ἐντεῦθεν καὶ ὡς οὐ μόνον ἅρματος ἄντυξ ἐστὶν, εἴ γε καὶ
ἀσπίδος λέγεται. ἡ μεταφορὰ δὲ καὶ οὐρανοῦ ἄντυγα ἐγνώρισεν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἐξ ἀντύγων οὐρανίων.
Τὸ δὲ, πυμάτη θέεν, ἀντὶ τοῦ περιέθεεν ἀστείως ὡς ἀπὸ καμπτῆρος θεωρικοῦ ἐῤῥέθη ἐπὶ σχήματος
κυκλοτεροῦς. καὶ ἔστι πως τοῦτο χρήσιμον εἰς τὸ καὶ τὴν ἴτυν ἐτυμολογεῖν ἀπὸ τοῦ ἰέναι, διὰ τὸ καὶ
τὸ θέειν καὶ τὸ ἰέναι, ὥς περ δὴ καὶ τὸ φέρεσθαι, ἀφ' οὗ ἡ περιφέρεια, καὶ τὸ ἄγειν δὲ, ἀφ' οὗ τὸ
περιηγὲς, ὁμογενῶς ἔχειν ἀλλήλοις. Ὀμφαλόεσσα δὲ καὶ νῦν ἀσπὶς ἡ ἔχουσα μέσον αὐτῆς ὀμφαλὸν,
ὅς ἐστι κάλλος ὑπερανεστηκὸς ἐπίθετον συγκεκροτημένον ἔκ τινος ὕλης στερεᾶς, *ἐν ἀσπίσι μὲν χαλκῆς
ἢ ἀργυρᾶς ἢ καὶ χρυσῆς, ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἀπό τινος ἑτεροίας. ἐν βιβλίοις γοῦν καὶ ἐξ ἐλέφαντος ἀπέ-
χρησεν ὕλη πρὸς κόσμον ὀμφαλόεντα. (Vers. 119. sqq.) Ὅτι τὸν ἄγριον αἰχμητὴν Ἕκτορα τῆς μάχης
ἀποστήσας, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη, ὁ ποιητὴς καὶ οὕτω μονάσας καὶ θείου τούτου προσώπου τὴν
φύλοπιν ἀνίησι τὸ τοῦ πολέμου ἀκμαῖον καὶ ἀναπαύει τὸν ἀκροατὴν, μεταπεσὼν ἐκ τῶν ἐναγωνίων εἰς
γλυκύτητα ἱστορικῆς ὑπτιάσεως. καὶ τὸν Λύκιον Γλαῦκον εὑρὼν λαβὴν λόγου καὶ αὐτὸν ἐπεισοδιάσας
πολλὰ δι' αὐ*τοῦ θαυμάσια τῇ ποιήσει παρεμβάλλει οἷον μύθους, ἐξ ὧν τὸ τῆς ἀλληγορίας ἀνακύ-
πτει καλὸν, ἱστορίας, γενεαλογίας, γνωμολογίας, ἔθη παλαιὰ, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα, δι' ὧν τό τε
μονοειδὲς τῆς γραφῆς ἐξαιρεῖ τῆς ποιήσεως καὶ πολυμαθῆ ποιεῖ τὸν ἀκροατήν. (Vers. 120.) Ὅτι

μονομαχικὸν τὸ, ἐς μέσον ἀμφοτέρων συνίτην μεμαῶτε μάχεσθαι. περὶ Γλαύκου δὲ καὶ Διομήδους
ὁ λόγος. ἀμφοτέρους δὲ λέγει τὸν Ἀχαικὸν στρατὸν καὶ τὸν Τρωικόν. Ὅτι πρὸς τὸν ἐξαίφνης ἐκ μὴ
δοκοῦντος τινὸς θρασυνόμενον εἰς ἔριν κατὰ τῶν εἶναί τι δοκούν*των καλῶς ἂν ἐρεῖ τις τὸ τοῦ Διομήδους
πρὸς Γλαῦκον· τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων; οὐ μὲν γάρ ποτ' ὄπωπα μάχῃ ἐνὶ κυδια-
νείρῃ τὸ πρίν. ἀτὰρ μὲν νῦν γε πολὺ προβέβηκας ἁπάντων σῷ θάρσει, ὅτ' ἐμὸν δολιχόσκιον ἔγχος ἔμει-
484 νας· ὃ διασαφητικόν ἐστι τοῦ κατὰ τὸν Γλαῦκον θάρσους, εἴ περ ὑπέμεινεν ἀντιστῆναι τῷ τηλικούτῳ Διο-
μήδει. (Vers. 123.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, κατὰ θνητῶν ἀνθρώπων, ἢ περισσὴν ἔχει τὴν κατὰ πρόθεσιν
ἢ ἀντὶ τῆς ἀπὸ κεῖται. ἐν πολλοῖς γὰρ λαμβάνονται προθέσεις ἀντὶ προθέσεων. (Vers. 127.) Ὅτι
Διο*μήδης τοὺς τὸ αὐτοῦ ἔγχος ὑπομένοντας δυστήνων πατέρων παῖδας λέγει, τουτέστιν υἱοὺς πατέρων
δυστυχῶν, οἳ ταχὺ ἄπαιδες γίνονται. φησὶ γάρ· δυστήνων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσι, ταὐτὸν
δ' ἂν εἴη εἰπεῖν, ἐμὸν ἔγχος μένουσιν, ἃ καὶ πᾶς ἄλλος ἂν εἴπῃ κατὰ ταπεινο*τέρων ἀντιπάλων θρα- 629
συνόμενος. καὶ ἔστιν ἰδοὺ τὸ ἀντιᾶν λαμβανόμενον καὶ ἐπὶ τοῦ συναντᾶν. δῆλον δὲ ὅτι λέγεται καὶ ἐπὶ
τοῦ ἀπολαύειν, ὡς τὸ, ἀντιόων ἑκατόμβης, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπιμελείας ἀξιοῦν, ὡς τὸ, ἐμὸν λέχος ἀντιόω-
σαν. (Vers. 128.) Ὅτι εὐσέβειαν διδάσκει ὁ Διομήδης, πρὸς Γλαῦκον εἰπὼν τὸ, εἰ δέ τις ἀθανάτων
γε κατ' οὐρανοῦ εἰλήλουθας, ἤγουν κατῆλθες οὐρανοῦ, οὐκ ἂν ἔγωγε θεῷ ἐπουρανίῳ μαχοίμην. καὶ
ἔστι τὸ, θεῷ μάχεσθαι, διάλυσις Ἰωνικὴ τοῦ θεομαχεῖν. εἶτα δεικνὺς ὁ ἥρως κακὸν εἶναι τὸ θεομα-
χεῖν ἐπιχειρεῖ προσωπικῶς ἐκ τοῦ ῥηθησομένου Λυκούργου, δι' οὗ φανεῖται κακῶς ἀπαλλάσσειν τοὺς
θεομάχους. Καὶ ὅρα ὡς ἀπὸ τῆς ἄρτι ὁ Διομήδης οὐκ ἔχει ἀκούειν ἐκ τῆς φωσφόρου Ἀθηνᾶς τὸ,
ἀχλὺν αὖ τοι ἀπ' ὀφθαλμῶν ἕλον· ἤδη γὰρ ἀχλύεται ἀμφιβάλλων μή ποτε θεὸς οὐρανόθεν εἴη ὁ Γλαῦ-
κος. ἐναργείας δὲ πάντως θείας δηλωτικὸν τὸ, εἴ τις ἀθάνατος οὐρανόθεν ἤλθες, ἣν δὴ ἐνάργειαν
καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ ὡς εἰωθυῖαν γίνεσθαι, ὅπου τοῦ Ὀδυσσέως περιυβριζομένου εὐλαβεῖταί τις τῶν
μνηστήρων μή ποτε θεὸς Ὀλύμπιός *ἐστιν ὁ τὰς ὕβρεις πάσχων, ἐλθὼν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ κατὰ τοὺς
μνηστῆρας ἤθους ἀποπειρώμενος. (Vers. 130.) Ὅτι λέγων ἐνταῦθα διὰ τοῦ Διομήδους ὁ ποιητὴς,
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς κρατερὸς Λυκόοργος δὴν ἦν, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολὺ ἔζη, ἐπίῤῥημα συντάσ-
σει τὸ δὴν μετὰ ῥήματος ὑπαρκτικοῦ, καὶ οὕτως ἐμφαίνει δυνατὸν εἶναι καὶ ἐν τῷ, ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων
ἦν, νοεῖσθαι τὸ ἀκέων ἀντὶ ἐπιῤῥήματος, κἂν πολλοῖς ἀπαρέσκῃ. τοιοῦτον δέ ἐστι καὶ τὸ, τόφρα δὲ
κουρήτεσσι κακῶς ἦν. Σκοπητέον δὲ ὅτι τὸ Λυκόοργος ἐντελές ἐστι τοῦ Λυκοῦργος, οὐ μὴν τὸ Λυκόερ-
γος. λύκου γὰρ ὀργὴν μὲν ἔστιν εἰπεῖν, ἔργον δὲ οὔ· ἐπὶ γὰρ ἀνθρώπων μόνων κυριολεκτεῖται τὸ ἔργον.
Ἰστέον δὲ ὅτι μεμνήσεται καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς Λυκούργου τινὸς ὁ ποιητὴς, γενναίου ἀνδρός. ὃν δὲ νῦν
λέγει, Δρύαντος ἦν υἱὸς Ἠδωνὸς, ἤγουν περί που τὰ κατὰ Θρᾴκην βασιλεύων, θεομαχεῖν δεινὸς, κρα-
τερὸς, θεοῖς ἐπουρανίοις ἐρίζων, ἀνδροφόνος. διὸ δυστυχήσας καὶ ἀφῃρέθη τῶν ὀφθαλμῶν πρὸς Διός·
τυφλὸν γὰρ, φησιν, αὐτὸν ἔθηκε, καὶ οὐδὲ ἐπὶ πολὺ ἐβίω. (Vers. 136.) Λέγεται δὲ αὐτὸς διώκειν
μικρὸν ἔτι ὄντα τὸν Διόνυσον καὶ τὰς ὀργιαζούσας αὐτῷ τιθήνας, παύσασθαι δὲ τοῦτο ποιῶν, ὅτε
φοβηθέντα τὸν Διόνυσον ἡ Νηρηὶς Θέτις καθυπεδέξατο κόλπῳ, οἷα δὴ* λαδὴ ἁπαλόν τινα παῖδα· τοὺς
τοιούτους γὰρ ἔστι κόλπῳ δέχεσθαι. δηλοῖ δὲ ὁ τοιοῦτος μῦθος καθ' ἱστορίαν θεραπευόμενος, ὅτι
ὁ ῥηθεὶς Λυκοῦργος κηδόμενος τῶν ὑπὸ χεῖρα κακῶς πασχόντων ὑπὸ τῆς τοῦ ἀκράτου πλησμονῆς, ὅτε
πρῶτον οἴνου χρῆσις παρ' αὐτοῖς ἐπεπόλασε, τάς τε ἀμπέλους ἐξέσπα, αἳ δὴ Βάκχαι λέγονται καὶ
τιθῆναι ἤτοι τροφοὶ Διονύσου, τουτέστιν οἴνου, καὶ ὀπαδοὶ, καὶ τοὺς μεθύοντας ἐκόλαζε, καὶ τὰς
αὐτῶν συνόδους ἐσκέδαζε, καὶ τὸν οἶνον οὐκ εἴα ἐπιχωριάζειν, ὕστερον δὲ ἀφῆκε τὴν σπουδὴν ταύτην,
ὁπηνίκα ἡ τοῦ οἴνου ἐπενοήθη μεθ' ὕδατος κρᾶσις, ἣν αἰνίττεται ἡ τοῦ Διονύσου ῥίψις κατὰ τοῦ ὕδα-
τος, ὅ περ ὕδωρ δηλοῦται διὰ Θέτιδος ὑγροβίου δαίμονος, κἀντεῦθεν ἐπαύσαντο οἱ ἐγχώριοι τῆς τε
ἀκρατοποσίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς κακῶν. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸν Διόνυσον μαινόμενον εἶπεν ὁ ποιητής,
καθὰ καὶ τὸν Ἄρην, ἤτοι μανιοποιόν. μεμήνασι γάρ πως οἱ μεθύοντες, ὡς καὶ οἱ κατὰ μάχην ἐναγώ-
νιοι. ὅθεν τούτους μὲν ἀρειμανίους φαμὲν, τοὺς δὲ μεθύσους οἰνομανεῖς, ἐπεὶ καὶ τὸν Διόνυσον μαι-
νόλην, καὶ Μαινάδας τὰς ὀπαδοὺς αὐτοῦ, καθὰ καὶ Βάκχας, ἐπεὶ ἐκεῖνος Βάκχος ἀπὸ τοῦ βάζω βέ-
βαχα, πλεονάσαντος τοῦ κ̄ διὰ τραχυφωνίαν καιρίαν, *ὃ δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ Ἴακχος γίνεται, οὗ ἡ ἀρχὴ

τὸ ἰάχω ῥῆμα. αἱ δὲ ῥηθεῖσαι καὶ Ληνίδες λέγονται διὰ τὸν ὑποδεκτικὸν ληνὸν τοῦ οἴνου, ὃν αὐταὶ
τρέφουσι. (Vers. 132.) Φράζει δὲ περὶ τῶν κατὰ Λυκοῦργον Ὅμηρος οὕτω· ὅς ποτε μαινομένοιο
Διωνύσσοιο τιθήνας σεῦεν, ὅ ἐστιν ἐκίνει, ἐδίωκε, κατ' ἠγάθεον Νυσσήιον. αἱ δ' ἅμα πᾶσαι θύσθλα
χαμαὶ κατέχευαν, ἤγουν ῥᾷον καὶ ταχὺ κατέῤῥιψαν, ὑπ' ἀνδροφόνοιο Λυκούργου θεινόμεναι βου-
πλῆγι, Διόνυσος δὲ φοβηθεὶς δύσεθ' ἁλὸς κατὰ κῦμα, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ δειδιότα, καὶ ἑξῆς
ὡς μετ' ὀλίγα γραφήσεται. εἶτα λέγει καὶ ὡς ὀδύσαντο αὐτῷ θεοὶ ῥεῖα ζώοντες, καὶ ὡς ἐτυφλώθη, οὐδ'
ἄρ ἔτι δὴν ἦν, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπεί, φησιν, ἀθανάτοισιν ἀπήχθετο πᾶσι. (Vers. 135.) Τὸ δὲ Διόνυσος
ἐνταῦθα πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ μεγάλου τοῦ ω̃ γράφουσιν, οὐ δι' ἀνάγκην μέτρου κατά τινας,
δύναται γὰρ καὶ μικρὸν ὂν διὰ τῆς ὀξείας ἐκτείνεσθαι, ἀλλὰ κατά τινα διάλεκτον. Ὅτι δὲ ὁ μυθικὸς
Διόνυσος εἰς οἶνον ἀλληγορεῖται, καὶ ὅτι καθ' ἱστορίαν δοτὴρ οἴνου ἢ ἐφευρετὴς λέγεται, καὶ ὅτι διά-
φοροι Διόνυσοι, ἀλλαχόθεν ἔστι γνῶναι. Ἡρόδοτος δὲ λέγει καὶ ὅτι Ὄσιρις καθ' Ἑλλάδα γλῶσσαν
ὁ Διόνυσος. Ὅρα δὲ καὶ ὡς πιθανολογῶν Ὅμη*ρος τὴν τοῦ Διονύσου κατὰ θαλάσσης φυγὴν οὐ μόνον
φοβηθῆναι, τουτέστι φυγεῖν, αὐτὸν εἶπεν, ἀλλὰ καὶ δεδιότα ἔφη· καὶ ὅτι κρατερὸς αὐτὸν ἔχε τρόμος
ἀνδρὸς ὁμοκλῇ· ἐξ ὧν λαβόντες οἱ μεθ' Ὅμηρον δειλόν τε τὸν Διόνυσον πλάττουσι καὶ θηλυστολοῦντα,
ὅθεν καὶ διοννὺς παρ' αὐτοῖς ἡ γυναικεία καὶ θῆλυς ἐσθὴς ἢ ἄλλο τι. (Vers. 133.) Νυσσήιον δὲ ἐν-
ταῦθα ὄρος τι Θρᾴκης, ὃ καὶ Νύσσα λέγεται, ἀφ' ἧς ὁ Διόνυσος ὠνομᾶσθαι δοκεῖ, περὶ ἣν ὁ δηλω- 485
θεὶς Λυκοῦργος ἔσευε τὰς Βάκχας. δηλοῖ δὲ τὸ Νυσσήιον περιεκτικῷ λόγῳ διατριβήν τινα οὐ Νύσσης,
ἀλλὰ Διονύσου, κατὰ τὸ Νύσσια, ὅ πέρ ἐστι Διονυσιακά. καί πως ἔοικε πρὸς τὸ Ποσειδήιον, ὃ σημαίνει
Ποσειδῶνος διατριβήν. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι Νύσσαι κατὰ τὰς ἱστορίας, αἱ μὲν ὄρη, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ καὶ Ἀρα-
βίᾳ καὶ Ἰνδικῇ καὶ Λιβύῃ, ἡ δέ τις καὶ νῆσος ἐν τῷ Καυκασίῳ ὄρει καὶ τῷ ποταμῷ Νείλῳ. Ἠγάθεον δέ,
τουτέστιν ἀγαστὸν ἢ ἄγαν θεῖον, τὸ ῥηθὲν ὄρος ὁ ποιητὴς λέγει διὰ τὰς ὡς εἰκὸς ἐν αὐτῷ τελουμένας
τῷ Διονύσῳ θυσίας. ὅθεν δὲ παρῆκται τὸ ἠγάθεον, ἐκεῖθεν πάντως καὶ τὸ ἀγαθόν. (Vers. 134.)
Θύσθλα δὲ ἢ τελεστικά τινα θύματα, οἷα καὶ χέεσθαι, ἢ ῥάβδοι τινὲς, ἐν οἷς καὶ νάρθηκες φορή-
ματα Διονυσιακὰ, ἢ κλάδοι *τινὲς, ὁποῖοι καὶ οἱ περὶ τὸν Διόνυσον Βακχικοὶ θύρσοι οἱ βαρυτονού-
μενοι· οἱ γάρ τοι ὀξυνόμενοι θυρσοὶ γαμικὰ δηλοῦσι στέμματα. (Vers. 135.) Βουπλὴξ δὲ βούκεν-
τρον ἢ πέλεκυς βοὸς ἀναιρετικὸς ἢ μάστιξ γινομένη ἀπὸ τμήματος βύρσης. ὀξύνεται δὲ κανόνι τοιούτῳ·
τὰ κατὰ παρακείμενον συντεθειμένα ὀνόματα εἰς ης ἢ εἰς ξ λήγοντα ὀξύνονται, κἂν μίαν φυλάττῃ τοῦ
ῥήματος συλλαβὴν, οἷον ἀδμὴς, ἀβλὴς, ἡμιθνὴς, κυαμοτρὼξ, βουπλὴξ, σεσημείωται τὸ ὕσπληξ. ἐν
δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηται καὶ ὀρθοπλὴξ ἵππος, ὁ ὀρθὸς αἰρόμενος καὶ πλήσσων. προφέρεται δὲ καὶ
ἀκανθοπλὴξ καὶ νωτοπλὴξ καὶ οἰστροπλὴξ, ὡς τὸ, τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης, καὶ μεθυ-
πλὴξ, ὡς Καλλίμαχος, τοῦ μεθυπλῆγος φροίμιον Ἀντιλόχου. περίεργον οὖν, φασὶ, λέγειν ὅτι τὰ μὲν
δραστικὰ ὀξυτονεῖται, τὰ δὲ παθητικὰ βαρύνεται. πάντα γὰρ οἱ Ἀττικοὶ ὀξύνουσι δίχα τοῦ ὕσπληξ.
(Vers. 136.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ δειδιότα, κρατερὸς γὰρ ἔχε τρόμος ἀνδρὸς
ὁμοκλῇ, παρῳδηθήσεταί ποτε ἐπὶ ἀνδρὶ περιποιηθέντι ὑπό τινος ἐν καιρῷ φόβου. (Vers. 139.) Ὅρα δὲ
καὶ ὅτι τὸ, δὴν ἦν, δὶς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται· καὶ ὅτι ἔχθους ἀεὶ αἴτιον ἡ φαύλη ἔρις. ὁ γοῦν ἀθανάτοις
ἐρίζων ἀπήχθε*το οὐ τισὶν ἀλλὰ πᾶσιν αὐτοῖς. (Vers. 138.) Τοῦ δὲ ὀδύσσω ῥήματος πολλαχοῦ
ἡ χρῆσις, ἐξ οὗ καθ' Ὅμηρον καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, Θέτις δ' ὑπεδέξατο κόλπῳ,
ἡ κατὰ τὸν μῦθον δηλαδὴ θαλασσία δαίμων, ἔφασάν τινες αἴνιγμα εἶναι τοῦ χρησιμεύειν τὸ ἐκ θαλάτ-
της ὕδωρ εἰς τὸ περισώζειν οἶνον, ὃ καὶ δεδοκίμασται μὴ ψευδὲς ὄν. (Vers. 141.) Ὅτι εὐλαβοῦς ἤθους
παρῳδηθὲν ἐξ Ὁμήρου τὸ, οὐδ' ἂν ἐγὼ μάκαρι τῷ δεΐνι ἐθέλοιμι μάχεσθαι. (Vers. 143.) Ὅτι πηγὴ
630 τοῖς ἀρχαίοις ὁ ποιητὴς οὐ σπου*δαίων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἐν ἀστεΐσμασι. τὸ γοῦν, ἆσσον ἴθ', ὥς
κεν θᾶσσον ὀλέθρου πείραθ' ἵκηαι, ὅ φησι πρὸς Γλαῦκον ὁ Διομήδης, εἴρηκέ τις παλαιὸς ἀστεϊζό-
μενος ἐπὶ σκώμματι πόλεως Ἀσιανῆς, καλουμένης μὲν Ἄσσου, ἐν τόπῳ δὲ κειμένης ὑψηλοκρήμνῳ,
ἔνθα δυσχερὲς καὶ ἐπικίνδυνον ἦν ἀνελθεῖν, οἱονεὶ παίζων ἐκεῖνος ὁ παλαιὸς, ὅτι, εἰ βούλει θᾶσσον
θανεῖν, εἰς τὴν Ἄσσον πόλιν ἐλθέ. ὡσαύτως δὲ καὶ μετ' ὀλίγα κείμενον τὸ, οἵη περ φύλλων γενεὴ,
τοίηδε καὶ ἀνδρῶν, ἐπί τινας μετήνεγκεν ὁ αὐτὸς δυσπροσώπτως ἔχοντας καὶ τὴν ὄψιν χλωροὺς ἐκ

νόσου καὶ φύλλοις δι᾿ αὐτὸ τοῦτο ἐοικότας, σκώπτων ὡς ἡ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων γενεὰ φύλλων ἔοικε γενεᾷ. εἰ δέ τις καὶ ἐπὶ ἀστατούντων τινῶν καὶ κούφων καὶ εὐμεταφόρων ἐρεῖ το, οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἡ τῶν δεῖνα, εὖ πάντως ἀστεΐσεται καὶ αὐτός. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (Vers. 142.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ὅλον Ὁμηρικὸν ἔπος, τὸ, εἰ δέ τις ἐσσὶ βροτῶν, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσιν, ἆσσον ἴθ᾿, ὥς κε θᾶσσον ὀλέθρου πείρατα ἵκηαι, εἴποι ἂν ἀριστεὺς προκαλούμενος ἄνδρα εἰς μονομαχίαν, ὃν οὐ πάνυ γενναῖον λογί*ζεται. Τὸ δὲ, οἳ ἀρούρης καρπὸν ἔδουσι, πρὸς διαστολὴν εἶπε τῶν ἀπολελυμένων σώματος ἡρώων, οἳ κἂν βροτοὶ λέγοιντο, ἀλλ᾿ οὐ καρποφαγοῦσι. Τὸ δὲ ἀρούρης καρπὸν ἔδειν περίφρασίς ἐστι τοῦ σῖτον ἔδειν, ὅ περ καὶ ἐν Ἰλιάδι κεῖται, καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ πολλαχοῦ. ἡ δὲ τοιαύτη ἄρουρα, ἧς ἔδουσί τινες τὸν καρπὸν, ὀρθῶς ἂν καὶ ζείδωρος λέγοιτο. δοκεῖ δὲ τὸ καρπὸν ἀρούρης ἔδειν διαστέλλειν τε τὸν τοιοῦτον καρπὸν τοῦ ἐξ ἀγρίας γῆς, ὃς θηρία διοικεῖ, καὶ σεμνολογεῖν τὸν γεωργικὸν ἄνθρωπον κατά τι ἐξαίρετον, ὡς διενηνοχότα τῶν μὴ ἀροῦν θελόντων ἀλλὰ ζῆν ἀγρίως. (Vers. 143.) Ὅρα δὲ ἐνταῦθα καὶ τὴν Ὁμηρικὴν ταχεῖαν παρίσωσιν ἐν τῷ, ἆσσον ἴθι, ὅπως θᾶσσον ἀπέλθῃς, ἣ τις ἐὰν μεταπέσῃ, ποιεῖ καὶ ἐπαναστροφήν. εἰ γάρ τις τυχὸν εἴπῃ, θᾶσσον ἆσσον ἴθι, ἐπαναστροφὴ τὸ σχῆμα ἐστί. Γίνεται δὲ τὸ ἆσσον ἀπὸ τοῦ ἐγγὺς ἐγγίων, οὗ τὸ οὐδέτερον ἔγγιον, καὶ ἐξ αὐτοῦ δευτέρα παραγωγὴ συγκριτικὴ ἔσσον, καὶ κατὰ τροπὴν, ἄσσον, ὅ ἐστιν ἔγγιον ἤτοι πλησίον. οὕτω δὲ καὶ ταχὺς ταχίων τάσσων καὶ θάσσων πρὸς διαστολὴν τῆς τάσσων μετοχῆς, καὶ τὸ οὐδέτερον, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπίῤῥημα, θάσσον. ὁμοίως καὶ μακρὸς μακρίων μάσσον, καὶ βραδὺς βραδίων βράσσον, καὶ παχὺς πα*χίων πάσσον, καὶ ἐλαχὺς, ἢ κατὰ Καλλίμαχον ἐλαχὸς, ἐλαχίων ἐλάσσον, οἷς ἀναλογίας δίκην συνεξακολουθῆσαν καὶ τὸ ἔσσον κατὰ τροπὴν τῆς ἀρχούσης γέγονεν ἄσσον. ὡς δὲ πολλὰς λέξεις καινοτομεῖ καὶ ἡ συνεξακολούθησις, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ υἱάσι· τοῦτο γὰρ υἱέσιν ὀφεῖλον εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ υἱεὺς υἱέος, ὅμως συνεξέδραμε τοῖς συγγενικοῖς τῷ πατράσι καὶ μητράσιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ πάτερ, ὀφεῖλον ὀξύνεσθαι κατὰ τὴν οἰκείαν εὐθεῖαν, βαρυτονεῖται διὰ τὰ οἰκεῖα συγγενικὰ τὸ μῆτερ καὶ θύγατερ. καὶ τὸ σῶτερ δὲ ἡ πρὸς τὸ πάτερ συνεκδρομὴ ἐβάρυνε. καθ᾿ ὅμοιον δὲ λόγον καὶ τὸ χωρὶς ἐπίῤῥημα ὀξυνόμενον ὡς τὸ λικριφὶς ὅμως εὕρηται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ σ̄ χῶρι λεγόμενον βαρυτόνως καθ᾿ ὁμοιότητα τοῦ αὐτόθι καὶ ὅθι καὶ τῶν ὁμοίων. ἴσως οὖν καὶ τὸ οὕτως ἐπίῤῥημα ἐξῶσε τὸ σ̄ πρὸς ὁμοιότητα οἷον ἀναλογικὴν τοῦ ἰὼ καὶ ἐπισχερὼ καὶ τῶν ὁμοίων ἐπιῤῥημάτων, εἰ καὶ μὴ τονοῦται ὁμοίως ἐκείνοις. καὶ μὴν εἰ καὶ
486 ἐνταῦθα τὴν φυσικὴν ἐτήρησε βαρυτόνησιν, ἀλλ᾿ ἐν ἑτέρᾳ συνδρομῇ περιεκλάσθη εἰς περίσπασιν. Δωριεῖς γὰρ κατὰ τὸ καλῶς, σοφῶς, δυνατῶς, φασὶ καὶ οὑτῶς, οἷον, πιαίνεται ὁ στάχυς οὑτῶς. *(Vers. 145.) Ὅτι γνώμη ἐστὶν ἐνδεικτικὴ τῆς ἀνθρωπίνης εὐτελείας τὸ, ὦ δεῖνα μεγάθυμε, τιὴ, τουτέστι διὰ τί, γενεὴν ἐρεείνεις; οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν. φύλλα τὰ μέν τ᾿ ἄνεμος χαμάδις χέει, ἄλλα δέ θ᾿ ὕλη τηλεθόωσα φύει, ἔαρος δ᾿ ἐπιγίνεται ὥρῃ· ὡς ἀνδρῶν γενεὴ ἡ μὲν φύει ἠδ᾿ ἀπολήγει, τουτέστι καὶ φύει καὶ ἀπολήγει, ἢ καὶ ἄλλως, αὕτη μὲν φύει, ἐκείνη δὲ ἀπολήγει. καὶ λέγει μὲν καλῶς ο ποιητικὸς Γλαῦκος φύλλοις τὰ καθ᾿ ἡμᾶς εἰκάζων, ἃ νῦν μὲν ἦρται *ἄνω καὶ μετέωρα σαλεύει, μικρὸν δ᾿ ὕστερον ἔραζε πίπτει. νικᾷ δὲ μᾶλλον ὁ ὡς ἄνθος ἀγροῦ θάλλειν γνωματεύων τὰ ἡμέτερα. (Vers. 146. sqq.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τετράκις ἐνταῦθα κεῖται τὸ γενεὴ, ἐπιμένοντος τοῦ ποιητοῦ συνήθως διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον. Φύλλων δὲ γενεὴ περιφραστικῶς νοεῖται ἀντὶ τοῦ φύλλα πληθυντικῶς, οὐ δευτέρου ὀνόματος. διὸ καὶ ἡ ἐπανάληψις καινοπρεπέστερον, καὶ ὥς τινές φασι, σολοικοφανῶς, οὐχ᾿ ὁμοιοπτώτως ἐκφέρεται κατὰ πληθυντικὴν γενικὴν, ἀλλὰ κατὰ εὐθεῖαν πληθυντικήν· φησὶ γὰρ, (Vers. 117.) φύλλα τὰ μὲν ἄ*νεμος χαμαὶ χέει, οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν τὸ, φύλλων γενεὴ, ποιησάμενος τὴν ἐπανάληψιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοητὸν, ἤγουν πρὸς τὰ φύλλα τὰ νοούμενα ἀντὶ τῆς τῶν φύλλων γενεῆς. φύλλων γὰρ γενεὴ περιφραστικῶς καὶ φύλλα ταὐτόν εἰσι τῷ ἀριθμῷ διὰ τὴν τῆς ἐννοίας ταὐτότητα. Ὅτι δὲ πολλαχῶς ἡ γενεὰ, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. δῆλον δὲ ὅτι οὐκ ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων λέγεται, εἴ γε καὶ ἵππων ἔφη γενεὰν ἐν τοῖς πρὸ τούτου, καὶ νῦν δὲ φύλλων λέγει γενεάν. φύλλοις δὲ τὴν τῶν ἀνθρώπων εἰκάζει γενεὰν, καὶ πᾶσι μὲν ἴσως, μάλιστα δὲ τοῖς τῶν ἀειθαλῶν, ὧν ἔτι προσισχομένων τῷ δένδρῳ ἄλλα νέα ἐν ὥρῃ ἔαρος καὶ ὅ φασι καθ᾿ ὥραν φύεται. ὅ περ

Ὅμηρός φησιν ἐπιγίνεται, *ἀφ᾽ οὗ ῥήματος καὶ ὁ ἐπίγονος παράγεται, ὅ ἐστιν ἀπόγονος. οὕτω γὰρ καὶ γονέων οὐ πάντων ἐπιλειπόντων, ἀλλά τινων ἔτι παραμενόντων, οἱ ἐπίγονοι γίνονται κατὰ τὴν τῶν ἀειθαλῶν ὁμοιότητα, ἣν ὑποδηλοῖ καὶ τὸ ὕλη τηλεθόωσα, ὅ ἐστι θαλέθουσα, ἤτοι θάλλουσα, ὃ δὴ μάλιστα τῶν ἀειθαλῶν ἐστίν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα σύντομα πάρισα ἐν τῷ χέει καὶ φύει, καὶ αὖθις,
631 φύει καὶ ἀπολήγει, καὶ ὅπως προτάξας τὸ χέει τοῦ φύει μετ᾽ ὀλίγα πρῶτον τίθησι τὸ φύει, *εἶτα τὸ λήγει, ὡς ἀδιάφορον ὂν οὕτως ἢ ἐκείνως εἰπεῖν, καὶ ὅτι τοῦ μὲν φύειν οὐκ ἔσχε καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν, τὸ δὲ χέειν εἰς τὸ ἀπολήγειν μετέλαβε κατὰ τρόπον πολυωνυμίας. (Vers. 147.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, κἂν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον πρέπειν φύλλοις ἐθέλωσι τὸ ῥέειν, ὅθεν καὶ τὸ φυλλοροεῖν συντιθέασιν, ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς τὸ χέειν προκρίνει ὡς λειότερον καὶ διὰ τοῦτο οἰκειότερον. διὸ καὶ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον φυλλοχόον μῆνα φασὶ, καθ᾽ ὃν τὰ φύλλα εἰς γῆν χέονται. (Vers. 148.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι παρατετηρημένως εἶπε τὸ ἄνεμος χέει· ἀθρόα γὰρ φύλλων χύσις ὑπὸ ἀνέμου πνοῆς γίνεται· καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ, ἔαρος ἐπιγίνεται ὥρη, ἐντελῶς εἴρηται, ἐν δὲ τῷ, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθεα γίνεται ὥρῃ, λείπει τὸ ἔαρος. (Vers. 145.) Τὸ δὲ τιὴ ὡς Ἀττικῶς ἔχει τὴν διὰ τοῦ η ἐπέκτασιν, καθὰ καὶ τὸ ἐπειὴ, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. ὡμοίωται δὲ τούτοις καὶ τὸ ὠὴ γενόμενον ἐκ τοῦ ὦ. Ὅτι δὲ τὸ τίη, ὃ κεῖται καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ, παροξύνουσιν οἱ παλαιοὶ τεχνικοὶ, καὶ ὅτι τὸ ἐπειῆ περισπῶσιν, ἐν τοῖς εἰς τὴν ἄλφα ῥαψῳδίαν δεδήλωται. (Vers. 150.) Ὅτι θαῤῥῶν ἂν εἴπῃ ποτὲ ἔκ ποθεν ἀνακρί- 487
σεως ὁ *εὐγενὴς τὸ, εἰ δ᾽ ἐθέλεις καὶ ταῦτα δαήμεναι, ὄφρ᾽ εὖ εἰδῇς ἡμετέρην γενεὴν, πολλοὶ δέ μιν ἄνδρες ἴσασιν. ἔστι δὲ ἐνταῦθα τὸ δὲ ἀντὶ τοῦ δὴ, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, ἔνθα δὲ Σίσυφος, ὃ παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον ἐνθάδε λέγεται. (Vers. 152.) Ὅτι σαφῶς καὶ νῦν κατὰ σχῆμα σύνηθες ἀφηγούμενος διὰ τοῦ Γλαύκου ὁ ποιητής φησιν· ἔστι πόλις Ἐφύρη, μυχῷ Ἄργεος ἱπποβότοιο. ἔνθα δὲ Σίσυφος ἔσκε, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ἔστι φυσικὴ καὶ ἁπλῆ καὶ τοῦ διηγήματος τούτου ἡ καθ᾽ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα εἰσβολή. Ὅτι δὲ καὶ ἄλλαι εἰσὶν Ἔφυραι, δηλοῦται μὲν καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, εἴρηται δὲ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. Ἄργος δὲ καὶ ὧδε ἡ Πελοπόννησος, οὗ ἡ Κόρινθος ἐν μυχῷ, τουτέστιν ἔνδον, οὐ μὴν ἐν μυχαιτάτῳ καὶ ἐνδοτάτῳ, τοῦτο γὰρ ψεῦδος ἁπλῶς οὕτω εἰπεῖν διὰ τὸ ἰσθμίαν εἶναι τὴν Κόρινθον, περὶ ἧς καὶ ἡ Βοιωτία δηλοῖ. ἥδοιτο δ᾽ ἂν, ὡς εἰκὸς, ὁ Διομήδης ἐνταῦθα, ὁ τὰ κατὰ Πελοπόννησον εὖ εἰδὼς, ἀκούων τοῦ ξένου Γλαύκου διδασκαλικῶς περιηγουμένου κατ᾽ ἦθος ἀφελὲς, ποῦ ἡ Κόρινθος. πλατὺ δ᾽ ἐνταῦθα τὸ τοῦ Γλαύκου ἀφήγημα καὶ ἡδὺ ὡς πολυειδὲς, δι᾽ οὗ, ὡς τὰ κατὰ μέρος δηλώσει, πολλὰ ἱστορεῖται, οἷον περὶ Σισύφου, οἷος καὶ ὅθεν ἦν καὶ τίνες οἱ ἐξ αὐτοῦ, περὶ τοῦ ἐγ*γόνου Βελλεροφόντου, τοῦ καὶ καλοῦ καὶ ἀνδρείου καὶ σώφρονος, εἰ καὶ ἄλλως καθ᾽ Ἡρακλῆν ἐδυσπράγει δεδμημένος ὑπὸ σκήπτρῳ τῷ τοῦ Προίτου, ἀνὴρ πολὺ φέρτερος ἐκείνου, περὶ τοῦ κατὰ τὴν δύσερων Ἄντειαν ἔρωτος καὶ ὡς ὑπ᾽ ἐκείνης ὁ καλὸς διεβλήθη ἀτυχησάσης οὗ κακῶς ἐπεθύμει, καὶ ὡς διὰ τοῦτο εἰς Λυκίαν ἀφωρίσθη φέρων τὸν καθ᾽ ἑαυτοῦ πίνακα τῷ τοῦ Προίτου πενθερῷ Ἰοβάτῃ, καὶ ὡς ἐκεῖ ἀριστεύσας κατὰ Χιμαίρας καὶ Σολύμων καὶ Ἀμαζόνων καὶ λοχιτῶν Λυκίων καὶ θαυμασθεὶς ἔγημεν ἀδελφὴν τῆς διαβόλου Ἀντείας, καὶ ὡς τέμενος γῆς ἔλαβε πρὸς τοῦ δήμου καλὸν, καὶ τίνας ἔτεκε, καὶ οἷον τέλος ἀπέβη αὐτῷ καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ, ὧν ἑνὸς υἱὸς ὁ Γλαῦκος ἦν. (Vers. 153.) Ὅτι ἐπαναλαμβάνει ὁ ποιητὴς ὥς περ πρὸ μικροῦ τὰ φύλλα διὰ σύστασιν καὶ διδασκαλίαν σαφῆ, οὕτω καὶ νῦν πρὸς θαῦμα τὸν Σίσυφον, δὶς ὀνομάσας αὐτὸν, οὐκ ἀνομοιοπτώτως μέντοι, ὡς ἐκεῖ τὸ φύλλα, ἀλλὰ κατὰ ὁμοιότητα πτώσεως, ὅς περ δὴ συνήθης τρόπος ἐστὶν ἐπαναλήψεως. καθόλου γὰρ ἡ ἐπανάληψις, εἰ μὴ καινοπρέπειαν ἔχει, συντρέχει τῇ φθασάσῃ λέξει κατὰ τὸ ἀπαράλλακτον. οἷον, ἔνθα Σίσυφος ἦν, Σίσυφος Αἰολίδης· καὶ, Αἰθίοπας μετεκίαθεν, Αἰθίοπας, *τοὶ διχθὰ δεδαίαται, ὃ δὴ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ὅπου καὶ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ὡς ἅπαξ ἐκεῖ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐπανέλαβεν Ὅμηρος, πολλάκις τοῦτο ποιήσας ἐν τῇ Ἰλιάδι. (Vers. 154.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Αἴολον τὸ κύριον, ἐξ οὗ Αἰολίδης Σίσυφος, βούλεται ἡ τέχνη τῶν διαφόρως τονουμένων λέξεων προπαροξύνεσθαι πρὸς διαφορὰν τοῦ αἰόλος ὁ ποικίλος· Αἴολος γάρ φησι τὸ κύριον. (Vers. 153.) Ὅτι ὁ Αἰολίδης Σίσυφος, ὁ τοῦ Λυκίου Γλαύκου πρόγονος, κέρδιστος ἦν ἀνδρῶν, ὅ ἐστιν ἐντρεχέστατος, συνετώτατος, ὡς ὁ Γλαῦκος φησί. μέση δὲ λέξις ἐστὶ τὸ κέρδιστος· οὐ γὰρ ἐθέλει βλασφημεῖν ὁ Γλαῦκος τὸν πρόγονον, κλεπτίστατον ἀληθῶς

ὄντα καὶ ὑπὲρ τὸν τοῦ Ὀδυσσέως πάππον Αὐτόλυκον, ὡς ἡ ἱστορία βούλεται, ὃς καὶ τὸν Θάνατον δεσμοῖς, ὡς ὁ μῦθος φησὶ, καρτεροῖς ἔδησεν ἐπιπεμφθέντα αὐτῷ, ὅτε τῷ Ἀσωπῷ ζητοῦντι τὴν θυγατέρα Αἴγιναν ἁρπαγῆναι αὐτὴν ὑπὸ Διὸς κατεμήνυσεν, ὁπηνίκα καὶ συνέβαινέ, φασι, μηδένα τῶν ἀνθρώπων θνήσκειν, ὡς τοῦ Θανάτου ἐν δεσμοῖς ὄντος, ἕως αὐτὸν ὁ Ἄρης ἔλυσεν. ἔοικε δὲ ὁ Σίσυφος εἰρηναίαν ἀρχὴν ἄρξαι καὶ τοῖς ὑπ᾽ αὐτὸν ἀκίνδυνον, διὸ καὶ δῆσαι τὸν Θάνατον λέγεται, ὁποίῳ δή τινι λόγῳ καὶ Ὦτος καὶ Ἐφιάλτης τὸν Ἄρην δῆσαι ᾄ*δονται, ἄχρις οὗ πάλιν τῆς εἰρήνης λυθείσης παρεισεφθάρη ὁ βροτολοιγός. τυχὸν δὲ καὶ ἀκεσώδυνα ἐξεῦρε τινὰ καὶ νόσων ἀντίπαλα, ὡς δοκεῖν καὶ οὕτω δῆσαι τὸν Θάνατον. Ὅτι δὲ σοφὸς ἦν, καὶ ἡ κλῆσις ὑπεμφαίνει. τὸ γὰρ Σίσυφος ταὐτὸν κατὰ τοὺς παλαιοὺς δύναται τῷ θεόσοφος, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται, σιοῦ μὲν τοῦ θεοῦ παρὰ Πελοποννησίοις καλουμένου, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς δηλοῖ, τοῦ δὲ σοφοῦ συφοῦ λεγομένου Αἰολικῶς, καθὰ καὶ τὸ ὄνομα ὄνυμα καὶ τὸ ἀσσότερον ἀσσύτερον καὶ ἀγορὰ ἄγυρις, ὅθεν καὶ ἡ ὁμήγυρις καὶ πανήγυρις, καὶ ταναόποδα ταναύποδα, καὶ ὄπτιος ὕπτιος. ὅσα δὲ καὶ θανὼν μυθεύεται δολιεύσασθαι Σίσυφος, καὶ ὡς ἐν Ἅιδου λίθον δι᾽ αὐτὰ κυλίει, καὶ ὡς ἐξ αὐτοῦ Σισυφεὺς παρὰ Λυκόφρονι ὁ σοφὸς ἀριθμητὴς, δῆλα ἐν ἄλλοις. τούτου υἱὸς Γλαῦκος ὁ παλαιός. οὗ ἀμύμων Βελλεροφόντης, ᾧ, φησὶ, θεοὶ κάλλος τε καὶ ἠνορέην ἐρατεινὴν ὤπασαν, ἅ περ σπανίως ἔστιν ἐφ᾽ ἑνὶ συνδεδραμηκότα ἰδεῖν. τούτῳ γυνὴ Προίτου ἐπεμήνατο δῖ᾽ Ἄντεια, ἤτοι κοινότερον εἰπεῖν καὶ μὴ Ἀττικῶς, ἐπεμάνη ἐν ὑπερβάλλοντι ἔρωτι, ὥστε κρυπταδίῃ φιλότητι μιγήμεναι. μανία γὰρ ὄντως καὶ ὁ τοιοῦτος ἔρως. ὡς δὲ τοῦτον οὐκ ἔπει*θεν ἀγαθὰ φρονέοντα, κατεψεύσατο αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα Προῖτον. ὁ δὲ, σεβασάμενος κτεῖναι αὐτὸν διὰ τὸ ὁμόστεγον, πέμπει Λυκίηνδε τῷ πενθερῷ. ἔδωκε δὲ σήματα λυγρὰ, γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά. καὶ τὰ ἑξῆς δὲ ἐκτίθεται σαφῶς Ὅμηρος, ἤγουν τὰ περὶ Χιμαίρας, τὰ περὶ Σολύμων τῶν περιᾳδομένων, τὰ περὶ Ἀμαζόνων, αἵ τότε τὴν Ἀσίαν κατέτρεχον, τὰ περὶ τῆς ὑποκαθημένης τῶν Λυκίων ἐνέδρας, καὶ ὡς γαμβρὸς καὶ αὐτὸς τῷ Ἰοβάτῃ κατὰ Προῖτον γέγονε δασαμένῳ τὴν βασιλείαν, καὶ ὡς τέμενος ἐδωρήθη γῆς αὐτῷ, καθὰ καὶ προεκτέθειται. (Vers. 156.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν μὲν τῷ, ἠνορέην ὤπασαν, ἡ λέξις τὸ ἔδωκαν σημαίνει. ἐν ἄλλοις δὲ ὀπάζειν τὸ κατόπιν διώκειν λέγεται. Ἐρατεινὴ δὲ ἠνορέη πρὸς διαστολὴν τῆς ἀνεράστου, ἐξ ἧς ὁ φαῦλος ἀγήνωρ. (Vers. 157.) Ὁ δὲ Προῖτος τῇ ἐτυμολογίᾳ προϊτητικὸς φαίνεται εἶναι καὶ ὁρμητίας ἀπὸ τοῦ προϊέναι·
488 διὸ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται. (Vers. 160.) Τὸ δὲ, δῖ᾽ Ἄντεια, σκληρά ἐστι συναλοιφὴ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, δῖ᾽ Εὔμαιε, ἤγουν ἐνδοξότατε. (Vers. 161.) Ἡ δὲ κρυπταδία φιλότης, ἡ κατὰ μοιχείαν δηλαδὴ, διέσταλται τῆς ἀμφαδίης· ἡ δέ ἐστιν ἡ τοῦ γάμου, ὥς περ καὶ τὸ κρυπτάδια φρονέειν τοῦ ἀμφαδὰ ἐμ*φαίνειν τὸ κατὰ νοῦν. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται σχῆμα πρωθύστερον περιφανές. εἰπὼν γὰρ ὁ ποιητὴς, αὐτάρ οἱ Προῖτος, ἤγουν τῷ Βελλεροφόντῃ, κάκ᾽ ἐμήσατο θυμῷ, ὅς ῥ᾽ ἐκ δήμου ἔλασσεν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν Ἀργείων, Ζεὺς γάρ ὑπὸ σκήπτρῳ τῷ τοῦ Προίτου ἐδάμασεν, εἶτα ἐπάγει ὡς ἡ γυνὴ τοῦ Προίτου αὐτῷ ἐπεμήνατο. τοῦτο δὲ φύσει πρότερόν ἐστι τῆς ῥηθείσης ἐξελάσεως τοῦ Βελλεροφόντου· δι᾽ ἔρωτος γὰρ διαβολὴν ἀπελήλατο. (Vers. 158. sqq.) λέγει δ᾽ ἐν τοῖς ῥη*θεῖσι δῆμον μὲν τὸν Ἀργεῖον, Δία δὲ τὴν εἱμαρμένην, ἣ καθὰ τὸν μέγαν Ἡρακλῆν τῷ οὐτιδανῷ τὴν 632
ἰσχὺν Εὐρυσθεῖ, οὕτω καὶ Προίτῳ τὸν μέγαν ὑπήγαγε Βελλεροφόντην. ὅν φασιν Ἱππόνουν τὰ πρῶτα κυριολεκτεῖσθαι ἢ Λεωφόντην, ἀνελόντα δὲ Βέλλερον δυνάστην Κορινθίων μεταθέσθαι τὸ ὄνομα καὶ φυγεῖν εἰς Ἄργος καὶ τυχεῖν παρὰ Προίτῳ τῶν συνήθων καθαρσίων, εἶτα παθεῖν ἃ ἔπαθε τῇ τῆς Ἀντείας διαβολῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν παρ᾽ Ὁμήρῳ ταύτην Ἄντειαν Σθενέβοιαν ἄλλοι καλοῦσιν, ὡς καὶ Εὐριπίδης, καθά που μέμνηται καὶ ὁ κωμικός. (Vers. 162.) Ὅτι δὲ ὁ Βελλεροφόντης καὶ Βελλεροφῶν τετρασυλλάβως λέγεται, ποιητὴς ἕτερος δηλοῖ. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ Βελλεροφόων κατὰ συναίρεσιν, ὡς Ξενοφόων Ξενοφῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Ἐλλεροφόντην τοῦτον ἱστόρησάν τινες καλεῖσθαι, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ῥηθήσεται. ἐν δὲ ῥητορικῷ λεξικῷ εὕρηται καὶ Βέλλερος λεγόμενος. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὁ πτυκτὸς πίναξ, περὶ οὗ ἀναγκαίως καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται, τὴν παρὰ τοῖς ὕστερον δηλοῖ ἐπιστολὴν, εἰς ἣν γριφεύουσα ἡ Σαπφὼ ἔγραψεν οὕτω· ἔστι φύσις *θήλεια, καὶ βρέφη σώζουσ᾽ ὑπὸ κόλποις αὐτῆς. ταῦτα δ᾽ ἄφωνα βοὴν ἵστησι γεγωνὸν καὶ διὰ πόντιον οἶδμα. ὃν δὴ γρῖφον μὴ λύσαντος καλῶς τοῦ

ἀκούσαντος, ἀλλὰ νενοηκότος εἰς πόλιν καὶ ῥήτορας δωρολήπτας, ἡρμήνευσεν ἐκείνη, ὡς θήλεια μὲν φύσις ἐστὶν ἡ ἐπιστολὴ, βρέφη δὲ τὰ γράμματα περιφέρει, ἅ περ ἄφωνα ὄντα τοῖς πόῤῥω λαλεῖ. (Vers. 164.) Ὅτι ἡ τῆς Ἀντείας ψευσαμένης διαβολὴ τοιαύτη τις ἦν· τεθναίης, ὦ Προῖτ᾽, ἢ κάκτανε ἤγουν κατάκτανε Βελλεροφόντην, ὅς μ᾽ ἔθελε φιλότητι μιγήμεναι οὐκ ἐθελούσῃ. τοιοῦτον δέ τι ἴσως καὶ Ἱπποδάμεια πρὸς Πέλοπα τοῦ Μυρτίλου κατεῖπε, καὶ τοῦ Πηλέως ἡ Ἀκάστου γυνὴ, καὶ ἄλλαι ἄλλων, μισήσασαι τοὺς μὴ ὑπακούσαντας. ὡς γάρ φασιν οἱ σοφοὶ, τόκος ἀποτευχθέντος ἔρωτος μῖσος ἐστίν. ἐνταῦθα δὲ ἐνθυμητέον τὸ τοῦ Πορφυρίου, ὡς ἢ ἐθέλων ἐθέλουσάν τις εὑρίσκει, καθὰ ἡ Ὀδύσσεια περὶ Αἰγίσθου καὶ Κλυταιμνήστρας φησὶν, ἢ ἐθέλων μὴ ἐθέλουσαν, ὁποῖαι εἰσὶν αἱ ἀπαναινόμεναι ἀεικὲς ἔργον, καθά ποτε καὶ ἡ Κλυταιμνήστρα, ἢ οὐκ ἐθέλων ἐθέλουσαν, ὡς ἐνταῦθα Βελλεροφόντης τὴν Ἄντειαν. ἔνθα δὲ οὐκ ἐθέλων καὶ οὐκ ἐθέλουσα, ἐκεῖ πάντη ἄσχετος ἡ διάθεσις, εἰ μή ποθεν ἄμφω βιάζοιντο. Τὸ *δὲ κάκτανε ἢ τὸ τ̄ ὤφειλεν ἔχειν κατὰ φύσιν μετὰ τὴν ἀποκοπὴν τοῦ ᾱ τῆς κατὰ̄ προθέσεως ἢ γοῦν ἀλλὰ τρέψαι αὐτὸ συνήθως εἰς τὸ ἐπαγόμενον σύμφωνον, ὡς ἐν τῷ κάββαλε, κάλλιπε, καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἐκώλυσε δὲ καὶ εἰς ἄμφω ἡ ἑκατέρωθεν κακοφωνία. (Vers. 167. sqq.) Ὅτι πρᾶον βασιλέα κατὰ Προῖτον χαρακτηρίζει τὸ, τὸν δ᾽ ἄνακτα χόλος λάβεν, οἷον ἄκουσε, κτεῖναι μέν ῥ᾽ ἀλέεινε, σεβάσσατο γὰρ τό γε θυμῷ, ἤγουν ἐξεπλάγη, ὡς φρικτὸν ὄν· ἢ καὶ ἄλλως, σεβάσατο ἐν θυμῷ κατά γε τοῦτο τὸν Βελλεροφόντην, εἰ καὶ ἄλλως ἐμελέτησε κατ᾽ αὐτοῦ. ἐκ τοῦ σέβω δὲ τὸ σεβά*ζω, καθὰ ἐκ τοῦ σκέπω τὸ σκεπάζω καὶ τοῦ λίτω τὸ λιτάζω καὶ τοῦ μίμνω τὸ μιμνάζω καὶ τοῦ στέγω τὸ στεγάζω, ἀφ᾽ οὗ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, ὕπνον ἐμὲ στεγάζειν ἡδὺν, μεταποιηθὲν ἐξ Ὁμηρικοῦ τοῦ, ἀμφικεχύσθαι νήδυμον ὕπνον. (Vers. 168. sqq.) Ὅτι ἐν τῷ, πέμπε δέ μιν, ὡς ἐῤῥέθη, Λυκίηνδε, ὁ Προῖτος δηλαδὴ τὸν Βελλεροφόντην, γράμματα καθ᾽ ἑαυτοῦ κομίζοντα, καὶ ταῦτα οὐχ᾽ 489
ὑπ᾽ ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὑτοῦ, τραγῳδικῶς εἰπεῖν, ἁλισκόμενον πτεροῖς· πόρεν δ᾽ ὅ γε σήματα λυγρὰ, γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ θυμοφθόρα πολλά. δεῖξαι δ᾽ ἠ*νώγει ᾧ πενθερῷ, ὄφρ᾽ ἀπόλοιτο, καὶ ἑξῆς. (Vers. 169.) Τὸ, σήματα γράψας ἐν πίνακι πτυκτῷ, διέσταλται μὲν τοῦ ἀπὸ στόματός τι δηλοῦν, οὗ χρῆσις παρὰ Πλάτωνι ἐν τῷ, οὐκ ἔχω διηγεῖσθαι οὕτω γε ἀπὸ στόματος, ἀλλὰ ἔγραψα τότ᾽ εὐθὺς οἴκαδ᾽ ἐλθὼν ὑπομνήματα. ἀπὸ παλαιτάτης δὲ εἴληπται χρήσεως. ἡ μὲν γὰρ τῶν κυρίως λεγομένων ἀπὸ τοῦ γράφειν, ὅ ἐστι ξέειν, γραμμάτων χρῆσις νεωτέρα ἐστίν. ὡσαύτως καὶ τὸ ἄξεστα σημεῖα διὰ χρωμάτων ἐντυποῦν ὕστερον εὕρηται. καὶ ἡ τῶν χαρταρίων δὲ χρεία τοῦ κάτω χρόνου εὕρημα. οἱ δέ γε *παλαιοὶ ὁποῖόν τι καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐποίουν, ζῴδιά τινα ἱερογλυφοῦντες καὶ λοιποὺς δὲ χαρακτῆρας εἰς σημασίαν ὧν λέγειν ἐβούλοντο, οὕτω καὶ αὐτοὶ, καθὰ καὶ τῶν τινὲς ὕστερον Σκυθῶν, ἐσήμαινον ἃ ἤθελον, εἴδωλά τινα καὶ πολυειδῆ γραμμικὰ ξέσματα ἐγγράφοντες, ἤτοι ἐγγλύφοντες πίναξι, τουτέστι σανίσιν, ἀλλοίαις τε καὶ ταῖς ἐκ πύξων, ἐξ ὧν αἱ λεγόμεναι πυξίδες, ἔστι δὲ ὅτε καὶ κατά τινα χρείαν πτυκτὰ ποιοῦντες, ἤγουν πτύσσοντες τὰ τοιαῦτα πυξία, καὶ ἀλλήλοις ἐπιτιθέντες διὰ διπλώσεως, ὁποῖα καὶ νῦν *ἐπιχωριάζει ξύλινα βιβλίδρια ἑτέροις τέ τισι καὶ τοῖς οἰκοῦσι τὴν Ταυρικήν. κἀντεῦθεν καὶ ὁ ποιητὴς τὴν τοῦ Προίτου ἐπιστολὴν σήματά φησιν, ἤτοι σημάδιά τινα ἐγκεκολαμμένα
633 πίνακι πτυκτῷ τῷ κατὰ τὴν ἀρ*χαιοτάτην χρῆσιν, ἧς ἐγκατάλειμμά ἐστι παρὰ τοῖς ὕστερον πρὸς μόνον ὄνομα, ὡς προεγράφη, καὶ τὸ τὴν χαλκῆν κόρυθα κυνέην λέγειν, διὰ τὴν πάλαι ποτὲ κατασκευὴν τὴν ἐκ κυνέης δορᾶς. καὶ τὰ ἐκ σιδήρου ὅπλα, χαλκᾶ, ὡς ἦν ὅτε ἀπὸ χαλκοῦ συγκροτούμενα. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ πτύσσω πτύξω, ἐξ οὗ τὸ πτυκτὸν, ἐκεῖθεν ἐκβολῇ τοῦ τ̄ διὰ εὐφωνίαν γίνεται, ὥς περ τὸ πυκτίον, ὅ πέρ ἐστι βιβλίον, οὕτω καὶ ἡ πυξὶς καὶ τὸ πυξίον, οὐδὲ τοῦτο μακρὰν τοῦ εἰκότος λόγου κεῖται. Τι*νὲς μέντοι φασὶ δύνασθαι τὰ μὲν γράμματα ἐνταῦθα σήματα φιλοσοφώτερον καλεῖσθαι· σημεῖα γὰρ φωνῶν καὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων εἰσὶ τὰ γράμματα. Πίνακα δὲ πτυκτὸν, ὅ φαμεν ἡμεῖς δέλτον ἤτοι βιβλίον ἢ πιττάκιον· δέλτον μὲν, διὰ τὸ κατὰ σχῆμα τοῦ δέλτα γράμματος καὶ τῶν λεγομένων δελτωτῶν ἔστιν ὅτε τὰ τοιαῦτα σχηματίζεσθαι, πτυσσόμενα τριγωνοειδῶς, ὅ περ ἐν πολλοῖς ὁρῶμεν εἰσέτι γινόμενον· βίβλον δὲ ἢ βιβλίον οὐδετέρως ἀπὸ τοῦ φυτοῦ τῆς βύβλου κατὰ ἐναλλαγὴν γράμματος, ὡς καὶ τῆς τοιαύτης βύβλου κατεργαζομένης ποτὲ εἰς ὑποκείμενον γραμμάτων, καθὰ καὶ ὁ ἀπὸ ξύλου πίναξ, ὡς εἶναι τῆς παλαιτάτης χρήσεως καὶ τὴν βίβλον ὁμοίως τῷ πίνακι καὶ τῇ πυξίδι· πιττάκιον δὲ

ἰδιωτικώτερον διὰ τὸν τρόπον καὶ αὐτὸ τῆς πτύξεως ἤτοι δι*πλώσεως· ὡς γὰρ δέλτος διὰ τὸ δελτωτὸν σχῆμα, οὕτω πιττάκιον διὰ τὸ τετραγωνίζεσθαι πτυσσόμενον ὁμοίως πως τῷ τῆς χυτῆς πίττης σχημα-
490 τισμῷ. οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ἐν τῇ κατ᾽ Εὐριπίδην Φαίδρᾳ, ἔνθα μνήμη πεύκης κεῖται, φασὶ πεύκην ἐκεῖ ῥηθῆναι τὴν ἐν τῇ χειρὶ τῆς Φαίδρας δέλτον, τὴν κατὰ τοῦ Ἱππολύτου, ὡς ξυλίνην οὖσαν καὶ ἴσως ἐκ πεύκης διὰ τὸ τῆς γραφῆς ἐν τοιούτῳ ξύλῳ εὐτύπωτον. ἔχοι δὴ ἄν τις καὶ τοῦτο εἰς μαρτυρίαν τοῦ ξύλοις ἐγχαράσσεσθαί ποτε γράμματα, ὃ μάλιστα ἐπὶ μαρμάρων λίθων ἐπεχειρήθη, ἐφ᾽ ὧν καὶ ἡ τοῦ γράφειν ἁρμόττει ὀνοματοποιία. εἰ δὲ καὶ συνήγετο ἡ τοιαύτη δέλτος ἡ ἐκ πεύκης τριγωνοειδῶς κατὰ τοὺς ὕστερον Ἀττικοὺς ἄξονας, ἐν οἷς ἐπινακογραφοῦντο νόμοι, κυριολεκτοῖτο ἂν ἐπ᾽ αὐτῆς καὶ ὁ καθ᾽ Ὅμηρον πίναξ καὶ ἡ παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον δέλτος. πίναξ γὰρ, ἐξ οὗ καὶ πινακίσκιον, οὐ μόνον σκεῦος δεξιὸν εἰς τὸ πίνειν κατὰ ἀτρεκὲς ὄνομα εἴποι ἂν ὁ Κίλιξ σοφὸς, ἤγουν κατὰ ἐτυμολογίαν, ἀφ᾽ οὗ καὶ κρεῶν πίνακες πρὸς ὁμοιότητα, ὡς ἐξὸν ὂν καὶ δι᾽ αὐτῶν πίνειν, ἀλλὰ καὶ ἡ σανὶς πίναξ λέγεται, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, νεῶν εἰρῆσθαι πίνακας, καὶ ἐκ τοῦ, πινακηδὸν ἀποσπῶν, ἤγουν δίκην σανίδων, ὅθεν καὶ *πινακίδια γραμμάτων, καὶ βιβλίου δὲ πίναξ, τὸ ἐπίπεδον, ᾧ περ αἱ κατ᾽ αὐτὸ ὑποθέσεις ἐπιτιτλοῦνται, ῥηθεὶς οὕτω μεταφορικῶς. Χρήσιμον δὲ εἰς τὸν παρόντα τόπον καὶ τὸ παλαιὸν ἔθος, καθ᾽ ὃ δένδροις ὅσα καὶ πίναξιν ἐνεκόλαπτον οἱ παλαιοὶ τὰ τῶν φιλουμένων ὀνόματα, ὡς εἴ περ Ἔρωτες ἢ Νύμφαι ὀρειναὶ τοῦτο ἐποίουν, οἷον, ἡ δεῖνα καλὴ, ὁ δεῖνα καλός. ὅθεν λαβὼν Εὐριπίδης ἔφη τὸ, μὴ ἂν ἀγαθὰς εἰπεῖν τὰς γυναῖκας, οὐδ᾽ εἰ περὶ τούτου τὴν ἐν Ἴδῃ γραμμάτων πλήσειέ τις πεύκην· ἔνθα ὁ νοῦς μὲν, ὡς οὐκ ἂν εὐλογήσοι τὰ γυναικῶν, οὐδ᾽ εἰ πάντα τὰ Ἰδαῖα δένδρα καταγραφεῖεν καλὰς εἶναι τὰς γυναῖκας. Ἴδην δὲ ὄρος πᾶν φασὶν ὑψηλὸν, ὡς ἐκ μέρους καὶ κατ᾽ ἐξοχήν τινα. Πεύκην δὲ ὁμοίως ἅπαν δένδρον καθ᾽ ὅμοιον καὶ αὐτὸ τρόπον, ὥς περ καὶ ὁ δρῦς καὶ ὁ δρυμὼν καὶ λοιπὰ συνεισάγουσι ξύλα, καθὰ πολλαχοῦ καὶ φαίνεται καὶ δηλοῦται. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Εὐριπίδης δέ που τὰ Ὁμηρικὰ σήματα εἰς ξύμβολα μεταλαβὼν φησι· ξένοις τε πέμπειν σύμβολα, οἳ δράσουσί σ᾽ εὖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γράψαι μὲν παρ᾽ Ὁμήρῳ εἴρηται, τὸ δὲ ἐξ αὐτοῦ ὄνομα τὸ γράμμα οὐκ οἶδεν ὁ ποιητής. εἰ γὰρ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἦν ἐν χρήσει, καθὰ καὶ ἡ ἐν *Ὀδυσσείᾳ γραπτὺς, ὅπου καὶ περὶ τοῦ γράψαι εἴρηταί τινα οὐκ ἀχρεῖα, οὐκ ἂν τρὶς εἶπε τὸ σῆμα, ἐπιμείνας τῇ λέξει διὰ τὸ μονῆρες καὶ καίριον. οὕτω καὶ λέγειν μὲν εἰ καὶ σπανίως πού φησιν ὁ ποιητὴς, λόγον δέ φασι τὸ ἐξ αὐτοῦ ὄνομά οὐδαμοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθὰ τὸ γράφειν, οὕτω καὶ τὸ χαράσσειν ἐξ ὀνοματοποιίας παρεισῆχθαι δοκεῖ ἐπὶ σημασίας ὁμοίας. διὸ καὶ τὸ, κείνῳ τόδε μὴ χαράσσου, ἀντὶ τοῦ μὴ ἐπίγραφε ἑρμηνεύουσιν οἱ παλαιοὶ, καὶ ἔοικεν ἀπ᾽ αὐτοῦ καὶ ὁ χάρτης εἶναι· καὶ ὁ κατὰ πρόσωπον δὲ χαρακτὴρ ἐκεῖθεν μετήνεκται. φασὶ δ᾽ οἱ παλαιοὶ καὶ ἐκ τοῦ γρῶ τὸ ἐσθίω καὶ φθείρω εἶναι τὸ γράφειν, ὡς καὶ ἐκ τοῦ γλῶ τὸ γλάφειν καὶ γλύφειν. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ τὸ δίκτυον τὸν γρῖπον τὸν καὶ γρῖφον ἐκ τοῦ αὐτοῦ γρῶ παράγουσιν· ἑλκόμενος γὰρ καὶ αὐτὸς ξύει τὰ ὑπ᾽ αὐτόν. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ γρῶ καὶ ἡ παρὰ Λυκόφρονι γρώνη πέτρα, καὶ ἡ χρόνῳ διεφθαρμένη γραῦς, καὶ ἡ τοῖς ἀλόγοις φίλη γράστις, ἣν καὶ κράστιν γράφουσιν οἱ παλαιοὶ, φάμενοι τὸν ἡμιξηρον χόρτον οὕτω καλεῖσθαι, ὅθεν καὶ ῥῆμα τὸ κραστίζεσθαι. ὅτι δὲ τοῦ γρῶ προϋπάρχει τὸ ῥῶ, ἐξ οὗ ῥαίω τὸ φθείρω, καὶ ὅτι, καθὰ δουπῶ καὶ πλεονασμῷ τοῦ γ̄ γδουπῶ, ὡς τὸ, ἐπὶ δ᾽ ἐγδούπησαν Ἀθη*ναίη τε καὶ Ἥρη, οὕτω καὶ ῥῶ γρῶ οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν τὸν ἔσω λόγου ὄντα. οὕτω δὲ καὶ τοῦ γραικὸς προϋπάρχει ῥαικὸς κατὰ τοὺς τεχνικούς. Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καὶ ὁμοιοτελεύτους στίχους ἐν τῷ, πόρε σήματα λυγρὰ, καὶ, γράψας θυμοφθόρα πολλά. τῷ γὰρ τόπῳ σκυθρωπῷ ἄλλως ὄντι διὰ τὸ τῆς ἱστορίας φορτικὸν ἐνεποίησεν οἷόν τι μειδίαμα τὸ τῆς παρισώσεως κάλλος. ἔχει δέ τι κάλλος καὶ τὸ, λυγρὰ γράψας, ὁποῖον καὶ τὸ, ἦλθε θεῶν, καὶ τὸ, Σαμία μία ναῦς. Τὸ δὲ, θυμοφθόρα πολλὰ, ἑρμηνεύων ὁ ποιητής φησι· ὄφρ᾽ ἀπόλοιτο. θυμοφθόρα γὰρ πάντως τὰ ἀπολλύντα. ἐκ τούτων δὲ καὶ παροιμία παρέξεσται ὕστερον τὸ, Βελλεροφόντης καθ᾽ ἑαυτοῦ γράμματα, ἐπὶ τῶν τοιαῦτά που ἀγγελλόντων, ἐξ ὧν βλάπτονται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γράφειν εὕρηται παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ γράπτης ὁ ῥυσσὸς καὶ ὡσανεὶ καταγεγραμμένος ἤγουν γραμμάς τινας ἔχων ἐκ τῶν ῥυτίδων. καὶ ἔτι, ὡς ξύσμα ξυσμὴ, οὕτω καὶ γράμμα γραμμὴ, οὐ μόνον ἡ ἐν μαθήμασιν, ἀλλὰ καὶ ὁποίαις ἔπαιζον οἱ κυβεύοντες, ὧν μία τις μέση γραμμὴ, ὠνομάζετο ἱερὰ,

ἐπειδὴ ὁ ἡττώμενος ἐπ᾽ ἐσχάτην αὐτὴν ἵετο· ὅθεν καὶ παροιμία, κινεῖν τὸν ἀφ᾽ ἱερᾶς, ἐπὶ τῶν ἐν ἀπο-
γνώσει δεομένων βοηθείας *ἐσχάτης. χρῆσις δὲ ταύτης καὶ παρὰ Σώφρονι ἐν τῷ, κινήσω δ᾽ ἤδη καὶ
τὸν ἀφ᾽ ἱερᾶς. ἔνθα λείπει τὸ, πεσσὸν ἢ λίθον. Ἀλκαῖος οὖν ἐκ πλήρους ἔφη τὸ, κινήσας τὸν πῆρας
πυκινὸν λίθον, κωμικευσάμενος ἐκεῖνος καὶ ἀντὶ τοῦ ἱερᾶς ὡς ἐν παρόδῳ γράψας τὸ πῆρας. Θεόκριτος
δὲ ἐν τῷ, καὶ τὸν ἀπὸ γραμμᾶς κινεῖ λίθον, ἰδίως τῇ ἐλλείψει χρῆται, παραπέμψας, φασὶν, ἤγουν
σιωπήσας τὴν ἱεράν. δοκεῖ δὲ παρὰ τὸ γράμμα καὶ ῥῆμα εἶναι γραμμίζειν, ἀφ᾽ οὗ παιδιά τις ὁ δια-
γραμμισμός. ἐγίνετο δέ, φασιν, αὕτη κυβείας οὖσα εἶδος διὰ τῶν ἐν πλινθίοις ψήφων ἑξήκοντα, λευ-
634 κῶν τε ἅμα *καὶ μελαινῶν. χρῆσις τοῦ παιγνίου τοῦδε παρὰ Φιλήμονι ἐν τῷ, μεθύει, διαγραμμίζει,
κυβεύει. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ὥς περ ἐκ τοῦ γράφειν γίνεται ο ῥηθεὶς γράπτης, οὕτω καὶ ἡ γραπτὺς, ἧς
χρῆσις ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 171.) Ὅτι ἐν οἷς περὶ Βελλεροφόντου λέγει ὁ ποιητὴς, αὐτὰρ ὃ, ἤγουν
οὗτος βῆ Λυκίηνδε θεοῦ ὑπ᾽ ἀμύμονι πομπῇ, ἤγουν ὑπὸ θείᾳ ἀμέμπτῳ ὁδηγίᾳ, διδάσκει ὡς, εἰ καὶ
πρὸς βραχὺ ἀνύσει τι ὁ διαβάλλων, ὅμως οὐ μέχρι τέλους εὔοδα γίνεται τῇ διαβολῇ. καὶ ὁ Βελλερο-
φόντης γὰρ διαβληθεὶς περιπέπτωκε μὲν κακοῖς, θείᾳ δὲ πομπῇ περιγέγονε, τεράεσσι θεῶν πιθήσας,
ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ. Ἴσως γὰρ καὶ σημεῖά τινα παρηκολούθηκε θαῤῥύνοντα τὸν Βελλεροφόντην εἰς 491
τοὺς ἀγῶνας, οἷς περιπέπτωκεν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ὑπὸ πρόθεσιν δοτικῇ συνταχθεῖσαν ἐν τῷ,
ὑπὸ πομπῇ. σεμνὴ δὲ λέξις ὥς περ τὸ πέμπειν, οὕτω καὶ ἡ πομπή· διὸ καὶ ὁ ποιητὴς φιληδεῖ τούτοις.
προῆκται δὲ τὸ σεμνὸν καὶ εἰς θριαμβικὴν πομπήν. Εἰ δέ τινες κοινότερον ἀντιφράζοντες ψογερῶς ποτὲ
προφέρονται τὴν πομπὴν, ἐοικέτω τηνικαῦτα τῷ εὐλο*γεῖν, ὃ ἀντεμφαίνει ποτὲ ὕβριν, ἔτι δὲ καὶ τῷ
ὑμνεῖν, φαύλως ἐκλαμβανομένῳ ποτὲ κατὰ βαρεῖαν ἀντίφρασιν. Σοφοκλῆς, ὑμνήσεις κακὰ, ἤγουν
ὑβρίσεις· καὶ ἐν Οἰδίποδι τῷ τυράννῳ, τοιαῦτ᾽ ἐφυμνῶν, ἤγουν δυσφημῶν· Αἰσχύλος, ὑμνεῖται ὑπ᾽
ἀστῶν φροιμίοις πολυῤῥόθοις· Εὐριπίδης, τὴν ἐμὴν ὑμνοῦσαι ἀπιστοσύνην, ἤγουν κακολογοῦσαι· καὶ,
ἐπεὶ ἀντάχησαν ὕμνοι, αἱ κατὰ τῶν ἀῤῥένων ὕβρεις δηλαδή. (Vers. 172.) Ὅτι ποταμὸς ἐν Λυκίᾳ
μέχρι καὶ νῦν σώζων τοὔνομα ὁ Ξάνθος, ὁμώνυμος τῷ Τρωικῷ. φησὶν οὖν· ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Βελλεροφόν-
της Λυκίην ἶξε Ξάνθον τε ῥέοντα. προσέθηκε δὲ νῦν τὸ ῥέοντα κατὰ Πορφύριον πρὸς διαστολὴν Ξάν-
θου Λυκιακῆς πόλεως. τὴν δὲ τοιαύτην Λυκίαν εὐρεῖαν λέγει, διαστέλλων αὐτὴν τῆς μικρᾶς Λυκίας,
ἧς ἦρχεν ὁ Πάνδαρος, ὡς προγέγραπται. ἐπάγει οὖν· προφρονέως μιν τῖεν ἄναξ Λυκίης εὐρείης,
ἤγουν οὐ πρὸς ἀφοσίωσιν μόνην, ἀλλὰ ὁλοψύχως ἐτίμα. (Vers. 174.) Ὅτι ἐν Ὀδυσσείᾳ μὲν αὐθημε-
ρὸν ἐρωτῶνται καὶ ἀνακρίνονται οἱ ἐνδημοῦντές που ξένοι, ἐνταῦθα δὲ ὁ Βελλεροφόντης μετὰ ἐννέα
ἐρωτᾶται ἡμέρας ἐν Λυκίᾳ ὑπὸ τοῦ Ἰοβάτου. Ἴσως γάρ, φασιν, οὐδὲ ἐνεφάνισε πρὸ τούτων τὰ τοῦ
Προίτου σήματα, ὀκνῶν *μὴ καὶ παλιννοστήσῃ ταχὺ πρὸς τὴν δύσερων Ἄντειαν. Οἱ δὲ καὶ ἀρχαῖον
ἔθος φασὶ τὸ τῇ δεκάτῃ ἐρωτᾶσθαι τοὺς ξένους, ὃ καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου γενέσθαι φασὶν, ὅτε τῷ Μενε-
λάῳ ξενωθεὶς ἀφήρπασε τὴν Ἑλένην. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐννῆμαρ ξείνισεν, ὁ Ἰοβάτης δηλαδὴ
τὸν Βελλεροφόντην, καὶ ἐννέα βοῦς ἱέρευσεν. ἀριθμὸς γὰρ οὗτος φίλος διὰ τὰς Μούσας τῷ ποιητῇ, ὡς
πολλαχοῦ φαίνεται. (Vers. 176.) Ὅτι ζήτησιν πιττακίου δηλοῖ τὸ, καὶ τότε μιν ἐρέεινε καὶ ᾔτεε σῆμα
ἰδέσθαι, ὅττι ῥά οἱ παρὰ τοῦ δεῖνος φέροιτο. οὐκ ἔχει δὲ καιριωτέραν λέξιν εἰπεῖν τοῦ σήματος· διὸ καὶ
φθάσας σήματα λυγρὰ ἔφη, καὶ μετ᾽ ὀλίγα δὲ ἐπιμένων φησίν· αὐτὰρ ἐπειδὴ σῆμα καὶ ἑξῆς. Ταὐτὸν
δὲ πάντως νῦν σήματα λυγρὰ πληθυντικῶς εἰπεῖν καὶ σῆμα κακὸν ἑνικῶς. Ἔκδηλον δὲ ὅτι ὁμώνυμος
φωνὴ καὶ τὸ σῆμα τεθειμένον ἐπί τε ἄλλων οὐκ ὀλίγων καὶ ἐπὶ τάφου, ὃς τάφος μὲν λέγεται διὰ τὸ
ἐκπλήττειν τοὺς μετὰ οἴκτου βλέποντας, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἔκπληξις τάφος καλεῖται. σῆμα δὲ ὁ αὐτὸς, ἐπεὶ
σημεῖον ἐστὶ τοῦ νεκρὸν αὐτόθι κεῖσθαι, ὥς περ καὶ μνῆμα διὰ τὸ μνήμην ἀνακινεῖν τοῦ ποτὲ ζῶντος.
(Vers. 177.) Τὸ δὲ σῆμα σημεῖον λέγειν, καθὰ καὶ τὸ μνῆμα μνημεῖον τῶν *μεθ᾽ Ὅμηρόν ἐστιν.
Καιρία δὲ λέξις τὸ φέροιτο ἀντὶ τοῦ φέρει, ὥς περ τὸ παραδέξασθαι προσφυὲς τῷ λαβόντι τὸ σῆμα,
οἷον, αὐτὰρ ἐπειδὴ σήματα κακὰ παρεδέξατο γαμβροῦ. ἀπὸ δὲ τοῦ σῆμα φέρεσθαι, ἤτοι φέρειν,
ὁ γραμματοφόρος παρὰ τοῖς ὕστερον ἐπινενόηται λέγεσθαι. (Vers. 179.) Ὅτι τὴν Χίμαιραν ἱστορῶν
ὁ ποιητὴς φράζει οὕτως· ἡ δ᾽ ἄρ᾽ ἔην θεῖον γένος, οὐδ᾽ ἀνθρώπων, τουτέστιν ὑπερφυές. ὀκνεῖ γὰρ
τερατῶδες εἰπεῖν καὶ παρὰ φύσιν. (Vers. 180.) Λέγει δὲ αὐτὴν καὶ ἀμαιμακέτην, ἤτοι ἄγαν μαι-

μῶσαν ἢ περιμήκετον, ἐκ τοῦ ἃ ἐπιτατικοῦ καὶ τοῦ μᾶκος Δωρικοῦ, ὃ δηλοῖ τὸ μῆκος, τῆς μαῖ συλλαβῆς παρεντεθείσης, πλεονασμῷ τῆς μᾶ συλλαβῆς, εἶτα καὶ ἐπενθέσει τοῦ ῖ καθ' ὁμοιότητα τοῦ παιπαλόεις καὶ τοῦ παιφάσσειν καὶ τῶν ὁμοίων. φησὶ γάρ· πρῶτον μέν ῥα Χίμαιραν ἀμαιμακέτην ἐκέλευσε πεφνέμεν. Ταύτην δὲ οἱ μὲν τρικέφαλον ἀνεπλάσαντο, Ἡσιόδῳ ἀκολουθήσαντες, εἰπόντι· τῆς δ' ἦν τρεῖς κεφαλαί· οἱ δὲ δύο ἔχειν ἐτερατεύσαντο κεφαλὰς, λέοντός τε καὶ δράκοντος· εἰσὶ δὲ οἳ καὶ μιᾷ ἠρκέσθησαν κεφαλῇ τῇ τοῦ λέοντος, λεοντοπρόσωπον εἰπόντες αὐτὴν, οὐρὰν ἔχουσαν δράκοντος καὶ μέσον σῶμα χιμαίρας. λαμβάνουσι δὲ πάντες τὰς ἀφορμὰς ἐξ Ὁμή*ρου διὰ τὸ μὴ πάνυ σαφῶς αὐτὸν τὰ περὶ ταύτης εἰπεῖν, καὶ νικῶσιν οἱ τὸν τρίτον λῆρον κρατύνοντες, εἰ καὶ οἱ ζωγραφοῦντες τῷ τερατωδεστέρῳ προσέχουσι. καὶ ζητητέον τὸν Πορφύριον καλῶς τοῖς περὶ τούτων διαιτῶντα. (Vers. 181.) Ἦν δὲ ἡ Χίμαιρα κατὰ τὸν ποιητὴν πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μέσση δὲ χίμαιρα, δεινὸν ἀποπνείουσα πυρὸς μένος αἰθομένοιο, ἤγουν οὐ ζωτικῶς ἐγκειμένου τῇ καρδίᾳ τῇ τοῦ κατὰ φύσιν πυρὸς ἑστίᾳ, ἐξακοντιζομένου δὲ σωματικῶς κατὰ μύθου τέρας, ὃ δὴ ἄλλως ἐπὶ τοῦ καθ' ἱστορίαν κατώβλεπτος λέγεται γίνεσθαι. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὅτι λέοντα λέγει τὴν τοῦ λέοντος κεφαλήν. πάντως γὰρ κεφαλὴ νοηθείη ἂν τὸ ἀποπνέον τὸ πῦρ. ὠνόμασεν οὖν τὸ μέρος τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι, ὥς που καὶ ἐλέφαντα τὸ ἐξ ἐλέφαντος εἶπεν ὀστοῦν. εἰ δὲ τυχὸν καὶ ὁ δράκων ἢ καὶ ἡ χίμαιρα κεφαλαὶ νοηθήσονται καθ' Ἡσίοδον χιμαίρας καὶ δράκοντος, ὁμοίως καὶ ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ὅλου τὰ μέρη ὠνόμασται. κἂν δράκοντά τις τὸ οὐραῖον νοήσῃ τοῦ δράκοντος, χίμαιραν δὲ τὸ τῆς θηλείας χιμαίρας σῶμα, τὸ μέσον τῆς λεοντείας κεφαλῆς καὶ τῆς δρακοντείας οὐρᾶς, καὶ οὕτω πάλιν τὰ μέρη ὡς ὅλα λέγεται. Ἰστέον δὲ *καὶ ὅτι τὸ, δεινὸν ἀποπνέειν πυρὸς μένος, δύναται καὶ ἐπὶ παντὸς λέγεσθαι θυμώδους καὶ θηριώδους ἀνδρὸς, ἢ καὶ βλασφήμου καὶ λοιδόρου. εἴρηκε δέ τις ἀστείως αὐτὸ καὶ ἐπὶ ῥήτορος, ἐν τῷ πάνυ πυρέττειν πνεύσαντος οὐ φαῦλόν τι ἐπιστόλιον. Ὁ δὲ τὴν ῥητορικὴν μένος πυρὸς πνέειν εἰπὼν πάνυ δεξιώτατα εἶπεν, ἀφελόμενος τὸ δεινόν. Δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὴν Χίμαιραν οἱ μὲν ἀλληγοροῦσιν
492 ἠθικῶς εἰς κακόν τι ψυχικὸν πολυσύνθετον, οἷον εἰς λιχνείαν, εἰς ἐπιθυμίαν ἀκρατῆ, εἰς ἀναίδειαν, εἰς θυμὸν ἐμπύριον, καὶ εἰς τοιαῦτά τινα· ἡ γὰρ τῶν τριῶν θηρίων εἰς ἓν συναγωγὴ ἐπιπλοκὴν τοιαύτην ὑπεμφαίνει κακῶν. Οἱ δὲ θηρία εἶναι ἀπρόσμαχα ἱστοροῦσι τρία περί τι Λυκιακὸν ὄρος, ἐγχώριον λέοντα, καὶ χίμαιραν ὑπερφυῆ τινὰ, ὁποία καὶ ἡ κατὰ Πτολεμαῖον ὁ μεγαλόκρεως, καὶ δράκοντα φύσει μὲν διεστῶτα καὶ τόπῳ, διὰ δὲ τὸ συγγενὲς τῆς ἐξ αὐτῶν βλάβης καὶ τὸ εἰς κάκωσιν σύντροχον εἰς ἓν οἷον σῶμα ὑπὸ τοῦ μύθου συναγόμενα καὶ συμφυόμενα. Ἕτεροι δὲ ξενοδόχους εἶναι φασὶ τρεῖς, ἄνδρας μὲν δύο, γυναῖκα δὲ μίαν, τοὺς ἐκείνοις ξενοδοχουμένους εἰς οἰκείαν πανδαισίαν σφίσι τε αὐτοῖς, καὶ ἑτέροις δὲ ὡς εἰκὸς ἀνθρωποφαγικῶς παραβάλλοντας, *ὁποῖα πολλὰ ἱστόρηνται. Ἄλλοι δὲ ὄρος κατὰ τὴν Λυκίαν εἶναι τὴν Χίμαιράν φασιν, ἐν τῷ μέσῳ μὲν ἀναφυσήματα ἔχον πυρὸς τὰ μέχρι καὶ νῦν βλεπόμενα, κατὰ δέ γε τὰ ἄκρα πολύθηρον. Ὅτι δὲ καὶ φυσική τις ὕπεστιν ἀλληγορία τοῦ Βελλεροφόντου ἀναγομένου εἰς ἥλιον, ἔστιν ἐξ ἄλλων γνῶναι. οὕτω τοῦ πολυσυνθέτου μυθικοῦ τῆς Χιμαίρας κακοῦ καὶ ἡ θεραπεία ἐστὶ πολύμορφος. ταύτην τὴν Χίμαιραν, ὁποία τις ἂν καὶ νοοῖτο, κατεμαχήσατο Βελλεροφόντης, τῇ πολυλογουμένῃ Χιμαίρᾳ συμμεταπίπτων καὶ αὐτὸς, καὶ πολυειδῶς συμβιβαζόμενος· ὁποίαν γὰρ λά*βοι ἄν τις τὴν Χίμαιραν, προσφυῶς αὐτῇ καὶ ὁ ἥρως συσχηματίζεται. 635
καὶ εἰ μὲν μῦθος τὸ λεγόμενον, νικᾷ καὶ αὐτὸς νίκην μυθώδη τὴν διὰ τοῦ πτερωτοῦ Πηγάσου καὶ διὰ μολύβδου ἐγχύσεως εἰς τὸ τῆς Χιμαίρας στόμα, οὗ δή φασι μολύβδου τῷ ἐκεῖθεν ἀποπνεομένῳ πυρὶ τακέντος ἐκείνη ἄλετο. εἰ δὲ κατὰ ἠθικὴν ἀλληγορίαν εἰς κακόν τι ποικίλον ἐκλάβηταί τις τὴν Χίμαιραν, τηνικαῦτα νοεῖται Βελλεροφόντης ἠθικῶς ὁ σπουδαῖος ἀνὴρ ὁ τὴν τοιαύτην Χίμαιραν κτείνων, καὶ ὡς εἰπεῖν παθοκτόνος, καὶ ὡς ἄν τις ἐρεῖ Ἐλλεροφόντης, ἤτοι φονεὺς κακίας· ἔλλερα γάρ φασι κατὰ διάλεκτον τὰ κακά. καὶ μέμνηνταί τινες καὶ τοῦ ἥρωος οὕτω κυριωνυμουμένου κατ' ἔλλειψιν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη, τοῦ ἐν ἀρχῇ ῥῆτα. Ἐὰν δὲ θηρία τινὰ ἢ κακόξενοι ἄνθρωποι διὰ τῆς Χιμαίρας δηλοῖντο, τότε δὴ ἀνδρεῖος ἀνὴρ κατὰ ἱστορίαν ὁ Βελλεροφόντης φανήσεται, τῆς ἱστορουμένης Χιμαίρας περιγενόμενος, ὥς περ καὶ ὅτε εἰς ἥλιον ὁ Βελλεροφόντης ληφθήσεται, πάντως κατὰ ὁμοίαν ἐπιβολὴν φυσικόν τι πάθος ἀέριον ἔσται ἡ Χίμαιρα, οὗ περ ὁ ἥ*λιος περιγενήσεται.

(Vers. 180.) Ἰστέον δὲ ὡς τὸ τὴν μυθικὴν Χίμαιραν θεῖον εἶναι γένος οὐδ᾽ ἀνθρώπων οὐκ ἀκριβῶς
εἰρῆσθαι δοκεῖ· οὐ γὰρ εἰ μὴ ἀνθρώπων ἦν ἡ Χίμαιρα, διὰ τοῦτο θεῖον ἂν εἴη γένος. τούτῳ γὰρ τῷ
λόγῳ θεῖον γένος καὶ πάντα τὰ θηρία μὴ ἀνθρώπων ὄντα. λυθήσεται δὲ τὸ ἄπορον ἐκ τοῦ προσώπου.
ὁ Γλαῦκος γὰρ μὴ λόγιος ὢν οὕτω πως συλλογίζεται. ἡ Χίμαιρα οὐκ ἀνθρώπων. τὸ μὴ ἀνθρώπων θεῖον.
ἡ Χίμαιρα ἄρα γένος θεῖον. ἤδη δὲ καὶ οὕτω νοεῖται τὸ οὐδ᾽ ἀνθρώπων, ὅτι οὐ τῶν παρ᾽ ἀνθρώποις
ζῴων ἡ Χίμαιρα, θεῖον δέ τι γένος, τουτέστι τεράστιον καί, ὡς ἐῤῥέθη, ὑπερφυές. (Vers. 181.) Ὅρα
δὲ ἐνταῦθα καὶ τὸ ὄπιθεν δίχα τοῦ σ̄ λεχθὲν ἐν τῷ, ὄπιθεν δὲ δράκων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι περὶ Χιμαί-
ρας τοιαῦτα τινὰ ὁ γεωγράφος φησί. Δαίδαλος, Λυκίων ὄρος, μεθ᾽ ὃ πλησίον Τελμισσὸς, πολίχνη
Λυκίων, καὶ Τελμισσὶς ἄκρα, εἶτα ὁ Ἀντίκραγος, ὄρθιον ὄρος, μεθ᾽ ὃν ὁ Κράγος ἔχων ἄκρας δύο
καὶ πόλιν ὁμώνυμον. περὶ ταῦτα τὰ ὄρη μυθεύεται τὰ περὶ τῆς Χιμαίρας. ἔστι δ᾽ οὐκ ἄποθεν καὶ
ἡ Χίμαιρα, φάραγξ τις ἀπὸ αἰγιαλοῦ ἀνατείνουσα. εἰ δέ τις βούλοιτο εἰδέναι, ποῦ γῆς ὁ ῥηθεὶς Ἀντί-
κραγος κεῖται, μάθοι ἂν αὐτὸ ἐκείνοις τῶν τοῦ γεωγράφου προσεσχηκὼς, ἔνθα φησὶν *ὅτι ὑπόκειται
τῷ Κράγῳ Πίναρα, μεγίστη πόλις Λυκίας, καὶ τὰ ἑξῆς, ἱστορῶν καὶ ὄρος Λύκιον πῦρ τίκτον αὐτό-
ματον. οὐκ ἂν δέ τις οὐδὲ τὸ προφαινόμενον τοῦ μύθου μέμψηται, πλάττοντος βλαπτικὴν Χίμαιραν,
ἢ ἐκ γενετῆς ἀγρίαν οὖσαν, ἢ καὶ ἐξ ἡμέρων θηριωθεῖσαν. οὐκ ἀπίθανον γὰρ οὐδὲ τοῦτο ἐξ ἑτέρων
ὁμοίων ἱστορουμένων φαίνεται. φέρεται δὲ καί τις παρ᾽ Ὁμήρῳ ἐν τοῖς ἑξῆς Ἀμισώδαρος ἐκθρεψάμενος
τὴν τοιαύτην Χίμαιραν. Ἡ δὲ γραφὴ τῆς κατὰ τὴν Χίμαιραν ἀρχούσης ὁμοία τῇ τῶν χιμέτλων. ἐκεῖνά
τε γὰρ παρὰ τὸν χειμῶνα γενόμενα διὰ μόνου διχρόνου γράφεται, καὶ χίμαρος δὲ ὁμοίως ὁ τράγος,
καὶ χίμαιρα τὸ αὐτοῦ θηλυκὸν, ἡ ἐν χειμῶνι, φασὶ, κυρίως τεχθεῖσα. Ὅτι δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέρων διφθόγ-
γων τὶ αὐτὸ πάθος ἐξέδραμεν, οἷον καὶ ἐπὶ τῶν χιράδων, αἳ δηλοῦσι ῥαγάδας χειρῶν, καὶ ἐπὶ τοῦ
θιάσου, ὃς ἀπὸ τοῦ θειάζω γίνεται, κεῖται καὶ ἀλλαχοῦ, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. (Vers. 184.)
Ὅτι Σόλυμοι ὅμορον ἔθνος Λυκίοις, πολέμιον αὐτοῖς. διὸ καὶ ὁ Βελλεροφόντης σταλεὶς ὡς εἴρηται
ὑπὸ Ἰοβάτου ἠρίστευσε κατ᾽ αὐτῶν, γενναίως πολεμήσας. φησὶ γὰρ ὁ ἀπόγονος ἐκείνου Γλαῦκος οὕτω·
δεύτερον αὖ Σολύμοισι μαχέσατο κυδαλίμοισι· καρτίστην δὲ τήν γε μάχην φάτο *δύμεναι ἀνδρῶν.
καὶ ὅρα ὅπως ὁ Βελλεροφόντης φιλοτίμως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐνεκαυχᾶτο τῷ κατορθώματι. φασὶ δὲ οἱ
παλαιοὶ τοὺς παρὰ τῷ Ὁμήρῳ Σολύμους εἶναι τοὺς ὕστερον λεγομένους Πισίδας ἢ Πισιδεῖς. ἔνδοξον
δὲ τὸ ἔθνος, ὡς δηλοῖ τὸ κυδαλίμοισιν. ἔνθα καὶ ὅρα τὰ καίρια πάρισα, τὸ Σολύμοισι καὶ τὸ κυδαλί-
μοισι, ὅ περ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ. οὐδετέρως μέντοι Σόλυμα πόλις φασὶν Ἀσσυρίων, κτισθεῖσα μετὰ τὴν
ἅλωσιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ἱεροῦ. καὶ ὄνομα δὲ ὄρους Λυκιακοῦ, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ τοῦ γεωγράφου· Κώ-
ρυκος, αἰγιαλὸς περὶ Λυκίαν, εἶτα Φάσηλις, τρεῖς ἔχουσα λιμένας, πόλις ἀξιόλογος καὶ λίμνη. ταύ-
της ὑπέρκειται ὄρος τὰ Σόλυμα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι μέχρι καὶ νῦν σώζεταί πως τὸ τῶν ῥηθέντων Σολύ-
μων ἐθνικὸν ὄνομα. τόπος γάρ ἐστιν ὀχυρώτατος περί που τὴν Λυκίαν, οὗ οἱ ἐγχώριοι βαρβαρικώτερον
τοῖς ἐκεῖ καλοῦνται Τζέλυμοι· καὶ ὅτι τοὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ Σολύμους, ὡς ὁ γεωγράφος λέγει, ἔπλασεν 493
ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῇ πλάνῃ καὶ τοῖς τόποις, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς ἔπλεε, καὶ οὐ τούτους τοὺς ἐν Πισι-
δίᾳ λέγει. περὶ δὲ τῶν ῥηθέντων Λυκίων Σολύμων φασὶ καὶ ὅτι Σόλυμοι οὗτοι Μινύαι ἀπὸ Μίνωος
ἐκαλοῦντο, οὗ ἀδελφοὶ Σαρπηδὼν καὶ Ῥα*δάμανθυς· Λύκος δὲ ἢ Λύκων ὁ Πανδίονος ἐπελθὼν Λυ-
κίους αὐτοὺς προσηγόρευσεν. Ὅρα δὲ ὅτι τὰ μὲν τῆς γενεαλογίας διεξοδικώτερον ὁ Γλαῦκος διῆλθεν,
ἐμπλατυνάμενος αὐτοῖς λαμπρότερον· τὰ μέντοι κατὰ τὴν Χίμαιραν καὶ τοὺς Σολύμους, ἔτι δὲ καὶ τὰς
Ἀμαζόνας, ὧν καὶ αὐτῶν ὁ Βελλεροφόντης περιγέγονε, πάνυ γοργῶς ἐπέτεμεν. οὐ γὰρ ἔδει ἐν ἀκμῇ
πολέμου τοιούτοις αὐτὸν μάτην ἐναδολεσχεῖν, πατραγαθίας ἐκτιθέμενον ἔξω καιροῦ, ἐφ᾽ οἷς οὐ περὶ
τοιούτων τινῶν ἠρώτηται, ἀλλὰ, τίς δὲ σύ ἐσσι φέριστε. εἶπεν οὖν τὰ μὲν τῆς Χιμαίρας ἐν στίχοις τέσ-
σαρσι, τὰ δὲ τῶν Σολύμων ἐν δυσὶ, τὰ δὲ τῶν Ἀμαζόνων ἐν ἑνί· φησὶ γάρ· (Vers. 186. sqq.) τὸ τρί-
τον αὖ κατέπεφνεν Ἀμαζόνας ἀντιανείρας, στενώσας μὲν τὸ περὶ τῶν Ἀμαζόνων διὰ τὸ μὴ πάνυ ἔνδο-
ξον τοῦ πρὸς γυναῖκας πολέμου, εἰ καὶ ἀντιάνειραι ἦσαν, πλεῖον δέ τι περὶ τῶν Σολύμων εἰπὼν διὰ τὸ
ἐνδοξότερον, οὓς, ὡς ἐδηλώθη, κυδαλίμους ἔφη, καὶ κρατίστην εἶπε μάχην τὴν πρὸς αὐτοὺς, ἔτι δὲ
πλείω περὶ τῆς Χιμαίρας λαλήσας διὰ τὸ τεράστιον αὐτῆς καὶ ἀλλόκοτον. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ

εὐκρινὲς τῶν σχημάτων κατὰ ἀπαρίθμησιν. πρῶτον μὲν γάρ, φησι, κατέπεφνε Χίμαιραν, δεύτερον αὖ Σολύμοισι μα*χέσσατο, τὸ τρίτον αὖ κατέπεφνεν Ἀμαζόνας, περὶ ὧν καὶ προγέγραπται. τὸ δὲ τοῦ λόχου δίχα τινὸς τοιούτου σχήματος ἐπήγαγεν, εἰπών· τῷ δ᾽ ἂρ ἀνερχομένῳ πυκινὸν δόλον ἄλλον ὕφαινεν, ὁ πενθερὸς δηλαδὴ τοῦ Προίτου, κρίνας ἐκ Λυκίης εὐρείης φῶτας ἀρίστους εἷσεν, ἤγουν ἐκάθισε, λόχον· τοὶ δ᾽ οὔτι πάλιν οἴκονδε νέοντο, τουτέστιν οὐκ ἐπαλιννόστησαν εἰς τὰ οἰκεῖα· πάντας γὰρ κατέπεφνεν ἀμύμων Βελλεροφόντης. (Vers. 186.) Καὶ ὅρα ὅτι τετράκις ἐν τῷ παρόντι χωρίῳ τοῖς ἀπὸ τοῦ πέφνω ῥήμασιν ὁ ποιητὴς ἐχρήσατο, ἐπιμείνας τῇ λέξει. Ἀντιάνειραι δὲ Ἀμαζόνες, ὡς καὶ προείρηται, ἢ ἐναντιούμεναι ἀνδράσι καὶ ὡς εἰπεῖν δηιάνειραι, ἢ ἐξισούμεναι ἀνδράσι τὰ εἰς πόλεμον καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν ἴσανδροι, ὁποῖόν τι δηλοῖ καὶ τὸ τοῦ Ἀντήνορος ὄνομα. ἐκ τοιαύτης δὲ ἐννοίας καὶ Ἴσανδρον κύριον ὄνομα μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής. σεμνότερον δὲ τούτων πάντων τὸ ἀντίθεος, ὅτε τὸν ἰσόθεον δηλοῖ. (Vers. 187.) Τὸ δὲ, δόλον ὕφαινεν, ᾧ συγγενὲς τὸ κακὰ ῥάπτειν φανερῶς δόλου εἶδος ἐνταῦθα λέγει καὶ τὸν λόχον εἶναι. (Vers. 188.) Τὸ δὲ κρίνας, ὃ ἀποστατικῶς ἤγουν ἀσυνδέτως ἐπηνέχθη, ὁποῖα καὶ ἄλλα πολλαχοῦ κεῖνται, ἔοικε παρεμφαίνειν ἐτυμολογίαν τινὰ τοῦ λόχου. ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ κρίνειν καὶ τὸ *ἐπιλέγεσθαι, ἀφ᾽ οὗ ὁ λόχος παράγεται, ὡς ἐκκρίτων καὶ ἐπιλέκτων ὀφειλόντων εἶναι τῶν ἐλλοχησόντων. καὶ μὴν ἄλλως καὶ τὸ εἷσε λόχον συντελεῖ τι πρὸς ἐτυμότητα λόχου. εἰ γὰρ κάθηται λόχος, καὶ λέγεται ἄρα, ὅ ἐστι κεῖταί πως χάριν ἐπικρύψεως. (Vers. 189.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀριστέως αὔχημα δηλοῖ τὸ, καρτίστην δὴ τήν γε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν, ἤγουν ἔλεγε κράτιστον τοῦτον ἀνύσαι πόλεμον. (Vers. 190.) Τὸ δὲ, πάντας γὰρ κατέπεφνε, διασαφητικόν ἐστι τοῦ, οὐκ οἴκονδε νέοντο, ὡς εἰκὸς ὂν νοηθῆναι τοὺς μὴ ἐπανελθόντας οἴκαδε ἀλλαχοῦ που τραπέσθαι, εἰ μὴ σαφῶς ἱστορηθείη ὅτι ἔθανον. (Vers. 189.) Τὸ δὲ *οἴκονδε, ταὐτόν 636 ἐστι τῷ οἴκοι καὶ οἴκαδε ὡς ἐπίῤῥημα· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ὀνοματικῶς εἰς οἶκος ἦν πάντων τῶν λοχιτῶν. Ὅτι πολὺ τῷ Βελλεροφόντῃ τὸ ὑπὲρ ἀρετῆς γέρας, εἴ περ ὁ τοῦ Προίτου πενθερὸς γνοὺς αὐτὸν διαβληθέντα, ὅμως μετὰ πεῖραν δίδωσιν αὐτῷ τὸ τῆς κατ᾽ αὐτὸν βασιλείας ἥμισυ καὶ τὴν θυγατέρα εἰς γάμον. φησὶ γὰρ ὁ ποιητής· (Vers. 191.) ἀλλ᾽ ὅτε δὴ γίνωσκε θεοῦ γόνον ἠῢν, ἤγουν ἀγαθὸν, ἐόντα, αὐτοῦ μιν κατέρυκε, δίδου δ᾽ ὅ γε θυγατέρα ἥν· δῶκε δέ οἱ τιμῆς βασιληίδος ἥμισυ πάσης. πῶς δὲ θεοῦ γόνος ὁ Βελλεροφόντης, οὐκ ἐκτίθεται Ὅμηρος, ἀφιεὶς νοεῖν θεῖον γόνον τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας. ἐκ τοῦ βασιλεὺς δὲ ἡ βασιληὶς τιμὴ, ὁμοίως τῷ, Νηρεὺς Νηρηὶς, Θησεὺς Θησηὶς, καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν τιμὴ συνήθως ἡ εὔκλεια, καθὰ καὶ ἐν τῷ, τιμήν πέρ μοι ὄφελλεν Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξαι· καὶ ἐν τῷ, οὔ τί με ταύτης χρεὼ τιμῆς· ὅθεν καὶ τὸ τιμᾶν. ὡς τὸ, οἵ κέ με τιμήσουσιν. ἀλλαχοῦ δὲ τιμωρίαν δηλοῖ καὶ πρόστιμον, οἷον, εἰ δ᾽ ἂν ἐμοὶ τιμὴν Πρίαμος τίνειν οὐκ ἐθέλει. ἦν δέ, φασιν, ἔθος λαμβάνειν τοὺς οὕτως ἀδικηθέντας παρὰ τῶν ἀδικη*σάντων εἰς μερίδα χρήματα πολιτικὰ, ἄνδιχα πᾶσαν κτῆσιν δασαμένους, ὡς ἡ ὁπλοποιία λέγει. (Vers. 194.) Ὅτι τέμενος παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον ὁ ναὸς καθ᾽ ὑπεροχὴν, παρ᾽ Ὁμήρῳ δὲ τόπος ἁπλῶς ἀφορισμένος, τουτέστιν ὅρῳ ἰδίῳ περιγεγραμμένος, καὶ ὡς ὁ ποιητὴς ἐτυμολογεῖν βούλεται, ἀποτετμημένος τῶν ἐγγύς. φησὶν οὖν ὅτι τῷ Βελλεροφόντῃ Λύκιοι τέμενος τάμον, ἤγουν ἀφώρισαν εἰς κτῆσιν ἰδίαν, ἔξοχον ἄλλων ὡς ἀριστεῖον, οἷα καὶ Σολύμους τοὺς ἐναντίους αὐτοῖς καταπολεμήσαντι. Καὶ ὅρα καὶ νῦν ὅπως ἐν μεγάλῳ ἦν τοῖς παλαιοῖς ἡ τῆς γῆς κτῆσις. οὐ γὰρ χρήματα ἔδοσαν οἱ Λύκιοι τῷ εὐεργετήσαντι, ἀλλὰ τέμενος καλὸν φυταλιῆς, φησὶ, καὶ ἀρούρης, ὄφρα νέμοιτο. (Vers. 195.) Καὶ ὅρα τὸ νέμοιτο ἐπὶ ἀνθρώπων λέγεσθαι, λαβὸν ἐξ Ὁμήρου ἀρχήν. ἀπὸ τούτου δὲ καὶ τὸ νέμος παρήχθη οὐδέτερον ὄνομα. Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ καλὸν, ὡς δέον ὂν τοῖς εὐεργέταις μὴ τὰ τυχόντα διδόναι ἀλλὰ τὰ καλά. Ἔστι δὲ φυταλιὰ μὲν ἡ φυτοφόρος γῆ· ἄρουρα δὲ ἡ ψιλὴ ἄροσις. ὡς δὲ καὶ μέτρον γῆς ποτὲ ἡ ἄρουρα, καθὰ καὶ τὸ πλέθρον, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. Σημείωσαι δὲ ὡς βασιλέως τιμήσαντος μεγάλα τὸν Βελλεροφόντην, εἶτα καὶ ὁ εὐεργετηθεὶς δῆμος δώροις τὸν τοιοῦτον τιμᾷ τοῖς κατὰ τὸ *ῥηθὲν τέμενος. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ἴσως τοιοῦτον ποιήσειν ἐθάῤῥησαν, εἰ μὴ προκατῆρξεν ὁ βασιλεύς. (Vers. 196.) Ὅτι ἡ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ τίκτειν λέγεται διὰ τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς καίριον τῆς γεννήσεως. φησὶν οὖν Ὅμηρος· ἡ δ᾽ ἔτεκε τρία τέκνα
194 δαΐφρονι Βελλεροφόντῃ· καὶ ἀλλαχοῦ, οὕς ποτε νύμφη τέκεν ἀμύμονι Βουκολίωνι· ἐν ἄλλοις δὲ, ὡς

καὶ προεγράφη, παράκειται τῇ τοιαύτῃ δοτικῇ καὶ ἡ ὑπὸ πρόθεσις, οἷον, ἡ δεῖνα ὑπὸ τῷ δεῖνι ἔτεκε τόνδε τινά. ἐὰν δὲ τὸ, ἡ δ' ἔτεκε, δοκοίη ἀποκληροῦν γυναιξὶ τὸ τίκτειν κατὰ παρατήρησιν παλαιὰν, ἀλλ' ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα φησίν· Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτεν. Ὅτι τὸν Σαρπηδόνα οὕτω διὰ τοῦ Γλαύκου γενεαλογεῖ ὁ ποιητής. Βελλεροφόντου παῖδες Ἴσανδρος καὶ Ἱππόλοχος καὶ Λαοδάμεια· τούτων Ἴσανδρος μὲν ἀνῃρέθη, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται, μαχόμενος. Ἱππολόχου δὲ παῖς ὁ Γλαῦκος οὗτος. Λαοδαμείῃ δὲ παρελέξατο Ζεύς· ἡ δ' ἔτεκεν ἀντίθεον Σαρπηδόνα χαλκοκορυστὴν, ὥστε αὐτανέψιος ὁ Γλαῦκος τῷ Σαρπηδόνι. καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητής. οἱ δὲ νεώτεροι Εὐρώπης καὶ Διὸς υἱὸν Σαρπηδόνα λέγοντες καὶ ἀδελφὸν αὐτὸν ἱστοροῦντες τοῦ Μίνωος ἄλλον ἐκεῖνον Σαρπηδόνα γενεαλογοῦσι παλαιότερον, ὥς φασιν οἱ ἀκριβέστεροι, καθὰ καὶ προεί*ρηται. (Vers. 200 sqq.) Ὅτι περὶ τὰ τελευταῖα καὶ ὁ Βελλεροφόντης ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖς, Ἴσανδρον μὲν τὸν υἱὸν πολέμῳ ἀποβαλὼν, Λαοδάμειαν δὲ τὴν θυγατέρα θανάτῳ τῷ ἐξαίφνης· οὗ δηλωτικὸν τὸ, τὴν δὲ Ἄρτεμις ἔκτα, ἡ τοῦ θνήσκειν οὕτω αἰτία ταῖς γυναιξὶ κατὰ τὴν ποίησιν. ὧν δὴ παίδων ὁ Βελλεροφόντης τῇ ἀπωλείᾳ ἐπιστυγνάζων καππεδίον, ἤγουν κατὰ πεδίον, τὸ Ἀλήιον οἶος ἀλᾶτο, τουτέστι μόνος ἐπλανᾶτο, ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων, ἤγουν ἐκφεύγων τὴν μετ' ἀνθρώπων συνδιατριβὴν, οἷα εἰς μελαγχολίαν ἐκκυλισθεὶς, καθὰ καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τοῖς οἰκείοις ἱστορεῖ προβλήμασι. τοιοῦτον τὸ ἐπὶ παίδων στερήσει πάθος τοῖς φιλοτέκνοις, ὃ καὶ Λαέρτην ἐρημάζειν ἠνάγκαζεν οἰόμενον τεθνάναι τὸν υἱὸν Ὀδυσσέα. Σκοπητέον δὲ καὶ ὅπως θυμοβόρον ὁ μονασμός. ὁ γὰρ Βελλεροφόντης ὃν θυμὸν κατέδει ἐρημωθείς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι δεινότερον τοῦ θυμοδακοῦς τὸ τὸν θυμὸν ἔδεσθαι. τὴν δέ γε τοῖς ὕστερον ποιουμένην τοῦ Βελλεροφόντου ἐκ μετεωροπορίας τῆς διὰ Πηγάσου κατάπτωσιν καὶ τὴν ἐκεῖθεν χώλωσιν οὐκ οἶδεν ὁ ποιητὴς, οὐδ' ὅτι Γοργόνος ἐξέφυ ὁ Πήγασος ἵππος, καὶ ὅτι πτεροῖς αἴρεσθαι εἶχε, καὶ ὅτι βληθεὶς οἴστρῳ χόλῳ Διὸς ἐν Κιλι*κίᾳ ἢ Λυκίᾳ τὸν ἀναβάτην Βελλεροφόντην κατέῤῥιψεν ἐς Διὸς ἱέμενον, ἢ ὅτι ὁ Βελλεροφόντης Πηγάσῳ ἀέριος ἀρθεὶς μόλυβδον ἐνέῤῥιψε τῷ τῆς Χιμαίρας στόματι, ὃς τακεὶς κατειργάσατο ἐκείνην, καὶ ὅσα ἄλλα μῦθοι ἐθρύλλησαν ἀναιδεῖς. (Vers. 200.) Τὸ δὲ, ἀλλ' ὅτε δὴ καὶ κεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν, ἄκραν τοῦ ἥρωος δυσπραγίαν ἐμφαίνει. ὡς μὲν γὰρ τῷ Διὶ ἀπήχθετο καὶ τῇ Ἥρᾳ, ἡ τῆς βασιλείας δηλοῖ ἔκπτωσις· ὡς δὲ Ἄρεϊ καὶ Ἀθηνᾷ, τοῖς ἐπιστατοῦσι τῆς μάχης, ὁ φόνος παριστᾷ τοῦ υἱοῦ, Ἄρτεμις δὲ τὴν θυγατέρα κτείνασα οὐκ ἂν εἴη τὸν πατέρα στέργουσα. οὐ μὴν οὐδὲ Δημήτηρ φιλεῖ τὸν τῇ ἐρημίᾳ κληρωθέντα, οὐδ' Ἀπόλλων τὸν κακόμοιρον. ὅμοια δέ τινα καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἔστιν εἰπεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μὲν ἐφεξῆς τοῦ λόγου καὶ ἀκόλουθον ἦν μετὰ τὴν Λαοδάμειαν περὶ τῶν λοιπῶν ἀπερικόπως εἰπεῖν ἀδελφῶν, οἷον ὅτι Λαοδάμεια μὲν ἔτεκε Σαρπηδόνα, Ἴσανδρον δὲ Ἄρης ἀνεῖλεν, Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτεν. Ὅμηρος δὲ βραχὺ περικόψας τὴν τοιαύτην γενεαλογίαν ἐπενέβαλε τὴν τοῦ Βελλεροφόντου δυσδαιμονίαν, εἶτα πάλιν εἰς τὴν γενεαλογίαν ἐπανέβη, οὐ μόνον διὰ ποικιλίαν γραφῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς αἰτίας, ἃς ὁ ἐχέφρων ἐπινοήσεται. (Vers. 201.) Τὸ δὲ Ἀλήιον *πεδίον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ παρὰ τὴν ἐκεῖ τοῦ ἥρωος ἄλην, ὅ ἐστι πλάνην, ὠνομάσθη, διὸ καὶ, ὥς περ ἀνωτέρω ἐν τῷ, τέμενος ἔταμον, καὶ, ἔτεκε τέκνα, οὕτω καὶ ὧδε χρησάμενος ἐτυμολογίας τρόπῳ φησὶ, κατὰ πεδίον Ἀλήιον ἀλᾶτο, ἢ διότι ἐστέρηται λήιων διὰ τὴν ἐρημίαν. τινὲς δὲ ἐδάσυναν τὴν ἄρχουσαν παρὰ τὸν ἅλα, φάμενοι ἅλας φέρειν τὸν τόπον ἐκεῖνον. τοῦ δὲ τοιούτου πεδίου σὺν ἄλλοις μέμνηται καὶ Ἡρόδοτος, τῆς Κιλικίας τε αὐτὸ εἰδὼς καὶ στρατοπεδεύσασθαί ποτε εἰπὼν περὶ αὐτὸ στρατηγοὺς Δαρείου τοὺς κατὰ Ἑλλήνων. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀλῶ, οὗ παράγωγον ἡ ἄλη, ὧν πρωτότυπα, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται, τὸ πλανῶ καὶ ἡ πλάνη, καὶ ὁ ἠλεὸς γίνεται, ὅ πέρ ἐστι μάταιος, οὗ κλητικὴ, ἠλεὲ, καὶ κατὰ ἀποκοπὴν ἠλὲ, ὡς τὸ, μαινόμενε φρένας ἠλέ· καὶ ὁ παρὰ τῷ Ὀππιανῷ ἠλέματος, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐν τῇ κωμῳδίᾳ κοάλεμος, ἤγουν ἐν τῷ κοεῖν ἤτοι νοεῖν ἀλώμενος, ὁποίου σημαινομένου ἐστὶ καὶ ἡ Ἀκκὼ τὸ παροιμιῶδες κύριον, καὶ τὸ κωμικῶς εἰπεῖν μακκοᾶν, ἴσον ὂν τῷ μὴ νοεῖν, ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου κοαλέμου, ὃς τὸν εὐήθη δηλοῖ. καὶ Κοάλεμός, φασιν, ὁ τοῦ Κίμωνος πρόπαππος δι' εὐήθειαν. Ἴσως δὲ παρὰ τὸ ἀλᾶσθαι καὶ ὁ Ἰάλεμος, ὅθεν παροιμία *εἵλκυσται τὸ, Ἰαλέμου ψυχρότερος. (Vers. 202.) Ὁ δὲ πάτος, ὃ δηλοῖ κατὰ ὀνοματοποιίαν ὁδὸν, ὅ ἐστι τρίβον, βαρύνεται κανόνι τοιούτῳ. τὰ εἰς ος δισύλλαβα βραχυπαράληκτα μονο-

γενῆ βαρύνονται· κρότος, κότος, μίτος, ὅ τε τῶν ὑφαινόντων καὶ ὄνομα ποταμοῦ, νότος, πότος,
οὕτω καὶ πάτος. ἀντίκειται τὸ στρατός· τὸ βροτὸς δι χῶς φασιν ἐκπίπτειν τοῦ κανόνος, ὅτι τε κοινόν
ἐστι καὶ οὐ μονογενὲς καὶ ὅτι ἀντέμφασιν ἔχει πρὸς τὸ βρότος, ὃ δηλοῖ τὸν μολυσμόν. Ἰστέον δὲ ὅτι
ἐκ τοῦ πάτος γίνεται καὶ τὸ ἀναπατεῖν, ἤγουν ἄνω που οἰκήματος ἀργοῦντα κινεῖσθαι, καὶ τὸ ἀποπα-
τεῖν δὲ, καὶ ὁ ἀπόπατος. *ἐπεὶ γὰρ ταὐτὸν πάτος καὶ ὁδὸς, ὡς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τὸ ἀφοδεύειν, οὕτω καὶ 637
ἐκ τοῦ πάτου τὸ ἀποπατεῖν, ὅ περ ἐκτὸς ὁδοῦ εἶπεν Ἡσίοδος. ἐκ δὲ τοῦ πάτου καὶ τὸ περιπατεῖν καὶ
ὁ περίπατος. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἀπάτη καὶ ἀπατᾶν, οἱονεὶ τὸ μὴ εὐθείας ὁδοῦ ἔχεσθαι καὶ ὡς ἐπὶ ἀτρα-
ποῦ βαδίζειν ἀλλὰ καμπὰς ἑλίττειν καὶ παράγειν ὧδε κἀκεῖ. εἴη δὲ ἂν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ ἐναντία
ἡ ἀπάτη καὶ ἡ ὁδηγία. ἀπατᾶν μὲν γὰρ τὸ ἀπάγειν τοῦ πάτου, ὁδηγεῖν δὲ τὸ ἐνάγειν εἰς ὁδόν. ἐκ τοῦ
495 πάτου δὲ καὶ τὸ πατάσσειν. καὶ τοιοῦτος μὲν ὁ Ὁμηρικὸς πάτος. ὁ δὲ παρὰ τῷ κωμικῷ βάδος, οἷον,
διὰ σὲ τόνδε τὸν βάδον βαδίζομεν, ἴσως πέπαικται, καὶ ἔστιν ὡς ἐκ τοῦ κινῶ ὁ ἀπόκινος παρὰ τῷ
αὐτῷ, οὕτω καὶ ὁ βάδος ἐκ τοῦ βάδω, οὗ παράγωγον τὸ βαδίζω. Τὸ δὲ ἀλεείνων καὶ τὸ ἀλήιον καὶ
τὸ ἀλᾶτο διὰ τὴν τοῦ ἤχου ἐγγύτητα παρήχησίν φασιν οἱ παλαιοί. αἱ γὰρ λέξεις ἀπὸ τοῦ ᾱ
καὶ λ̄ ἀρχόμεναι ὁμοιότητα ἤχου προβάλλουσι. Ὅρα δὲ καὶ παρίσωσιν τοῦ κατέδων καὶ ἀλεείνων,
ἐπίτηδες κἀνταῦθα τοῦ ποιητοῦ ἱλαρύναντος διὰ παρηχήσεως καὶ παρισώσεως τὴν ἱστορικὴν σκυ-
θρω*πότητα. ἐν τούτοις δὲ ἱστορεῖ καὶ ὡς ὑπὸ Σολύμων, οὓς ὁ πατὴρ Βελλεροφόντης κατηγωνί-
σατο, ἀνῃρέθη μαρνάμενος ὁ υἱὸς Ἴσανδρος, δυστυχῶς τοῦτό γε πράξας. τὸ τοιοῦτον λυπεῖ καὶ τὸν
παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Αἴαντα, ὃς οὐκ ἤνεγκεν εἰ τοῦ πατρὸς μεγάλα κλεϊσθέντος ἐν Τροίᾳ δεύτερος ἔλθοι
ἐκεῖσε αὐτὸς τῆς πατρικῆς ἀρετῆς. καὶ ἔχει φύσεως οὕτω τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ πατὴρ εὔχεται ὅμοιον
ἑαυτῷ γενέσθαι παῖδα, ὡς ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Αἴας, ἢ καὶ ἀμείνονα, ὡς ὁ παρ' Ὁμήρῳ Ἕκτωρ,
εἰκότως ἂν λυποῖντο παῖδες ἀτελεσφορήτους ὁρῶντες τὰς τῶν πατέρων εὐχάς. (Vers. 205.) Ὅτι δὲ τῇ
Ἀρτέμιδι, τουτέστι τῇ σελήνῃ, τοὺς αἰφνιδίους θανάτους τῶν γυναικῶν ἀνατίθησιν ἡ Ἑλληνικὴ δόξα,
δῆλον ἐστίν· ὥς περ ὁ Ἀπόλλων ἥλιος αἴτιος λέγεται τοῦ αἴφνης θνήσκειν τοὺς ἄνδρας, ὡς καὶ ἐν τῇ
Ὀδυσσείᾳ σαφῶς φαίνεται. διὸ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς θέλων εἰπεῖν ὡς ἡ Λαοδάμεια, καθὰ ἐῤῥέθη,
αἴφνης τέθνηκε, φησί· τὴν δὲ χολωσαμένη χρυσήνιος Ἄρτεμις ἔκτα, ὅ ἐστιν ἔκτανε κατὰ ἀποκοπήν.
Ὅτι δὲ ἡ Ἄρτεμις ἡ αὐτή ἐστι τῇ σελήνῃ, καθωμίληται. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὁμήρου χρυσήνιον εἰπόντος
Ἄρτεμιν, Σοφοκλῆς ἐντεῦθεν λαβὼν χρυσόνωτον Ἡλίου ἡνίαν φησίν. Ἡ δὲ Λαοδάμεια, καθὰ καὶ
ὁ ἐν *Ὀδυσσείᾳ Λαοδάμας, ἀρχικοῦ κληρονομοῦσιν ὀνόματος. καὶ Ἀγαμέμνων δὴ τοιοῦτος ὑπολαλεῖ-
ται ἐν τῷ, ἧ ῥά νύ τοι πολλοὶ δεδμήατο κοῦροι Ἀχαιῶν. ᾧ γὰρ πολλοὶ δέδμηνται κοῦροι, Λαοδάμας
ἂν εἴη καὶ ἐκεῖνος, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν λαγέτας καθ' ἕτερον ποιητήν. ἐπαύξει δ' ἐνταῦθα τὴν δυσπραγίαν
τοῖς πεσοῦσιν, εἰ καὶ ὑπὸ θείοις προσώποις πίπτουσι, Λαοδάμεια μὲν ὑπ' Ἀρτέμιδι, Ἴσανδρος δὲ ὑπὸ
Ἄρεϊ, ὃς αὐτὸν μαρνάμενον Σολύμοισι κατέκτανε. καὶ ὅρα τὸ κατέκτανεν ἐντελῶς ῥηθὲν καὶ οὐ κατὰ
τὸ, Ἄρτεμις ἔκτα, ὃ ἀνωτέρω κεῖται. (Vers. 206.) Ὅτι τῆς αὐτῆς ἐννοίας τὸ, Ἱππόλοχος δέ μ' ἔτικτε,
καὶ τὸ, ἐκ τοῦ φημὶ γενέσθαι, ἀξιωματικῶς κειμένου καὶ ἐνταῦθα τοῦ φημὶ καὶ κατὰ κριτικὴν ἀπό-
φανσιν. ἔχει δέ τι καὶ σεμνὸν ὁ λόγος, φαμένου τοῦ Γλαύκου, ὡς καὶ ἔτικτέ με ὁ Ἱππόλοχος, καὶ ἐγὼ
κηρύττω τοῦτο οἷα μὴ αἰδούμενος τὴν ἐκ τοιούτου ἀνδρὸς γέννησιν. καταστατικὴ δὲ τοῦτο ἔννοια, συμ-
πληροῦσα τὴν τοῦ Γλαύκου ἐπὶ τῇ κατ' αὐτὸν γενεαλογίᾳ διήγησιν. τὸ δὲ μάλιστα συμπληρωτικὸν ταύ-
της μετ' ὀλίγα κείσεται. (Vers. 207.) Ὅτι Ἱππόλοχος πέμπων εἰς Τροίαν τὸν υἱὸν Γλαῦκον μάλα
πόλλ' ἐπέτελλεν αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων, μηδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέ *μεν, οἳ
μέγ' ἄριστοι γένοντο. καὶ ἔστιν ἡ παραίνεσις πρέπουσα εὐγενέσι καὶ ἀγαθοῖς πατράσι πρὸς ὁμοίους
υἱούς. εἴρηκε δὲ καί τις παλαιὸς ῥήτωρ πρὸς Ῥωμαῖον στρατηγὸν, ἐρωτήσαντα ὅ τι θέλει ἐξ αὐτοῦ, τὸ
Ὁμηρικὸν τοῦτο ἔπος τὸ, αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων, ὡς καὶ ὁ Στράβων ἱστορεῖ.
ἔοικε δὲ ἀνενδεὴς ἐκεῖνος ὁ ῥήτωρ εἶναι, διὸ καὶ μηδενὸς ἔφη ἑτέρου προσδεῖσθαι ἢ τοῦ εἰσαεὶ τὸν στρα-
τηγὸν προέχειν τῶν κατ' αὐτὸν, ὡς οἷα καὶ φιλούμενον αὐτῷ. (Vers. 211.) Ὅτι τὸ, ταύτης τοι
γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι, ἔννοιά ἐστι τῷ Γλαύκῳ συμπληρωτικὴ καὶ αὐτῆ γενεαλογίας. Ἐν-
τεῦθεν καὶ ὁ Κυνικὸς Ἀντισθένης χρησάμενος πρὸς τὸν ἀνακρίνοντα τὸ γένος αὐτοῦ εἰπὼν, ὡς ἐμοὶ

πατὴρ μὲν ἦν τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσσόμενος, ἤγουν ταριχέμπορος καὶ τὰ ἑξῆς, ἐπάγει τὸ, ταύτης τοι
γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι. τὸ δὲ αἵματος ἀντὶ τοῦ σπέρματός φασιν οἱ σοφοὶ, ὡς τοῦ σπέρ-
ματος ὕλην τὸ αἷμα ἔχοντος. (Vers. 212. sqq.) Ὅτι ἐγήθησεν ὁ Διομήδης ἀναγνωρίσας τὸν Γλαῦ*κον,
ξένον πατρῷον· διὸ καὶ τὸ ἔγχος καταπήξας ἐπὶ χθονὶ καὶ ἀργίαν αὐτοῦ καταγνοὺς μειλιχίοις λόγοις
δηλαδὴ προσηύδα ποιμένα λαῶν· ἦ ῥά νύ μοι ξεῖνος πατρώιος ἐσσὶ παλαιός. εἶτα ἐπεξηγούμενος πῶς
ξένος πατρῷος ὁ Γλαῦκος αὐτῷ, ἑταῖρος δηλαδὴ ἀπὸ ξενίας, τῆς οὐκ ἐξ ἑαυτοῦ, ἀλλ᾽ ἐκ πατέρων ἤτοι
προγόνων, διηγεῖται οὕτω, γνώριμα λέγων καὶ διὰ τοῦτο πιστευόμενος· Οἰνεὺς γάρ ποτε δῖος ἀμύμονα
Βελλεροφόντην πρὸ τῆς εἰς Λυκίαν ὁδοῦ ξείνισ᾽ ἐνὶ μεγάροισιν, ἐείκοσιν ἤματ᾽ ἐρύξας, ἤγουν παρακα- 496
τασχὼν, καθὰ καὶ Ἰοβάτης ἐφ᾽ ἡμέρας τινὰς τὸν Βελλε*ροφόντην παρ᾽ ἑαυτῷ κατέρυκεν. οἱ δὲ καὶ
ἀλλήλοισι πόρον ξεινήια καλά. Οἰνεὺς μὲν ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινὸν, ἤγουν φοινικῷ χρώματι,
τῷ ἐκ καρποῦ ἴσως τῆς πρίνου, Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον. καὶ διὰ τοῦτο φησί·
νῦν σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος φίλος Ἄργεϊ μέσσῳ εἰμὶ, σὺ δ᾽ ἐν Λυκίῃ, ὅτε κεν τῶν δῆμον ἵκωμαι.
(Vers. 217.) Ὅρα δὲ τὸ, ἐείκοσιν ἤματα, ῥηθὲν ἁπλῶς καὶ οὐ κατά τινα παρατήρησιν ἀναγκαίαν.
ἐνταῦθα δὲ ἀναγκαία κεῖται στιγμὴ μετὰ τὸ μεγάροισιν, ἵνα μή τις ἴσως ἐρεῖ σοφιζόμενος, μεγάροισιν
εἴκοσι. (Vers. 214.) Τὸ δὲ μειλιχίοις διαστολὴν ἔχει πρὸς τὰ *φθάσαντα ῥηθῆναι ἐν τῷ, εἰ δέ τις
ἐσσὶ βροτῶν, ἴθι, ὥς ἄν ὀλέθρου πείραθ᾽ ἵκηαι. ἐκεῖ γὰρ οὐ μειλιχίοις ὁ ἥρως προσηύδα. (Vers. 218.)
Ξένια δὲ καλὰ τὰ εὐειδῆ καὶ ἀξιοθέατα. τὸ μὲν γὰρ χρύσεον δέπας καὶ καλὸν καὶ τῇ ὕλῃ τίμιον, ὁ δὲ
638 φαεινὸς φοίνικι ζωστὴρ καλος διὰ τὸ τοῦ ἱμάντος φοινι*κοῦν. ταῦτα δὲ δεινῶς ὁ Διομήδης καὶ δεξιώ-
τατα προεκτίθεται, ἵνα εὐλόγως καὶ αὐτὸς τὴν τῶν ὅπλων ζητήσῃ ἄμειψιν, ὡς ῥηθήσεται, καὶ δοκι-
μάσῃ τὸν Γλαῦκον, εἰ μὴ ἐθέλει τὴν τῶν πατέρων αἰσχύνειν ἀρετήν. (Vers. 224.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι
τῷ ἔχοντι φίλον ἐξ ἀλλοδαπῆς χρήσιμος μεταποιηθεὶς ὁ ῥηθεὶς τοῦ Διομήδους λόγος, μέγα φρονοῦντος
καὶ σεμνυνομένου, διότι αὐτὸς Ἀργεῖος ὢν ἔχει ξένον φίλον ἐν Λυκίᾳ. ἔφη γάρ· σοὶ μὲν ἐγὼ ξεῖνος
φίλος Ἄργεϊ καὶ ἑξῆς. (Vers. 225.) Ἔνθα τὸ ἐν Λυκίῃ ἐλλειπτικῶς ἐσχημάτισται κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ
σχῆμα. τὸ γὰρ ὅλον οὕτως ἐστί· σὺ δ᾽ ἐν Λυκίῃ ξεῖνος φίλος ἐμοί. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ Ἄργεϊ μέσσῳ
ταὐτόν ἐστι τῷ ἐν Ἀργείοις, διὸ ἐπάγει· ὅτε ἂν τῶν δῆμον ἵκωμαι, ἤγουν ὅτε εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀργείων
ἐπανέλθω. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα καινόν. ἡ γὰρ σύνταξις *οὐ πρὸς τὸ ῥητὸν Ἄργος, ἀλλὰ πρὸς τὸ δι᾽ αὐτοῦ
νοούμενον, ἤτοι τοὺς Ἀργείους. πόλις γὰρ οἱ πολῖται εἰσὶν, ὥς περ καὶ ναῦς οἱ ναῦται, καθὰ καὶ
Σοφοκλῆς δηλοῖ, λέγων ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε ναῦς οὔτε πόλις ἔρημος ἀνδρῶν μὴ συνοικούντων ἔσω.
τοιοῦτόν τι σχῆμα ἐσημειώθη καὶ κατὰ τὸν ἀνάπλουν τῆς ᾱ ῥαψῳδίας ἐν τῷ, οἱ δ᾽ ὅτε δὴ λιμένος
ἐντὸς ἵκοντο. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ, ὅτε τῶν δῆμον ἵκωμαι, πρὸς ἀκρίβειαν κεῖται. νῦν μὲν γὰρ
ἄμφω ξένοι εἰσὶν ἀλλήλοις οὐκ ἐν Λυκίᾳ καὶ Ἄργει ἀλλ᾽ ἐν τόπῳ ἑνὶ τῷ περὶ Τροίαν· ὅτε δὲ ἐπανέλ-
θωσιν οἴκαδε, τότε Διομήδης μὲν ἐν μέσῳ Ἄργει φίλος ἔσται τῷ Λυκίῳ Γλαύκῳ, Γλαῦκος δὲ αὖ ἐν
Λυκίᾳ μέσῃ ξεῖνος ἔσται τῷ ἐξ Ἄργους Διομήδει. καὶ ἔστι σχῆμα συντομίας καὶ ἐνταῦθα. εἰπὼν γὰρ
ὁ Διομήδης, ὅτε Ἀργείων δῆμον ἵκωμαι, ἀφῆκε τῷ Γλαύκῳ νοεῖν τὸ ὅμοιον, δηλαδὴ τὸ, ὅτε καὶ σὺ
Λυκίων δῆμον ἵκῃ. ἐσίγησε δὲ αὐτὸ ἀστείως ὁ ποιητὴς, οὐ μόνον ὡς δυσοιώνιστον λόγον τῷ φίλῳ, ἀλλὰ
καὶ ὅτι τὸν Γλαῦκον οἶδεν οὐκ ἐπανελθόντα εἰς τὰ οἰκεῖα. (Vers. 218.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὰ ξένια
ἤτοι τὰ τῆς ξενίας δῶρα κειμήλια τοῖς παλαιοῖς ἀπετίθεντο εἰς ἀνάμνησιν πατρῴας φιλίας τοῖς ἐπιγό-
νοις. Διομήδης γοῦν φησὶν ὅτι εἰς Τροίαν ἰὼν οἴκοι κατέλειψεν *ἀποκεῖσθαι τὸ ῥηθὲν τοῦ Βελλερο-
φόντου κύπελλον. καὶ Ὀδυσσεὺς δὲ τὸ τοῦ Ἰφίτου τόξον ἐν Ἰθάκῃ ἔλειψεν εἰς μνήμην ξενίας. ταμιεύεται
γὰρ καθάπερ ἐν θαλάμοις τὸ ξένιον, οὕτως ἐν ταῖς τῶν ὁρώντων ψυχαῖς ἡ μνήμη τοῦ δόντος, καὶ
γίνεται κειμήλιον ταμεῖον μὲν τὸ δῶρον, ἡ δὲ μνήμη ψυχῆς. διὸ καὶ Διομήδης πιθανολογῶν τὴν πα-
τρῴαν ξενίαν ἐκ τοῦ κυπέλλου λέγει εἰδέναι αὐτὴν καὶ μεμνῆσθαι, οὐ μὴν ἐκ πατέρων. (Vers. 222.)
Τυδέα γάρ, φησιν, οὐ μέμνημαι, πολλῷ δὴ πλέον τὸν πάππον Οἰνέα. ἐνταῦθα δὲ εὐμεθόδως ὁ ποιη-
τὴς καὶ τὴν τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας ἱστορίαν παρενέθετο, κομιδῇ ἀποστενώσας αὐτὴν, ἐν οἷς ὁ Διομήδης
φησὶν, ὅτι Τυδέα δ᾽ οὐ μέμνημαι, ἐπεί μ᾽ ἔτι τυτθὸν ἐόντα κάλλιφ᾽, ὅτ᾽ ἐν Θήβαις ἀπώλετο λαὸς
Ἀχαιῶν. Καὶ ὅρα τὸ μέμνημαι αἰτιατικῇ συνταχθέν. (Vers. 226. sqq.) Ὅτι συνέθεντο Διομήδης καὶ

*Γλαῦκος, ἀλλήλων ἐν πολέμῳ ἀπέχεσθαι καθ᾽ ἑαυτούς τε καὶ δι᾽ ὁμίλου, ἤγουν κατὰ τὸν ὑπ᾽ αὐτοὺς πάντα ὅμιλον. ἀξιοῖ γὰρ ὁ Διομήδης οὕτω· ἔγχεσι δ᾽ ἀλλήλων ἀλεώμεθα καὶ δι᾽ ὁμίλου, πολλοὶ μὲν γὰρ ἐμοὶ Τρῶες καὶ ἐπίκουροι κτείνειν, ὃν ἂν θεός γε πόροι καὶ ποσσὶ κιχείω· πολλοὶ δ᾽ αὖ σοι Ἀχαιοὶ ἐναιρέμεν, ὅν κε δύνηαι. καὶ ἐπὶ τῇ συνθήκῃ ταύτῃ χεῖράς τ᾽ ἀλλή*λων λαβέτην καὶ ἐπιστώσαντο, ἤγουν πίστιν ἀλλήλοις ἐποίησαν διὰ τῆς συνήθους δεξιώσεως. πιστώσεως γὰρ δηλωτικὸν τῶν δεξιῶν χειρῶν ἡ συμβολὴ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται. καὶ σημείωσαι ὅπως αἰδέσιμος ἦν ἡ φιλία οὐκ αὐτοῖς μόνοις τοῖς ξενισθεῖσιν, ἀλλὰ κατὰ διαδοχὴν καὶ τοῖς ἐκ αὐτῶν. ἰδοὺ γὰρ Βελλεροφόντου καὶ Οἰνέως πάλαι ποτὲ ξένων ἀλλήλοις γενομένων, οἱ αὐτῶν ἔγγονοι τὸ τῆς ξενίας ἀγαθὸν αἰδεσθέντες*
497 *εἰρηναῖα σπένδονται. καί πως τοῦ συγγενικοῦ θεσμοῦ κρείττων τοῖς παλαιοῖς ἦν ὁ κατὰ τὴν ξενίαν. Τεῦκρος μὲν γὰρ Τρωϊκὸς ὢν ἀνέκαθεν καὶ τῷ Πριάμῳ προσγενὴς, αὐτανέψιος γὰρ ἦν Ἕκτορος, πολεμεῖ τοῖς Τρωσὶ καὶ ὁμοφύλοις αἵμασι χραίνεται. Γλαῦκος δὲ καὶ Διομήδης ὡς πατρῷοι ξένοι ἀλλήλων καὶ δι᾽ ὁμίλου ὡς εἴρηται ἀλέονται, ἤτοι ἐκκλίνουσιν, ἀπέχονται.* (Vers. 228.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Διομήδης ἐν τῷ, ὃν ἂν θεὸς πόροι καὶ ποσσὶ κιχείω, ἐσέμνυνεν ἑαυτὸν ὡς καὶ θεοφιλῆ καὶ ποδώκη.* (Vers. 229.) *Τὸν μέντοι Γλαῦκον οὐ πάνυ σεμνύνει τὸ, ὃν ἂν δύνηαι. Ἴσως δὲ τὸ μὲν, ὃν ἂν θεὸς πόροι, σταδαίαν μάχην δηλοῖ τὴν καὶ ἐπὶ πλέον ἐναγώνιον καὶ θείας δεομένην συνάρσεως. Τὸ δὲ, ὃν ποσσὶ κιχείω, φεύγοντος ἐχθροῦ πτῶμα ἐμφαίνει, ὃν οὐκ ἐξ ἀνάγκης αὐ*τὸς ὁ διώκων ἔτρεψεν εἰς φυγήν.* (Vers. 230.) *Ὅτι τὰ τεύχεα ὁ Γλαῦκος καὶ ὁ Διομήδης ἀλλήλοις ἐπαμείβουσιν, ἀξιώσαντος Διομήδους οὕτω ποιῆσαι. τεύχεα γάρ, φησιν, ἀλλήλοις ἐπαμείψομεν, ὄφρα καὶ οἵδε γνῶσιν ὅτι ξεῖνοι πατρώϊοι εὐχόμεθ᾽ εἶναι, καὶ οὕτως εἴη ἀνύποπτον τὸ ἀλλήλων ἡμᾶς καὶ δι᾽ ὁμίλου ἀπέχεσθαι. ἄλλως γὰρ προδοτικοῦ ἂν ἤθους ἐκρίνοντο καὶ δολερᾶς καθυφέσεως τῆς εἰς πόλεμον. καὶ δίδωσι μὲν ὁ Διομήδης εὐτελῆ τινὰ ὡς ῥηθήσεται ὅπλα, λαμβάνει δὲ τιμιώτατα. Καὶ σημείωσαι ὅτι ὥς περ ἐπὶ τῶν προγόνων, οὕτω κἀνταῦθα γίνεται. Οἰνεύς τε γὰρ ζωστῆρα δοὺς φοίνικι φαεινὸν, ὡς προείρηται, χρύσεον δέπας ἀντέλαβεν ἐκ τοῦ Βελλεροφόντου φιλοτιμότερον διατεθέντος, καὶ Διομήδης ὁ τοῦ Οἰνέως ἀπόγονος χάλκεα νῦν δοὺς ὅπλα χρύσεα ἔλαβε. καὶ ὅρα ὅπως ὁ Γλαῦκος προγονικὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ φιλοτιμίαν μιμούμενος καὶ κατὰ πατρικὴν παραίφασιν μὴ θέλων πατέρων γένος αἰσχύνειν, ἄλλως τε καὶ τοῦ Διομήδους ἀπαιτήσαντος, ἤμειψεν αὐτῷ τὰ οἰκεῖα ὅπλα, ὑπερδεκαπλάσιον ὄντα τῶν τοῦ Διομήδους τιμιώτερα. φησὶ γάρ·* (Vers. 236.) *ὃς πρὸς Τυδείδην Διομήδεα τεύχε᾽ ἄμειβε, χρύσεα χαλκείων, ἑκατόμβοι᾽ ἐννεαβοίων. ἀσφαλείας γὰρ ὁ Γλαῦκος μόνης *ἐδεῖτο τῆς ἐκ τῶν ὅπλων, οὐ μὴν ὕλης τιμίας. πάντως δὲ οὐχ᾽ ἧττόν τι τῶν χρυσέων ἀσφαλῆ καὶ τὰ χάλκεα· διὸ καί φησιν ὁ ποιητής·* (Vers. 234.) *ἔνθ᾽ αὖτε Γλαύκῳ φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, ὅ ἐστιν ἐξαιρέτους ἐποίησεν, ὡς τῷ Πορφυρίῳ δοκεῖ, διὰ τὸ τοιαύτην φιλοτιμίαν ἐνδείξασθαι καὶ μὴ γλισχρεύσασθαι περὶ τὴν τοῦ ξένου ἀξίωσιν καὶ οὕτως αἰσχῦναι τὴν τοῦ πάππου ἀρετήν. εἰ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, φρένας ἐξέλετο Ζεὺς, φανερῶς ἐπὶ ἀφροσύνης κεῖται, ῥηθήσεται τὰ εἰκότα ἐκεῖ. δῆλον δὲ ὅτι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐγράφη, πρὸς διάφορον σημασίαν ὁ Γλαῦκος βαρύνεται· πρὸς διαστολὴν γὰρ τοῦ ὁ γλαυκὸς ἐπιθέτου. τοιοῦτον δὲ ἐγνώσθη καὶ τὸ Λεῦκος πρὸς τὸ λευκός· ὅμοιον καὶ τὸ ἀρητὸς καὶ Ἄρητος, καὶ ἄλλα μυρία· ἐν οἷς καὶ τὸ διηνεκὴς καὶ Διηνέκης κύριον καθ᾽ Ἡρόδοτον, Σπαρτιάτης ἄριστος γενόμενος ἐν τῇ μάχῃ τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ δρυμὸς δὲ ὁ δρυωτὸς τόπος καὶ Δρύμος πόλις. φησὶ γοῦν ὁ αὐτὸς ὅτι κατέκαυσαν πόλεις οἱ Θεσσαλοὶ ὁδηγοῦντες τοὺς Πέρσας ἄλλας τε καὶ Δρύμον καὶ Θρόνιον καὶ τὰ ἑξῆς. διαφόρου δ᾽ εὐλόγου τονώσεως καὶ τὸ πυῤῥὸς ὁ πυρσόθριξ καὶ Πύῤῥος κύριον, καὶ γύρος ὁ κατὰ κύκλον καὶ γυρὸς ὤμοις ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ, ὅθεν καὶ πέτραι γυραί· καὶ κυρ*τὸς ὁ κατὰ πάθος καὶ κύρτος ὁ ζωγρητικός. Ὅτι δὲ καὶ ἕτεροι Γλαῦκοι διάσημοι, δῆλον καὶ αὐτὸ, ἐν οἷς καὶ ὁ Ἀνθηδόνιος καὶ ὁ παρὰ Ἡροδότῳ, καὶ ὃν δὲ Γλαύκωνα ὁ Λυκόφρων καλεῖ παρωνύμως. δῆλον δὲ ὡς καὶ ἰχθύος εἶδος ὁ γλαῦκος περιᾴδεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι οὐχ᾽ ὡς κερδαλέος ὁ Διομήδης αἰτεῖ τὰ χρυσᾶ ὅπλα, προΐσχεται δὲ αἰτίαν εὐσχήμονα, ἵνα φησὶ πάντες γνῶσιν, ὡς ἐῤῥέθη, ὅτι ξένοι ἀλλήλων πατρῷοι ἐσμὲν καὶ διὰ τοῦτο ἀπεχόμεθα τῆς πρὸς ἀλλήλους μάχης καὶ οὐ διά τινα φαύλην ὑπόληψιν, ἀλλὰ δια τὸν πατρῷον καὶ ἑταιρεῖον καὶ ξένιον. ἦν δὲ ἄρα ἡ τῶν *ὅπλων ἄμειψις καὶ σημεῖον τῆς κατὰ παράταξιν ἀμείψεως· οὐκέτι γὰρ ἀλλήλοις ἀντεμάχοντο.* 639

διὸ καὶ ἐν ὄψεσι πάντων τὰ ὅπλα ἠλλάξαντο, ἵνα διὰ φιλίαν ἀλλήλων ἀπέχεσθαι φαίνωνται καὶ μὴ τοὺς οἰκείους προϊέσθαι. εἰ δὲ καὶ Λυκάων ὁ Τρωϊκὸς ἤμειψε θώρακα τῷ ἀδελφῷ Πάριδι, καὶ Ἀχιλλεὺς ὅπλα τῷ φίλῳ ἑταίρῳ Πατρόκλῳ, ἀλλ᾽ ἐκεῖνα πρὸς ὥραν γεγονότα πάντη ἑτεροιοῦνται πρὸς τὰ ἐνταῦθα. Ὅρα δὲ ὅπως εὐτυχῶς τῷ κρείττονι τὰ κρείττονα ὅπλα ἐγένοντο, τῷ δὲ χείρονι Γλαύκῳ τὰ προσήκοντα, ὅ περ οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα ποιοῦσι κατὰ συμβουλὴν, ὅπου ἐσθλὰ μὲν ἐσθλὸς ἔδυνε, χείρονα δὲ χείρων. (Vers. 236.) Ἑκατόμβοιον δὲ καὶ ἐννεάβοιον, ὥς περ καὶ δωδεκάβοιον καὶ εἰκοσάβοιον, καὶ εἴ τι τοιοῦτον, οἱ μὲν ἐπὶ νομισμάτων ἀκούουσι, βοῦν εἰρῆσθαι τὸ νόμισμα λέγοντες, διὰ τὸν, ὡς καὶ προεγράφη, ἐν αὐτῷ τοῦ βοὸς ἔκπαλαι τύπον κατὰ τιμὴν τοῦ ζῴου, οἱ δὲ, ὡς καὶ αὐτὸ εἴρηται, σταθμόν τινα τὰ τοιαῦτα νοοῦσι, δι᾽ οὗ βόας ἑκατὸν τυχὸν ἢ ἐννέα ἢ δώδεκα ἢ εἴκοσιν ἢ ἁπλῶς τοσούσδε ὠνησάμενός τις κτήσεται. *(Vers. 237. sqq.) Ὅτι σχῆμα ὑστερολογίας καὶ ἐν τῷ, Ἕκτωρ δ᾽ ὡς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν. ἀνιὼν γὰρ εἰς τὴν πόλιν πρῶτον φηγὸν ἵκανε περὶ τὸ πεδίον οὖσαν, εἶτα τὰς Σκαιὰς πύλας. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς ἱστορίας εὐκρινές· μεσολαβήσας γὰρ ὁ ποιητὴς τῇ τοῦ Ἕκτορος εἰς Τροίαν ἀνόδῳ τὰ κατὰ Διομήδην καὶ Γλαῦκον, εἶτα τούτων ἀπαλλαγεὶς 498 ἀνατρέχει πάλιν εἰς τὸν Ἕκτορα καὶ γίνεται εὐτάκτως τῶν ἐφεξῆς. Ὅτι παιδεύει τὸν ἀκροατὴν καὶ ὁ παρ᾽ Ὁμήρῳ Ἕκτωρ μὴ ἀεὶ πρὸς τὰς ἐρωτήσεις λεπτομερῶς ἀποτείνε*σθαι, ὅπου ἂν μὴ συμφέρον εἴη. ἐρωτᾶται μὲν γὰρ ὑπὸ τῶν Τρῳάδων, πῶς ἂν ἔχοιεν ἐν τῷ πολέμῳ οἱ προσήκοντες αὐταῖς, ὁ δὲ οὐδὲν ἄλλο ἔφη ἀλλ᾽ ἢ θεοῖς μόνον ἐκέλευσεν εὔχεσθαι πάσας ἑξείης. καί τοι πολλαῖς αὐτῶν, ὡς ὁ ποιητής φησι, κήδεα ἐφῆπτο διὰ τὴν τῶν οἰκείων ἀπόλειαν. (Vers. 241.) Καὶ ὅρα τὸ, πολλαῖς κήδε᾽ ἐφῆπτο, ἤτοι πολλῶν ἥπτετο ἡ βλάβη, καὶ ἤδη αὐταῖς ἐπέκειτο. τοιοῦτον καὶ τὸ, ὀλέθρου πείρατα ἐφῆπται, ἤγουν τέλειος ὄλεθρος ἐπίκειται. προσήκοντας δὲ ταῖς γυναιξὶ μετρεῖ Ὅμηρος παῖδάς τε κασιγνήτους τε ἔτας τε καὶ πόσιας, περὶ ὧν πολλαχοῦ δη*λοῦται. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὅτι καθάπερ ἐν συμποσίοις ἄκροι κάθηνται οἱ ἄριστοι, οὕτω κἀνταῦθα τὰ φίλτατα μὲν ἐν ἄκροις ὁ ποιητὴς ἔταξε, τὰ δὲ μὴ πάνυ τοιαῦτα, τοὺς κασιγνήτους καὶ τοὺς ἔτας, εἰς μέσον ἤλασεν. (Vers. 242.) Ὅτι περικαλλέα λέγει τὸν τοῦ Πριάμου οἶκον, ξεσταῖς αἰθούσαις τετυγμένον, ἤτοι λιθίνοις ὑπαίθροις, στοαῖς αἰθομέναις ἡλίῳ, καθὰ δηλοῖ τοὔνομα τῆς αἰθούσης, ὅθεν τῇ δημώδει γλώσσῃ παρεποιήθη τὰ ἡλιακά. (Vers. 243.) Ὅτι δὲ ξεστὰς λέγει τὰς ἐκ λίθων ἐξεσμένων, δηλοῦσι καὶ οἱ ἐπαγόμενοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο δεδμημένοι. περὶ δὲ αἰθούσης δηλοῖ μὲν σα*φῶς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ῥηθήσεται δέ που καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. (Vers. 244.) Ὅτι ἐν τῷ τοῦ Πριάμου δόμῳ πεντήκοντα ἔνεσαν θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι, ἤγουν δεδομημένοι, ἔνθα δὲ παῖδες κειμῶντο Πριάμοιο παρὰ μνηστῇς ἀλόχοισι, κουράων δ᾽ ἑτέρωθεν ἐναντίοι ἔνδοθεν αὐλῆς δώδεκ᾽ ἔσαν τέγεοι θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι. ἔνθα δὲ γαμβροὶ κοιμῶντο Πριάμοιο παρ᾽ αἰδοίῃς ἀλόχοισι. Καὶ ὅρα 499 τὴν ταὐτολογίαν τοῦ ποιητοῦ, δὶς ἐνταῦθα εἰπόντος ἀπαραποιήτως τὸ, θάλαμοι ξεστοῖο λίθοιο, πλησίοι ἀλλήλων δεδμημένοι. (Vers. 247.) Σημειῶ*σαι δὲ ὅτι καὶ τὰς τοιαύτας τοῦ Πριάμου θυγατέρας κόρας εἶπεν, οὐχ᾽ ὡς παρθένους, πῶς γὰρ τὰς ὑπὸ ἀνδράσιν οὔσας; ἀλλὰ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ νέας, ὡς ταὐτὸν ὂν ἐνταῦθα εἰπεῖν κούρας τε καὶ νέας ἀλόχους. κρατεῖ δὲ καὶ μέχρι νῦν παρά τισι τῶν ἑῴων τὸ κόρας λέγεσθαι καὶ μετὰ γάμον τὰς ἐν ἡλικίᾳ νέᾳ. (Vers. 244.) Ὁ δὲ ἀριθμὸς τῶν πεντήκοντα θαλάμων ἔοικεν εἰς ποσὸν συνδιήκειν παίδων Πριάμου ἀῤῥένων κατὰ τὸ, ἡμεῖς δὲ πεντήκοντά γ᾽ ἄμμοροι τέκνων. Τὸ δὲ ἔνεσαν μέτρου χάριν ῥηθὲν μετὰ προθέσεως μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, δώδεκ᾽ ἔσαν, δίχα προθέσεως εἴληπται. *(Vers. 248.) Τὸ δὲ πλησίοι ἀμέμφως ἔχει· πολλαχοῦ γὰρ ἡ τοιαύτη κλίσις διαφαίνεται, ἐπεὶ προϋπάρχει ὁ πλησίος, οὗ ἡ αἰτιατικὴ γεννᾷ τὸ πλησίον ἐπίῤῥημα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοὺς γυναικείους θαλάμους, οὐ μὴν καὶ τοὺς τῶν ἀνδρῶν, ὠνόμασεν τεγέους ἀντὶ τοῦ ἀνωγείους, ἐπὶ
640 τέγει ἑτέρου οἴκου *ἀναστάντας, ὑπερῴους, πολυστέγους, πολυωρόφους, ἵνα μὴ διοδευομένων, φασὶ, κατοπτεύωνται αἱ γυναῖκες. Γίνεται δὲ τὸ τέγεος ἀπὸ τοῦ τέγος τέγειος καὶ ἀποβολῇ τέγεος, ὡς τέλος τέλειος τέλεος. ὥς περ δὲ μικρὸς καὶ σμικρὸς, οὕτω καὶ τέγος καὶ στέγος, ἐξ οὗ τὸ στέγω ῥῆμα. εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ὀνόματα, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὡς εἰ καὶ ἀπὸ τοῦ τέγους, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ τέγγω, παράγεται τὸ στέγος, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτοῦ αὖθις ὁ ὅλος οἶκος παρονομάζεται διὰ μέσου

τοῦ στέγειν ῥήματος, ὡς ὑποδηλοῖ καὶ Εὐριπίδης, ἐν οἷς που λέγει ὅτι ὄχλον στέγει δόμος. Θάλαμοι δὲ παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον αἱ γυναικωνίτιδες· παρὰ δὲ Ὁμήρῳ καὶ οἱ ἁπλῶς ἐνδοτάτω οἶκοι ἀπὸ τοῦ θάλπειν ἐτυμολογούμενοι. ἡ δὲ θαλάμη οὐ δόμον δηλοῖ, κατάδυσιν δέ τινα ζῴων ἀλόγων, οἷον *πολυπόδων καί τινων τοιούτων. ὅθεν μεταφορικῶς καὶ θαλαμῖται καὶ θαλάμακες ἐρέται οἱ ὑπὸ τοὺς θρανίτας. (Vers. 249.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅπως ὁ ποιητὴς τὴν συγγενικὴν ἐγγύτητα βούλεται καὶ τῇ κατὰ τόπον σχέσει ἑνοῦσθαι ὡς ἐγχωρεῖ, τὸ γένος ἅπαν τοῦ Πριάμου εἰς ἕνα τόπον συναγαγών· ὃ καὶ βουλόμενος ἐγκαθίσαι τῇ ψυχῇ τοῦ ἀκροατοῦ ἐπιμονὴν ἐποίησε διὰ τῆς ἀνωτέρω παρασημειωθείσης ταυτολογίας. (Vers. 251.) Ὅτι τὸ ἠπιόδωρος οἰκεῖον ἐπίθετον ἀγαθῇ μητρὶ, ὁποία καὶ ἡ Ἑκάβη ἐνταῦθα τῷ Ἕκτορι, ἐλεοῦσα τὸν παῖδα ἐκ μάχης ἐλθόντα, καὶ ἠπίως δεξιουμένη αὐτὸν, ὡς μετ᾽ ὀλίγα φανήσεται. προκλητικὴ γάρ πως ἡ τοιαύτη λέξις ἐνταῦθα τῶν ἐν τοῖς ἑξῆς δώρων τῆς μητρός. ἔχει δ᾽ ἐνταῦθα τὸ Ὁμηρικὸν οὕτως· ἔνθα οἱ ἠπιόδωρος ἐναντίη ἤλυθε μήτηρ, κατὰ τύχην δηλαδὴ καὶ οὐκ ἔκ τινος προμηθείας, ὡς εὐθὺς φαίνεται. Ἰατροῖς δὲ καὶ τοῖς κατ᾽ αὐτοὺς πρέπουσα ἡ τοῦ ἠπίου λέξις, ὡς καὶ ἡ τοῦ Ἀσκληπιοῦ δηλοῖ σύνθεσις, καὶ τὸ, ἐπὶ τ᾽ ἤπια φάρμακα πάσσειν, καὶ τὸ, ὀδύναι δὲ κατηπιόωντο βαρεῖαι. διὸ εἰκότως οἰκειοῦται καὶ μητρὶ ἀκεσωδύνῳ, ἣ ἐς τοσοῦτον οἶδε φύσει τῶν ἐξ αὐτῆς κήδεσθαι, ὡς μηδὲ μυῖαν ἐᾶν δάκνειν τὸ φίλον βρέφος ὑπνοῦν. οὐκ ἐστέρηται *δὲ τῆς τοῦ ἠπίου προσηγορίας οὐδὲ ὁ πατὴρ, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, πατὴρ δ᾽ ὣς ἤπιος ἦεν. ἀγαθὴ δὲ πανταχοῦ λέξις ὁ ἤπιος, δίχα γε τοῦ κακοῦ ἠπιάλου, περὶ οὗ προδεδήλωται, ὃς φαῦλος ὢν ὅμως εὐωνυμεῖται λόγῳ ἀντιφράσεως. Τὸ δὲ ἐναντίη οὐ δηλοῖ ἐναντίωσιν, ἀλλὰ εἴληπται ἀντὶ τοῦ ἀντιπρόσωπος. ὅμοιον δὲ καὶ τὸ, θάλαμοι κουράων ἑτέρωθεν ἐναντίοι, ὃ πρὸ ὀλίγων εἴρηται. (Vers. 252.) Ὅτι ἡ Λαοδίκη, εἰς ἣν ἡ Ἑκάβη ἀπιοῦσα ἐντυγχάνει τῷ Ἕκτορι, εἶδος ἀρίστη τῶν Πριάμου θυγατέρων ἦν, αἳ δηλονότι ἄνδρας εἶχον. ἐν ἄλλοις δὲ τὴν Κασάνδραν οὕτω καλεῖ, ταῖς ἔτι παρθένοις ἐκείνην συγκρίνων. Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ εἰσάγειν ἀντὶ τοῦ εἰσιέναι ἢ ὑπάγειν. φησὶ γάρ· Λαοδίκην εἰσάγουσα θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην. χρήσιμον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ παρὰ τῷ κωμικῷ παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν εἰς οὐδὲν δέον ἀχθοφορούντων, τὸ, ὄνος ἄγων μυστήρια. καὶ ἐκεῖ γὰρ ἄγειν οὐ τὸ φέρειν ἀλλὰ τὸ ἀπιέναι, ἵνα ᾖ ὄνος ἄγων μυστήρια ὁ ἀπιὼν εἰς τὴν τοῦ μυστηρίου ἑορτήν. (Vers. 253.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐμφῦναι χειρὶ τὸ χειρὸς λαβέσθαι καὶ στερεῶς αὐτῆς ἅψασθαι. καὶ ἔστι πως ὅμοιον τῷ ἐμφῦναι χείλεσιν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ γέγραπται. (Vers. 254.) Ὅτι τῆς Ἑκάβης τὸ, τί ποτε λιπὼν πόλεμον θρασὺν εἰλήλουθας, λε*χθείη ἂν ἐπὶ τοῦ παρ᾽ ἐλπίδα τῆς μάχης ἀναχωρήσαντος. (Vers. 255.) Τὸ δὲ ἐφεξῆς βίαν μάχης δηλοῖ τὸ, ἦ μάλα δὴ τείρουσι δυσώνυμοι υἷες Ἀχαιῶν μαρνάμενοι. λέγει δὲ δυσωνύμους τοὺς Ἀχαιοὺς ἢ κατὰ τὸ Δύσπαρι καὶ τὸ Κακοΐλιον, ἢ δυσφημοῦσα ὡς δῆθεν κακωνύμους διὰ τὸ δοκεῖν παρηχεῖσθαι αὐτοὺς τῷ ἄχει. διχῶς γὰρ τὸ κακώνυμον, ἢ τὸ οὐδ᾽ ὀνομάζεσθαι ἄξιον, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, Κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστὴν, ἢ τὸ δυσοιώνιστον καὶ τῇ προφορᾷ δύσφημον, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι κατὰ Σοφοκλῆν δυσώνυμον τὸν Αἴαντα, ὡς δοκοῦντα παρὰ τὸ αἲ ἢ παρὰ τὸ αἰάζειν ὀνομασθῆναι. (Vers. 257.) Ὅτι τὸ τοῦ Ἕκτορος ἀνδρεῖον ἡ μήτηρ γινώσκουσα καὶ ὡς οὐκ ἂν ἔφυγε πρὸ τῶν ἄλλων τὴν μάχην ὑπονοεῖ τὴν αἰτίαν τῆς εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἐλεύσεως, ὅτι δηλαδὴ ἦλθεν ἐξ ἄκρης πόλεως ἤγουν ἐκ τῆς ἀκροπόλεως Διὶ χεῖρας ἀνασχεῖν, ὅ ἐστιν ἀνατεῖναι, ὡς πολλαχοῦ λέγεται. διὸ καὶ οἶνον αὐτῷ θέλει χερίσαι ὡς ἐπὶ σπονδῇ. (Vers. 261.) Ὅτι γνωμικὸν τὸ, ἀνδρὶ δὲ κεκμηῶτι μένος μέγα οἶνος ἀέξει, τουτέστι τὸ τοῦ κεκμηκότος μένος μεγάλως ὁ οἶνος αὔξει, κατὰ καιρὸν δηλαδὴ προσφερόμενος. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα λέγει διὰ τῆς τῷ Ἕκτορι λεγούσης Ἑκάβης ὁ ποιητής· μετ᾽ ὀλίγα δὲ οἷά τις ἀμφοτερόγλωσσος ἄλλως τὸν λόγον *μεταχειρίζεται διὰ τοῦ Ἕκτορος, εἰπόντος· μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα πότνια μῆτερ, καὶ ἐπαγαγόντος, μή μ᾽ ἀπογυιώσῃς μένεος ἀλκῆς τε λάθωμαι, ὡς τῆς ἀκαίρου πόσεως αὖθις τοῦ οἴνου μελῶν ποιούσης πάρεσιν. (Vers. 258.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ μὲν Ἑκάβη πάνυ δεξιῶς καὶ εὐσχημόνως προτρέπεται τῷ υἱῷ λαβεῖν μελιηδέα οἶνον, ὡς σπείσῃς, φησὶ, Διὶ πατρὶ πρῶτον, ἔπειτα δὲ κ᾽ αὐτὸς ὀνήσεαι, αἴ κε πίησθα, καὶ αὔξησιν οὕτω λάβῃς μένεος, μονονουχὶ οὕτω πως ἐπιχειροῦσα·
500 σὺ κέκμηκας τειρόμενος πολέμῳ, παντὶ δὲ κεκμηκότι τὸ μένος οἶνος αὔξει, καὶ σοῦ ἄρα τὸ μένος οἴνῳ αὐξηθήσεται. καὶ οὕτω μὲν συλλογίζεται ἡ Ἑκάβη. (Vers. 264.) Ὁ δὲ Ἕκτωρ παραιτεῖται τὸν οἶνον

O 2

ῥητορικώτατα, πρὸς μὲν τὸ ἓν τῆς Ἑκάβης, λέγων ὅτι οὐ πίωμαι, ἵνα μὴ ἀντὶ ἐπαυξήσεως μένους πάρεσιν μᾶλλον πάθω μελῶν καὶ ὡς ἐῤῥέθη λάθωμαι ἀλκῆς, πρὸς δὲ τὸ ἕτερον, ὅτι αἵματα ἔχων πτοοῦμαι ἄνιπτος σπένδειν. φράζει δ' ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτω· (Vers. 266.) χερσὶ δ' ἀνίπτοισι Διὶ λείβειν αἴθοπα οἶνον ἅζομαι. οὐδέ πῃ ἐστὶ Διὶ αἵματι καὶ λύθρῳ πεπαλαγμένον εὐχετάασθαι. ἐν οἷς ὅρα ὅτι τε εἶδος εὐχῆς καὶ ἡ λοιβὴ, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εὐχετάασθαι, καὶ ὡς ἀδιάφορον σπένδειν εἰπεῖν κατὰ τὸ, ὡς σπείσῃς Διὶ πατρὶ, καὶ *λείβειν κατὰ τὸ, Διὶ λείβειν οἶνον. (Vers. 265.) Οἱ δὲ παλαιοὶ ἐνταῦθα φασὶ καὶ ὅτι οὐδὲν καινὸν, ἐὰν ἐναντίοι λόγοι λέγονται περὶ τοῦ οἴνου ὑπὸ διαφόρων προσώπων. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ὁ ποιητὴς ἀφ' ἑαυτοῦ ταῦτα ἐλάλει, πάντα ἦν ἂν ἀλλήλοις ἀνακόλουθα· νῦν δὲ προσώποις τὴν περὶ τοῦ οἴνου δόξαν ἀνατίθησιν, ὧν ἡ Ἑκάβη μὲν οἷα γυνὴ μὴ τὸν κάματον ἐπισταμένη τῶν ἀνδρῶν ἄλλα λέγει, Ἕκτωρ δὲ εἰδὼς ἀντιλέγει. ἔτι δὲ ἡ μὲν Ἑκάβη πρεσβυτικῆς ἐστιν ἡλικίας, ἡ δὲ τοιαύτη χαίρει τῷ οἴνῳ θερμῷ τε ὄντι καὶ ὑγρῷ· ὁ δὲ Ἕκτωρ ἀκμαῖος καὶ διὰ τοῦτο οὐ πάνυ προσήκων τοιούτῳ ποτῷ τῷ τοῦ ἀκράτου δηλαδὴ οἴνου. πάντως γὰρ ἀκράτῳ ἔσπενδον κατὰ τὸ, σπονδαί τ' ἄκρητοι. Ἡ δὲ Ἑρμαϊκὴ κύλιξ ἶσον ἴσῳ κεκραμένη λόγον ἑτεροῖον τινὰ ἔχει, ὡς ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστοφάνους κεῖται. κεφάλαιον δὲ αὐτῆς τὸ διττὸν τοῦ εἰς λόγον ἀλληγορουμένου Ἑρμοῦ. παραδέδονται δέ τινες σπονδαὶ καὶ παντελῶς ἄοινοι, ὡς καὶ ἡ ἐπὶ τῷ ἡλίῳ διὰ μέλιτος, καθὰ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν γέγραπται. καὶ ἄλλως δὲ, περὶ τὸν καιρὸν ἡ Ἑκάβη σφάλλεται· ἄμεινον γὰρ, φασιν, ἐν ἅπασιν ὁ καιρὸς, ἄρτι δὲ οὐ καιρὸς οἴνου πόσεως. οὐ γὰρ ἁπλῶς οἴνου πόσις εἰς ἰσχὺν ἔχει συμβάλλεσθαι, εἴ γε κατὰ τὸν *εἰπόντα οἱ παλαιοὶ οὐδὲ ὕδωρ πρὶν ἐντραγεῖν ἔπινον, ἀλλὰ ἡ τροφὴ σὺν τῷ οἴνῳ μεγάλα συντελεῖ ἀνδρὶ, ὃς ἂν οἴνου κορεσσάμενος καὶ ἐδωδῆς πανημέριος πολεμίζῃ, ὡς ὁ ποιητὴς ἐν ἄλλοις φησί. καὶ ὁ τοιοῦτος οἶνος ὤνησε τὸν πιόντα κατὰ τὸ, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὸς ὀνήσεαι πιών. ἔνθα καὶ φαίνεται παρετυμολογῶν τὸν οἶνον ὁ ποιητὴς κατ' ἐξοχήν τινα, ἐκ τοῦ ὀνεῖν, ὅ ἐστιν ὠφελεῖν, ἐξ οὗ καὶ τὰ βρώματα ὀνείατα λέγεται. τινὲς μέντοι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται, παρὰ τὸ οἴω τὸ κομίζω καὶ τὸν νοῦν ἐτυμολογοῦσι τὸν οἶνον, ἀκολούθως τῷ τε δειπνοσοφιστῇ καὶ τῷ κωμικῷ, εἰπόντι ἄρδε-
641 σθαι *οἴνῳ τὸν νοῦν ὡς λέγειν τι δεξιόν· ἄλλοι δὲ παρὰ τὸ αἴτιον εἶναι οἰήσεως τὸν οἶνον τοῖς πίνουσι· φρονηματίζει γὰρ ἀλαζονικῶς ὁ οἶνος τοὺς ἀμέτρως φιλοῦντας αὐτόν. (Vers. 261.) Τὸ δὲ κεκμηῶτι δῆλον ὅτι Ἰωνικόν ἐστι ταὐτὸν ὂν τῷ κεκμηκότι, ἀποβολὴν τοῦ κ πεπονθὸς Ἰωνικῶς καὶ ἔκτασιν τοῦ ο. ἴσως δὲ καὶ αὐτὸ ἐφύλαξεν, ὡς ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, τὸ ω τῆς εὐθείας ᾧ λόγῳ καὶ ὁ γέλως καὶ ὁ ἔρως καὶ τὰ ὅμοια ὀνόματα. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐ κατὰ τὴν κοινοτέραν παρατήρησιν μόνα τὸ βεβῶτος γεγῶτος ἑστῶτος καὶ τεθνεῶτος ἐκτείνουσι τὰς παραληγούσας, ἀλλὰ μυρίος ἕτερος ὁρμαθὸς τοιοῦτος ἐστὶ παρά γε τοῖς ποιηταῖς, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. οὕτω καὶ τοῦ τύπτομαι γράφομαι καὶ τῶν ὁμοίων πάντων ἐχόντων τὰ δεύτερα ἐν αὐτοῖς πρόσωπα εἰς ει δίφθογγον λήγοντα Ἀττικῶς, εἰ καὶ ὕστερον ἀναλογώτερον διὰ τοῦ η καὶ προσγεγραμμένου ι γράφεται ἅπαντα τὰ τοιαῦτα, ὅμως ἐναπέμειναν τὸ ὄψομαι βούλομαι καὶ τὰ λοιπὰ δύο πρὸς ἀνάμνησιν τῆς παλαιᾶς γραφῆς, ἔχοντα ἐν τοῖς δευτέροις αὐτῶν προσώποις τὴν ει δίφθογγον, ὄψει βούλει οἴει καὶ εἶ. (Vers. 262.) Ὅτι δὲ κέκμη*κεν ὡς εἰκὸς ὁ Ἕκτωρ δῆλον, ὃς ἐκ τῆς κατὰ τὴν πεδιάδα μάχης ἔκαθεν πόλεως εἰς τὴν ἠνεμόεσσαν Ἴλιον ἔνοπλος ἀνέδραμε κατὰ σπουδήν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τῶν τοῦ χωρίου τούτου ὁ μὲν ποτίζων φιλοφρονικῶς οἶνον ὡς ἐπ' ὠφελείᾳ ἐρεῖ ἂν τὸ, ἀλλὰ μένε, ὄφρα κέ τοι μελιηδέα οἶνον ἐνείκω, καὶ ἑξῆς εἴ τι χρήσιμον, οἷον καὶ τὸ, ἔπειτα δὲ αὐτὸς ὀνήσεαι αἴ κε πίησθα. ὁ δὲ παραιτούμενος δόσιν οἴνου εἴποι ἂν τὸ, μή μοι οἶνον ἄειρε μελίφρονα, μή μ' ἀπογυιώσῃς, καὶ τὸ ἑξῆς. (Vers. 266.) Τὸ δὲ, χερσὶ δ' ἀνίπτοις λείβειν ἅζομαι, καὶ ἑξῆς ὡς προέκκειται, εὐλαβοῖς ἤθους καὶ θεοφιλοῦς καὶ οἵου ἀμοιροῦσιν ὅσοι τῆς ἱερωτάτης ὄντες τάξεως αἱμάτων ἄνδρες καὶ φαύλων ἐπιθυμιῶν γίνονται. διὸ τὸ ἀνίπτοις χερσὶ λείβειν ἢ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον καὶ εἰς παροιμίαν ἔπεσε παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ τῶν μὴ θείως τοῖς θείοις ἐγχειρούντων. (Vers. 261.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, ἀέξει μένος, μεταφορικῶς εἴληπται ἀπὸ τῶν κατὰ φύσιν αὐξομένων σωμάτων, καθὰ καὶ τὸ, θυμὸς ἀέξεται, ἤγουν ψυχὴ, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. (Vers. 264.) Τὸ δὲ ἄειρε ἀντὶ τοῦ πρόσφερε εἴρηται, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἄρτος καὶ τὰ προσάρματα ἤγουν αἱ τροφαί. Τὸν δὲ μελίφρονα οἶνον ἀνωτέρω μελιηδέα εἶπεν, ὡς ταὐτὸν ὂν οὕτως ἢ οὕτως εἰπεῖν. οὐ

κατὰ τὸ περί*φρων τοίνυν καὶ ἀλκίφρων καὶ δαΐφρων καὶ τὰ τοιαῦτα, οὕτω καὶ μελίφρων οἶνος. ἐκείνοις μὲν γὰρ ἔγκειται τὸ φρονεῖν, ἐνταῦθα δὲ τὸ εὐφραίνειν, ἵνα ᾖ κατὰ τὸ, εὔφρονα καρπὸν ἀρούρης. δι᾽ εὐφωνίαν δὲ συγκέκοπται ὁ μελίφρων· τὸ γὰρ πλῆρες ὁ μελιεύφρων ἀηδῶς ἀπηχεῖται. (Vers. 265.) Τὸ δὲ ἀπογυιώσῃς ἀντὶ τοῦ εἰς ἄνεσιν ἀγάγῃς καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν ἀπομελίσῃς· γυῖα γὰρ τὰ μέλη. ὥστε οὐ μόνον λυσιμελὴς ὕπνος καὶ θάνατος, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ καιρὸν ἀειρόμενος οἶνος. καὶ οὕτω μὲν ἡ κοινότης. κρεῖττον δέ ἐστιν εἰπεῖν ὅτι Ὁμήρου εἰπόντος, γυιώσω μὲν σφῶιν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους, ἤγουν χωλανῶ, βλάψω τὰ γυῖα, δύναται καὶ τὸ ἀπογυιῶσαι τῆς αὐτῆς εἶναι σημασίας, ἵνα εἴη ὥς περ μάχομαι καὶ ἀπομάχομαι, καρτερῶ ἀποκαρτερῶ, ἀμύνω ἀπαμύνω, καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα ταὐτόσημα, οὕτω καὶ γυιῶ καὶ ἀπογυιῶ τὴν αὐτὴν ἑρμηνείαν ἔχον καὶ ἐν προθέσει καὶ δίχα προθέσεως.

601 Τὸ δὲ μένεος ἐκτείνει μετρικῶς ἐνταῦθα τὴν λήγουσαν διὰ τὴν ἀρέσκουσαν Ἀριστάρχῳ τελείαν στιγμὴν καὶ τὸ ἐν αὐτῇ οὕτω χρονίζον καὶ στάσιμον τῆς φωνῆς λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς. ἄλλως δέ γε δύο παθῶν ὥς περ κεφαλικῶν τῶν ἐν τῇ ε̄ ῥαψῳδίᾳ ῥηθέντων, οὕτω καὶ κοιλιακῶν ὡς ἄν τις ἐρεῖ ἐν *τοῖς Ὁμηρικοῖς ἔπεσιν ὄντων, ἑνὸς μὲν κατὰ μέγεθος εἴτουν πλεονασμὸν, ὃ δὴ προκοίλιον ἐκ μεταφορᾶς τῶν τοιούτων λέγεται ζῴων, ἑτέρου δὲ κατ᾽ ἔνδειαν ἤτοι ἔλλειψιν, ὃ σφηκῶδές τε καὶ σφηκοειδὲς λέγεται κατὰ μεταφορὰν τὴν ἐκ τῶν σφηκῶν, ἔτι δὲ καὶ λαγαρὸν τὸ αὐτὸ ἐκ τῆς κατὰ λαγόνας ἀπαχείας, εἴη ἂν ὁ παρὼν στίχος τοῦ τοιούτου εἴδους ὡς τρίχρονος τὸ μέσον ἤγουν τὸν τέταρτον πόδα ἰαμβικῶς καὶ μὴ τετράχρονος σπονδειακῶς ἢ δακτυλικῶς ὡς ἐχρῆν ἐν μέτρῳ ἡρωικῷ. τοιοῦτον καὶ τὸ, βῆν εἰς Αἰόλου κλυτὰ δώματα. ἡ γὰρ ἄρχουσα τοῦ Αἰόλου καὶ ἡ μετ᾽ αὐτὴν, εἰ καὶ μὴ κατὰ ἴαμβον, ἀλλ᾽ οὖν κατὰ τροχαῖον σφηκικὴ καὶ ἀπαχής ἐστι λαγαρουμένη. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. προκοιλίου δὲ παράδειγμα τὸ, ὦ Ἀχιλεῦ Πηλέος υἱέ. ὁ γὰρ τρίτος ποὺς τετρασύλλαβος ὢν ὤγκωται οἷον τὴν κοιλίαν καὶ δέεται συστολῆς μετρικῆς. τοιοῦτον καὶ τὸ, θώρηκας ῥήξειν δηίων ἀμφὶ στήθεσφι. καὶ αὐτὸ γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ ποδὶ ἀσυμμετρίαν ἔχον ἐθέλει σφίγγεσθαι τῇ συνιζήσει. ὅμοιον καὶ τὸ πρῶτον ἔπος τῆς Ἰλιάδος, καὶ τὸ πρὸ ὀλίγων ῥηθὲν, Βελλεροφόντης δὲ χρύσεον δέπας ἀμφικύπελλον· καὶ τὸ, Πατρόκλου ποθέων ἀνδροτῆτα. καὶ οὕτω μὲν καὶ τάδε. οἱ δὲ τὸ προ*κοίλιον λαγαρὸν καλέσαντες διὰ τὸ ἀκούειν ἴσως λαγαρὸν εἶναι, οὗ τὸ πάχος ἐκκεκένωται εἰς πλάτος, οὐκ ἂν ἀρέσκοιεν τοῖς παλαιοῖς. (Vers. 266.) Τὸ δὲ, ἀλκῆς λάθωμαι, ὅ ἐστιν ἀμελήσω τοῦ ἀνδρίζεσθαι, ἀνάπαλίν ἐστι πρὸς τὸ, μνήσασθε δὲ θούριδος ἀλκῆς. ἐπεὶ καὶ τὸ λαθέσθαι ἀντίκειται φύσει τῷ μνήσασθαι. Αἴθοψ δὲ οἶνος ὁ μέλας ἢ ὁ θερμὸς, ὡς ἐν ἄλλοις εἴρηται. (Vers. 267.) Τὸ δὲ ἅζομαι τί δηλοῖ καὶ διὰ τί δασύνεται, προείρηται. Τὸ δὲ, οὐδέ πῃ ἐστὶν, ἐλλειπτικῶς ἔχει καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν μυστικῶς, ἵνα λέγῃ, οὐδέ πῃ ἐστὶ δέον ἢ πρέπον ἢ ὅσιον ἢ θεοφιλὲς ἤ τι τοιοῦτον. (Vers. 268.) Λύθρον δὲ ὁ τοῦ αἵματος μιασμὸς ἀναμεμιγμένος τῇ κόνει ἀπὸ τοῦ λύω ῥήματος διὰ τὸ δέεσθαι λύματος ἤτοι καθάρσεως. ἔχει δὲ τὸ θῆτα πρὸς διαστολὴν τοῦ λύτρου, ὃ δηλοῖ τὸ ἄποινον ἀντιστοιχίας γενομένης, ὁποία τίς ἐστι καὶ ἐν τῷ, ἀμφιέχειν ἀμπέχειν, ὅθεν καὶ τὸ ἀμπίσχειν καὶ τὸ ἀμπέσχετο καὶ ἡ ἀμπεχόνη καὶ τὸ ἀμπέχονον παρὰ τῷ κωμικῷ, πρὸς ἅ περ ἑτεροιοῦται τὸ σπεύδω, ἐξ οὗ τὸ σφεδανὸν καὶ τὸ σφόδρα, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἔντεα ὡς τὸ, ἀνά τ᾽ ἔντεα, ὅθεν αὐτοέντης καὶ αὐθέντης. τοιαῦτα δὲ καὶ ἄλλα πολλά. Πεπαλαγμένον δὲ ἀντὶ τοῦ μεμολυσμένον ἐκ τοῦ παλάσσω, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ πηλός. Σημείωσαι δὲ ὅτι *Ἕκτωρ μὲν χερσὶν ἀνίπτοις Διὶ λείβειν οἶνον οὐ θέλει, Τηλέμαχος δὲ ἐν Ὀδυσσείᾳ καὶ εὔχεσθαι μέλλων τὰς χεῖρας νίπτεται. (Vers. 263.) Κεῖται δ᾽ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ τύνη Δωρικὸν ἀντὶ τοῦ σὺ, καθὰ καὶ πρὸ βραχέων, πλεοναζούσης τῆς νη̄ συλλαβῆς, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγὼ ἐγώνη κατὰ τοὺς παλαιούς. πιστούμενος γὰρ ὁ ποιητὴς ἐκ μερικοῦ καθολικὴν γνώμην τὸ, ἀνδρὶ κεκμηκότι αὔξεσθαι δι᾽ οἴνου τὸ μένος φησίν· ὡς τύνη κέκμηκας ἀμύνων σοῖσιν ἔτῃσιν, ὅ ἐστι πολίταις· πλεονάζει δὲ ἡ νη̄ συλλαβὴ οὐ μόνον ἐν τέλει λέξεων, ὡς εἴρηται, ἀλλὰ καὶ ἐν μέσῳ, οἷον ἐκ τοῦ μένος ἡ δύναμις γίνεται ἀμενὸς ὁ ἀσθενὴς, καὶ πλεονασμῷ ἀμενηνός. οὕτω δὲ καὶ νῶ τὸ σωρεύω, καὶ προσθέσει τῆς νη̄ συλλαβῆς ἐν καταρχῇ νηνῶ, ἐξ οὗ τὸ ἐπενήνεον ἐν κανέοισιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἔτης πολλὰ μὲν σημαίνει κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐφ᾽ οὗ δ᾽ ἂν τάσσηται σημαινομένου, ψιλοῦται. εἰ γὰρ καὶ ὁ Ἀλεξίων, φασὶ, δασύνει αὐτὸ ὡς ἀπὸ τοῦ ἑταῖρος συγκοπὲν, ἀλλ᾽ ἐκ τῆς συναλοιφῆς κρινόμενον, ὡς Ἀπίων φησὶ καὶ Ἡρόδωρος, τὸ ψιλὸν πνεῦμα

κεκλήρωται. Αἰσχύλος γάρ φησιν· οὔτε δῆμος οὔτ' ἔτης ἀνήρ· καὶ Εὐριπίδης, πόλει μὲν ἄρχων,
φωτὶ δ' οὐκ ἔτῃ πρέπων. συγκαταθητέον οὖν, φησὶ, τῷ Ἀσκαλωνίτῃ *ψιλοῦντι τὸ ἔτης. (Vers. 270.)
Ὅτι τὸ, ἔρχεο σὺν θυέεσσιν, ἀντὶ τοῦ σὺν θυμιάμασι. καὶ ἔστιν εὐθεῖα τὸ θύος, ἐκ τούτου δὲ
παρήχθη ἡ τῶν ζώων θυσία, κληθεῖσα καὶ αὐτὴ οὕτω διὰ τὴν ἀναθυμιωμένην κνίσσαν. Ὅτι ἐκ
τοῦ ᾱ ἐπιτατικοῦ ἢ ἀθροιστικοῦ οὐ μόνον ἀολλέες οἱ ὁμοῦ ἠθροισμένοι καὶ συνειλημμένοι, ἀλλὰ καὶ
ἀολλίζω ῥῆμα. φησὶ γάρ· ἀολλίσασα γεραιάς. (Vers. 271.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ταὐτολογία κεῖται πλα-
τεῖα, ἐκθεμένου Ἕκτορος τῇ μητρὶ Ἑκάβῃ δίχα παραποιήσεως ἅ περ ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ Ἑλένου ἤκουσε
642 περὶ τῆς ἐν τῇ ἀκροπόλει εὐχῆς. (Vers. 280.) Ὅτι τὸ, Πάριν μετελεύσομαι, ταὐτόν ἐστι τῷ *μετὰ σὲ
εἰς τὸν Πάριν ἐλεύσομαι, οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἐπὶ ἀμύνης καὶ ἐκδικήσεως τὴν λέξιν τιθέασιν, οἷον,
μετῆλθεν ἡ δίκη τὸν κακόν. δύναται δὲ τὸ, Πάριν μετελεύσομαι, καὶ ἁπλῶς νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ, εἰς
τὸν Πάριν ἐλεύσομαι. ἐν μέντοι τοῖς ἑξῆς, ἔνθα ἐρεῖ ὅτι ἔβη ἡ Ἑκάβη, πολλαὶ δὲ μετεσσεύοντο
γεραιαὶ, φανερῶς ἡ μετὰ πρόθεσις ὑστεροχρονίαν δηλοῖ, ἵνα λέγῃ ὅτι μετὰ τὴν Ἑκάβην ὥρμων ἀκο-
λουθοῦσαι αὐτῇ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνδοιασμὸν ἐπὶ ὑπακοῇ φράζει τὸ, ἐγὼ δὲ τὸν δεῖνα μετελεύσομαι
ὄφρα καλέσσω, αἴ κ' ἐθέλῃσ' εἰπόντος ἀκουέμεν. (Vers. 281.) Ὅτι ἐπαρᾶται πάνυ ἐνδιαθέτως
ὁ Ἕκτωρ τῷ Πάριδι οὕτως· ὥς κέν οἱ αὖθι, τουτέστιν εἴθε οἱ αὐτόθι ἔνθα νῦν διάγει, γαῖα χάνοι.
διὰ τί; μέγα γάρ μιν Ὀλύμπιος ἔτραφε πῆμα Τρωσί τε καὶ Πριάμῳ τοιό τε παισὶν, ἤγουν τῷ πατρὶ
καὶ τῷ ἔθνει καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ἐξ ὧν ὡς μέρους καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν δηλοῖ συγγένειαν.
(Vers. 285.) Λέγει δὲ καὶ ὅτι εἰ κεῖνόν γε ἴδοιμι κατελθόντα Ἄϊδος εἴσω, φαίην κεν φρέν' ἀτέρπου
ὀϊζύος ἐκλελαθέσθαι, τουτέστιν, εἴποιμι ἂν μηδέποτε παθεῖν ἄτερπον καὶ ἀηδῆ κακοπάθειαν. αἱ δὲ
τοιαῦται ἀραὶ *καὶ εἰς ἑτέρους φαύλους παραποιηθήσονται. (Vers. 282.) Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὁμήρου
εἰπόντος, εἴθε οἱ γαῖα χάνοι, καὶ πάλιν μετ' ὀλίγα, τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθὼν, ὁ Ξενοφῶν χαίνου-
σαν εἰς εὖρος παρ' Ὁμήρῳ τὴν γῆν εὑρηκὼς αὐτὸς καταβαίνει τῷ λόγῳ πρὸς βάθος, καὶ φησί που ὅτι
ἐπεύχομαι πρὶν ταῦτα ἰδεῖν μυρίας ἐμέ γε κατὰ γῆς ὀργυιὰς γενέσθαι, γλυκέως εἰπὼν καὶ ἀφελῶς. μετ' 502
ὀλίγα δὲ ἄλλως ἐρεῖ τὸ νόημα ὁ ποιητής· ἐμοὶ δὲ κέρδιον εἴη χθόνα δῦναι, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ, χυτὴ
κατὰ γαῖα καλύπτει. (Vers. 285.) Ὅτι δὲ οὐ μόνον ἄτερπος, ὡς νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀτερπὴς ἑτέρωθι,
δῆλον ἐν τῷ, χῶρον ἀτερπέα, καὶ, ἀτερπέα δ' αὖλιν ἔκυρσαν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε οἱ γράφοντες, ἄτερ
που ὀϊζύος ἤγουν δίχα κακοπαθείας, ἐννοίας οὐκ ἀστείας προΐστανται, καὶ ὅτι ἡ ἄτερπος ὀϊζὺς δοκεῖ
διαστολὴν ἔχειν πρός τινας ὑποτερπούσας, ὁποία καὶ ἡ κατὰ ἔρωτας, καθὰ δηλοῖ Ἑλένη, ἔνθα ἔφη
πρὸς Ἀφροδίτην τὸ, περὶ κεῖνον, ἤγουν περὶ τὸν Πάριν, ὀΐζυε, καὶ ὁποία ἡ περὶ τῶν τέκνων γλυκεῖα
κατὰ τὸν εἰπόντα μέριμνα, καὶ ὅσαι δὲ ἄλλαι κατὰ προαίρεσιν ἐπί τινι δοκοῦντι καλῷ. (Vers. 284.)
Ὅρα δὲ ὅτι τε ἐντελῶς ἐῤῥέθη νῦν τὸ Ἄϊδος εἴσω, καὶ οὐ κατὰ τὸ, Ἄϊδος δὲ κατῆλθε, καὶ ὅτι γενικῇ
συντέτακται τὸ *εἴσω ληφθὲν ἀντὶ τοῦ εἰς Ἅιδου, εἰ καὶ ἐν τῷ, δόμον εἴσω, ἄλλως ἀντὶ τοῦ εἰς δόμον
εἴληπται. (Vers. 287.) Ὅτι ποιηταῖς φίλη λέξις τὸ ἀολλίζειν· διὸ προσμένων αὐτῇ Ὅμηρος φθάσας
τε ἔφη ἀολλίσασα γεραιάς, καὶ αὖθις, αἱ δ' ἄρ' ἀόλλισσαν κατὰ ἄστυ γεραιάς. (Vers. 286.) Ἰστέον
δὲ ὅτι, ὅ περ τοῖς βασιλεῦσιν οἱ κήρυκες, τοῦτο ἐνταῦθα τῇ Ἑκάβῃ αἱ ἀμφίπολοι, ἃς αὐτὴ στέλλει
ἀθροῖσαι κατὰ τὸν τοῦ Ἕκτορος λόγον εἰς εὐχὴν τὰς γεραιὰς ἤτοι τὰς ἐντίμους, κἂν οὔπω τινὲς εἰς
γῆρας ἦλθον. διὸ καὶ ὁ Ἕκτωρ τὴν ἄλοχον Ἀνδρομάχην οἴκοι μὴ εὑρὼν οἴεται *ὡς οὕτω γεραιὰν εἰς
Ἀθηνᾶς αὐτὴν ἐλθεῖν. Ὅτι δὲ ἀμφίπολος οὐ μόνον ὄνομα δουλικὸν, ἀλλά που καὶ τύμβου ἐπίθετον
ἀμφιπολουμένου, ὅ ἐστι κύκλῳ περιοδευομένου, καὶ ὅτι ἡ ἀμφίπολος καὶ πρόσπολος λέγεται κατὰ τὸ,
προσπόλων τινὸς ὑποστενούσης παρὰ Σοφοκλεῖ, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἀρσενικῶς ὡς δηλοῖ παρὰ τῷ αὐτῷ τὸ,
ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν προσπόλων, καὶ ὅτι καὶ πρόπολος ὁ τοιοῦτος λέγεται κατὰ τὸν κωμικὸν, οὐκ ἄδηλόν
ἐστι. περὶ δὲ τούτων καὶ προείρηται. ὁ μέντοι ἐπίπολος οὐ δουλικὸν ὄνομά ἐστιν, ἀλλὰ διαφέρει τῶν
προῤῥηθέντων. δηλοῖ *γὰρ τὸν μέχρι τέλους πολοῦντα καὶ παραμένοντά τινι, οἷον, σὺ μὲν ἐμὸς ἐπί-
πολος ἔτι μόνιμος. Ἴσως δὲ ἔχοι ἂν ἀπορίαν, διὰ τί μὴ ὥς περ πρωτότοκος ἐν σημασίᾳ παθητικῇ
ὁ πρῶτος τεχθεὶς προπαροξυτόνως, πρωτοτόκος δὲ ἐν παροξυτονήσει ἡ πρώτως τεκοῦσα, οὕτω κατὰ
διαφορὰν σημασίας παθητικῆς τε καὶ ἐνεργητικῆς ἀμφίπολος μὲν τάφος ὁ ἀμφιπολούμενος προ-

παροξύνεται διὰ πάθος εὐλόγως εἰς ὃ ἀναλύεται, ἀμφιπόλος δὲ ἡ ἀμφιπολοῦσα πρὸ μιᾶς ἔχει τὸν τόνον διὰ τὴν ἐνέργειαν ἣν δηλοῖ. τὴν δὲ τούτου λύσιν οὐχ᾽ ὑποδύσκολόν ἐστιν εὑρεῖν. ⋆(Vers. 288.) *Ὅτι τὸ βασιλικὸν ταμιεῖον θάλαμον κηώεντα λέγει, εἰπών· αὐτὴ δ᾽ ἐς θάλαμον κατεβήσετο κηώεντα, ὅ ἐστι τεθυμιαμένον, εὐῶδες ὄζοντα, ἐκ τοῦ κῆαι, ὃ δηλοῖ τὸ καῦσαι. κυρίως δὲ κηώεις ναὸς ἢ βωμὸς, ἐν ᾧ ἐκαίοντο θύματα, ὧν ἡ κνίσσα ἐποίει ὀδωδέναι τὰ ἐκεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι παρὰ τῇ ποιήσει τὰ διὰ τοῦ οεις ὀνόματα βραχείᾳ μὲν παραληγόμενα συστέλλονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, οἷον σκιόεις, ἠερόεις, ἐρόεις, κερόεις, οὐατόεις, ἀνεμόεις, μακρὰν δὲ τὴν παραλήγουσαν ἔχοντα ἐκτείνεται, οἷον κητώεις, ὠτώεις. οὕτως οὖν καὶ κηώεις. Τὸ δὲ, ἐς θάλαμον κατέβη, οὐ βαθύτητα μόνον ἀλλὰ καὶ μέγεθος βασιλικοῦ θαλάμου δηλοῖ ταὐτὸν ὂν τῷ, κατέδυ πόλιν εὐρυάγυιαν.* (Vers. 290. sqq.)
503 *Ὅτι τὰς Σιδωνίας γυναῖκας ἐπαινεῖ ἐπὶ ἱστουργίᾳ ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς λέγει ἔνθ᾽ ἔσαν οἱ, τουτέστι τῇ Ἑκάβῃ, πέπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν Σιδονίων, τὰς, ἤγουν ἃς, αὐτὸς Ἀλέξανδρος θεοειδὴς ἤγαγε Σιδονίηθεν, ἐπιπλὼς εὐρέα πόντον, οὐ δι᾽ αὐτὰς, ἀλλὰ τὴν ὁδὸν, ἤτοι κατὰ τήνδε κέλευθον, ἣν Ἑλένην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν. Ὅρα δὲ ὅπως εὐμεθόδως κἀνταῦθα ἱστο⋆ρίαν παρενέθετο Ἑλληνικὴν πρὸ τοῦ δεκαετοῦς χρόνου πραχθεῖσαν. Καὶ ὅτι τὴν Ἑλένην ἁρπάσας ὁ Πάρις οὐ διὰ τῆς αὐτῆς ἐπανῆλθε, δι᾽ ἧς τὰ πρῶτα ἔπλευσεν, ἀλλὰ δι᾽ Αἰγύπτου καὶ Φοινίκης καὶ τοῦ Φαρίου καὶ Ἰσσικοῦ πελάγους περιοδεύσας καὶ πολὺν πλοῦν ἑλίξας, ἵνα μὴ ἐπιδιωχθεὶς καταληφθῇ, ἦλθεν εἰς Τροίαν, καὶ οὕτως ἐκ τῆς κατὰ Φοινίκην Σιδῶνος τὰς γυναῖκας εἴληφε, τυχὸν μὲν ὠνησάμενος, ἴσως δὲ καὶ λῃσάμενος. οὕτω ποτὲ καὶ οἱ Ἀργοναῦται διὰ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Κολχίδα ἐξ Ἑλλάδος πλεύσαντες περιώδευσαν καὶ διὰ τοῦ Ἴστρου εἰς τὴν Ἀδριάδα διεκπεσόντες ⋆μόλις ἐπανεσώθησαν, φόβῳ* 643
τοῦ Αἰήτου μακρὰ πλανηθέντες. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ μὲν ποιητὴς φησὶν ὡς ἐπλάζετο Ἀλέξανδρος ἄγων τὴν Ἑλένην, ὁ δὲ τὰ Κύπρια ποιήσας λέγει ὡς τριταῖος ἐκ Σπάρτης Ἀλέξανδρος ἀφίκετο εἰς τὸ Ἴλιον ἄγων Ἑλένην, εὐαέϊ τε πνεύματι χρησάμενος καὶ θαλάττῃ λείᾳ. θᾶττον οὖν κατὰ τὸν τοιοῦτον ἐκεῖνος εἰς Τροίαν ἀνέπλευσεν ἤ περ ὁ Νέστωρ καὶ ὁ Διομήδης ὕστερον ἐκ Τροίας ἐνόστησαν, οἳ τετάρτῃ ἡμέρᾳ οἴκοι ἐγένοντο, ὡς ἡ Ὀδύσσεια ἱστορεῖ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὴν Σιδῶνα ὁ ποιητὴς οὐ καθ᾽ ἡμᾶς ἐκτείνει ἐπὶ τῶν πλαγιῶν, ἀλλὰ συστέλλει ὁμοίως τῷ χελιδὼν χελιδόνος, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται. καὶ ἔοικε χρόνων γενέσθαι κἀνταῦθα μετάθεσιν, ὡς παρ᾽ ἡμῖν μὲν συστελλομένης τῆς ἀρχούσης τῆς Σιδῶνος, ἐκτεινομένης δὲ τῆς μετ᾽ αὐτὴν συλλαβῆς, παρὰ δὲ τῷ ποιητῇ ἀνάπαλιν. (Vers. 289.) *Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πέπλος καὶ ἐνταῦθα οὐκ ἐπὶ ἱματίου ἀλλὰ ἁπλῶς ἐπὶ ὑφάσματος, καὶ ὡς ἀπειρόκαλος ὁ Ἀλέξανδρος, οὐ γὰρ ὠνήσατο πέπλους Σιδωνίους, ἀλλὰ τὰς ἐργαζομένας ἔσχεν, ὡς ἂν ἔχῃ τὸ καλὸν ἀνέκλειπτον.* (Vers. 292.) *Τὸ δὲ ⋆ἀνήγαγεν ὕψους ἐστὶ δηλωτικὸν καὶ καλῶς εἴρηται, ὡς τοῦ εἰς Τροίαν ἐκ τῶν νοτίων πλόου ἀναγωγῆς τινὸς ἤτοι ἀναβάσεως καὶ ὡς εἰπεῖν ἀνάπλου ὄντος, ὅ περ καὶ ὁ ἐκεῖθεν ἀγάῤῥοος Ἑλλησπόντιος κατάῤῥους δηλοῖ. διὸ καὶ κατωτικὰ τὰ καθ᾽ Ἑλλάδα ὁ κοινὸς λόγος φησὶν, ὡς κάτω κειμένων τῶν ἐκεῖ πρὸς τὰ καθ᾽ ἡμᾶς.* (Vers. 290.) *Τὸ δὲ, αὐτὸς Ἀλέξανδρος, ἐῤῥέθη μὲν πάντως ἐξοχικῶς, ὑποκρύπτει δέ τι καὶ θαυμασμοῦ, εἰ οὕτω φεύγων ἐναγώνιος τοιάδε περιεργάζεται.* (Vers. 292.) *Τὸ δὲ εὐπατέρειαν, ὃ δηλοῖ τὴν εὐγενῆ, ἀπὸ εὐθείας παρῆκται τῆς εὐπάτηρ εὐπάτερος· τὸ μέντοι εὐπάτωρ τῆς μεθ᾽ Ὅμηρόν ἐστι χρήσεως.* (Vers. 291.) *Τὸ δὲ ἐπιπλὼς, περὶ οὗ καὶ προεῤῥέθη, μετοχή ἐστι κατὰ ἀποκοπὴν τοῦ ἐπιπλώσας, ὡς ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς. οὐ γὰρ διδόασιν εἰπεῖν ὅτι ἀπὸ τοῦ πλῶμι ῥήματος γίνεται.* (Vers. 293.) *Ὅτι οἶνον ἄειρε ἀντὶ τοῦ πρόσφερε εἰπὼν ἐνεργητικῶς ἐνταῦθα παθητικῶς πέπλον ἀειραμένη φησὶ, τουτέστιν ἄρασα. καὶ σημείωσαι τὴν τῶν τοιούτων διαθέσεων διαφοράν.* (Vers. 294.) *Ὅτι σεμνύνων κομματικῶς καὶ πρὸς κάλλος παρισωτικὸν ὁ ποιητὴς τὸν τῇ Ἀθηνᾷ ἀνατεθέντα πέπλον φησίν· ὃς κάλλιστος ἔην ποικίλμασιν ἠδὲ μέγιστος, ἀστὴρ δ᾽ ὡς ἀπέλαμπεν, ἔκειτο δὲ νείατος ἄλλων, ἤγουν ἔσχατος καὶ ἰδιά⋆ζων, ὡς ἔκκριτος δηλαδή. χρήσιμα δὲ ταῦτα εἰς ἔπαινον ἀγαθοῦ πέπλου.* (Vers. 295.) *Ὅρα δὲ τὸ ἔκειτο, ἐξ οὗ παρῆκται τὸ κειμήλιον. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸν ὑπὸ τῆς Ἑλένης τῷ Τηλεμάχῳ δοθέντα πέπλον ὁμοίως ἐκφράζει, ὃς ἔργον ἦν τῶν Ἑλένης χειρῶν. δηλοῖ δὲ τὸ, κάλλιστος ποικίλμασι, ποιότητα ποικιλμοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὅμοιον τῷ παμποίκιλος, ὅ περ μόνον πλῆθος ποικιλ-*

μάτων δηλοῖ. (Vers. 300.) *Ὅτι παρὰ μὲν τοῖς ὕστερον αἱ ἱέρειαι παρθένοι ἦσαν, καὶ θάνατος ἦν αὐταῖς ἐπιτίμιον διακορηθείσαις, ὡς ἱστόρηται ἐπί τε ἄλλαις καὶ τῇ τοῦ Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου μητρὶ, ἣ παρὰ βραχὺ ἦλθε θανεῖν διὰ τὸ ἐν ἀξίᾳ ἱερείας οὖσα τεκεῖν. Ὅμηρος δὲ τὴν Κισσέως Θεανὼ τὴν Ἀντήνορος γυναῖκα, ἱέρειαν παραδίδωσιν Ἀθηνᾶς, οὔτε κληρωτὴν οὔτ᾽ ἐκ γένους οὔτε ἑνὸς ψήφῳ, ἀλλ᾽ ἣν, ὡς οἱ παλαιοί φασι, τὸ πλῆθος εἵλετο. φησὶ γάρ· θύρας ὤιξε Θεανὼ καλλιπάρῃος Κισσηὶς, ἄλοχος Ἀντήνορος· τὴν γὰρ Τρῶες ἔθηκαν Ἀθηναίης ἱέρειαν, ἧς ἀρσενικὸν ἱερεὺς ἀναλόγως τῷ βασιλεὺς βασίλεια.* (Vers. 299.) *Ζητητέον δὲ περὶ τῆς Κισσηίδος Θεανοῦς εἴτε Κισσέως ἦν θυγάτηρ, οὗ κατ᾽ Εὐριπίδην καὶ ἡ Ἑκάβη, εἴτε ἑτέρου.* (Vers. 300.) *Τὸ δὲ ἔθηκαν καιρία λέξις ἑξῆς καὶ ὁ θεσμοθέτης.* (Vers. 301.) *Ὅτι ὀλολυγὴν τὴν τῶν *γυναικῶν εὐχὴν καλεῖ ὁ ποιητής. καὶ τὸ σὺν οἴκτῳ αὐτὰς εὔχεσθαι ὀλολύζειν φησίν. Ἐνταῦθα οὖν εἰπὼν, αἱ δ᾽ ὀλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνῃ χεῖρας ἀνέσχον, ἐπάγει μετ᾽ ὀλίγα· ὡς αἱ μὲν εὔχοντο. Οἱ δὲ νεώτεροι ἐπὶ τοῦ κλαίειν το ὀλολύζειν ἔθεντο κατὰ το, ἀνωλόλυξε τὸν νεανίαν, ἐξ οὗ καὶ ὄρνεον ἡ ὀλολυγὼν ὡς ἐκ τοῦ τρύζειν ἡ τρυγὼν, ἣν λαλιστάτην καθὰ καὶ τὴν κερκώπην ἡ παροιμία οἶδεν. οὕτω δὲ καὶ ἐκ τοῦ ὀλοφύζειν ὀλοφυγὼν, καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ᾽ ὀλοφυγδὼν ἡ παρὰ Θεοκρίτῳ, εἰ μὴ ἄρα ὥς περ ὀλοφύζω ὀλοφυδνὸν, οὕτω καὶ ὀλοφυδὼν, καὶ προσθήκῃ τοῦ γ ὀλοφυγδὼν, κατὰ τὸ ἐδούπησαν ἐγδούπησαν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ᾽ Ἡρόδοτον ἐκ Λιβύων ἦλθεν εἰς Ἕλληνας τὸ ὀλολύζειν ἐπὶ ἱεροῦ. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι Δοκεῖ μοι ὡς ἡ ὀλολυγὴ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐν Λιβύῃ πρῶτον ἐγένετο· κάρτα γὰρ ταύτῃ χρῶνται αἱ Λίβυσσαι. καὶ ὅρα τὸ ἐπὶ ἱεροῦ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν ἱερῶν. ἔοικε γὰρ καὶ ἔξω ἱερῶν γίνεσθαι τὴν Λιβυκὴν ὀλολυγὴν, ποιὰν οὖσαν γυναικείαν φωνὴν ἐξηλλαγμένην τῆς συνήθους, τὰ μὲν πρῶτα, ὡς εἰκὸς, καὶ ἐν ἑτέροις τόποις ἀπηχουμένην, ὕστερον δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐν εὐχαῖς. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ Εὐριπίδης ἀντίμολπον ὀλολυγῆς κωκυτὸν εἰπὼν δηλοῖ ὡς ὁ *μὲν κωκυτὸς αὐτόχρημα θρῆνος ἐστὶν, ἡ δὲ ὀλολυγὴ ἀπεναντίας αὐτῷ θεοῦ ἐπίκλησις καὶ εὐχὴ μετὰ ἐμμελοῦς τινὸς γυναικείου ἐνθεασμοῦ ἀτραχύντου οἶμαι καὶ λειοτάτου, ὡς καὶ ἡ τῆς* 504
λέξεως ὀνοματοποιΐα δηλοῖ. Ὅτι δὲ καὶ ἕτερόν ἐστιν εὐχῆς τῆς ἁπλῶς ἡ ὀλολυγὴ καὶ ὅτι διαφέρει τοῦ κλαίειν καὶ τοῦ αἰάζειν, δηλοῖ καὶ τὸ περιφορούμενον Ἱπποκράτειον συμβολικὸν, ἐν ᾧ φέρεται ὅτι ἀσπαζόμενοι, ὑπισχνούμενοι, κελεύοντες, εὐφημέοντες, εὐχόμενοι, ὀλολύζοντες, εὐαγγελιζόμενοι, ἐς πᾶσαν ἴησιν ἀγαθοί· αἰάζοντες δὲ ἢ κλαίοντες ἢ συμπεπλεχότες τὰς χεῖρας ἢ περιηγκωνισμένοι καὶ ἑξῆς ἐς πᾶσαν ἰατρείην κακοί. Ὅτι ὥς περ ὁ ἐφιέμενος λείας ἀγελείαν Ἀθηνᾶν ἐπεκαλεῖτο, οὕτως οἱ περὶ σωτηρίας πόλεως χεῖρας αὐτῇ ἀνέχοντες, ὡς νῦν οἱ Τρῶες, ἐρυσίπτολιν Ἀθηνᾶν ἐπεβοῶντο, ἤγουν φύλακα πόλεως, ἀπὸ τοῦ ἐρύω τὸ φυλάσσω. (Vers 305.) *Ἰστέον δὲ ὅτι οὕτως ἡ Θεανὼ κατεύχεται Διομήδους πρὸς Ἀθηνᾶν· πότνια ἐρυσίπτολι, δῖα θεάων, ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, ἠδὲ καὶ αὐτὸν πρηνέα δὸς πεσέειν, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐν οἷς κεῖται παράλληλα τὸ αὐτίκα καὶ τὸ νῦν* (Vers. 308.) *εἰς ἔνδειξιν σαφῆ τοῦ κατὰ ταύτην τὴν ὥραν. φησὶ γάρ· ὄφρα τοι αὐτίκα νῦν ἱερεύσομεν. πολλαχοῦ δὲ τὰ ῥη*θέντα ἐπὶ συμμαχίᾳ παρῳδηθήσεται. εἰ δὲ δοκεῖ ἀλογίστως εὔχεσθαι ἡ Θεανὼ πρηνέα πεσεῖν τὸν Διομήδην (τί γάρ, φασιν, ἐὰν ὕπτιος πέσῃ) ἀλλ᾽ ἡ εὐχὴ βούλεται φεύγοντα πεσεῖν τὸν ἥρωα, ἵνα μὴ εὐγενῶς ἀποθάνῃ ἀνδριζόμενος καὶ οὕτω κατὰ στέρνων δεξάμενος τὴν πληγήν. καὶ ὅτε δὲ εἴπῃ, ὅτι πολλοὶ ἔπεσον πρηνεῖς τε καὶ ὕπτιοι, πρηνεῖς μὲν λέγει, ὡς καὶ ἑτέρωθι ἐγράφη που, τοὺς ἐν φυγῇ πεσόντας, ὑπτίους δὲ τοὺς ἐξαντιπροσώπου μάχης.* (Vers. 306.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἆξον δὴ ἔγχος Διομήδεος, γυναικικοῦ ἀφελοῦς ἤθους ἐστὶν εὐχή. εἰς τί γὰρ εὔχεται ἀχρειωθῆναι τὸ ἡρωικὸν ἔγχος, εἴ περ αὐτὸν ἐχρῆν πεσεῖν; ὃ δὴ κεφάλαιον ἦν τῆς εὐχῆς, εἰ μὴ ἄρα εὔχεται προκατεργασθῆναι τὸν ἥρωα λύπῃ διὰ τὸ κάταγμα τοῦ ἔγχους, εἶτα καὶ πρηνιχθῆναι, ὥς τις ἔφη.* (Vers. 311.) *Ὅτι τὸ, ὣς ἔφατ᾽ εὐχομένη, ἀνένευε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη, προαναφώνησίς ἐστι παραμυθουμένη ἀκροατὴν φι*λέλληνα ὡς οὐδέν τι πείσεται ὁ καλὸς Διομήδης ἐξ ὧν ἐκείνου ἡ Θεανὼ κατηύξατο. πῶς δ᾽ ἂν καὶ ἐκακοποιήθη πρὸς Ἀθηνᾶς ἢ πρὸ βραχέων ἀριστέα ἐκεῖνον κατὰ Τρώων ἐξέφαινεν; εἰ δὲ δοκεῖ σφαλῆναι ὁ σοφὸς*
644 *τὰ μαντικὰ Ἕλενος, ἐφ᾽ οἷς τὴν ἐπὶ εὐχῇ συμβουλὴν ἔθετο, ἔστιν εἰπεῖν ὅτι *οὐ πρὸς τὰ τοῦ Ἑλένου ἀνανεύει, ἀλλὰ πρὸς τὰ τῆς Θεανοῦς ἡ Ἀθηνᾶ. οὐ γὰρ ηὔξατο ἁπλῶς ἀποσχεῖν ἐκεῖνον τῆς Ἰλίου κατὰ τὸν τοῦ Ἑλένου λόγον, ἀλλὰ καταῤῥῖψαι πρὸ τῶν Σκαιῶν πυλῶν. οὔκουν ὁ Ἕλενος φαύλως*

παρῄνεσεν, ἀλλ᾽ ἡ Θεανὼ κακῶς εὔξατο, διὸ οὐδὲ εἰσήκουσται. Ἰστέον δὲ ὅτι τῇ ἀνανεύσει ἐναν-
τίον ἡ ἐπίνευσις, ὡς δηλοῖ τὸ, κυανέῃσιν ἐπ᾽ ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων. εἴη δὲ ἂν αὖθις τὸ ἐπινεῦσαι ὡς
ἐπὶ δόσει κατὰ τὸ, ἕτερον μὲν δῶκε θεὸς, ἕτερον δ᾽ ἀνένευσεν. (Vers. 314.) Ὅτι τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου
τεκ*μυριοῦσιν ἀπειρόκαλον καὶ οἱ οἶκοι αὐτοῦ. φησὶ γάρ· πρὸς δώματ᾽ Ἀλεξάνδροιο βεβήκει καλὰ, τά
505 ῥ᾽ αὐτὸς ἔτευξε σὺν ἀνδράσιν, οἳ τότ᾽ ἄριστοι ἦσαν ἐνὶ Τροίῃ ἐριβώλακι τέκτονες ἄνδρες, οἵ οἱ ἐποίη-
σαν θάλαμον καὶ δῶμα καὶ αὐλὴν ἐγγύθι τε Πριάμοιο καὶ Ἕκτορος ἐν πόλει ἄκρῃ, ἤτοι ἐν ἀκροπόλει,
ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (Vers. 315.) Τέκτονας δὲ κατὰ ὄνομα γενικὸν καὶ τοὺς οἰκοδόμους λέγει,
ὧν πρωτότυπον τὸ τεύχειν, ῥηθὲν ἀνωτέρω κατὰ τρόπον ἐτυμολογίας ἐν τῷ, αὐτὸς ἔτευξεν, ὃ ταὐτόν
ἐστι τῷ ἐποίησεν, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ, ἐποίησαν θάλαμον, τουτέστιν ἔτευξαν. (Vers. 316.) Ἔνθα
*σημειωτέον τὸ, ἐποίησαν αὐλὴν, χρήσιμον ὂν εἰς τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ τυκτὸν δάπεδον. δῆλον γὰρ ὡς οὐκ
ἂν εἴη ἀπεοικὸς ποιητὴν αὐλὴν εἰπεῖν καὶ τυκτὸν δάπεδον, τουτέστιν οὐ φύσει τοιοῦτον ὂν ὁποῖον ἦν,
ἀλλ᾽ ἐξ ἐπιτεχνήσεως τεκτόνων, οἳ περιγράφοντες αὐλὰς πρὸς συμμετρίαν τοῦ περιείργοντος ἕρκους
οὕτω τεύχουσιν αὐτὰς, οὐ γὰρ ἂν ἄλλως. Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἐν τρυφῇ ἀπέριττον τῶν ἡρώων. εἰ γὰρ καὶ
καλὰ τὰ δώματα τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀλλ᾽ οὐ πολλὰ, θάλαμος δὲ εἷς ὁ ἐνδοτάτω καὶ τὸ ἐξωτέρω αὐτοῦ
δῶμα καὶ μετ᾽ αὐτὰ ἡ αὐλή. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δυνάμενος *εἰπεῖν, τὰ αὐτὸς ποίησεν, ὤκνησε τὴν ἄκαι-
ρον χάσμην, συμμύσας αὐτὴν συνδέσμου φίλου ἐνθέσει τῇ τοῦ ῥά. (Vers. 317.) Τὸ δὲ, ἐγγύθι Πριά-
μοιο καὶ Ἕκτορος, παραγγελία ἐστὶ τοῦ χρῆναι, εἰ δυνατὸν τοὺς συγγενεῖς ξυνοικεῖν τοῖς χρηστοτέροις
ἐπὶ συγκροτήσει βίου. (Vers. 318.) Ὅτι τὸν Ἕκτορα ἐπιστάντα τῷ Ἀλεξάνδρῳ ἐν τῇ ἀκροπόλει
ὁ ποιητὴς οὕτω διαζωγραφεῖ· ἐν δ᾽ ἄρα χειρὶ ἔγχος ἔχ᾽ ἑνδεκάπηχυ, πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς αἰχμὴ
χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης. Ὅρα οὖν τὸ σχῆμα τοῦ ἥρωος ὡς ἐν γραφῇ. οὐ γὰρ οἷά τις μαλ-
θακὸς καθέζεται ὡς ἀπὸ μόχθου, ἀλλὰ φερεπονῶν ἐπερείδεται μόνον τῷ δόρατι. (Vers. 319.) Ἰστέον
δὲ ὅτι τὸ, ἔγχος ἔχε, τρόπος ἐτυμολογίας ἐστὶν ὡς τοῦ ἔγχους ἀπὸ τοῦ ἔχειν ὀνομαζομένου, καὶ ὅτι τὸ
ἔγχος ἔχ᾽ ἑνδεκάπηχυ οἱ μὲν ἀσυναλείπτως γράφοντες νοοῦσι δεκάπηχυ τὸ τοῦ Ἕκτορος ἔγχος, οἱ δὲ
μετὰ συναλοιφῆς λέγουσιν ἑνδεκάπηχυ, ᾧ καὶ ἀρέσκονται οἱ παλαιοὶ, λέγοντες καὶ ὅτι τὸ ναύμαχον
διπλάσιον τούτου ὡς ἐκ δύο συμβληθὲν, ὅ περ δύο καὶ εἰκοσίπηχυ λέγει ὁ ποιητής. Σημείωσαι δὲ καὶ
ὅτι ἐνταῦθα μὲν λάμπεσθαι λέγει ἁπλῶς *τὴν αἰχμὴν τοῦ Ἕκτορος, ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ τὰ τῶν Ἀργείων
ἔγχεα λάμπειν ἐρεῖ ὡς ἀστραπὴν Διός. (Vers. 320.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἔγχος μερίσας εἰς δύο δόρυ μὲν
εἶπε τὸ ξύλον αὐτοῦ, αἰχμὴν δὲ αὐτὸν τὸν προλάμποντα σίδηρον. τὸν μέντοι κρίκον, ὃς περιθέει καὶ
περιάγεται ἑλίσσων τὸ ξύλον, εἰς ὃ ἐμβέβληται ἡ αἰχμὴ, ὃν ἡ ἀπερινόητος γλῶσσα κουσπίον φησὶ, ἐκ
μεταφορᾶς τοῦ περὶ τοὺς πόδας ξυλίνου δεσμοῦ πόρκην ὁ Ὅμηρος καλεῖ. Ὅτι δὲ τὸ περιθέειν κυκλοτέ-
ρειαν δηλοῖ, διαδείκνυσι καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ θόλος ἐκ τοῦ θέειν ἐτυμολογούμενος, ὡς ἐῤῥέθη ἐκεῖ. Ἐτυ-
μολογεῖται δὲ ὁ πόρκης ἐκ τοῦ περικεῖσθαι ἢ ἐκ τοῦ περιέχειν, τραπέντος Ἰωνικῶς τοῦ δασέος χ̄ εἰς
τὸ ἀντίστοιχον ψιλόν. (Vers. 319.) Σκοπητέον δὲ εἴ περ τὸ ἑνδεκάπηχυ καὶ πρὸς διαστολήν τινα
εἴρηται καὶ σαφήνειαν, ὡς ἔγχους δυναμένου καὶ τοῦ ξίφους λέγεσθαι. Σοφοκλῆς γὰρ ἔγχος περιπετὲς
εἰπεῖν ἐτόλμησεν, ᾧ περιπέπτωκεν Αἴας, ξίφος ὂν ἐκεῖνο πάντως· τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ βέλος τολμηρῶς ἔφη
ἐν τῷ, ἔγχος ἔχθιστον βελῶν, ὡς δοθὲν ὑπὸ ἐχθροῦ τοῦ Ἕκτορος. δῆλον δὲ ὡς οὔτε Ἕκτωρ δόρυ ἔδω-
κεν Αἴαντι, ὃ ταὐτίζεται πρὸς ἔγχος, καὶ ὅτι οὐ βάλλεται ἔγχος τὸ κατὰ τὸ ξίφος· ἐκηβολίαν γὰρ
ἡ τοῦ βέλους λέξις δηλοῖ. ἴσως οὖν *καὶ ἐπ᾽ ἀμφοῖν τετόλμηκεν ὁ Σοφοκλῆς καινότερον. (Vers. 321.)
Ὅτι τὸν περί τι πεπαιδευμένον οὐδὲ ἐν ἀργείας καιρῷ τοῦ ἔργου χρὴ ἀπέχεσθαι εἰς τὸ παντελές.
Ἀλέξανδρον οὖν κατὰ τὴν Ὁμηρικὴν ἱστορίαν εὗρεν ὁ Ἕκτωρ ἐν τῷ θαλάμῳ καὶ τῇ γυναικωνίτιδι
οὐ πεσσοῖσι τερπόμενον ἢ ἄλλως ἀνειμένον ἀλλὰ περικαλλέα τεύχε᾽ ἕποντα, ὃ διασαφῶν ὁ ποιητὴς
ἐπάγει· (Vers. 322.) ἀσπίδα καὶ θώρηκα καὶ ἀγκύλα τόξ᾽ ἁφόωντα, ὅ ἐστι ψηλαφῶντα, χειριζόμε-
νον, φιλοκαλοῦντα. ἐποίει δὲ τοῦτο ἴσως μὲν καὶ ταῖς γυναιξὶν ἐνδεικνύμενος, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ
διὰ τὸ φύσει ἐπιῤῥεπῶς ἔχειν πρὸς αὐτά. εἶχε δέ που καὶ αἰδημόνως, ἐὰν ἡ μὲν Ἑλένη ταῖς ἀμφιπό-
λοις ἐκέλευεν ἔργα, αὐτὸς δὲ ἀργῶν ἐκάθητο. τίνες δὲ αἱ ἀμφίπολοι, ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα ἡρμήνευσεν,
εἰπών· (Vers. 323.) Ἑλένη δὲ μετά ῥα δμωῇσι γυναιξὶν ἧστο, καὶ ἀμφιπόλοισι περικλυτὰ ἔργα

κέλευε, δηλῶν ὡς ταὐτὸν γυναῖκες δμωαὶ καὶ ἀμφίπολοι. (Vers. 322.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ποιητικὰ πάρισα τὸ, τεύχε᾽ ἕποντα, καὶ τὸ, τόξ᾽ ἀφόωντα. ἐκ δὲ τοῦ ἀφόω γίνεται καὶ τὸ ψηλαφῶ, λέξις αὕτη μουσική, ἐπεὶ καὶ κυρίως ἐπὶ χορδῶν τὸ ψηλαφᾶν λέγεται παρὰ τὸ τὸ ψαλτήριον ἀφᾶν. (Vers. 321.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὲν τεύχε᾽ ἕποντα, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀμφέποντα, *περιέποντα, περὶ αὐτὰ πονούμενον. (Vers. 323.) Τοῦ δὲ δμωῇσι εὐθεῖα ἑνικὴ μὲν ἡ δμωὴ, πληθυντικὴ δὲ αἱ δμωαί. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις ἔστι γράψαι ποτὲ καὶ δμωίσι διὰ τοῦ ῑ ἐκ τοῦ δμωὶς δμωίδος. (Vers. 326.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τὸν ἀδελφὸν Πάριν Ἕκτωρ ἐνείκεσσεν ἰδὼν αἰσχροῖς ἐπέεσσιν, εἰπών· δαιμόνιε, οὐ μὲν καλὰ, ἀντὶ τοῦ οὐ καλῶς, χόλον τόνδ᾽ ἔνθεο θυμῷ, ἤγουν ἐνέθου τῇ ψυχῇ καὶ τὰ ἑξῆς. Καὶ σημείωσαι ὅπως τὴν τοῦ ἀδελφοῦ δειλίαν συσκιάζων καὶ μὴ ἀνέδην ἐξονειδίζων χόλον αὐτὴν εὐσχημονέστερον λέγει, ὡς δῆθεν χολουμένου τοῦ Πάριδος κατὰ τῶν Τρώων, οἷα μισούντων
645 αὐτὸν καὶ διὰ *τοῦτο ἐκδεδωκότων εἰς μονομαχίαν τῷ Μενελάῳ. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἕκτωρ. (Vers. 333.) ὁ δὲ Πάρις καὶ ἐν τούτοις, ὡς καὶ ἐν τῇ γ̅ ῥαψῳδίᾳ, κατ᾽ αἶσαν ὁμολογεῖ φιλονεικηθῆναι οὐδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν, καὶ οὐκ ἔχει τι ἀντειπεῖν γενναῖον, δεξάμενος δὲ ὡς ἀληθῆ τὸν τοῦ ἀδελφοῦ λόγον λέγει 506
ὅτι, οὔτοι ἐγὼ Τρώων τόσσον χόλῳ οὐδὲ νεμέσσει ἥμην ἐν θαλάμῳ, ἔθελον δ᾽ ἄχεϊ προτραπέσθαι, ἤγουν εἰ καὶ ἐχολούμην, καθὰ καὶ σὺ λέγεις, τοῖς Τρωσὶν, ἔτι δὲ καὶ ἐνεμέσων, ἀλλ᾽ οὐ τοσοῦτον διὰ ταῦτα ἐκαθήμην οἴκαδε, ἀλλὰ διὰ λύπην ἁπλῶς θέλων ἄχεϊ προτραπέσθαι, ἤγουν χώραν ἢ μᾶλλον ἐκτροπὴν δοῦναι τῇ λύπῃ· καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἤθελον μὴ ἄντην ἰέναι τῷ ἄχει, ἀλλὰ προτραπέσθαι αὐτῷ καὶ οἷον τραπῆναι εἰς φυγὴν καὶ κατανωτίσασθαι ἐν τῷ ἀποστῆναι μὲν τῆς μάχης, καθεσθῆναι δὲ πρὸς ὥραν ἐν τῷ οἴκῳ. Καὶ σημείωσαι ὅπως τοῦ ἀδελφοῦ δόντος εὐπρόσωπον αἰτίαν γυναικισμοῦ τῷ Πάριδι, καὶ ἐπίτηδες εἰπόντος μὴ δειλιᾶν αὐτὸν τὴν μάχην, ἀλλὰ χολοῦσθαι τοῖς Τρωσὶν, ὁ Πάρις οὐ μόνον αὐτὸ δέχεται ὡς ἀληθὲς, ἀλλὰ καὶ νεμεσᾶν τοῖς Τρωσὶ λέγει, τουτέστιν οὐ *μόνον χολοῦσθαι τὴν ἁπλῶς χολὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν μετὰ δικαίας μέμψεως. εἰ δὲ καὶ τὸν χόλον καὶ τὴν νέμεσιν ἀπολέξεται, τὸ γοῦν ἔχειν ἄχος, ὅ ἐστι λύπην, ὀκνεῖ ἀρνήσεσθαι. οὕτω δεινὸς ὁ Πάρις αἰτιᾶσθαι τοὺς οὐδὲν αἰτίους. (Vers. 337.) Τὸ δὲ ἐπαγόμενον ἔχει τι καὶ καταγέλωτος. φησὶ γὰρ ὅτι, νῦν δέ με παρειποῦσ᾽ ἄλοχος μαλακοῖς ἐπέεσσι ὥρμησεν εἰς πόλεμον. γελοῖος γὰρ ὁ ὑπὸ γυναικὸς εἰς μάχην ἐρεθιζόμενος, ὅ περ καὶ ὁ Πάρις ἐπιγνοὺς ἐπάγει· δοκεῖ δέ μοι ὧδε καὶ αὐτῷ λώιον εἶναι. ἦν γὰρ ἂν πάνυ μεμπτέος, εἰ μὴ δοκοῦν αὐτῷ ὑπὸ τῆς Ἑλένης εἰς μάχην ὥρμητο. (Vers. 333.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ, οὐδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν, ταὐτόν ἐστι τῷ κατ᾽ αἶσαν· διὸ καὶ ἐπιμονὴν ὁ λόγος ἔχει τὴν κατ᾽ ἦθος ἀληθευτικήν· καὶ ὅτι ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ φιλομήρῳ Σοφοκλεῖ τὸ, γνωτὰ κοὐκ ἄγνωτά μοι, καὶ τὸ, ἡδὺς οὐδὲ μητρὶ δυσχερὴς, καὶ τὸ, οὔτε τι τοῦ μὴ θανεῖν προμηθὴς, τό τε μὴ βλέπειν ἑτοῖμα· καὶ ὅτι τὸν Πάριν ψευσάμενον ἐν τῷ νέμεσιν ἔχειν εἰπεῖν κατὰ Τρώων ἡ Ἑλένη μετ᾽ ὀλίγα αἰτιάσεται ὡς νεμέσεως ἀνεπιστήμονα. Ὅρα δὲ καὶ τὸ, χόλον ἔνθεο θυμῷ, τουτέστιν ἐνεκότησας. ὁ γὰρ ἀπόθετος χόλος κότος ἐστί. (Vers. 337.) Τὸ δὲ παρειποῦσα ταὐτόν ἐστι τῷ παραπείσασα, ὡς καὶ ἐν τῇ ἄλφα ῥαψῳδίᾳ κεῖται. Μα*λακὰ δὲ ἔπη λέγει τὰ παραμυθητικὰ, ὡς τῆς λύπης σκληρυνούσης, ἢ μᾶλλον τὰ πειστικά. εἶτα ὁ Πάρις τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβεβλημένος ἐπάγει· νίκη δ᾽ ἐπαμείβεται ἄνδρας. γνωμικὸν δέ ἐστι τοῦτο, ἐν ᾧ ἄνδρας ὁ ποιητὴς λέγει ἢ τοὺς ἀνδρείους ἢ ἁπλῶς τοὺς πολεμιστάς. (Vers. 333.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, Ἕκτορ, ἐπεί με κατ᾽ αἶσαν ἐνείκεσας οὐδ᾽ ὑπὲρ αἶσαν, ἐνταῦθα μὲν εὐθὺς ἀποδίδωσι τὸ ἑξῆς τῆς συντάξεως· ἐπάγει γὰρ, τοὔνεκά τοι ἐρέω. ἐν δέ γε τῇ γάμμα ῥαψῳδίᾳ τοιοῦτον κεῖται οὐδὲν εἰς ἐννοίας ἀπόδοσιν καίτοι ὀφειλόμενον κεῖσθαι. διὸ καὶ ταραχήν τινα ἡ ἀπόδοσις ἐκεῖ ἔχει ἀμφίβολον. (Vers. 363.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Ἕκτωρ ἀκούσας τοῦ ἀδελφοῦ ὅτι γυνὴ παρορμᾷ εἰς μάχην αὐτὸν, καὶ ὥς περ ὑπὸ στρατηγῷ τῇ γυναικὶ τάττεται, ἀστείως μετ᾽ ὀλίγα αὐτῇ ἐπιτρέπει τῇ Ἑλένῃ διεγείρειν τὸν ἄνδρα εἰς μάχην, εἰπών· ἀλλὰ σύ γ᾽ ὄρνυθι τοῦτον καὶ οἷον ὑπάλειφε ἀναπεπτωκότα εἰς μάχην, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός. οὕτω γὰρ καὶ ἐκεῖνος ἔφη ἐν οἷς εἶπεν ὅτι ἄλοχος ὥρμησέ με εἰς πόλεμον, δοκεῖ δέ μοι καὶ αὐτῷ λῷον εἶναι. Καὶ ὅρα ὅπως ἡ Ἑλένη οὕτω δύναται πείθειν, ὡς καὶ εἰς πόλεμον ἐξάγειν, οὐδὲν ἧττον τοῦ θρυλλουμένου Τυρταίου ἐρεθίζειν εἰς μάχην λόγοις ἔχουσα. εἴποις ἂν οὖν ὅτι κἀνταῦθα *ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κρατήρ τις τῇ Ἑλένῃ ἐστὶν, οὗ περ ὁ πιὼν κἂν ἐντύχῃ

πολλοῖς πτώμασι νεκρῶν, οὐ δεδίττεται. ὁ δὲ τοιοῦτος κρατὴρ ἡ συμβουλευτικὴ τῆς ἡρωίδος ὁμιλία ἐστίν. (Vers. 326.) *Ὅτι ὁ μάχης αἴτιος ἀκούσοι ἂν πρὸς τοῦ αὐτὸν μεμφομένου τὸ, δαιμόνιε, λαοὶ μὲν φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος μαρνάμενοι, σέο δ᾽ εἵνεκ᾽ ἀϋτή τε πτόλεμός τε ἄστυ τόδ᾽ ἀμφιδέδηεν, ἤγουν ἀνείπτεται, ἐξ οὗ ῥήματος καὶ δαῒς καὶ δηῒς ἡ μάχη. καὶ ἔστι τὸ, πόλεμος ἀμφιδέδηεν, ἐμφαντικώτερον καὶ διὰ τοῦτο καιριώτερον τοῦ συνέστηκε καὶ τοῦ ἐγήγερται καὶ τοῦ συνέῤῥηκται ἢ συνέῤῥωγε καὶ τῶν ὁμοίων, ληφθὲν ἐκ τοῦ, ἐμάχοντο δέμας πυρὸς, ἤγουν ὡς πῦρ δαιόμενον δηλαδή· ἐξ οὗ καὶ τὸ, μάχη δέδηε, καὶ πῦρ δήιον.* (Vers. 331. sqq.) *Ὅτι τὸ μάχεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ φιλονεικεῖν καὶ ὀτρύνειν ἐπιπληκτικῶς ἔστιν ὅτε λαμβάνεται. φησὶ γοῦν Ἕκτωρ πρὸς Ἀλέξανδρον· σὺ δ᾽ ἂν μαχέσσαιο καὶ ἄλλῳ, εἴ τινά που μεθιέντα ἴδοις στυγεροῦ πολέμοιο. τοῦτο δὲ καὶ ὀτρυντικὸν εἰς μάχην ἐστὶν, ὥς περ καὶ ἐφεξῆς τὸ, ἀλλ᾽ ἄνα, τουτέστιν ἀνάστηθι, μὴ τάχα ἄστυ πυρὸς δηίοιο θέρηται, ἤγουν θερμανθῇ διὰ πυρὸς, ὅ ἐστι καυθῇ· παρακολούθημα δὲ τοῦτο ἁλώσεως, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που σαφέστερον δηλώσει ὁ ποιητής. *ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἴσως πάθους καὶ τὸ πέρθειν ἐῤῥέθη. πρήθειν γὰρ, καὶ ἐν συστολῇ καὶ μεταθέσει πέρθειν.* (Vers. 340.) *Ὅτι ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἐπίμεινον Ἀρήια τεύχεα δύω, λείπει τὸ ἵνα ἤ τι τοιοῦτον. βούλεται γὰρ εἰπεῖν ὅτι ἐπίμεινον ἵνα ὁπλίσωμαι. Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ νῦν οἰκείως τῷ σπεύδοντι προσώπῳ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου τῇ ἐλλείψει κατέσπευσται. οἰκεῖον δὲ τοῦτο ἀνδρὶ ἐθέλοντι ἕπεσθαι εἰς μάχην ῥωμαλέῳ τινὶ, ὥς περ καὶ ἐφεξῆς τὸ, ἢ ἴθ᾽, ἐγὼ δὲ μέτειμι, κιχήσεσθαι δέ σ᾽ ὀΐω.* (Vers. 341.) *Ἔστι δὲ καὶ ὧδε μέτειμι τὸ μετὰ ταῦτα ἔρχομαι, ὁποῖόν τι πρὸ ὀλίγου ἐδήλου καὶ τὸ μετελεύσομαι καὶ τὸ μετεσσεύοντο, καθὰ προγέγραπται.* (Vers. 342.) *Ὅτι Ἕκτωρ ἀκούσας μὲν τοῦ ἀδελφοῦ Πάριδος λαλήσαντος οὐκ εὐγενῶς οὔτι προσέφη αὐτὸν, μὴ καὶ λυπήσῃ ἀμειψάμενος, τὴν δὲ Ἑλένην προσφωνήσασαν σπου*δαίως, ἅ περ εὐθὺς εἰρή-*
507 *σεται, ἀμείβεται, ὡς αὐτίκα δηλωθήσεται καὶ αὐτό. Ὅτι συχνὰ ἡ Ἑλένη ἐπὶ τῇ ἁρπαγῇ μεταμελομένη, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, καὶ ἐνταῦθα κακολογεῖ ἑαυτὴν ἐν τῷ πρὸς Ἕκτορα εἰπεῖν·* (Vers. 344. sqq.) *Δᾶερ, ἤτοι ἀνδράδελφε, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης, δυσανασχετοῦσα καὶ ὅτι μὴ ἅμα τῷ γεννηθῆναι ὤλετο. φησὶ γάρ· ὥς μ᾽ ὄφελ᾽ ἤματι τῷ, ὅτε με πρῶτον τέκε μήτηρ, οἴχεσθαι, προφέρουσα κακὴ ἀνέμοιο θύελλα, οὐ μὴν πνοή τις εὐήνεμος, εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, ἔνθα με κῦμ᾽ ἀπόερσε *πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι. ταῦτα δὲ τὰ τῆς Ἑλένης καὶ πᾶς ἄν τις ἕτερος εἴποι ἀχθόμενος ὅτε ζῇ ἐν κακοῖς.* (Vers. 344.) *Κύνα δὲ καὶ ἐνταῦθα καὶ κατωτέρω ἑαυτὴν ἡ Ἑλένη καλεῖ, ὥς περ καὶ ἀλλαχοῦ κυνώπιδα, διότι τὴν ἀρχὴν ἀναιδῶς ἐθρασύνθη ἐξ Ἑλλάδος ἀκολουθῆσαι τῷ ἁρπα*γι. διὸ καὶ κακομήχανός ἐστιν, ὅ περ ἀλλαχοῦ ἀμήχανος λέγεται ἐν τῷ, ἀμήχανε* 646
Ἥρη. ἄλλον τρόπον Εὐριπίδης ἀμήχανον γυναῖκα τὴν εὐήθη λέγει καὶ ἐναντίαν τῇ πολυμηχάνῳ, ἧς δὴ πολυμηχάνου πρὸς ὁμοιότητα ἡ παρὰ τῇ κωμῳδίᾳ δωδεκαμήχανος Κυρήνη. Ὀκρυόεσσαν δὲ λέγει τὴν πολλοὺς νεκρώσασαν τοῖς δι᾽ αὐτὴν πολέμοις καὶ κρυερῷ Ἅιδῃ προπέμψασαν. τὴν δ᾽ αὐτὴν διὰ τοῦτο καὶ ῥιγεδανήν φησιν ἀλλαχοῦ. (Vers. 345.) *Τὸ δὲ ὄφελεν ἐνταῦθα μὲν συστέλλει τὴν ἄρχουσαν Ἰωνικῶς γραφὲν ἐν ἑνὶ λ̄, μετ᾽ ὀ*λίγα δὲ ἐκτείνει, ὡς καὶ πρὸ τούτου, κοινότερον προενεχθὲν ἐν δυσὶ λλ̄.* (Vers. 346.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι θύελλα τοιαύτη, ὁποίαν ἡ Ἑλένη φησὶν, ἡ κατὰ τὰς Ἁρπυίας μυθευομένη ἂν εἴη, ὡς εἶναι τὸ ἐνταῦθα νόημα ὅμοιον πρὸς τὸ, Ἅρπυιαι ἀνηρείψαντο. Ὅτι*
508 *δὲ καὶ ἀληθῶς ἄνεμοι ἀπηνεῖς δεινὰ πολλὰ ποιοῦσι κουφίζοντες ἐκ γῆς καὶ μακρὰν ἀπάγοντες δυσβάστακτα σωμάτων βάρη, καὶ ἱστόρηται, καὶ εἰς πεῖραν ἦλθε τοῖς καθ᾽ ἡμᾶς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ Λιβάνιος τὴν τῆς Ἑλένης ὑπερβαλὼν ἔννοιαν ὡς ἐντεῦθεν ὠφελημένος τερατωδέστερον λαλεῖ, ἐν οἷς ἀστείως λέγει *ὅτι φόβοις ἐταραττόμην μὴ τὴν πόλιν ἡμῖν ἁρπάσαντες ἄνεμοι φέροντες εἰς Ὠκεανὸν ἐμβάλωσι.* (Vers. 348.) *Τὸ δὲ ἀπόερσεν ἀντὶ τοῦ ἔφθειρεν, ἀπὸ τοῦ ἔῤῥω ἔρσω Αἰολικοῦ. εὑρεθήσεται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ἡ τοιαύτη λέξις. φθορᾶς δὲ ἐμνήσθη τῆς ἐκ τοῦ κύματος μόνου ἀκριβῶς. τὸ γάρ τοι ὄρος, γῆς καὶ αὐτὸ μέρος ὂν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης οὐδὲ ταχὺ οὕτω φθερεῖ τὸν ὑπὸ θυέλλης ἀνέμου ἡρπαγμένον ἕως ἐκεῖ. πρὸς διαστολὴν δὲ ἁρπαγῆς ἑτεροίας ἐῤῥέθη τὸ, εἰς ὄρος ἢ εἰς κῦμα. μυθεύεται γάρ τις καὶ ἀλλοία, ὁποῖον καὶ τὸ, ὃν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν. *ἡρπάγη δὲ καὶ ὁ Τιθωνὸς ὑπὸ τῆς Ἠοῦς, πλὴν οὔτε εἰς ὄρος οὔτε εἰς κῦμα. ληροῦσι δὲ οἱ μῦθοι καὶ ἄλλα τοιαῦτά τινα.*

(Vers. 350.) Ὅτι ψέγουσα παρὰ τῷ Ἕκτορι τὸν Πάριν ἡ Ἑλένη λέγει· ὡς ἀνδρὸς ἔπειτ᾽ ὤφελλον ἀμεί-
νονος εἶναι ἄκοιτις, ὃς ᾔδη, τουτέστιν ἠπίστατο, νέμεσίν τε καὶ αἴσχεα πόλλ᾽ ἀνθρώπων· τούτῳ δ᾽ οὔτ᾽
ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι, οὔτ᾽ ἂρ ὀπίσσω ἔσονται, τῷ κέν μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω, τουτέστιν οἴομαι
αὐτὸν ἐπαπολαῦσαι, ἑαυτοῦ δηλαδὴ καὶ ὧν φρονεῖ. εὐφήμως δὲ τοῦτο ἐῤῥέθη κατὰ τὸ, ἵνα πάντες
ἐπαύρωνται βασιλῆος. συνιστᾷ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἡ Ἑλένη ἑαυτὴν *αἰσχυντηλὴν καὶ αἰδήμονα καὶ
νεμεσητικὴν ἑαυτῆς ἐφ᾽ οἷς ἐσφάλη, τὸν δὲ Ἀλέξανδρον τούτων ἁπάντων ἀποστερεῖ καὶ ἐνδείκνυται ὅτι
κατ᾽ ἀνάγκην σύνεστιν ᾧ οὐκ ἀρέσκεται ἀνδρί. (Vers. 352.) Τὸ δὲ, φρένες ἔμπεδοι, ἐναντίον τῷ,
φρένες ἠερέθονται, περὶ οὗ προείρηται. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ σοφὴ ἐν τούτοις ἡ Ἑλένη διαδείκνυται.
Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ πεπίστευκε τῷ Ἕκτορι χόλον εἰπόντι τὴν αὐτοῦ ἄρτι ἀργίαν, παρελάλησε δὲ καὶ
νεμεσᾶν τοῖς Τρωσὶν, ὡς εἴρηται, μάταια καὶ νοῶν καὶ λέγων καὶ ἀδιανόητα. τί γὰρ ἂν καὶ χολοῖτο
κατὰ τῶν ἀναιτίων, οἳ δι᾽ αὐτὸν ἀναιροῦν*ται, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ὁ Ἕκτωρ εἶπε καὶ μετὰ μικρὸν
αὖθις ἐρεῖ; πῶς δ᾽ ἂν καὶ νεμεσῴη τοῖς κατ᾽ αὐτοῦ δικαιότατα νεμεσῶσιν; ἄφρων οὖν ὁ Πάρις οὔτε
νοήσας ὅτι ὁ Ἕκτωρ αἰσχύνων αὐτὸν καὶ εἰρωνευόμενος εἰς χόλον ἐχρωμάτισε τὴν αἰτίαν τῆς αὐτοῦ
ἀργίας, ἀλλὰ καὶ νεμεσᾶν εἰπὼν τοῖς Τρωσὶ, καὶ ἔοικε μηδὲ εἰδέναι τί ποτε ἔστιν ἡ νέμεσις. καὶ οὕτω
μὲν ὁ ἀνήρ. ἡ δὲ σοφὴ γυνὴ αἰτιᾶται αὐτὸν, ἐπεὶ μὴ οἶδε νέμεσιν καὶ αἴσχεα, τουτέστι διότι οὔτε τὴν
νέμεσιν οἶδε τί ἔστιν, καὶ οὐδὲ τὸν χόλον ἔγνω πρὸς αἶσχος αὐτοῦ σχηματισθέντα ὑφ᾽ Ἕκτορος.
(Vers. 351.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, *μὴ νέμεσιν εἰδέναι καὶ αἴσχεα καὶ τὸ ἑξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται,
χαρακτήρ ἐστιν ἤθους θρασέος καὶ οὐδὲ ἔμφρονος, καὶ ὅτι ὡς τὰ πρός τι δοκεῖ ἀντικεῖσθαι ἡ νέμεσις
καὶ τὸ αἶσχος, ὅ τε γὰρ νεμεσῶν ἐπ᾽ αἰσχροῖς νεμεσᾷ, καὶ ὁ αἰσχυνόμενος νεμεσῶντα αἰσχύνεται.
Ὅτι Ἑλένη μὲν κολακεύουσα τὸν Ἕκτορα φησί· ἀλλ᾽ ἄγε νῦν εἴσελθε καὶ ἕζεο τῷδ᾽ ἐπὶ δίφρῳ, δᾶερ,
ἐπεί σε μάλιστα πόνος φρένας ἀμφιβέβηκεν εἵνεκ᾽ ἐμοῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου εἵνεκ᾽ ἄτης. ὁ δὲ οὕτως
647 ἀκάμας ἐστὶν ὥστε, καθὰ περιεῖδε τὴν μητέρα οἰνοχοοῦσαν, *οὕτω καὶ τὴν Ἑλένην καθίζουσαν.
φησὶ γοῦν· μή με κάθιζ᾽ Ἑλένη, φιλέουσά περ, οὐδέ με πείσεις, ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται ὄφρ᾽
ἐπαμύνω, καὶ ἑξῆς. ὁ δὲ λόγος οὗτος πρέπει κατὰ μικράν τινα παρῳδίαν καὶ ἑτέροις, οἳ σπεύδοντες εἰς
ἔργον ἐπέχονται πρός τινων οἰκείων αὐτοῖς. ἔοικε δὲ ὁ Ἕκτωρ ἐν τούτοις ὑποπτεύειν τὸ τῆς Ἑλένης
αἱμύλον καὶ αἰδεῖσθαι, εἰ τὸν μὲν μαλθακὸν Πάριν ἠρέθισεν ἐκείνη λόγοις πρὸς πόλεμον, αὐτὸν δὲ
ἐκθηλυνεῖ καθίσασα· διὸ οὐδὲ ὑπακούει. (Vers. 355.) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸν δίφρον ἐπὶ θρόνου. ἐν δὲ
Ὀδυσσείᾳ καὶ ἀεικέλιος δίφρος εὕρηται, εἰς ὃν οἱ εὐτελέστεροι κάθηνται. τῷ δὲ τοῦ δαέρος ὀνόματι
κολακευτικῶς ἡ σοφὴ Ἑλένη ἐναβρύνεται δὶς ἤδη τοῦτο εἰποῦσα κατ᾽ ἐπιμονὴν καιρίως φίλην αὐτῇ.
Ὅρα δὲ καὶ τὸ, πόνος ἀμφιβέβηκεν, ἤγουν κατέλαβε, περιῆλθεν· ὥστε οὐ πάντοτε ἡ λέξις τὸ σκέπειν
καὶ βοηθεῖν δηλοῖ, ὡς οὐδὲ ἐν τῷ, ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβεβήκει· ὁμοίως οὐδὲ παρ᾽ Εὐριπίδην
ἐν τῷ, πολὺν ταραγμὸν ἀμφιβάντ᾽ εἶχον μάχης, ἤγουν ἀμφοτέρωθεν βάντες ἀντιπάλων δίκην κατ᾽ ἀλ- 509
λήλων. (Vers. 360.) Σημείωσαι δὲ καὶ *τὸ, μή με κάθιζε, ἀλλοπαθὲς καὶ ἐνταῦθα ὄν· ὅτε μέντοι
ἐρεῖ τις ὅτι ὁ δεῖνα ἷζεν, ἢ ἐκάθιζεν, ἀντὶ τοῦ ἐκάθητο, αὐτοπαθὲς τότε τὸ τοιοῦτον ῥῆμα λέγεται.
(Vers. 363.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, εἵνεκα ἐμοῖο κυνὸς καὶ Ἀλεξάνδρου εἵνεκ᾽ ἄτης, παρατετηρημένως
ἐῤῥέθη. αὐτὴ μὲν γὰρ ἁρπαγεῖσα ὠνείδισται εἰς κύνεον ἦθος, ὁ δὲ Πάρις καὶ ἄτην ἔσχε παγγενῇ ὀλο-
θρευόμενος· καὶ ἄλλως δὲ ἄτην λέγει τὴν ὑπ᾽ ἐκείνου ἁρπαγήν. (Vers. 358.) Ὅτι τὸ ἀοίδιμος μέση
λέξις ἐστὶ καὶ οὐκ ἀεὶ ἐπὶ ἐπαίνου λαμβάνεται. φησὶ γοῦν ἡ Ἑλένη ὅτι κακὸς μόρος, ὅ ἐστι κακὴ τύχη,
ἐμοί τε καὶ Ἀλεξάνδρῳ πρὸς Διὸς ἤτοι εἱμαρμένης ἐτέθη, ὡς καὶ ὕστερον ἀνθρώποισι πελώμεθα ἀοί-
διμοι ἐσσομένοις, ὅ ἐστιν ἐν ᾠδαῖς φερόμενοι, ταῖς ἐπὶ δυσκλείᾳ δηλαδή. Τὸ δὲ πέλεσθαι πολλαχοῦ
μὲν παθητικῶς προφέρεται, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἤματα μακρὰ πέλονται, οὐχ᾽ ἥκιστα δὲ καὶ ἐνεργητικῶς,
ὡς ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, κακοῦ δ᾽ ἄρα οἱ πέλεν ἀρχή. (Vers. 360.) Ὅτι τὸ, μή με κάθιζε φιλέουσά
περ, ἢ φιλέων περ, οὐδέ με πείσεις, ἤδη γάρ μοι θυμὸς ἐπέσσυται, ὄφρ᾽ ἐπαμύνω τοῖς δεῖνα, οἳ μέγ᾽
ἐμοῖο ποθὴν ἀπεόντος ἔχουσιν, ἐρεῖ ἄν τις γενναῖος ἀνὴρ βραχύ τι ἀναπαυσάμενος τοῦ βοηθεῖν τισὶν
ἐν κινδύνῳ καὶ προκαλούμενος μὲν εἰς ἀνάπαυσιν, ἀπαναινό*μενος δέ. Σημείωσαι δ᾽ ἐνταῦθα καὶ ὡς,
εἰ καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνὴρ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ εἷς καὶ οὗτος κατὰ τὸν Ἀχιλλέα, οὗ

ἀπεόντος ποθὴν ἔχουσιν οἱ ὁμόφυλοι. (Vers. 363.) *Ὅτι ἀλειπτικὸν εἰς ἔργον τὸ, ἀλλὰ σύ γ᾽ ὄρνυθι τοῦτον, ἤγουν διέγειρε, ἐπειγέσθω δὲ καὶ αὐτός.* (Vers. 365.) *Ὅτι Ἕκτορος εἰπόντος πρὸς Ἑλένην τὸ, καὶ γὰρ ἐγὼν οἶκόνδ᾽ ἐλεύσομαι ὄφρα ἴδωμαι οἰκῆας, ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱὸν, σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ καὶ νῦν οἰκῆας ῥηθῆναι οὐ μόνον δούλους ἀλλὰ καὶ πάντας ἁπλῶς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ. λέγει δὲ ὁ Ἕκτωρ καὶ ὡς, οὐ γάρ τ᾽ οἶδ᾽ εἰ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἵξομαι αὖτις ἢ ἤδη μ᾽ ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν, προλέγων κατά τι θεῖον, ὡς εἰκὸς, τὸ μετ᾽ ὀλίγον ἐσόμενον ἐπ᾽ αὐτῷ. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο εἶδός τι προαναφωνήσεως Ὁμηρικῆς, οὐχ᾽ ὑπ᾽ αὐτοῦ ῥηθὲν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ στοχαστικῶς ἀνατεθὲν ποικιλίας χάριν τῷ πεισομένῳ Ἕκτορι. καὶ εἶεν ἂν ἅ περ ἐνταῦθα φησὶ, καὶ ἃ δὲ πρὸς τὴν Ἀνδρομάχην ἐρεῖ μετ᾽ ὀλίγα, ἐπιτελεύτιά πως κατ᾽ οἶκτον καὶ συντακτήρια.* (Vers. 367.) *Ἔστι δὲ ὑπότροπος ὁ ἐν καλῷ νοστήσας καὶ σῶος ἐξ ὑποστροφῆς ἐπανελθὼν, ὅθεν ἄλλως παρ᾽ Ἱπποκράτει τὸ, ἐπ᾽ οὐκ ἀγαθῷ ὑποτροπιάζειν νόσους. Ἰστέον δ᾽ ὅτι τε προϊὼν αὐτὸς ὁ ποιητὴς διασαφεῖ *τὸ ὑπότροπος, εἰπών· οὐ γάρ μιν ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμου ἵξεσθαι. Καὶ ὅτι πολλαὶ καὶ ἄλλαι μέσαι λέξεις, ὡς καὶ ἡ τύχη καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὴν δαίμων, καὶ ὁ παντουργὸς, ὃ οὐ μόνον ἐπὶ θεοῦ κεῖται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πανούργου κατὰ τὸ, ἀνδρὶ παντουργῷ φρένας, καὶ ἡ καθοσίωσις δὲ καὶ ἡ καθωσιωμένη, ὁσιότητά τε παρὰ τοῖς παλαιοῖς δηλοῦσι καὶ πίστιν καὶ ἀντίθεσιν δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον κατὰ τῶν ὁσίων τῷ θεῷ βασιλέων· καὶ ἡ συνωμοσία δὲ ἣν μὲν ὅτε σύμπνοιαν ἁπλῶς ἐδήλου ἔνορκον, ὕστερον δὲ φατριασμὸν στασιωτικόν· καὶ τὸ ἅγος δὲ μεσοῦται, ἀφ᾽ οὗ περ οὐ μόνον ὁ ἅγιος καὶ τὸ ἁγιάζειν καὶ ἡ ἁγιστεία καὶ ἡ παναγὴς θυσία καὶ ὁ εὐαγὴς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐναγὴς, καὶ ὁ ἐξάγιστος καὶ τὸ ἀγηλατεῖν· ἔτι καὶ οἰωνὸς ὁ μέν τις αἴσιος, ὁ δὲ μὴ τοιοῦτος· καὶ ὄνειδος δὲ τὸ μὲν καλὸν, τὸ δὲ ἑτεροῖον, ὡς οἱ τραγῳδοῦντες δηλοῦσι· καὶ ἡ φύσις δὲ πῇ μὲν μέγα κακὸν τοῖς κακῶς, πῇ δὲ σωτήριον τοῖς καλῶς χρωμένοις κατὰ τὸν εἰπόντα· καὶ ἡ συμφορὰ δὲ οὐ μόνον ἀποτρόπαιος ἀλλὰ καὶ ἀγαθὴ, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ᾽ ἀγαθῷ τὸ, ἐπὶ συμφοραῖς γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο· πολλὰ δὲ τοιαῦτα καὶ ἕτερα. Ὅτι ἀνδρείαν γυναῖκα τὴν Ἀνδρομάχην Ὁμη*ρος ἐν διαφόροις ποιεῖ, ἧς καὶ αὐτὸ τοὔνομα παρὰ τὸ ἀνδρεῖον καὶ μάχιμον φερωνύμως σύγκειται. αὕτη καὶ νῦν ἀκούσασα τείρεσθαι τοὺς Τρῶας, μέγα δὲ κράτος εἶναι Ἀχαιῶν, καὶ περὶ τῷ ἀνδρὶ δείσασα, πρὸς τεῖχος ἐπειγομένη ἀφικάνει μαινομένῃ εἰκυῖα, ἤγουν ἐοικυῖα, καὶ ξὺν παιδὶ καὶ ἀμφιπόλῳ ἐϋπέπλῳ πύργῳ ἐφειστήκει γοόωσά τε μυρομένη τε, διὸ οὐδὲ εὗρεν αὐτὴν ὁ Ἕκτωρ ἔσω. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς στρατηγικῶς τὸ ποιητέον τῷ Ἕκτορι συμβουλεύει, τρόπον ὑποτιθεῖσα τῆς πρὸς Ἕλληνας παρατάξεως. οὕτω δέ πως καὶ ἡ Ἑλένη ἀνδρεία σεμνολογεῖται, εἴ γε, ὡς προεῤῥέθη, τὸν Πάριν αὐτὴ ὀτρύνει πρὸς πόλεμον. καὶ τοῦτο μὲν ὅμοιαί πως ἡ Ἑλένη καὶ ἡ Ἀνδρομάχη· ἀλλ᾽ ἡ μὲν φίλανδρος ὑπερλίαν, Ἑλένη δὲ οὔτε τὸν Μενέλαον ἔστερξε καὶ τὸν Πάριν δὲ οὐ πάνυ τι φιλοῦσα φαίνεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι καινότερον ὁ ποιητὴς τὰς τῶν πραγμάτων περιπετείας διασκευάζων οὐκ ἔκρινε δεῖν πλάσασθαι ὡς τὴν Ἀνδρομάχην οἴκοι εὗρεν ὁ ἀνήρ· ἁπλοῦν γὰρ τοῦτό γε καὶ οὐκ ἐπιστρεπτικὸν ἀκοῆς· ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἔξω οὖσαν τοῦ οἴκου, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται· τοῖτο δὲ πάνυ ἐπιστρέφει τὸν ἀκροατὴν, τάχα που καὶ ἀχθόμενον, εἴ περ ὁ καλὸς Ἕκτωρ ἃ μὲν οὐ πά*νυ ἔστεργεν εὗρε, τὰ δὲ φίλτατα οὐχ᾽ εὑρίσκει. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐχρῆν τοῦτο διόλου γενέσθαι, χρεία γὰρ καὶ τῆς Ἀνδρομάχης ἐνταῦθα ἐπὶ ῥητορείᾳ, μεθοδεύει ὁ ποιητὴς ἄλλως τὴν τοῦ ζητουμένου εὕρεσιν δεξιώτατα· παλιννοστῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον ἔτυχε τῆς ποθουμένης ἐντεύξεως, δι᾽ ἧς ἱκαναὶ χάριτές τινες τῇ ποιήσει παρεισκριθήσονται, ὡς δηλωθήσεται. καὶ ἄλλως δὲ θεωρῆσαι, ἡ Ὁμηρικὴ μέθοδος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἕκτορος εἰς τὸ ἄστυ ἐλεύσει τοιάδε τίς ἐστι, κεστὸν χαρίεντα λόγου ποικίλλουσα. πέντε πρόσωπα ἐκφαίνονται ἀναγκαῖα τῷ ἥρωι, ὧν δύο μὲν ἄῤῥενα, τὰ δὲ λοιπὰ θατέρου γένους. καὶ ἡ διαφορὰ ἐν αὐτοῖς φανερά· τῶν μὲν γὰρ ἀνδρῶν ἅτερος μὲν πληρέστατος εἰς ἔργον καὶ οἷος προσφωνεῖν τὸν Ἕκτορα, ὁ Πάρις γάρ· ὁ δὲ ἕτερος ὁ παῖς Ἀστυάναξ ἐστέρηται τούτοιν ἀμφοῖν· τῶν δὲ γυναικῶν μία μὲν μήτηρ, εἰς ἣν πρὸ ἔργου ἥκει κατ᾽ εὐθὺ ὁ Ἕκτωρ χάριν εὐχῆς, ὡς προείρηται· ἡ δὲ ἑτέρα, ἡ Ἑλένη, ὁδοῦ πάρεργον εἰς ὄψιν ἐλθοῦσα τῷ Ἕκτορι· ἐλθὼν γὰρ διὰ τὸν ἀδελφὸν καὶ ἰδὼν συγκατεῖδε καὶ αὐτήν. ἡ δὲ τρίτη ἡ ἄλοχος Ἀνδρομάχη ἐστίν. Ὡς δὲ καὶ ἡ ὁμιλία τῶν πέντε τούτων προσώπων ποικίλλεται, οὐδὲ τοῦτο ἀμφιγνοεῖται. τὰ μὲν γὰρ τῆς Ἑκάβης πάντα*

*σεμνά, *ἔτι δὲ καὶ ἀπεριλάλητα· τὰ δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου πλατύτερα καὶ ὑπόκενα, ὡς δεδήλωται· τὰ δὲ τῆς Ἑλένης οὔτε οἴκτου μακρὰν εἰσὶ καὶ πρὸς κολακείαν δὲ κωτίλλονται· τὰ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης διαλάμπουσιν εὖ μάλα πρός τε σεμνότητα ἱστορικὴν καὶ γλυκύτητα τὴν κατὰ ἀφέλειαν, ἡ δὲ τοῦ παιδὸς ὁμιλία ἐν γλώττης ἀργίᾳ ἑτεροίαν ἡδονὴν φύσει προβάλλεται, ὁποίαν ἐν τοῖς ἐφεξῆς εἰσόμεθα. Ἐπεὶ δὲ καὶ δουλικὰ τῷ ῥηθέντι τόπῳ ἔγκειται πρόσωπα, ἔχει τι καὶ αὐτὰ ποικίλον. αἱ μὲν γὰρ περὶ τὴν Ἑκά-*
648*βην ἀμφίπολοι τί ἂν εἶπον ἀολλίζουσαι τὰς γεραιὰς, οὐ δεδήλωται ὑπὸ *τοῦ ποιητοῦ· αἱ δὲ τῆς Ἀνδρομάχης λαλοῦσι βιωτικῶς τῷ δεσπότῃ Ἕκτορι πρὸς ἅ περ ἠρώτηνται· ἡ δὲ τὸν Ἀστυάνακτα φέρουσα λαλεῖ οὐδὲν οὐδ' αὐτὴ, καθάπερ οὐδὲ τὸ φερόμενον βρέφος. Καὶ αἱ ἐντυχίαι δὲ τῶν προσώπων οὐκ ἀδιάφοροι. Ἑκάβη μὲν γὰρ Λαοδίκην ἐσάγουσα ἐναντίη τῷ Ἕκτορι ἦλθε πρὸς ἐντυχίαν κατὰ τύχην αὐτὸν εὑρηκυῖα· ὁ δὲ Πάρις ἐπίτηδες ἐρευνηθεὶς εὑρίσκεται· ἡ δὲ Ἑλένη ὡς παρακαθημένη τῷ Πάριδι τυχαίως εὕρηται· ἡ δὲ Ἀνδρομάχη σὺν τῷ βρέφει ἐξ ἀποτυχίας εἰς ὁμιλίαν ἥκει τῷ ἀνδρί· μὴ γὰρ εὑρεθεῖσα οἴκαδε καταλαμβάνει δρόμῳ τὸν Ἕκτορα ἤδη ἐξιόντα τῆς πόλεως· ἐναντίη γάρ φησι κατὰ τὴν Ἑκάβην ἦλθε, πλὴν οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ θέουσα. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ταῦτα.* (Vers. 378.) *Ὁ δὲ ποιητὴς καὶ τὴν αὐτῷ συνήθη δεξιότητα ἐφερμηνευτικῶς ὑποδηλοῖ, ἔνθα ὁ Ἕκτωρ ἐρωτᾷ τὰς δμωὰς, πῇ ἔβη Ἀνδρομάχη λευκώλενος ἐκ μεγάροιο, ἠέ πη ἤγουν ἤπου ἐς γαλόων ἢ εἰνατέρων ἐϋπέπλων ἢ ἐς Ἀθηναίης ἐξοίχεται, ἔνθαπερ ἄλλαι Τρωαὶ εὐπλόκαμοι δεινὴν θεὸν ἱλάσκονται· μονονουχὶ γὰρ λέγει ὡς ἐδύνατο μὲν *πλάσαι τὴν Ἀνδρομάχην ἀπελθοῦσαν ἐκ τοῦ οἴκου ἢ εἰς ἀδελφήν τινα τοῦ ἀνδρὸς οἷον τὴν Κασάνδραν ἢ τὴν Λαοδίκην ἢ εἰς μίαν τῶν συννύμφων ἢ ἀλλ' εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπου καὶ αἱ λοιπαὶ Τρῳάδες, οὐκ ἐποίησε δὲ οὕτως, ἀλλὰ τὸ ξενίζον ἐπελέξατο, τουτέστι τὴν εἰς τὸ τεῖχος ἀπέλευσιν. ἡ δὲ τοιαύτη μέθοδος, ἤγουν ἡ ἀποτυχία μὲν τῶν πολυειδῶν ἐρωτήσεων, μάθησις δὲ τοῦ ἐρωτωμένου ἑνός τινος πράγματος ἑτέρωθεν, πλατυσμόν τε τῇ ποιήσει ἐργάζεται φανερῶς καὶ τὸν νέον δὲ ἀκροατὴν τὰ πραγματικὰ εἰκότα διδάσκει, ἤγουν ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ ἓν πρᾶγμα ἔστιν ὅτε κατὰ πολλοὺς τρόπους εἰκὸς γίνεσθαι. ἐπίτηδες δὲ καὶ τὸν Ἀστυάνακτα τὸ βρέφος τοῦ οἴκου συνεκβάλλει ὁ ποιητὴς, ἵνα καὶ ἀπ' αὐτοῦ χάρις τις ἐπανθήσῃ τῷ ποιήματι ἀφελέστερον ὡς βρέφους. ὅ γε οὐδὲ ἕπεται τῇ μητρὶ κατὰ τὴν ἀμφίπολον, ἀλλὰ φέρεται καθὰ διασαφεῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ,* (Vers. 389.) *φέρει δ' ἅμα παῖδα τιθήνη.* (Vers. 373.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γοόωσα, καθὰ καὶ τὸ αὐτῆς θέμα τὸ γοᾶσθαι, ἔστι μὲν ἐξ ὀνοματοποιίας, ἀφ' ἧς καὶ ὁ γόος, παράγει δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον γόητα, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν, θρηνώδη ἐπαοιδὸν, καθὰ Σοφοκλῆς ὑποδηλοῖ ἐν τῷ, οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι. δῆλον *γὰρ ὡς ταὐτὸν θρηνεῖν ἐπῳδὰς καὶ γοᾶσθαι ἐπῳδάς· τοῦτο δὲ σοφοῦ γόητος ἔργον.* (Vers. 374.) *Κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ τέτμε, λέξις πάντῃ ἄχρηστος τοῖς πεζῇ λαλοῦσιν, οἷον, οὐκ ἔνδον ἀμύμονα τέτμεν ἄκοιτιν. καὶ εἴρηται μὲν περὶ αὐτοῦ καὶ ἀλλαχοῦ πλατύτερον, ἐνταῦθα δὲ ἀρκεῖ φάναι καὶ ὡς ἐκ τοῦ τέμω τέτομα μέσου παρακειμένου γέγονε κατὰ συγκοπὴν, ἵνα ᾖ τὸ τέτμεν ἀντὶ τοῦ συντόμως καὶ ὡς εἰπεῖν ἐν ἐπιτομῇ κατέλαβεν.* (Vers. 378.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε Ἀττικίζεται τὸ, ἐς γαλόων καὶ ἑξῆς, κατὰ τὸ ἐς διδασκάλων, ἵνα λέγῃ, ἐς δόμους γαλόων ἢ ἐς θαλάμους εἰνατέρων ἢ ἐς ναὸν Ἀθηναίης. καὶ ὅτι συγγενικαὶ λέξεις παρ' Ὁμήρῳ ὥς περ τὸ δαὴρ καὶ τὸ ἑκυρὸς καὶ τὸ πενθερὸς, οὕτω καὶ ἡ γάλως καὶ ἡ εἰνάτηρ. δηλοῖ δὲ ἡ μὲν γάλως τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὴν, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, ὁποία ἐστὶ τῇ Ἑλένῃ ἡ Κασάνδρα, κατὰ δὲ Αἴλιον Διονύσιον καὶ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ γυναῖκα. πρὸς ἀλλήλας γάρ, φησι, λέγονται. ταύτην δὲ Ὅμηρος τρισυλλάβως λέγει μεσολαβηθέντος τοῦ ο. ὡς γὰρ φῶς φόως, οὕτω γάλως γαλόως. κλίνεται δὲ ἡ γάλως ἢ ἰσοσυλλάβως ἀποβολῇ τοῦ σ ἢ περιττοσυλλάβως ὡς ἥρωος. παράγεται δὲ ἢ παρὰ τὸ γάλα διὰ τὸ γαλήνιον καὶ προσηνὲς τῆς κατὰ ἀγχιστείαν *ἐγγύτητος, ἢ παρὰ τὸ καλεῖν, ἡ μάλιστα τῶν ἀγχιστευόντων καλουμένη ὑπὸ τῆς γυναικός. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἑτερώνυμόν ἐστι συγγενικὸν καὶ ἡ γάλως ἤτοι γαλόως· ἐχρῆν γὰρ εἶναι δάειρα ἐκ τοῦ δαὴρ δαέρος. καὶ εἰσὶν οἱ τὴν χρῆσιν ταύτην εἰδότες, ὡς εὐθὺς δηλωθήσεται. Ὅμηρος δέ γε οὐκ εἰδὼς τὴν λέξιν ταύτην γάλως λέγει ἑτερωνύμως, οὐ δάειρα. Λυκόφρων δὲ μέμνηται μὲν Δαείρας, ἣν καὶ παρατίθησι τῇ Περσεφόνῃ ἐν στίχῳ ἑνί· οὐ συγγενικὴν δὲ λέξιν οἶδεν αὐτὴν, ἀλλὰ δαιμονίαν. καὶ δοκεῖ προληπτικῶς ἡ λέξις ὡς θεία ληφθεῖσα σιγηθῆναι παρὰ τῷ ποιητῇ ἐπὶ ἀνθρω-*

πίνης συγγενείας, ὁποῖόν τι καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ Διὸς Ἀθηναίας καὶ ἐπὶ γυναικὸς Ἀθηναίας προεδη-
λώθη. Ὅτι δὲ θεία λέξις τὸ Δάειρα, δηλοῖ ὁ εἰπών· Δάειραν Φερεκύδης ἱστορεῖ Στυγὸς ἀδελφὴν, καὶ
ἔοικέ, φησιν, οὕτως ἔχειν· ἐπὶ γὰρ ὑγρᾶς οὐσίας τάττουσιν οἱ παλαιοὶ τὴν Δάειραν. διὸ καὶ πολεμίαν
τῇ Δήμητρι νομίζουσι. ὅταν γὰρ θύηται αὐτῇ, οὐ πάρεστιν ἡ τῆς Δήμητρος ἱέρεια καὶ οὐδὲ τῶν τεθυ-
μένων γεύεσθαι αὐτὴν ὅσιον. φαύλως οὖν ὁ Φανόδημος Ἀφροδίτην φησὶ νομίζει τὴν Δάειραν καὶ τὴν
αὐτὴν τῇ Δήμητρι λέγει. ἔτι δὲ φαυλότεροι οἱ τὴν Ἥραν δάειραν τῆς Δήμητρος ἀποδιδόντες· δάειρα
γάρ, φασιν, ἡ τοῦ ἀνδρὸς ἀ*δελφή. τινὲς δὲ φύλακα Περσεφόνης ὑπὸ Πλούτωνος ἀποδειχθῆναι
φασὶ τὴν Δάειραν. Αἴλιος μέντοι Διονύσιος δαῖραν γράφων δισυλλάβως τὴν Δάειραν φησὶν ὅτι οἱ περὶ
511 τελετὰς καὶ μυστήρια τὴν ὑγρὰν οὐσίαν δαῖραν ὀνομάζουσι. δῆλον δὲ ὅτι ἀπὸ δαΐρας γραφομένης διὰ
τοῦ ΐ ἡ ῥηθεῖσα δαῖρα συνῄρηται ὁμοίως κατά τινας τῷ κάϊρα καῖρα. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ καὶ γάλως
καὶ γαλόως. Ἡ δὲ εἰνάτειρ τὴν σύννυμφον δηλοῖ, ὁποία ἡ Ἑλένη τῇ Ἀνδρομάχῃ. γίνεται δὲ παρὰ τὸ
εὐνάζειν οἱονεὶ ἡ συνευνάτειρα πρὸς ἄλλην. Αἴλιος δὲ Διονύσιος οὕτω φράζει· εἰνάτερες, αἱ τοῖς ἀλλή-
λων ἀδελφοῖς γεγαμημέναι, ἃς συννύμφους τινές φασιν. ὥς περ δὲ εἰνάτερες αἱ ἐπὶ ἀδελφοῖς σύννυμ-
φοι, οὕτω καὶ ἀέλιοι κατὰ τοὺς παλαιοὺς οἱ ἀδελφὰς γυναῖκας ἔχοντες καὶ πλεονασμῷ τοῦ ΐ αἰέλιοι
κατὰ τὸ ἀεὶ αἰεὶ καὶ κατὰ τὸ ἀζόκροτος αἰζόκροτος ἡ ξηρασία παρὰ τὴν ἄζην καὶ ἄψα αἶψα καὶ ἀζηὸς
αἰζηός. Δαὴρ δέ ἐστιν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη, ὁ τοῦ ἀνδρὸς ἀδελφὸς, καὶ παρῆκται ἀπὸ τοῦ δαίω
τὸ μανθάνω, ὃν μάλιστα τῶν ἄλλων ἀγχιστέων δέδαεν ἤτοι μεμάθηκεν ἡ γυνή. Ἑκυρὸς δὲ ὁ αὐτὸς
μέν ἐστι τῷ πενθερῷ. λέγεται δὲ ἑκυρὸς μὲν, ὡς εἰς ἓ ἤτοι εἰς ἑαυτὸν ἔχων τὴν κόρην ἢ τὸ τῆς ἀγχι-
*στείας κῦρος· διὸ καὶ δασύνεται κατὰ τὴν ἄρχουσαν παρά γε τοῖς πλείοσιν. ὁ δέ γε συνθεὶς τοὺς
κατὰ στοιχεῖον πνευματισμοὺς ψιλοῖ αὐτὸ κατὰ τὸ ἐκεῖνος. καὶ φασί τινες παρὰ τὸ κῦρος γενέσθαι τὴν
λέξιν κατὰ πλεονασμὸν, διὸ καὶ ψιλοῦσθαι. Πενθερὸς δὲ ἴσως διὰ τὸ περὶ τοὺς νομίμους πένεσθαι
ἔρωτας, ἤτοι ἀσχολεῖσθαι καὶ ἐνεργεῖν, ἐπεντεθέντος τοῦ θ διὰ τὸ εὔφωνον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς
Ἀριστοφάνους τοῦ γραμματικοῦ συγγενικοῖς εὕρηταί τις διαφορὰ τοῦ ἑκυροῦ καὶ πενθεροῦ. φησὶ γὰρ
ὡς πενθερὸς μὲν ὁ τῆς γυναικὸς πατὴρ τῷ νυμφίῳ καὶ πενθερὰ ἡ μήτηρ, ἑκυρὸς δὲ ὁ τοῦ ἀνδρὸς πατὴρ
τῇ νύμφῃ καὶ ἑκυρὰ ἡ μήτηρ, οἷον τῇ Ἑλένῃ φησὶν ὁ Πρίαμος καὶ ἡ Ἑκάβη. ἔνθα κεῖται καὶ τὸ, τινὲς
δὲ ποιηταὶ καταφέρονται πολλάκις ἐπὶ τὸ καὶ τοὺς πενθεροὺς γαμβροὺς ὀνομάζειν. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς
καὶ ὅτι ἡ μὲν Κασάνδρα τῇ Ἑλένῃ γάλως ἐστὶ, ὁ δὲ Ἕκτωρ δαὴρ, αὐτῆς δὲ ἤγουν τῆς Ἑλένης ὄνομα
οὐχ᾽ εὑρίσκεται· καταλείπεται δή, φησιν, ὁριστικῷ λόγῳ ἀδελφοῦ λέγεσθαι γυνή. εἰ δέ τις οἴεται νυὸν
αὐτὴν καλεῖσθαι Κασάνδρας καὶ Ἕκτορος, ἀλλ᾽ ὁ αὐτὸς γραμματικός φησι, ὅτι νυὸς ὡς ἐπὶ πλεῖστον
υἱοῦ γυνὴ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ, ὡς ἡ Ἑλένη, φησὶ, τῷ Πριάμῳ καὶ τῇ Ἑκάβῃ. Σημείω*σαι δὲ ἐν
τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ εὐλάβειαν τοῦ Ἕκτορος. Ἀλέξανδρος μὲν γὰρ ὁ μαλακὸς θαῤῥεῖ νικῆσαι διὰ τὸ
τὴν νίκην ἐπαμείβεσθαι ἄνδρας, ὡς προεῤῥέθη, νοῶν ἴσως ἐκεῖνος ἄνδρας οὐ τοὺς, ὡς ἐῤῥέθη, ἀν-
δρείους ἀλλὰ τοὺς φύσει ἁπλῶς ἄῤῥενας. (Vers. 367.) Ἕκτωρ δὲ ὁ τηλικοῦτος ἀμφιβόλως ἔχει, ἐὰν
ὡς προεῤῥέθη ὑπότροπος ἔλθῃ, ἢ ὑπὸ χερσὶ Δαναῶν δαμασθῇ. Ὅρα δὲ καὶ ἁπλότητα ἡρωϊκὴν ἐν
τοῖς τοῦ Ἕκτορος πρὸς τὴν Ἑλένην λόγοις, ἔτι δὲ καὶ σύνεσιν. δυνάμενος γὰρ λαθεῖν ὅμως ἐκφαίνει
τῇ Ἑλένῃ ὡς εἰσελεύσεται οἴκαδε, ὄφρα ἴδηται, ὡς εἴρηται, οἰκῆας ἄλοχόν τε φίλην καὶ νήπιον υἱόν.
*εὖ εἰδὼς ὅτι οὐ μεμπτέος ἔσται ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ ἐπὶ τοσοῦτον παρ᾽ ἀλλήλοις μένουσιν ὁ πρὸς βραχὺ 649
τοῖς οἰκείοις ἐντευξόμενος. καὶ ἄλλως γὰρ οἱ μὲν εἰκῇ συμμένουσιν, αὐτὸς δὲ τοὺς οἰκείους ἰδεῖν θέλει
οὐ κατὰ τρυφὴν, ἀλλά που, ὡς ἐῤῥέθη, συνταξόμενος τὰ ἐπιθανάτια διὰ τὸ μὴ θαῤῥεῖν ὡς ὑπότρο-
πος ἵξεται· διὸ καὶ τοὺς οἰκῆας προέθετο τῆς ἀλόχου καὶ τοῦ παιδίου, ὡς οὐ κατὰ ἔρωτα εἰς οἶκον ἐλευ-
σόμενος, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ᾧ συντάξασθαι ἅπασιν. ἐνταῦθα δὲ καὶ σχῆμα ἐστὶ σύνηθες προεκθέσεως, προα-
ναφωνοῦν τί ποιῆσαι μέλλει ὁ Ἕκτωρ μετὰ τὴν ἐντυχίαν τοῦ Πάριδος. (Vers. 380.) Εὐπλόκαμον δὲ
δεινὴν θεὸν τὴν Ἀθηνᾶν λέγει, ἐνδεικνύμενος μὴ καταῤῥιπτεῖσθαι τὸ φοβερὸν τῷ περιουσιασμῷ τῶν
τριχῶν. διὸ καὶ οἱ Ἀχαιοὶ οὐκ ἀπηξίουν εἶναι καρηκομόωντες. τινὲς δέ γε οὐ τὴν Ἀθηνᾶν ἀξιοῦσιν
εὐπλόκαμον λέγεσθαι, ἀλλὰ γράφουσι Τρωαὶ εὐπλόκαμοι. δῆλον δὲ ὡς προϋπάρχει τοῦ πλοκάμου
ὁ πλόκος, ὡς καὶ τοῦ ὀρχάμου ὁ ὄρχος, ἐξ οὗ διχῇ νοουμένου πῇ μὲν ὄρχαμος, πῇ δὲ ὄρχατος παρά-

γεται. χρῆσις δὲ πλόκου καὶ παρὰ Σοφοκλῆ ἐν τῷ, τόνδ᾽ ἐγὼ τέμνω πλό*κον. Τὸ δὲ δεινὴν προσρηθῆναι τὴν Ἀθηνᾶν συντελεῖ τι καὶ εἰς τὸ τὴν δεινότητα ὑπὸ τῶν ὕστερον σοφῶν δοξασθῆναι εἰς ταὐτὸν τῇ φρονήσει ποτὲ ἥκειν. δεινότης γὰρ ἡ μὲν ἐπ᾽ ἀγαθῷ φρόνησιν ὅσα καὶ μήτηρ ἀπογεννᾷ, ἧς θεράποντες Νέστωρ καὶ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ κατ᾽ αὐτούς· ἡ δὲ ἀνάπαλιν πονηρίαν ἀποκυΐσκει ὁποῖα καί τι ἀμβλωθρίδιον, ἧς ὑποδρηστὴρ Πάνδαρος εἰς οὐκ ἀγαθὸν τῆς κατ᾽ αὐτὸν Ἀθηνᾶς ὡς ἔγνωσται ἀπονάμενος· ὡς οὐδὲ οἱ λοιποὶ τοιοῦτοι ὄναιντο ἄν ποτε. Ἄλλως δὲ ῥητορικώτερον, δεινὴν Ἀθηνᾶν κατὰ ἦθος βαρὺ ὁ Ἕκτωρ φησὶν ὡς τοιαύτην οὖσαν τοῖς Ἰλιεῦσι καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἱκετευομένην. διὸ καὶ εἰπὼν αὐτὴν δεινὴν ἐπήγαγεν εὐθὺς τὸ ἱλάσκονται, ὡς μὴ ἂν ἱλασμοῦ γινομένου, εἰ μὴ δεινὴ θεὸς ἦν αὐτή. πρωτότυπον δὲ τοῦ ἱλάσκεσθαι τὸ ἱλάεσθαι. ἱλάω γὰρ, οὗ μέλλων ἱλάσω, ἐξ οὗ πλεονασμῷ συνήθει τοῦ κ̄ ἱλάσκω. θεῖαι δὲ λέξεις ὥς περ τὸ ἱλάω, οὕτω καὶ τὸ ἱλάσκω καὶ τὸ ἵληθι καὶ ὁ ἵλαος κοινῶς καὶ ὁ ἵλεως Ἀττικῶς, ἐξ ὧν καὶ τὸ ἱλαρύνειν καὶ ὁ ἱλαρός. διασημαίνεται γὰρ ἐν τούτοις θειοτέρα τις ἐπισκοπὴ καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐποπτεία ἢ ἐφορεία. ἱλάω γὰρ τὸ ἵεμαι λάειν, ἤγουν ἐφίεμαι καὶ ὁρμῶ ἐπιβλέπειν· λάειν γὰρ τὸ βλέπειν. καὶ ἵλαος ἐντεῦ*θεν ὁ πρόθυμος ἐποπτεύειν τοὺς δεομένους. τοιαύτης δὲ σημασίας καὶ τὰ τούτοις σύστοιχα. (Vers. 386.) Μέγαν δὲ πύργον Ἰλίου λέγει ἐφ᾽ ὃν ἡ Ἀνδρομάχη ἔβη, ὡς καὶ τὸ ἄστυ παρακατιὼν μέγα φησί. πλὴν πύργος μὲν καθ᾽ ὕψος μέγας, ἄστυ δὲ κατὰ τὸ καὶ εἰς πλάτος εὐρύχωρον. (Vers. 389.) Τὸ δὲ μαινομένη ἐνθουσιᾶν δηλοῖ τὴν γυναῖκα πρὸς ὁρμὴν τῷ τοῦ ἀνδρὸς πόθῳ, οὗ ἡ ἐπίτασις μανίᾳ ἔοικε, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ, μαίνεται δ᾽ ὑφ᾽ ἡδονῆς, παρὰ Σοφοκλῇ. ὅτι δὲ οὐκ ἐν τάξει ἐβημάτιζεν ἡ Ἀνδρομάχη ἐπὶ πύργον βαίνουσα, δρόμῳ δὲ συντόνῳ ἐχρᾶτο, ὡς εἰ καὶ ἐμαίνετο, δηλοῖ καὶ μετ᾽ ὀλίγα Ὅμηρος ἐν τῷ, ἐναντίη ἦλθε θέουσα Ἀνδρομάχη. παραβολικὸν δὲ τὸ μαινομένη, γοργότατα φρασθὲν διὰ τὸ μηδὲ χρῆναι πλατυνθῆναι. διασαφητικὸν δὲ αὐτοῦ τὸ, ἐπειγομένη ἀφικάνει ἐπὶ τὸ τεῖχος, δηλαδὴ ἡ Ἀνδρομάχη. (Vers. 394.) Ὅτι πολύδωρον ἄλοχον τὴν Ἀνδρομάχην λέγει ὡς πολύπροικον, ἐπίθετον τοῦτο θέμενος αὐτῇ πρέπον περικαλλεῖ γυναικὶ καὶ ἐξ 512
εὐγενῶν καὶ πλουτούντων καταγομένῃ καὶ οἵων τε δῶρα προικῷα πολλὰ διδόναι φίλῃ θυγατρί. τὸ μέντοι κύριον ὁ Πολύδωρος ἄλλον τρόπον οὕτω καλεῖται, ὡς πολλὰ δῶρα λαβὼν ἐκ φύσεως κατὰ τὴν περιᾳδομένην Πανδώραν. καὶ ἐνταῦθα *μὲν ἀόριστα τὰ δῶρα· ἐν δὲ τῷ, γυναῖκες ἀλφεσίβοιαι, εἰδοπεποίηται. Ἔτι δὲ εἰς πλέον ἐν τῷ, πρῶθ᾽ ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι᾽ ὑπέστη, πολλὰ δ᾽ ἔδωκε· πολυδάπανοι γὰρ ἀληθῶς αἱ κόραι. ὅθεν παροιμία ἀστεία τὸ, παῖς μοι τριτογενὴς εἴη, μὴ τριτογένεια, ἤγουν υἱὸς, μὴ θυγάτηρ. χρήσιμον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ Ἡσιόδου τὸ, μουνογενὴς δὲ πάϊς εἴη φερβέμεν, καὶ ἑξῆς. (Vers. 396.) Ὅτι καινοπρεπεῖ ἐπαναλήψεως ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα κέχρηται σχήματι, ὅ περ σόλοικον μὲν οὐκ ἂν, οὐ γὰρ ἄκοντος Ὁμήρου ἐκπίπτει οὐδὲ τὸ τῶν ὀδόντων ἕρκος ἐκφεύγει, σολοικοφανὲς δὲ εἴποι τις ἄν. ἔστι δὲ τοιοῦτον· Ἀνδρομάχη θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος. εἶτα ἐπιφέρει ἀκαταλλήλως εὐθεῖαν, Ἠετίων, ὃς ἔναιεν Ὑποπλάκῳ ὑλήεσσῃ, Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, Κιλίκεσσιν ἄνδρεσσιν ἀνάσσων. ὤφειλε γὰρ ὁμοιοπτώτως ἐπαναλαβεῖν· Ἠετίωνος, ὃς ἔναιεν ἐν Θήβῃ. ὁ δὲ τὸν ἀκροατὴν ἐπιστρέφων τῷ καινῷ τοῦ σχήματος ἤρξατο ὡς οἷον ἀπ᾽ ἀρχῆς διηγούμενος οὕτως· Ἠετίων ἦν τις, ὃς ἔναιε, καὶ τὰ ἑξῆς. Τοιοῦτον σχῆμα καὶ τῆς δευτέρας ῥαψῳδίας ἐν τῷ, φημὶ κατανεῦσαι τὸν Δία, ἀστράπτων ἐπιδέξια. ἔδει μὲν γὰρ εἰπεῖν ἀστράπτοντα· ὁ δὲ καινῶς ἐπέβαλε καὶ ἐκεῖ ὡς ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄλλης ἀφηγηματικῶς, οἷον ὅτι ἀστράπτων *ἦν ὁ Ζεὺς ἐκ τῶν δεξιῶν. (Vers. 397.) Καὶ ὅτε δὲ τοὺς τοῦ Ῥήσου ἵππους ἐκφράζει ὁ ποιητὴς, ὁμοίῳ χρῆται σχήματι, ὡς κατὰ τόπον ῥηθήσεται, διὰ τὸ καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις ἵπποις ξενίζον. σημειοῦνται δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τὰ καινὰ καινῶς φράζει ὁ ποιητής. Θήβην δὲ Ὑποπλακίην μὴ τὴν αὐτὴν μὲν τῷ Ἀτραμυτείῳ νομιστέον κατά τινας, ἐγγὺς δ᾽ ὅμως ἐκείνου, καὶ ὡς εἰπεῖν Ἀτραμυτινὴν κατὰ χώρας περιοχήν. λέγει οὖν καὶ ὁ γεωγράφος Ἀτραμυτινὴν καὶ αὐτὴν καὶ τὴν Χρύσαν, ἠρημῶσθαι δὲ ἀμφοτέρας. καὶ Ἡρόδοτος δὲ διαιρεῖ, Θήβης πεδίον εἰπὼν καὶ Ἀτραμύτειον πόλιν. ἕτεροι δὲ καὶ τοιαῦτα ἱστοροῦσι. Θήβη θυγάτηρ γέγονεν Ἀδραμύστιος, ἀνδρὸς Πελασγοῦ, τοῦ τὴν Ἀδραμυστίαν ὁμώνυμον ἑαυτῷ κτίσαντος, ἣν οἱ ὕστερον Ἀδραμύτιον μετεκάλεσαν εὐφωνότερον. ταύτης τῆς Θήβης τὸν γάμον ἐν γυμνικῷ ἀγῶνι ὥρισεν ὁ πατὴρ τῷ ἀριστεύσαντι. παρατυχόντα δὲ Ἡρακλέα νικῆσαι φασὶ καὶ λαβεῖν τὴν Θήβην εἰς γυναῖκα καὶ κτίσαι πόλιν ὁμώνυμον

*αὐτῇ, Πλακίαν τε ἐπικαλουμένην καὶ Ὑποπλακίαν διὰ τὸ κεῖσθαι ὑπὸ ὄρος τὸ Πλάκιον, ἀφ᾽ οὗ ὄρους
καὶ ἡ χώρα Ὑπόπλακος ὑλήεσσα κατὰ τὸν ποιητήν. Ὅρα οὖν ὅτι τὸ μὲν, Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ, τοῦ ὅλου
ἐστὶ δηλωτικὸν, τὸ δὲ, Θήβῃ Ὑποπλακίῃ, τὸ μέρος *δηλοῖ, τουτέστι τὴν πόλιν. περὶ δὲ Θηβῶν Ὑπο-
πλακίων καὶ ἐν Βοιωτίᾳ εἴρηταί τι, ἔνθα καὶ ἀπαρέσκεται ὁ Πορφύριος ὄρος εἶναι Πλάκιον. εἴ περ δὲ
ἔστιν, ὡς ὁ πλείων λόγος κρατεῖ, ἀπὸ τῆς πλακὸς ἔχει τὴν κλῆσιν, ὡς καὶ ἡ Ὑποπλακία Θήβη καὶ
ὑλήεσσα Ὑπόπλακος, ὅ ἐστιν ἡ ὀρεινὴ καὶ δασεῖα. πλάκας δέ φασι πάντα τὰ πλατέα· ὅθεν καὶ τὸ
πέμμα ὁ πλακόεις καὶ ἐν συναιρέσει πλακοῦς. διὸ οὐδ᾽ ἐξ ἀνάγκης λιθώδεις πᾶσαι πλάκες κατὰ τὸ,
ἱερὴν ὑπὸ πλάκα Σουνίου, ἀλλὰ καὶ ἑτέρως πλατεῖαι καὶ γόνιμοι, ὁποία καὶ ἡ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ
σπειρομένη ἀρίστη Χεῤῥονησία πλάξ. Κίλικες δὲ οὗτοι, ὧν Ἠετίων ἄρχει καθ᾽ Ὅμηρον, πάντως ἕτεροί
εἰσι τῶν περὶ τὴν νῦν μεγάλην Κιλικίαν, περὶ ὧν καὶ προείρηται. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ τῆς τοιαύτης
Κιλικίας καὶ τοιαῦτα φησίν· Ἀδραμυτινὴ ἡ Θήβη διέχουσα Ἀδραμυτείου σταδίους ἱκανοὺς, πλησίον
δὲ αὐτῆς ἡ Κίλλα. καὶ ὅτι Κίλλας ἡνίοχος ἡγήσατο τῶν τόπων, ἀφ᾽ οὗ ἴσως ἡ ἐκεῖ Κίλλα ὠνόμασται.
ὁ δ᾽ αὐτός φησι καὶ ὅτι κάμψαντι τὸ λεκτὸν ἐλλογιμώταταί εἰσι πόλεις Αἰολέων καὶ ὁ Ἀδραμυτινὸς
κόλπος, ἐν ᾧ πολλοὶ τῶν Λελέγων, καὶ οἱ διττοὶ Ὁμηρικοὶ Κίλικες, ἐνταῦθα δὲ καὶ ὁ Μιτυληναίων
αἰγιαλός. πῶς δὲ διττοὶ οἱ ῥηθέντες *Κίλικες, ὁ αὐτὸς δηλοῖ, λέγων ὅτι μετὰ τοὺς Λέλεγας, τοὺς
Τρωικοὺς δηλαδὴ, περὶ ὧν ἐῤῥέθη οὐ πρὸ πολλοῦ ἐν τοῖς περὶ Πηδάσου, οἱ καθ᾽ Ὅμηρον Κίλικες κατὰ
τὴν Ἀτραμυτινὴν παραλίαν. διῃροῦντο δὲ εἰς δύο δυναστείας, τὴν ὑπὸ τῷ Ἠετίωνι καὶ τὴν ὑπὸ τῷ
Μύνητι, ὃς ἦρχε Λυρνησσοῦ, ἣν διὰ τοῦτο καὶ πόλιν Μύνητός που ἐρεῖ ἡ πατριῶτις αὐτῆς Βρισηίς.
Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι διαφόρους γραφὰς ἀποφέρεται τὸ ῥηθὲν Ἀδραμύτειον, καθὰ καὶ Στέφανος παραδί-
δωσιν ἐν τοῖς ἐθνικοῖς. καὶ γὰρ καὶ μετὰ τοῦ δ̄ λέγεται Ἀδραμύτειον, καὶ μετὰ τοῦ τ̄ Ἀτραμύτειον,
ὡς καὶ τοῦ ῥηθέντος κτίτορος αὐτοῦ ἴσως οὕτω διφο*ρουμένου, καὶ τὴν παραλήγουσαν δὲ διά τε* 650
δύο τ̄ ἔχει καὶ δι᾽ ἑνὸς, ἔτι δὲ καὶ διὰ διφθόγγου καὶ διὰ μόνου διχρόνου. (Vers. 398.) *Ὅτι ἔχει μὲν
ὁ ἀνὴρ γυναῖκα, ἔχεται δὲ γυνὴ τῷ ἀνδρὶ, ὡς ἡ Ἀνδρομάχη ἐνταῦθα τῷ Ἕκτορι.* (Vers. 399.) *Ὅτι
εἰ καὶ Ἀλέξανδρος ἐπὶ μακρὸν ἔμεινε παρὰ τῇ γυναικὶ, ἀλλ᾽ ὁ καλὸς Ἕκτωρ οὐχ᾽ εὑρὼν οἴκοι, καθὰ
καὶ προείρηται, τὴν γυναῖκα οὐκ ἀναμένει, ἄπεισι δὲ κατὰ σπουδὴν, προτιμώμενος τῶν ἰδίων τὴν κοι-
νὴν βοήθειαν. αὐτομάτως μέντοι εὑρίσκει τὴν γυναῖκα καὶ τὸ αὐτοῦ βρεφύλλιον, οὐ κατὰ ἔργον ὁδοῦ.
καὶ οὕτως ὁ ποιητὴς οἷος αὐτὸς καινῶν θεωρημάτων εὑρετὴς παρεντίθησιν ὡς οὐκ ἂν ἐλπίσῃ τις τῇ
ποιήσει καὶ τὸ τῆς ἡρωίνης ταύτης ἐπεισόδιον, καὶ γλυκαίνει ὡς ἐῤῥέθη τὸν ἀκροατὴν πολυειδῆ τινὰ
ὁμιλίαν παρεντιθείς. εἰς μυρία γὰρ τῷ ποιητῇ ἐχρησίμευσε τὸ ἀπελθεῖν τὸν Ἕκτορα εἰς τὴν πόλιν.
δίχα γὰρ τῶν ἄλλων παρεισέδυ οὕτως ἀναγνωρισμὸς Γλαύκου καὶ Διομήδους, ὅθεν ἱστορίας πολὺ χύμα
ἐῤῥευσεν. ἐκεῖθεν δὲ καὶ περὶ οἴνου ἐφιλοσοφήθη τὰ δέοντα, καὶ περὶ Σιδωνίων ἱστορήθη τινὰ, ἔτι δὲ
καὶ περὶ Ἑλένης καὶ *περὶ Ἠετίωνος καὶ περὶ Ἀνδρομάχης. γλυκανεῖ δὲ τὴν ποίησιν καὶ τὸ βρεφύλλιον*
513 *τοῦ Ἕκτορος, καὶ τὸ ὅλον εἰπεῖν, εὖ πεποίηται ὁ Ἕκτωρ ἀπελθὼν τῆς μάχης· ἱλαρύνθη γὰρ οὕτω τῆς
ποιήσεως ἡ σκυθρωπότης καὶ ἀπονιψαμένη τοῦ λύθρου τῶν πιπτόντων τοῖς ἐπεισοδίοις διεγέλασεν.*
(Vers. 400. sqq.) *Ὅτι περὶ τοῦ ὑποτιτθίου Ἑκτορέου παιδὸς οὕτω φράζει ὁ ποιητής· ἅμα δ᾽ ἀμφί-
πολος κίεν αὐτῇ, παῖδ᾽ ἐνὶ κόλπῳ ἔχουσ᾽ ἀταλάφρονα, νήπιον αὔτως, Ἑκτορίδην ἀγαπητὸν, ἀλίγκιον,
ἤγουν ὅμοιον ἀστέρι καλῷ, οὐ μὴν ἡλίῳ εἴτε σελήνῃ, οὐ γὰρ ἔπρεπε βρεφυλλίῳ τοιοῦτον ἐπίθετον.*
(Vers. 399.) *Καὶ σημείωσαι ὅτι τε καθὰ τῇ Ἀνδρομάχῃ ἀμφίπολος ἀκολουθεῖ ἔξω, οὕτω κατὰ τοὺς
παλαιοὺς καὶ ἐν τοῖς ὕστερον ἠκολούθει ἐξιούσῃ τῇ δεσποίνῃ μία θεραπαινὶς, καὶ ὅτι χρήσιμα εἰς ἀγα-
θοῦ βρέφους ἔπαινον τὸ, ἀταλάφρονα νήπιον ἀγαπητὸν ἀλίγκιον ἀστέρι καλῷ. Τὴν δὲ ῥηθεῖσαν ἀμ-
φίπολον καὶ τιθήνην ἀνωτέρω ἔφη καὶ ταμίην, τὸ μὲν ἐκ τῆς κατ᾽ οἶκον ἐνεργείας, ὁποία ἐν Ὀδυσσείᾳ
ἡ τῆς Εὐρυκλείας καὶ τῆς Εὐρυνόμης, τὸ δὲ διὰ τὸ θηλάζειν τὸν βασιλικὸν παῖδα. ἔφη γάρ· φέρει
δ᾽ ἅμα παῖδα τιθήνη, γυνὴ ταμίη. γίνεται δὲ ἡ τιθήνη παρὰ τὸ θῶ θήσω τὸ θηλάζω ἀναδιπλα-
σιασμῷ δυσφώνῳ καὶ *τροπῇ τοῦ δασέος εἰς ψιλὸν διὰ καλλίονα φωνήν. τὴν δ᾽ αὐτὴν καὶ τιθηνόν
φασιν οἱ παλαιοὶ, λέγοντες καὶ ὅτι τιτθὴ καὶ τροφὸς καὶ τιθήνη διαφέρουσι παρὰ τοῖς μὴ πενιχροῖς·
τίτθαι μὲν γὰρ βαρυτόνως ἢ τιτθαὶ ὀξυτόνως αἱ τοὺς τιτθοὺς παρέχουσαι, ὅ πέρ ἐστι μαστοὺς, ἐξ ὧν*

καὶ βρέφος ὑποτίτθιον τὸ ὑπομάζιον· τιθηνοὶ δὲ, ἔτι δὲ καὶ τροφοὶ, ὧν τὸ ἀρσενικὸν οἱ τροφεῖς, αἱ τὸν ἄλλον, φασὶ, πόνον μετὰ τὸν ἀπογαλακτισμὸν ἀναδεχόμεναι ἤγουν περιφέρουσαι καὶ προσπαίζουσαι τοῖς τροφίμοις καὶ ἄλλως ἐπιμελῶς ἐκτρέφουσαι. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. Ὁ δὲ τιτθὸς πλεονασμὸν ἔχει τοῦ τ̄ ἐπίτηδες διὰ τραχυφωνίαν· γίνεται γὰρ ἀπὸ τοῦ ἐντίθεσθαι στόμασι βρεφικοῖς. (Vers. 400.) Ἔστι δὲ ἀταλάφρων ὁ μὴ τάλας ἢ τλήμων ἀλλ' ἔτι φρονεῖν ἁπαλός. Τὸ δὲ αὔτως εἰ μὲν ἀντὶ τοῦ οὕτω λαμβάνοιτο, περιττὸν κεῖται, ὃ καὶ ἄλλαι, ὡς καὶ προεδηλώθη, λέξεις πάσχουσιν· εἰ δὲ μάλιστα τὸ ὡσαύτως σημαίνει, ἐκ παραλλήλου ἑρμηνεύει κεῖσθαι τὸ ἀταλάφρονα καὶ τὸ νήπιον, ἵνα εἴη ὁ παῖς καὶ ἀταλάφρων ὁμοίως καὶ νήπιος· ἀντὶ τοῦ μάτην γὰρ αὐτὸ νοῆσαι οὐκ ἐγχωρεῖ. (Vers. 402.) Λέγει δ' ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι ὁ Ἕκτωρ μὲν μετριοφρονῶν Σκαμάνδριον ἐκάλει τὸν παῖδα ὁμωνύμως *ἀνδρί τινι Τρωϊκῷ, οὗ καὶ αὐτοῦ ἐμνήσθη ὁ ποιητὴς, κατὰ παρωνυμίαν τὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Σκαμάνδρου, ὥς περ καὶ Σιμοείσιός τις παρὰ τῷ ποιητῇ παρωνυμεῖται τῷ Σιμόεντι ποταμῷ, καί τις Ἰδαῖος τῇ Ἴδῃ τῷ ὄρει. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἕκτωρ. (Vers. 403.) Οἱ δὲ Τρῶες χάριτας εἰδότες τῷ προμάχῳ πατρὶ Ἀστυάνακτα τὸν υἱὸν ἐκάλουν τρόπῳ διωνυμίας, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται, οὐχ' ὅτι ὁ οὕτω νήπιος τοῦ ἄστεος ἄναξ ἦν τῆς Ἰλίου ἤτοι φροντιστὴς καὶ ἀνακῶς ἤγουν ἐπιμελῶς ἔχων αὐτῆς, εἰ καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐπεύξεται Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ τὸν πατέρα, ἐπειδὴ, φησι, μόνος ἐρύετο Ἴλιον Ἕκτωρ. καὶ ὅρα ὅπως ἐτυμολογεῖ καὶ τὸν Ἀστυάνακτα τρόπῳ ποιητικῷ. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ διὰ τὰ τῶν πατέρων καὶ προγόνων ἔργα ἐτίθετό ποτε ὀνόματα τοῖς ἐπιγόνοις. τὴν γοῦν Μάρπησσαν Ἀλκυόνην καλεῖσθαι φησί που Ὅμηρος ἐπώνυμον διὰ τὸ τὴν μητέρα αὐτῆς ποτὲ πολλὰ πενθῆσαι δίκην ἀλκυόνος, καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ δὲ ὁ πάππος Αὐτόλυκος τὸ τοιοῦτον ὄνομα ἔθετο, διότι πολλοί, φησιν, ἐμοὶ ὠδύσαντο, τουτέστιν ὠργίσθησαν κατὰ γῆν ὡς κλέπτοντι τὰ ἐκείνων· οὕτω γὰρ βούλεται ὁ ποιητὴς ἐτυμολογεῖσθαι τὸν Ὀδυσσέα, ὡς ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. ὅτι δὲ χαίρουσιν ἐτυμολο*γεῖν ἐν καιρῷ, καθάπερ οἱ ἄλλοι σοφοὶ, οὕτω καὶ οἱ ποιηταὶ, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν, οἳ τὰ μὲν ὡς ἐκ παρόδου καὶ οὐ κατὰ πλάτος ἐτυμολογοῦσιν, ἀλλ' ὡς ἂν συνήσει ἀγχίνους ἀκροατὴς, τὰ πολλὰ καὶ ἓν πρὸς ἓν φράζοντες ἐτυμολογικῶς, ὡς ἔστι μυρία ἐκ τῶν Ὁμηρικῶν ἀναλέγεσθαι, καθὰ καὶ Πορφύριος ἐπισημαίνεται, τὰ δὲ καὶ πλατικώτερον προάγουσιν, ὡς ἔχει καὶ τὰ προσεχῶς εἰρημένα. τοιοῦτος δὲ καὶ Ἡσίοδος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν οἷς τὴν Πανδώραν ἐτυμολογεῖ, καὶ ἔνθα δὲ τὴν φιλομειδῆ καὶ τὴν Κυθέρειαν, τὸ μὲν ὅτι Κυθήραν προσέπλασε, τὸ δ' ὅτι μηδέων ἐξεφαάνθη, ὅ ἐστιν αἰδοίων τῶν τοῦ Κρόνου, καὶ ὅπου δὲ τὸν παρὰ τοῖς ἄλλοις Ὀϊλέα τετρασυλλάβως καλούμενον Ἰλέα τρισυλλάβως αὐτὸς λέγειν ἐθέλων φησὶν οὕτως αὐτὸν κληθῆναι, οὕνεκα νύμφην εὑράμενος ἵλεων μίχθη ἐρατῇ φιλότητι, ὅθεν ἔστι συνιδεῖν ὅτι κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ο̄ ἐκ τοῦ Ἰλεὺς γέγονεν ὁ Ὀϊλεὺς ὁμοίως τῷ κέλλω ὀκέλλω, κλῶ κλάζω ὀκλάζω, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ Βριάρεως Ὀβριάρεως, ὡς τεχνογραφεῖ Ἡρωδιανός. καὶ οὕτω μὲν Ἡσίοδος. Εὐριπίδης δὲ τὸν Οἰδίπουν ἐτυμολογῆσαι θελήσας ἐπέκρυψε μὲν τὸ σαφὲς, ὃ δὴ ἀρετὴ ἐτυμολογίας ἐστὶν, ἀσαφῶς δὲ χρυσοδέτοις αὐτὸν περόναις ἐπίσημον *ἔφη, δι' ὧν δηλαδὴ ἐξοιδηθέντες οἱ πόδες ὄνομα πεποιήκασιν αὐτῷ. (Vers. 404.) Ὅτι μὴ ἔχων ὁ Ἕκτωρ τὸν νήπιον Ἀστυάνακτα προσειπεῖν μειδιάματι φιλοφρονεῖται αὐτὸν, ᾧ καὶ μόνῳ δεξιούμενοι τὰ βρέφη προσαγορεύομεν, λόγου μὲν οὐ συνιέντα, τὴν δὲ ὄψιν γνωρίζοντα. φησὶ γάρ· (Vers. 405.) μείδησεν ἰδὼν ἐς παῖδα σιωπῇ. Ἀνδρομάχη μέντοι ἄγχι παρίστατο δακρυχέουσα. καὶ οὕτω μερίζονταί πως οἷον ἀμφότεροι τὸν κλαυσίγελων. ἀλλ' ὅτε ἰδὼν τὸν τῆς περικεφαλαίας λόφον ὁ παῖς μετ' ὀλίγα ἐτάρβησε καὶ πτοηθεὶς συνεστάλη, τότε δὴ ὁ πατήρ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐξεγέλασαν τῷ δέει τοῦ παιδὸς αὐτοὶ ἀντεπεξαγαγόντες τὸν γέλωτα. Καὶ ὅρα ὅπως πιθανῶς ὁ ποιητὴς διαφόροις πάθεσι τὸ χωρίον τοῦτο κατεκέρασε, μειδιάματι, δάκρυσι, δέει, γέλωτι. ἡ δὲ γλυκύτης καὶ τὸ ἐνδιάθετον ῥητορείαν ἐθέλει μακράν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε καθὰ μειδιάματι, οὕτω δὴ καὶ δακρύοις ἔστι πως προσφωνεῖν κατὰ τὸ, προσεῖπε δακρύοις ὥστε σημῆναι φίλα, καὶ ὅτι καὶ διὰ νεύματος ἔστι γενέσθαι τὸ αὐτὸ, καὶ ὅτι τὸ μὲν Ὁμηρικὸν βρέφος ἔδεισεν, ὡς ἐῤῥέθη, παρὰ δὲ Ἡροδότῳ φέρουσα γυνὴ δέδωκέ τινι παιδίον, τὸ δὲ προσεγέλασέ, φησι, τῷ λαβόντι, καὶ ὅτι 514
τὸ μείδησεν ἀπὸ ἐνεστῶτος γίνεται δι*φορουμένου· λέγεται γὰρ καὶ μειδῶ μειδιῶ, ὥς περ κατηφῶ καὶ κατηφιῶ, καθὰ καὶ πρὸ μικροῦ γέγραπται. (Vers. 407.) Ὅτι τὸ, δαιμόνιε φθίσει σε τὸ σὸν

μένος, ὃ Ἀνδρομάχη πρὸς τὸν ἄνδρα φησὶ, ἁρμόζει παντὶ θρασυνομένῳ ὑπὲρ τὸ δέον. ἐφεξῆς δὲ τὸ,
οὐδ᾽ ἐλεαίρεις *παῖδά τε νηπίαχον, καὶ ἔμ᾽ ἄμμορον, ἣ τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι, γυναικὸς λογοι πρὸς 651
ἄνδρα ὁρμῶντα εἰς κίνδυνον. Ὅρα δέ, φασι, πῶς τὸ σὸν εἶπε μένος, οὐ μὴν πολέμιός τις καὶ ἀρι-
στεὺς, ὡς εἴ γε πεσεῖν τὸν Ἕκτορα ἐν πολέμῳ ἀνάγκη, οὐχ᾽ ἕνα τινὰ τοῦτο ποιήσειν ἡ Ἀνδρομάχη φησὶν,
ἀλλὰ τὸ πανελλήνιον. τάχα γάρ σε κατακτανέουσί, φησιν, Ἀχαιοὶ, πάντες ἐφορμηθέντες. οὕτω μεγάλα
φρονεῖ περὶ τοῦ ἀνδρός. ἐπαινοῦσι δ᾽ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ τὸ δαιμόνιε, παρασημειούμενοι *ὡς οὔτε
Ἕκτορ οὔτε ἄνερ οὔτε τι τοιοῦτον ἕτερον προσεῖπεν αὐτὸν, ἀλλὰ δαιμόνιε, ὅ περ θυμὸν ἐμφαίνει καὶ
εὔνοιαν. θαυμάζει μὲν γάρ, φασι, τὴν ἰσχὺν τοῦ ἀνδρὸς, τὸ δὲ θράσος οὐκ ἐπαινεῖ, ὃ καὶ ὀκνήσασα
ὀνομάσαι διὰ τὸ δύσφημον μένος εἶπεν ἀντ᾽ αὐτοῦ. οὐκοῦν ἀληθῶς μέσως ἐνταῦθα εἴρηται τὸ δαιμόνιε,
ὥς περ καὶ μετ᾽ ὀλίγα δαιμονίη ἐν τῷ, δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο. οὔτε γὰρ μακαριότητα μόνην
οὔτε μὴν ἀθλιότητα κατὰ μόνας ἐν τούτοις ἔστι νοεῖν, ἀλλά τι κρᾶμα ἐξ ἀμφοῖν, ὁ μέντοι *δαίμων,
ὥς περ δὴ καὶ ἡ μοῖρα καὶ ἡ τύχη ἄλλως λέγονται μέσαι λέξεις. καὶ ὡς ἐπὶ πολὺ μὲν τῷ εὖ καὶ τῷ δὺς
διακρίνονται εἰς ὃ νοοῦσιν· ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἁπλᾶ ὄντα τῇ κατ᾽ ἔννοιαν ἀκολουθίᾳ διευκρινοῦνται. δαί-
μων γοῦν εὐροεῖν, καὶ δαιμόνιος δὲ Ἀριστοτέλης, ἐπὶ καλῷ λέγονται, δαίμων δὲ βαρὺς τὸ ἀνάπαλιν.
515 οὕτω δὲ καὶ ἡ μοῖρα ἐν ταῖς χρήσεσι θεωρεῖται. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τύχη. τὸ μὲν γὰρ, θέλω τύχης στα-
λαγμὸν, καὶ τὸ, τύχη Καίσαρος, ἀγαθὰ νοοῦσι. τὸ δὲ, οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν τύχην αὐτὴν λέγεις, καὶ
*ἡ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀναγκαία τύχη τὴν μὴ εὖ πίπτουσαν τινὶ δηλοῦσιν. (Vers. 408.) Ἰστέον δὲ καὶ ὡς
διαφέρει νήπιος καὶ νηπίαχος οὐ κατὰ μόνον τὸ ἁπλοῦν καὶ τὸ σύνθετον, ἀλλὰ καὶ ὅτι νήπιος μὲν
δηλοῖ ὁτὲ μὲν ἡλικίαν, ὁτὲ δὲ ἦθος. Νηπίαχος δὲ συνεμφαίνει τῇ ἡλικίᾳ καὶ τὴν βρεφικὴν ἰαχὴν,
ἥ τίς ἐστι κλαυθμυρισμὸς, ἧς δὴ νηπιέης ἰαχῆς μαρτύριον μετ᾽ ὀλίγα τὸ, πρὸς κόλπον τιθήνης ἐκλίνθη
ἰάχων. ἔφη δ᾽ ἐν τούτοις περὶ Ἀστυάνακτος τὸ μὲν νήπιος ὁ ποιητὴς ἀπαθῶς, εἰπών· ἀταλάφρονα
νήπιον, τὸ δὲ νηπίαχος ἡ *μήτηρ Ἀνδρομάχη περιπαθῶς. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συνεχῶς δὶς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι
κεῖται ταὐτολογικῶς τὸ τάχα, ὃ δηλοῖ τὸ ταχέως. ἔφη γὰρ ἡ Ἀνδρομάχη· ἣ τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι·
τάχα γάρ σε κατακτανέουσιν. ἐντελῶς δὲ πέφρασται τὸ, χήρη σεῦ. ἡ γὰρ χήρα τινός ἐστι χήρα. κατω-
τέρω δὲ τὸ, παῖδ᾽ ὀρφανικὸν χήρην τε γυναῖκα, ἐλλέλειπται. οὕτω καὶ πολιὰν μὲν εἰπεῖν ἐλλιπῶς ἔχει,
τὸ δὲ πολιὰς ἕλκετο τρίχας, καὶ πολιᾶς ἀμύγματα χαίτης, ἀνελλιπῶς ἔχει. (Vers. 411.) Ὅτι ὁ λυ-
πούμενος ἐπὶ στερήσει φίλου ἢ εὐεργέτου εἴποι ἂν τὸ *τῆς Ἀνδρομάχης πρὸς Ἕκτορα· ἐμοὶ δέ κε κέρ-
διον εἴη σεῦ ἀφαμαρτούσῃ χθόνα δύμεναι· οὐ γὰρ ἔτ᾽ ἄλλη ἔσται θαλπωρὴ, ἐπεὶ ἂν σύ γε πότμον
ἐπίσπῃς, ἀλλ᾽ ἄχεα. εἰ δὲ καὶ γονέων ἐστέρηται ὁ ταῦτα λέγων, ἁρμόττει καὶ τὸ ἐφεξῆς· οὐδέ μοι ἐστὶ
πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ. λέγει δὲ θαλπωρὴν μὲν τὴν ὑπὸ ἡλίῳ διαγωγὴν, ὅ ἐστι ζωήν. (Vers. 412.)
Χθόνα δὲ δῦναι τὸ τεθνάναι, ὅτε οὐκ ἔστι θάλπεσθαι, εἴ γε κρυερὸς ὁ Ἅιδης λέγεται. καὶ ἄλλως δὲ
ἡ θαλπωρὴ ἔοικε βεβαίαν ἐλπίδα δηλοῦν καὶ οὐκ ἐν κενοῖς θάλπουσαν, ἣν ὁ μὴ ἔχων ἀνηκέστῳ πυρὶ
*θάλπεται, καὶ ἄλλως δὲ κεναῖς ἐλπίσι θερμαίνεται κατὰ τὸν εἰπόντα τραγικόν. κοινότερον δὲ θαλ-
πωρὴ ἡ θάλπουσα ἡδονὴ, ᾗ ἀντίκειται τὰ ὡς εἰπεῖν ψυχρὰ ἄχεα. (Vers. 411.) Τὸ δὲ ἀφαμαρτούσῃ
ἀρίστη λέξις ἐπὶ ἀνδρὸς φίλου θανάτῳ, καὶ οὐδεμία ἑτέρα καιριω*τέρα ταύτης εὑρεθήσεται. Ἰστέον δὲ 652
καὶ ὅτι τὸ χθόνα δῦναι ταὐτόν ἐστι τῷ δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω, ἤδη δὲ καὶ τῷ, χυτῇ γαίᾳ καλυφθῆ-
ναι, καὶ τοῖς τοιούτοις. Τὸ δέ γε χανεῖν τινὶ εὐρεῖαν χθόνα ἑτεροῖόν ἐστι. πρὸς δὲ γράψας τις τολμη-
ρότερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ παρεσημάνθη, ἔφη τὸ, οὕτω τοι δεῖ ζῆν τὸν ἐλεύθερον ἢ κατὰ τῆς γῆς καὶ
τοῦ βαράθρου καὶ τοῦ ταρτάρου εἰς τὸν ὄλεθρον ἥκειν καὶ κατορωρύχθαι σταδίους ἀναριθμήτους.
(Vers. 412.) Τὸ δὲ ἐπεὶ ἂν τὸ ἐντελές ἐστι τοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον λεγομένου ἐπὰν, παρ᾽ οἷς συνθετώ-
τερον τοῦ ἐπεὶ ἂν τὸ ἐπειδάν. Ὅτι Ἀνδρομάχη τὰ κατὰ τοὺς οἰκείους γονεῖς διηγεῖται τῷ Ἕκτορι καὶ
ταῦτα πάντως εἰδότι, παρέλκον τι καὶ αὐτὴ ποιοῦσα κατὰ γυναικείαν ἀφέλειαν, εἰς οὐδὲν κατεπεῖγον.
οὐ γάρ ἐστί, φασιν, ἀναλογισμὸς τοῦ δέοντος ἀσθενούσαις ψυχαῖς, ἤ πεν*θούσαις καὶ τεταραγμέναις.
ἔτι δὲ οἱ ἀτυχοῦντες φιλοῦσι καὶ πρὸς εἰδότας ἀδολεσχεῖν, ὡς καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν τῇ Α ῥαψῳδίᾳ πρὸς τὴν
μητέρα ποιεῖ. καὶ ἄλλως δὲ, τῷ φιλοπενθεῖ συγχωρητέον μακρολογεῖν. Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ταῦτα
δεινῶς μεθοδεύει ὁ ποιητὴς, ἵνα εἰ καὶ ἀπὸ τῶν τελευταίων τῆς μάχης ἤρξατο, μηδὲ τῶν παλαιοτέρων

ἔργων τῶν ἀξίων λόγου παραλείψῃ μηδέν. (Vers. 413.) Λέγει δὲ ἡ Ἀνδρομάχη οὕτως· οὐδέ μοι ἐστὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ. ἤτοι μὲν γὰρ πατέρα ἐμὸν ἀπέκτανε δῖος Ἀχιλλεύς, ἐκ δὲ πόλιν πέρσεν Κιλίκων εὖ ναιετάουσαν, ἤτοι ναιομένην, Θήβην ὑψίπυλον, τὴν πατρίδα μου δηλαδή· κατὰ δ' ἔκτανεν Ἠετίωνα· οὐδέ μιν ἐξενάριξε, σεβάσσατο γάρ τέ γε θυμῷ, ἀλλ' ἄρα μιν κατέκηε σὺν ἔντεσι δαιδαλέοισιν, ἠδ' ἐπὶ σῆμ' ἔχεεν, ἤγουν διὰ χώματος ὑψηλοῦ ἐσήμανε τὸν τόπον τῆς ταφῆς· περὶ δὲ τὸ σῆμα πτελέας ἐφύτευσαν νύμφαι Ὀρεστιάδες κοῦραι Διός. οἱ δέ μοι ἑπτὰ κασίγνητοι ἔσαν ἐν μεγάροισιν, οἱ μὲν πάντες ἰῷ κίον ἤματι Ἄϊδος εἴσω· πάντας γὰρ κατέπεφνεν Ἀχιλλεὺς βουσὶν ἐπ' εἰλιπόδεσσι καὶ ἀργεννῇς ὀΐεσσιν, ὥστε 516 βουκολοῦντες παλαιῷ ἔθει καὶ οἶς νέμοντες ἐκεῖνοι ἔπεσον ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. μητέρα δέ, φησιν, ἣ βασίλευεν Ὑποπλάκῳ ὑληέσσῃ, *τὴν, ἐπεὶ ἂρ δεῦρ' ἤγαγεν ἅμ' ἄλλοισι κτεάτεσσιν, ἂψ ὅ γε την ἀπέλυσε λαβὼν ἀπερείσι' ἄποινα, πατρὸς δ' ἐν μεγάροισι βάλ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα, τουτέστιν αἴφνης μετὰ τὴν λύσιν τέθνηκεν, ἴσως διὰ λύπης ὑπερβολήν. ὅτι γὰρ τῶν αἰφνιδίων θανάτων ταῖς γυναιξὶν ἡ Ἄρτεμις ἐπιστατεῖ, καὶ πρὸ ὀλίγων εἴρηται. (Vers. 415.) Πόλιν δὲ Κιλίκων ἀκριβῶς λέγει τὴν ὑπὸ τῷ Ἠετίωνι Θήβην, ὃν πρὸ βραχέων Κιλίκεσσιν ἔφη ἀνάσσειν. (Vers. 416.) Τὴν δὲ Θήβην ὑψίπυλον λέγει ἀντὶ τοῦ μεγάλην ὡς ἀπὸ μέρους· χρεία γὰρ τῇ μεγάλῃ πόλει τοιούτων πυλῶν, οὐ μὴν τῇ φαυλοτάτῃ, ὡς ἂν μὴ ἐπισκώψῃ τις τὸ ᾀδόμενον· κλείσατε τὰς πύλας, ἵνα μὴ ἐξέλθῃ ἡ πόλις. ἴσως δὲ ταὐτὸν ὑψίπυλον εἰπεῖν ποτὲ καὶ τηλέπυλον, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. (Vers. 417.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς ἐνταῦθα φανερῶς ἐδήλωσεν, ὅτι ἐναρίζειν οὐ τὸ κτείνειν ἐστὶν ἀλλὰ τὸ σκυλεύειν. φησὶ γάρ· κατέκτανεν, οὐδέ μιν ἐνάριξεν, ἀλλ' ἔκηε σὺν ἔντεσιν. ὅθεν καὶ ἔναρα τὰ σκῦλα, ὅ ἐστι τὰ λάφυρα. ἔνθα ὅρα καὶ ὅπως ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν τοῦ πολεμίου Ἠετίωνος ἀρετὴν ᾐδέσατο τιμήσας ἐκεῖνον μετὰ θάνατον· τὸ γὰρ σεβάσσατο ἀντὶ τοῦ ἐτίμησεν, ἀφ' οὗ καὶ ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον σεβαστός. (Vers. 419.) Τὸ δέ, σῆμα ἐπίχευε, παραφράσας ὁ Σοφοκλῆς τάφον χῶ*σαι εἶπεν, ὅ ἐστιν ἀναχωματίσαι, ὅθεν καὶ τα ἱστορούμενα πολλαχοῦ χώματα. Αἱ δὲ πτελέαι προσήκουσι νεκρῶν καὶ αὐταὶ μνήμασι διὰ τὸ ἄκαρπον, καθὰ καὶ αἱ ἰτέαι καὶ ὅσα ἕτερα δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. (Vers. 420.) Νύμφαι δὲ Ὀρεστιάδες φυσικαὶ φυτικαὶ νοοῦνται δυνάμεις διοικοῦσαι τὰ φυόμενα ἐκ γῆς καὶ εἰς αὔξην προκαλούμεναι καὶ ἁδρύνουσαι δι' ὑγρότητος καὶ θερμότητος τὰ ἐν ὄρεσι καὶ ἄγρια, ὧν εἶδος καὶ αἱ πτελέαι. εἰ δὲ καὶ δρύες δι' αὐτῶν γίνονται καὶ μηλέαι καὶ τὰ ἐν λειμῶσιν, οὐδὲ τοῦτο ἀφῆκεν ἡ ποίησις ἀπερίλαλητον Ἁμαδρυάδας νύμφας τινὰς πλασαμένη καὶ Μηλίδας καὶ Λειμωνιάδας. αἱ δὲ τοιαῦται δυνάμεις νύμφαι μὲν λέγονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφέστερον εἴρηται, διὰ τὸ κατὰ τὸ νέον, ὅ ἐστι κατὰ τὸ ἔαρ μάλιστα ἐκφαίνεσθαι, Διὸς δὲ θυγατέρες, ὅ ἐστιν ἀέρος καὶ αἰθέρος, διὰ τὴν ἄνωθεν ἐπομένην αὐταῖς ὑγρότητα καὶ θερμότητα.. Ἰστέον δὲ ὅτι καθάπερ ὁμώνυμος γυναικὶ κόρη, τουτέστι παρθένῳ, ἡ μυθευομένη τῆς Δήμητρος κόρη, οὕτω καὶ αἱ μυθικαὶ νύμφαι ὁμωνυμοῦσι ταῖς παρ' ἀνθρώποις. ἔτι δέ, καθὰ αἱ παρθένοι κόραι καὶ μετὰ τὸν γάμον κόραι καὶ κοῦραι λέγονται διὰ τὸ νεάζειν, ὡς καὶ Ὅμηρος οἶδεν, οὕτω καὶ αἱ τοῦ μύθου νύμφαι, *ὧν πολὺ πλῆθος ἐν τῇ ποιήσει, καὶ γάμῳ ὑποπεσοῦσαι καὶ τεκοῦσαι νύμφαι καλοῦνται κατά τινα κυριωνυμίαν. Ὅτι δὲ καὶ συγγενικόν ἐστιν ὄνομα ἡ νύμφη, καὶ ὅτι καὶ προβεβηκυῖαν τινὰ τῇ ἡλικίᾳ νύμφην ὁ ποιητὴς καλεῖ, οἷον, δεῦρ' ἴθι νύμφα φίλη, καὶ ὅτι παρώνυμος τῇ νύμφῃ ὁ νυμφίος, καὶ ὅτι ὁ παράνυμφος εἰκαιότερον οὕτω λέγεται, ὀρθότερον γάρ ἐστι παρανυμφίον καλεῖσθαι τὸν συναπάγοντα τῷ νυμφίῳ τὴν νύμφην ἢ πεζῇ ἢ ἐφ' ἁμάξης ὡς παρ' Ἀθηναίοις. ὑφ' ὧν καὶ πάροχος καλεῖται διὰ τὸ μόνος αὐτὸς συναναβαίνειν καὶ ὀχουμένῳ τῷ νυμφίῳ παροχεῖσθαι, καὶ ὅτι νυμφεῖον περιεκτικῷ λόγῳ ὁ τόπος ἐν ᾗ οἱ νυμφίοι, καὶ ὅτι νυμφαγωγὸς ὁ τὴν νύμφην ἄγων ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας τῷ νυμφίῳ, καὶ μάλιστα ὁ τὴν κατὰ δεύτερον γάμον, καθ' ὃν οὐ θέμις τὸν νυμφίον μετιέναι, ἀλλ' ἀποστέλλεσθαι φίλον, ὃς οὕτω προσονομάζεται, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. καὶ οὕτω μὲν καὶ ταῦτα. (Vers. 422.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι προσθήκη τις πένθους τῇ Ἀνδρομάχῃ οὐ μόνον ὅτι ἑπτὰ ἔπεσον αὐτῇ ἀδελφοί. ἀλλ' ὅτι καὶ ἐν ἰῷ, ἤγουν ἑνὶ ἤματι, καὶ ὅτι οὐδὲ μαχόμενοι ἔπεσον, ἀλλ' ἐπὶ βουσὶ καὶ ὀΐεσσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄπορον μὲν τοῖς παλαιοῖς διὰ τί κλίνεται μία μιᾶς μιᾷ ἐν ἀνομοιότητι τόνων. *ἔοικε δὲ παθεῖν τοῦτο ἐξ ἀναλογίας τῆς πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτερον. ἰδοὺ γὰρ ἐνταῦθα ἰῷ ἤματί φησιν ὁ ποιητὴς ἀντὶ τοῦ μιᾷ ἡμέρᾳ μετὰ περισπωμένου τόνου. Ἀριστάρχειος δέ, φασιν, ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις. τινὲς δὲ καὶ Ἀττικὸν

αὐτὸ εἶναι ἠθέλησαν. τὸν δὲ Ἀρίσταρχόν φασι καὶ ἄλλα πολλὰ παρὰ τὴν ἀναλογίαν καινοτέροις τόνοις ὑποβαλεῖν, ὃς καὶ μέσην ἐς ἄγυιαν προπαροξυτόνως ἀναγινώσκων ἐν τοῖς ἑνικοῖς τὸ ἐϋκτιμένας κατ᾽ ἀγυιὰς ὀξυτόνως προέφερεν, ὁποῖόν τι πάσχει κατ᾽ ἄλλους, ὡς προεγράφη, καὶ τὸ Θέσπια καὶ Θεσπιαὶ καὶ Πλάταια καὶ Πλαταιαί. τούτων δὲ εἴ τις ἀποδοῦναι σχοίη σταθηρὰς αἰτίας, ἔχοι ἂν λῦσαι καὶ τὸ περὶ τοῦ ἡ μία τῆς μιᾶς ἄπορον. περὶ δὲ τοῦ ἰῷ ἤματι, καὶ ἄλλα τινὰ ἐν τοῖς ἑξῆς γεγράψεται. (Vers. 425.) Τὸ δὲ, ἢ βασιλευε, σεμνώματος χάριν εἶπεν, ἐπειδὴ πολλαὶ γυναῖκες ὑπὸ βασιλεῦσιν οὖσαι ὅμως αὐταὶ οἷα παλλακαὶ οὐ βασιλεύουσι. (Vers. 426.) Τὸ δὲ, τὴν ἐπεὶ ἂρ δεῦρ᾽ ἤγαγεν, ἐπανάληψιν ἔχει οὐκ ἀναγκαίαν διὰ τὴν ἐξ ἐγγυτάτου ἀπόδοσιν τῆς συντάξεως. ἦν γὰρ ἀσφαλῶς εἰπεῖν ὅτι μητέρα ἢ βασίλευε δεῦρο ἀγαγὼν, ἀπέλυσεν. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ, ἂψ ὅ γε τὴν ἀπέλυσεν, οὐ κατά τι ἀναγκαῖον κεῖται τὸ τὴν, ἀλλὰ περιττεύει πρὸς μέ*τρου πλήρωσιν. Τοῦ δὲ ἐπεὶ ἂρ κοινότερον τὸ ἐπειδή. (Vers. 427.) Τοῦ δὲ ἀπέλυσεν οὐκ ἔχει καιριωτέραν λέξιν, ἀφ᾽ ἧς δηλαδὴ καὶ τὰ λύτρα. (Vers. 426.) Ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι σὺν ἄλλοις κτεάτεσσιν ἀγαγὼν Ἀχιλλεὺς τὴν τῆς Ἀνδρομάχης μητέρα, εἶτα καὶ ἀπερείσια λαβὼν, ἀπέλυσεν ἐκείνην, οὐ προσλογισάμενος ἃ ἐλήσατο, ἀλλ᾽ ἐκεῖνα μὲν πολέμου δῶρον κρίνας, τῆς δὲ γυναικὸς ἀντιλαβὼν ἕτερα, ὃ δὴ καὶ τοῖς ὕστερον σύνηθες. (Vers. 429.)
Ὅτι πάνυ περιπαθὴς καὶ ἐνδιάθετος ὁ τῆς Ἀνδρομάχης ὅλος πρὸς Ἕκτορα λόγος, καὶ μάλιστα
ὁ μετὰ τὴν εἰρημένην συγγενικὴν ἱστορίαν, ἐν ᾧ μόνου τοῦ Ἕκτορος ἑαυτὴν ἐξαρ*τῶσα καὶ οὕτως εἰς 653
517 οἶκτον κινοῦσα οὕτω φησίν· Ἕκτορ, ἀτὰρ σύ μοι ἐσσὶ πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ ἠδὲ κασίγνητος, σὺ δέ μοι θαλερὸς παρακοίτης· ἀλλ᾽ ἄγε νῦν ἐλέαιρε καὶ αὐτοῦ μίμν᾽ ἐπὶ πύργῳ, καὶ ἑξῆς. πρὸς ἅ περ ἀντιδιδοὺς ὁμοίαν εὔνοιαν ὁ ἀνὴρ ἢ μείζονα ἐρεῖ· ἀλλ᾽ οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος ὀπίσσω, οὔτ᾽ αὐτῆς Ἑκάβης, οὔτε Πριάμοιο ἄνακτος, οὔτε κασιγνήτων, οἵ οὐ κατὰ τοὺς σοὺς ἀδελφοὺς ἑπτὰ μόνοι, ἀλλὰ πολέες τε καὶ ἐσθλοὶ ἐν κονίῃσι πέσοιεν ὑπ᾽ ἀνδράσι δυσμενέεσσιν. οὔκουν αὐτῶν μοι τοσοῦτον μέλει ἄλγος, ὅσσον σεῖο, ὅτε κέν τις Ἀχαιῶν δακρυόεσσαν ἄγηται, ἐλεύθερον ἦμαρ ἀπούρας, ἤγουν ἀφελόμενος, καί κεν ἐν Ἄργει ἐοῦσα πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις καί κεν ὕδωρ φορέοις Μεσσηίδος ἢ Ὑπερείης, πόλλ᾽ ἀεκαζομένη, καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ σημείωσαι ὅτι Ἀνδρομάχη μὲν τὸν Ἕκτορα τῶν οὐκ ἔτ᾽ ὄντων αὐτῇ συγγενῶν προτιμᾶται, αὐτὸς δὲ ἐκείνην τῶν ζώντων ὕπερθεν τίθησιν. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν εἰρήσεται μετ᾽ ὀλίγα ἐν τοῖς ἑξῆς. Ἐνταῦθα δὲ ἡ γυνὴ προβάλλεται εἰς οἶκτον καὶ τὸ, μὴ παῖδα ὀρφανικὸν θείης χήρην τε γυναῖκα. *παραγγέλλει δὲ σὺν τῷ μεῖναι ἐπὶ πύργῳ καὶ τὸ, λαὸν δὲ στῆσον παρ᾽ ἐρινεὸν, ἔνθα μάλιστα ἀμβατός ἐστι πόλις, καὶ ἐπίδρομον ἔπλετο τεῖχος. ἔνθα φησὶ τρὶς ἐλθόντες ἐπειρήσαντο οἱ ἄριστοι, ἀμφ᾽ Αἴαντε δύο, καὶ ἀγακλειτὸν Ἰδομενέα, καὶ ἀμφ᾽ Ἀτρείδας, καὶ Τυδέος ἄλκιμον υἱόν. Καὶ ὅρα ὅπως κἀνταῦθα περίνους ὁ ποιητὴς καὶ ποικίλος. Ἑλένη μὲν γὰρ ἐκπέμπει τὸν ἄνδρα εἰς μάχην, ὡς προείρηται, τάχα που καὶ ἐπευχομένη θάνατον· Ἀνδρομάχη δὲ τὸν οἰκεῖον κατέχει ὡς ῥιψοκίνδυνον. ἐδέοντο γὰρ οὗτος μὲν χαλινοῦ κατὰ τὴν παροιμίαν, ἐκεῖνος δὲ κέντρου. οἴονται δὲ οἱ παλαιοὶ τὸ τρὶς ἐλθόντας ἐπὶ τὸ τεῖχος πειράσασθαι τοὺς ἀρίστους σχῆμα εἶναι κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς ἀληθῶς νῦν ἐλθόντων ἐκεῖ τῶν Ἑλλήνων, εἰ καὶ μὴ ἱστόρησεν Ὅμηρος. ἐμφαίνει δὲ αὐτὸ καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐν οἷς πρὸ μικροῦ εἶπεν ὅτι Λαοὶ φθινύθουσι περὶ πτόλιν αἰπύ τε τεῖχος μαρνάμενοι. καὶ οὕτω μέν τινες. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι καὶ ἐκεῖνο πλάττεσθαί φασιν ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, ὡς ἂν αἰσχύνῃ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ τοῦτο δὲ πλάσμα εἶναι τῆς γυναικὸς νοοῦσιν, ὡς ἂν ἀποστήσῃ τῆς πεδιάδος τὸν Ἕκτορα· ψεύσεται γάρ ποτε, ὥς που καὶ προεῤῥέθη, καιρίως ὁ φρόνιμος κατὰ τὸν εἰπόντα, ἔνθα τι χρὴ *ψεῦδος λέγεσθαι, λεγέσθω. ὅλως οὖν καὶ ἀστεῖα εἰπεῖν καὶ ἀνδρεία δὲ φρονίμως ἡ Ἀνδρομάχη, ἥ τις καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὑπὸ Ἕκτορος ἐπαινεῖται ὡς δεξιῶς ἔχουσα ἱπποκομεῖν. τινὲς δὲ τὸ τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τοῦ ἐρινεοῦ ἐπιθέσθαι τῇ Τροίᾳ οὐχ᾽ ὡς γενόμενον ἄρτι νοοῦσιν, ἀλλ᾽ ὡς πάλαι ποτὲ ἐπιχειρηθὲν, ὥστε οὐ διδάσκει αὐτὸ ἡ γυνὴ τὸν Ἕκτορα, ἀλλ᾽ ἀναμιμνήσκει. οὕτω δὲ καὶ τὸ περὶ πόλιν αἰπύ τε τεῖχος μάρνασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς οὐ νῦν γενέσθαι φασὶν, ἀλλ᾽ ἐν ἄλλοις καιροῖς. ἔφη γοῦν πρὸ ὀλίγου ὁ ποιητὴς ὅτι ἔνθα κε Τρῶες ὑπ᾽ Ἀχαιῶν Ἴλιον εἰσανέβησαν, εἰ μὴ ὁ Ἕλενος εἶπεν ἃ εἶπεν, ὥστε οὔπω σήμερον ἤγγισαν οἱ Ἕλληνες τῷ τείχει. (Vers. 434.) Ὅρα δὲ ὅπως τὰ καίρια λεπτολογῶν ὁ ποιητὴς καὶ αὐτὸ τοῦτο ἱστόρησεν, ὅθεν ἀναβατὸς ἦν μάλιστα ἡ πόλις καὶ τὸ τεῖχος ἐπίδρομον καὶ διὰ τοῦτο

εὐεπιβούλευτον. ἔστι δὲ Ἀττικὸν τὸ ἀμβατὸς ἀντὶ τοῦ ἀμβατὴ, ὅ ἐστιν ἀναβαινομένη. (Vers. 429.)
Ὅρα δὲ καὶ τὸ, Ἕκτορ, σύ μοι πατὴρ καὶ τὰ ἑξῆς· ἠρκέσθη γὰρ ἡ γυνὴ περιπαθῶς ἅμα καὶ ἀφελῶς
μόνῃ τῇ κυριωνυμίᾳ τοῦ ἀνδρὸς, μηδέν τι ἐκεῖνον σεμνολογήσασα. πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἐστιν
εὑρεῖν. καὶ νῦν μὲν ἀφελείας τὸ τοιοῦτον, ἔστι δ᾽ ὅπου καὶ βαρύτητος, ὡς ὅτε ἡ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ
Ἠλέκ*τρα εἴπῃ τὸ, Ἑλένη, τί σοι λέγοιμ᾽ ἄν. ἐκεῖ γὰρ ἡ τοῦ κυρίου ὀνόματος χρῆσις βαρυνόμενον
ἦθος δηλοῖ κατὰ τοὺς παλαιούς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, σύ μοι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ, ἀπέχρησέ τινι
τοιοῦτον εἰπεῖν τῷ Διονύσῳ τὸν Δία, γράψαντι οὕτως· ἄρσενι γαστρὶ λόχευσε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ.
ἐνταῦθα δὲ ὅρα τὴν γυναῖκα τὸν μὲν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἁπλῶς εἰποῦσαν, τὰ δὲ φίλτρα μετὰ
σεμνῶν ἐπιθέτων προενεγκοῦσαν. πότνια γάρ φησι μήτηρ καὶ θαλερὸς παρακοίτης, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ
ἀκοίτης καὶ τῷ ὁμόλεκτρος κατὰ τὸ, Ζηνὸς ὁμόλεκτρον κάρα, καὶ τῷ κοινολεχὴς κατὰ τὸ, κοινολεχὴς
Αἴγισθος. τούτοις δὲ ἰσοδυνάμενα κατὰ πολυωνυμίαν καὶ ὁ γαμέτης καὶ ὁ εὐνέτης καὶ τὰ ἐκ τούτου σύν-
θετα, ἔτι δὲ μεταφορικῶς παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ ὁ σύζυγος καὶ εἴ τι κατὰ τοῦτο προφέρεται, καὶ
ὁ ξυνάορος δέ. τὰ δὲ τοιαῦτα καὶ θηλυκὰ γίνονται κατὰ σχηματισμοὺς ἰδίους, ἐξιδιουμένων τοῖν γενοῖν,
ἰδίᾳ μὲν τοῦ πόσις καὶ ἀνὴρ, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἄλοχος, γυνὴ, δάμαρ. (Vers. 432.) Τὸ δὲ, χήρην γυναῖκα,
ὡς καὶ προεδηλώθη, ἐλλειπτικῶς εἴρηται, πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν ἐντελῶς ἐν τῷ, τάχα χήρη σεῦ ἔσομαι.
ἡ γὰρ χήρα τινός ἐστι χήρα. τὸ δὲ ὅμοιον νοητέον καὶ ἐπὶ τοῦ, ὀρφανικὸν *παῖδα. τινὸς γὰρ ὀρφανι-
κός ἐστιν ὁ τοιοῦτος ὀρφανός. ὥς περ δὲ παρθενικὴ πολλαχοῦ ἡ παρθένος, λαμβανομένου τοῦ κτητι-
κοῦ ἀντὶ πρωτοτύπου, οὕτω καὶ νῦν ὀρφανικὸς αὐτὸς ὁ ὀρφανὸς παῖς. Τὸ δὲ θείης, ὃ δὴ κοινῶς τῇ ει
διφθόγγῳ παραλήγεται, πολλὰ τῶν ἀντιγράφων διὰ τοῦ η γράφουσιν ἐν τῇ παραληγούσῃ, καὶ αὐτοῦ
ἢ δίχα τοῦ ι, ὡς ἐκ τοῦ θῆς πλεονασμῷ τοῦ η κατ᾽ ἐπένθεσιν· ἢ σὺν τῷ ι ἐκ τοῦ θείης, τραπέντος
τοῦ ε εἰς η. (Vers. 433.) Ἐρινεὸς δὲ, περὶ οὗ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθήσεται, μέρος τι τοῦ τείχους
κατά τινας, ἔχον παραπεφυκότας ἐρινεούς. οἱ δὲ τοιοῦτοι οὐκ ἀκριβῶς λέγουσιν. ὁ μέντοι γεωγράφος
οὕτω περὶ τούτου φησί. ὁ ἐρινεὸς τραχύς ἐστι τόπος ἐρινεώδης, τῷ μὲν ἀρχαίῳ κτίσματι ὑποπεπτω-
κὼς, τῆς δὲ νῦν πόλεως ἀφεστηκώς· ὥστε, φησὶ, τὸ, λαὸν στῆσον παρ᾽ ἐρινεὸν, οἰκείως λέγει ἡ Ἀν-
δρομάχη, πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀρχαῖον δηλαδὴ κτίσμα. καὶ ἡ φηγὸς δέ, φησι, μικρὸν κατωτέρω τοῦ ἐρινεοῦ.
διὸ φησὶν ὁ ποιητὴς ὅτι Ἀχιλλεὺς ἦλθεν ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγόν. Ἰστέον οὖν ὅτι, ἐπεὶ
τόπος ἐρινεώδης ὁ ῥηθεὶς ἐρινεὸς, περιεκτική τις ἔστι πως καὶ ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ τὸ ἄστρον προεδη- 518
λώθη, ὅ περ ἐξ ἀστέρων ἐστὶ πολλῶν, καὶ ὁ ἀσφοδελὸς ἐν Ὀδυσσείᾳ λειμὼν, ἐν ᾧ *πολλοὶ ἀσφόδελοι.
λέγει δὲ ὁ αὐτὸς γεωγράφος καὶ ὅτι τῆς ἀρχαίας Ἰλίου οὐδὲ ἴχνος σώζεται, καθὰ ἐν τῇ δ᾽ ῥαψῳδίᾳ
εἴρηται πλατύτερον, καὶ ὅτι οἱ ὕστερον οἰκίσαι αὐτὴν ἐννοησάμενοι οἰωνίσαντο ἢ διὰ τὰς ἐκεῖ συμφο-
ρὰς ἢ καὶ ὡς τοῦ Ἀγαμέμνονος ἀρὰς θεμένου κατὰ τῶν τειχιούντων αὐτήν. διὸ ἀποστάντες ἑτέραν ἐτεί-
χισαν. Ἐρινεὸς δὲ κατὰ μέν τινας καὶ ἡ ἀγρία συκῆ, καὶ ὁ καρπὸς αὐτῆς, ὥς περ καὶ ἐλαία τό τε
φυτὸν καὶ ὁ καρπός. Ἀριστοτέλης δὲ ἐρινεοὺς μὲν τὸ φυτὸν ἐν τοῖς περὶ ζῴων, ἐρινοὺς δὲ τὸν καρπὸν,
ἀφ᾽ οὗ κατὰ Παυσανίαν ἐρινάζειν τὸ περιάπτειν ταῖς ἡμέροις συκαῖς ὀλύνθους ἤτοι ἐρινούς, φησιν. ἐξ
ὧν οἱ λεγόμενοι ψῆνες μετεισέρχονται εἰς τὸν τῶν ἡμέρων συκῶν καρπὸν καὶ κρατύνουσιν αὐτὸν ὥστε μὴ
ἀποῤῥυῆναι τοῦ δένδρου. (Vers. 434.) Ἐπίδρομον δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ εὐάλωτον, ὅθεν ἔστιν
ἐπιδραμεῖν καὶ ἐπιβῆναι, ἵνα καὶ τὸ ἐπίδρομον εἴη πως ἀμβατόν· περίδρομον δέ γε τεῖχος τὸ στρογγύ-
λον φασὶν, ὥς περ ἀμφίδρομον τὸ ἑκατέρωθεν δρόμον ἔχον. (Vers. 436.) Τὸ δὲ, ἀμφ᾽ Αἴαντε δύο καὶ
Ἰδομενέα ἠδ᾽ ἀμφ᾽ Ἀτρείδας καὶ Τυδέος υἱὸν, σχῆμα ἐστὶν ἐπαναφορᾶς καλλωπίζον τὸν λόγον. ἀπὸ
γὰρ τῆς ἀμφὶ προθέσεως οἱ δύο στίχοι ἄρχονται. κεκόλασται δέ πως τὸ σχῆ*μα καὶ οὐλίαν καθαρῶς
ἐπαναφέρει, προηγουμένου συνδέσμου ἐν τῷ δευτέρῳ στίχῳ, ἐπεὶ οὐδὲ ἔδει τὴν Ἀνδρομάχην παθαινο-
μένην καλλωπίζειν ἐμφανῶς τὸν λόγον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸν μὲν Ἰδομενέα ἐξ ὀνόματος εἶπεν ἡ Ἀνδρο-
μάχη, τὸν δὲ Διομήδην ἐκ τοῦ πατρὸς ἐδήλωσε, μισοῦσα ἴσως τὸν ἐν Ἀχαιοῖς μέγαν ἀριστέα καὶ αὐτὴ,
καὶ μηδὲ ὀνομάζειν ἐθέλουσα. ἐν οἷς δὲ περὶ τῶν γνησίων ὁ Ἕκτωρ λέγει, δαιδάλλει τὴν φράσιν Ὅμη-
ρος. (Vers. 419.) Ἀνδρομάχη μὲν γὰρ τὴν μητέρα ἐσέμνυνε, τὸν δὲ πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἁπλῶς
654 ὠνόμασεν, Ἕκτωρ δὲ τὴν μητέρα ἐπιθέτου δίχα ἐπιδραμὼν *τὸν πατέρα τε σεμνολογεῖ ἄνακτα καὶ

εὐμελίην εἰπὼν, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς ἐσθλοὺς φάμενος. ἴσως δὲ καὶ τὴν Ἑκάβην ἡ ἐξοχὴ σεμνύνει· ἔφη γὰρ, οὔτ᾽ αὐτῆς Ἑκάβης. τοῦτο δὲ ὑπεροχικῶς εἴρηται. (Vers. 455.) Ὅρα δὲ καὶ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ ἄγειν μὲν ἐπὶ ἐμψύχου τῆς Ἀνδρομάχης τεθὲν, τὸ δὲ φέρειν ἐπὶ ἀψύχου τοῦ ὕδατος. Ἔνθα σημείωσαι καὶ τὸ, (Vers. 456.) πρὸς ἄλλης ἱστὸν ὑφαίνοις ἀντὶ τοῦ ὑπ᾽ ἄλλης εἴτ᾽ οὖν παρ᾽ ἑτέρας τινὸς προστασσομένη, καὶ οὐ τὰ ἑαυτῆς ἔργα κομίζουσα κατὰ τὸ, εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε, οὐδὲ ἑαυτῇ ταλασιουργοῦσα τὸ ὑφαινόμενον. οἱ μέντοι μεθ᾽ Ὅμηρον τὸ τοιοῦτον σχῆμα ἐπὶ ἑτέρας ἐννοίας τιθέασιν, ὡς δηλοῖ τὸ πρὸς καλῶν καὶ τὸ πρὸς κακῶν. τὸ μέντοι πρὸς σοῦ εἰμὶ ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ σοῦ ἔοικέ πως τῷ Ὁμηρικῷ. τὸ δέ γε ἐπὶ δυσωπίας, οἷον πρὸς τῶν λόγων, πρὸς τῆς φιλίας, καὶ ὅσα τοιαῦτα, παντελῶς ἑτεροιοῦνται πρὸς τὰ προειρημένα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ὁμήρου διαλελυμένως εἰπόντος, ὕδωρ φορέοις, οἱ μετ᾽ αὐτὸν συνέθεντο ἐντεῦθεν τὸ ὑδροφορεῖν. (Vers. 457.) Μεσσηὶς δὲ καὶ Ὑπέρεια κρῆναι εἰσὶ ῥηθεῖσαι καὶ ἐν Βοιωτείᾳ, ὧν Ἕκτωρ ἐν*ταῦθα μέμνηται ἀπὸ αἰχμαλώτων, ὡς εἰκὸς, ταύτας μαθών. φιλομαθὴς ἄρα ὁ ἄνθρωπος, ὃς καὶ τοῦ Ἄργους ἐνταῦθα μόνου μέμνηται, παραμυθούμενος ἴσως τὴν γυναῖκα καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ περισπούδαστον ἐσομένην. οὐ γὰρ νησιώτης αὐτὴν ἀπάξεταί τις ἢ ἕτερος τῶν τυχόντων, ἀλλ᾽ εἰς βασιλικὸν γέρας ἐν Ἄργει ἐξαιρεθήσεται. τὸ δὲ τοῦ Ἕκτορος φιλομαθὲς καὶ Εὐριπίδης Ὁμηρικῷ ξύλῳ ἐν τῇ κατ᾽ αὐτὸν Ἑκάβῃ τῷ γυναικικῷ χορῷ περιτίθησιν, ἀπαριθμουμένῳ που στοχαστικῶς εἰς οἵους τόπους ἀπελεύσεται λαχοῦσα ἑκάστη γέρας οἷς ἂν τύχοι. (Vers. 456.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἐν Ἄργει ἐοῦσα, δύναται μὲν νοηθῆναι καὶ διὰ τὸ Πελοποννήσιον Ἄργος, κρεῖττον δὲ εἰς τὸ Θετταλικὸν ἐκλαβέσθαι αὐτὸ, ἵνα μὴ διεσπασμένως οὕτω ἐν ἄλλῳ μὲν τόπῳ, τῇ Πελοποννήσῳ δηλαδὴ, στοχάσηται τὴν Ἀνδρομάχην ὑφαίνειν ἱστὸν, ἐν ἑτέρῳ δὲ ὑδροφορεῖν, ἐν τῇ Θετταλίᾳ δηλονότι. Θετταλικαὶ γὰρ εἶναι κρῆναι μεμαρτύρηνται ἥ τε Μεσσηὶς καὶ ἡ Ὑπέρεια, περὶ τὴν ἐν Βοιωτείᾳ ῥηθεῖσαν Ἑλλάδα οὖσαι, ὧν ἡ Ὑπέρεια πλησίον Φερῶν πόλεως Θετταλικῆς κατὰ τὸν γεωγράφον. εἰ δὲ καὶ ἐν Πελοποννήσῳ οἰήσεταί τις ὁμωνύμους ταύταις κρήνας, ἵνα συναπτῶς ἐκεῖ νοοῖτο τὸ ὑφαίνειν καὶ ὑδροφορεῖν, ζητη*τέον πάντως καὶ ἱστορίαν δι᾽ ἧς ὁ λόγος συγκροτηθήσεται. (Vers. 458.) Κρατερὰ δὲ ἀνάγκη ἡ κατὰ τὸ ἀκούσιον. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς διασαφῶν φησί· πόλλ᾽ ἀεκαζομένη, κρατερὴ δ᾽ ἐπικείσεται ἀνάγκη. ἔνθα ἐνθυμητέον, εἴ πού ἐστι πρωτότυπόν τι τοῦ ἀεκάζεσθαι ἐν χρήσει. ἡ γὰρ ἑκὼν μετοχὴ καὶ μάλιστα ἡ ἀέκων ἐμφαίνουσι τοιοῦτόν τι. (Vers. 414.) Ὅρα δ᾽ ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ἀνδρομάχην καὶ ὡς τοῦ φίλου Ἀχιλλέως μνήμην παρέῤῥιψεν ὁ ποιητὴς, ὡς εἴωθεν ἐν διαφόροις εὐμεθόδως ποιεῖν. (Vers. 435.) Ὅτι δυνατόν ἐστι πολλάκις καὶ κατὰ τύχην μέγα τι γενέσθαι καὶ καίριον. φησὶ γοῦν ἡ Ἀνδρομάχη ὡς οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν τρὶς, ὡς ἐῤῥέθη, ἐλθόντες ὅπου ἡ πόλις μάλιστα ἦν ἀναβατὸς, ἐπειράσαντο. καὶ ἡ αἰτία τῆς πείρας, ὅτι ἤ θεοπρόπος τις εὖ εἰδὼς εἶπεν αὐτοῖς τοιοῦτον ἐκεῖ τὸ τεῖχος εἶναι, ἢ καὶ αὐτῶν, φησὶ, θυμὸς ἐποτρύνει καὶ ἀνώγει, ὡς τῆς προθυμίας ἐπιτυχῶς ἐπιβεβληκυίας τῷ πράγματι. τὸ δὲ σχῆμα, δισταγμὸς, ὅμοιον τῷ, ἤ τι ὀισσάμενος ἢ καὶ θεὸς ὣς ἐκέλευε. καὶ ὅρα ὡς οὐδὲν ὕποπτον ἐνταῦθα κατὰ τῶν Τρώων· ἢ γὰρ θεὸς, φησιν, εἶπεν, ἢ οἱ ἐχθροὶ κατὰ τύχην οὕτως ἐποίησαν. οὐ μὴν ἐκ τῶν Τρώων ὕπεστί τι αἴτιον κατ᾽ ἦθος προδοτικόν. ἀγαθοὶ ἄρα κατὰ Τροίαν ἅπαν τό τε ἐφέστιον καὶ τὸ ἐπικουρι*κόν. (Vers. 441.) Ὅτι τὸ δυσαπόβλητον τῆς καθ᾽ ἕξιν ἀρετῆς ὑποδηλοῖ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ τοῦ Ἕκτορος λόγῳ τῷ τοιούτῳ· ἦ καὶ ἐμοὶ τάδε πάντα μέλει γύναι, ἀλλὰ μάλ᾽ αἰνῶς αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωιάδας ἑλκεσιπέπλους, αἴ κε κακὸς ὣς νόσφιν ἀλυσκάζω πολέμοιο, οὐδέ με θυμὸς ἄνωγεν, ἐπεὶ μάθον ἔμμεναι ἐσθλὸς αἰεὶ καὶ ἐν
519 πρώτοισι μάχεσθαι, ἀρνύμενος πατρός τε μέγα κλέος καὶ ἐμὸν αὐτοῦ. καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἐκ μαθήσεως οἶδε τὰς ἀρετὰς περιγίνεσθαι ὡς διδακτὰς οὔσας τῷ συνεθισμῷ, καὶ μονίμους δὲ δοξάζει αὐτὰς, ὡς προείρηται, καθότι καὶ ἐπιστῆμαι πρός τινων ἐλέγοντο διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὰς στάσιμον. ἰδοὺ γὰρ ὁ Ἕκτωρ μαθὼν ἐσθλὸς εἶναι οὐκ ἔχει μεταβαλέσθαι, ἀλλὰ καὶ αἰδεῖται οὐ μόνον Τρῶας ἀλλὰ καὶ Τρῳάδας, εἴ περ οἷα κακὸς ἐκκλίνει τὸν πόλεμον. οἷον δὲ ἀγαθὸν ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ αἰδὼς, μυριαχοῦ δηλοῦται, ὡς καὶ ἐν τῷ, αἰδὼς Ἀργεῖοι, καὶ, ἀλλήλους τ᾽ αἰδεῖσθε, καὶ, αἰδομένων δ᾽ ἀνδρῶν πλέονες σόοι. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μέλειν ἐπὶ φροντίδος ποτὲ μὲν μονάζει, οἷον, οὔ μοι μέλει, ποτὲ δὲ καὶ σύνταξιν ἐπιφέρεται, καὶ ταύτην ἢ κατ᾽ εὐθεῖαν, ὡς τὸ, τάδε πάντα μέλει, ἤγουν ἐν φροντίδι

40 ἐστὶ, καὶ, οὔ μοι Τρώων τόσσον μέλει ἄλγος, καὶ, οὐδέν μοι μέ*λον ἡ κατὰ γενικὴν, οἷον, μέλει
μοι τοῦδέ τινος, ἤγουν φροντίς μοι ἐστί. (Vers. 442.) Τὸ δὲ ἑλκεσίπεπλον τῶν γυναικῶν βαρβα-
ρικόν ἐστι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φανήσεται. προϋπάρχει δὲ αὐτοῦ ῥῆμα τὸ ἑλκῶ ἑλκέσω, τὸ καὶ διὰ
τοῦ η̄ προφερόμενον ἐπὶ βίας, ὡς καὶ μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. φιλοτίμου δὲ ἤθους τὸ μὴ μόνον ἄνδρας
ἀλλὰ καὶ γυναῖκας αἰδεῖσθαι, διότι καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τοῖς ἀριστεῦσιν ἡ τιμή. οὕτω γάρ που καὶ κορυ-
νήτην τινὰ ἐκίκλησκον, ἤτοι ἐκάλουν, οὐ μόνον ἄνδρες ἀλλὰ καὶ γυναῖκες καθ' Ὅμηρον. (Vers. 443.)
Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐκ ἀγαθὴ αὕτη αἰδὼς τῷ Ἕκτορι· διὸ οὐδὲ ἐπανήξει τοῦ πολέμου, ἀλλὰ πείσεται
τὰ ἱστορούμενα, διότι οὐδὲ πάντες οἱ αἰδούμενοι σώζονται, ἀλλὰ πλέονες κατὰ τὸν ποιητὴν, τινὲς δὲ
καὶ πέφανται. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε τὸ, κακὸς ὣς, γράφεται καὶ κακὸς ᾇ, ἤγουν καθὰ κακὸς, καὶ ὅτι
τὸ κακὸς, δι' οὗ λαγαροῦται ὁ στίχος, ἐκτείνει ἐνταῦθα τὴν λήγουσαν λόγῳ κοινῆς συλλαβῆς, διότι τε
φύσει ὀξύνεται καὶ διὰ τὸ καταπεραιοῦσθαι, καὶ ἔχειν τὴν ἑξῆς συλλαβὴν ἀρχομένην ἀπὸ φωνήεντος,
καὶ διὰ τὴν ἐπαγομένην δασεῖαν, καὶ δι' ἕτερα. Τὸ δὲ ἀλυσκάζω δύο ἔχει παραγωγάς· ἔστι γὰρ ἀλύω
50 ῥῆμα, οὐ τὸ ἀδημονῶ, ἀλλ' ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φαί*νεται, τὸ χαίρω καὶ ἀνιῶμαι καὶ ἐκλέλυμαι, οὗ
μέλλων ἀλύσω, καὶ παράγωγον ἀλύσκω, ἐξ οὗ αὖθις παρῆκται τὸ ἀλυσκάζω. εἰ δ' ἴσως κατὰ τοὺς
παλαιοὺς τὸ ῥηθὲν ἀλύω τὸ καὶ δασυνόμενον τὴν διὰ τῆς υι̅ διφθόγγου ἔχει γραφὴν, καὶ διὰ τοῦτο
οὐκ ἔχει μέλλοντα, ζητητέον ἑτεροίαν ἐτυμολογίαν τοῦ ἀλυσκάζειν εὐχερῆ οὖσαν. οἱ δὲ παλαιοὶ λέγουσι
καὶ ταῦτα, ἀλύειν ἐκτεταμένως, ἤγουν μετὰ μακρᾶς παραληγούσης, ἐπὶ τοῦ μετὰ λύπης περιπάτου,
εἰς ὃ καὶ παράγουσι χρήσεις Ὁμηρικὰς μὲν, συστελλούσας δὲ τὴν λῡ συλλαβὴν, ταύτας· ἡ δ' ἀλύουσ'
ἀπεβήσατο, καὶ, δινεύεσκ' ἀλύων παρὰ θῖν' ἁλός. καὶ μή ποτέ, φασι, τοῦτο ἐσχημάτισται παρὰ τὸ
ἀλύτως ἔχειν τὴν ψυχήν. προσεπάγουσι δὲ καὶ τὸ, τὸν μὲν ἔπειτ' ἔῤῥιψεν ἀπὸ ἕο χερσὶν ἀλύων, ἤγουν
ἀνιώμενος. κεῖται δέ, φασι, καὶ ἐπὶ χαρᾶς, οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐννοίας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἀλεαίνεσθαι
ψυχὴν καὶ διαχεῖσθαι, οἷον, ἦ ἀλύεις ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην. (Vers. 444.) Τὸ δέ γε, θυ-
μὸς ἄνωγεν, ὃ καὶ πρὸ ὀλίγων ἐῤῥέθη, ἀλλαχοῦ τῇ καρδίᾳ συνδυασθὲν ποιεῖ τὸ, ὀτρύνει κραδίη καὶ
θυμὸς ἀγήνωρ, καὶ, κραδίη καὶ θυμὸς ἄνωγε. φιλοπάτωρ δὲ ὁ Ἕκτωρ, εἴ γε πραγματεύεται πρόμα-
60 χος εἶναι οὐ μόνον ἑαυτοῦ χάριν, ἀλλὰ καὶ πα*τρὸς μέγα κλέος ἀρνύμενος, ἤγουν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσ-
σείᾳ εἴρηται, ἀντικαταλλασσόμενος. ἔστι δὲ τὸ, ἀρνύμενος κλέος πατρὸς, ὅμοιον τῷ τιμὴν ἀρνύ-
μενοι Μενελάῳ. ἐκεῖ μέντοι οὐ κλέος τὴν τιμὴν ἐθέλουσί τινες νοεῖν, ἀλλὰ τὴν ποινὴν, ὡς ἐκ τοῦ
τίω τὸ τιμωρῶ. (Vers. 447.) Ὅτι φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς τῶν δεινῶν ὧν ὁ χρόνος οὐχ' ὥρισται, τούτων
ἡ προσδοκία ἔλαττον λυπεῖ. οὕτω γὰρ προειδότες ὡς τεθνηξόμεθα, ὅμως διὰ τὸ τῆς ὥρας ἄδηλον
ἧττον λυπούμεθα. οὐκοῦν καὶ Ἕκτωρ εἰδέναι λέγων τῇ γυναικὶ ὡς ἁλώσεταί ποτε ἡ Ἴλιος, οὐ πάνυ
655 ἐκφοβεῖ αὐτὴν τῷ τέλει ὡς τῷ ἀορίστῳ τοῦ χρόνου παρα*μυθούμενος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Ἕκτωρ ἐν-
ταῦθα εἰδὼς ἀκριβῶς τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων τῆς Τροίας ἅλωσιν ἐν τοῖς ἑξῆς οὕτω τῇ εὐτυχίᾳ μετεωρίζεται,
ὡς ἐλπίζειν ἐξελάσαι τῆς Τρωικῆς χώρας τοὺς Ἕλληνας. Καὶ ὅρα ὅπως τὰς τῶν ἀνθρώπων γνώμας αἱ
τύχαι μεταποιοῦσιν. (Vers. 448.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἀκριβῶς εἰδὼς τὸ μέλλον ἐρεῖ ἂν τὸ, εὖ γὰρ ἐγὼ
τόδε οἶδα κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν, ἔσσεται ἦμαρ ὅτ' ἄν ποτε γενήσεται τόδε. καὶ ὅτι ἅλωσιν μὲν
Τροίας οὐκ ἔγραψεν ὁ ποιητὴς, οἷα ὀλιγοημέρῳ μάχῃ προθέμενος ἀπασχολῆσαι τὴν ποίησιν, εἰς δὲ
παραμυθίαν τοῦ φιλέλληνος ἀκροατοῦ. καὶ διὰ τὸ τῆς ἱστορίας ἀπαράλειπτον πολλαχοῦ ἐν στενῷ
προαναφωνεῖ ἁλώσεσθαι τὴν Τροίαν, ὡς καὶ νῦν τὸν Ἕκτορα ποιεῖ λέγοντα ὅτι Εὖ οἶδα ὡς ἔσσεται
ἦμαρ ὅτ' ἄν ποτε ὀλώλῃ Ἴλιος ἱρὴ καὶ Πρίαμος καὶ λαὸς Πριάμου. ἔστι δὲ τὸ μὲν ὀλώλῃ ὑποτακτικὸν
τοῦ ὄλωλα, ὡς καὶ προεγράφη. Ἱερὰ δὲ ἡ Τροία διὰ τὰ πολλαχοῦ ῥηθέντα. τὰ δὲ Ὁμηρικὰ ταῦτα
ἔπη ἀπαραποίητα κατὰ λόγον ταὐτολογίας καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψῳδίᾳ κεῖνται, ἔνθα καὶ οἷα ἡ Τροία ἔπαθεν
10 ἁλοῦσα *εἴρηται. Ἔτι ἰστέον καὶ ὡς τοῦ ἔσεται συγκοπτομένου εἰς τὸ ἔσται λέγει τις παλαιὸς τεχνι-
κὸς ὅτι Δοκεῖ μοι μέμφεσθαι τῇ συνηθείᾳ ἔσται λεγούσῃ, οὐδέποτε γὰρ τὸ τρίτον τῶν τοιούτων μελ-
λόντων χρεωκοπεῖται παραλήγεσθαι φωνήεντι, ἵνα τις εἴπῃ τὸ καλέσεται καλέσται, ἢ τὸ τελέσεται
τελέσται. λέγει δὲ καὶ Σικελικὸν εἶναι τὸ ἔσσεται, οὐ μὴν Αἰολικόν. Σικελοὶ γάρ, φησι, διπλάζουσιν
ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ σ̄, Δωριεῖς δὲ τοὺς τοιούτους μέσους παρενθέσει τοῦ ῑ προφερόμενοι περισπῶσι,

πλευσεῖται, πορευσεῖται, ῥευσεῖται. οὕτω γοῦν καὶ ἄρκιον ἐσσεῖται φυγέειν. Δίων μέντοι ἔσσειται προπαροξυτόνως φησὶ, λέγων ὅτι τὰ εἰς μακρὸν λήγοντα τῷ αὐτῷ λέγεται τόνῳ τοῖς ὁλοκλήροις καὶ ἐν τῇ τοῦ ῑ παρενθέσει, οἷον σφέων σφείων, σπέους σπείους, δέους δείους, ὅθεν εἰ καὶ τὸ ἔσσεται εἰς
520 μακρὸν περαιοῦται, εἰς δίφθογγον γὰρ, πάλιν ἐν τῇ τοῦ ῑ παρενθέσει ἔσσειται γενήσεται ἐν τῷ αὐτῷ τόνῳ. νικῶσι δὲ ὅμως τὸν Δίωνα οἱ προπερισπῶντες τὸ ἐσεῖται. (Vers. 454.) Ὅτι ὁ Ἕκτωρ εἰπὼν οὐ τοιοῦτον αὐτῷ μέλειν τῶν ἄλλων ὅσον τῆς Ἀνδρομάχης, ὅτε τάδε πάθοι, ὡς προείρηται, μετ' ὀλίγα εὔχεται τὸ, ἀλλά με τεθνειῶτα χυτὴ κατὰ γαῖα καλύπτοι, πρίν γ' ἔτι σῆς τε βοῆς σοῦ θ' ἑλκηθμοῖο πυθέσθαι. λυ*πεῖ δὲ αὐτὸν σὺν ἄλλοις καὶ εἴ ποτέ τις εἴπῃσι τὴν Ἀνδρομάχην ἰδὼν δακρυχέουσαν, Ἕκτορος ἥδε γυνὴ, ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι Τρώων ἱπποδάμων, ὅτε Ἴλιον ἀμφεμάχοντο, καὶ ἐπάγει· ὥς ποτέ τις ἐρέει, σοὶ δ' αὖ νέον ἔσσεται ἄλγος χήτει τοιοῦδ' ἀνδρὸς ἀμύνειν δούλιον ἦμαρ. Καὶ ὅρα τὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ ἐν τούτοις μεγαλόφρον καὶ φίλαυτον· ἐν πολλοῖς γὰρ τῶν ἄλλων ἑαυτὸν ὑπεξαίρει καὶ περιαυτολογεῖ καὶ φιλοτιμεῖται τὴν παρὰ τοῖς ὀψιγόνοις μνήμην αὐτοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐκ εἶπεν ἐνταῦθα ὁ Ἕκτωρ ὡς οὐδενός μοι μέλει τῶν ἄλλων, οὔτε Τρώων οὔτ' αὐτῆς Ἑκάβης οὔτε Πριάμου, ἀναλγήτου γὰρ ὁ τοιοῦτος λόγος, ἀλλ' ὅτι ἔχει μὲν καὶ ἐκείνων μέλημα, οὐ τοσοῦτον δὲ ὅσον τῆς γυναικός. καὶ μὴν φιλομήτωρ ὁ Ἕκτωρ, ὡς ὑπεμφαίνεται καὶ ἐκ τοῦ εἰπεῖν αὐτῆς Ἑκάβης κατ' ἐξοχήν· ἀλλὰ τὴν Ἀνδρομάχην πλέον πάντων οἰκτίζεται, διότι καὶ αὐτὴ ἀντὶ πάντων αὐτὸν ἐπιγράφεται. ὅτι δὲ καὶ φιλοπάτωρ ὁ Ἕκτωρ, πρὸ ὀλίγου δέδεικται. (Vers. 463.) Τὸ δὲ νέον ἄλγος σύστοιχόν ἐστι τῷ θαλερῷ δακρύῳ, οὗ μέμνηται ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα ἐν τῷ, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα. ἐκ γὰρ τοῦ νέου ἄλγους θαλερὸν δάκρυ καταχέεται· καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, τὸ ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη δα*κρυχέειν καὶ τὸ νέον ἄλγος θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέειν λέγεται. Τὸ δὲ, τοιοῦδ' ἀνδρὸς, οὐχ ἁπλῶς τὸ ἐνδύναμον δηλοῖ τοῦ ἥρωος, ἀλλ' ἐπιεικέστερον φράζεται κατὰ τὸ πῇ δύνασθαι, ἵνα λέγῃ ἀνδρὸς τοιοῦδε, ἤγουν ἐνδυνάμου καὶ ἰσχυροῦ ἀμύνειν ἀπὸ σοῦ τὸ δουλεύειν. Δούλιον δὲ ἦμαρ περιφραστικῶς αὐτὴ ἡ δουλεία, ὥς περ καὶ ἐλεύθερον ἦμαρ ἀνωτέρω ἡ ἐλευθερία. ἄλλως γὰρ ἐνταῦθα νοῆσαι ἀδύνατον. (Vers. 459.) Ὅρα δὲ καὶ τὴν συντομωτάτην ἠθοποιίαν ἐν τῷ, καί ποτέ τις εἴπῃσιν, Ἕκτορος ἥδε γυνὴ καὶ ἑξῆς. δυσὶ γὰρ ἔπεσι περιγέγραπται, ὅτι μηδὲ ἐνεχώρει πολυλογεῖν τὸν εἰπόντα ταύτην Ἕκτορα οἷα εἰσάγαν σπεύδοντα. (Vers. 464.) Χυτὴ δὲ γαῖα τὸ χῶμα, ἤτοι ὁ κατὰ τύμβον ἀναχωματισμός. χυτὴ γάρ, φασιν, οὐχ ἁπλῶς ἅπασα γῆ, ἀλλ' ἡ ἐπὶ νεκροῖς χεομένη. (Vers. 465.) Τὸ δὲ, πρίν γ' ἔτι, εἰ μὲν κατὰ συναλοιφήν ἐστιν ἀντὶ τοῦ πρίν γε ἔτι, περιττεῦον ἔχει τὸ ἔτι, ὃ δὴ καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται, ὡς καὶ προσεσημείωται. εἰ δὲ τρεῖς εἰσὶ λέξεις τὸ πρὶν, τὸ γε̄, καὶ τὸ τῑ, περιττεύει τὸ τῑ, ὡς καὶ ἐν τῷ σχεδόν τι καὶ ἐν ἑτέροις. Ἑλκηθμὸς δὲ ἡ βία, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη, ἀπὸ τοῦ ἑλκῶ ἑλκήσω, οὗ περ ἡ χρῆσις ἐν Ὀδυσσείᾳ· Λητὼ γὰρ ἥλκησεν. Ἰστέον γὰρ ὡς οὐ μόνον ἕλκω ἑλκύω, ἀλλὰ καὶ ἑλκῶ πε*ρισπωμένως. τούτου δὲ διχῶς ὁ μέλλων παρὰ τοῖς ποιηταῖς διά τε τοῦ ε̄ ἑλκέσω, ἐξ οὗ ἑλκεσίπεπλοι Τρῳάδες αἱ βαθύζωνοι, καὶ διὰ τοῦ η̄ ἑλκήσω, ἐξ οὗ ἑλκηθμὸς ὁ βίαιος τῶν γυναικῶν ἑλκυσμός. τὸ μέντοι ἑλκῶ ἑλκώσω, ἤγουν ἕλκος ποιήσω, κοινόν τέ ἐστι καὶ ὕστερον. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ πυθέσθαι, ὃ δηλοῖ τὸ μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι, γενικῇ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι συνέταξεν ὁ ποιητής. Σημείωσαι δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ τὸ ἀληθευτικὸν τοῦ Ἕκτορος· οὐ γὰρ πάντων ἔφη ἄριστος εἶναι μάχεσθαι, ἀλλὰ μόνων Τρώων. ἔφη γάρ· ὃς ἀριστεύεσκε μάχεσθαι Τρώων καὶ ἑξῆς, οὔτε Ἀχαιῶν μνησθεὶς οὐδὲ μὴν Λυκίων ἢ ἐπικούρων, ἵνα μὴ καὶ ὑπερφρονοίη. καλῶς δὲ γενικῇ συνέταξε τὸ ἀριστεύεσκε διὰ τὸ ὑπερθετικῶς ἔχειν τὸν ἄριστον, ὅθεν τὸ ἀριστεύειν γίνεται καὶ ὁ ἀριστεύς. (Vers. 466.) Ὅτι ἐν ἄλλοις τὸ ὀρέγεσθαι δοτικῇ συντάξας, οἷον ἔγχει ὀρεξάσθω, ἐνταῦθα γενικῇ συντάσσει. φη*σὶ γάρ· ὡς εἰπὼν οὗ παιδὸς ὀρέξατο φαίδιμος Ἕκτωρ, ἤγουν ἐκταθεὶς ἥψατο. (Vers. 467.) Ὅτι πάνυ ἀφελῶς καὶ γλυκέως φράζει Ὅμηρος ὡς ἐν γραφικῇ ὄψει, ὅπως τὸν πατέρα ὡπλισμένον ἰδὼν τὸ βρέφος ὁ Ἀστυάναξ διετέθη. φησὶ γάρ· ἂψ δ' ὁ παῖς πρὸς κόλπον ἐϋζώνοιο τιθήνης, ἤτοι τῆς τροφοῦ, ἐκλίνθη ἰάχων, πατρὸς φίλου ὄψιν ἀτυχθεὶς, ταρβήσας χαλκόν τε ἰδὲ λόφον ἱππιοχαίτην, δεινὸν ἀπ' ἀκροτάτης κόρυθος νεύοντα νοήσας. ὅθεν καὶ οὐκ ἄλλως ἐθέλει φιληθῆναι τῷ πατρὶ ὁ παῖς, εἰ μὴ
521 κόρυθος γυμνώσας τὴν κεφαλὴν *γνωρισθείη αὐτὸς ὁ πατὴρ εἶναι. Κόλπος δὲ καὶ νῦν κατά τους

παλαιοὺς ἡ ἀγκάλη. σημαίνει δέ ποτε καὶ τὸ ἄνω τοῦ πέπλου, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡρόδοτος εἰπών· ἐνδὺς
656 *χιτῶνα μέγαν καὶ κόλπον πολὺν καταλιπόμενος τοῦ χιτῶνος. εἴληπται δὲ ἴσως ἐξ ὁμοιότητός τι*νος ἀπὸ τοῦ θαλασσίου κόλπου, ὅς ἐστι θάλασσα μεταξὺ δύο ἀκρωτηρίων, ἐτυμολογούμενος ἀπὸ τοῦ κέλλω, ἐξ οὗ τὸ ὀκέλλω καὶ τὸ προσώκειλε καὶ τὸ ἐξώκειλε.* (Vers. 468.) *Τὸ δὲ, παῖς ἰάχων, ἀσφαλῶς ἂν συνθήσει τὸν προῤῥηθέντα νηπίαχον. Ἐν δὲ τῷ, πατρὸς ὄψιν ἀτυχθεὶς, λείπει πρόθεσις ἡ πρὸς ἢ ἡ διὰ, ἵνα λέγῃ ὅτι ταραχθεὶς καὶ ἐκπλαγεὶς διὰ τὴν ὄψιν ἢ πρὸς τὴν ὄψιν τοῦ πατρός. διὸ καὶ ἐν τῷ, ἵπποι ἀτυζόμενοι πεδίοιο, λείπει τοιοῦτόν τι, ἵνα λέγῃ ὅτι τα*ρασσόμενοι ἐπὶ πεδιάδος διὰ στέρησιν ἡνιόχου ἢ πτοίαν τινά· διασάφησις δὲ τοῦ ἀτυχθεὶς οὐ μόνον τὸ ἐκλίνθη, ἐκκλίνει γὰρ τὸ κατ᾽ εὐθὺ ὁ ἀτυζόμενος, ἀλλὰ καὶ τὸ, ταρβήσας χαλκὸν καὶ ἑξῆς. ἐν οἷς ὅρα ὅτι τε καιρίως εἶπε δεινὸν ἤτοι φοβερὸν νεύειν τὸν λόφον, εἴ γε ὁ παῖς βλέπων ἐτάρβησε, καὶ ὅτι τὸ ἐν ἄλλοις ῥηθὲν, δεινὸν δὲ λόφος καθύπερθεν ἔνευεν, ἐνταῦθα πραγματικῶς ἐξηγήθη, ἐκφοβεῖ γὰρ καὶ τὸν Ἀσυάνακτα ὁ τῆς πατρικῆς περικεφαλαίας λόφος.* (Vers. 469.) *Τὸ δὲ ἱππιοχαίτης, ὡς καὶ πρὸ τούτου τὸ ἱππιοχάρμης, *ἔοικεν ἔχειν καινότερον ἐν τῇ προπαραληγούσῃ τὸ ι κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ε· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἱππεία χαίτη γέγονεν. ἐνταῦθα δὲ χρήσιμον καὶ τὸ, ἵππιος Ποσειδῶν, καὶ τὸ, μὰ τὴν ἄνασσαν ἱππίαν Ἀμαζόνα, ὧν διὰ τοῦ ῑ ἡ παραλήγουσα. ζητητέον δὲ εἰ τοιαύτην ἔχει γραφὴν καὶ ὁ ἵππιος Κολωνὸς, ὃς ἀπὸ τοῦ ἱππίου Ποσειδῶνος ἔσχε τὸ οὕτω κληθῆναι, ὅπου φασὶ καὶ οἱ ὀρεωκόμοι ἵσταντο, παράσημον αὐτοῖς διὰ τὴν ἐξ ἵππου παρωνυμίαν τὸν τόπον ὡς εἰκὸς κρίναντες. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι νῦν λόφον εἰπὼν ἱππιοχαίτην κατωτέρω ἵππουριν κόρυθα λέγει τὴν ἔχουσαν τοιοῦτον λόφον, δηλῶν ὅτι εἰκὸς ἦν καὶ ἀπὸ χαίτης, καὶ ἐξ οὐρᾶς δὲ ἵππου, τῷ λόφῳ τρίχας ἐνίεσθαι. *ἱππιοχαίτην δὲ εἶπε λόφον πρὸς διαστολὴν τῶν τῆς γῆς λόφων, ὡς εἴ γε μὴ οὕτως εἶπεν, ἀδιάρθρωτόν τι ἔλεγεν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τέσσαρας εἶπεν ἐφεξῆς ἀσυνθέτους μετοχὰς, τὸ ἰάχων, τὸ ἀτυχθεὶς, τὸ ταρβήσας, καὶ τὸ νοήσας, ὃ καὶ σημείωσαι εἰς σέμνωμα τοῦ βρεφυλλίου· οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶδεν, ἀλλὰ τῇ ὄψει καὶ τὸ νοῆσαι παρηκολούθησε κατὰ τὸ, νοῦς ὁρᾷ.* (Vers. 471.) *Ὅτι ἐν τῷ, ἐκ δ᾽ ἐγέλασσε πατήρ τε φίλος καὶ πότνια μήτηρ, τὸ ἐξεγέλασεν ἢ ἀντὶ τοῦ ἔξω κατὰ τὸ φαινόμενον ἐγέλασεν, ἄλλως ἤ περ παρ᾽ Ἡσιόδῳ εὕρηται, ἢ ἀντὶ τοῦ πάνυ ἐγέλασε, πρὸς διαστολὴν τοῦ πρὸ μικροῦ μειδιάματος. καὶ σημείωσαι ὅτι τε πρὸ ὀλίγου μὲν ὁ ἀνὴρ ἐμειδία διὰ τὸν παῖδα, δακρυχέουσα δὲ ἦν ἡ γυνὴ, μεριζομένη τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον κλαυσίγελων, ἐνταῦθα δὲ γελῶσιν ἀμφότεροι, μετὰ μικρὸν δὲ ἡ γυνὴ δακρυόεν γελάσασα κεράσει αὐτὴ δακρύοις τὸν γέλωτα· καὶ ὅτι τὸ, πατήρ τε φίλος, οὐκ ἀφίησι νῦν τὸ ἐκγελάσαι νοηθῆναι ὅλως κατὰ τὸ, ὡς ἐῤῥέθη, ἐν Ἡσιόδῳ κείμενον· ἐκεῖ μὲν γὰρ κατὰ ὀργὴν ὁ Ζεὺς ἐξεγέλασεν, ἐνταῦθα δὲ ὁ φίλος πατὴρ οὐκ ἂν οὕτως ἐκγελάσοι ἐπὶ τῷ φίλῳ υἱῷ.* (Vers. 473. sqq.) *Ὅτι ἀτυχθέντα, ὡς εἴρηται, ὁ πατὴρ τὸν παῖδα ἰδὼν αὐτίκ᾽ ἀπὸ κρατὸς, *καθὰ δεδήλωται, κόρυθ᾽ εἵλετο. καὶ τὴν μὲν κατέθηκεν ἐπὶ χθονὶ παμφανόωσαν, ὃ καὶ αὐτὸ τὸν νηπίαχον ἐξεδειμάτου ὡς οἷα καταστραπτόμενον τῇ ἐκεῖθεν λαμπηδόνι· αὐτὰρ ὅ γε ὃν φίλον υἱὸν, ἤγουν τὸ ἴδιον τέκνον, ἐπεὶ κύσε πῆλέ τε χερσὶν, εἶπεν ἐπευξάμενος· Θεοὶ, δότε δὴ καὶ τόνδε γενέσθαι παῖδ᾽ ἐμὸν, ὡς καὶ ἐγώ περ, ἀριπρεπέα Τρώεσσιν, ὧδε βίην τ᾽ ἀγαθὸν καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν· καί ποτέ τις εἴπῃσι, πατρὸς δ᾽ ὅ γε πολλὸν ἀμείνων, ἐκ πολέμου ἀνιόντα· φέροι δ᾽ ἔναρα βροτόεντα, κτείνας δήιον ἄνδρα, χαρείη δὲ φρένα μήτηρ, ὡς τοιούτου δηλαδὴ τυχοῦσα παιδὸς ἴσου τῷ πατρὶ, ἢ καὶ ὡς πολλὸν ἀμείνονος. Καὶ ὅρα ὅπως καὶ νῦν ὁ Ἕκτωρ περιταυτολογεῖ, καὶ ὅτι ὁ μὲν τοῦ Σοφοκλέους Αἴας ὑπέρφρων* 522
*πλαττόμενος, γένοιο πατρὶ ὅμοιος, ἐπεύχεται τῷ υἱῷ, τὴν δὲ τοῦ ἀμείνονος αὔξησιν εἰπεῖν ὀκνεῖ, ὡς μὴ ἐγχωροῦν γενέσθαι οὕτω διὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦ πατρός· Ἕκτωρ δὲ τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν καὶ ἀμείνονα γενέσθαι αὐτοῦ ἐθέλει, καὶ οὐχ ἁπλῶς ἀμείνονα ἀλλὰ καὶ κατὰ πολύ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι φύσει οἱ ἄνθρωποι τῶν μὲν ἄλλων οὐδενὸς ἐθέλομεν ἐκπίπτειν δεύτεροι, τῶν οἰκείων δὲ παίδων ὕστεροι παραπολὺ ἐρχόμενοι χαίρομεν, ὅθεν καὶ ὁ πατὴρ Ἕκτωρ πρῶ*τα μὲν ὅμοιον αὐτῷ εὔξατο γενέσθαι τὸν παῖδα, εἶτα καὶ πολλὸν ἀμείνονα.* (Vers. 474.) *Τὸ δὲ κῦσεν, ἤγουν ἐφίλησε, καὶ τὸ πῆλε χερσὶν, ἤγουν διεκίνησεν εἰς ἀέρα ὧδε καὶ ἐκεῖ, ἀφέλειαν ὑπογράφει πατρὸς φιλόπαιδος, καταμόνας χειριζομένου φίλον βρεφύλλιον καὶ διακινοῦντος εἰς ἀέρα ἐπὶ συμβόλῳ πετάσματος καὶ ὕψους*

τινός. ἀφελείας δὲ πατρικῆς περὶ βρέφος παράδειγμα καὶ ὁ Λάκων βασιλεὺς Ἀγησίλαος, τῷ οἰκείῳ βρέ-
φει περιβεβηκότι κάλαμον καὶ προβεβλημένῳ καλαμίσκον ἕτερον ὡς ἐν σχήματι αἰχμητοῦ ἱππέως τοιοῦ-
τος καὶ αὐτὸς ἀντεπεξιὼν πολεμικῷ νόμῳ ἐν τῇ κατ᾽ οἶκον αὐλῇ, καὶ εἰς τοσοῦτον διὰ φίλτρον ὑπο-
καταβὰς τοῦ βασιλείου ὕψους, φύσεως οὕτω κατασπώσης ὥς περ αὐτὸν, οὕτω καὶ ἄλλους. Σημείωσαι
δὲ ὅτι τὸ κύω ῥῆμα ἐνταῦθα μὲν φίλημα σημαίνει, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ κατὰ γαστρὸς ἔχειν, οἷον, ὑποκυ-
σαμένη τέκεν. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου κύειν καὶ ἡ ἐγκύμων καὶ τὸ ἐγκυμονεῖν καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ
τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνι τὸ, γέμουσαν κύματος θεοσπόρου,
ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος. λέγεται δὲ κύειν ἀποτελεσματικῶς καὶ αὐτὸ τὸ γεννᾶν. Τὸ δὲ πῆ-
λεν ἔχει καὶ ἀπαρέμφατον, κείμενόν *που ἐν τοῖς ἑξῆς καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ σφῆλαι καὶ τοῦ ἧλαι καὶ τοῦ 60
ἀγῆλαι, οἷον, εὐνὰς ἀγῆλαι παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἀντὶ τοῦ τιμῆσαι, τελέσαι μετὰ ἀγαλλιάσεως. ὥς περ δὲ
πάλλω ἔπηλα, οὕτω καὶ ψάλλω ἔψηλα, ἐξ οὗ καὶ τὸ ψηλαφᾶν κυριολεκτεῖται, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται.
(Vers. 478.) Τὸ δὲ, καὶ Ἰλίου ἶφι ἀνάσσειν, εὐχή ἐστι τοῦ φερωνυμηθῆναι τὸν Ἀστυάνακτα κληθέντα
παρὰ τὸ ἄστεος ἀνάσσειν, εἰ καί τις παλαιὸς παίζων κωμικώτερον ἑτέρῳ λόγῳ Ἀστυάνακτα ἑαυτὸν ἔφη
που ὡς μὴ στύοντα, τουτέστι μὴ πεφυκότα ἐντείνειν τὸ αἰδοῖον κατὰ ἔρωτα, ὅ περ ἄλλος τις Ῥω-
μαῖος ἀνὴρ Ὁμηρικῶς ἠνίξα*το, εἰπών· οὐ δύναμαι τανύσαι, παίξας τὸ τοιοῦτον ὡς ἐπὶ νευρᾶς τόξου. 657
ὀνόματι δὲ ἰσοδυναμεῖ συνήθως καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπαρέμφατον, ἵνα ᾖ, βίην τ᾽ ἀγαθὸν καὶ βασιλέα Ἰλίου.
(Vers. 480.) Τὸ δὲ, ἐκ πολέμου ἀνιόντα, σολοικοφανές ἐστιν, εἰ μή τις ἔξωθεν νοήσει τὸ ἰδὼν
ἢ μαθὼν ἢ τοιοῦτόν τι, ἢ προσλάβῃ πρόθεσιν καὶ συντάξει ὑπερβατῶς, οἷον, καί ποτέ τις εἴπῃ πρὸς
αὐτὸν, ἢ δι᾽ αὐτὸν ἐκ πολέμου ἀνιόντα. (Vers. 479.) Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ νῦν σπεύδοντι καὶ ἀγω-
νιῶντι προσώπῳ τὸ καινοφανὲς δέδωκε τῆς συντάξεως· διὸ καὶ τὴν ἠθοποιίαν ὥς περ πρὸ ὀλίγου, οὕτω
κἀνταῦθα ἐσμίκρυνε καὶ μᾶλλον ἐνταῦθα, ἡμιστιχίῳ αὐτὴν ἐμπεριγράψας, εἰπών· καί ποτέ τις εἴπῃσι,
πατρὸς δ᾽ ὅ γε πολλὸν ἀμείνων. ἴσως δὲ οὐδ᾽ ἀνέχεται διὰ φιλαυτίαν πλατῦναι αὐτήν. διὸ οὐδὲ ηὔξατο
ἀμείνω αὐτοῦ τὸν παῖδα γενέσθαι, ἀλλά φησι· καί ποτέ τις εἴπῃ· καὶ οὐδὲ ἔφη, καί ποτέ τινες εἴπω-
σιν, ἀλλά τις εἷς δηλαδή· οὐ γάρ που οἴεται οὐδ᾽ αὐτὸς δυνατὸν εἶναι ἀμείνω αὐτοῦ γενέσθαι τὸν παῖδα.
Ὅτι δὲ ἐν τῷ, καί ποτέ τις εἴπῃσιν, ἐκτείνεται τὸ τῖς μετρικῶς διὰ τὸ καταπεραιοῦ*σθαι μέρος ὂν 10
λόγου, καὶ ὅτι τὸ εἴπῃσι δύναται εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ προσείπῃ, ὅ περ αἰτιατικῇ συντάσσεται, καὶ ὅτι ἐν
τῷ, πατρὸς δ᾽ ὅ γε ἀμείνων, ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δὴ νοεῖται, δῆλον ἂν εἴη. (Vers. 480.) Ἔναρα
δὲ βροτόεντα ἢ παρὰ τὸ βροτὸς, ὃ δηλοῖ τὸν ἄνθρωπον, ἵνα δηλοῖ τὰ ἐξ ἀνθρώπων σκῦλα, ἢ παρὰ τὸ
βρότος βαρύτονον, ὃ δηλοῖ τὸν μολυσμὸν, ἵνα λέγῃ τὰ ᾑματωμένα. (Vers. 482.) Ὅτι τὸ, ἀλόχοιο
φίλης ἐν χερσὶν ἔθηκε παῖδ᾽ ἑὸν, ἡ δ᾽ ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ, φιλοφροσύνην φράζει γονέων
περὶ βρέφος φίλον. (Vers. 484.) Ὅτι τὸ δακρυόεν γελάσαι τὴν Ἀνδρομάχην πάθος ψυχῆς δηλοῖ χαρᾷ
καὶ λύπῃ σύμμικτον, χαρᾷ διὰ τὰ παρόντα, λύπῃ διὰ τὰ μέλλοντα. φησὶ γάρ· ἡ δ᾽ ἄρα μιν δέξατο
κόλπῳ δακρυόεν γελάσασα. καί φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἐν τῷ, δακρυόεν γελάσασα, δυνατῶς εἰπὼν
ὁ ποιητὴς οὐχ᾽ ἡρμήνευσε, τουτέστιν οὐκ ἔφρασε, τὸ νόημα πρὸς σαφήνειαν. καὶ λέγουσιν αὐτοὶ, ὅτι
οὐχ᾽ ἁπλοῦν τῇ γυναικὶ τὸ πάθος ἀλλ᾽ ἐξ ἐναντίων σύνθετον, ἡδονῆς τε καὶ λύπης. γελᾷ μὲν γὰρ διὰ
τὸ βρέφος, ἡ δὲ περὶ Ἕκτορος ἀγωνία εἰς δάκρυα προκαλεῖται αὐτὴν, δι᾽ οὗ οἶκτον κινεῖ τῷ ἀνδρὶ,
ὡς δηλοῖ εὐθὺς ἐπαχθὲν τὸ, πόσις δ᾽ ἐλέησε νοήσας. (Vers. 485.) Ὅτι καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐνταῦθα *χειρὶ 20
κατέρεξε τὴν ἄλοχον, ὥς που τὸν υἱὸν ἡ Θέτις, ἔπος τ᾽ ἔφατ᾽ ἔκ τ᾽ ὀνόμαζεν. (Vers. 486.) Ὅτι παρα-
μυθητικὸν ἐξ ἀνδρὸς γυναικὶ τὸ, δαιμονίη, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ· οὐ γάρ τίς μ᾽ ὑπὲρ αἶσαν
ἀνὴρ καὶ ἑξῆς, ὡς κατωτέρω κείσεται. ἔνθα τὸ, Ἄϊδι προϊάψει, φιλούμενον εἰς φράσιν τῷ ποιητῇ ἔχει
ἐν τοῖς πρὸ τούτων που ἀντιπαρακείμενον τὸ, ἐφάμην Ἀϊδωνῆϊ προϊάψειν. Τὸ δὲ, μή μοί τι, διεκόπη·
τὸ γὰρ συνεχὲς, μή τί μοι λίην ἀκαχίζεο, ἀντὶ τοῦ μηδαμῶς. ἀποτροπὴ δὲ καὶ ἐνταῦθα σοφὴ τοῦ λίαν
εἴτουν ἄγαν, ἀντεισάγουσα τὸ μέτριον. (Vers. 488.) Ὅτι γνωματεύει ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω· μοῖ-
ραν δ᾽ οὔ τινά φημι πεφυγμένον ἔμμεναι ἀνδρῶν, οὐ κακὸν, οὐδὲ μὲν ἐσθλὸν, ἐπὴν τὰ πρῶτα γένηται.
σώζει δέ τινα ὁμοιότητα πρὸς τοῦτο προσεχῶς ἀνωτέρω κείμενον καὶ τὸ, οὐ γάρ τίς μ᾽ ὑπὲρ αἶσαν Ἄϊδι
προϊάψει. λέγει δὲ μοῖραν τὸν ἐξ ἀνάγκης θάνατον. φιλόσοφος δὲ ὁ ῥηθεὶς γνωμικὸς λόγος, δεικνύων

ὅτι ὁ γεγονὼς φθείρεται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐντεῦθεν παρέξεσται ὁ χρησμὸς ὁ παρὰ τῷ Αἰλιανῷ ἐν τῷ περὶ προνοίας, λέγων οὕτω· μοῖραν μὲν θνητοῖσιν ἀμήχανον ἐξαλέασθαι, ἣν ἐπὶ γεινομένοισι 323
πατὴρ Ζεὺς ἐγγυάλιξεν. οὕτω κερδαίνει τι τῶν τοῦ ποιητοῦ καὶ ὁ Πύθιος, ὥς *περ καὶ ἕτεροι τῶν σοφῶν, ἐν οἷς καὶ ὁ γνωματεύσας τὸ, μηδὲν ἄγαν, ὃ καὶ αὐτὸ ἐξ Ὁμήρου ἀπενοσφίσθη προσεχῶς τε εἰπόντος τὸ, μή μοί τι λίην ἀκαχίζεο θυμῷ, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, μήτ' ἄρμε μάλ' αἴνεε. Τὸ δὲ πεφυγμένον, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ἐκ τοῦ πεφευγμένον γέγονεν, ἀπελθόντος τοῦ ε̄ διὰ τὸ λειότερον τῆς φωνῆς. (Vers. 489.) Τὸ δὲ ἐπὴν ταὐτόν ἐστι τῷ ἐπὰν καὶ ἐπειδὰν καὶ ἐπεὶ ἂν, ὃ πρὸ ὀλίγων ἐῤῥέθη. (Vers. 490.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ Ἕκτορος γυναιξὶ πρέπειν φησὶ τὰ ἑαυτῶν ἔργα κομίζειν κατ' οἶκον, ἅ περ καὶ ἐν ὀλιγίστῳ ἐκτίθεται, εἰπών· ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε, ἱστόν τ' ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε ἔργον ἐποίχεσθαι, πόλεμος δὲ ἄνδρεσσι μελήσει πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ, ἤγουν οἵτινες, Ἰλίῳ ἐγγεγάασι. (Vers. 493.) Πολέμαρχος γὰρ ἐν Τρωσὶν ὁ Ἕκτωρ, ὡς ἐν Ἕλλησιν Ἀχιλλεὺς, διὸ κατωτέρω ἀνδροφόνον αὐτὸν ὁ ποιητὴς καλέσει, καθά που καὶ τὸν Ἀχιλλέα. ἐνταῦθα δὲ καὶ οἰκεῖον εἶναι γυναιξὶ τὴν οἰκουρίαν γνωματεύει ὁ ποιητής· ταὐτὸν γὰρ τὸ ἐν οἴκῳ ἔργα κομίζειν καὶ τὸ οἰκουρεῖν. ἔστι δὲ κομίζειν τὸ ἐπιμελείας ἀξιοῦν, ἐξ οὗ καὶ ἡ κομιδὴ, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ κομῶ, ὡς ἐκ τοῦ νεμεσῶ τὸ νεμεσίζω καὶ τὸ πολεμίζω ἐκ τοῦ πολεμῶ. *Σημείωσαι δὲ ὅτι τῆς πρὸς γυναῖκας Ὁμηρικῆς ταύτης παραγγελίας εὕρηται καὶ παρὰ Ἡροδότῳ παράδειγμα, ἔνθα φησὶν ὅτι Φερετίμη γυνὴ Βάττου τοῦ χωλοῦ, ἀφικομένη παρὰ τὸν Σαλαμίνιον ἤτοι Κύπριον Εὐέλθοντα, ἐδέετο στρατιᾶς ἐπί τινα πόλεμον. ὁ δὲ, πολλὰ πρότερον δοὺς καὶ μὴ θεραπεύων (ἀεὶ γὰρ ἐκείνη τὸ μὲν διδόμενόν, φησιν, ἐλάμβανε, καὶ καλὸν ἔλεγε, κάλλιον δὲ ἔκρινε τὸ στρατιὰν λαβεῖν) τελευταῖον ἐξέπεμψεν αὐτῇ δῶρον, ἄτρακτον χρύσεον καὶ ἠλακάτην, ᾗ καὶ εἴριον προσέκειτο, καὶ προσεπεῖπεν, ὅτι γυναῖκα τοιούτοις δωρεῖσθαι χρὴ ἀλλ' οὐ στρατιᾷ θνησκούσῃ ἐκ τῶν τρωμάτων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ' ὁμοιότητα τοῦ, πόλεμος ἄνδρεσσι μελήσει πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, εἴρηται ἀλλαχοῦ παρῳδηθὲν τὸ, μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει πᾶσι, μάλιστα δ' ἐμοί· καὶ ἐν ἄλλοις, τόξον δ' ἄνδρεσσι μελήσει. οὕτως ἑαυτὸν ὁ ποιητὴς παρῳδεῖ ἐν πολλοῖς. Ὅρα δέ, φασιν, ἠθῶν διαφοράν. Ἕκτωρ μὲν γὰρ τὸν πόλεμον ἄνδρεσσί φησι μελήσειν, Ἀλέξανδρος δὲ τῇ γυναικὶ Ἑλένῃ μέλειν τοῦ πολέμου φησὶ, ἐν οἷς ἔφη ὡς ἡ ἄλοχος παρειποῦσα μαλακοῖς λόγοις ὥρμησεν αὐτὸν εἰς τὸν πόλεμον. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἡ νῦν προαναφωνητικῷ τρόπῳ ῥηθεῖσα παραίνεσις ἔπεισε *τὴν Ἀνδρομάχην οἰκουρεῖν καὶ μηκέτι ἐξελθεῖν εἰς τὸν πύργον, ὡς εἴ γε ἐξῆλθεν ἐν τοῖς ἑξῆς, οὐκ ἂν ἤνεγκεν ἰδοῦσα τὸν Ἕκτορα νεκρὸν ἑλκόμενον, μὴ οὐχ' ἑαυτὴν καταῤῥῖψαι τοῦ πύργου, ὅ περ οὐκ ἔχων καθ' ἱστορίαν ποιῆσθαι Ὅμηρος, μὴ καὶ εἰς κακόζηλόν τι ἀπεκβῇ, κατέσχεν αὐτὴν ἔσω τοῦ οἴκου ἀπὸ τῆς ἄρτι πειθαρχήσασαν τῷ ἀνδρί. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οἳ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν, ἢ πρὸς τὸ πᾶσι κολλητέον καθ' ὑπερβατὸν, ἵνα λέγῃ ὅτι πόλεμος μελήσει πᾶσι τοῖς Ἰλιεῦσιν, ἢ συννοητέον αὐτῷ εἰς τὸ μάλιστα, ἵνα ᾖ, ἐμοὶ δὲ πόλεμος μελήσει μάλιστα καὶ ἐπέκεινα τῶν ὅλων Τρώων. (Vers. 490.) Τὸ δὲ, τὰ σαυτῆς ἔργα, πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων ἔργων ἐῤῥέθη· ἔστι γὰρ καὶ πολέμου ἔργον καὶ ἔργα καλὰ αἰζηῶν καὶ ἄλλα δὲ μυρία. (Vers. 496.) Ὅτι οὕτω φίλανδρος ἡ Ἀνδρομάχη, ὥστε καὶ ὑποχωροῦντι τῷ Ἕκτορι συνεφέπεταί πως καὶ οἷον συνεκδημεῖ, τῇ ὁράσει ἐχομένη αὐτοῦ. φησὶ γὰρ ὅτι οἴκονδε βεβήκει ἐντροπαλιζομένη, ἤτοι συχνὰ ἐπιστρεφομένη, θαλερὸν κατὰ δάκρυ χέουσα, περὶ οὗ πρὸ βραχέων εἴρηται. ἀπάγει μὲν γὰρ αὐτὴν ἡ παραίνεσις, ἐπιστρέφει δὲ ἡ εὔνοια. καὶ ἔσω γενομένη θρῆνον παρὰ ταῖς ἀμφιπόλοις ἁπάσαις ἤγειρε, ζῶντα ὀδυρομέναις τὸν Ἕκτορα. φησὶ γάρ· (Vers. 499.) τῇσι δὲ γόον πάσῃσιν ἐνῶρσεν, αἳ μὲν *ἔτι ζῷον γόων, ὅ ἐστιν ἐθρήνουν Ἕκτορα· οὐ γάρ μιν ἔτ' ἔφαντο ὑπότροπον ἐκ πολέμοιο ἵξεσθαι, προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας Ἀχαιῶν, οὐ τούτων ἢ ἐκείνων, ἀλλὰ δηλαδὴ πάντων, κατὰ τὸ, τάχα γάρ σε κατακτανέουσι Ἀχαιοὶ πάντες ἐφορμηθέντες. καὶ ὅρα ὅπως εὐνοοῦσιν ἐνταῦθα αἱ ἀμφίπολοι τοῖς δεσπόταις, καὶ φασὶν οἱ σοφοὶ χρῆναι τοὺς δεσπότας οὕτω δεσπόζειν ὅπως εὐνοῶνται. (Vers. 501.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, καθὰ πρὸ τούτων, οὕτω καὶ νῦν προεκθετικῶς ἀναπεφώνηται τὸ μὴ ὑπότροπον ἐπαναλεύσεσθαι τὸν Ἕκτορα, καὶ ὅτι οὐχ' ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἀμφίπολοι Πάτροκλον πρόφασιν κλαίουσιν,
658 *ἀληθῶς δὲ τὰ ἑαυτῆς ἑκάστη κήδεα, οὕτω καὶ ἐνταῦθα αἱ οἰκεῖαι, πρόφασιν Ἕκτορα θρηνοῦσιν, ἀλλ'

ἐνδιαθέτως οἰκτίζονται ὡς μηκέτι αὐτὸν ὀψόμεναι. Τὸ δὲ ἐντροπαλίζεσθαι κείσεταί που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ ἥρωος. Περὶ δὲ τοῦ ὑπότροπος προγέγραπται. (Vers. 500.) Τὸ δὲ γόον, ὅ ἐστι θρῆνον, καὶ γόων ἀντὶ τοῦ ἐθρήνουν ἔχει τι ψευδοπαρηχήσεως, ὁποῖαι καὶ ἕτεραι προδεδήλωνται ταὐτοφωνίαν ἔχουσαι ἐν ἀνομοιότητι γραφῆς. (Vers. 503.) Ὅτι τὸν Πάριν ἀναπαυσάμενον, εἶτα κατόπιν τοῦ ἀδελφοῦ σπουδαίως εἰς μάχην ἐξορμήσαντα, ἵππῳ εἰκάζει στατῷ, ὅς εἰωθὼς λούεσθαι ἐπὶ ποταμοῦ
524 καὶ ἐν τῷ ἵστασθαι ἀναπολήσας φανταστικῶς τὰ *λουτρὰ καὶ ποθήσας θέει διὰ πεδίου ἀποῤῥήξας τὰ δεσμά. φησὶ γάρ· οὐδὲ Πάρις δήθυνεν, ἤγουν δηθὰ καὶ ἐπὶ πολὺ διέτριψε καὶ ὡς εἰπεῖν ἐβράδυνεν ἐν ὑψηλοῖσι δόμοισι μετὰ τὸν Ἕκτορα, ἀλλ᾽ ὅ γ᾽ ἐπεὶ κατέδυ κλυτὰ τεύχεα ποικίλα χαλκῷ, σεύατ᾽ ἔπειτα, ἤγουν ὥρμησεν, ἀνὰ ἄστυ, ποσὶ κραιπνοῖσι πεποιθώς. εἶτα ἐπάγων τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν φησίν· ὡς δ᾽ ὅτε τις στατὸς ἵππος ἀκοστήσας ἐπὶ φάτνῃ δεσμὸν ἀποῤῥήξας θείει πεδίοιο κροαίνων, εἰωθὼς λούεσθαι ἐϋῤῥεῖος ποταμοῖο, κυδιόων, ὑψοῦ δὲ κάρη ἔχει, ἀμφὶ δὲ *χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται, ὁ δ᾽ ἀγλαΐηφι πεποιθὼς ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει μετά τ᾽ ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων, ὡς υἱὸς Πριάμοιο Πάρις κατὰ Περγάμου ἄκρης τεύχεσι παμφαίνων ὥστ᾽ ἠλέκτωρ ἐβεβήκει καγχαλόων, ταχέες δὲ πόδες φέρον. (Vers. 506.) Καὶ σημείωσαι ὅτι γραφικῶς ἤτοι ὡς ἐν ζωγραφίας τύπῳ φράζει καὶ τὴν τοῦ ἵππου παραβολὴν ὁ ποιητής· ἢ γάρ, ὦ οὗτος, ἀκούων ταῦτα οὐ δοκεῖς ἵππον ὁρᾷν κροαίνοντά τε καὶ κυδιόωντα ὁποῖα τὰ τῶν εὐγενῶν ἵππων, οἳ καὶ αἰσθάνονται τῆς ἑαυτῶν ἀγλαΐας ἕκαστος, εἴποις δ᾽ ἂν καὶ ἀγέρωχον κε*φαλὴν βλέπειν ὑψοῦ αἰρομένην καὶ χαίτας ἀγαθοῦ ἵππου ἐν τῷ οὕτω θέειν ἐπικυμαινομένας τοῖς ὤμοις; οὕτω καλλιγραφεῖ καὶ τὰ τοιαῦτα Ὅμηρος. Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς μόνην προθυμίαν ἡ παραβολὴ καὶ σπουδὴν δρόμου. διὸ καὶ εἰπὼν ὅτι ὥρμησεν ὁ Πάρις ἀνὰ ἄστυ ποσὶ κραιπνοῖς πεποιθώς, εὐθὺς ἐπάγει τὴν ῥηθεῖσαν παραβολήν. ἀνδρεῖον μέντοι οὐδὲ νῦν οὐδὲν ἔχει ὁ Πάρις, ἀλλὰ καὶ εἰς μάχην ἐκτρέχων μετὰ τῆς συνήθους ἀγλαΐας πρόεισι. καὶ ἔστιν ὡς ἄν τις σκώψειε τὸ τοῦ τραγικοῦ, ἡ πάλαι γυνή. (Vers. 504.) Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ, κατέδυ τεύχεα, ὁμοίως ῥηθὲν τῷ, κατέδυ πόλιν. τὸ δὲ ἁπλοῦν *αὐτοῦ πρὸ βραχέων ἐγράφη. Τὸ δὲ, ποικίλα χαλκῷ, πρὸς διαστολὴν ἔφη τῶν ἄλλως πολυτρόπως ποικιλλομένων. (Vers. 506.) Στατὸς δὲ ἵππος ὁ τῆς ἀγέλης ἀποσπασθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἐφ᾽ ἱκανὸν στὰς καὶ ἀναπαυθείς. τὸ δὲ τοιοῦτον στῆναι καὶ τὸ ἱπποστάσιον ποιεῖ καὶ τὸ βουστάσιον καὶ τὸ βούσταθμον, ἃ καὶ ἐν ἁπλότητι σταθμοὶ λέγονται, καὶ σταθμὰ δὲ κατὰ γένους μεταπλασμόν· καὶ τὸν ζωικὸν δὲ σηκὸν, ὡς οἷον, στηκόν τινα εἶναι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ ναὸς σηκὸς, περὶ ὃν δηλαδὴ ἱερεῖα ἵστανται. Ἀκοστῆσαι δὲ τὸ πολυκριθῆσαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἤγουν τὸ κριθιάσαι· ἀκοσταὶ γὰρ αἱ κριθαὶ, ὅ πέρ, φασιν, ἐξ Ὁμήρου μὲν οὐ δείκνυται, παρὰ δέ γε Νικάνδρῳ καὶ ἄλλοις κεῖται. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ πάσας τὰς τροφὰς παρὰ Θεσσαλοῖς ἀκοστὰς λέγεσθαι. ἄλλοι δὲ ἀκοστῆσαι φασὶ τὸ σχεῖν ἄχος ἐν τῷ ἵστασθαι, ἔνιοι δὲ τὸ λαβεῖν ἄχθος, ἢ μᾶλλον κατ᾽ αὐτοὺς καὶ τοῦτο εἰπεῖν, ἄκος τῇ στάσει καὶ τῇ τῆς τροφῆς ἀπολαύσει, ὡς τὸ, πίον τ᾽ ἀκέοντό τε δίψαν· ἕτεροι τὸ ἀκολάστως διατεθῆναι, ἵνα ᾖ ἀκολαστῆσαι καὶ ἐν συγκοπῇ ἀκοστῆσαι· ἄλλοι δὲ τὸ ἡσυχάσαι παρὰ τὸ ἀκὴν ἤγουν ἡσύχως στῆναι. τινὲς δὲ γράφουσιν ἀγοστήσας, ὅ ἐστι ῥυπανθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φαντασάμενος τὰς συνήθεις νομὰς καὶ τὰ πρῴην λου*τρὰ, καί φασιν ὅτι γοῖτος λέγεται ὁ ῥύπος, ὅθεν καὶ τὸ ἀγοστήσας γίνεται. Ἡ δὲ φάτνη παρὰ τὸ φαγεῖν γίνεται, ὥς περ αὖ ἡ κάπη ἐκ τοῦ κάπτειν, ὅ πέρ ἐστιν ἐσθίειν, οἷον, ἵππείῃσι κάπῃσι. χρῆσις δὲ τοῦ κάπτειν καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ· ἐνέκαψε γάρ φησιν ἐκεῖνος. Τὸ δὲ, ἀποῤῥήξας δεσμὸν, γενναιότητα ἵππου δηλοῖ οὕτω βιασαμένου τὸ ἐλεύθερον. (Vers. 507.) Τὸ δὲ θείει διὰ μέτρον οὕτω γράφεται, καθὰ καὶ τὸ πλέειν πλείειν λέγεται. Τὸ δὲ πεδίοιο ἢ τῷ θείει συντακτέον, ἵνα λέγῃ θέει διὰ πεδίου, ἢ τῷ κροαίνων, ἵνα ᾖ, κατὰ πεδίου κροαίνων, ὅ ἐστι κρούων καὶ κροτῶν κατὰ τῆς πεδιάδος. ἵππος γάρ, φασιν, εἰς πεδίον. (Vers. 508.) Τὸ δὲ εἰωθὼς κυρίως μὲν ἐπὶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ τὸ ἔθος καὶ τὸ ἦθος, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ ἀλόγων. διὸ καὶ θαῤῥήσας εἰπεῖν ὁ ποιητὴς ἐπὶ ἵππου τὸ εἰωθὼς παρακατιών φησιν· ἤθεα καὶ νομὸν ἵππων, ὡς τοῦ εἰωθέναι καὶ τοῦ ἤθους συστοι-
525 χων ὄντων. τὸ δὲ εἰωθὼς λούεσθαι ἐπὶ ποταμοῦ ἡ συνοχή ἐστι τῆς ὅλης παραβολῆς. εἰ μὴ γὰρ τοιοῦτος ἵππος ὑποτεθείη, οὐδὲ τὰ λοιπὰ γίνεται τῆς παραβολῆς. Ὅτι δὲ φιλεῖ λούεσθαι ὁ ἵππος, δηλοῖ καὶ Ἀριστοτέλης, γράψας ὅτι φιλόλουτρον ζῷον ὁ ἵππος καὶ φίλυδρον καὶ χαίρει λειμῶσι καὶ ἕλε*σι. Τὸ

*δὲ εὔῤῥειος δηλοῖ μὲν τὸ, εὖ ῥέοντος, πάνυ δέ ἐστι τραχὺ καὶ πεζῷ λόγῳ δύσχρηστον. λειότερον δὲ
αὐτοῦ τὸ εὐρείτης, τραχὺ δὲ ὅμως καὶ αὐτό.* (Vers. 509.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ νῦν τέσσαρες ἀσύν-
δετοι παράκεινται μετοχαὶ, τὸ ἀποῤῥήξας, τὸ κροαίνων, τὸ εἰωθὼς λούεσθαι, καὶ τὸ κυδιόων· ἐν ᾧ
ἔστιν ἐνθυμηθῆναι, ὡς κυδιᾷν μὲν ἴσως καὶ κυδροῦσθαι λέγοιτ᾽ ἂν ἵππος οἷά τις φιλητός· ἐπεὶ καὶ ἐκ
τοῦ κύω τὸ φιλῶ τὸ κῦδος· κύδιμος δὲ ἢ κυδάλιμος ἢ κύδιστος οὐκ ἂν λέγοιτο. Τὸ δὲ, ὑψοῦ κάρη ἔχει,*
659 *ὅ ἐστιν ὑψαυχενεῖ, καὶ τὸ, χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται, τοῦ κυδιόων εἰσὶν ἑρμηνευτικά. *ἵππος γὰρ κυδιᾷ,
οὗ ἡ κεφαλή τε ὑψοῦ αἴρεται καὶ αἱ χαῖται ὤμοις ἀΐσσονται.* (Vers 510. sqq.) *Τὸ δὲ, ὁ δ᾽ ἀγλαΐῃ
πεποιθὼς, ῥίμφα ἑ γοῦνα φέρει, σχῆμα ἐστὶ καινοπρεπὲς ἐπὶ καινῷ ῥηθὲν καὶ αὐτὸ πράγματι, ταὐ-
τὸν δ᾽ εἰπεῖν, σολοικοφανές. ὤφειλε μὲν γὰρ ἢ εἰπεῖν, ὅτι ὁ δ᾽ ἀγλαΐᾳ πεποιθὼς ῥίμφα θέει ἢ κροαίνει
ἢ φέρεται γόνασιν ἢ τοιοῦτόν τι, ἢ καὶ ἄλλως ἀπὸ αἰτιατικῆς ἀρξάμενος οὕτω τε φράσαι· τὸν δ᾽ ἀγλαΐᾳ
πεποιθότα ῥίμφα, ὅ ἐστιν εὐκόλως καὶ κούφως, τὰ γοῦνα φέρει· ὁ δὲ καινοπρεπῶς κἀνταῦθα σχημα-
τίζων ὡς ἐν σχεδιασμῷ ἔμιξεν ἀμφοτέρας τὰς συντάξεις, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς μιᾶς, ἧς ἡ εὐθεῖα κατάρ-
χει καὶ καταλήξας εἰς τὸ τέλος τῆς ἑτέρας τῆς κατὰ αἰτιατικὴν προϊούσης, συναγλαϊζόμενος οἷον τῷ φρα-
ζομένῳ πράγματι καὶ ὅλος αὐτοῦ γενόμενος καὶ τῆς ἀκολουθίας οὕτω λαθόμενος, οἷς γέγηθε καὶ ἀγάλ-
λων τὸν ἀκροατὴν τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ σχήματος. Τινὲς δέ γε ὑπερπαθοῦντες οἷον Ὁμήρου εἰ σόλοικα
φθέγγεται, θεραπεύουσι διὰ προθέσεως τὸ σολοικοφανὲς, φάμενοι ὅτι ὁ ἵππος ῥίμφα ἑ κατὰ γοῦνα
φέρει, ἵνα λέγῃ ὅτι ὁ ἵππος τῇ ἀ*γλαΐᾳ θαῤῥῶν εὐκόλως ἑαυτὸν φέρει τοῖς γόνασι, καὶ ἴσως ὥς περ ἐν
τῷ, πεδίοιο κροαίνων, λείπει πρόθεσις, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ ἐν τῷ, λούεσθαι ποταμοῖο, οὕτω καὶ ἐν τῷ
γοῦνα ἐνόμισαν ἐνδεῖν τὴν κατὰ πρόθεσιν. Ἕτεροι δὲ μεταγράφουσι, ῥίμφ᾽ ἑὰ γοῦνα φέρει. οἱ δὲ
τοιοῦτοι λέγουσιν οὐδέν. οὔτε γὰρ τὸ ἓ ἀντὶ τοῦ ἑαυτὸν Ὁμηρικόν ἐστιν ἢ ὅλως ὀρθὸν, ὅ περ οἱ
προσεχῶς ἀνωτέρω πρῶτοι θεραπευταὶ εἶπον, οὔτε ὅ περ οἱ μετ᾽ αὐτοὺς οὗτοι δεύτεροι, ὅτι δηλαδὴ
ὁ ἵππος τὰ οἰκεῖα γόνατα φέρει, ἐμφαίνει Ὁμηρικὴν ἰδιότητα. αὐτὸν γὰρ μᾶλλον φέρουσι τὰ γόνατα
συντόνως θέοντα, ὡς Ὁμήρῳ ἀρέσκει. δεῖ γὰρ εἰδέναι ὅτι ὁ ποιητὴς εἴωθε τὰ σπουδαίως θέοντα λέγειν
ὑπὸ τῶν ποδῶν φέρεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις τε δηλοῖ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, ταχέες δὲ, ὡς ἐῤῥέθη, πόδες
ἔφερον τὸν Ἀλέξανδρον. Τινὲς δέ φασι τὸν τοῦ Ἀριστάρχου ἀναγνώστην Πωσειδώνιον ῥίμφαε λέγειν ἐν
ἑνὶ τρισυλλάβῳ μέρει λόγου, πλεονάσαντός, φησιν, ἐν παρολκῇ τοῦ ε̄, ὡς ἐν τῷ, ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο.
καὶ αὐτοὶ μὲν τοιαῦτα. ὁ δὲ Ὁμηρικὸς ἀνὴρ ἥδιον ἀκούοι ἂν καὶ νῦν καινοφωνοῦντος ἐλλόγως τοῦ
ποιητοῦ τὰ ἀστεῖα ταῦτα σολοικοφανῆ, ἤ περ ἀνέχοιτο Ἀττικῶς φθεγγομένων ἀκροᾶσθαι τῶν ἐπι-
διορθουμένων αὐτόν.* (Vers. 510.) *Ση*μείωσαι οὖν ὅτι ἐν τῷ, ὁ δ᾽ ἀγλαΐᾳ πεποιθὼς, λείπει ῥῆμα
τῆς τοιαύτης εὐθείας, καὶ ἔμεινεν ἀναπόδοτος ἡ ἔννοια, ὡς οἷα μὴ εὐπορήσαντος τοῦ ποιητοῦ ἐκ τοῦ
παραυτίκα διὰ τὸ σχεδιάζειν εἰπεῖν ῥῆμα καιριώτερον καὶ διὰ τοῦτο τραπέντος εἰς ἕτερον νόημα, ὅ πέρ
ἐστι τὸ, φέρει αὐτὸν τὰ γόνατα. καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ τῆς καινοπρεπείας τοῦ σχήματος αἴτιον. Τὸ δὲ,
ἀγλαΐᾳ πεποιθὼς καὶ ποσὶ πεποιθὼς, ὅμοιον τῷ, ἀλκὶ πεποιθώς. ὡς γὰρ οἶδε λέων ἄλκιμος ὢν, οὕτω
καὶ ὁ ῥηθεὶς ἵππος, ὅτι ἀγλαὸς, καὶ ὁ Πάρις, ὅτι ποδώκης.* (Vers. 512.) *Τὸ δὲ, καταβεβήκει Περ-
γάμου ἄκρης, μετάληψίς ἐστι τοῦ, ἄκρης πόλεως. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἡ ἀκρόπολις νοεῖται. φανερῶς
δ᾽ ἐνταῦθα θηλυκῶς ἡ Πέργαμος, εἰ καὶ ἐν ἄλλοις οὐδετέρως τὸ Πέργαμον.* (Vers. 513.) *Τὸ δὲ, τεύ-
χεσι παμφαίνων, νεόσμηκτά τε δηλοῖ τὰ ὅπλα τοῦ Πάριδος, ἐπεὶ πρὸ ὀλίγου, ὡς ἐῤῥέθη, ἐπεμελεῖτο
αὐτῶν, καὶ ὁπλίτην δὲ νῦν ἀντὶ τοξότου αὐτὸν παριστᾷ. ἔοικε γὰρ καὶ αὐτὸς τοῦ τοξεύειν καταγνῶναι.
διὸ ῥίψας τὰ τόξα παμφαίνει τεύχεσιν. Ἠλέκτωρ δὲ ἀντὶ τοῦ Ἥλιος, ὡς δὲ Ἀπίων φησὶν, ὁ λάμπων
ὡς ἤλεκτρον, ὅ περ οὐκ ἄν τις ῥᾷον ἀποδέξαιτο, τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι οὐκ ἔδει τὸ μὲν τοῦ Ἕκτορος βρε-
φύλλιον ἀστέρι εἰκάσαι, ἠλέκτρῳ δὲ τὸν θεοειδῆ Ἀλέξαν*δρον. μάλιστα μὲν οὖν θαυμαστέον τὴν
παραβολὴν ταύτην, ὅτι ἐκ ταπεινοῦ τοῦ κατὰ τὸν ἵππον λόγου μετέωρος ἦρται ὁ Πάρις τῇ κατὰ τὸν
ἠλέκτορα ἥλιον παραβολῇ, ὥς που καὶ τὸν Ἀγαμέμνονα ἀπὸ ζωικῆς παραβολῆς θειοτέραις εἰκασίαις
ἐσεμνολόγησεν ἡ ποίησις. τεχνικῶς δὲ ὁ ποιητὴς τὴν μὲν κατὰ τὸν ἀγλαὸν ἵππον παραβολὴν πλατὺ διε-
σκεύασεν, ἀπεστένωσε δὲ τὴν κατὰ τὸν ἥλιον. ἡ μὲν γὰρ ταπεινὴ οὖσα ἤθελε τριβὴν λόγου ἐκφραστι-
κὴν, τὸ δὲ κατὰ τὸν ἥλιον οὐχ᾽ οὕτω ῥᾴδιον ἁπλῶς ἐνταῦθα ἦν. καὶ ἄλλως δὲ, ἐκκλίνων, τὸ κατὰ τὴν*

φράσιν ὁμοειδὲς τὴν μὲν τῶν παραβολῶν ἐπλάτυνε, τὴν δὲ ἑτέραν κατεσμίκρυνε μυστηριωδῶς, ὡς οὐκ ἄν τις φράσῃ γοργότερον. Γίνεται δὲ ἠλέκτωρ ἥλιος ἢ παρὰ τὸν χρυσοφαῆ ἤλεκτρον, ἢ καὶ ὅτι ἀνατέλλων ἀποστερεῖ λέκτρου ἤτοι λέχους καὶ κοίτης τοὺς ἐργατικοὺς ὡς οἷά τις ἀλέκτωρ ὤν, εἶτα ἠλέκτωρ κατὰ τροπὴν ἐκφεύγουσαν τὴν πρὸς τὸν ἀλέκτορα συνέμπτωσιν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ὁ Ἀλέξανδρος λόγῳ ἐρεθισθεὶς οὐ μόνον τοῦ οἰκουρεῖν ἀπήχθη, ἀλλὰ καὶ ἀνδραγαθήσει μετ᾽ οὐ πολύ. (Vers. 514.) Τὸ δὲ καγχαλόων, ὅ ἐστι χαίρων, εἰς χάρμην τὴν ἀληθῶς ἀπιέναι τὸν Πάριν δηλοῖ. ἔστι γὰρ κυρίως χάρμη μάχη, ἣν ὑποδύε*ταί τις οὐχ᾽ ὑποπτήσσων ἀλλὰ καγχαλόων καὶ χάρμα ἔχων, καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, μελπόμενος Ἄρηι. (Vers. 516.) Ὅτι ὀαρίζειν τὸ ὁμιλεῖν ἐν λόγοις. φησὶ γάρ· ἔνθα Ἕκτωρ ἦ ὀάριζε γυναικὶ, τουτέστι διὰ λόγων ὡμίλει. πολλαχοῦ δὲ περὶ τῆς τοιαύτης δηλοῦται λέξεως ἔν τε τῇ Ἰλιάδι καὶ τῇ Ὀδυσσείᾳ. παράγωγον δὲ αὐτῆς ὁ ὀαριστὺς καὶ ὀαριστὴς ὁ ὁμιλητής. προϋπάρχει δὲ τῶν τοιούτων τὸ ἀείρειν καὶ ἡ ἀπ᾽ αὐτοῦ ἄορ καὶ ἡ ξυνάορος καὶ ὁ ξυνάορος, ὅθεν ἐν μεταθέσει τὸ ὀαρίζειν καὶ τὰ ὡς ἐῤῥέθη ἐξ αὐτοῦ. (Vers. 518.) Ὅτι ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ ἠθεῖος, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, λέξις ἐστὶ συγγενικὴ, ὡς καὶ τὸ θεῖος. ἔστι δὲ προσφώνησις νεωτέρου ἀδελφοῦ πρὸς παλαιότερον. ἐλήφθη δὲ κατὰ παράχρησιν ὕστερον παρά τισι καὶ ἀντὶ τοῦ θεῖος, ὃ δηλοῖ τὸν θαυμαστὸν, πλεονάζοντος τοῦ ἤ, ὡς καὶ ἐν τῷ ἠβαιὸν καὶ ἠλύγη καὶ ἠμύω. ἐν δὲ τοῖς τοῦ γραμματικοῦ Ἀριστοφάνους κεῖται καὶ ὅτι ἠθείους τοὺς ὁμοτρόπους φαμὲν τῷ τὰ αὐτὰ ἤθη ἔχειν καὶ ἐν ὁμοίοις ἤθεσι καταγεγονέναι. παρ᾽ ἐνίοις γάρ, φησι, τὰ ἔθη ἤθη λέγεται. τινὲς δέ, φησι, τὴν φωνὴν ἐκ συγγενοῦς λέγουσι πρός τινα πρεσβύτερον φιλοφρόνως ἀναφέρεσθαι. ἀντισπᾷ δέ πως τὴν ἔννοιαν Εὔμαιος λέγων περὶ *Ὀδυσσέως τὸ, ἀλλά μιν ἠθεῖον καλέω. ἐν δὲ τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου κεῖται ὅτι ἴσως τὸ θεῖος τὸ σημαντικὸν ἐπαίνου πλεονασμῷ τοῦ ἦ ἠθεῖος γέγονε, καὶ ἔστι προσφώνησις ἔχουσά τινα σεβασμόν. συγχέεται δὲ παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον ἡ λέξις. ἔστι δὲ τὸ μὲν τέττα φίλου, τὸ δὲ ἄττα τροφέως, τὸ δὲ πάππα πατρὸς, τὸ δὲ ἠθεῖε ἀδελφοῦ. φησὶ γοῦν ὁ Πάρις πρὸς Ἕκτορα· ἠθεῖε, ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω δηθύνων, ἤγουν βραδύνων ἐγὼ, κωλύω σε σπεύδοντα. Ὅρα δὲ ὅτι κολακεύων καιρίως καὶ ὁ Πάρις ψεύδεται. εἰδὼς γὰρ ὅτι ὁ Ἕκτωρ διὰ τὰ φίλτατα ἤργησεν, ὡς ἐκείνου τοῦτο προειπόντος, ὅμως ἐνταῦθα εἶπεν ἐπέχεσθαι τὸν Ἕκτορα σπεύδοντα, ὡς αὐτοῦ δὴ τοῦ Πάριδος δῆθεν βραδύνοντος. (Vers. 519.) Τὸ δὲ, ἦ μάλα δή σε καὶ ἐσσύμενον κατερύκω, ἐρεῖ ἂν ὁ ἐμποδών τινι πρὸς ἔργον γινόμενος. ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ ἐναίσιμον ἀντὶ τοῦ καθῆκον. φησὶ γάρ· οὐδ᾽ ἦλθον ἐναίσιμον, ὡς ἐκέλευες. μετ᾽ ὀλίγα δὲ ἐν τῷ, ἀνὴρ ὃς ἐναίσιμος εἴη, τὸν δίκαιον ἢ συνετὸν ἡ λέξις δηλοῖ. Ἐνταῦθα δὲ ὅρα ὡς, εἰ καὶ αἶσα τριχῶς λέγεται, ἐπί τε εἱμαρμένης, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ ἐπὶ τοῦ καθήκοντος εἴτουν προσήκοντος, ὡς καὶ αὐτὸ πολλαχοῦ κεῖται, καὶ ἐπὶ μερίδος δὲ, ὡς τὸ, λαχὼν *ἀπὸ ληίδος αἶσαν, ἥ τις αἶσα καὶ μοῖρα λέγεται, καθ᾽ ὃ σημαινόμενον καὶ μοῖραν κρεῶν φαμὲν, εἰ γοῦν καὶ τριχῶς οὕτως ἡ αἶσα νοεῖται, ἀλλὰ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς σύνθετον τὸ ἐναίσιμον μονάζειν δοκεῖ. οὔτε γὰρ μόρσιμόν τι δηλοῖ, οὔτε μερίδα, μόνον δὲ τὸ κατ᾽ ἀρετὴν καθῆκον. ὁ μέντοι αἴσιος οἰωνὸς καὶ ὁ ἀπαίσιος ἐκ τῆς καθ᾽ εἱμαρμένην αἴσης παρονομάζονται, ὥς που καὶ ὁ αἴσιος ὄρνις καὶ ἡ αἰσία τύχη καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. ἔστι δέ που τοῦτο καὶ κατὰ τὸ ἐναίσιμον, ὡς καὶ ὅτε φησὶν, ὡς πολλοὶ ὄρνιθες πέτονται, οὐδέ τε πάντες ἐναίσιμοι, ἤγουν σημαίνοντές τι μέλλον. (Vers. 520.) Σημείωσαι δὲ καὶ *ὅτι κολακευθεὶς ὡς εἴρηται ὁ Ἕκτωρ, ὃν μέγαν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς φησιν ἐν τῷ, μέγας κορυθαιόλος Ἕκτωρ, ἀνταποδίδωσιν εὐθὺς τὸ ὅμοιον, καὶ ἀντικολακεύων ψεύδεται καὶ αὐτὸς, ἐπικρύπτων δὲ καὶ πάλιν ὑπούλως τὸ πρὸς μάχην ἀχρεῖον τοῦ ἀδελφοῦ οὐκέτι μὲν χόλον αὐτὸ καλεῖ, ὡς πρὸ μικροῦ ὠνόμασεν εὐφημότερον, ἑκούσιον δὲ ἀμέλειαν αὐτὸ λέγει, καὶ ἄλκιμον αὐτὸν καλέσας ὅμως οὐκ ἐθέλειν φησὶ μάχεσθαι. τοῦτο δὲ ποιεῖ στρατηγικῶς, εἰς μάχην θαῤῥύνων αὐτὸν ἀμφοτέρωθεν, οἷς τε φθάσας ὡμίλησε σφοδρότερον καὶ οἷς ἄρτι μειλίχιος προσφέρεται. καὶ τοίνυν ἀνύει τι μέγα μετὰ μικρὸν Ἀλέξανδρος, ἀνελὼν τὸν τοῦ κορυνήτου Μενέσθιον, οὐ τοσοῦτον ὡς προπέτης καὶ ὡς ἀναπεπαυμένος, ἀλλ᾽ ὡς λόγῳ συνήθως ἐρεθισθείς. τοιοῦτον γὰρ ὡς πολλαχοῦ φαίνεται ἡ παραίνεσις· ἔστι δ᾽ ἐνταῦθα τὰ τοῦ Ἕκτορος πρὸς τὸν Πάριν τοιαῦτα· δαιμόνιε, οὐκ ἄν τίς τοι ἀνὴρ, ὃς ἐναίσιμος εἴη, ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι, ἀλλὰ ἑκὼν μεθίεις τε καὶ οὐκ ἐθέ-

*λεις. εἶτα καὶ ἑαυτοῦ ὑπερλαλῶν, ἐφ᾿ οἷς ἤδη προκατηγόρησε τοῦ *Πάριδος, φησὶ διὰ λύπην ἐκεῖνο ποιῆσαι, ὡς δι᾿ αὐτὸν καθὰ κατωτέρω κείσεται αἰσχυνόμενος.* (Vers. 521.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, δαιμόνιε, οὐκ ἄν τίς τοι ἀνὴρ καὶ ἑξῆς ὅλον τὸ ῥηθὲν χωρίον, πρὸς ἀμελητὴν ἀνδρεῖον οἰκεῖον ῥηθῆναι· καὶ ὅτι τὸ, ἐπεὶ ἄλκιμός ἐσσι, κομματικὴ παράφρασίς ἐστι τοῦ, οὐκ ἄν τίς σοι ἀνὴρ ἔργον ἀτιμήσειε μάχης, ὥς περ τὸ, καὶ οὐκ ἐθέλεις, ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ, ἀλλὰ ἑκὼν μεθίεις, ἤγουν ἀμελεῖς, ὅθεν καὶ μεθήμων ὁ ἀμελητὴς, καὶ μεθημοσύνη ἡ ἀμέλεια, καὶ μέθυ ὁ εἰς μεθυμοσύνην ἄγων οἶνος, καὶ μέθη τὸ ἐκεῖθεν πάθος. γράφεται δὲ καὶ νῦν τὸ μεθίεις ἐν τῇ ληγούσῃ καὶ διὰ τοῦ η, ὡς τὸ τίθημι τίθης κατὰ λόγον ἐνεστῶτος, καὶ διὰ διφθόγγου δὲ ὡς παρατατικὸς ὁμοίως τῷ ἐτίθεις. ἐναίσιμος δὲ ὁ κατὰ τὸ δέον φρονῶν.* (Vers. 522.) *Τὸ δὲ ἔργον μάχης πρὸς διαστολὴν ἑτέρων ἔργων εἴρηται, ὧν ἔστι καὶ τὸ δηλοῦν τὴν γεωργίαν κατ᾿ ἐξοχὴν, ἐξ οὗ καὶ ἐργάζεσθαι τὸ γεωργικῶς πονεῖσθαι. καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐργάτης καὶ ὁ παρὰ Θεοκρίτῳ ἐργατίνας. Τὸ δὲ ἀτιμήσει πρωτότυπόν ἐστι τοῦ ἀτίμητος, ὃ δηλοῖ παρ᾿ Ὁμήρῳ τὸν ἄτιμον ἐν τῷ, ὡσεί τιν᾿ ἀτίμητον μετανάστην. καὶ ἔστι τὸ θέμα αὐτοῦ δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων, ὡς ἡ Ὀδύσσεια σαφῶς δηλοῖ. οἱ δὲ *μεθ᾿ Ὅμηρον ἐν τρίτῃ συζυγίᾳ τὸ ῥῆμα τοῦτο τιθέασιν· ἀτιμῶ γὰρ ἀτιμώσω φασίν.* (Vers. 523.) *Ὅτι γοργὸς λόγος ἐνταῦθα καὶ καίριος, ἐν οἷς ὁ Ἕκτωρ ὡς ἐῤῥέθη ἀπολογεῖται, ἀνθ᾿ ὧν φθάσας ἤσχυνε τὸν Ἀλέξανδρον. φησὶ γάρ· τὸ δ᾿ ἐμὸν κῆρ ἄχνυται ἐν θυμῷ, ὅθ᾿ ὑπὲρ σέθεν αἴσχε᾿ ἀκούω πρὸς Τρώων, οἳ ἔχουσι πολὺν πόνον εἵνεκα σεῖο. συντομώτατα γὰρ ἐνταῦθα ὁ Ἕκτωρ καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ ὑπὲρ τῶν Τρώων λαλεῖ, μονονουχὶ λέγων ὡς οὔτε οἱ Τρῶες μεμπτέοι καταλέγοντές σου, ὡς πολλὰ πονοῦντες διὰ σὲ, οὔτ᾿ αὖθις ἐγὼ ὁ ἀντὶ σοῦ ἀκούων ἐξ ἐκείνων αἰσχύνης ἄξια, ὡς δυνάμενος μὲν ἐκθεραπεῦσαι τὸ σὸν κακὸν, μὴ ἐθέλων δὲ διὰ τὸ πρὸς σὲ φίλτρον. Ὅρα δὲ τὸ, ἐμὸν κῆρ ἄχνυται ἐν θυμῷ. ἔοικε γὰρ νῦν διαφοράν τινα ἔχειν τὸ κῆρ, ἤγουν ἦτορ, καὶ ὁ θυμὸς, ἤγουν ἡ ψυχή. καὶ τοίνυν τινὲς ἦτορ καὶ ἐνταῦθα τὴν καρδίαν νοοῦσι. δύναται μέντοι τὸ ἐν θυμῷ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐν ὀργῇ νοηθῆναι. ἄλλοι δὲ τῶν παραφραζόντων ἦτορ* 527
μὲν συνήθως τὴν ψυχήν φασι, θυμὸν δὲ τὴν διάνοιαν. (Vers. 525.) *Ὅρα δὲ καὶ τὸ, ὑπὲρ σοῦ αἴσχε᾿ ἀκούω, ληφθὲν ἀντὶ τοῦ διὰ σὲ, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι χάριν σοῦ.* (Vers. 526.) *Ὅτι ὁ μετὰ *ἔχθραν σπενδόμενος εἴποι ἂν τὸ, ἀλλ᾿ ἴομεν, τὰ δ᾿ ὄπισθεν ἀρεσσόμεθα, ἤγουν ὕστερον φιλιωσόμεθα, ἐκ τοῦ ἀρῶ ἀρέσω, ἤγουν εἰς φιλίαν συναρμόττω, ἐξ οὗ καὶ ἀρεστὴρ, εἶδος πέμματος ἀρέσκοντος, ὡς εἰκὸς, καὶ ἀρθμὸς ἡ φιλία, καὶ ἄρθμιος ὁ φιλιωθείς. πολλαχοῦ δὲ ἡ τοιαύτη λέξις κεῖται, ἀφ᾿ ἧς καὶ ἀρέσαι παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ συγκαταθέσθαι, ὅθεν καὶ τὸ εὐαρεστεῖν καὶ τὸ ἀρέσκειν καὶ ὁ ἄρεσκος. Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ ἴομεν ἀντὶ τοῦ ἔλθωμεν ληφθὲν ἀντὶ ἐνεστῶτος, ὡς τὸ τίομεν, κυλίομεν, καὶ τὰ τοιαῦτα.* (Vers. 528.) *Ὅτι κρατῆρα στήσεσθαι ἐλεύθερον λέγει τὸ ἐν εἰρήνῃ παυσάμενοι πολέμου καθ᾿ ἡσυχίαν τρυφῆσαι. ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι τὸ τοῦ *Ἕκτορος ἐμβριθὲς καὶ φιλάληθες. ἐκολάκευσε μὲν γὰρ τὸν ἀδελφὸν, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, καὶ ἀρέσεσθαι ὑπέσχετο, πλὴν οὐ σήμερον ἢ αὔριον ἢ ἐγγύς που ἡμερῶν, ἀλλ᾿ ὅτε κρατῆρα στήσονται ἂν ἐλεύθερον ἐκ Τροίας ἐλάσαντες Ἀχαιοὺς, ἤτοι ἐξελάσαντες. δῆλον γὰρ ὡς πρινὴ τοῦτο γενέ*σθαι, οὐ παύσηται ἂν ἐν καιρῷ αἰσχύνων, εἰ δεήσει τὸν ἀδελφὸν, καὶ τὸ ἀρέσεσθαι ἀπολεγόμενος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ στήσειν κρατῆρα τὸ πιεῖν δηλοῦται, ὡς καὶ ἐκ τοῦ στήσειν τράπεζαν τὸ φαγεῖν.*

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Η. ΟΜΗΡΟΥ 661
ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

*Ἕκτωρ σὺν Ἀλεξάνδρῳ τῷ ἀδελφῷ κατελθὼν εἰς τὴν μάχην ἐβοήθει τοῖς Τρωσὶ κεκμηκόσιν ἤδη, καὶ συμβουλεύσαντος Ἑλένου τοῦ ἀδελφοῦ μάντεως ὄντος, προκαλεῖται αὐτὸς τίς αὐτῷ βούλοιτο τῶν Ἑλλήνων μονομαχῆσαι. πολλῶν δὲ προαιρουμένων Αἴας ὁ Τελαμώνιος κληρωθεὶς συνιστᾷ. μαχομένους δὲ αὐτοὺς κήρυκες καταπαύουσι καὶ νὺξ διαλύει τὴν μάχην. καὶ οἱ μὲν ἀλλήλοις δῶρα διδόασιν. ἐπικηρυκευσαμένων δὲ Τρώων περὶ νεκρῶν ἀναιρέσεως τὰ αὐτὰ γίνεται παρ' ἀμφοτέροις τοῖς στρατοῖς, οἵ τε Ἕλληνες τάφον πολυάνδριον κατασκευάζουσι καὶ τεῖχος τοῦ ναυστάθμου, ἐφ' ᾧ ὁ Ποσειδῶν ἠγανάκτησε, Ζεύς τε αὐτοῖς διὰ νυκτὸς σημεῖα οὐκ αἴσια τῶν μελλόν*των δείκνυσιν.*

ΙΛΙΑΔΟΣ Η. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

*Ὅτι τῆς ἦτα ῥαψῳδίας ἡ μὲν ἔποχος ἡρωικῷ ὕψει ἐπιγραφὴ τοιαύτη· Ἦτα δ' Αἴας πολέμιζε μόνῳ μόνος Ἕκτορι δίῳ. ἡ δὲ πεζεύουσα αὕτη· *Ἕκτορος καὶ Αἴαντος μονομαχία.* (Vers. 2.) *Ὅτι προθυμίας πολεμικῆς φραστικὸν τὸ, ἐν δ' ἄρα θυμῷ ἀμφότεροι μέμασαν πολεμίζειν ἠδὲ μάχεσθαι. Καὶ ὅρα τὴν τῶν ῥημάτων τούτων παράλληλον θέσιν, ὡς καὶ τὴν τῶν ὀνομάτων ἐν τῷ, πόλεμόν τε μάχην τε.* (Vers. 3.) *Τοῦ δὲ μέμασαν θέμα οὐ τὸ μαιμῶ, οὗ ὁ μέλλων μαιμήσω, ἀλλὰ τὸ μῶ τὸ πρωτότυπον τοῦ μαιμῶ. τοῦ δὲ τοιούτου μῶ παράγωγα καὶ ἡ μαῖα καὶ ἡ μήτηρ, ἤδη δὲ καὶ ἡ μοῦσα. οὐ γὰρ ἀξύμβατα τὸ μῶ ἤγουν ζητῶ καὶ τὸ μῶ, ὅ ἐστι προθυμοῦμαι.* (Vers. 4.) *Ὅτι τὸν Ἕκτορα καὶ τὸν *Πάριν βραχύ τι ἀποχωρήσαντας τοῦ πολέμου, εἶτα ἐπανελθόντας, φανῆναι*
528 *λέγει τοῖς Τρωσὶν, ὡς ὅτε θεὸς ναύτῃσιν ἐελδομένοισιν ἔδωκεν οὖρον, ἐπεί κε, ἤγουν ἐπειδὰν κάμωσιν, εὐξέστῃς ἐλάτῃσι πόντον ἐλαύνοντες, καμάτῳ δ' ὑπὸ γυῖα λέλυνται. Καὶ ὅρα παρήχησιν καὶ ἐνταῦθα, ἔτι δὲ καὶ ἐτυμολογίαν ἐν τῷ, ἐλάταις ἐλαύνοντες· καὶ ὅτι τὸ, ὑπὸ γυῖα λέλυνται, λυσιμελῆ δηλοῖ καὶ τὸν κάματον εἶναι· καὶ ὅτι ὅ περ ὁ φορὸς ἄνεμος τοῖς πλέουσι, τοῦτο καὶ οἱ στρατηγοὶ τοῖς στρατιώταις γίνονται παρόντες, τὸ πολὺ *τοῦ καμάτου αὐτοῖς παραιρούμενοι, ὡς καὶ ὁ ἄνεμος τοῖς ἐλαύνουσι· καὶ ὅτι ὁ πλείων κάματος στρατιώταις ἔγκειται, ἤ περ στρατηγοῖς, ὡς καὶ τοῖς κωπηλατοῦσιν, ἤ περ τῷ ἀνέμῳ. καλῶς δὲ καὶ ἀνέμῳ εἰκάζονται οἱ ἐκ τῆς ἠνεμοέσσης κατεληλυθότες Τροίας. Εὔξεσται δὲ ἐλάται αἱ κῶπαι πρὸς διαστολὴν τοῦ φυτοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ τῶν κωπηλατούντων πλοῦς δεύτερος κατὰ τὴν παροιμίαν λέγεται πλοῦς ὡς πρώτου ὄντος τοῦ πλέειν πρὸς ἄνεμον. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ῥηθέντος οὔρου καὶ ῥῆμα οὐρίζειν τὸ ἐξ οὐρίων πλέειν, δηλοῖ καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, κατ' ὀρθὸν οὐρίσας. δῆλον δὲ καὶ ὅτι διαφορὰ παρ' Ὁμήρῳ τοῦ οὖρος καὶ οὐρὸς, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Τὸ δὲ, ἐπεί κε κάμωσι, χρησιμεύει καὶ εἰς τὸ, ἐπήν κε κάμῳ πολεμίζων.* (Vers. 9.) *Ὅτι Ἄρνη πόλις Βοιωτίας ἡ καὶ ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν γραφεῖσα. ταύτης πολίτης ἐνταῦθα Μενέσθιος ὁ τοῦ κορυνήτου υἱὸς Ἀρηιθόου, ὃν εἷλεν, ἤτοι ἀνεῖλεν, ὁ Πάρις. δῆλον δὲ ὅτι κύριον μὲν τὸ Ἀρηίθοος, ἐπίθετον δὲ τὸ κορυνήτης, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορήσει ὁ ποιητής. διὸ ἐνταῦθα εἰπὼν Μενέσθιον υἱὸν Ἀρηιθόου, ἐπάγει κατ' ἐπανάληψιν, ὃν κορυνήτης γείνατ' Ἀρηίθοος. Ἱστορεῖται δὲ ὅτι *ὁ κορυνήτης οὗτος διαβὰς εἰς Ἀρκαδίαν, ἦν γὰρ ἐκεῖ ἀμφιμαχία τις Ἀρκάσι καὶ Βοιωτοῖς τοῖς τούτου πολίταις περὶ γῆς ὅρων, πολλὴν κατεσύρατο λείαν. καταφρόνησιν δὲ αὐτοῦ μεγάλην ἐμβαλόντος τοῖς Ἀρκάσιν, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, Λυκοῦργός τις, τῶν ἐκεῖ κράτιστος, λόχον καθίσας αὐτόν τε ἀνεῖλε καὶ τὴν πανοπλίαν μετὰ τῆς κορύνης ἔλαβε καὶ τὴν λείαν ἐπανεσώσατο. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ῥηθέντα Μενέσθιον τὸν τοῦ κορυνήτου παλαιότερον εἶναι ὑποπτεύουσί τινες τοῦ Νέστορος, καὶ θαυμάζουσι πῶς οὐκ ἐπεσημήνατο τὸ τοιοῦτον ὁ ποιητής. ὅπως δὲ κατασκευάζεται τὸ ὕποπτον καὶ ὅπως αὖθις λύεται, μετ' ὀλίγα ἔστιν εὑρεῖν. ἐν τούτοις δὲ τὸν ἐκ παραινέσεως θερμὸν Πάριν ἐθελήσας εἰς πλέον σεμνῦναι ὁ ποιητὴς αὐτὸν*

φράζει πρότερον ἀριστεῦσαι κατὰ τοῦ ῥηθέντος Μενεσθίου, εἶτα τὸν μέγαν Ἕκτορα κατὰ Ἠιονέως.
(Vers. 12.) Ὅτι στεφάνη περικεφαλαίας εἶδος. φησὶ γοῦν· βάλεν ἔγχεϊ αὐχένα ὑπὸ στεφάνης, ἤγουν
ὑποκάτω τῆς στεφάνης· καὶ κόσμον δέ ποτε γυναικεῖον ἡ τοιαύτη λέξις δηλοῖ. τίθεται δὲ καὶ ἐπὶ
ἐξοχῆς ὄρους, ὡς ἐν τῷ, ὅν τε κατὰ στεφάνης ποταμὸς χειμάῤῥοος ὤσει. καὶ στεφάναι δὲ πύργων
παρὰ τοῖς ῥήτορσι λέγονται, οἷον, στεφάναν κέκαρσαι πύργων. διὸ πρὸς δια*στολὴν, στεφάνης εὐχάλκου
ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα φησίν. Ὅτι ἀνωτέρω μὲν ἔφη· καμάτῳ ὑπὸ γυῖα λέλυνται μετὰ τῆς ὑπὸ προθέσεως
ἐπὶ κεκμηκότων ἀνθρώπων. ἐνταῦθα δὲ ἔλυσε γυῖα φησὶν ἀντὶ τοῦ ἀνεῖλεν ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντος.
λύεται γὰρ τὰ μέλη τῷ πίπτοντι. φησὶ γοῦν κατωτέρω· χαμάδις πέσε, λῦντο δὲ γυῖα, ὅ ἐστι τὰ μέλη.
ἐκ τούτων δὲ σύγκειται τὸ λυσιμελής. ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ μεθ' Ὅμηρον καὶ τὸ θανεῖν καταλῦσαι
τὸν βίον φασίν. ἔχει μέντοι τοῦτο καὶ ἑτέρας ἐννοίας ἐξ ὧν εἴληπται, οἷον τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνοδίου καταλύ-
662 ματος τοῦ ἐπ' ἀναπαύσει, καὶ τὴν ἀπὸ οἰκο*δομῆς. ὡς γὰρ οἰκία, οὕτω καὶ βίος καταλύεσθαι λέγεται.
(Vers. 14.) Ὅτι ἐν τῷ, βάλε δουρὶ Ἰφίνοον Δεξιάδην, ἢ Δεξίου τινὸς υἱὸν δηλοῖ πατρωνυμικῶς,
ἢ ἐπίῤῥημά ἐστι τὸ δεξιάδην ἀντὶ τοῦ κατὰ τὰ δεξιὰ ἢ δεξιῶς. (Vers. 17.) Ὅτι ἀλληγορικῶς καὶ
ἐνταῦθα Ἕλλησι μὲν συμμαχεῖ Ἀθηνᾶ, ἡ συνήθης ἀνδρικὴ φρόνησις, Ἀπόλλων δὲ Τρωσὶν, ἡ τῆς
μοίρας ἰσχύς. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. ἡ δὲ Ὁμηρικὴ δεινότης καὶ τοιόνδε τι βούλεται. ποιήσας γὰρ τὴν
τῆς πρώτης ἡμέρας μάχην ἀπὸ μονομαχίας ἀρξαμένην τῆς τῶν αἰτίων τοῦ πολέμου *βούλεται κατα- 529
παύσειν αὐτὴν καινότερον ὁμοίως ἤγουν εἰς τὴν τῶν ἀριστέων μονομαχίαν. οὐ τοίνυν ἱστορεῖ τοῦτο
ἄλλως γενέσθαι ἀλλ' ἢ θείᾳ τινὶ βουλῇ, Ἀθηνᾶς εἰς τοῦτο συμπνευσάντων καὶ Ἀπόλλωνος. διὸ συνά-
γει αὐτοὺς εἰς ἓν καὶ οὕτω κυροῦται αὐτοῖς τὸ βούλημα, καὶ ξυνίησιν αὐτοῦ ὁ προμνημονευθείς που
μάντις Ἕλενος, καὶ συμβουλεύει τῷ Ἕκτορι, καὶ οὕτω πιθανῶς ἡ μονομαχία κατά τι θεῖον συνίστα-
ται. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ μονωθῆναι, ὡς προδεδήλωται, τὴν μάχην τῶν Τρώων καὶ τῶν Ἀχαιῶν
μόνης ἦν τῆς ζ ῥα*ψῳδίας, ἔνθα ὕπτια τὰ τοῦ πολέμου, ὡς προτεθεώρηται, καὶ ἀνειμένα καὶ οὐδέν
τι γενναῖον ἔχοντα καὶ μᾶλλον μετὰ τὴν Ἕκτορος ἀνέλευσιν. ἐνταῦθα δὲ πάλιν ἐπεισοδιάζονται οἱ
ποιητικοὶ θεοὶ διὰ τὸ ἐν τοῖς ἔργοις μεγαλεῖον καὶ καινόν. (Vers. 22.) Ὅτι πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ ἄντω
ἄντομαι βαρυτόνου φησὶν ἐνταῦθα Ὅμηρος τὸ, ἀλλήλοισι συναντέσθην. ἦν δ' ἂν οὐκ ἔξω ἀναλογίας
οὐδὲ τὸ, ἀλλήλοισι συναντήσθην, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀντῶ ἀντήσω, οὗ καὶ αὐτοῦ χρήσεις παρὰ τῷ ποιητῇ.
(Vers. 24.) Ὅτι μεγαλοθύμῳ ἢ μεγαλοθίμῳ ἀνδρὶ ὑψηλῷ ἐπι*πρέπει παρῳδηθὲν τὸ, τίπτε σὺ δ'
αὖ μεμαυῖα ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο; μέγας δέ σε θυμὸς ἀνῆκεν, ὃ δὴ ὁ μυθικὸς Ἀπόλλων ἔφη πρὸς
Ἀθηνᾶν. Ὅτι τὸν μὲν πόλεμον ὁμοίιον πολλαχοῦ φησὶν ὁ ποιητὴς, οὐ μόνον διὰ τὸ χαλεπὸν, ὡς
προγέγραπται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ ἰσοπραξίαν τῶν ἔτι μαχομένων καὶ τὴν τοῦ τέλους
ἀδηλίαν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁμοῦ ἰέναι τοὺς πολεμοῦντας, ὡς καὶ ὁμοίιον κακὸν τὸ ὁμοῦ ἢ ὁμοίως πᾶσιν
ἰόν. (Vers. 26.) Τὴν δέ γε νίκην ἑτεραλκέα καλεῖ ὡς ἑτεροκλινῆ, καὶ τῷ ἑτέρῳ μέρει τὴν ἀλκὴν ἀεὶ
προσνέμουσαν. φησὶ γάρ· μάχης ἑτεραλκέα νίκην. καὶ οὐκ ἔστι γενέσθαι νίκην ἀντιπάλων, ὅ ἐστιν
ἰσοπαλῶν ὄντων τῶν μαχομένων, εἰ μὴ θάτερον μέρος ἀλκιμώτερον γένηται. διὸ καὶ ἡ νίκη παρὰ τὸ
ἐνὶ *εἴκειν γίνεται, ὃ δὴ ἑτεραλκείας ἐστίν. (Vers. 24.) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ σχῆμα ἐλλειπτικὸν ἐν
τῷ, τίπτε σὺ ἦλθες ἀπ' Οὐλύμποιο; ἢ ἵνα δὴ Δαναοῖσι μάχης ἑτεραλκέα νίκην δῷς; ἐπεὶ οὔτοι Τρῶας
ἀπολλυμένους ἐλεαίρεις. πρὸ γὰρ τοῦ ἐπεὶ συνδέσμου λείπει λόγος, οἷον τὸ, ναὶ πάντως, ἢ τοιοῦτόν τι,
ἵνα λέγῃ ὅτι τίποτε ἦλθες ἄνωθεν; ἢ ἵνα τοῖς Δαναοῖς νίκην δῷς; ναὶ τοῦτο πάντως. ἐπεὶ οὐκ ἐλεεῖς
αὐτούς. ἐν τούτοις δὲ τὸ, μάχης νίκην, πρὸς διαστολὴν ἑτέρων ἐκνικημάτων κεῖται. Ἰστέον δὲ ὅτι
ἐπεὶ πάνυ προσφυῶς τὸ ἑτεραλκὲς νίκης ἐστὶν ἐπίθετον διὰ τὸ μὴ ἄλλως εἶναι νικᾶν ἐν πολέμοις, εἰ μὴ
θάτερον μέρος ἀλκιμώτερον γένηται, οὐκ ἂν ἀφυῶς ἡ νίκη κληθείη ἂν τολμηρῶς καὶ ἑτεράλκεια ἢ ἑτε-
ραλκείη πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀναλκείη, ὡς τὸ, ἀναλκείῃσι δαμέντες. (Vers. 28.) Ὅτι ἐπὶ τῶν εἰρη-
νεῦσαι καλῶς ἐθελόντων πρὸς μικρὸν, εἰσαῦθις δὲ στασιασόντων, οἰκεῖον τὸ, ἀλλ' εἴ μοί τι πίθοιο,
τό κεν πολὺ κέρδιον εἴη· νῦν μὲν παύσωμεν πόλεμον σήμερον, ὕστερον δ' αὖ μαχήσονται, εἰσόκε
τέκμωρ εὕρωσι. καὶ ὁ συγκατατιθέμενος πρὸς τοῦτο ἐρεῖ ἂν τὸ, ὧδ' ἔστω, τὰ γὰρ φρονέω καὶ αὐτός.
προέκθεσις δὲ Ὁμηρικὴ ταῦτα τῶν ἑξῆς, οἷα τοῦ κατὰ μῦθον Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς κυρω-

σάν*των οὕτω γενέσθαι, μάλιστα δέ γε, ὡς ἐῤῥέθη, τῆς Ὁμηρικῆς δεινότητος οὕτω μεθοδευούσης
ὡς αὐτὴ ἄρτι ἀπέκρινεν. (Vers. 30.) Ὅρα δὲ ὡς εἰπὼν ὁ ποιητὴς τὸ νῦν ἐπάγει διασαφητικῶς τὸ
σήμερον, ἵνα μὴ λοξὸς εἴη ὁ λόγος τῷ Ἀπόλλωνι καὶ ἀσαφὴς ὡς ὁ τοῦ ὀνείρου ἐν τῷ, νῦν γάρ κεν
ἕλοις πόλιν Τρώων. Ὅτι καὶ ἐνταῦθα δι' ἐνδοξοτάτου προσώπου τοῦ Ἀπόλλωνος προαναφωνεῖ ὁ ποιη-
τὴς καὶ τὴν τῆς Τροίας ἅλωσιν, εἰπόντος ὅτι φίλον ἔπλετο θυμῷ ὑμῖν ἀθανάτῃσιν, ἤγουν τῇ Ἀθηνᾷ
καὶ τῇ Ἥρᾳ, διαπραθέειν τόδε ἄστυ. δηλοῦται γὰρ πολλαχοῦ ὅτι μὴ βουλόμενος ὁ ποιητὴς εἰς πλάτος
ἐνδιατρῖψαι τῇ ἁλώσει τῆς Ἰλίου· ἄλλως γοῦν ἐν στενῷ οὕτω παραμυθεῖται τὸν φιλέλληνα ἀκροατήν.
Ὅτι ὁ μὲν ἀκροατὴς δεινὰ τυχὸν καὶ νῦν ἐλπίζει ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς μάχην
530 καθόδῳ καὶ τῇ τοῦ Ἕκτορος καὶ Ἀλεξάνδρου κατελεύσει· Ὅμηρος δὲ παρὰ προσδοκίαν εἰωθὼς γράφειν
καὶ διασκευάζων ὡς οὐκ ἄν τις ἐλπίσοι τὰ πράγματα, οὐχ' οὕτω ποιεῖ, ἀλλα τὴν μὲν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν
Ἀπόλλωνα ὄρνισιν ἐοικότας αἰγυπιοῖς φηγῷ ἐφ' ὑψηλῇ τῇ τοῦ Διὸς καθίζει, καταπαύει δὲ τὴν μάχην
ὡς οὐκ ἂν ὁ ἀκροατὴς προσεδόκησε. τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ τοῦ πρώτου πολέμου εἰσβολῇ *κατὰ τὴν
γ' ῥαψῳδίαν ἐποίησε. καὶ ἐκεῖ γὰρ ὁ μὲν Ὁμηρίδης ὁμιλαδὸν ἀλλήλοις ἤλπισε συῤῥῆξαι τοὺς πολε-
μίους, Ὅμηρος δὲ πάντας καθίσας μονομαχίαν ὡς ἐῤῥέθη ποιεῖ· καὶ ὅλως ἡ τῆς πρώτης ἡμέρας
μάχη, ὡς δεδήλωται, ὁμοίοις παρασπίζεται πέρασιν ἐκ μονομαχίας ἀρξαμένη καὶ εἰς μονομαχίαν κατα-
λήξασα, ὡς εἶναι τοῦ σήμερον πολέμου ὀξέα μὲν τὰ μέσα, τὰ δὲ ἄκρα ἀμβλύτερα. (Vers. 36.) Ἰστέον
δὲ ὅτι ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς ὑποσχόμενος παύσεσθαι τὸν πόλεμον, εἶτα ὡς ἐν ἑτέρᾳ προεκθέσει ἢ καὶ
ὡς ἐν προθεωρίας τύπῳ πλάττει τὴν Ἀθηνᾶν ἐρωτῶσαν τὸν Ἀπόλλωνα *τὸ, ἀλλ' ἄγε πῶς μέμονας 663
καταπαῦσαι τὸν ἄρτι πόλεμον. ὁ δὲ συμβουλεύει διὰ μονομαχίας αὐτὸν καταλῦσαι, εἰπών· Ἕκτορος
ὄρσωμεν κρατερὸν μένος, ἤν τινά που Δαναῶν προκαλέσσεται οἰόθεν οἶος ἀντίβιον μαχέσασθαι· οἱ δέ
κ' ἀγασσάμενοι χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοὶ οἶον ἐπόρσειαν πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ, ὃν καὶ ἱππόδαμον ἀνω-
τέρω ἔφη. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ μυθικόν. τῇ δὲ ἀληθείᾳ ὁ ποιητὴς ἑαυτὸν ἐρεθίζει πρὸς ζήτησιν τοῦ,
πῶς ἂν παύσῃ τὴν μάχην τῆς πρώτης ἡμέρας, καὶ νοεῖ καλὸν εἶναι τὸ διὰ μονομαχίας αὐτὴν λῦσαι.
διὸ εἴη ἂν Ἀθηνᾶ μὲν ἡ παρ' αὐτῷ δεινότης ἤτοι φρόνησις, Ἀπόλλων δὲ ἡ ἐν αὐτῷ ἐμμελὴς τέχνη καὶ
ὡς εἰπεῖν μουσικὴ καὶ ἀπῳδὸν μηδὲν ἔχουσα. σύνηθες δὲ τῷ ποιητῇ ὄρνισιν ἐξομοιοῦν τοὺς παρ' αὐτῷ
θεοὺς, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν οἰωνοῖς, οἷς ὁμώνυμοι καὶ οἱ θείως ἐμφανιζόμενοι ὄρνιθές τε καὶ οἰωνοὶ, τὰ
τῶν μελλόντων δηλαδὴ σημαντικὰ σύμβολα. καὶ ἔστι τοῦτο σεμνότερον τοῦ περιπεζίοις αὐτοὺς εἰκάζε-
σθαι ζῴοις. οἰκεῖα γὰρ τοῖς οὐρανίοις τὰ ὑψιπετῆ, καὶ μάλιστα τὰ ἀετώδη, ὁποῖόν τι καὶ ὁ αἰγυπιός.
εἶδος γὰρ ἀετοῦ καὶ *αὐτὸς, μέγιστος ὢν, φυλάσσων καὶ παρὰ τοῖς νῦν τὸ ὄνομα. (Vers. 39.) Ὅρα
δὲ τὸ, ἤν τινά που προκαλέσσεται, ἀντὶ τοῦ εἴ πως, τουτέστιν ὅπως, περὶ οὗ προδεδήλωται· καὶ τὸ,
οἰόθεν οἶος μαχέσασθαι, ἤγουν μονομαχῆσαι, καὶ οἶον πολεμίζειν, ἤγουν μόνον· οὔπω γὰρ τότε τὸ
μονομαχεῖν ῥῆμα συνέκειτο, οὐδὲ ὁ πρόμαχος, ἀλλ' αὐτὸς πρόμος ἐλέγετο ἢ κατὰ συγκοπὴν, ἢ ἐκ τῆς
πρὸ προθέσεως καὶ τοῦ μῶ τὸ προθυμοῦμαι, ἵνα ᾖ πρόμος ὁ πρὸ τῶν ἄλλων προθυμούμενος. διὸ
προϊὼν ἐρεῖ· ἴτω ἐκ πάντων πρόμος εἶναι Ἕκτορι δίῳ. ἔστι δὲ τὸ, οἰόθεν οἶος, ταὐτὸν τῷ μόνος ἐκ
μόνου, τουτέστιν εἷς ἐκ τοῦ ἑνὸς μέρους. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὸ μὲν μονομαχεῖν καὶ ἡ μονομαχία ἐλλιπῶς
διὰ συντομίαν ἔχει. σύγκειται μὲν γὰρ ἐκ δύο λέξεων, δηλοῖ δὲ πλείονας. οὐ γὰρ μονομάχος ὁ μόνος
ὡς ἐν σκιαμαχίᾳ μαχόμενος καὶ ὅ φασιν ἀέρα δαίρων, ἀλλ' ὁ μόνος πρὸς μόνον ἤγουν εἷς πρὸς ἕνα
μαχόμενος ἐχθρόν. Ὅμηρος μέντοι τὴν τοῦ μονομαχεῖν λέξιν, ὡς εἴρηται, μὴ ἔχων ἐν παλαιᾷ χρήσει,
διαλελυμένως εἰπὼν καὶ ἐν παραφράσει, ἀκριβέστατα ἔφρασεν. ἐπεὶ γὰρ ἐν μονομαχίᾳ ὁ μέν τις προ-
καλεῖται, ὁ δέ τις δεύτερος ἥκει, τὸ μὲν προκατάρξαι οὕτω φράζει· ἤν τινά που Δαναῶν ὁ Ἕκτωρ προ-
κα*λέσσεται οἰόθεν οἶος ἀντίβιον μαχέσασθαι. τὸ δὲ ἀντιστῆναι τινὰ τῷ τοιούτῳ οἶον πολεμίζειν
Ἕκτορι λέγει. καὶ ἰδοὺ τὸ τὸν μὲν Ἕκτορα προκαλέσασθαί τινα ὥστε οἰόθεν οἶον μαχέσασθαι, αὖθις
δὲ ἐκεῖνον τῷ Ἕκτορι μόνον πολεμίσαι, ἄμφω ταῦτα μονομαχία ἐστί. καὶ οὕτω τῆς ἐν μιᾷ λέξει προ-
φερομένης μονομαχίας γλαφυρωτέρα καὶ σαφεστέρα δείκνυται ἡ Ὁμηρικὴ λεκτική. οἶος δὲ ὁ μόνος,
ἤγουν ὁ εἷς, ἀπὸ τοῦ ἴος ἀῤῥήτου γίνεται κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ō, ὡς ἰέτεας οἰέτεας, ὃ δηλοῖ τοὺς
ὁμοχρόνους, ὡς ἐν τῇ Βοιωτείᾳ εἴρηται. ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολὴν τοῦ Ἴος, ὃ δηλοῖ τὴν νῆσον,

ὁ ῥηθεὶς πλεονασμὸς τοῦ ο̄ γέγονεν. ἦν δὲ τότε περίπυστον καὶ ὡς ἀπὸ χρησμοῦ μάλιστα τοῖς Ἴωσι τὸ
τῆς ἴου ὄνομα, ἣν καὶ Ὁμήρου μητρίδα ὁ χρήσας ὠνόμασεν. ἀπὸ δὲ τοῦ σεσιγημένου ἴος, ὅ ἐστιν εἷς,
καὶ ἴα ἡ μία λέγεται καὶ ἴον τὸ ἕν, ἐξ οὗ τὸ, ἰῷ ἤματι, ἤγουν μιᾷ ἡμέρᾳ, ὡς ἐν τῇ προ ταύτης ῥαψῳ-
δίᾳ γέγραπται. (Vers. 41.) Τὸ δὲ ἀγασσάμενοι οὐχ᾽ οὕτω δηλοῖ τὸ ἐκπλαγέντες, ὅσον τὸ τεθαυμα-
κότες· ἀγῶ γὰρ καὶ τὸ θαυμάζω, ὅθεν καὶ εἶδος ἀγητοὶ οἱ ἀξιοθέατοι καὶ ἀγήνωρ ὁ ἀγαστὸς τὴν
ἠνορέην. τοῖς δὲ τοιούτοις καὶ τὸ ἐκπλήττειν παρακολουθεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὡς τοὺς ἀλλαχοῦ εὐκνήμιδας
ἐνταῦ*θα χαλκοκνήμιδας λέγει, ἐκεῖνο μὲν κατὰ ποιότητα, τοῦτο δὲ καθ᾽ ὕλην φράσας. ἐν δὲ τῷ, οἷον
ἐπόρσειαν, λείπει τὸ τινὰ, ἵνα ᾖ, μόνον τινὰ τῶν Ἑλλήνων δηλαδὴ ἐπόρσειαν, ὃ ἀνωτέρω ἐντελῶς
εἶχεν ἐν τῷ, ἤν τινά που Δαναῶν. (Vers. 44.) Ὅτι καθὰ πρὸ ὀλίγων, οὕτω κἀνταῦθα μαντικὸς
ὁ Ἕλενος, ὅς γε Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος ἄρτι βουλευομένων περὶ μονομαχίας σύνθετο, τουτέστιν ἔγνω
διὰ τέχνης μαντικῆς, θυμῷ οἷά τις θυμόσοφος βουλὴν, ἣ θεοῖς ἤρεσκε, τῇ Ἀθηνᾷ δηλαδὴ καὶ τῷ
Ἀπόλλωνι. καὶ σημείωσαι ὅτι συνθέσθαι οὐ μόνον τὸ συμφωνῆσαι, ὡς ἐν τῇ ᾱ ῥαψῳδίᾳ ἔγνωσται, 531
ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ τὸ *νοῆσαι. Ὅτι δὲ Ἕλενος καὶ Κασάνδρα βρεφῶν ἄγοντες ἡλικίαν καὶ τεθέντες που ἐν
ἄλσει Ἀπόλλωνος γλώσσαις ὄφεων τοὺς τῆς ἀκοῆς ἐκαθάρθησαν πόρους, κἀντεῦθεν τὴν μαντικὴν
ἄκρως ἐτελέσθησαν ὡς καὶ φωνῶν θείων ἐπαΐειν, θρυλλοῦσι πλατύτερον οἱ παλαιοί. φαίνεται δὲ ἐξ
οἰωνοσκοπίας γνῶναι τὸ μέλλον ὁ Ἕλενος, ὡς ἐμφαντικῶς παραδηλοῖ τὸ, τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλ-
λωνα, ὧν ἡ βουλὴ ἡ τῷ Ἑλένῳ ἀκουσθεῖσα ἐοικέναι ὄρνισιν αἰγυπιοῖς. Ὅτι δὲ Σκαμάνδριος ὁ Ἕλενος
ἐκαλεῖτο ποτὲ, προείρηται. ἴσως δὲ καὶ πυθωνικοί τινες ὄντες ὁ Ἕλενος καὶ ἡ Κασάνδρα δίχα σκέψεως
καὶ μεθόδων ἀπεφοίβαζον ὡς οἷον ἐμπνεόμενοι καὶ κάτοχοι δαιμονίοις καὶ ὑποφητεύοντες αὐτοῖς. διὸ
καὶ τὰς ἀκοὰς ὡς ἐῤῥέθη κεκαθάρθαι μυθεύονται. (Vers. 46.) Ὅτι ἐν τῷ, στῆ δὲ παρ᾽ Ἕκτορ᾽ ἰών,
ἄδηλον εἴτε *λέγει ὅτι παρέστη τῷ Ἕκτορι, εἴτε ἔστη παρὰ τὸν Ἕκτορα. (Vers. 48.) Ὅτι πιθανῶς
καὶ νῦν ὁ ποιητὴς πλάττει τὸν Ἕλενον παραινοῦντα τὴν μονομαχίαν τῷ Ἕκτορι ὡς καὶ μάντιν ἄριστον
καὶ ὡς ἀδελφὸν, ὃ καὶ αὐτὸς ἐπισημαίνεται εἰπών· κασίγνητος δέ τοι εἰμί. ὡς μὲν οὖν μάντις, οἶδε τὸ
μέλλον, ὡς δὲ ἀδελφὸς, εὐνοεῖ· οὔτε οὖν ψεύσεται, οὔτε ἀκλεές τι τῷ εὐνοουμένῳ ἐρεῖ. Ὅτι δὲ πιστὰ
τὰ ἐξ ἀδελφοῦ ἀγαθοῦ λεγόμενα, δηλοῖ μετ᾽ ὀλίγα καὶ ὁ βασιλεὺς, ἐν οἷς ἀκολακεύτως τῷ Μενελάῳ
προσφερόμενος ἀφραίνειν ἐκεῖνον φησὶ θέλοντα μονομαχῆσαι τῷ κρείττονι Ἕκτορι καὶ κωλύει, ὁ δὲ
πείθεται. καὶ ὅρα περιπέτειαν ταύτην. Ἕλενος μὲν γὰρ τὸν ἀδελφὸν ὀτρύνει μονομαχεῖν φιλῶν αὐτὸν,
τὸν δὲ Μενέλαον ὁ ἀδελφὸς φιλῶν καὶ αὐτὸς ἐπέχει τῆς μονομαχίας. (Vers. 53.) Σημείωσαι δὲ καὶ
ὅτι ὁ Ἕλενος κασίγνητος μὲν εἶναι φησὶ, τοῦτο δὴ τὸ φυσικὸν καὶ ἄτυφον. μάντις δὲ ἄριστος εἶναι
οὐ λέγει, ὡς μὴ δόξῃ περιαυτολογεῖν. ἄλλως μέντοι ἐμφαίνει αὐτὸ ἐν τῷ, ὡς γὰρ ἐγὼν ὄπ᾽ ἄκουσα
θεῶν, ὡς δῆθεν καλούντων σωματικῶς, ἢ καὶ διότι ἀνωτέρω εἶπεν ὅτι θεῶν σύνθετο βουλὴν ἤγουν
ἐνόησε· νοῦς γὰρ ὥς περ ὁρᾷ, οὕτω καὶ ἀκούει. (Vers. 44.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι σμικρύνεταί πως
ἐνταῦθα τὸ *θάρσος καὶ ἡ ἀνδρία τοῦ Ἕκτορος, οὐ γὰρ ἁπλῶς εἰς μονομαχίαν ὁρμᾷ, ἀλλὰ πρότερον
μαθὼν ὅτι οὔπω σοι μοῖρα θανεῖν καὶ πότμον ἐπισπεῖν, ἅ περ ἐκ παραλλήλου ταὐτὸ δηλοῦσι, καὶ οὐ
προβεβλημένος ἐλπίδα δεινοῦ τινός. ὁ μέντοι Αἴας οὐδέν τι τοιοῦτον εἰδὼς θαῤῥεῖ τὴν μονομαχίαν.
(Vers. 54.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ ἐν τῇ τοῦ Πάριδος μονομαχίᾳ ἐχάρη ὁ Ἕκτωρ, οὕτω καὶ νῦν
ἐχάρη μέγα μῦθον ἀκούσας, ἐκεῖ μὲν ὡς μισῶν τὸν ἀδελφὸν καὶ ὡς λύσιν τοῦ πολέμου καραδοκῶν,
ἐνταῦθα δὲ διὰ μόνην φιλοτιμίαν, ἐλπίζει γὰρ εὔκλειαν. (Vers. 53.) Τὸ δὲ, ὄπ᾽ ἄκουσα θεῶν, ὀαρι-
664 στὰς, ὅ ἐστιν ὁμιλητὰς *δαιμόνων εἶναι τινὰς ὑπεμφαίνει, ὁποῖος καὶ ὁ παλαιὸς Σωκράτης, ὃς ὁμιλεῖν
αὐτῷ καὶ ἔλεγε καὶ ἐπιστεύετο τὸ δαιμόνιον. τοιοῦτοι δὲ ἦσαν καὶ ἕτεροι πολλοί. καὶ ἄλλως δὲ παραλα-
λεῖ ὁ ῥηθεὶς τοῦ Ἑλένου λόγος, ὡς οἱ τοῦ μέλλοντος θεωρητικοὶ ἐκ θεῶν οἴδασιν αὐτὸ ἢ πρὸς διδασκα-
λίαν φθεγγομένων ἢ ὁμιλούντων ἀλλήλοις. ἐν τούτοις δὲ ὁ Ἕλενος προσφωνήσας τὸν ἀδελφὸν, Ἕκτορ
υἱὲ Πριάμοιο, Διὶ μῆτιν ἀτάλαντε, ὡς εἴ περ ξένον τινὰ προσεφώνει, ἐπάγει ὡς δέον τὸ, κασίγνητος
δέ τοι εἰμί. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ τοῦ κατὰ μῦθον Ἀπόλλωνος εἰπόντος ἀορίστως, ἥν τινά που Δαναῶν προ-
καλέσσεται ὁ Ἕκτωρ μαχέσασθαι, μεῖζόν τι διηρθρωμένως λαλεῖ οἷα ἐπιστήμων πρὸς τὸν ἀδελφὸν,
εἰπών· ἄλλους μὲν κάθισον Τρῶας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς, αὐτὸς δὲ προκάλεσσαι οὐ τυχόντα τινὰ, ἀλλ᾽

Ἀχαιῶν ὅς τις ἄριστος. ἔνθα καὶ δισσεύεται στίχος ὁ καὶ ἀνωτέρω ῥηθεὶς, τὸ ἀντίβιον μαχέσασθαι ἐν αἰνῇ δηιοτῆτι. *(Vers. 55. sqq.) *Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν τῇ γ΄ ῥαψῳδίᾳ ἐς μέσον ἰὼν ὁ Ἕκτωρ Τρώων ἀνέεργε φάλαγγας μέσσου δουρὸς ἑλὼν ἤτοι ἁψάμενος. ἐποίουν δὲ τοῦτο ἐν τούτοις καιροῖς οἱ παλαιοὶ, ὡς μὴ ἔχοντες βοὰν ἐξάκουστον διὰ τὸ ἀκμάζειν ἔτι τὸν πόλεμον, καὶ ἐδείκνυον τῇ μεσολαβήσει τοῦ δόρατος πολέμου σχολὴν, οἷα μὴ πρὸς σχῆμα μάχιμον αὐτὸ χειριζόμενοι. λέγει δὲ ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι ἱδρύνθησαν καὶ νῦν οἱ Τρῶες εὐπειθέστατα, οὕτω δὲ καὶ οἱ Ἕλληνες, οὗτοι μὲν Ἀγαμέμνονος*
532 *κελεύσαντος, ἐκεῖνοι δὲ Ἕκτορος. οὐκ ἐκδύεσθαι δὲ ὡς καὶ *ἐκεῖ, τὰ ὅπλα δοκοῦσιν. ὡς μέντοι ἄλλοι φασὶ κατὰ σιωπώμενον σχῆμα ποιῆσαι καὶ τοῦτο νοοῦνται, ὡς μετ᾽ ὀλίγα φαίνεται, ὅπου ὁ Μενέλαος ἀγασάμενος καὶ φιλονεικήσας, εἰ μηδεὶς ἀνίσταται μονομαχήσων Ἕκτορι, αὐτὸς τεύχεα κατεδύσατο. δῆλον γὰρ ὅτι φθάσας καὶ αὐτὸς ἀπεκδύσασθαι αὐτὰ, εἶτα ἐνεδύσατο. γίνονται δὲ καὶ συνθῆκαι ἄρτι, πλὴν οὔτε ἔνορκοι ὡς ἐν τῇ πρῴην μονομαχίᾳ, οὔτε ἐπὶ μεγάλῳ τῷ τέλει, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς ὅπλοις μόνοις τοῦ πεσουμένου καὶ ἐπὶ τῷ ἐκείνου νεκρῷ. εὔχονται δὲ καὶ νῦν οἱ Ἕλληνες καὶ τελειοῦται τὰ τῶν εὐχῶν. οὐ γὰρ οὕτω φλήναφος ὁ ποιητὴς κατὰ τοὺς μετ᾽ αὐτὸν σοφοὺς, ὡς ἀτελεῖς δοξάζειν τὰς εὐλόγους εὐχάς.* (Vers. 57. sq.) *Ἔτι κάλλος ποιήσει πρέπον ἔχουσιν ἐνταῦθα δύο στίχοι, *ὧν ἐν ἀρχαῖς τὸ, κὰδ δ᾽ Ἀγαμέμνων, κὰδ δ᾽ ἄρ᾽ Ἀθηναίη.* (Vers. 60.) *Ὅτι ἔοικέ τι μεγαλεῖον ἔχειν ἡ πολλαχοῦ ῥηθεῖσα τοῦ Διὸς ἐν Τροίᾳ φηγὸς, ὅ ἐστι δρῦς, ἣν καὶ ὑψηλὴν λέγει. διὸ καὶ οἷα ἐπίσημον περιεῖπον ὡς εἰκὸς αὐτὴν οἱ Τρῶες, ὥς που καὶ Ξέρξης τὴν ἐρωμένην πλάτανον, ἀλλ᾽ ἐκεῖνος μὲν ἄλλως, οἱ δὲ Τρῶες ὡς τοῦ Διὸς ἱερὰν καὶ ὡς τά τε ἄλλα τίμιον φυτὸν καὶ ὡς ἰσχυρὸν καὶ πολυχρόνιον καί πως κατὰ τὸ ὕψος συγγενὲς τῇ ὑψηλῇ Τροίᾳ. ἦν δὲ καὶ ἄλλως αἰδέσιμος ἁπλῶς ἡ δρῦς διὰ τὸ ἀρχέγονον τῆς τροφῆς, ἣν ἐπόριζεν ὅτε οἱ παλαιοὶ βαλανηφαγεῖν εἶχον ἀνάγκην, ὁποῖοι καὶ οἱ Ἀρκάδες, οὓς ὁ χρησμὸς κατ᾽ ἐξαίρετόν τι βαλανηφάγους ἐκάλεσεν. εἰ δὲ ζωογόνος ὁ ἀὴρ Ζεὺς, εἴη ἂν αὐτοῦ καὶ ἡ ζωογονοῦσα δρῦς διὰ τὸ τρέφειν τοὺς προσιεμένους. Ὅτι δὲ ὥς περ τοῖς ζῴοις τροφῆς, οὕτω καὶ τοῖς δένδροις κλήσεως ἡ δρῦς μετέδωκε, δηλοῖ ὡς ἐν ὀλιγίστῳ φάναι ὁ δρυμὼν, ὃς καὶ δρυμὸς λέγεται, καὶ οὐδέτερον τὸ δρυμὸν, καὶ ὁ δρυκολάπτης καὶ τὰ δρύκαρπα καὶ τὰ δρύφακτα καὶ αἱ δρυπέτεις ἐλαῖαι, ὧν δὴ δύο λέξεων αἱ μὲν δρυπέτεις ἢ κατά τινας περισπωμένως δρυπετεῖς οὕτω λέγεται παρὰ τὸ ἐν δρυῒ πεπανθῆναι, ἤγουν ἐν φυτῷ ἐλαΐνῳ, αἵ τινες ἐλαῖαι καὶ γεργέρι*μοι κατά τινας ἐλέγοντο, τὰ δὲ δρύφακτα παρὰ τὸ δρυσὶν, ὅ πέρ ἐστι ξύλοις φράσσεσθαι οἷον κιγκλίσιν ἢ τοιοῖσδε τισὶν, ἀπελθόντος τοῦ δευτέρου ῥ πρὸς ἔκκλισιν τραχυφωνίας, ἣν πέφευγε καὶ ὁ τὴν τετράπεζαν καλλιφωνήσας εἰς τράπεζαν καὶ τὸ τετράδραχμον εἰς τέτραχμον, ἤδη δὲ καὶ τὸν ἐν τοῖς φρουρίοις συριγγοέμβολον συρέμβολον, ὃν, ὡς καὶ ἀλλαχοῖ δηλοῦται, ἡ παράκοπος ὁμιλία τζιρέμβολον παραλαλεῖ, δι᾽ οὗ ὡς ἐπὶ πολὺ ὕδωρ πορίζονται οἱ πολιορκούμενοι, συγκειμένου ἀπὸ λέξεων ἰσοδυνάμων ῥητορικῶν τῆς τε σύριγγος καὶ τοῦ ἐμβόλου. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. οἱ δὲ βαλανηφάγοι λαλοῦσιν οἷον, ὅτι τοὔνομα κεῖται τῷ φυτῷ ἐξ αὐτῶν, ἀπὸ τοῦ φαγεῖν γὰρ ἡ φηγός. ὡς δὲ καὶ φήγιον ὄρος ἡ φηγὸς παράγει, ὃ πολλὰς δρῦς εἶχεν, οἶδεν ἡ ἱστορία. ὑπονοεῖται δὲ κατ᾽ ἀλληγορίαν καὶ ὁ Φηγαλεὺς Διόνυσος τῇ φηγῷ παρωνυμεῖσθαι διὰ τὰς ἀναδενδράδας ἀμπέλους. ὁ δὲ Ὁμηρικὸς ἐνταῦθα μῦθος τὴν τοιαύτην φηγὸν σεμνύνει, καθίσας ἐπ᾽ αὐτῇ τὴν Ἀθηνᾶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα αἰγυπιοῖς ὡς ἐῤῥέθη ἐοικότας, οἳ καὶ ἕζοντο εἰς αὐτὴν ἀνδράσι, φησὶ, τερπόμενοι, τούτοις δηλαδὴ τοῖς μαχηταῖς.* (Vers. 61.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τούτου δὴ τοῦ, ἑζέσθην οἱ ῥηθέντες θεοὶ, ἀνδράσι τερπόμε*νοι, ἔοικεν ἀρχὴν λαβεῖν ὁ τὸν ἄνθρωπον ὁρισάμενος παίγνιον θεοῦ, παραξέσας ἐκεῖνος τὴν τερπωλὴν εἰς παίγνιον καὶ τὸ σπουδαῖον νόημα εἰς γελοῖον μεταγαγών. εἰ δὲ καὶ θεοὶ ἀνδράσι μαχομένοις τέρπονται, οὐκέτι οὐδὲ τῷ Ἀχιλλεῖ πρὸς μῶμον κατὰ τὸ βασιλικὸν ὄνειδος, εἴ περ αὐτῷ φίλος ὁ πόλεμος.* (Vers. 63.) *Ὅτι φρίκα Ζεφύρου καλεῖ τὴν πρώτην ἠρεμαίαν αὐτοῦ κατὰ θαλάσσης ἐπίπνοιαν, ὑφ᾽ ἧς ὁ πόντος γαληνότερον σαλευόμενος μελαίνεται, ᾗ καὶ ἀπεικάζει τὰς τάξεις ὅτε μονομαχούντων Ἕκτορός τε καὶ Αἴαντος ἐκάθηντο ἔνοπλοι, ὡς δοκεῖν τὰς περικεφαλαίας διὰ τὸ συνεχὲς μελαινομένας καὶ ἐπανεστηκυίας φρίκα κύματος εἶναι, οὐκ αἰρομένου καὶ ἀφρίζοντος, ἀλλ᾽ ἠρέμα μελαινομένου καὶ ὑποφρίσσοντος. φησὶ γάρ· τῶν δὲ στίχες εἵατο πυκναὶ ἀσπίσι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσι πεφρικυῖαι. οἵη δὲ Ζεφύροιο ἐχεύατο πόντον ἔπι φρὶξ, ὀρνυ-*

*μένοιο νέον, μελάνει δέ τε πόντος ὑπ᾽ αὐτῆς, τοῖαι ἄρα στίχες εἵατ᾽ Ἀχαιῶν τε Τρώων τε ἐν πεδίῳ. καὶ οὕτω μὲν ἐπὶ τῶν καθημένων ἔφη. ἀλλαχοῦ δὲ νέφει παρείκασε πυκνῷ καὶ μελαντάτῳ τοιαύτην μελανίαν καὶ πύκνωσιν ἱσταμένων στρατιωτῶν, τοῖς μὲν προσγειοτέροις προσαρμόσας ταπεινοτέραν παραβολὴν, τοῖς δὲ ὀρθοῖς *τὴν ἐκ μετεώρων. (Vers. 62.) Σημείωσαι δὲ ὅτι, ὥς περ τὸ λήιον φρίσσει ἀσταχύεσσι, καὶ ἄλλα ἄλλως ὡς ἐν ἑτέροις εἴρηται, οὕτω καὶ νῦν αἱ στίχες φρίσσουσιν ἄσπισι καὶ κορύθεσσι καὶ ἔγχεσιν. ἔνθα καὶ ὅρα τὰ συνεχῆ πάρισα, τὸ ἀσπίσι, κορύθεσσι, καὶ ἔγχεσι, δι᾽ ὧν φαιδρύνεται τὸ δεινὸν τῆς παραβολῆς. δηλοῖ δὲ καθόλου τὸ φρίσσειν πύκνωσίν τινα ὀρθωτικὴν κατὰ ἡσύχιον κίνησιν. οὕτω γὰρ τρίχες φρίσσουσιν, οὕτω λήια, καὶ τὰ λοιπά. δῆλον δὲ ὡς, εἰ καὶ τὰ ἄλλα ὅπλα νῦν οἱ καθήμενοι ἐξεδύσαντο, αἱ γοῦν κόρυθες ἐφοροῦντο. (Vers. 63.) Τὸ δὲ ἐχεύατο ἤρεμον*
665 *ὑποκίνησιν δηλοῖ τῆς κατὰ θάλασ*σαν ἐπιφανείας ὅτε γίνεται μέλαινα φρίξ. Ἐν δὲ τῷ ἐπιφρὶξ πλεονάζει ἡ πρόθεσις· φρὶξ γὰρ τὸ κοινόν. εἰ μὴ ἄρα κατ᾽ ἀναστροφὴν ἀναγνῷ τις, χεύατο πόντον ἔπι φρίξ. (Vers. 64.) Τὸ δὲ, νέον ὀρνυμένου, πρὸς διαστολὴν εἴρηται τοῦ ὕστερον ἐπιτεινομένου Ζεφύρου καὶ οὐκέτι χεύοντος φρίκα, κορθύοντος δὲ καὶ μέγα κῦμα, ὅ περ οὔτε μελαίνεται ἀλλ᾽ ἤδη ἀφριᾷ, καὶ οὐδὲ ἐπιφρὶξ λέγεται, ἀλλὰ κῦμα φαληριῶν. ἡ γὰρ φρὶξ ἢ ἐπιφρὶξ προοίμιόν ἐστι κύματος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τρόπον τινὰ ἐνταῦθα τὴν φρίκα οὕτως ὁρίζεται· φρίξ ἐστι μελανία πόντου ὅτε ἄνεμος χεύεται νέον ὀρνύμενος· καὶ ὅτι ὥς περ ἀπὸ αἰτιατικῆς τοῦ πατέρα μητέρα γαστέρα γίνονται εὐθεῖαι πάτρα μήτρα γάστρα, οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ φρὶξ φρικὸς φρίκα παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ φρίκα· καὶ* 533
*ὥς περ γάστρα γάστρη, ὡς τὸ, γάστρην μὲν τρίποδος πῦρ ἄμφεπεν, οὕτω καὶ φρίκα φρίκη Ἰωνικῶς· καὶ ὅτι προειπὼν, ὡς στίχες ἐκάθηντο πεφρικυῖαι ὅπλοις, εἶτα εὐθὺς ἐπήγαγε τὴν τῆς φρικὸς παραβολὴν, ὡς ἂν δείξῃ δι᾽ αὐτῆς ὅτι τὸ φρίσσειν οἰκείως ἐνταῦθα προσήρμοσται, ὅ περ καὶ ἐν ἄλλοις ποιεῖ, θεραπεύων *τὴν τῶν λέξεων τολμηρίαν διὰ παραβολῶν. ἡ δὲ τοιαύτη μέθοδος, ἵνα τι καὶ ἐκ τῆς πλατείας ἥδυσμα τοῖς Ὁμηρικοῖς δαιτυμόσι πορισώμεθα, καὶ χυδαΐζουσάν τινα παραβολικὴν ἔφηνεν ἔννοιαν. ἡ γὰρ χυδαία γλῶσσα ἐκ τοῦ, ἄνεμος ποιμένων ἅλα, καὶ ἐκ τοῦ, θρασκίας κύων, ἃ δὴ ποιητικῶς ἐῤῥέθησαν, ὡρμημένη ἐτόλμησεν αὐτὴ ἀσφαλῶς δῆθεν εἰπεῖν πρόβατα τὰ ἐν θαλάσσῃ λευκὰ τοῖς ἀφροῖς κύματα, ὡς εἶναι παραβολὴν πλακῆναι τοιάνδε τινά· ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ὄϊς λευκαὶ ποιοῖεν τάδε τινὰ περὶ χέρσον, οὕτω κύματα περὶ θάλασσαν ἀφρῷ μορμύροντα. (Vers. 65.) Ἔτι σημείωσαι καὶ ὅτι, ὥς περ οὐλαμὸς ποτὲ μὲν ἁπλῶς ἡ τυχοῦσα τάξις καὶ συστροφὴ τῶν στρατιωτῶν, ποτὲ δὲ ὡρισμένως ἡ ἐξ ἀνδρῶν τεσσαράκοντα, καὶ λόχος ὁμοίως ἐστὶ μὲν ὅτε στρατιωτική τις ἁπλῶς σύνταξις, ποτὲ δὲ ἀνδρῶν σύνταγμα πεντήκοντα, ὡς ἐν οἷς εἶπεν ἐν τῇ γ̄ περὶ Τυδέως ἐμφαίνεται, οὕτω καὶ στίχες ὧδε μὲν αἱ τῶν Ἀχαιῶν ἁπλῶς καὶ τῶν Τρώων τάξεις, ἐν δὲ τοῖς περὶ Μυρμιδόνων λόγοις πεντακοσίων ἀνδρῶν ἄθροισμα εἶναι ἡ στὶξ φανήσεται. Τὸ δὲ μελάνει παθητικὴν ἑρμηνείαν ἔχει, δηλοῖ γὰρ τὸ μελαίνεται. πέπονθε δὲ ἀπέλευσιν τοῦ ῑ, ὡς καὶ τὸ οἰδάνει ἀντὶ τοῦ οἰδαίνει. *(Vers. 67.) Ὅτι ὁ λέγων ἅ περ ἐθέλει πρὸς τοὺς μὴ πάνυ αὐτὰ βουλομένους ἐρεῖ ἂν τὸ, κέκλυτέ μευ, ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσι κελεύει. (Vers. 69.) Ὅτι Ζεὺς καὶ ἐνταῦθα ὑψίζυγος ὁ ἀφ᾽ ὕψους τὰ κάτω κυβερνῶν ὡς ἀπὸ ζυγῶν κυβερνητικῶν, ἢ ὁ ἄνωθεν ταλαντεύων οἷον τὰ κατ᾽ ἀνθρώπους. διὸ ἐρεῖ κατωτέρω, ὅτι ὕπερθεν, ἤγουν ἐκ θεοῦ, νίκης πέρατα ἔχονται. καὶ γίνεται τοῦτο ἀφορμὴ τοῦ ἐν τοῖς ἑξῆς γραφῆναι τὸν Δία μεταχειριζόμενον τάλαντα, ὡς ἐν ζυγοστατήματι. τοῦτο *δὲ νοεῖν οὐ πάνυ φιλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ζυγὸν εἰδότες ἅρματος καὶ ἁμάξης, ὅθεν καὶ ζυγόδεσμον Ὅμηρός φησιν ἱμάντα τὸν ζυγόν, φασι, τῶν ζῴων ζευγνύντα, εἰδότες δὲ καὶ ζυγὰ, καθέδρας ἐρεσσόντων, ὅθεν φασὶν ὑψίζυγος, ὁ ὕψι καθέδραν ἔχων. καὶ ὅμως οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον οἴδασι ζυγὸν καὶ ἐπὶ σταθμοῦ, καὶ αὐτὸν παρὰ τὸ δύο ἄγειν ἐτυμολογικῶς, τὰς ἑκατέρωθεν δηλαδὴ πλάστιγγας, ἀφ᾽ οὗ καὶ παροιμία τὸ, ζυγοῦ πρὸς δίκην εὐθέστερος. (Vers. 70.) Ὅτι περί τινος παρὰ τὸ ἠλπισμένον βλάπτοντος τὰ μέρη ἐρεῖ τις τὸ, οὐκ ἐτέ*λεσσεν, ἀλλὰ κακὰ φρονέων τεκμαίρεται ἀμφοτέροισιν. Ἕκτωρ δὲ τοῦτο φησὶν ἐν οἷς τῶν ἐπὶ Μενελάῳ καὶ Πάριδι ὁρκίων μὴ τελεσθέντων κακὰ φρονεῖν λέγει τὸν Δία Τρωσί τε καὶ Ἕλλησιν, ἕως ἢ ὑμεῖς, φησὶ, Τροίην εὔπυργον ἕλητε ἢ αὐτοὶ παρὰ νηυσὶ δαμείητε. ἔνθα καὶ αἰτιᾶται τὸν Δία εἰπών· ὅρκια μὲν Κρονίδης οὐκ ἐτέλεσσε, τῷ τῆς πεπρωμένης δηλαδὴ λόγῳ· ἄλλως γὰρ ὁ Πρίαμος καὶ*

οἱ ἀμφ᾽ αὐτὸν οὐκ ἐτέλεσαν τοὺς ὅρκους, ὧν ταμίας ὁ Ζεύς. λέγει δὲ τεκμαίρεσθαι τὸ τελειοῦν ἀπὸ
534 τοῦ τέκμωρ, ὃ δηλοῖ τὸ *τέλος. τὸ μέντοι τεκμαίρεσθαι ἀντὶ τοῦ σημειοῦσθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ τέκμαρ τὸ 50
σημεῖον οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον λέγουσιν. (Vers. 71.) Εὔπυργος δὲ Τροία ἀπὸ μέρους ἡ ὀχυρά. εἰ δὲ φθά-
σας εἰπεῖν Ἕκτωρ εὖ εἰδέναι ὡς ἔσσεται ἦμαρ ὅτε ἂν ἁλῷ ἡ Τροία, νῦν λαλεῖ, ὡς ἢ ἕλωσι Τροίην
Ἀχαιοὶ ἢ δαμασθῶσι παρὰ νηυσὶν, οὐχ᾽ ἕξει τὸν ἐναντιωσόμενον. ἄλλως γὰρ λαλήσας τῇ φίλῃ γυναικὶ
ἄλλως ἐνταῦθα ὁμιλεῖ τοῖς ἐχθροῖς. (Vers. 73.) Ὅτι δοκεῖ ἐν τοῖς τοῦ Ἕκτορος λόγοις κεῖσθαι περιτ-
τὸς ὁ γὰρ σύνδεσμος. εἰπὼν γάρ· κέκλυτέ μευ, ὄφρ᾽ εἴπω, ἐπάγει· ὑμῖν μὲν γὰρ ἔασιν ἤγουν εἰσὶν
ἀριστῆες Παναχαιῶν, τῶν νῦν ὅν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει, δεῦρ᾽ ἴτω καὶ ἑξῆς. ἔστι δὲ
εἰπεῖν ἀληθῶς ὅτι οὐ παρέλκει ὁ ῥηθεὶς σύνδεσμος, ἀλλὰ κατ᾽ ἔθος Ὁμηρικὸν ἐν καταρχῇ ἐννοίας
τέθειται, ὡς ἰσοδυναμῶν τῷ ἐπειδὴ, ἵνα λέγῃ, ἐπειδὴ ὑμῖν εἰσὶν ἀριστέες, τούτων ὁ προθυμούμενος
ἀντεπεξελθέτω μοι εἰς μονομαχίαν. (Vers. 75.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ὀφείλων ἐνταῦθα ὁ Ἕκτωρ εἰπεῖν,
δεῦρ᾽ ἴτω τις ἐκ πάντων πρόμος ἔμμεναι ἐμοὶ, ὁ δὲ εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ τὸ, Ἕκτορι δίῳ, ἑαυτὸν ἐπαι-
νῶν, οὐκ Ἀστυδάμας κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀλλ᾽ ἐκ μεγαλοψυχίας καὶ φιλο*τιμίας ἐνδεικνύμενος ὡς 60
τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα προβέβληται, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δειχθήσεται· ἄλλως δέ γε εἰπεῖν, ἔφθη ἀνω-
τέρω καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἀντωνυμίαν θεῖναι ἐν τῷ, ὅν τινα θυμὸς ἐμοὶ μαχέσασθαι ἀνώγει. καὶ ἔστιν
οὐδὲν ἧττον καὶ οὕτω ἐπαινετικὸς ἑαυτοῦ ὁ Ἕκτωρ, ὃς καὶ μετ᾽ ὀλίγα φαίδιμον ἑαυτὸν καλέσει.
(Vers. 76.) Ὅτι κεῖται καὶ ἐνταῦθα παρὰ Ἕκτορι εὐθεῖα ὁ μάρτυρος. φησὶ γάρ· Ζεὺς δ᾽ ἄμμιν ἐπι-
μάρτυρος ἔστω. ἐκ τούτου δοκεῖ κατὰ συγκοπὴν, ὡς καὶ προεδηλώθη, ὁ μάρτυς γενέσθαι. διό, φασιν,
οὐδὲ κλίνεται ὁ μάρτυς, διὰ τὸ ἀπὸ πάθους ἔχειν τὴν γένεσιν. περιττὴ δὲ ἡ πρό*θεσις ἐν τῷ ἐπιμάρ- 666
τυρος, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος καὶ ἐπιφροὶξ καὶ ἄλλοις πολλοῖς. εἴπε δ᾽ ἄν τις τότε πρὸς
τὸν Ἕκτορα, ὡς τί ὄφελος μάρτυρον εἶναι τὸν Δία; εἰ γὰρ ὅρκους ἐκείνους, οὓς, ἔφης, οὐκ ἐτέλισεν,
εἰκὸς οὐδὲ τὰ νῦν ὑπὸ σοῦ κυρούμενα τελεσθῆναι ἀλλὰ μεῖναι ὑπὸ Διὸς ἀτέλεστα. (Vers. 77.) Ὅτι
ὁ Ἕκτωρ ἐνταῦθα μονομαχίαν ζητήσας τοιαῦτα συντίθεται· εἰ μέν κεν ἐμὲ κεῖνος, ἤγουν ὁ ἐν Ἀχαιοῖς
ἀριστεὺς, ἕλῃ ταναήκεϊ χαλκῷ, τεύχεα συλήσας φερέτω κοίλας ἐπὶ νῆας, σῶμα δὲ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δόμε-
ναι πάλιν, ὄφρα πυρός με Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι λελάχωσι θανόντα· εἰ δέ κ᾽ ἐγὼ τὸν ἕλω, δώῃ δέ
μοι εὖχος Ἀπόλλων, τεύχεα συλήσας οἴσω προτὶ Ἴλιον ἱρὴν καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο·
τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἐϋσέλμους ἀποδώσω, ὄφρα ἑ ταρχύσωσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ, σῆμά τέ οἱ καὶ
τὰ ἑξῆς. καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ μὲν ἀδελφὸς Ἕλενος ἀπήγαγε τοῦ Ἕκτορος τὴν τοῦ θανεῖν δειλίαν, ὁ δὲ
ὅμως οὐκ εἰς τέλος ἀλαζονεύεται, ἀλλὰ παραλαλεῖ καὶ τὸ τοῦ ζῆν ἔμπαλιν, καὶ ὅτι οἴκτου ἄξιος ὁ Ἕκτωρ,
ὃς νῦν μὲν φιλοτιμούμε*νος καὶ δῖον ἑαυτὸν καὶ φαίδιμον ἀποκαλῶν συντίθεται θανόντος αὐτοῦ τὸ 10
σῶμα οἴκαδε ἀποδοθῆναι, ὡς ἂν σεμνῆς τύχῃ ταφῆς, ὅτε δὲ ὑπ᾽ Ἀχιλλέως θάνοι, παρὰ βραχὺ ἔρχε-
ται τοῦ καὶ ἄταφος ῥιφῆναι. (Vers. 79.) Καὶ σημείωσαι δὲ καὶ ὅπως ἀλαζονικῶς ἑαυτὸν μὲν ἀξιοῖ ἐν
Ἰλίῳ ταφῆναι πόῤῥω θαλάσσης, εἴ περ ἀναιρεθείη, ὡς μὴ βλέποιτο πρός τινος τῶν παραπλεόντων,
τὸν Αἴαντα δὲ πρὸς Ἑλλησπόντῳ ταφήσεσθαι λέγει πρὸς οἰκεῖον κλέος, ὡς μετὰ βραχὺ δηλωθήσεται·
πλὴν εἰ καὶ οὕτω δοκεῖ ἀλαζονικὸς ὁ ἥρως, ἀλλ᾽ ὑφίεται ἄλλως τοῦ μεγαλοφρονεῖν, ἐν οἷς τὸ μὲν αὐτὸν
ἀναιρεθῆναι οὐδὲν μέγα οἴεται, τὸ δὲ τὸν ἀντίπαλον ἀριστέα πεσεῖν θεῖόν τι νομίζει καὶ εὖχος αὐτῷ
θεόσδοτον, ἐξ Ἀπόλλωνος γὰρ, οὗ καὶ εἰς τὸν ναὸν ἀναθήσειν τὰ ὅπλα φησί. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα.
(Vers. 77.) Τὸ δὲ ἕλῃ καὶ τὸ ἕλω ταὐτόν ἐστι τῷ ἀνέλω καὶ ἀνέλῃ, ᾧ πλεονάζουσιν οἱ ὕστερον. Τα-
ναήκεα δὲ χαλκὸν τὸ ξίφος λέγει, κἂν μὴ ἐχρήσαντο ξίφει μήτε ὁ Ἕκτωρ μήτε ὁ μονομαχήσας αὐτῷ.
καὶ ἔστι ταὐτὸν ταναήκεα χαλκὸν εἰπεῖν καὶ τανύηκες ἄορ. ὧν δηλαδὴ ταναὸν τὸ ἀκόνημα διὰ τὸ τοῦ
σιδήρου πρόμηκες, ἢ τὰ εἰς τανυσμὸν ἥκοντα, ἢ ὧν ταναὴ διόλου ἀκὴ, τουτέστιν ὀξύτης τοῦ στομώ-
ματος. Ὅρα δὲ ὅ*τι καὶ ἐνταῦθα συλᾶν τεύχεα φανερῶς ὁ ποιητής φησι, τὸ ἐκδύειν ὅπλων τὸν κείμενον 20
δὶς ἐπιμονῆς λόγῳ τὴν λέξιν φράσας διὰ τὸ καίριον· καὶ ὅτι τὸ φερέτω ἐπὶ τοῦ βαστάζειν εἴρηται κυριο-
λεκτικῶς· καὶ ὅτι ταὐτόν ἐστι σῶμα καὶ νέκυν εἰπεῖν. εἰπὼν γάρ· σῶμα δὲ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δοῦναι, παρα-
κατιὼν φησί· τὸν δὲ νέκυν ἐπὶ νῆας ἀποδώσω, ἔνθα καὶ χρὴ ἐπιστῆσαι, ὡς εἰ καὶ ἐν ἄλλοις διαφορά
ἐστι τοῦ δοῦναι καὶ τοῦ ἀποδοῦναι, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημαινομένου κεῖνται ἀμφότερα.

Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ εἰπὼν ἐν τῷ περὶ τοῦ σώματος λόγῳ, ὅτι δέμας μὲν ἐπὶ ζώντων ἀεὶ παρὰ τὸ δῶμα εἶναι ψυχῆς, σῶμα δὲ ἐπὶ ἀλόγων, εἰς μὲν τὸ πρῶτον εὐστοχώτερον ἔφη, ἀλλοῖος δὲ διεξέπεσε κατὰ τὸ δεύτερον. ἐχρῆν γὰρ ἀκολουθοῦντα τοῖς παλαιοῖς εἰπεῖν ὅτι σῶμα δὲ ἐπὶ ἀψύχων, ὡς δηλοῖ αὐτὸς ἐκεῖνος ἐπαγαγὼν παραδείγματα τὸ, μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κύρσας, καὶ, σῶμα γὰρ ἐν Κίρκης κατελείπομεν, καὶ, σῶμα δὲ οἴκαδ᾽ ἐμὸν δοῦναι. (Vers. 78.) *Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ δοῦναι ἐνταῦθα φανερῶς ἀντὶ τοῦ δότω εἴρηκεν ἀκολούθως τῷ φερέτω, καὶ ὅτι τὴν ταφὴν διαφόρως ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα ἔφρασεν ἐπὶ μὲν τοῦ Ἕκτορος εἰπὼν, ὄφρα πυρός με λελάχωσιν οἱ ἐν τῇ Τροίᾳ, ἤγουν ταφῆς ἀξιώσωσι, λά*χος πυρὸς δόντες μοι, ἐπὶ δὲ τοῦ Αἴαντος, ὅπως αὐτὸν ταρχύσωσιν Ἀχαιοὶ, ὅ ἐστιν ἐνταφιάσωσι μετὰ συνήθους ταράχου.* (Vers. 80.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, λελάχωσι πυρὸς, ἀλλοπαθῶς ἐνταῦθα συντέτακται. λαχεῖν μὲν γάρ τοι ἁπλῶς τοὺς Τρῶας αὐτοπαθῶς ἐῤῥέθη, λαχεῖν δὲ αὐτοὺς τὸν δεῖνα τοῦδε τινὸς ἀλλοπάθειαν ἔχει. καὶ ἔστι μὲν τὸ πρῶτον λαχεῖν ἶσον τῷ εὑρεῖν, τὸ δὲ δεύτερον ὅμοιον τῷ ἀξιῶσαι λάχους, ὡς εἴρηται.* (Vers. 83.) *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι. Τὸ δὲ κρεμόω πλεονασμὸν ἔχει τοῦ ō τῆς παραληγούσης, εἴληπται δὲ ἀντὶ μέλλοντος τοῦ κρεμάσω.* (Vers. 81.) 535
Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ δῴη προϋπάρχει τὸ δοίη, αὐτοῦ δὲ πρόκειται κοινὸν πρῶτον τὸ δοῖμι, ἐξ οὗ τὸ δοῖεν ὡς γνοῖεν. ὅτι δέ ποτε τὰ εἰς μῖ εὐκτικὰ εἰς ην μεταπλάττονται, προδεδήλωται, καὶ δηλοῖ αὐτὸ σὺν ἄλλοις ἀριδήλως καὶ τὸ πεφεύγοιμι πεφευγοίην. Σοφοκλῆς, ἐκπεφευγοίην πάθος. Ἔτι δὲ καὶ τὸ εἰδείην ἐκ τοῦ εἰδήκοιμι μεταπλασθὲν κατά τε συγκοπὴν καὶ ὁμοιότητα τὴν πρὸς τὸ τυφθείην καὶ τὰ τοιαῦτα. (Vers. 85.) *Ὅτι ἔδει μὲν τὸν Ἕκτορα παῦσαι τὸν λόγον εἰς τὸ, ὄφρα ἑ, ὡς ἐγράφη, ταρχύσω*σιν Ἀχαιοί. ὁ δὲ συμμετεωριζόμενος τῇ μνήμῃ τῆς ἀριστείας ἐπάγει· σῆμά τε οἱ χεύωσιν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ. εἶτα καὶ δίστιχον ὡς ἐν σχεδιασμῷ συντίθησιν ἐπίγραμμα τῷ τάφῳ τοῦ ὑπ᾽ αὐτοῦ νικηθέντος τοιοῦτον ὡς ἐξ ἀορίστου ἐπιγραμματοποιοῦ· καί ποτέ τις εἴπῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων, ἀνδρὸς μὲν τόδε σῆμα πάλαι κατατεθνειῶτος, ὅν ποτ᾽ ἀριστεύοντα κατέκτανε φαίδιμος Ἕκτωρ. οὕτω μεγαλόφρων ὁ ἥρως καὶ ταῖς εὐτυχίαις συνεξαιρόμενος.* (Vers. 90.) *Καὶ ὅρα ὅπως καὶ ἐν ἐπιγράμμασιν ὁ ποιητὴς εὐδοκιμεῖ. ἐπὶ τούτοις ὁ Ἕκτωρ καὶ τὸ τέλος τῆς ἑαυτοῦ ἐφέσεως ἐκτίθεται, δηλαδὴ τὴν τιμὴν, εἰπών· ὥς ποτέ τις ἐρέει, τὸ δ᾽ ἐμὸν κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται, ὃ δὴ παρέφρασε καὶ ὁ ἐν τῇ τραγῳδίᾳ εἰπὼν ἐθέλειν τὸν αὐτοῦ τύμβον μετὰ θάνατον στεφανοῦσθαι· διὰ μακροῦ γάρ, φησιν, ἡ χάρις. ἐκεῖνος δὲ καὶ ἄλλως τὴν τιμὴν προάγων πλάττει τινὰ λέγοντα μήτε χρυσὸν ἐθέλειν, ὡς καὶ προεγράφη, μήτ᾽ Ὀρφέως κάλλιον ὑμνῆσαι μέλος, ἣν μὴ ἐπίσημος ἡ τύχη γένοιτό μοι.* (Vers. 86.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ ἱστορίας ἔχων ὁ ποιητὴς λαλεῖ τὴν ἐπὶ πλατεῖ Ἑλλησπόντῳ ταφὴν τοῦ Αἴαντος. πολλοῖς γὰρ τῶν ἡρώων ἦσαν αὐτόθι τύμβοι ἄποπτοι τοῖς πλέουσιν ἐπὶ οἴνοπα πόντον. φησὶ γοῦν καὶ ὁ γεω*γράφος ὅτι Ῥοίτειον πόλις ἐπὶ λόφῳ. συνεχὴς δὲ τῷ Ῥοιτείῳ ἠϊὼν, ἐφ᾽ ῇ μνῆμα καὶ ἱερὸν Αἴαντος καὶ ἀνδριὰς, ὃν Ἀντώνιος μὲν εἰς Αἴγυπτον ἐκόμισε χαριζόμενος τῇ Αἰγυπτίᾳ Κλεοπάτρᾳ σὺν ἄλλοις ἀναθήμασιν, Ἄρατος δὲ ἐπαναγαγὼν τοῖς Ῥοιτειεῦσιν ἀπέδωκεν, ὃ καὶ ὁ σεβαστὸς Καῖσαρ ἐποίησεν ἐπὶ ὁμοίων τινῶν. λέγει δὲ καὶ ὅτι μετὰ Ῥοίτειον τὸ Σίγειον πόλις κατεσπασμένη, καὶ τὸ ναύσταθμον καὶ τὸ Ἀχαϊκὸν στρατόπεδον, καὶ ὅτι ἡ παραλία ἀπὸ Ῥοιτείου μέχρι Σιγείου καὶ τοῦ μνήματος Ἀχιλλέως, ἐάν τις εὐθυπλοῇ, ἑπτὰ στάδια, πρὸς δὲ τῷ Σιγείῳ Ἀχιλλέως μνῆμα καὶ Πατρόκλου καὶ Ἀντιλόχου, καὶ ἐναγίζουσιν οἱ Ἰλιεῖς τούτοις καὶ τῷ Αἴαντι. Ἔτι ἰστέον καὶ ὡς τὸ, σῆμα χεύωσι, ταὐτόν ἐστι τῷ, τυμβοχοήσωσι. δηλοῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ χέειν τὴν ἐν τοῖς τάφοις τότε τοῦ χοὸς ἐπιφόρησιν, ὃς δὴ καὶ χυτὴ ἐλέγετο γῆ, ὡς προείρηται. οὗ πρὸς μίμησιν ἐῤῥέθη καὶ τὸ διψία κόνις παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ. τὰ μέντοι πρὸ τῶν πόλεων λεγόμενα χώματα ἑτεροῖα εἰσὶν, ὡς αἱ ἱστορίαι φασί. Σῆμα δὲ, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἐῤῥέθη, λέγεται διὰ τὸ σημαίνειν τεθάφθαι τινὰ ἐκεῖ, ὥς περ καὶ μνῆμα, διὰ τὸ μνήμην τοῦ ποτὲ ζῶντος ἀνακινεῖν. κεῖται δέ ποτε τὸ μνῆμα, ὡς καὶ ἐν *Ὀδυσσείᾳ, ἐπὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἑλένην δώρου πρὸς Τηλέμαχον, καὶ ἐπὶ τῆς ἁπλῶς μνήμης, οἷον, μνῆμα χερῶν Ἑλένης, ἵνα ᾖ ὡς χάρμη καὶ χάρμα καὶ βρώμη καὶ βρῶμα, οὕτω καὶ μνήμη καὶ μνῆμα. ὁμώνυμον ἄρα καὶ τὸ μνῆμα, καθὰ καὶ τὸ σῆμα, κείμενον ὡς τὰ πολλὰ καὶ ἐπὶ σημείου, ὡς καὶ προδεδήλωται, καὶ*

μετ᾽ ὀλίγα δὲ δηλοῦται ἐν τῷ, κλήρου σῆμα. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ μνημεῖον μνήμην σαφῶς δηλοῖ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, μνημεῖον ψυχῆς Ὀρέστου. Πλατὺν δὲ Ἑλλήσποντον λέγει οὐ τὸν ἁπλῶς διόλου τοιοῦτον, ἔχει γὰρ στενὰ πολλὰ και τι λίαν στενότατον καὶ οὐ πλέον ἑπτασταδίου πλατυνόμενον, 667
ἀλλὰ τὸ διεκπῖπτον αὐτοῦ ἔξω πρὸς τῷ Αἰγαίῳ ἕως καὶ εἰς τὸ ναύσταθμον καὶ εἰς τὸ Ῥοίτειον καὶ εἰς τὸ Σίγειον τὰ ἀνωτέρω ῥηθέντα, ἐκεῖνο πλατὺν Ἑλλήσποντον λέγει. ἐκεῖ γὰρ εἰς πλάτος ὁ τῆς Ἕλλης πόντος ἀνοίγεται. οἱονεὶ γοῦν φησὶν ὁ ποιητὴς, ὅτι σῆμα χεύωσι περὶ τὸ πλατὺ μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου, ὥς περ καὶ ἀλλαχοῦ ἁπαλὸν αὐχένα φησὶν οὐ τὸν ἁπλῶς ἁπαλὸν, ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον μέρος αὐτοῦ. Τὰ δὲ περὶ Ἕλλης θρυλλούμενα δῆλα, ὅτι δηλαδὴ ἀδελφὴ αὕτη Φρίξου, θυγάτηρ Ἀθάμαντος καὶ Νεφέλης, ἣν δὴ Νεφέλην ὁ Ἀθάμας γυναῖκα δευτέραν ἐπεισηγάγετο, τὴν προτέραν Ἰνὼ ἐκπεμψάμενος, καὶ ὅπως ἡ Ἰνὼ αὖθις ἀναληφθεῖσα ἐνεκότει τοῖς ἐκ Νεφέλης παισὶ, καὶ ὡς μηχαναῖς τισὶ φρύξασα τὰ ἐγχώρια σπόριμα καὶ ἄκαρπα ποιήσασα χρησμὸν κατὰ τῶν παιδων ὑπέκλεψεν, ὡς τοῦ κακοῦ λυθησομένου τῷ ἐκείνων φόνῳ, καὶ ὅπως αὐτοῖς ἐπιβουλευθεῖσι κριὸς τὴν ἐπιβουλὴν κατεμήνυσε, καὶ ὡς ἀναδεξάμενος αὐτοὺς ὁ τοιοῦτος κριὸς καὶ κατά τι θεῖον ἀέριος ἀρθεὶς τὸν μὲν Φρίξον περιεσώσατο εἰς τὴν Κολχίδα γῆν, *τὴν δὲ Ἕλλην οὐκ ἴσχυσε, καταπεσοῦσαν εἰς τὸν ἀπ᾽ αὐτῆς κληθέντα Ἑλλήσποντον, καὶ ὅτι ἐν Κόλχοις ἀπεδάρη παρὰ τοῦ Φρίξου ὁ κριὸς οὗτος, τιθεὶς Φυξίῳ Διὶ, καὶ τὸ αὐτοῦ κῶας χρυσωθὲν ἐφυλάττετο ὑπὸ ἀΰπνου δράκοντος, εἰς ὃ οἱ Ἀργοναῦται ἔπλευσαν, καὶ ὅτι οὐδὲ ἡ κακοῦργος Ἰνὼ καλῶς ἀπήλλαξε, καταπεσοῦσα συνάμα τῷ παιδὶ Μελικέρτῃ εἰς θάλασσαν, ἐν τῷ τὸν ἄνδρα μανῆναι κατὰ χόλον Ἥρας καὶ ξιφήρη διώκειν αὐτήν. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. Ἡ δὲ ἀκριβὴς ἱστορία μητρυιὰν εἰδυῖα τὴν Ἰνὼ δύσνουν τῷ Φρίξῳ τε καὶ τῇ Ἕλλῃ πλοιάριόν τί φησιν εἶναι τὸν κριὸν, ἐκτύπωμα φέρων κριοῦ ἐν ἄκρῳ, ὁποῖόν τι καὶ παρὰ Λυκόφρονι τὸ ταυρόμορφον τύπωμα τὸ τὴν Εὐρώπην ἁρπάσαν, καὶ ὁποῖα πλοῖα τὰ σὺν ἑτέροις γλύμμασι καὶ χηνίσκους ἐν τοῖς ἄκροις ἔχοντα ἤγουν τύπους χηνῶν. καὶ βούλεται διὰ τοιούτου κριοῦ σὺν τῷ ἀδελφῷ πλέουσαν τὴν Ἕλλην ἐκπεσεῖν καὶ κινδυνεῦσαι. Ἑτέρα δέ τις ἱστορία εὔνουν ὑπηρέτην φησὶ τὸν κριὸν, ὃς τὴν τῆς μητρυιᾶς βουλὴν ἀνακαλύψας καὶ περισώσασθαι τοὺς δεσπότας παῖδας προθέμενος ἐδυστύχησε κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον. λέμβῳ γὰρ βρα-
536 χυτάτῳ πιστεύσας αὐτοὺς οὐκ ἔσχεν ἀμφοτέρους περιποιή*σασθαι, ἀλλ᾽ ὁ μὲν Φρίξος περιεγένετο, ἡ δὲ Ἕλλη κατὰ πάθος ἰλίγγου ἢ ἄλλου τινὸς τοιούτου καταπεσοῦσα μόνον αὐτῆς ἄνω ἀφῆκε τοὔνομα φέρεσθαι, αὐτὴ καταδῦσα εἰς βυθόν. διπλάζεται δὲ τῇ Ἕλλῃ τὸ ἀμετάβολον πρὸς διαστολὴν τοῦ ἕλη ἡ θερμασία, ἐξ ἧς καὶ τὰς λαμπάδας ἑλάνας λεχθῆναί που ὁ Ναυκρατίτης ἱστορεῖ σοφιστής. καὶ ὁ Ἕλλην δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἐν δυσὶ λλ γράφεται. τὸ δ᾽ αὐτὸ γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ Ἅλος πόλις, καὶ ἄλλος ἡ ἀντωνυμία, ὡς ἐν Βοιωτίᾳ εἴρηται. (Vers. 91.) Τὸ δὲ, ὥς ποτέ τις ἐρέει, τὸ δ᾽ ἐμὸν κλέος οὔποτ᾽ ὀλεῖται, πλαγίως ἔπαινόν τε τῆς Ὁμήρου ἐμφαίνει ποιήσεως καὶ τὴν αὐτοῦ μαντικὴν ἐνδείκνυται, δεξιῶς οὕτω σχηματίσαντος. τῷ ὄντι γὰρ ἕως τὸ Ὁμηρικὸν τοῦτο ἐπίγραμμα εἰς ἀνάγνωσιν ἔρχοιτ᾽ ἂν, οὐκ ἂν ὀλεῖται τὸ κλέος τῷ Ἕκτορι. ἔρχεσθαι δὲ δοκεῖ εἰσαεὶ, ἀεὶ ἄρα ἔσται καὶ τὸ ῥηθὲν κλέος καὶ οὐδέποτε ὀλεῖται. οὕτω δέ πως καὶ ἀλλαχοῦ σεμνολογεῖ τὴν Ἰλιάδα ὁ ποιητὴς, ἔνθα τοῦ Ἑλληνικοῦ τειχίσματος τὸ κλέος περιελθεῖν λέγει τὸν ὑφ᾽ ἥλιον διὰ τὸ κατὰ τὴν Ἰλιάδα περιᾴδεσθαι, ἄλλως γὰρ ἀφανισθὲν ἀκλεὲς ἦν. *(Vers. 93.) Ὅτι ὑποδέξασθαι καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς κοινότερον τὸ ἀντιστῆναι φησὶν ὁμοίως τῷ, σὺ μὲν τόνδε δέδεξο, μελήσουσι δέ μοι ἵπποι. φησὶ γὰρ, ὣς ἔφατο Ἕκτωρ· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ, αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ᾽ ὑποδεχθαι, τουτέστιν ἀπειπεῖν μὲν τὴν πρὸς Ἕκτορα μονομαχίαν οἱ Ἀχαιοὶ αἰδημόνως ἔσχον, εὐλαβήθησαν δὲ αὖ πάλιν τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔνστασιν. οὕτω φοβερὸς αὐτοῖς γέγονε. τινὲς δέ φασιν ὅτι οὐ τὸν Ἕκτορα ἔδεισαν οἱ Ἀχαιοὶ ἀλλὰ *τὸν βασιλέα διὰ το ἀναμένειν κέλευσιν καὶ μὴ ἐθέλειν θρασύτερον προπετεύεσθαι. θρασὺς γὰρ πρὸς ἔργον ἐκ πολλοῦ κακὸς, κατὰ τὴν παροιμίαν. λέγει δέ, φασι, καὶ Ἐπίχαρμος· κακὸς θαῤῥεῖ μάλ᾽ αὐτόθεν, ἔπειτα δὲ φεύγει. καὶ οὕτω μὲν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες αἰδῶ τε καὶ δέος ἔπασχον, ἄλλως δέ γε ἤπερ ἡ προσειποῦσα τὸν Πρίαμον αἰδοῖόν τε ἑαυτῇ καὶ δεινὸν, ἐγγὺς δέ πως τῷ εἰπόντι ὅτι δέος ᾧ πρόσεστιν αἰσχύνη θ᾽ ὁμοῦ, σωτηρίαν ἔχοντα τόνδ᾽ ἐπίστασο. (Vers. 94. sqq.) Μενέλαος δὲ ἰσχυροπαθήσας ἀνίστη καὶ ὑπέστη τὴν μονομαχίαν. *φησὶ γὰρ

ὁ ποιητὴς ὅτι Ὀψὲ δὲ δὴ Μενέλαος ἀνίστατο καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ ὅρα τὸ ὀψὲ, οὐ γὰρ χρὴ τὸν νοῦν ἔχοντα παραχρῆμα ποιεῖν τὸ παρατυχὸν καὶ τοῖς κινδύνοις ἐπιπηδᾶν, τὰ δὲ ὡς ἐῤῥέθη ἑξῆς τοῦ λόγου τοιαῦτα· ἀναστὰς ὁ Μενέλαος νείκει ὀνειδίζων, μέγα δὲ στοναχίζετο θυμῷ, ἤγουν στενακτικῶς ἐλάλει· ὤ μοι ἀπειλητῆρες, Ἀχαιίδες, οὐκέτ' Ἀχαιοὶ, ἦ μὲν δὴ λώβη τάδε γ' ἔσσεται αἰνόθεν αἰνῶς, εἰ μή τις Δαναῶν νῦν Ἕκτορος ἀντίος εἶσιν, ἀλλ' ὑμεῖς μὲν πάντες ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε, ἥμενοι αὖθι ἕκαστοι ἀκήριοι, *ἀκλεὲς αὔτως. (Vers. 101.) Τῷ δὲ ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι. καὶ οὕτω μὲν ὁ Μενέλαος θαῤῥεῖ τὴν μονομαχίαν, ἐπαγαγὼν καὶ γνωμικὸν τοῦτο· αὐτὰρ ὕπερθε νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν θεῷ. 537
668 καὶ οὕτω μὲν ὁ βασιλεύς. (Vers. 104.) Ὅμηρος δὲ ἐνδεικνύμενος οὐκ ἀξιόμαχον αὐτὸν ἀντίμα*χον εἶναι τῷ Ἕκτορι ἀποτείνει τὸν λόγον εἰς αὐτὸν ἐνδιαθέτως κατὰ σχῆμα ἀποστροφῆς, καί φησιν ὡς οἷον οἰκτιζόμενος· ἔνθα κέ τοι Μενέλαε φάνη βιότοιο τελευτὴ Ἕκτορος ἐν παλάμῃσιν, ἐπεὶ πολὺ φέρτερος ἦεν, εἰ μὴ ἀναΐξαντες ἕλον, τουτέστιν ἐκώλυσαν, βασιλῆες Ἀχαιῶν. καὶ ὅρα τὸ φιλάληθες τοῦ φιλέλληνος ποιητοῦ, πολὺ φέρτερον τοῦ Μενελάου εἰπόντος τὸν Ἕκτορα, ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ κατωτέρω εἰρησομένῳ περὶ Ἀχιλλέως τῷ, ὅς περ σέο πολλὸν ἀμείνων. καὶ ὁ μὲν ποιητὴς οὕτω πρὸς οἶκτον λαλεῖ. Ἀγαμέμνων μέντοι καὶ δριμύτερον εὐθὺς ἐπιπλήττει τῷ ἀδελφῷ. (Vers. 108.) Δεξιτερῆς γὰρ ἕλε χειρὸς, καὶ ἀφραίνεις, ἔφη, Μενέλαε διοτρεφὲς, οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης· ἀνὰ δ' ἴσχεο, τουτέστιν ἀνέχου, ἢ ἀνὰ δὲ σχέο, τουτέστιν ἀνάσχου, κηδόμενός περ. εἶτα τρόπον τινὰ καὶ τὸ γνῶθι σαυτὸν ὑποτιθεὶς φησί· μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι Ἕκτορι, τόν τε στυγέουσι καὶ ἄλλοι, καὶ δ' Ἀχιλλεὺς τούτῳ γε μάχῃ ἔνι κυδιανείρῃ ἔῤῥιγ' ἀντιβολῆσαι, ὅ περ, ἤγουν ὃς, σέο πολλὸν ἀμείνων. Καὶ ὅρα ὡς εὐμεθόδως κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς μνήμην τοῦ *Ἀχιλλέως παρέῤῥιψε, καὶ ὅτι οὐ μόνον ὁ ἀδελφὸς ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ βασιλεῖς ἐπέχουσι τῆς μονομαχίας τὸν Μενέλαον ἐλεοῦντες ὡς ἀδικούμενον, τὸν μέντοι Πάριν ὁ ἀδελφὸς Ἕκτωρ ὑπόψιον ἅπασιν ὄντα ἐχάρη ἂν ἰδὼν καὶ πεσόντα. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε πρὸς συμφέρον ἐνταῦθα νόμῳ στρατηγικῷ ψεύδεται ὁ βασιλεύς· οὐ γὰρ ὁμολογουμένως ἔῤῥιγεν Ἀχιλλεὺς τὸν Ἕκτορα, λαλεῖ δὲ αὐτὸ ἐπίτηδες, ἵνα τὸ ἀδελφικὸν καταστείλῃ θράσος· καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐν ὑποθήκης λόγῳ ἔοικεν, ὡς εἴρηται, λέγεσθαι τὸ γνῶθι σαυτὸν, ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ πραγματικῶς ἐνεργεῖται ἡ παραίνεσις, ὅπου ἑαυτὸν εἰδὼς ὁ Ἕκτωρ τοῖς μὲν ἄλλοις μάχεται, Αἴαντος δὲ ἀλεείνει μάχην Τελαμωνιάδαο, ὥστε νῦν οὐ πάνυ τι ἑαυτὸν οἶδεν ὁ Ἕκτωρ, εἴ γε τῷ τοιούτῳ Αἴαντι ἀντιστήσεται, καὶ ὅτι κἂν φυσᾷ τὸν Ἕκτορα λεγόμενα παρὰ τοῦ βασιλέως τὰ σεμνύνοντα ἐκεῖνον, ἀλλὰ κατωτέρω ῥίψει τὴν αὐτοῦ ὀφρὺν ὁ βασιλεὺς, ἔνθα ἐρεῖ ὅτι τούτῳ, ἤγουν τῷ Ἕκτορι, πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν Ἀχαιοὶ, ὃν ἐὰν φύγῃ, ἀσπασίως γόνυ κάμψει. ἔνθα καὶ δείκνυται ὅτι τὰ περὶ Ἀχιλλέως ψευδῶς ἔλεγεν ὁ βασιλεὺς, ἵνα πείσῃ τὸν ἀδελφόν. εἰ γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἀληθῶς ἔῤῥιγε τὸν Ἕκτορα, ποῖος ἄλλος εὑ*ρεθήσεται πρόμος ἀντίπαλος τῷ Ἕκτορι; ἦν δὲ ἐν τῷ περὶ Ἀχιλλέως λόγῳ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἐπιχείρημα. μείζων γὰρ πάντως τοῦ Μενελάου ὁ Ἀχιλλεύς· εἰ δὴ αὐτὸς ἔῤῥιγε τὴν μετὰ Ἕκτορος μάχην, πολλῷ πλέον ῥιγήσει ὁ Μενέλαος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ εὔελπις ἀγωνιστὴς καλῶς ἂν εἴποι τὸ, τῷδε δὲ, ἤγουν ἐπὶ τούτῳ, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, κατὰ τούτου, ἐγὼν αὐτὸς θωρήξομαι, αὐτὰρ ὕπερθε νίκης πείρατ' ἔχονται. (Vers. 109.) Τὸ δὲ, ἀφραίνεις οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης, ἀνάσχεο δὲ κηδόμενός περ, ὅ ἐστι βλαπτόμενος, οἰκεῖον ῥηθῆναι πρός τινα θρασέως κινδυνεύειν ἐθέλοντα. (Vers. 111.) Τὸ δὲ, μηδ' ἔθελ' ἐξ ἔριδος σεῦ ἀμείνονι φωτὶ μάχεσθαι, δύναται καὶ γνωμικὸν εἶναι ποτὲ, οὕτως ἁπλῶς ἐν τῷ καθόλου ῥηθέν. καὶ τοιοῦτον μὲν ὁλικῶς εἰπεῖν ἐν νοήμασι τὸ ῥηθὲν Ὁμηρικὸν χωρίον. τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτοῦ τοιάδε εἰσί· σιωπῶσιν ἐνταῦθα οἱ Ἀχαιοὶ ἀκὴν γενόμενοι ἐξ ἀμηχανίας, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις γίνεται. κρείττων γὰρ σιωπὴ καίριος παρακεκινδυνευμένου λόγου. (Vers. 92.) Τὸ δὲ ἀκὴν, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ εἴρηται, εὕρηται λεγόμενον καὶ ἀκασκᾶ. Αἴλιος δὲ Διονύσιος καὶ χρῆσιν παράγει Κρατίνου ταύτην· σκήπτροισιν ἀκασκᾶ προβιβῶντα. (Vers. 93.) Τὸ δὲ ἀνήνασθαι δηλοῖ μὲν τὸ ἀρνήσασθαι, γίνεται δὲ *ἀπὸ τοῦ ἀναίνω. αὐτὸ δὲ κατὰ μέν τινας ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ ναῖ, ἵνα εἴη ἀναίνεσθαι τὸ μὴ διὰ τοῦ ναῖ ἐπιῤῥήματος κατατίθεσθαι· κατὰ δὲ ἑτέρους ἀπὸ τῆς ᾱ στερήσεως καὶ τοῦ αἶνος, ὃ δηλοῖ τὴν συγκατάθεσιν. (Vers. 95.) Τὸ δὲ νείκει τῆς παλαιᾶς ἐστὶ χρήσεως· ὡς γὰρ βλάβος καὶ δίψος, οὕτω καὶ νεῖκος, ἐξ οὗ καὶ ἡ φιλο-

νεικία. τὰ μέντοι κοινὰ βλάβη καὶ δίψα καὶ νείκη. οὕτω δὲ καὶ ἡ νάπη νάπος παρά τε Εὐριπίδῃ καὶ ἑτέροις. καὶ ἡ κνίσση δὲ κνίσσος, καθὰ δηλοῖ καὶ ὁ γράψας ἀντὶ τοῦ, κνίσσην μελδόμενος, κνίσση δίχα τοῦ ν̄, ὡς ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που κεῖται, εἰ καί τινες τῶν παλαιῶν ἀπαρέσκονται ὡς μὴ ἐντετυχηκότες τῇ χρήσει τοῦ κνίσσος. εἴρηται δὲ καὶ ἑτέρα νίκη νικος λεγομένη, ὡς καὶ ἡ σκάφη σκάφος καὶ ἡ πάθη πάθος. (Vers. 96.) Ἐν δὲ τῷ, ἀπειλητῆρες, Ἀχαιίδες, οὐκέτ' Ἀχαιοὶ, ἀπειλητῆρες μὲν οἱ μόνον καυχώμενοι καὶ εἰς καινὸν αὐχοῦντες, ὡς εἰ καὶ Ἀχαιίδες ἦσαν, κατὰ τὸ, γυναικῶν μὲν τὸ λαλεῖν, ἀνδρῶν δὲ τὸ πράττειν· ἢ οἱ ἐκφοβοῦντες λόγοις, ἐπ' ἀμφοτέρων γὰρ λέγεται τὸ ἀπειλεῖν· Ἀχαιίδες δὲ ἀντὶ τοῦ γυναῖκες, ὃ παραφράζων ὁ Σοφοκλῆς φησί· μὴ γυναῖκες ἀντ' ἀνδρῶν πέλας ἕστατε. ἔστι δὲ τοῦτο σφοδρότερον τοῦ Ὁμηρικοῦ. λειότερον γὰρ τὸ Ἀχαιίδες τοῦ, γυ*ναῖκες ἀντ' ἀνδρῶν, ἐξ οὗ ὁ ἀνδρόγυνος σύγκειται. καὶ ταῦτα μὲν ἐν λόγοις. τὸ δὲ τοῦ Σεσώστριδος ἔργον ἔχει πλεῖον τὸ ἀναιδές. ἱστορεῖ γὰρ Ἡρόδοτος ὅτι Σέσωστρις, εἴ ποτε ἀνδρῶν εὐπετῶς καὶ ἀμαχητὶ περιγένοιτο, στήλας στήσας αἰδοῖα γυναικῶν τοῖς ἀνδρείοις προσενέγραφε, δηλῶν ὡς ἦσαν ἀνάλκιδες. ἔτι σφοδρὸν παρὰ τῷ αὐτῷ καὶ τὸ, οἱ μὲν ἄνδρες γεγόνασί μοι γυναῖκες, αἱ δὲ γυναῖκες ἄνδρες. τὸ μέντοι, πολλοὶ μὲν ἄνθρωποι εἶεν, ὀλίγοι δὲ ἄνδρες, σεμνότερον τῶν προῤῥηθέντων. ὅτι δὲ μέγα εἰς ὕβριν ἀνδράσι τὸ γυναῖκας καλεῖσθαι, δηλοῖ ὁ αὐτὸς ἔν τε τῷ, προσβάλλοντες κακὰ μεγάλα εἰργάζοντο καὶ γυναῖκας ἀπεκάλεον, καὶ ἐν τῷ, παρὰ Πέρσαις γυναικὸς κακίω ἀκοῦσαι δέννος μέγιστός ἐστι. δέννον δὲ λέγει τὴν ὕβριν, ἐξ οὗ τὸ δεννάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ. ἀστεῖον δέ πως τὸ, οὐκέτ' Ἀχαιοὶ, ὡς ἕως μὲν τῆς ἄρτι ἀνδρῶν ὄντων τῶν
538 Ἀχαιῶν, νῦν δὲ μεταβεβλημένων οἷον εἰς Ἀχαιίδας κατὰ τὰς θρυλλουμένας μυθικὰς μεταμορφώσεις ἢ καὶ κατὰ τὴν ἀμφιγενῆ λαγῴαν ἱστορίαν, εἴ τι χρὴ προσπαῖξαι τῷ ποιητικῷ γλυκάσματι. ὅθεν δοκεῖ καί τις ποιητὴς λαβὼν σκῶψαι εἰς λαγνείαν βασιλέως Λιβυκοῦ δριμέως τὸ, βαινόμενος βαίνων, οὗ πρὸς σαφήνειαν ἐπά*γει τὸ, ὁτὲ νυμφίος, ἄλλοτε νύμφη. καὶ ἄλλως δὲ, καθὰ τὸ, κατ' αἶσαν ἐνείκεσας οὐδ' ὑπὲρ αἶσαν, καὶ τἄλλα ὅσα ἐκεῖ ἐγράφησαν, οὕτω καὶ τὸ Ἀχαιίδες, οὐκέτ' Ἀχαιοὶ ἐσχημάτισται. τοῦτο μέντοι κατὰ ἦθος ὀργίλον· ὡς γὰρ μὴ ἀρκοῦν τὸ Ἀχαιίδες εἰς ὕβριν ἐπῆκται πρὸς πλείω αὐτῆς ἔνδειξιν τὸ, οὐκέτ' Ἀχαιοί. καὶ τοιοῦτον μὲν καὶ τοῦτο. (Vers. 97.) Τὸ δὲ, αἰνόθεν αἰνῶς, δηλοῖ τὸ ἀπὸ δεινοῦ δεινῶς, ὅ ἐστιν ἐκ δεινῶν δεινοτέρως. (Vers. 99.) Τὸ δὲ, ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε, ἀντὶ τοῦ νεκρωθείητε καὶ τοῦ μὲν ζωογόνου πνευματώδους θερμοῦ στερηθείητε. γένοισθε δὲ ὕδωρ καὶ γῆ, ἃ δὴ ἐναπομένει τοῖς νεκροῖς σώμασι· διὸ καὶ ἐπάγει, ἥμενοι αὖθι ἀκήριοι, τουτέστι καθήμενοι αὐτόθι ὡς νεκροί. νεκρός τε γὰρ ἀπὸ τοῦ νε̄ στερητικοῦ καὶ τοῦ κὴρ ἡ ψυχὴ, καὶ ἀκήριος ὁμοίως ὁ μὴ ἔχων κῆρ· οἷς καὶ ὁ νῶκαρ συστοιχεῖ παρὰ τὴν νῶ στέρησιν καὶ τὸ κὰρ, ὅ ἐστι κὴρ ἡ ψυχή. Καὶ ἄλλως δὲ ὀνειδίζει ὁ λόγος τοὺς Ἕλληνας, ὡς μὴ ἀνωφορουμένους, ἀλλὰ καθῆσθαι ἢ κεῖσθαι ὀρεγομένους καὶ κάτω βρίθοντας κατὰ τὰ βαρέα στοιχεῖα, καὶ μὴ ἐοικότας μετέχειν ζωτικῆς τινὸς κουφιζούσης θερμότητος. τινὲς δὲ ἄλλως φράζουσι τὸ, ὕδωρ καὶ γαῖα γένοισθε, ἀντὶ τοῦ ἀναστοιχειωθείητε, τουτέστιν εἰς τὰ βαρύτερα *τῶν στοιχείων καὶ ἀκίνητα καὶ ὑμῖν ὅμοια ἀναλυθείητε. ἕτεροι δέ φασιν ὅτι συνεπινοητέον τοῖς δυσὶ τούτοις στοιχείοις καὶ τὰ λοιπὰ δύο, καθὰ εἴρηται καὶ παρ' Ἡσιόδῳ, ἐν οἷς γαῖαν ὕδει φύρων Ἥφαιστος τὴν γυναῖκα πλάττει. οὕτω δὲ καὶ Ξενοφάνης που λέγεται εἰπεῖν· πάντες γὰρ γαίης τε καὶ ὕδατος ἐκγενόμεσθα. καθ' ὅμοιον λόγον καὶ ἐν τῷ, μήθ' αἷμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον, μὴ λαμπρὸς αἰθὴρ, καὶ τὰ λοιπὰ δύο στοιχεῖα ἔστι συνεπινοήσασθαι. οὐ μὴν καὶ ἐν τῷ, μήτε πόντος μήτε γῆ δέξαιτό μου σάρκας. ἢν δ' ἂν τὸ ὅμοιον καὶ ἐκεῖ, εἰ μὴ σάρκας ἔφη. ἀλλ' ὅτι μήτε πόντος μήτε γῆ *δέξαιτό με, κατὰ φυσικὴν δηλαδὴ ἀνάλυσιν. (Vers. 100.) Τὸ δὲ ἀκλεὲς εὐθεῖα 669
ἐστὶ πληθυντικὴ ἀντὶ τοῦ ἀκλεεῖς, ἀπελθόντος τοῦ ῑ, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἐρέτας ἐπιτηδές. κεῖται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ χρῆσις τοιαύτης λέξεως. τινὲς μέντοι ἐπίῤῥημα τοῦτο φασὶν εἶναι. ἄλλοι δὲ παροξύνουσιν. ὡς γὰρ ἀγακλέες κατὰ ἔλλειψιν τοῦ ἑνὸς ε̄, οὕτω φασὶ καὶ ἀκλέες. (Vers. 102.) Τὸ δὲ, νίκης πείρατα, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ἡ νίκη, τὸ τέλος δηλαδὴ τῶν ἀγωνιζομένων. Σημείωσαι δὲ ὅτι νῦν μὲν ἁπλοϊκῶς εἴρηται τὸ ὕπερθεν ἔχεσθαι τὰ τῆς νίκης πέρατα, τραπὲν μεταφορικῶς ἀπὸ σχοίνων ἤ τινων ἑτέρων τοιούτων σωμάτων, ὧν καὶ ἀρχή τις καὶ πέρας ἐστίν. ἐν τοῖς ἑξῆς δέ που διὰ ταλάντων ὕπερθεν ἐχομένων πρὸς Διὸς τὴν νίκην ἐρεῖ διεξάγεσθαι. Εὐθεῖα δὲ ἑνικὴ τοῦ πείρατα οὐ τὸ πεῖρας, ἀλλὰ τὸ πεῖραρ.

*ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ ῥῆμα τὸ πειραίνω ἀντὶ τοῦ περαίνω. Τελευτὴ δὲ, εἰ καὶ φανερῶς τὸ ἁπλῶς τέλος. ἀλλὰ
συνδιασθὲν ποτε μετὰ ζωῆς ἢ βίου, ὁποῖον καὶ ἐνταῦθα τὸ, βιότοιο τελευτὴ, δηλοῖ τηνικαῦτα θάνατον.*
(Vers. 109.) *Τὸ δὲ, ἀφραίνεις Μενέλαε διοτρεφὲς, μῖγμα ὕβρεως καὶ ἐπαίνου. καὶ ἔστιν ὅμοιον *τῷ,
κύδιστε φιλοκτεανώτατε. καὶ ἐκεῖ γὰρ ἔπαινος μὲν τὸ κύδιστε, ψόγος δὲ τὸ φιλοκτεανώτατε. ἔχει δέ τι
καὶ ἀστεῖον ἐνταῦθα ὁ λόγος κατὰ ἀλληγορίαν. εἰ γὰρ Ζεὺς ὁ νοῦς, οὐ δεῖ ἀφραίνειν τὸν τῷ Διὶ παρώ-
νυμον ἤγουν τὸν διοτρεφῆ. Τὸ δὲ, οὐδέ τί σε χρὴ ταύτης ἀφροσύνης, δηλοῖ μὲν τὸ, οὔ σοι χρεία τοῦ
ἀφραίνειν οὕτως. εἴρηται δὲ καὶ αὐτὸ ἀστείως, ὡς ἔστιν ὅτε πολλῶν ἀφραινόντων καὶ ἐπιτηδὲς ἔν τε
ὕβρεσι ταῖς πρὸς τοὺς ἰσχυροτέρους καὶ ἀπειλαῖς καὶ προκλήσεσι δὲ, ὅτε μὴ κίνδυνός ἐστι προφανής.
αὐτὸς γοῦν ἠφρονεύσατο φθάσας πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὁ τοῦτο ἐνταῦθα εἰπών. Μενέλαος μέντοι ἀφρο-
νευόμενος ἄρτι πρὸς μονομαχίαν Ἕκτορος κινδυνεύσει μὴ ζῆν. οὔκουν αὐτῷ χρεία τοιαύτης ἀφροσύνης,
ἀλλά τινος ἑτεροίας, οἷον τοῦ ἀπειλεῖσθαι τῷ Ἕκτορι, τοῦ θρασύνεσθαι, οὐ μὴν τοῦ εἰς καὶ μονο-
μαχίαν ἀντικαθίστασθαι, καὶ ταῦτα οὐκ ἐξ αὐτομάτου ἤ τινος ἑτεροίας ἀνάγκης, ἀλλὰ ἐξ ἔριδος.*
(Vers. 112.) *Τὸ δὲ στυγέουσι ταὐτὸν τῷ φρίσσουσιν, αὐτὸ δὲ, ἶσον τῷ ἐῤῥίγασι. διὸ εἰπὼν, στυ-
γέουσι καὶ ἄλλοι, παρακατιὼν λέγει· καὶ Ἀχιλλεὺς δὲ ἐῤῥιγεν, ὅ ἐστι φρίσσει, στυγεῖ. ὅτι δὲ τὸ στυγεῖν
ἀπὸ τῆς ψυχροτάτης παρῆκται Στυγὸς, πολλαχοῦ εἴρηται.* (Vers. 114.) *Τὸ δὲ ἔῤῥιγε μέσος παρακεί-
μενός ἐστι τοῦ *ῥιγῶ ῥιγήσω ἐῤῥίγηκα. δῆλον δὲ πολλαχόθεν ὡς ἐπὶ μὲν βαρυτόνων ἰσοσυλλαβεῖ
ὁ μέσος παρακείμενος τῷ ἐνεργητικῷ, οἷον λέλειφα λέλοιβα, πέπεικα πέποιθα, ἀπὸ δὲ περισπωμένων
μιᾷ φασὶν ἐνδεῖ ὁ μέσος τοῦ προτέρου, οἷον, δουπῶ δεδούπηκα δέδουπα, οἷον δεδουπότος Οἰδιπόδαο,
κτυπῶ ἐκτύπηκα ἔκτυπα, οἷον, μέγα δ᾽ ἔκτυπε μητίετα Ζεύς· τοῦτο δέ τινες ἤγουν τὸ ἔκτυπε καὶ δευτέ-
ρου ἀορίστου φασίν. ἔστι γὰρ ἀληθῶς ὥς περ ἔδουπον, οὕτω καὶ ἔκτυπον κατὰ τὸ ἔχραισμον καὶ τὰ
ὅμοια. Ἀντιβολῆσαι δὲ καὶ νῦν τὸ συναντῆσαι καὶ ἄντην τὰς ὄψεις βαλεῖν. παρὰ μέντοι τοῖς μεθ᾽
Ὅμηρον ἱκέσιος ἡ λέξις, καὶ σημαίνει τὸ ἄντην καὶ πρὸ ποδῶν τινὸς ῥίπτεσθαι.* (Vers. 115.) *Ὅτι
κατασταλτικὸν θρασέος μὲν, οὐκ ἀξιομάχου δὲ προμάχου τὸ, ἀλλὰ σὺ μὲν νῦν ἵζευ ἰὼν μετὰ ἔθνος
ἑταίρων, τούτῳ δὲ πρόμον ἄλλον ἀναστήσουσιν οἱ δεῖνα.* (Vers. 118.) *Ὅτι σεμνύνων ὁ βασιλεὺς τὸν
ἀναστησόμενον ἀντίμαχον τῷ Ἕκτορι φησίν· εἴ περ ἀδειής τ᾽ ἐστὶ, καὶ εἰ μόθου ἐστὶν ἀκόρητος, φημί
μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, ἤτοι καθεσθῆναι, αἴ κε φύγῃσι δηίου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηιοτῆτος.
Καὶ ὅρα τὸ φύγῃ. οὐ γὰρ ἀπέλθῃ φησὶν ἢ ἄλλο τι ῥῆμα τοιοῦτον, ἀλλὰ φύγῃ, τὴν ἧτταν αὐτῷ οἰω-
νιζόμενος. τῷ δὲ φυγεῖν ἀκό*λουθον καὶ τὸ ἀσπασίως γόνυ κάμψειν. κεκμηκὼς γὰρ ἐν τῷ συντόνως
φεύγειν ἀσπασίως κατακλιθήσεται. πρόσκειται δ᾽ ἐνταῦθα τὸ ἀσπασίως πρὸς διαστολὴν ἑτεροίας καμ-
πῆς γόνατος, ὁποῖαι πολλαί εἰσι καὶ ἀκούσιοι καὶ φορτικαί. κάμπτεται δὲ γόνυ ἔστιν ὅτε καὶ ἱκετευτι-* 539
*κῶς, ὃ καὶ γονυπετεῖν λέγεται καὶ γόνυ κλίνειν καὶ συνθέτως γονυκλινεῖν· κάμπτει δέ τις γόνυ καὶ
ἐπὶ τιμῇ ἀνδρὸς ὑπερέχοντος καὶ ἐπὶ σώματος δέ ποτε ἰατρείᾳ. οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ Λαερτιάδης
μετὰ νῆξιν πολυήμερον κάμπτει σὺν χερσὶ καὶ γόνατα δι᾽ αἰτίαν ἀναγκαίαν τὴν ῥηθεῖσαν ἐκεῖ.*
(Vers. 117.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ῥηθεὶς τοῦ βασιλέως λόγος τὸ, εἴ περ ἀδειής τ᾽ ἐστὶ καὶ ἑξῆς, ἐκφοβητι-
κός ἐστι παντὸς τοῦ ἐν προκλήσει μονομαχίας θρασυνομένου. ἐπαναφορικὸν δὲ τὸ, εἴ περ ἀδειής ἐστι καὶ
εἰ μόθου ἔστ᾽ ἀκόρητος, ἐπίτηδες καλλωπισθέν. ἄλλως γὰρ ἀσφαλὲς εἰς φράσιν καὶ τὸ, εἴ περ ἀδειής
ἐστι καὶ μόχθου ἀκόρητος· καὶ ὅτι ἀναγκαίως τῷ ἀδεὴς ἐπήνεκται τὸ, καὶ εἰ μόθου ἀκόρητος. οὐ γὰρ
ἐξ ἀνάγκης πᾶς ἀδεὴς, καὶ μάχης ἐστὶν ἀκόρεστος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῦ κορῶ μέλλων οὐ μόνον διὰ τοῦ
ε̄ κορέσω, ἐξ οὗ ἀκόρεστος, ἀλλὰ καὶ κορήσω, ἐξ οὗ ἐνταῦθα τὸ, ἀκόρητος μόθου ἤτοι μάχης ἀκόρε-
στος. τοῦτο δὲ τὸ νόημα *ὁ ποιητὴς πλατυνεῖ ἐν τῷ, πάντων μὲν κόρος ἐστὶ καὶ ἑξῆς. Ἀττικοὶ δὲ ἀκό-
ρητον τὸ ἀκαλλώπιστόν φασιν, ὅθεν καὶ βίον ἀκόρητον λέγουσι τὸν ἀφιλοκάλητον. ὥς περ δὲ ἀκόρη-
τος καὶ ἀκόρεστος, οὕτω καὶ ἀπόθητος καὶ ἀπόθεστος. ἡ δὲ λέξις ἐν Ὀδυσσείᾳ.* (Vers. 119.) *Τὸ δὲ,
καὶ αἰνῆς δηιοτῆτος, ταὐτολογικόν ἐστι πρὸς τὸ, δηίου ἐκ πολέμου, φιλοτιμησαμένου τοῦ ποιητοῦ
ἐνταῦθα πολλαχῶς ὀνομάσαι τὴν μάχην. μόθον τε γὰρ ἔφη παρὰ τὸ ὁμοῦ, φασὶ, θέειν τοὺς μαχομέ-
νους, καὶ πόλεμον παρὰ τὸ τὰς πόλεις μειοῦν, καὶ δηιοτῆτα παρὰ τὸ δαίειν ἤτοι καίειν, ὅθεν καὶ
Πλούταρχος λαβὼν ἐξάψαι πόλεμον λέγει τὸ ἐξεγεῖραι μάχην. διὸ καὶ οἱ παλαιοὶ πρὸς σύμβολον τοῦ κατὰ*

*τὴν μάχην πυρώδους οὐ σάλπιγγι μόνον ἐν πολέμοις ἐχρῶντο, ἀλλὰ καὶ δαλῷ ἀφιεμένῳ συνίστων μάχην, ὡς καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν τῷ, ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς ἤτοι λαμπὰς, ὡς τυρσηνικῆς σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης. περὶ δὲ τοῦ τόνου τῆς δηιοτῆτος, ὥς περ καὶ τῆς ταχυτῆτος καὶ τῆς βραδυτῆτος καὶ τῶν ὁμοίων προπερισπωμένων, ἀμφιλογεῖται· οἱ μὲν γὰρ συνηγοροῦσιν ὀξέως τονοῦσθαι τὰς αὐτῶν εὐθείας, δηιοτὴς γάρ φασι καὶ ταχυτὴς καὶ βραδυτής· πλείους δὲ ἀντιλέγουσι γενναιότερον, βα*ρυτονοῦντες καὶ αὐτὰ κατὰ τὸ φιλότης φιλότητος, κακότης κακότητος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ δήιον μάχης ἐπίθετον ὂν ἐν τῷ, δηίου ἐκ πολέμου, εἰς ὄνομα γέγονεν αὐτῇ, ἐν τῷ, καὶ αἰνῆς δηιοτῆτος. (Vers. 118.) Γόνυ δὲ κάμψειν ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἀναπαύσεως λέγεται ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ὑποταγῆς καὶ ἐπὶ ἱκετείας καὶ ἄλλως δὲ, ἤδη ἔγνωσται. (Vers. 120.) Ὅτι διττολογεῖ καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς φανερῶς ἐν τῷ, ὣς εἰπὼν παρέπεισεν ἀδελφειοῦ φρένας αἴσιμα παρειπὼν, ὁ δ' ἐπείθετο. ἤρκει γὰρ καὶ τὸ ἓν μόνον εἰπεῖν. καὶ τὸ μὲν εἰπὼν καὶ παρειπὼν ἔχουσι πολλὴν διαφορὰν, ὡς τοῦ παρειπεῖν λαμβανομένου ἐπὶ παραινέσεως. (Vers. 121.) Τὸ δὲ παρέπεισε καὶ τὸ, ὁ δ' ἐπείθετο. κα*τὰ μόνην διαφέρουσι τὴν σχέσιν τοῦ πείθοντος καὶ τοῦ πειθομένου. ὁ γὰρ πείθων πειθόμενον πείθει, καὶ οὐδεὶς ἂν ἐρεῖ πεῖσαι τὸν μὴ αὐτῷ πεισθέντα, ἵνα μὴ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ῥηθῇ τὸ τοῦ κωμικοῦ, τὸ, οὐ πείσεις, οὐδ' ἢν πείσῃς. ἔστι δ' εἰπεῖν καὶ ὅτι τὸ, παρέπεισεν, ὁ δ' ἐπεί*θετο, ἐν ταὐτολογίᾳ εἶπεν ὁ ποιητὴς διὰ τοὺς τῷ δοκεῖν μὲν πείθοντας, οὐ μὴν 670 καὶ τῇ ἀληθείᾳ πείθοντας, ἵνα εἴπῃ ὅτι ὁ βασιλεὺς οὐ μόνον ἔδοξε πεῖσαι, ἀλλὰ καὶ ἀληθῶς ἔπεισε τὸν 540 ἀδελφόν. ἐκτείνει δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ παρειπὼν τὴν παραλήγουσαν τῆς παρὰ προθέσεως. Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ εἰπὼν καὶ τὸ παρειπὼν κατὰ τὴν θέσιν, ἣν ἔχουσι, παρίσωσιν ποιοῦσι, καὶ ὅτι καθὰ ἐκ τοῦ εἶπον δευτέρου ἀορίστου γίνεται ἀναλόγως ὁ εἰπὼν, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ εἶπα πρώτου ἀορίστου ὁ εἴπας, οὗ *χρῆσις πλατεῖα. τούτου δὲ πλάγιοι οὐκ ἐτρίβησαν ὡς τοῦ εἰπών. (Vers. 122.) Ὅτι ἐν οἷς μὲν ἔλεγεν ὁ ποιητὴς ὅτι ἐκάθηντο αἱ στίχες πεφρικυῖαι κορύθεσιν, ἐοίκασιν αἱ τάξεις μὴ ἀφοπλισθῆναι. οἷς δὲ ἐνταῦθα λέγει ὅτι γηθόσυνοι οἱ τοῦ Μενελάου θεράποντες ἀπ' ὤμων τεύχε' ἕλοντο, δηλοῖ ἀφωπλίσθαι τὰς στίχας. εἰ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἀφωπλίσθη, καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἄρα. καὶ πρὸ τούτου δὲ εἰπὼν ὁ Μενέλαος ἃ εἶπεν, εἶτα κατεδύσατο τεύχεα καλά· καὶ ὁ Αἴας δὲ μετ' ὀλίγα κορύσσεται νώροπι χαλκῷ, οἷα δηλονότι ἀποδὺς πρὸ *τούτου τὰ ὅπλα, ὅ ἐστιν οὖν κἀνταῦθά τις ἀμφιβολία, οἷα τοῦ Ὁμήρου μὴ ἐπισημηναμένου τὸ πρᾶγμα σαφῶς. Σημείωσαι δὲ ὡς ἠδύνατο μὲν ὁ ποιητὴς ἅμα τῷ λόγῳ τοῦ Ἕκτορος ἀναστῆσαι τοὺς πρὸς ἐκεῖνον ἀντιπάλους, ὁ δὲ ἐπίτηδες ἄλλως ἐποίησεν, ἵνα καὶ τὸ πρᾶγμα καινότερον εἴη, καὶ χώραν δὲ σχοίη ποικιλίας χάριν τό τε γνωσθὲν ἐπεισόδιον τοῦ Μενελάου, καὶ ἑξῆς δὲ τὸ τοῦ Νέστορος, καὶ πλατυνθείη κατά τι χρῆμα δαιδάλεον δι' αὐτῶν ἡ ποίησις. περὶ μὲν οὖν Μενελάου ἔγνωσται τὰ προειρημένα. ὁ δὲ Νέστωρ *εὐθὺς ὀνειδίσει τε τοὺς Ἕλληνας καὶ μονομαχίαν ἑαυτοῦ παλαιὰν ἱστορήσει λαμπρὰν, ἀποσεμνυνόμενος, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ποιεῖ, καὶ οὕτως ἐρεθίσει ἐννέα πάντας ἀναστῆναι κατὰ τοῦ Ἕκτορος, ὡς ἐν τοῖς ἐφεξῆς φανήσεται. (Vers. 124.) Ὅτι δυσανασχετῶν ὁ γέρων, ἐφ' οἷς οἱ Ἀχαιοὶ ὀκνοῦσι τὴν ἐξητημένην μονομαχίαν, φησὶ τὸ καὶ ἀλλαχοῦ κείμενον· ὢ πόποι, ἦ μέγα πένθος Ἀχαιίδα γαῖαν ἱκάνει. εἶτα τὸν Πηλέα ἐπαινῶν ἐπάγει· ἦ κε μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς, ἐσθλὸς Μυρμιδόνων βουληφόρος ἠδ' ἀγορητής. τοῦ πολεμεῖν γὰρ ἤδη καὶ ὁ Πηλεὺς διὰ γῆρας πεπαυμένος, καθὰ καὶ ὁ Νέστωρ, λό*γοις μόνοις ἐνέπρεπεν, εἰδὼς δὲ ταῦτα λέγει ὁ Νέστωρ· πειρασθῆναι γὰρ τοῦ Πηλέως αὐτὸς ἐρεῖ, ὃν καὶ ἱππηλάτην ἔφη, ὡς ἦν ὅτε τοιοῦτον ὄντα, καθά που καὶ ὁ Πρίαμος ἐϋμμελίης λέγεται. ἐν δὲ τούτοις λεληθυῖά τις παρήχησις τὸ, ἱππηλάτα Πηλεύς. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως. Ἰστέον δὲ ὡς μέγα κακὸν κρίνουσιν οἱ λογισμῷ διοικούμενοι, ἐφ' ᾧ οἱ μὲν ἐχθροὶ χαίρουσιν, οἱ δὲ φίλοι βαρέως φέρουσιν, ὡς καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ ὁ Ὁμηρικὸς ῥήτωρ ἔφη, μέγα μὲν πένθος εἰπὼν τὴν Ἀχαιίδα γαῖαν ἕξειν, γηθήσειν δὲ τοὺς περὶ Πρίαμον, ἐὰν Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀγαμέμνων μάχωνται. εἰ δὲ καὶ τοιοῦτον εἴη τὸ κακὸν ὡς μὴ μόνον τοὺς φίλους βαρύνεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς δυσχεραίνειν, ὑπερβολὴ πάντως τοῦτο ἐστὶ δυστυχήματος. ὡς ὁ αὐτὸς ῥήτωρ ἐπιτείνων τὸ νόημα ἐνταῦθα φησί. λέγει γὰρ ὡς καὶ πᾶσα μὲν ἡ Ἀχαιὶς γῆ λυπηθήσεται ἐπὶ τοῖς νῦν γινομένοις καὶ αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἧττον ὁ Πηλεὺς, ὃς διὰ τὸν υἱὸν Ἀχιλλέα ἐχθαίρων τοὺς Ἀχαιοὺς χαίρειν ὀφείλει ἐπὶ δυστυχοῦσιν αὐτοῖς, μονονουχὶ λέγων, ὡς δεινὸν μὲν εἰ γελώμεθα τοῖς ἐχθροῖς, μεῖζον δὲ*

δεινὸν, εἰ καὶ αὐτοὶ συλλυποῦνται διὰ μέγεθος τοῦ κακοῦ. δῆλον οὖν ὅτι ἐν τῇ α′ μὲν ῥαψῳδίᾳ ὑπέθετο φίλους λυπουμένους καὶ ἐχθροὺς χαί*ροντας, ἐνταῦθα δὲ λυπουμένους καὶ φίλους τὴν Ἀχαιΐδα δηλαδὴ γῆν, καὶ ἐχθροὺς δὲ, τοὺς ἀμφὶ τὸν Πηλέα δηλονότι, ὅς ποτέ μέ φησιν εἰρόμενος, ὅ ἐστιν ἐρωτῶν, μέγ᾽ ἐγήθεεν ᾧ ἐνὶ οἴκῳ, πάντων Ἀργείων ἐρέων, τουτέστιν ἐρευνῶν, γενεήν τε τόκον τε, τοὺς νῦν εἰ πτώσσοντας ὑφ᾽ Ἕκτορι πάντας ἀκούσει, πολλά κεν θεῷ φίλας ἀνὰ χεῖρας ἀείραι θυμὸν ἀπὸ μελέων δῦναι δόμον Ἄϊδος εἴσω, ὅ περ τοῦ θανεῖν ἐστὶ περίφρασις, οἰκεῖον ὂν ἐπὶ παντὸς λέγεσθαι ἀπευχομένου τὸ ζῆν. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῇ α′ ῥαψῳδίᾳ ὁμοίως τοῖς ἐνταῦθα ὁ σοφὸς γέρων προοιμιασάμενος τὸ ἐφεξῆς διαφόρως ἐξήνεγκεν, ἐκεῖ μὲν αὐξήσας τὸ Ἑλληνικὸν κακὸν ἐκ τοῦ γηθῆσαι ἂν τὸν Πρίαμον, ὧδε δὲ ἀπὸ τοῦ λυπηθῆναι ἂν τὸν Πηλέα. Ἔτι ἰστέον ὅτι καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ εὕρηται
σχῆμα ὅμοιον τῷ Ὁμηρικῷ ἐν τῷ, ἦ κε μέγ᾽ οἰμώξειεν ὁ Πελοπίδης Ἀγαμέμνων, εἰ πύθοιτο Σπαρ- 541
τιάτας τὴν ἡγεμονίαν ἀφαιρεῖσθαι ὑπὸ Συρακουσίων καὶ Γέλωνος. δοκεῖ δὲ ὁ Νέστωρ πεῖραν ὡς ἐῤῥέθη ἐσχηκέναι τοῦ Πηλέως, ὅτε περὶ Ἀχιλλέως εἰς ἐκεῖνον ἐπρέσβευσε. βαρύνεται δὲ ὁ γέρων οὐ μόνον διὰ τὸ Ἑλληνικὸν αἶσχος, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ αὐτὸς ψευσάμενος τῷ Πηλεῖ ἀπελεγχθήσεται, ἐφ᾽ οἷς ἐκείνου ἐρωτῶντος αὐτὸς ἀπεσέμνυνεν, ὡς εἴρηται, *τοὺς Ἕλληνας. (Vers. 127.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν ἐγήθεεν ὥς περ καὶ τὸ ἐγήθησε καὶ τὸ γηθῆσαι καὶ τὸ γηθήσειν περισπωμένου ἐστὶν ἐνεστῶτος τοῦ γηθῶ, οὗ ὁ μέλλων γηθήσω. Δωριεῖς δὲ γαθεῖν αὐτό φασι. τὸ δὲ γήθω οὐ πάνυ σύνηθες. Τὸ δὲ ἐρέων καὶ τὸ αὐτοῦ θέμα πρωτότυπά εἰσι τοῦ ἐρευνῶ καὶ ἐρευνῶν. παραγωγὴ δὲ αὐτῶν κατὰ τὸ ἰκνῶ καὶ οἰχνῶ. ὡς γὰρ ἴκω ἰκνῶ, οἴχω οἰχνῶ, οὕτω ἐρέω ἐρεύω, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ Δωρικῶς ἐρευνῶ κατὰ χρῆσιν κοινήν. ἄλλως γὰρ κατὰ Ἡρακλείδην βαρύνεσθαι ὤφειλεν, οὐ μόνον διότι Αἰολικόν, φησι, τὸ ἐρεύω, ἀλλὰ καὶ ὅτι πάντα τὰ
671 πλεονάσαν*τα τῷ νῦ ὁμοτονεῖ τοῖς πρωτοτύποις, οἷον ἐλάω ἐλαύω Αἰολικῶς, καὶ ἐλαύνω κατὰ Δωριεῖς, θύω θύνω, δύω δύνω. τὸ δὲ πτώσσειν πτήσσειν φασὶν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, καὶ γίνεται ἀπὸ μὲν τοῦ πτώσσειν ὁ πτωχὸς καὶ ὁ πτὼξ, ἀπὸ δὲ τοῦ πτήσσειν τὸ κατεπτηχέναι καὶ ὁ κατεπτηχώς. τοιαύτης δὲ σκευωρίας καὶ τὸ ἔῤῥωγε καὶ διεῤῥηχὼς καὶ ῥῆγμα καὶ ῥωχμὸς καὶ ῥωγαλέος. καὶ ὧδε μὲν καὶ ταῦτα. (Vers. 132. sqq.) Ὁ δὲ γέρων Νέστωρ καταιδέσας τοὺς Ἀχαιοὺς, ἐν οἷς φθάσας εἶπε λυπηθήσεσθαι ἂν καὶ τὸν ἐχθρὸν Πηλέα, εἰ μάθῃ τὰ κατ᾽ αὐτοὺς, μεταχειρίζεται τὴν δημηγορίαν ἄλλως, ἀνδραγαθίαν καιρίως οἰκείαν ἱστορῶν μονομαχικὴν, δι᾽ ἧς ἐντρέψει τοὺς Ἕλληνας. φησὶ γοῦν· αἲ γὰρ Ζεῦ πάτερ ἡβῷμι ὡς ὅτ᾽ ἐπ᾽ ὠκυρόῳ ποταμῷ Κελάδοντι μάχοντο ἀγρόμενοι Πύλιοί τε καὶ Ἀρκάδες ἐγχεσίμωροι Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα· τοῖσι δ᾽ Ἐρευθαλίων πρόμος καὶ τὰ ἑξῆς. (Vers. 133.) Ὅρα δὲ ὡς τὸ ὠκυρόῳ τοῦ μέτρου μὴ ἀπαιτήσαντος οὐκ ἐδίπλασε τὸ ῥ̄ κατὰ τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις Ἀττικὴν ἀναλογίαν. ἐν δὲ λόγῳ πεζῷ, καθὰ τὸ χρυσοῤῥόας καὶ τὸ γλυκύῤῥοον καὶ τὸ πο*λύῤῥυτον καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὕτω καὶ τὸ ὠκύῤῥοος διπλάζει τὸ ἀμετάβολον. Ὁ δὲ ῥηθεὶς Κελάδων ποταμοῦ κλῆσις ἐστί. ἄλλως γὰρ οὐ δύναται δύο ἐπίθετα ὁμοῦ κεῖσθαι δίχα κυρίου ἢ προσηγορικοῦ. ἐν δέ γε τῷ, πόντος κελάδων, ἐπίθετόν ἐστιν ἡ τοιαύτη λέξις. (Vers. 134.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι καθ᾽ ὃν λόγον ἐν τῇ δ′ ῥαψῳδίᾳ τὸ ἰόμωροι ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐγχεσίμωροι, καὶ τὰ ἐκεῖ γραφέντα χρήσιμα κἀνταῦθα εἰσί. (Vers. 135.) Φειὰ δὲ πόλις παρὰ τὴν Ἦλιν, περὶ ἣν Ἰάρδανος ῥέει ποταμὸς, ὁ χρησιμεύσας εἰς Ἰορδάνην τοῖς τοὺς Ὁμηρικοὺς συῤῥάψασι θειότερον Κέντρωνας. ταύτης τῆς Φειᾶς ἡ παραλήγουσα διφορεῖται. φέρεται γὰρ ἐν τῇ κατὰ στοιχεῖον ἀναγραφῇ τῶν ἐθνικῶν τοιαῦτα τινά· Φεὰ πόλις Ἠλείας, ἣν Ὅμηρος μετὰ τοῦ ῑ γράφει, Φειᾶς πὰρ τείχεσι· ταύτης ὁ πολίτης Φεαῖος. παρακατιὼν δὲ ὁ ταῦτα ἐκεῖ γράψας καὶ οἷον ἐκλαθόμενος φησὶ τὸ αὐτὸ ἄλλως· Φιὰ πόλις τῶν περιμάχων Μεσσηνίοις καὶ Λάκωσιν. Ὅμηρος, Φιᾶς πὰρ τείχεσι. τὸ δὲ ἐθνικὸν ταύτης Φιεὺς καὶ Φιάτης καὶ Φιαῖος. καὶ οὕτω μὲν ἐκεῖνος. αἱ μέντοι ἀλλαχοῦ φερόμεναι Φηραὶ Γερήνοις ὁμοροῦσι κατὰ τὸν γεωγράφον, ἀφ᾽ ὧν ὁ Νέστωρ Γερήνιος. Τὸν δὲ Ἰάρδανον οὐ μέγαν ποταμὸν ἡ ἱστορία *ἔχει, ὡς ὁ αὐτὸς γεωγράφος δηλοῖ ἐν οἷς λέγει· Φειὰ ἄκρα καὶ πολίχνη. ἔστι δὲ καὶ ποτάμιον πλησίον ὁ Ἰάρδανος. λέγει δ᾽ ὁ αὐτὸς καὶ ὅτι μετὰ τὸν αἰγιαλὸν τῶν Πισατῶν ἄκρα Φειά. ἦν δὲ καὶ πολίχνη, ὡς ὁ ποιητὴς, Φειᾶς πὰρ τείχεσι. τοῦτο δέ τινες Χάας φασὶ δεῖν γράφειν, πόλις δὲ ὑπῆρξε πλησίον Λεπρέου, περὶ ἧς γενέσθαι φασὶ πόλεμον, ὃν ἔφρασεν Ὅμηρος, Ἀρκάσι πρὸς Πυ-

λίους. ἐχόντων δὴ καὶ τῶν εἰρημένων οὕτως, ὁ Νέστωρ προσφυῶς τῷ παρόντι τόπῳ παλαιὰν μονομαχικὴν ὡς προσεχῶς ἐλέχθη ἀνδραγαθίαν ἐκτίθεται, (Vers. 136. sqq.) *ἀφηγούμενος ὅπως Πυλίων καὶ Ἀρκάδων μαχομένων ἀνεῖλεν αὐτὸς ἐν μονομαχίᾳ τὸν Ἀρκάδα Ἐρευθαλίωνα. φησὶ γάρ· τοῖσι δ᾽ Ἐρευθαλίων, τοῖς δηλωθεῖσι δηλαδὴ Ἀρκάσι, πρόμος ἵστατο ἰσόθεος φὼς, τεύχε᾽ ἔχων ὤμοισιν Ἀρηϊθόοιο ἄνακτος, δίου Ἀρηϊθόου, τὸν ἐπίκλησιν κορυνήτην ἄνδρες κίκλησκον καλλίζωνοί τε γυναῖκες, οὕνεκ᾽ ἄρ οὐ τόξοισι μαχέσκετο δουρί τε μακρῷ, ἀλλὰ σιδηρῇ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας. εἶτα καθ᾽ ἱστορίαν λεπτολογῶν λέγει καὶ πῶς τὰ τοῦ Ἀρηϊθόου τεύχεα ἦσαν παρὰ τῷ Ἐρευθαλίωνι, καί φησιν ὅτι τὸν Ἀρηΐθοον Λυκόοργος ἔπεφνε δόλῳ, οὔτι κράτεΐ γε, στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ὅθ᾽ ἄρ οὐ κορύνη οἱ ὄλεθρον χραῖσμε σιδηρείη. πρὶν *γὰρ Λυκόοργος ὑποφθὰς δουρὶ μέσον περόνησεν, ὁ δ᾽ ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη, τεύχεά τ᾽ ἐξενάριξε, τά οἱ πόρε χάλκεος Ἄρης. καὶ τὰ μὲν αὐτὸς ἔπειτα φόρει μετὰ μῶλον Ἄρηος· αὐτὰρ ἐπεὶ Λυκόοργος ἐνὶ μεγάροισιν ἐγήρα, δῶκε δὲ, ἤγουν ἔδωκε δὴ, Ἐρευθαλίωνι φίλῳ θεράποντι φορῆναι, ἤγουν φορεῖν, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, καὶ οὕτω τῇ ἱστορίᾳ παρεκβὰς ἔχεται αὖθις τοῦ προκειμένου καὶ φησί· τοῦ ὅ γε τεύχε᾽ ἔχων, ὁ Ἐρευθαλίων δηλαδὴ, προκαλίζετο πάντας ἀρίστους· οἱ δὲ μάλα ἐτρόμεον, ὡς καὶ νῦν δηλαδὴ τὸν Ἕκτορα οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ ἐδείδισαν, οὐδέ τις ἔτλη, ἀλλ᾽ ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων πολεμίζειν θάρσεϊ ᾧ, ἤγουν κατὰ ἴδιον θάρσος καὶ οὐχ᾽ ἑτέρωθέν μοι ἐντεῦθεν, ὡς νῦν ἐγὼ θαρσοποιεῖν τοὺς Ἀχαιοὺς βούλομαι. γενεῇ δέ, φησι, νεώτατος ἔσκον ἁπάντων καὶ μαχόμην οἱ ἐγώ· δῶκε δέ μοι εὖχος Ἀθήνη. εἶτα ὁ γέρων τὴν ἑαυτοῦ ἀνδραγαθίαν αὔξων φησί· τὸν δὴ μήκιστον καὶ κάρτιστον κτάνον ἄνδρα. καὶ ἑρμηνεύων τὸ μήκιστον ἐπάγει· πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπιφέρει τὸν τῆς ἱστορίας σκοπὸν, ὅ ἐστι τὴν καὶ προδηλωθεῖσαν ἀξίωσιν τοῦ διηγήματος, εἰπών· εἴθ᾽ ὣς ἡβώοιμι, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη· τῷ κε τάχ᾽ ἀντήσειε μά*χης*

542 *κορυθαίολος Ἕκτωρ, ἤγουν ταχὺ ἂν εὕρε τὸν ἀντιστησόμενον, ἐμὲ δηλαδὴ, ὡς μὴ δεησόμενον τοῦ ἐρεθίσοντος. ὑμέων δέ, φησιν, οἵ περ ἔασιν ἀριστῆες Παναχαιῶν, οὐδ᾽ οἳ προφρονέως μέμαθ᾽ Ἕκτορος ἀντίον ἐλθεῖν, ὀνειδίζων ἐνταῦθα ὡς αὐτὸς μὲν καὶ νεώτατος ὢν καὶ μήπω ἀριστεὺς ἐτόλμησέ ποτε κατὰ μηκίστου καὶ καρτίστου ἀνδρὸς, τῶν δὲ Ἀχαιῶν τό τε πλῆθος κάθηται νῦν ὑποτρέμον καὶ οἱ ἀριστεῖς δὲ ὀκνοῦσιν ἀντιστῆναι τῷ Ἕκτορι.* (Vers. 132.) *Καὶ ὅρα ὅτι ἐν τῷ ῥηθέντι διηγήματι ὁ ποιητὴς τῆς εὐκτικῆς ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ, αἲ γὰρ ἡβῷμι ἀντὶ τοῦ, εἴθε ἀκμάζοιμι, καὶ μεταξὺ διηγησάμενος ἃ ἤθελεν, εἰς ὁμοίαν πάλιν εὐχὴν κυκλικῶς τὸν λόγον συνέκλεισεν, εἰπών· εἴθε ὣς ἡβώοιμι καὶ ἑξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐπίτηδες τὴν ἱστορίαν ταύτην καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ εἰς παράδειγμα ὁ ποιητὴς παρήγαγε, δεικνὺς ὡς οὐδέν τι καινὸν ποιεῖ πλάττων μονομαχίας, εἴ γε καὶ οἱ παλαιοὶ οὕτω ποτὲ ἐποίουν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τὸν Μενέσθιον, ὡς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ἐῤῥέθη, τὸν ὑπὸ Ἀλεξάνδρου πεσόντα πρεσβύτερον τοῦ Νέστορος νομισθῆναι οὕτω συνῆκται παρά τινων. Μενέσθιος ὁ ῥηθεὶς υἱὸς ἦν Ἀρηϊθόου τοῦ κορυνήτου, ὡς ἐκεῖ ἐῤῥέθη· ὃν κορυνήτην ὁ Λυκοῦργος δό*λῳ ἀνελὼν εἶχε τὰ ὅπλα. τὰ δὲ γηράσκων μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος Λυκοῦργος Ἐρευθαλίωνι δέδωκε φορεῖν, τούτων δὲ ὁ Νέστωρ νεώτατος ὢν, ἡβάσκων γὰρ ἦν, ἀνεῖλεν, ὥστε, φασὶ, προηγένηται τοῦ τότε νεωτάτου Νέστορος ὁ ῥηθεὶς Μενέσθιος, καὶ εἴη ἂν οὐχ᾽ ὁ Νέστωρ καθ᾽ Ὅμηρον πρεσβύτατος τῶν στρατευσάντων εἰς Ἴλιον, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ Μενέσθιος. λύεται δὲ παρὰ τῶν παλαιῶν τὸ τῆς τοιαύτης ἀπορίας πιθανώτατα, δεικνύντων τὸν Νέστορα παλαιότατον. φασὶ γὰρ οὕτω πως ἐν ὑποθέσεως σχήματι, ὅτι θετέον, ὡς ἐπὶ βρέφει τῷ υἱῷ Μενεσθίῳ τέθνηκεν ὁ πατὴρ Ἀρηΐθοος, φονευθεὶς ὑπὸ Λυκούργου, οὐ κατ᾽ ἀνδρίαν ἀλλὰ δόλῳ, οἷα γηραιοῦ ὡς εἰκὸς ὄντος καὶ μὴ δυναμένου κράτει περιγενέσθαι. τεθνηκότος δὲ τοῦ Λυκούργου μετ᾽ οὐ πολὺ διὰ τὸ ἔτι πλεῖον τοῦ γήρως διάδοχος τῶν Ἀρηϊθόου ὅπλων Ἐρευθαλίων γενόμενος ἀναιρεῖται ὑπὸ Νέστορος· εἰ μὴ βρεφύλλου ὄντος τοῦ Μενεσθίου ἠδύνατο Νέστωρ ὅπλα αἴρειν κατὰ Ἐρευθαλίωνος, εἴη ἂν χρόνοις πολλοῖς τοῦ Μενεσθίου πρότερος, διὸ καὶ γηραιότατος. οὐδὲν γὰρ ἀπεικὸς τὸν Μενέσθιον οὔπω οὐδὲ δύο ἐτῶν εἶναι, ὅτε ὁ Νέστωρ ἀνεῖλε τὸν καὶ ἐν τῇ γ′ ῥαψῳδίᾳ κείμενον Ἐρευθαλίωνα, ὃς καθὰ τὸ κύριον ὁ Φοῖνιξ ἀπὸ τοῦ ὡς *εἰκὸς πεφοινίχθαι τὴν ὄψιν χυμῷ φιλίῳ καλεῖσθαι δοκεῖ, οὕτω καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ ἐρευθεσθαι, φυλαχθείσης τῆς ευ διφθόγγου, ὡς καὶ ἐν τῷ Ἐρευθέδανον καὶ ἐνέρευθες, διὰ τὸ μὴ ἔχειν κακοφω-*

*νίαν. ἔνθα γὰρ κακοφωνεῖται ἡ παραγωγὴ, ἐκεῖ ἐκτρέχει τὸ ε̄ τῆς διφθόγγου, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐρυθρόν·
ἐρύθω γὰρ ἐρευθερὸν, καὶ ἐν συγκοπῇ ἐρευθρὸν καὶ ἀπελεύσει τοῦ ε̄ δι' εὐφωνίαν ἐρυθρὸν, ὁμοίως τῷ
ψεύδω ψευδηρὸς, ψευδρὸς καὶ ψυδρὸς, ὡς τὸ, ψυδραῖσι φήμαις. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἐκ μὲν τοῦ
ἐρείθω ἐνεστῶτος γίνεται τὰ εἰρημένα καὶ εἴ τι κατ' αὐτὰ φυλάττει τὴν εῡ δίφθογγον· ἐκ δὲ τοῦ ἤρυ-
672*θον β̄ ἀορίστου ὁμοίου τῷ ἐλεύθω ἤλυθον γίνεται καὶ τὸ ἐρυθηρὸν καὶ ἐν συγκοπῇ ἐρυθρὸν καὶ τὸ
ἐξ αὐτοῦ κοινότερον λεγόμενον ἐρυθρόδανον καὶ τὸ ἐρύθημα, ἤδη δὲ καὶ νῆσος Ὠκεανῖτις ἡ Ἐρύθεια
ἡ τοῦ Γηρυόνου, ὁμωνυμοῦσα μιᾷ τῶν μυθικῶν πολλῶν Ὠκεανίδων. δῆλον δὲ καὶ ὅτι Ἐρευθίων
ἐστὶ τὸ πρωτότυπον, ἡ δὲ αλ̄ συλλαβὴ ἐπλεόνασε διὰ λειότητα φωνῆς, ὅ περ ἔν τε ὀνόμασι γίνεται τοῖς
διὰ τοῦ ἄλέος, καὶ ἐν τῷ μάσσω μαλάσσω καὶ στάζω σταλάζω. (Vers. 137.) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ τὸν Ἀρηΐ-
θοον δὶς ὠνόμασεν ἐπαναληπτικῶς ἐν ἑνὶ τόπῳ διὰ τὸ ἔνδοξον τοῦ ἀνδρὸς, εἰπὼν ὁμοιοπτώτως, ὡς ἔθος,
Ἀρηϊθόου ἄνακτος, διου Ἀρηϊθόου. (Vers. 138.) Τὸ δὲ ἐπίκλησιν παρὰ τοῖς ὕστερον συγκοπὲν τὸ
ἐπίκλην ἐπίῤῥημα πεποίηκεν, ὃ δηλοῖ κλῆσιν τινὰ ἑτέραν ἐπὶ κυρίῳ ὀνόματι νόμῳ ἐπιθέτων. ἐνταῦθα
δὲ καὶ τρόπος ἐτυμολογίας ὑποφαίνεται ἐν τῷ, ἐπίκλησιν κίκλησκον. τὸ γὰρ καλεῖν ἐν ἀμφοτέραις
ἐτυμολογικῶς παρηχεῖται ταῖς λέξεσιν. Ὁμοίου δὲ τρόπου καὶ τὸ, κορυνήτην ἐκάλουν ἄνδρες καὶ καλ-
λίζωνοι γυναῖκες, διότι σιδηρῇ κορύνῃ ῥήγνυσκε φάλαγγας· ἐτυμολογία γὰρ ἐνταῦ*θα τοῦ κορυνήτου
ἐστί. Κορύνη δὲ, ἣν καὶ αὐτὴν δὶς ἔφη, ἐπιμείνας διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον, ἁπλῶς μὲν πᾶσα ῥάβδος
κεφαλωτὴ παρὰ τὴν κάραν, ὅθεν καὶ ἡ κόρυς· εἰ δὲ τὸ τοῦ ξύλου ἐξ ἄκρου παχὺ σιδηροῦν εἴη, τότε καὶ
σιδηρείη κορύνη λέγεται ἀπὸ τοῦ κεφαλωτοῦ μέρους οὕτω κληθεῖσα, ὥς περ καὶ ῥόπαλόν τι λέγεται ἀπὸ
τοῦ ἄκρου μὴ ὀρθοῦ ὄντος, ἀλλὰ ῥέποντος. οὕτω καὶ ἡ πολεμικὴ κάμαξ ἀπὸ ξύλου συγκειμένη καὶ σιδή-
ρου δόρυ μὲν λέγεται διὰ τὸ ξύλον, αἰχμὴ δὲ διὰ τὸν σίδηρον. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ δῆλον εἴτε ἡ κεφαλὴ τῆς
ῥηθείσης κορύνης μόνη σιδηρᾶ ἦν, εἴτε καὶ ὅλην αὐτὴν σίδηρος συνεκρότει, ὥς περ καὶ δόρυ τὸ μὲν αἰχμὴν
μόνην εἶχε σιδηρᾶν, τὸ δὲ ὁλοσίδηρον ἦν κατὰ τὸ σίγυμνον, ἢ μᾶλλον σίγυνον, περὶ οὗ προδεδήλωται.
(Vers. 139.) Τὸ δὲ καλλίζωνοι ταὐτόν ἐστι τῷ εὔζωνοι. τὸ μέντοι βαθύζωνοι ἑτεροῖον ἐστί. τὸ δὲ καλ-
λίπεπλοι περιττότερον τούτων ἐστί. περίπυστον δὲ δηλοῖ ἄνδρα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται, τὸ καὶ ἀν-
δράσι καὶ γυναιξὶ περιᾴδεσθαι. (Vers. 141.) Τὸ δὲ, ῥήγνυσκε φάλαγγας, ἀφορμή ἐστι καὶ αὐτὸ
συνθέτου ὀνόματος τοῦ ῥηξήνωρ, ὃς φάλαγγας ῥήγνυσιν ἀνδρῶν. (Vers. 142.) Λυκοῦργος δὲ ὁ ἐν-
ταῦθα ἕτερός ἐστι παρὰ τὸν προδηλωθέντα Θρᾷκα, τὸν τοῦ Διονύσου διώκτην. Τὸ δὲ δό*λῳ. οὔτι
κράτεΐ γε, περιττῶς διπλάζεται. δῆλον γὰρ ὡς ὁ δόλῳ ἀνελὼν οὐ κράτεϊ ἀναιρεῖ. (Vers. 143.) Τὸ δὲ,
στεινωπῷ ἐν ὁδῷ, ἐντελῶς εἴρηται. ὅτε μέντοι ἐρεῖ τις μόνον τὸ στεινωπῷ, οἷον, ἔπεφνεν ἐν στει-
νωπῷ, ἢ διέτριβεν ἐν στεινωπῷ, τηνικαῦτα ἐλλιπῶς λέγεται. (Vers. 144.) Οὕτω δὲ καὶ τὸ μὲν,
ἔχραισμεν ὄλεθρον, ἐντελὲς ἔοικεν εἶναι· τὸ δὲ, οὐκ ἄν σοι χραίσμῃ σκῆπτρον καὶ τὰ ὅμοια, ἐλλιπῶς
ἔχειν· ὡσαύτως καὶ τὸ μὲν μῶλον Ἄρηος, ἐντελές ἐστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, μῶλον δὲ ἁπλῶς εἰπεῖν
τὸν πόλεμον ἐλλέλειπται. λέγονται δὲ καὶ πόλεων στενωποὶ αἱ στεναὶ ἄμφοδοι διὰ τὸ ἐν αὐταῖς ἀποστε- 543
νοῦσθαι τοὺς ὦπας εἰς τὸ βλέπειν. ἀντίκειται δὲ πάντως τῷ στεινωπῷ τὸ εὐρωπὸν, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ
Ὀππιανῷ εἰπόντι που εὐρωπὸν σπήλαιον τὸ πλατύ. Τὸ δὲ, ὅθι οὐ κορύνη ὄλεθρον ἔχραισμεν, οὐκ
εὐτελίζων τὴν κορύνην ἔφη ὡς μὴ εὔχρηστον οὖσαν, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ νῦν αὐτὸ εἶπε τὸ πρᾶγμα, ὅτι
δηλαδὴ τοῦ Λυκούργου ὑποφθάντος περονῆσαι τὸν Ἀρηΐθοον οὐκ ἐχρησίμευσεν αὐτῷ ἡ κορύνη.
(Vers. 145.) Τὸ δὲ περονῆσαι τὸ ῥᾴδιον δηλοῖ τῆς διελάσεως τοῦ δόρατος, ὡς ἐὰν περόνη διά τινος
ἦλθεν ὀπῆς. τοῦτο δὲ οὐ μόνον διαμπερὲς πλῆξαι, ἀλλὰ καὶ ἀντιτορῆσαι εἴποι τις ἂν, λαβὼν ἀφορ-
μὴν ἐξ ἑτέρου ῥήτορος, *εἰ καὶ Ὅμηρος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που ἐπὶ ἐκτρυπήσεως τοίχου τὴν ἀντιτόρησιν
τίθησι. Τὸ δὲ, ὕπτιος οὔδει ἐρείσθη, οὐ φεύγοντα δηλοῖ πεσεῖν τὸν κορυνήτην ἀλλ' ἐξ ἀντιμετώπου
μάχης· ἄλλως γὰρ πρηνὴς ἂν ἔπεσεν, εἰ ἔφευγεν. Ἄρης δὲ δοῦναι τὰ ὅπλα τῷ Ἀρηϊθόῳ λέγεται, ὡς
καὶ τόξον ὁ Ἀπόλλων Πανδάρῳ ἢ Εὐρύτῳ. (Vers. 146.) Χάλκεος δὲ Ἄρης, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρη-
ται, ὡς καὶ Ἀφροδίτη χρυσῆ. (Vers. 147.) Τὸ δὲ φορεῖν διφορεῖσθαι καὶ ἐνταῦθα δηλοῦται· ἔστι
γὰρ ἐνεστὼς αὐτοῦ φορῶ καὶ φοραίνω ἢ φόρημι. ἐξ οὗ τὸ φορῆναι. (Vers. 149.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ
συγγενεῖ οὐδὲ ἑταίρῳ, ἀλλὰ φίλῳ θεράποντι δέδοται φορεῖσθαι ἡ τοῦ δεσπότου πανοπλία· προτι-*

μητέοι γὰρ ἐν πολλοῖς καὶ οἱ ἀγαθοὶ θεράποντες. (Vers. 151.) Τὸ δὲ ἐδείδισαν ἀπὸ τοῦ δεδίω ῥήματος
γίνεται δεδιπλασιασμένου. τὸ γὰρ πρωτότυπον δίω, ἐξ οὗ καὶ διώκω. χρῆσις δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ,
παρὰ γὰρ διε νανσὶν Ἀχαιῶν, ἤγουν ἐδεδίει παρὰ ταῖς ναυσί. καὶ ἄλλως δὲ, γίνεται τὸ ἐδείδισαν ἀπὸ
τοῦ ἐδεδίεσαν κατὰ συγκοπήν. δῆλον δὲ ὡς διαφέρει τρέμειν καὶ δεδιέναι, εἴ γε καὶ μὴ δεδιώς τις ὅμως
τρομέει ποτὲ ῥιγῶν ἢ καὶ διὰ νόσον. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ τρομέειν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, γενόμενον
ἀπὸ τοῦ τρέμω τρόμος τρομῶ, ὅμως οὐκ ἔσχεν ὀγκῶσαι τὴν ἄρ*χουσαν κατὰ τὸ τρέχω τρόχος τρωχῶ, 40
καὶ στρέφω στρόφος στρωφῶ, καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλ᾽ ἐφύλαξε τὴν γραφὴν τοῦ τρόμου δίχα μεγεθυσμοῦ.
καὶ ἴσως ἐποίησε τοῦτο διὰ τὸ μὴ δευτέρας εἶναι συζυγίας κατὰ τὸ τρωχῶ καὶ στρωφῶ καὶ ὅσα τοιαῦτα.
ἡ δ᾽ αὐτὴ αἰτία τῆς τοῦ ο συστολῆς καὶ ἐν τῷ δέμω δόμος δομῶ δομήσω, καὶ ἐν ἄλλοις δὲ
ὁμοίοις. (Vers. 152.) Τὸ δὲ, οἱ δὲ μάλ᾽ ἐτρόμεον, οὐδέ τις ἔτλη, ἀλλ᾽ ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων
πολεμίζειν, πρέπει ῥηθῆναι περὶ ἀνδρὸς θαρσαλέως μονομαχήσαντος. ἔνθα σημείωσαι ὅτι πολυτλήμων
καὶ ὁ Νέστωρ, καθά που καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, καὶ ὅτι τὸ, οὐδέ τις ἔτλη, τὸ ἐναντίον ἐστὶ τοῦ πολυτλήμων,
καὶ ὅτι ἐν τούτοις πάνυ σεμνύνει ὁ Νέστωρ ἑαυτόν· εἰ γὰρ ἀγεννὲς τὸ, οὐ τέτληκέ ποτε θυμῷ πόλε-
μον ὁ βασιλεὺς κατὰ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως λόγον, γενναῖος ἄρα ὁ καὶ ἐν ἀταλεῖ ἡλικίᾳ καὶ οὕτως ἀτελεῖ
πολυτλήμων. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ, οὐδέ τις ἔτλη, ἐλλιπῶς λεχθὲν, λείπει γὰρ τὸ πολεμίζειν. ἴσως
δὲ καὶ καθ᾽ ὑπερβατὸν αὐτὸ νοεῖται ἀπὸ κοινοῦ. ἐπάγει γάρ· ἀλλ᾽ ἐμὲ θυμὸς ἀνῆκε πολυτλήμων
πολεμίζειν, ἔνθα τὸ πολυτλήμων ἀντίκειται πρὸς τὸ, οὐδέ τις ἔτλη. (Vers. 153.) Τὸ δὲ, πολεμίζειν
θάρσεϊ ᾧ, τουτέστιν ἰδίῳ, ταὐτόν ἐστι περιφραστικῷ νοήματι τῷ πει*σθῆναι τινὰ ἐῷ αὐτοῦ θυμῷ 50
τολμῆσαι τι παρακινδυνεῦσαι εἰς ἔργον, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς που ὁ γέρων ἐρεῖ. (Vers. 154.) Ἐν δὲ τῷ,
μαχόμην οἱ ἐγὼ, κατ᾽ ἐξοχήν τινα εἴρηται τὸ ἐγὼ, ὥς που καὶ τὸ αὐτὸς, οὕτω δέ ποτε καὶ τὸ ἐκεῖνος.
ἴσως δὲ καὶ θαῦμα ἡ λέξις δηλοῖ, εἴ περ νεώτατος ὢν ὁ Νέστωρ οὕτως ἐν ἥβῃ ἐθάρσει. ἄλλως μέντοι
περιττῶς κεῖται· ἤρκει γὰρ εἰς τελείαν ἔννοιαν καὶ μόνον τὸ ἐμαχόμην δίχα τοῦ ἐγώ. τοιοῦτον καὶ ἀλλα-
χοῦ τὸ, καὶ μαχόμην κατ᾽ ἔμ᾽ αὐτὸν ἐγώ. (Vers. 156.) Τὸ δὲ, δῶκε δέ μοι εὖχος Ἀθήνη, ταὐτὸν δ᾽
εἰπεῖν φρόνησις, καθυποφαίνει διὰ συνέσεως περιέργου τινὸς περιγενέσθαι τοῦ Ἐρευθαλίωνος Νέστορα
τὸν νεώτατον. Τὸ δὲ, πολλὸς γάρ τις ἔκειτο παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα, ἐπὶ μεγαλοσωμάτων καὶ ἐκλύ-
των ῥηθήσεται. δηλοῖ δὲ τὸ μὲν ἔνθα καὶ ἔνθα τὸ εἰς μῆκος καὶ εἰς πλάτος. τὸ δὲ παρήορος ἀντὶ τοῦ
παρηρτημένος, ὅ ἐστι κεχυμένος ὧδε καὶ ἐκεῖ, ἔκλυτος, χαῦνος, καὶ οὕτω πολὺν ἐπέχων τόπον τῷ
σώματι. εἴληπται δὲ ἡ λέξις ἐκ μεταφορᾶς τοῦ παρηόρου ἵππου, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ ῥηθήσεται. τέως
δ᾽ οὖν δῆλον ὡς ὁμωνύμως οὐ μόνον ἵππος παρήορος, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ ἄνθρωπος ὁ κατὰ τὸν Ἐρευθαλίωνα
μετὰ τὸ πεσεῖν κείμενος οὐκ ἐν συνοχῇ τινὶ καὶ συστολῇ, ἀλλὰ πάρετος, ἐκτεταμέ*νος κατὰ τὸν εἰπόντα 60
τραγικὸν τὸ, ἓν γὰρ ἐκτενεῖ σ᾽ ἔπος, ἤγουν εἷς λόγος ἐκτάδην ῥίψει. ὁ δέ γε παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ πάρα-
ρος ἑτεροῖός ἐστι παρὰ τὸν παρήορον, ὁποῖος ἂν καὶ λαμβάνοιτο. δηλοῖ γὰρ τὸν μὴ φρενήρη, ταὐτὸν
δ᾽ εἰπεῖν, εὖ ἀρηρότα κατὰ νοῦν, ἀλλὰ ψευδόμενον τὴν νοερὰν ἁρμονίαν, καὶ παρατετραμμένον τοῦ
οὕτως ἀρηρέναι. Πρωτότυπον δέ ἐστιν ὁ πολλὸς τοῦ πολλὸν ἐπιῤῥήματος, γενομένου ἐκ τῆς τούτου
ἑνικῆς αἰτιατικῆς· διὸ καὶ ἐν δυσὶ λ̄ γράφεται καὶ αὐτὸ, καθὰ καὶ αἱ πᾶσαι πλάγιοι τοῦ πολλὸς,
ἀνάπαλιν ἤ περ ἐπὶ τοῦ ὁ πολὺς καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ. Σημείωσαι δὲ ὅτι πάνυ καί*ριόν τε καὶ ἀστεῖον 673
ἐνταῦθα τὸ πολλὸς, δηλοῦται γὰρ δι᾽ αὐτοῦ διωρισμένου ποσοῦ ὄντος, εἴτουν διεχοῦς, οὐ μὴν συνε-
χοῦς, τὸ μὴ ἂν δοκεῖ τὸν Ἐρευθαλίωνα ἕν τι σῶμα εἶναι συνεχὲς, ἀλλ᾽ ὡς οἷον διεσπάρθαι ὧδε καὶ
ἐκεῖ τῇ παρέσει τῶν μελῶν τοῦ τοσούτου σώματος· ᾧ ἐναντίος ὁ κατὰ τὸν Κύκλωπα ὀλίγος Ὀδυσσεύς.
(Vers. 157.) Ἐν δὲ τῷ ἡβώοιμι σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ ἔφεσιν ταύτην ἀνθρωπίνην εἶναι, τὸν ἡβῶντα
μὲν εἰς γῆρας ἐλάσαι, τὸν δὲ γέροντα εἰς ἡβῶντα ἐπανακάμψαι. γίνεται δὲ τὸ μὲν ἡβῷμι ἐκ τοῦ ἡβῶ
δισυλλάβου ῥήματος· τὸ δὲ ἡβώοιμι ἐκ τοῦ ἡβώω τρισυλλάβου. Τὸ δὲ, βίη δέ μοι ἔμπεδος εἴη, τοῦ
ἡβώοιμι ἔχεται, ὡς τῆς ἀνδρικῆς ἥβης ἐχούσης τὴν ἔμπεδον βίην, οὐ μὴν τῆς ἁπλῶς ἥβης.
(Vers. 158.) Τὸ δὲ, ἀντήσειε μάχης, εἴρηται συνήθως ἀντὶ τοῦ ἐπιτύχῃ, ἄντην γένηται, καιριώτε-
ρον δὲ εἰπεῖν, ἀντίον ἔλθοι, ὡς εὐθὺς μετὰ βραχέα φανεῖται. τοιοῦτον σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, οὐ γὰρ ἔγωγε
544 ἤντησα οὐδὲ ἴδον. (Vers. 159.) Ἐν δὲ τῷ, ὑμῶν οἵ περ ἔασιν ἀριστῆες, οὐδὲ αὐτοὶ προφρονέως

μέματε ἀντιστῆναι, καινότης ἐστὶ σχήματος· ἢ γὰρ κατὰ τὸ ἔασιν ὤφειλεν εἶναι καὶ τὸ μεμάα*σιν ἐν τρίτῳ προσώπῳ πληθυντικῷ, ἢ κατὰ τὸ μέματε δεύτερον πληθυντικὸν ὤφειλεν εἶναι καὶ τὸ, οἵ ἐστε ἀριστεῖς. ἐσχημάτισε δὲ οὕτως ὁ γέρων οὐ μόνον διὰ καινοτροπίαν ἐπιστρέφουσαν ἀσφαλῶς τὸν ἀκροατὴν, ἀλλὰ καὶ δι᾽ εὐχρηστίαν μέτρου, καὶ ἄλλως δὲ διὰ κρᾶμα τραχύτητος καὶ ἐπιεικείας. σφοδρὸν μὲν γὰρ τὸ οὐ μέματε, ἤγουν οὐ προθυμεῖσθε εἰς μονομαχίαν, οἷα ἐν σχήματι ἀποστροφῆς λεχθὲν κατὰ προσώπων ἡρωικῶν, λειότερον δὲ τὸ, οἵ περ ἔασι, καὶ οὐ κατὰ τὸ, οἵ περ ἐστέ· αὐτὸ γὰρ σφοδρῶς ἂν οὕτως ἐῤῥέθη. Τὸ δὲ ἀντίον ἐλθεῖν ταὐτόν ἐστι τῷ ἀντῆσαι, ὃ ἀνωτέρω εἴρηται. (Vers. 161. sqq.) Ὅτι μέγα τι ἔδρασεν ἐν τοῖς ἄρτι οὐ μόνον ἡ προῤῥηθεῖσα σφοδρὰ τοῦ Μενελάου ἐπιφορὰ κατὰ τῶν ἀριστέων καὶ ἡ τοῦ βασιλέως μετ᾽ αὐτὸν ἀμυδρὰ κολακεία ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ μάλιστα ὁ Νέστορος *ἐρεθισμὸς, ὅτι μηδὲ ἔστιν ἀγαθὴν παραίνεσιν ἀπρακτῆσαι ποτὲ παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλ᾽ ἅμα ἐκείνῃ ἅμα ἔργον, καθὰ δηλοῖ καὶ νῦν τὸ, ὡς νείκεσσ᾽ ὁ γέρων, οἱ δ᾽ ἐννέα πάντες ἀνέσταν· ὦρτο πολὺ πρῶτος μὲν ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων, τῷ δ᾽ ἔπι Τυδείδης ὦρτο κρατερὸς Διομήδης, τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκὴν, τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Ἰδομενεὺς καὶ ὀπάων Ἰδομενῆος Μηριόνης, ἀτάλαντος ἐνυαλίῳ ἀνδρειφόντῃ, τοῖσι δ᾽ ἐπ᾽ Εὐρύπυλος Εὐαίμονος ἀγλαὸς υἱός· ἂν δὲ Θόας Ἀνδραιμονίδης καὶ δῖος Ὀδυσσεύς· πάντες ἄρ οἵ γ᾽ ἔ*θελον πολεμίζειν Ἕκτορι δίῳ. ἔνθα καὶ σημαίνει τίνας ὁ ποιητὴς τῶν ἡγεμόνων κρίνει μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ἐν Ἕλλησιν ἀριστεῖς, καὶ ὅτι κἀνταῦθα τῷ ἐννέα ἀριθμῷ συνήθως ἐχρήσατο, ὃν διὰ τὰς Μούσας φιλεῖ. τῶν δὲ ἐννέα ὑπερεξαίρει τρεῖς μόνους, ὡς μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. οὕτως ἡ τοῦ Νέστορος συμβουλὴ καὶ τὸ τῆς παλαιᾶς ἀριστείας διήγημα ἠρέθισεν ἀναστῆναι τοὺς οἵους τε ὄντας Ἕκτορι ἀντιμάχεσθαι, ὡς εἶναι καὶ νῦν ἀληθῆ τὴν λέγουσαν παροιμίαν, ὡς βουλὴ μὲν ἄρχει, χεὶρ δ᾽ ἐπεξεργάζεται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῶν *ἐννέα ἀριστέων τούτων ἕνα μόνον τὸν Ἰδομενέα ψιλῶς ἐκφέρει, ὡς προέκκειται, καὶ ἕτερον μετὰ πατρωνυμίας τὸν Ἀνδραιμονίδην Θόαντα, τοὺς δὲ λοιποὺς μετὰ καί τινων ἐπαίνων φράζει, ὡς προσεχῶς γέγραπται, ποικίλος καὶ ἐνταῦθα ὤν. (Vers. 162. sqq.) Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ πάντες κατὰ παρολκὴν καὶ νῦν συνήθως κεῖται ἐν τῷ, ἐννέα πάντες ἀνέσταν, καὶ ὅτι καιρία λέξις ὡς ἐν ποιήσει τὸ ὦρτο· διὸ καὶ δὶς ἐνταῦθα ἐτέθη· καὶ ὅτι τὸ τοῖσι κατὰ σχῆμα κάλλους ἐν στίχοις προκατάρχει τρισὶ, καὶ ὅτι τὸ, ἐπιειμένοι ἀλκὴν, ὁμοίως ἐσχημάτισται τῷ ἀναιδείην ἐπιειμένος, περὶ οὗ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. (Vers. 166.) Ἐνυάλιος δὲ κατὰ μὲν τοὺς πλείους ὁ πολεμικὸς ἀπὸ τῆς Ἐνυοῦς. τινὲς δὲ ὥς περ τὴν Παλλάδα διὰ φόνον τοῦ Πάλλαντος, οὕτω καὶ τὸν Ἐνυάλιον διά τι τοιοῦτον κεκλῆσθαι φασίν. Ἀῤῥιανὸς γοῦν ἱστορεῖ ὅτι ἐλθὼν Ἄρης εἰς τὰ τῆς Θράκης χωρία, ὅπου τὰ οἰκεῖα ἦν τῷ Ἐνυαλίῳ, ἤθελε ξενισθῆναι· ὁ δὲ οὐκ ἤθελε δέχεσθαι, φάμενος οὐκ ἂν ξενίσαι ἄλλον ἢ ὃς κρείσσων αὐτοῦ τὰ πολέμια ἔλθοι. καὶ ὃς, ὥρα σοι ξενίζειν ἐμὲ, καθότι κρείσσων σου φημὶ τὰ πολέμια εἶναι. τοῦ δὲ Ἐνυαλίου ἀποφάσκοντος ἔρχεται εἰς χεῖρας καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς *μάχης ἐκταθείσης τέλος ὁ Ἐνυάλιος πίπτει ὑπὸ τῷ Ἄρεϊ, πληγεὶς ὅπλῳ τῇ ῥομφαίᾳ. διὸ καθότι μέγα τοῦτο ἆθλον ὁ Ἄρης νέος ὢν ἐξετέλεσεν, ἐκαλεῖτο ἐπ᾽ αὐτῷ Ἐνυάλιος. Τὸ δὲ ἀνδρειφόντης διφορεῖται, ὡς ἐν ἄλλοις ἐστὶ δῆλον. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἀνδριφόντης ἔστι μὲν ταὐτὸν τῷ βροτολοιγὸς καὶ ἀνδροφόνος, ἀποκεκλήρωται δὲ εἰς ὄνομα τῷ Ἄρεϊ. τὸ μέντοι ἀνδροφόνος ἀνθρώπινον, εἴ γε καὶ ὁ Ἕκτωρ ἀνδροφόνος που λέγεται. (Vers. 167.) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως τὸν βασιλέα σεμνύνει ὁ ποιητὴς, οὐχ᾽ ἁπλῶς εἰπὼν ὅτι πρῶτος ὦρτο, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος. καὶ ἔχει ὁ βασιλεὺς τοῦτο 545
τῶν ἄλλων σεμνότερον, εἰ καὶ ὁ Αἴας κρείττων ἐστὶν ἄλλως αὐτοῦ, ὡς φανήσεται. εἰκότως δὲ προανίσταται, ἵνα μὴ φιλοψυχεῖν δόξῃ ὁ τὸν ἀδελφὸν ἤδη κωλύσας τοῦ μονομαχῆσαι, καί ποθεν ἀκούσῃ ὡς, εἴ περ οἱ βασιλεῖς ἀπόμαχοι φιλοῦσιν εἶναι, τί δὴ τοὺς ἄλλους εἰς κίνδυνον παραβάλλονται; καὶ δοκεῖ μεμελετῆσθαι ἤδη τὸ τοιοῦτον θάρσος τῷ βασιλεῖ· φάμενος γὰρ πρὸ βραχέων ἀναστήσεσθαί τινα πρόμαχον ἀντίπαλον τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἄρτι πρῶτος εἰς ἔργον ἀναπηδᾷ, ὡς οὕτω κατὰ ζῆλον ἐπαινετὸν καὶ ἄλλους συνορμηθῆναι πεισθέντας ἑῷ θυμῷ τολμήεντι, καθά που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ γέρων Νέστωρ τοῦ βασιλέως *Μενελάου νύκτωρ προεξαναστάντος καὶ πονουμένου φησίν· οὕτως οὔτις οἱ ἀπιθήσει Ἀργείων, ὅτε κέν τινα ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ. (Vers. 169.) Τὸ δὲ, πολὺ πρῶτος, μὴ συναναστῆναι τινὶ τὸν βασιλέα δηλοῖ, ἀλλὰ τῶν ἄλλων τοῦδε τινὸς πρὸ τοῦδε ἀνισταμένων αὐτὸν πολὺ πρῶτον ἀναπη-

δῆσαι. Τὸ δὲ, ἤθελον πολεμίζειν Ἕκτορι, ἢ τὸ ἐβούλοντο δηλοῖ κοινότερον, ἢ ἀντὶ τοῦ ἠδύναντο εἴληπται· πολλάκις γὰρ καὶ ἐπὶ τοιούτου σημαινομένου ἡ λέξις λαμβάνεται, ὡς καὶ ἐν τῷ, οὐδέ τις ἤθελεν ὁμοιωθῆναι τῷ Ὀδυσσεῖ, καὶ, οὐδ' ἔθελε προῤῥέειν, ὁ ποταμὸς δηλαδή. (Vers. 171.) Ὅτι βούλεται ὁ Νέστωρ τοὺς ῥηθέντας ἐννέα *προμάχους κλήρῳ λαχεῖν, εἰπών· κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε διαμπερὲς, 674 ὅσκε λάχῃσιν. οὗτος γὰρ δὴ ὀνήσει Ἀχαιοὺς, καὶ δ' αὐτὸς ὃν θυμὸν ὀνήσεται, αἴ κε φύγῃσι δηΐου ἐκ πολέμοιο καὶ αἰνῆς δηϊοτῆτος. δῆλον δὲ ὅτι ὀνήσει τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ τοιοῦτος τιμήσας αὐτοὺς, καὶ τῷ αὐτῷ αὖθις ὀνηθήσεται τιμηθεὶς οἷα νικητής. καὶ ἄλλως δὲ κατὰ τὸν λόγον τοῦ Νέστορος ὀνηθήσεται τὴν ἰδίαν ψυχὴν, ὡς περισωσάμενος ἑαυτὸν καὶ γέρας οἷον τοῦτο σχὼν πολυτίμητον. Σημείωσαι δὲ ὅπως τῇ τύχῃ ἐπιῤῥίπτει τὴν τοῦ ἀρίστου ἐπιλογὴν ὁ συνετώτατος καὶ οὐκ αὐτὸς ἐπικρίνει, οὐ μόνον ἵνα μὴ λυπήσῃ τοὺς λοιποὺς ἕνα τινὰ ἐπιλεξάμενος, ἀλλὰ καὶ ὅτι πάντας ἀξιομάχους οἶδε πρὸς Ἕκτορα. διὸ σεμνότερόν τι καὶ ἐνδοξότερον ποιῶν τῇ τύχῃ ἐπιτρέπει τὴν ἐπίκρισιν, εὖ εἰδὼς ὡς ὁποῖος ἂν ἐκπεσεῖται πρῶτος τῷ κλήρῳ, ἀξιόλογος ἂν ἐκβαίη ἀντίμαχος τῷ Ἕκτορι. τὴν δὲ ῥηθεῖσαν αἰτίαν τοῦ κλήρου ἀναπτύσσει που καὶ ὁ Ἀῤῥιανὸς, λέγων περί τινος ὅτι εἰς κλῆρον τοὺς δεῖνα καθίστασθαι ἐδικαίου, οὐ θέλων ὡς γέρας αὐτὸ τῷ ἑτέρῳ ἀπονείμασθαι, οὐδὲ ἀτιμῶσαι τὸν οὐ προ*κριθέντα εἰς μάχην. Ἰστέον δὲ ὅτι παλάσσειν οὐ μόνον, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, τὸ μολύνειν, ἀλλὰ καὶ τὸ κληροῦσθαι καὶ λαγχάνειν, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, κλήρῳ πεπάλαχθε. παράγεται δὲ ἀπὸ τοῦ πάλλω τὸ κινῶ, ἐξ οὗ καὶ πάλος ὁ κλῆρος, ὅθεν ἀντίπαλος ὁ κατὰ πάλον ἐναντίος ἢ καὶ ἰσοπαλὴς, ὡς προδεδήλωται, καὶ κατὰ πάλον ἶσος· καὶ παλτὸν εἶδός τι ὅπλου, ἐξ οὗ καὶ ὁ παρὰ Σοφοκλεῖ δίπαλτος φονεύς· καὶ παλτὸν πῦρ τὸ κεραύνιον. ἐκ τοῦ πάλλω δὲ καὶ τὸ παρὰ Πινδάρῳ δυσπαλὲς, καὶ ἄλλα οὐκ ὀλίγα. Κλῆρος δὲ λέγεται νῦν μὲν ἀπὸ τοῦ καλεῖν τινὰ εἰς ἔριν πολέμου· ἄλλως δὲ ἁπλῶς ἐν τῷ καθόλου ἀπὸ τοῦ καλεῖν τινὰ εἰς προκείμενον ἔργον ἢ πρᾶγμα. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ κάλου, ὅ ἐστι ξύλου, παράγεσθαι ὁ κλῆρος λέγεται, προγέγραπται καὶ αὐτό. οὐκ ἔχει δὲ καιριωτέραν τοῦ κλήρου λέξιν ὁ ποιητὴς, διὸ πεντάκις ἐνταῦθα λέγει αὐτήν· κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε, καὶ, κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος, καὶ, ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος Αἴαντος, καὶ, γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδὼν, καὶ, ὦ φίλοι, ἤτοι κλῆρος ἐμός. καὶ ἡ τοῦ λαχεῖν δὲ λέξις δὶς ἐνταῦθα λέγεται διὰ τὸ καίριον, εἰωθυῖα λέγεσθαι ἐπὶ τῶν ἀπὸ τοιούτου κλήρου ἐρχομένων τινί. παρὰ μέντοι τοῖς ὕστερον καὶ *ἀπὸ ψήφου λαχεῖν τις ἐλέγετό τι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ λαχεῖν ἀποτέλεσμά ἐστι τοῦ κληροῦσθαι, ὡς δηλοῖ τὸ, κλήρῳ νῦν πεπάλαχθε ὅς κε λάχῃσι, τουτέστι κληρώσασθε, ὅ ἐστι κλήρους βάλετε, τίς ἂν λάχῃ πρῶτος δηλαδὴ ἀντιστῆναι τῷ Ἕκτορι. ἄλλως μέντοι καὶ εἰς ἶσον ἔρχεταί ποτε τὸ κληροῦσθαι καὶ τὸ λαγχάνειν, ἐφ' οἵου ἄν τις ἐρεῖ σημαινομένου αὐτὰ, εἴτε ἐπὶ τοῦ πάλαι κατὰ τὸν ἱστορούμενον λαχμὸν, εἴτε ἐπὶ τοῦ παρὰ τοῖς ὕστερον καθ' ἑτεροῖον εἱρμὸν ἀκολουθίας. ὄνομα δὲ τοῦ λαχεῖν οὐ μόνον τὸ λάχος, ἀλλὰ καὶ τὸ λαχμητήριον καὶ ὁ λαχμός. λαχμὸς δὲ οὗτος ἑτεροῖος τοῦ ἐν Ὀδυσσείᾳ. ἐκεῖνος γὰρ δάσος ἐρίων δηλοῖ, ᾧ δάσει ἀνάπαλιν ἡ λάχνη ἔχει· ἀπὸ δέ γε τοῦ κλήρου γίνεται οὐ μόνον ἡ κληρονομία, κλήρου δίκην καθήκουσά τινι ὡς λάχος, ἀλλὰ καὶ ἡ παροιμιώδης ἀποκλήρωσις, τύπωμά τι οὖσα ψυχῆς νοερᾶς, καθ' ὃ φαμὲν τὸ, τίς ἡ ἀποκλήρωσις τοῦ τόδε τι εἰπεῖν. ὁ κλῆρος δὲ παράγει καὶ τὰς παρὰ Ἀττικοῖς ἐπικλήρους. ἐλέγετο δὲ ἐπίκληρος οὐ μόνον ἡ ἐκδοθεῖσα τινὶ πρὸς γάμον, ὡς μετ' οὐ πολὺ δηλωθήσεται, ἀλλὰ καὶ ἡ παρὰ τῷ πατρὶ μὲν ἔτι οὖσα, ἐλπιζομένη δὲ καθήκειν αὐτῇ πᾶσαν τὴν πατρόθεν οὐσίαν. ἐκαλοῦντο δὲ οὕτω, κἂν δύο ἦσαν ἢ καὶ *πλείονες. ἡ δὲ ἐπίκληρός φασι καὶ μάνδα πρός τινων ἐκαλεῖτο, ὑπ' ἐνίων δὲ πατροῦχος. ἔτι ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ κλήρου ἔλαχε τοῖς ὕστερον τροπικώτερον καὶ ἡ σύνθεσις τῆς κληρουχίας καὶ τῆς ὁλοκληρίας καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ δὲ διαμπερὲς ἀντὶ τοῦ διὰ πάντων τῶν ἐννέα. διὸ ἐπάγει· οἱ δὲ κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος. (Vers. 171.) Ὁ δὲ δήϊος πόλεμος καὶ ἡ αἰνὴ δηϊοτὴς, ὡς καὶ προσηρηται, ταὐτὸ σημαίνουσι. (Vers. 175.) Κλήρου δὲ σῆμα ἢ περιφραστικῶς τὸν κλῆρον λέγει ἢ κλῆρον μὲν τὸ σῶμα τὸ διδόμενον πάλλεσθαι, σῆμα δὲ τὸ ἐν αὐτῷ τυπωθὲν σημεῖον. διό φησι· κλῆρον ἐσημήναντο ἕκαστος. οὐ γράμματα δὲ νοητέον ἐξ ἀνάγκης τὰ τοιαῦτα σήματα, εἴδωλα δέ τινα, ἢ ἁπλῶς ἐκτυπώματα ἐν ὑποκειμένῳ εὐτελεῖ, λιθιδίῳ τυχὸν ἢ ξυληφίῳ ἢ τοιούτῳ τινί. Αἴας οὖν τὸν αὐτοῦ κλῆρον ἐν τοῖς ἑξῆς ἐκ τοῦ κήρυκος λαβὼν, ὃν αὐτὸς ἐπιγράψας κυνέῃ ἔβαλε, παρὰ πόδα χαμάδις ἔῤῥιψεν ὡς εὐτελῆ τινὰ

ὄντα. ζητητέον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸν παρὰ Σοφοκλεῖ δραπέτην κλῆρον, ὃς εὐτελὴς ἦν καὶ αὐτός. ὅτι δὲ 546
γράψαι μὲν λέγει ὁ ποιητὴς, γράμμα δὲ οὔ, ἀλλ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸ σῆμα, προγέγραπται. (Vers. 176.) Ὅτι ἕκαστος τῶν ῥηθέντων ἀριστέων κλῆρον καθὰ ἐῤῥέθη ἐνσημηνάμενοι ἐνέβαλον τῇ τοῦ βασιλέως *κυνέῃ. Καὶ ὅρα ὅτι παλλόμενόν τι σῶμα ἐνσεσημασμένον ὁ κλῆρος ἦν. (Vers. 177.) Ὅτι παλλομένων τῶν κλήρων εὔξαντο Ἀχαιοί. φησὶ γάρ· λαοὶ δ᾽ ἠρήσαντο, θεοῖσι δὲ χεῖρας ἀνέσχον. ὧδε δέ τις εἴπεσκεν ἰδὼν εἰς οὐρανὸν εὐρύν· Ζεῦ πάτερ, ἢ Αἴαντα λαχεῖν ἢ Τυδέος υἱὸν ἢ αὐτὸν βασιλῆα πολυχρύσοιο Μυκήνης. Καὶ ὅρα τίνας ἐπικρίνει ὁ ποιητὴς κρείττους εἶναι τῶν ἐννέα παρ᾽ Ἕλλησιν ἀριστέων. (Vers. 178.) Καὶ ὅτι ἐν τῇ ἀπαριθμήσει προτάξας τὸν βασιλέα ὡς προεξαναστάντα, ὅμως ἐν τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐχῇ καὶ τῇ τῶν ἀρίστων ἐπιλογῇ προτάττει μὲν τὸν Αἴαντα, ὕστερον δὲ τάσσει τὸν βασιλέα, καὶ ὅτι εἰς οὐρανὸν ὁρῶντες Ἕλληνες εὔχονται, ἔνθα ἱδρῦσθαι τὸ θεῖον δοκεῖ, καὶ ὅτι τὸ εὐξάμενον μέρος κἀνταῦθα εὐτυχεῖ, καὶ ὅτι τὸ θεοῖσι δὲ διαιρεθὲν γράφεται καὶ οὕτως· ἠρήσαντο θεοῖς, εἶτα, ἰδὲ χεῖρας ἀνέσχον, τουτέστιν ἀνέτειναν εἰς ἐκείνους, ὃ δὴ παρακολούθημά ἐστιν εὐχῆς ὡς οἷον ἐχομένων τοῦ θείου τῶν εὐχομένων. διὸ καὶ δοκεῖ παρὰ τὸ τοῦ εὖ ἔχεσθαι συντεθεῖσθαι ἡ εὐχὴ, ἢ καὶ ὡς προκαλουμένων τὴν ἐκεῖθεν ἀντοχήν. τὸ δὲ σχῆμα κἀνταῦθα τῆς εὐχῆς Ἀττικῶς ἤπεικται κατὰ ἔλλειψιν· λείπει γὰρ τὸ δός· ἵνα λέγῃ ὅτι δὸς τὸν δεῖνα ἢ τὸν δεῖνα λαχεῖν. παρακατιὼν οὖν φησὶν ἐντελέστερον· δὸς νίκην Αἴαντι καὶ ἀ*γλαὸν εὖχος ἀρέσθαι. (Vers. 180.) Βασιλεὺς δὲ Μυκήνης ὁ Ἀγαμέμνων, ὡς Ἄργους ὁ Διομήδης καὶ Νέστωρ Πύλου καὶ Σπάρτης Μενέλαος καὶ ἄλλος ἄλλου τόπου. εἰ δ᾽ ἐν ἄλλοις εὐρυκρείων ὁ αὐτὸς, ῥητέον ὡς ἐνὶ μὲν τόπῳ ἦν διαιτώμενος, τῶν δὲ ἄλλων ψυχῇ δεσπόζων, ὡς διὰ μὲν τὴν Μυκήνην βασιλεὺς λέγεσθαι ἁπλῶς καὶ αὐτὸς, διὰ δὲ τοὺς ἄλλους εὐρυκρείων. τισὶ δὲ ἀρέσκει αἱρετὸν εὐρυκρείοντα τὸν Ἀγαμέμνονα χειροτονηθῆναι τοῖς Ἀχαιοῖς ἐν μόνῳ τῷ Ἰλιακῷ πολέμῳ, καθά που καὶ Εὐριπίδης ἱστορῶν σαφῶς εὕρηται· ἄλλως δέ γε μικροβασιλέα εἶναι καὶ αὐτὸν καὶ οὐ βασιλέα βασιλέων. διὸ καὶ ἐν τῇ δ΄ ῥαψῳδίᾳ, φησὶ, τοὺς Ἀχαιοὺς αὐτίκα μνήσεσθαι νόστου, εἰ πέσοι Μενέλαος, ὡς οὕτω συντεθὲν αὐτοῖς καὶ μηκέτι ἀνάγκης οὔσης παραμένειν. καὶ Διομήδης δέ που ἐρεῖ, κἂν πάντες Ἀχαιοὶ ἀπονοστήσωσι, μόνος αὐτὸς Σθένελός τε παραμενεῖν καὶ πολεμήσειν, ὡς μὴ ἀνάγκην ἔχοντες συναπονοστεῖν. καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ δὲ ἐξῆν εἰπεῖν, ἄπειμι Φθίηνδε, ἤδη δὲ καὶ τῷ Πατρόκλῳ. τάχα γὰρ ἦν καὶ αὐτῶν ἑκάστῳ λέγειν, ὡς οὐκ οἶδα δεσπότας κεκτημένος, τοὺς Ἀτρείδας δηλαδή. Πολύχρυσον δὲ τὴν Μυκήνην λέγει ἢ ὡς τοιαύτην ἀληθῶς οὖσαν διὰ τὸν ἐν αὐτῇ εὐρυκρείοντα, δεῖ γὰρ ὄντως χρη*μάτων τῷ εὐρυκρείοντι, εἴπερ τινὶ ἄλλῳ, ἢ κατὰ τοὺς νεωτέρους πολύχρυσος λέγεται, ὡς εἴ τις εἴποι πολύφθορος, οἷα τοῦ χρυσοῦ βιοφθόρου ῥηθέντος παρά τινων. τοῦτο δὲ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ δυσπραγίας τῶν ἀρχόντων, τοῦ τε Ἀτρέως καὶ τοῦ Θυέστου, καὶ τῶν μετ᾽ αὐτοὺς, περὶ ὧν Σοφοκλῆς ἔφη τὸ, πολύφθορόν τε δῶμα Πελοπιδῶν τόδε. ὅτι δὲ Μυκήνη ἡ πόλις καλεῖται ἢ ἀπὸ γυναικὸς ἡρωΐδος ἢ διὰ τὸν μύκητα τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους τοῦ Βελλεροφόντου, καὶ ὅτι πάλαι ποτὲ λαμπρὰ οὖσα ὕστερον ἐξείληπται καὶ ἐν ὀνόματι μόνῳ κεῖται, γέγραπται καὶ ἀλλαχοῦ. Τὸ δὲ, ἢ αὐτὸν βασιλῆα, ἐξο-
675 *χικῶς ἐῤῥέθη, σεμνύνοντος οὕτω τοῦ ποιητοῦ τὸν βασιλέα καί πως ἐξαίροντος τὸ ταπεινὸν τοῦ τρίτον αὐτὸν ταχθῆναι μετὰ τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Διομήδην. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ σύντομον τῆς ὀχλικῆς ἠθοποιΐας· δυσὶ γὰρ ἔπεσιν ἡ τοῦ ὁμίλου εὐχὴ περιγέγραπται· καὶ εἴωθεν οὕτω ποιεῖν Ὅμηρος πανταχοῦ ἐν ταῖς κατὰ πλῆθος ἠθοποιΐαις, καὶ ἡ αἰτία δήλη. οὕτω δὲ καὶ κατωτέρω ποιήσει, ὀλίγον τι πλατύνας τὴν ἠθοποιΐαν ἐκεῖ ἀναγκαίως διὰ τὸ μὴ μόνον περὶ Αἴαντος εἶναι τὴν εὐχὴν ἀλλὰ καὶ περὶ Ἕκτορος. (Vers. 181.) Ὅτι τοὺς κλήρους ἔπαλλεν οὐχ᾽ ἕτερός τις, ἀλλὰ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ, ὡς καὶ τοῦ τοιούτου ἔργου πολυπειρίας τινὸς γεροντικῆς δεομένου. Ὅτι κα*τὰ τὴν εὐχὴν τῶν Ἀχαιῶν, οὐ γὰρ ἔστι παρὰ τῷ ποιητῇ εὑρεῖν ἀτελεσφόρητον δικαίαν εὐχὴν, ἐξέβη τὰ τοῦ ῥηθέντος κλήρου. φησὶ γάρ· ἐκ δ᾽ ἔθορε κλῆρος κυνέης, ὃν ἄρ ἤθελον αὐτοὶ, Αἴαντος, ὃ δὴ ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ, ὃν ἤθελον αὐτοί· κῆρυξ δὲ φέρων ἀν᾽ ὅμιλον ἁπάντῃ δεῖξ᾽ ἐνδέξια πᾶσιν ἀριστήεσσιν Ἀχαιῶν· οἱ δ᾽ οὐ γινώσκοντες ἀπηνήναντο ἕκαστος, ὃ παρισοῦται πρὸς τὸ, ἐσημήναντο ἕκαστος. ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τὸν ἵκανε 547
φέρων ἀν᾽ ὅμιλον ἁπάντῃ, ὅς μιν ἐπιγράψας, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου ἐῤῥέθη, κυνέῃ βάλε φαίδιμος Αἴας, αὐτὸς μὲν *ὑπέσχεθε χεῖρα, ὁ δὲ κῆρυξ ἔμβαλεν ἄγχι παραστὰς, γνῶ δὲ κλήρου σῆμα ἰδὼν, γήθησε δὲ

θυμῷ. τὸν μὲν, ὡς προδεδήλωται, πὰρ πόδ' ἑὸν χαμάδις βάλε, φώνησέν τε· ὦ φίλοι, ἤτοι κλῆρος
ἐμὸς, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς θυμῷ, ἐπεὶ δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα δῖον. κάλλιον ἄρα Αἴας τὴν κρείττω
ἐλπίδα προβέβληται ἤ περ ὁ Ἕκτωρ. ὁ μὲν γὰρ ἐκ τοῦ Ἑλένου μαθὼν, ὡς προείρηται, ὅτι οὔ πώ σοι
μοῖρα θανεῖν, οὕτως ἀνδρίζεται, ὁποῖον δή τι καὶ ἐπὶ Κόδρου τοῦ Ἀθηναίου ἱστόρηται, ὃς, εἰ καὶ
ἄλλως ἔχει τὰ κατ' ἐκεῖνον ἤ περ τὰ *κατὰ Ἕκτορα, ὅμως χρησμῷ θαῤῥήσας ἠνδρίσατο ἕως καὶ εἰς
θάνατον τὸν ὑπὲρ πατρίδος· Αἴας δὲ σφετέρᾳ πεποιθὼς ἀρετῇ λέγει ἃ λέγει. (Vers. 182.) Ὅρα δὲ
ὅτι τε τὸ, ἐξέθορε κλῆρος κυνέης, ταὐτόν ἐστι τῷ, ἅλμα ἐκούφισεν, ὃ Σοφοκλῆς παρέφρασεν ἐν τῷ,
πρῶτος ἔμελλεν ἅλμα κουφιεῖν· καὶ ὅτι τὸ, φέρων ἀν' ὅμιλον ἁπάντη, (Vers. 183.) δὶς εἶπεν ὁ ποιη-
τὴς, οὐκ ὀκνήσας οὐδὲ νῦν τὴν διττολογίαν· καὶ ὅτι τὸ ἁπάντη οὐ σύνηθες τοῖς μεθ' Ὅμηρον, δισυλ-
λάβως γὰρ ἐκεῖνοι πάντη φασί· καὶ ὅτι σεμνὰ κἀνταῦθα (Vers. 184.) τὰ δεξιά· τὸν γοῦν κλῆρον ἐπ'
ἀγαθῷ οἰωνῷ ἐνδέξια πᾶσιν ἔδειξεν ὁ κῆρυξ, ἤγουν δεξιᾷ χειρὶ φέρων αὐτὸς ἐκεῖνον, ἢ ἐκ δεξιῶν
ἱστάμενος τοῖς ἀριστεῦ*σιν ἐν τῷ δεικνύειν αὐτόν· ἴσως δὲ καὶ ἀμφότερα, εἰς ἃ χρήσιμον σὺν ἑτέροις
μυρίοις καὶ τὸ, ἐνδέξια πᾶσιν ἐκίρνα, καὶ ἡ παρὰ τοῖς παλαιοῖς δεξίωσις καὶ ὁ τραγῳδικὸς δεξιόσειρος
Ἄρης. ὅτι δὲ καὶ ὁ ἐκ δεξιῶν πταρμὸς οἰωνίζετό τι ἀγαθὸν, παλαιὰ νόμησίς ἐστι καὶ αὐτό. οὕτω δὲ
καὶ ὁ παλμὸς τοῦ δεξιοῦ ὀφθαλμοῦ κατὰ τὸ, ἅλλεται ὀφθαλμός μευ ὁ δεξιός· καὶ ὅτι τὸ ἀπηνήναντο
(Vers. 185.) διαφορὰν τινα βραχεῖαν ἔχει πρὸς τὸ αἴδεσθεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι·
ἄλλο γὰρ ἐκεῖνο, καὶ ἄλλο τοῦτο κατ' ἔννοιαν· καὶ ὅτι τὸ, ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν ἵκανε καὶ ἑξῆς, ἕως τοῦ
φαίδιμος Αἴας, παραπέφρασται εἰς τιμὴν τοῦ Αἴαντος· ἄλλως γὰρ ἤρκει φάναι· ἀλλ' ὅτε δὴ τὸν
Αἴαντα ἵκανε· καὶ ὅτι φανερῶς ἐνταῦθα (Vers. 186. sq.) ὁμωνυμία κεῖται τοῦ βαλεῖν, Αἴας γὰρ ἐν
κυνέῃ μὲν κλῆρον ἔβαλεν ἀντὶ τοῦ ἔθετο, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἔμβαλεν ἄγχι παραστάς. παρὰ πόδα δὲ χαμάδις
ἔβαλεν ἀντὶ τοῦ ἔῤῥιψε. (Vers. 188.) Χεῖρα δὲ ὑποσχέθειν, ὅ ἐστιν ὑποσχεῖν, τὸ ὑπτιάσαι τὴν δεξιὰν
εἰς ὑποδοχὴν καὶ ὡς εἰπεῖν ὑποκάτω σχεῖν τοῦ διδομένου. (Vers. 191.) Τὸ δὲ, ἤτοι κλῆρος ἐμὸς,
ἐχρησίμευσεν ἡμετέρῳ θείῳ μελωδῷ ἐν τῷ, οὐ κλῆρος γὰρ ἐμός· ὥς περ καὶ ἕτερός τις ἐκ Πινδάρου
ἔλαβε τὸ, μόνη καὶ μόνον. ἄλλῳ δέ τινι ἐχρησίμευσεν εἰς μέλος ἐξ Αἰσχύλου τὸ, *τοιαῦτ' ἀπηύρω τοῦ
φιλανθρώπου τρόπου. οὕτω δὲ καὶ Σοφοκλέους τὸ, μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτὸς, ἐπὶ Τειρεσίᾳ ῥηθὲν,
ἐλυσιτέλησεν εἰς τὸ, νύκτα τῷ ἐκ γενετῆς τυφλῷ εἶναι τὸν ὅλον βίον· πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα ἔστιν
εὑρεῖν. Ἰστέον δὲ ὅτι κλῆρος ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἡ κατὰ βίον οὐσία, ὅθεν καὶ ἡ προειρη-
μένη ἐπίκληρος γυνὴ, θυγάτηρ αὕτη, γεγαμημένη τινὶ ἐπὶ ὅλῃ τῇ τοῦ πατρὸς οὐσίᾳ, ἐπίπροικος δὲ
ἡ ἐπὶ προικί. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐλέγετό τις Ἑρμοῦ κλῆρος, ἐπεὶ αὐτῷ τὰ κατὰ τοὺς κλήρους ἀνέκειτο
ἵνα εὐτυχοῖεν οἱ κληρούμενοι εὐερμίαν ἔχοντες, ὅ ἐστιν εὐτυχίαν, ἐξ οὗ καὶ ῥῆμα τὸ εὐερμεῖν. ἦν δὲ
ὁ ῥηθεὶς κλῆρος φύλλον ἐλαίας, ὃ κατὰ τιμὴν τοῦ θεοῦ, φασὶν, εἰώθεσαν ἐμβάλλειν καὶ πρῶτον ἀνέλ-
κειν. ὅτι δὲ εἰς εὐτυχίαν ὁ Ἑρμῆς ἐλαμβάνετο, δηλοῖ καὶ τὸ ἕρμαιον. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. εἰ δὲ χαί-
ρει ἐνταῦθα ὁ Αἴας τῇ πρὸς Ἕκτορα μάχῃ, ἔχομεν καὶ νῦν ἀφορμὴν ἐντεῦθεν ἐτυμολογεῖν τὴν χάρμην,
ὅ ἐστι τὴν μάχην, ὡς τῶν ἀνδρείων χαιρόντων αὐτῇ. καίτοι ἕτεροι ὥς περ φάσγανον ἀπὸ τοῦ σφαγαῖς
γάνυσθαι, καὶ μάχαιραν ἀπὸ τοῦ αἵμασι χαίρειν, οὕτω καὶ χάρμην ἀπὸ τοῦ χαίρειν αἵμασιν εἰρῆ-
σθαι φασί. (Vers. 192.) Τὸ δὲ, χαίρω θυμῷ, ἀντὶ τοῦ ἐκ ψυχῆς, *καὶ οὐ κατά τι ἐπιπόλαιον καὶ
προσποίητον. ἐπιεικὲς δὲ τὸ, δοκέω νικησέμεν Ἕκτορα, ὥς περ μεγαλοῤῥημοσύνην εἶχεν ἂν τὸ εἰπεῖν
ὅτι νικήσω ἢ πέποιθα νικήσειν, οὗ δὴ πάθους ἐντὸς ὁ Ἕκτωρ, ὃς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐμπρήσω, φησὶ, νῆας,
κτενέω δὲ καὶ αὐτούς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, χαίρω δὲ καὶ αὐτὸς θυμῷ, οὐ πάντη ἀργός ἐστιν ὁ καὶ
σύνδεσμος, ἀλλὰ δηλοῖ ὡς οὐδὲν ἧττον τοῦ προπηδήσαντος Ἕκτορος χαίρει καὶ αὐτὸς τῇ μονομαχίᾳ.
(Vers. 193.) Ὅτι προτρέπων εἰς εὐχὴν ὁ Αἴας τοὺς Ἕλληνας φησίν· ἀλλ' ἄγετ', ὄφρ' ἂν ἐγὼ πολε-
μήια τεύχεα δύω, τόφρ' ὑμεῖς εὔχεσθε Διὶ ἄνακτι, σιγῇ ἐφ' ὑμείων ἵνα *μὴ Τρῶές γε πύθωνται, καὶ 676
δόξωμεν δηλαδὴ θορυβεῖσθαι, ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν ἔμπης, τουτέστιν ἢ καὶ ἐμφα-
δὸν εὔχεσθε, ἐπεὶ οὔ τινα δεδίαμεν. τοῦτο δὲ καὶ πᾶς τις ἂν εἴποι εὐλαβηθεὶς μὲν εἰπεῖν τι ὡς ἄξιον
548 αἰδοῦς, θαῤῥήσας δὲ αὖθις φάναι αὐτὸ διὰ τὸ μὴ εἶναι αἰσχρόν. ἄλλως δὲ, τὸ μὲν, σιγῇ ἐφ' ὑμῶν,
ἵνα μὴ Τρῶές γε πύθωνται, πρόσφορόν ἐστι παροιμιακῶς τοῖς μυστηριάζεσθαι θέλουσιν· ὁ δὲ μὴ ἔχων

ἀνάγκην κρύφα λαλεῖν προσθείη ἂν καὶ τὸ, ἠὲ καὶ ἀμφαδίην, ἐπεὶ οὔ τινα δείδιμεν. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ Αἴας ἀντιμεγαλοφρονῶν τῷ Ἕκτορι καὶ τῇ μὲν εὐχῇ τὸν φθόνον ἐκδυόμενος, οἷς δὲ αὐχήσει, θαῤῥύνων ἑαυτόν τε καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἐπάγει· οὐ γάρ τίς με βίῃ γε ἑκὼν ἀέκοντα δίηται, οὐδέ τ' ἀϊδρείῃ, ἐπεὶ οὐδ' ἐμὲ νήϊδά γε οὕτως ἔλπομαι ἐν Σαλαμῖνι γενέσθαι τετραφέμεν τε, τῇ θρεψαμένῃ πατρίδι, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, τὴν ἐκ τῆς παιδείας ἀρετὴν ἀνατιθείς. (Vers. 197.) Ὅρα δὲ ὡς οὐκ αἰδεῖται μικρόπατριν ἑαυτὸν ὁ Αἴας ὁμολογῶν, ὡς οὐδὲ Ὀδυσσεὺς τὴν κραναὴν Ἰθάκην ἑαυτῷ πατρίδα σεμνολογῶν· οὐδὲ γάρ ἐστιν ἐμποδὼν λυπρότης τόπου *εἰς ἀνδρὸς ἀρετήν. Τὸ δὲ ἀέκοντα ὑπεμφαίνει ὡς φεύξεταί τις ποτὲ καὶ ἑκὼν ἐφ' οἷς οὐχ' ἡττᾶται μὲν ὑπὸ τοῦ ἀντιπάλου, δέδιε δὲ ἄλλο τι μεῖζον κακὸν, ὅ περ οὐδὲ ὁ ἀντίπαλος οἶδε. (Vers. 198.) Τὸ δὲ ἔλπομαι ταὐτόν ἐστι τῷ δοκέω. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι δύο τούτων ἐξ ἀνάγκης χρεία τῷ ἀγαθῷ στρατηγῷ, βίας τε, ἤτοι ῥωμαλεότητος, ἔτι δὲ καὶ ἐπιστήμης τῶν πολεμικῶν, ἅ περ ἄμφω ἑαυτῷ ἐπιμαρτύρεται νῦν ὁ Αἴας λέγων ὅτι οὔτε βίᾳ ἡττηθήσεται πρός τινος οὔτε ἀϊδρείᾳ, τουτέστιν ἀνεπιστημοσύνῃ, ἀλλὰ δηλονότι ἐὰν θεὸς ἐναντιωθείη. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ αἰτία, δι' ἣν ὀτρύνει εὔξασθαι τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπὲρ ἑαυτοῦ· τὰ μὲν γὰρ ἀνθρώπινά, φησιν, ἱκανῶς ἡμῖν ἔχει, ἐξευμενιστέον δὲ θεὸν, εἴ τί που χολοῦται. Ἰστέον δὲ ὅτι προϋπόκειται ἴδρις ὁ ἐπιστήμων, οὗ στέρησις ὁ ἄϊδρις. τούτου γενικὴ ἀΐδρεως ὡς ὄφεως, καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀϊδρεία, ἔχουσα τὸ δίφθογγον διὰ τὸ προϋπάρχον ε̄, ὅ περ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐγχείη καὶ ἐλεγχείη γίνεται. Τὸ δὲ νῆις νήϊδος ταὐτόν ἐστι τῷ ἀνεπιστήμων, καὶ γίνεται παρὰ τὸ νῆ στερητικὸν μόριον, καὶ τὸ εἴδω εἴσω τὸ γινώσκω. καὶ τούτου τεκμήριον ἃ λέγει ἐν τοῖς ἑξῆς ὁ Ἕκτωρ. εἰπόντος γὰρ Αἴαντος μετριώτερον ἐν σχήματι ἀποφατικῷ, ὡς οὐκ εἰμὶ νῆις, ἐπάγει ἐκεῖνος ἀλαζονικώτε*ρον καταφατικῶς, ὅτι εὖ οἶδα μάχας, οἱονεὶ λέγων ὅτι σὺ μὲν οὐκ ἀνεπιστήμων φὴς εἶναι, ἐγὼ δὲ τὸ μεῖζον φημὶ εὖ εἰδέναι. καθόλου δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ νῆις στέρησιν τοῦ εἰδέναι δηλοῖ, ἵνα ᾖ νῆις ὁ ἄπειρος, ὁ ἄτεχνος, ὁ μὴ εἰδὼς, ὥς περ καὶ τῷ Ἄϊς Ἄϊδος στέρησις ἔγκειται τοῦ ἰδεῖν. τὸ δὲ νήϊδα οὕτως καταῤῥίπτει πως τὴν τοῦ Ἕκτορος ἀρετήν· οἱονεὶ γάρ φησιν ὅτι οὐχ' οὕτω νῆις εἰμὶ ὡς μὴ δύνασθαι ἀντιστῆναι τῷ Ἕκτορι. (Vers. 199.) Τὸ δὲ, γενέσθαι τε τραφέμεν τε, κατὰ φύσιν ἐνταῦθα κεῖται, καὶ οὐκ ἔχει ὑστερολογίαν τὴν ἐν τῷ, ἅμα τράφεν ἠδ' ἐγένοντο. Περὶ δὲ Σαλαμῖνος, ὅτι τε πρόκειται τῆς Ἀττικῆς καὶ οἷα σεμνολογεῖται, δεδήλωται ἐν ἄλλοις, ὥς περ καὶ ὅτι καὶ Κυπρία ἐστὶ Σαλαμίν. οὐδὲν γοῦν τι νῦν πλέον ῥητέον περὶ αὐτῆς, ὥς περ οὐδὲ περὶ τοῦ δίηται, ὅ ἐστι διώξῃ· πολλαχοῦ γὰρ ἐφάνη ὡς τὸ δίω καὶ ταὐτὸν καὶ πρωτότυπον τοῦ διώκω ἐστίν. (Vers. 203.) Ὅτι Ἕλληνες ἐπεύχονται τὸ, δὸς θεὲ, ὡς ἐῤῥέθη, νίκην Αἴαντι. εἰ δὲ καὶ Ἕκτορά περ φιλέεις, καὶ κήδεαι αὐτοῦ, ἴσην ἀμφοτέροισι βίην καὶ κῦδος ὄπασσον. ὅ περ καὶ ἀποβαίνει. καὶ ἔστι τοῦτο οἷον προέκθεσίς τε τοῦ μέλλοντος καὶ δήλωσις τοῦ δραστήριον εἶναι τὴν εὔλογον εὐχήν. στενολεσχεῖται δὲ τεχνικῶς καὶ ἡ εὐχὴ αὕ*τη, καθὰ καὶ αἱ κατὰ πλῆθος ἠθοποιίαι, περὶ ὧν πολλαχοῦ δηλοῦται. (Vers. 206.) Ὅτι εἰπὼν, Αἴας δὲ κορύσσετο νώροπι χαλκῷ, ὅ ἐστι λαμπρῷ, καθὰ πολλαχοῦ κεῖται, εἶτα παραβολικῶς αὐτὸν σεμνύνων ὁ ποιητὴς φησὶν ὡς, ἐπειδὴ πάντα περὶ χροῒ ἕσσατο τεύχη, σεύατ' ἔπειτα οἷός τε πελώριος ἔρχεται Ἄρης, ὅς τ' εἶσι πόλεμόνδε μετ' ἀνέρας, οὓς θεὸς θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ ξυνέηκε μάχεσθαι· ὃ παράφρασίς ἐστι τοῦ, ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι. ἀποδιδοὺς δὲ τὴν ῥηθεῖσαν παραβολὴν ἐπάγει· τοῖος ἄρ *Αἴας ὦρτο πελώριος, ἕρκος Ἀχαιῶν, μειδιόων βλοσυροῖσι προσώπασι· νέρθε δὲ ποσσὶν ἤιε μακρὰ βιβὰς κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος. καὶ σημείωσαι ταῦτα εἰς ἔκφρασιν στρατιωτικῆς ἐκτάξεως. Ὅρα δὲ καὶ τὸ, ἔρχεται πόλεμόνδε· οὐ γὰρ ἐῴκει ὁ Αἴας 549
Ἄρεϊ θρυπτομένῳ τυχὸν τὰ εἰς τὴν ἐρωμένην Ἀφροδίτην ἢ ἄλλως ἀνιεμένῳ, ἀλλὰ εἰς μάχην ἰόντι, καὶ ταύτην σφοδρὰν, θυμοβόρου ἔριδος μένεϊ συγκροτουμένην. ἐπὶ δὲ τῇ διαθέσει ταύτῃ τοῦ Αἴαντος Ἀργεῖοι μέν, φησι, μέγα ἐγήθεον εἰσορόωντες, Τρῶας δὲ τρόμος αἰνὸς *ὑπείληφε γυῖα ἕκαστον, Ἕκτορι τ' αὐτῷ θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι πάτασσεν. (Vers. 208. sqq.) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι ὅτι τε πελώριον τὸν Ἄρην εἰπὼν μετ' ὀλίγα καὶ τὸν Αἴαντα οὕτως ἐκάλεσεν, ὡς ἤδη ἐξωμοιωμένον τῷ Ἄρεϊ διὰ τῆς παραβολῆς· καὶ ὅτι τὸ μειδιᾶν γέλωτος μὲν αὐστηρότερον, σκυθρωπότητος δὲ φαιδρότερον, καὶ ὅτι ἐὰν μειδιᾷ βλοσυροῖς ὁ Αἴας προσώποις, κέκραται ἄρα θυμῷ καὶ χαρᾷ· καὶ ὅτι πληθύνει τὰ πρόσωπα τῷ ἥρωι ὁ ποιητὴς, οὐ μόνον ἀφελῶς κατὰ τὸν γράψαντα τὸ, πὺξ παίει αὐτὸν κατὰ τῶν προσώπων, ἤ*γουν

*κατὰ τῆς ἔνθεν καὶ ἐκεῖθεν παρειᾶς, ἀλλὰ καὶ ὡς θαρσαλέῳ· τὸ μὲν γὰρ θάρσος διαχέει, συστέλλει
δὲ ὁ φόβος. διὸ καὶ ὁ μὲν θαρσῶν μακρὰ βαίνει, οὐ συμποδιζόμενος τῷ δέει, ὁ μέντοι δειλιῶν ὀκλά-
ζει καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους ἵξει πόδας. ἔοικε δέ πως ἀρχὴν *ἐντεῦθεν λαβεῖν ὁ εἰπὼν ὕσγμα παρηίδων τὴν* 677
*τοῦ προσώπου ἔκτασιν καὶ πλατύτητα, καὶ ὁ τὸ στόμα πληθύνας Ὁμηρικῷ ζήλῳ ἐν τῷ, ἀμφιπίπτων
στόμασι.* (Vers. 212.) *Τὸ δὲ βλοσυρὸν δηλοῖ μὲν δεινότητα προσώπου, ἐξ οὗ καὶ βλοσυρωπός. γρά-
φεται δὲ δι' ἑνὸς σ̄· καὶ τὸ μέτρον δηλοῖ. ἐτυμολογεῖται δὲ παρὰ τὸ τὸ βλέμμα ὑποσύρειν. οἱ δὲ παλαιοὶ*
550 *βλοσυρόν φασι καὶ τὸ σεμνὸν, παρ' οἷς καὶ χρῆσις Νικοστράτου φέρεται αὕτη· νὴ τὴν Ἀφροδίτην, ὦ
ξένη, βλοσυράν γε τὴν ψυχὴν ἔ*χεις. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ προσώποισι μεταπλάσας ὁ ποιητὴς προσώπασι
λέγει, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ ἐγκάτοις εἰς τὸ ἔγκασι μεταπέπλασται. Σημείωσαι δὲ ὅτι οὐχ' ὥς περ ἐν
τῷ λιτὼ λιτὶ, καὶ κλάδω κλαδὶ, καὶ ἐρυσάρματοι ἐρυσάρματες καὶ τοῖς ὁμοίοις, τὸ κατάρχον μὲν
σύμφωνον τῆς ληγούσης μένει, ὁ δὲ ἐφεξῆς μεταπλασμὸς τὴν τῆς ἀπαθοῦς λέξεως ἰσοσυλλαβίαν τηρεῖ,
οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν προκειμένων γέγονεν, ἀλλὰ δισυλλαβίαν ἀπετέλεσεν ἡ τῶν εἰρημένων ποιητικῶν δοτι-
κῶν μετάπλασις ἀναγκαίως πρὸς ἀνα*λογίας ἔμφασιν. τοῖς δὲ εἰρημένοις ὅμοιον καὶ τὸ ὀνείρασιν, ἔτι
δὲ καὶ τὸ ἄστρασιν, ὅ περ εἰ ἀπὸ τοῦ ἀστὴρ ἀστέρος ἐκλίθη, ἀστράσιν ἂν ἦν, ὡς τὸ πατράσιν, ἀν-
δράσιν. οὕτω δ' ἂν καὶ τὸ μήλοις μήλασιν εἴποι ἂν ὁ φράσας τὸ, μηλάτων ἀπάργματα, ἤγουν μήλων,
ὅ ἐστι θρεμμάτων ἀπαρχάς· εἰ δέ τις νοήσοι καὶ ἄῤῥητον εὐθεῖαν τὸ πρόσωπας, οὗ δοτικὴ πληθυν-
τικῶν τὸ προσώπασιν, οὐκ ἂν καινοπραγοίη ἐνθυμούμενος τὸ γόνας γόνατος καὶ δόρας δόρατος καθ'
Ἡρωδιανόν. εἰ δὲ καινὸν τὸ πρόσωπας, τί ἂν εἴη ὁ πρόσωπος, οὗ μνεία *ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν;*
(Vers. 213.) *Τὸ δὲ, μακρὰ βιβὰς, ἀντὶ τοῦ διιστῶν εἰς μῆκος πολὺ τὰ σκέλη διὰ θάρσος, ἀνάπαλιν
ἔχει πρὸς τὸ, ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείβειν, ὃ καὶ ἐπὶ σκέλος χωρεῖν λέγεται.* (Vers. 215.) *Τὸ δὲ κρα-
δάειν πρωτότυπον τοῦ κραδαίνειν ἐστίν. αὐτὸ δὲ τῆς κράδης ἐξηγεῖται, δι' ἧς ἢ φύλλον δηλοῦται ἁπλῶς
ἢ φύλλον συκῆς. Τὸ δὲ, Τρῶας ἕκαστον, Ἀττικῶς ἔχει, ἐκφωνουμένων ἰδίᾳ μὲν τοῦ Τρῶας, ἰδίᾳ δὲ
τοῦ ἕκαστον, τὸ μέντοι κοινὸν, Τρώων ἕκαστον.* (Vers. 216.) *Τὸ δὲ πατάσσειν ἐν στήθεσι θυμὸν,
ὅ ἐστι τὰ κατὰ τὴν καρδίαν, ὠνο*ματοπεποίηται κατὰ μίμησιν ἤχου, ἀφ' οὗ καὶ τὸ πατεῖν καὶ
ὁ περίπατος καὶ πάτος ἡ ὁδὸς καὶ πάταγος. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ ποιὸν ἦχον τὴν καρδίαν ἀποτελεῖν
ἐν τῷ κραδαίνεσθαι, ἀφ' οὗ καὶ παράγεσθαι αὐτὴ δοκεῖ. τὴν δὲ τοιαύτην καρδιακὴν κίνησιν διασα-
φῶν ἐν ἄλλοις ὁ ποιητὴς φησί· κραδίη δὲ ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει, πατάσσουσα δηλαδή. λέγεται δέ
ποτε ἡ λέξις καὶ ἐπὶ τοῦ πλήσσειν, οἷον, ἐπάταξε μαχαίρᾳ, οἱονεὶ ἐθορύβησεν, ἐπατάγησε, κτύπον
ἐποίησε πλήξας. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ῥητορικῶς οὐ μόνον τὴν μονομαχίαν *τῶν ἡρώων τούτων ὑψοῖ ἐν τοῖς
ἑξῆς, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸ τῆς μονομαχίας ἐνταῦθα καινὰ ποιεῖ, τὸν μὲν Αἴαντα μειδιᾶν εἰπὼν βλοσυροῖς
προσώποις καὶ ὅσα προεῤῥέθη, τῷ δὲ Ἕκτορι πατάσσειν τὸν θυμόν. συνδιατίθησι δὲ αὐτοῖς καὶ τὸν
λαὸν, λέγων ὡς οἱ μὲν Ἕλληνες μέγα ἔχαιρον τὸν Αἴαντα εἰσορῶντες, Τρῶας δὲ τρόμος ὑπήλυθεν. ἔνθα
ὅρα καὶ τὴν καθ' Ὅμηρον τῶν προσώπων τάξιν· τῶν Ἑλλήνων μὲν γὰρ προέταξε τὸν μέγαν Αἴαντα,
εἰπὼν ὅτι ὁ Αἴας μὲν ἐποίει τὰ ῥηθέντα, Ἀργεῖοι δὲ ὁρῶντες ἔχαιρον· *κατωτέρω δὲ προέταξε μὲν
τοὺς Τρῶας, ἐπήγαγε δὲ τὸν Ἕκτορα. ἔφη γάρ· Τρῶας τρόμος ὑπήλυθεν, Ἕκτορί τε θυμὸς ἐνὶ στή-
θεσι πάτασσε. τοῦτο δὲ ἐποίησεν Ὅμηρος οὐ μόνον διὰ ποικιλίαν καὶ τὸ ἐκκλίνειν τὴν ὁμοιοσχημοσύ-
νην, ἀλλὰ καὶ ἵνα συνεχὴς αὐτῷ εἴη ὁ λόγος· αὐτίκα γὰρ τῷ Ἕκτορι συνάπτει τὸν Αἴαντα, ὃς τῷ μὲν
μειδιᾶν ἀγάλλει τοὺς Ἕλληνας, τῷ δὲ βλοσυρῶς ἔχειν καταπλήττει τοὺς ἐναντίους. ἐνταῦθα δὲ ὅρα 678
*καὶ τὸ, Τρῶας τρόμος ὑπήλυθεν, ὡς κάλλος τι ἐμφαίνει κατὰ τὴν προφορὰν, ὅμοιον τῷ, προσήκει
προθύμως, καὶ τοῖς τοιούτοις· καὶ ὅτι τρόμος μὲν ἐπὶ δειλίας, ὁμοίως καὶ τὸ τρομέειν· τὸν γὰρ Ἐρευ-
θαλίωνα ἐτρόμεον οἱ Πύλιοι, ὡς προγέγραπται, καὶ τοὺς Τρῶας τρόμος νῦν ὑπήλυθεν. ὃν καὶ ὁ Αἴας
ἔπαθε·* (Vers. 217.) *τὸ μέντοι τρέσαι καὶ ἀναποδισμόν τινα ἐνταῦθα δηλοῖ, καθὰ καὶ τὸ ἀναδῦναι,
εἴ γε τῷ Ἕκτορι πατάσσει μὲν θυμὸς, οὐκ ἔχει δὲ τρέσαι οὐδ' ἀναδῦναι εἰς ὅμιλον. ἔνθα καί φασιν οἱ
παλαιοὶ ὅτι πρώτη αὕτη Ἕκτορος ἧττα τὸ πατάσσειν αὐτῷ τὸν θυμὸν, ὡς καὶ φυγεῖν ἂν, εἰ μὴ προε-*
551 *καλέσατο χάρμη φθάσας αὐτός. δῆλον δὲ ὅτι τὸ ἀναδῦναι ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ καταδῦναι εἰς πόλιν
ἐχθρὰν ἢ ὅμιλον.* (Vers. 219.) *Ὅτι ὁ Αἴας, ὃν καὶ Ἀχαιῶν ἕρκος ἔφη, προδραμὼν Ἕκτορος ἐγγύθεν*

ἦλθε φέρων σάκος ἠΰτε πύργον, χάλκεον, ἑπταβόειον, ὅ οἱ φησι Τυχίος κάμε τεύχων, σκυτοτόμων ὄχ' ἄριστος, Ὕλῃ ἔνι οἰκία ναίων, τουτέστι κατοικῶν περὶ τὴν ὕλην. *καὶ σημείωσαι τὴν τοῦ νοήματος ἀστειότητα. ἕρκος γὰρ Ἀχαιῶν, ὅ ἐστι τεῖχος, εἰπὼν τὸν Αἴαντα, πύργον ἔφη τὸ περὶ αὐτὸν σάκος, μέρος δὲ τείχους ὁ πύργος. (Vers. 221.) Ὕλη δὲ νῦν πόλις Βοιωτίας, περὶ ἧς καὶ προεγράφη ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. τινὲς δὲ γράφοντες Ὕδῃν διὰ τοῦ δ φασὶ πόλιν εἶναι Ὕδην, ἐν ᾗ ᾤκει Ὀμφάλη, βασίλειον Λυδῶν, τὰς νῦν Σάρδεις, ἱστοροῦντες ὅτι πηρωθεὶς Ὅμηρος μετοικίζεται εἰς Σμύρναν ἐκ Κολοφῶνος, ἐλθὼν δὲ εἰς τὸ νέον τεῖχος, ὃ ἦν ἀποικία Κυμαίων, καὶ μεταλαβὼν ἐκεῖ τῆς τοῦ Κυμαίου Τυχίου φιλοφροσύνης, ἐνέθετο αὐτὸν τῇ ποιήσει εἰς μνήμην τοῖς ἐντυγχάνουσιν, ὃ δὴ καὶ μόνον τῷ Τυχίῳ ἀντιδοῦναι ἴσχυεν. ἔστι δὲ καλλίων ἡ πρώτη γραφή· ἐξ Ὕλης μὲν γάρ, φασιν, εἶχεν ὁ Αἴας κτήσασθαι ἀσπίδα, χώρας Εὐρωπαίας, ἔνθα εἰκὸς ἦν καὶ Τυχίον εἶναι τινὰ σκυτοτόμον γνώριμον· ἐξ Ὕδης δὲ τῆς Λυδίας ἄπορον πῶς εὐπόρησεν. ὅθεν δὲ ἂν ἦν ὁ Τυχίος, λέγει ὁ ποιητὴς, ὅτι αὐτὸς ἀπετέλεσε τῷ Αἴαντι σάκος. φησὶ γάρ· ὅς οἱ ἐποίησε σάκος αἰόλον, ἑπταβόειον, τὸ πρόσθε στέρνοιο φέρων Τελαμώνιος Αἴας, στῆ ῥα μάλα Ἕκτορος ἐγγύς. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς καὶ δεινὸν τὸ αὐτὸ σάκος καλεῖ. (Vers. 225.) Ὅρα δὲ ὅπως τὸ τοῦ Αἴαντος αὔξει θάρσος, εἴ περ Ἕκτωρ μὲν ἔτρε*σεν ἂν, ὡς εἴρηται, εἴ περ εἶχεν, Αἴας δὲ οὐ μόνον ἐγγύθεν ἦλθεν, ὡς ἀνωτέρω ἔφη, ἀλλὰ καὶ μάλα ἐγγὺς ἦλθεν Ἕκτορος, ὃ δὴ ἐπίτασίς ἐστι τοῦ ἐγγύθεν ἦλθε. (Vers. 223.) Ἰστέον δὲ ὅτι χάλκεον μὲν τὸ τοῦ Αἴαντος ἔφη σάκος ἀπὸ μέρους τῆς ἐξωτάτω πτυχὸς, τέτριπται γὰρ καὶ ἡ τῶν τοιούτων ἀσπίδων χρῆσις· εἰ δ' ἴσως κἀνταῦθα ὁ χαλκὸς σίδηρον συνήθως ἐμφαίνει, εἴη ἂν οὕτω σιδηρόνωτος ἡ τοῦ Αἴαντος ἀσπὶς κατὰ τὴν τοῦ τραγῳδικοῦ Καπανέως. (Vers. 221.) Τοῦ δὲ οἰκία, ὅ ἐστιν οἴκους, εὐθεῖα μὲν τὸ οἰκίον. ὥς περ δὲ οὔτε τὸ θηρὸς θηρίον, οὔτε τὸ ἴχνος ἴχνιον ὑποκοριστικῶς ἔχει παρὰ τῷ ποιητῇ, ἀλλὰ παρώνυμά εἰσι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, οὕτως οὐδὲ τὸ οἶκος οἰκίον, ὅθεν παρὰ τοῖς ὕστερον ὑποκοριστικὸν οἰκίδιον κατὰ τὸ ἄργυρος ἀργύριον ἀργυρίδιον. χρῆσις δὲ τοῦ οἰκία καὶ παρὰ τῷ πεζογράφῳ Ἀῤῥιανῷ, ὡς πρὸ ὀλίγων μεμνημόνευται. (Vers. 222.) Αἰόλον δὲ σάκος ἢ τὸ δαιδαλθὲν ὡς εἰκὸς ἐπιπολῆς εἴς τι κάλλος, ἢ καὶ τὸ ταχύ· οὐχ' ὅτι πάντως αὐτὸ τοιοῦτον, ἀλλ' ὅτι ταχὺ καὶ πρόθυμον εἰς μάχης ὁρμὴν ποιεῖ τὸν στερεούμενον ὑπ' αὐτοῦ, καθὰ καὶ ζυγός που θοὸς εἰρεσίας ὁ ἐπιταχύνων τὴν νῆα διὰ τῶν ἐρεσσόντων ἐπ' αὐτοῦ. Ἑπταβόειον δὲ ὡς ἑπτάβυρσον· βόες γὰρ νῦν τὰ ὁμοβόεια ἤγουν αἱ βύρ*σαι, ὅθεν καὶ βόας αὔας ἤγουν ξηρὰς τὰς ἐκ τοιούτων βυρσῶν λέγει που ὁ ποιητὴς, κληθέντος τοῦ μέρους τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι, ὥς που καὶ ἐλέφας τὸ τοῦ ἐλέφαντος εἴρηται ὀστοῦν. ἐπάγει οὖν πρὸς σαφήνειαν τοῦ σάκος χάλκεον ἑπταβόειον τὸ σάκος αἰόλον ἑπταβόειον ταύρων ζατρεφέων, ἐπὶ δ' ὄγδοον ἤλασε χαλκόν· οὐκ αὐτὸς ὁ Τυχίος ἐλάσας, εἴ γε σκυτοτόμος ἦν, ἀλλὰ διά τινος χαλκέως τοῦτο ποιήσας. οὐκ ἀργὸν δὲ κεῖται οὐδὲ τὸ ζατρεφέων, ἀλλ' ὡς δέον ὂν τοιούτων βοῶν εἶναι καὶ τὰς ἐν τοιαύτῃ ἀσπίδι βύρσας, οὓς ἶφι κταμένους φησὶν ἡ ποίησις. ὅτι δὲ ζατρεφεῖς οὐ μόνον ταῦροι, ἀλλὰ καὶ σύες καὶ αἶγες καὶ φῶκαι, δηλοῖ ἡ Ὀδύσσεια. (Vers. 223.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὰς ἔξω τοῦ προκειμένου ἔργου ἱστορίας οὐ μόνον διὰ πλατυσμὸν καί τινα πληθυσμὸν καὶ εὐπορίας ἐπίχυσιν ὁ ποιητὴς παρεντίθησιν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐργασίαν ἔστιν οὗ ἐπιχειρηματικὴν καὶ εἰς πολυπειρίας ἔνδειξιν καὶ ἀκροάσεως παίδευσιν, πολλὰς δὲ καὶ εἰς μνήμην τινῶν συνήθων αὐτῷ, καὶ ταύτην ἢ ἀγαθὴν, ὡς ἐπί τε ἄλλων φαίνεται καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ Τυχίου, ὃν ἐφίλει ὡς εἴρηται, ἢ φαύλην, ὡς ἐπὶ Θερσίτου ἐῤῥέθη τοῦ μεμισημένου αὐτῷ ἐπιτρόπου. Ὅτι δὲ τὸ Τυχίος παροξύνεται ὡς τρίβραχυ *κύριον, δηλοῦται πολλαχοῦ. (Vers. 225. sqq.) Ὅτι ὁ Αἴας μὲν ἀπειλησάμενος κατὰ τὸ, ἀπειλήσας δὲ προσηΰδα (διχῶς δέ φαμεν, καὶ κατὰ πάθος ἀπειλησάμενος καὶ κατ' ἐνέργειαν ἀπειλήσας) μετρίως εἶπε πρὸς Ἕκτορα τὸ, Ἕκτορ, νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος, ἤγουν μόνος ἐκ μόνου ἐμοῦ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασι, καὶ μετ' Ἀχιλλῆα ῥηξήνορα, θυμολέοντα. καὶ ἔστι τὸ, καὶ μετ' Ἀχιλλῆα, ἑρμηνεία τοῦ μετέασιν, ἤγουν μετὰ τὸν Ἀχιλλέα εἰσίν. εἶτα ἐπάγει· ἀλλ' ὁ μὲν ἐν νήεσσι κορωνίσι ποντοπόροισι κεῖτ' ἀπομηνίσας Ἀγαμέμνονι ποιμένι λαῶν· ἡμεῖς δ' εἰμὲν, ἤγουν ἐσμὲν, τοῖοι οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν, καὶ πολέες. καὶ οὕτω μὲν αὐτὸς μετριολογεῖ. οὐδὲν γὰρ μέγα εἶπε δι' ἑαυτὸν, ἀλλὰ σωφρόνως ἐλάλησε περί τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀριστέων, κοινοποιήσας

τὸ ἐγκώμιον. (Vers 234. sqq.) *Ἕκτωρ δὲ μεγάλα φρονῶν φησίν· Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν, μή τί μευ ἠΰτε παιδὸς ἀφαυροῦ πειρήτιζε, ἠὲ γυναικὸς, ἣ οὐκ οἶδε πολεμήια ἔργα. εἶτα ἐπιτείνων τὸ αὔχημα ἐπάγει· αὐτὰρ ἐγὼν εὖ οἶδα μάχας τ' ἀνδροκτασίας τε· οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ, οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ἀζαλέην· τό μοί ἐστι ταλαύρινον πολεμίζειν· οἶδα δ' ἐν σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄ*ρηι· οἶδα δ' ἐπαΐξαι μόθον ἵππων ὠκειάων. καὶ ὅρα ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ πεντάκις ὁ Ὅμηρος εἶπε τὸ οἶδα, οὔτε συνδήσας ἐν τόποις δυσὶ, καὶ ἐπιμείνας τῇ λέξει διὰ τὸ καίριον, εἰ καί τινες πειρῶνται τὸ, οἶδ' ἐπὶ δεξιὰ οἶδ' ἐπ' ἀριστερὰ* (Vers. 238.) *μεταγράψαι, ἠδ' ἐπὶ δεξιὰ ἠδ' ἐπ' ἀριστερά· καὶ ὅτι ἐν ἄλλοις τὸ εὖ εἰδὼς γενικῇ συντάσσων ἐνταῦθα τὸ οἶδα κατὰ σύνταξιν αἰτιατικὴν προάγει εἰπών· εὖ οἶδα μάχας καὶ ἑξῆς· καὶ ὅτι οὐκ ἐμνήσθη ἐνταῦθα τοξικῆς ὁ ἀριστεὺς, ἀλλ' αὐχεῖ ἀσπιστὴς εἶναι στα-*
552 *δαῖός τε καὶ ἱππότης· καὶ ὅτι τὸ, εὖ οἶδα μάχας ἕως τοῦ μόθον ἵππων, ἃς καὶ θηλυκῶς προάγει εἰπὼν,* (Vers. 241.) *ἵππων ὠκειάων, ἔπαινός ἐστιν ἐπιστήμονος στρατηγοῦ· καὶ ὅτι δεξιώτατα καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς παρέῤῥιψε μνήμην τοῦ Ἀχιλλέως, ὃν καὶ ὑπερεξαίρει τῶν ἄλλων ἀριστέων, μετ' Ἀχιλλέα λέγων* (Vers. 228.) *αὐτοὺς εἶναι, ὀνομάζων αὐτὸν καὶ ῥηξήνορα θυμολέοντα. ἔνθα σημείωσαι ὅτι τὸ ῥηξήνωρ ἐλλειπτικῶς ἔχει δι' ἀνάγκην συνθέσεως. εἴτε γάρ ἐστι ῥηξήνωρ ὁ ῥήσσων ἐν ἠνορέῃ, συννοητέον τὸ φάλαγγας ἀνδρῶν, ῥηξήνωρ γὰρ πάντως ὁ ῥηγνύων ἀνέρων φάλαγγας, εἴτε ῥηξήνωρ ἐστὶν ὁ ῥήσσων ἀνέρας, προσληπτέον τὸ πεπυκνωμένους τῇ παρατάξει. μόνος γὰρ ὁ τοιοῦτος ἐστὶ ῥηξήνωρ. οὕτω δὲ καὶ *πρὸ ὀλίγων ἐν τῷ, ῥήγνυσκε φάλαγγας, ἔλειπε τὸ ἀνδρῶν, οἳ οὐκ ἐξ ἀνάγκης συνεπινοοῦνται τῇ φάλαγγι· φάλαγξ γὰρ οὐκ ἐπὶ μόνων ἀνδρῶν λέγεται, ἵνα εὐθὺς τῇ φάλαγγι συνεπινοοῖντο καὶ αὐτοὶ, εἴγε καὶ ζῴων ἑτεροίων, καὶ δένδρων δὲ φάλαγξ λέγεται. Θυμολέων δὲ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἢ ὁ ψυχικὴν προθυμίαν ἔχων λέοντος, ἢ ὁ θυμὸν ἀγήνορα ἔχων κατὰ λέοντα, ἢ ὁ μὴ φύσει λέων, ἀλλὰ θυμῷ, τουτέστιν οἴκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ τοιοῦτος, ὡς καὶ θυμόσοφος ὁ μὴ ἄλλοθεν ἀλλὰ φυᾷ, ὅ ἐστιν εὐφυΐᾳ τῇ κατ' αὐτὸν, σοφὸς, Πινδαρικῶς εἰπεῖν.* (Vers. 226.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ, γνώσεαι οἰόθεν *οἶος οἷοι καὶ Δαναοῖς ἀριστῆες, τὸ οἰόθεν οἶος οἷοι παρηχήσεώς ἐστι. τὸ γὰρ οἶος ὁ μόνος* 679
καὶ οἷος ὁ ὁποῖος ἤχῳ μόνῳ ἀλλήλοις ἐπικοινωνοῦσι. μιμεῖται δὲ ἐν τούτοις ἀγωνιῶντα ὁ ποιητὴς τὸν Αἴαντα καὶ διὰ τοῦτο τὸν λόγον εἰς ταὐτολογίαν ἄγει παρηχητικήν. (Vers. 229.) *Τὸ δὲ, κορωνίσι ποντοπόροισιν, ἐκ παρέλκοντος κεῖται κόσμου χάριν φραστικοῦ, καθὰ καὶ τὸ, ποιμένι λαῶν. Τὸ δὲ κεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα ἐν ταῖς ναυσὶ καὶ τὸ ἀπομηνίσαι κεῖται καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ εἴρηται τὰ δέοντα ἐκεῖ.* (Vers. 231.) *Τὸ δὲ, ἐσμὲν τοῖοι καὶ ἑξῆς, μετριοφροσύνην ἔχει. οὔτε γὰρ λέγει ὡς ἐγὼ τοιόσδε εἰμὶ, οὔτε ὁρίζει ποταπός ἐστιν, ἀλλὰ κοινοποιούμενος λέγει ὡς τοιοῦτοι ἐσμὲν οἱ Ἀχαιοὶ οἷοι ἀντιστῆναί σοι, ὁποῖος ἂν δηλονότι καὶ εἶ, καὶ ὁποῖοι ἂν ἡμεῖς ὦμεν, οὐκ εἰς μονάδα ἐστενοχωρημένοι, ἀλλὰ πολλοὶ ὄντες. Τὸ δὲ, ἀντιάσαιμεν σέθεν, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀντήσομεν καὶ ἀντίοι ἔλθωμεν.* (Vers. 234.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν ὁ Ἕκτωρ σεμνολογεῖ τὸν Αἴαντα, ὡς ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, καὶ μετ' ὀλίγα δὲ τῆς αὐτοῦ πειραθεὶς ἀνδρίας μέγεθος αὐτοῦ προσμαρτυρήσει καὶ βίαν καὶ φρόνησιν. ἀλλαχοῦ μέντοι εὐτυ*χήσας ἐξουδενώσει αὐτὸν, ὡς ἐκεῖ φανήσεται. ὅτε δὲ βραχὺ προελθὼν ἐρεῖ· ἀλλ' οὐ γάρ σ' ἐθέλω βαλέειν τοιοῦτον ἐόντα, λάθρῃ ὀπιπτεύσας, ἀλλ' ἀμφαδὸν, αἴ κε τύχοιμι, συνεσκίασται ὁ λόγος. ἄδηλον γὰρ τί βούλεται τὸ τοιοῦτον ἐόντα.* (Vers. 235.) *Τὸ δὲ, παιδὸς ἀφαυροῦ καὶ γυναικὸς, ἣ οὐκ οἶδε πολεμήια ἔργα, πρὸς διαστολὴν εἴρηται, ὡς καὶ παίδων ὄντων τινῶν ποτὲ μὴ ἀφαυρῶν, ἤγουν ἀσθενῶν, καὶ μάλιστα γυναικῶν, αἳ οἴδασι πόλεμον, ὁποῖαι τινὲς καὶ αἱ Ἀμαζόνες. Τὸ δὲ πειρητίζειν ἐκ τοῦ πεῖραρ πείρατος ἔχει παραγωγήν.* (Vers. 238.) *Τὸ δὲ, ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι τὴν βῶν, ἢ ἀμφιδέξιον, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, ἀμφοτεροδέξιον εἶναι δηλοῖ τὸν Ἕκτορα, ὁποῖός τις καὶ ὁ ἐν τοῖς ἑξῆς Ἀστεροπαῖος. ἢ τὸ μὲν νικᾶν καὶ διώκειν ἐπὶ δεξιὰ κινεῖν εἶπε τὴν ἀσπίδα διὰ τὸ πρακτικὸν τῶν δεξιῶν, τὸ δὲ φεύγειν καὶ ἡττᾶσθαι ἐπ' ἀριστερὰ κινεῖν φησὶν εὐφημότερον· ἢ καὶ ἄλλως συμβολικῶς, ἐπὶ δεξιὰ μὲν κινεῖν φασὶ τὸ ἀνθίστασθαι, τότε γάρ τις τὴν ἐξ ἀριστερῶν ἀσπίδα ἐν δεξιοῖς ἔχει τοῦ ἀντιπάλου, τὸ δὲ φεύγειν ἐπ' ἀριστερὰ λέγει νωμᾶν· τηνικαῦτα γὰρ ἐξ ἀριστερῶν αὐτὴν ἔχει τοῦ διώκοντος.* (Vers. 239.) *Βῶν δὲ ἀζαλέην ἤγουν ξηρὰν ἔφη πρὸς διαστολὴν τῆς ὑγρᾶς ἤτοι ζώσης βοὸς, ὥς περ καὶ ἀλίβαντες *μὲν οἱ νεκροὶ, διερὸς δὲ βροτὸς ὁ ζῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι*

οὐχ᾽ ἁπλῶς οὕτω ἐπὶ βύρσης τέθειται τὸ βοῦς ὄνομα, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τινὸς, ὡς ἔχει τὸ, βόας αὔας, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ, βῶν ἀζαλέην, καὶ τὸ, βοῶν εὐποιητάων, ἤγουν εὖτε τεχνιτευμένων, ὃ πρὸς διαστολὴν τῶν ὠμοβοείων εἴρηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ εἰδὼς νωμᾶν βῶν ἀζαλέην εἰκότως καὶ ταλαύρινος λέγοιτ᾽ ἂν πολεμιστὴς, ὥς που καὶ αὐτός φησιν ὁ ποιητής· ἔνθα καὶ διασαφεῖται ἡ τοιαύτη λέξις πρὸς ἀκρίβειαν. ἡ γὰρ ἀζαλέα βοῦς τάλας ἐστὶ ῥινὸς, ὅ ἐστι καρτερικὸν καὶ στερεὸν δέρμα, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ ταλαύρινον. διὸ καὶ ὁ ποιητικὸς Ἕκτωρ ἐνταῦθα εἰπὼν εἰδέναι νωμᾶν βῶν ἀζαλέην καὶ δηλῶν πολεμιστὴς καὶ αὐτὸς εἶναι διὰ τοῦτο ταλαύρινος ἐπάγει· διό μοι ἐστὶ ταλαύρινον πολεμίζειν. (Vers. 241.) *Τὸ δὲ, ἐν σταδίῃ δηΐῳ μέλπεσθαι Ἄρεϊ, ἔχει μέν τι καὶ ψευδοπαρηχήσεως ἐν τῷ σταδίῃ καὶ δηΐῳ. δηλοῖ δὲ τὸ εὐχερῶς κινεῖσθαι καὶ οἷον παίζειν καὶ ᾄδειν ἐν τῇ κατὰ συσταδὴν καὶ πεζῇ μάχῃ διὰ τὸ, πολλὴν ἐν τοῖς δεινοῖς ἔχειν εὐχέρειαν. καὶ τὸ μὲν σταδίῃ λείπεται τοῦ ὑσμίνῃ ἢ μάχῃ ἤ τοιούτου τινός. τὸ δὲ μέλπεσθαι εἴληπται ἀπὸ τῶν καθ᾽ ἡσυχίαν μελπόντων παιανικῶς τῷ Ἄρεϊ λόγῳ ἑορτῆς, ἢ καὶ τῶν πρὸ μα*χης καταυλουμένων ὡς μὴ δειλιᾶν. ὅτι δὲ ὁ σταδαῖος ἀπὸ τοῦ στάδην γίνεται, ἀφ᾽ οὗ τὸ συστάδην, καθὰ ἐκ τοῦ χύδην ὁ χυδαῖος, δῆλον ἐστίν· ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι σταδαῖος μέν ἐστιν ὁ ἤδη ῥηθεὶς, σταδιαῖος δὲ τετρασυλλάβως τῷ παρὰ τοῖς ὕστερον σταδίῳ παρωνυμεῖται, ὅ περ δόξει μὲν ἀπὸ τοῦ σταδὴν γίνεσθαι διὰ τὸ τοὺς περὶ αὐτὸ ἀγωνιζομένους μὴ πρὸς θέαν μόνην ἀθροισθῆναι, ὥστε καθημένους θεᾶσθαι, ἀλλ᾽ ὥστε πρὸς ἆθλα ἑστάναι. οἱ μέντοι παλαιοὶ στάδιόν τι αὐτὸ βούλονται εἶναι, ἱστοροῦντες ἐπ᾽ αὐτῷ καί τι σελινου ἀνάσπασμα. τοῦ δὲ σταδίῃ ἀρσενικὸν στάδιος, παραγόμενος ἐκ τοῦ στάδην.* (Vers. 231.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πρὸς ἀγέρωχον ἀντιπαλον καλῶς ἂν εἴπῃ ὁ σωφρονῶν, ὅτι ἡμεῖς ἐσμὲν τοῖοι, οἳ ἂν σέθεν ἀντιάσαιμεν· ἀλλ᾽ ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο. Αἴας δὲ τοῦτο λέγει παραχωρῶν μεγαλοψύχως καὶ φιλοτίμως τῆς πρώτης βολῆς τῷ Ἕκτορι.* (Vers. 242.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μὴ ἐθέλειν κλέπτειν τὴν νίκην ἐξ Ὁμήρου ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος μαθὼν ἐκέρδησε πλάσαντος τὸν Ἕκτορα, ὡς ἐῤῥέθη, λέγοντα τῷ Αἴαντι ὡς οὔ σ᾽ ἐθέλω βαλέειν καὶ ἑξῆς. Ὀπιπτεύειν* 553
*δὲ τὸ ἐποπτεύειν καὶ ἐπιτηρεῖν καὶ, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται, ἐπιόπτεσθαι, ὅθεν καὶ ὁ παρθενοπίπης καὶ ὁ πυῤῥοπίπης δὲ παρὰ τῷ κω*μικῷ καὶ ὁ Ὀππιανὸς δὲ κατὰ συγκοπήν. Τὸ δὲ τύχοιμι δηλοῖ μὲν ἐπιτυχίαν· γράφεται δὲ καὶ τύχωμι ἐκταθέντος τοῦ ο̅, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ κτείνοιμι κτείνωμι καὶ τῶν ὁμοίων, ὡς καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται.* (Vers. 245. sqq.) *Ὅτι τῶν ἀριστέων ἀντιστάντων ἀλλήλοις τὸ μὲν Ἕκτορος δόρυ ἓξ πτύχας ἤγουν θέσεις διῆλθε τῆς τοῦ Αἴαντος ἀσπίδος. φησὶ γάρ· προΐει δολιχόσκιον ἔγχος, καὶ βάλεν Αἴαντος δεινὸν σάκος ἑπταβόειον ἀκρότατον κατὰ χαλκὸν, ὃς ὄγδοος ἦεν ἐπ᾽ αὐτῷ· ἓξ δὲ διὰ πτύχας ἦλθε δαΐζων χαλκὸς ἀτειρὴς, ἐν τῇ δ᾽ ἑβδομάτῃ ῥινῷ σχέτο. καὶ ὅρα ὡς κἀνταῦθα θηλυκῶς ἔφη τὴν ῥινόν. καὶ οὕτω μὲν τὸ τοῦ Ἕκτορος δόρυ. τὸ δὲ τοῦ Αἴαντος ἔγχος διά τε φαεινῆς ἀσπίδος ἦλθε τῆς τοῦ Ἕκτορος καὶ διὰ θώρηκος πολυδαιδάλου ἠρήρειστο, ἀντικρὺ δὲ παραὶ λαπάρην διάμησε χιτῶνα. ταῦτα δὲ καὶ ἐν τῇ γ′ ῥαψῳδίᾳ ὁ Πάρις ὑπὸ τοῦ Μενελάου ἔπαθεν. ἐκφεύγει δὲ καὶ ἐνταῦθα ὁ Ἕκτωρ τὸν θάνατον, ὡς καὶ ἐκεῖ ὁ Πάρις· ἐκλίνθη γὰρ καὶ ἀλεύατο κῆρα μέλαιναν. Αἱ δὲ πτύχες καὶ τὰς περιπτυχὰς παράγουσιν, ὡς τὸ ναύλοχοι περιπτυχαὶ, καὶ τὰς αὐταῖς ἀντικειμένας ἀναπτυχὰς, ὡς τὸ, ἡλίου ἀναπτυχαὶ, τοῦ ἀναπτύσσοντος δηλαδὴ τὰ ἐν σκότῳ· διὸ καὶ *δήλιος ὁ αὐτὸς κατ᾽ ἀλληγορίαν, ὡς δηλοποιός. ὅθεν καὶ τὰ τῶν ὀνείρων σκοτεινότερα ὑπὸ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι ἐκκαλούμενα ἐκρίνοντο. ἡ δὲ ἑβδομάτη ῥινὸς δηλοῖ δύνασθαι τὸ ῥηθὲν σάκος καὶ ἑπτάρινον λέγεσθαι· σαφέστερον μέντοι ἑπταβόειον, οὗ πάλιν διασαφητικὸν τὸ ταύρων ζατρεφέων, ὡς καὶ ἐν τῷ ταῦρος βοῦς ἀριδηλότερον τοῦ βοῦς τὸ ταῦρος ὡς εἶδος γένους.* (Vers. 255 sqq.) *Ὅτι καὶ ἐνταῦθα δυσὶ συντομωτάταις Ὅμηρος χρᾶται παραβολαῖς προσηκόντως τῷ καιρῷ, συνεπιτρέχων οἷον τῷ λόγῳ καὶ συστενοχωρῶν αὐτὸν τοῖς φραζομένοις πράγμασι. λέγει γὰρ ὅτι ἐκσπασάμενοι δολίχ᾽ ἔγχεα χερσὶν ἅμ᾽ ἄμφω, ἤγουν ὁ Ἕκτωρ καὶ ὁ Αἴας, σύν ῥ᾽ ἔπεσον λείουσιν ἐοικότες ὠμοφάγοισιν ἢ συσὶ κάπροισι, τῶν τε σθένος οὐκ ἀλαπαδνὸν, ὡς τῶν θηλέων δηλαδὴ συῶν ἀλαπαδνῶν οὐσῶν. καὶ ὅρα τὸ ἐκσπασάμενοι ἀπὸ τῶν φυτῶν ληφθὲν μέσως πως, ἤγουν ἢ σεμνῶς, ἐὰν ἀπὸ δένδρων μετήνεκται, ἢ μικροφυῶς, ἐὰν ἀπὸ φυταρίων ἴσως γέγονεν ἡ τροπὴ, ὅ περ οὐκ ἂν εἴη, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, σύν ῥ᾽ ἔπεσον. τὸ γὰρ συμπεσεῖν ὡς ἐπὶ μεγάλων σωμάτων καὶ αὐτὸ εἴρηται ὑψόθεν καταρασσομένων εἰς*

ἄλληλα, οἷον νεφελῶν ἢ λίθων ὀρεινῶν ἢ τοιούτων τινῶν. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον τὴν *λέξιν καὶ ἐπὶ τυχηρῶν ἀποβάσεων τιθέασι. λέγεται δέ ποτε συμπεσεῖν καὶ τὸ ἅμα πεσεῖν. (Vers. 255.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ σπᾶν, ἐξ οὗ τὸ ἐκσπάσασθαι, οὐ μόνον ἐπὶ φυτῶν τὸ ἀνασπᾶν λέγεται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀλαζονείας, ὡς δηλοῖ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, λόγους ἀνέσπα, ᾧ ὅμοιον καὶ τὸ, ὀφρῦς ἀνασπᾶν, οἷς ἐναντίον τὸ κατασπᾶν. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ, προσανεσπάσθησαν κλίμακες, ἤγουν ὑψώθησαν κτισθεῖσαι. δῆλον δὲ καὶ ὡς ἕτεραι προθέσεις τῷ αὐτῷ ῥήματι συντεθεῖσαι διάφορα ποιοῦσι νοήματα, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ συσπᾶν καὶ διασπᾶν καὶ παρασπᾶν τὸ ἀφαιρεῖσθαι γῆν τυχὸν ἢ ἕτε*ρόν τι, καὶ ἐκ τοῦ ἀντισπᾶν καὶ τῆς ἐπι- 680
σπάσεως καὶ τοῦ περισπασμοῦ καὶ ἑτέρων. (Vers. 256.) Ἐν δὲ τῷ, λείουσιν ὠμοφάγοισιν, ἢ συσὶ κάπροισι, συχνὰ διὰ κάλλος τὰ πάρισα. καὶ ἐνταῦθα δὲ γενικὸν μὲν τὸ συσὶν, εἰδικὸν δὲ τὸ κάπροισι. καὶ ἔστι καὶ αὐτὸ ὅμοιον τῷ, βοῦς ταῦρος, καὶ τοῖς τοιούτοις. (Vers. 258.) Ὅτι ἐπεὶ ἀλλήλοις οἱ μονομάχοι ἐκσπασάμενοι τὰ ἔγχεα συνέπεσον, ὁ μὲν Ἕκτωρ ἤνυσεν οὐδὲν, οὐτάσας γὰρ τὸ τοῦ Αἴαντος μέσον σάκος δουρὶ οὐκ ἔῤῥηξε χαλκὸν, τὸν ἐξ ἐπιπολῆς δηλαδὴ ὄγδοον, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμή. (Vers. 261.) Αἴας δ' ἀσπίδα νύξε τὴν τοῦ Ἕκτορος ἐπάλμενος, ἡ δὲ διαπρὸ ἤλυθεν ἐγχείη, στυφέλιξε δέ μιν, ἤτοι διέσεισε μεμαῶτα, τμήδην δ' αὐχένα ἐπῆλθε, μέλαν δ' ἀνεκήκιεν αἷμα. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀπέληγε μάχης Ἕκτωρ, ἀλλ' ἀναχασάμενος, ὅτε δηλαδὴ καὶ τὸ ἔγχος αὖθις ἐξεσπάσθη τῆς τοῦ Ἕκτορος ἀσπίδος, λίθον εἵλετο χειρὶ παχείῃ κείμενον ἐν πεδίῳ μέλανα, τρηχύν τε μέγαν τε· τῷ βάλεν Αἴαντος, τὸ καὶ ἀνωτέρω ῥηθὲν, δεινὸν σάκος ἑπταβόειον μέσσον ἐπομφάλιον, περιήχησε δ' ἄρα χαλκός. (Vers. 269.) Δεύτερος αὖτ' Αἴας πολὺ μεί*ζονα λᾶαν ἀείρας ἧκεν, ὅ ἐστιν ἀφῆκεν ἐπιδινήσας, ἐπέρεισε δὲ ἶν' ἀπέλεθρον, ὃ καὶ ἐν ἄλλοις κεῖται, ἤγουν ἐνεστήριξε τῷ λίθῳ ἰσχὺν πολλὴν τῇ ἐπιδινήσει. εἴσω δ' ἀσπίδ' ἔαξε βαλὼν μυλοειδέϊ πέτρῳ, βλάψε δέ οἱ φίλα γούνατα. (Vers. 272.) Ὁ δ' ὕπτιος ἐξετανύσθη, ἀσπίδι ἐγχριμφθεὶς, ἤτοι ἐν χρῷ κρουσθεὶς, προσπελασθεὶς κατὰ χροῦν· τὸν δ' αἶψ' ὤρθωσεν Ἀπόλλων. (Vers. 259.) Καὶ ὅρα πολλὴν δυστυχίαν Ἕκτορος, καὶ ὡς τεραστίως ἐξέφυγε τὸ πεσεῖν· καὶ ὅτι καὶ ἐν τῷ, ἀνεγνάμφθη δέ οἱ αἰχμὴ, φανερῶς αἰχμὴν λέγει τὸν τοῦ δόρατος σίδηρον, ὃς καὶ ἐπιδορατὶς λέγεται· ἄλλως μέντοι, ὥσπερ τὸ δόρυ ἔστιν ὅτε πόλεμον σημαίνει, ὡς δηλοῖ τὸ, δουρὶ κλυτὸς, ἤγουν περιώνυμος ἐν πολέμῳ, οὕτω καὶ τὸ αἰχμή· διὸ καὶ ταὐτὸν δορυάλωτον εἰπεῖν καὶ αἰχμάλωτον, ἐν οἷς δηλοῦται ὁ ἐν πολέμῳ ἁλούς. λέγει δέ που καὶ Ἡρόδοτος περί τινων ὡς κακῶς αὐτοῖς ἡ αἰχμὴ ἕστηκε πρὸς τοὺς δεῖνα, ἤγουν ἐδυστυχήθη αὐτοῖς ὁ πόλεμος. τοῦτο δὲ καὶ ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος εἴρηται· παρακολουθεῖ γὰρ τοῖς ἐν μάχῃ δυστυχοῦσι κακῶς αὐτοῖς ἱστάναι τὴν αἰχμήν. (Vers. 260.) Τὸ δὲ νύξεν οὐ δοκεῖ διαφέρειν τοῦ οὔτασεν, ἀμφοῖν δὲ διέσταλται τὸ ἔῤῥηξε. (Vers. 262.) Τὸ δὲ τμήδην, παραχθὲν ἀναλόγως τῷ παραβλήδην καὶ ὑποβλήδην καὶ τοῖς ὁ*μοίοις, τὸ ἐπιπολάζον δηλοῖ τῆς πληγῆς. Ἀνακηκίειν δὲ τὸ ἀναπηδᾶν, ἀπὸ τοῦ κίω, καὶ ἀναδιπλασιασμῷ κακίω καὶ τροπῇ κηκίω. ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστιν εὑρεθῆναι ἀναδιπλασιασμὸν ἐκτεταμένον. τοιοῦτον δέ τι γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ τητῶ τὸ στερίσκω καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπενήνεον, περὶ οὗ μετ' ὀλίγα εἰρήσεται, καὶ ἐπὶ τοῦ
554 κηκάζω, περὶ οὗ ἐν Ὀδυσσείᾳ δεδήλωται. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ πολὺ ἀναπήδημα αἵματος δηλοῖ τὸ ἀνακηκίειν, οὐδὲ ὁποῖον τὸ ἀνακοντίζειν ἐν τῷ, αἷμα δ' ἀνηκόντιζεν ἀπὸ στρεπτοῖο χιτῶνος, ἠρεμαίαν δὲ σημαίνει ἀνάδοσιν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, μυδῶσα κηκὶς μηρίων ἐτήκετο, παρὰ Σοφοκλεῖ. ἡ γὰρ τηκομένη κηκὶς οὐκ ἂν ὑψοῦ ἀναπηδῴη· ἡ δὲ τοιαύτη ἀπὸ τοῦ καίειν δοκεῖ λεχθῆναι, καιομένη γὰρ ἐτήκετο. (Vers. 264.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἀναχασάμενος, ὅ ἐστιν ἀναποδίσας, δι' οὗ ἡρμήνευσε τὸ συνέπεσον, οἱονεὶ εἰπὼν ὅτι διὰ τὴν ἄγαν ἐγγύτητα εἴρηται συμπεσεῖν ἀλλήλοις τοὺς ἥρωας καὶ οἷον ἐπιπεσεῖν· ἰδοὺ γὰρ εἰ μὴ ἀνεπόδισεν ὁ Ἕκτωρ, οὐκ εἶχε βαλεῖν. (Vers. 265.) Τὸ δὲ εἵλετο, τουτέστιν ἔλαβεν, ἐνεργητικῶς εἷλεν ὡσεπιπολὺ λέγεται. εὐτυχεῖ δὲ λίθον εὑρὼν εἰκῇ ἐν πεδίῳ κείμενον ὁ Ἕκτωρ φίλον αὐτῷ. μέλανα δὲ καὶ τραχὺν λίθον ἔφη πρὸς διαστολὴν τοῦ μαρμάρου, ὃν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἐφεξῆς. ὁ γὰρ μάρ*μαρος λίθος, ἐπειδὴ μαρμαίρει, λεῖός ἐστι καὶ οὐ τραχὺς, τάχα δὲ οὐδὲ μέλας. πιθανότητος δὲ ἐργαστικὸν τὸ καὶ σχῆμα καὶ χρῶμα λίθου καὶ μέγεθος εἰπεῖν. Τὸ δὲ, μέσον ἐπομφάλιον, ἀλλήλων εἰσὶν ἐφερμηνευτικὰ, ὡς τῆς ἀσπίδος ἐν τῷ μέσῳ ἐχούσης ὀμφαλὸν, ὃς καὶ ἔοικε διὰ τοῦτο λέγεσθαι ὀμφαλὸς, ὡς καὶ τοῦ φυσικοῦ ὀμφαλοῦ μεσάζοντος τὸ ζῷον. καὶ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ λόγος τῷ ποιητῇ, ὡς ἔβα-

λεν Ἕκτωρ τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος κατὰ μέσον τὸ ἐπομφάλιον, ὃ δὴ σάκος οὐδ' ἐνταῦθα ὤκνησεν ἑπταβόειον εἰπεῖν, ἐγκαθιζῶν οὕτω τὴν τούτου μνήμην τῷ ἀκροατῇ. (Vers. 269.) Ὅτι δὲ τῷ ἐπιδινῆσαι τὸν λίθον πρὸ τῆς ἀφέσεως ἰσχὺν ἐπερείδει τῇ βολῇ, ὡς καὶ ὁ ποιητὴς δηλοῖ, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. οὕτω δὲ καὶ ὁ τὸ δόρυ ἀμπεπαλὼν, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται, ἰσχυρὰν ποιεῖ τὴν βολήν. (Vers. 270.) Τὸ δὲ, ἔσω κάταγμα τῆς ἀσπίδος, οὐ μόνον τὸ ἐμβριθὲς τῆς βολῆς δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἀσπίδος εὐπαγές. οὐ γὰρ κατεάγη πρὸς μῆκος, ἀλλὰ μόνον ὅπου ὁ μυλοειδὴς πέτρος ἔκρουσε, τουτέστιν ὁ στρογγύλος, καὶ ἴσως οὐδὲ εἰς τὸ πᾶν σφαιροειδής. οὐδ' αὐτὸ τοῦτο μυλίας κατὰ τοὺς ῥήτορας, ἀλλὰ ἐοικὼς τοιούτῳ λίθῳ. οὔτε γὰρ ὁ θεοειδὴς θεὸς ἂν εἴη, οὔτε ὁ μυλοειδὴς μύλος νοηθείη αὐτόχρημα, ἤτοι λίθος μυ*λωνικός. (Vers. 271.) Τὸ δὲ, βλάψαι γούνατα, ταὐτὸν καὶ ἐνταῦθα τῷ συνεπόδισε, καὶ τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας ἔσφηλεν ὡς ὕπτιον ἐκτανυσθῆναι τὸν οὕτω βλαβέντα. ἐν δὲ τῷ, φίλα γοῦνα, παρέλκει τὸ φίλα συνήθως, καθὰ καὶ ἐν τῷ, φίλα γυῖα. οὕτω δὲ καὶ φίλαι χεῖρες. (Vers. 272.) Ὁ δὲ ὀρθώσας Ἀπόλλων τὸν Ἕκτορα εἱμαρμένη τίς ἐστιν, ὡς πολλάκις εἴρηται. διὸ καὶ ὁ Ἕλενος πρὸ μικροῦ ἐξ Ἀπόλλωνος γνοὺς εἶπε τὸ, οὐ γάρ πώ τοι μοῖρα θανεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν ταῖς τρισὶν ὁρμαῖς ὁ Ἕκτωρ κατάρχει· πρῶτος γὰρ καὶ ἔβαλεν ἔγχει τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος, καὶ αὖθις ἐν τῷ συμπεσεῖν οὔτασε, καὶ λίθον δὲ ἐπαφῆκεν. οὕτω πάνυ σύντομος ἦν καὶ ὀξύς. δραστηριώτερος μέντοι ὁ Αἴας, ὃς οὐ μόνον ἤνεγκεν τὰς τρεῖς προεξορμήσεις, ἀλλὰ καὶ τοσαυτάκις ἐνήργησεν. (Vers. 273.) Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι δυνάμενος ὁ ποιητὴς καὶ διὰ ξιφῶν ἀγῶνα τοῖς ἥρωσι πλάσασθαι παρεῖ τοῦτο, ἐμφήνας μόνον ὅτι δύναται. φησὶ γὰρ ὅτι καὶ ξίφεσιν ἂν αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο, εἰ μὴ ἐκώλυσαν οἱ κήρυκες. καὶ ὅρα τὸ, αὐτοσχεδὸν οὐτάζοντο, πρὸς διαστολὴν λεχθὲν τῶν πόῤῥωθεν βολῶν. (Vers. 276. sqq.) Ὅτι μέσοι ἀμφοτέρων κήρυκες ἐλθόντες, Ἑλλήνων μὲν Ταλθύβιος, Ἰδαῖος δὲ Τρώων, πεπνυμένω ἄμφω, καὶ ἀνασχόν*τες τὰ σκῆπτρα, ὡς ἂν φαίνοιντο παντὶ τῷ στρατῷ, ἔπαυσαν τὴν μονομαχίαν. τούτων δὲ τῶν δύω κηρύκων, οἳ καὶ Διός εἰσιν ἄγγελοι, ὁ Ἰδαῖος παῖδάς τε φίλους τοὺς μονομάχους προσεῖπε, γέρων δηλαδὴ αὐτὸς ὢν, καὶ ἄμφω αἰχμητὰς εἶπεν εἶναι, καὶ ὅτι νὺξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι, ὅ περ προϊὼν καὶ ὁ Ἕκτωρ λέγει, οὐκ αἰδεσθέντος οὐδ' ἐνταῦθα τοῦ ποιητοῦ τὴν καίριον ταὐτολογίαν, ἥ τις καὶ εἰς παροιμίαν ἦλθε παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον, γλυκέως λεχθεῖσα ὡς περὶ ἐμψύχου τῆς νυκτὸς καὶ συμβουλευομένης τὰ πρὸς ἀνάπαυσιν. ὅτι δὲ ἡ ποίησις τίμιόν τι τὴν νύκτα οἶδε, φανήσεται καὶ ὅπου ἐρεῖ ὁ ποιητὴς τὸ, αἴδετο γὰρ Ζεὺς μὴ νυκτὶ θοῇ ἀποθύμια ἔρδοι. πείθεται δέ τις νυκτὶ, δηλαδὴ ἀλαλήτως ὑποτιθεμένῃ παύσασθαι ἔργων. οὐ τὸ ἀνάπαλιν ἡ ἠὼς ποιεῖ ἐν τῷ, φῶς ἀγγέλλειν Διὶ καὶ ἑτέροις. αὐτὴ γὰρ οὐκ ἀναπαύεσθαι βούλεται, ἀλλὰ προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου καθ' Ἡσίοδον, ὀρθοῦσα εἰς τὸ ἐργάζεσθαι, ὅθεν καὶ ὄρθρος παρῆκται. ἡ μέντοι νὺξ οὐ τοιαύτη, ἀλλὰ γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ νύσσω νύξω ἀποβολῇ τοῦ ω. λαλεῖται δέ, φασι, τοῦτο ἀντιφραστικῶς· οὐ γὰρ νύσσει πρὸς ἔργον, ἀλλὰ μᾶλλον κατατίθησιν, ὡς δηλοῖ, φασὶ, καὶ τὸ, θοὴ *νὺξ ἡ καταθετική· εἰ μὴ ἄρα τοὺς φιλεργοὺς νύσσει κεντοῦσα οἷον καὶ πλήττουσα ὅτι καταργοῦσι τὸν καιρὸν αὐτῆς. καὶ τοιαῦτα μὲν ὁ Ἰδαῖος. Αἴας δὲ οὐ πείθεται, εἰ μὴ ὡς περ μάχης, οὕτω καὶ φιλοφροσύνης ὁ Ἕκτωρ κατάρξεται. Ἰδαῖε γάρ, φησιν, (Vers. 284.) Ἕκτορι ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι, αὐτὸς γὰρ χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους· ἀρχέτω, ἐγὼ δὲ μάλα πείσομαι, τῷ Ἕκτορι δηλαδὴ ἢ τῇ νυκτί. τοῦτο δὲ καὶ πρὸ τοῦ ἔργου εἶπεν ἐν τῷ, ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο. ἐπὶ γοῦν τούτοις ὁ Ἕκτωρ πείθεται καὶ ἀπαγορεύσας τρόπον τινὰ ὁμολογεῖ τὴν ἧτταν. (Vers. 282.)

681 Ἰστέον δὲ ὡς οὐ νυκτὶ *μόνον πείθεταί τις εἰς τὸ σχολάζειν ἀπ' ἔργου, ἀλλὰ καὶ ταῖς μετὰ σταθερὰν μεσημβρίαν ὥραις, εἴ τι προσεκτέον τῷ ἀποφηναμένῳ ὡς αἱ μὲν ἓξ πρῶται τῆς ἡμέρας ὧραι ἔργων εἰσὶν, αἱ δ' ἄλλαι ζῆθι λέγουσι βροτοῖσιν, ὡς τοῦ μὲν ἄχρι μεσημβρίας κόπου οἷον θανατοῦντος, τῆς δὲ ἐφεξῆς ἀνέσεως ζωογονούσης. τοῦτο δ' ἐσοφίσατο ἐκεῖνος ἐκ τοῦ τὰ ἀριθμητικὰ σημεῖα τῆς ἑβδόμης ὀγδόης ἐνάτης καὶ δεκάτης ὥρας ὁμοῦ παρακείμενα δοκεῖν ἐπιτάσσειν τοῖς ἐργατίναις ἑκάστῳ τὸ ζῆθι, ὅ περ δίχα τῆς θι συλλαβῆς ζῇ λέγει ἡ τραγῳδία, οἷον, πλούτει κατ' οἶκον καὶ ζῆ, ὡς περ καὶ τὸ δρᾶ μονοσυλλάβως καὶ αὐτὸ ἀντὶ τοῦ πράττε, οἷον· ἄνθρωπε, μὴ δρᾶ τοὺς τεθνηκότας κακῶς.
Σημείωσαι δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα σχῆμα ἐστὶ τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον, ἐπινοηθὲν διὰ συντομίαν· νοητέον 555

γὰρ ὅτι κελευσθέντες οἱ κήρυκες ὑπὸ τῶν ἀριστέων ἦλθον μέσοι, εἰ μὴ ἄρα καὶ ἄλλως ὡς θεῖον γένος εἶχον καὶ οἴκοθεν οὕτω ποιεῖν· ἄγγελοι γάρ, φησι, Διὸς καὶ ἀνδρῶν, ὡς καὶ ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ εἶπε. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ Ταλθύβιος ἐνταῦθα σιωπᾷ καιριώτατα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἕ*τερα πρόσωπα· οὔτε γὰρ ἐθέλει τὴν μονομαχίαν παῦσαι νικῶντα τέως ὁρῶν τὸν Αἴαντα, οὔτε μὴν προτρέπειν εἰς μάχην θαῤῥεῖ, δεδιὼς τὸ ἄδηλον· οὔπω γὰρ ἀκριβὴς ἡ νίκη· ἄλλως τε καὶ διότι νὺξ ἤδη ἐστὶν, ἐν ᾗ πάθοι ἂν ὁ Αἴας ἐπιβουλὴν μᾶλλον ἤ περ ὁ Μενέλαος μεθ' ἡμέραν ἔπαθε, καὶ διότι εν νυκτὶ κρίσις τύχης, οὐ τέχνης ἐστίν. ὁ πᾶς οὖν λόγος τῷ Ἰδαίῳ νενέμηται περισώζοντι τὸν Ἕκτορα κινδυνεύοντα. τάχα δὲ καὶ προεπήδησε τοῦ Ταλθυβίου δεδοικὼς περὶ τῷ Ἕκτορι μὴ καὶ εἰς οὐδὲν δέον ἀπολεῖται, ὅθεν καὶ λαλεῖ ὡς προμελετήσας, Ταλθύβιος δὲ οὔ. Ὅρα δὲ καὶ ὡς εἰς ταὐτὸν ἄγει τὸ κήρυκες καὶ τὸ ἄγγελοι. εἰ δὲ Διὸς ἄγγελοι, Ζεὺς δέ ποτε καὶ ὁ νοῦς, καλῶς ἄρα καὶ πεπνυμένους ἄμφω τούτους λέγει καὶ αὖ πάλιν τὸν Ἰδαῖον πεπνυμένα μήδεα ἤτοι βουλεύματα εἰδότα. ἐν ἑτέροις δὲ καὶ ἐσθλὸν εἶναι φησὶ τὸ τοὺς ἀγγέλους αἴσιμα εἰδέναι, ὡς μὴ δέον ὂν τοὺς τοιούτους ἀφραίνειν. (Vers. 279.) Ἰστέον δ' ἐν τούτοις καὶ ὅτι εἰρηνοποιὸν ἐκ παλαιοτέρου τινὸς ἀνδρὸς πρὸς νεωτέρους μονομάχους τὸ, μηκέτι παῖδε φίλω πολεμίζετε μηδὲ μάχεσθε. εἰ δὲ καὶ ἀγαθοὶ, ἔτι δὲ καὶ γενναῖοι ἐκεῖνοι, ἐπιφωνηθήσεται καὶ τὸ ἑξῆς μικρόν τι παρῳδηθέν· ἀμφοτέρω δὲ σφῶι φι*λεῖ θεὸς, ἄμφω δ' αἰχμητὰ, τό γε δὴ καὶ ἴδμεν ἅπαντες. ὁ δὲ ὀκνῶν εἰρηνεῦσαι πρινὴ ἐθελήσει ὁ προκατάρξας ἐχθρὸς, εἴποι ἂν ὅτι τῷ δεῖνι ταῦτα κελεύετε μυθήσασθαι, οὗτος γὰρ χάρμῃ προεκαλέσσατο· καὶ ὅτι ἀρχέτω, αὐτὰρ ἐγὼ μάλα πείσομαι ᾗ περ ἂν οὗτος. ἔνθα καὶ σημείωσαι τὴν ἔλλειψιν καιρίως γενομένην ὑπὸ τοῦ Αἴαντος διὰ τὸ μὴ ἔχειν πολυλογεῖν. λέγει γὰρ ὅτι ἀρχέτω, εἰρήνης δηλαδὴ, ὁ Ἕκτωρ· ἐγὼ δὲ πείσομαι, ὅπου ἂν οὗτος δηλονότι ἄρχῃ, καὶ ὡς ἐπείσθην μονομαχῆσαι, οὕτω καὶ μή. γοργότητος δὲ τὸ ἀρχέτω ἀσυνδέτως λεχθέν. Ὅρα δὲ ὅτι τε τὸ, ᾗ περ ἂν οὗτος, δικαιολογικόν τι ἔχει, ὡς δίκαιον ὂν μὴ τὸν Ἰδαῖον παύειν τὴν μάχην εἰρηνικῶς, ἀλλ' αὐτὸν δὴ τὸν προκαλεσάμενον Ἕκτορα· καὶ ὅτι τὸ, χάρμῃ προκαλέσσατο πάντας ἀρίστους, μυκτῆρα ὑποκρύπτει σκωπτικόν τινα. δάκνει γάρ πως ὁ Αἴας τὸν Ἕκτορα, τωθάζων, εἰ πάντας τοὺς κρατίστους προκαλεσάμενος εἰς μάχην, εἶτα νῦν οὐδὲ πρὸς ἕνα γοῦν τοῦτον αὐτάρκης ἐστὶν ἀντιμάχεσθαι. *(Vers. 288.) Ὅτι οἶδεν ἡ τύχη τὰς τῶν ἀνθρώπων, ὡς καὶ προεῤῥέθη, γνώμας ἑαυτῇ συνεξαλλάττειν ὡς τὰ πολλά. Ἕκτωρ οὖν ὁ ἐν τοῖς ἑξῆς ὑπὸ εὐτυχίας αἰρόμενος καὶ ἁμαρτοεπῆ καὶ βουγάϊον ἐκεῖ λέγων τὸν Αἴαντα νῦν θωπεύων αὐτὸν διὰ τὸ ὑπογυίως τῆς αὐτοῦ ἀρετῆς πειραθῆναι πολλὰ, καθὰ καὶ προεδηλώθη, ἐπιμαρτύρεται αὐτῷ ἀγαθὰ, λέγων· Αἶαν, ἐπεί τοι δῶκε θεὸς μέγεθός τε βίην τε καὶ πινυτὴν, περὶ δ' ἔγχεϊ Ἀχαιῶν φέρτατός ἐσσι, νῦν μὲν παυσώμεσθα καὶ τὰ ἑξῆς. καὶ σημείωσαι ὅτι οἱονεὶ τρόπαιον ζῶν καὶ λα*λοῦν ὁ Ἕκτωρ ἀνίσταται τῷ Αἴαντι. Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ τοῦ Ἕκτορος μεγαλόφρον· οὐ γὰρ ἑαυτοῦ ἢ τῶν Τρώων φέρτερον τὸν Αἴαντα λέγει, ἀλλὰ τῶν ὁμοφύλων Ἀχαιῶν. (Vers. 289.) Πινυτὴν δὲ νῦν μὲν τὴν σύνεσιν ἔφη, ἐν ἄλλοις δὲ ἐπιθετικῶς τὴν
556 μετέχουσαν πινυτότητος, ἧς ἀρσενικὸν ὁ πινυτὸς, ὃς καὶ κύριον εὕρηται ὄνομα. Ὅτι καιρικῆς ἀγάπης ἐνταῦθα τὰ τοῦ Ἕκτορος, ἤγουν τὸ, νῦν μὲν παυσώμεσθα μάχης καὶ δηιοτῆτος σήμερον· ὕστερον αὖτε μαχησόμεθα, εἰσόκε θεὸς ἄμμε διακρίνῃ, δώῃ δ' ἑτέροισί γε νίκην. καὶ ὅρα ὡς τὸ νῦν διεσά*φησεν ἐπαγαγὼν τὸ σήμερον, ἵνα μὴ ἀμφίβολος ὁ λόγος εἴη, ὡς ἐν τῇ β' ῥαψῳδίᾳ. ἐν δὲ τῷ, δώῃ ἑτέροις, νίκην, ἔοικε τὸ τῆς νίκης ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύειν ἑτεραλκές. ἀεὶ γὰρ ἑτέρῳ μέρει δίδοται νίκη ἀλκίμῳ φανέντι. Τὸ δὲ διακρῖναι διατμῆξαι προϊὼν ἐρεῖ ὁ ποιητής. (Vers. 295.) Ὅτι ἐστὶ διαφορὰ ἔτου καὶ ἑταίρου, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, σούς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἑταίρους. ἐθάδες μὲν οὖν καὶ ὁ ἔτης καὶ ὁ ἑταῖρος, ὡς καὶ ἡ ἐτυμολογία δηλοῖ, συνηθέστερος δὲ ὁ ἑταῖρος. ὅτι δὲ τὸ ἔτης ἡ πλείων χρῆσις ψιλοῖ, ἀλλαχοῦ προῤῥηθὲν εὑρεθήσεται. *Ἰστέον δὲ ὅτι κοινήν τε καὶ ἰδικὴν εὐφροσύνην τὴν ἐπί τινι ἀγαθῷ ἀνδρὶ δηλοῖ τὸ, ὡς σύ τ' εὐφρήνῃς πάντας Ἀχαιοὺς, σούς τε μάλιστα ἔτας καὶ ἑταίρους, οἵ τοι ἔασιν· αὐτὰρ ἐγὼ κατὰ ἄστυ καὶ ἑξῆς. ἔστι δὲ καὶ νῦν τὸ ἔασι ταὐτὸν τῷ εἰσὶ καθ' ὁμοιότητα τοῦ τιθέασι *τιθεῖσιν. (Vers. 297.) Ὅτι ἑλκεσίπεπλοι Τρῳάδες καὶ ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ μακρόπεπλοι. ὃ δὴ καὶ 682
Ῥωμαίοις ἐπεχωρίασεν, ὡς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν σεσημείωται. (Vers. 298.) Ὅτι θεῖον ἀγῶνα ἐνταῦθα φησὶν ὁ ποιητὴς ἢ τῷ ἀγωνίως καὶ προθύμως εὔχεσθαι ἢ τὸν ναὸν αὐτὸν ὡς θεῖον καταγώ-

γιον καὶ ἀθροιστήριον διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἀγάλματα. ὅτι δὲ πενταχῶς λέγεται ὁ ἀγὼν, ἀριθμοῦσιν οἱ παλαιοί. ἐνταῦθα δὲ εἰπὼν ὁ Ἕκτωρ ὅτι αἱ Τρωάδες εὐχόμεναί μοι θεῖον δύσονται ἀγῶνα, ὑπε*ρεξαίρει ἑαυτὸν τοῦ Αἴαντος, μονονουχὶ λέγων ὅτι σὺ μὲν ἁπλῶς εὐφρανεῖς, ὡς ἐῤῥέθη, τοὺς Ἀχαιοὺς, ὑπὲρ ἐμοῦ δὲ καὶ εὔξονται οἱ ἐν τῇ Τροίᾳ, ἢ καὶ ὅσα θεῷ τινὶ εὔξονταί μοι, ὡς ἐκεῖ μὲν μὴ ὄντος ἑτέρου τοιούτου, παρὰ δὲ Ἕλλησι πολλῶν ὄντων ἀντιπάλων τῷ Ἕκτορι κατὰ τὰ πρὸ μικροῦ εἰρημένα. ἴσως δὲ καὶ ἔκφυγεν ἔπος τοῦτο ἕρκος ὀδόντων τὸν Ἕκτορα, καὶ οὐκ οἶδεν ὁμολογῶν εὐκτὸν εἶναι Τρωσὶ περισωθῆναι αὐτόν. δοκεῖ γὰρ λέγειν ὅτι εὐχόμεναι ὑπὲρ ἐμοῦ εἰσελεύσονται εἰς τοὺς ναοὺς, ὡς μέγα ὂν καὶ ἐν θεῶν γούνασι κείμενον, εἰ περισωθήσεται. οὕτω σχηματίζειν οἶδεν ὁ ποιητὴς δεξιῶς. (Vers. 299. sqq.) Ὅτι φιλότιμος ὁ Ἕκτωρ κἀνταῦθα, ὃς οὐ μόνον προκατάρχει τοῦ δῶρα δοῦναι, ἀλλὰ καὶ ὁρίζει τί ἂν εἴποιεν οἱ θεαταί. φησὶ γάρ· δῶρα δέ γε, ἢ δῶρα δ᾽ ἄγ᾽ ἀλλήλοισι περικλυτὰ δώομεν ἄμφω, ὄφρα τις ὧδ᾽ εἴπῃσιν Ἀχαιῶν τε Τρώων τε, κατὰ ἠθοποιΐαν τὴν ἐν κοινῷ, ἠ μὲν ἐμαρνάσθην, ὃ ἐστιν ἐμάχοντο, ἔριδος πέρι θυ*μοβόροιο, ἠδ᾽ αὖτ᾽ ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε. ὅτι δὲ καὶ ἔπαθέ τι γενναῖον ὑπὸ τοῦ Αἴαντος, ἐσίγησεν ἐξ ἀγερωχίας. καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω. οἱ δὲ Τρῶες οἴδασι τὴν τοῦ Αἴαντος ἀρετὴν, καὶ ἐχάρησαν ὡς εἶδον Ἕκτορα ζωόν τε καὶ ἀρτεμέα προσιόντα, Αἴαντος προφυγόντα μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους. καὶ δὴ ἦγον προτὶ ἄστυ, ἀελπέοντες, ἢ ἀέλποντες, τουτέστι δυσελπιστοῦντες σόον εἶναι, καί που, ὡς εἰκὸς, διὰ τοῦτο εὐχόμενοι καὶ αὐτοὶ τῷ Ἕκτορι διαφυγεῖν μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους τὰς τοῦ Αἴαντος. καὶ οἱ Ἕλληνες δὲ οὐκ ἀπεικότως, καθὰ καὶ ὁ Αἴας, χαίρουσι τῇ νίκῃ, ἣν ὁ ποιητὴς αὐτῷ ἐπιμαρτύρεται ἐν τῷ, Αἴαντα ἑτέρωθεν Ἀχαιοὶ εἰς Ἀγαμέμνονα δῖον ἄγον κεχαρηότα νίκῃ, χαίροντες, οἷα εἰκὸς, καὶ αὐτοί. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου χαίρειν, ὡς καὶ προεδηλώθη, καὶ ἡ χάρμη, κατὰ δέ τινας καὶ ἡ μάχη παρὰ τὸ μὴ ἄχνυσθαι· πάντως γὰρ ἐλπίδι τῆς κατὰ τὴν νίκην χαρᾶς ἡ μάχη συνίσταται. (Vers. 302.) Ὅρα δὲ τὸ, διέτμαγεν ἐν φιλότητι, ἀντὶ τοῦ φιλίως διεκόπησαν χωρισθέντες ἀλλήλων, καὶ εἰπεῖν καιρίως, διακριθέντες, ὡς δηλοῖ τὸ, τὼ δὲ διακριθέντε ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν καὶ ἑξῆς. ἄλλως γὰρ τὸ διέτμαγε στασιώδης λέξις ἐστίν. εἶτα ἐν ὀλίγῳ τὸ αὐτὸ ἑρμηνεύων ὁ *ποιητὴς ἐπάγει τὸ ἀρθμήσαντες, ἤτοι φιλιωθέντες, καὶ διὰ τοῦ ἐν φιλότητι διατμαγῆναι εἰς ἀρθμὸν, ἤγουν ἁρμονίαν φιλικὴν, ἐλθόντες ἀλλήλοις. ὡς γάρ ἐστι συμπλοκὴ μάχιμος, οὕτω καὶ φιλικὴ διάτμηξις. (Vers. 308.) Ἀρτεμέα δὲ λέγει τὸν ὑγιῆ καὶ ἄρτιον· ἐξ οὗ παρῆχθαι δοκεῖ καὶ ἡ Ἄρτεμις, ὡς προείρηται. (Vers. 310.) Ὅρα δὲ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ τὸ ἄγειν, οἷον, οἱ δ᾽ ἦγον 557
προτὶ ἄστυ, οὐ δηλοῦν ἀφήν τινα, ὁποῖόν τι ἐστὶ τὸ κρατεῖν ἢ βαστάζειν ἢ εἴ τι τοιοῦτον, ἀλλ᾽ ἁπλῶς ληφθὲν ἀντὶ τοῦ προῆγον, ἢ εἶχον συνόντα καὶ ἑφεπόμενον. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἄγειν καὶ ὁ ἀρχηγὸς γίνεται καὶ ὁ στρατηγὸς καὶ τὰ ὅμοια. πολλὴ δὲ τοιαύτη χρῆσις ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νηῶν. (Vers. 312.) Τοῦ δὲ κεχαρηότα ὁ ἐνεστὼς χαρῶ χαρήσω, οὗ πατὴρ δεύτερος μέλλων ὁ χαρῶ ἐκ τοῦ χαίρω, ἀναδραμὼν εἰς ἐνεστῶτα, ὡς ἐν πολλοῖς γίνεται, ὁποῖόν τι καὶ τὸ δραμῶ δραμήσω, ἐξ οὗ τὸ συνδεδραμηκέναι, καὶ τὸ τυχῶ τυχήσω καὶ ἄλλα ὅμοια. (Vers. 306.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται καί τι καινότροπον σχῆμα σύνηθες Ὁμήρῳ τὸ, οἱ δὲ διακριθέντες ὁ μὲν μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν ἤιεν, ὁ δ᾽ ἐς Τρώων ὅμαδον κίεν. ἔνθα ταὐτὸν λαὸς παρὰ τὸ λίαν αὔειν καὶ ὅμαδος παρὰ τὴν ὁμοῦ αὐδήν. σεμνοτέρα δὲ λέξις ὁ λαὸς ἤπερ ὁ ὅμαδος, διὸ λαὸν *μὲν ἔφη ἐπὶ Ἀχαιῶν, ὅμαδον δὲ ἐπὶ τῶν βαρβάρων Τρώων. (Vers. 299.) Ὅτι δώροις ἀλλήλους δεξιοῦνται ὁ Ἕκτωρ τε καὶ ὁ Αἴας μετὰ τὴν μονομαχίαν, οὐκ ἐπὶ ξενίᾳ μέντοι, ὡς ἐπὶ Γλαύκου καὶ Διομήδους ἐγένετο, ἀλλ᾽ εἰς μνήμην τῆς μονομαχίας καὶ τοῦ ἐπὶ ἴσοις ἀπαλλαγῆναι τοὺς ἥρωας. Ἕκτωρ μὲν οὖν, ὁ καὶ προκαλεσάμενος, ὡς εἴρηται, εἰς δῶρα, ἀφοπλίσας οἷον ἑαυτὸν δῶκε ξίφος ἀργυρόηλον σὺν κολεῷ τε φέρων καὶ εὐτμήτῳ τελαμῶνι, Αἴας δὲ ζωστῆρα δίδου φοίνικι φαεινὸν, ὅ ἐστιν ἐρυθροβαφῆ, φοινικῷ ἄνθει φαιδρόν. ὅτι δὲ, τὸ τοῦ Σοφοκλέους εἰπεῖν, δύσδωρα τὰ δῶρα ταῦτα τούτοις ἀπέβησαν ὡς ἐχθροῖς καὶ ψευσαμένοις τὸν φίλιον ἡ ἱστορία διδάσκει, ἐπειδὴ καὶ, κατ᾽ Εὐριπίδην εἰπεῖν, κακοῦ ἀνδρὸς δῶρ᾽ ὄνησιν οὐκ ἔχει. Αἴας μὲν γὰρ τῷ τοιούτῳ ξίφει ἑαυτὸν κατειργάσατο, Ἕκτωρ δὲ τῷ δωρηθέντι ζωστῆρι ἅρματος ἐκδεθεὶς ἀπελωβήθη μετὰ θάνατον. Σημείωσαι δὲ ὅτι μέγα δῶρον λαβὼν ὁ Αἴας μικρὸν ἔδωκεν, ὥς που καὶ ἐπὶ Διομήδους καὶ Γλαύκου γέγονε. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὁ ποιητὴς, ἔχων ἐνταῦθα παρηχῆσαι τὸν Τελαμώνιον

Αἴαντα τῷ ῥηθέντι ἴσως πρὸς διαστολὴν εὐδμήτῳ τελαμῶνι, οὐκ ἠθέλησε κατὰ τοὺς ψυχροὺς ἀχρειῶσαι παιγνίῳ τὸ σπουδαῖον τῆς ποιήσεως. *(Vers. 314.) *Ὅτι βοῦν ἱέρευσε Διὶ Ἀγαμέμνων ἄρσενα πενταέτηρον, νώτοισι δ᾽ Αἴαντα διηνεκέεσσι γέραιρε, διότι φασὶν οὐκ ἔκλινε νῶτα τῷ πολεμίῳ, ἢ καὶ τοῖς αὐτῷ παρατιθεμένοις ὁ βασιλεὺς δεξιοῦται τὸν νικητὴν, ἔοικε γὰρ τοῖς ἐν ὑπεροχῇ τα νωτιαῖα κρέα παρατίθεσθαι. φησὶ γοῦν καὶ Ἡρόδοτος γέρα εἶναι τοῖς βασιλεῦσιν ἐν Σπάρτῃ τῶν θυομένων τὰ δέρματα καὶ τὰ νῶτα λαμβάνειν καὶ πρώτους ἵζειν ἐπὶ τῷ δείπνῳ καὶ διπλάσια νέμειν αὐτοῖς τὰ πάντα. Ὅρα δὲ καὶ νῦν οἷα εὐτελῆ τὰ τῆς ἀνδραγαθίας ἔπαθλα τοῖς ἥρωσιν, ὅπου γε καὶ τοῖς ὕστερον πίτυς ἢ σέλινον ἢ κότινος ἀγώνων μεγάλων ἦσαν ἔπαθλα· ὅλως δὲ πολλαχοῦ παρά τε ἄλλοις καὶ ἱστορικοῖς καὶ ποιηταῖς κατὰ τὰ δεῖπνα τιμαὶ ἦσαν τοῖς ἀρίστοις, καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ δὲ, καὶ δῆλον ἔκ τε Σαρπηδόνος, ὃς παρὰ Λυκίοις ἕδρῃ καὶ κρέασι τιμᾶται, καὶ ἐκ τοῦ κρέασι τὸν Τυδείδην καὶ πλείοις δεπάεσσι δεξιοῦσθαι, καὶ ἐκ τοῦ τὸν Μενέλαον νῶτα βοὸς χαρίζεσθαί τινι, τὰ ῥά οἱ πάρθεσαν αὐτῷ. ἐπεχωρίαζε δὲ τοῖς τότε τιμῆς χάριν καὶ ὁ διὰ προπόσεως ἀσπασμός. οὐ μόνον οὖν οἱ τοῦ μύθου θεοὶ χρυσέοις δεπάεσσι δειδέχατ᾽ ἀλλήλους, ἤγουν ἐδεξιοῦντο προπίνοντες ἑαυτοῖς ταῖς δεξιαῖς, ἀλλὰ καί τις καθ᾽ ἱστορίαν οὕτω δείδεκτ᾽ *Ἀχιλῆα, ἤγουν ἐδεξιοῦτο, τουτέστι προὔπινεν αὐτῷ, τῇ δεξιᾷ φασὶ διδοὺς τὸ ποτήριον. ἐνταῦθα δὲ καὶ διασκευὴ στενὴ ἐπελευστικῶς κεῖται συγκατεπειγομένη τῷ καιρῷ, λέγουσα ὅτι τὸν βοῦν δέρον ἀμφί θ᾽ ἕπον, ἤγουν καὶ ἀμφεῖπον, καί μιν διέχευαν ἅπαντα, μίστυλλόν τ᾽ ἄρ᾽ ἐπισταμένως, πεῖράν τ᾽ ὀβελοῖσιν, ὤπτησάν τε περιφραδέως, ἐρύσαντό τε πάντα. (Vers. 316.) Λέγει δὲ διαχέειν μὲν τὸ μελίζειν, μιστύλλειν δὲ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προγέγραπται, τὸ εἰς μικρὰς μερίδας κόπτειν καὶ, ὡς ἐν ἀνθ᾽ ἑνὸς εἰπεῖν, σμικρύνειν. (Vers. 317.) Τὸ δὲ ἐπισταμένως καὶ περιφραδέως ταὐτὸ καὶ νῦν δηλοῦσι. (Vers. 321.) Τὸ δὲ διηνεκέεσσιν *ἢ ἀντὶ τοῦ διόλου, καθ᾽ ὅλον τὸν τοῦ συμπο- 683 σίου καιρὸν, ἢ ἀντὶ τοῦ ἀκεραίοις ἢ ἐπιμήκεσιν, ᾧ λόγῳ καὶ διηνεκεῖς που λέγονται ἀτραποί. (Vers. 327. sqq.) Ὅτι εἰ μὲν τετέλεσται σιωπηρῶς ἡ περὶ τοῦ κοινοταφίου τῶν νεκρῶν ἐνταῦθα γενομένη συμβουλὴ, οὐκ ἀναγκαῖον ἐξετάζειν. (Vers. 332.) Συμβουλεύει δ᾽ οὖν ὁ Νέστωρ μάχην ἕωθεν παύσαντας βραχύ τι πρὸ τῶν νηῶν πυρὰν καῦσαι καὶ ἕνα τύμβον χέασθαι εἰς πολυάνδριον τοῖς ἐν πολέμῳ θανοῦσιν Ἕλλησιν, ἵνα, *φησὶν, ἐν τῷ νόστῳ ἕκαστος τῶν περισεσωσμένων οἴκαδε ἄγῃ τοῖς
558 παισὶ τὰ τῶν προγόνων ὀστᾶ. ἀρίστη δὲ ἡ τοῦ γέροντος συμβουλή· διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἐπεσημήνατο, εἰπὼν, ὅτι τε ὁ Νέστωρ εἶπεν εὖ φρονέων, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλή. καὶ ἐν τῷ τέλει δὲ τῆς συμβουλῆς λέγει· (Vers. 344.) ὡς ἔφατο, οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες, ἐπικρίνων πάνυ ἐπαινετὸν εἶναι τὸ τοῦ γέροντος βούλευμα, καὶ ἑαυτὸν δὲ σεμνύνων ὡς ἐπαινετὰ γράφοντα. τῷ ὄντι γὰρ χρὴ τοὺς ζῶντας ἐπιμέλεσθαι τῶν τεθνεώτων εἰς προθυμίαν τῶν *ἔτι περιόντων, ὃ καὶ εἰώθει γίνεσθαι μάλιστα παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἵνα μὴ ἐθελοκακῶσιν ὡς μετὰ θάνατον ὁσίας μὴ τευξόμενοι. συμβουλεύει δὲ ὁ Νέστωρ καὶ ἕτερον, εἰκὸς καὶ αὐτὸ γενέσθαι, ἤγουν πύργους δεῖμαι πρὸ τῶν νηῶν καὶ τάφρον ὀρύξαι, ὃ δὴ καὶ γενέσθαι ἡ ἐφεξῆς γραφὴ δηλοῖ. φράζει δ᾽ ἐν τούτοις (Vers. 327. sqq.) ὁ ποιητὴς οὕτω τὰ τοῦ Νέστορος· Ἀτρείδη τε καὶ ἄλλοι ἀριστῆες Παναχαιῶν, πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσιν Ἀχαιοὶ, τῶν νῦν αἷμα κελαινὸν ἐΰῤῥοον ἀμφὶ Σκάμανδρον ἐσκέδασ᾽ ὀξὺς Ἄρης, ψυχαὶ δ᾽ Ἄϊδόσδε κα*τῆλθον, τῷ σε χρὴ πόλεμον μὲν ἅμ᾽ ἠοῖ παῦσαι Ἀχαιῶν· αὐτοὶ δ᾽ ἀγρόμενοι κυκλήσομεν ἐνθάδε νεκροὺς βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν· ἀτὰρ κατακείομεν αὐτοὺς τυτθὸν ἄπο πρὸ νεῶν, ἢ μᾶλλον τυτθὸν ἀπόπρο νεῶν, ὥς κεν, ἤγουν ὡς ἂν, ὀστέα παισὶν ἕκαστος οἴκαδ᾽ ἄγῃ, ὅτ᾽ ἂν αὖτε νεώμεθα πατρίδα γαῖαν, ὅ πέρ ἐστι περίφρασις τοῦ νοστήσωμεν· τύμβον δ᾽ ἀμφὶ πυρὴν ἕνα χεύομεν ἐξαγαγόντες, ἄκριτον ἐκ πεδίου, ἢ μάλιστα ἐν πεδίῳ· ποτὶ δ᾽ αὐτὸν δείμομεν ὦκα πύργους ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν, ἤγουν ἡμῶν, ἐν δ᾽ αὐτοῖσι πύλας ποιήσομεν εὖ ἀραρυίας, ὄφρα δι᾽ αὐτάων ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη, ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ὀρύξομεν ἐγγύθι τάφρον, ἥ χ᾽ ἵππους καὶ λαὸν ἐρυκάκοι ἀμφὶς ἐοῦσα, μήποτ᾽ ἐπιβρίσῃ πόλεμος Τρώων ἀγερώχων. ἀρίστη δὴ καὶ ἡ δευτέρα βουλὴ αὕτη κατὰ τὸν ποιητὴν, καὶ οἵα πιθανολογῆσαι ὅπως ἐκ βαρυτάτου πολέμου τοῦ ἐφεξῆς αἱ Ἀχαϊκαὶ νῆες περιεσώθησαν. (Vers. 328.) Ὅρα δ᾽ ἐν τῷ, πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσιν, ὅτι ὁ γὰρ σύνδεσμος ἐν ἀρχῇ δημηγορίας κεῖται. αἴτιον δὲ καὶ νῦν τούτου, ὅτι θέλει κατὰ μέθοδον παραβολῆς τὸ δεύτερον θεῖναι πρῶτον, ἤγουν τὴν αἰτίαν πρὸ τοῦ

αἰτιατοῦ, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι, ἄνθρωπε, καὶ γὰρ ὤχλησάς με, παῦσαι λαλῶν. *Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥσ-
περ ἄμεμπτόν ἐστι τὸ ἄρχεσθαι ἀπὸ τοῦ ἐπεὶ συνδέσμου, οὕτως καὶ ἀπὸ τοῦ γάρ. ἰσοδυναμοῦσι γαρ
ἀλλήλοις οἱ σύνδεσμοι οὗτοι. ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν, ἄνθρωπε, ἐπεὶ ἠδίκησάς με, λυποῦμαι· καὶ ἄν-
θρωπε, καὶ γὰρ ἠδίκησάς με, λυποῦμαι. οὕτω δὲ ταὐτὸν φάναι· χρὴ, βασιλεῦ, τύμβον θέσθαι κοινὸν,
πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσιν Ἀχαιοί· καὶ αὖ πάλιν εἰπεῖν, ὦ βασιλεῦ, πολλοὶ γὰρ τεθνᾶσιν Ἀχαιοὶ, χρὴ
τύμβον γενέσθαι κοινόν. ἔστι δὲ τὸ μὲν πρῶτον κοινότερον, τὸ δὲ δεύτερον ἀσύνηθες τοῖς πολλοῖς.
Τὸ δὲ τεθνᾶσι κρᾶσιν ἔπαθεν ὁποίαν καὶ τὸ βεβάασι βεβᾶσι καὶ ἑστάασιν ἑστᾶσιν. (Vers. 329.) Ὅρα
δὲ ὅτι πρὸς τὸ κελαινὸν αἷμα, ὃ ἐρεμνὸν ἡ τραγῳδία φησὶ, δυνάμενος ὁ ποιητὴς παραθεῖναι μελανδί-
νην Σκάμανδρον, ἢ ἀντιθετικῶς ἀργυροδίνην ἢ λευκὸν ὕδωρ Σκαμάνδρου, ὁ δὲ ὅμως ἠρκέσθη ἁπλού-
στερον, ἐΰῤῥοον εἰπὼν Σκάμανδρον, ὡς οἷα τοῦ κελαινοῦ αἵματος μὴ εὖ ῥέοντος ἀλλ᾽ ἐπὶ κακῷ.
(Vers. 330.) Τοῦ δὲ ἐσκέδασεν οὐκ ἔστι καιριωτέρα λέξις ἐπὶ τοῦ κατὰ πόλεμον αἵματος ἐν πεδίῳ
χεθέντος ὧδε καὶ ἐκεῖ. Ὀξὺς δὲ Ἄρης ὁ ταχὺς πόλεμος καὶ σφοδρός· ἴσως δὲ καὶ ὁ τὸ αἷμα ἐκχέας
σίδηρος οὕτως ἐκλήθη. Τὸ δὲ Ἄϊδόσδε ὅτι ταὐτόν ἐστι τῷ εἰς Ἅιδου, καὶ ὅτι Ἀττικῶς ἐλλέλειπται,
καθὰ καὶ τὸ ἐς μυσταγωγοῦ, δῆλον ἐστίν. ὡς *δὲ καὶ οὐ μόνον ἀντὶ προθέσεως κἀνταῦθα κεῖται ὁ δὲ,
ἀλλὰ καὶ ὡς οἷά τις ἐπέκτασις, προδεδήλωται. (Vers. 332.) Τὸ δὲ, αὐτοὶ ἀγρόμενοι, αὐτοδιακονεῖν
ἐν καιρῷ καὶ τοὺς ἀρίστους βούλεται. καὶ δηλοῦται τοῦτο ἔκ τε ἄλλων μυρίων τῶν κατὰ τοὺς ἥρωας,
καὶ οἷς δὲ Πάτροκλος καὶ Ἀχιλλεὺς ἐν ταῖς λιταῖς αὐτοὶ τὰ τῆς δεξιώσεως τῶν φίλων πρέσβεων εὐτρεπί-
ζουσι, καὶ οἷς Μενελάου, φασὶ, τελοῦντος γάμους ὁ νυμφίος οἰνοχοεῖ. καὶ Ὀδυσσεὺς δέ που δαιτρεῦ-
καὶ πῦρ εὐνῆσαι καὶ ξύλα κεάσαι δεξιὸς εἶναι λέγει. τὸ πᾶν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, ἐπετήδευον
οἱ ἥρωες τὴν αὐτοδιακονίαν, καὶ ἐκαλλωπίζοντο τῇ ἐν τοῖς τοιούτοις εὐστροφίᾳ· καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὡς
ἐφιλοτιμοῦντο οὕτω αὐτάρκεις εἶναι δοκεῖν καὶ τέλειοι καὶ ἀνενδεεῖς, οἷα μὴ ἐθέλοντες ὀφλεῖν χάριτας ἑτέ-
ρους, εἰ τῶν ἔργων συνεφάπτονται αὐτοῖς ἐπὶ οὕτω μικροῖς καὶ οὐ πολλοῦ λόγου ἀξίοις, καὶ ἅμα πραγμα-
τευόμενοι τὸ πολιτικώτερον. Τὸ δὲ, κυκλήσομεν νεκροὺς, ἀντὶ τοῦ τροχοῖς ἀγάγωμεν, ἢ μάλιστα ἐφ᾽
ἁμαξῶν κομίσομεν, ὡς ἀπὸ μέρους. τὰ γὰρ κύκλα, ἤγουν οἱ τροχοὶ, μέρος ἁμάξης. προϊὼν οὖν ἐρεῖ,
ἁμαξάων ἐπάειραν. Ἰστέον δὲ ὡς οὐκ ἦν ἂν ἀπᾷδον καὶ κυκλώσομεν εἰπεῖν κοινότερον, εἴ γε παρ᾽ Εὐ-
ριπίδῃ *κύκλωμα Ἰξίονος φέρεται, ῥηθὲν ἐπὶ τροχοῦ κινήσεως κατὰ τὸν ἐπὶ τῷ Ἰξίονι τοῦ μύθου λῆρον.
Ὁμήρῳ μέντοι εὐηρέστηται κυκλήσομεν εἰπεῖν, ἐξ οὗ παρὰ τοῖς ὕστερον παρεισκυκλεῖν λόγους τὸ ὡς ἐκ
περιόδου τινὸς κυκλικῶς παρεισάγειν καὶ στρογγύλλειν τὸ φραζόμενον· ἔτι δὲ καὶ ἄλλως, τὸ πολλάκις
περὶ τὸ αὐτὸ στρέφεσθαι καὶ οἷον τροχοειδῶς εἰλεῖσθαι. διασάφησις δὲ ὑποδυσκόλου ῥήματος τοῦ 559
κυκλήσομεν (Vers. 333.) τὸ, βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν, ὧν μὴ προστεθέντων πάνυ ἀσαφὴς ἦν ὁ καθ᾽
Ὅμηρον νοῦς τῆς τοιαύτης λέξεως. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον βόες ἀλλὰ καὶ ἡμίονοι ὑπὸ ζυγὸν ἤγοντο,
684 καθά*που καὶ ἵπποι, διὸ καὶ ὑποζύγια λέγονται. Ἐν δὲ τῷ κατακείομεν φαίνεται καὶ διὰ τοῦ ε ψιλοῦ
εἶναι τὸ καίω τὸ ἐπὶ τοῦ πυρὸς παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ εἴρηται, ἐξ οὗ καὶ ἐνταῦθα
τὸ κατακείομεν αὐτοὺς, καὶ μετ᾽ ὀλίγα, νεκροὺς κείομεν. ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ θυοσκόος ἐν Ὀδυσσείᾳ.
καὶ ἔοικεν οὕτω πως ἔχειν τοῦ ῥήματος ἡ διάθεσις, κέω κῶ τὸ πρωτότυπον, ἐξ οὗ παράγωγον τὸ ἕτε-
ρον καίω τὸ ἀσυναίρετον τὸ διὰ τῆς αι διφθόγγου, ὡς κλῶ κλαίω, λῶ λαίω, ἐξ οὗ τὸ λιλαίω, καὶ
τὰ τοιαῦτα. εἰ δέ τις τὸ κείομεν ἐθέλει γράφειν διὰ τοῦ η καὶ μεγάλου ω, ὡς ἀπὸ τοῦ κῆαι τὸ καῦσαι
τῷ λόγῳ τῶν αὐθυποτάκτων, οὐ σφάλλεται μὲν ὀρθότητος, ἀποῤῥαπίζει δὲ τὰ πλείω τῶν παλαιῶν
ἀντιγράφων, ἐν οἷς διὰ διφθόγγου καὶ ο μικροῦ ἐμφέρεται ἡ γραφὴ τοῦ κείομεν. (Vers. 335.) Τὸ δὲ
ἄγειν οὐ μόνον ἐνταῦθα ἐπὶ ἀψύχων κεῖται ἐν τῷ, ὀστέα οἴκαδε ἄγῃ, ἀλλὰ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ,
νέκυάς τε ἄγειν, καὶ κτήματα ὅσα ἠγόμην. οὕτω δὲ καὶ ἄγειν μέθυ χίλια μέτρα. Τὸ δὲ νεώμεθα δῆλον
ὡς θέμα ἐστὶ τοῦ νόστου. ἐκ τοῦ νέεσθαι γὰρ νότος, καὶ πρὸς δια*στολὴν τοῦ ἀνέμου νόστος. Τὸ δὲ,
πατρίδα γαῖαν, ἐντελῶς καὶ νῦν πέφρασται. πατρίδα δὲ μόνον εἰπεῖν ἐλλιπῶς ἔχει. (Vers. 336.) Τὸ δὲ,
χεύομεν τύμβον, ταὐτὸν τῷ διὰ χυτῆς γῆς ἀναχωματίσομεν. οἱ δὲ παλαιοὶ χώσομεν αὐτὸ ἑρμηνεύουσι.
(Vers. 337.) Τὸ ἐξαγαγόντες ἀντὶ τοῦ ἐξελθόντες, ἐκπορευθέντες, οὗ τὸ ἀνάπαλιν ἐν τῷ, Λαοδίκην
εἰσάγουσα, ἤγουν εἰσπορευομένη, εἰσιοῦσα. Ἄκριτον δὲ τύμβον λέγει τὸν μὴ διακεκριμένον εἰς ἕνα

τινὰ νεκρὸν, ἀλλὰ δηλονότι κοινὸν ὄντα πολλῶν, ὁποῖα τὰ κυρίως πολυάνδρια. Τὸ δὲ ἐκ πεδίου ἀντὶ τοῦ ἔξω που τῆς πεδιάδος, πλὴν οὐ πάνυ μακράν. τὸ γοῦν τεῖχος ποτὶ αὐτὸν ἤγουν περὶ αὐτὸν τὸν τύμβον ἔδειμαν καὶ ἐγγὺς αὐτοῦ. ἔνθα ἰστέον ὅτι ποιητικαὶ προθέσεις ἰσοδύναμοι οὖσαι ἡ προτὶ καὶ ἡ ποτὶ, ἐκθλίβουσί ποτε καὶ ἀμφότεραι τὸ ἐπεκτατικὸν ἰῶτα, ἡ μὲν ποτὶ ἐν τῷ πόταγε ἤγουν πρόσαγε, καὶ ἐν τῷ ποταίνιον, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ κεῖται, καὶ ἐν τῷ πότωπον Δωρικῶς ἤγουν πρόσωπον, ἡ δὲ προτὶ ἐν τῷ προταινί. Τὸ δὲ δείμομεν αὐθυπότακτον μέν ἐστι παρὰ τοῖς ὕστερον χρόνου ἀορίστου πρώτου ἐνεργητικοῦ, Ὅμηρος δὲ αὐτῷ ἀντὶ ἁπλῶς θεματικοῦ ἐνεστῶτος χρᾶται καὶ συστέλλει ἐνταῦθα μετρήσας δακτυλικῶς. Τὸ δὲ ὦκα *προαναφώνησίς ἐστι τοῦ ταχὺ δομηθήσεσθαι ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τὸ πλαστὸν τεῖχος. (Vers. 338.) Τὸ δὲ, πύργους ὑψηλοὺς, ἐκ μέρους δηλοῦν τὸν ὅλον τειχισμὸν παρατετηρημένως κεῖται, ὡς μὴ καὶ τοῦ τείχους διόλου ὑψηλοῦ ὄντος, καθὰ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. Εἶλαρ δὲ παρὰ τὸ εἰλεῖν καὶ ἔσω συγκλείειν ἀσφάλεια, φυλακὴ, φραγμός. οὕτω καὶ κύματος εἶλαρ τὸ περὶ τοὺς τείχους τῆς νεὼς ἄνω πλέγμα. Το δὲ πολλὰς ἱππηλάτους πύλας τῷ Ἑλληνικῷ γενέσθαι τείχει ἀντιλέγεται. Ἀρίσταρχος γὰρ οὐ συγκατατίθεται, ὡς καὶ αὐτό που ἐν τοῖς ἑξῆς δηλωθήσεται. (Vers. 339.) Τὸ δὲ, εὖ ἀραρυίας, ταὐτὸν τῷ πυκινάς, ὃ ἐν ἄλλοις κεῖται. (Vers. 340.) Τὸ δὲ, ἱππηλασίη ὁδὸς, ἐντελῶς ἐφράσθη, ἄλλως δὲ, ἱππηλασία παρὰ τοῖς ὕστερον ἀπολύτως τὸ ἐλάσαι ἵππους. (Vers. 341.) Τὸ δὲ βαθεῖαν ἀρετὴ τάφρου, καθὰ καὶ τὸ εὐρεῖαν, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ ὁ ποιητής. ὡς δὲ καὶ μακρὰ ἡ τάφρος ἦν, δῆλον ἐκ τοῦ συνδιήκειν τοσαύταις ναυσὶν εἰς ἀσφάλειαν. διὸ πληθύνει αὐτὴν τῇ φράσει ὁ Σοφοκλῆς, τάφρους εἰπὼν, ὥς περ καὶ τὸ τεῖχος ἕρκη πληθυντικῶς νηῶν, αἳ ὅτι διαφέρουσι τῶν ὕστερον κοινότερον λεγομένων πλοίων, δηλοῖ ὁ γράψας οὕτω· Δίδυμος ἐν ἱστορικῷ φησὶν, ὡς διαφέρουσι νῆες πλοίων, ὅτι αἱ μέν εἰσι στρογ*γύλαι, αἱ δὲ στρατιώτιδες. Ἀριστοτέλης δέ, φασιν, ἱστορεῖ ἐν δικαιώμασι πόλεων οὕτως· ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀλέξανδρος ὁ Μολοττὸς αὐτὸν μεταπεμψαμένων Ταραντίνων ἐπὶ τὸν πρὸς βαρβάρους πόλεμον ἐξέπλευσε ναυσὶ μὲν πεντεκαίδεκα, πλοίοις δὲ συχνοῖς ἱππαγωγοῖς καὶ στρατιωτικοῖς. Τὸ δὲ ἐγγύθι ἀκριβῶς ἔχει· οὐ μακρὰν γὰρ τοῦ τείχους εἶναι χρὴ τὴν τάφρον, ὡς δεδοκίμασται. (Vers. 342.) Τὸ δὲ, ἀμφὶς ἐοῦσα, ἀντὶ τοῦ κύκλῳ εἴτουν πέριξ· ταὐτὸν γὰρ ἡ ἀμφὶ καὶ ἡ περὶ, ἀφ᾽ ἧς τὸ πέριξ γίνεται, ἢ μᾶλλον ἀντὶ τοῦ ἀμφὶ τὸ τεῖχος οὖσα, ἵνα ᾖ ἀντὶ προθέσεως ἐπίῤῥημα τὸ γενόμενον ἐξ αὐτῆς. (Vers. 343.) Τὸ δὲ, ἐπιβρίσει πόλεμος Τρώων, ζαχρηεῖς ἐν πολέμῳ καὶ τοὺς Τρῶας εἶναι βούλεται. τοιοῦτον γάρ τι ποιητικῶς οἱ ζαχρηεῖς, δηλοῦντες τοὺς ἄγαν βαρεῖς, ὅ ἐστιν ἐπιθετικῶς βρίθοντας. (Vers. 344.) Τὸ δὲ ἐπήνησαν ἀσυνηθέστερον μὲν τοῦ ἐπῄνεσαν, πολλαχοῦ δὲ ὅμως ἐν χρήσει κείμενον, ὡς καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ. (Vers. 345.) Ὅτι, ὥς περ ἀλλαχοῦ ἔφη, τετρήχει δ᾽ ἀγορὴ, οὕτω καὶ ἐνταῦθα λέγει ὅτι ἀγορὰ ἐγένετο Ἰλίου ἐν πόλει ἄκρῃ, τουτέστιν ἀκροπόλει, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, δεινὴ, τετρηχυῖα, ὅ ἐστι ταραχώδης· τοιαύτη γὰρ ἡ δημοτικὴ ἄθροισις. ἐγενέτο δέ, φησιν, ἡ τοιαύτη ἀγορὰ παρὰ Πριάμοιο θύρῃσιν, *οὐ μὴν ἔξω παρὰ τῇ σκηνῇ τοῦ Ἕκτορος· οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς αὐτὸν βουλεύσασθαι τὰ ῥηθησόμενα, δημογέροντας δέ τινας πεπνυμένους κατὰ τὸν Νέστορα. δεινὴ δὲ ἡ προκειμένη Τρωικὴ ἀγορὰ οὐκ ἐν τῷ καθόλου, ἀλλ᾽ ὅτι νῦν δέδοικε περὶ τῷ μέλλοντι ἕκαστος τῶν περὶ τὴν ἀγορὰν ἠθροισμένων, καθὰ καὶ ὁ Ἀντήνωρ, ὡς εὐθὺς φανεῖται. (Vers. 348. sqq.) Ὅτι ὁ τῶν Ἑλλήνων πρόξενος Ἀντήνωρ ὁ Τρωικὸς μαθὼν ὡς εἰκὸς καὶ αὐτὸς τὴν κατὰ τοῦ Ἕκτορος ἀριστείαν τοῦ Αἴαντος κἀντεῦθεν περὶ τῷ παντὶ δεδιὼς συμβουλεύει δικαιότατα τοῖς πολίταις οὕτω· δεῦτ᾽ ἄγετ᾽ Ἀργείην Ἑλένην καὶ κτήμαθ᾽ ἅμ᾽ αὐτῇ δώομεν Ἀτρείδῃσιν ἄγειν· νῦν δ᾽ ὅρκια πιστὰ ψευσάμενοι, *ἤγουν ἐπιορκήσαντες, μαχόμεσθα. τῷ, ἤγουν διὸ, οὔ νύ τι κέρδιον ἡμῖν, ἢ ἧμιν ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε, ἀντὶ τοῦ ἐὰν μὴ ῥέξομεν οὕτω. σύνδεσμος γὰρ ἀντὶ συνδέσμου εἴληπται, ὥς που καὶ προδεδήλωται. καὶ οὕτω μὲν ὁ Ἀντήνωρ εἰπὼν ἕζετο. (Vers. 355. sqq.) Ἀλέξανδρος δὲ, βαρὺ γὰρ τοῖς ἀδικοῦσιν ὁ ἔλεγχος, οὕτως ἄδικος φαίνεται, ὥστε καὶ τὸν Ἀντήνορα, εἰ ταῦτα σπουδάζων λέγει, ἐκπεσεῖν φησὶ τῶν φρενῶν, καὶ τὴν μὲν γυναῖκα φησὶν οὐκ ἀποδώσειν, κτήματα δὲ δοῦναι κατὰ τὸν λόγον τοῦ Ἀντήνορος, ἵνα δόξῃ πει*σθῆναι αὐτῷ. ἀναστὰς γάρ φησιν οὕτω· Ἀντῆνορ, σὺ μὲν οὐκέτ᾽ ἐμοὶ φίλα ταῦτ᾽ ἀγορεύεις. οἶσθα καὶ ἄλλον μῦθον ἀμείνονα τοῦδε νοῆσαι. εἰ δ᾽ ἐτεὸν δὴ τοῦτον ἀπὸ σπουδῆς

685 ἀγορεύεις, ἐξ ἄρα δή τοι ἔπειτα θεὸς φρένας ὤλεσεν αὐτός. αὐτὰρ ἐγὼ Τρώεσσιν ἀγορεύσω. *ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω, κτήματα δ' ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ, πάντ' ἐθέλω δόμεναι, καὶ ἔτι οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι, ὅ ἐστι προσεπιβαλεῖν, ἐπέκεινα δοῦναι. (Vers. 361.) Ἰστέον δὲ ὅτι Ἀργεία μὲν καὶ νῦν Ἑλένη ἡ Πελοποννησία, ἡ ἐξ Ἄργους δηλαδή, ὅθεν τὰ ῥηθέντα κτήματα ἤγετο ὁ Ἀλέξανδρος. (Vers. 357.) Τὸ δὲ, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτα καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, θεὸς φρένας ὤλεσεν αὐτὸς, πᾶς ἐρεῖ ἂν ὁ μὴ ἀρεσκόμενος ἐφ' οἷς λέγει καταδεέστερός τις αὐτοῦ. (Vers. 362.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τε ἐν τῷ, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω, τολμᾷ οἱονεὶ λέγειν ὁ ἄδικος, ὅτι καὶ ἐγὼ ὡς γυναικὸς τῆς Ἑλένης ἀντέχομαι, καθὰ καὶ ὁ Μενέλαος, ὃ καὶ ὁ ποιητὴς ἐν τούτοις ὑπαινίττεται, εἰπὼν πρὸ βραχέων τὸ, ἀνέστη δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο· καὶ ὅτι βούλεται ὁ Πάρις καὶ τὸν δίκαιον καὶ συ*νετὸν Ἀντήνορα συναινέσαι αὐτῷ καὶ συνδιαστρέψαι τὸν τῆς δίκης κανόνα καὶ τοιοῦτόν τι καὶ αὐτὸν συνδικαιολογήσεσθαι. διὸ ταῦτα μὲν οὐ φίλα κρίνει, ἐθέλει δὲ ἄλλο τι νοηθῆναι τῷ Ἀντήνορι ἄμεινον ὡς οἷα πορισμωτάτῳ ῥήτορι. καὶ μὴν οὐδὲν δικαιότερον τοῦ δεῖν τὸ ἀλλότριον ἀναδοῦναι. (Vers. 358.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ ψέγει τὸν τοῦ Ἀντήνορος λόγον ὁ φαυλότατος, ἀλλὰ καλὸν μὲν εἶναι νοεῖ διὰ τὸ κοινῇ συμφέρον, ἐθέλει δὲ τὸν Ἀντήνορα νοῆσαι ἄμεινον ἄλλον νόημα τῇ αὐτοῦ κακίᾳ σύμφωνον. Ἔτι σημείωσαι καὶ ὡς τοῖς οἰκείοις λόγοις περιπετὴς ὁ Πάρις γίνεται· ὁ γὰρ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ἐθέλων ἀποδοῦναι γυναῖκα καὶ κτήματα πάντα νῦν φησὶν ὅτι γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω, κτήματα δὲ πάντα, καὶ οἴκοθεν δὲ ἄλλα ἐπιθήσω, ἀντισηκῶν οἷον τῇ Ἑλένῃ τὰ οἴκοθεν κτήματα· τάχα δὲ καὶ αὐτὸς προσπαίζων ὡς φιλοκτεάνῳ τῷ βασιλεῖ, ὃς φθάσας Ἑλένην ἐζήτησε καὶ κτήματα πάντα καὶ ποινήν. ὅτι δὲ οὐ δίκαια λαλεῖ ὁ Ἀλέξανδρος, ἐπικρινεῖ μετ' ὀλίγα σεμνῶς αὐτὸς ὁ Πρίαμος, φιλόπαις μὲν ὢν, ἀλλ' ὡς μετ' ὀλίγα κεῖται, καὶ θεόφιν μήστωρ ἀτάλαντος καὶ εὖ φρονέων καὶ δίκαιος. τὰ μὲν γὰρ τοῦ Ἀλεξάνδρου ταῦτα μῦθον ἁπλῶς ἐρεῖ μηνυθησόμενον Ἕλλησι, *τὸ δὲ παῦσαι τὸν πόλεμον καὶ θάψαι τοὺς νεκροὺς πυκινὸν ἔπος ὀνομάσει, ὡς τοῦ λόγου τοῦ Ἀλεξάνδρου μὴ πυκινοῦ ὄντος. πῶς γὰρ ἂν εἴη πυκινὸν τὸ φάναι, ὡς οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις, εἰ καὶ τοῖς ἄλλοις δηλαδὴ φίλα δημηγορεῖς; τὸ γὰρ ἐμοὶ διαστέλλει τὸν ἕνα Πάριν τοῦ τε βασιλέως Πριάμου καὶ τῶν λοιπῶν ὅλων Ἰλιέων, ὡς εἴ περ αὐτὸς ἦν τὸ πᾶν ἐν τῇ Τροίᾳ. (Vers. 351.) Ὅρκια δὲ πιστὰ τὰ πιστοποιά· ὅθεν καὶ πιστωθῆναι ὅρκῳ τὸ πίστιν δοῦναι δι' ὅρκου. (Vers. 353.) Τὸ δὲ, ἵνα μὴ ῥέξομεν ὧδε, ἠθέλησάν τινες εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ, ὅπου μὴ ποιήσομεν οὕτω. οὐκ εὖ δέ. στέργεται γὰρ μᾶλλον ἡ προῤῥηθεῖσα ἐξήγησις. (Vers. 355.) Δῖον δὲ τὸν Ἀλέξανδρον ἀνεμεσήτως καλεῖ ὁ ποιητὴς, μηδ' ἐνταῦθα ἐθελήσας κακολογῆσαι τὸν ἄδικον. (Vers. 359.) Τὸ δὲ ἀπὸ σπουδῆς ἀντὶ τοῦ σπουδαίως καὶ οὐχ' ὡς ἐπὶ πείρᾳ τινὶ, ὡς εἰ καὶ εἶπεν ὅτι ἀπώλωλέ σοι τὸ φρονεῖν, εἰ ταῦτα μὴ παίζων ἀλλὰ σπουδάζων λέγεις. (Vers. 362.) Ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι ὡς τὸ τῆς ἀποφάσεως φιλόσοφον ὄνομα ἐξ Ὁμήρου εἴληπται εἰπόντος· ἀντικρὺ δ' ἀπόφημι, γυναῖκα μὲν οὐκ ἀποδώσω. τὸ γὰρ γυναῖκα 561
οὐκ ἀποδώσω ἀπόφασίς ἐστιν, ὥς περ κατάφασις τὸ ἀποδώσω γυναῖκα. ἀπὸ γοῦν τοῦ Ὁμηρικοῦ ἀπόφημι παρῆκται καὶ τὸ ἀποφάσκειν καὶ ἡ ἀπόφασις. (Vers. 363.) Τὸ *δὲ ἀντικρὺ τὸ φανερῶς δηλοῖ καὶ ὡς ἄν τις ἐρεῖ ἐξ ἐναντίας καὶ κατὰ ἀντίκρουσιν. τὸ μέντοι ἄντικρυς τῶν μεθ' Ὅμηρόν ἐστι καὶ ἑτεροίαν σημασίαν ἔχει. Κτήματα δὲ οἱ μὲν μεθ' Ὅμηρον ἰδίως ἐπὶ ἀγρῶν καὶ οἴκων φασὶν, Ὅμηρος δὲ ἐπὶ πάντων ἁπλῶς τῶν ὑπαρχόντων, ὡς καὶ ἐνταῦθα φαίνεται, καὶ ἐν τῷ, ὑμὰ κτήματ' ἔδοντες, καὶ ἐν τῷ, ἐπὶ κτεάτεσσιν ἀνάσσω. (Vers. 364.) Ὅρα δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι ταὐτόν ποτε τὸ ἀποδώσειν μετὰ προθέσεως καὶ δοῦναι χωρὶς προθέσεως. (Vers. 370.) Ὅτι στρατηγικὸν παράγγελμα νύκτερον εἰς ὠφέλειαν στρατοῦ τὸ, νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν, ὡς τὸ πάρος περ, καὶ φυλακῆς μνήσασθε, καὶ ἐγρήγορθε ἕκαστος. Πρίαμος δὲ τοῦτο φησὶ μετὰ τοὺς λόγους *τοῦ Πάριδος. γίνεται δὲ τὸ ἐγρήγορθε ἐκ τοῦ ἐγρηγόρετε προστακτικοῦ κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν τοῦ ψιλοῦ εἰς δασύ. (Vers. 374.) Ὅτι ἀρχέκακον ἐμφαίνων δεῖν εἶναι λέγεσθαι καὶ τὸν Πάριν ὁ ποιητής φησι διὰ τοῦ Πριάμου· εἰπὲ μὲν Ἀτρείδῃσι μῦθον Ἀλεξάνδροιο, τοῦ εἵνεκα νεῖκος ὄρωρεν. ὁ γὰρ τοιοῦτον ἐγείρας νεῖκος πάντως ἀρχέκακός ἐστι μᾶλλον ἤ περ αἱ προῤῥηθεῖσαι νῆες αὐτοῦ. ἐνταῦθα δὲ ὑπολαλεῖ ὁ γέρων καὶ ὅτι ὁ τὸ νεῖκος ἐγείρας Πάρις καὶ εἰσέτι παρατενεῖ αὐτὸ διὰ τῆς δημηγορίας, ἣν ἀφρόνως ἄρτι ἐλά-

*λη*σεν. Ὅρα δὲ ἢ τὴν φιλοτεκνίαν τοῦ Πριάμου ἢ τὴν τοῦ μοιριδίου ἀνάγκην, εἰ δυνάμενος ὁ Πρίαμος ἐπικρῖναι ὡς εὖ ὁ Ἀντήνωρ λέγει καὶ ἐκθεραπεῦσαι τὸ κοινὸν κακὸν ὁ δὲ ἁπαλῶς προσφέρεται τοῖς φαύλοις τοῦ υἱοῦ λόγοις καὶ ἀρκεῖται εἰπὼν, ὡς ὁ Ἰδαῖος κῆρυξ εἰπάτω τοῖς Ἀτρείδαις τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου ἄδικον λόγον, εἴ πως δῆθεν ἐκεῖνοι ἀρκεσθεῖεν αὐτῷ.* (Vers. 373.) *Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι Ἀτρείδαις εἰπὼν ὁ Πρίαμος ἐπάγει ἐν ἁπλότητι ἀφελῶς τῷ Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ, ὡς εἴ περ οὐκ αὐτόθεν ἐγνωρίζοντο διὰ τοῦ ὀνο*μασθῆναι Ἀτρεῖδαι.* (Vers. 376.) *Ὅτι δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα Ὅμηρος οὐκ ἀδύνατον εἶναι τὸ αὐτὸ νόημα τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς διαφόρους ἐλθεῖν. ἐν μιᾷ γοῦν ἡμέρᾳ πρὸς ἑσπέραν καὶ ὁ Νέστωρ τοῖς Ἀχαιοῖς καὶ ὁ Πρίαμος δὲ μετ' αὐτὸν τοῖς Τρωσὶ τὰ περὶ ταφῆς νεκρῶν συνε*βούλευσαν. δεινότης δὲ καὶ τοῦτο ποιητικὴ, ἵνα μὴ φθάσωσιν οἱ Ἕλληνες διαπρεσβεύσασθαι* 686 *περὶ τῶν οἰκείων νεκρῶν, ἀλλὰ διαπρεσβευσαμένων τῶν ἐκ Τροίας ὑπακούσωσιν εὐκλεῶς, εἰς ὃ δὴ πρὸς θελήσεως ἦν αὐτοῖς. κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ ἐπίθετον σύνηθες πολέμου τὸ δυσηχὴς ἐν τῷ, αἴ κ' ἐθέλωσι παύσασθαι πολέμοιο δυσηχέος· ᾧ περ ὅμοιον καὶ τὸ πολυηχὴς πολυηχέος. ἦν δὲ*
562 *οὐκ ἔξω ἀναλογίας οὐδὲ τὸ δύσηχος δυσήχου κατὰ τὸ εὔηχος, ἵνα ἦν ὡς περ ἀτερπὴς καὶ ἄτερπος, ἅ περ ἄμφω οἶδεν Ὅμηρος, οὕτω καὶ δυσηχὴς καὶ δύσηχος. δῆλον δὲ ὡς ἡ τοιαύτη Τρωικὴ πρεσβεία οὐ λύει τὴν μάχην *εἰς τὸ πᾶν. φησὶ γοῦν ὁ ταύτην ὁρίσας Πρίαμος· ὕστερον αὖτε μαχεσσόμεθα, εἰσόκε δαίμων, ἤγουν τύχη ἢ μοῖρα, ἄμμε, Ἀχαιοὺς δηλαδὴ καὶ Τρῶας, διακρίνῃ, δῴη δ' ἑτέροισί γε νίκην, ὃ καὶ πρὸ βραχέων πέφρασται.* (Vers. 378.) *Καὶ ὅρα τὸ διακρίνειν. οἱ μὲν γὰρ πολεμοῦντες κρίνονται Ἄρηι, ἤγουν συγχέονται, συγκέκρανται ἀναμεμιγμένοι· οἱ δὲ παυσάμενοι μάχης διακέκρινται χωρὶς ἀλλήλων γενόμενοι. Τὸ δὲ εἰσόκε πολλαχοῦ κεῖται ἀντὶ τοῦ ἕως οὗ, τουτέστιν εἰς ὃ χρονικὸν διάστημα.* (Vers. 380.) *Ὅτι τέλη τὰ στρατιωτικὰ λέγει τάγματα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται. φησὶ γάρ· δόρπον ἔπειθ' εἵλοντο κατὰ στρατὸν ἐν τελέεσσιν, ὅ περ ἐχόμενον τοῦ, δόρπον ἕλεσθε κατὰ στρατὸν, ὡς τὸ πάρος περ, ἔχει τι καὶ διασαφητικὸν ἐκείνου. Τὸ γὰρ ἐν τελέεσσιν ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ πάρος καὶ τοῦ κατὰ στρατόν. οὐ γὰρ μονὰξ ἐδόρπουν, ἀλλὰ στρατευτικῶς κατὰ ἴλας καὶ τάγματα, ὡς καὶ νῦν δηλαδὴ ποιήσουσιν. Ὅτι δὲ καὶ τὸ πέρας παντὸς πράγματος τέλος λέγεται καὶ ἡ ὑπεροχικὴ ἀξία ὡς τὸ, τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι, καὶ τὸ, χρὴ κλύειν τῶν ἐν τέλει, καὶ ὡς θεία λέξις ἐστί ποτε, καθὰ καὶ ἡ μυστηριώδης τελετὴ, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. Σοφοκλῆς δὲ καὶ τὰς στρατιωτικὰς παντευχίας *ἐν Ἀντιγόνῃ πάγχαλκα τέλη λέγει διὰ τὸ τελεωτέρους ἴσως ποιεῖν τοὺς ἔχοντας αὐτὴν, εἰ μή τι ἄρα καὶ ἐκεῖ οὕτως ἐκάλεσε τὰ ὁπλιτικὰ τάγματα.* (Vers. 384.) *Ὅτι τὸ, μετεφώνεεν ἠπύτα κῆρυξ, ὅ ἐστι φωνητικὸς, τρόπος ἐστὶν ἐτυμολογικός. κῆρυξ τε γὰρ ἀπὸ τοῦ γαρύειν λέγεται, ὅ ἐστι φωνεῖν, καὶ ἠπύτης ἀπὸ τοῦ ἠπύειν. καὶ τὸ μετεφώνεε δὲ τούτοις ἐστὶ σύστοιχον. ἐπὶ λογικῶν δὲ μόνων τὸ ἠπύειν, ὡς καὶ τὸ αὐδᾶν καὶ ἐνέπειν, ὅ ἐστι λέγειν, ἐξ οὗ τὸ ἠπύειν καὶ Δωρικῶς ἀπύειν. ἐκ δὲ τοῦ ἠπύειν καὶ ὁ βριήπυος Ἄρης καὶ ὄρος Θρᾳκικὸν Ἤπυτον, ἔνθα, φασὶ, Πρωτεὺς ἀναβὰς φονευθέντων τῶν παίδων ἤπυε θεοῖς ἀποκατασταθῆναι εἰς Αἴγυπτον. καθὰ δὲ ἱππότης ἱππότα, ἱππηλάτης ἱππηλάτα, οὕτω καὶ ἠπύτης ἠπύτα, πρὸς χρησιμότητα μέτρου δακτυλικοῦ ἐξαλλαχθέντος ἐν τούτοις τοῦ τελευταίου ἀχρήστου τοῖς ἡρωίζουσιν ἀμφιμάκρου εἰς δάκτυλον.* (Vers. 387.) *Ὅτι ἀγγέλου συνετοῦ προοίμιον τὸ, ἠνώγει ὁ δεῖνα εἰπεῖν, αἴ κέ περ, ἤγουν εἴ περ, ὔμμι φίλον καὶ ἡδὺ γένοιτο, μῦθον τοῦ δεῖνος, τοῦ εἵνεκα τόδε γέγονε. καὶ ὅρα τὸ φίλον καὶ ἡδὺ, ἴσως μὲν ἀδιάφορα ὄντα κατὰ τὸ, ἀλλ' ἄρχε μάχης ἠδὲ πτολέμοιο, τὸ πρὸ ὀλίγων ῥηθὲν, ἴσως δὲ καὶ διαφέροντα, πολλὰ γὰρ φίλα μέν εἰσι κατὰ περι*πέτειάν τινα, οὐχ' ἡδέα δέ· οὐκ ὀλίγα δὲ καὶ ἡδύνουσι μὲν, οὐ φιλοῦνται δὲ πάντη ἁπλῶς. καὶ αὐτῇ δὲ τῇ μάχῃ καὶ τῷ πολέμῳ διαφορά τις παρὰ πολλοῖς ἐντεθεώρηται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται.* (Vers. 389.) *Ὅτι παραπρεσβεύειν δοκεῖ ὁ Ἰδαῖος ἐν οἷς Ἀλεξάνδρου εἰπόντος κτήματα ὅσσ' ἀγόμην ἐξ Ἄργεος ἡμέτερον δῶ πάντ' ἐθέλω δόμεναι καὶ ἔτ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι, αὐτὸς λέγει ὅτι κτήματα πάντα ἐθέλει δώσειν Ἀλέξανδρος, ὅσα ἐνὶ νηυσὶν ἠγάγετο Τροίηνδε. ἐκεῖνος γὰρ οὐ μόνον ἐξ Ἄργους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ Σιδῶνος, ὡς προείρηται, τυχὸν δὲ καὶ ἄλλοθεν, ἠγάγετό τινα εἰς τὴν Ἴλιον. ἔτι δὲ καὶ ἐν οἷς λέγει ὁ αὐτὸς κῆρυξ,* (Vers. 393.) *ὅτι Ἑλένην οὔ φησι δώσειν, ἦ μιν Τρῶές γε κέλονται, ψεύδεται. οὐ γὰρ φαίνονται οἱ Τρῶες κελεύσαντες*

ἀποδοῦναι τὴν γυναῖκα. ἔστι δὲ πρὸς μὲν τοῦτο εἰπεῖν ὅτι τε κατὰ τὸ σιωπώμενον νοητέον ὡς καὶ οἱ Τρῶες ἠναντιώθησαν τῷ Ἀλεξάνδρῳ, καὶ ὅτι τοῦ ῥήτορος Ἀντήνορος ἀποδοῦναι τὴν Ἑλένην δημηγορήσαντος καὶ μηδενὸς ἀντειπόντος δοκεῖ τὸ πλῆθος τοῖς τοῦ Ἀντήνορος λόγοις συντίθεσθαι, ὥς περ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τοῦ Διομήδους μόνου δημηγορήσαντος κοινοποιεῖται ὁ λόγος τοῖς Ἕλλησι μηδὲν ὅλως λαλήσασι, καὶ ὅτι τοῦ βασιλέως Πριάμου ἐν τῇ συμβουλῇ τὸ *τοῦ Ἀλεξάνδρου ἔπος, ὡς προειρηται, οὐ πυκινὸν κρίναντος κοινὴν τῶν Τρώων ὁ Ἰδαῖος λέγει τὴν βασιλικὴν κρίσιν. περὶ δὲ τῶν κτημάτων ῥητέον ὅτι καὶ ὁ Ἰδαῖος τὰ ἐξ Ἄργους μόνα λέγει κἂν οὐ διωρίσατο. τὰ γὰρ ἀπὸ Σιδῶνος καὶ εἴποθεν ἄλλοθεν ὁ Πάρις κτήματα ἔσχεν ἐμπορεύματα ἦν. Ἕλληνες δὲ ἁρπαγῆς αἰτιῶνται τὸν Πάριν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀπαιτοῦσιν, οὐ μὴν εἴ ποθεν ἐκεῖνος ἐχρηματίσατο. ἐπεὶ δὲ καὶ κακοήθης φαίνεται ὁ Ἰδαῖος ἐν οἷς τοῦ βασιλικοῦ παιδὸς Ἀλεξάνδρου καταφέρεται εἰπὼν ἐνδιαθέτως παρὰ τοῖς πολεμίοις μετὰ τὸ ἠγάγετο Τροίηνδε, τὸ, ὡς πρὶν ὤφελλ᾽ ἀπολέσθαι, φασὶν οἱ παλαιοὶ μὴ εἰς ἐπήκοον ἐκφωνηθῆναι τὸ τοιοῦτον ὑπὸ τοῦ κήρυκος, εἰ καὶ ἡ ποιητικὴ αὐτὸ Μοῦσα ἐξελάλησεν, ἀλλὰ διὰ λύπην ὑφειμένῃ καθ᾽ αὑτὸν φωνῇ λαληθῆναι, διὰ μέσου ἀναφωνηθέν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Ἀλέξανδρος μὲν ἔφη ὅτι γυναῖκα οὐκ ἀποδώσω, καθὰ προεγράφη, ὁ δὲ κῆρυξ οὐκ ἀορίστως καὶ ἀσαφῶς λέγει, ἀλλ᾽ ἐκφαίνει τὸ παρ᾽ ἐκείνου σκιασθὲν, διαδεικνὺς τὴν τοῦ Πάριδος ἀδικίαν. λέγει γὰρ, ὅτι κουριδίην ἄλοχον Μενελάου οὔ φησι δώσειν μεταλαβὼν τὸ γυναῖκα εἰς τὸ κουριδίην ἄλοχον Μενελάου, καὶ τὸ μέσως ἐκεῖ λεχθὲν τραυώσας αὐ*τὸς διὰ τὸ μισοπόνηρον. Τὸ δὲ Τροίηνδε διασαφητικόν ἐστι τοῦ ἡμέτερον δῶ, τῷ Πάριδι γὰρ, ταὐτὸν εἰπεῖν εἰς ἡμέτερον δῶ καὶ Τροίηνδε. (Vers. 400. sqq.) Ὅτι πάνυ μεγαλόφρων ὁ Διομήδης κἀνταῦθα. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξανδρος διὰ τοῦ Ἰδαίου οὐ δώσειν τὴν Ἑλένην φησὶν ἀλλὰ μόνα κτήματα, Διομήδης δὲ συμβουλεύει ὡς μήτ᾽ ἄρ τις νῦν κτήματ᾽ Ἀλεξάνδροιο δεχέσθω, μήθ᾽ Ἑλένην, 563
ὑποτείνων καὶ ἀγαθὴν ἐλπίδα, ὡς ἤδη ἁλίσκεται ἡ Τροία. γνωτὸν γάρ φησι καὶ ὃς μάλα νήπιός ἐστιν, ὡς ἤδη Τρώεσσιν ὀλέθρου πείρα*τ᾽ ἐφῆπται, ἤγουν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ προεγράφη, τέλειος ἐπῆλθεν ὄλεθρος. (Vers. 399.) Ὅρα δὲ ὅτι καὶ νῦν κατὰ τὸν ποιητὴν ὀψὲ ὁ Διομήδης λαλεῖ ὡς πάντων σιγώντων ἐφ᾽ ἱκανόν· οὐ γὰρ ἐν βουλῇ τοὺς νεωτέρους δεῖ προπετεύεσθαι, ὃ καὶ Δημοσθένης που προοιμιαζό-
687* μενος παραδίδωσι. τῶν δὲ Ἑλλήνων τὸ μὲν πλῆθος σιγᾷ, ὅτι τῶν βασιλέων ἦν τὸ ἀποκρίνασθαι· οἱ δέ γε βασιλεῖς σιωπῶσιν, οὐ μόνον φειδοῖ τῶν Ἑλλήνων, ἵνα μὴ δόξωσιν ἐπὶ καλῷ τῷ ἑαυτῶν Ἀτρεΐδαι παραβάλλειν κινδύνοις τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ διότι θαῤῥοῦσιν ὡς αἰσχυνόμενοι οἱ ἀριστεῖς οὐδὲν ἐροῦσιν ἄνανδρον. (Vers. 406.) Σημείωσαι δὲ καὶ νῦν ὅτι δήμου μὲν ἦν τὸ εἰπεῖν, βασιλέως δὲ τὸ ἐπιψηφίσασθαι, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, Ἰδαῖε, ἀκούεις μῦθον Ἀχαιῶν, ὥς τοι ὑποκρίνονται, *ἐμοὶ δ᾽ ἐπιανδάνει οὕτως. εἰ δὲ ὁ μὲν λαὸς εἴπῃ, οὐκ Ἀτρεΐδῃ δὲ Ἀγαμέμνονι ἁνδάνει θυμῷ, ἄκυρα γίνεται τὰ τῆς βουλῆς, ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ Χρύσου πρεσβείας γέγονεν. (Vers. 407.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ οἶδεν Ὅμηρος τὴν λέξιν τοῦ ἀποκρίνασθαι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις φανεῖται, ἀλλ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ τῷ ὑποκρίνασθαι κέχρηται. φασὶ δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς δραματικοῖς ὑποκριτὴν οὕτω λέγεσθαι διὰ τὸ πρὸς τὸν χορὸν ἀποκρίνεσθαι. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ τῷ Ἡροδότῳ, Ἰωνικὴ οὖσα. γίνονται δὲ καὶ ἄμφω αὗται αἱ λέξεις ἐκ τοῦ κρίνειν, ὅ ἐστι διαχω*ρίζειν. ἑαυτὸν γὰρ ἀποκρίνων ἢ ὑποκρίνων, ὅ ἐστι τῶν ἄλλων ἀποχωρίζων καὶ ὁ κατὰ τὸν Ὅμηρον ὑποκρινόμενος, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον ἀποκρινόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὁ κατὰ τοὺς μεθ᾽ Ὅμηρον ὑποκρινόμενος καὶ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενος ὑποκριτὴς λαλοῦσιν ἅ περ λαλοῦσιν. ἔστι δὲ ὑποκρινόμενος καὶ ὑποκριτὴς παρὰ τοῖς ὑστερογενέσι ῥήτορσι ὁ μὴ ἐκ ψυχῆς λέγων ἢ πράτ- 564
των, μηδὲ ἅ περ φρονεῖ, ὁποῖοι πρώτως καὶ μάλιστα οἱ τῆς θυμέλης, οἱ σκηνικοί. (Vers. 401.) Τοῦ δὲ γνωστὸν, ὃ παρὰ τοῖς ὕστερον ἔγνωσται, περὶ οὗ καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ἀναλογώ*τερον τὸ γνωτὸν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀλλόγνωτον. ὡς γὰρ χρυσώσω χρυσωτὸν, ἁλυσειδώσω ἁλυσειδωτὸν, καὶ τὰ ὅμοια, οὕτω καὶ γνώσω γνωτόν. (Vers. 403.) Ὅτι ἀγαθοῦ ῥήτορος ἔπαινος τὸ, ὣς ἔφαθ᾽· οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν, μῦθον ἀγασάμενοι τοῦ δεῖνος, ὡς ἐνταῦθα τὸν Διομήδους οἱ Ἕλληνες. ὡς δὲ τὸ ἰάχειν πρωτότυπόν ἐστι τοῦ ἴακχος, προδεδήλωται. (Vers. 408.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἡ ἀμφὶ δοτικῇ σύγκειται ἐν τῷ, ἀμφὶ δὲ νεκροῖσι κατακειέμεν οὔτι μεγαίρω, ἤγουν οὐ φθονῶ, ὅ ἐστι μέμφομαι καίειν τοὺς νεκρούς. (Vers. 409.) Ὅτι ἐν *τῷ, οὐ γάρ τις φειδὼ νεκύων κατατεθνειώτων γίνεται, ἐπεί κε θάνωσι

*πυρὸς μειλισσέμεν ὦκα, περισσόν ἐστι καὶ τὸ κατατεθνειώτων, καὶ τὸ ἐπειδὰν θάνωσιν· ἀρκεῖ γὰρ καὶ μόνον τὸ νεκύων. καὶ ἔστι καὶ τοῦτο προσθήκη ἄκυρος. κατὰ γὰρ τοὺς παλαιοὺς ἔνια ὁ ποιητὴς ἀκύρως προστίθησιν, ὡς τὸ τῆλε ἐν τῷ, τῆλ᾽ ἐξ Ἀσκανίης· οὐ γὰρ οὕτω φασὶ μακρὰν Τροίας ἡ Ἀσκανία. ὅμοιον καὶ τὸ, εἵλετο ἡ Πηνελόπη κληῗδα χειρὶ παχείῃ. τί γὰρ ἔδει, φασὶ, παχεῖαν χεῖρα γυναικὸς εἰπεῖν; τοιοῦτον καὶ τὸ, Ἀρναῖος ὄνομα ἔσκε, τὸ *γὰρ θέτο πότνια μήτηρ· ἤρκει γάρ, φασι, τὸ, Ἀρναῖος ὄνομα ἔσκε. τοῦ αὐτοῦ τύπου καὶ τὸ, οὐδὲν γλύκιον ἧς γαίης, οὐδὲ πατρίδος· ἤρκει γὰρ καὶ τὸ ἧς γαίης τὴν πατρίδα δηλῶσαι, νοούμενον ἀντὶ τῆς οἰκείας γῆς, ἐπεὶ καὶ ἡ οἰκεία καταμόνας τὴν πατρίδα σημαίνει, οὐ μὴν καὶ ἡ ἰδία· οὐ γὰρ οἶδε τοῦτο ἡ κοινὴ χρῆσις. καὶ Εὐριπίδης δὲ ἀκύρως προσέθετο, εἰπὼν τὸ, σῶμα δ᾽ ἐν γυναιξὶ θηλείαις πρέπον· ἤρκει γὰρ τὸ γυναιξὶν, εἰ μὴ ἐναγώνιος ἦν καὶ ἄσκεπτος ὁ τοῦτο εἰπών· παρέξεσται δὲ ἐκ τοῦ, θηλύτεραι δὲ γυναῖκες. καὶ ἐν τῇ γ´ δὲ ῥαψῳδίᾳ ἐν τῷ, ποντοπόροις νηυσὶ πόντον ἐπιπλώσας ἢ τὸ ποντοπόροις νηυσὶ παρελκόντως τέθειται ἢ τὸ πόντος. οὐκ ἀκριβοῦντος τοῦ Ἕκτορος ἐκεῖ τὴν φράσιν διὰ τὸν κατὰ τοῦ Πάριδος θυμόν. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ δὲ ἐν τῷ τυμβεῦσαι τάφῳ οὐκ *ἀναγκαίως κεῖται τὸ τάφῳ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σοφιστικώτερόν τις ἐπιβαλὼν τῷ, νεκύων κατατεθνειώτων εἴπῃ ἂν μὴ παρέλκειν τὸ κατατεθνειώτων, ἀλλ᾽ ὡς πρὸς διαστολὴν εἰρῆσθαι νεκύων ζώντων. εἶεν δ᾽ ἂν τοιοῦτοι οἱ ἐν τληπαθείαις βιοῦντες, ὁποῖοι καὶ οἱ κατὰ Τροίαν τὸν δεκαετῆ παρατείναντες πόλεμον, οἳ δὴ ζῶντες μὲν λογίζοιντο ἂν εἰς νέκυας διὰ τὸ μὴ καλῶς ζῆν, μὴ ζῶντες δὲ καλοῖντο ἂν νέκυες τεθνεῶτες. τοῦτο δὲ καὶ εἰς πάντας τοὺς ἐν κακοπαθείᾳ τὸν βίον διάγοντας παρελκυσθήσεται, ὧν μέρος καὶ οἱ ἐν παρέσει καὶ τυφλότητι καὶ σκοτώδει καθείρξει. συντελεῖ δ᾽ ἐνταῦθα *καὶ Στρατονίκου τὸ, ἔνθα καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσι, ῥηθὲν ὑπ᾽ ἐκείνου ἐπὶ καχεκτούν-* 688
των ἀνδρῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἀχρείων τὰ ἐς ὄψιν ὅτι μάλα ὡς καὶ νεκροῖς ἐοικέναι καί πως ψεύδεσθαι τὴν ζωήν. καθ᾽ ὁμοίαν δέ τινα ἐπιβολὴν καὶ τὸ τυμβεῦσαι τάφῳ οὐκ ἔχοι ἂν παρολκὴν, ἀλλὰ διαστολὴν πρὸς ἑτεροῖα τυμβεύματα· καὶ θαλάσσῃ γὰρ τυμβεύεσθαί τις λέγεται βυθισθεὶς ἐκεῖ, καὶ εἰς θηρίων δὲ γαστέρας, εἰ καταφάγωσιν αὐτόν. οὕτω δὲ καὶ γῦπες τυμβεύουσι κατὰ γαστέρων ὥς καί τινων τάφων τοὺς ὑπ᾽ αὐτῶν διασπωμένους καὶ οὕτω κατασπωμένους. διὸ καὶ τάφους ἐμψύχους ἐτόλμησάν τινες εἰπεῖν αὐτούς. εἰ δὲ καὶ οἱ ἅρπαγες τυμβεύειν πειρῶνται τροπικώτερον τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλ᾽ αὐτοὶ τυμβεύοιντο κυριολεκτικῶς, ὡς οὐκ ἂν ἐθέλοιεν. (Vers. 410.) *Τὸ δὲ μειλίσσειν ἀστείως εἴρηται. ὡς γὰρ παίδων μειλίγματα τὰ ἐκείνων θελήματα, οὕτω νεκροῦ μείλιγμα μὲν ἡ ὠκεῖα ταφὴ μειλισσομένου διὰ πυρὸς, μήνιμα δὲ τὸ μὴ ταχὺ θάπτεσθαι. διὸ καὶ ὁ Πάτροκλός που ὀνειδίσει τῷ Ἀχιλλεῖ ὅτι μὴ θάπτεται τάχιον. ὡς δὲ καὶ λοιπά τινα μειλίγματα νεκρῶν μη*νιώντων ἦσαν, αἱ τῶν παλαιῶν ἱστορίαι δηλοῦσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν πυρὸς μειλισσέμεν ἔλλειψιν ἔχει τῆς διὰ προθέσεως, ἵνα δηλοῖ τὸ διὰ πυρὸς μείλιγμα. ἡ δὲ ἀπαθὴς σύνταξις κατὰ δοτικὴν γίνεται, ὡς δηλοῖ παρ᾽ Ἡροδότῳ τὸ, τραπέζῃ μειλίξαντας.* (Vers. 411.) *Ὅτι τὸ, ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω, ἀπορίαν ἔχει. οὐ γὰρ εὕρηται οὔτε ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθα οὔτε πρὸ αὐτοῦ ὁ Πρίαμος ἐπὶ τοῖς συντεθειμένοις ὀμωμοκότες. ὑπονοητέον οὖν σιωπηλῶς, ὡς καὶ ὅρκοι ἐξεφωνήθησαν μὲν, οὐκ ἐγράφησαν δὲ τῷ ποιητῇ διὰ τὸ πασίδηλον.* (Vers. 412.) *Ὅτι ὥς περ ἐν τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ τὸ σκῆπτρον τῷ Ἀχιλλεῖ μέγας ὅρκος ἦν, οὕτω καὶ νῦν τὸ, σκῆπτρον ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσι διογενὴς Ἀγαμέμνων, ἐφ᾽ οἷς τῷ Ἰδαίῳ εἶπεν, ὡς ἱερὸν καὶ βασιλείας σύμβολον ἐκ Διὸς, καὶ ἐλογίσθη τοῦτο εἰς ὅρκον. καὶ οἱ κήρυκες δὲ καταλλάσσοντες τοὺς*
565 *μονομάχους πρὸ βραχέων τὰ σκῆπτρα ἐν μέσῳ ἐκείνων ἔσχον. οἱ δὲ ἐπαύσαντο σύμβολα θεῖα ἰδόντες μεσολαβήσαντα. εἰ δὲ Ἀχιλλεὺς μὲν ἀλλαχοῦ πρὸς τῇ γῇ τὸ σκῆπτρον ἔβαλεν, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέσχεν αὐτὸ ἄρτι, ἀναθετέον ἐκεῖνο μὲν θυμῷ, τοῦτο δὲ λογισμῷ ἔμφρονι. ὥς περ δὲ σκῆπτρον ὁ βασιλεὺς ἀνέσχεν ἐνταῦθα, οὕτω τις ἑτέρωθι ἀνέσχε χεῖρα καὶ εὐχὴν ἕτερος καὶ δό*ρυ ἄλλος. Ὅρα δὲ ἐν τῷ, ἀνέσχεθε πᾶσι θεοῖσιν, ὅτι δυνάμενος κατὰ κάλλος εἰπεῖν ἀνέσχεθε θεοῖς, αὐτὸ μὲν διέκρουσεν ὡς οὐκ εὔφωνον, ἠρκέσθη δὲ καλλωπίσαι διὰ παρισώσεως.* (Vers. 414.) *Ὅτι ταὐτόν ἐστιν εἰπεῖν Δάρδανοι καὶ Δαρδανίωνες· διὸ πρὸ ὀλίγου εἰπὼν Τρῶες καὶ Δάρδανοι, ἐνταῦθα Τρῶες φησὶ καὶ Δαρδανίωνες, ἤγουν Δαρδανίδαι, Δαρδάνου ἀπόγονοι. καὶ ἔστι τοῦτο καιριώτερον, ὡς καθαρῶς πατρωνυμικὸν, καθὰ καὶ τὸ Δαρδάνιοι, ὃ προδεδήλωται. πατρωνυμεῖται γὰρ καὶ ὁ Δαρδάνιος κατὰ τὸ Τελαμώνιος. οἱ μέντοι Δάρ-*

δανοι ἢ ὁμωνυμίαν ἔχουσι πρὸς τὸν Δάρδανον, ἢ ἐκ τοῦ Δαρδάνιοι συνεκόπησαν. (Vers. 415.) Ὅτι τὸ ὅτε ὁππότ᾽ ἂν ἐνταῦθα Ὅμηρος λέγει, εἰπών· οἱ δὲ ἐκάθηντο πάντες ὁμηγερέες, ποτιδέγμενοι ὁππότ᾽ ἂν, ἤγουν ὅτε, καὶ κατὰ τοὺς ὕστερον Ἀττικοὺς εἰπεῖν, πηνίκα ἔλθῃ ὁ Ἰδαῖος, ὁ δ᾽ ἄρ᾽ ἦλθε καὶ ἀγγελίην ἀπέειπε στὰς ἐν μέσσοισιν. ἃ δὴ ἁρμόττει εἰς ὑπουργίαν ἀγγέλων πολλαχοῦ. (Vers. 416.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ἄλλοις μὲν ὁ ποιητὴς παράγει τοὺς ἀγγέλους ἀνελλιπῶς αὐτὰ δὴ τὰ παραγγελθέντα προφέροντας· ἐνταῦθα δὲ κατὰ σχῆμα συντομίας ἐπὶ τοῦ Ἰδαίου ἀρκεῖται τοῦτο καὶ μόνον εἰπὼν, ὅτι ἦλθεν εἰς Ἴλιον, καὶ ἀγγελίην τὴν ἐκ τῶν Ἀχαιῶν ἀπέειπεν, ἤγουν ἁπλῶς εἶπεν, ὡς πε*ριττευούσης τῆς προθέσεως, καθὰ καὶ ἐν τῷ, κεῖται ἀπομηνίσας, ἢ μάλιστα τὸ Ὁμηρικώτερον τὴν ἀπόφασιν ἡ λέξις δηλοῖ τὴν, ὅτι οὔτε τὰ κτήματα, οὔτε τὴν Ἑλένην οἱ Ἀχαιοὶ δέχονται. Καὶ σημείωσαι ὅτι τῆς Ἑλληνικῆς ὁμιλίας συγκειμένης ἔκ τε τοῦ εἰπεῖν καὶ τοῦ ἀπειπεῖν· εἰπεῖν μὲν γὰρ ἦν τὸ συγκαταθέσθαι ταφῆναι τοὺς νεκροὺς, ἀπειπεῖν δὲ τὸ μηδέν τι ἐκ τῶν Τρώων δέξασθαι· ἀπειπεῖν ἀγγελίαν ἐνταῦθα εἶπεν ἀπὸ μέρους τοῦ καιριωτέρου. τί δέ ἐστι τὸ κυρίως ἀπειπεῖν, ἐδηλώθη σαφῶς καὶ ἐν τῷ, ὑπόσχεο καὶ κατάνευσον, ἢ ἀπόειπε. ὅτι δὲ ἀπειπεῖν λέγεται καὶ τὸ σιγῆσαι, εἴτουν ἀπαγορεῦσαι διά τινα βαρύτητα, δηλοῖ καὶ τὸ, ἀπεῖπον ἄλγει, καὶ τὸ, ἕστε κ᾽ ἀπείπῃς, ἤγουν ἕως ἂν ἀπαγορεύσῃς ὡς ἡττημένος. (Vers. 417.) Ὅτι ὁπλίζεσθαι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἁπλῶς εὐτρεπίζεσθαι. φησὶ γάρ· τοὶ δ᾽ ὡπλίζοντο, ἤγουν οἱ Τρῶες, ἀμφότερον, νέκυάς τε ἀγέμεν, ἕτεροι δὲ μεθ᾽ ὕλην, ἀντὶ τοῦ, εἰς τὸ ὀρεινὸν δάσος. τοῦτο δὲ καὶ κατωτέρω εὐθὺς ἐπὶ Ἀργείων λέγει, ταὐτολογῶν, ὡς ἔθος αὐτῷ, καὶ μὴ ἐθέλων ποικιλίαν φράσεως ἐν οὐ δέοντι περιεργάζεσθαι. (Vers. 418.) Τὸ δὲ ἀμφότερον ἐπίῤῥημά ἐστι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀμφότερον, βασιλεύς τ᾽ ἀγαθὸς κρατερός τ᾽ αἰχμητής. δῆλον δὲ *ὡς καινόσχημόν ἐστι τὸ, ὡπλίζοντο νέκυάς τε ἄγειν, ἕτεροι δὲ μεθ᾽ ὕλην. ἦν γὰρ κοινότερον τὸ, οἱ μὲν ὡπλίζοντο εἰς νεκύων ἀγωγὴν, ἕτεροι δὲ εἰς ὕλην, ἢ καὶ ἄλλως, νέκυάς τε ἄγειν καὶ ξύλα. Ὅμηρος δὲ ὁμοιοσχημόνως ἔφρασεν ὡς οὐκ ἄν τις ἕτερος. (Vers. 420.) Τὸ δὲ νέκυας ἄγειν τὸ νεκραγωγεῖν παρήγαγεν. οὕτω δὲ καὶ τὸ δάκρυα χέοντες, ὃ μετ᾽ ὀλίγα κεῖται εἰς πιθανὴν ἔνδειξιν πλήθους δακρύων, συντίθησι τὸ δακρυχέειν. Τὸ δὲ ἄγειν ἰσοδυναμεῖ καὶ νῦν τῷ φέρειν. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ νῦν πάνυ βραχυλογήσας ποιητὴς τὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Τρωικοῦ πολυανδρίου σκευωρίαν, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα εὐθὺς φανεῖται, προϊὼν ἐν τοῖς κατὰ τὸν Πάτροκλον πλατύνει τὴν τοιαύτην ἔννοιαν, οὕτω κρίνας αὐτὸς καὶ τοῦτο δέον εἶναι, καθὰ καὶ ἐχρῆν· οὐ γὰρ ἔδει νῦν ἐν τοσούτοις ἀγῶσιν ἁβρύνειν τὸν λόγον τοιαύτῃ διασκευῇ. (Vers. 421. sq.) Ὅτι τὸ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον περιφράζων φησίν· ἠέλιος μὲν ἔπειτα νέον προσέβαλλεν ἀρούρας ἐξ ἀκαλαῤῥείταο βαθυῤῥόου Ὠκεανοῖο οὐρανὸν εἰσανιών. τίς δὲ ὁ Ὠκεανὸς, καὶ διὰ τί ἀκαλαῤῥείτης λέγεται, εἴρηται ἀλλαχοῦ. νῦν δὲ ἐν ὀλιγίστῳ ῥητέον τὸ τοῦ γεωγράφου, εἰπόντος ὅτι τὸ ἀκαλαῤῥείτης ἔμφασιν ἔχει τῆς τοῦ Ὠκεανοῦ πλημμυρίδος, ἐχούσης τὴν ἐπίβασιν *πραεῖαν καὶ οὐ τελείως ῥοώδη. ὥστε ὁ σοφὸς οὗτος τὸ ἀκαλαῤῥείτης, ὃ δηλοῖ τὸν ἡσύχως ῥέοντα, οὐχ᾽ ὡς ἐπὶ ποταμοῦ τοῦ Ὠκεανοῦ λαμβάνει, ἀλλ᾽ ὡς ἐπὶ θαλάσσης ἐκείνης τῆς ἔξω ἀμπωτιζομένης ἠρέμα καὶ οὐ καταρακτικῶς ἐν τῷ πλημμύρειν ἐπιβαινούσης εἰς γῆν. (Vers. 424. sqq.) Ὅτι χαλεπῶς μέν, φησιν, ἦν διαγνῶναι ἄνδρα ἕκαστον, τῶν τεθνεώτων δηλαδή· ἀλλ᾽ ὕδατι νίζοντες ἄπο βρότον αἱματόεντα, ὅ ἐστιν ἀποκαθαίροντες τὸν ἐκ τοῦ αἵματος μολυσμὸν, καὶ οὕτως ἐπιγινώσκοντες οἱ αὐτοὺς ἀναλεγόμενοι, δάκρυα θερμὰ χέοντες, ἁμαξάων ἐπάειραν, οὐδ᾽ εἴα κλαίειν Πρίαμος μέγας, οἱ δὲ σιωπῇ νεκροὺς πυρκαϊῆς ἐπενήνεον, ἤγουν ἐπεσώρευον εἰς πυρκαϊὰν, ἀχνύμενοι κῆρ. καὶ τοῦτο μὲν ἐπὶ Τρώων. εἶτα κατὰ μέθοδον συντομίας ἐπὶ τῶν Ἑλλήνων ταὐτολογῶν, ὡς εἴωθε, λέγει ὡσαύτως ἑτέρωθεν καὶ αὐτοὺς ποιεῖν. (Vers. 424.) Τὸ δὲ, ἔνθα διαγνῶναι χαλεπῶς ἦν ἄνδρα ἕκαστον, λεχθήσεταί ποτε ἁπλῶς καὶ ἐπὶ συγχύσεως πλήθους. Σημείωσαι δὲ καὶ ἐνταῦθα ὅτι οὕτω διασκευῶν παραδόξων ἐφευρετικὸς ὁ ποιητὴς, ὥστε ἤνυσεν ἰδοὺ εὐμεθόδως ἀόπλους εἰς τὸ πεδίον συναγαγεῖν καὶ ἀναμῖξαι Τρῶάς τε καὶ Ἕλληνας ἐν τῇ τῶν νεκρῶν συλλογῇ, πρὸς ἀλλήλους μὲν οὐδὲν φθεγγομένους, *ἐπὶ δὲ τοῖς τεθνεῶσι παθαινομένους· καὶ ὅτι βαρβαρικὸν μὲν τὸ ἀκρατῶς κλαίειν, ὃ καὶ ποιοῦντες ἢ καὶ ποιεῖν ἐθέλοντες οἱ Τρῶες κωλύονται ὑπὸ τοῦ Πριάμου. ἵνα τε μὴ δόξωσι μαλακοὶ εἶναι διὰ τὸν κλαυθμὸν, καὶ μηδὲ ἀμελῶσι τοῦ ἔργου κατακλώμενοι, ὃ δὴ καὶ η τοῦ κλαίειν λέξις βούλεται· οἱ μέντοι Ἕλληνες

566 μόνον ἀχνύμενοι κῆρ ἐπισωρεύουσι τῇ πυρκαϊᾷ τοὺς νεκροὺς, διὸ οὐδ᾿ ἂν κωλύοιντο ὑπ᾿ οὐδενός· ὡς
γὰρ ὑφεῖται τῷ γέλωτι τὸ μειδίαμα, οὕτω καὶ τῷ κλαυθμῷ τὸ ἄχνυσθαι. (Vers. 428.) Περιπαθὲς
δὲ τὸ δρᾶμα καὶ μᾶλλον ἤ περ τὸ ἐπ᾿ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος. ἐπ᾿ ἐκείνου *μὲν γὰρ, ὥς φασιν αἱ 689
ἱστορίαι, ἦν ἰδεῖν ποτὲ πεδίον πλῆρες ἀνδρῶν κεκυφότων εἰς γῆν καὶ λίθους ἀναστρεφόντων, οἷα τοῦ
φρονεῖν ἐκστάντων διά τι φάρμακον ὅ περ ἀγνοίᾳ προσηνέγκαντο. ἐνταῦθα δὲ τὸ Τρωικὸν πεδίον
ἀνδρῶν γέμει ἐπικυπτόντων νεκροῖς, φρονούντων μὲν φύσει, ἐξεστηκότων δὲ ὥς περ τῷ παθει καὶ
φωνούντων ἀλλήλοις οὐδέν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συντέμνει, ὡς καὶ προεσημειώθη, τὴν τῆς ταφῆς δια-
σκευὴν ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, ὥς περ καὶ τὴν τοῦ τείχους μετὰ βραχέα κατασκευὴν, οὐκ ἐθέλων τοῖς μὴ
ἀναγκαίοις ἀκαίρως ἐμφιλοχωρεῖν. ἑνὶ γοῦν στίχῳ τῷ αὐτῷ ἐπί τε Τρώων καὶ Ἑλλήνων τὰ τῆς πυρκαϊᾶς
ἀφοσιοῦται, οἳ τοὺς νεκρούς, φησιν, εἰς πυρκαϊὰν ἐπενήνεον ἀχνύμενοι κῆρ. τὴν δὲ πολλὴν ἐπιτάφιον
διατριβὴν τῷ τοῦ Πατρόκλου τηρήσει τάφῳ χαριζόμενος κἀνταῦθα τῷ φίλῳ Ἀχιλλεῖ, ἵνα καὶ ἀγωνο-
θέτην ἐκεῖνον καθίσῃ τοῖς Ἕλλησιν. ἐνδημεῖ δὲ αὐτὸς ὁ Πρίαμος ἐνταῦθα τῷ ἔργῳ διά τε τὴν τοῦ
Ἀγαμέμνονος ἀναφώνησιν φαμένου, ὅρκια δὲ Ζεὺς ἴστω, καὶ διὰ τὸ ἀναγκαῖον ἄλλως τοῦ πράγματος,
ὅ περ ἐπὶ τῶν φθασάντων ὅρκων οὐκ ἐποίησεν ὁ μὴ κα*τὰ τὸν Σαλαμίνιον Αἴαντα μέγας, ἀλλὰ καθ᾿
ἑτέρους πολλοὺς τρόπους, οἷα μὴ ἀνασχόμενος τότε παραμεῖναι τῇ μονομαχίᾳ τοῦ υἱοῦ. (Vers. 428.)
Τὸ δὲ ἐπενήνεον ἀπὸ διπλασιασμοῦ γίνεται, ὡς καὶ τὸ ἀνεκήκιε, καθὰ καὶ προδεδήλωται. ἔστι γὰρ
νῶ τὸ σωρεύω καὶ ἀναδιπλασιασμῷ νανῶ καὶ τροπῇ νηνῶ, ἐξ οὗ τὸ ἐπενήνεον. ἡ δὲ λέξις καὶ παρὰ
Ἡροδότῳ ἐν τῷ, συννενέαται φρυγάνων φάκελλοι. κεῖται δὲ καὶ ἐπὶ σίτων σωρείας ἐν Ὀδυσσείᾳ.
(Vers. 433.) Ὅτι ἀμφιλύκη νὺξ τὸ παρ᾿ ἡμῖν ἰδιωτικώτερον λεγόμενον λυκόφως, ὅ περ οὔτε ἡμέρα
ἤδη ἐστὶν, ἀλλ᾿ οὐδὲ νὺξ ἔστιν ἁπλῶς, νὺξ δὲ ἀμφιλύκη. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἀμφιλύκην νύκτα καλεῖ
ὁ ποιητὴς τὴν ἤδη πρὸς τῇ ἡμέρᾳ οὖσαν καὶ προηγουμένην τῆς ἠοῦς ἤτοι τοῦ ὄρθρου. διὸ καί φησιν,
ἦμος δ᾿ οὔτ᾿ ἄρ πω Ἠὼς, ἔτι δ᾿ ἀμφιλύκη νὺξ, τῆμος δ᾿ ἀμφὶ πυρὴν κριτὸς ἔγρετο λαός. καὶ ἄλλως δὲ
καθ᾿ Ὅμηρον, ἀμφιλύκη νὺξ, καθ᾿ ἣν Ἥλιος νέον προσβάλλει τῇ γῇ οὔπω διαλύσας τὴν νύκτα· οὐ
μὴν ἤδη προσβέβληκεν ὡς καὶ ἠῶ ποιῆσαι. ἐτυμολογεῖται δὲ ἢ παρὰ τὴν λύγην, ὅ ἐστι τὴν σκοτίαν,
λυγαῖον γὰρ, ὅ ἐστι σκοτῶδες τὸ τηνικαῦτα φῶς, ἢ παρὰ τὸ λυκέῃ ἐοικέναι, τουτέστι λύκου δορᾷ·
τεφρώδης γὰρ ἡ λυκέη καὶ οὐκ ἄκρατον ἴσχει τὸ μέλαν. *εἰς τοῦτο δὲ συντελεῖ τι καὶ ἡ παρὰ τοῖς πολ-
λοῖς ἰδιωτικῶς λεγομένη λυκόχροος βαφή· κατ᾿ ἐκείνην γάρ πως διάκειται καὶ ἡ ἀμφιλύκη νύξ. εἴη
δ᾿ ἂν αὕτη καὶ λυκόφως. λέξις δὲ καὶ αὕτη γνωστὴ τοῖς παλαιοῖς, οἳ καὶ ἔγραψαν ὅτι λυκόφως ὁ πρὸ
τῆς ἀνατολῆς χρόνος, εἰ καὶ ἡ χυδαΐα λογιότης γλυκόφως αὐτὸ λαλεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι πρῶτα μὲν νὺξ,
εἶτα ἀμφιλύκη, νὺξ μὲν ἔτι οὖσα, πέρας δὲ ὅμως νυκτὸς, μεθ᾿ ἣν ἡ κροκόπεπλος καὶ ἡ ῥοδοδάκτυλος,
μετὰ δὲ ταύτας ἡ ἀπροσδιορίστως λεγομένη ἡμέρα. (Vers. 434. sqq.) Ἰστέον δὲ ὅτι σῶφρον κάλλος
ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα τῷ λόγῳ μετρίως τεχνώμενος τὸν μὲν ἀμφὶ τὴν πυρὰν λαὸν κριτὸν ἔφη, ὅ ἐστιν
ἐπίλεκτον, τὸν δὲ τύμβον, ἤτοι τὸ Ἑλληνικὸν πολυάνδριον, ἄκριτον, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ὅ ἐστιν ἀδια-
χώριστον διὰ τὴν κοινότητα. ἔχει δέ τι πάντως γλυκέος ἦχου τὸ κριτὸν καὶ ἄκριτον κατὰ τὸ αὐτοῖς
ἐμφαινόμενον ἀντιθετικὸν, εἰσὶ δὲ τῶν πρός τι. καὶ ὁ μὲν κριτὸς λαὸς δηλοῖ οὐ τὸν ἐν συνθέσει ἔκκρι-
τον, ἢ πρόκριτον κατά τι ἐξαίρετον ἀρετῆς ἢ τὸν λογάδα χαρακτηρίζει, ἀλλὰ τὸν ἁπλῶς χωριστὸν εἴς
τι ἔργον. ἄκριτος δὲ τύμβος ἀνάπαλιν ὁ κοινὸς καὶ ἀχώριστος καὶ μὴ ἰδιάζων ἐν τοῖς καθέκαστον ἀλλ᾿
ἀδιευκρίνητος. καὶ δῆλον ὡς ἐκ τῆς τοιαύ*της λέξεως ὁ ἀκριτόμυθος σύγκειται, ὁ συμπεφυρμένος
δηλαδὴ καὶ μὴ εὐκρινῶς ἔχων ἐν τῇ τῶν νοημάτων τάξει. Ὅτι τὴν τειχοποιΐαν, ἣν ὁ Νέστωρ γενέσθαι
ὑπέθετο, οὕτω νῦν φράζει ἀδιασκεύως καὶ ἐπιτροχάδην ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μὴ ἀναγκαῖον τῆς πολυλο-
γίας· τεῖχος ἔδειμαν, πύργους θ᾿ ὑψηλοὺς, εἶλαρ νηῶν τε καὶ αὐτῶν, ὡς καὶ προεγράφη. ἐν δ᾿ αὐ-
τοῖσι πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας, ἔκτοσθεν δὲ βαθεῖαν ἐπ᾿ αὐτῷ, ἤγουν τῷ τείχει, τάφρον ὄρυξαν
εὐρεῖαν, μεγάλην, ὡς καὶ ἐχρῆν, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν. καὶ ἔστι τοῦτο σκάριφον τειχισμοῦ
πεποιημένου εἰς ἀσφάλειαν τῶν ἐντὸς, οὐ μὴν ἀληθὴς κατὰ ἱστορίαν τειχισμὸς, ὡς καὶ μετ᾿ ὀλίγα
δηλωθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, τεῖχος ἔδειμαν, πύργους θ᾿ ὑψηλοὺς, ἐντελὴς ἡ φράσις. πρὸ δὲ
τούτων ἐν τῷ, δείμομεν πύργους ὑψηλοὺς, ἐνέλιπε πρὸς ἐντέλειαν ἐννοίας τὸ τεῖχος. νοούμενον καὶ

αὐτὸ ἐκ μέρους, τῶν πύργων δηλαδή. (Vers. 438.) Ἐν δὲ τῷ, πύλας ἐνεποίεον εὖ ἀραρυίας, γρά-
φουσί τινες, πύλας ἐνεποίεον ἐπ᾽ ἀραρυίας, ὡς ἑπτὰ πυλῶν οὐσῶν ἐκεῖσε, ἱππηλάτων δηλαδὴ κατὰ
τὸν ποιητὴν εἰπόντα, ὄφρα δι᾽ αὐτῶν ἱππηλασίη ὁδὸς εἴη. Ἀρίσταρχος μέντοι, ὡς καὶ προεδηλώθη,
ἐναντιούμενος καὶ δοκῶν παραδοξολογεῖν, ἐπα*γωνίζεται δεῖξαι πυλίδας μὲν πολλὰς εἶναι πρὸς διαφό-
ρους χρείας, ἱππήλατον δὲ μίαν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ τοῦ ναυστάθμου περὶ τὸ προῤῥηθὲν Ῥήγειον ἀκρωτή-
ριον. τέως μέντοι ἐν τῇ προτέρᾳ γραφῇ περιττὴ κεῖται πρόθεσις δι᾽ ἐντέλειαν μέτρου, ἡ τοῦ ἐν δ᾽
αὐτοῖσιν ἢ τοῦ ἐνεποίεον. πάντως γὰρ ἀσφαλὲς εἰπεῖν, ἐν δ᾽ αὐτοῖσι πύλας ἐποίεον, ἢ αὐτοῖσι πύλας
ἐνεποίεον. τὸ δὲ ἐποίεον κοινότερον ἀντὶ τοῦ ἔτευχον εἴρηται. (Vers. 441.) Ἡ προσθήκη δὲ τοῦ
εὐρεῖαν ἐν μὲν τοῖς φθάσασιν ἐσιγήθη τῷ Νέστορι αὐτοσχεδιάζοντι, ἐνταῦθα δὲ ἐκφωνηθὲν ἄρτιον
τὸν λόγον ποιεῖ, ὥς περ καὶ τὸ, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξαν. οὐδ᾽ αὐτὸ γὰρ ὁ γέρων Νέστωρ εἶπεν, 567
Ὁμήρῳ δέ γε ἐκφωνεῖται, ὡς οἷα τοῦ Νέστορος ἐν αὐτῷ τῷ ἔργῳ τοῦ τειχισμοῦ προσθεμένου, ἅ περ
σχεδιάζων ἐνέλειψεν. Εἰσὶ δὲ σκόλοπες ὀρθὰ ξύλα, ὧν ἀποξυμμένων ἡ κατὰ γραμμὴν εὐθεῖαν στάσις
ἔοικεν ἡπλωμένῃ πτέρυγι. διὸ καὶ σταυροῖσι κορσωτὴν πτέρυγα τὴν τούτων ἔκτασιν ἔφη τις. λέγονται
δὲ οἱ τοιοῦτοι σκόλοπες καὶ σταυροὶ παρὰ τὸ ἵστασθαι κατ᾽ εὖρος ἢ παρὰ τὸ ἀνίστασθαι εἰς ἀέρα
ἠρμένους. ἐκ δὲ τούτων τὸ ἀνασκολοπίζειν καὶ τὸ ἀνασταυροῦν. εἰ δὲ καὶ τὸ σκολύπτειν ἐκ τῶν σκο-
λόπων λέγεται διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἄνω καλύμματος, ἐπεὶ καὶ οἱ σκόλοπες γυ*μνοί εἰσι τῷ ἄνω ὀξὺ,
ζητητέον ἄλλοθεν. ὡς δὲ τοὺς τοιούτους σταυροὺς οἱ ἀπερίσκεπτα κατὰ παραφθορὰν λαλοῦντες στά-
βαρα καλοῦσι, δῆλον ἐστί. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τριῶν οὐσῶν διαστάσεων, μήκους, βάθους καὶ πλάτους,
ὅταν ὁ ποιητὴς λέγῃ, βαθεῖαν τάφρον ὄρυξαν, εὐρεῖαν, μεγάλην, τὸ μὲν βαθεῖαν βάθος δηλοῖ, τὸ
δὲ εὐρεῖαν πλάτους ἐστὶ δηλωτικὸν, ἅ περ τάφρου εἰσὶν ἀρεταὶ, τὸ δὲ μεγάλην τοῦ μήκους, ὃ καὶ παρα-
κατιὼν δηλοῖ ἐν τῷ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ἤλασαν, τουτέστιν ἐπὶ μῆκος ἐξέτειναν. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι
καὶ ὅπως αἱ δεύτεραι φροντίδες σοφώτεραι. Νέστωρ μὲν γὰρ ἴσως οὐ παρήγγειλε καταπῆξαι σκόλοπας,
Ἕλληνες δὲ ἐποίησαν οὕτω, σκεψάμενοι, ὡς εἰκὸς, κατὰ τὸ σιωπώμενον πλεῖόν τι τῶν τοῦ γέροντος.
Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν τοῦτο τεῖχος ἀρέσκει τοῖς παλαιοῖς πλάσμα εἶναι Ὁμηρικόν. τῇ γὰρ
ἀληθείᾳ, φασὶν, οὐ γέγονεν, ἀλλ᾽ ἐπλάσατο τὴν πρὸς τῷ ναυστάθμῳ τειχοποιίαν καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὴν
ὁ ποιητὴς οὐχ᾽ ἱστορῶν πρᾶγμα γενόμενον ἀλλ᾽ ὡς γενόμενον ἐκτιθέμενος, οὐδὲ λέγων ἀληθῶς, τὰ
εἰκότα δὲ ὑποτιθέμενος, ὡς ἂν ἐγγυμνάσῃ προϊὼν τὴν ἑαυτοῦ ῥητορικὴν καὶ τειχομαχίαις καὶ κινδύ-
νοις τοῖς περὶ αὐτὰς, ὅ περ οὐκ εἶχε περὶ αὐ*τὴν τὴν Τροίαν ἄρτι πιθανῶς ποιῆσαι, τά τε ἄλλα, καὶ
μάλιστα διὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν, οὗ χωρὶς οὐ δυνατὸν ἦν τοὺς Τρῶας ἐγκλεισθῆναι τῇ πόλει
καὶ πολιορκητικὴν τειχομαχίαν παθεῖν διὰ τὸ δεῖν εἶναι τελειωθῆναι τὴν προῤῥηθεῖσαν βουλὴν τοῦ
Διός. ἐπλάσατο μὲν οὖν οὐκ ἀπιθάνως ὁ ποιητὴς τὴν ἐν τῷ ναυστάθμῳ πυργοποιίαν διὰ πάνυ πολλὴν
ποικιλίαν καὶ εὐπορίαν γραφῆς τὴν εἰσέπειτα φανησομένην. ἵνα δὲ μὴ ἐλέγχηται ὑπὸ τῶν ὕστερον ὡς
ψευσάμενος, ζητούντων μὲν βραχέα γοῦν τινὰ ἰδεῖν γνωρίσματα τῆς τοιαύτης περιπύστου τειχοποιίας,
690 μὴ εὑρισκόντων δὲ, παράγει *(Vers. 445.) τὸν Ποσειδῶνα ὀργιζόμενον ἐπὶ τῷ ἔργῳ τούτῳ ἐν ἐπηκόῳ
τοῦ Διὸς, καὶ οἷον φθονοῦντα ὑπέρ τε ἑαυτοῦ καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἔτι δὲ καὶ ἐπεγκαλοῦντα τοῖς Ἕλ-
λησι, διότι μηδὲ θύσαντες ἑκατόμβας εἶτα τειχοποιεῖν ἐπιβάλλονται. καὶ τὸν Δία ποιεῖ καταψηφιζό-
μενον τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔργου καὶ κυροῦντα τὸν τείχους ἀφανισμὸν, καλύψει μὲν ψαμάθων ὕστερον.
πρὸ δὲ τουτου ἀναῤῥήξει καὶ ἐκμοχλεύσει τῶν θεμελιων, τῇ διὰ σεισμῶν δηλαδὴ καὶ ὑδάτων, ὡς εἰκὸς
ἐπὶ ἐπικλύσεως, ὧν κύριος Ποσειδῶν σὺν Ἀπόλλωνι, ὥστε τὸ αὐτὸ καὶ σεισμοῖς πεσεῖν καὶ ποταμό-
κλυστον γενέσθαι καὶ ἀμμόχωστον. καὶ οὕτω λαμπροτάτην μὲν ἐν τοῖς ἑξῆς τειχομαχίαν ὁ ποιητὴς
ἀρτύει ἐν τῷ πλαστῷ τούτῳ τείχει· διὰ δὲ τοῦ παντελοῦς αὖθις ἀφανισμοῦ διαφεύγει τὸν τοῦ ψεύδους
ἔλεγχον, αὐτὸς ποιήσας τὸ τεῖχος, αὐτὸς ἀφανίσας, ὡς καὶ Ἀριστοτέλης δηλοῖ, ὅπου ἔφη ὅτι τὸ
τεῖχος ὁ φράσας ποιητὴς ἠφάνισε. διὸ καὶ, καθ᾽ Ὅμηρον ἱστορῆσαι, αὐθημερὸν τὸ τοσοῦτον τετέλεστο
διὰ τὴν πολυχειρίαν τῶν Ἀχαιῶν, ἵνα μὴ ἀπιστοῖτο ἐξαπολέσθαι τὸ μέγα μὲν, εἰκαῖον δὲ, καὶ Ὁμηρι-
*κῶς εἰπεῖν, οὐδενόσωρον κατά γε τὸ ἀπεριμερίμνως ἔχειν τὰ εἰς κατασκευὴν καὶ οὐκ εὐσταθῶς διὰ
τὴν ἄγαν κατέπειξιν. φησὶ γάρ· (Vers. 465.) δύσσετό τ᾽ ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον Ἀχαιῶν· ὅ περ

*καὶ μέγα ἔργον καλεῖ, τοιοῦτον ἂν τῇ ἀληθείᾳ ὄν, εἰ γέγονεν. ὅθεν ὁ περὶ τὴν ὀλίγην πυρὰν τοῦ Πατρόκλου ἐν τοῖς ὕστερον πολὺν λόγον δαπανήσων καὶ οὐρέας ἀχθοφόρους σκευάσων καὶ ἄνδρας ὑλοτόμους ἐπιλεξόμενος καὶ ἄρχοντα τὸν Μηριόνην αὐτοῖς ἐπιστήσων καὶ ἀρχιτεκτονήσων πυρὰν ἑκατόμποδον τῷ τοσούτῳ τείχει οὐκ ἀρχιτέκτονά τινα ἐφιστᾷ, οὐ λατομίαν ὑπονομεύσας ἀνοίγει, οὐ τὴν ἄλλην ὕλην φράζει, οὐ τοὺς τεχνίτας ἱστορεῖ, ὡς εὖ γε καὶ ταῦτα ποιῶν, ἵνα μὴ περιηγησάμενος τὸ μὴ γενόμενον ὡς γεγονὸς καὶ λόγον πολὺν περὶ αὐτὸ ἀναλώσας ὕποπτον ποιήσει τὴν ὅλην ποίησιν καὶ ἀπιστηθείη καὶ περὶ τὰ ὄντως γενόμενα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔχουσι πιθανότητα τοῦ μὲν ταχὺ γενέσθαι τὸ μέγα τεῖχος αἱ πολλαὶ τοῦ λαοῦ μυριάδες, τοῦ δὲ νῦν μὴ φαίνεσθαι ὁ διὰ κλοπὴν καιροῦ σχεδιασμὸς οἷα εἰκὸς τοῦ τειχισμοῦ. εὐκατάβλητον γὰρ τὸ οὕτως εἰκαῖον καὶ αὐτοσχέδιον καὶ ἐπὶ χόνος ἀμμώδους ἑστὼς ὡς φαίνεται. ἡ δὲ μυθικὴ τοῦ Διὸς ἐνταῦθα παρενθήκη, ναὶ μὴν καὶ Ποσειδῶ*νος καὶ Ἀπόλλωνος καὶ αἴνιγμά ἐστι τοῦ μηδὲν ἀθεεὶ γενέσθαι. Ὅμηρος δὲ ἄλλως ἀνθρωπίνως τὰ μυθικὰ διαχειριζόμενος πλάττει, ὡς οὐ μόνον φθονεῖ ὁ Ποσειδῶν τοῖς φίλοις Ἀχαιοῖς διὰ φιλοτιμίαν οἰκείαν, λογιζόμενος ὡς τὸ μὲν Ἑλληνικὸν τεῖχος εὐκλεὲς ἐστήξεται, ὃ δὲ αὐτὸς καὶ Ἀπόλλων ἔκτισε λήθην ἕξει, ἀλλὰ καὶ περιεργότερον εἰς θυμὸν ἐρεθίζει τὸν Δία τῇ στερήσει τῶν αὐτῷ ἡδέων, ἅ πέρ εἰσιν αἱ ἑκατόμβαι. καὶ ἀθεΐαν δὲ ἀξίαν ἀμύνης τοῖς Ἀχαιοῖς ἐπικλᾷ, εἰ δίχα χρησμοῦ ἢ ὅλως θείας βουλῆς τειχοποιοῦσιν.*

568 *Ὅτι δὲ φθόνος τῶν Ἑλληνίων κατελαλεῖτο θεῶν, διαῤῥήδην φησὶ καὶ Ἡρόδοτος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν τῷ, τὸ θεῖον ὡς ἔστι φθονερόν. ὡς δὲ καὶ ἄλλως ἐμπαθῶς παντοίως εἶχον, καθωμίληται κοινῶς.* (Vers. 442.) *Ὅτι ἐργαζομένοις οἰκεῖον τὸ, ὣς οἱ μὲν πονέοντο καρηκομόωντες δεῖνα. μέσως δὲ ἔχει τὸ πονέοντο· ἢ γὰρ ἐμόχθουν ἢ ἁπλῶς ἐνήργουν. θαυμασμοῦ δὲ τὸ, οἱ δὲ δεῖνα καθήμενοι θηεῦντο μέγα ἔργον ἤγουν ἐθαύμαζον, ἐκ τοῦ θηῶ θηήσω, ἐξ οὗ θηητὸν τὸ θέας ἄξιον. καὶ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, καθὰ θεωρεῖν ἐστι κυρίως τὸ βλέπειν οὐ κατὰ νοῦν φιλοσόφως ὀφθαλμοῖς νοεροῖς, ἀλλὰ τοῖς κατὰ σῶμα, οὕτω καὶ θαυμάζειν ἀπὸ θέας καὶ αὐτὸ ὁμοίως· καὶ θάμ*βος δὲ ὡσαύτως, ὅ περ κατὰ θέαν βαίνει ἐς ψυχήν· καὶ τὸ τεθηπέναι δὲ τούτοις εἶναι σύστοιχον ὑπὸ τῶν παλαιῶν λέγεται· οὐκοῦν καὶ τὸ θηητόν. καὶ οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ταῦτα ἑτέρως νοούμενα, εἰ μὴ προηγήσεται ὅρασις πορθμεύουσα τὸ θεατὸν ἐς ψυχήν.* (Vers. 446. sqq.) *Ὅτι δεινοπαθῶν ὁ τοῦ μύθου Ποσειδῶν ἐφ᾽ οἷς οἱ Ἀχαιοὶ τειχοποιοῦσι, φησί· Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τις ἐστὶ βροτῶν ἐπ᾽ ἀπείρονα γαῖαν, ὅς τις ἔτ᾽ ἀθανάτοισι νόον καὶ μῆτιν ἐνίψει· τουτέστιν, εἰσί τινες ἔτι καὶ μετὰ τοὺς Τιτᾶνας ἐκείνους καὶ τοὺς Γίγαντας, οἳ κακολογήσουσι καὶ βλάψουσιν ἡμᾶς, εἴ περ οἱ Ἀχαιοὶ τοιαῦτα δρῶσι δίχα ἡμῶν. ἐπάγει οὖν· οὐχ᾽ ὁράας ὅτι δ᾽ αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ τεῖχος ἐτειχίσαντο νεῶν ὕπερ, ἀμφὶ δὲ τάφρον ἤλασαν, οὐδὲ θεοῖσι δόσαν κλειτὰς ἑκατόμβας; καὶ οὕτω μέν τινες ἀποφατικῶς τὸ ῥηθὲν ἐνόησαν. ἕτεροι δὲ οὕτω κατ᾽ ἐρώτησιν· Ζεῦ πάτερ, ἆρα δή ἐστί τις περὶ γῆν ὃς ἐνίψει, τουτέστιν ἐνίσπῃ, βουλὴν οἰκείαν ἡμῖν τοῖς θεοῖς λόγῳ μαντείας ἢ καὶ θύσει; ἵνα νοῆται ὡς οὐδείς ἐστιν ὁ τοῦτο ποιήσων, εἴ περ οἱ Ἀχαιοὶ οὕτω τειχίζουσι μήτε μαντευσάμενοι μήτε θύσαντες. δοκεῖ δὲ κρείττων εἶναι ἡ πρώτη ἔννοια τά τ᾽ ἄλλα καὶ ὅτι τὸ ἐνίψει οὐχ᾽ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ ἐνίσπῃ, ἤγουν ἐρεῖ, ἀλλὰ τὸ κακο*λογήσει.* (Vers. 446.) *Ἰστέον δὲ ὅτι γῆν λέγει ἀπείρονα ἀντὶ τοῦ ἄπειρον, ὡς Εὐριπίδης ἐν Φαίδρᾳ φησί. καὶ εἴρηται μὲν καὶ ἀλλαχοῦ περὶ τούτου· καὶ νῦν δὲ ῥητέον ὅτι τε ἐντεῦθεν παραφράσας Εὐριπίδης ἀτέρμονα ἔσοπτρα εἶπε τὰ κυκλοτερῆ, ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ ἀπείρονα, ἐπεὶ καὶ τὸ τέρμα καὶ τὸ πέρας τὸ αὐτὸ δηλοῦσι· καὶ ὅτι καθ᾽ Ὅμηρον μὲν ἀπείρων ἡ ὅλη γῆ, ὅ ἐστι σφαιροειδὴς καὶ στρογγύλη· τὴν δὲ οἰκουμένην γῆν Ποσειδώνιος μὲν ὁ Στωικὸς καὶ Διονύσιος σφενδονοειδῆ φασὶ, Δημόκριτος δὲ προμήκη, τραπεζοειδῆ δὲ Ἵππαρχος.* (Vers. 447.) *Νόον δὲ λέγει τὸ ἁπλῶς νόημα κατ᾽ ἐνθύμησιν, ὃ πληροφορεῖται διὰ μαντικῆς ἢ θυτικῆς ἐξ ἐρωτήσεως. καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος νόος ἀλλοῖος παρὰ τοῖς ἐν Ὀδυσσείᾳ, οἷον, καὶ νόον ἔγνω, ἔτι δὲ καὶ παρὰ τὸ, ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἀναλήξει νόος ἀνέρος. Μῆτιν δὲ ἔφη τὸ βουλευθὲν πρῶτα, εἶτα καὶ ἐρωτηθέν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι χοώμενος ὁ Ποσειδῶν οὐκ ἐπλάτυνε τὰ περὶ τοῦ τειχισμοῦ. τούς τε γὰρ πύργους ἐσίγησε καὶ τοὺς σκόλοπας καὶ οὐδὲ τὴν ποιότητα τῆς τάφρου εἶπεν, ὡς οἷον ἀχθόμενος, εἰ καὶ πρὸς ὄνομα μέμνηται τειχισμοῦ.* (Vers. 449.) *Τὸ δὲ, τεῖχος ἐτειχίσαντο, ἐτυμολογικὸς καὶ αὐτὸ τρόπος. Τὸ δὲ, νεῶν ὕπερ, ἢ ἀντὶ τοῦ ἕνεκεν ἢ ἀντὶ τοῦ ὑπεράνω τῶν νεῶν. *ἦν δὲ καὶ ἐν τῷ, ὑπὲρ*

σέθεν αἴσχε᾽ ἀκούω, ἡ ὑπὲρ πρόθεσις ἀντὶ τοῦ ἕνεκεν ἢ ἀντὶ τῆς διὰ προθέσεως· οὐ γὰρ δήπουθεν ὑπερηγορίαν ἐκεῖ δηλοῖ. ὁποία ἐστὶν ἐν τῷ, ὑπὲρ σοῦ λαλῶ, καὶ ὑπὲρ σοῦ ἐνίσταμαι. (Vers. 450.) Τὸ δὲ, κλειτὰς ἑκατόμβας, παιδεύει ἔκκριτα εἶναι τὰ τῷ κρείττονι διδόμενα. (Vers. 451.) Ὅτι τῶν παλαιῶν εἰπόντων δεῖν εἶναι καὶ μαντικῇ χρῆσθαι τοὺς ποιητὰς, τοιοῦτος φαίνεται Ὅμηρος ἔν τε ἄλλοις καὶ ἐν οἷς ἐνταῦθα πεποιθὼς τῇ οἰκείᾳ λογιότητι λέγει ὡς ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος ὅτι τοῦ παρ᾽ αὐτῷ πλαττομένου τείχους τὸ κλέος ἔσται ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠώς. ἤγουν ἐπὶ πᾶσαν τὴν ὑφ᾽ ἥλιον, εἰς ὅσην δηλαδὴ καὶ ἡ αὐτοῦ διαδέδοται ποίησις. ὑπερβολικὸς δὲ ὁ λόγος. τὸ γὰρ, ὅσον ἐπικίδναται ἠὼς, οὐ τὴν οἰκουμένην μόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ἀοίκητον περιλαμβάνει· ἡ γὰρ τῆς ἡμέρας λαμπηδὼν καὶ περὶ τὰς ἐρήμους σκίδναται. δύναται δὲ τοῦτο καὶ ἄλλως νοηθῆναι, ἵνα λέγῃ μὴ τοπικῶς τὸ ὅσον ἀλλὰ χρονικῶς καὶ καθὰ Εὐριπίδης μιμησάμενος φράζει, διὰ μακροῦ γὰρ ἡ χάρις, οὕτω κἀνταῦθα νοοῖτο, ὡς ἀΐδιον καὶ ἀείμνηστον ἔσται τὸ κλέος τοῦ τείχους, εἰς ὅσον καιρὸν ἡμέρα λάμπει. δῆλον δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ τὸν Ποσειδῶνα εἰπεῖν, ὅτι τοῦ δὲ ἡμετέρου τείχους ἐπιλήσονται, καὶ *οὕτως ἀντιδιαστεῖλαι τῇ μακρᾷ μνήμῃ τὴν λήθην. (Vers. 452.) Καὶ ὅρα τὸ ἐπιλήσονται· εἴρηται γὰρ ἐλλειπτικῶς διὰ τὸ ἐναγώνιον τοῦ λέγοντος· δῆλον δὲ ὅτι ἄνθρωποι ἐπιλήσονται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα εἰς ἶσον ἄγει ὁ ποιητὴς τὸ ἑαυτοῦ πλαστὸν τεῖχος τῷ ἱστορικῷ καὶ ἀληθεῖ τῷ τῆς Τροίας. κλέος γὰρ μόνον καὶ ἀμφοτέρων φέρεται, πραγματικῶς δὲ οὐδέτερον φαίνεται, ἤδη δὲ καὶ εὐκλεέστερον τὸ Ὁμηρικόν. αὐτὸ μὲν γὰρ διὰ τὴν τοῦ ποιητοῦ λογιότητα ἐκ μὴ ὄντος ἐστὶ τρόπον τινά. ἡ δὲ ἀληθὴς Τροία τῇ τοῦ
691 χρόνου φορᾷ ἐκ τοῦ ὄντος ἦλθεν εἰς τὸ μηδὲν, ἀφανισθεῖσα, ὡς προείρηται. διὸ καὶ ἀστείως *ὁ Ζεὺς τὸν Ποσειδῶνα σοφίζεται, εἰπών· σὸν δή τοι κλέος ἔσται, ὅσον τ᾽ ἐπικίδναται ἠώς. οὐ γὰρ εἶπεν ὅτι τοῦ κατὰ σὲ καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τείχους μακρὸν ἔσται τὸ κλέος, ἀλλὰ τὸ σὸν κλέος, ὡς Ποσειδῶνος δηλαδή. (Vers. 451.) Τὸ δὲ κίδναται δηλοῖ μὲν τὸ σκεδάζεται, ἔλλειψιν δὲ ἔχει τοῦ σ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, ὅσον ἐπικίδναται ἠὼς, λαβὼν Ἡρόδοτος ἔφη τὸ, ἅμα ἡλίῳ σκιδναμένῳ. ἡ δὲ ἀναλογία τοῦ κιδνῶ κατὰ τὸ πελῶ πιλνῶ τὸ πλησιάζω, κερῶ κιρνῶ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. 569
οὕτω γὰρ καὶ κεδῶ κιδνῶ. διὸ καὶ ὡς πιλνῶ πίλνημι πίλναται, κιρνῶ κίρνημι κίρναται, οὕτω καὶ κιδνῶ κίδνημι κίδναται. τῆς δὲ κατὰ τὸ κεδῶ κιδνῶ παραγωγῆς καὶ τὸ ὀρέγω ὀριγνῶ, πέτω πιτνῶ, ῥέπω ῥιπτῶ, καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 449.) Ὅτι τὸ τεῖχος τειχίσαι διαφέρει τοῦ πολίσαι· οὐ γὰρ πᾶς ὁ τειχίζων ἤδη καὶ πολίζει. διὸ Ἕλληνες μὲν τεῖχος, ὡς ἐῤῥέθη, ἐτειχίσαντο, Ποσειδῶν δὲ καὶ Ἀπόλλων τεῖχος ἐπόλισαν ἥρῳ Λαομέδοντι ἀθλήσαντες. (Vers. 453.) Καὶ σημείωσαι τὸ ἀθλήσαντες ἀντὶ τοῦ κακοπαθήσαντες. ἔστι γὰρ ὅτε τὸ ἄεθλον τὸν μὴ ἐθελητὸν κόπον σημαίνει, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, οὐδ᾽ ἔνθα *πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων. πῶς δὲ Ποσειδῶν καὶ Ἀπόλλων ἐθήτευσαν τῷ Λαομέδοντι, ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα δηλωθήσεται. καταμερίσαντος Ὁμήρου καὶ τοῦτο τόποις διαφόροις, ὡς πολλαχοῦ ποιεῖν εἴωθεν, ὃ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που αὖθις τοῦ ἐνταῦθα τειχισμοῦ εὐμεθόδως μνησόμενος. Τὸ δὲ ἥρῳ ἢ ἀποκέκοπται ἐκ τῆς ἥρωι δοτικῆς, ἢ ἀπὸ ἰσοσυλλάβου κλίσεως γέγονεν. (Vers. 455.) Ὅτι ἀνδρὶ μεγάλῳ δειλιάσαντι ἐπὶ δυσκλείᾳ εὐφυῶς προσφωνηθήσεται τὸ, ὢ πόποι εὐρυσθενὲς, οἷον ἔειπες· ἄλλος δή τις τοῦτό γε δείσειε νόημα, ὃς σέο πολλὸν ἀφαυρότερος χεῖράς τε μένος τε, σὸν δή τοι κλέος ἔσται, ὡς καὶ προεγράφη. ὅσον τ᾽ ἐπικίδνα*ται ἠὼς, ἤγουν μεταφραστικῷ λόγῳ, ἡμέρα, κατὰ τὸν εἰπόντα, λαμβάνουσι τὴν ἠῶ, ἡμέραν οἱ μεταφράζοντες, ὃ δὴ ταὐτόν ἐστι τῷ μεταλαμβάνοντες. ἡ γὰρ διασαφητικὴ τῶν λέξεων ἑρμηνεία μετάληψις καὶ μετάφρασις καίριος λέγεται. (Vers. 459.) Ὅτι ἐν τῷ, ἄγρει μὰν, ἤγουν ἄγε δὴ, ὅτ᾽ ἂν αὖτε καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ οἴχωνται σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, τεῖχος ἀναῤῥήξας, τὸ μὲν εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι, ἤγουν κατάχεον, ἠϊόνα δὲ μεγάλην ψαμάθοισι καλύψαι, ὅ ἐστι κάλυψον, ὥς κέν τοι μέγα τεῖχος ἀμαλδύνηται *Ἀχαιῶν, ἀναῤῥῆξαι λέγει (Vers. 461.) τὸ ἀνασαλεῦσαι, ἀναμοχλεῦσαι, ὅθεν καὶ κοιλία πληγεῖσα ξίφει ἀναῤῥαγῆναί που λέγεται, καὶ θὴρ δὲ βοῦν φθείρει ἀναῤῥήξας τὴν αὐτοῦ κοιλίαν. προαναφωνεῖ δέ πως ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς τὸν τοῦ Ἑλληνικοῦ τείχους ὕστερόν ποτε ἀφανισμὸν συντομώτατα ὡς ἐν ὀνείρῳ καὶ σκευάσας αὐτὸ καὶ ἀνασκευάσας καὶ, ὡς αὐτός φησιν, ἀμαλδύνας διὰ τοῦ ἀναῤῥῆξαι καὶ εἰς ἅλα πᾶν καταχεῦαι, ἤγουν ῥᾷον καταγαγεῖν, καὶ τὴν ἠϊόνα ἐφ᾽ ἧς ἵστατο ψαμάθοις καλύψαι. (Vers. 459.) Τὸ δὲ μὰν τρι*χῶς

ἀλλοιοῦται, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, κατὰ φύσιν τοῦ η̄ στοιχείου· λέγεται γὰρ καὶ μὴν κοινότερον, καὶ μὰν Δωρικῶς, καὶ μὲν Ἰωνικῶς. οὕτω καὶ ὁ Πρίηπος οὐ μόνον ἐν τῷ η̄ λέγεται ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ ᾱ Πρίαπος καὶ διὰ τοῦ ε̄ δὲ Πρίεπος παρὰ Ἀῤῥιανῷ ἐν Βιθυνιακοῖς, παρ᾽ ᾧ καὶ εἰς ἥλιον ἀλληγορεῖται ὁ Πρίεπος διὰ τὸ γόνιμον. (Vers. 463.) Τὸ δὲ ἀμαλδύνειν λέξις μέν ἐστι ποιητική, πεζῷ λόγῳ δύσχρη-
570 στος, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἀμαλὸν, ὃ δηλοῖ τὸ ἁπαλὸν, πλεονασμῷ τοῦ δ̄· ὅθεν καὶ ἀμαλάπτειν παρὰ Λυκόφρονι τὸ οἷά τι ἁπαλὸν καὶ *εὔφθαρτον ἀφανίζειν, ὡς δηλοῖ τὸ, ἠμάλαψε κάρχαρος κύων. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, ἄρν᾽ ἀμαλὴν ἐν συναλοιφῇ, ἤγουν τὴν ἀμαλὴν ἤτοι ἁπαλὴν ἄρνα. Τινὲς δὲ ἐκεῖ ἄρνα φασὶ μαλὴν ἐντελῶς ἐν δισυλλαβίᾳ, ὅθεν καὶ παρὰ Θεοκρίτῳ μαλοπάρηος ἡ ἁπαλοπάρηος, καὶ μαλερὸν τὸ εὔφθαρτον δι᾽ ἁπαλότητα ἢ τὸ μαραντικὸν τῶν ἁπαλῶν σωμάτων ἢ τὸ σκληρὸν κατὰ ἀντίφρασιν. τὸ δὲ τοιοῦτον δισύλλαβον μαλὸν πλεονασμῷ τοῦ ᾱ γίνεται καὶ αὐτὸ ἀμαλὸν, ἐξ οὗ τὸ ἀμαλδύνειν παράγεται, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἴρηται. εἰ δὲ ἐκ τοῦ διειλημμένου μαλοῦ καὶ μαῦλις Αἰολικῶς ἡ ἀφανιστικὴ μάχαιρα λέγεται, οὐκ ἂν εἴη ἀφυὲς εἰπεῖν. τὸ δὲ ῥηθὲν Ἑλληνικὸν τεῖχος ἔργον τε ἁπλῶς ἔφη καὶ μέγα ἔργον ὁ ποιητὴς καὶ νῦν μέγα τεῖχος Ἀχαιῶν, μεγεθύνων τὴν αὐτοῦ ἐπίνοιαν. ἔνθα ὅρα καὶ ὡς μονοημέρῳ ἔργῳ οἰκεῖον τὸ, δύσσετό τ᾽ ἠέλιος, τετέλεστο δὲ ἔργον. (Vers. 466.) Ὅτι πολυτελοῦς δόρπου φράσις τὸ, βουφόνεον δὲ κατὰ κλισίας καὶ δόρπον ἕλοντο. προϊὼν δέ φησι· τίθεντο δὲ, ἤγουν κατά τινα συνθήκην ἐποιοῦντο, δαῖτα θάλειαν. Ἀχαιοὶ δὲ οὕτω ἐποίουν τὸ τεῖχος δείμαντες, οἳ καὶ παννύχιοι δαίνυντο. *ἀπαθὲς δὲ πάντως ἐκ φυσικῆς κλίσεως τὸ παννύχιοι, καθὰ καὶ τὸ εἰνάνυχες, καὶ τὸ αὐτονυχὶ, καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. τὸ μέντοι ὁλονύκτιος καὶ τὸ νυκτερινὸς, καθὰ δὴ καὶ αὐτὸ τὸ νυκτὸς, διπαθῶς ἔχουσι. τὸ μὲν γὰρ φυσικὸν νὺξ νυχὸς ἐκ τοῦ νύσσω νένυχα, ὡς καὶ ὄνυξ ὄνυχος· ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ πάθος τροπῆς τε καὶ πλεονασμοῦ νυκὸς καὶ νυκτὸς, ὡς ἄναξ ἄνακος ἄνακτος. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ βουφονεῖν ἐπενοήθη τοῖς Ἀθηναίοις ὕστερον βουφόνια εἰπεῖν ἑορτήν τινα μεγάλην τῶν παρ᾽ αὐτοῖς, οὐ σφαλερῶς ἂν εἴποι τις. (Vers. 467.) Ὅτι πολύοινος πάλαι ποτὲ δοκεῖ εἶναι καὶ ἡ Λῆμνος. διό φησιν ἐνταῦθα *ὁ ποιητὴς ὅτι νῆες ἐκ Λήμνου παρέστασαν οἶνον ἄγουσαι πολλαὶ 692
Λήμνιον, οἷον τοῦτο καλὸν τῷ Ἑλληνικῷ στρατῷ ἀνάπαλιν πρὸς τὸ Λήμνια κακὰ τὸ παροιμιακόν. ἔνθεν ἄρ οἰνίζοντό, φησιν, (Vers. 472. sqq.) Ἀχαιοὶ, ἄλλοι μὲν χαλκῷ, ἄλλοι δ᾽ αἴθωνι σιδήρῳ, ἄλλοι δὲ ῥινοῖς, ἄλλοι δ᾽ αὐτῇσι βόεσσιν, ἄλλοι δ᾽ ἀνδραπόδεσσιν. ἀμοιβαῖς γὰρ οἱ παλαιοὶ ἐχρῶντο καὶ οὐ νομίσμασιν· οὔπω γὰρ ἦν παῤῥησία νομίσματος δουλοποιοῦ ἐν ἀνθρώποις. εἰ δὲ λυπεῖ τοὺς παλαιοὺς ἐνταῦθα ὁ πλεονασμὸς τοῦ ἄλλοι, ὅμως σημειωτέον τὴν τῆς λέξεως ἐπιμονὴν, πεντάκις γὰρ ἐνταῦθα εἴρηται τὸ ἄλλοι. Τὸ δὲ παρέστασαν ἐγγύς ἐστι τοῦ εἰπεῖν ἐνελιμενίσθησαν, οὐ μὴν καὶ ὡρμίσθησαν. τριστοιχεὶ γὰρ ἱσταμένων τῶν Ἑλληνικῶν νεῶν ὁ τρίτος πρὸς τῇ θαλάσσῃ στοῖχος ὥρμιστο. αἱ δὲ μετ᾽ αὐτὸν ἄρτι Λήμνιοι νῆες παρέστασαν, ἤγουν κατὰ πλατὺν λιμένα ἐγγὺς ἦσαν ταῖς πρὸς τῷ ὅρμῳ ναυσί. Τὸ δὲ ἄγειν ἐπὶ ἀψύχου καὶ νῦν τοῦ οἴνου ἔφη διὰ τὰς νῆας, αἷς ᾠκείωται τὸ ἄγειν. ἐξ οὗ αἱ μέν τινες φορτηγοὶ λέγονται, αἱ δ᾽ ἱππαγωγοί· ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ νηῶν φαμὲν ἀγώγιμα. (Vers. 472.) Τὸ δὲ οἰνίζεσθαι καθ᾽ ὁμοιότητα *λέγεταί τινα τοῦ ὑδρεύεσθαι. ὡς γὰρ ὑδρεύεταί ποθεν ὁ χορηγίαν ἐκεῖθεν ἔχων ὕδατος, οὕτως οἰνίζεται ὁ οἶνον ποριζόμενος. Ὅρα δὲ ὡς ἄψογον μὲν τὸ οἰνίζεσθαι, οὐκ ἐπαινετὸν δὲ τὸ οἰνοῦσθαι· μέθην γὰρ ἡ λέξις ἐνδείκνυται, ὡς δηλοῖ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ οἰνωθείς. Τὸ δὲ ἀεὶ ἀναύξητον τοῦ οἰνίζοντο, καθὰ καὶ τοῦ οἰωνίζοντο, καὶ ἄλλων δέ τινων, σημειῶδές ἐστι τοῖς παλαιοῖς. (Vers. 473.) Αἴθων δὲ σίδηρος ἢ ὁ λαμπρὸς ἀπὸ τοῦ αἴθω τὸ λάμπω, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἀστὴρ, ἢ ὁ καυστειρὸς ἐκ τοῦ αἴθω τὸ καίω, καθ᾽ ὃν λόγον καὶ ἡ μάχη καυστειρά. ἢ ὃν δεῖ καυθῆναι, ἵνα κατεργασθῇ. (Vers. 474.) Ῥινοὶ δὲ, αἱ βύρσαι, βόες ἔστιν ὅτε καὶ αὐταὶ τῷ τοῦ ὅλου ὀνόματι λεγόμεναι, ὡς πρὸ ὀλίγου ἐφάνη. διὸ ἐπὶ τῶν ζώντων βοῶν φησὶ τὸ, ἄλλοι δ᾽ αὐταῖς βουσίν. οὐ γὰρ ἡ βύρσα βοῦς αὐτόχρημα, μέρος δὲ βοός. τὸ δὲ ζῶον βοῦς αὐτὸ τοῦτό ἐστι, καὶ οὐδὲ ἀπολύτως ἡ βύρσα λέγεται βοῦς, ἀλλὰ, ὡς προεγράφη, μετὰ προσθήκης, καθὰ δηλοῖ τὸ, βόας αὔας. καὶ τὸ, βῶν ἀζαλέην. ἐκ τοῦ ῥέειν δὲ ἡ ῥινὸς, καθὰ καὶ ἡ ῥίν. διὰ τοῦ δέρματος γὰρ οἱ ἱδρῶτες ἐκρέουσιν. Ἰωνικὸν δὲ τὸ, αὐταῖς βόεσσιν· Ἰώνων γὰρ ἴδιον τὰς βόας λέγειν καὶ τὰς ἵππους καὶ τὰς κύνας καὶ τὰ τοιαῦτα. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι τὰ τῶν θρεμμάτων πλήθη κα*τὰ θηλυκὸν γένος προφέρονται.

αἱ ὄϊς, αἱ βόες, αἱ ἵπποι, αἱ κάμηλοι, αἱ ἡμίονοι. Ἡ δὲ τῶν ἀνδραπόδων λέξις νεωτερική ἐστι κατὰ τοὺς παλαιούς· διὸ καὶ Ἀριστοφάνης καὶ Ζηνόδοτος ἠθέτουν τὸ ἔπος, ἐν ᾧ κεῖται ἡ λέξις αὕτη. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀνδραπόδεσσι μεταπλασμός ἐστιν ὡς τὸ κρίνεσσιν, ἴσως δὲ καὶ τὸ δένδρεσιν. οὐ γάρ ἔστιν εἰπεῖν, ὡς εὐθεῖα ἐστὶν αὐτοῦ ὁ ἀνδράπους, ἵνα ἐξ αὐτοῦ γίνηται τὸ ἀνδραπόδεσσιν, ὡς ἐκ τοῦ πούς ποδὸς ποδὶ τὸ πόδεσσι. τινὲς δὲ ἀνδραπόδοισι γράφουσιν. ἅπαξ δὲ ἡ λέξις εἴρηται, καὶ δηλοῖ τοὺς δούλους, ὡς ἀνδρῶν ὄντας πόδας, δηλονότι τῶν δεσποτῶν, οἵ περ εἰς κεφαλὰς ἐκείνοις λογίζονται. Ὅτι δὲ οἱ τῶν ἀνδραπόδων πορισταὶ τοῖς ἐμπόροις ἀνδραποδισταὶ λέγονται, οἷς ἡ Θετταλία εὐθήνει πάλαι ποτὲ, καὶ ὅτι οὐκ αἰχμάλωτα ἐξ ἀνάγκης τὰ ἀνδράποδα, εἴ γε τὰ πλείω κλέπτονται, δῆλον ἐστίν. Σημείωσαι δὲ ἐν τούτοις καὶ ὅτι, καθάπερ οἱ Λήμνιοι οἴνου ὠνοῦντο ἀνδράποδα, οὕτω ποτὲ καὶ οἱ Θρᾷκες ἅλατος, ὅθεν καὶ ἁλώνητα δουλάρια τὰ εὔωνα. (Vers. 468. sqq.) ἐν τούτοις δὲ καὶ ἱστορίαν παλαιὰν ὁ ποιητὴς ἐπεμβάλλων καὶ οἰκονομίαν βίου καθυποδεικνὺς φιλικὴν λέγει περὶ τῶν ἐκ Λήμνου νεῶν καὶ ταῦτα· τὰς, ἤγουν ἅς τινας, προέηκεν, εἰς *Τροίαν δηλαδὴ, Ἰησονίδης Εὔνηος. τόν ῥ᾽ ἔτεχ᾽ Ὑψιπύλη ὑπ᾽ Ἰήσονι ποιμένι λαῶν, ἐξ οὗ καὶ Ἰησονίδην ἔφη αὐτόν. χωρὶς δὲ, τουτέστιν ἰδιαζόντως, Ἀτρείδῃσ᾽, τουτέστι τοῖς ἐξ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ, δῶκεν Ἰησονίδης ἀγέμεν μέθυ τουτέστιν οἶνον χίλια μέτρα· ὅ περ ἡ κοινοτέρα φράσις οἴνου χίλια μέτρα φησί. ξέσται δέ τινες ἦσαν ταῦτα τὰ μέτρα. (Vers. 469.) Δῆλον δὲ ὅτι ὁ τοῦ Εὐνήου πατὴρ Ἰάσων, Θετταλὸς ὤν, συνῆλθε τῇ Λημνίᾳ Ὑψιπύλῃ ὅτε τοῖς Ἀργοναύταις συμπλέων εἰς Κόλχους τῇ Λήμνῳ προσώκειλε καὶ εὗρε τὴν νῆσον ἔρημον ἀνδρῶν· πᾶσαι γὰρ τότε πάντας τοὺς ἑαυτῶν ἀνεῖλον ἄρδην αἱ Λήμνιαι, ὡς καὶ Εὐριπίδης φησίν. ὅθεν καὶ χηρεύουσαι ἀνδρῶν ἄλλαι μὲν ἑτέροις, Ὑψιπύλη δὲ τῷ ἐξάρχοντι τῶν Ἀργοναυτῶν Ἰάσονι συνεζύγη, ἐξ ὧν Εὔνηος βασιλεὺς, νηῶν ἐπιμελητὴς, ὡς ἡ κλῆσις δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὃν ἔτεκεν Ὑψιπύλη ὑπὸ Ἰάσονι, οὐκ ἔστιν ἁπλῶς ἑρμηνεία τοῦ Ἰησονίδης, ἀλλ᾽ ἱστορία τοῦ, καὶ ποίαν ἔσχε μητέρα ὁ Εὔνηος. δῆλον δὲ ὡς ἐπεὶ ὁ Ἰάσων συστέλλων τὴν παραλήγουσαν δύσχρηστος εἰς μέτρον ἐστὶν ἐν ταῖς πλαγίαις, διὰ τοῦτο ἐτράπη τὸ ᾱ εἰς ῆ παρὰ τῷ ποιητῇ ἔν τε τῷ ὑπ᾽ Ἰήσονι καὶ Ἰησονίδης. (Vers. 470.) Τὸ δὲ, Ἀγαμέμνονι καὶ Μενελάῳ, κατὰ τὸ παρέλκον καὶ ἐνταῦθα κεῖ*ται. (Vers. 471.) Μέθυ δὲ συνήθως λέγει τὸν οἶνον διὰ τὸ τοὺς ἀμέτρως αὐτοῦ πίνοντας μεθίεσθαι ἤτοι ἀμελεῖν. ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ μέθη καὶ μεθημοσύνη ἡ ἀμέλεια. (Vers. 467.) Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, νῆες δ᾽ ἐκ Λήμνοιο καὶ ἑξῆς, οὐκ ἐξ ἀνάγκης Λημνίας νῆας δηλοῖ, ἀλλ᾽ ἴσως μὲν τοιαύτας, ἴσως δὲ ἑτέρωθεν μὲν οὔσας, στελλομένας δ᾽ ἐκεῖθεν ἐμπορικῶς. εἰκὸς δὲ καὶ ἐκ Λήμνου αὐτὰς εἶναι καὶ ἑτέρωθεν. ὅτι δὲ τὸ, νῆες ἐκ Λήμνου, δύναται ταὐτόν ποτε περιφραστικῶς εἶναι τῷ Λήμνιαι, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. οὕτω καὶ ὁ Ἀθηναῖος καὶ ὁ ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ὁ Ἀντιοχεὺς καὶ ὁ ἐξ Ἀντιοχείας, καὶ ὁ πολίτης καὶ ὁ ἐκ πόλεως εἰς ταὐτὸν ἥκουσιν. ὁμοίως δὲ καὶ τὰ ἄλλα πάντα τοπικά. (Vers. 469.) Ἡ δὲ Ὑψιπύλη ὅτι καὶ Ὑψιπύλεια λέγεται ὡς Πηνελόπη Πηνελόπεια, οὐκ ἀμάρτυρόν ἐστι. (Vers. 476. sqq.) Ὅτι παννύχιοι μὲν Ἀχαιοὶ καὶ Τρῶες οἱ μὲν ἐν ταῖς ναυσὶν, οἱ δὲ κατὰ πόλιν δαίνυντο, παννύχιος δέ σφιν κακὰ μήδετο μητίετα Ζεὺς, σμερδαλέα κτυπέων, ὅ ἐστι βροντῶν, καὶ οὕτως οἷον ἐπαπειλούμενος, τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει, οἶνον δ᾽ ἐκ δεπάων χαμάδις χέον ὡς οἷον ἀποτροπιαζόμενοι ἢ ἄλλως ἱκέται γινόμενοι, οὐδέ τις ἔτλη πρὶν πιέειν, πρὶν λεῖψαι Διΐ. (Vers. 478.) Καὶ ὅρα καὶ ἐν τῷ, κακὰ μήδετο, ἤτοι ἐβουλεύε*το Ζεὺς κτυπῶν, οἷον ἐστὶ τὸ βουλεύεσθαι τὸν Δία, τὸ δίδοσθαι δηλαδὴ ἄνωθεν σημεῖα. Τὸ δὲ, μήδετο μητίετα Ζεὺς, ἐτυμολογικῶς καὶ αὐτὸ, ὡς ἐῤῥέθη· ἀπὸ τοῦ μήδεσθαι γὰρ ὁ μητίετα, βουλευτικὸς ὤν. (Vers. 479.) Τὸ δὲ, σμερδαλέα κτυπέων, τραχείαις λέξεσι κατὰ ὀνοματοποιίαν σκληρυνόμενον τὴν ἀηδίαν καὶ τὸ φρικτὸν ἐν βραχυτάτῳ δηλοῖ τοῦ τῆς βροντῆς ἤχου. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τοῦ Ζεὺς σμερδαλέα κτυπῶν λαβὼν ὁ Σοφοκλῆς ἔφη τὸ, μέγας κτύπος, ἄφατος, διόβολος. ἐν οἷς δηλοῖ ἐκεῖνος καὶ ὅτι βέλη Διὸς οὐ μόνον κεραυνοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ βρονταί. ὅμως καὶ τοὺς ῥαγδαίους ὑετοὺς καὶ μάλιστα τοὺς χειμερίους τοιούτῳ λόγῳ δίσομβρα βέλη λέγει. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ τὸ, σμερδαλέα κτυπῶν, καὶ Σοφοκλέους τὸ, μέγας κτύπος καὶ ἑξῆς, μεγαλοφωνότερά εἰσι τοῦ μεγάλα κτυπέων. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ λείβειν ἑρμηνεύει ὁ ποιητὴς, μεταλαβὼν αὐτὸ εἰς τὸ χαμάδις οἶνον χέειν, ὡς ταὐτὸν ὂν ἐπὶ σπονδῆς λείβειν ἢ χέειν εἰπεῖν, ἧς ὁμοιότητος ἕνεκεν καὶ ἡ νεκρικὴ χοὴ λοιβὴ παρὰ

Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, τύμβον λοιβαῖσι στέψω. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γένοιτ' ἄν ποτε ψόγος σφοδρᾶς ἀπειλῆς τὸ, κακὰ μήδετο, σμερδαλέα κτυπέων, τοὺς δὲ χλωρὸν δέος ᾕρει. παρὰ δὲ τῷ ποιη*τῇ οὐδὲ πόῤῥω γλυκύτητος ὁ τραχὺς οὗτος λόγος, μονονουχὶ φαμένῳ, ὡς οἱ μὲν Ἕλληνες ἐξελύοντο πότον στησάμενοι, ὁ Ζεὺς δὲ κτυπῶν ἐξεδειμάτου αὐτούς. ἢ καὶ ἄλλως, οἱ μὲν παννύχιοι ὡς οἷον εἰπεῖν ὑποβεβρεγμένοι τῷ ἀκράτῳ ἦσαν, ὁ δὲ παννύχιος δεινὸν ἐκτύπει, δεινοῖς τούτοις κτύποις δεινὰ σημαίνων μέλλοντα, καὶ καθ' Ἡσίοδον εἰπεῖν, πόλεμον τεκμαιρόμενος. ἔστι δὲ καὶ ὑπογραφὴ ἐνταῦθα βροντῆς· δυνατὸν γάρ ἐστιν εἰπεῖν βροντὴν εἶναι σμερδαλέον κτύπον Διὸς ἤγουν ἀέρος. (Vers. 480.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, οἶνον δ' ἐκ δεπάων χαμάδις χέον, δυνάμενος εἰπεῖν, ἐκ δεπάων δὲ μέθυ χα*μάδις 693
χέον, οὐκ ἔφρασεν οὕτω, ἴσως μὲν ταὐτὸν κατὰ πολυωνυμίαν κρίνας εἶναι μέθυ καὶ οἶνον, ἴσως δὲ καὶ μέθυ μὲν ἔχων τὸν ἁπλῶς οἶνον, δι' οὗ μεθήμονες οἱ πίνοντες γίνονται εἴτε λίαν διὰ μέθης εἴτε καὶ ἄλλως κατὰ ῥαστώνην ἔμφρονα, τὸν δὲ ἐν λοιβαῖς μὴ ἀξιῶν τοιούτου ὀνόματος, ἀλλὰ ἐπικρίνων οἶνον λέγειν αὐτόν. καὶ μὴν οὐδ' αὐτὸ ἀπείρηται· εὕρηται γὰρ ἐν χρήσει καὶ τὸ, μέθυ λείβειν, οἷα τῆς λέξεως ταύτης δοκούσης μὴ ἐξ ἀνάγκης ἐκ τοῦ μεθιέναι γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ χρηστολογουμένης ἄλλως ὡς ἀπὸ τοῦ ὕειν, ὅ ἐστι διαβρέχειν τὸ σῶμα, κατὰ τὸ, τέγγε πνεύμονας οἴνῳ, καὶ κατὰ τὸ, κίρνα, τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω. (Vers. 482.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, κοιμηθῆναι μὲν λέγει τὸ ἀναπεσεῖν καὶ ὡς εἰς ὕπνον ἀνακλιθῆναι, ὅπερ καὶ καθεύδειν ἀλλαχοῦ εἶπεν, ὕπνου δὲ δῶρον λαβεῖν αὐτὸ τὸ ὑπνῶσαι, ὡς ἄλλο μὲν εἶναι τὸ κοιμᾶσθαι, ἄλλο δὲ τὸ ὑπνοῦν, παρακολούθημα ὂν τοῦ κοιμᾶσθαι. φησὶ γοῦν· κοιμήσαντ' ἄρ ἔπειτα, *καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο.

572 Υ Π Ο Θ Ε Σ Ι Σ Τ Η Σ Θ. Ο Μ Η Ρ Ο Υ
Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α Σ.

*Ζεὺς ἀπαγορεύσας τοῖς θεοῖς μηδετέρῳ βοηθεῖν τῶν στρατῶν ἐπὶ τὴν Ἴδην κατέρχεται καὶ πρότερον ἶσον μαχομένους τοὺς Ἕλληνας ἐλάττονας τῶν Τρώων καθίστησιν. Ἥραν δὲ καὶ Ἀθηνᾶν ἐπὶ βοήθειαν τοῖς Ἕλλησιν ἐξιούσας ἐπέσχεν Ἶρις, Διὸς κελεύσαντος. ἑσπέρας δὲ γενομένης Ἕκτωρ ἐδημηγόρησεν ἐν τῷ πεδίῳ, ὥστε *στρατοπεδεύεσθαι καὶ πῦρ δι' ὅλης νυκτὸς καίειν.*

Ι Λ Ι Α Δ Ο Σ Θ. Ο Μ Η Ρ Ο Υ Ρ Α Ψ Ω Ι Δ Ι Α.

Ὅτι τὴν ῥαψῳδίαν τῆς θῆτα οἱ μὲν ἡρωΐζοντες οὕτως ἐπιγράφουσι· Θῆτα, θεῶν ἀγορὴ, Τρώων κράτος, Ἕκτορος εὖχος. οἱ δὲ πεζολογοῦντες θεῶν ἀγοράν φασιν, ἐξ Ὁμήρου λαβόντες, εἰπόντος· Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν, ὃ δὴ πολλα*χοῦ κεῖται, Ζεὺς δὲ θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο τερπικέραυνος ἀκροτάτῃ κορυφῇ πολυδειράδος Οὐλύμποιο. καλοῦσι δὲ αὐτὴν καὶ κόλον μάχην, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ὅ ἐστι κολοβὴν, καθὰ καὶ βοῦν κόλον τὸν κεκολουμένον τὰ κέρατα. ὃς καὶ κυρίως λέγεται κολοβός. Ἐκλήθη δὲ κόλος μάχη ἡ παροῦσα ῥαψῳδία δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἡ πρώτη παράταξις τέσσαρσι ῥαψῳδίαις μεμέριστο, τῇ δ̄, τῇ ε̄, τῇ ζ̄, καὶ τῇ η̄. ἡ δὲ τρίτη ἀπὸ τῆς λ̄ ἕως τῆς σ̄ μηκύνεται, διηγήσεων ἐμπλεκομένων πολυειδῶν. ἡ δὲ μέση, τουτέστι δευτέ*ρα μάχη, τῇ θ̄ ἀπεριγραφεῖσα, συντέτμηται, ὅλης ἡμέρας ἔργα περικλείσασα ἐν αὐτῇ στενῶς καὶ ὡς οἷον εἰπεῖν κολοβῶς. τὸ γὰρ ἀπὸ πρωίας μέχρι μέσης ἡμέρας παντελῶς παρῆλθε διὰ τὸ μὴ ἐναγώνιον τῆς μάχης δυσὶν ἐπιτεμὼν αὐτὸ ἔπεσιν, ἐν τῷ, ἕως μὲν Ἠὼς ἦν, καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ καὶ ἑξῆς. (Vers. 1.) Ἰστέον δὲ ὡς κροκόπεπλος μὲν Ἠὼς ἡ ἔχουσά τι καὶ νυκτέρου ἔτι σκότους, εἰ καὶ τὸ χρυσοφαὲς κροκωτὸν αὐτῇ ἐξ ἡλια-
573 κῶν ἀκτίνων ἐμφαίνεται, ὑφ' οὗ χρυσοείμων δοκεῖ κατὰ τὸ κροκοειδές· ῥοδοδάκτυλος δὲ ἡ ἐπὶ *πλέον
πεφωτισμένη καὶ ῥόδεον οἷον πορφύρουσα καὶ ὡς εἰπεῖν ἐρυθροδάκτυλος, πρώτη δὲ ἀμφοτέρων. προηγεῖται δ' αὐτῶν ἡ προδιαληφθεῖσα νὺξ ἀμφιλύκη. εἴρηται δὲ περὶ τούτων καὶ ἀλλαχοῦ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, Ἠὼς μὲν κροκόπεπλος ἐκίδνατο πᾶσαν ἐπ' αἶαν, συγγραφικῶς λέγεται, ἀντὶ τοῦ [illegible]

ἡμέρα. Καὶ ὅτι ἡ τῆς ῥαψῳδίας ταύτης ἡμέρα τρισκαιδεκάτη μέν ἐστι μετὰ τὴν τοῦ Ἀχιλλέως μῆνιν, δευτέρα δὲ τοῦ πολέμου. εἰ δέ τις καὶ τας ἐννέα τοῦ λοιμοῦ ἡμέρας ταύταις προσλογίσεται, εἴη ἂν ἡ ἐξ ἀρ*χῆς τῆς Ἰλιάδος ἱστορία ἕως τῶν ὧδε ἡμερῶν κβ΄, ἀριθμουμένων οὕτω. ἡ δεκάτη τοῦ λοιμοῦ δεύτερος μὲν ἦν τῆς Διὸς ἀπελεύσεως εἰς Αἰθιοπας· χθιζὸς γάρ, φησιν, ἔβη Ζεὺς εἰς Αἰθιοπας, ἤγουν τῇ ἐνάτῃ μὲν τοῦ λοιμοῦ, πρώτῃ δὲ τῆς μήνιδος. ὅτε δὲ δωδεκάτῃ μὲν τῷ Διὶ ἐπανελθόντι, ἑνδεκάτῃ δὲ τῷ Ἀχιλλεῖ μηνίσαντι. τότε δὴ ἱκέτευσεν ἡ Θέτις. ἐπεὶ δὲ πέρας εἶχεν αὕτη, ἐπέστη νυκτὸς ὁ ἐν τῇ β΄ οὖλος ὄνειρος καὶ τῇ ἐπαύριον δωδεκάτῃ οὔσῃ τῆς μήνιδος συνέστη πόλεμος, ὃς ἐκ μονομαχίας ἀρξά-
694μενος ἐν τῇ γ΄ εἰς μονο*μαχίαν ἐν τῇ η΄ ἔληξεν, ὡς εἶναι τὴν τῆς θ΄, ὡς ἐῤῥέθη, ἡμέραν τρισκαιδεκάτην μὲν τῆς μήνιδος, δευτέραν δὲ τῆς κατὰ μάχην ἔριδος, εἰκοστὴν δὲ δευτέραν τῆς τοῦ βιβλίου τῆς Ἰλιάδος καταρχῆς. (Vers. 2.) Ὅρα δὲ ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ἑτέρων ἔργων τὸ ποιεῖν τίθησιν ὁ ποιητὴς κοινότερον φράζων, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ ἐπὶ δημογορικῆς ἀθροίσεως, εἰπών· θεῶν ἀγορὴν ποιήσατο. (Vers. 3.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ οὐκ ἤρκεσεν εἰπεῖν ὄρους κορυφὴν τὸ ἀνωτάτω, ἀλλὰ ἀκροτάτην κορυφὴν Οὐλύμπου ἐνταῦθα ἔφη ὁ ποιητὴς, ὁποία τις τῷ αἰθέρι Διὶ ᾤκείωται, οὕτως οὐ μόνον κορυφαῖός τις ἀρκεῖ λέγεσθαι, ἀλλ᾽ ἔχει χρήσεις παρά τισι καὶ ὁ κορυφαιότατος. προϊὼν δὲ πληθυντικῶς κορυφὰς ἐρεῖ τὴν ἄρτι ῥηθεῖσαν κορυφὴν, ὑπεραύξων καὶ οὕτω τὴν κορυφήν. περὶ δὲ πολυδειράδος Οὐλύμπου ἑτέρωθι γέγραπται. Ἔτι ἰστέον ὡς καθίζει μὲν καὶ ἐνταῦθα θεῶν ἀγορὰν ὁ ποιητὴς, καθίζει δέ που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. ἀλλ᾽ ἐνταῦθα μὲν ὁ Ζεὺς βασιλικῶς ἑαυτὸν συνιστᾷ κατὰ ἐμβρίθειαν κρατερὰν, ὡς φανήσεται, ἵνα πάντες εἴξωσιν οἷς αὐτὸς βούλεται· ἐκεῖ δὲ τί τε τὸ αἴτιον τῆς ἀγορᾶς καὶ ὅ τι ἄλλο παρὰ τὰ *ἐνταῦθα, δηλωθήσεται, ὥς περ καὶ τὰ πρὸ τούτων ἔν τε τῇ α΄ καὶ τῇ δ΄, ἔνθα συμποσιακὸν ἦν τὸ ἄθροισμα. (Vers. 4.) Ὅτι ἐνδόξῳ τινὶ λαλοῦντι πρὸς τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν οἰκεῖον παρῳδηθὲν τὸ, αὐτὸς δέ σφιν ἀγόρευεν, οἱ δ᾽ ὑπὸ πάντες ἄκουον· κέκλυτέ μευ πάντες πᾶσαί τε, ὄφρ᾽ εἴπω τά με θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι κελεύει. εἰ δὲ καὶ πάνυ ἐνδόξων καὶ θείων ὄντων τῶν ἀκουόντων κρινεῖ τις εὔκαιρον εἶναι τὸ πᾶν Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, ἐρεῖ ἂν ἀπαραποιήτως, πάντες θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι. δῆλον δὲ ὅτι σύνηθες τοῖς παλαιοῖς, εἰ καὶ μὴ κατὰ ἀκολουθίαν τοῦ δράκαινα καὶ θεράπαινα καὶ τῶν ὁμοίων, ὅμως θεαίνας λέγειν τὰς θεὰς κατὰ τὸ λύκαινα, φλύκταινα, γάγγραινα, μύραινα, ὕαινα, φάλαινα, σκίαινα. αἱ δ᾽ αὐταὶ καὶ θεοὶ λέγονται, κατὰ τὸ, μήτε τις οὖν θήλεια θεὸς, ὃ μετ᾽ ὀλίγα κεῖται Ἀττικῶς τε καὶ Ἰωνικῶς, ὁποῖόν τι καὶ ἡ ἀλιτηρὸς φρὴν παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἡ ἀγνὼς δόκησις. Τὸ δὲ, ὑπὸ πάντες ἄκουον, ἤγουν πάντες ὑπήκουον, παράγει μὲν τὸν ὑπήκοον, δοκεῖ δὲ ἡ λέξις ἐνταῦθα τὸ ἁπλῶς ἀκούειν δηλοῦν. (Vers. 7.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἄρχων βουλευόμενός τι κοινῶς ἀπαραίτητον εἴποι ἂν, μή τέ τις θήλεια μή τέ τις ἄρσην πειράτω διακέρσαι ἐμὸν ἔπος, ἀλλ᾽ ἅμα πάντες αἰνεῖτ᾽, ὄφρα *τάχιστα τελευτήσω τάδε ἔργα. (Vers. 9.) Καὶ ὅρα κἀνταῦθα ὅτι τε ἁπλῶς τελευτᾶν τὸ τελειοῦν, καὶ ὅτι τὸ πειράτω ἐνεργητικῶς ἐλέχθη, ὡς καὶ πρὸ τούτου ἀλλαχοῦ τὸ πειρᾶν. ὅτι δὲ καὶ παθητικῶς οἶδε τὴν λέξιν ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ νήχειν καὶ νήχεσθαι καὶ ἄλλα μυρία, ἐκδηλότατόν ἐστι. γέμει δὲ τοιούτων ἡ παλαιὰ χρῆσις. τὸ γοῦν ἐξαγγέλλειν ἐξαγγέλλεσθαί φησι Σοφοκλῆς, οἷον, ὧν ὅδ᾽ ἐξαγγέλλεται. οὕτω καὶ τὸ σώζειν σώζεσθαι, οἷον, ἐσώζετο τὴν εὐλάβειαν, ἤγουν εὐλαβεῖτο. οὕτω καὶ Εὐριπίδης τὸ ἔγημε παθητικῶς ἔφη ἐν τῷ, ἣν ἐγήματο, καὶ ταῦτα τῆς παλαιᾶς παρατηρήσεως διαφορὰν ἀμφοῖν παραδιδούσης, ὡς δηλοῖ καὶ ὁ φράσας τὸ, οὐκ ἔγημεν ἀλλ᾽ ἐγήματο. τοιοῦτον καὶ τὸ, βεβουλευκὼς ἔχει, παρὰ Σοφοκλεῖ, παρ᾽ ᾧ κεῖται καὶ τὸ, βεβούλευνται ποιεῖν· παρ᾽ αὐτῷ δὲ καὶ ὁ ὁρῶν ὁρώμενος Ὁμηρικῷ ζήλῳ, οἷον, τοὺς ἄνωθεν φρονιμωτάτους οἰωνοὺς ὁρώμενοι· καὶ ὁ αἴρων ἠρμένος, οἷον, τύπωμα χαλκόπλευρον ἠρμένοι χεροῖν· διφορεῖται δ᾽ ὁμοίως καὶ τὸ διορίζεσθαι, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ, φῆμαι μαντικαὶ διώρισαν· καὶ τὸ νοσφίζεσθαι δὲ τὸ Ὁμηρικὸν ἐν τῷ, τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων μαντεῖα· καὶ τὸ ἅζεσθαι δὲ, ἐξ οὗ παρ᾽ Ὁμήρῳ μὲν οἱ ἁζόμενοι, παρὰ *Σοφοκλεῖ δὲ τὸ, οὐδὲν ἅζοντα, ἤγουν σεβόμενον, παρ᾽ ᾧ καὶ ἀπειλεῖν καὶ ἀπειλεῖσθαι, οἷον, ἀπείλει νῦν, καὶ ἀκραιφνεῖς τῶν κατηπειλημένων· καὶ Πίνδαρος δὲ τὸ δρέπεσθαι δρέπειν φησίν. οὕτω καὶ καλῶ καὶ καλοῦμαι, καὶ σέβω καὶ σέβομαί τινα, καὶ μορμολύττω καὶ μορμολύττομαί σε, καὶ, οὐχὶ πρόσοψίς μ᾽ ἀλλὰ τάρβ᾽ αἰκίζεται, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν αἰκίζει. (Vers. 8.) Διακέρσαι δὲ τὸ διακόψαι τῆς 574

κατὰ τελεσφορίαν ὁλότητος. (Vers. 9.) *Τὸ δὲ, πάντες αἰνεῖτε, ἀντὶ τοῦ συναινεῖτε, συγκατατίθεσθε. Διὸς δὲ λόγος τὰ ῥηθέντα, δι᾽ ὧν προοικονομεῖ τὰ ἑξῆς ὁ ποιητὴς πιθανῶς ἅμα καὶ σεμνῶς, ὡς χρεὼν ὂν ἀρχικῶς τελειεσθαι τὴν προδεδηλωμένην βουλὴν τοῦ Διός.* (Vers. 10. sqq.) *Ὅτι ὁ ὑπὸ τριῶν ποτὲ ἐπιβούλων μικροῦ ἂν καὶ δεθεὶς Ζεὺς, ὡς ἐν τῇ ᾱ εἴρηται, νῦν ἐν φανερῷ, πάντων κρατεῖν ἀλαζονεύεται, πάνυ μεγαλοπρεπῶς καὶ βασιλικῶς δημηγορῶν, καὶ κάρτιστος ἁπάντων εἶναι λέγων, καὶ οὐ συμβουλὴν εἰσφέρων, ἀλλὰ λέγων ἃ θυμὸς ἐν στήθεσι κελεύει, ὡς εἴρηται, καὶ ἐγκελευόμενος μή τινα διακόψαι οἱ τὸ ἔπος, ἵνα τάχιστα τελευτήσῃ τάδε ἔργα, ἃ σιγᾷ μὲν διὰ σεμνότητα, βούλεται δὲ εἰπεῖν τὴν τοῦ Ἀχιλλέως τιμὴν, ἣν καὶ Διὸς βουλὴν εἶπε φθάσας ὁ ποιητής· εἶτα καὶ ἀρχικῶς ἀπειλεῖ*ται τῷ ἀντιστησομένῳ, θάνατον μὲν οὔ, πῶς γὰρ τῷ θνήσκειν οὐκ εἰδότι; πληγὰς δὲ δεινοτάτας. φησὶ γάρ· ὃν δ᾽ ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν ἐθέλοντα νοήσω ἐλθόντ᾽ ἢ Τρώεσσιν ἀρηγέμεν ἢ Δαναοῖσι, πληγεὶς οὐ κατὰ κόσμον ἐλεύσεται Οὔλυμπόνδε· ἤ μιν ἑλὼν ῥίψω εἰς Τάρταρον ἠερόεντα, τῆλε μάλ᾽, ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον, ὃ Ταρτάρου ἐστὶν ὁρισμός· ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδὸς, τόσσον ἔνερθ᾽ Ἀΐδεω, ὅσον οὐρανός ἐστ᾽ ἀπὸ γαίης. τοῦτο δὲ φιλοσόφως λέγει, διότι σφαιροειδὴς μὲν ὁ κόσμος, ἡ δὲ γῆ μέση τοῦ παντὸς, κέντρου λόγον ἐπέχουσα πρὸς τὴν σφαῖραν τοῦ οὐρανοῦ, εἰς ὃν μυθικῶς ἀνελεύσεται ὁ πληγεὶς, καὶ πάντοθεν ἐπίσης ἀφεστηκυῖα.* (Vers. 16.) *Ὁ δὲ Τάρταρος κατωτάτω, ἔνθα πεσεῖται ὁ ῥιφεὶς, ἀπεναντίας τῷ αἰθέρι ἀφώρισται. διὸ καὶ ὅσον ὁ περὶ αἰθέρα ἐν ὕψει οὐρανὸς ἀφέστηκε τοῦ μέσου, ἤτοι τῆς γῆς, τοσοῦτον καὶ ὁ κατωτάτω Τάρταρος, ὁ καὶ βάθιστος καὶ ἀδιεξόδευτος· ὧν ὁ μὲν αἰθὴρ καὶ τὰ περὶ Ὄλυμπον εὐκρινῶς ἔχει καὶ ἀνέφελά ἐστιν οὐδ᾽ ἀνέμοις τινάσσεται, διὸ καὶ ζωῆς καὶ ῥαστώνης θείας τόποι λέγονται, ὁ δὲ Τάρταρος ἀνάπαλιν, ὃς φερωνύμως τετάρακται, ναὶ μὴν καὶ κατέψυκται, ἀὴρ ὢν καθ᾽ Ὅμηρον καὶ αὐτός· ἠερόεντα γὰρ αὐ*τὸν λέγει· ἀὴρ μέντοι ὑπόγαιος καὶ ἀνήλιος, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ψυχρός· ἐξ οὗ καὶ τὸ σφόδρα ῥιγοῦν ταρταρίζειν φασὶ λέγεσθαι. ὁ μὲν γὰρ αἰθὴρ καταλάμπεται, διὸ καὶ Ὄλυμπος ἐφάνη λέγεσθαι τὰ ἐκεῖ διὰ τὸ ὁλολαμπὲς, ὁ δὲ Τάρταρος, ὡς εἴρηται, ἠερόεις ἐστὶν, ἤτοι σκοτεινὸς, καὶ οὐ λάμπεται οὔτε αὐγαῖς ἠελίοιο τέρπεται, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ ὁ ποιητής. ὁ δ᾽ αὐτὸς Ζεὺς μετὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἀπειλὴν, ἐπιδεικνύμενος οἷα δύναται, φησίν·* (Vers. 18. sqq.) *εἰ δ᾽ ἄγε πειρήσασθε θεοὶ, ἵνα εἴδετε πάντες, σειρὴν χρυσείην ἐξ οὐρανόθεν κρεμάσαντες, πάντες δ᾽ ἐξάπτεσθε θεοὶ πᾶσαί τε θέαιναι· ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἐρύσαιτ᾽ ἐξ οὐρανόθεν πεδίονδε Ζῆν᾽, ὕπατον μήστωρ᾽, οὐδ᾽ εἰ μάλα πολλὰ κάμοιτε, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ καὶ ἐγὼ πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι, ὅ ἐστιν ἑλκύσαι, αὐτῇ κεν γαίῃ ἐρύσαιμ᾽ αὐτῇ τε θαλάσσῃ· σειρὴν μέν κεν ἔπειτα περὶ ῥίον Οὐλύμποιο δησαίμην· τὰ δέ κ᾽ αὖτε μετήορα πάντα γένοιτο. τόσσον ἐγὼ περί τ᾽ εἰμὶ θεῶν, περί τ᾽ εἴμ᾽ ἀνθρώπων, ὅ ἐστι περίειμι καὶ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, ὡς καὶ ἀμφοτέρων πατήρ· ὃ δὴ σεμνότερόν ἐστι τοῦ, γνώσετ᾽ ἔπειθ᾽ ὅσον εἰμὶ θεῶν κάρτιστος ἁπάντων. ταῦτα δὲ παρῳδηθέντα δεξιῶς χρήσιμα λεχθῆναι ποτὲ παρὰ μεγιστᾶνος ἐν καιρῷ πρὸς ἥττονας. ἔστι δὲ ἡ ἀπειλὴ σαφῶς πε*ξολογῆσαι τὸ καθεῖναι ἂν χρυσῆν σειρὰν ἐξ οὐρανοῦ τοῦ εἰς κλῆρον τῷ Διὶ λαχόντος καὶ ἐκδῆσαι αὐτὴν ἑνὸς τῶν τοῦ Ὀλύμπου ὄρους ἄκρων οἷα καὶ αὐτοῦ μέρους ὄντος τῆς γῆς καὶ ἐνεῤῥιζωμένου αὐτῇ καὶ τῇ τοιαύτῃ σειρᾷ πάντα ἑλκύσαι σὺν αὐτῇ γῇ σὺν αὐτῇ θαλάσσῃ καὶ μετέωρα θέσθαι. καὶ ἴδε φανερὰν κἀνταῦθα διαφορὰν Ὀλύμπου καὶ οὐρανοῦ. ἐν οὐρανῷ γὰρ ἱδρυμένος ὁ Ζεὺς τῆς σειρᾶς τὸ ἕτερον ἄκρον ἐκδῆσαι τοῦ Ὀλύμπου φησὶ, τοῦ ὄρους δηλαδή· καὶ ὅτι τὴν θάλασσαν ὀχεῖσθαι πᾶσαν οἶδεν ἐπὶ γῆς, μᾶλλον δ᾽ αὐτῇ συνεσφαιρῶσθαι, εἴ περ ἀνελκομένης τῆς γῆς συνανασπα*σθήσεται καὶ ἡ θάλασσα. Ὁ δὲ ταῦτα λέγων Ζεὺς ἡ κατὰ τοὺς Στωικοὺς εἱμαρμένη ἐστὶν, ἣς καὶ* 695
πάντων περιεῖναι λέγει ἐν τῷ, τόσσον ἐγὼ περί τ᾽ εἰμὶ θεῶν περί τ᾽ εἰμὶ ἀνθρώπων, τουτέστιν ὑπὲρ πάντα εἰμὶ τὰ περὶ γῆν καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτήν. (Vers. 19.) *Χρυσῆν δὲ σειρὰν οἱ μέν φασι τὴν δίκην ἁλύσεως ἐπιπλοκὴν τῶν τεσσάρων στοιχείων κατὰ τὰς ἐν αὐταῖς ποιότητας, λεγομένην χρυσῆν διὰ τὸ φύσει πολυτίμητον καὶ διὰ τὴν ἐκ τοῦ ἡλίου ἐν αὐτοῖς χρυσαύγειαν, ἧς δὴ ἐπιπλοκῆς μεταποιηθείσης ποτὲ ἄνω κάτω, φασὶ, γενήσεται τὸ πᾶν μεταστοιχειωθὲν, ἢ μεγάλῳ χειμῶνι ἄνωθεν ἐκ Διὸς ἐν κατακλυσμῷ καὶ ἐξυδατώσει, ἢ μεγάλῳ θέρει κατὰ ἐκπύρωσιν. Οἱ δὲ χρυσῆν νοοῦσι σειρὰν τὰς τοῦ αἰῶνος ἡμέρας, αἳ χρυσῷ οἷον κέχρανται τῇ τοῦ ἡλίου λαμπρότητι καὶ ἁλύσεως δίκην ἀλλήλων ἐξήρ-*

τηνται, τὸν καθ' ἡμᾶς βίον συνδιοῦσαι, ληψόμεναί ποτε πέρας καὶ αὐταὶ, καὶ τὸ πᾶν ἀναστοιχειώσουσαι, τοῦ Διὸς μένοντος ἀπαθοῦς, ὃν ψυχὴν φασι τοῦ παντὸς οἱ παλαιοί. Πλάτων δὲ αὐτὸν τὸν ἥλιον χρυσέαν λέγει σειρὰν, αὐτῷ γὰρ ἐκδεδέσθαι τὸ πᾶν. ἕτεροι δὲ τοὺς κύ*κλους τῶν πλανωμένων νοοῦσι χρυσέαν σειρὰν, ὧν ἀνωτάτω μὲν ὁ τοῦ Κρόνου, πρόσγειος δὲ ὁ τῆς σελήνης, ἐν οἷς κύκλοις ἄλλο τε ἄλλως τῶν πλανητῶν συνιόντων πολλαὶ περὶ τὸ πᾶν γίνονται μεταβολαί. Οἱ δὲ Στωικοὶ τὴν Διὸς ἀπειλὴν εἰς μόνην ἀλληγοροῦσιν ἐκπύρωσιν. ἐπεὶ γὰρ Ζεὺς μὲν ὁ αἰθὴρ, χρυσῆ δέ, φασι, σειρὰ ὁ ἥλιος, εἰς ὃν κάτωθεν ὥς περ εἰς καρδίαν ἀποχεῖται ἀναδιδομένη ἡ τῶν ὑγρῶν ἀναθυμίασις, ὅταν χρόνῳ ποτὲ ἀνελκομένη δι' ἀναθυμιάσεως, ὡς εἰκὸς, ἡ θάλασσα ἐπιλίπῃ, τότε δὴ τὸ πῦρ τροφῆς ἐφιέμενον ἀνελκύσει τὰ ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς ὑγρὰ καὶ λύσει καὶ αὐτὴν τὴν γῆν. καὶ ὁ μὲν Ζεὺς οὐ καθελκυσθήσεται, τὰ δὲ κάτω μετέωρα γένηται τοῦ πυρὸς κατισχύσαντος. τινὲς δὲ οὐ πολυλογεῖν ἐθέλοντες φασὶ τὴν ἀπειλὴν ταύτην αἴνιγμα μοναρχίας εἶναι, καὶ ὡς ἑνὸς ἐξῆπται τὰ πάντα καὶ μιᾶς ἀρχῆς 575
ἤρτηται. ὡς γὰρ ἐν τοῖς κάτω οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἄνω, καὶ πολλῷ μάλιστα ἐκεῖ. παρασημειοῦνται δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ ὑπὲρ γῆς ἀὴρ μέχρι νεφελῶν, εἶτα αἰθὴρ ἀνωτέρω ἕως τῶν τοῦ οὐρανοῦ φαινομένων, οὕτω πως καὶ κάτω ἐκ γῆς Ἅιδης, ἀπὸ δ' αὐτοῦ Τάρταρος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐκ τῶν ῥηθέντων Ὁμηρικῶν ἀπειλῶν ὁ δε*ξιώτατος Ἡρόδοτος εἴρηκε κατὰ παραποίησιν τὸ, ἦ δὴ ὅτε οὐρανὸς ἔσται ἔνερθε τῆς γῆς καὶ ἡ γῆ μετέωρος ὑπὲρ τοῦ οὐρανοῦ. (Vers. 13.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ ταπεινωθεὶς ἐξ ὕψους ἐσχάτως ἐρεῖ ἂν ἐξ Ὀλύμπου ῥιφθῆναι εἰς Τάρταρον ἠερόεντα τῆλε μάλ', ἔνθα βάθιστον βέρεθρον. εἰ δὲ καὶ ἀμετάβατος ἡ ταπείνωσις, προσθείη ἂν καὶ τὸ, ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός. καὶ τοιάδε μὲν ταῦτα. (Vers. 10.) Τῶν δὲ τοῦ χωρίου λέξεων τὸ μὲν, ὃν ἂν ἐγὼν ἀπάνευθε θεῶν νοήσω, διχῶς νοεῖται. ἢ γὰρ ὃν ἂν τῶν θεῶν νοήσω, ἢ ὃν ἂν νοήσω ἐθέλοντα ποιεῖν τόδε ἀπάνευθε θεῶν, τῶν ἄλλων δηλαδὴ τῶν πειθομένων μοι. Τὸ δὲ ἐγὼν μετὰ τοῦ ν̄ σύνηθες Ὁμήρῳ διὰ τὴν τοῦ ᾱ ἐπιφοράν. Δωριεῖς μέντοι καὶ ἄλλως τὸ ἐγὼ σὺν τῷ ν̄ προφέρονται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐγώνγα, ἤγουν ἔγωγε. (Vers. 11.) Τὸ δὲ κωλύειν ἀρῆξαι Τρώεσσιν ἢ Δαναοῖσι τὴν βουλὴν ὑπολαλεῖ τοῦ Διὸς, ἣν ἐκεῖνός τε λέγειν βούλεται. εἰ γὰρ μηδεὶς μηδετέροις ἀρήγει, αὐτοῦ ἄρα καὶ μόνου ἔσται τὸ πᾶν τῆς μάχης. (Vers. 12.) Τὸ δὲ πληγεὶς νῦν μὲν ἀσαφὲς κεῖται, ἀλλαχοῦ δὲ διαρθροῦται πλατύτερον, ἔνθα καὶ ὄργανον φανεῖται πληγῶν τοιούτων ὁ κεραυνός. Τὸ δὲ, οὐ κατὰ κόσμον, ἀντὶ τοῦ ἀκόσμως, οὐκ εὐτάκτως, ἀλλὰ σὺν θορύβῳ. (Vers. 13.) Ἠερόεις δὲ Τάρτα*ρος ὁ σκοτεινὸς, ἐπεὶ φύσει μέλας ὁ ἀήρ· ὅθεν καὶ τὸ, ἠέρα πολὺν ἔχευεν, ἤτοι σκότος κατέχεεν, ἢ καὶ ἄλλως, ὁ ἀὴρ αὐτόχρημα, ὡς πρὸ βραχέων γέγραπται. (Vers. 14.) Τὸ δὲ, τῆλε μάλα, ἐπίτασίς ἐστι τοῦ πόῤῥω. διασάφησις δὲ αὐτοῦ τὸ, ἧχι βάθιστον ἀπὸ χθονὸς βέρεθρον. βέρεθρον δὲ τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς ε γέγονεν ἐκ τοῦ βάραθρον ὁμοίως τῷ πάθος πένθος, βάθος βένθος, οἷς ἀνάλογον κατά γε φωνὴν καὶ τὸ βρένθος ἐπὶ ὑπερηφανίας παρὰ τῷ κωμικῷ, ἐξ οὗ τὸ βρένθειον, μύρόν τι ἐκεῖνο περιᾳδόμενον, ἐξ ὧν ῥῆμα τὸ βρενθύεσθαι ἤγουν κατατρυφᾶν ἀλαζονικῶς. Ὅτι δὲ τὸ βέρεθρον ζέρεθρον Μακεδόνες φασὶ, καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. (Vers. 15.) Αἱ δὲ σιδήρειαι τοῦ μύθου πύλαι καὶ ὁ χάλκεος οὐδὸς, ἅ περ καὶ ὁ Ἅιδης ἂν ἔχοι, τὴν διηνεκῆ καὶ δυσεξίτητον τῶν κατὰ γῆς ὑδάτων καὶ πνευμάτων ἔγκλεισιν δηλοῖ, ὧν εἴ τί ποτε προκύψει ἐν τοῖς ἄνω διὰ σεισμοῦ τυχὸν ἤ πως ἑτέρως, δεινὰ γίνονται, ὁποῖα καὶ ὁ τυφὼς ποιεῖ. (Vers. 18.) Τὸ δὲ πάντες ἐν τῷ, ἵνα εἴδετε πάντες, δύναται καὶ τοῖς ὄπισθεν κολληθῆναι, ἵνα ᾖ, πειρήσασθε πάντες, καὶ οὕτω δὲ κατευθὺ νοηθῆναι, εἴδετε πάντες. καὶ ὅρα τὸ πειρήσασθε, παθητικῶς λεχθὲν ἄρτι· ἔτι δὲ καὶ τὸ εἴδετε, χρόνου ὂν ἐνεστῶτος, χρηστὸν Ὁμήρῳ, ἐξ οὗ περ οὐ τὸ ἰ*δεῖν καὶ ἰδέσθαι καὶ ἰδὼν καὶ τὰ σὺν αὐτοῖς, ἀλλὰ τὸ εἶδον. ἐκεῖνα γὰρ δευτέρου ἀορίστου εἰσὶ τοῦ φαινομένου μυριαχοῦ. ἔστι δὲ αὐτοῦ καὶ πρῶτον πρόσωπον παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον, ἵνα εἴδομεν ἄμφω. ἡ δὲ ὕστερον χρῆσις οὐ δεῖται ῥημάτων τοιούτων. (Vers. 19.) Τὸ δὲ, ἐξ οὐρανόθεν, δὶς λεχθὲν περιττὴν ἔχει καὶ αὐτὸ τὴν πρόθεσιν, ὡς καὶ τὸ ἀπ' οὐρανόθεν καὶ ὅσα τοιαῦτα. Ἐκ δὲ τοῦ κρεμάσαντες καὶ ὅλως ἐκ τοῦ κρεμῶ θέματος καὶ τὸ κρήμνασθαι γίνεται καὶ τὸ, κρήμνη σεαυτὴν, καὶ ὁ κρημνὸς, καὶ ὅσα τοιαῦτα, τροπῇ δηλαδὴ τοῦ η̄ εἰς ε̄ καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄. (Vers. 20.) Τὸ δὲ ἐξάπτεσθε ταὐτὸν τῷ ἐκκρέμασθε, ἵνα δηλονότι καθελκύσητε τὸν Δία πεδίονδε, ὅ ἐστι κάτω εἰς γῆν,

ὅ περ οὐκ ἂν δῆθεν γένοιτο. δύναται δὲ εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἅπτεσθε, ὅ ἐστιν ἐπιλαμβάνεσθε, περιττῆς οὔσης τῆς ἐκ προθέσεως. (Vers. 22.) *Τὸ δὲ, ὕπατον μήστωρα, ἢ ὑφ᾽ ἓν νοητέον, ἵνα δηλοῖ τὸν ὕπατον ἐν βουλευταῖς, ἢ ἰδίᾳ μὲν τὸ μήστωρα, ἰδίᾳ δὲ τὸ ὕπατον. αὐτὸ δὲ διχῶς νοεῖται. ἢ γὰρ ἁπλῶς πάντων ὕπατον, ἢ τῶν ἀρχόντων, κατὰ τὸ, ὕπατε κρειόντων. Μήστωρ δὲ Ζεὺς ὁ ἐν ἄλλοις μητιόεις καὶ μητίετα· εἰπεῖν δὲ κοινότερον καὶ οὐδὲ συνήθως, μητιέτης.* (Vers. 21.) *Τοῖς δὲ τοῦ ἐρύω χρόνοις τριχῇ ἐνταῦθα χρησάμενος ἐν τῷ, οὐκ ἂν ἐρύσαι *τε, καὶ, ἐθέλοιμι ἐρύσσαι, καὶ, αὐτῇ γαίῃ ἐρύσαιμι, ἐπιμονὴν ἐποίησεν, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἐξ οὐρανόθεν.* (Vers. 24.) *Τὸ δὲ, αὐτῇ γαίῃ, αὐτῇ θαλάσσῃ, Ἀττικοῖς σύνηθες, ἐλλιπὲς τῆς σὺν προθέσεως, ὁποῖον καὶ τὸ, αὐτοῖς ἀνδράσι βεβύθισται ναῦς, οὐ σύνθετον τὸ αὔτανδρος, καὶ ὁποῖον τὸ, αὐταῖς βουλαῖς ἐξόλοιτο.* (Vers. 26.) *Τὸ δὲ δησαίμην ἔχει καὶ ἐνεργητικὰ ἐν χρήσει. διφορεῖται γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον ῥῆμα κατά τε ἐνέργειαν κατά τε πάθος. Μετήορα δὲ τὰ κοινῶς μετέωρα. καὶ ἔστι τοῦτο εὐπαραγωγότερον τοῦ κοινοῦ. ὡς γὰρ ἐκ τοῦ ἀείρω τὸ συζυγῶ παρήορος ἵππος ὁ παρεζευγμένος, οὕτως ἐκ τοῦ ἀείρω τὸ κουφίζω καὶ ἀνωφορῶ τὸ μετήορον. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ μετέωρον κατὰ περίεργον σκευωρίαν· ἐκ τοῦ ἀείρω γάρ, φασιν, ἄοιρος ὁ εἰς ἀέρα ἐλαφρισθεὶς καὶ τροπῇ τοῦ ᾱ εἰς ε̄ καὶ τῆς οῑ διφθόγγου εἰς ω̄ ἐν συνθέσει μετέωρον.* (Vers. 27.) *Τὸ δὲ, τόσσον ἐγὼ περίειμι πάντων, σχῆμα ἐστὶ συμπληρωτικὸν, οὗ πολὺς νοῦς διὰ τὸ ἀοριστaίνειν. τῷ γὰρ μεγαλείῳ τῶν εἰρημένων συμπαραμετρεῖται καὶ ἡ περιουσία τῆς ἰσχύος τοῦ Διός. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἐπαναφορὰ κατὰ κόμμα ἐστὶ τὸν βασιλικὸν πρὸς τῷ τέλει λόγον καλλύνουσα. δῆλον γὰρ ὡς ἐπαναφορικόν ἐστι τὸ, περί τ᾽ εἰμὶ θεῶν, περί τ᾽ εἰμὶ ἀνθρώπων. Ἰστέον δὲ ὅ*τι ἡ ῥηθεῖσα ἐξ οὐρανόθεν χρυσέα σειρὰ καὶ εἰς βασιλικὸν γένος μεταλαμβάνεται τοῖς ῥητορικῶς ἐπιβάλλουσιν, οἳ καὶ τῶν ἑξῆς οὐκ ὀλίγα συμβιβάσουσι κατὰ καιρὸν δεξιῶς εἰς ἐγκώμιον.* (Vers. 28.) *Ὅτι ἔκπληξιν ἐπὶ ἀπειλῇ δηλοῖ τὸ, ὡς*
576 *ἔφαθ᾽, οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ, ὅ ἐστι περιφρα*στικῶς ἐσίγησαν, μῦθον ἀγασσάμενοι·* 696
μάλα γὰρ κρατερῶς ἀγόρευεν, ἤγουν ἀποτόμως ἐλάλει. (Vers. 31.) *Δυσωπία δὲ ἄρχοντος τραχυνομένου κατά τινων, τὸ, ὦ πάτερ ἡμέτερε, ὕπατε κρειόντων, εὖ νυ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν, ὅ τοι, ἤγουν ὅτι σοι, σθένος οὐκ ἐπιεικτόν· ἀλλ᾽ ἔμπης ὀλοφυρόμεθα ὑπὲρ τῶν δεῖνα, οἵ κεν δὴ κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες ὄλωνται, ὅ ἐστι κακῷ θανάτῳ οἰχήσονται.* (Vers. 35.) *Ὁ δέ γε ζητῶν εἰρηναίαν τοῖς ἑαυτοῦ συμβουλὴν ἔκ τινος ὑπερέχοντος εἴποι ἂν τό· ἀλλ᾽ ἤτοι πολέμου μὲν *ἀφεξόμεθα, εἰ σὺ κελεύεις, βουλὴν δ᾽ ὑποθησόμεθα τοῖς δεῖνα, ἥ τις ὀνήσει, ὡς μὴ πάντες ὄλωνται ὀδυσσαμένοιο τεοῖο, ἤγουν σοῦ ὀργισθέντος. Ἀθηνᾶ δὲ ταῦτα τῷ Διί φησιν ὑπὲρ Ἀχαιῶν.* (Vers. 31.) *Ἔστι δὲ ὕπατος μὲν, ὥς που καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ὁ ὑπέρτατος, ἐξ οὗ γίνεται αὐτὸς κατὰ συγκοπὴν, ἀντικείμενος τῷ νειάτῳ, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν νεάτῳ, οὗ πρὸς ὁμοιότητα καὶ ἡ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὠνόμασται ὑπάτη τε καὶ νεάτη, καὶ κατὰ κρᾶσιν νήτη.* (Vers. 32.) *Σθένος δὲ οὐκ ἐπιεικτὸν κατὰ τοὺς παλαιοὺς δύναμις οὐκ εὐσυγχώρητος, ἤγουν οὐ ῥᾳδίως εἴκουσά τινι.* (Vers. 33.) *Ὀλοφύρεσθαι δὲ τὸ ὀλοῶς ἢ μετὰ ὀλυγῆς φύρεσθαι, δάκρυσι δηλαδή.* (Vers. 34.) *Κακὸς δὲ οἶτος ὁ ἀπευκταιότατος καὶ διαστελλόμενος πρὸς ἑτεροῖον οἶτον, ὃν ἄν τις εὔξηταί *ποτε, ὃ δὴ σὺν ἄλλοις πολλοῖς εὕρηται καὶ ἡ Πηνελόπη ἐν Ὀδυσσείᾳ ποιοῦσα. ἐκ τοῦ οἲ δὲ θρηνητικοῦ ἐπιῤῥήματος ὁ οἶτος. ἀναπλῆσαι δὲ οἶτον τὸ τελευτὴν θανάτου ἰδεῖν. ταὐτὸν γὰρ ἀναπλῆσαι καὶ τελευτῆσαι, ὅ ἐστι τελειῶσαι, πληρῶσαι.* (Vers. 36.) *Τὸ δὲ ὑποθησόμεθα ἡ ἀρχή ἐστι τῆς ποιητικῆς ὑποθημοσύνης τῆς ἀγαθῆς, ᾗ ἀντίκειται ἡ κακοθημοσύνη· ἔτι δὲ καὶ τῆς παρὰ τοῖς ὕστερον ὑποθήκης καὶ τοῦ νουθετεῖν, ὅ πέρ ἐστι νοῦν ἐντιθέναι ἤγουν ἐμβάλλειν· ἴσως δὲ καὶ τῆς εὐθημοσύνης.* (Vers. 37. sqq.) *Τοῦ δὲ ὀδύσσω χρῆσις μάλιστα καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. Ὅτι ὁ οὕτω σφοδρῶς πρὸ βραχέων δημηγορήσας Ζεὺς ἤπιος γίνεται, μειλίχιόν τι καὶ ὕπουλον φθεγξαμένης τῆς Ἀθηνᾶς. Ἥρα μὲν οὖν, εἴ περ ἐλάλησεν, αἰνότατόν τε προσεῖπεν ἂν τὸν Δία καὶ προσηρέθισεν εἰς θυμόν· τοιοῦτον γὰρ ὁ μῦθος ἦθος αὐτῇ ἀνεπλάσατο, καθὰ προδεδήλωται, ἥ τις καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ ὡς, εἰ θέλομεν ὅσοι Δαναοῖς ἀρωγοὶ ἀντιπεσεῖν τῷ Διὶ, ἀκάχοιτο ἄν. καὶ ἡ μὲν Ἥρα τοιαύτη. Ἀθηνᾶ δὲ τεχνικῶς ὑπενδίδωσι, καὶ ὀψὲ καὶ αὐτὴ λαλήσασα, ὡς καὶ ὁ Διομήδης πρὸ μικροῦ ἐν τοῖς Ἀχαιοῖς, εἰδέναι μὲν τὸ τοῦ Διός φησι σθένος, ὀλοφύρεσθαι δ᾽ ὅμως ὑπὲρ Ἀχαιῶν, ὡς ἐῤῥέθη, καὶ τὴν Διὸς μὲν ἰσχὺν ὁμολογεῖ, προΐσχεται δὲ ἐλέου *εἰσβολὴν, ὡς οὐ θρασυνομένη κατὰ πατρὸς, ἀλλ᾽*

οἰκτιζομένη τοὺς ἐλεεινούς. καὶ ὁ πατὴρ ἐπὶ τούτοις πραϋθυμήσας προσέφη ἐπιμειδήσας ἅ περ καὶ ἑξῆς που ἐρεῖ· Θάρσει Τριτογένεια, φίλον τέκος, οὔ νύ τοι θυμῷ πρόφρονι μυθέομαι, ἐθέλω δέ τοι ἤπιος εἶναι, ὁποῖόν τι καὶ πᾶς εἴποι ἂν πρὸς φίλον, μεταβαλὼν ἐκ θυμοῦ εἰς πρᾳότητα. Καὶ ὅρα ὅπως θυμὸς κολακευόμενος μαλθάσσεται καὶ κατὰ τὰ δεινὰ τῶν θηρίων εἴκει τοῖς τιθασσεύουσι. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι, καὶ ὁ τῷ θυμουμένῳ εἴκων ἐν καιρῷ τύχοι ἂν αὐτοῦ ῥᾳδίως ὅσον θέλει. (Vers. 39.) Τριτογένεια δὲ ἀλληγορικῶς ἡ φρόνησις, ἐπεὶ κατὰ Δημόκριτον τρία γίνεται ταῦτα ἐξ αὐτῆς, τὸ εὖ λογίζεσθαι, τὸ λέγειν καλῶς τὸ νοηθὲν, καὶ τὸ ὀρθῶς πράττειν αὐτό. τελείας γὰρ ὄντως φρονήσεως τὸ νοῆσαι, τὸ εἰπεῖν, τὸ ποιῆσαι, καὶ πάντα καλῶς. ὁ δὲ μῦθος οὕτω λέγει αὐτὴν ὡς ἐν τρίτῃ μηνὸς γεννηθεῖσαν, ἢ ὡς ἐκ τοῦ Διὸς κεφαλῆς γενομένην, τριτὼ γὰρ, φασι, κατὰ γλῶσσαν Κρητῶν ἡ κεφαλή. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ Τρίτωνος Λιβυκοῦ ποταμοῦ καλεῖται οὕτω, ἀλλαχοῦ δηλοῦται. Ὅρα δ' ἐν τοῖς εἰρημένοις ὅτι, καθά που καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, οὐ μόνον εἰς πάθος ἀναλύεται ἡ Τριτογένεια ὡς *γεννηθεῖσα ποθὲν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐνέργειαν, ὡς δεδήλωται ἐν τῷ τρία γεννῶσα. οὕτω δὲ διχῶς καὶ ἡ ἠριγένεια, καὶ γὰρ ἡ τὸ ἦρ γεννῶσα, καὶ ἡ ἐν ἦρι γεννωμένη. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁ γεννῶν μῦθος τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς Διὸς κεφαλῆς ἐχορήγησέ τινι τῶν παλαιῶν ὑπόψυχρον νόημα τὸ καὶ σκωφθὲν τότε, ἦν δὲ τοιοῦτον ὡς Ἀγαθαρχίδης ἱστορεῖ. εἰκὸς γὰρ αὐτὴν ἐκ τῆς Διὸς κεφαλῆς γεννηθεῖσαν ἔχειν τῶν ἀγαθῶν τὸ κεφάλαιον. (Vers. 40.) Πρόφρονα δὲ θυμὸν ἢ τὸν πρόθυμον λέγει, καθὸ καὶ προϊὼν ἐρεῖ, πρόφρων κατένευσε Κρονίων, ἢ κατὰ Πορφύριον, τὸν ὑπέρφρονα, ἤτοι καταφρονητικόν. οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγων, πρόφρων ἐθέλοιμι ἐρύσσαι, ἀντὶ τοῦ πρόθυμος καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ αὐτοῦ φρονῶν ἢ ἀντὶ τοῦ ὑπέρφρων καὶ τοὺς ἄλλους περιφρονῶν. (Vers. 41.) Ὅτι ἐν τῷ, ὑπ' ὄχεσφι τιτύσκετο χαλκόποδ' ἵππω, ὠκυπέτα, χρυσέῃσιν ἐθείρῃσι κομόωντε, ἅ περ *ἔπαινος ἵππων 577 εἰσὶ, χαλκόποδες μὲν οἱ στεῤῥόποδες καὶ, ὡς ἀλλαχοῦ ἐρεῖ, κρατερώνυχες. (Vers. 42.) Τὸ δὲ ὠκυπέτα ἔοικε τὸν ἵππον ἐτυμολογεῖν, ὃς παρὰ τὸ ἵπτασθαι ποσὶ λέγεται. ὁ γὰρ ποσὶν ἱπτάμενος καλῶς ὠκυπέτης τε εἶναι λέγεται καὶ οὐκ ἄκων πέτεσθαι, ὡς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς κειμένων σημασίας τοῦ θρὶξ καὶ ἔθειρα καὶ κόμη, ἀλλαχοῦ μὲν καλλίτριχες λέγονται ἵπποι, οἷς καὶ ψήκτραις αἱ τρίχες κτενίζονται κατά τινα τραγικὸν, ἐνταῦθα δὲ καὶ ἡ κόμη καὶ ἡ ἔθειρα κατὰ μύθου σεμνό*τητα προσαρμόττεται αὐτοῖς, ἐν τῷ, ἐθείραις κομόωντες. ἔριον μέντοι οὐκ ἂν τολμήσῃ τις ὅλως ἐνταῦθα προσάψαι, εἰ καὶ ὁ κωμικὸς ὄνου πόκας ἔπαιξε. διαφορὰ δὲ τριχὸς καὶ ἐρίου καὶ ἐν τῷ, τρίχας ἀντ' ἐρίων ἐποκίξατο. γίνεται δὲ ἡ ἔθειρα ἐκ τοῦ ἐθείρω ῥήματος, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθή-
697 σεται, ἀφ' οὗ καὶ ἐθειράδες τὸ γέ*νειον. ἵπποι δὲ Διὸς εἰσὶν οἱ ῥηθέντες, οὓς τεχνηέντως ὑπέζευξεν ἅρματι· τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τιτύσκετο· ἡνίκα εἰς τὴν Τρωικὴν Ἴδην κατῆλθε διοικήσων τὰ κατὰ τὴν μάχην αὐτὸς μόνος μετὰ τὸ ἀπειλήσασθαι τοῖς λοιποῖς θεοῖς. (Vers. 41.) Ἔστι δὲ τὸ τιτύσκετο λέξις ἀμεταχείριστος πεζολεκτοῦντι ῥήτορι, γινομένη ἀπὸ τοῦ τύκω τὸ κατασκευάζω πλεονασμῷ τοῦ σ καὶ ἀναδιπλασιασμῷ Ἰωνικῷ, ἵνα ᾖ λέγων τὸ ζευγνύειν περιφραστικῶς τιτύσκειν ὑπ' ὄχεσφιν ἤγουν σκευάζειν ὑφ' ἅρματι. (Vers. 47. sqq.) Ὅρα δὲ ὅπως χρυσῷ περιλάμπεται ὁ Ζεὺς, ὅτε εἰς τὸ κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν Ἴδην Γάργαρον κατήρχετο· ἡ ξυνωρίς τε γὰρ τῶν ἵππων αὐτῷ χρυσέαις, ὡς ἐῤῥέθη, ἐθείραις κομᾷ, οὐ μὴν κατ' ἄλλους φαιαῖς ἢ μελαίναις ἢ λευκαῖς ἢ ψαραῖς. χρυσὸν δ' αὐτὸς, ἤγουν χρυσέαν σκευὴν, ἔδυνε περὶ χροΐ· γέντο δὲ, τουτέστιν εἵλετο, ἱμάσθλην χρυσείαν, εὔτυκτον. ὁ δ' αὐτὸς καὶ τὴν οὐρανίαν πρὸ τούτου σειρὰν ἐξ ὁμοίας ὕλης συνεκρότησε. προϊὼν δὲ καὶ χρύσεα τιταίνει τάλαντα. χρύσειος δὲ καὶ ὁ θρόνος αὐτῷ. οὕτω χαίρει τῷ χρυσῷ καί που κατὰ τὸν Μίδαν, καὶ αὐτῷ χρυσός ἐστι πᾶν οὗ ἂν ἅψηται. Ἰστέον *δὲ ὅτι οἱ ἐκ μαθημάτων ἀνήκειν φασὶν Ἡλίῳ τὸν χρυσὸν, ὡς τῇ Σελήνῃ ἄργυρον, Κρόνῳ δὲ μόλυβδον, καὶ ἄλλῳ τῶν πλανωμένων ἕτερόν τι τῶν μετάλλων. διὸ χαίρειν χρυσῷ λέγεται καὶ ὁ Ζεὺς, καθότι καὶ εἰς ἥλιον ἀλληγορεῖται ποτὲ κατὰ τὸν εἰπόντα· ὁ μὲν δὴ μέγας ἐν οὐρανῷ Ζεὺς πτηνὸν ἅρμα ἐλαύνων. καὶ μὴν εἰ καὶ εἰς αἰθέρα ὁ Ζεὺς ἀλληγορεῖται, ἁρμόττει αὐτῷ διὰ τὸ πυρῶδες εἴτουν πυροειδὲς καὶ οὕτω λαμπρὸν ὁ χρυσὸς, ἐπεὶ καὶ ὁ αἰθὴρ διχῇ οὕτω λέγεται· ἢ γὰρ παρὰ τὸ αἴθειν, ὅ ἐστι καίειν, πυρὸς δίκην κατά τινας, ἢ παρὰ τὸ αἴθειν ἤγουν λάμπειν, ὅθεν καὶ ὁ ἀστὴρ, εἰ καὶ μάλιστα τοῖς σοφοῖς ἀρέσκει παρὰ τὸ ἀεὶ θεῖν αἰθὴρ λελέχθαι,

διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὸν ἀεικίνητον συνισφαιρωμένον τῷ οὐρανῷ. ἐὰν δὲ καὶ εἰς οὐρανὸν ὁ Ζεὺς μεταλαμβάνηταί ποτε, ᾠκείωται καὶ οὕτως αὐτῷ ὁ χρυσὸς, ὀρθῶς μὲν διὰ τὸ ἀνέφελον αὐτοῦ καὶ ἀληθῶς αἴθριον, εἰ καὶ καθ᾽ ἕτερον τρόπον χάλκεος λέγεται, κατὰ δέ γε τὸν μῦθον διὰ τὸ καὶ χρυσέοις δώμασι πλήθειν καὶ χρύσεον δάπεδον ἡπλωμένον ἔχειν. συντελεῖ δὲ πρὸς νοῦν τοιοῦτον καὶ εἴ τι που χρύσεον λέγεται νέφος. καὶ ταῦτα μὲν τοιαῦτα. (Vers. 45.) Ὅτι δὲ Δωρικὴ λέξις τὸ γέντο, γενομένη ἐκ τοῦ ἕλετο, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. ὁ δὲ *τόπος οὗτος χρήσιμος καὶ εἰς χρυσοῦ καὶ εἰς πλουσίου ἐγκώμιον. Ὅτι τὸ πέτεσθαι τοὺς τοῦ Διὸς ἵππους μεσσηγὺς γαίης τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντος σύμβολόν ἐστι τοῦ ἀλληγορεῖσθαι αὐτὸν εἴς τε ἀέρα καὶ εἰς αἰθέρα, στοιχεῖα ταῦτα πληροῦντα τὸ μεταξὺ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ. τῆς δὲ εἰς ἀέρα τοῦ Διὸς ἀλληγορίας ἐμφαντικὸν μετ᾽ ὀλίγα καὶ τὸ, κατὰ δ᾽ ἠέρα πουλὺν ἔχευε, τῶν αὐτοῦ ἵππων δηλαδή· ἔνθα τὸ πουλὺν θηλυκοῦ γένους φασὶν οἱ παλαιοὶ, καθὰ καὶ τὸ ἠέρα. καὶ ἔστιν ἡ λέξις Ἰωνικὴ ὁμοίως τῷ, πουλὺν ἐφ᾽ ὑγρήν. (Vers. 47.) Ὅτι ἐν τῷ, Ἴδην δ᾽ ἵκανε πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν, Γάργαρον, τῷ μέρει τὸ ὅλον συμπεριείληπται, ὡς καὶ πρὸ τούτων πολλὰ τοιαῦτα σεσημείωται. καὶ ἔστι πλατὺς τρόπος ποιητικὸς προτάσσειν τὸ ὅλον, εἶτα ἐπάγειν τὸ μέρος διὰ σαφήνειαν. ὅλον μὲν γὰρ ἡ Ἴδη, μέρος δὲ τὸ Γάργαρον, καὶ μέχρι νῦν τηροῦν τοὔνομα, κληθὲν οὕτω διὰ τὰ ἐκεῖ ἀναδιδόμενα ὕδατα, καὶ τὸν ἐντεῦθεν ποιὸν ἦχον, ἐξ οὗ καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν τὸ ἀναγαργαρίζειν λέγεται καὶ ὁ γαργαρεών. Οἱ δέ φασι τρία εἶναι τῆς Ἴδης ἀκρωτήρια, Γάργαρον, Λεκτὸν, Φαλάκραν· τοῦ δὲ Γαργάρου τοὺς οἰκήτορας Γαργαρεῖς λέγεσθαι, αὐτὸ δὲ οὕτω κληθῆναι καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ἐν ἡμῖν γαργαρεῶνος, *λήγοντος ἀπὸ παχέος εἰς ὀξύτερον. Τὴν δὲ Ἴδην πολυπίδακα λέγει, διότι καὶ τοῦ Γαργάρου δίχα πολυπόταμός ἐστιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται. κοινότερον δὲ τὸ πολυπίδακα, ἐκ τοῦ πίδαξ πίδακος, οὗ ἀναδραμόντος εἰς εὐθεῖαν, ὡς δηλοῖ τὸ πολυπιδάκου, εἴη ἄν ποτε καὶ ἡ αἰτιατικὴ πολυπίδακον. ἐκ τοῦ πιεῖν δέ, φασιν, ἡ πίδαξ, ἢ ἐκ τοῦ πιδύειν, ὅ ἐστιν γῆθεν ἅλλεσθαι. αὐτὸ δὲ κατ᾽ ἐναλλαγήν, φασιν, Αἰολικὴν ἐκ τοῦ πηδᾶν γίνεται, ἀφ᾽ οὗ καθ᾽ ὁμοίαν τροπὴν καὶ πιδύεσσα
578 ἡ κάθυγρος. ἐκ δὲ τοῦ πιδύειν καὶ Πιδύτης κύριον, ὡς ἐκ τοῦ ἠπύειν ὁ Ἠπύτης. Μητέρα δὲ θηρῶν τὴν Ἴδην φησὶν ἀντὶ τοῦ πολύθηρον. θηρίον δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς πᾶν ἄλογον ζῷον, ὅπου γε καὶ τὸν ἶπα θηρίδιόν τι λέγουσιν οἱ σοφοί. κυρίως δέ, φασι, θῆρες, οἱ ἢ θέειν ῥᾷον δυνάμενοι κατὰ τὴν παρὰ Σοφοκλεῖ θῆρα ἔλαφον, ὁποία τις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ἢ καὶ φθείρειν, ὅθεν καὶ ἐτυμολογεῖσθαι ὁ θὴρ λέγεται ὡς οἷα φθείρ, εἰ καὶ ἡ ἀπέλευσις τοῦ φ μετήλλαξε τὴν τῆς διφθόγγου γραφὴν εἰς τὸ τῆς ἀναλογίας η. Ὅτι δὲ φθεῖρες διὰ διφθόγγου καὶ οἱ θῆρες, ἐν τοῖς εἰς τὴν Βοιωτίαν δεδήλωται. ἱστορεῖται δὲ καὶ ὄφεις τὴν Ἴδην ἐνεγκεῖν ποτὲ, οἳ καὶ ἐλάφους, φασὶν, ἀνῄρουν εἰλούμενοι περὶ τὰ σκέ*λη αὐτῶν καὶ περὶ τοὺς αὐχένας καὶ δένδροις προσαρτῶντες αὐτούς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γυναικὶ μεθύσῃ, ἀδίκων παίδων μητρὶ, ἁρμόσοι ἄν ποτε τὸ προσρηθῆναι Ἴδην πολυπίδακα, μητέρα θηρῶν. καὶ πόλις δὲ ἢ χώρα γέμουσα ἀνδρῶν ἀδίκων μήτηρ ἂν θηρῶν λέγοιτο, καθά ποτε καὶ πόλις που ἦν πονηρῶν, ὡς αἱ ἱστορίαι δηλοῦσι, καί τις ἑτέρα συνηγόρων τοιούτων, ἀφορισθέντων ἐν αὐτῇ διὰ τὸ κακουργεῖν περὶ τὴν δικαιοτάτην θέσιν τῶν νόμων. (Vers. 48.) Λέγει δὲ ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ τέμενος τῷ Διὶ ἐν τῷ Γαργάρῳ ἦν, ὁποῖα πολλαχοῦ εἴρηται, βωμός τε θυήεις, ὡς θυσιῶν γινομένων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς, καθὰ πολλαχοῦ φαίνεται, ἢ καὶ ὡς εὐώδους τοῦ τόπου ὄντος, παρὰ τὸ θύος, ἐξ οὗ καὶ νέφος θυόεν, οὐ μὴν θυῆεν κατὰ τὸν διχῇ οὕτω νοούμενον βωμόν. καὶ εἰσορᾶσθαι δέ φησιν ἐκ τῶν τῆς Ἴδης κορυφῶν Τρώων τε πόλιν καὶ νῆας Ἀχαιῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ. καὶ δοκεῖ παράλληλμα εἶναι τοῦτο ἐτυμολογικόν. εἰ γὰρ ἐκεῖθεν εἰσορᾷ ὁ Ζεὺς τὰ εἰρημένα ὡς τοῦ τόπου δεξιοῦ ὄντος ἰδεῖν, ὀρθῶς ἄρα Ἴδη τὸ ὄρος ἐκεῖνο λέγεται. ὁ δὲ γεωγράφος Γάργαρα οἶδε καὶ πόλιν, εἰπών· Γάργαρα τόπος ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τῆς Ἴδης, ἀφ᾽ οὗ Γάργαρα, πόλις Αἰολική. Ἰστέον δὲ ὅτι Διὸς κατέλευ*σις παρὰ τῷ ποιητῇ γίνεται, ὅπου ἄξιά τινα λόγου ἔργα τελοῦνται κατὰ εἱμαρμένην τινά, ὡς καὶ νῦν καταπραχθήσεται. (Vers. 53.) Ὅτι καθάπερ ἀλλαχοῦ ἡ ἐκ πρόθεσις ἀντὶ τῆς μετὰ λαμβάνεται, οὕτως ἐνταῦθα ἡ ἀπὸ ἐν τῷ, οἱ δ᾽ ἄρα δεῖπνον ἕλοντο Ἀχαιοὶ ῥίμφα κατὰ κλισίας, ἀπὸ δ᾽ αὐτοῦ θωρήσσοντο. Τρῶες δ᾽ αὖθ᾽ ἑτέρωθεν ἀνὰ πτόλιν ὁπλίζοντο παυρότεροι· μέμασαν δὲ καὶ ὧς ὑσμῖνι μάχεσθαι, χρειοῖ ἀναγκαίῃ, ὅ ἐστιν ἀναγκαστικῇ, πρό τε παίδων καὶ πρὸ γυναικῶν. ἐν τούτοις γὰρ τὸ,

ἀπὸ δ᾽ αὐτοῦ θωρήσσοντο, ἀντὶ τοῦ μετὰ τὸ δεῖπνον. *τὰ δὲ συχνὰ ἐνταῦθα πάρισα, τὸ ἕλοντο, θωρήσ-
σοντο, ὡπλίζοντο, ἀνεπιτηδεύτως κεῖνται πρὸς κάλλος φυσικόν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀντιπαρέθετο ἀλλή-
λοις ὡς ἰσοδύναμα τὸ θωρήσσοντο καὶ ὡπλίζοντο. πλειόνως μέντοι τὸ ὁπλίζεσθαι ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς
698 εὐ*τρεπίζεσθαι λέγεται. (Vers. 55.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δειπνῆσαι εἶτα θωρήσσεσθαι τοὺς Ἀχαιοὺς
εἰπὼν ἐπὶ Τρώων σιγᾷ μὲν τὸ δεῖπνον συντομίας τρόπῳ, λέγει δὲ μόνον καὶ αὐτοὺς ὁπλίζεσθαι. ἔνθα
ὅρα καὶ τὸ ἀνὰ πτόλιν, ὡς μὴ πάντων τῶν Τρώων ἔξω μεινάντων, εἰ καὶ ὁ Ἕκτωρ διὰ τὸ ἀναγκαῖον
παρέμεινεν. Ὅτι δὲ παυρότεροι Τρῶες Ἀχαιῶν, ἤδη πρὸ τούτων σαφῶς δεδήλωται. (Vers. 56.) Τὸ
δὲ ὑσμῖνι ὅτι μεταπλασμοῦ πάθος ἔχει, προείρηται καὶ αὐτό. ἐῤῥέθη δὲ, ὑσμῖνι μάχεσθαι, πρὸς
διαστολὴν τοῦ ἄλλως πως μάχεσθαι, ὁποῖόν τι καὶ τὸ διὰ λόγων ἐρίζειν ἐστί. καὶ ἔστι τὸ ὑσμῖνι μάχε-
σθαι ταὐτὸν τῷ χερσὶ μάχεσθαι κατὰ τὸ, χερσὶ μὲν οὔτι μαχέσσομαι. (Vers. 57.) Τὸ δὲ, χρειοῖ
ἀναγ*καίῃ, καὶ τούτους ἀναγκαίους ὑπεμφαίνει πολεμιστὰς κατὰ τοὺς ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ῥηθέντας τῷ
ποιητῇ. Ἰωνικὸν δὲ τὸ χρειοῖ· χρεία μὲν γὰρ τὸ κοινόν. ὁ δὲ ἰωνίζων χρειὼ λέγει, χρέος δὲ οἱ τραγικοὶ,
πολλάκις δὲ καὶ χρῆμα. (Vers. 57.) Τὸ δὲ, πρό παίδων καὶ γυναικῶν, ἀντὶ τοῦ ὑπὲρ τῶν φιλτάτων.
καὶ εἴληπται νῦν ἡ πρὸ ἀντὶ τῆς ὑπὲρ, ἄλλως ἤ περ ἐπὶ τοῦ, θυμῷ πρόφρονι. ἐκεῖ μὲν γὰρ κατὰ Πορ-
φύριον ὑπερηφανίας ἡ λέξις δηλωτικὴ, ἐνταῦθα δὲ φανερῶς προστασίας. δῆλον δὲ ὡς ὁ πρὸ τοιούτων
μαχόμενος τὸν κυρίως πρόμαχον συντίθησιν. (Vers. 58.) Ὅτι ἔκχυσιν λαοῦ ἀπὸ πόλεως δηλοῖ τὸ,
πᾶσαι δ᾽ ᾠΐγνυντο πύλαι, ἐκ δ᾽ ἔσσυτο λαὸς, πεζοί θ᾽ ἱππῆές τε, πολὺς δ᾽ ὀρυμαγδὸς ὀρώρει, ὃ δὴ καὶ
μετ᾽ ὀλίγα κεῖται. γίνεται δὲ τὸ ᾠΐγνυντο, ἀπὸ τοῦ οἴγω οἰγνῶ οἰγνύω οἴγνυμι ὁμοίως τῷ ἀχνύμενος καὶ 579
τοῖς ὁμοίοις, ἃ πολλαχοῦ ἐδηλώθη. (Vers. 59.) Ὁ ὀρυμαγδὸς δὲ λέγεται μὲν ὅτε μέτρου χρεία καὶ
ὀρυγμαδός. κεῖται δὲ οὐ μόνον ἐπὶ πολέμου κατὰ ὀνοματοποιίαν καὶ ἐπὶ ἤχου τομῆς ξύλων κυρίως ἐν
ὄρεσιν, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ἐπὶ θορύβου μεγάλου. (Vers. 58.) Τὸ δὲ, πᾶσαι πύλαι, δεδήλωται καὶ
ἀλλαχοῦ ὡς οἱ μὲν ἐπὶ δύο μόνων πυλῶν ἡρμήνευσαν, οἱ δὲ ἐπὶ πολλῶν. (Vers. 60.) Ὅτι συμβολῆς
πο*λέμου ἐκφραστικὸν τὸ, οἱ δ᾽ ὅτε δὴ ἐς χῶρον ἕνα ξυνιόντες ἵκοντο, σύν ῥ᾽ ἔβαλον ῥινοὺς, καὶ
ἑξῆς, οἱ καὶ ἐν τῇ δ᾽ ῥαψῳδίᾳ πέντε στίχοι. καὶ σημείωσαι καὶ ἐν τούτοις ὡς οὐκ αἰδεῖται ταὐτολογῶν
ὁ ποιητὴς ἐν τοῖς ἐπιτυχῶς γραφεῖσι, καὶ ἔνθα οὐκ ἔστι φράσαι κάλλιον. δῆλον δὲ ὅτι τοῦ, συνέβαλον
ῥινοὺς, περιφραστικὴ ἑρμηνεία ἐν τῷ ἐφεξῆς στίχῳ τὸ, ἀτὰρ ἀσπίδες ὀμφαλόεσσαι ἔπληντο ἀλλήλαις.
(Vers. 66.) Ὅτι αὔξησις ἡμέρας λέγεται καθ᾽ Ὅμηρον τὸ ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἡλιακοῦ μεσουρανήματος,
τὸ δ᾽ ἐντεῦθεν φθίνειν ἡ ἡμέρα δοκεῖ, ὅθεν τὴν δύσιν Αἰσχύλος ἡλίου λέγει φθινάσματα. δηλοῖ δὲ τὴν
ῥηθεῖσαν αὔξην ὁ ποιητὴς καὶ νῦν ἐν τῷ, ὄφρα μὲν ἠὼς ἦν καὶ ἀέξετο ἱερὸν ἦμαρ, τόφρα μάλ᾽ ἀμφοτέρων
βέλε᾽ ἥπτετο, πίπτε δὲ λαὸς, διὰ τὸ τῆς μάχης δηλαδὴ ἰσόῤῥοπον· ἦμος δ᾽ ἠέλιος μέσον οὐρανὸν ἀμφιβε-
βήκει καὶ ἑξῆς. ὃ παραφράζων ὁ Σοφοκλῆς φησίν· ἐν αἰθέρι μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος. Ἠὼς
δὲ ἐνταῦθα ἢ ἡ πρωΐα, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἕως ὄρθρος ἦν, εἶτα καὶ ἕως οὗ ηὔξετο ἡ ἡμέρα· ἢ καὶ ἄλλως,
ἠὼς ἡ μεσημβρία, ἵνα ᾖ ὁ λόγος τοιοῦτος, ἕως μεσημβρία ἦν, τουτέστιν ηὔξετο ἱερὸν ἦμαρ, ὡς τοῦ
καὶ συνδέσμου διασαφητικοῦ ὄντος τοῦ, ἠὼς ἦν. (Vers. 65.) Τὸ δὲ ἀέξεσθαι πρωτό*τυπόν ἐστι τοῦ
αὔξεσθαι. ἔχω γὰρ ἕξω τὸ ἐπέχω, καὶ ἀέξω τὸ οὐκ ἐπέχω, καὶ κράσει ἄξω, ἐξ οὗ, ἵνα μὴ συνεμπίπτῃ
πρὸς τὸ ἄγω ἄξω τὸ φέρω, καὶ ἄγω ἄξω τὸ κλῶ, πλεονασμῷ Αἰολικῷ τοῦ ῡ γίνεται αὔξω. καὶ ἔστιν
ἀέξεσθαι τὸ μὴ ἐπέχεσθαι τῆς κατὰ φύσιν προκοπῆς ἀλλ᾽ εἰς μέγεθος προχωρεῖν μεῖζον τοῦ καταρ-
χάς. Ἱερὸν δέ, φασιν, ἦμαρ λέγει τὸ πρὸ μεσημβρίας, ἐν ᾧ ἔθυον ὡς τὰ πολλά. τὸ γὰρ μεσημβρινὸν
τοῖς κατοιχομένοις ἀπένεμον εἰς χοάς. οὐδὲν δὲ κωλύει νοῆσαι ἦμαρ ἱερὸν ἐνταῦθα καὶ τὴν ὅλην
ἡμέραν διά τε τὸ ἐντελὲς καὶ διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὴν μάλιστα ἔμπρακτον τῶν ἐθελόντων ἐργάζεσθαι, ὃ δὴ
θεοφιλὲς ὂν ἱερολογεῖσθαι τὴν ἡμέραν ποιεῖ. εἰ δὲ καὶ καθ᾽ Ἡσίοδον μακάρων τοι νύκτες ἔασιν, εἶεν ἂν
τοιαῦται καὶ αἱ ἡμέραι, διόπερ ἱεραὶ καὶ αὐταί. (Vers. 67.) Τὸ δὲ, ἀμφοτέρων βέλε᾽ ἥπτετο, πίπτε
δὲ λαὸς, παράφρασίς μέν ἐστι τοῦ, μάλα πολλοὶ ἔπιπτον ἑκατέρωθεν. ἐκ μέρους δὲ συνεκδοχικῶς εἶπε
τὸ βέλε᾽ ἥπτετο, οὐ γὰρ πάντες ἐβάλλοντο, ἀλλ᾽ ὡς εἰκὸς, καὶ ἄλλως ἐπλήττοντο. *(Vers. 69.) Ὅτι
αἰνιττόμενος ὁ ποιητὴς τὴν τῆς μοίρας καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ διπλόην ζυγοστατοῦντα πλάττει νῦν τὸν
Δία, ὃς εἰς μοῖραν ἐκλαμβάνεται, καὶ ἐν πλάστιγγι τιθέντα δύο κῆρας θανάτου Τρώων τε καὶ Ἀχαιῶν,

μίαν δηλαδὴ ὑπὲρ ἑκατέρου στρατεύματος, καὶ εἰς ζυγοῦ ῥοπὰς ἄγει τὸ διϊσταζόμενον. φησὶ γάρ· καὶ
τότε δὴ χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα, ἐν δ᾽ ἐτίθει δύο κῆρε τανηλεγέος θανάτοιο, Τρώων θ᾽ ἱπ-
ποδάμων καὶ Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων, ἕλκε δὲ μέσσα λαβών, ῥέπε δ᾽ αἴσιμον ἦμαρ Ἀχαιῶν. εἶτα ἑρμη-
*νεύων τὸ ἐῤῥέπεν ἐπάγει· αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες ἐπὶ χθονὶ πουλυβοτείρῃ ἑζέσθην, (Vers. 73.) Τρώων
δὲ πρὸς οὐρανὸν εὐρὺν ἄερθεν, ἤγουν ἠρθησαν μετέωροι. δηλοῖ δ᾽ ἐν τούτοις τὸ, ὡς ἐῤῥέθη, τῆς μοί-
ρας διπλοῦν. διχῶς γὰρ αὕτη. καὶ τὸ μὲν αὐτῆς ἠναγκασμένως εἵμαρται, οἷον τὸ δεῖν τὸν γενόμενον
580 θανεῖν, οὗ περ οὐδὲ κρατεῖν ὁ μῦθος δοξάζει τὸν Δία, ἕτερον δὲ τὸ ἢ θᾶττον ἢ βράδιον ἢ εὐτυχῶς
ἢ δυστυχῶς εἱμαρμένον, καὶ οὕτως ἢ ἄλλως γινόμενον, οὗ δεσπόζειν τὸν Δία φησὶ καταλείπων τι καὶ
ἐφ᾽ ἡμῖν· τὸν γοῦν Ἀχιλλέα διτταὶ οὕτω *κῆρες λέγονται φέρειν εἰς Ἅιδην, ὡς πολλαχοῦ εἴρηται. ποιεῖ
δὲ ὁ αὐτὸς Ζεὺς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁμοίαν ζυγοστάτησιν ἐπὶ Σαρπηδόνος καὶ Πατρόκλου, καὶ ἐπὶ Ἀχιλ-
λέως δὲ μετὰ ταῦτα καὶ Ἕκτορος, διὰ τὸ τῶν προσώπων ἀξιόλογον. Ὅτι δὲ τάλαντον κυρίως ἐπὶ
*ζυγοῦ διὰ τὸ τάλαν ἤγουν καρτερικὸν τοῦ ὀργάνου, καὶ ὅτι ὁμωνύμως τῷ ὀργάνῳ λέγεται τάλαντον 699
καὶ τὸ ζυγοστατούμενον, καὶ ὅτι τὸ ῥέπειν κυριωτάτη λέξις ἐπὶ τοῦ κάτω βαρεῖσθαι τὸν σταθμὸν, ἀφ᾽
οὗ καὶ ἑτεροῤῥεπὴς πλάστιγξ καὶ δίκη καὶ φιλία, καὶ ὅτι τὰ μὲν κάτω καὶ πρόσγεια δυστυχίας τίθεται
σύμβολα, θνητότητος γὰρ τόπος τὰ περὶ γῆν, ἡ δέ γε μετέωρος πλάστιγξ εὐτυχίαν δηλοῖ καὶ ἐνηρτημέ-
νην ζωὴν διὰ τὸ τῶν ἄνω μακρόβιον, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. *νῦν δὲ παραπηκτέον τῷ λόγῳ ὅτι
τε πλείστη τῷ παντὶ διαφορὰ εἰπεῖν χρύσεια τάλαντα, ὡς ἐνταῦθα, καὶ αὖ πάλιν χρυσοῖο τάλαντα,
ὡς ἀλλαχοῦ· καὶ ὅτι τάλαντον ἑνικῶς καὶ τάλαντα πληθυντικῶς κατὰ παλαιὰν παρατήρησιν οὐκ ἐπὶ
ἀργύρου ἀλλ᾽ ἢ ἐπὶ πλαστίγγων, οἷον, ἀλλ᾽ ἔχον ὥστε τάλαντα γυνὴ χερνῆτις, καὶ, χρύσεια πατὴρ
ἐτίταινε τάλαντα, ἢ ἐπὶ χρυσοῦ, οἷον, θῆκε δύο χρυσοῖο τάλαντα, καὶ στήσας ἔφερε δέκα πάντα
τάλαντα· καὶ ὅτι ὅθεν τὸ τάλαντον, ἐκεῖθεν καὶ ὁ τάλαρος ἤγουν ὁ καλαθίσκος, ὡς *δηλαδὴ τάλας
εἰς τὸ αἴρειν τὰ ἐντιθέμενα· οὕτω δὲ καὶ ὁ ἀλλαχοῦ δηλούμενος ταλαπείριος· τάλας γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῷ
περᾶν κατά τινας· καὶ ὁ ταλαίπωρος δὲ τάλας καὶ αὐτὸς κυριολεκτικῶς περὶ πώρους ἤγουν λίθους ἐν
τῷ λατομεῖν· ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀταλὸς, οἷα μὴ δυνάμενος εἶναι τάλας εἰς ἔργον καὶ, ὡς εἰπεῖν, ταλαεργός·
ἴσως δὲ καὶ ἡ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ μελλόνυμφος τάλις, τάλαιναν γὰρ αὐτὴν ἡρμήνευσάν τινες, εἰ καὶ
ἕτεροι ὄνομα ἡλικίας νέας αὐτό φασιν. (Vers. 73.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι κῆρα μίαν Ἀχαιῶν ἑνικῶς ὑποθέ-
μενος καὶ μίαν Τρώων λόγῳ προσηγορικῷ, εἶτα ἐπλήθυνε καὶ *ταύτην καὶ ἐκείνην διὰ τοὺς καθ᾽ ἕκα-
στον, εἰπών· αἱ μὲν Ἀχαιῶν κῆρες καὶ ἑξῆς. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι Αἰσχύλος ἐνταῦθα κῆρας οὐ τὰς
εἰς θάνατον μοίρας ἀλλὰ ψυχὰς νοήσας ἐποίησεν αὐτὸς ψυχοστασίαν, ἐν ᾗ ὁ Ζεὺς ἵστησιν ἐν ζυγῷ τὴν
τοῦ Μέμνονος καὶ τοῦ Ἀχιλλέως ψυχήν. πάνυ δὲ δεξιῶς ὡς ἐπὶ ζυγοστατοῦντος ἀνδρὸς Ὅμηρος ἐνταῦθα
τὴν φράσιν διεχειρίσατο. καὶ ἔστιν ἐπὶ νοῦν λαβεῖν ἐν τούτοις ἄνδρα χρυσογνώμονα, ὃς τὸ τάλαντον,
δι᾽ οὗ σταθμᾶται, προχειρισάμενος καὶ ἐκ τοῦ συγκεκλᾶσθαι ἀνεγείρας τιταίνει, ὅ ἐστιν ἐξαπλοῖ, καὶ
μέσον λαβόμενος ἀνορθοῖ καὶ ἐντίθησι τὸ δοκοῦν καὶ ἡ ῥοπὴ ὅποι τύχῃ καθέλκει, ὡς τὴν μὲν πλά-
στιγγα ἕζεσθαι, τὴν δὲ μετεωρίζεσθαι ὑψοῦ. Ἔνθα (Vers. 74.) ὅρα τὸ ἕζεσθαι, γλυκέως ὡς ἐπὶ
τινος ἐμψύχου λεχθὲν, οἷα καὶ ἑκατέρας κηρὸς ἐμψύχου πλαττομένης μυθικῶς, ὧν ἡ μὲν ἐπὶ χθονὶ
ἑζομένη διὰ πλεῖον βάρος τοὺς ἐνσχεθησομένους τῇ γῇ καὶ τεθαψομένους ἐμφαίνει, ἡ δὲ πρὸς οὐρανὸν
ἀειρομένη θειότερόν τι αἰνίττεται πρᾶγμα, ὅ πέρ ἐστι τὸ ζῆν κοῦφα βιβῶντας ἐν μάχῃ καὶ οἷον ἀνω-
φορουμένους ταῖς ἐλπίσι καὶ μετέωρα θέοντας, οἷς αἴρει αὐτοὺς τὸ μοιρίδιον. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε ἐκ
τοῦ ῥέπειν θανασίμως τὰ τοῦ Διὸς τάλαντα *καὶ ἡ τραγῳδία λαβοῦσα ἔφη τὸ, δέδορκε φῶς ὡς ἐπὶ
σμικρᾶς ῥοπῆς, καὶ τὸ, σμικρὰ παλαιὰ σώματ᾽ εὐνάζει ῥοπὴ, ἔνθα τὸ εὐνάζειν ταὐτὸν τῷ, κῆρας
581 ἐπὶ χθονὶ ἕζεσθαι. καὶ ἡ κοινὴ δὲ γλῶσσα ἐντεῦθεν τοὺς θνήσκοντάς φησιν εἰς τὰ τοῦ Ἅιδου κεῖσθαι
ζυγά. καὶ ὅτι τῆς μάχης μὲν ἐπὶ ἶσα τεταμένης, ὅτε ἀμφοτέρων ἅπτεται τὰ βέλη, ῥοπὴν ἴσην ἔχειν
ἐκείνη δοκεῖ, ὅτε δὲ θάτερον ὑπέρσχῃ μέρος, ἑτεροῤῥεπεῖν λέγεται· καὶ ὅτι τοῦ ἕλκειν, ἐξ οὗ καὶ
ἡ κατὰ σταθμὸν ὁλκὴ, ἀνάπαλιν ἔχει τὸ καθέλκειν. ὁ μὲν γὰρ ταλαντεύων ἕλκει μέσα λαβών, τῶν δὲ
σταθμωμένων τὸ βαρύτερον καθέλκει, ῥέπον δηλαδὴ ὡς οἷα ῥιπτούμενον, ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ ῥίπτειν τὸ
ῥιπτεῖσθαι παράγεται, ὡς καὶ προδεδήλωται. (Vers. 75.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι γῆς ἐπιθέτων ὄντων τοῦ

πολυβότειρα, βωτιάνειρα, βότειρα, καὶ παμβῶτις, τοῦτο μὲν καθολικώτερον σέμνωμα γῆς τῆς πάντα τρεφούσης. οὕτω δέ πως καὶ τὸ βότειρα. μερικὸν δὲ ἡ πολυβότειρα, ἔτι δὲ μερικώτερον ἡ βωτιάνειρα, ἧς πρωτότυπον ἡ βῶτις, ἀφ᾽ ἧς κατὰ σύνθεσιν ἡ παμβῶτις, ἐκτείνουσα διὰ μέτρον τὸ ῶ, καθὰ καὶ ἡ βωτιάνειρα καὶ ὁ βώτωρ. τοῦτο μέντοι καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ βούτης Δωρικῶς ἐξέτεινε τὴν ἄρχουσαν, ἐξ οὗ καὶ ἡ βῶτις εἶναι δοκεῖ. *ὡς γὰρ ὁ δεσπότης καὶ ἡ δεσπότις, οὕτω καὶ ὁ βούτης ἤτοι βώτης, καὶ ἡ βῶτις, ὅθεν καὶ ἡ παμβῶτις καὶ ἡ βωτιάνειρα. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν τῆς γῆς ἐπιθέτων τὸ μὲν ζείδωρος καὶ πολυβότειρα κοινὰ γῆς ἐπιθετά φασιν οἱ παλαιοί. δῆλον δὲ ὅτι οὕτω κοινὸν καὶ τὸ παμβῶτις καὶ πρὸ πάντων τὸ ἀπείρων καὶ ἄσπετος καὶ ὅσα τοιαῦτα. τὸ μέντοι χυτὴ γαῖα ἴδιόν φασι, τουτέστι γῆς τινὸς ἐπίθετον, χοώδους δηλαδὴ καὶ οἵας ἐπιχέεσθαι ἢ νεκροῖς ἢ καὶ ἀλλοίοις σώμασιν. εἴη δ᾽ ἂν τοιούτου ἐπιθέτου καὶ ἡ κατὰ τοὺς Ἐρεμβοὺς παρδαλέη γῆ, καὶ ἡ ἀργιλώδης δέ, ἤδη δὲ καὶ ἡ μέλαινα. (Vers. 72.) Τὸ δὲ αἴσιμον ἦμαρ εἰς ταὐτὸν ἄγεται τῇ ταλαντευομένῃ κηρί, ὡς ἴσον ὂν ῥέπουσαν εἰπεῖν κῆρα καὶ ῥέπον αἴσιμον ἦμαρ, τὸ κατ᾽ αἶσαν δηλαδὴ κάτω φέρον τοὺς Ἀχαιούς. (Vers. 75.) Ὅτι Ζεὺς ἐξ Ἴδης μεγάλα ἔκτυπεν ἐκφοβῶν τοὺς ὡς εἴρηται κατασταθμηθέντας Ἕλληνας καὶ ὡς οἷον ἀπειλητικῶς ἐκδειματῶν, οἷς οὐχ᾽ ἁπλῶς ἔκτυπεν, ἀλλὰ μεγάλ᾽ ἔκτυπε. (Vers. 76. sq.) Δαιόμενον δὲ ἧκεν, ὅ ἐστιν ἀφῆκε, σέλας μετὰ λαὸν Ἀχαιῶν, ἤγουν εἰς Ἀχαιούς. οἱ δὲ ἰδόντες θάμβησαν καὶ πάντας ὑπὸ χλωρὸν δέος εἷλεν. (Vers. 78. sqq.) εἶτα διασαφῶν τι τὸ κατὰ πάντων χλωρὸν δέος ἐπάγει· ἔνθ᾽ οὔτ᾽ Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν οὔτ᾽ Ἀγαμέ*μνων οὔτε δύ᾽ Αἴαντες μενέτην, θεράποντες Ἄρηος· Νέστωρ οἶος ἔμιμνε Γερήνιος, οὖρος Ἀχαιῶν, οὔτι ἑκών, ἀλλ᾽ ἵππος ἐτείρετο, τὸν βάλεν ἰῷ δῖος Ἀλέξανδρος Ἑλένης πόσις ἠϋκόμοιο, ἄκρην κακκορυφήν, ὅθι τε πρῶται τρίχες ἵππων κρανίῳ ἐμπεφύασι, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστιν, ἀλγήσας δ᾽ ἀνέπαλτο, βέλος δ᾽ εἰς ἐγκέφαλον δῦ· σὺν δ᾽ ἵππους ἐτάραξε κυλινδόμενος περὶ χαλκῷ, ὄφρ᾽ ὁ γέρων ἵπποιο παρηορίας ἀπέταμνε φασγάνῳ ἀΐσσων, τόφρα Ἕκτορος ὠκέες ἵπποι ἦλθον ἀν᾽ ἰωχμόν, θρασὺν ἡνίοχον φορέοντες Ἕκτορα· ὅτε καὶ ἀπώλετο ἂν ὁ γέρων, εἰ μὴ Διομήδης ἐβοήθησε. (Vers. 90. sqq.) φησὶ *γάρ· καί νύ κεν ἔνθ᾽ ὁ γέρων ἀπὸ θυμὸν ὄλεσσεν, εἰ μὴ ἄρ ὀξὺ νόησε βοὴν ἀγαθὸς Διομήδης, ἔσχατος δηλονότι πάντων φεύγων, καὶ παρεβοήθησεν ἐξ ἀνάγκης μόνος, ὅτε αὐτὸ μὲν σμερδαλέον ἐβόησεν ἐποτρύνων Ὀδυσσῆα τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ τλήμονα· Διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, πῇ φεύγεις μετὰ νῶτα βαλὼν καὶ ἑξῆς. οὐκ ἐσάκουσε δὲ πολύτλας δῖος Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ παρήιε κοίλας ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν, ὡς οἷα φεύγων. Τυδείδης δ᾽ αὐτός περ ἐών, ἤτοι μόνος, προμάχοισιν ἐμίχθη. Σημείωσαι δὲ ὅτι τεράστιος ὢν ὁ ποιητὴς καὶ πολυμήχανος ἐν ταῖς διασκευαῖς τοιοῦτος κἀνταῦθα εὕρηται· ἀνάγκη μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ἄρτι ἡττηθῆναι τοὺς Ἀχαιούς, ἵνα ἡ τοῦ Διὸς βουλὴ τελεσθῇ. τὸ δ᾽ οὐκ ἔστι γενέσθαι, εἰ μὴ συσταλῶσιν οἱ ἄρχοντες. γίνεται δὴ τοῦτο, καὶ οὐδεὶς ἔτλη μένειν. ἐπεὶ δ᾽ ἀγεννέστατον τὸ πάντας φυγεῖν, μένει μόνος ὁ Διομήδης, ἠρεθισμένος ἔτι ἐκ τῶν χθὲς λόγων τοῦ βασιλέως. ἐπεὶ δὲ ἀδύνατον μὴ καὶ αὐτὸν φυγεῖν Διὸς βουλομένου, συγχέεται ὡς ἐῤῥέθη τὸ ἅρμα τοῦ Νέστορος, κἀκεῖθεν εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ὁ γέρων ἀναβὰς καὶ γνοὺς οἷα ὁ Ζεὺς *βούλεται, πείθει τὸν ἥρωα εὐλαβηθῆναι, καὶ φύγαδε τρέπει τοὺς ἵππους. καὶ οὕτως εὐσχημόνως ἡ πάντων φυγὴ οἰκονομεῖται, ἵνα μὴ θεομαχῶσιν ἀνθιστάμενοι τῷ Διὶ τὰ ἑαυτοῦ προβεβλημένῳ βέλη, τοὺς τῶν βροτῶν δηλαδὴ κτύπους, καὶ σέλας τὸ δαιόμενον, ὧν αἱ μὲν βρονταὶ εἶεν ἂν κατὰ σάλπιγγας μάχην συνθηματιζούσας, καθότι καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς οὕτω πως ἐσάλπιγξε μέγας οὐρανός ἐν μεγάλῳ πολέμῳ. (Vers. 76.) Τὸ δὲ σέλας κατὰ τὸ ἐν μάχῃ ἐπαφιέμενον πῦρ εἰς σύμβολον τοῦ καυστειρὰν αὐτὴν εἶναι, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ τραγῳδία ἐν τῷ, ἐπεὶ δ᾽ ἀφείθη πυρσὸς καὶ ἑξῆς, ὥς που προδεδήλωται. Ὅτι δὲ Διὸς βέλη, τουτέστιν ἀέρος, τὰ τοιαῦτα, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, οὔτε πυρὸς οὔτ᾽ ἄστρων ὑπέρτερον βέλος· ὅθεν καὶ ἀστροβλῆτες ἄμπελοι. καὶ τάλαντα δὲ Διὸς ἄνωθεν τοὺς τοιούτους κτύπους καὶ τὸ δαιόμενον σέλας εἰπών τις, δι᾽ ὧν ἀπαίσια ἐδηλοῦτο τοῖς Ἀχαιοῖς, οὐκ ἀφυῶς εἴποι ἄν. ἔστι δὲ νῦν σέλας δαιόμενον κεραυνός. ἕλη μὲν γὰρ καὶ εἵλη κυρίως ἡ ἐξ ἡλίου, ὅθεν καὶ παράγεται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ εἱληθερεῖσθαι, καὶ τοῦ, ὕδωρ εἱληθερές, καὶ τοῦ, θειλόπεδον, ὅθεν καὶ τὸ θειλοπεδεύειν. καὶ τοιοῦτον μὲν ἡ εἵλη. σέλας δὲ σεομένη ἕλη, ὅ ἐστι σευομένη καὶ ἐξορμῶσα, πυρὸς δηλα*δὴ ἢ πυρώδους τινός. οὕτω σέλας ἄστρων φαμὲν καὶ πυρὸς καὶ λαμπάδος. καὶ προβάλλεται μὲν ἐκ πυρός, ἤ τινος

πυρόεντος τὸ τοιοῦτον, ὡς οἷον ἀκοντιζόμενον δι᾽ ἀέρος, οὐ καίει δὲ, ὡς οὐδ᾽ ἀστραπαὶ φῶς ἀφιεῖσαι. ὁ δέ γε κεραυνὸς καὶ σέλας ἐστὶ καὶ δαιόμενον· φέρεται γὰρ καὶ φωσφορῶν κατὰ τὰ λοιπὰ σέλα καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν κατακαίων καὶ οἷς δ᾽ ἂν ἐνσκήψῃ, καυστειρὸς ὢν οἷα καὶ πῦρ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸν μὲν κεραυνὸν σεμνῶς καὶ οὐδὲ ταπεινῶς δαιόμενον ἔφη σέλας ὁ ποιητὴς, τὴν δὲ βροντὴν καὶ τὸ κατ᾽ αὐτὴν
582 *τραχὺ κατ᾽ ἐκφώνησιν ἐξ ὀνοματοποιίας, λεάνας διὰ τοῦ κτύπου αὐτὴν εἰπεῖν· λειότερον γὰρ πάντως τοῦ βροντᾶν τὸ κτυπεῖν· ὅμως ὕψωσεν ἄλλως τὸ τῆς λέξεως ταπεινὸν καὶ ὡς οἷον εἰς μεγαλεῖον ἀνήγαγεν, εἰπὼν οὐχ᾽ ἁπλῶς ἔκτυπεν, ἀλλὰ μεγάλ᾽ ἔκτυπεν, ὡς που καὶ τὴν ἐξ ὑποκορισμοῦ σμικρότητα τοῦ θηρίου ἐμεγέθυνέ που ἐν τῷ εἰπεῖν· μάλα γὰρ μέγα θηρίον ἦεν. οὕτω δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς καὶ τὰ τοῦ Ἅιδου οἰκία, ἵνα μὴ δοκοῖεν ὑποκορίζεσθαι, ἁδρύνει πρὸς ὄγκον, σμερδαλέα εἰπὼν ἐκεῖνα καὶ εὐρώεντα.* (Vers. 80.) *Καινὸν δὲ τῆς διασκευῆς ταύτης καὶ τὸ δύο μόνους μεῖναι ἥρωας διαφόρους τόν γε τῆς μονῆς τρόπον. Νέστωρ μὲν γὰρ ἄκων, Διομήδης δὲ ἑκὼν *ἔμεινε. καὶ τὸ ἄλλους μὲν ὁμοῦ ἐξονομάσαι ἀρίστους φεύγοντας, τὸν δὲ Ὀδυσσέα ἰδίᾳ θέσθαι χάριν ἐπικρύψεως, δι᾽ ἣν οὐδὲ φυγεῖν ἔφη αὐτὸν, ἀλλὰ παραΐξαι τὸν Διομήδην ἐπὶ νῆας, τὴν φυγὴν οὕτω ὑποσεμνύνων τοῦ πολύτλα καὶ τλήμονος ἥρωος. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἔστι καιριωτέραν λέξιν εἰρεῖν ἐνταῦθα τοῦ μένειν· διὸ καὶ ἐπέμεινεν αὐτῇ ὁ ποιητὴς, ταὐτὸν δηλῶν διά τε τοῦ μένειν καὶ διὰ τοῦ μίμνειν. ἔνθα περίφρασις τὸ, τλῆ μίμνειν, ὡς τλήμονος ὄντος τοῦ ἐν τοιούτῳ κινδύνῳ μένοντος. ἡ δὲ ῥηθεῖσα τῶν ἡρώων ἀπαρίθμησις κατὰ τὸ παρατυχὸν ἀφελῶς κεῖται· ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ Αἴαντες ὑπετάγησαν τῷ Ἰδομενεῖ, μετ᾽ αὐτὸν ἠριθμημένοι. ἐπιτρέχει δὲ κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῷ καιρῷ οὐ πάντας μετρήσας τοὺς ἀριστεῖς, ἀλλὰ τοῖς ὀλίγοις καὶ τοὺς λοιποὺς συννοεῖσθαι ἀφείς. Τὸ δὲ, οὖρος Ἀχαιῶν, ὅ ἐστι φύλαξ, σέμνωμα τοῦ γέροντός ἐστι φιλουμένου, ὅτι σώσει τὸν Διομήδην. Γίνεται δὲ ὁ ῥηθεὶς οὖρος ἢ ἀπὸ τοῦ ὁρῶ τὸ βλέπω (προορῶνται γὰρ τὰ ἐπιόντα οἱ φύλακες, ὅθεν καὶ φρουροὶ λέγονται) ἢ παρὰ τὸν ὅρον τὸν ἐν τοῖς γηδίοις· ὁρίζειν γάρ πως καὶ ὁ φύλαξ τέτακται τὰ φυλασσόμενα καὶ ἀποδιιστᾶν τῶν ἐπιόντων βλαβερῶν. τὸν δὲ τειρόμενον ἵπ*πον παρήορον νοητέον, ὡς δηλοῖ τὸ, παρηορίας ἀπέταμνεν, ὃ σημαίνει τὰς τοῦ παρηόρου ἡνίας.* (Vers. 87.) *Καὶ σημείωσαι ὅτι καὶ ἑτέρους εἰκὸς παρηόροις ἐν μάχῃ χρᾶσθαι ἀναγκαίως, εἰ καὶ μὴ ὁ ποιητὴς παρασημαίνεται, ὃς οὐδ᾽ ἂν ἐνταῦθα ἐπέστησεν, εἰ μὴ ἐχρῆν. εἰ δὲ παρηόρῳ ἑνὶ ἐξῆν τὸν μαχόμενον χρῆσθαι, τί ἐκώλυσε καὶ δυσίν; οὐκοῦν οὐ καινοπραγεῖ Ἕκτωρ, εἰ κατά τινας ἐν τοῖς ἑξῆς τετρώρῳ χρῆται. τάχα γὰρ καὶ εἰς πιθανότητα τῆς τετραορίας ἐκείνης τὰ ἐνταῦθα ἱστόρηται. εἰ γὰρ ὁ ἀπειρηκὼς καὶ ἀπόμαχος τῷ γήρᾳ Νέστωρ, φιλοτιμεῖται τοὺς τρεῖς ἵππους ἑαυτῷ, δοτέον τῷ καὶ γενναίῳ καὶ θρασεῖ Ἕκτορι τοὺς τέσσαρας. ἀλλὰ περὶ τούτων μὲν καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. ὁ δὲ παρήορος ἀπὸ τοῦ παραείρω τὸ παραζευγνύω γίνεται, ἵνα ᾖ παρήορος ὁ παρεζευγμένος ἤγουν ὁ ἐγγὺς ὢν τῶν ζυγιτῶν ἢ τῶν ζυγίων κατὰ τὸν κωμικόν. ὁ δὲ τοιοῦτος καὶ παράσειρος λέγεται παρὰ τοῖς ὕστερον, ἔτι δὲ καὶ σειραῖος, ὡς δηλοῖ Σοφοκλῆς, ἀπὸ τῆς σειρᾶς· ὅθεν καὶ ἀνασειράζειν ἵππον τὸ ἀναχαιτίζειν. Ὅτι δὲ ἀπὸ τοῦ ῥηθέντος ἀείρειν καὶ ὦρες αἱ γυναῖκες καὶ ξυνωρὶς καὶ τέτρωρον, ἀλλαχοῦ δηλοῦται. ὡς δὲ καὶ ἀπὸ ἑτεροίου ἀείρειν τὸ μετήορον γίνεται, πρὸ βραχέων εἴρηται.* (Vers. 81.) *Τὸ δὲ, βάλεν ἰῷ, πρὸς διαστολὴν *ἑτεροίας κεῖται βολῆς, οἷον, τῆς διὰ δόρατος ἢ λίθου.* (Vers. 82.) *Τὸ δὲ τῆς Ἑλένης ὄνομα εἰς μηδὲν δέον καὶ νῦν παρέῤῥιψεν ἐνταῦθα, καὶ οὐ πρὸς μέτρου ἀναπλήρωσιν τοσοῦτον, ὅσον διαθέσει τῆς Ὁμηρικῆς Μούσης πρὸς τὴν διογενῆ ἡρωίδα.* (Vers. 83.) *Τὸ δὲ, ὅθι πρῶται τρίχες ἵππων καὶ ἑξῆς, ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ ἄκραν κατὰ κορυφήν. τὰς δὲ τοιαύτας τρίχας ἕτεροι προκόμιον ἵππου φασί. πρῶται δὲ λέγονται ὡς πρὸς τὴν χαίτην· αὕτη γὰρ μετ᾽ ἐκείνας ἐστί.* (Vers. 84.) *Τὸ δὲ κρανίον τῆς κεφαλικῆς πολυωνυμίας τμῆμα ἐστὶ, ἧς καὶ αἱ κατ᾽ εὐθεῖαν προφοραὶ καὶ τὸ ἐκεῖθεν δὲ κλίμα, κατὰ Ἡρωδιανὸν εἰπεῖν, διαφόρως ἔχουσιν, ἵνα ᾖ καὶ τοῦτο πολυκέφαλόν τι ὡς εἰπεῖν χρῆμα. τὸ μὲν γὰρ πρωτόθετον ἄκρα ἐστὶν, ὡς ἐμφαίνεται καὶ ἐν τῷ, ἤλασε κῦμα κατ᾽ ἄκρης, ἐξ οὗ κατὰ ἀναγραμματισμὸν κάρα θηλυκῶς τε καὶ οὐδετέρως. ὡς γὰρ ἡ νάφθα καὶ τὸ νάφθα παρά τε ἄλλοις καὶ παρὰ Πλουτάρχῳ, οὕτω καὶ τὸ κάρα παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ ἡ κάρα παρὰ τοῖς ὕστερον. ἔτι κοινῶς καὶ κρὰς κρατὸς ἡ κεφαλὴ, καὶ μὴν καὶ κράας, ὅθεν τὸ, σῷ κράατι τίσεις. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ κάρηαρ καρήατος. ἐξ οὗ ἴσως κατὰ συγκοπὴν τὸ κάρητι παρὰ τῷ*

ποιήσαντι τὰ Διονυσιακὰ, οἷον, εὖ εἰδὼς πόνον ἄλλον ἐπὶ στονόεντι κάρητι, ἤγουν πεπειρα*μένος
ὁ Ζεὺς δηλαδὴ πόνου, ὅτε τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐγέννα, καὶ διὰ τοῦτο ῥᾴων ἐσόμενος καὶ οὐ
τοσοῦτον πονήσων ἐν τῷ γεννᾶν ἐκ τοῦ μηροῦ τὸν μυθικὸν Διόνυσον. τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ κάρηνον καὶ ἀπο-
κοπῇ κάρη ἄκλιτον κατὰ τὸ κρῖ καὶ τὸ δῶ, ὧν ἡ ἀποκοπὴ ἐκ τοῦ κρίμνον καὶ δῶμα· παρὰ δὲ Σοφοκλεῖ
καὶ τὸ κρᾶτα εὕρηται καινότερον. τὸ δὲ ῥηθὲν κάρηνον κάρανον ἐν συστολῇ γεγονὸς, εἶτα συγκοπὲν, τὸ
κρανίον παράγει, οὗ προϋπάρχειν τὸ κράνον δοκεῖ, ὡς δῆλον ἐκ τῶν συνθέτων, τοῦ, ὠλέκρανον καὶ
701 ἐπίκρανον, ὅ πέρ ἐστι κεφαλὴ κίονος, καὶ κατ᾽ Εὐριπίδην, κρήδεμνον εἰπόντα, ἐπί*κρανον κεφαλῆς·
ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ κράνος καὶ τὸ κραναόν. ὡς δὲ καὶ κόρση ἔστιν ὅτε ἡ κεφαλὴ, δῆλον ἐκ τοῦ, ὄγκον
ἔχων ἐγκύμονι κόρσῃ, ὃ καὶ αὐτὸ ἐν Διονυσιακοῖς κεῖται περὶ Διός. τὸ μέντοι σῷ κράατι ἐν Ὀδυσσείᾳ,
καὶ τὸ, ἐπὶ κρατὶ σῷ, παρὰ τῷ κωμικῷ, ἑτέραν ἔχει λόγου τριβὴν τεθεῖσαν ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν.
Τὸ δὲ ἐμπεφύασι καιριώτατόν ἐστιν ἐνταῦθα ἐπὶ τριχῶν ἐκφυομένων κεφαλῆς. ἐξ αὐτοῦ δὲ τροπικῶς
λαλεῖται τὸ, ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρὶ, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα δηλοῦνται ἀλλαχοῦ. Καίριον δὲ ἢ τὸ θανά-
σιμον κατὰ τοὺς παλαιοὺς παρὰ τὴν κῆρα ἢ τὸ εὔκαιρον εἰς κίνδυνον διὰ τὸν ὑποκείμενον ἐγκέφαλον.
βέλος γὰρ εἰς ἐγκέφαλον δῦ. πεπείραται δὲ καὶ ἡ τυχοῦσα βολὴ τὸν τοιοῦτον τόπον λυπεῖν. (Vers. 85.)
Τὸ δὲ ἀνέπαλτο λέξις καὶ αὐτὸ καιρία, δηλοῦσα ὀρθὸν ὑπὸ ἄλγους τὸν ἵππον στῆναι, ἤτοι ἀναπη-
δῆσαι. Ὁ δὲ ἐγκέφαλος κοινῶς ἐῤῥέθη καὶ Ἀττικῶς. οἱ δὲ ὕστερον ἔγκαρον αὐτὸν εἶπον. ὡς δὲ καὶ
φοίνικος τοῦ δένδρου ἐγκέφαλος ἐκλήθη τὸ ἄνω αὐτοῦ κορυφαῖον, ὃ καὶ γλυκύτατόν ἐστι φαγεῖν, αἱ 583
ἱστορίαι φασί. Τὸ δὲ δῦ ἀναλόγως ἔχει *τῷ φῦ, οἷον, ἔν τ᾽ ἄρα οἱ φῦ χειρί. (Vers. 86.) Τὸ δὲ
κυλινδόμενος ἀπὸ βαρυτόνου ἐνεστῶτος τοῦ κυλίνδω, ὃν μόνον οἶδεν ὁ ποιητής. περισπᾶν γὰρ αὐτὸν
τῶν μεθ᾽ Ὅμηρόν ἐστι. Τὸ δὲ, περὶ χαλκῷ, τῷ τοῦ ὀϊστοῦ σιδήρῳ δηλαδὴ, καινότερον ἔχει τὴν περὶ
πρόθεσιν μετὰ δοτικῆς. (Vers. 87.) Το δὲ ἀπέταμνεν ἀστείως εἴρηται κατὰ τὴν παρατήρησιν τῶν
παλαιῶν· οὐ γὰρ δυνάμενος ὁ οὕτω γέρων ταχὺ ἀποταμεῖν ἀπέταμνε κατ᾽ ὀλίγον ἐν παρατάσει χρόνου,
καίτοι μὴ ἀνιέμενος ἀλλ᾽ ἀΐσσων, ὅ ἐστι πάνυ σπεύδων. εἰ δὲ καὶ ἦν εἰπεῖν ἀπέτεμνε κοινότερον, ἀλλ᾽
Ὅμηρος τὴν κατ᾽ αὐτὸν Ἰάδα γλῶσσαν τιμᾷ, τὸ τέμνειν τάμνειν λέγουσαν. (Vers. 89.) Ἰωχμὸς δὲ
κατ᾽ ἔλλειψιν τοῦ δ̄ ἡ δίωξις. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ διωγμὸς ἂν εἴη ὁμοίως τῷ βρέγμα καὶ βρεχμὸς, καὶ ῥῆγμα
καὶ ῥωχμός. ὥσπερ δὲ ἰωχμὸς κατ᾽ ἔλλειψιν τοῦ δ̄, οὕτω καὶ ἰωκὴ ἡ δίωξις. Ὅτι δὲ λέξεις πολλαὶ
τοῦ κατ᾽ ἀρχὴν ἐκπίπτουσαι συμφώνου τὸν αὐτὸν αὖθις νοῦν σώζουσιν, ἐδηλώθη ἔν τε τῷ, χλιαρὸς
λιαρὸς, καὶ περὶ καὶ ἐρὶ τῷ ἐπιτατικῷ, καὶ πήγανον ἤγανον, καὶ σμικρὸν μικρὸν καὶ ἐν ἄλλοις, ὧν
ἐστὶ καὶ τὸ, μῆλα ἦλα, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ μετὰ καὶ χρήσεως. Τὸν δὲ Ἕκτορα Διομήδης μὲν ἄγριον
λέγει ἐν τῷ, ἀλλὰ μέν᾽, ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα, *Ὅμηρος δὲ θρασὺν σεμνότερον αὐτὸς
εἰπὼν, ὃς καὶ τοῦ ἡνιόχου πεσόντος τῷ Ἕκτορι θρασὺν αὐτῷ ἡνίοχον ἐπιλέξεται. χαίρει γὰρ τῷ ὁμοίῳ
τὸ ὅμοιον. θρασὺς γὰρ καὶ αὐτὸς καθ᾽ Ὅμηρον ἡνίοχος, ὅτε δηλαδὴ ἡνιοχεῖν δεήσειε, καὶ οὐ κατε-
πτηχὼς κατὰ τὸν Νέστορα, ὃν ἡνιοχήσαντα τῷ Διομήδει ἐκ χειρῶν ἡνία φύγον. (Vers. 92.) Τὸ δὲ,
σμερδαλέον ἐβόησεν, οὐ μόνον βοὴν ἀγαθὸν, ὅ ἐστιν εὐρυβόαν, παριστᾷ τὸν Διομήδην εἶναι, ἀλλὰ
καὶ οἷόν τε ἐκπλήττειν τῇ βοῇ, ὅτε καιρός. (Vers. 93.) Πολυμήχανον δὲ οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλ᾽ ὡς ἀληθῶς
τοιοῦτον τὸν Ὀδυσσέα φησίν. ἦν γὰρ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ, οὐ μόνον πύκτης
καὶ παλαιστὴς καὶ δισκεύειν εἰδὼς καὶ τόξῳ ἀριστεύειν καὶ ἀκοντίζειν ὅσον οὐκ ἄλλος τις ὀϊστῷ, ἀλλὰ
καὶ γεωργὸς, ὅτε δρέπανον ἐκεῖ ζητεῖ καὶ πηκτὸν ἄροτρον, καὶ κυβερνήτης, ὃς καὶ πόδα νηὸς διόλου
νωμᾷ, καὶ τέκτων, ὡς ἡ ἐν τῇ Ἰθάκῃ κλίνη δείκνυσι, καὶ ναυπηγὸς, ὡς ἡ σχεδία δηλοῖ ἣν συνεπήξατο,
καὶ κυνηγὸς, ὁ καὶ τὴν ἐπίσημον οὐλὴν ἔχων ἐκ τοῦ συὸς, ὃν ὀδόντι ἐλάσαντα ὅμως κατέβαλε, καὶ
μάντις, φῆμιν γοῦν ζητεῖ ἐν Ἰθάκῃ ἀφ᾽ ἧς συμβαλεῖται τὸ μέλλον, ἔτι δὲ καὶ μάγειρος δαιτρεῦσαι
εἰδὼς καὶ ὀπτῆσαι, ἤδη δὲ καὶ ἰατρὸς ἐν οἷς φάρμακόν φασι ζητεῖ ὄφρα *οἱ εἴη ἰοὺς χρίεσθαι. ὅτι δὲ
καὶ ῥήτωρ ἄκρος ἦν, ἔκδηλον. εἰ δὲ καὶ Πληιάδας ὁρῶν καὶ Ὑάδας ναυτίλλεται, ἔστι καὶ ἀστρονόμον
νοῆσαι αὐτόν. τῷ δὲ πολυμηχάνῳ ἀντίκειται ἡ ἀλλαχοῦ δηλουμένη ἀμήχανος, ὅ ἐστιν ἁπλῆ καὶ ἀπό-
νηρος καὶ ἀπερίεργος καὶ ἄτεχνος, εἴτουν ἄδολος γυνὴ, καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὴν ἀνήρ. αὐτοῖς δὲ πάλιν ἀντι-
πίπτει ἡ ἀμήχανος Ἥρη, καὶ εἴ τις δαίμων ἔοικεν αὐτῇ, ὧν καὶ τὰ ἔργα ἀμήχανα κατὰ τὸ, λοιγὸς

ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν, κακομήχανα. (Vers. 97. sqq.) Τὸ δὲ, οὐδ᾽ ἐσάκουσε
πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς, οἱ τὸν Ὀδυσσέα ψέγοντες ὡς δειλὸν ἀντὶ τοῦ οὐχ᾽ ὑπήκουσεν οὐδὲ ἐπείσθη
νοοῦσι, δειλίαν αὐτοῦ σημειούμενοι, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ναυστάθμου τὰς αὐτοῦ νῆας εἶναι, οὐ
ἀνάπαλιν αἱ τῶν ἀρίστων, ὡς εἰρήσεται, ἄκραι ἵσταντο· ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ μονομαχίᾳ ὕστατον
ἀναστῆναι αὐτὸν, καὶ ἐν τῇ νυκτεγερσίᾳ δὲ τὸν Δόλωνα πρὸ τοῦ Διομήδους ἰδεῖν καὶ μηδὲ τὸν
Ῥῆσον φονεῦσαι. Ὅτι δὲ ταῦτα συνέσεως μᾶλλον ἔργα καὶ ἀσφαλείας ἤ περ δειλίας, ἑτέροις δέδεικται.
τέως γε μὴν οἱ μὲν τὸ, οὐδ᾽ ἐσάκουσεν, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἐπείσθη, ὡς εἴρηται, φασίν· ἕτεροι δὲ ἀντὶ τοῦ
οὐκ ᾔσθετο οἷα θορυβούμενος. εἰ γὰρ καὶ σμερδαλέον ὁ Διομήδης βοᾷ, ἀλλὰ *πολλῷ μείζων ἡ τῆς
φυλόπιδος καὶ ἐνοπῆς βοή. καὶ κρεῖττον οὕτω νοῆσαι τὸ οὐδ᾽ ἐσήκουσεν. οὐ γὰρ ἂν Ὅμηρος τὸν οὕτω
δειλανδροῦντα καὶ φυγομαχοῦντα ἐπιθέτοις κοσμίοις ἐσέμνυνε πολύτλαν καὶ δῖον ἀποκαλῶν. βραχεία
γὰρ ἐπιθέτων προσθήκη τὰς τῶν νοημάτων ἀμφιβολίας ἔλυσεν, ὡς που καὶ χρησμὸς εἰπὼν, ὦ θεία
Σαλαμὶς ἀπολεῖς τέκνα γυναικῶν, οὐκ ἂν θείαν ἐκείνην προσεῖπεν, εἰ τὰ ἑαυτῆς ἀπολέσειν ἔμελλε τέκνα
καὶ μὴ τὰ τῶν Περσῶν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ κατηγορητέον Ὀδυσσέως δειλίαν, οὐδὲ εἰ δὲ φεύγει ἄρτι, ὅτι
μηδὲ τοῦ μεγάλου Αἴαντος κατηγορήσει τις τὸ δειλαίνεσθαι, ὅτε φεύγει καὶ ἐκεῖνος, ἵνα μὴ θεομαχῇ,
ὃ καὶ Διομήδης ἄκων συμβουλεύσαντος Νέστορος μετ᾽ ὀλίγα πείσεται. (Vers. 94.) Τὸ δὲ, μετὰ νῶτα
βαλὼν, φιλοσόφως εἴρηται· ὁ γὰρ τὰ νῶτα στρέφων τοῖς πολεμίοις μεταβολῇ χρῆται. προβάλλων γὰρ
τὰ στέρνα πρὸ τῆς φυγῆς μεταβάλλει ἐν τῷ φεύγειν δεικνὺς αὐτὰ τοῖς ἐχθροῖς. Ὅτι ὀνειδισμὸς ἀνδρὸς
ἐν μάχῃ προτροπάδην φεύγοντος τὸ, πῇ φεύγεις, μετὰ νῶτα βαλὼν κακὸς ὣς ἐν ὁμίλῳ; μή τίς τοι
φεύγοντι μεταφρένῳ ἐν δόρυ πήξῃ· ὃ δὴ πρὸς αἰσχύνης ἦν τοῖς παλαιοῖς, ἐναβρυνομένοις ταῖς κατὰ
στέρνων πληγαῖς. Διομήδους δὲ λόγος οὗτος *πρὸς Ὀδυσσέα, ὅτε Διὸς ἐκφοβοῦντος ἐπὶ νῆας ὡς ἐῤῥέθη
παρήιξεν, οὐκ ἐπιστραφεὶς Διομήδους μετακαλουμένου αὐτὸν ἐπικουρῆσαι κατὰ Ἕκτορος τῷ γέροντι
Νέστορι. (Vers. 95.) Ἐλλιπῶς δὲ ἔχει ὁ δεύτερος στίχος· λείπει γὰρ τὸ ὅρα ἢ δέδιθι ἢ ἄλλο ῥῆμα
τοιούτου τρόπου, ἵνα λέγῃ ὅτι ὅρα μή σε φεύγοντά τις πλήξῃ ἢ βάλῃ τὰ νῶτα, ὃ δυνάμενος οὕτω
φράσαι ὁ ποιητὴς ὅμως ἄλλως ἐποίησεν, ἵνα μὴ εἰπὼν μετὰ νῶτα βαλὼν, εἶτα ἐπαγαγὼν, μή τις
βάλῃ, καλλωπίσῃ τὴν φράσιν ἐν οὐ καιρῷ. (Vers. 94.) Τὸ δὲ, μεταβαλὼν νῶτα, περὶ οὗ καὶ
προσεχῶς ἐῤῥέθη, ταὐτὸν δύναται τῷ μεταθέμενος, στρέψας. μεταβολὴ γὰρ ἀντιπροσώπου στάσεως
τὸ στρέψαι τὰ νῶτα. Σημείωσαι δὲ ὅτι τοῦτο καὶ εἰς παράδειγμα κείσεται ἀναγκαίας διαστολῆς βελτιού-
584 σης λόγου διάνοιαν· εἰς γὰρ τὸ φεύγεις ἐξ ἀνάγκης τεθήσεται ὑποδιαστολὴ, ἵνα μή τις νοήσῃ, πῇ
φεύγεις με, εἶτα ἐπιφέρῃ, τὰ νῶτα βαλών. Τὸ δὲ ἐν ὁμίλῳ οὐχ᾽ οὕτω ψεκτέους δηλοῖ τοὺς τοῦ ὁμίλου,
ὅ ἐστι τοὺς δημότας εἶναι φεύγοντας οἷα κακοὺς, ὅ ἐστι δειλοὺς, ὡς τοὺς ἀριστέας, οὓς χρὴ προμά-
χους εἶναι. (Vers. 96.) Ὅτι ὁ προκαλούμενος βοηθὸν ὑπὲρ γέροντος εἴποι ἄν ποτε τὸ, ἀλλὰ μένε,
ὄφρα γέροντος ἀπώσομεν ἄγριον ἄνδρα. (Vers. 102. sqq.) Γέροντι δὲ φαύ*λως μὲν ὑπηρετουμένῳ,
ἐχθροὺς δ᾽ ἀγαθοὺς ἔχοντι, προσαρμόσοι ἂν τὸ, ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαχηταὶ, σὴ δὲ
βίη λέλυται, χαλεπὸν δέ σε γῆρας ὀπάζει, ὅ ἐστι διώκει, καταλαμβάνει ἐκ τῶν κατόπιν· ἠπεδανὸς δέ
νύ τοι θεράπων. εἰ δὲ καὶ ἵππους παλαιοὺς ὁ τοιοῦτος ἔχοι, προσρηθήσεται καὶ τὸ, βραδέες δέ τοι
ἵπποι. προσαρμόσει δέ ποτε καὶ τὸ, ἀλλ᾽ ἄγ᾽ ἐμῶν ὀχέων ἐπιβήσεο. Διομήδης δὲ ταῦτα φησὶ τῷ Νέστορι,
ὃς ἐπὶ τούτοις καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸν ἡνίοχον ἐπὶ τοὺς Τρωίους ἵππους, οὕς ποτε ἀπ᾽ Αἰνείαν φησὶν
εἱλόμην, τουτέστιν ἐλῃσάμην, ὡς καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτά που *δηλοῖ ὁ ποιητὴς εἰπών· οὕς ποτε 702
ἀπηύρα Αἰνείαν. σεμνῶς δὲ εἴρηται τὸ, οὕς ποτε ἀπ᾽ Αἰνείαν εἱλόμην, ἤτοι ἄκοντος ἀφειλόμην, ὡς
οἷά τι δηλονότι ἐξαίρετον. ἔνθα ὅρα τὸ ποτὲ, οὐκ ἀνέκαθεν προχρονίζον, ἀλλὰ τὴν χθὲς ἡμέραν
δηλοῦν, ὅτε Διομήδης κατὰ Αἰνείου ἠνδρίσατο. τοιαύτης δυνάμεως καὶ τὸ πάλαι παρά τε τῷ κωμικῷ
καὶ ἑτέροις δείκνυται, οὐκ ἀεὶ μακρὸν χρόνον σημαῖνον, ἀλλ᾽ ἔστιν οὗ καὶ πρόσφατον Ἀττικῶς, ὡς
μάλιστα δῆλον καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀλλαχοῦ τε καὶ ἐν τῷ, νῦν τε καὶ πάλαι λέγω. νῦν μὲν γὰρ ἔφη
τὸ προσεχῶς ἄρτι, πάλαι δὲ τὸ ἐν τῷ ἀνωτέρω ἐκεῖ προσεχεῖ στίχῳ. (Vers. 102.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὦ
γέρον καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς εἴρηται, λέγοιτο ἂν καὶ πρὸς οἱονοῦν ἄνθρωπον, ἐν νεότητι μὲν πολὺν τεχνίτην
ὄντα, γήρᾳ δὲ πεπαυμένον καὶ ὑπὸ νεωτέρων ἡττώμενον. εἰ δὲ καὶ διδάσκαλος γήρᾳ κατάπονος ἐλατ-

τοῖτο μαθητῶν, παρῳδηθείη ἂν οὕτω· ὦ γέρον, ἦ μάλα δή σε νέοι τείρουσι μαθηταί. εἰ δὲ καὶ λόγιος ὁ σκωπτόμενος γέρων, ἵπποι μὲν βραδέες οἱ ἐκείνου λόγοι νοηθεῖεν ἂν, οὐκέτι πτερόεντες ὄντες εἰς τὸ πᾶν ἀλλὰ νωθρῶς προϊόν*τες, θεράπων δὲ ὁ νοῦς μηκέτι ὀξὺς ὢν καὶ ὑψηλὸς ἀλλὰ περιπέζιος καὶ ταπεινός. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἠπεδανὸς ἀπὸ τοῦ πέδον πλεονασμῷ τοῦ η̄, ὡς ἀπὸ τοῦ πάτος γίνεται κατὰ μετάθεσιν ὁ ταπεινός. (Vers. 103.) Τὸ δὲ, βίη λέλυται, πάρεσιν δηλοῖ συνδέσεως νεύρων. Τὸ δὲ χαλεπὸν γῆρας εἴη ἂν ἑφερμηνευτικὸν τοῦ ὁμοίιον γῆρας, περὶ οὗ προδεδήλωται. (Vers. 105.) Τὸ δὲ ἐπιβήσεο, οὗ κρᾶσις τὸ ἐπιβήσου, ἀσυνήθως καὶ αὐτὸ ἔχει κανονισθὲν ὡς ἀπὸ ἐνεστῶτος τοῦ ἐπιβήσω, οὐκ ἔχοντος δύο σ̄, ἵνα τε μὴ ὁ βήσω μέλλων, ἐξ οὗ ἐκινήθη, ἀπολέσῃ τὸν οἰκεῖον χαρακτῆρα, καὶ ἵνα δὲ ἴσως μὴ συνεμπέσῃ τῷ βήσω βήξω, ἐξ οὗ τὸ βὴξ βηχός. (Vers. 106. sq.) Ὅτι ἔπαινος πολεμιστηρίων ἵππων τὸ, ἐπιστάμενοι πεδίοιο κραιπνὰ μάλα ἔνθα καὶ ἔνθα διωκέμεν ἠδὲ φέβεσθαι, ἤγουν εἰδότες ὧδε καὶ ἐκεῖ τῆς πεδιάδος ποτὲ μὲν διώκειν, ποτὲ δὲ φεύγειν, καὶ ἄλλως δὲ γοργότερον φράσαι, εἰδότες καιρὸν διωγμοῦ καὶ φυγῆς. θεῖοι δὲ ἵπποι μυθικῶς περὶ ὧν ταῦτα εἴρηται οἱ καὶ προδεδηλωμένοι· διὸ καὶ τετόλμηται ἐπ᾽ αὐτῶν εἰπεῖν τὸ ἐπίστασθαι τὸ κυριολεκτούμενον ἐπὶ λογικῶν, οὓς καὶ κοσμεῖ παρίσοις τέσσαρσι, δυσὶ μὲν καθαροῖς, δυσὶ δὲ μετὰ συμφώνων, εἰπών· οἷοι Τρώιοι ἵπποι ἐπιστάμενοι. ὁ Διομήδης δὲ *καὶ τὸν ῥηθέντα ἱππικὸν ἔπαινον λέγει, φίλιππός γε οὗτος ἀνὴρ, ὃς ἐν οὕτω μεγάλῳ κινδύνῳ φιλενδεικτεῖ ἐπαινῶν ἵππους, ὡς αὐτῷ σύνηθες. (Vers. 108.) Εἰ δὲ τὸ, οὕς ποτ᾽ ἀπ᾽ Αἰνείαν εἱλόμην μήστωρα φόβοιο, δοκεῖ ταπεινοῦν τὸν Αἰνείαν ὡς μὴ ἐπιστάμενον καὶ διώκειν καὶ φεύγειν, ἀλλὰ μόνου φόβου μήστωρα, ἴσως μὲν τῷ φόβῳ καὶ τὴν δίωξιν συννοητέον, ἵνα μὴ ὁ ἥρως ἐλαττοῖτο ἵππων ἀρετῆς. μάλιστα δὲ νοητέον ἐκεῖνον μήστωρα φόβου, ὡς μηδόμενον, ὅ ἐστι βουλευόμενον, δι᾽ ὧν ἂν φόβον πάθοιεν οἱ ἀντίπαλοι. οἱ δὲ γράψαντες, μήστωρε φόβοιο, ἤγουν μήστωρας, διὰ τοὺς ῥηθέντας ἵππους, πάνυ σφάλλονται τοῦ ὀρθοῦ. (Vers. 109.) Ὅτι ποτὲ μὲν κομῶ τὸ ἐπιμελοῦμαι, ὡς καὶ ἐνταῦθα, θεράποντες κομείτων, ἤτοι ἐπιμελείσθωσαν, καὶ, θεράποντε κομείτην, ὅ ἐστιν ἐπεμελοῦντο· ποτὲ δὲ κομίζω, ἐξ οὗ κομιδὴ ἡ ἐπιμέλεια. τὸ δὲ τοιοῦτον διφόρημα καὶ ἐπ᾽ ἄλλων μυρίων φαίνεται. εἰ δὲ καὶ κομᾶν οἱ ὕστερον οἴδασιν ἐν δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν περισπωμένων, ἀλλ᾽ ὁ ποιητὴς κομείτην εἰπὼν καὶ κομείτων, οὐ κομᾶν οἶδεν, ἀλλὰ κομεῖν κατὰ ἀκολουθίαν πρώτης συζυγίας. (Vers. 110.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἡ ἐπὶ πρόθεσις ἐναντιωματικῶς ἐν τῷ, Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισιν ἰθύνομεν, ἤγουν κατὰ Τρώων· *ταὐτὸν δὲ παρὰ τῷ ποιητῇ, ἰθύνειν ἵππους εἰς πόλεμον, καὶ ἰθὺς μαιμᾶν ἤγουν ὁρμᾶν. (Vers. 111.) Ὅτι μαίνεσθαι καὶ ἐνταῦθα δόρυ ἐν παλάμαις λέγει ὡς εἴ περ αὐτὸ ἔμψυχον ἦν. φησὶ γὰρ Διομήδης τὸ καὶ ἀλλαχοῦ ῥηθὲν, ὄφρα καὶ Ἕκτωρ εἴσεται, εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσιν, ἀντὶ τοῦ, εἰ καὶ ἐγὼ αἰχμητής εἰμι, καθὰ ἑτέρωθι σαφῶς ἐξήγηται. Ὅτι δὲ τὸ μαίνεσθαι οὐκ ἐπὶ μόνου τοῦ συνήθους ἀεὶ τίθεται, ὡς τὸ, μαινόμενε φρένας ἠλὲ διέφθορας, ἐξ οὗ καὶ ὁ μαινόλης καὶ ἡ κυριολεκτουμένη μανία, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ σφοδρᾶς κινήσεως καὶ ἐνεργείας, ὡς τὸ, μαίνεται δ᾽ ὡς ὅτ᾽ Ἄρης, ὁ Ἕκτωρ δηλονότι, ᾧ δὴ λόγῳ καὶ δόρυ μαίνεται ἐν παλάμαις, παρασημειοῦνται οἱ παλαιοί. ὡς δὲ καὶ τὸ καθ᾽ ὑπερβολὴν ἐρᾶν μανίᾳ ἔοικε, καὶ ὁ πάσχων αὐτὸ μαίνεσθαι δοκεῖ, ὁμοίως δὲ καὶ ὁ κατ᾽ ἄλλην ἄλογον καὶ ἀσύμμετρον ἔφεσιν πλεονάζων τοιούτῳ ἐνίσχεται σκώμματι, δῆλον ἐκ τῶν σοφῶν. μαίνεται γοῦν τις ὑφ᾽ ἡδονῆς παρὰ Σοφοκλεῖ. οὕτω δὲ καὶ ὁ χρυσομανὴς ἐπὶ χρυσῷ καὶ ὁ οἰνομανὴς ἐπὶ οἴνῳ καὶ ὁ γυναιμανὴς δὲ καὶ ὁ νοσῶν ἐρωμανίαν εἰς τοιαύτην ὁμοιότητα πίπτουσι. θεραπεία δέ τις ἀμυδρὰ τῆς τόλμης τοῦ δόρυ τὸ ἄψυχον μαίνεσθαι τὸ ἐν παλάμῃσι. διὰ γὰρ *τὰς ἀρεϊκὰς παλάμας τὸ δόρυ μαίνεται, οὐ μὴν αὐτὸ καθ᾽ αὑτό. σκληρᾶς γὰρ τοῦτό γε τροπῆς καὶ κατὰ τὸν τεχνικὸν εἰπεῖν, ἀτηρᾶς. (Vers. 112.) Ὅρα δὲ ὅτι τε 585
περιήγαγεν ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα μάχιμον τύχην εἰς τὸ ἡνιόχους μὲν δύο τὸν τοῦ Διομήδους καὶ τὸν τοῦ Νέστορος ἐφ᾽ ἑνὸς ἅρματος γενέσθαι, αὖθις δὲ ἐφ᾽ ἑτέρου ἑνὸς παραιβάτας τοὺς ῥηθέντας δύο ἀριστεῖς· καὶ ὅτι ἐνταῦθα ἔοικεν ὁ Νέστωρ ἐκλαθέσθαι τῆς οἰκείας παραγγελίας· ὁ γάρ που εἰπὼν ὅτι, ὃς ἂν ἐξ οἰκείων ὀχέων ἕτερα ἅρμα*τα ἵκηται ἔγχει ὀρεξάσθω, νῦν ἐπιβὰς τοῦ κατὰ Διομήδην ἅρματος οὐκ ἐθέλει δόρατος ἅπτεσθαι, ἀλλ᾽ ἡνιοχεῖ. φησὶ γάρ· (Vers. 116.) Νέστωρ δ᾽ ἐν χερσὶ λάβ᾽ ἡνία σιγαλόεντα. ἔστι δὲ εἰπεῖν ἢ ὅτι ὁ κίνδυνος ἐξέκρουσεν αὐτὸν τῆς μνήμης, ἢ μάλιστα ὅτι ἐκεῖνα μὲν πρὸς

εὐσθενοῦντας ἐῤῥέθη, αὐτὸς δὲ ἐς τοσοῦτον ἀπάλαμνος, ὥστε, καθὰ προείρηται, μόλις τὰς τοῦ
ἵππου παρηορίας ἀπέταμνε, διὸ ἀναγκαίως παραχωρεῖ τοῦ ἔγχους τῷ δυναμένῳ πολεμεῖν, ἔχων καὶ
αὐτὸς εἰπεῖν πρὸς τὸν ψέγοντα, ὅτι πρὸς τὰς τύχας τὰς φρέ*νας κεκτήμεθα. (Vers. 115.) Σημείωσαι
δ' ἐν τούτοις καὶ σχῆμα καινὸν τὸ, τὼ δ' εἰς ἀμφοτέρω Διομήδεος ἅρματα βήτην, ἤγουν οὗτοι ἄμφω
εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ἔβησαν ἅρμα. ἡ γὰρ τοιάδε ὑπέρβασις τῆς προθέσεως οὐ πάνυ συνήθης, ὡς οὐδὲ
τὸ εἰπεῖν, οἱ δ' εἰς ἅπαντες *νῆα μίαν ἔβησαν. καὶ ὅμως ἐκ τούτου εἴληπται παρὰ τοῖς ὕστερον τὸ κατ' 703
ἄλλος ἄλλο μέρος καὶ τὴν αὐτὸς ἐμαυτοῦ τύχην, καὶ ὅσα τοιαῦτα. (Vers. 122.) Ὅτι τὸ, ὑπερώησαν
δέ οἱ ἵπποι, δύναται μὲν ὡς ἐκ τοῦ ὑπερῴου νοηθῆναι ἀντὶ τοῦ ὀρθοὶ ἔστησαν ὡς εἰς ὕψος καὶ ὡς
εἰπεῖν ἀνεπάλθησαν κατὰ τὸ, ὁ δ' ἀλγήσας ἀνέπαλτο. ἀρέσκει δὲ μάλιστα δηλοῦν τὸ ἀφώρμησαν,
ἀνεχώρησαν, ἀνεπόδισαν. ἀπὸ τοῦ ἐρωὴ ἡ ὁρμὴ, ὅθεν ἐρωῶ τὸ ὁρμῶ. (Vers. 124.) Ὅτι τὸ Ἕκτορα
δ' αἰνὸν ἄχος πύκασε φρέ*νας ἡνιόχοιο, ἤγουν τὰς τοῦ Ἕκτορος φρένας ἐκάλυψεν ἢ ἐπύκνωσε λύπη,
συνήθως τῷ ποιητῇ ἐσχημάτισται. καὶ ζήτει τὴν ἀντιπτωτικὴν ταύτην ὁμοιότητα καὶ ἐν τῷ, περὶ γάρ
ῥά ἑ χαλκὸς ἔλεψε φύλλα. (Vers. 126.) Τὸ δὲ, ἄχος πύκασεν ἡνιόχοιο, λείπεται προθέσεως τῆς ὑπὲρ.
οὕτω δ' εὐθὺς καὶ τὸ, ἀχνύμενός περ ἑταίρου, ἤγουν ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἡνιόχου. κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ
μεθέπειν τὸ ζητεῖν καὶ ἀνερευνᾶν. φησὶ γάρ· (Vers. 127.) ὁ δ' ἡνίοχον μέθεπε θρασὺν, ὃν καὶ ἵππων
σημάντορά φησι, ὡς ἀπὸ τοῦ σημαίνειν, ὃ δηλοῖ τὸ ἐπιτάσσειν. φησὶ γάρ· οὐδ' ἄρ ἔτι δὴν ἵππω,
τουτέστιν οἱ ἵπποι δευέσθην, ὅ ἐστιν ἐδέοντο σημάντορος. καὶ οὕτω κατὰ ἄρσιν εἰπὼν ἐπάγει θέσιν
γοργὴν, τό· αἶψα γὰρ εὗρεν. οὔτε γὰρ τὸν ποιητὴν ἐχρῆν ἐν κενοῖς χρόνον τρίβειν, οὔτε τὸν Ἕκτορα
εἰκὸς ἦν μὴ ταχὺ εὑρεῖν ὃν ἐζήτει. γλυκέως δὲ ὡς ἐπὶ λογικῶν ἐῤῥέθη σημάντωρ ὁ ἡνίοχος. κυρίως γὰρ
σημαίνειν ἐπὶ ἀνθρώπων, οἷον, μὴ γὰρ ἔμοιγε σήμαινε. εἰ δὲ καὶ ἵπποι σήμασι πείθονταί τισιν, οὐκ
ἀπᾴδει οὐδὲ ἐπ' ἐκείνων ἡ λέξις. (Vers. 133.) Ὅτι Διομήδης βουληθεὶς μὲν πρὸ ὀλίγων Ἕκτορι μονο-
μαχῆσαι, κλή*ρῳ δὲ τότε ἀποσφαλεὶς ἐφιλοτιμήσατο νῦν ἀναπληρῶσαι τὸ ἐλλεῖψαν, καὶ πάντων φευ-
γόντων διὰ τὰς διοσημίας αὐτὸς ὡς ἐῤῥέθη ἔμεινεν ὁρμῶν κατὰ Ἕκτορος· ἀλλ' ὁ τότε δυσκληρήσας
δυσπραγεῖ καὶ νῦν διὰ τὸν Δία, ὃς καὶ ἐπ' αὐτῷ βροντῶν καὶ κεραυνοβολῶν μόλις ἐπέχει αὐτὸν τῆς
ὁρμῆς, τολμῶντα οὐ κατὰ πυρὸς ἁπλῶς, ὡς ἡ παροιμία φησὶν, ἀλλὰ κατὰ οὐρανίου πυρός. καὶ ἰδοὺ
586 αἰγὶς δεινὴ αὕτη Διὸς ἀλληγορουμένη, ἥ ἐστι καταιγὶς, δι' ἧς ἄνωθεν κινουμένης ἵπποι τε καὶ ἄνδρες
ὑποπτήσσουσιν. ἐρεῖ γὰρ ὅτι, βροντήσας δ' ἄρα δεινὸν ἀφῆκεν ἀργῆτα κεραυνὸν, κὰδ δὲ πρόσθ' ἵπ-
πων Διομήδεος ἧκε χαμᾶζε, δεινὴ δὲ φλὸξ ὦρτο θεείου καιομένοιο. τὼ δ' ἵππω δείσαντε καταπτήτην,
ὅ ἐστι κατεπτηξάτην, ὑπ' ὄχεσφι. Νέστορα δ' ἐκ χειρῶν φύγεν ἡνία φοινικόεντα ἢ σιγαλόεντα, του-
τέστιν ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται κατεστιγμένα πρὸς κάλλος ἐλλείψει τοῦ τ, ἢ ἁπαλὰ καὶ μὴ ψοφοῦντα,
ἢ σιγὴν ποιοῦντα τῷ βλέποντι διὰ τὸ εὖ πεποιῆσθαι, ὅθεν καὶ οἶκοι σιγαλόεντες, οἳ ἄλλως ἠχήεντα
δώματα λέγονται σχήματι ἀντιθετικῷ. τοιοῦτον γὰρ πάντως τὸ, σιγαλόεντα δώματα, καὶ αὖ πάλιν
ἠχήεντα. ἀστείως δὲ εἴρηται ὥς περ ἀλλαχοῦ τὸ, ποῖόν σε ἔπος φύγεν, οὕτως ἐν*ταῦθα τὸ φυγεῖν ἐκ
χειρῶν τὰ ἡνία, ὡς εἴ περ ἔμψυχά τινα ἦσαν. αἴτιον δὲ νῦν τὸ δέος, ἐκλῦσαν τὰ νεῦρα. ὅθεν ἐπάγει·
δεῖσε δ' ὅ γ' ἐν θυμῷ. (Vers. 133. sqq.) Σημείωσαι δὲ ὅτι αὐξάνει τὸ τοῦ Διομήδους μένος καὶ θάρ-
σος ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, εἴ περ οὐκ ἂν ἔφυγεν, εἰ μὴ ἄρ ὀξὺ νόησε Ζεύς. βροντήσας δὲ ἀργῆτα κεραυ-
νὸν πρὸ τῶν τοῦ Διομήδους ἵππων ἀφῆκεν ἢ καθῆκεν· ἄμφω γὰρ αἱ λέξεις κυρίως ἐνταῦθα κείσονται,
ὡς πρίν γε τὰ ἐκ Διὸς ἐλθεῖν δείματα, φησὶν ὅτι ἔνθα κε λοιγὸς ἔην καὶ ἀμήχανα ἔργα γένοντο, καὶ
νύ κε σήκασθεν κατὰ Ἴλιον ἠΰτε ἄρνες, οἱ Τρῶες δηλαδὴ παρὰ τοῦ Διομήδους διωκόμενοι, ἃ περ
σημείωσαι ὅτι ἐσίγησεν ὁ ποιητὴς ἢ συγκατασπεύδων τοῖς πραττομένοις τὴν φράσιν ἢ διὰ τὸ ἔκδηλον.
καὶ ὅρα ὅτι οὓς εἴκασεν ἐν ἄλλοις πρὸς ὄϊς βοώσας ἐν αὐλῇ ἀνδρὸς πολυθρέμμονος, ἐνταῦθα ὡς ἄρνας
φησὶ κατὰ Ἴλιον σηκάσεσθαι ἄν. λέγεται δὲ τὸ σηκάζεσθαι κατὰ τοὺς παλαιοὺς οὐχ ἁπλῶς ἐπὶ πάν-
των θρεμμάτων, ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ ἀρνῶν, καὶ σηκὸς ὁ τόπος τῆς αὐτῶν στάσεως, εἰ καὶ οἱ μεθ' Ὅμη-
ρον, ὡς καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, καὶ ἐπὶ ναοῦ τὴν λέξιν ἔθεντο τοῦ σηκοῦ, εὐλόγως ποιοῦντες. Σημείω-
σαι δὲ ὡς εἰπὼν ὁ ποιητὴς ἐπὶ Τρώων τὸ σηκάσεσθαι ἀντὶ τοῦ ἐγκλεισθῆ*ναι τῇ πόλει καὶ τῇ λέξει
παραχρησάμενος τολμηρότερον θεραπεύει αὐτίκα συνήθως διὰ συντόμου παραβολῆς τῆς, καθὰ ἄρνες.

῞Ορα δὲ καὶ ὅτι ἀνδρίας ἐνταῦθα συζυγείσης οἷον τῇ φρονήσει, καθὰ καὶ ἐν τῇ έ ῥαψῳδίᾳ, μεγάλα ἔργα ἐγένοντο, καὶ ὡς ἀλλήλους ὁ ἀνδρεῖος Διομήδης καὶ ὁ συνετώτατος Νέστωρ περιεσώσαντο, συμφερτῆς καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν γενομένης ἀρετῆς. Τοῦ δὲ δεινὰ τὸν κεραυνὸν καὶ τὴν φλόγα εἶναι πίστις τὸ δέος τῶν ἵππων καὶ τὸ δεῖσαι τὸν Νέστορα οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλ᾽ ἐν θυμῷ. ἔστι δὲ διασαφητικὸν τοῦ, δαιόμενον σέλας, ἡ φλὸξ αὕτη τοῦ κεραυνοῦ. Ἐν δὲ τῷ θεείου πλεονάζει μὲν τὸ ε̄ λείπει δὲ τὸ ὡς̄. ὤφειλε γὰρ εἰπεῖν ὡς θείου καιομένου. ἔνθα γὰρ κεραυνὸς πέσῃ, ἐκεῖ ὡσανεὶ θείου καιομένου ὄζει. τοῦτο δὲ, ὡς καὶ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται σαφέστερον, διὰ τὴν ὕλην γίνεται τοῦ κεραυνοῦ, ἀναθυμίασιν οὖσαν ξηρὰν καὶ καπνώδη· ἢ καὶ ἄλλως τὸ ὡς θεείου εἶπεν οὐ διὰ τὴν ὀδμὴν, ἀλλὰ διὰ τὸ οἷα εἰκὸς οὐκ αὐτόχρημα φλόγεον τοῦ κεραυνοῦ ὡς καὶ ἀκοντίζεσθαι ὑψοῦ, ταπεινούμενον δὲ, ὡς εἰ καὶ θέειον ἐφλογοῦτο. παραβολικὸν δὲ τὸ, θεείου καιομένοιο, ἀντὶ τοῦ ὡς θεαφίου ἐκπυρωθέντος. καὶ ἔστιν ἡ τούτου γοργότης, ἔτι δὲ καὶ ἔλλειψις, κατὰ τὸ, *ἐμάχοντο δέμας πυρὸς, ἤγουν ὡς πῦρ· παραβολικῶς γὰρ καὶ ἐκεῖνο ἔχει. (Vers. 136.) Τὸ δὲ καταπτήτην συγκέκοπται καὶ αὐτὸ, καθὰ πρὸ ὀλίγων τὸ κιχήτην. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἔνθα κε λοιγὸς ἔην καὶ τὰ ἑξῆς τῶν εἰρημένων, χρήσιμα εἰς γραφὴν καὶ κατὰ παραποίησιν καὶ κατὰ Ὁμηρικὴν φράσιν τιθέμενα. (Vers. 139. sqq.) Ὅτι προτροπὴ ἐλλόγου φυγῆς καὶ παραμυθία ἥττης τὸ, ἄγε δ᾽ αὖτε φόβονδ᾽ ἔχε μώνυχας ἵππους. ἢ οὐ γινώσκεις ὅ τοι ἐκ θεοῦ οὐχ᾽ ἕπεται ἀλκή; νῦν μὲν γὰρ τούτῳ θεὸς κῦδος ὀπάζει σήμερον· ὕστερον αὖτε καὶ ἡμῖν, αἴκ᾽ ἐθέλῃσι, δώσει· ἀνὴρ δέ κεν οὔτι θεοῦ νόον εἰρύσσαιτο, οὐδὲ μάλα ἴφθιμος, ἐπεὶ πο*λὺ φέρτατός ἐστιν, ὃ δὴ κατασκευή ἐστι τοῦ, αἴκ᾽ ἐθέλῃσιν, ἐθέλων γάρ, φησι, δώσει κῦδος, οὐ μὴν ὑπὸ θνητοῦ τινὸς βιασθείς. γνωμικῶς δὲ ταῦτα εἴρηκε πρὸς Διομήδην ὁ Νέστωρ. ἔστι δὲ τὸ μὲν,
704 φόβονδ᾽ ἔχε, ἀντὶ τοῦ εἰς φυγὴν ἔλαυνε, ὡς τοῦ ἔχειν καὶ ἐπὶ ἐλάσεως *ἱππικῆς πολλαχοῦ νοουμένου διὰ
τὸ δέον εἶναι τὸν ἐλαύνοντα οὕτως ἢ οὕτως ἐπέχειν τοὺς ἵππους ἢ ἔχειν τὰ χαλινά. (Vers. 140.) Τὸ 587
δὲ, οὐχ᾽ ἕπετ᾽ ἀλκὴ, ἀστείως ἔχει. ἐθέλει γὰρ εἰπεῖν ὡς, ἐπεὶ ἐθέλουσιν ἡμῖν διώκειν τὸν Ἕκτορα οὐκ ἐπακολουθεῖ θεόθεν ἰσχὺς, στρεπτέον τοὺς ἵππους εἰς φυγήν. (Vers. 142.) Τὸ δὲ σήμερον τοῦ νῦν ἐστὶ συνήθως διασαφητικὸν, ἵνα μὴ ἀχθεσθῇ ὁ Διομήδης νοήσας πλατικῶς τὸ, νῦν κῦδος ἔσται τῷ Ἕκτορι· οὐ γάρ μοι πολλάς, φησιν, ἡμέρας δηλοῖ τὸ νῦν, ἀλλὰ μόνην τὴν *σήμερον. (Vers. 143.) Τὸ δὲ εἰρύσαιτο ἀντὶ τοῦ μεθελκύσει ἢ κωλύσει. (Vers. 139.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ, φόβονδ᾽ ἔχε, ἤτοι ὡς ἐῤῥέθη ἔλαυνε εἰς φυγὴν, ὥρμηται τὸ λέγεσθαι τὸν παραιβάτην ἡνίοχον, ὡς αὐτοῦ δὴ τοῦ παραιβάτου εἰς φυγὴν καὶ δίωξιν δοκοῦντος ἐλαύνειν τῷ πρὸς τὸν ἡνίοχον ἐπιτάγματι. ἐνάγει δὲ εἰς τοῦτο καὶ τὸ ἐφεξῆς, ἔνθα λέγει ὡς μερμήριξε Τυδείδης ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι· ἡνιόχου μὲν γὰρ τὸ στρέφειν ἵππους. οὐκ ἂν δὲ αὐτὸ γένηται, μὴ τοῦ παραιβάτου τῷ ὑφηνιόχῳ ἐγκελευσαμένου. ἴσως δὲ *καὶ θεραπεύει οὕτως ὁ Νέστωρ, ὃ μὴ καλῶς ἤδη πεποίηκε. φθάσας γὰρ παραινέσαι τὸν ἐξ οἰκείου ἅρματος ἀναβάντα εἰς ἕτερον πολεμεῖν, οὐ μὴν ἡνιοχεῖν, αὐτὸς δὲ ἄρτι ἐπὶ ἅρματος τοῦ Διομήδους οὐ πολεμῶν, ἀλλὰ ἡνιοχῶν, προβάλλεται τὸν Διομήδην εἰς ἡνιοχείαν, εἰπὼν τὸ, φόβονδ᾽ ἔχε ἵππους, ὡς εἴρηται, ἵν᾽ οὕτως ἡνίοχος ὁ Διομήδης εἴη, οὐ μὴν αὐτός. (Vers. 146.) Ὅτι ὁ συγκαταθέμενος γεροντικοῖς λόγοις εἴποι ἄν· ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα γέρον κατὰ μοῖραν ἔειπες. λυπουμένου δὲ τό· ἀλλὰ τόδ᾽ αἰνὸν ἄχος κραδίην καὶ θυμὸν ἱκάνει. μῖσος δὲ δηλοῖ καυχήσεως ἐχθροῦ τό· ὥς ποτ᾽ ἀπειλήσει, ἤγουν καυχήσεται, τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθών· ὃ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. (Vers. 150.) Ὡς δὲ ἀπειλὴ καὶ τὸ καύχημα λέγεται καὶ ἀπειλεῖν τὸ αὐχεῖν, οὐκ ἔστιν ἀμφιβαλεῖν. γίνεται δὲ καὶ ἡ τοιαύτη λέξις παρὰ τὴν ἀπὸ πρόθεσιν καὶ τὸ εἰλεῖν· ἀποστρέφεται γὰρ *ὁ καυχώμενος τοὺς ὑπερηφανευομένους, καθὰ καὶ ὁ ἄλλως λόγοις τοῖς πρὸς ὀργὴν ἀπειλούμενος. ὁ μέντοι εὐχόμενος ἀπειλεῖσθαι καὶ αὐτὸς λέγεται παρὰ τὰς ἱεράς, φασι, πέλλας ἤτοι φιάλας, αἷς χρῶνται οἱ θεοκλυτοῦντες, πλεονάσαντος ἐκεῖ τοῦ ᾱ, ἵνα ᾖ ἀπελὴ ἡ εὐχὴ, καὶ ἐπενθέσει τοῦ ῑ ἀπειλή. δῆλον δὲ ἐκ τῶν τῆς Ὀδυσσείας, ὡς πέλλαι οὐχ᾽ ἁπλῶς αἱ φιάλαι ἀλλ᾽ αἱ πελεκηθεῖσαι. (Vers. 148.) Ὅτι Διομήδης μὲν αἰδεῖται φυγεῖν, λογιζόμενος ὡς ἄρα, οἷα εἰκὸς, Ἕκτωρ δή ποτε φήσει ἐνὶ Τρώεσσιν ἀγορεύων, Τυδείδης ὑπ᾽ ἐμοῖο φοβεύμενος, ἤτοι οὐχ᾽ ὑπὸ Διός, ἀλλ᾽ ἐμοῦ φεύγων, ἵκετο νῆας. καὶ ἐπεύχεται τότε θανεῖν, εἰπὼν, ὡς εἴρηται, προσεχῶς τὸ, ὥς ποτ᾽ ἀπειλήσει καὶ ἑξῆς. καὶ οὕτω μὲν ὁ Διομήδης

ὀκνεῖ φυγεῖν, μέγα φρονῶν ὡς πρέπον ἥρωι. ὁ δὲ ῥήτωρ Νέστωρ ἀνθυπάγει ἀντιπαραστατικῶς· (Vers. 152. sqq.) ὦ μοι Τυδέος υἱὲ δαΐφρονος, οἷον ἔειπες. εἴ περ γάρ σ᾿ Ἕκτωρ γε κακὸν καὶ ἀνάλκιδα φήσει, ἀλλ᾿ οὐ πείσονται Τρῶες καὶ Τρώων ἄλοχοι μεγαθύμων ἀσπιστάων, τάων ἐν κονίῃσι βάλες, ἤγουν ἔθου, ἔῤῥιψας, θαλεροὺς παρακοίτας. καὶ εὐθὺς ὁ Νέστωρ, καὶ ταῦτα Διομήδους οὐ κατανεύσαντος, ὅ περ καὶ σημείωσαι, φύγαδ᾿ ἔτραπε μώνυχας ἵππους αὖθις ἀν᾿ ἰωχμὸν, ἤγουν ὀ*πίσω ἔνθα ἦν ἡ τῶν λοιπῶν Ἀχαιῶν δίωξις, ὥστε εἰ καί τι μεμπτέον τὸν ἥρωα ὡς φυγόντα, τῷ Νέστορι ἐπιγραπτέον τὸ αἴτιον. Ἰστέον δὲ ὡς εἶχε μὲν ὁ σοφὸς Νέστωρ καὶ ἐνστατικῶς εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἂν ὁ Ἕκτωρ ἀλαζονεύσηται κατὰ Διομήδους, ἐπεὶ δὲ φεύγειν σπεύδων οὐκ ἔχει πολυλογεῖν καὶ οὐδὲ θαῤῥεῖ οὕτως εἰπεῖν, ἀντιπαρίσταται, ὡς εἰ καὶ εἴπῃ ἀλαζονικόν τι, ἀλλ᾿ οὐδένα ἂν πείσοι. (Vers. 153.) Τὸ δὲ κακὸν καὶ ἀνάλκιδα ταὐτὸν ἄμφω νοοῦσι, ταὐτολογικῶς ῥηθέντα καὶ νῦν πρὸς διασάφησιν, ἵνα μὴ κακόν τις νοήσῃ τὸν κατὰ ψυχὴν οὐ χρηστόν. τὸν δὲ ἀνάλκιδα καλῶς ἐνταῦθα εἰπεῖν ἐταμιεύσατο· εἶχε μὲν γὰρ πρὸ βραχέων ἐν τῷ, οὐδὲ μάλ᾿ ἴφθιμος, εἰπεῖν οὐδὲ μάλ᾿ ἄλκιμος· ὤκνησε δὲ εἰπεῖν ἐκεῖ αὐτὸ, ἐπεὶ προέκειτο τὸ, οὐχ᾿ ἕπετ᾿ ἀλκή. φυγὼν οὖν τὸ κάλλος ἔθετο ἐκεῖ μὲν τὸ ἴφθιμος, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἄλκιμος. (Vers. 155.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ, μεγαθύμων ἀσπιστάων, οὐχ᾿ ἁπλῶς παρέῤῥιπται ἀλλὰ πρὸς ἔπαινον, ὡς τοιούτους ἄνδρας ἀνελόντος τοῦ ἥρωος, κάλλους δὲ ποιήσει πρέποντος, τὸ ἀσπιστάων, τάων, ἐοικὸς τῷ, Σαμία μία ναῦς, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 156.) Τὸ δὲ, ἐν κονίαις βαλεῖν, τὸ κτεῖναι περιέφρασε· καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, παλαιστικὴ ἡ φράσις. ἐν πάλῃ γὰρ οἱ ἀγωνισταὶ ἐν κο*νίαις βάλλονται. ἴσως δὲ καὶ ταφῆς ἔννοιαν ὁ λόγος ἔχει, ὡς τῶν θνησκόντων ὑπὸ χοῦν βαλλομένων. διὸ καὶ τὸ θαλεροὺς ἔχει τι καὶ οἴκτου. οἰκτρὸν γὰρ τοὺς ἔτι θάλλοντας ὑπὸ κόνιν βαλεῖν.
588 (Vers. 157.) Τὸ δὲ φύγαδε ταὐτὸν ὂν τῷ φόβονδε ἐσχημάτισται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, καθὰ τὸ οἴκαδε. ὡς γὰρ οἶκονδε οἴκαδε, οὕτω καὶ φυγὴν φύγαδε. (Vers. 159.) Ὅτι οὐ μόνον πολεμικὸν ἀλλά ποτε καὶ ἄκρας λοιδορίας φραστικὸν ἔσται τὸ, ἠχῇ θεσπεσίῃ βέλεα στονόεντα χέοντο. βέλη δέ φησιν ὀϊστοὺς, λίθους, δόρατα, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀφίεται μήκοθεν, ὁποῖα Τρῶες καὶ Ἕκτωρ ἀφιᾶσι κατὰ Διομήδους φύγαδε τραπέντος. Τὸ δὲ χέοντο πολὺ καὶ νῦν πλῆθος δηλοῖ βελῶν ὡς ἄνωθεν ὄμβρου δίκην χεομένων. Καὶ σημείωσαι ὅτι τὸ παρ᾿ Ἡροδότῳ νέφος βελῶν, ὑφ᾿ ᾧ ὡς ὑπὸ σκιᾷ ἐχρῆν μάχεσθαι, συγγενῶς ἔχει τῇ Ὁμηρικῇ ταύτῃ λέξει· δοκεῖ γὰρ ὡς ἐκ νέφους χέεσθαι τὸ χεόμενον ἄνωθεν. εἰπεῖν δὲ καὶ ἄλλως, εἰ νέφος παρ᾿ Ὁμήρῳ ἡ τῆς στρατιωτικῆς συντάξεως πυκνότης κατὰ τὸ, νέφος πεζῶν, οὐδὲν καινὸν φάναι, ὡς ἐκ τοιούτων νεφέων βέλεα στονόεντα χέοντο. (Vers. 160.) Ὅτι Ἕκτωρ φεύγοντα τὸν Διομήδην μεμφόμενος ὀνειδίζει ὡς μέχρι νῦν πολλὰ τιμώμενος ὑπ᾿ Ἀχαιῶν οὐκ ἔτι ἔσται τίμιος φεύγων οὕ*τω. φράζει δ᾿ ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτω· τῷ δ᾿ ἐπὶ μακρὸν ἄϋσε μέγα κορυθαιόλος Ἕκτωρ· Τυδείδη, πέρι μέν σε τίον Δαναοὶ ταχύπωλοι ἕδρῃ τε κρέασίν τε ἰδὲ πλείοις δεπάεσσι, νῦν δέ σ᾿ ἀτιμήσουσι· γυναικὸς ἄρ᾿ ἀντετέτυξο. ἔῤῥε κακὴ γλήνη, ἐπεὶ οὐκ εἴξαντος ἐμεῖο πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσεαι οὐδὲ γυναῖκας ἄξεις ἐν νήεσσι· πάρος τοι δαίμονα δώσω. (Vers. 162.) Καὶ ὅρα κἀντούτοις ὡς σμικροπρεπῆ τὰ τῶν ἡρώων γέρα, οἷον προεδρία καὶ κρέατα καὶ οἴνου πλήρη ποτήρια. συντομώτατα δὲ νῦν ἔφρασε διὰ τὸ στενόν τε τοῦ καιροῦ καὶ διότι ἀλλαχοῦ σαφῶς ἡρμήνευκε. Τὸ δὲ, πλείοις δεπάεσσιν, *εὐθεῖαν ἔχει τὸ πλεῖον, ὅ ἐστι πλῆρες, οὗ ἀρσενικὸν μὲν ὁ πλεῖος, θηλυκὸν δὲ 705
ἡ πλείη, ὡς τὸ, πλείη μὲν γαῖα κακῶν. ἁπλᾶ δὲ τούτων ὁ πλέος, ἤτοι γέμων, καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ πλέον. κοινὰ δὲ ταῦτα καὶ παλαιά. ὕστερον γὰρ ἤγουν μεθ᾿ Ὅμηρον ὁ πλέως Ἀττικῶς κατὰ ἔκτασιν, καὶ τὸ πλέων ὁμοίως, ὅθεν ὁ ἔμπλεως καὶ τὸ ἔμπλεων, ὃ καὶ αὐτὸ ἡ ποίησις ἐνίπλειον λέγει καινότερον, ὡς τό· δῶμα ἐνίπλειον βιότοιο. Τὸ δὲ ἀτιμῆσαι ὅτι ἀτιμῶσαι λέγουσιν οἱ μεθ᾿ Ὅμηρον, πολλαχοῦ δηλοῦται. (Vers. 163.) Τὸ δὲ, γυναικὸς ἀντετέτυξο, σκῶμμα μέν ἐστι δειλοῦ, κερτομεῖ δὲ ἀντὶ γυναικὸς γενέσθαι τὸν Διομήδην ἤγουν ἶσον γυναικί. καὶ ἔοικε τῷ, Ἀχαιΐδες οὐκέτ᾿ Ἀχαιοὶ, περὶ οὗ προγέγραπται γλαφυρώτερον. ἐξ αὐτοῦ δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, γυναῖκες ἀντ᾿ ἀνδρῶν, ἀντιστρόφως τῷ Ὁμηρικῷ. (Vers. 164.) Τὸ δὲ, ἔῤῥε κακὴ γλήνη, ῥηθήσεται μὲν πρὸς τὸν μηδὲ βλέπεσθαι ἄξιον, δηλοῖ δὲ τὸ, κακὴ θέα. περὶ δὲ τούτου καὶ αὐτοῦ προγέγραπται τὸ ἀρκοῦν, ἔνθα ἐφάνη ὡς μεταληπτικῶς ἡ ἐνταῦθα γλήνη κόρην δηλοῖ, οὐ τὴν κατ᾿ ὀφθαλμὸν ἁπλῶς, ἀλλὰ διὰ μέσης *αὐτῆς γυναῖκα παρθενικήν. εἰς

ὃ συλλαμβάνεταί τι καὶ τὸ, ἀντὶ γυναικὸς ἐτέτυξο. (Vers. 163.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ ἀντὶ γυναικὸς τετύχθαι ἴσως μὲν ἀνόμοιόν ἐστι πρὸς τὸ εἶδος ἀγητόν τινα εἶναι, ἴσως δὲ ὅμοιον κατὰ τὸ, Ἀχαιοὶ εἶδος ἀγητοί. (Vers. 164.) Τὸ δὲ, οὐκ εἴξαντος ἐμοῦ πύργων ἡμετέρων ἐπιβήσῃ, σεμνύνων ἑαυτὸν ὁ Ἕκτωρ φησὶν, ὡς αὐτοῦ δὴ καὶ μόνου πολιουχοῦντος ἐν τοῖς Τρωσί. (Vers. 165.) Τὸ δὲ, οὐδὲ γυναῖκας ἄξεις, δοκεῖ ἀστείως εἰρῆσθαι, ὡς μὴ δυνατὸν ὂν τὸν ἀντὶ γυναικὸς τετυγμένον γυναῖκας ἀριστέων εἰς αἰχμαλωσίας ἀπάγειν. καὶ ἄλλως δὲ, τὸν Πάριν πλαγίως ὑπερτίθησι τοῦ Διομήδους, ὡς ἐκείνου μὲν καὶ τὴν Ἑλένην καὶ ἄλλας ἐξ Ἑλλάδος ἀγαγόντος, τοῦ δὲ Διομήδους οὐ δυνησομένου τοιοῦτόν τι. ἴσως δὲ καὶ τοῦ Νέστορος ἐθέλει λεληθότος καθάψασθαι, οἷα μαθὼν ὡς εἰκὸς βουλεύσασθαί που τὸν γέροντα τοῖς Ἀχαιοῖς μὴ ἐθελήσειν αὐτοὺς οἴκοι νοστῆσαι πρίν τινα πὰρ Τρώων ἀλόχῳ κατακοιμηθῆναι. (Vers. 166.) Δαίμονα δὲ δώσειν φησὶ, κακὸν δηλαδὴ, λαβὼν τὸ κακὸν ἀπὸ κοινοῦ ἐκ τοῦ κακὴ γλήνη, μᾶλλον δὲ ἀφεὶς ἀναλόγως τῇ ἀπειλῇ νοηθῆναι τὴν λέξιν, μέσην καὶ αὐτὴν οὖσαν, καθὰ καὶ ἡ μοῖρα καὶ ἡ τύχη καὶ ὁ πότμος. μέσως δέ πως εἴρηται τὸ δαίμονα, δηλοῦν οὐ μόνον θάνατον, ἀλλὰ *καὶ ἑτεροίαν τινὰ τύχην. οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων ὁ Ἕκτωρ, ὡς ἀποφαίνεσθαι περὶ τῶν μὴ ἐπ' αὐτῷ. ἐντεῦθεν δὲ ἴσως οἱ πολλοὶ τὸν θροήσαντά τινας ἐπὶ ἐκπλήξει δαίμονα δοῦναι τοῖς τεθαμβημένοις φασί. Σημείωσαι δὲ ὅτι κατ' ἦθος θυμικὸν πλεονάζει ἐνταῦθα ὁ Ἕκτωρ τοῖς κατὰ κόμματα συχνὰ νοήμασιν. (Vers. 167.) Ὅτι ὀνειδίσαντος, ὡς ἐῤῥέθη, τοῦ Ἕκτορος, διάνδιχα μερμήριξε Διομήδης ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι, ἀχθόμενος, ὡς προείρηται, καὶ αἰδούμενος. (Vers. 169.) Τρὶς μὲν μερμήριξε κατὰ φρένα καὶ κατὰ θυμὸν, τρὶς δ' ἄρ ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων κτύπε μητίετα Ζεὺς, σῆμα τιθεὶς Τρώεσσι, μάχης ἑτεραλκέα νί*κην. καὶ οὕτω Διομήδης μὲν ἄπεισιν. Ἕκτωρ δὲ τὴν ἐκ Διὸς γνοὺς ῥοπὴν ἄλλα τε λέγει ὀτρύνων τοὺς ὑπ' αὐτὸν εἰς μάχην, καὶ τό· 589
(Vers. 175.) γινώσκω δ' ὅτι μοι πρόφρων κατένευσε Κρονίων νίκην καὶ μέγα κῦδος, ἀτὰρ Δαναοῖσί γε πῆμα. εἶτα καὶ ἐπαρθεὶς τούς τε Ἀχαιοὺς ἐξουθενοῖ καὶ τοῦ τείχους καταλέγει καὶ ἀπειλεῖται εἰπών· (Vers. 177.) νήπιοι, οἳ ἄρα δὴ τάδε τείχεα μηχανόωντο, ἀβληχρὰ, οὐδενόσωρα· τὰ δ' οὐ μένος ἀμὸν ἐρύξει, ἵπποι δὲ ῥέα τάφρον ὑπερθορέονται ὀρυκτήν. ἀλλ' ὅτε δὴ ἐπὶ νανσὶ γένωμαι, μνημοσύνη τις ἔπει*τα πυρὸς δηΐοιο γενέσθω, ὡς πυρὶ νῆας ἐνιπρήσω, κτείνω δὲ καὶ αὐτοὺς Ἀργείους ἀτυζομένους περὶ καπνῷ, ἤγουν ὑπὸ καπνοῦ. οὕτω μεγαλόφρων ὁ Ἕκτωρ καὶ θρασὺς καὶ φέρειν μετρίως εὐτυχίαν οὐκ εἰδώς. (Vers. 175.) Ὅρα δὲ ἐν τούτοις φανερῶς ἡρμηνευμένην τὴν καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθεῖσαν κατάνευσιν τοῦ Διός. ὡς γάρ που ἔφη ὁ Νέστωρ κατανεῦσαι τὸν ἀέρα Δία αἰνέσιμα σήματα φαίνοντα, οὕτω κἀνταῦθα Ζεὺς τοῖς Τρωσὶ σῆμα τίθησι μάχης, κτυπῶν ἄνωθεν καὶ οὕτω δηλῶν ἑτεροκλινῆ νίκην, ὃ δὴ κατανεῦσαι νίκην τὸν Δία φησί. καὶ ἰδοὺ κατάνευσις καὶ νῦν Διὸς τὸ ἄνωθεν σῆμα, ὅ περ πῆμα τοῖς Ἀχαιοῖς ὁ ποιητὴς εἶναι ἀστείως φησὶν, ἐν ἀρχῇ μὲν στίχου θέμενος τὸ σῆμα, ἄλλον δέ τινα στίχον περατώσας εἰς τὸ πῆμα. ἐρεῖ δὲ καὶ μετ' ὀλίγα ὁ ποιητὴς, ὡς ἔνευσεν ὁ Ζεὺς λαὸν σόον εἶναι πέμψας αἰετὸν, ὃν καὶ ὄρνιν ἐρεῖ ὡς σημαντικὸν *μέλλοντος, καθὰ καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται. (Vers. 168.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ἵππους τε στρέψαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι, οὐκ ἔστι τελεία διασάφησις τοῦ διάνδιχα μερμηρίξαι. οὐ γὰρ εἶπεν, ἢ ἵππους στρέψαι ἢ μαχέσασθαι· ἀδιανόητον γὰρ στρέψαι ἵππους τὸν ἤδη στρέψαντα εἰς φυγὴν, ἀλλ' ἕν τι δηλοῦσι ἀμφότερα ἤγουν τὸ στραφῆναι καὶ ἀντιστῆναι τῷ διώκοντι, τὸ δέ γε ἕτερον μέρος τοῦ διάνδιχα, ὅ περ ἦν τὸ προτροπάδην φεύγειν ἀφιέντα τὸν Ἕκτορα κομπάζειν, σεσίγηκεν ὁ ποιητὴς καὶ, ὡς δῆλον, καὶ διὰ τὸ οὐκ εὔφημον καὶ διὰ συντομίαν. (Vers. 169.) Τὸ δὲ μερμήριξε καιρία ποιητικὴ λέξις ὂν ἐπιμονὴν κἀνταῦθα πεποίηκε. Τὸ δὲ ἀπ' Ἰδαίων ὀρέων ἔκτυπε τοῦ ἐβρόντησέν ἐστι περίφρασις. (Vers. 171.) Ἐν δὲ τῷ, σῆμα τιθεὶς μάχης ἑτεραλκέα νίκην, τὸ μάχης δύναται καὶ εἰς τὸ σῆμα κεῖσθαι καὶ εἰς τὴν νίκην. ὀρθὸν γὰρ καὶ μάχης εἰπεῖν σῆμα καὶ μάχης ἑτεραλκέα νίκην. (Vers. 177.) Τὸ δὲ νήπιοι, ὤφειλε μὲν κατὰ δοτικὴν φρασθῆναι ἀκολούθως τῷ, πῆμα Δαναοῖς. εἴρηται δὲ ὅμως καινότερον καὶ αὐτὸ κατ' εὐθεῖαν ἀποστατικῶς, ὡς ἀπὸ ἀρχῆς, ἵνα λέγῃ ὅτι νήπιοί εἰσιν οἱ Ἀχαιοί. (Vers. 178.) Ἀβληχρὰ δὲ τείχη τὰ ἀσθενῆ. καὶ κεῖται ἡ λέξις πολλαχοῦ, καὶ μάλιστα ἐπὶ σαρκῶν. ἐν δὲ τοῖς Ἡροδώρου *καὶ Ἀπίωνος φέρεται ὅτι Ἡρακλείδης μὲν ὁ Μιλήσιος βαρύνει τὴν λέξιν, λέγων ὡς βληχρόν ἐστι τὸ ἰσχυρὸν, καὶ ἐν

*συνθέσει ἄβληχρον ὡς ἄκακον. ἡ δὲ παράδοσις ὀξύνει. βληχρὸν γὰρ τὸ ἀσθενὲς, ὡς Ἀλκαῖος· βληχρῶν ἀνέμων ἀχείμαντοι πνοαὶ, καὶ Νίκανδρος· βληχρὸν μυὸς οἷα μυληβόρου ἐν χροῒ νύγμα. ἐν τούτῳ πλεονάσαν τὸ ᾱ φυλάσσει τὸν αὐτὸν τόνον, ὡς καὶ ἐν τῷ, λαλητὸς ἀλαλητὸς, στεροπὴ ἀστεροπή. οὐκ ἐκεῖνο μέντοι διηνεκές, φασι, λέγομεν, ὅτι ὁ πλεονασμὸς τοῦ ᾱ φυλάσσει τὸν αὐτὸν τόνον ἀεὶ, οἴδαμεν γὰρ τὸ γαῦρος ἄγαυρος, στάχυς ἄσταχυς. καὶ οὕτω μὲν περὶ τούτου αὐτοί. *Τὸ δὲ οὐδενόσωρα,* 706
προπαροξύνεται μὲν ὡς τὸ κυνόσουρα, δηλοῖ δὲ τὰ οὐδεμιᾶς ὥρας, ὅ ἐστι φροντίδος ἄξια. Μένος δὲ ἁμὸν ἤθελε μὲν εἰπεῖν ἐμὸν, μὴ ἔχων δὲ ποιῆσαι οὕτω διὰ τὸ μέτρον ἔθηκε τὸ ἁμὸν ἀντὶ τοῦ ἡμέτερον, τρέψας τὸ ἰδικὸν εἰς τὸ κοινόν. (Vers. 179.) *Τάφρος δὲ ὀρυκτὴ ἡ εὖ ὀρωρυγμένη, λείποντος τοῦ εὖ, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, ἢ πρὸς διαστολὴν τῶν μὴ ὀρυκτῶν, αἳ καὶ κυρίως λέγονται τάφροι ἀπὸ τοῦ ἔτραφον, οὗ ἐνεστὼς τρέφω, ὅθεν τράφος ἰδιωτικῶς, εἶτα καὶ τάρφος τὸ δάσος, καὶ ὀρυκτὴ τάφρος κατὰ μετάθεσιν ἡ ἔχουσα πόας τρέφειν δυναμένας διὰ τὸ χειμαῤῥῶδες τοῦ ῥωχμοῦ. τινὲς μέντοι τὸ πρὸ τῶν τειχέων ὄρυγμα τάφρον καλεῖσθαι φασὶν ἀπὸ τοῦ ἀφαιρεῖσθαί τι αὐτῆς ἀναγκαίως ἐν τῷ ὀρύσσεσθαι, ἵνα ᾖ ἄφαιρος καὶ ἐν συγκοπῇ καὶ πλεονασμῷ τοῦ τ̄ τάφρος. ἐνταῦθα δὲ πολὺ τὸ τοῦ Ἕκτορος ἀλαζονικὸν, εἰ καὶ τὴν εὐρεῖαν τάφρον ὑπερθορεῖν τοὺς ἵππους θαῤῥεῖ, οὓς ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπ' ἄκρῳ χείλει ἑστῶτας ἡ τάφρος ἀποδειδίσσεται. Μνημοσύνη δὲ ἡ μνήμη, καὶ συντελεῖ τοῦτο εἰς ἀλληγορίαν τῆς τῶν Μουσῶν μητρὸς Μνημοσύνης.* (Vers. 181.) *Τὸ δὲ, πυρὸς δηίου, *διαστέλλει τὸ παρὸν πῦρ πρὸς τὰ λοιπὰ πυρὰ, ἐν οἷς καὶ τὸ θυτικὸν καὶ τὸ γαμήλιον καὶ τὸ ἐν θήραις καὶ τὸ φρυκτωρικόν.* (Vers. 182.) *Τὸ δὲ πρήσω ἐκ τοῦ πῦρ γίνεται, ἀφ' οὗ ἐμπυρίσω καὶ ἐν συγκοπῇ ἐμπρήσω ἐν ἑτεροίᾳ γραφῇ καθ' ὁμοιότητα τοῦ διαχειρίσασθαι διαχρήσασθαι· σαφέστερον δὲ εἰπεῖν, ἐκ τοῦ πῦρ πυρὸς γίνεται μετὰ τῆς ἐν προθέσεως ἐντελὲς τὸ ἐμπυρίζω, οὗ ὁ μέλλων ἐμπυρίσω. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ πυρὸς γίνεται καὶ περισπώμενον τὸ πυρῶ, καὶ ἐν συγκοπῇ πρῶ, οὗ μέλλων πρήσω διὰ τοῦ η̄ ἐξ ἀνάγκης· ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου πρῶ παραγώγως μὲν τὸ πρήθω, ἐν δὲ ἀναδιπλασιασμῷ καὶ ἐνθέσει τοῦ ν̄ πιμπρῶ τὸ καίω· καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. Ἐκ δὲ τοῦ χεὶρ χειρὸς γίνεται ὁμοίως καὶ τὸ διαχειρίζω κατὰ ἐντέλειαν, ὅθεν τὸ διαχειρίσασθαι καὶ τὸ διαχρῶ, ἀφ' οὗ τὸ διαχρήσασθαι. καὶ ἰδοὺ συγκοπαὶ αὗται*
590 *ἀλλάξασαι πρωτοτύπους συζυγίας. εἰ δέ τις ἐνταῦθα ἐνθυμηθῇ καὶ τὸ ἀόργητος καὶ ἀοργησία τὰ ἐκ τοῦ ὀργίζω γινόμενα, ἔχοι ἄν τι καὶ τοῦτο παρασημειώσεως ὁμοίας ἄξιον, πλὴν ὅσον οὐ συγκοπὴ ἐνταῦθα ἐποίησεν ἀλλαγὴν συζυγίας, ἀλλὰ σύνθεσις. τὸ μὲν γὰρ ἁπλοῦν ὀργίζω βαρυτόνως, τὸ δὲ ἀπ' αὐτοῦ σύνθετον δοκεῖ ἀοργῶ εἶναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ παρῆχθαι, ὥς *περ τὸν ἀόργητον, οὕτω καὶ τὴν ἀοργησίαν. Τοιοῦτον δέ τι γίνεται καὶ ἐπὶ τοῦ χειρίζω ἐγχειρῶ, καὶ σκοτίζω ἐπισκοτῶ, καὶ κακίζω ἐκκακῶ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι παρὰ Ἡροδότῳ πυρῶσαι κεῖται τὸ ἐμπρῆσαι ἐν τῷ, πυρώσω τὰς Ἀθήνας. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ἀμφικίονας ναοὺς πυρώσων ἦλθεν, ἤγουν καύσων· ἔνθα ναοὶ ἀμφικίονες ἐῤῥέθησαν οἱ, ὡς καὶ μέχρι νῦν ἐνιαχοῦ φαίνεται, κύκλῳ ὑπὸ κιόνων περιεχόμενοι, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, κυκληδὸν, ὃ κεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς.* (Vers. 184.) *Ὅτι ἐνθουσιῶν οἷον ὁ Ἕκτωρ ἐφ' οἷς ἄρτι ἐθάῤῥησεν, ἢ καὶ ἀφελῶς λαλῶν, ἐγκελεύεται τοῖς ἵπποις ὡς εἴ περ ἦσαν λογικοὶ, Ξάνθε τε καὶ σὺ Πόδαργε, καὶ Αἴθων, Λάμπε τε δῖε, νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνε*τον, ἣν μάλα πολλὴν Ἀνδρομάχη, θυγάτηρ μεγαλήτορος Ἠετίωνος, ὑμῖν πὰρ προτέροισι μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν, οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγει, ἢ ἐμοὶ, ὅς πέρ οἱ θαλερὸς πόσις εὔχομαι εἶναι· ἀλλ' ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὄφρα λάβωμεν ἀσπίδα Νεστορέην, τῆς νῦν κλέος οὐρανὸν ἵκει, πᾶσαν χρυσείην ἔμεναι, κανόνας τε καὶ αὐτήν· αὐτὰρ ἀπ' ὤμοιιν Διομήδεος ἱπποδάμοιο, δαιδάλεον θώρηκα, τὸν Ἥφαιστος κάμε τεύχων. εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἐελποίμην ἂν Ἀχαιοὺς αὐτονυχεὶ νηῶν ἐπι*βησέμεν ὠκειάων. τοιαῦτα καὶ ταῦτα τὰ τοῦ Ἕκτορος οὐ μακρὰν εὐηθείας εἰρημένα, οἷς ὡς πρὸς νοοῦντας τοὺς ἵππους λαλῶν τροφεῖά τε ἀπαιτεῖ, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ τὴν κομιδὴν ἀποτίνειν, καὶ κοινοῦται τὸ ἀριστεῖον αὐτοῖς ἐν τῷ, ὅπως λάβωμεν ἀσπίδα καὶ θώρακα.* (Vers. 185.) *Τῶν δὲ παλαιῶν οἱ μὲν τὰς τέσσαρας τῶν ἵππων κλητικὰς μίσγοντες εἰς δύο συναλείφουσι συζυγίας καὶ ξυνωρίδας ποιοῦσιν ἵππων, δύο νοοῦντες ὀνόματα ἐπίθετα, κείμενα δυσὶν ὀνόμασιν ἵππων κυρίοις, οἷον λόγου χάριν, Ξάνθε τε καὶ σὺ λάμπε, Πόδαργε καὶ αἴθων, τουτέστι ταχύτατε καὶ πυῤῥέ. χρῶνται δὲ πρὸς ἀπό-*

δειξιν καὶ τῷ ἀποτίνετον δυϊκῷ ῥήματι καὶ τῷ ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον, ὡς ἐπὶ συνωρίδος γάρ, φασι, κεῖνται τὰ τοιαῦτα δυϊκά. λέγουσι δὲ καὶ οὐδὲ τεθρίππου χρῆσιν εἶναι ποτὲ τοῖς ἥρωσιν, ἀλλὰ ξυνωρίσι χρᾶσθαι πάντας, καί που καὶ παρηόρῳ ἑνὶ, ὡς ἐφάνη ἐπὶ Νέστορος. Ἔτι δέ φασιν ὡς, εἴ περ ἦν τέθριππον, καὶ δύο ἂν εἶχε *ῥυμοὺς, ὡς Αἰσχύλος φησίν· ἐν διῤῥυμίᾳ πῶλοι. καὶ οὕτω μέν τινες. Ἕτεροι δὲ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τεθρίππῳ νοοῦσι τὸν Ἕκτορα χρήσασθαι ἐπὶ καταπλήξει τῶν Ἀχαιῶν, ἐπαρθέντα τοῖς τέρασι καὶ παραδόξως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους φιλοτιμούμενον· διὸ καὶ δευτέρῳ παρηόρῳ πλείονι τῶν συνήθων τριῶν προσχρήσασθαι. ὅθεν, φασὶ, καὶ Ὅμηρος θρασὺν ἡνίοχον φθάσας προσεῖπεν αὐτόν. οἱ δὲ ταῦτα εἰπόντες καὶ ἕκαστον τῶν ἐνταῦθα ὀνομάτων ὡς κύριον ἵππου τιθέασι. τὸ Ξάνθε, τὸ Πόδαργε, τὸ Αἴθων, τὸ Λάμπε, ὧν τὰ τρία μὲν ἀπὸ χροιᾶς, τὸ δὲ ἓν τυχὸν μὲν ὁμοίως καὶ αὐτὸ διὰ τὴν ἐν ποσὶ λευκότητα, ἴσως δὲ ἀπὸ ταχυτῆτος ποδῶν. οἱ δ' αὐτοί φασι καὶ ὡς ψυχρόν ἐστι νοεῖν ἐπίθετα μὲν τὰ δύο, τὰ δὲ λοιπὰ κύρια. ἐπεὶ κατὰ Ἡρόδωρον καὶ Ἀπίωνα οἱ σύνδεσμοι παρακείμενοι χωρίζουσιν αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων. κύρια γὰρ πρὸς ἐπίθετα οὐδέποτε συνδεῖται· οὐδεὶς γὰρ εἰπεῖν θέλων Ἀχιλλεὺς ποδώκης καὶ Αἴας βουγάϊος συνδήσει τὸν λόγον οὕτως· Ἀχιλλεύς τε καὶ ποδώκης καὶ Αἴας βουγάϊός τε. ἐκεῖνοι δὲ καὶ τὸ ἀποτίνετον καὶ ἐφομαρτεῖτον καὶ σπεύδετον οὐ πρὸς ξυνωρίδα νοοῦσιν, ἀλλὰ πρὸς δύο συστήματα, ἤγουν πρὸς τὴν δεξιὰν συζυγίαν καὶ τὴν ἐξ ἀρι*στερῶν, ἢ πρὸς τὴν τῶν ζυγίων σύστασιν ἤγουν τῶν ζυγοφόρων καὶ πρὸς τοὺς δύο παρηόρους. Ἄλλοι δὲ παρασημειοῦνται καὶ ὅτι ὀνόματα Τρωικῶν ἵππων οὐ παραδέδωκεν ὁ ποιητὴς καὶ ὅτι τὰ ἐνταῦθα ὀνόματα ἐξ ἄλλων συμπεφόρηται. Ξάνθος μὲν γὰρ Ἀχιλλέως, Πόδαργος δὲ Μενελάου, Αἴθων δὲ παρὰ τὴν Ἀγαμεμνονέην αἴθην πέπλασται, ὁ δὲ Λάμπος τῆς Ἠοῦς ἐστὶν ἵππος, καὶ ὅλως πολλὴ σπουδὴ τοῖς τοιούτοις ἀθετῆσαι τὰ Ὁμηρικὰ ἔπη ταῦτα, ὡς καὶ ἑξῆς εἰρήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ καὶ
707 μὴ τετρώρῳ ποιεῖ Ὅμηρος χρωμένους τοὺς ἥρωας, ἀλλ' αὐτὸς ἐν Ὀδυσσείᾳ οἶδε τετρώρου χρῆσιν, *ἔνθα 591
νῆα Φαιακικὴν θέειν φησὶν, ὡς ἐν πεδίῳ τετράορες ἵπποι. ἀπὸ γὰρ τοῦ τετράορες τέτρωρον δηλοῦται. Ἡρόδοτος δὲ λέγει καὶ ὅτι τέσσαρας ἵππους ζευγνύναι παρὰ Λιβύων Ἕλληνες μεμαθήκασι. καὶ ἐν τούτοις μὲν τὰ κατὰ τοὺς Ἑκτορέους ἵππους. Τὸ δὲ, κομιδὴν ἀποτίνειν, ὅ ἐστιν ἐπιμέλειαν, ὅμοιόν ἐστι τῷ θρέπτρ' ἀποδιδόναι, ὅ ἐστι τροφεῖα. ἐκεῖνο μέντοι ἐπ' ἀνθρώπων. τοκεῦσι γὰρ φίλοις θρέπτρα καὶ ὀφείλεται καὶ ἀποτίνεται. Τὸ δὲ, μάλα πολλὴν, ἀκοστεῖν καὶ τοὺς Ἕκτορος ἵππους δηλοῖ. ἀγαθοῦ δὲ καὶ ἁπλοῦ ἤθους ἐν τοιούτῳ καιρῷ ἐπαινεῖν ἄνδρα φίλον, ὁποῖος τῷ Ἕκτορι ὁ ἐνταῦθα μνημονευθεὶς μεγαλήτωρ Ἠετίων. (Vers. 188. sqq.) Τὸ δὲ, ὑμῖν προτέροις πυρὸν παρέθηκεν οἶνόν τε καὶ ἑξῆς, οἱ μὲν οὕτω καθιστῶσιν ἐν ὑπερβατῷ σχήματι, ὑμῖν παρὰ προτέροις ἔθηκε καὶ, ὡς ἀλλαχοῦ φησὶν, ἔβαλε τὴν ἀνωτέρω λεχθεῖσαν κομιδὴν, ἥ περ ἐμοὶ μελίφρονα πυρὸν ἔθηκεν, οἶνόν τ' ἐγκεράσασα πιεῖν, ὅτε θυμὸς ἀνώγει, ὁ ἐμὸς δηλαδή. ἄλλως γάρ, φασιν, ἀδιανόητον τὸ μὴ οὕτω νοούμενον. ἵπποις γὰρ οὔτε πυρὸς παρατίθεται οὔτε κιρνᾶται οἶνος. καὶ οὕτω μέν *τινες φασὶν, εἰ καὶ μὴ εὐσυντάκτως, ἀλλ' οὖν συνήθως καὶ ἀνθρωπίνως. Ἕτεροι δὲ καὶ τὸ, πυρὸν παρέβαλε, καὶ τὸ, οἶνον ἐνεκέρασε, τοῖς ἵπποις προσαρμόττουσι διὰ τὸ τῇ συντάξει εὐθὺ καὶ ἀπερίεργον καὶ ἀνυπέρβατον καὶ τῇ ὀρθῇ φράσει κατάλληλον. τὸ γὰρ ἐπὶ Ἕκτορος αὐτὰ νοεῖν ὀρθὸν μέν ἐστι τῷ νοήματι, στρεβλὸν δὲ τῇ συντάξει καὶ οὐ σύνηθες Ὁμήρῳ. εἰ δέ τις λέγει μὴ ἵππων εἶναι τὸ οἰνοποτεῖν ἢ πυροφαγεῖν, εἰς μὲν τὸ ἓν πλατέως ψεύδεται· πολλοὶ γὰρ τῶν ἵππων οὐ μόνον κριθοφαγοῦσι καὶ ὀλύρας ἐρέπτονται, ταῦτα δὴ τὰ συνήθη, ἀλλὰ καὶ πυροὺς καὶ ἄλλα τῶν σπορίμων προσιέμενοι τρέφονται, οὓς ὁ συνεθισμὸς καὶ ἀρτοφαγεῖν προκαλεῖται, ἤδη δέ που ἐθιζομένους καὶ εἰς κρεῶν ἐνάγει βορὰν καὶ αὐτῶν ὠμῶν, ὡς μηκέτι ἀπίθανον εἶναι τοὺς τοῦ Θρᾳκὸς Διομήδους ἵππους ἀνθρωποφαγεῖν. εἰς δὲ τὸ μὴ οἰνοποτεῖν τοὺς ἵππους τὰ μὲν ὡς ἐπιπολὺ φαινόμενα συμφωνεῖ. ἡ δὲ τοῦ γίνεσθαι δύναμις ἐὰν εὐοδωθῇ πρὸς συνήθειαν, οὐκ ἂν οὐδὲ τοῦ τοιούτου συνεθισμοῦ ἀπείρξῃ τοὺς ἵππους. καὶ ὦπται καὶ τοῦτο οὐκ εἰς πλάτος μέντοι πραχθέν. οὔκουν ἀδύνατον τὴν καὶ φίλανδρον καὶ φίλιππον Ἀνδρομάχην προσιτὸν ποιῆσαι τοῖς ἵπποις κατά τι μέτριον κρᾶ*μα τὸν οἶνον ἀφελέστερον καὶ οἷον εὐηθέστερον ἱπποκομοῦσαν, καὶ τοῦτο οὐκ ἀεὶ, ἀλλ' ὅτε αὐτῇ θυμὸς ἀνώγει, ὃς πολλοὺς πρὸς οὐδὲν ἀναγκαῖον φιλοῦντας τὸ ζῷον πείθει παραμιγνύειν καί τι μελιτόεν τῷ ὕδατι, κολακεύοντας οὕτω τὸ ἄλογον. ὅλως οὖν ἀμφι-

βολος καὶ ἡ ἔννοια αὕτη διὰ τὸ ἐπὶ μὲν ἵππων νοηθῆναι τὸ πυροφαγεῖν καὶ οἰνοποτεῖν ἀπεμφαῖνον δοκεῖν εἶναι καὶ γελοῖον, διὸ καὶ ἠθετοῦντο οἱ στίχοι παρά τινων, ἐπὶ δὲ Ἕκτορος αὐτὰ οὐκ εὖ ἔχειν διὰ τὸ τῆς συντάξεως ἀγκύλον καὶ οὐκ εὐσύνθετον. καὶ ἔστιν ἀστείως ἐνταῦθα εἰπεῖν ἐπί τε τῇ στρεβλώσει τοῦ τοιούτου νοήματος καὶ τῇ κατὰ τοὺς ἵππους αὖθις ἀμφιβολίᾳ, ὡς ἄρα ὁ Ὁμηρικὸς Ἕκτωρ οὐ μόνον τοῖς Ἕλλησι τότε παρέσχε πράγματα οἷς ἐποίει, ἀλλὰ καὶ γραμματικῶν παισὶν ὕστερον, οἷς οὐκ εὐκρινῶς ἐνταῦθα λαλεῖ. εἰ δέ τις εἴποι τὸν ποιητὴν ἐπίτηδες νῦν τῷ Ἕκτορι περιθεῖναι κακοσύνθετον λόγου σύνταξιν, μιμούμενον τὴν ἐκείνου περὶ τὴν μάχην θερμότητα, ἢ καὶ τὴν ταραχὴν δι᾽ ἣν οὐκ ἔσχεν ἐπιμεληθῆναι τῆς φράσεως, ἀκούσοι ἂν ὅτι καὶ τοῦ τὴν πυροφαγίαν καὶ οἰνοποσίαν τοῖς ἵπποις προσνεῖμαι τὸ αὐτὸ αἴτιον. διὰ γὰρ σπουδὴν ἐξεκρούσθη τοῦ ὀρθοῦ νοήματος καὶ τὰ ἑαυτοῦ τοῖς ἵπποις προσήρμοσεν. *ἔχοι δ᾽ ἂν ἐντεῦθεν ἀπολογίαν καὶ ἡ κατὰ τοὺς ἵππους ἀσάφεια, οἷα τοῦ ποιητοῦ μὴ καθ᾽ ἑαυτὸν ἀεὶ φράζοντος, ἀλλὰ καὶ κατὰ προσώπων ἔστιν οὗ μίμησιν. (Vers. 187.) Ἰστέον δὲ ὅτι γυναικείαν διακονίαν ὁμοίαν τινὰ τῇ κατὰ τὴν Ἀνδρομάχην καὶ Ἡρόδοτος ἱστορεῖ, ἐν οἷς φησὶν ὅτι γυνή τις, ἐπεὶ ἀφίκετο ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ἦρδε τὸν ἵππον, ὅ ἐστιν ἐπότιζεν, ἀφ᾽ οὗ ἀρδάνιον παρὰ Αἰλίῳ Διονυσίῳ τὸ ἀπὸ τοῦ πυθμένος τοῦ κεραμείου ἕως τῆς γαστρὸς, ἐν ᾧ ἄρδουσι θρέμματα. Παυσανίας δέ φησιν ὅτι ἀρδάνια κεράμων γάστραι ἀπὸ τοῦ ἄρδειν τὰ βοσκήματα. προετίθεντο δέ, φησι, τῶν θυρῶν. εἰ δὲ καὶ ὁ ἄρδαλος καὶ τὸ ἀρδαλῶσαι καὶ ἡ ἀρδαλία ἐκ τοῦ τοιούτου γίνεται ῥήματος, οὐκ ἔστι σταθερῶς ἐπικρῖναι. τέως δὲ κατὰ Παυσανίαν Φερεκράτης ποιεῖ τινὰ ἐκμασσόμενον ἀπὸ πυρετοῦ, λέγοντα· τὸν ἱδρῶτα καὶ τὴν ἀρδαλίαν ἀπ᾽ ἐμοῦ σπόγγισον. Τὸ μέντοι ἄρδην ἐπίῤῥημα οὐκ ἂν οὐδ᾽ αὐτὸ παραγάγοι τινὰ ὡς ἐκ τοῦ ἄρδω γίνεται, ἀλλὰ μάλιστα ἐκ τοῦ αἴρειν, ὥς περ ἐκ τοῦ ἀείρειν γίνεται τὸ ἀέρδην. ἔστι γάρ, φασι, τὸ ἄρδην ἀντὶ τοῦ φοράδην. Εὐριπίδης Ἀλκήστιδι· νέκυν ἤδη πρόσπολοι φέρουσιν ἄρδην ἐς τάφον τε καὶ πυράν. (Vers. 188.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τινὲς μὲν τὸ, μελίφρονα πυρὸν, ἐπὶ σίτου νοοῦντες φα*σὶ δι᾽ αὐτοῦ ἄρτον σημαίνεσθαι τὸν ἐξ ἀποτελέσματος ἢ τοῖς ἵπποις ἢ τῷ Ἕκτορι παρατιθέμενον, τινὲς δὲ εἶδος ἀντὶ εἴδους λαβόντες, ὃ μάλιστα δι᾽ ἀσάφειαν πλεονάζει παρὰ Λυκόφρονι, κριθὴν ἐνόησαν τὸν πυρὸν καὶ ἐπὶ μόνων ἵππων τὴν λέξιν συνεβίβασαν. παρὰ μέντοι τῷ γεωγράφῳ δοκεῖ διαφορά τις εἶναι σίτου καὶ πυροῦ, ἔνθα λέγει γίνεσθαι ἐν Ἰνδίᾳ σῖτον αὐτοφυῆ ἐοικότα πυρῷ. πιθανὸν δὲ νοῆσαι νῦν τὸν πυρὸν ἐπὶ σίτου, ὃν μελίφρονα λέγει, καθά που καὶ τὸν οἶνον. ἀκόλουθον γὰρ τῇ δι᾽ οἴνου ἱπποκομούσῃ, καὶ δι᾽ ἄρτου τρέφειν συζυγοῦντος τῷ οἴνῳ. (Vers. 189.) Τὸ δὲ κερᾶν ἀπὸ τοῦ κέρατος εἴληπται· οἱ γὰρ παλαιοὶ πρὸ τῆς τῶν ποτηρίων χρήσεως κέρασιν ἐχρῶντο ἀντὶ ἐκπωμάτων, ὡς ἐξ ἄλλων τε δῆλον, καὶ τοῦ Ξενοφῶντος, λέγοντος· κέρατα δὲ οἴνου περιέφερον, καὶ πάντες ἐδέχοντο· καὶ, φέρων τὸ κέρας ὁ οἰνοχόος ἧκε· καὶ, λαβὼν κέρας μεστὸν εἶπε, προπίνω σοι, καὶ ἀναστὰς συνεξέπιε, καὶ συγκατεδάσατο μετ᾽ αὐτοῦ τὸ κέρας. (Vers. 190.) Θαλερὸς δὲ πόσις ὁ ἐκ παρθενίας ἀνὴρ καὶ ἐκ νεότητος κατὰ τοὺς παλαιοὺς,
592 ὥς περ καὶ κουριδίη ἄλοχος ἡ ἐξ ἔτι κόρης. Ἐφομαρτεῖν δὲ ἐνταῦθα τὸ διωτικῶς ἐπακολουθεῖν. (Vers. 191.) Ἐν δὲ τῷ, Νεστορέην ἀσπίδα καὶ Διομήδεος θώρηκα, ὃς εἰκότως ἡφαι*στότευκτος λέγεται, καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς, ἀλλὰ καμάτῳ κατασκευασθεὶς διὰ τὸ ὡς εἰκὸς φιλοτεχνηθῆναι μετ᾽ ἐπιμελείας πολυπόνου, τὸ σχῆμα, ὡς οἱ παλαιοί φασιν, ἀλληγορία. ὁπλίτας γὰρ θέλων εἰπεῖν λαλεῖ ὅπλα. πάντως γὰρ οὐ διὰ τὴν ἀσπίδα τοῦ συνετωτάτου Νέστορος καὶ τὸν θώρακα τοῦ ἀνδρείου Διομήδους ἐπιβήσονται νηῶν αὐτῇ τῇ νυκτὶ καὶ φεύξονται Ἀχαιοὶ, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἔχοντας αὐτά. οὓς ἀνελὼν Ἕκτωρ τούς τε Ἕλληνας καιριώτατα βλάψει καὶ τὰ ἔναρα λήψεται. (Vers. 195.) Καὶ ὅρα ὅτι, καθὰ πρὸ βραχέων ἑαυτῷ ἐλογίσατο τῆς Τροίας τὸ πᾶν ὁ Ἕκτωρ, ἔνθα εἴξαντος αὐτοῦ ἔφη πύργων ἐπιβήσεσθαι τὸν Διομήδην, οὕτως ἐνταῦθα τῷ Νέστορι καὶ τῷ Διομήδει ἐγκεῖσθαι λέγει τὴν τῶν Ἀχαιῶν σύστασιν, εἴ περ αὐτῶν ἁλόντων ἐκεῖνοι φεύξονται. Ἔτι ὅρα ὡς καὶ γέρων ὢν ὁ Νέστωρ ὅμως ἄριστα ὥπλιστο, ἀσπίδα ἔχων οὕτως ἐπίσημον. (Vers. 192.) Τὸ δὲ, κλέος οὐρανὸν ἵκει, ὠφέλησε τὸν Ἡρόδοτον εἰπεῖν τῷ τοῦ Διὸς αἰθέρι ὁμορέουσαν. (Vers. 193.) Κανόνας δὲ λέγει, ὥς φασιν οἱ παλαιοί, ῥάβδους, τινὰς ἀναφορέας τῆς ἀσπίδος, τορευτοὺς ἴσως ὄντας, καὶ, ὡς εἰπεῖν, κανονωτούς. οὔπω γὰρ ἐπενοήθησαν οἱ νῦν ἐξ ἱμάντων πόρπακες, ἤγουν τὰ ὄχανα, δι᾽ ὧν αἱ ἀσπίδες ἔχονται καὶ ἀναβαστάζον*ται.

φασὶ γὰρ αὐτοὺς Καρῶν ἐπινοήματα εἶναι, ὡς Ἀνακρέων, καριοεργέος ὀχάνοιο. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ
τῆς ῥηθείσης χρυσονώτου ἀσπίδος παράσημον εἰς τὴν τοῦ γέροντος ἀλληγοροῦσι τινὲς πολυτίμητον
φρόνησιν καὶ εἰς τοὺς παρ' ἐκείνῳ μεθοδικοὺς κανόνας, ὧν εἰ στερηθῶσιν οἱ Ἀχαιοὶ, μεγάλα βλαβή-
σονται. (Vers. 195.) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τῷ θώρακι τοῦ Διομήδους ποιητικὴν μέθοδον. πάνυ
γὰρ σεμνύνας Ὅμηρος τὴν τοῦ Νέστορος ἀσπίδα τὸν θώρακα ἠρκέσθη πρὸς ἑτεροῖον σέμνωμα Ἡφαί-
708 στου ἔργον εἰπεῖν, καὶ οὕτως ὑποκρουσάμενος δύνασθαι καὶ αὐτὸν εἰς πλάτος σεμνο*λογῆσαι ὅμως
ἀφῆκε πλεῖον εἰπεῖν τι ὡς μὴ ἔχων καιρόν. (Vers. 197.) Τὸ δὲ αὐτονυχεὶ ἐν τοῖς Ἀπίωνος μὲν καὶ
Ἡροδώρου διὰ τοῦ ῑ γράφεται, ἄλλοι δὲ διὰ διφθόγγου αὐτὸ ἔγραψαν. Τὸ δὲ, νηῶν ἐπιβησέμεν,
χρήσιμον ἐν τοῖς πρὸ τούτων εἰς τὸ, κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν. εὐλαβῶς δὲ εἶπεν Ἕκτωρ τὸ
νηῶν ἐπιβησέμεν, ἤγουν εἰς νῆας ἀναβιβάσαι, οἷα μὴ θαῤῥῶν καὶ εἰς φυγὴν πλείω τοὺς Ἀχαιοὺς
κινῆσαι. (Vers. 198.) Ὅτι ἐφ' οἷς Ἕκτωρ ἀλαζονευόμενος εὔχεται, νεμέσησε πότνια Ἥρη. σείσατο
δ' εἰνὶ θρόνῳ, ἐλέλιξε δὲ μακρὸν Ὄλυμπον. δῆλον δὲ ὡς ἀγανακτεῖ ἡ τοῦ μύθου Ἥρα τὴν ἄγαν προθυ-
μίαν μισοῦσα τοῦ Ἕκτορος κατὰ *τό· μισεῖ θεὸς γὰρ τὰς ἄγαν προθυμίας. (Vers. 199.) Τὸ δὲ ἐλέ-
λιξε διὰ τῶν ὑγρῶν ἀμεταβόλων, ἤγουν τῶν δύο λλ̄, τὴν τοῦ οὐρανοῦ ταχεῖαν καὶ ἄπονον κἀνταῦθα
ἐδήλωσε κίνησιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη. Ἔστι δὲ τὸ λεχθὲν ὡς οἷον προαναφώνησις τοῦ ἐθελήσειν
ἂν τὴν Ἥραν κακόν τι διαθέσθαι τοὺς Τρῶας, ἐφ' οἷς δρῶσι τοὺς Ἀχαιούς. (Vers. 201.) Ὅτι Ἐννο-
σίγαιος μὲν διὰ δύο ν̄ κατὰ πλεονασμὸν ἀεὶ, ὡς ἂν ἀπαρτίζῃ ἀναγκαίως ἐξ ἀρχῆς δάκτυλον, οἷον,
ὢ πόποι, Ἐννοσίγαι' εὐρυσθενές· Ἐνοσίχθων δὲ δι' ἑνός. δηλοῦσι δὲ ἄμφω τὸν ἐνώθον*τα ἤτοι
σεισμοῖς κινοῦντα τὴν γῆν. ὡς δὲ ταὐτὸν ἐννοσίγαιον εἰπεῖν καὶ ἐνοσίχθονα καὶ σεισίχθονα καὶ γακίναν,
δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. λέγοιντο δ' ἂν τοιοῦτοι τροπικῶς καὶ οἱ ἔθνος ἢ πόλεις ταράσσοντες ἢ ὅλως 593
λαόν τινα. (Vers. 200.) Τὸν δὲ Ποσειδῶνα καὶ μέγαν θεὸν ἐνταῦθα ἡ Ἥρα προσφωνεῖ διὰ τὸ κατ'
αὐτὸν πρεσβεῖον μυθικῶς τε καὶ ἀλληγορικῶς. εἰ δὲ Ποσειδῶν Ποτιδὰν παρὰ Δωριεῦσι λέγεται κατὰ
τὸ Ἀλκμὰν, οὐδὲν τούτου μέλλον τοῖς οἰωνίζουσι. (Vers. 202.) Ὅτι σκληρῷ ἀνθρώπῳ προσρηθή-
σεται τὸ, οὐδέ νυ σοί περ ὀλλυμένων τῶν *δεῖνα ὀλοφύρεται ἐν φρεσὶ θυμός; Ἥρα δὲ πρὸς Ποσει-
δῶνα καὶ τοῦτο φησὶν ἐῤῥεθίζουσα καθ' Ἕκτορος ὑπὲρ Ἀχαιῶν, ὃν καὶ εὐρυσθενῆ ἔφη διὰ τὸ ἐνδύνα-
μον τοῦ στοιχειακοῦ ὕδατος, καθὸ καὶ Ἐννοσίγαιος ὁ αὐτὸς, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, συμβαλλομένης
αὐτῷ πρὸς τοῦτο καὶ τῆς εἰς ἀέρα ἀλληγορουμένης Ἥρας. διὸ καὶ προσφυῶς φιλιοῦται κατὰ τὸν
μῦθον αὐτῷ πολλαχοῦ. (Vers. 203.) Ὅτι Ἑλίκη μὲν τόπος περὶ Πελοπόννησον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ
ἐδηλώθη, Αἰγαὶ δὲ περὶ Εὔβοιαν, ἀφ' ὧν δοκεῖ καὶ πέλαγος Αἰγαῖον παρονομασθῆναι. *διαφερόντως
δ' αὐτόθι Ποσειδῶν ἐτιμᾶτο, διό φησιν Ἥρα τῷ Ποσειδῶνι προκαλουμένη αὐτὸν ἀμείψασθαι βοηθη-
τικῶς τοὺς καὶ ἐκεῖθεν Ἀχαιοὺς, τό· οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσι πολλά τε καὶ
χαρίεντα· σὺ δέ σφισι βούλεο νίκην, ἤγουν θέλε νικήσαντας αὐτοὺς περιγενέσθαι τῶν Τρώων. Καὶ
ὅρα τὴν ἐπίτασιν· οὐ γὰρ δῶρα εἶπεν ἁπλῶς, ἀλλὰ καὶ πολλὰ καὶ χαρίεντα, ὡς ἂν καταιδέσῃ τὸν
λαβόντα καὶ πείσῃ ἀμείψασθαι. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι Αἰγαὶ, ὡς ἱστοροῦσιν οἱ παλαιοί. ὁ μέντοι γεω-
γράφος φησὶν *ὅτι ὁμώνυμοι ταῖς Ἀχαϊκαῖς Αἰγαῖς αἱ ἐν Εὐβοίᾳ. καὶ τὴν μὲν Ἀχαϊκὴν δηλοῖ Ὅμηρος
ἐν τῷ, οἱ δέ τοι εἰς Ἑλίκην τε καὶ Αἰγὰς δῶρ' ἀνάγουσιν, ὅταν δὲ φῇ, Αἰγὰς, ἔνθα δέ οἱ κλυτὰ
δώματα βένθεσι λίμνης, τὰς ἐν Εὐβοίᾳ λέγει, ἀφ' ὧν εἰκός φησι καὶ τὸ πέλαγος Αἰγαῖον κληθῆναι,
ὥστε κατὰ τὸν γεωγράφον Αἰγὰς ἐνταῦθα οὐ τὰς ἐν Εὐβοίᾳ νοητέον, ἀλλὰ τὰς Ἀχαϊκὰς, ὧν τοῖς ἐποί-
κοις ὀφειλέτης βοηθεῖν ὁ Ποσειδῶν. Τὸ δὲ ἀνάγουσιν ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς ἄγουσι. καὶ κεῖνται καὶ ἐν
Ὀδυσσείᾳ πολλαχοῦ τοιαῦται λέξεις. *Ὅτι δὲ δυσωποῦσι τοὺς τοῦ μύθου θεοὺς εἰς ἄμυναν αἱ θυσίαι
κατὰ τὸ, δῶρα καὶ θεοὺς πείθει, πολλαχοῦ δηλοῦται. (Vers. 205.) Ὅτι ἀναιδὴς μὲν κἀνταῦθα
συνήθως ἡ Ἥρα, εὐλαβὴς δὲ ὁ Ποσειδῶν, ὃς καὶ κωλύει αὐτὴν θρασύνεσθαι κατὰ Διὸς, παιδεύοντος
τοῦ ποιητοῦ ἓν μὲν, μὴ χρῆναι ἁπλῶς κατὰ ἀρχόντων θρασύνεσθαι, ἕτερον δὲ, μὴ κατεπαίρεσθαι
γυναῖκα ἀνδρὸς, καὶ τρίτον, σωφρονίζεσθαι τοὺς ἀφελεστέρους ὑπὸ τῶν κρειττόνων. ἡ μὲν οὖν Ἥρα
709 ἐθέλει τοὺς τῶν *Δαναῶν ἀρωγοὺς θεοὺς ἀντιστῆναι τῷ Διὶ εἰποῦσα· εἴ περ γάρ κ' ἐθέλοιμεν, ὅσοι
Δαναοῖσι ἀρωγοὶ, Τρῶας ἀπώσασθαι, καὶ ἐρυκέμεν εὐρύοπα Ζῆν', αὐτοῦ κ' ἔνθ' ἀκάχοιτο καθήμενος

οἷος ἐν Ἴδῃ, τουτέστι μονάζοι ἂν ἐκεῖ ὡς μηδένα ἔχων ἐπιστρεφόμενον αὐτοῦ. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἥρα, θρασεῖα καὶ νῦν οὖσα καὶ τὰς τοῦ Διὸς ἀπειλὰς ἐκβαλοῦσα τῆς μνήμης. (Vers. 208.) Ποσειδῶν δὲ μεμφόμενος, καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλὰ μέγα ὀχθήσας, φησίν· Ἥρη ἀπτοεπὲς, ποῖον τὸν μῦθον ἔειπες; οὐκ ἂν ἔγωγ᾽ ἐθέλοιμι Διὶ μάχεσθαι ἡμέας τοὺς ἄλλους, ἐπειῆ πολὺ φέρτερός ἐστι. τοῦτο δὲ καὶ πᾶς εἴποι ἂν ὁ κατὰ μεγάλου προσώπου ἔκ τινος οὐχ᾽ ὁμοίου ἀκούσας λόγον θρασὺν, ἀλλάξας μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ἥρας καὶ τοῦ Διός. Ἰστέον δὲ ὡς τὸ ὀχθῆσαι, ὃ πολλαχοῦ τῆς Ἰλιάδος κεῖται, Ὅμηρος μὲν διὰ τοῦ η̄ γράφει, εὕρηται δὲ καὶ διὰ τοῦ ῑ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐδηλώθη. χρῆσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρὰ Ὀππιανῷ ἐν τῷ, ὀχθίζων σφακέλῳ. (Vers. 209.) Τὸ δὲ ἀπτοεπὲς ἢ δασύνεται καὶ δηλοῖ τὴν καθαπτομένην ἐν ἔπεσι καὶ ὑβριστικὴν, ὅθεν ἡ συρφετώδης ἴσως ὑπολείξασα γλῶσσα φησὶν ἀψοὺς τοὺς ἐν λόγῳ θρασεῖς, *ἢ ψιλοῦται καὶ σημαίνει τὴν ἀπτόητον ἐν ἔπεσι καὶ θρασεῖαν. (Vers. 211.) Τὸ δὲ
594 ἐπειῆ ὅτι περισπᾶται ἐν τῇ ἄλφα γέγραπται. (Vers. 206.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εἰπόντος τοῦ ποιητοῦ τὸν Δία Ζῆνα ἐν τέλει στίχου, κατὰ δὲ τὸν ἐφεξῆς στίχον ἀρξαμένου ἀπὸ φωνήεντος τοῦ ᾱ, ὡς ἀνωτέρω κεῖται, καὶ ἐκθλίψαντος τὸ ᾱ τοῦ Ζῆνα, οἱ γραφεῖς τὸ τοῦ Ζηνὸς ν̄ τὸ ἐναπομεῖναν ἀπὸ τῆς παθούσης τὴν ἔκθλιψιν αἰτιατικῆς τῷ δευτέρῳ στίχῳ προστιθέασι. καὶ δοκεῖ μέν τισι καινὸν τοῦτο, ἔχεται δὲ κανόνος γραμματικοῦ, λέγοντος ὡς, εἰ μέσον δύο φωνηέντων εὑρεθῇ σύμφωνον ἐν ἁπλότητι ἢ συνθέσει ἢ καὶ συναλοιφῇ, τῷ δευτέρῳ, τουτέστι τῷ ἐπαγομένῳ φωνήεντι ἀκολουθεῖ, ἐφ᾽ ἑνὸς γοῦν τῶν συμφώνων τοῦ τ̄ παραδειγματίσαι τὸν λόγον. ἐν ἁπλότητι μὲν ἐπὶ τοῦ ἔτι τὸ τ̄ τῷ ῑ συντάττεται, ἐν συνθέσει δὲ ἐπὶ τοῦ κατάγω, ὁμοίως τῷ μετ᾽ αὐτὸ ᾱ συμβιβάζεται, ἐν συναλοιφῇ δὲ ἐπὶ τοῦ κατ᾽ ἐμὲ, τῷ ἐφεξῆς ε̄ συγγράφεται. δηλοῦται δὲ περὶ τούτου κρειττόνως καὶ ἀλλαχοῦ. (Vers. 207.) Τὸ δὲ, αὐτοῦ ἔνθα, ἐκ παραλλήλου θέσεως δηλοῦσι τὸ αὐτόθι. (Vers. 211.) Τὸ δὲ, ἡμέας τοὺς ἄλλους, πολλὴν διαφορὰν τῶν λοιπῶν πρὸς τὸν Δία δηλοῖ. ἄλλοι γάρ, φησιν, ἐσμὲν πρὸς τὸν Δία καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλοῖοι. ἐξ οὗ ἐοί*κασι λαβόντες οἱ σοφοὶ εἰπεῖν τῶν διαφορῶν τὰς μὲν ἄλλο, τὰς δὲ ἀλλοῖον ποιεῖν. (Vers. 213.) Ὅτι τὸ μεταξὺ τοῦ τείχους καὶ τῆς τάφρου, περὶ ἣν ὁ Ἕκτωρ ἦν, οὕτω φράζει· ὅσον ἐκ νηῶν ἀπὸ πύργου τάφρος ἔεργεν, ἔπληθεν ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν ἀσπιστάων, πύργον ὡς ἐκ μέρους τὸ τεῖχος λέγων, τὸ δὲ τοιοῦτον διάστημα καὶ στεῖνος ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα ἐρεῖ διὰ τὴν κατ᾽ αὐτὸ συστολὴν καὶ στενοχωρίαν. (Vers. 215.) Ὅτι χρῆσις ἐνταῦθα ἐν στίχῳ ἑνὶ συναπτῶς εὕρηται τοῦ εἴλω βαρυτόνου καὶ τοῦ εἰλῶ περισπωμένου. φησὶ γὰρ ὅτι ἔπληθε τὸ ῥηθὲν διάστημα ἀνδρῶν εἰλομένων, εἴλει δὲ Ἕκτωρ, ὃν καὶ ἀτάλαντον Ἄρηι λέγει, ὅτε οἱ Ζεὺς κῦδος ἔδωκεν. ὁπηνίκα καὶ ἐνέπρησεν ἂν πυρὶ κηλέῳ νῆας ἐΐσας, εἰ μὴ θεὸς ἐπὶ φρεσὶν ἔθηκε τῷ βασιλεῖ, αὐτῷ ποιπνύσαντι, τουτέστι πονήσαντι, θοῶς ὀτρῦναι Ἀχαιοὺς, ὃς πορφύρεον μέγα φᾶρος ἔχων ἐν χειρὶ παχείῃ στῆ ἐπ᾽ Ὀδυσσέως μεγακήτεϊ νηὶ μελαίνῃ, ἥ δὴ ἐν μεσσάτῳ ἔσκε, γεγωνέμεν ἀμφοτέρωθεν, ἤγουν κατὰ τὸν ποιητὴν, ἐπὶ τὰς Αἴαντος καὶ Ἀχιλλέως κλισίας· ἤϋσε δὲ διαπρύσιον, Δαναοῖσι γεγωνὼς τὰ ῥηθησόμενα. (Vers. 221.) Δίδωσι δὲ πορφύρεον Ὅμηρος φᾶρος τῷ Ἀγαμέμνονι ὡς βασιλεῖ. ὃ καὶ ἔχων ἐκεῖνος ἐπιστρέφει οὕτω τοὺς θεατὰς Ἀχαιοὺς, καθὰ καὶ ἀλλα*χοῦ παρεσημάνθη, τῷ παραδόξῳ τῆς θέας, κατασείων αὐτὸ καὶ οὕτω κατασιγάζων τὸν ὄχλον, ὡς ἐξακούεσθαι. Μέγα δὲ τὸ τοιοῦτον φᾶρος δηλοῦν κατὰ τρόπον ποιητικοῦ συλλογισμοῦ, ὡς μέγας καὶ ὁ φορῶν καὶ εὐμήκης, καθὰ καὶ ἡ ἐν τοῖς ἑξῆς ἀπὸ αἰγίλιπος πέτρας καταῤῥέουσα κρήνη παραβολικῶς παριστᾷ. Ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ χειρὶ παχείῃ καιρίως λεχθὲν ἀνάπαλιν ἐπὶ γυναικὸς ἔχει κατεχούσης κληῗδα χειρὶ παχείῃ, ὡς καὶ προδεδήλωται. (Vers. 217.) Τὸ δὲ κήλεον πῦρ, ὅ ἐστι καυστικὸν, παρὰ τὸ κῆαι κατὰ τὸ δαιδάλεον καὶ τὸ τέλεον παρῆκται. αὐτά τε γὰρ ἐκ τοῦ δαιδάλειον καὶ τέλειόν εἰσι, καὶ αὐτὸ ἐκ τοῦ κήλειον. (Vers. 219.) Τοῦ δὲ ποιπνύειν, ὃ πολλαχοῦ κεῖται, ἀρχὴ τὸ πονῶ πονύω, τουτέστιν ἐνεργῶ. καὶ ἔπαθε συγκοπὴν καὶ ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἐπένθεσιν τοῦ ῑ, καθά φασιν οἱ παλαιοί. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἀφαιρεθέντος, ἤγουν τῆς ποῑ συλλαβῆς, τὸ πνύσαντι σύστοιχόν ἐστι τῷ πεπνυμένος, ὡς ἀπὸ θέματος τοῦ πνύω. (Vers 222.) Τὸ δὲ μεγακήτεϊ τὴν μεγάλην σημαίνει, ὡς τοῦ κήτους πολὺ δηλοῦντος μέγεθος, ἀφ᾽ οὗ κατά τινας, εἰ καὶ πάνυ σμικροπρεπῶς, ἀλλ᾽ ὅμως καὶ Λακεδαίμων κητώεσσα. (Vers. 223.) Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ναῦς οὐ διὰ δειλίαν, ὡς οἱ ψέγοντες εἶπον,

*ἀλλ᾽ ἵνα τῷ στρατῷ οἷον καρδία τις εἴη, ἐκ τοῦ μέσου πᾶσιν ἐπαρκοῦσα τῷ ζωογόνῳ τῆς φρονήσεως, διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐπ᾽ αὐτῆς ἵσταται, ὥστε γεγωνεῖν ἀμφοτέρωσε, ἤγουν ἐξάκουστον βοᾶν. ἐπὶ τοιούτου γὰρ σημαινομένου τὸ γεγωνέναι εἴωθε τίθεσθαι. γνώω γάρ φασι τὸ νοῶ, οὗ μέσος παρακείμενος γέγνωα, καὶ μεταθέσει γέγωνα τὸ γνωστῶς βοῶ, ἐξ οὗ τὸ γεγωνέναι καὶ ὁ γεγωνὼς, καὶ τὸ γεγώνω παρὰ Σοφοκλεῖ, οἷόν τι γεγώνω. Ὅτι δὲ καὶ γεγωνῶ περισπώμενον ῥῆμα ἐστὶν, ἐξ οὗ περ οὐ μόνον τὸ γεγωνεῖν, ὅθεν τὸ γεγωνέμεν, ἀλλ᾽ ἀναλόγως καὶ μετοχὴ ἄῤῥητος γεγωνηκὼς καὶ ἐν συγκοπῇ δι᾽ εὐφωνίαν γεγωνὼς, ἥτις εὐφωνία ἐπραγματεύθη καὶ ἐν τῷ δέδεικα καὶ δεδοικὼς ἐκ τοῦ δέδοιδα δεδοιδὼς, πολλαχοῦ φαίνεται. Τὸ δὲ, ἐν μεσσάτῳ, οὐ πρωτότυπον ὁ μέσος, ὡς ὁ τρίτος τοῦ τρίτατος, μεσαιτάτῳ λέγουσιν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον Ἀττικῶς. (Vers. 227.) Διαπρύσιον δὲ ἢ τὸ φανερὸν καὶ διάδηλον, ὡς ἐκ τοῦ πυρσοῦ ἤγουν φανοῦ κατὰ μετάθεσιν τοῦ ρ̄, ἢ τὸ εἰς μακρὸν διῆκον καὶ διαπεράσιμον, ἐκ τοῦ περῶ περύω περύσω κατὰ συγκοπήν. δῆλον δὲ ὅτι εὐρυβόας ἦν ὁ οὕτω βοῶν διαπρύσιον. (Vers. 225.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Αἴας καὶ Ἀχιλλεὺς, ὡς καὶ ἀλλαχόθεν δῆλον ἐστὶ, ἔσχατα, τουτέστιν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καὶ ἄκροις μέρεσι τοῦ ναυστάθμου, νῆας εἴ*σας εἴρυσαν, ἠνορέῃ πίσυνοι καὶ κάρτεϊ χειρῶν, κἀντεῦθεν μὴ δεδιότες ὡς ἀφύλακτοι τὰ ἐκ τῆς λείας κακά. (Vers. 226.) Ὅτι δὲ ὕπεστιν ἄῤῥητος εὐθεῖα ἤνωρ ἤνορος, ὅθεν καὶ ἠνόρειος κτητικὸν, ἐξ οὗ ἠνορέη ἡ ἀνδρία· καὶ ὅτι Συρακουσία λέξις ὁ πίσυνος ἐκ τοῦ πείθω πείσω γινομένη, καὶ ἐν ἄλλοις δηλοῦται. ἀναλογία δὲ τοῦ πίσυνος κατὰ τὸ δεσπόσυνος, θάρσυνος. τοιαῦτα δέ τινα καὶ τὸ εὐφρόσυνος, καὶ παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ τὸ ποὺς κηδόσυνος. (Vers. 228.) Ὅτι ἡ ῥηθεῖσα τοῦ βασιλέως ἐνταῦθα διαπρύσιος δημηγορία τοιαύτη ἐστίν· αἰδὼς, Ἀργεῖοι, κάκ᾽ ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοὶ, πῇ ἔβαν εὐχωλαὶ ὅτε δὴ φάμεν εἶναι ἄριστοι, ἃς ὁπότ᾽ ἐν Λήμνῳ κενεαυχέες ἠγοράασθε ἔσθοντες κρέα πολλὰ βοῶν τῶν, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, ὀρθοκραιράων, πίνοντες κρητῆρας ἐπιστεφέας οἴνοιο, Τρώων ἀνθ᾽ ἑκατόν τε διηκοσίων τε ἕκαστος στήσεσθ᾽ ἐν πολέμῳ, νῦν δ᾽ οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοί εἰμεν ἤγουν
ἐσμὲν, Ἕκτορος, ὃς τάχα νῆας ἐνιπρήσει πυρὶ κηλέῳ, ἐφ᾽ οἷς ὡς εἰκὸς ὁ αὐτὸς βασιλεὺς ἐφ᾽ οὕτω μεγάλῃ 595
σχετλιάσας λύπῃ ἐρωτᾷ πάνυ περιπαθῶς στρέψας τὸν λόγον· (Vers. 236.) Ζεῦ πάτερ, ἦ ῥά τινα, ἤγουν ἆρα δή τινα ἤδη ὑπερμενέων βασιλήων τῇδ᾽ ἄτῃ ἄασας, ἤγουν τοιᾷδε βλάβῃ ἔβλαψας, καί μιν μέγα κῦδος ἀπηύρας; *εἶτα ὑπομνήσας ὧν ἀεὶ ἔθυε διὰ τὴν τῆς Ἰλίου ἅλωσιν, καὶ εἰπὼν, (Vers. 238.) ὡς οὐ μὲν δή ποτέ φημι τεὸν περικαλλέα βωμὸν νηῒ πολυκλήϊδι παρελθέμεν ἐνθάδε ἔῤῥων, ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί᾽ ἔκηα, ἱέμενος Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι, ἐπεύχεται περιπαθῶς ἀντιλαβεῖν μικρὰν γοῦν χάριν, τὸ τοὺς Ἀχαιοὺς περισωθῆναι. φησὶ γάρ· (Vers. 242.) ἀλλὰ Ζεῦ, τόδε πέρ μοι ἐπικρήηνον ἐέλδωρ· αὐτοὺς δή περ ἔασον ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι, μηδ᾽ οὕτω Τρώεσσιν ἔα δάμνασθαι Ἀχαιούς. καὶ ὁ Ζεὺς κατανεύει, ὡς εὐθὺς δηλωθήσεται. (Vers. 228.) Καὶ ὅρα τὸ καὶ ἀλλαχοῦ κεί-
710 μενον προοίμιον σφοδρῶς ἐξενεχθέν. τρεῖς *γὰρ κομματικὰς ἐννοίας ὀνειδιστικὰς ὁ πρῶτος ἔχει στίχος, ὧν ἡ κατάρχουσα καὶ ἐλλέλειπται διὰ συντομίαν καιρίαν, καὶ μάλιστα τὴν διὰ θυμόν. τὸ γὰρ, αἰδὼς Ἀργεῖοι, ῥήματος ὑπαρκτικοῦ ἐλλιπῶς ἔχει, ἵνα λέγῃ, αἰδὼς ἡμῖν ἔστω, ἢ αἰδώς ἐστι τὰ βλεπόμενα. βαρὺς δὲ ὁ πᾶς λόγος τῷ βασιλεῖ, ὀνειδισμόν τε σφοδρὸν ἔχων κατ᾽ Ἀχαιῶν καὶ ἐξ ἀποστάσεως ἐντυχίαν πρὸς Δία, οὐδ᾽ αὐτὴν ἀπηλλαγμένην ὀνείδους, εἰ λαβὼν πολλὰ ἐκεῖνος ὑπέρ τινος τέλους εἶτα οὐκ εὐοδοῖ ἐκεῖνο, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐντρέπων τὸν Δία βιωτικώτερον, ὡς ἐπεὶ οὐ δίδως τὸ ζητηθὲν, αὐτὸ γοῦν τοῦτο δὸς τὸ μὴ ἐξολέσθαι οὕτως ἡμᾶς, ὃ καὶ γενήσεται, οἷα δικαιότατα αἰτηθέν. Ὅμηρος γὰρ τελεσφορεῖσθαι τὰς δικαίας εὐχὰς οἶδε. Τὸ δὲ, εἶδος ἀγητοὶ, ὅ ἐστι θαυμαστοὶ, ὅτι ψόγον ἐμποιεῖ τοῖς μὴ καὶ τὰ ἔργα θαυμαστοῖς, πολλαχοῦ λέγεται. δῆλον δὲ ὅτι τὸ, κακὰ ἐλέγχεα, εἶδος ἀγητοὶ, ἀντιθέτῳ ἔοικε σχήματι. λέγει γὰρ ὅτι καλοὶ μὲν τὸ εἶδος ἐστὲ, κακοὶ δὲ τὰς πράξεις καὶ ἐλέγχιστοι. (Vers. 229.) Τὸ δὲ, πῇ ἔβαν εὐχωλαὶ, ἤτοι αἱ καυχήσεις, καὶ ἑξῆς ὁ στίχος ὅλος, καὶ τὸ, ἅς ποτε κενεαυχέες καὶ *τὸ ἑξῆς, κατὰ πάντων ἐστὶ καίριον τῶν ἐν συμποσίῳ ἀλαζονευομένων. Ἔτι τὸ, πῇ ἔβαν εὐχωλαὶ, ἀπειλητῆρας δηλοῖ τοὺς Ἀχαιοὺς, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. δηλοῖ δέ πως καὶ ὡς εἰς ἀέρα ἐκεῖναι κενῶς ἐσκεδάσθησαν, διὸ καὶ κενεαυχέας αὐτούς φησιν, ἤτοι αὐχοῦντας κενεά. εἶεν δ᾽ ἂν οἱ τοιοῦτοι καὶ προδοσίκομποι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὅ ἐστιν εἰς μάτην ὑποσχετικοὶ, οἱ τὰς ἑαυτῶν ὑποσχέσεις ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι ἀλλὰ προδιδόντες. Τὸ δὲ ἔφαμεν, παραμυθητικῶς ἔχει, λεαῖνον τὸ τραχὺ

τοῦ λόγου, οἷα τοῦ βασιλέως κοινοποιουμένου τὸ ὄνειδος. διὸ καὶ οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν εἶπεν, ἵνα μὴ ἄγαν ὁ ὄχλος λυπῆται ἀκούσας τὸ ἐστέ. ἦν γὰρ τῷ ὄντι σφοδρότατον ἀκοῦσαι ὡς οὐκ εἰσὶν ἀξιόμαχοι, οὐδὲ πρὸς ἕνα γοῦν οἱ τοσοῦτοι, ὧν ἕκαστος ἔναντι ἑκατὸν καὶ διακοσίων ἠλαζονεύετο στῆναι, σοβούσης τῆς μέθης ἐν Λήμνῳ, ἣν καὶ πρὸ ὀλίγων πολύοινον ὁ ποιητὴς ἱστόρησε. (Vers. 230.) Τὸ δὲ, ἇς ὁπότε, ἀντὶ τοῦ ποτὲ εἴρηται, ἀσυνήθως μέντοι, διὸ καὶ σημειῶδές ἐστι. (Vers. 231.) Τὸ δὲ, κρέα πολλὰ, ἀφειδῆ τε τὸν βασιλέα δαπάνης δηλοῖ, καὶ δίαιταν ὑπογράφει στρατιωτικὴν, ὡς δέον ὂν τοὺς τοιούτους μὴ συντήκεσθαι ὀλιγοσιτοῦντας. (Vers. 232.) Τὸ δὲ, ἐπιστεφέας οἴνοιο, ἐκ τοῦ ἐπεστέψαντο ποτοῖο ὥρμηται, ὅ περ προδεδήλωται· *ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ ἡμέτερος χρυσολόγος κρατῆρας ἐστεμμένους οἴνου φησίν. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴ περ ἡ τροπὴ κρατῆρος οἶδε κεφαλὴν τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον κατὰ τὸ, κρατήρων κρᾶτα ἔρεψαι θαλλοῖς, κεφαλῆς δὲ ἴδιον τὸ στέφεσθαι, ἀσφαλῶς ἄρα ἔχει τὸ λέγειν, κρατῆρας ἐπιστεφεῖς οἴνου, ὥς περ καὶ τὸ, κρατῆρας ἐπιστέφεσθαι ποτοῖο. Τὸ δὲ, πίνοντες κρατῆρας, ἀφελῶς μὲν ἔχει, ἄλλως δὲ ἀσφαλῶς διὰ τὸν ἐμπεριεχόμενον οἶνον. οὐ γὰρ κρατὴρ ἢ ἀμφορεὺς ἢ πίθος πίνεται, ἀλλὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ποτόν. δι᾽ αὐτὸ δὲ λέγεται τὸ ἀγγεῖον πίνεσθαι, νοουμένου τοῦ περιεχομένου τῷ τοῦ περιέχοντος ὀνόματι. (Vers. 233.) Τὸ δὲ, ἄντα ἑκατόν τε διηκοσίων τε, πάνυ ἐντρέπειν ἔχει τοὺς Ἕλληνας, ὡς ἑκάστου ἀλαζονευομένου μὲν τότε πρὸς ὑπερβολὴν, ἄρτι δὲ εἰς τὸ μηδὲν περιελθόντος. τοῦ δὲ τοιούτου λόγου πλεῖον ἐν Ὀδυσσείᾳ, οὐ μὴν πρὸς ἀλαζονείαν, τὸ καὶ τριηκοσίοις ἔχειν ἀντιστῆναι τὸν Ὀδυσσέα. (Vers. 234.) Τὸ δὲ, οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοί ἐσμεν, ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου συνείληπται ἀντὶ τοῦ, οὐδὲ κἂν γοῦν ἑνὸς ἀνδρός. καὶ ἔστιν ἑτεροῖον τοῦτο πρὸς τὸ ἄλλος μηδεὶς τὸ ἀοριστοῖον καὶ ὡς ἓν λόγου μέρος λαμβανόμενον, ὅ τινες τῶν παλαιῶν οὐδὲ ἐκ τριῶν συγκεῖσθαι εἶπον τοῦ μὴ καὶ δὲ καὶ εἷς, ἀλλὰ τοῦ μὴ καὶ τοῦ δεὶς *ἀῤῥήτου ὀνόματος· διὸ μηδὲ περισπᾶσθαι, ὡς ἀπὸ τοῦ εἷς ἑνὸς, ἀλλὰ ὀξύνεσθαι, ἵνα ᾖ, ὥς περ κτεὶς κτενὸς, οὕτω καὶ δεὶς δενὸς καὶ μηδενὸς, ᾧ σύστοιχον καὶ τὸ οὐδεὶς οὐδενός. δοκεῖ δὲ τὸ, οὐδ᾽ ἑνὸς ἄξιοι, σαφηνισθῆναι διὰ τοῦ προστεθεῖσθαι τὸ Ἕκτορος, οὗ μὴ προσκειμένου ῥητῶς ἦν ἂν τὸ οὐδ᾽ ἑνὸς νοούμενον τῇ ἐκφωνήσει ὡς ἓν μέρος λόγου ἀσυναλήπτως δίχα δασείας καὶ ἀποστρόφου, ὡς εἴ περ ἔλεγεν ὅτι τοῦ μηδενός ἐσμεν ἄξιοι. (Vers. 235.) Τὸ δὲ ἐμπρήσει φαίνεται παρέλκον ἀφελῶς ἔχειν τὸ, πυρὶ κηλέῳ, ὃ καὶ ἐπ᾽ ἄλλων πολλῶν γίνεται. ἴσως δὲ καὶ πρὸς διαστολὴν εἴρηται μάχης, ἥ τις ὡς δέμας πυρὸς εἰκάζεται, ἵνα λέγῃ ὅτι οὐ νικήσει μόνον καυστειρὰν ἀρτύων μάχην καὶ δέμας πυρὸς μαχόμενος, ἀλλὰ καὶ πυρὶ καύσει. Κήλειον δὲ, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐῤῥέθη πῦρ, καὶ Ἰωνικῶς κήλεον, οὐ μόνον παρὰ τὸ κῆαι ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸ κάλον, ὅ ἐστι ξύλον. ξύλοις γὰρ ὡς τὰ πολλὰ διοικονομεῖται ἡ καῦσις. (Vers. 236.) Τὸ δὲ, ὑπερμενέων βασιλήων, διαστολήν τινα ἔχει. πολλοὶ μὲν γὰρ ἀφήρηνται κῦδος μέγα βασιλεῖς, οὐ μὴν οὕτως ὑπερμενέες κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. (Vers. 237.) Τὸ δὲ, τῇ δ᾽ ἄτῃ ἄασας, Ὁμήρῳ δόξαν ἐγράφη οὕτως. ἦν δὲ καὶ κατὰ αἰτιατικὴν εἰπεῖν, τὴν δ᾽ ἄτην ἄασας, κατὰ τὸ, *βουλὴν ἐβούλευσας, καὶ, λόγον ἔλεξας, καὶ μυρία ὅσα τοιαῦτα. ἐκ τοῦ ἄασας δὲ καὶ κατὰ κρᾶσιν ἆσας, ὡς τὸ, ἆσέ με δαίμονος αἶσα κακή, γίνεται
596 ἀάτη καὶ κράσει ἄτη. Τὸ δὲ, κῦδος ἀπηῦρας, ἤγουν ἀφείλου, ἐναντίον πρὸς τὸ ἐπαυρεῖν, ὃ γενικῇ συντάσσεται. (Vers. 238.) Τὸ δὲ, περικαλλέα βωμὸν, οὐχ ἁπλῶς οὕτω εἰκαίους ποιεῖσθαι δηλοῖ τοὺς βωμοὺς, ἀλλὰ πρὸς κάλλος διασκευάζεσθαι, ἵνα μὴ μόνον θυσίαις θεραπεύηται τὸ τιμώμενον. ἀλλὰ καὶ κάλλει ἐπισκευῆς. βωμὸν δὲ εἰπὼν προσηγορικῶς ἔφη ἀντὶ τοῦ βωμούς. διὸ καὶ ἐπάγει· ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσι βοῶν δημὸν καὶ μηρί᾽ ἔκηα, ἤγουν οὐδένα βωμὸν παρῆλθον ἀγέραστον, ἀλλ᾽ ἐπὶ πᾶσιν ἔθυσα. (Vers. 239.) Τοῦ δὲ πολυκλήϊδι εὐθεῖα βαρύτονος διὰ σύνθεσιν ἡ πολυκλήϊς, ἐκτείνουσα τὴν λήγουσαν, ὡς προδεδήλωται. Τὸ δὲ, ἐνθάδε ἔῤῥων, βαρέως εἴρηται, φθορᾷ εἰκάζοντος τοῦ βασιλέως τὴν αὐτοῦ ἐν Τροίᾳ διαγωγήν· μονονουχὶ γὰρ λέγει ὅτι αὐτὸς φθίνων ὅμως τιμαῖς ἤνεξόν σε, καλλύνων τέ σοι τὸν βωμὸν, ὃν καὶ προϊὼν αὖθις περικαλλέα ἐρεῖ, καὶ θύων. διὰ δὲ τῶν βοῶν καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἐκ μέρους δηλοῦται βοσκήματα, καθὰ καὶ ἀνωτέρω ἐν τῷ, βοῶν ὀρθοκραιράων, ἤτοι ;αίρων καὶ ὀρθοκεφάλων ἢ ὀρθοκεράτων. κραῖρα γὰρ *Ἀττικῶς τὰ περὶ τὴν κεφαλὴν, ὅθεν παρὰ τῷ κωμικῷ ἐνήλωταί τις τὴν ἑτέραν ἡμίκραιραν ἤτοι τὸ ἡμίκρανον. ἐντεῦθεν δὲ καθ᾽ ὁμοιότητα καὶ νῆες ὀρθόκραιραι, ὧν τὰ ἄκρα εἰς ὀρθὸν ἀνίστανται. (Vers. 240.) Δημὸς δὲ τὸ λίπος ὀξύνεται μὲν πρὸς διαστολὴν τοῦ κατ᾽

ἀνθρώπους δήμου, πρὸς ὃ καὶ παίζει που ὁ κωμικὸς, δημὸν βόειον ὡς ἐν παρῳδίᾳ φράσας τὸν Ἀττικὸν δῆμον, οὐ διά τι βουγάϊον, ἀλλὰ διὰ τὸ ἁπλῶς ἀλόγιστον. καὶ οὕτω μὲν ὀξύνεται. γίνεται δὲ παρὰ τὸ δαίω τὸ καίω, εὐέξαπτον γὰρ τὸ λίπος. Τὸ δὲ δημὸν καὶ μηρία χρήσιμον εἰς τὸ, μηροὺς ἐξέταμον κατά τε κνίσσῃ ἐκάλυψαν. ὃ γὰρ ἐκεῖ μηροὶ καὶ κνίσσα, τοῦτο ἐνταῦθα δημὸς καὶ μηρία. (Vers. 241.) Τὸ δὲ εὐτείχιον παράγωγον τοῦ τεῖχος τείχεος, ὅθεν εὐθεῖα ἡ εὐτείχεος. (Vers. 243.) Τὸ δὲ ὑπεκφυγέειν καὶ ἀλύξαι φανερῶς ταὐτολογοῦνται διὰ σύγχυσιν τὴν τοῦ λέγοντος. Ὅτι δὲ τὸ ἀλύξαι οὐ μόνον κοινότερον αἰτιατικῇ συντάσσεται, ἀλλὰ καὶ γενικῇ, δηλοῖ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, οὐκ ἀλύξετον μόρου κακίστου. *(Vers. 245.) Ὅτι Ζεὺς τὸν βασιλέα ᾤκτειρε κλαίοντα. φησὶ γάρ· ὡς φάτο· τὸν δὲ πατὴρ ὀλοφύρατο δακρυχέοντα, νεῦσε δέ οἱ λαὸν σόον ἔμμεναι οὐδ᾽ ἀπολέσθαι. (Vers. 246.) Καὶ σημείωσαι τὸ οὐδ᾽ ἀπολέσθαι, ὡς συντελοῦν τι πρὸς τὸ, βούλομαι λαὸν σόον εἶναι ἢ ἀπολέσθαι.
711 *Ὅρα δὲ τὸ τοῦ βασιλέως ἑτοιμόδακρυ, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπιταθήσεται. δακρύει δὲ ἐπιλογικῶς μετὰ τὴν δημηγορίαν ἐν αὐτῇ τῇ ἀξιώσει τῇ πρὸς τὸν Δία, διὸ καὶ εἰσβαλὼν ἔλεον πείθει αὐτόν. (Vers. 245.) Τὸ δὲ, πατὴρ ὀλοφύρατο, ἢ κατ᾽ ἐξοχὴν, ἢ ἐλλειπτικῶς ἐῤῥέθη. τὸ μέντοι τέλειον, πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε. (Vers. 246.) Κατάνευσις δὲ καὶ νῦν Διός, ἤτοι νεῦσις, ἡ ἐν διοσημίᾳ δήλωσις ἄνωθεν τοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ προδεδήλωται. διὸ ἐπάγει· (Vers. 247.) αὐτίκα δ᾽ αἰετὸν ἧκε τελειότατον πετεηνῶν, νε*βρὸν ἔχοντ᾽ ὀνύχεσσι τέκος ἐλάφοιο ταχείης, πὰρ δὲ Διὸς βωμῷ περικαλλέϊ κάββαλε νεβρὸν, ἔνθα πανομφαίῳ Ζηνὶ ῥέζεσκον Ἀχαιοί. Ἐδήλου δὲ ὁ μὲν ἀετὸς τοὺς περὶ Ἕκτορα, οἳ σήμερον κρατοῦσι διὰ τὸν Δία, ὁ δὲ κρατούμενος νεβρὸς ὁ τῆς φυζακινῆς καὶ δειλῆς ἐλάφου γόνος τοὺς τεθηπότας καὶ κατεπτηχότας καὶ κρατουμένους Ἕλληνας. (Vers. 249.) ἡ δὲ παρὰ τῷ βωμῷ τοῦ Διὸς καταβολὴ τοῦ νεβροῦ, 597
ὡς ἐκφευξοῦνται τοὺς κρατοῦντας οἱ Ἕλληνες διὰ τὸν Δία, οὗ τὸν βωμὸν οὔποτε, ὡς ἐῤῥέθη, παρῆλθεν ἀγέραστον ὁ βασιλεύς. ἔστι γὰρ *ἀεὶ ἀμοιβὴ τῇ εὐσεβείᾳ. ὅθεν οὐδὲ μετὰ ὥρας τινὰς ἀλλ᾽ αὐτίκα ὁ ἀετὸς πέμπεται. ὃν διὰ τί τελειότατον λέγει, ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθήσεται, ὅπου κείσεται καὶ εἴ τι ἄλλο λεχθῆναι χρὴ περὶ ἀετοῦ. ἐνταῦθα δὲ ῥητέον ὅτι τε ἀετὸς παρὰ τὸ ᾱ ἐπιτατικὸν καὶ τὸ ἐτεὸν ὠνόμασται οἱονεὶ ὁ ἀεὶ ἀληθὴς καὶ αἴσιος· καὶ ὅτι φέρεται μῦθος, ὅτε ὤδινεν ἡ Ῥέα γεννωμένου Διὸς, ἀετὸν φανῆναι. ὅθεν καὶ κατὰ τὴν ἀποκλήρωσιν τῶν Τιτάνων ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἐν τῇ διανεμήσει τῶν πτηνῶν ἐπελέξατο. (Vers. 248.) Νεβρὸς δὲ οὐ τελεία ἔλαφος, ἀλλ᾽ ὁ νεωστὶ *βορὰν δεχόμενος, διὸ πρὸς διασάφησιν περιφράσας ἐπήγαγε· τέκος ἐλάφοιο ταχείης, τουτέστιν ᾗ τάχος ἐξαίρετον ἡ φύσις ἐφιλοτιμήσατο εἰς ἀποφυγὴν τῶν ἐπιβούλων. φέρεται δὲ καὶ Ἀνακρέοντος χρῆσις αὕτη· οἷά τε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθηνόν. ἕτερος δέ τις γράφει οὕτω· ἐλάφων τὰ μὲν νέα νεβροὶ, αἱ δὲ ἀρτίως ἐκ νεβρῶν ἐπ᾽ ἐλάφους μεταβάλλουσαι καλοῦνται κεμάδες, τὰ δὲ τέλεια οὐκ ἄλλο τι ἢ ἔλαφοι. εἰ μὴ ἄρα, φησὶν, οἱ ἀχαιίναι καὶ οἱ σπαθίναι λεγόμενοι ἡλικίᾳ τινὶ διαφέρουσιν ἢ εἴδει καὶ κεράτων *ἰδιότητι καὶ μεγέθει. λέγει δ᾽ αὐτὸς καὶ τὰς πρόκας παρὰ Ἀρχιλόχῳ ἐπὶ ἐλάφου τεθεῖσθαι, παρ᾽ ᾧ καί τις διὰ δειλίαν προσωνομάσθη πρόξ. εἰς δὲ τοὺς ῥηθέντας ἀχαιίνας ἐνθυμητέον τὴν παρ᾽ ἑτέρῳ ποιητῇ ἀχαιινέην ἔλαφον, περὶ ἣν πολλὰ πονοῦνται οἱ ἐξηγηταί. εἰ δὲ καὶ αἱ δορκάδες καὶ αἱ ζόρκες ἐλάφου εἴδη κατὰ τὰς πρόκας, ἄλλοθι ζητητέον. Τὸ δὲ νεβρὸν κατὰ πτῶσιν αἰτιατικὴν κείμενον ἐν ἀρχῇ στίχου καὶ αὖθις ἐν τέλει ἑτέρου στίχου σχῆμα ἐθέλει κύκλου περιαγαγεῖν. (Vers. 249.) Περικαλλέα δὲ καὶ *νῦν βωμὸν λέγει. ἐπεὶ, ὡς πρὸ ὀλίγων ἐῤῥέθη, κοσμίως καὶ αὐτὸν ἔχειν ἐφιλοτιμοῦντο οἱ παλαιοί. ᾄδεται γοῦν καὶ Παριανὸς βωμὸς ἐπὶ μεγέθει, καὶ Ἐφέσιος δὲ κεράτινος. (Vers. 250.) Πανομφαῖος δὲ Ζεὺς κατὰ μὲν ἀλληγορίαν, εἰς ὃν πᾶσα ὀμφὴ, ἤγουν ἁπλῶς φωνὴ ἀνάγεται, τουτέστιν ὁ πάσης φωνῆς αἴτιος ἀήρ. φωνὴ γὰρ ἀέρος ἐστὶ πληγή. κατὰ δὲ μῦθον πανομφαῖος ἐστὶν ὁ πάσης μαντείας αἴτιος. οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες ὑποφῆται Διός εἰσιν, εἴτε δαίμονες ἐκεῖνοι εἴτε ἄνθρωποι. Ὀμφὴ δὲ κυρίως ἡ ἀληθὴς φήμη ἡ τὸ ὂν φαίνουσα, ὡς καὶ ὄνειρος κατὰ κυριολεξίαν τὸ ἀληθὲς ἐνύπνιον, δι᾽ οὗ τὸ ὂν εἴρεται. ἡ δ᾽ αὐτὴ ὀμφὴ καὶ κληδὼν λέγεται, ὥστε τὸν ὀμφαῖον εἶναι πάντως καὶ κληδόνιον. ἅπαξ δὲ τὸ πανομφαῖος εἶπεν ὁ ποιητὴς, ὡς παρετήρησαν οἱ παλαιοί. (Vers. 251.) Τὸν δὲ ἀετὸν καὶ ὄρνιν λέγει, τουτέστι σημαντικὸν τοῦ μέλλοντος, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται. φησὶν οὖν· (Vers. 252.) οἱ δ᾽ ὡς οὖν εἴδοντο ὅτ᾽ ἄρ ἐκ Διὸς ἤλυθεν ὄρνις, μᾶλλον ἐπὶ Τρώεσσι θόρον, τουτέστι

κατὰ Τρώων ὥρμησαν, μνήσαντο δὲ χάρμης, καὶ σημείωσαι τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἀνδρίαν καὶ πολυπει-*ρίαν, ταύτην μὲν ὅτι οὐ δέονται μάντεως ἑρμηνέως ἀλλ' αὐτοὶ τὸν οἰωνὸν συμβάλλονται μάντεων ὅ φασιν ὑπέρτερον, ὃ δὴ παροιμιωδῶς κεῖται παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ, καὶ ἀναθαῤῥοῦσιν· ἐκείνην δὲ ὅτι ἀνδρίζονται οἱ οὕτω κακῶς διατεθειμένοι ἅμα ῥοπῇ βραχείᾳ τῇ ἐκ τοῦ ὄρνιθος. φησὶ γοῦν· ἔνθ' οὔτις πρότερος Δαναῶν πολλῶν περ ἐόντων, εὔξατο, τουτέστιν ἐκαυχήσατο Τυδείδαο πάρος, ἤγουν πρὸ τοῦ Διομήδους, ἐχέμεν ὠκέας ἵππους, τάφρου τ' ἐξελάσαι καὶ ἐναντίβιον μαχέσασθαι. ἀλλὰ πολὺ πρῶτος Τρώων ἕλεν ἄνδρα κορυστὴν Ἀγέλαόν τινα ὁμώνυμον τῷ ἐν Ὀδυσσείᾳ, μετὰ δ' αὐ*τὸν οἱ βασι- 712
λεῖς καὶ οἱ ἑξῆς. φησὶ γάρ· τὸν δὲ μέτ' Ἀτρεῖδαι, Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος, τοῖσι δ' ἔπ' Αἴαντες, θοῦριν ἐπιειμένοι ἀλκὴν, τοῖσι δ' ἔπ' Ἰδομενεὺς καὶ Μηριόνης, ὃν καὶ ἐπιθέτοις Ἀρεϊκοῖς τιμᾷ, τοῖσι δ' Εὐρύπυλος καὶ ἕτεροι. Τεῦκρος δ' εἴνατος ἦλθε, παλίντονα τόξα τιταίνων. (Vers. 266.) Καὶ ὅρα
598 ὡς κἀνταῦθα εἰς τὸν ἐννέα ἔστησεν ἀριθμὸν τοὺς ἀριστέας ὁ τὴν ἐννεάδα διὰ τὰς Μούσας φιλῶν ποιητής. ἀριστεύει δὲ πρὸ πάντων Διομήδης οἷα πρῶτος ὑποστρέψας, ὡς καὶ ὕστερον φεύγων. (Vers. 253.) Τὸ δὲ εἰς αὐτὸν ποιηθὲν, ἔνθ' οὔτις πρότερος καὶ ἑξῆς, παρῳδηθὲν εὐφυῶς οἰκεῖον ἔσται παντὶ πρωταγωνιστῇ. (Vers. 256.) Τὸ δὲ πολὺ πρῶτος οὐκ ἀναγκαίως μὲν ἐπῆκται μετὰ τὸ, οὔτις πρότερος Διομήδεος ἐξήλασε, ποιεῖ δὲ ὅμως κάλλος τὸ κατὰ ἄρσιν καὶ θέσιν. ἄρσις μὲν γὰρ τὸ, οὔτις πρότερος, θέσις δὲ τὸ, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος. ἔτι δὲ καὶ ἐνδιαθέτως ταὐτολογεῖ ὁ ποιητὴς φιλῶν τὸν ἥρωα. ταὐτὸν γάρ πως τὸ, οὔτις πρότερος Διομήδους, καὶ τὸ, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος αὐτός. κατὰ τοιαύτην δὲ φιλίαν καὶ Ἀτρεῖδαι εἰπὼν οὐκ ἠρκέσθη, ἀλλὰ καὶ νῦν πρὸς ὄνομα ἐξε*φώνησε τοὺς φίλους αὐτῷ κοσμήτορας, εἰπών· Ἀγαμέμνων καὶ Μενέλαος. (Vers. 262.) Τὸ δὲ τοῖσι τρὶς τεθὲν ἐν καταρχῇ στίχων μετὰ τῆς ἐπὶ προθέσεως καὶ τοῦ δὲ συνδέσμου κάλλος καὶ αὐτὸ ποιεῖ τὸ κατ' ἐπαναφορὰν, ἁβρύνοντος οὕτω τοῦ ποιητοῦ τὴν φράσιν διὰ τοὺς καλοὺς ἥρωας. ἐπιειμένοι δὲ ἀλκὴν ἀντὶ τοῦ προβεβλημένοι, ὡς πολλαχοῦ κεῖται, καὶ φανερὰν ἀνδρίαν ἔχοντες, ἢ οὐχ ὅπλοις ἀλλ' αὐτόχρημα τῇ ἀνδρίᾳ σκεπόμενοι, ὃν τρόπον καὶ ὁ βασιλεὺς ἀναιδείην που ἐπιειμένος εἴρηται. (Vers. 266.) Τὸ δὲ εἴνατος, καθὰ καὶ ἀλλαχόθι δηλοῦται, ποιητικὴν ἐπένθεσιν ἔχει τοῦ ι, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔνατος, ὅ περ οἱ μὲν λόγιοι δι' ἑνὸς ν γράφουσιν ὡς ἀπὸ τοῦ νέατος, ὃ δηλοῖ τὸν ἔσχατον. παρέσχατος γὰρ ὁ ἐννέα ἐν μοναδικοῖς ἀριθμοῖς· ἢ καὶ ἄλλως, διὰ παραγωγῆς ἀλλοίωσιν. ὡς γὰρ τέτταρα μὲν ἐν δυσὶ τ, τέταρτος δὲ ἐν ἑνὶ, ἐξ οὗ ὁ τέτρατος, οὕτω καὶ ἐννέα ἔνατος. οἱ δὲ χύδην βάζοντες διπλασιάζουσι καὶ ἐν τῷ ἔννατος δι' ἀναλογίαν τὸ ἀμετάβολον, οἷς δοκεῖ καὶ τροπῇ τοῦ ἑνὸς ν εἰς ι γενέσθαι ἀπὸ τοῦ ἔννατος τὸ εἴνατος, ὡς καὶ αἰεὶ αἰὲν, καὶ ἐνείκω ἐνέγκω. ὅτι δὲ ταῦτα ἀντιλέγονται, δῆλον. Ὅρα δὲ καὶ τὸ, Τεῦκρος ἦλθε. Διομήδης μὲν γὰρ εἷλεν ἄνδρα. ὁμοίως δὲ καὶ ἕκαστος τῶν με*τ' αὐτόν. Τεῦκρος δὲ οὐχ εἷλεν οὐδένα, ἀλλ' ἦλθε τοξεύσων. Παλίντονα δὲ δοκεῖ μὲν ἅπαντα εἶναι τὰ τόξα. Ἡρόδοτος δὲ ἐπιστήσας τινὶ ἔθνει παλίντονα τόξα ἔχοντι ὑπέβαλε νοεῖν, μὴ πᾶν τόξον εἶναι παλίντονον ἁπλῶς, ἀλλὰ κυρίως καὶ μάλιστα τὸ κατ' ἐπίτασιν ἔμπαλιν τεινόμενον, ὡς καὶ οὕτω κυκλοτερὲς γίνεσθαι, ἢ καὶ ἄλλως φράσαι, τὸ ἐπὶ θάτερα μέρη κλινόμενον, ὥς φασιν οἱ παλαιοί. Τὸ δὲ τιταίνειν, ὅ ἐστι τείνειν, παράγει μὲν καὶ τοὺς Τιτᾶνας κατὰ τὸν Ἡσιόδου μῦθον, καὶ διὰ μέσων αὐτῶν τὸ προδηλωθὲν ἐν Βοιωτίᾳ τίτανον· κυριολεκτεῖται δὲ καὶ ἐπὶ ταλάντων, ἃ τὸν ἄλλον καιρὸν ἀνιέμενα ἐν τῇ ζυγοστατήσει τείνονται. διὰ μέσων δὲ τῶν εἰρημένων κεῖται καὶ διασάφησις μεταφρένου ἡ προδεδηλωμένη οὕτως· μεταφρένῳ ἐν δόρυ πῆξεν, ὤμων μεσσηγὺς, διὰ δὲ στήθεσφιν ἔλασσεν, ταὐτολογήσαντος καὶ ἐν τούτοις τοῦ ποιητοῦ ὡς αὐτῷ σύνηθες. (Vers. 267.) Ὅτι Τεῦκρος ὑποδὺς τὸ τοῦ Αἴαντος σάκος μάχεται νῦν, καινὸν τοῦτον ἐπινοησάμενος ὁπλισμόν. τοξότης γὰρ ἦν καὶ διὰ τοῦτο ἄφρακτος καὶ ἐλαφρὸς ὁπλίτης καὶ οὐ προσήκων τοιούτῳ πολέμῳ. δεξιότης δὲ Ὁμηρικὴ καὶ τὸ ποιῆσαι τὸν μὲν Αἴαντα οὐ μαχόμενον, τὸν δὲ Τεῦκρον ἀσπιζόμενον ὑπ' αὐτοῦ καὶ *κρυπτόμενον οἷα πύργῳ τινὶ κἀκεῖθεν ὡς ἀπὸ ἐπάλξεως βάλλοντα. γράφει δ' ἐνταῦθα Ὅμηρος οὕτω· στῆ δ' ἄρ ὑπ' Αἴαντος σάκεϊ Τελαμωνιάδαο. ἔνθ' Αἴας μὲν ὑπεξέφερε σάκος, αὐτὰρ ὅ γ' ἥρως, ἤγουν ὁ Τεῦκρος, παπτήνας, ἐπεὶ ἄρ τινα ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ βεβλήκει, ὁ μὲν αὖθι πεσὼν ἀπὸ θυμὸν ὄλεσεν, αὐτὰρ ὁ αὖτις ἰὼν, ἤτοι ἀναποδίζων, παῖς ὣς ὑπὸ μητέρα, δύσκεν εἰς Αἴαντα· ὁ δέ μιν σάκεϊ κρύπτασκε φαεινῷ. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα συν-

τόμον καιρίως παραβολὴν, ἐν ᾗ τὸ εὐνοϊκόν τε τοῦ Αἴαντος ἐπὶ τῷ Τεύκρῳ δηλοῦται, καὶ τὸ πολὺ τοῦ
μεγέθους τοῦ τε σάκους καὶ τοῦ ἥρωος, καὶ τὸ ἄοπλον τοῦ τοξότου, καὶ τὸ δεξιὸν εἰς ἐπίκρυψιν, καὶ
ὡς πάνυ ἐφοβεῖτο τὸν Ἕκτορα. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων ἀριστέων ἀνδραγαθούντων αὐτοχειρίᾳ,
ὁ μέγας Αἴας αὐτό τε ἐποίησε μετὰ τοὺς βασιλεῖς, καὶ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ δὲ ἀτεχνῶς ὑπασπιζομένου
ἀριστεύει, δοκῶν αὐτὸς πράττειν οἷς ἐκεῖνον ἀριστεύοντα συντηρεῖ, ὡς ἀπὸ πύργου τοξεύοντα, στά-
σιμος καὶ ἄλλως ὢν καὶ οὐχ᾽ ὁρμητίας καὶ εἰς τοὺς ἑξῆς δὲ κινδύνους φυλαττόμενος. Ἡ δὲ ὑπὸ πρό-
θεσις ἐνταῦθα καὶ δοτικῇ συντέτακται Ἀττικῶς ἐν τῷ, ὑπ᾽ Αἴαντος σάκεϊ, καὶ αἰτιατικῇ κοινότερον
ἐν τῷ, ὑπὸ μητέρα. Τὸ δὲ, στῆ *δ᾽ ἄρ, παρεσημάνθη καινότητος χάριν, ὡς τοῦ Τεύκρου μὴ κατα-
κλωμένου ἔσω τοῦ ἀδελφικοῦ σάκους ὑπὸ στενοχωρίας, ἀλλ᾽ ὀρθοῦ ἑστῶτος. (Vers. 268.) Τὸ δὲ
ὑπεξέφερεν οὐδ᾽ αὐτὸ κενῶς ἐστοίβασται προθέσεσιν, ἀλλ᾽ ἡ μὲν ἐξ φορὰν δηλοῖ τῆς ἀσπίδος ἐπὶ τὸ ἔξω
καὶ ποῤῥωτέρω τοῦ κατὰ τὸν Αἴαντα στήθους, ἡ δὲ ὑπὸ τὸ κρυφαῖον σημαίνει καὶ λεληθὸς τοὺς
ἐχθρούς. λάθρα γὰρ ἐξανοίγων ὁ Αἴας τὸν ἑπταβόειον θυρεὸν ἐνεδίδου τῷ ἀδελφῷ βαλεῖν, εἶτ᾽ αὖθις
ἔσκεπε, ποιῶν μόνος αὐτὸς δι᾽ εὐρύτητα ἑαυτοῦ τε καὶ τοῦ σάκους, ὅ περ οἴδαμεν τοὺς ἄλλους σύνδυο
πράττειν ἐπὶ τοῖς οὕτω βάλλουσιν ἀπὸ ἀσπίδων σκεπάσματος. Τὸ δὲ, αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως παπτήνας καὶ
ἑξῆς, δόξῃ ἂν σόλοικον εἶναι, εἰ μή τις ἀναστρέψας τὴν φράσιν καταστήσει τὴν σύνταξιν οὕτως·
ἐπειδὰν δὲ ὁ ἥρως παπτήνας βάλοι τινὰ ὀϊστεύσας ἐν ὁμίλῳ, ὁ μὲν βληθεὶς ἔκειτο πεσὼν, Τεῦκρος δὲ
ἀναχωρήσας ἐγίνετο ὑπὸ τῷ σάκει τοῦ Αἴαντος. ἐστρύφνωται οὖν ἡ φράσις ἐπίτηδες ἀκολούθως τῇ
ἐνταῦθα συγχυτικῇ ἀγωνίᾳ τῶν ἡρώων, ἴσως δὲ καὶ λόγῳ ποιητικοῦ σχεδιασμοῦ διὰ τὸ ἀμελέτητον.
(Vers. 271.) Τὸ δὲ, δύσκεν εἰς Αἴαντα, σεμνότερον τοῦ εἰπεῖν ὑπὸ Αἴαντα. τὸ γὰρ τοιοῦτον οἰκεῖον
ἦν βρέφει τῷ, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τὴν μη*τέρα δύντι. (Vers. 273.) Ὅτι ἐνδιάθετον σχῆμα, ὡς ἐν θαύ-
ματι τὸ, ἔνθα τίνα πρῶτον Τρώων ἕλε Τεῦκρος ἀμύμων. καὶ μὴν οὐ πολλοὺς πάνυ ἀλλὰ, ὡς καὶ ἐκεῖ- 599
νος λέγει, ὀκτὼ μόνους ἀνεῖλε· διὸ οὐδὲ ἠξίωσεν εἰπεῖν καὶ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς, τίνα πρῶτον, τίνα
δ᾽ ὕστατον, ὡς ἐποίησεν ἀλλαχοῦ. ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ὀκτὼ, οὓς ἕως νῦν ἔῤῥιψεν ὁ Τεῦκρος, ὀνομάζει
τινὰ ὁ ποιητὴς Ἀμοπάονα, ὃν οἱ γράφοντες ἀμ᾽ ὀπάονα ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου σφάλλονται τῆς ὀρθό-
τητος. (Vers. 279.) Ὅτι τὸ ὀϊστοῖς θανατοῦν ἀπὸ τόξου ἀπόλλειν φησὶν, ἔνθα τὸν Τεῦκρον ἰδὼν
γήθησεν Ἀγαμέμνων, τόξου ἀπὸ κρατεροῦ Τρώων ὀλέκοντα φάλαγγας. Καὶ ὅρα τὸ κρατεροῦ, ἐξ οὗ
καθ᾽ ὁμοιότητα καὶ ἀνὴρ κρατερὸς καὶ μῦθος κρατερὸς καὶ Ἀΐδης πυλάρτης κρατερός. (Vers. 278.)
Ὅτι δεῖ τοὺς στρατηγοὺς περιέναι ἀναγκαίως τὰ κατὰ τὴν μάχην, καὶ τοὺς πολεμιστὰς ἐφορᾷν, ὡς ἂν
καὶ ἐκεῖνοι ἐπιστρεφῶς ἔχοιεν τοῦ ἀριστεύειν, εἰδότες ὡς ἐπιστατοῦσι τοῖς αὐτῶν ἔργοις οἱ στρατηγοὶ,
καὶ αὐτοὶ δὲ εἰδεῖεν, τίς μὲν ὁ ἀριστεύων, τίς δὲ ὁ ἐθελοκακῶν ἢ καὶ λειποτακτῶν, καὶ τὸν μὲν γεραί-
ρωσι, τὸν δὲ ἐρεθίζωσι, τὸν δὲ κολάζωσι. χρὴ δὲ καὶ ὑποσχέσεσιν ἀγαθαῖς ἐπαίρειν τοὺς μαχομένους,
ὡς ἂν ἔχοιεν τὰ ἐν ἐλπίσι δῶρα, οἷον ἄπονα λάφυ*ρα, ἃ δὴ πάντα καὶ Ἀγαμέμνων, ὡς εἰκὸς, ἐποίει.
οὔκουν ἔλαθεν αὐτὸν ἄρτι οὐδ᾽ ὁ Τεῦκρος ἀριστεύων. διὸ στὰς παρ᾽ αὐτὸν λόγοις τε ἐξαίρει καὶ δώρων
ὑποσχέσεσιν ἐπαίρει διαθερμαίνων εἰς πόλεμον, εἰπών· Τεῦκρε, φίλη κεφαλὴ, Τελαμώνιε, κοίρανε
λαῶν, βάλλ᾽ οὕτως, αἴ κέν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι, πατρί τε σῷ Τελαμῶνι, ὅς ἔτρεφε τυτθὸν ἐόντα,
καί σε, νόθον περ ἐόντα, κομίσσατο ᾧ ἐνὶ οἴκῳ· τὸν, καὶ τηλόθ᾽ ἐόντα, εὐκλείης ἐπίβησον. σοὶ
δ᾽ ἐγὼν ἐξερέω, ὡς καὶ τετελεσμένον ἔσται· αἴ κέν μοι δώῃ Ζεὺς καὶ Ἀθήνη Ἴλιον ἐξαλαπάξαι, πρώτῳ
713 τοι μετ᾽ ἐμὲ πρεσβήιον ἐν χερὶ θήσω, ἢ *τρίποδ᾽, ἠὲ δύο ἵππους αὐτοῖσιν ὄχεσφιν, ἠὲ γυναῖχ᾽, ἥ κέν
τοι ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι· ἐφ᾽ οἷς ὁ Τεῦκρος λαλεῖ καὶ ποιεῖ τὰ δηλωθησόμενα. (Vers. 281.) Ἰστέον
δὲ ὅτι ἐν τῷ, φίλη κεφαλὴ, τὸν ὅλον Τεῦκρον ἐδήλωσεν ἀπὸ τοῦ καιριωτάτου μέρους. καθόλου γὰρ
οὐκ ἔστιν ἄλλως ἀπὸ μέρους καλέσαι τὸ ὅλον, εἰ μὴ τὸ μέρος ἐκεῖνο εἴη λόγου ἄξιον. τοιοῦτον σὺν ἄλλοις
καὶ τὸ, ὤνησας κραδίην Διὸς, ἤγουν αὐτὸν τὸν Δία· καὶ τὸ, ἤγομεν ἐνθάδε πάντα, ἐκ μέρους γὰρ
τοῦ τῶν ἀγομένων ἐμψύχων καὶ τὰ φερόμενα ἐξ αἰχμαλωσίας ὡς ἄψυχα ἐδήλωσε, τουτέστι τὰ φορτίου
δίκην βασταζόμενα. Ἰστέον δὲ ὡς Ὁμήρου ἀρχὴν ἐνδόντος, λαλεῖται παρὰ τοῖς ὕστερον οὐ μόνον τὸ,
τιμία κεφαλὴ καὶ ἀξία τοῦ παντὸς καὶ σεβασμία, καὶ ὅσα τοιαῦτα σεμνὰ, ἀλλὰ καὶ ἀνάπαλιν. κακὴ
γοῦν κεφαλή ποτε ἀναιδὴς καὶ μισητὴ καὶ τοιαῦθ᾽ ἕτερα. (Vers. 282.) Τὸ δὲ, βάλλ᾽ οὕτως καὶ ἑξῆς

ὁ στίχος ὅλος, εἴωθεν ἐπιλέγεσθαι τῷ ἐπιτυχῶς εἰς ἔργον σπεύδοντι. βάλλειν γὰρ τὸ ἐπιτυγχάνειν καὶ ἐνταῦθα. οὐ μὴν ἔστι νοῆσαι βάλλειν ἄρτι καὶ τὸ ἁπλῶς ἀφιέναι βέλος ἐκ τόξου, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι ῥίπτειν. *καὶ συλλαλεῖ τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ καί τις παλαιὸς αἶνος, ἤγουν γρίφος, εἰπεῖν δὲ σαφέστερον, αἴνιγμα κείμενον παρὰ Κλεάρχῳ, εἰπόντι ἐμμέτρως οὕτω· αἶνός τις ἐστιν ὡς ἀνήρ τε κοὐκ ἀνὴρ, ὄρνιθά τε κοὐκ ὄρνιθα, ἰδών τε κοὐκ ἰδὼν, ἐπὶ ξύλου τε κοὐ ξύλου, καθημένην τε κοὐ καθημένην, λίθῳ τε κοὐ λίθῳ; βάλοι τε κοὐ βάλοι. ἐνταῦθα γὰρ τὸ μὲν βάλοι ἀντὶ τοῦ ἀφήσοι, πέμψοι, ῥίψοι. τὸ δὲ οὐ βάλοι ἀντὶ τοῦ οὐκ εὐστοχήσοι, οὐκ ἐπιτύχοι, ἵνα λέγῃ τὸ συμποσιακὸν ἐκεῖνο γριφῶδες πρόβλημα, ὅτι εὐνοῦχος νυκτερίδα θεασάμενος καὶ οὐ παριδὼν ἐπὶ νάρθηκος κυρίως μὲν οὐ καθημένην, ἄλλως δὲ καθημένην, ἐπειδὴ τὰ πτηνὰ καθέζεσθαί φαμεν ὅτε μὴ πέτωνται, ψευδολίθῳ κισσήρει βάλλοι μὲν κατὰ μόνην ῥίψιν καὶ ἄφεσιν κισσήρεως, οὐ μὴν καὶ βάλλοι ἐπιτυχῶς καὶ εὐστόχως. ἵνα νοῆται ὅτι ἀφῆκε μὲν βέλος κίσσηριν, οὐκ ἐπέτυχε δέ. ὥστε βαλεῖν ἔσται ποτὲ καὶ τὸ ἁπλῶς ἀφεῖναι βέλος ἐφέσει τοῦ τυχεῖν. Φῶς δὲ κἀνταῦθα τὴν νίκην λέγει, ὡς τῶν ἡττωμένων ὑπὸ σκότει δοκούντων εἶναι καθὰ καὶ Πίνδαρος φράζει σαφῶς. κατὰ πλεονασμὸν δὲ τὸ φῶς γίνεται φόως, ὡς καὶ ἡ Κῶς Κόως. (Vers. 283.) Τὸ δὲ, ὅς ἔτρεφε, λείπεται τῆς σε ἀντωνυμίας. (Vers. 284.) Τὸ δὲ ἐόντα τρὶς ἐνταῦ*θα κεῖται διὰ τὸ καίριον, τυτθὸν ἐόντα, νόθον ἐόντα, τηλόθι ἐόντα. Νόθον δὲ τὸν Τεῦκρον ὁ βασιλεὺς λέγει ἁπλοϊκῶς αὐτὸ λέγων τὸ ὂν, οὐ μὴν ὀνειδίζων ὅτε καὶ κολακεύειν ἐχρῆν. δῆλον δ᾽ ὅτι οὐδ᾽ ἦν ἐν ὀνείδει τοῖς παλαιοῖς ἡ νοθεία. ἐπεὶ γὰρ νενόμιστο παλλακὰς ἔχειν, διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν νόθοι μὲν ἐκαλοῦντο ἀκαταγνώστῳ καὶ ἀνεμεσήτῳ κλήσει, οὐδὲν δὲ ἧττον ἐτιμῶντο τῶν γνησίων οἱ ἐν νόθοις ἀγαθοὶ, ἐπεὶ οὐδὲ ἡ παλλακὴ ἐφύβριστον ἦν ὄνομα. πόθεν δὲ γίνεται ὁ νόθος, ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. βασιλικὸς δὲ ἦν εὐγενὴς ὁ Τεῦκρος Ἡσιόνῃ γεννηθεὶς τῇ ἀδελφῇ τοῦ Πριάμου, ἣν ὁ Τελαμὼν γέρας ἔλαχε πολέμου ἐν Τροίᾳ ποτὲ ὑφ᾽ Ἡρακλέους, ὅτε διὰ τοὺς ἵππους τοῦ Λαομέδοντος πλεύσας εἷλε τὴν Τροίαν· διὸ καὶ οἰκείως Τεῦκρος ἐκλήθη, ὄνομα τοῦτο ἐπιχώριον τοῖς Τρωσί· Τεῦκροι γὰρ οἱ Τρῶες, ἢ Τευκροὶ ὀξυτόνως, ὡς πολλοῖς δοκεῖ τῶν παλαιῶν, ἀπό τινος ὁμωνύμου ἀνδρός. ὅθεν οἰκεῖον ἐστὶ Τεῦκρον καλεῖσθαι τὸν προσεχῶς μὲν Σαλαμίνιον υἱὸν Τελαμῶνος, ἀνέκαθεν δὲ Τρωικόν. Τὸ δὲ, ᾧ ἐνὶ οἴκῳ, διασαφητικόν ἐστι τοῦ κομίσατο, ὅ ἐστι κομιδῆς ἠξίωσε. κομίζει μὲν γάρ τις ἄγων τινὰ εἰς οἶκον. ἐπιμελείας δὲ ἀξιοῖ οὐκ εἰς οἶκον, ἀλλ᾽ ἐν οἴκῳ. (Vers. 285.) Τὸ δὲ, ἐπίβησον εὐκλείας, *ἀντὶ τοῦ ἐπιβίβασον ὅμοιόν ἐστι τῷ, αὐτονυχεὶ νηῶν ἐπιβησέμεν. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, κακῶν ἐπιβασκέμεν υἷας Ἀχαιῶν· καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, εὐσεβείας ἐπιβαίνοντες, ἤγουν εὐσεβοῦντες. λέγει οὖν ὅτι ἀναβίβασον εἰς εὔκλειαν τὸν πατέρα σου, εἰ καὶ τηλόθι ἐστίν. ὡς γὰρ θανὼν πατὴρ κλεΐζοιτ᾽ ἂν ὑπὸ παιδὸς ἀγαθοῦ, ὡς οἷον ἀναγόμενος ἄνω τῷ κλέει, φελλοὶ ὅπως δίκτυον ἀνέχουσιν ἄνω κατ᾽ Αἰσχύλον, οὕτω καὶ τηλόθι ὢν κλέος ἔχει. ἔστι δὲ τὸ, εὐκλείης ἐπίβησον, περίφρασις τοῦ κλεῖσον. οὕτω δὲ καὶ τὴν Ἴλιον περιφραστικῶς Ἰλίου εὐκτίμενον πτολίεθρον λέγει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ Τροίης ἱερὸν πτολίεθρον ἀντὶ τοῦ Τροίαν. (Vers. 289.) Τὸ δὲ, πρώτῳ σοι μετ᾽ ἐμὲ, πρὸς ἀκρίβειαν ὑποσχέ-
600 σεως κεῖται, ἵνα μὴ καὶ πρὸ αὐτοῦ βασιλέως λαβεῖν ἴσως ἐθελήσει πρεσβεῖον ὁ Τεῦκρος, ὅ περ ἐζήτησεν ἂν, εἰ μὴ τὸ μετ᾽ ἐμὲ νῦν προσέκειτο. πρόσκειται δὲ τὸ τοιοῦτον καλῶς, ἵνα τὸ βασιλικὸν καὶ οὕτω φυλάττοιτο σέμνωμα, καὶ μὴ τὸ καθῆκον κλέος εἰς οὐδὲν δέον πρόοιτο ὁ βασιλεύς. (Vers. 290.) Τὸ δὲ πρεσβήιον, ἤτοι πρεσβεῖον, δῶρον δηλοῖ τίμιον, ἤγουν τοῖς πρεσβυτέροις καὶ ἐντίμοις διδόμενον, ὅ περ ἀριστεῖον οἱ μεθ᾽ Ὅμηρόν φασιν, ἵνα ἐπεὶ οἱ αὐτοὶ καὶ γέροντες λέγονται καθ᾽ Ὅμηρον ὡς τίμιοι καὶ ἀριστεῖς δέ *εἰσιν, εἴη καὶ τὸ αὐτῶν γέρας καὶ ἀριστεῖον διὰ τοὺς ἀρίστους καὶ πρεσβεῖον διὰ τοὺς κατὰ τιμιότητα γέροντας. μικρὸν μὲν οὖν τρίπους ἢ ξυνωρὶς ἢ γυνὴ αἰχμάλωτος. μέγα δὲ ἄλλως ἕκαστον τούτων, ὡς γέρας. Ἀχιλλεὺς μὲν οὖν γυναικὸς τοιαύτης στερηθεὶς τὴν θρυλουμένην μῆνιν ἔπαθε. Τεῦκρος δὲ ἐκ τοιούτου δώρου Τελαμωνιάδης ἐστί. Τὸ δὲ, αὐτοῖσιν ὄχεσφιν, ἀντὶ τοῦ σὺν αὐτοῖς ἅρμασιν Ἀττικῶς. ἓν δὲ νοητέον ἅρμα διὰ τοὺς δύο ἵππους, εἰ καὶ συνήθως Ἀττικῷ ἔθει πεπλήθυνται καὶ νῦν τὸ ὄχεσφι. (Vers. 291.) Τὸ δὲ, ὁμὸν λέχος εἰσαναβαίνοι, ἐκερδάνθη μὲν τῷ βασιλεῖ ἐκ τῆς τοῦ φιλοβασιλέως ῥήτορος δημηγορίας, εἰπόντος· ἄλοχοι δὲ, αἱ τῶν Τρώων δηλαδὴ, ἄλλοισι μιγεῖεν· σεμνῶς δὲ πέφρασται ἀντὶ τοῦ, ἥτις ἂν εἴη συγκοιμωμένη σοι, ὡς μὴ ἁπλῶς αἰχμά-

λωτος δούλη, ἀλλὰ καὶ οἵα εἶναί σοι εἰς παλλακὴν καί που καὶ παῖδα τεκέσθαι ὑπὸ σοὶ, ὁποῖος αὐτὸς
τῷ Τελαμῶνι ἐκ τοιαύτης γέγονας. τὸ γὰρ λέχος εἰσαναβαίνειν τὸ εἰς τὴν αὐτὴν κοίτην ἰέναι δηλοῖ
σαφῶς καὶ ἄλοχον εἶναι, ἐπεί περ τὸ ὁμὸν λέχος εἰ συντεθῇ, ποιεῖ τὸν ὁμόλεκτρον, τοῦτο δέ ἐστιν
ἄλοχος. *(Vers. 293.) Ὅτι ὁ ἐφ' οἷς σπεύδει ἐποτρυνόμενος καὶ ἀκούων τὸ, βάλλ' οὕτως καὶ ἑξῆς,
ὡς εἴρηται, καλῶς ἂν εἴποι τὸ, τί με σπεύδοντα καὶ αὐτὸν ὀτρύνεις; οὐ μέντοι ὅση δύναμίς γε πάρεστι,
παύομαι, ἢ παύσομαι. τοῦτο δὲ ἑρμηνεία τοῦ σπεύδειν ἐστί. σπεύδει γὰρ πάντως ὁ μὴ παυόμενος
πονεῖν ὅση δύναμίς γε πάρεστι. τὸ δὲ ῥηθὲν Ὁμηρικὸν ῥητὸν, ὃ Τεῦκρος εἶπεν ὀτρύνοντι τῷ βασιλεῖ,
παρεποιήθη τοῖς μεθ' Ὅμηρον εἰς παροιμίαν ἀποφαντικὴν ταύτην· σπεύδοντα ὀτρύνεις. ἐν τούτοις δὲ
κεῖται καὶ τὸ δεδεγμένος ὁ προσέχων καὶ παρατη*ρῶν, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσα ὁδοῦ προδοκή.
φησὶ γάρ· τόξοις δεδεγμένος ἄνδρας ἐναίρω. ἴσως δὲ καὶ ταὐτόν ἐστιν ἀστείως τῷ φιλοφρονούμενος,
δεξιούμενος, ἵνα ὥς περ δώροις ἢ δαιτὶ δεξιοῦνται τινὲς, οὕτω καὶ Τεῦκρος τοὺς Τρῶας τόξοις οἷς
714 ῥίπτει αὐτούς. *οὕτω καὶ τὸν Ἅιδην Λυκόφρονι, καθά τινες νοοῦσι, τόξοις ὁ Ἡρακλῆς ἐδεξιώσατο
βαλὼν ἐκεῖνον. σύστοιχον δὲ τῷ δεδεγμένος καὶ τό· ἢὲ σὺ τόνδε δέδεξο. (Vers. 297.) Ὅτι ἐν τῷ, ὀκτὼ
δὴ προέηκα τανυγλώχινας ὀϊστοὺς, πάντες δ' ἐν χροῒ πῆχθεν ἀρηιθόων αἰζηῶν, τοῦτον δ' οὐ δύναμαι
βαλέειν κύνα λυσσητῆρα, ἢ λωβητῆρα, κύνα τὸν Ἕκτορα καλεῖ ὁ Τεῦκρος διὰ τὸ πολὺ τῆς θρασύ- 601
τητος. Ἐνταῦθα δέ τις ψέγειν ἐθέλων τὸν Τεῦκρον ἐπιχειρήσοι ἂν οὕτως, ὡς ἢ κατὰ τοῦ *Ἕκτορος
ἀφίησι τοὺς ὀϊστοὺς, ἢ οὔ. εἰ μὲν οὖν οὐ τοξεύει κατ' ἐκείνου, ἀλλ' ἐν ὁμίλῳ, καθὰ προείρηται, τί δή
ποτε δυσχεραίνει μὴ βάλλων ὃν οὐ προέθετο εἰς σκοπόν; εἰ δὲ σκοπὸς αὐτῷ τῆς βολῆς ὁ Ἕκτωρ, μάτην
αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἐξαίρει, ἐπιτυχῆ νομίζων τοξότην ἐν οἷς δυστυχεῖ μὴ ἐπιτυγχάνων τοῦ σκοποῦ. λυθή-
σεται δὲ τὸ ἄπορον, εἴ τις εἴποι ὅτι θέλει μὲν ὁ Τεῦκρος βαλεῖν τὸν Ἕκτορα, καὶ δύναται δὲ ὡς τοξότης
εὔστοχος, καὶ ἄλλως γε μὴν οὐ δύναται ὡς ἢ μὴ ἐξικνούμενος τῷ ἀσυμμέτρῳ τοῦ διαστήματος ἢ διὰ τὸ
ὑπὸ θυμοῦ *σφάλλεσθαι. φησὶ γὰρ προϊὼν ὁ ποιητὴς ὅτι καὶ τόθ' ἅμαρτε, παρέσφηλε γὰρ Ἀπόλλων.
Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ὀκτὼ παρῳδήσας τις παλαιὸς καὶ εἰπὼν, πολλοὺς δὴ προέηκα καὶ ἑξῆς τοὺς δύο
στίχους τὸν πρῶτον καὶ τὸν τρίτον ἕως τοῦ λυσσητῆρα, προσήρμοσε τὰ ἔπη τῷ κυνικῷ Διογένει, ὡς οἷα
τῆς τύχης λεγούσης, ὡς πολλοῖς μὲν βέλεσι δυσπραγιῶν κατεστοχασάμην τοῦ φιλοσόφου τούτου κυνὸς,
βλάψαι δὲ οὐκ ἔσχον αὐτόν. Τανυγλώχινες δὲ ὀϊστοὶ ἀντὶ τοῦ ὀξυγώνιοι, μακρογώνιοι. γλωχὶν γὰρ
καὶ ἀλλαχοῦ ἡ γωνία δη*λοῦται. (Vers. 299.) Τὸ δὲ λυσσητῆρα ἐπίτασίς ἐστι σκώμματος, εἴ γε μὴ
μόνον κύων ὁ Ἕκτωρ, ἀλλὰ καὶ λυσσητήρ. (Vers. 300.) Ὅτι ἀποτυχίαν τοξότου φράζει ἐν τῷ, καὶ
ἄλλον ὀϊστὸν ἀπὸ νευρῆφιν ἴαλλε τοῦ δεῖνος ἀντικρὺ, βαλέειν δέ ἑ ἵετο θυμός· καὶ τοῦ μὲν ἀφάμαρτε.
τοῦτο δὲ καὶ μετ' ὀλίγα οὕτω κεῖται διττολογηθὲν συνήθως. Ὅρα δὲ τὸ ἴαλλε, δηλοῦν φανερῶς τὸ
ἔπεμπεν· ἐξ οὗ πάντως καὶ τὸ χεῖρας ἐπὶ δαῖτα προϊάλλειν λέγεται τροπικώτερον. (Vers. 302.) Ὅτι
Γοργυθίων νόθος Πριάμου υἱὸς, ὃν ἐξ Αἰσύμηθεν ὀπυιομένη τέκε μήτηρ, καλὴ Καστιάνειρα, δέμας
εἰκυῖα θεῇσιν, εἴνατος ὑπὸ Τεύκρου κατὰ τὸ στῆθος ἐβλήθη. Μήκων δ' ὡς ἑτέρωσε κάρη βάλεν, ἥτ'
ἐνὶ κήπῳ καρπῷ βριθομένη νοτίῃσί τε εἰαρινῇσι. νοητέον δὲ τὸν Πριαμίδην τοῦτον σφηκώδη τὰ μέσα
τοῦ σώματος, καὶ κρέασι μὲν οὐ πεπληθυσμένον, μήκους δὲ διαστάσει πεφιλοτιμημένον ἐκ φύσεως
καὶ ἐπιεικῶς ὄρθιον. ταῦτα γὰρ λογίζεσθαι δίδωσιν ἡ παραβολὴ τῆς μήκωνος, ἥ τις ἐκ τοῦ μήκους
παρωνομασμένη μάκων εἰσέτι καὶ *νῦν παρ' ἐνίοις λέγεται, βαρβάροις μὲν, ἐοικόσι δὲ ἀπήχημα
φυλάττειν γλώσσης Ἑλληνίδος παλαιᾶς. εἰ δὲ καὶ ἡρωικῶς εἶχέ τι γενναιότητος ὁ ἀνὴρ, αἰγείρῳ ἂν
αὐτὸν ἢ ἑτέρῳ τινὶ φυτῷ μεγαλοφυεῖ παρείκασεν ὁ ποιητὴς, ἐξ ὧν τοῖς ἥρωσι τεκταίνεται τὰς παραβο-
λάς. ἐνταῦθα δὲ ἀστεία τις περιπέτεια τὸ, κατὰ Πριαμίδου τοῦ Ἕκτορος βαλόντα τὸν Τεῦκρον ἐκείνου
μὲν ἀποτυχεῖν, Πριαμίδην δὲ ὅμως ἕτερον ἀνελεῖν καὶ αὐτὸν νόθον τῷ Πριάμῳ, ὁποῖος καὶ ὁ Τεῦκρος
ἦν τῷ Τελαμῶνι, ὡς εἶναι τὸν Τεῦκρον εἰπεῖν καὶ αὐτὸν, ὅτι οὐδ' οὕτω κακῶς, ὃ δὴ λέγεται εἰπεῖν καὶ
ὁ κατὰ κυνὸς μὲν λίθον ἀφεὶς, κρούσας δὲ τὴν μητρυιάν. Οὐ τοῦτον δὲ μόνον ὁ Τεῦκρος ἔῤῥιψεν
ἐρεθισθεὶς οἷς ὁ βασιλεὺς εἶπεν, ἀλλὰ καὶ θρασὺν ἡνίοχον Ἕκτορος ὁμοίως βαλὼν ἀνεῖλε. καὶ οὕτως
ἐγγὺς μὲν ἥκει τοῦ καὶ εἰς τὸν Ἕκτορα κακοῦ, ἀνελεῖν δὲ αὐτὸν οὐκ ἔχει, ὅτι μηδὲ δύναται ὁ ποιητὴς
πλάσασθαί τι παρὰ τὴν τῆς ἱστορίας ἀλήθειαν. (Vers. 304.) Τὸ δὲ, ἐξ Αἰσύμηθεν, ἀντὶ τοῦ ἐξ

*Αἰσύμης πόλεως Θρᾳκικῆς, ὡς ὁ τὰ ἐθνικὰ γράψας δηλοῖ. περισσῶς δὲ κεῖται ἡ ἐξ πρόθεσις καὶ ἐν
τῷ, ἐξ Αἰσύμηθεν, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐξ οὐρανόθεν καὶ ἐν ἄλλοις. Τοῦ δὲ ὀπυίειν, ἐξ οὗ ἡ ὀπυιομένη, οὐ
διὰ μόνου τοῦ ῡ διχρόνου *ἀλλὰ σὺν τῷ ῑ ἔχει τὴν παραλήγουσαν κατὰ παλαιὰν παράδοσιν. διὸ οὐδὲ
κινεῖται ὁ τοιοῦτος ἐνεστὼς εἰς μέλλοντα καὶ τοὺς ἐφεξῆς χρόνους, εἰ καὶ ἡ σχεδικὴ τόλμα ἐθρασύνατο
ἐν τῷ ὠπύθη, νεωτερισαμένη κατὰ τῶν παλαιῶν.* (Vers. 305.) *Καλὴν δὲ εἰπὼν τὴν ῥηθεῖσαν
γυναῖκα ἑρμηνεύει τὴν λέξιν περιφραστικῶς εἰπών· δέμας ἐοικυῖα θεαῖς, ὡς τοῦ κάλλους, ᾧ παρονο-
μάζεται ἡ καλὴ, μὴ προσώπῳ μόνῳ ἐμφαινομένου ἀλλὰ καὶ καθ᾽ ὅλον δέμας, ὡς ἐν συμμετρίᾳ θεω-
ρουμένου τῶν ὅλων μερῶν τοῦ σώματος. Τὸ δὲ εἰκυῖα, ὃ γίνεται ἀπὸ τοῦ εἴκω τὸ ὁμοιῶ, καθὰ καὶ
ἄλλα ὅμοια, οὐκ ὤφειλε μὲν ἔχειν τὸ σύμφωνον τοῦ ἐνεστῶτος ὡς τὸ ἐοικυῖα, ὃ χρόνου μέσου παρακει-
μένου ἐστὶν, ἔσχε δὲ ὅμως αὐτὸ διὰ τὸ εὐφωνότερον ὡς ἀπὸ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τοῦ εἶκα. Ὅτι
δὲ ἀναλογώτερον τὸ εἰκυῖα, δῆλον ἐκ τοῦ εἰκὸς, ἤγουν ἐοικὸς, ὃ κεῖται παρά τε Ἡροδότῳ καὶ ἄλλοις.*
(Vers. 306.) *Ὅτι δὲ μήκων καὶ σηπίας μέρος ἐστὶ, δῆλον, ὡς εἶναι καὶ τὴν λέξιν ταύτην ὁμώνυμον.
Ὅρα δὲ καὶ τὸ, κάρη βάλεν, ἀντὶ τοῦ ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καινῶς οὕτω λεχθέν. καὶ ἴσως ἀντὶ τοῦ
ἔθηκε συνήθως εἴληπται. εἰκὸς γὰρ κλιθεῖσαν τὴν κεφαλὴν ἐπιτεθῆναί που τοῖς ἐκ πλαγίων μορίοις.
δύναται δὲ εἶναι καὶ ἀντὶ τοῦ ἔῤῥιψε.* (Vers. 307.) *Τὸ δὲ, ἣ ἐν κή*πῳ καρπῷ βριθομένη, ὀρθῶς
μὲν εἰπεῖν λείπεται τοῦ ἔστιν, ἵνα λέγῃ ὅτι ἥ τις τῷ καρπῷ βαρουμένη ἐστί. τῶν τινὲς δὲ παλαιῶν
ἠθέλησαν τὸ βριθομένη νοῆσαι ἀντὶ τοῦ βρίθεται, εἰπόντες εἰλῆφθαι μετοχὴν ἀντὶ ῥήματος καὶ
σημειωσάμενοι τὴν λέξιν ὡς καινοσχήμονα. ἔχει δὲ ὁμοιότητα πρὸς τοῦτο καὶ τὸ, μῦθος δ᾽ ὃς μὲν
602 νῦν εἰρημένος ἔστω, ἤγουν ὃς νῦν εἴρηται. ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ Ὁμηρικῷ ζηλωτῇ Σοφοκλεῖ τὸ, πρῶτά
σε κεκλόμενος. ἢ γὰρ καὶ ἐκεῖ λείπει τὸ εἰμὶ ἢ τὸ κεκλόμενος ἀντὶ τοῦ κέκλομαι εἴληπται. χρῆσις δὲ
ὁμοία σεσημείωταί που εἶναι καὶ παρὰ τῷ Πινδάρῳ ἐν Ὀλυμ*πιονίκαις. Τὸ δὲ, καρπῷ βρίθεσθαι 715
καὶ νοτίαις ἔαρος, πρὸς τὸ τῆς παραβολῆς ἀσφαλὲς εἴρηται· τοιαύτῃ γὰρ μήκωνι ὁ βληθεὶς ἔοικεν,
οὐ μὴν τῇ ὀρθοτενεῖ διὰ τὸ καὶ ἄκαρπον καὶ ἀνότιστον. Τὸ δὲ νοτίαις ἔπεσε μὲν ἤδη καὶ εἰς κοινολε-
ξίαν παρὰ τοῖς ὕστερον διὰ τὸ σαφῶς πεφράσθαι, ἐλλιπῶς δ᾽ ἔχει. τὸ γὰρ ἐντελὲς, νοτίαις πνοαῖς
ἢ ὑγρότησι, ταῖς ἐκ νότου δηλαδὴ, αἷς κατὰ τὴν ἐκ μέρους δήλωσιν τοῦ ὅλου συννοοῦνται καὶ αἱ βόρειοι
καὶ αἱ κατὰ ζέφυρον καὶ αἱ λοιπαὶ πνοαί.* (Vers. 308.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἔβαλεν ἤμυσε κατωτέρω
φησίν· ὃ καὶ αὐτὸ σημαίνει τὸ ἔκλινε. φησὶ γάρ· ὣς ἑτέρωσ᾽ ἤμυσε κάρη, πήληκι βαρυνθέν. Καὶ
σημείωσαι τοῦτο πάνυ συστατικὸν τῆς παραβολῆς ὄν. ὡς γὰρ καρπὸς καὶ ὑγρότης πλαγιάζει τὸ ἄνω
τῆς μήκωνος, οὕτω καὶ πήληξ βαρύνασα κεφαλὴν ἑτέρωσε αὐτὴν βάλλει. Ὅτι δὲ ἡ μήκων καὶ κώδεια
λέγεται, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ λαλεῖται μέχρι καὶ νῦν, δηλοῖ ἀλλαχοῦ ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, φῆ κώδειαν ἀνασχών.*
(Vers. 311.) *Ὅτι ὡσεπιπολὺ μὲν τὸ σφάλλειν τινὰ καὶ σφάλλεσθαι ὑπό τινος ἐμποδισμὸν δηλοῖ κατὰ
τὸ σύνηθες, ὅθεν καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ *σφέλας, καὶ ἀνασφάλλειν τὸ ἀνεγείρεσθαι εἴτε ἀπὸ νόσου εἴτε
ἀπὸ ἑτεροίου πτώματος, ἐνταῦθα δὲ σφάλμα ἡ τῆς βολῆς ἀποτυχία, ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ὅ γε καὶ τόθ᾽ ἅμαρτε,
παρέσφηλεν γὰρ Ἀπόλλων, ἤγουν ἐγγὺς τοῦ σφαλῆναι ἤγαγεν. ἐγγύτητα γὰρ ἐνταῦθα δοκεῖ σημαίνειν
ἡ παρᾶ πρόθεσις, ἴσως δὲ καὶ παρέκνευσίν τινα τῆς ὀρθῆς. Ὅρα δὲ τὸ, καὶ τότε, δι᾽ οὗ δηλοῦται ὅτι
καὶ τὰς ἄλλας βολὰς ὁ Ἀπόλλων παρέσφαλλεν.* (Vers. 315.) *Ὅτι τὸ ἔθανε περιφράζων φησί· τοῦ
δ᾽ αὖθι λύθη ψυχή τε μένος τε.* (Vers. 316.) *Ὅτι διαχέει μὲν ἡ χαρὰ, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ χαίρειν,
ὅ περ ἀπὸ τοῦ χέω χῶ γίνεται, πυκνοποιεῖ δὲ ἡ λύπη, διό φησιν ὁ ποιητὴς, ὅτι τὸν Ἕκτορα αἰνὸν
ἄχος πύκασεν, ἤγουν ἐπύκνωσε. πυκάζειν γὰρ οὐ μόνον τὸ σκεπάζειν καὶ κρύπτειν ἀλλὰ καὶ τὸ πυκ-
νοῦν ὡς ἀπὸ τοῦ πτύσσειν.* (Vers. 317.) *Ὅτι ὁ σπεύδων ἐπί τι μεῖζον ἀμελήσοι ἂν ὡς εἰκός ποτε
τοῦ ἥττονος. οὕτω καὶ Ἕκτωρ ἐνταῦθα ἐπὶ Ἀρχεπτολέμῳ οἰκείῳ ἡνιόχῳ σχὼν ἄχος βληθέντι πρὸς Τεύ-
κρου αὐτὸν μὲν ἀφῆκε κεῖσθαι, ποιεῖ δέ τι ἄλλο τῶν πρὸ ἔργου. φησὶ γοῦν ὁ ποιητής· τὸν μὲν ἔπειτ᾽
εἴασε, καὶ ἀχνύμενός περ ἑταίρου καὶ ἑξῆς. ἐνταῦθα δὲ καὶ τὸ ἡνιοχεύειν ἀναλύων περιφραστικῶς ἵππων
ἡνία ἔχειν φησί.* (Vers. 322. sqq.) *Ὅτι ὁπηνίκα δέκατον ἔβαλε *Τεῦκρος, ὡς ἐῤῥέθη, Ἀρχεπτόλεμον,
Ἕκτορος ἡνίοχον, τότε δὴ αὐτὸς ἐκ δίφροιο χαμαὶ θόρε παμφανόωντος, σμερδαλέα ἰάχων· ὁ δὲ χερ-
μάδιον λάβε χειρί. βῆ δ᾽ ἰθὺς Τεύκρου, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγεν, ὅ περ ἔστι περίφρασις τοῦ προε-*

θυμεῖτο βαλεῖν, ἤτοι ὁ μὲν φαρέτρης ἐξείλετο πικρὸν ὀϊστὸν, θῆκε δ᾽ ἐπὶ νευρῇ. τὸν δ᾽ αὖ κορυθαιόλος Ἕκτωρ αὖ ἐρύοντα παρ᾽ ὦμον, ὅθι κληῒς ἀποέργει αὐχένα τε στῆθός τε, μάλιστα δὲ καίριόν ἐστι, βάλε λίθῳ ὀκρυόεντι, ῥῆξε δέ οἱ νευρὴν, νάρκησε δὲ χεὶρ ἐπὶ καρπῷ, στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, τόξον δέ οἱ ἔκπεσε χειρός. (Vers. 325.) Ἐνταῦθα δὲ τῶν τις παλαιῶν γραμματικῶν, Νεοτέλης τὴν κλῆσιν, λέγων Σκυθικὴν εἶναι τὴν τῆς νευρᾶς ἕλξιν, πρὸς τὸν ὦμον αὐτήν φησιν ἑλκυσθῆναι νόμῳ Σκυθῶν, καὶ ἐκεῖ γενέσθαι τὴν πληγὴν τῷ Τεύκρῳ καὶ τὴν νευρὰν οὕτω ῥαγῆναι, ὡς εἶναι δεξιὰν χεῖρα τὴν πληγεῖσαν τῷ λίθῳ καὶ ναρκήσασαν. λέγει δὲ οὕτω διὰ τὸ τὸν Ὅμηρον εἰπεῖν, αὖ ἐρύοντα παρ᾽ ὦμον. καὶ οὕτω μὲν ὁ Νεοτέλης. Ἕτεροι δὲ εἰς τὰ αὖ ἐρύοντα στίζοντες, τὸ δὲ παρ᾽ ὦμον τοῖς ἑξῆς συντάσσοντες, ἵνα λέγῃ ὅτι παρ᾽ ὦμον ἔβαλε λίθῳ, νοοῦσι τὸν μὲν τῆς νευρᾶς ἑλκυσμὸν εἰς τὸν δεξιὸν γενέσθαι μαζὸν συνήθως τοῖς τότε, κατὰ τὸ, νευρὴν μὲν μαζῷ πέλασε, *τὸν δὲ λίθον ἐκ δεξιῶν ὡς εἰκὸς ὑφ᾽ Ἕκτορος ἀφεθέντα ῥῆξαι μὲν ὡς ἐκ παρόδου τῇ ῥύμῃ καὶ τὴν νευρὰν, ἐμπελάσαι δὲ τῷ ἀριστερῷ τοῦ Τεύκρου ὤμῳ, διὸ καὶ τὸ τόξον ἐκπεσεῖν ναρκησάσης κατὰ συμπάθειαν αὐτῆς δὴ τῆς τοξοφόρου χειρός. καὶ δοκοῦσιν οὗτοι κρεῖττον εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἄλλοι τε καὶ ὁ Καισαρεὺς Προκόπιος τοῖς μὲν παλαιοῖς παρὰ μαζὸν ἱστοροῦσιν ἕλκεσθαι τὴν νευρὰν, τοῖς δὲ ὕστερον παρ᾽ αὐτὸ μάλιστα τὸ δεξιὸν ὠτίον, εἰ μὴ ἄρα παίζειν ἐθέλοντες οἱ περὶ τὸν Νεοτέλην τρεῖς ἐροῦσιν ἑλκυσμοὺς νευρᾶς, δύο μὲν παλαιᾶς τὴν παρὰ μαζὸν καὶ τὴν παρ᾽ ὦμον, τρίτην δὲ τὴν ὡς εἴρηται περὶ τὸ δεξιὸν ὠτίον. καὶ τοῦτο μὲν οὕτω. (Vers. 320.) Δίφρος δὲ παμφανόων, καθ᾽ ὃ δηλαδὴ μέρος οὐ πέπλεκται. ἄλλως γὰρ εὔπλεκτοι καὶ εὐπλεκέες λέγονται. παμφαίνει δὲ ὡς εἰκὸς χαλκῷ καί τισι τοιούτοις. (Vers. 321.) Ὅρα δὲ τὸ, ὁ δὲ χερμάδιον λάβε. περιττὸν γὰρ ἐνταῦθα τὸ ὁ δέ. τί γὰρ ἐχρῆν εἰπεῖν, αὐτὸς δ᾽ ἐκ δίφροιο θόρεν, ὁ δὲ χερμάδιον λάβε, δυνατὸν ὂν εἰπεῖν, καὶ χερμάδιον λάβε; καὶ ἔστι καὶ τοῦτο σχῆμα ὡς οἷα ἐπιτετηδευμένον. ἄλλως γὰρ εἶχεν ἀσφάλτως εἰπεῖν, χαμαὶ θόρεν, ἰδὲ χερμάδιον λάβεν. Ὅτι δὲ πρωτότυπον τοῦ χερμάδιον ἡ χερμὰς, καὶ ὅτι ἐν τῷ χερμάδιον *λείπει τὸ λίθον, διὸ ὑποκατιὼν λίθον ὀκρυόεντα τοῦτον λέγει, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ χερὶ μάσασθαι, ὅ ἐστιν ἅψασθαι λέγεται, λίθος γὰρ χειροπληθὴς ὁ χερμάδιος, δῆλον ἐστί. (Vers. 322.) Τὸ δὲ, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἄνωγε, πρὸ τούτων ἄλλως ἔφη ἐν δυσὶ τόποις, βαλέειν δέ ἑ θυμὸς ἵετο, ἔνθα καὶ ἐν ὅλοις στίχοις ἐταυτολόγησε. Τὸ δὲ ἐξείλετο ἀντὶ τοῦ ἐξήγαγεν ἢ ἐξελέξατο. (Vers. 323.) Πικρὸν δὲ ὀϊστὸν ἢ τὸν πικροποιὸν ταῖς ὀδύναις ἢ τὸν θανάσιμον, ὁποῖον ἀλλαχοῦ τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος βέλος ἐχεπευκές. (Vers. 324.) Ἐν δὲ τῷ, ἔθηκεν ἐπὶ νευρῇ, τὰς τοῦ ὀϊστοῦ γλυφίδας πελασθῆναι νοητέον τῇ νευρᾷ. Τὸ δὲ αὖ δὶς ἐνταῦθα ἐγγυτάτω τεθὲν διάφορον σημασίαν ἔχει. ἐν μὲν γὰρ τῷ, τὸν δ᾽ αὖ Ἕκτωρ, πεπλήρωσιν ἔχει ἄσημον· ἐν δὲ τῷ, αὖ ἐρύοντα, τὸ ἔμπαλιν καὶ ὀπίσω δηλοῖ, ἐξ οὗ καὶ τὸ σύνθετον αὐερύειν προδεδήλωται. (Vers. 326.) Τὸ δὲ καίριον τί σημαίνει, προγέγραπται. νῦν δὲ τοσοῦτον μόνον ῥητέον, ὅτι τε τὴν κλεῖδα ἐνταῦθα ἐγνώρισε 603
διὰ τοῦ εἰπεῖν ἀπείργειν αὐτὴν τὸν αὐχένα καὶ τὸ στῆθος, μεσολαβοῦσαν οἷα καί τι κλειδίον, καὶ ὅτι θανάσιμον δηλοῖ τὴν αὐτόθι σφοδρὰν βολήν. (Vers. 327.) Ὁ δὲ ὀκρυόεις λίθος ἤτοι ἄκρας ἔχων καὶ τραχὺς πιθανολογεῖ τὴν ῥῆξιν τῆς νευρᾶς. ὁ γὰρ λεῖος ποιεῖν οὕτως οὐ δύναται. *(Vers. 328.) Τοῦ δὲ, ῥῆξε νευρὴν, οὐκ ἔστι κρείττων λέξις· οὔτε γὰρ τὸ διέκοψεν οὔτε τὸ διέκερσεν οὔτ᾽ ἄλλο τι. Περὶ δὲ καρποῦ τοῦ κατὰ χεῖρα προγέγραπται. (Vers. 329.) Γνὺξ δὲ πεσεῖν τὸ ἐπὶ γόνυ, ὅτε δηλαδὴ τὸ λοιπὸν τοῦ σώματος ἀνέστηκε. διὸ ἔφη· στῆ δὲ γνὺξ ἐριπὼν, ὅ ἐστι πεσών. ὁ γὰρ οὕτω σχηματισθεὶς τοῖς κάτω μὲν ἤριπεν ἕως εἰς γόνυ, τοῖς δὲ ἄνω ἕστηκεν. (Vers. 331. sqq.) Ὅτι Αἴας οὐκ ἠμέλησε κασιγνήτου, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, πεσόντος, ἀλλὰ θέων περίβη, ἤγουν τῷ κειμένῳ ἐπέστη, ὥστε ὑπερμαχῆσαι. διὸ ἐπάγει· καί οἱ σάκος ἀμφεκάλυψε. δῆλον δ᾽ ὅτι ταὐτὸν περιβῆναι καὶ ἀμφιβῆναι, καί εἰσιν ἄμφω λέξεις συμμαχικαί. Ὁ δὲ ῥηθεὶς Ὁμηρικὸς λόγος προσφυής ποτε *παρῳδηθῆναι καὶ εἰς ἁπλῶς φιλικὴν ἐπικουρίαν, ἐφ᾽ οἷς οἰκεῖον καὶ τὸ παροιμιῶδες, γόνυ κνήμης ἔγγιον, ὥς φασιν οἱ τὰς παροιμίας ἀναγραψάμενοι. (Vers. 332.) Ὅτι φέρειν καὶ ἐνταῦθα τὸ βαστάζειν. φησὶ γάρ· τὸν μὲν
716 ἔπειτα, ἤγουν τὸν Τεῦκρον, ὑποδύντε δύω ἐρίηρες *ἑταῖροι, νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς φερέτην βαρέα στενάχοντα. Καὶ ὅρα τὸ, ὑποδύντε, ἀστειότητός τι ἔχον. ὃς γὰρ ἀριστεύων πρὸ βραχέων παῖς ὣς ὑπὸ μητέρα δύσκεν εἰς Αἴαντα, νῦν δύο ὑποδύντων αὐτὸν φέρεται· ὧν ὁ ἕτερος Ἀλάστωρ κατὰ κυριωνυμίαν. Ὅρα

δὲ οἷα ἡ τοῦ Ἕκτορος ἐν καιρίῳ βολὴ, διὰ χερμαδίου οὕτω ῥίψασα τὸν Τεῦκρον. (Vers. 335.) Ὅτι βληθέντος Τεύκρου, ὡς εἴρηται, λίθῳ καὶ πεσόντος, ἂψ Τρώεσσιν Ὀλύμπιος ἐν μένος ὦρσεν. οἱ δ᾽ ἰθὺς τάφροιο βαθείης ὦσαν Ἀ*χαιούς. οὕτω δὲ καὶ ἐν ἄλλοις, ἀριστέων βλαβέντων, μεταβολαὶ μάχης γίνονται. (Vers. 336.) Ὅρα δὲ τὸ ὦσαν, οὐ τὴν ἐκ τῶν κάτω εἰς τὰ ἄνω ἐνταῦθα συνήθως δηλοῦν κίνησιν, ἀλλὰ τὸν ἁπλῶς ὠθισμόν. (Vers. 337.) Ὅτι, σθένεϊ βλεμεαίνειν, κυρίως ἐπὶ λέοντος. δηλοῖ δὲ τὸ καὶ μόνῳ βλέμματι ἐκφοβεῖν, ἢ τὸ ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ ἐπιστρεφῶς περιβλέπεσθαι. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ βρέμειν τὴν λέξιν παράγουσι, λέγοντες προϋπῆναι τὸ βρεμεαίνειν, καὶ ἐξ αὐτοῦ γίνεσθαι τὸ βλεμεαίνειν ὁμοίως τῷ, κρίβανος κλίβανος. τῷ Ἕκτορι δὲ νῦν τὴν τοιαύ*την λέξιν ἐπιλαλεῖ ὁ ποιητὴς, εἰπών· Ἕκτωρ δ᾽ ἐν πρώτοισι κίε, σθένεϊ βλεμεαίνων, τουτέστιν οὐχ᾽ ἁπλῶς ὢν βλοσυρὸς, ἀλλὰ καὶ μετὰ ἀνδρίας, ὁποῖον καὶ λέοντά που δείξει διὰ παραβολῆς. (Vers. 338.) Ὅτι κἀνταῦθα κυνὶ παραβάλλει τὸν Ἕκτορα, οὐ λυσσητῆρι δὲ, ἀλλ᾽ ὃς τεχνίτης ὢν θηριομαχεῖν ποιεῖ ἃ ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς, εἰπὼν οὕτως· ὡς δ᾽ ὅτε τίς τε κύων συὸς ἀγρίου ἠὲ λέοντος ἅπτηται κατόπισθε, ποσὶν ταχέεσσι πεποιθὼς, ἰσχία τε γλουτούς τε, ἑλισσόμενόν τε δοκεύει, ὣς ὁ Ἕκτωρ ὤπαζε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς, αἰὲν ἀποκτείνων τὸν ὀπίστατον, οἱ δ᾽ ἐφέβοντο. καὶ κατὰ τοῦτο μὲν εἰκάζονται τοῖς ὡς εἴρηται διωκομένοις ζῴοις·
604 καθότι δέ γε καὶ πλήττονται, ὁμοιότητα σώζουσι πρὸς ἐκεῖνα, ὧν κύων ὡς ἐῤῥέθη κατόπισθεν ἅπτεται. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ δυσπραγοῦντα τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν συάγρῳ καὶ λέοντι ὁ ποιητὴς εἰκάζει διὰ τὸ φύσει ἀνδρεῖον. καὶ τὸν Αἴαντα δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ἀναχωροῦντα, ὅτε ὁ Ζεὺς αὐτὸν ἐφόβησε, λέοντι παραβαλεῖ. τὸν μέντοι νῦν διώκοντα Ἕκτορα κυ*νὶ ἀπεικάζει, ὡς διὰ θράσος καὶ τάχος ἐπιτιθέμενον τοῖς καὶ τοσούτοις καὶ ἀνδρείοις, ὡς ὁ κύων τοῖς γενναιοτέροις θηρίοις. (Vers. 339.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὸ ἅπτεσθαι αἰτιατικῇ συνέταξεν ἐν τῷ, ἅπτηται ἰσχία καὶ γλουτοὺς, εἰ μή τις ἴσως τὴν κατὰ πρόθεσιν προσλογίσεται, ἵνα ᾖ κατὰ ἰσχία καὶ γλουτούς. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὸ ἅπτηται ἀναιτίως ἐκτεῖνον τὴν παραλήγουσαν Ἰώνων ἔθει, ὁποῖα μυρία ἐκεῖνοι ποιοῦσι. τοιοῦτον δὲ καὶ πρὸ τούτων τὸ, ἀλλὰ σὺ τόν γ᾽ ἐπέεσσι καθάπτεσθαι. σύνταξιν γὰρ ὁμοίαν καὶ ἐκεῖνο ἔσχε. (Vers. 340.) Γλουτοὶ δέ, φασι, περὶ ὧν καὶ προδεδήλωται, σφαίρωμα κοτύλης, ἢ τὸ ὄπισθεν βαθὺ τῶν μηρῶν καὶ ἁπαλὸν καὶ γλοιώδες, ἵνα ᾖ γλουτὸς ὡς οἷον γλοιτός. Ἰσχίον δέ, φασι, τὸ ὑπὸ τὴν ὀσφὺν ὀστοῦν, εἰς ὃ ἔγκειται τὸ ἱερὸν ὀστοῦν, ὃ καὶ γλουτὸς καλεῖται, καὶ κοτύλη δὲ διὰ τὴν κοιλότητα. καὶ ἄλλως δὲ ἰσχίον τὸ κοῖλον τοῦ γλουτοῦ, ἐν ᾧ ἡ κοτύλη στρέφεται. Ῥοῦφος δὲ εἰπὼν πυγὰς τὰ μετὰ τὴν ὀσφὺν σαρκώδη καὶ ἐφέδρανα, τὰ ἐφ᾽ ὧν καθεζόμεθα, ἐπάγει· ἄλλοι δὲ γλουτοὺς καλοῦσιν. ἰσχίον δέ, φησι, καὶ τὸ νεῦρον τὸ πρὸς τὴν κοτύλην, καὶ ὅλον τὸ ἄρθρον. (Vers. 341.) Ὀπάζειν δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ παρέχειν, ἀλλὰ τὸ κατόπιν διώκειν ἐν τῷ, ὤπαζεν Ἀχαιούς. (Vers. 342.) Τὸ δὲ, οἱ δ᾽ ἐ*φέβοντο, διὰ σαφήνειαν κεῖται, ἵνα δηλώσῃ ὅτι ἔκτεινεν Ἕκτωρ τὸν ἐν τοῖς φεύγουσιν ὄπισθεν ὄντα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὡς μὲν ἐκ τοῦ ὄπισθεν ὀπίσθατος ὤφειλεν εἶναι, οὐχ᾽ εὕρηται δὲ τοιαύτη γραφή. καὶ ἔοικε συνεκδραμεῖν ἡ λέξις τῷ κλεπτίστατος καὶ λαλίστατος καὶ τοῖς ὁμοίοις. δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ὀπίσω εἶναι ὀπισώτατος καὶ ἐν συγκοπῇ ὀπίστατος. (Vers. 343.) Ὅτι τροπῆς ἐν μάχῃ καὶ κινδύνου μεγάλου δηλωτικὸν τό· αὐτὰρ ἐπεὶ διά τε σκόλοπας καὶ τάφρον ἔβησαν φεύγοντες, πολλοὶ δὲ δάμεν τῶν δεῖνα ὑπὸ χερσὶν, οἱ μὲν δὴ παρὰ νανσὶν ἐρητύοντο μένοντες, ἀλλήλοισί τε κεκλόμενοι, καὶ θεῷ χεῖρας ἀνίσχοντες, μεγάλ᾽ εὐχετόωντο ἕκαστος. (Vers. 347.) Ἔνθα ὅρα τὸ ἀνίσχοντες, ἤγουν ἄνω ἔχοντες, ὁμώνυμον ὂν τῷ δηλοῦντι τὸ ἀνατέλλειν, ἣ δὴ ὁμωνυμία καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνέχειν ἐστί. Τὸ δὲ, μεγάλα εὔχεσθαι, διέσταλται τοῦ σιγῇ εὐχὴν ποιεῖσθαι, οἷα ὁμοιούμενον τῷ ὀμφαδίην εὔχεσθαι. (Vers. 348.) Ὅτι Ἕκτωρ συγκλείσας τοὺς Ἀχαιοὺς εἰς τὴν τάφρον ἀμφιπεριστρώφα καλλίτριχας ἵππους, Γοργοῦς ὄμματ᾽ ἔχων, ἠδὲ βροτολοιγοῦ Ἄρηος, μαινόμενος καὶ πολλὰ κακὰ ἐοργώς. Τὸ δὲ ἀμφιπεριστρωφᾶν τὴν ἐνταῦθα καὶ ἐκεῖ τῆς τάφρου καὶ ὡς εἰπεῖν ἀμφὶς καὶ πέριξ στροφὴν δηλοῖ τοῦ Ἕκτορος, οἷα πε*ριεργαζομένου πάροδον ὡς πρὸς τὰς νῆας. ἐκτείνεται δὲ τοῦ στρωφᾶν ἡ παραλήγουσα κατὰ τὴν ἀλλαχοῦ ῥηθεῖσαν κίνησιν τοῦ στρέφω στρόφος στρωφῶ, τρέχω τρόχος τρωχῶ, τρέπω τρόπος τρωπῶ, καὶ τῶν ὁμοίων ὅσα δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων εἰσί. (Vers. 349.) Τὸ δὲ Γοργοῦς κλίνεται ὡς ἡ Σαπφὼ τῆς Σαπφοῦς· ἴσως δὲ καὶ τὸ ἀηδοῦς, ὅ ἐστι ἀηδόνος παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ τὸ χελιδοῖ παρὰ τῷ κωμικῷ

ἀπὸ ὁμοίας εὐθείας ἐκλίθησαν. Ζηνόδοτος δὲ Γοργόνος ὄμματα ἔχων γράφει· Ἀρίσταρχος δὲ Γοργοῦς οἴματα ἔχων, ὅ ἐστιν ὁρμήματα. ἀλληγορικῶς δὲ καὶ ἐνταῦθα λαμβάνει τὴν Γοργόνα ἐπὶ τῆς κατὰ ψυχὴν καὶ σῶμα γοργότητος. ἔοικε γὰρ τοιοῦτος εἶναι ὁ Ἕκτωρ καὶ μάλιστα νῦν ὅτε Ἀρεϊκῶς ἠρέθισται, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, Γοργοῦς ὄμματ' ἔχων καὶ Ἄρεος. Ὅτι δὲ ὁ μὲν μῦθος τεράστιόν τι χρῆμα καὶ δεινὸν τὴν Γοργόνα οἶδε καὶ ὀφεωπλόκαμον, ἡ δὲ ἱστορία σεμνά τινα περὶ Γοργόνων λαλεῖ, ἐν ἄλλοις δεδήλωται. (Vers. 354.) Ὅτι ἐπί τινος ἑνὸς πολλοὺς βλάπτοντος οἰκεῖον εἰπεῖν τὸ, οἵ δὴ κακὸν οἶτον, ὥς που καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, ἀναπλήσαντες, ὄλωνται ἀνδρὸς ἑνὸς ῥιπῇ. ὁ δὲ μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς. (Vers. 355.) Μαίνεσθαι δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἐνθουσιᾶν ἔφη πρὸς μάχην, ὅ περ ἐπίτασίς ἐστι τοῦ *μαιμᾶν καὶ τοῦ ὁρμᾶν καὶ τῶν ὁμοίων. περὶ Ἕκτορος δὲ ἡ Ἥρα ταῦτα φησὶν, ἐλεήσασα διωκομένους τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπ' αὐτοῦ, ὅτε καὶ προσεταιρίζεται τὴν Ἀθηνᾶν εἰς ἐπικουρίαν τῶν διωκομένων, πείσασα καὶ κατειπεῖν ἀφελέστερον τοῦ πατρὸς Διὸς, καὶ περιτρέψαι αὐτῷ τὴν κατὰ τοῦ Ἕκτορος ὕβριν, εἴ περ ἐκεῖνος μὲν κατὰ τὸν τῆς Ἥρας λόγον μαίνεται οὐκέτ' ἀνεκτῶς. Ἀθηνᾶ δὲ τὸν πατέρα ἐρεῖ φρεσὶ μαίνεσθαι οὐκ ἀγαθαῖς. (Vers. 353.) Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ λέξις ποιητικὴ, τὸ κεκαδησόμεθα, τουτέστι κηδήσομεν, φροντίσομεν. οὐ φιλεῖ δὲ ταῦτα λόγος πεζός. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ κηδῶ κηδήσω τὸ

717* φροντίζω κατὰ χρόνον μετ' ὀλίγον μέλλοντα, ἐξ οὗ καὶ ἀκηδῆσαι τὸ ἀφροντιστῆσαι, καὶ ἀκηδέστως τὸ ἀφροντίστως καθ' ἕτερον μέλλοντα. ἔστι γὰρ οὐ μόνον κηδῶ κηδήσω, ἀλλὰ καὶ κηδέσω, ἐξ οὗ καὶ κηδεμὼν καὶ κηδεστής. προϋπόκειται δὲ τούτων ἐνεστὼς ἐντελὴς τὸ κηδέω, ἐξ οὗ ἐπενθέσει τοῦ ῡ τὸ κηδεύω ἐπί τε τοῦ θάπτειν, ὅθεν καὶ κηδεὸς νέκυς, καὶ τοῦ ἐπιγαμβρεύειν, καθ' ὃ ἔφη Αἰσχύλος, ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ. ἡ δὲ ἀκηδία οὐκ ἂν εἴη δῆλον εἴτε ἀπὸ τοῦ κηδῶ περισπωμένου εἴτε ἀπὸ βαρυτόνου τοῦ κήδω γίνεται στέρησιν τοῦ φροντίζειν δηλοῦσα. τὸ δὲ χωρίον, ἐν ᾧ ἡ ῥηθεῖσα κεῖται λέξις, τοιοῦτον· ὦ πόποι, Διὸς τέκος, οὐκ ἔθ' ἡμεῖς ὀλλυμένων Δαναῶν κεκαδησόμεθα ὑστάτιόν περ; τὸ δὲ σχῆμα κατ' ἐρώτησιν. ἐρωτᾷ γὰρ ἡ Ἥρα τὴν Ἀθηνᾶν, ὡς οὐκ ἐπιμελησόμεθα ὕστατον τοῦτο τῶν Ἀχαιῶν, οἳ τάχ' ἂν οἰχήσονται ὑφ' Ἕκτορος κακὸν οἶτον ἀναπλήσαντες. δύναται δὲ τὸ αὐτὸν νοηθῆναι καὶ ἀποφαντικῶς, ἵνα λέγῃ, ὡς ἐπεὶ ὄλλυνται νῦν οἱ Ἀχαιοὶ, οὐκέτι ἄρα ἕξομεν

φροντίσαι αὐτῶν. *(Vers. 358.) Ὅτι ἀπειλὴ ἐπὶ θανάτῳ τὸ, καὶ λίην οὗτός γε μένος, θυμόν τ' ὀλέσειε, φθίμενος ἐν πατρίδι γαίῃ. μικροψύχου δὲ τέκνου λόγος τὸ, ἀλλὰ πατὴρ οὑμὸς φρεσὶ μαίνεται οὐκ ἀγαθῇσι, σχέτλιος, αἰὲν ἀλιτρὸς, ἐμῶν μενέων ἀπερωεὺς, ἤγουν κωλυτὴς τῶν ἐμῶν προθυμιῶν καὶ οἷον ἀναποδιστὴς, ἐκ τοῦ ἐρωῶ, ἐξ οὗ πολλαχοῦ καὶ τὸ, ἵπποι δ' ἐπερώησαν. Ἀθηνᾶ δὲ ἡ μυθικὴ ταῦτα φησὶ περὶ Διός. Ἔνθα καὶ ὅρα οἷον ὁ θυμός· ἡ γὰρ σώφρων θυγάτηρ οὐκ ἄξια ἑαυτῆς ποιοῦ*σα ὑβρίζει νῦν αὐτὸν πατέρα διὰ θυμόν. Ἀλιτρὸς δὲ ὁ τοῦ δέοντος ἀλιτὼν, ἤτοι ἁμαρτὼν, ἵνα ᾖ ἀλιτὸς, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῥ ἀλιτρὸς ἢ ἀλιτηρὸς καὶ ἐν συγκοπῇ ἀλιτρός. ἐκ τούτου δὲ κατά τινας καὶ ὁ ἀλιτήριος. ἔχει δὲ καὶ ἑτέραν ἐτυμολογίαν ἐκεῖνο. ὥς περ δὲ ἀπὸ τοῦ ἤλιτον δευτέρου ἀορίστου ἀλιτὸς, ὅθεν ὡς εἴρηται ὁ ἀλιτρὸς, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἀλείτω ἐνεστῶτος ἀλοιτὸς παρὰ Λυκόφρονι, τοῦ ῥηματικοῦ ε̄ μεταπεσόντος εἰς ο̄, καθὰ καὶ ἐν τῷ λείπω λοιπὸς καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 363.) Ὅτι ὀνειδίζει Ἀθηνᾶ, ὡς αὐτὴ μὲν Διὸς χάριν *τὸν υἱὸν μάλα πολλάκις τειρόμενόν φησι, σώεσκεν ὑπ' Εὐρυσθῆος ἀέθλων. Ζεὺς δὲ οὔτι τῶν μέμνηται, ὡς πρὸς ἀντίχαριν δηλαδή. (Vers. 364.) Ἐκτίθεται δὲ καὶ σχῆμα ἱκετικὸν Ἡρακλέους, ὡς ὁ μὲν κλέεσκε πρὸς οὐρανόν· αὐτὰρ ἐμὲ Ζεὺς τῷ ἐπαλεξήσουσαν ἀπ' οὐρανόθεν προΐαλλεν. εἶτα καὶ ὡς οἷα μετάμελον παθοῦσα, ἐφ' οἷς τότε ὑπήκουσε, φησίν· εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδε' ἐνὶ φρεσὶ πευκαλίμῃσι, περὶ ὧν λέξεων ἀλλαχοῦ δηλοῦται, εὖ τέ μιν εἰς Ἀΐδαο πυλάρταο προὔπεμψεν, ἐξ Ἐρέβευς ἄξοντα κύνα στυγεροῦ Ἀΐδαο, οὐκ ἂν ὑπεξέ*φυγε Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥέεθρα. νῦν δ' ἐμὲ μὲν στυγέει, Θέτιδος δ' ἐξήνυσε βουλὰς, ἥ οἱ γούνατ' ἔκυσσε, καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου, λισσομένη τιμῆσαι Ἀχιλλῆα πτολίπορθον. εἶτα ἐπάγει ἀφελὲς νόημα καὶ ὡς ἂν εἴποι τις κορικὸν, τοῦτο· ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὖτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπῃ, τουτέστιν, εἰ καὶ οὕτω με λυπεῖ ὁ πατὴρ, ἀλλ' ἐν καιρῷ ὑποκορίσεταί με συνήθει προσφθέγματι. οὕτω θαῤῥεῖ Ἀθηνᾶ πεφιλῆσθαι τῷ Διὶ, ὡς φρόνησις νοῒ, ὃς εἰ καί ποτε θυμοῦ ἐπισκοτοῦντος ἢ ἐπιθυμίας ἀποστρέψεται τὴν φωσφόρον Ἀθηνᾶν, οὐκ εἰς μακρὸν τοιοῦτος μένει, ἀλλὰ ταχὺ ἐπίστροφος αὐτῆς γίνεται. (Vers. 362.) Ἰστέον δὲ ὅτι πολλὴν

φροντίσαι αὐτῶν. 605

καὶ τὸ τοιοῦτον χωρίον ποικιλίαν ἔχει. ἱστορίᾳ τε γὰρ ἤρτυται καὶ μύθῳ γλυκάζεται καὶ ἀλληγορίας
ὑπόνοιαν ἔχει καὶ ἤθη διαζωγραφεῖ, ὡς εὐθὺς εἰρήσεται. αὐτίκα γοῦν Ἀθηνᾶ θυμὸν ἔχουσα υἱὸν Διὸς
ἔφη ἀντὶ τοῦ Ἡρακλέα, οὐχ' οὕτω κατ' ἐξοχὴν, ἀλλ' ὡς μηδὲ πρὸς ὄνομα ἐθέλουσα ἐκείνου μνησθῆναι.
καί γε ἐχρῆν τὴν, ὡς ὁ μῦθος βούλεται, ἀεὶ κόρην μὴ ἔχειν ἐνδιαθέτως πρὸς τὸν λαγνίστατον.
(Vers. 370.) Τὸ δὲ περὶ τῆς Θέτιδος ζηλήμονα τὴν Ἀθηνᾶν ἐμφαίνει καὶ βαρύθυμον, εἰ διὰ φίλημα
γονάτων καὶ γενείου ἁφὴν παρ' οὐδὲν τίθεται τὸ θερα*πευτικὸν τῆς Ἀθηνᾶς ὁ πατὴρ Ζεύς. διαγράφει
δὲ καὶ σχῆμα παθητικὸν, ἐν οἷς Ἡρακλῆς κλαίει, ὡς εἰκὸς δὲ καὶ εὔχεται ἀναβλέπων εἰς οὐρανόν.
ὑποσμύχεται δέ τι καὶ ἀπειλῆς ἐν τῷ, ἔσται μὰν ὅτε φίλην γλαυκώπιδα εἴπῃ. βούλεται γὰρ ὑπολαλεῖν
ὡς Διὸς ἀξιοῦντος ἀκκίσεται καὶ οὐ ῥᾳδίως ὑπακούσεται. (Vers. 368.) κάθοδον δὲ Ἡρακλέους εἰς
Ἅιδην καὶ φθάσας μὲν ἐδήλωσεν ὁ ποιητὴς, ἔνθα καὶ ἐῤῥέθη ὅσον ἐχρῆν, ἐνταῦθα δὲ καὶ αἰτίαν τῆς
606 καθόδου λέγει τὸν τοῦ Ἅιδου κύνα, οὗ τὴν κλῆσιν Ὅμηρος μὲν σιγᾷ, οἱ δὲ νεώτεροι Κέρβερον αὐτὸν
καλοῦσι. καὶ κυνὸς μὲν κεφαλὰς αὐτῷ προσάπτουσι τρεῖς, οὐρὰν δὲ προσπλάττουσι δράκοντος. ἐπὶ δὲ
νώτου προσφύουσιν ὄφεων κεφαλάς. καὶ τὴν τούτου ἐξ Ἅιδου ἀναγωγὴν ἕνα φασὶν εἶναι τῶν Ἡρα-
κλέους ἄθλων, οὓς ἐν μηνὶ καὶ ἔτεσιν ὀκτὼ ἐκείνῳ ἠνύσθησαν. καὶ ταῦτα μὲν ὁ μῦθος. οἱ δὲ ἱστοροῦντες
λέγουσιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἄφυκτον εἶναι κύνα τὸν Κέρβερον Ἀϊδωνέως Θρᾳκῶν βασιλέως·
ἔνθα σταλέντα τὸν Ἡρακλέα ὑπὸ Εὐρυσθέως περιγενέσθαι τοῦ κυνός· καὶ τὸν μῦθον ἐντεῦθεν πλα-
σθῆναι διὰ τὸ τὸν Ἀϊδωνέα τὸν Θρᾷκα τῷ ὑπὸ γῆν Ἅιδῃ ὁμωνυμεῖν. ἡ δὲ ἀλληγορία εἰς μέθην αὐτὸν
ὑπονοεῖ ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον κα*κὸν, παρὰ τὸ κέαρ βαρύνειν, ὅ ἐστι τὴν ψυχήν. οὗ δὴ Κερβέρου περι-
γίνεται Ἡρακλῆς ὁ εἰς τὸν λόγον ἀναγόμενος, καθὰ καὶ αὐτὸ ἐν ἄλλοις εἴρηται. μέμνηται δὲ Κερβέ-
ρου καὶ ὁ περιηγητής. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, οὐ δέ τι τῶν μέμνηται, ὅτι τὸν δεῖνα μάλα πολλάκις
τειρόμενον σώεσκον ὑπ' ἀέθλων, καὶ τὸ, ἤτοι ὁ μὲν κλαίεσκε πρὸς οὐρανὸν, αὐτὰρ ἐμὲ ὁ δεῖνα ἐπα-
λεξήσουσαν, ἢ ἐπαλεξήσοντα, προΐαλλε, χρήσιμά ποτε εἰς ὀνειδισμὸν τὸν ἐπὶ ἀχαριστίᾳ, ὅτε τις βοη-
θείας οὐ μέμνηται ἣν ἔπαθεν. ἔχεται δὲ τοιαύτης ἐννοίας καὶ τὸ, εἰ γὰρ ἐγὼ τάδε ᾔδεα ἐνὶ φρεσὶν,
οὐκ ἂν ὁ δεῖνα ὑπεξέφυγε *κινδυνεύων· καὶ τὸ, νῦν δὲ ἐμὲ μὲν στυγέει, τοῦ δεῖνος δ' ἐξήνυσε βουλάς· 718
ἐλπίδα δὲ παρακλήσεως παρῳδεῖ τὸ, ἔσται μὰν ὅτ' ἂν αὖτε φίλην εἴπῃ, ἤγουν προσείπῃ. (Vers. 373.)
Ἔνθα ὅρα ὅτι οὐ μόνον τῷ ἔσεται χρᾶται ὁ ποιητὴς ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ τῷ ἔσται, οὗ τὴν συγκοπὴν
καινὴν κρίνουσιν οἱ παλαιοὶ, καὶ ὡς εἰπεῖν μονήρη, καθά που προδεδήλωται. θέμα δὲ αὐτῶν κοινό-
τερον μὲν ἔω, ἀφ' οὗ καὶ τὸ εἰμὶ καὶ τὰ κατ' αὐτό· Ἡρακλείδης δὲ πεποιῆσθαι λέγει τὸ ἔσομαι ἀπὸ
μονοσυλλάβου τοῦ ὦ ἤγουν ὑπάρχω, ἵνα ᾖ ὥς περ καλῶ καλέσω καλέσομαι, οὕτω καὶ ὦ ἔσω ἔσομαι,
ὃ καὶ πλατύνει ἐκεῖνος καινότερον. (Vers. 362.) Ὅρα δὲ τό τε πολλάκις, δι' οὗ δηλοῦται τὸ πλῆθος
τῶν Ἡρακλείων ἄθλων, καὶ τὸ σώεσκον, ἐξ οὗ δυνατὸν ὂν τὸ σῷος διὰ τοῦ ω μεγάλου γράφεσθαι,
ὅμως ἑτέρῳ λόγῳ συστέλλεται παρὰ τῷ ποιητῇ, καθὰ προδεδήλωται. γίνεται δὲ τὸ σωέσκω οὐκ ἀπὸ
τοῦ σώω βαρυτόνου, ἀλλ' ἐκ τοῦ σωῶ σωέσω ἀχρήστου πλεονασμῷ τοῦ κ̄ ὁμοίως τῷ ζωέσκω καὶ τοῖς
τοιούτοις, ἐν οἷς καὶ τὸ κλαιέσκω, ἀφ' οὗ τὸ κλαίεσκε κατὰ τὸ ποθέεσκε. Τὸ δὲ, ὑπ' Εὐρυσθῆος
ἀέθλων, *ἢ πρόθεσιν ἔχει ἀντὶ προθέσεως, ἵνα ᾖ ἀπὸ ἄθλων ὧν ἐπέταττεν Εὐρυσθεὺς, ἢ ἀναστροφὴν
ἡ πρόθεσις πάσχει, ἵνα λέγῃ ἡ Ἀθηνᾶ ὑποσώζειν τὸν Ἡρακλέα τῶν τοῦ Εὐρυσθέως ἄθλων, ὡς ἂν εἶεν
οἱ αὐτοὶ ἆθλοι καὶ Εὐρυσθέως διὰ τὸ ἐπιτάσσειν καὶ Ἡρακλέους διὰ τὸ ἐπιτάσσεσθαι. (Vers. 364.)
Τὸ δὲ, κλαίεσκε πρὸς οὐρανὸν, οὐ μόνον ἤθους, ὡς εἴρηται, ὁποίου καὶ τὸ ἀνέχειν ἐν εὐχαῖς χεῖρας
ὑψόσε, ἀλλὰ καὶ ὅτι μυθικῶς ὁ Ἡρακλῆς ἄνωθεν ἐδόκει εἶναι, ὡς οἷα ἐκ Διὸς, ὅθεν καὶ ἐστέλλετο
ἡ Ἀθηνᾶ ἐπαλεξήσουσα, δι' οἷς δηλοῦται μὴ θρασέως, ἀλλὰ μετὰ Ἀθηνᾶς φρονήσεως κατορθοῖν
ὁ Ἡρακλῆς. δοκεῖ δὲ ἐλλειπτικῶς εἰρῆσθαι τὸ πρὸς οὐρανὸν, τὸ δὲ πλῆρες εἶναι, κλαίεσκε πρὸς οὐρανὸν
ἀναβλέπων. (Vers. 366.) Τὸ δὲ ᾔδεα διάλυσίς ἐστι τοῦ ᾔδειν ἀντὶ τοῦ ἠπιστάμην Ἰωνική, ὡς καὶ προ-
δεδήλωται. οὕτω καὶ τὸ πεποιήκειν πεποιήκεά φασιν Ἴωνες. καὶ τοὺς λοιποὺς δὲ ἐνεργητικοὺς ὑπερ-
συντελίκους ὁμοίως προφέρουσι. (Vers. 367.) Τὸ δὲ εὖτε νῦν μὲν χρονικὸν ἐπίῤῥημα ἰσοδυναμοῦν τῷ
ὅτε καὶ ὁπηνίκα. ἡ δὲ γ' ῥαψῳδία καὶ ὁμοιωτικὸν αὐτὸ ἤτοι παραβολικὸν ἔφηνεν ἐν τῇ περὶ ὀμίχλης
παραβολῇ, εὖτ' ὄρεος κορυφῇσι καὶ ἑξῆς. Τὸ δὲ, εἰς Ἀΐδαο, καθὰ καὶ τὸ Ἄϊδόσδε, Ἀττικῶς ἐσχημα-

20 τισται κατὰ τὸ ἐς μυσταγωγῶν καὶ *ἐν κλωπιδῶν καὶ τὰ τοιαῦτα. Πυλάρτην δὲ τὸν Ἅιδην φησὶν ἀντὶ
τοῦ ἀδιεξόδευτον παρὰ τὸ τὰς πύλας ἀραρυίας εἶναι αὐτῷ, τουτέστιν εὖ ἡρμοσμένας. Τὸ δὲ, εἰς Ἀΐδαο
προὔπεμψε, σημειωτέον ὡς πάντη ἑτεροῖον ὂν πρὸς τὸ, ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν, ἔνθα, ὡς καὶ προδεδή-
λωται, τὸ προΐαψεν οὐχ ἁπλῶς δηλοῖ τὸ προΐαλλεν ἢ τὸ προέπεμψεν, ἀλλὰ τὸ μετὰ βλάβης.
(Vers. 368.) Τὸ δὲ Ἐρέβευς διὰ τὸ ποιητικώτερον ἔφρασεν· ἄλλως γὰρ εἶχε καὶ Ἐρέβους εἰπεῖν· οὐ
γὰρ τὸ κοινὸν τῆς γραφῆς φίλον ὡσεπιπολὺ ποιηταῖς, ἐξ οὗ οἱ λογοειδεῖς γίνονται στίχοι· ἀλλ᾽ εἰς
πλέον τὸ ἀσύνηθες καὶ σκληρότερον. Τὸ δὲ στυγεροῦ καὶ τὸ Στυγὸς καὶ τὸ στυγέει ἐγγὺς ἀλλήλων
παρακείμενα οὐ μακράν εἰσιν ἐτυμολογίας ἢ παρηχήσεως, ἣν ὁ ποιητὴς ἐπετηδεύσατο, καθὰ καὶ τὰ
πάρισα τὸ πυλάρταο καὶ τὸ Ἀΐδαο. ἐθέλει γὰρ οὐ μόνον ὁ μῦθος, ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν νοημάτων σκυ-
θρωπὰ τοιούτοις ἱλαρύνεσθαι καὶ γλυκάζεσθαι σχήμασιν. (Vers. 369.) Ἡ δὲ Στὺξ, ὡς πολλαχοῦ 10
λαλεῖται, πηγὴ ἐν Ἅιδου κατὰ τὸν μῦθον, ἀστείως πλασθεῖσα διὰ τὴν τῆς λέξεως δεξιότητα, ἐπειδὴ
στυγητά εἰσι τὰ ἐν Ἅιδου, τουτέστι φρικτά. ἡ δὲ ἱστορία, ὡς δεδήλωται καὶ ἐν ἄλλοις, πηγὴν αὐτὴν
30 οἶδεν ἐν Φενεῷ ἢ Νωνάκρει τῇ περὶ Ἀρκα*δίαν. Ὅτι δὲ ὁ γεωγράφος λιβάδιον αὐτὴν ὀλεθρίου ὕδατος
λέγει, καὶ ὅτι ψυχρότατον τὸ κατ᾽ αὐτὴν ὕδωρ, ὃ μηδὲν ἀγγεῖον στέγειν εἶχεν ἐξ ὀστράκου δηλαδὴ, εἴτε
ὑέλου, πλὴν εἴ περ ἀπὸ κέρατος, καὶ αὐτὰ ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη. προέγνωσται δὲ καὶ ἄλλην ὑπὲρ γῆς
εἶναι Στύγα, εἴ περ ἀποῤῥὼξ αὐτῆς ὁ εἰς τὸν Πηνειὸν ἐμβάλλων Τιταρήσιος, προϊστόρηται. προσφυέ-
στατον δὲ τῷ Ἀΐδῃ τὸ στυγερὸν, εἴ πέρ τινι ἄλλῳ, διὰ τὸ κάτω ἐν Ἅιδου μεμυθεῦσθαι εἶναι τὴν Στύγα,
ἧς παράγωγον καὶ ὁ στυγερός. παράγεται δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ μύθου Στυγὸς οὐ μόνον τὸ στυγεῖν, ὅ ἐστι
μισεῖν καὶ φρίσσειν, καὶ ὁ στυγητὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ στυγνὸς, ὃς δηλοῖ καὶ τὸν στυγνάζοντα, ὅ ἐστι λυπού-
μενον, καὶ τὸν μισητὸν δὲ παρὰ Σοφοκλεῖ, παρ᾽ ᾧ καὶ Στύγιος δόμος τὰ κάτω. ἐκ τοῦ στυγεῖν δὲ τὸ 20
στυγνάζειν ἐστὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ καὶ παραγωγῇ συνήθει. (Vers. 370.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα τὸ,
ἐμὲ μὲν στυγέει, ἀντὶ τοῦ μισεῖ κεῖται, ὅθεν καὶ τὸ, στυγερὸς δέ οἱ ἔπλετο. ἐν δὲ τῷ, στυγέῃ δὲ καὶ
ἄλλος, καὶ ἐν τῷ, κατὰ δ᾽ ἔστυγον αὐτὴν, τὸ φρίσσειν ἡ λέξις δηλοῖ. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐν ἄλλοις ὅτι
μάλα πολλοῖς. (Vers. 369.) Τὸ δὲ αἰπὰ βαρύνεται ἢ ἀπὸ σεσιγημένης εὐθείας τῆς τὸ αἰπὸν, ὡς 607
40 κακὸν κακὰ, ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀπὸ τοῦ αἰπέα κατὰ συγκοπήν. κεῖται δέ που *καὶ ἐν τοῖς μετὰ
ταῦτα ἡ λέξις ἐπὶ ποταμοῦ Τρωικοῦ. συζυγεῖ δὲ πρὸς τὸ ὡς ἐῤῥέθη αἰπὸν καὶ ἡ αἰπὴ, ἧς χρῆσις ἀλλα-
χοῦ. (Vers. 370.) Τὸ δὲ Θέτιδος βουλὰς, αἳ ἦσαν τὸ τιμῆσαι τὸν Ἀχιλλέα, βαρέως εἴρηται. ἦν γὰρ
ὀρθὸν εἰπεῖν τὴν Ἀθηνᾶν Διὸς βουλὰς, ἐκείνου γὰρ αὗται, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, Διὸς δ᾽ ἐτελείετο βουλή.
(Vers. 371.) Τὸ δὲ, κῦσε γούνατα, μέρος τοῦ γουνάζεσθαι, ὡς τοῦ ἱκέτου μὴ μόνον χειρὶ ἁπτομένου
γονάτων, ἀλλά που καὶ φιλοῦντος αὐτά. Τὸ δέ, ἔλλαβε χειρὶ γενείου, ἀλλαχοῦ ὑπ᾽ ἀνθερεῶνος ἑλεῖν 30
εἶπε καὶ ποτὶ στόμα χεῖρα ὀρέξαι. πολλαχοῦ δὲ τὸ λαβεῖν γενικῇ συντάσσεται ταὐτὸν ὂν τῷ ἅψασθαι.
Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, γούνατ᾽ ἔκυσε, καὶ ἔλλαβε χειρὶ γενείου, προσφυὲς ἔσται ποτὲ σκωφθῆναι εἰς
πρόσωπον κακόηθες καὶ ὕπουλον, ὃ πῇ μὲν γουνάζεταί τινα ἱκετευτικῶς, πῇ δὲ θρασύνεται, ὡς εἰ καὶ
καθεῖλκε τοῦ πώγωνος. δῆλον δ᾽ ὅτι γένειον καὶ ἐπὶ ἀλόγων κεῖται. λὶς γοῦν ἠϋγένειος καὶ πάρδαλις
ἠϋγένειος λέγεται. (Vers. 372.) Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἐπιτηδείως παρέῤῥιψεν ὁ ποιητὴς κἀνταῦθα τὴν τοῦ
φιλουμένου αὐτῷ Ἀχιλλέως μνήμην, ὡς μυριαχοῦ ποιεῖ. Καὶ ὅτι πτολίπορθον τὸν Ἀχιλλέα λέγει, ὡς
50 καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ἐρεῖ, διὰ τὰς πολλὰς πόλεις ἃς εἷλεν, ὡς αὐτὸς Ἀχιλλεὺς ἐν τοῖς ὑπὲρ *ἑαυτοῦ
δηλώσει. πολέμαρχος γὰρ ὢν αὐτὸς αἰτίαν εἶχε τῶν πορθουμένων πόλεων. Ὀδυσσεὺς μέντοι πτολίπορ-
θος διὰ μίαν λεχθήσεται κορυφαίαν πόλιν τὴν Ἴλιον, ἥ τις, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγεται, τῇ τοῦ Ὀδυσ-
σέως ἥλω βουλῇ. (Vers. 373.) Τὸ δὲ, ἔσται μὰν, ἔλλειψιν ἔχει καὶ αὐτό· λείπει γὰρ τὸ χρόνος 40
ἢ ἀνάγκη ἢ τοιοῦτόν τι. Τὸ δὲ, φίλην γλαυκώπιδα, ποθητὸν εἶναι δηλοῖ τῇ μυθικῇ Ἀθηνᾷ τὸ οὕτω
καλεῖσθαι ὑπὸ τοῦ πατρός. διὸ καὶ Ὅμηρος, ὡς οἷα ἐκ Μουσῶν πεπαιδευμένος καὶ τοῦτο, πλεονάζει τῷ
ἐπιθέτῳ τῆς γλαυκώπιδος. (Vers. 374.) Ὅτι ὁ μετὰ θάῤῥους ὁπλιζόμενος κατὰ ἐχθροῦ εἴποι ἂν κατὰ
τὴν ἐνταυθοῖ Ἀθηνᾶν μικρόν τι παρῳδήσας τό· ἀλλὰ σὺ μὲν ἐπέντυε, ὅ ἐστιν ὅπλιζε, εὐτρέπιζε μώνυ-
χας ἵππους, ἐγὼ δὲ τεύχεσιν ἐς πόλεμον θωρήξομαι, ὄφρα ἴδωμαι, εἴ μοι ὁ δεῖνα γηθήσει προφανέντι
ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας, ἤ τις καὶ τῶν δεῖνα, ὡς ἐνταῦθα τῶν Τρώων, κορέει κύνας ἠδ᾽ οἰωνοὺς

δημῷ καὶ σάρκεσσι πεσών. (Vers. 378.) *Λέγει δὲ γεφύρας πολέμου τὰς διὰ τοῦ ῥεύματος τῶν αἱμάτων διόδους· πᾶσα γὰρ γέφυρα ἐφ᾽ ὑγροῦ διαβάσεως λέγεται. πῶς δὲ καὶ ἄλλως οἱ παλαιοὶ ταύτας φράζουσιν, ἀλλαχοῦ κεῖται. ἔσται δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα μνήμη αὐτῶν. Τὸ δὲ ἔντυε πρωτότυπόν ἐστι *τοῦ ἐντύνειν, ὡς καὶ τὸ δύειν καὶ θύειν τοῦ δύνειν καὶ θύνειν.* (Vers. 377.) *Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ σχῆμα σολοικοφανὲς τὸ, ὄφρα ἴδωμαι εἰ νῶϊ Πριάμου παῖς γηθήσει προφανείσα ἀνὰ πτολέμοιο γεφύρας. δυϊκὴ γὰρ πάντως θηλυκῶν εὐθεῖα ἢ αἰτιατικὴ τὸ νῶϊ καὶ τὸ προφανείσα. Τὸ δὲ τοιοῦτον οὐκ εὐσύντακτον· οὐ γὰρ εἰώθαμεν λέγειν, ὡς ἡμεῖς φανεῖσαι, ἢ ἡμᾶς φανείσας γηθήσει ὁ δεῖνα. ἐπίτηδες δὲ κἀνταῦθα τὴν φράσιν ἐτάραξεν ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῷ θυμουμένῳ προσώπῳ, ἢ καὶ ἐκτροπὴν ὑπεμφαίνων καὶ τάραχον, ἃ πάθοι ἂν ὁ Ἕκτωρ τὰς θεὰς ἰδών. δύναται δὲ θεραπευθῆναι τὸ *σολοικοειδὲς, ἢ δι᾽ ἀντιπτώσεως ὡς εἴ τις εἴπεν, εἰ νῶϊν προφανείσαιν γηθήσει, ἀντὶ τοῦ ἡμῶν φανει-* 719
σῶν, ἢ προσλήψει τῆς εἰς προθέσεως ἢ τῆς διὰ, ἵνα λέγῃ ὅτι ἴδω, ἐὰν ὁ Ἕκτωρ εἰς ἡμᾶς ἢ δι᾽ ἡμᾶς γηθήσει φανείσας ἐν τῷ πολέμῳ. χρήσιμον δὲ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν σύνταξιν καὶ τὸ, τίς ἂν τάδε γηθήσειεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ νεκρῷ ἀτάφῳ ῥηθήσεται ὥς περ τὸ, ἕλωρ κεῖται κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσιν, οὕτω καὶ τὸ, κορέει κύνας ἠδ᾽ οἰωνοὺς δημῷ καὶ σάρκεσσι πεσών. ἔνθα ὅρα τὸ ὡς διέσταλται σαρκῶν ὁ δημός. (Vers. 379.) *Τὸ δὲ κορέει ἀντὶ μέλλοντός ἐστι τοῦ κορέσει οὐ κατ᾽ ἀνάγκην τινὰ μέτρου τεθὲν, ποίαν γὰρ ἐκείνην; ἀλλὰ κατ᾽ ἔθος ποιητικόν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, Τρώων κύνας ἠδ᾽ οἰωνοὺς, σαφέστερον ἔχει τοῦ, κύνεσσιν οἰωνοῖσί τε πᾶσι. τοῦτο μὲν γὰρ ἀφορίζει τοὺς οἰωνοὺς, Τρωικοὺς εἶναι λέγον, ἐκεῖνο δὲ διὰ τοῦ πᾶσιν πλείους εἰσάγον δέεται διορισμοῦ, ἵνα προσθήσει τις τὸ, οἰωνοῖς ἅπασι τοῖς περὶ Τροίαν, καὶ αὐτοῖς, οὐ τοῖς ἁπλῶς οἷον καὶ τοῖς σπερμοφάγοις, ἀλλὰ τοῖς πρὸς χάριν ὁρῶσι βορᾶς τῆς ἀπὸ σαρκῶν.* *(Vers. 385.) *Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ὡς καὶ ἐν τῇ ε΄ ῥαψῳδίᾳ ἡ Ἀθηνᾶ πέπλον μὲν καταχεύει ἑανὸν, τὸν ἑαυτῆς δηλαδὴ, πατρὸς ἐπ᾽ οὔδει, ἤγουν ἐπὶ ἐδάφει Διὸς τῷ κοιτωνικῷ ἴσως, ποικίλον, ὅν ῥ᾽ αὐτὴ ποιήσατο καὶ κάμε χερσίν. ἡ δὲ χιτῶνα ἐνδῦσα Διὸς τεύχεσσιν ἐς πόλεμον θωρήσσεται δακρυόεντα. λέγει δὲ, ὥς περ ἐκεῖ, καὶ φλόγεα Ὅμηρος τὰ αὐτῆς ἅρματα, καὶ τὸ ἔγχος βριθὺ,*
608 *μέγα, στιβαρὸν, προϊὼν δὲ καὶ πελώριον. διηγεῖται δὲ καὶ περὶ τῶν τοῦ οὐρανοῦ πυ*λῶν καὶ τῶν Ὡρῶν ὅσα καὶ ἐν τῇ ῥηθείσῃ ῥαψῳδίᾳ. καὶ ζητητέον μὲν περὶ τούτων ἐκεῖ. καὶ νῦν δὲ ῥητέον ἐν ἐπιτόμῳ ὅτι τὸ μὲν ποικίλον τοῦ τῆς Ἀθηνᾶς πέπλου τὸ πολυειδὲς δηλοῖ τῆς φρονήσεως. διὸ καὶ ὁ συνετὸς Ὀδυσσεὺς πολύμητις καὶ πολυμήχανος καὶ δόλους πολλοὺς εἰδὼς λέγεται. Τὸ δ᾽ ὅτι αὐτὴ τὸν πέπλον ἐποιήσατο, τὸ ἀπροσδεὲς καὶ αὔταρκες δηλοῖ τῆς φρονήσεως.* (Vers. 377.) *Τὸ δὲ τὸν Διὸς ἐνδύεσθαι χιτῶνα τὸ αὐτῆς ἀγχίστροφον αἰνίττεται, ποτὲ μὲν ὑπενδιδούσης μαλθακώτερον, ὡς καὶ δοκεῖν εἶναι φιλή*φρονα, ὅτε καὶ δοκεῖ πέπλον ἔχειν, ὃς γυναικεῖον ἐστὶ παράβλημα, ποτὲ δὲ ἀῤῥενωποῦ φαινομένης καὶ ἀνδρικῆς, ἀνδρώδης γὰρ ὁ χιτὼν τοῦ Διὸς καὶ βασιλικὸς καὶ πολεμικός.* (Vers. 389.) *Τὸ δὲ, πύρινον ἅρμα, τὸ κατ᾽ αὐτὴν θερμουργὸν δηλοῖ, καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, τὸ αὐτῆς ὀξὺ καὶ δραστικὸν, ὥς περ καὶ τὸ ἔγχος τὸ βριθὺ καὶ πελώριον.* (Vers. 392.) *Ἐν τούτοις δὲ κεῖται καὶ ῥῆμα ποιητικὸν μαίω τὸ προθυμοποιῶ, οἷον, μάστιγι θοῶς ἐπεμαίετο ἵππους, ὅ ἐστι περιφραστικῶς, ἐμάστιξεν. Εὐριπίδης δ᾽ ἂν εἴποι, κέντρον ἐπῆγεν ἵπποις. οὓς διὰ *τοῦτο καὶ κεντρηνεκέας ἡ ποίησις καλεῖ ὡς διὰ κέντρων ταχύνοντας τὸν δρόμον. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ χρυσάμπυκες, περὶ ὧν ἐῤῥέθη ἀλλαχοῦ.* (Vers. 383.) *Καλεῖ δὲ καὶ τὸν Κρόνον συνήθως ἐν τούτοις μέγαν ὁ ποιητὴς, εἰπών· Ἥρη πρέσβα θεὰ, θυγάτηρ μεγάλοιο Κρόνοιο. καὶ Ζεὺς δὲ οὕτω μέγας κατὰ τὸ, Διὸς μεγάλοιο ἕκητι· καὶ τί νυ μῆσῃ μεγάλε Ζεῦ. εἰ καὶ ἡ Δημὼ τῷ Κρόνῳ τὸ μεγαλεῖον ἀποκληροῖ διὰ τὸ τοῦ ἀστέρος μέγεθος.* (Vers. 398.) *Λέγει δὲ καὶ τὴν Ἶριν χρυσόπτερον, τὸν μὲν χρυσὸν παρενθεὶς διὰ τὴν λαμπρότητα τῶν χρωμάτων τῆς ἀερίας ἴριδος, τὸ δὲ πτερὸν διὰ τὸ ταχὺ τοῦ γίνεσθαί τε αὐτὴν καὶ ἀπογίνεσθαι. Ὅτι δὲ Ἶρις παρὰ τὸ εἴρειν, ὅ ἐστιν ἀγγέλλειν λέγεται, ὡς καὶ ὁ Ἶρος καὶ ὁ Ἑρμῆς, ὅθεν καὶ Ὅμηρος ἐνταῦθα Ἶριν φησὶν ἀγγέλλουσαν, καὶ ὅτι Διὸς ἄγγελός ἐστιν, ἤγουν ἀέρος, οἷα ποτὲ μὲν εὐδίαν, ὅ ἐστιν εὐαερίαν, δηλοῦσα, ποτὲ δὲ ὑετὸν, δῆλον ἐ*στιν.* (Vers. 386.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ὅν ῥ᾽ αὐτὴ ποιήσατο, ἦν μὲν λείως φρασθῆναι δίχα τοῦ ῥὰ συνδέσμου, Ὅμηρος δὲ εἵλετο τραχυφωνῆσαι ποιητικῷ ἔθει, οὐ μὴν διὰ μέτρον· ὃ καὶ ἄλλως εἶχε θεραπείαν.* (Vers. 388.) *Ἰστέον δὲ ὅτι πόλεμος δακρυόεις ποιητικῶς μὲν*

κατὰ μῦθον ὁ καὶ τοιούτους ἔχων ὀφθαλμοὺς καὶ οὕτω διαζωγραφούμενος συμβολικώτερον, ἄλλως δὲ πραγματικώτερον ὁ δακρύων αἴτιος. ἔχοι δὲ ἂν καὶ διαστολὴν πρὸς τὸν ἄδακρυν, ὁποῖος ὁ ἐν λόγοις ψιλοῖς ὁ ὡς εἰπεῖν λογομαχικός. (Vers. 397.) Ὅτι γεροντικοῦ θυμοῦ φραστικὸν τὸ, πατὴρ δὲ ἐπεὶ ἴδε χώσατ᾽ ἄρ αἰνῶς, περὶ Διὸς δὲ ὁ λόγος ὀργισθέντος ἐπὶ Ἥρᾳ καὶ Ἀθηνᾷ. (Vers. 399.) Ὅτι τὸ, βάσκ᾽ ἴθι Ἶρι, πάλιν τρέπε, ἀντὶ τοῦ στραφῆναι ὀπίσω καὶ ἀνακάμψαι τῆς ὁδοῦ ποίησον. ὅμοιον δὲ τούτῳ ἀλλαχοῦ καὶ τὸ, πάλιν τρέπεν ὄσσε φαεινώ. προϊὼν δὲ τὸ πάλιν τραπῆναι ἂψ ἱκέσθαι φησί. δῆλον δὲ ὡς ἐκ τοῦ πάλιν τρέπειν ὁ παλίντροπος σύγκειται καὶ τὸ παλιντροπάασθαι, ὃ καινότερον διὰ τοῦ ο̄ μικροῦ γράφεται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἀνάπαλιν τοῦ τρωπᾶσθαι, ἴσως διὰ τὴν σύνθεσιν, καθὰ καὶ τὸ, γαστρὶ δὲ πάντας ἐπιτροπώωσι κάλωας. Ἑρμηνεία δὲ τοῦ πάλιν τρέπε, τὸ, μηδ᾽ ἔα ἄντην ἔρχεσθαι, ὅ περ εὐθὺς ἐπήγαγεν ὁ ποιητής. ὡς *ἐκ μεταφορᾶς δὲ ἅρματος παλινδρομοῦντος εἴρηται τὸ πάλιν τρέπε, κατὰ τὸ, πάλιν τρέπε μώνυχας ἵππους. Τὸ δὲ, βάσκ᾽ ἴθι, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸ αὐτὸ νοεῖ παραλλήλως διά τε τοῦ βάσκε καὶ τοῦ ἴθι. ἐκτείνεται δὲ ἀεὶ τῆς Ἴριδος, καθὰ καὶ τοῦ Ἴρου ἡ ἄρχουσα. (Vers. 400.) Ὅτι ἀπειλὴ πρὸς ἀντίδικον τὸ, μηδὲ ἔα ἄντην ἔρχεσθαι, οὐ γὰρ καλὰ συνοισόμεθα πόλεμόνδε. Ἔστι δὲ κἀνταῦθα τὸ μὲν καλὰ ἀντὶ τοῦ καλῶς· τὸ δὲ συνοίσεσθαι τὸ κατὰ τὰ συμφερτὰ συγκομισθῆναι καὶ εἰς ἓν ἐλθεῖν καὶ συμβαλεῖν. (Vers. 402.) Ὅτι
720 ὁ τοῦ μύθου Ζεὺς τῇ γυναικὶ καὶ τῇ θυγατρὶ Ἀθηνᾷ ζευγνυούσαις ἅρ*μα καὶ κατὰ Τρώων ὁπλιζομέναις ἀπειλεῖται ταῦτα δι᾽ ἀγγέλου τῆς Ἴριδος· γυιώσω μὲν σφῶιν ὑφ᾽ ἅρμασιν ὠκέας ἵππους, αὐτὰς δ᾽ ἐκ
δίφρου βαλέω, κατά θ᾽ ἅρματ᾽ ἄξω. τὰ δὲ ἀπὸ κεραυνοβολίας αὐταῖς γενησόμενα ἕλκη μὴ ἂν ταχὺ 609
ἰαθήσεσθαί φησιν. ἐπάγει γάρ· οὐδέ κεν ἐς δεκάτους περιτελλομένους ἐνιαυτοὺς ἕλκε᾽ ἀπαλθήσεσθον, ἅ κεν μάρπτῃσι κεραυνὸς, ὄφρ᾽ εἰδῇ γλαυκῶπις ὅτ᾽ ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται, Ἥρῃ δ᾽ οὔτι τόσον, φησὶ, νεμεσίζομαι οὐδὲ χολοῦμαι. αἰεὶ γάρ μοι ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅ,ττι νοήσω, ἤγουν ἀεὶ ἔθος αὐτῇ ἐμποδὼν εἶναι καὶ κατακάμπτειν καὶ ὡς οἷον κατακλᾶν τὰ εἰς ὀρθὸν ἐμοὶ βουλευθέντα. ἐκ μεταφορᾶς δὲ φυτῶν ὀρθοτενῶν εἴληπται τὸ ἐνικλᾶν· εἰσὶ γὰρ καὶ τῇ ψυχῇ βλαστοὶ εὐγενεῖς κατὰ τό· ὃς ἂν βλαστοῖ νοῦς, παρὰ Σοφοκλεῖ· καὶ παρ᾽ Αἰσχύλῳ τό· κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. Καὶ ὅρα ὡς τοῖς μὲν ἀγαθοῖς νεμεσῶμεν, εἴ τί που καὶ σφαλεῖεν, τοὺς δὲ μὴ τοιούτους οὐ καινοπραγεῖν δοκοῦμεν σφαλλομένους, οἷα ἐν ἕξει ἐθίμῳ γενομένους φαυλότητος. οὕτω γὰρ Ζεὺς Ἀθηνᾶν μὲν σφαλεῖσαν μέμφεται, Ἥραν δὲ οὒ, τὴν ἀεὶ φίλε*ριν. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀπολύει τὴν Ἥραν ὁ Ζεὺς τῆς αἰτιάσεως, ἀλλὰ φέρει διὰ τὸν μακρὸν συνεθισμόν. αἰεὶ γὰρ τῷ Διὶ τοιαύτη φαίνεται εἶναι. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὰ τέσσαρα ἔπη τῆς ἀπειλῆς, τὸ, γυιώσω μὲν σφῶιν καὶ ἑξῆς, προϊὼν διὰ στίχου ἑνὸς ἐπιτέμνει μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, ἐφ᾽ ὑμετέρων ὀχέων πληγέντε κεραυνῷ. Γυιῶσαι δὲ τὸ χωλῶσαι λέγει, ἀφ᾽ οὗ καὶ γυιὸν ὀξυτόνως τὸ χωλὸν, ὡς παρὰ Λυκόφρονι γυιαὶ μοῖραι αἱ χωλαὶ, καὶ Ἥφαιστος ἀμφιγυήεις ὁ ἀμφοτέρους τοὺς πόδας χωλός. (Vers. 403.) Τὸ δὲ, ἐκ δίφρου βαλέω, ἀντὶ τοῦ ἐκβαλῶ, ἔξω θήσω, ἐκρίψω, οἷα καὶ κατακλάσας τὸ ἅρμα. (Vers. 404.) Τὸ δὲ, εἰς δεκάτους, ἢ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ εἰς δέκα, ἵνα ᾖ παράγωγον ἀντὶ ἁπλοῦ, ἢ ἀντὶ τοῦ εἰς πολλὰς δεκάδας. Περιτελλόμενοι δὲ ἐνιαυτοὶ ἢ οἱ ἀλλαχοῦ περιπλόμενοι, ὅ ἐστι συντελούμενοι, ἀφ᾽ οὗ ῥήματος καὶ τὸ τέλος γίνεται, ἢ μᾶλλον οἱ ἀπαρτιζόμενοι διὰ τῶν πέριξ ἀνατολῶν τοῦ ἡλίου, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἐπιτέλλειν καὶ τὸ ἀνατέλλειν λέγεται. (Vers. 405.) Ἀπαλθήσεσθαι δὲ τὸ θεραπευθήσεσθαι ἢ καὶ ἐνεργητικῶς θεραπεῦσαι εἰς ὑγίειαν, ἀπὸ τοῦ ἄλδω τὸ αὐξάνω, κατὰ τὴν προδηλωθεῖσαν συγγένειαν τοῦ δ πρὸς τὸ θ, ἧς ἔνδειξις καὶ ἐν τῷ προτένθης, ὃ ἐκ τοῦ τένδω γίνεται τροπῇ τοῦ δ εἰς θ, δηλοῦν *τὸν προγεύστην, τοῦτο δὲ, ὡς τῆς νόσου φθίνειν ποιούσης, ὅ περ ἐναντίον τῷ ἀλθεῖσθαι, ἤτοι αὔξεσθαι, οὗ τὸ πρωτότυπον ἤγουν τὸ ἄλδω ἢ περισπωμένως ἀλδῶ ἀλδήσω, ἐξ οὗ καὶ ἀλδήσκω τὸ αὐξάνω καὶ Ἄλδησκος ποταμὸς, ἐκ τοῦ ἄλλω ἅλλομαι γίνεται ἐπενθέσει συνήθει τοῦ δ· ἅλλονται γάρ πως ὑψοῦ τὰ αὐξόμενα. Ὅρα δὲ ἐν ταῖς ῥηθείσαις ἀπειλαῖς, ὡς ὁ ἄρχων τὰ δεινότατα ἐν καιρῷ καὶ αὐτοῖς τοῖς οἰκειοτάτοις ἀπειλήσεται, καὶ ὡς λεπτόσωμα τὰ δαιμόνια ἡ ποιητικὴ παχύτης νοεῖν βούλεται, εἴ γε ὑπὸ κεραυνῶν ἕλκεα πάσχουσι. καὶ καινὸν οὐδὲν τοῦτο τοῖς λογιζομένοις ὡς καὶ βάλλονται ποιητικῶς καὶ τιτρώσκονται. προκατασκευάζει δ᾽ ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς καὶ τὴν ἐν τοῖς ἑξῆς ἀναιδέστερον μυθολογουμένην μάχην τῶν θεῶν ὡς δυναμένην καὶ αὐτὴν

γενέσθαι. Τὸ δὲ μάρπτειν κυρίως ἐπὶ λογικῶν, ὡς τὸ, μάρπτων ἑξείης ὅς τ᾽ αἴτιος ὅς τε καὶ οὐχί. ἐπὶ δὲ κεραυνοῦ νῦν ἀφελῶς εἴρηται ὡς οἷον χεῖρας ἔχοντος. πρὸς διαστολὴν δὲ ἑτέρων ἑλκέων εἴρηται τὸ, ἃ μάρπτῃσι κεραυνός. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν ἔχων Ὅμηρος, ὅ κεν βάλλῃσι κεραυνὸς, ἐπέκρινεν εἰπεῖν μάρπτῃσιν, ὡς τοῦ διοβόλου κατὰ τὴν τραγῳδίαν κεραυνοῦ μὴ ἁπλῶς βάλλοντος κατά τινα μετρίαν βολῆς *περιγραφὴν, ἀλλὰ μάρπτοντος εἰς πλατύτερον. (Vers. 406.) Τὸ δὲ, ὄφρα εἰδῇ γλαυκῶπις ὅτ᾽ ἂν ᾧ πατρὶ μάχηται, ἐλλιπῶς ἔχει διὰ μυθικὴν λόγου ἐγκοπήν. καὶ ἄδηλον μὲν τί ἐλλείπει τῷ λόγῳ, ἔστι δὲ νοῆσαι, ἵνα εἰδῇ τί ἐσφάλη, ἢ ἵνα εἰδῇ ὅτι ἀφραίνει, ἢ ὅτι κρείττονι ἀντιφερίζει, ἤ τοιοῦτόν τι, ὁποῖον μάλιστα τὸ, ἣν ἄτην, κατὰ τὸ, γνῷ δὲ καὶ Ἀτρείδης ἣν ἄτην, ὃ δὴ Ἀχιλλεὺς ἔφη περὶ τοῦ βασιλέως. καὶ ἄλλως δὲ ἔστι νοῆσαι τὸ ῥηθὲν οὕτως ἀνελλιπῶς· ὄφρα ἡ γλαυκῶπις μάθοι, πότε ἂν μάχοιτο τῷ πατρὶ, ὡς εἰκὸς ὂν θυγατέρα πατρὶ σωφρόνως ἀνθίστασθαί ποτε, οὐ μὴν ἐπὶ τοιούτοις ὅτε δηλαδὴ ἐκεῖνος ἄλλα σπουδαῖα βούλεται. (Vers. 407.) Τὸ δὲ χολοῦσθαι παρακολούθημά ἐστι νεμέσεως ἀπρακτούσης, διόπερ ὁ μὴ νεμεσιζόμενος οὐδ᾽ ἂν χολοῖτο. καὶ ἄλλως δὲ, ἐπεὶ ὁ μὲν χόλος ἔστιν ὅτε ἀλόγιστός ἐστιν, ἡ δὲ νέμεσις ἀγαθόν ἐστιν ἄχολον, ὁ ἀπεγνωκὼς διόρθωσιν φαύλου προσώπου ὀρθῶς ἂν εἴποι ὡς οὔτε νεμεσίζεται τῷ τοιούτῳ οὔτε χολοῦται, ὡς οἷα ἐθισθεὶς τὴν ἐκείνου ἀπόνοιαν. (Vers. 408.) Τὸ δὲ ἔωθεν ἀσύνηθες μὲν, ὀρθὸν δὲ κατὰ Ἴωνας, εἰ καὶ συνεμπίπτει κατὰ μόνην φωνὴν τῷ ἕωθεν ἐπιῤῥήματι. Τὸ δὲ ἐνικλᾶν κατὰ στερεῶν καὶ ὡς ἐῤῥέθη ἀτενῶν σωμάτων λέγεται, ὁποῖα τινὰ ὄντα καὶ *τὰ τοῦ Διὸς βουλεύματα ἡ Ἥρα ἐνικλᾶν λέγεται. (Vers. 410. sqq.) Ὅτι οὕτω ταχεῖα κατὰ τὴν ἀλληγορουμένην Ἶριν καὶ ἡ μυθικὴ, ὥστε ἅμα σταλῆναι πρὸς Διὸς καὶ εὐθὺς ἄντεσθαι ταῖς θεαῖς παρὰ πρώταις πύλαις Ὀλύμπου. καὶ μὴν ἐκεῖναι πρὸ τοῦ αὐτὴν σταλῆναι διὰ τῶν πυλῶν ἐξήρχοντο. (Vers. 411.) Πρώτας οὖν πύλας λέγει τὰ προπύλαια καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ πρώταις
610 θύραις, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς που λεχθήσεται. καὶ ἐκεῖ γὰρ πρῶται θύραι τὰ πρόθυρα. (Vers. 409.) φράζει δ᾽ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω· *ὦρτο δὲ Ἶρις ἀελλόπος ἀγγελέουσα, βῆ δὲ κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων εἰς μακρὸν Ὄλυμπον· πρώτῃσι δὲ πύλῃσι πολυπτύχου Οὐλύμποιο ἀντομένη κατέρυκεν, εἰποῦσα τὰ ἐπιταχθέντα. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ταὐτὸν ποδώκης καὶ τραγικῶς ἀνεμώκης, οὕτω καὶ ποδήνεμος καὶ ἀελλόπους, ἐξ οὗ ἀπελθόντος τοῦ ῡ γίνεται ἡ ἀελλόπος ἀναγκαίως, ἄλλως γὰρ ἄχρηστος ἡ λέξις μέτρῳ δακτυλικῷ, καθὰ καὶ ὁ Οἰδίπους καὶ ὅσα ἀμφίμακρα. (Vers. 410.) Τὸ δὲ, βῆ δὲ κατ᾽ Ἰδαίων ὀρέων ἐς Ὄλυμπον, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὴν Ἴδην ὑψηλοτέραν τοῦ Ὀ*λύμπου εἶναι δηλοῖ, ἀλλὰ λέγοι ἂν ὅτι κατέβη τῆς Ἴδης, ὡς τὸ ἐντεῦθεν ἀνελθεῖν εἰς ὁπότερον ἂν εἴπῃ τις Ὄλυμπον. εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἔγνωσται Ὁμήρῳ, ἐξ Ἴδης ὡς ὑψηλοτέρας καταβαίνειν εἰς τὸ ὄρος τὸν Ὄλυμπον ταπεινότερον ἐκείνης ὄντα οἶδεν αὐτός. *(Vers. 411.) Τὸ δὲ πολύπτυχος, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, ὡς ἐπὶ ὄρους τοῦ Ὀλύμπου εἰρῆσθαι 721
δοκεῖ, ὃς πολλὰς πτύχας ἤτοι φαραγγώδεις πτύξεις ἤγουν περιοχὰς ἔχει. οὐρανῷ γὰρ οὐκ ἂν οἰκείως τὸ πολύπτυχον ἐπιλέγοιτο. Ὄλυμπος δέ ἐστιν, ὡς μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ, ἀθανάτων ἔδαφος. φησὶ γάρ· ἐς Ὄλυμπον, ἵνα ἀθανάτων ἕδος ἐστί. παρηχητικῶς δέ πως ἢ ἐτυμολογικῶς παράκειται ἡ πύλη καὶ ὁ πολύπτυχος· παρὰ τὸ πτύσσειν γὰρ καὶ ἄμφω, ἵνα ᾖ πολύπτυχος ὁ πολύπυλος. πάντως δὲ ὁ πολυδειρὰς Ὄλυμπος κατά γε τὰς ὀρεινὰς ἐξοχὰς εἴη ἂν καὶ πολύπτυχος διὰ τὰς μεταξὺ τῶν πολλῶν δειράδων πολλὰς πτύχας ἢ πτυχάς. (Vers. 412.) Τοῦ δὲ ἀντομένη ὁ ἐνεργητικὸς ἐνεστὼς τὸ ἄντω ὅτι καὶ *περισπᾶται, δηλοῖ τὸ ἤντησε καὶ ὅσα τοιαῦτα. σύστοιχα δὲ τούτοις καὶ τὸ ἀντιᾶν καὶ τὸ ὑπαντιάζειν. (Vers. 413.) Ἐν δὲ τοῖς περὶ τὴν Ἶριν ἄρτι ὅρα καὶ οἷον ὑπεῖναι χρὴ τοῖς ὑπακούουσι ζῆλον ὑπὲρ τοῦ ἄρχοντος. Ἶρις γὰρ καίτοι μὴ ἐπιταγεῖσα ὑβρίσαι τὴν Ἀθηνᾶν ὅμως αὐτὴ θερμότητι διαθέσεως οὐ μόνον μανιώδη καὶ αὐτὴν ἔφη, καθὰ καὶ τὴν Ἥραν ἐν τῷ, πῆ μέματον; τί σφῶιν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ; ἀλλὰ καὶ εἰποῦσα τὰ τοῦ Διὸς, ὡς ἐπετράπη, ἐπάγει· ἀλλὰ σύ γ᾽ αἰνοτάτη κύον ἀδδεὲς, εἰ ἐτεόν γε τολμήσεις Διὸς ἄντα πελώριον ἔγχος ἀεῖραι, τουτέστι, σὺ ὦ κύον ἀπτόητε, αἰνοτάτη εἶ, ἐὰν τῷ πατρὶ ἀντιστῇς. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ ἄλλως δεικνῦσα ὡς ἀγαθὸν ὁ συνετὸς ἄγγελος, πρὸ τοῦ εἰπεῖν τὴν ἀπειλὴν ἔφη· ὧδε γὰρ ἠπείλησεν· εἰ τελέει περ, ὑπὲρ τοῦ Διὸς οἷον λαλοῦσα, ὡς ἴσως ἐν λόγοις αὐτῷ καὶ μόνοις ἔσται τὰ τῆς ἀπειλῆς. Ἔστι δὲ τοῦτο καὶ Ὁμηρικὴ προαναφώνησις, ὡς ἂν μὴ ἀναρτώῃ τὸν ἀκροατὴν καραδοκοῦντα πληρώσεσθαι τὰς τοῦ Διὸς ἀπειλάς. δύναται δὲ τὸ εἰ τελέει περ καὶ

ἀποφαντικὸν εἶναι κατὰ ἀπειλὴν ἀντὶ τοῦ ἐπειδὴ τελέσει· κρεῖττον δὲ τὸ πρῶτον νόημα. (Vers. 423.)
Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἀλλὰ σύ γ᾽ αἰνοτάτη, οὐκ ἂν ῥαδίως εἶχέ τις τὸ σύ γε ἐπὶ εὐθείας νοῆσαι, εἰ μὴ
*ὁ μετρι*κὸς δάκτυλος αὐτὸ ἐδήλου. ἔστι γὰρ ὁ τῆς Ἴριδος λόγος τοιοῦτος· Ἥρῃ δ᾽ οὔτι τόσον νεμεσί-*
ζεται Ζεὺς, οὐδὲ χολοῦται, ἀλλὰ σύ γε καὶ ἑξῆς. ἔστι δὲ συμβιβάσαι καὶ ἄλλως τὴν τοιαύτην διὰ τοῦ
ὑψηλοῦ γραφὴν οὕτω, νοουμένου ἀπὸ κοινοῦ τοῦ νεμεσίζεται καὶ χολοῦται, ἵνα λέγῃ ὅτι ἀλλ᾽ ἀγα-
νακτεῖ ὁ Ζεὺς, εἴ περ σὺ τολμήσεις ἀντιστῆναι αὐτῷ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, ἀλλὰ σύ γ᾽ αἰνοτάτη κύον
ἀδδεὲς καὶ ἑξῆς, παρῳδηθήσεταί ποτε ὅτε τις μεγάλῳ τινὶ ἀντιβαίνειν βούλεται. ὁμοίως δ᾽ ἐν τούτοις
κωλυτικόν τινων ἀπιόντων εἰς ἄμυναν τό· πῇ μέματον; τί σφῶιν ἐνὶ φρεσὶ μαίνεται ἦτορ; οὐκ ἐάα
ὁ δεῖνα ἐπαμύνειν. ἔστι δὲ ἐν τῷ ἐάα τὸ παραλῆγον ᾱ ἐκ πλεονασμοῦ. ὡς γὰρ ὁρᾷ ὁράα, βοᾷ βοάα,
οὕτω καὶ ἐᾷ ἐάα. Ἡ δὲ διπλόη τοῦ δ ἐν τῷ ἀδδεὲς ὁμοία τῇ τοῦ ἔδδεισεν δ᾽ ὁ γέρων. (Vers. 423.) *Ὅτι*
δὲ ὁ ἀδεὴς καὶ ἀδειὴς ποιητικῶς λέγεται, δηλοῦται ἐν τῷ, εἴ περ ἀδειής ἐστιν. (Vers. 416.) *Ὅρα δ᾽ ἐν*
τούτοις καὶ ὅπως τὰ τοῦ Διὸς δεξιῶς ταυτολογεῖ Ὅμηρος διὰ τῆς Ἴριδος ἐγκλίσεις τε ἀλλάξας καὶ
πρόσωπα. τὸ μὲν γὰρ γυιώσω καὶ βαλέω καὶ ἄξω, μετήμειψεν ἀπαρεμφάτως διὰ τοῦ, ἠπείλησε γυιώ-
σειν, βαλέειν, ἄξειν. (Vers. 420.) *Τὸ δὲ, εἰδῇ γλαυκῶπις, καὶ τὸ μάχηται, καὶ τὸ νεμεσίζομαι,*
*καὶ χολοῦμαι, καὶ, αἰεὶ γάρ *μοι, καὶ, ὅ ττι νοήσω, προσωπικῶς μετέβαλεν ἐν τῷ, ὄφρ᾽ εἰδῇς γλαυ-*
κῶπι, καὶ, ὅτ᾽ ἂν μάχηαι, καὶ, Ἥρῃ οὐ νεμεσίζεται οὐδὲ χολοῦται, αἰεὶ γάρ οἱ ἐνικλᾷ, ὅ νοήσει. οὐκ
ἂν δὲ οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἐνήλλαξεν Ὅμηρος, εἰ μὴ τὸ πρᾶγμα ἠνάγκαζεν, ἀλλ᾽ ἐταυτολόγησεν ἂν ἀπα-
ραποιήτως κατὰ νόμον οἰκεῖον, οὐκ ἐγκαλυπτόμενος πολλάκις λαλεῖν τὸ γραφὲν πάνυ ἐπιτυχῶς. 611
(Vers. 428.) *Ὅτι ἀπόγνωσιν βοηθοῦ δηλοῖ τὸ, οὐκέτ᾽ ἔγωγε ὑμᾶς ἐῶ ἄντα τοῦ δεῖνος βροτῶν ἕνεκα*
πολεμίζειν. (Vers. 429.) *Τὸ δὲ ἐφεξῆς τῶν, ἤγουν τούτων, ἄλλος μὲν ἀποφθείσθω, ἄλλος δὲ βιώτω,*
ὅς κε τύχῃ, οἰκεῖον ἐπὶ τοῦ μὴ φροντίζοντος, εἴτε περίεισί τινες εἴτε καὶ μή. πρὸς δὲ ἄρχοντα πεισμα-
τικὸν καλὸν εἰπεῖν τό· (Vers. 430.) *κεῖνος δὲ τὰ, ἃ φρονέων ἐνὶ θυμῷ, τοῖς δεῖνα δικαζέτω, ὡς*
ἐπιεικές. Ἥρα δὲ καὶ ταῦτα φησὶ μετὰ τὰς ἀπειλὰς τοῦ Διὸς, ἀπογνοῦσα τοῦ συμμαχῆσαι τοῖς Ἀχαιοῖς.
(Vers. 429.) *Ὅτι δὲ τὸ ἀποφθείσθω διφορεῖται παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καθὰ καὶ ὁ θεματικὸς ἐνεστὼς*
αὐτοῦ, καὶ ὅτι παρ᾽ Ὁμήρῳ ἐπιεικὲς ἀεὶ τὸ πρέπον λέγεται, πολλαχοῦ δηλοῦται. τοῦ δὲ φθείσθω τὸ
ἀπαθὲς καὶ ἄκρατον φθιέσθω, ἐξ οὗ κατὰ κρᾶσιν ἢ συγκοπὴν τὸ φθείσθω. Τὸ δὲ βιώτω δοκεῖ βιούτω
*εἶναι ὡς χρυσούτω καὶ μεταβολῇ ἐθίμῳ τῆς ου διφθόγ*γου εἰς μέγα ω̄ βιώτω.* (Vers. 433.) *Ὅτι καὶ*
αἱ Ὧραι ὡς ὑπηρετικαί τινες πλάττονται δαίμονες. Ὧραι γοῦν ἔλυσαν καλλίτριχας ἵππους τῇ Ἥρᾳ καὶ
τῇ Ἀθηνᾷ, θυμωθείσαις ἤδη κατὰ τοῦ Διός. καὶ αὐτοὺς μὲν κατέδησαν ἐπ᾽ ἀμβροσίῃσι κάπῃσιν, ἅρ-
ματα δ᾽ ἔκλιναν καὶ αὐταὶ πρὸς ἐνώπια παμφανόωντα. καὶ οὕτω μὲν ὁ μῦθος. ἡ δὲ πρὸς ἦθος ἀλλη-
γορία αἴνιγμα ἐνταῦθα νοεῖ τοῦ χρῆναι ὥραν εἶναι δέουσαν τοῖς ἐνδόξοις, καὶ λύσεως θυμοῦ, τοῦ
**ἀλόγου μέρους τῆς ψυχῆς. τῷ δέ γε Διὶ μετ᾽ ὀλίγα τοὺς ἵππους κλυτὸς Ἐννοσίγαιος λύει, ὡς τοῦ ἀέρος*
μέχρι τοῦ κατὰ Ποσειδῶνα ὕδατος ἄνωθεν ἥκοντος, ἐκεῖσε δὲ καταλύοντος. ἔνθα εἰπὼν Ὅμηρος, τῷ
δὲ καὶ ἵππους μὲν λῦσεν Ἐννοσίγαιος, ἀργὸν ἐκ περιττοῦ ἔθετο τὸν καὶ σύνδεσμον. Τὸ δὲ, ἔλυσαν
ἵππους καὶ ἔδησαν ἐπὶ φάτναις, ἀντιθετικόν τι σχῆμα ἐστὶν, ἐπεὶ τὸ λῦσαι καὶ τὸ δῆσαι ἀντιτέθειν-
ται. οὕτω καὶ Τρῶες ἐν τοῖς ἑξῆς ἵππους μὲν ἔλυσαν ὑπὸ ζυγοῦ, ἤγουν ὑπέλυσαν τοῦ ζυγοῦ, ἔδησαν
*δὲ ἱμάντεσσιν. ἐντελέστε*ρον δὲ ἐκεῖνο εἴρηται. ἐνταῦθα γὰρ ἐλλέλειπται τὸ ὑπὸ ζυγοῦ καὶ τὸ ἱμάντεσσι.*
τὸ δὲ λύειν καὶ παθητικῶς μετ᾽ ὀλίγα φησὶν ἐν τῷ, ἵππους λύσασθ᾽ ἐξ ὀχέων. (Vers. 434.) *Ἀμβρό-*
722 *σιαι δὲ κάπαι διὰ τὸν μῦθον, παρ᾽ ᾧ πολλὴ ἀμβροσίας χορηγία, ἣν καὶ Σκάμανδρος ἵπποις *μυθι-*
κοῖς ἀνέτειλέ που νέμεσθαι· ἄλλως γὰρ ἵπποι ἀτιτάλλονται Πριάμῳ ἐϋξέστῳ ἐπὶ φάτνῃ, ὁποία καὶ 612
ἡ ἐν τοῖς ἑξῆς ἱππεία φάτνη. ὥς περ δὲ φάτνη ἀπὸ τοῦ φαγεῖν, οὕτω καὶ κάπη παρὰ τὸ κάπτειν,
ὅ ἐστιν ἐσθίειν, οὗ ἡ χρῆσις καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ. (Vers. 435.) *Ἐνώπια δὲ τὰ καὶ ἀλλαχοῦ κείμενα*
πολλοὶ μὲν τοὺς παροδίους τῆς οἰκίας λέγουσι τοίχους, τουτέστι τοὺς ἀντικρὺ τῆς εἰσόδου, οἳ ἐν ὀφθαλ-
μοῖς εἰσὶ τῶν παροδευόντων ἔξωθεν, διὸ καὶ παμφανόωντα τὰ τοιαῦτα. ἡ μέντοι Ὀδύσσεια ἐν τῇ κατὰ
*τοὺς *μνηστῆρας μάχῃ ἐμφαίνει ἐνώπια μάλιστα τοίχων εἶναι τὰ ἐν τῇ τῶν θυρῶν εἰσόδῳ καὶ ἐξόδῳ*
πλάγια, ὡς ἐκεῖ δεδήλωται. εἰ δὲ μὴ παμφανόωντα ταῦτα, θετέον ἄρα ἐνταῦθα τὴν λέξιν ταύτην ὑπερ-

βατῶς εἰς τὸ ἅρματα, ὃ καὶ οἰκειότερόν ἐστι μάλιστα. (Vers. 436. sqq.) Ὅτι ἀπὸ χρυσοῦ κἀνταῦθα κοσμῶν τὰ κατὰ τὸν μῦθον θεῖα, φησὶ περὶ Ἥρας καὶ Ἀθηνᾶς, ὡς αὐταὶ δὲ χρυσείοισιν ἐπὶ κλισμοῖσι κάθιζον, μίγδ᾽ ἄλλοισι θεοῖσιν. Ἔνθα ὅρα καὶ τὰ συχνὰ ποιητικὰ πάρισα, καὶ τὸ μίγδα ἐκ τοῦ μίγδην μεταπλασθὲν ὁμοίως τῷ, *κρύβδην κρύβδα, ὧν χρῆσις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. Ὅτι διώκειν ἐνταῦθα τὸ ἁπλῶς κατὰ σπουδὴν ἐλαύνειν. φησὶ γοῦν· Ζεὺς δὲ Ἴδηθεν ἅρμα καὶ ἵππους Ὄλυμπόνδ᾽ ἐδίωκεν. ἀστεία δὲ ἡ λέξις, καθότι δοκεῖ ὁ πλήττων ἵππους διώκειν αὐτούς. ἀκολούθως δὲ καὶ ἐκεῖνοι κατὰ σπουδὴν συντόνως θέοντες φεύγειν ἂν λέγοιντο, καὶ λαλεῖται καὶ τοῦθ᾽ οὕτως νῦν ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσι. δοκεῖ δὲ προϋποκεῖσθαι ἰώκειν τὸ ἰέναι ὦκα, ἐξ οὗ κατὰ συνήθη πλεονασμὸν τοῦ δ̄ τὸ διώκειν γίνεται. (Vers. 441.) Ὅτι βωμοὶ οὐ μόνον ἐφ᾽ ὧν ἔθυον, ἀλλὰ καὶ κτίσμα τι ἁπλῶς καὶ ἀνάστημα, ἐφ᾽ οὗ ἔστι βῆναί τι καὶ τεθῆναι. οὕτω γοῦν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀγαλμάτιά τινα δᾷδας ἐν χερσὶ ἔχοντα, ἱστάμενα ἐπὶ βωμῶν ἤτοι βάσεων τινων, ἔφαινον τοῖς δαιτυμόσι. Καὶ ἐνταῦθα δὲ Ποσειδῶν τὰ τοῦ Διὸς ἅρματα ἀμβωμοῖσι τίθει κατὰ λῖτα πετάσας, ἤγουν καταπετάσας ὕφασμά τι λιτὸν καὶ οὕτω σκεπάσας, ἵνα δῆθεν εἴη ἄχραντα ῥύπῳ, καὶ μή ποθεν καταικίζηται κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ Ὁμηρικὴν ῥῆσιν. Καὶ ὅρα *καὶ νῦν τὴν ἀνᾱ πρόθεσιν, ὡς καὶ προδεδήλωται, δοτικῇ συντεταγμένην, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐν τῷ· ἀνὰ φαιδίμῳ ὤμῳ. Ἰστέον δὲ ὅτι ὅθεν παρῆκται τὸ καταπετάσας λῖτα, ἐκεῖθεν γέγονε καὶ τὸ καταπέτασμα, ὅ περ ὁ κωμικὸς παραπέτασμα λέγει, δυνάμενον ὡς εἰκὸς ῥηθῆναι καὶ περιπέτασμα, ὡς δηλοῖ ὁ ἐξηγησάμενος παρ᾽ αὐτῷ τὸ· ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν. Τὸ δὲ λῖτα ἔχει καὶ δοτικὴν εἰς ῑ λήγουσαν γένους καὶ αὐτὴν οὐδετέρου, οἷον ἑανῷ λιτὶ κάλυψεν, ἤγουν εὐτελεῖ τινὶ περιβολαίῳ οἷον λινῷ. καὶ γίνεται κατὰ μεταπλασμὸν ἐκ δοτικῆς τῆς τῷ λιτῷ, οὐ αἰτιατικὴ τὸ λῖτα βαρυνόμενον διὰ τὸ μηδέποτε δισύλλαβον αἰτιατικὴν ἑνικὴν εἰς ᾱ λήγουσαν ὀξύνεσθαι πλὴν τοῦ τινά. περὶ δὲ τούτου καὶ ἐν τῇ ᾱ τῆς Ὀδυσσειας πλατύτερον εἴρηται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ ῥῆμα, ἐξ οὗ γίνεται ὁ βωμὸς, βῶ γὰρ βωμὸς, ὡς βλῶ βλωμὸς, ψῶ ψωμός· ἐκεῖθεν καὶ τὸ παρὰ τοῖς παλαιοῖς βῆμα παράγεται, ἀπὸ γὰρ τοῦ βῶ βέβηκα βέβημαι, βῆμα, ἐφ᾽ οὗ οἷα καί τινος ὀκρίβαντος ἀναβαίνοντες ἐλάλουν. (Vers. 442.) Ὅτι ἀνωτέρω εἰπὼν χρυσέοις ἐπὶ κλισμοῖς κάθιζον λέγει νῦν καὶ περὶ Διὸς ὅμοιον. φησὶ γάρ· αὐτὸς δὲ χρύσειον ἐπὶ θρόνον Ζεὺς ἕζετο, τῷ δ᾽ ὑπὸ *ποσσὶ πελεμίζετ᾽ Ὄλυμπος. ἔνθα εἰς ταὐτὸν ἄγει θρόνον καὶ κλισμόν. Ἐν οἷς ὅρα καὶ ὅτι ἐκεῖ μὲν ἐπὶ κλισμοῖς εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ θρόνον κατὰ σύνταξιν αἰτιατικήν. Καὶ ὅτι, ὥς περ δάπεδον ἐν ἄλλοις χρυσοῦν καὶ νέκταρος πόσις ἐν χρυσέοις δεπάεσσι καὶ συγκρότησις ἅρματος ἀφειδὴς χρυσοῦ, οὕτω κἀνταῦθα κλισμοὶ καὶ θρόνοι χρύσειοι ὡς οἷα θείᾳ φύσει πρέποντος τοῦ χρυσοῦ διὰ τὸ ἀνίωτον καὶ ἀεὶ καθαρόν. (Vers. 443.) Πελεμίζεται δὲ οὐρανὸς ὑπὸ Διὶ, καθὰ καὶ Ἥρα σεισαμένη ἐν θρόνῳ, μέγαν ἐλέλιξεν Ὄλυμπον. πελεμίζειν δὲ κυρίως τὸ παλάμῃ κινεῖν· ὅθεν ἴσως καὶ πόλεμος ὁ καὶ παλαμναῖος καὶ παλαμναίων δεόμενος. προσφυὴς δὲ λέξις τοιᾷδε ἠρεμαίᾳ κινήσει Ὀλύμπου ὡς τὸ ἐλελίζειν, καθὰ ἐῤῥέθη ἀλλαχοῦ, οὕτω καὶ τὸ πελεμίζειν, οἷα λείως ἐκφωνούμενον καὶ αὐτὸ καθὰ καὶ ὁ Ὄλυμπος, οὗ τραχύτερον ἀπηχεῖται οὐρανός. τερατείας δὲ ποιητικῆς αἱ τοιαῦται πᾶσαι πελεμίξεις καὶ λοιπαὶ στοιχειακαὶ παρακινήσεις, ὧν εἴ τις ἀποστερήσει τὴν ποίησιν, καιρίῳ δή τινι μέρει ἐζημίωκεν αὐτήν. (Vers. 444.) Ὅτι λύπης πολλῆς ἐνδεικτικὸν ἐπὶ Ἀθηνᾶς καὶ Ἥρας τὸ, ἀμφὶς ἥσθην, ἤγουν χωρὶς καὶ ἰδίᾳ τοῦ Διὸς, οὐδέ τί μιν προσεφώνεον οὐδ᾽ ἐρέοντο. ἔνθα κεῖται καὶ ἀστεία ἔννοια, σκώ*πτοντος τοῦ Διὸς τὴν ἐκείνων ἀποστροφήν. φησὶ γάρ· τί ποτε οὕτω τετίησθον, ἤγουν τεταλαιπώρησθε κατὰ τοὺς παλαιούς. οὐ μέν θην, ἤγουν οὐ μὴν δὴ κάμετόν γε μάχῃ ἐνὶ κυδιανείρῃ ὀλλύσαι Τρῶας, τοῖσιν κότον αἰνὸν ἔθεσθε. ἀστεΐζεται γὰρ τὴν λύπην ἐκείνων εἰς κόπον φράζων, ὡς εἴ περ ταλαιπώρως εἶχον καταπονηθεῖσαι τῇ κατὰ Τρώων μάχῃ, οὗ μὴ γεγονότος δῆλον ὡς ἀχθόμεναι οὕτω κάθησθε εἴποι ἂν ὁ Ζεύς. (Vers. 445.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ, οὐ προσεφώνεον οὐδ᾽ ἐρέοντο, καθὸ μὲν ὑπὸ τὸ φωνεῖσθαι ἄμφω ἀνάγονται, καὶ ἡ προσφώνησις καὶ ἡ ἐρώτησις, οὐκ ἔστι διαφορά. ἑτέρως δὲ διαφέρουσι, καθότι προσφωνεῖ μέν τις ἁπλῶς κατά τι ἑτεροῖον λόγου σχῆμα. ἡ δὲ ἐρώτησις ἰδιάζει παρὰ τὰ λοιπὰ, πέμπτον οὖσα μέρος τοῦ παρὰ φιλοσόφοις λόγου. (Vers. 447.) Τοῦ δὲ τετίησθον ῥήματος οὐ πεζολογικοῦ ἐνεστὼς τὸ τιῶ τιήσω ἄχρηστον ὁμοίως τῷ λιῶ λιήσω, ὅθεν ὁ λελιημένος. εἰκὸς δὲ καὶ ὡς παιω παιήσω τὸ τύψω παρὰ

τῷ κωμικῷ, οὕτως εἶναι καὶ τίω τιήσω. (Vers. 448.) Τὸ δὲ, οὐ μέν θην κάμετόν γε, οὕτω μὲν γεγραμμένον, σαφῶς ἔχει. ἔστι δὲ καὶ ἑτεροίας ἐκδόσεως γραφὴ ὑποδύσκολος καθ' Ἡρακλείδην αὕτη· 613 οὐ μέντον κάμετόν γε, ἀντὶ τοῦ οὐ μέντοι. καὶ ἔστι κατ' αὐτὸν τὸ οἱ μέντον Ἀργείων καὶ Κρητῶν *γλώσσης, οἳ πολλάκις ἐξαιροῦντες, φησὶ, τὸ ῑ ἐντάττουσι τὸ ν̄, τὴν εἰς πρόθεσιν ἐνς λέγοντες καὶ τὸ τιθεὶς τιθένς, οἷς ὅμοιον καὶ τὸ σπείδω σπένδω, καὶ τὸ οὐ μέντοι οὐ μέντον, καὶ τὸ αἰεὶ αἰέν. Σικελοὶ μέντοι, φησὶν, ἔμπαλιν τὸ ῑ ἀντὶ τοῦ ν̄ τάττουσι, τὸ ἔνδον ἔνδοι λέγοντες ἢ ἐνδοῖ περισπωμένως, καὶ Ὅμηρος εἰνάννυχες ἀντὶ τοῦ ἐννεάννυχες. ταῦτα ὁ Ἡρακλείδης. ἐξ ὧν στομοῦνται πῇ μὲν οἱ λέγοντες τρέπεσθαι τὸ ῑ εἰς ν̄ Ἀργολικῶς τε καὶ Κρητικῶς ἐν τῷ, αἰεὶ αἰὲν, πῇ δὲ οἱ τὸ ἀνάπαλιν κατὰ Σικελούς.

723 Τὸν δὲ αἰνὸν κότον ἑρμηνεύει ὁ Ζεὺς ἀλλαχοῦ, ἔνθα φησὶ μὴ ἂν κορεσθήσεσθαι τὴν *Ἥραν εἴ περ ὠμὸν βεβρώθοι Πρίαμον καὶ τοὺς ἀμφ' αὐτόν. (Vers. 450.) Τὸ ἔθεσθε δὲ καιριώτατον ἐν τῷ κότον ἔθεσθε. δῆλον γὰρ ὅτι χόλος ἀπόθετος ὁ κότος ἐστὶν, ἐπεὶ καὶ ἐκ τοῦ κέεσθαι ἤγουν κεῖσθαι παράγεται. Ὅτι ἀλαζονευόμενος καὶ νῦν ὁ Ζεύς φησιν ἃ δὴ καὶ πᾶς ἐρεῖ ἂν παρῳδήσας ἄρχων συνιστῶν μεγαλοφρόνως ἑαυτόν· πάντως οἷον ἐμόν γε μένος καὶ χεῖρες ἄαπτοι· οὐκ ἄν με τρέψειαν ὅσοι θεοί εἰσιν ἐν Ὀλύμπῳ. τοῦτο δὲ συντομωτάτη ἐστὶ παράφρασις τῶν πρὸ μικροῦ λαληθέντων ἐν τῷ περὶ τῆς χρυσέας σειρᾶς λόγῳ. (Vers. 457.) Ἐπὶ δὲ τούτοις ἐπέμυξάν, φησιν, Ἀθηναίη τε καὶ Ἥρη καὶ τὰ ἑξῆς. ἔστι δὲ μύζειν τὸ μεμυκότων χειλέων ἦχον ἀποτελεῖν διὰ τῆς ῥινὸς, ἐξ οὗ καὶ ὁ μυκτήρ. ἔστι δὲ καὶ ἕτερον μύζειν, ὃ πάθος οὐκ ἔχει ψυχῆς. καὶ ἐξ ἐκείνου ἡ γλαγόεσσα μύξα ἐν Ἁλιευτικοῖς. τροπικῶς δὲ καὶ ἡ κατὰ τὸν λύχνον μύξα, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ μύτις. ἐξ ἐκείνου δὲ καὶ κοινῶς ἀπομύσσεσθαι, οὗ χρῆσις ἐν τῷ, πατὴρ τῷ ἀγκῶνι ἀπομυσσόμενος, διὰ τὸ μὴ ἔχειν δηλαδὴ τοῦτο ποιεῖν τῇ χειρὶ ἀσχολουμένῃ περὶ ἀλίπαστα. ἀρχὴ δὲ τῶν τοιούτων ῥημάτων, τὸ μῦ ἐπίρρημα παρὰ τῷ κωμι*κῷ. ἀσύνδετος δὲ καὶ μετὰ θαύματος ἡ ἐπιβολὴ τῆς ῥηθείσης ἐννοίας ἀναλόγως τῷ θυμῷ τοῦ Διός. Ἔτι δὲ καὶ ἀξιωματικὴ διὰ τὸ πάντως, ἀποφατικῶς γὰρ ἔχει ὡς ἐπὶ ὁμολογουμένῳ πράγματι. (Vers. 452.) Ὅτι δειλίας ἄκρας δεικτικὸν τὸ, ὑμῶν δὲ πρίν περ τρόμος ἔλλαβε φαίδιμα γυῖα, πρὶν πόλεμόν τε ἰδεῖν πολέμοιό τε μέρμερα ἔργα· ἀνωτέρω δὲ παρῳδηθὲν τὸ, οὐ μὴν κάμετόν γε μάχῃ ἐνὶ κυδιανείρῃ καὶ ἑξῆς ὄνειδός ἐστι τῶν εὐλαβηθέντων μάχην. (Vers. 455.) Ὅτι τὸ, πληγέντε κεραυνῷ, ῥηθὲν ἐπὶ Ἥρας καὶ Ἀθηνᾶς, ὡς καὶ προδεδήλωται, Ἀττικῶς δίκην ἀρσενικοῦ ἢ οὐδετέρου ἐσχημάτισται. καὶ Ἡσίοδος δὲ οὕτω φησί· προλιπόντε ἀνθρώπους αἰδὼς καὶ νέμεσις, καὶ Εὐριπίδης· ταῦτα ἔχοντε γράμματα, ἤγουν ἔχουσαι αἱ δύο αἰδοί. καὶ ἡ τοῦ Σοφοκλέους δὲ Ἠλέκτρα ἐφ' ἑαυτῇ καὶ τῇ ἀδελφῇ λέγει· ἴδεσθε τώδε τὼ κασιγνήτω, ἤγουν ταύτας τὰς αὐταδέλφας· τούτω χρὴ τιμᾶν, ὣ ψυχῆς ἀφειδήσαντε, ὅ ἐστι ταύτας αἳ ψυχῆς ἀφειδήσασαι. καὶ οὐ ταῦτα μόνον καινοτομοῦσιν Ἀττικοὶ, ἀλλὰ καὶ εὐθείας ἑνικὰς ἀῤῥενικὰς τῇ προφορᾷ ἐκθηλύνοντες ἡ κλυτὸς καὶ ἡ γενναῖος φασὶ, καὶ ἡ ἀδελφὸς δὲ, ἧς δυϊκὸν παρὰ Σοφοκλεῖ τὼ ἀδελφώ· καὶ ἄῤῥενα δὲ ἄρθρα τοῖς θήλεσι *προσαρμόζουσι τω γυναῖκε λέγοντες καὶ τὼ χεῖρε καὶ τὼ θεὼ, τουτέστι τὰς θεὰς τὴν Δήμητραν καὶ τὴν Κόρην. (Vers. 458.) Ὅτι γοργὰ πάρισα καὶ ἐνταῦθα τὸ, πλησίαι ἥσθην, κακὰ δὲ Τρώεσσι μεδέσθην, Ἥρα δηλαδὴ καὶ Ἀθηνᾶ. λαλεῖ δὲ οὕτω πρὸς κάλλος ὁ ποιητὴς, ἁβρυνόμενος οἷς ἡ ὀργὴ αὕτη κατὰ τὸ αὐτῷ θελητὸν γίνεται. Ὅρα δὲ τὸ πλησίαι γενόμενον ἀπὸ τοῦ ὁ πλησίος ἀρσενικοῦ ὀνόματος, ἐξ οὗ καὶ τὸ πλησίον ἐπίῤῥημα, ὁμοίως τῷ ἐναντίος ἐναντίον. χρῆσις δὲ τοῦ πλησία καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ· παρούσης τῆσδε πλησίας ἐμοί· καὶ ἐν τῷ, πλησία τῷ νυμφίῳ. (Vers. 459.) Ὅτι ἐν τῷ, ἤτοι Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, οὐδέ τι εἶπε, τρόπος ἐτυμολογίας ἐστί. τὸ γὰρ ἀκέων, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ φαίνεται, ταὐτόν ἐστι τῷ ἀκήν. αὐτὸ δὲ γίνεται ἀπὸ τοῦ ᾱ στερητικοῦ καὶ τοῦ χαίνειν. τὸ δὲ μὴ χαίνειν ὅλως ταὐτόν ἐστι τῷ μηδέν τι εἰπεῖν. καὶ ἄλλως δὲ, εἰ χαίνειν ἐστὶ τὸ λέγειν κατά τινα παρακολούθησιν, διὸ καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ φῶ τὸ λέγω πρόφασις, οὕτω ἡ αὐτὴ καὶ ἀπὸ τοῦ χαίνω προχάνη κατὰ τοὺς τοῦ Σοφοκλέους ὑπομνηματιστὰς, παρ' ᾧ κεῖται καὶ τὸ, ἀνοιμωκτὶ χανεῖν τὰ δεινὰ, ὅ πέρ ἐστι δεινοὺς λόγους πρὸς ὕβριν εἰπεῖν, εἴη ἂν καὶ ἀκέων καὶ ἀκὴν τὸ ἐκ τοῦ μὴ χαίνειν γινόμενον ταὐτὸν τῷ ἀφώνως, καὶ κα*τὰ Σοφοκλῆν εἰπεῖν, ἀλόγως, ὃ κεῖται ἐν τῷ δευτέρῳ Οἰδίποδι ταὐτὸν ὂν τῷ ἀλαλήτως. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν εἰρημένων ἔστι λογίσασθαι, ὡς εἴη ἂν ταὐτόν τι τὸ προχαίνειν καὶ τὸ προφασίζεσθαι, ὧν τὸ

μὲν ἐκ τοῦ κατάρχοντος, τὸ δ᾽ ἐκ τοῦ ἐφεπομένου λέγεται. διὸ καὶ ἀχανὴς ἵστασθαί τις λέγεται ἀντὶ τοῦ ἄφωνος. εἰ δὲ καὶ προέχεσθαι τὸ προφασίζεσθαι λέγεται, ἀλλὰ τοῦτο τροπῆς ἐστίν. ὡς γὰρ ὁ μαχόμενος προΐσχεται εἴτουν προβάλλεταί τι ἑαυτοῦ ὅπλον πρόβλημα, οὕτω προΰχεται λόγον τινὰ ὡς οἷον βοηθητικὸν πρόβλημα ὁ προφασιζόμενος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐθυμομάχει μὲν Ἀθηνᾶ, ἡσύχαζε δὲ Ἥρα οἷα χαίρουσα οἷς ἐκείνη ἔλεγε κατὰ Διὸς, ἐνταῦθα δὲ τῆς Ἀθηνᾶς σιγώσης ἐκρήγνυσιν αὕτη θυμόν. (Vers. 460.) *Ὅρα δὲ καὶ οἷον ὁ φρόνιμος. ἦν μὲν γὰρ Ἀθηνᾶ σκυζομένη Διὶ πατρὶ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει, οὐ τολμᾷ δὲ κατὰ πρόσωπον ἀντιλέγειν τῷ πατρὶ αἰδοῖ καὶ δέει αὐτοῦ, εἰ καὶ πρὸ τούτων ἀπόντα ἔσκωπτε. τῆς δέ γε Ἥρας περιγίνεται ὁ συνήθης χόλος καὶ οἱ λόγοι τυραννήσαντες προέρχονται, φαῦλοι δορυφόροι θυμοῦ, δεσπότου κακοῦ. φησὶ γάρ· Ἥρῃ δ᾽ οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον, ἀλλὰ προσηύδα· αἰνότατε Κρονίδη καὶ τὰ ἑξῆς, ὥς περ καὶ ἡ Ἶ*ρις πρὸ μικροῦ αἰνοτάτην εἶπε τὴν Ἀθηνᾶν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ τὸ ἀκέων ἦν ἡρμήνευται διὰ τὸ, οὐδέ τι εἶπεν, οὕτω καὶ τὸ σκυζομένη διὰ τοῦ, χόλος δέ μιν ἄγριος ᾕρει· σκύζεσθαι γὰρ τὸ χόλῳ αἱρεῖσθαι. γίνεται δὲ ἴσως μὲν καὶ παρὰ τὸ κύων πλεονασμῷ τοῦ σ̄, ἵνα ᾖ σκύζεσθαι τὸ κύνεόν τινα σχεῖν ἦθος ἢ κυνῶπα εἶναι,* 614 *ὅθεν καὶ τὸ ἐπισκύνιον, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται, μάλιστα δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς παρὰ τὸν Σκύθην, ὡς τῶν Σκυθῶν μάλιστα ἑτοίμων ὄντων χολᾶν. καιρίᾳ δὲ οὔσῃ τῇ λέξει ἐπιμένει ὁ ποιητὴς, θέμενος αὐτὴν καὶ μετ᾽ ὀλίγα. Ἔνθα καὶ δοκεῖ συγκροτεῖν εἰς τὸ ἀπὸ τοῦ κυνὸς εἶναι τὸ σκύζεσθαι. εἰπὼν γὰρ, οὐ σκυζομένης ἀλέγω, ἐπιφέρει εὐθὺς ὡς οἷον ἐτυμολογικῶς τὸ, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο. Τὸ δὲ, χόλος ᾕρει, Ἥρῃ δ᾽ οὐ κέχαδε χόλον στῆθος, οἵου σχήματός ἐστιν, εἴρηται καὶ ἐν τῷ, ἔδδεισαν μάκαρες θεοὶ, οὐδ᾽ ἔτ᾽ ἔδησαν.* (Vers. 461.) *Τὸ δὲ, οὐ κέχαδε χόλον, ὡς ἐπὶ ἀγγείου εἴρηται. οἱονεὶ γάρ φησι πλεονάσας ὁ χόλος ἐξ ὑπερζέσεως ἀπήφρισεν ὕβρεις, ἡ δὲ κέχαδε μετὰ τοῦ κ̄, ἵνα ᾖ μέσος παρακείμενος, ἀπὸ τοῦ χῶ χάζω τὸ χωρῶ, ὡς φράζω πέφραδα, χλάζω κέχλαδα παρὰ Πινδάρῳ, ἢ ἔχαδε δεύτερος ἀόριστος τοῦ αὐτοῦ ῥήματος. Ἰστέον δὲ ὅτι πάνυ ἀστειότερον καὶ βαθύτε*ρον τοῦ, ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων, τὸ, οὐ κέχαδε στῆθος χόλον, δηλοῦσι δ᾽ ὅμως ἄμφω λαλιὰν ἄκαιρον. πλὴν ἐκεῖνο μὲν τὴν ἁπλῶς, τοῦτο δὲ τὸ τῆς Ἥρας τὴν ἐξ ὑπερβολικοῦ χόλου. ἐν ἀμφοῖν δὲ ψεκτὸν τὸ ἀθυρόγλωττον καὶ καθ᾽ Ὅμηρον εἰπεῖν ἀκριτόμυθον, ἅ περ ὁ πάσχων λέγοιτ᾽ ἂν καὶ ἀπύλωτον ἔχειν στόμα κατὰ τὸν κωμικὸν φάναι.* (Vers. 463.) *Ὅτι δηλωτικὸν ὑπεροχῆς τὸ, εὖ νυ, ἤγουν καλῶς δὴ καὶ ἡμεῖς ἴδμεν ὅ τοι σθένος οὐκ ἐπιεικτὸν, ἤγουν ὅτι σοι τὸ σθένος οὐδενὶ εἴκει ἀλλὰ πάντων ὑπερέχει. χρησιμεύσει δέ ποτε καὶ τὸ ἐφεξῆς, ἀλλ᾽ ἔμπης τῶν δεῖνα ὀλοφυρόμεθα καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι, ὡς Εὐριπίδης μέν φησι, τὸν αὐτὸν λόγον ἔκ τε δοκούντων ἰόντα καὶ ἐκ μὴ δοκούντων, οὐ ταὐτὸν σθένειν. ἔστι δέ τινα τὸ ἐκείνου παρῳδήσαντα εἰπεῖν, ὡς ὁ αὐτὸς λόγος ἔκ τε τῶν εἰκόντων τοῖς κρείττοσι καὶ ἐκ τῶν ἀντιπιπτόντων λεχθεὶς οὐ ταὐτὸν σθένει. ἰδοὺ γὰρ ἡ Ἥρα φθέγγεται μὲν αὐτὰ ἐκεῖνα ὅσα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἐν ἀρχῇ ταύτης τῆς ῥαψῳδίας, τὸ μὲν σθένος ὁμολογοῦσα τοῦ Διὸς, ὀλοφύρεσθαι δὲ ὑπὲρ Ἀχαιῶν λέγουσα, εἰ κακῶς ὄλωνται, ἀλλ᾽ ὅτι Ἀθηνᾶ μὲν ἐκεῖ προοιμιάσατο κολακικώτερον, Ἥρα δὲ νῦν τραχύνασα τὸ προοίμιον ἐλάλησε, διὰ τοῦτο ἐκείνη *μὲν εἰς μειδίαμα κινεῖ τὸν Δία καὶ θάρσει φίλον τέκος ἀκούει καὶ ἑξῆς, ἡ δὲ Ἥρα σκορακίζεται καὶ ἀκούει τὰ μὴ φίλα, ἐν οἷς σημείωσαι καὶ οἷα δύναται τὸ προοίμιον, εἴ περ Ἀθηνᾶ μὲν φιλεῖται προοιμιασαμένη τεχνικῶς, Ἥρα δὲ δυσπραγεῖ, ὡς ἐκ προοιμίων λυπήσασα.* (Vers. 464.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἀλλ᾽ ἔμπης Δαναῶν ὀλοφυρόμεθα, ἤγουν ὑπὲρ Δαναῶν, ἢ χάριν Δαναῶν, ὅμοιόν ἐστι τῷ, χωόμενον ἐϋζώνοιο γυναικὸς, ἤγουν λυπούμενον ἕνεκεν τῆς Βρισηΐδος.* *(Vers. 470. sqq.) *Ὅτι σχῆμα Ὁμηρικῆς προαναφωνήσεως* 724 *καὶ τὸ, ἠοῦς δὴ καὶ μᾶλλον, ἤγουν ἐκ πρωΐας αὔριον, τὸν Δία ὄψεαι ὦ Ἥρα δηλαδὴ, ὀλλύντα Ἀργείους· οὐ γὰρ πρὶν πολέμου, φησὶν, ἀποπαύσεται ὄβριμος Ἕκτωρ, πρὶν ὄρθαι, ἤγουν διεγερθῆναι παρὰ ναῦφιν, ἤγουν ἀπὸ νηῶν Ἀχιλλέα, ὅτε ἡ μάχη πρὸς αὐταῖς ναυσὶν ἔσται Πατρόκλου θανόντος· ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα μνήμην Ἀχιλλέως τὴν συνήθη τῷ ποιητῇ, καὶ ὅτι συνεκεφαλαιώσατο προεκθετι*κῶς ὅπως πιθανῶς διασκευάζει τὰ ἐφεξῆς. κεῖται δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ προϊστορηθὲν στεῖνος τὸ μεταξὺ τῆς τάφρου καὶ τοῦ τείχους, ὃ καὶ αἰνότατον λέγει διὰ τοὺς ἐκεῖ γενησομένους φόνους.* (Vers. 477.) *Τὸ δὲ, ὡς γὰρ θέσφατόν ἐστι, τὴν τοῦ Διὸς ὑποδηλοῖ βουλὴν ἀλληγορικῶς. ταὐτὸν γὰρ*

εἰπεῖν, Διὸς δ' ἐτελείετο βουλὴ, καὶ, ὣς γὰρ θέσφατόν ἐστι. Ὅτι τὰ τοῦ Διὸς πρὸς τὴν Ἥραν λεχθήσεταί ποτε παρῳδηθέντα καὶ παραποιηθέντα δεξιῶς ἐπὶ προσώπου φορτικοῦ ἀκκιζομένου καὶ προσποιουμένου χωρισμὸν, ὁποῖος ἦν τις πρὸ βραχέων τῇ *Ἥρᾳ Διὸς ἀμφὶς καθημένῃ. φησὶ γάρ· σεῦ δ' ἐγὼ οὐκ ἀλεγίζω χωομένης, οὐδ' εἴ κε τὰ νείατα πείραθ' ἵκηαι γαίης καὶ πόντοιο, ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε ἥμενοι οὔτ' αὐγῆς, ἤγουν αὐγαῖς, ὑπερίονος ἠελίοιο τέρπονται οὔτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφὶς, ἤγουν ἀμφὶ αὐτούς· οὐδ' ἣν ἔνθ' ἀφίκηαι ἀλωμένη, οὔ σευ ἔγωγε σκυζομένης ἀλέγω, ἐπεὶ οὐ σέο κύντερον ἄλλο, ἤγουν χαλεπώτερον ἢ κυρίως ἀναιδέστερον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δηλοῦται. (Vers. 483.) Καὶ ὅρα ὡς ὁ ποιητικὸς Ζεὺς τόποις τὸ φοβερὸν διαφόροις κατεμέρισε, πρὸ μὲν ὀλίγων ἀπειλησάμενος Ἥρᾳ καὶ Ἀθηνᾷ διὰ τῆς Ἴριδος, ἐνταῦθα δὲ δεινῶς προσενεχθεὶς τῇ Ἥρᾳ (615) δι' ἑαυτοῦ, τραχυνθησόμενος δὲ ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς. πολλαχοῦ δὲ καταμερίζειν οὕτω τὰς αὐτὰς ἐννοίας εἴωθεν ὁ ποιητής. (Vers. 481.) Ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ὅρα καὶ ὅτι τὸν Τάρταρον, ὡς καὶ προεδηλώθη, ὑπόγειον ἐν βάθει ἀέρα ὁρίζεται ἡλίῳ ἀφώτιστον, βάθους νοουμένου τοῦ περὶ τὰ νείατα πέρατα γῆς καὶ πόντου. (Vers. 479.) Ἰαπετὸς δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ ὀξυκινησία τοῦ οὐρανοῦ παρὰ τὸ ἵεσθαι καὶ πέτεσθαι· Κρόνος δὲ ὁ τῶν λοιπῶν ἀνωτάτω πλανητῶν, ὃς ὑπὸ γῆν ἐνεχθεὶς ἐν τῷ τὴν ἀπλανῆ στρέφεσθαι κατωτάτω γίνεται καὶ οἷον ταρταροῦσθαι τηνικαῦτα δοκεῖ ἅμα τῷ *οὐρανίῳ ἡμισφαιρίῳ περὶ ὃ τύχῃ ἐκεῖνος εἶναι. καὶ τοῦτο μὲν ἀεὶ γίνεται, οἷα ποτὲ μὲν ἀνωτάτω αὐτῶν ὄντων, ποτὲ δὲ κατωτάτω στρεφομένων. ὁ δὲ μῦθος τὸ φυσικῶς γινόμενον καὶ διηνεκῶς κατὰ τὸ πάλιν καὶ πάλιν τὴν ῥηθεῖσαν δηλαδὴ τοῦ Ἰαπετοῦ καὶ Κρόνου κατένεξιν εἰς κόλασιν ἐκείνοις ἀπονέμει, καὶ ὡς καθάπαξ κάτω ῥιφέντας ἐκεῖ μένειν φησὶ τοῦ λοιποῦ, ψευδόμενος ἐπί τι καὶ αὐτός. (Vers. 478.) Ὅρα δὲ τὸ νείατα πείρατα, ἤγουν ἔνθα καὶ ἡ ἀπείρων γῆ τελειοῦται. εἴρηται γὰρ πρὸς διαστολὴν ἑτέρων περάτων κελεύθου καὶ ὁδοῦ, ἅ περ οὐκ ἤδη καὶ νείατα. (Vers. 477.) Καὶ ὅτι τὸ αὐτὸ ἀλεγίζω εἶπε καὶ ἀλέγω διὰ τὸ τῶν λέξεων ἰσοδύναμον, καὶ τὴν χωομένην δὲ σκυζομένην εἶπεν ἑρμηνείας χάριν καὶ τοῦ ταὐτοδυνάμου τῶν μετοχῶν. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. ἡ δὲ ῥηθεῖσα τοῦ Διὸς ἔννοια ὑπερβολικήν τινα ἔχει ἀστειότητα, φαμένου ὡς εἰπεῖν ὅτι οὐ μόνον εἴ περ ἀμφὶς ἐμοῦ ἔξεσθαι θέλεις κατὰ βραχύ τι διάστημα, οὐδέν μοι μέλει, ἀλλ' οὐδὲ εἰ τὸν Τάρταρον αὐτὸν ὑποδύσῃ. (Vers. 482.) Ἐν δὲ τῷ, οὐδ' ἢν ἔνθ' ἀφίκηαι, οὔ σευ ἔγωγε ἀλέγω, περιττὴ συνήθως καὶ Ὁμήρῳ κατὰ Ἀττικοὺς ἡ οὐ ἄρνησις. *(Vers. 484.) Ὅτι μέγαν εἶναι τὸν θυμὸν τῶν ὑπερεχόντων δηλοῖ ὁ ποιητὴς καὶ ἐν οἷς ποιεῖ τὴν θρασυτάτην Ἥραν σιωπῶσαν, ἐφ' οἷς ὁ Ζεὺς ὀργίζεται. φησὶ γάρ· τὸν δ' οὔτι προσέφη λευκώλενος Ἥρη, οὐ ταχὺ μὲν οὕτω θρασυνθεῖσα, θᾶττον δὲ ἢ λόγος δειλιάσασα κατὰ τοὺς θρασυδειλους καὶ ψοφοδεεῖς, οἷα καὶ αὐτὴ πτοηθεῖσα, μὴ ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον ἔσται τῷ ἀπειλησαμένῳ Διί. Σημείωσαι δὲ ὡς οἰκονομικῶς οὕτω πεποίηται, ἵνα παυθῇ πιθανῶς ἡ μυθοποιΐα. εἰ μὴ γὰρ φόβος ἐπεστόμισε τὴν Ἥ*ραν, ἐξηνέχθη ἂν ἡ ποίησις καὶ εἴς τι κακόζηλον. (Vers. 485.) Ὅτι τὸ ἔδυ ὁ ἥλιος περιφράζων Ὅμηρός φησιν· ἐν δ' ἔπεσεν Ὠκεανῷ λαμπρὸν φάος ἠελίοιο, ἕλκον νύκτα μέλαιναν ἐπὶ ζείδωρον ἄρουραν. (Vers. 486.) Καὶ ὅρα τὸ ἐνέπεσεν ἀστείως λεχθὲν διὰ τὴν ἐξ ὕψους κατένεξιν· ὁμοίως καὶ τὸ ἕλκον. τὸ γὰρ ἕλκον ἑλκόμενόν τι ἕλκει, ὡς καὶ ἡ τοῦ φωτὸς δύσις τὴν νύκτα ἐφέλκεται· ἅμα γὰρ ἡλίου κατάδυσις, ἅμα σκότος. ἀστείως δὲ τὸ ῥηθὲν ἔφη ὁ ποιητὴς ὡς ἐπί τινος σώματος ἐν τῷ καθίεσθαι εἰς βάθος ἐφελκομένου ἄλλο τι σῶμα, ὁ*ποῖον ἡ κλεψύδρα κατὰ βυθοῦ, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἄγκυρα καὶ ὁ βολίζων μόλυβδος καὶ ὁ καδδίσκος, οἷς συγκαθέλκεται καὶ συγκαθίεται ἡ ἱμονία. οὕτω γάρ πως (616) φησὶ καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ὅ ἐστιν αὐτὸν τὸν ἥλιον τῷ ὠκεανῷ ἐμπίπτοντα ἕλκειν νύκτα, ὑποκαταβὰς (725) δὲ *ἁπλοϊκῶς φράζει, ἔδυ φάος καὶ ἐπήλυθε νύξ. (Vers. 485.) Ὠκεανὸς δὲ ἀλληγορικῶς κἀνταῦθα ὁ διανοητὸς κύκλος, ὁ τὸ τοῦ κόσμου φανερόν τε καὶ ἀφανὲς ὁρίζων, ἤγουν τὸ ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν. (Vers. 487.) Ὅτι Τρωσὶ μὲν ἀέκουσιν ἔδυ φάος, Ἀχαιοῖς δὲ ἀσπασίη τρίλλιστος ἐπήλυθε νὺξ ἐρεβεννή. τούτους μὲν γὰρ τὸ κνέφας ἔσωσεν, ὡς ὁ Ἕκτωρ ἐρεῖ, οἱ δὲ Τρῶες εὐτύχουν ἐν ἡμέρᾳ νικῶντες. διὸ οὐδὲ ἤθελον δῦναι τὸν ἥλιον. ὁ δὲ λόγος οἰκεῖος ἐπὶ πάντων, ὧν τοὺς μὲν εὐτυχοῦν*τας, τοὺς δὲ δυστυχοῦντας παύει τοῦ ἔργου ἡ νύξ. (Vers. 488.) Τρίλλιστος δὲ ἐν δυσὶ λλ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων ἡ πολυλιτάνευτος, ἐκ τοῦ τρία, ὃ δηλοῖ τὰ πολλὰ, καὶ τοῦ λίσσεσθαι τὸ παρα-

*καλεῖν. κεῖται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ τῷ περιηγητῇ. καὶ ἡ λιτὴ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ γινομένη ῥήματος, εἰ μὴ ἄρα ἐκ τοῦ λίτω παράγεται, ὑποστολὴν ἔπαθε τοῦ σ̄ ὁμοίως τῷ Ἐπήριτος κύριον, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται δοκοῦν παρῆχθαι ἐκ τοῦ ἐριστὸς κατὰ τὸ Νήριτον ὄρος τὸ οἷον ἀνέριστον διὰ τὸ δασὺ τῆς ὕλης. Ἰστέον δὲ ὡς ἐπεὶ τὰ τρία καὶ πολλά εἰσιν, εἰ καὶ *μὴ ἀντιστρέφει ὁ λόγος, διὰ τοῦτο τὸ τρίλιστον καλῶς καὶ πολύλιστον λέγεται, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. οὕτω δὲ καὶ τὴν τριγλώχινα τοῦ Ποσειδῶνος τρίαιναν πολυγλώχινά τις λέγει ποιητής· καὶ τρισάθλιος δὲ τῷ αὐτῷ λόγῳ ὁ κατὰ πολὺ ἄθλιος· καὶ τρισμάκαρες δὲ Δαναοὶ οἱ λίαν μακάριοι. τοιαῦτα δὲ καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα, ἐν οἷς καὶ ὁ παρὰ τῷ κωμικῷ τρισκακοδαίμων καὶ ὁ ἀνάπαλιν τρισόλβιος. τοιαῦτα δὲ καὶ ἅ περ τῶν τις παλαιῶν ἔθετο παραδείγματα βλασφημιῶν τῶν ἀπὸ ἀριθμοῦ, οἷον, τρισεξώλης ὁ πά*νυ ἐξώλης, καὶ τριπέδων ὁ πολλάκις πεδηθεὶς κακοῦργος δοῦλος, ὃς καὶ πέδων πέδωνος ἐν ἁπλότητι λέγεται καὶ στίγων εἴτουν στιγματίας. φέρει δὲ καὶ ἀπὸ χρήσεως τοῦ κωμικοῦ τὸ παλίμβολος τρίπρατος καὶ πολλάκις ἀπημπολημένος. Σοφοκλῆς δὲ τρίδουλον τὸν ἐκ προγόνων δοῦλον ἔφη, Ἀνακρέων δὲ τρισκεκορημένον τὸν πολλάκις ἐκσεσαρωμένον, Ἀρχίλοχος δὲ τρισοιζυρὴν πόλιν ἔφη τὴν Θάσον, Ἱππῶναξ δὲ τὸν τρία ὑπεραναβὰς ἀριθμὸν ἑπτάδουλον ἔφη τινά. ὑπὲρ δὲ ταῦτα ἔστι τὸ τοῦ κωμι*κοῦ εἰπόντος· τρίπαλαι καὶ δεκάπαλαι καὶ μυριόπαλαι.* (Vers. 489.) *Ὅτι συσκευάζων μακρόθεν Ὅμηρος τὴν τοῦ Ἕκτορος ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ πτῶσιν, ἣν οὐκ ἂν ἔπαθεν εἰ μὴ ἐθάῤῥησεν ἀντιστῆναι, πλάττει αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἄρτι θάρσυνον διὰ τὸ θέσφατον καὶ εἰς τόσον καταθαῤῥοῦντα τῶν Ἀχαιῶν, ὡς μηκέτι ἐθέλειν ἀναδραμεῖν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς αἰθριοκοιτεῖν, ἵνα ταχὺ ἕωθεν ἐπιτρέχῃ τοῖς ἐχθροῖς. καὶ δὴ νικῶν κατὰ τὴν τοῦ Διὸς βουλὴν καὶ οὕτω φρονηματισθεὶς καὶ ἐπαυξήσας τὸ θάρσος τολμήσει πιθανῶς ἐν τοῖς ἑξῆς ἀντιστῆναι τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ πεσεῖται. φησὶ γοῦν·* (Vers. 491.) *Τρώων δ᾽ αὖτ᾽ ἀγορὴν ποιήσατο φαίδιμος*
617 *Ἕκτωρ, νόσφι νεῶν ἀγαγὼν ποταμῷ ἐπὶ δινήεντι, ἐν καθαρῷ ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος, ἤγουν ἔνθα τόπος ἦν καθαρεύων νεκρῶν. συντάσσεται γὰρ καθ᾽ ὑ*περβατὸν, ἐν καθαρῷ νεκύων, ὅπου διεφαίνετο χῶρος, ἤτοι διαφανὴς ἦν. ἕτεροι δὲ οὕτως· ὅθι νεκύων, ἤγουν ἔνθα τῆς τῶν νεκρῶν πτώσεως, ἦν διαφαινομένη ἡ γῆ, ὅ πέρ ἐστι ἑρμηνεία τοῦ ἐν καθαρῷ. ἄλλοι δὲ τὸ διεφαίνετο γενικῇ συντάξαι τολμήσαντες φασίν· ἔνθα διεφαίνετο νεκύων ὁ χῶρος, ἤγουν ἔνθα καθαρὰ νεκρῶν ἦν ἡ γῆ. καὶ ἀληθῶς πολλαὶ κοιναὶ συντάξεις καινοτροποῦνται παρά τισιν. Ἀττικοὶ γοῦν τὸ ὑπερορᾶν αἰτιατικῇ ἀσυνήθως συντάσσουσιν. οὕτω δὲ καὶ τὸ ἀνέχεσθαι. οἱ δ᾽ αὐτοὶ καὶ τὸ ἀρέσκειν δοτικῇ φιλοῦν συνεῖναι κατὰ αἰτιατικὴν προάγουσι. Σοφοκλῆς· ἀλλ᾽ ἐμέ γε ἡ στονόεσσα ἀηδὼν ἄραρεν, ὃ ταὐτὸν τῷ, ἀρέσκει μοι. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ ἐν τῷ, τοῖς θανοῦσιν ὠφελεῖν, οὐ συνήθως συνέταξεν, ὡς οὐδὲ ἐν τῷ, ψαύων τὸν θεόν.* (Vers. 492.) *Ὅτι τὸ καταβῆναι τοῦ ἅρματος ἀποβῆναι φησιν ἐξ ἵππων ἐν τῷ· ἐξ ἵππων ἀποβάντες ἐπὶ χθόνα μῦθον ἄκουον, οἱ Τρῶες δηλαδὴ τὸν τοῦ Ἕκτορος.* (Vers. 494.) *Ὅτι δημηγορεῖ μετὰ νίκην ὁ Ἕκτωρ νύκτωρ ὀρθὸς ἐν ὀρθοῖς τοῖς Τρωσὶν ἔγχος ἀντὶ σκήπτρου ἔχων τὸ τῆς ἀνδραγαθίας ὄργανον. ἡ δὲ δημηγορία ὑπέρφρων καὶ πολὺ τὸ θάῤῥος προβεβλημένη, ἐξ ὧν οἶδεν ὡς νῦν Ἀργεῖοι κακὰ πείσονται. ἀναῤῥιπίζει δὲ τῇ μνήμῃ τὸν θυμὸν καὶ *κατὰ Διομήδους τοῦ πρὸ μικροῦ ἀντιστάντος. πρὸ δὲ τούτων συμβουλεύει πεισθῆναι τῇ νυκτὶ καὶ δορπήσειν καὶ ἵππων ἐπιμελήσεσθαι. ἐθέλει δὲ καὶ πυρὰ πολλὰ καίεσθαι, εἰπὼν καὶ τὴν αἰτίαν. εἶτα καὶ φυλακὴν τῆς πόλεως ἐπιτάσσει. ἔστι δὲ τὰ τῆς δημηγορίας τοῦ Ἕκτορος τοιάδε· Ἕκτωρ ἀγόρευε Διὶ φίλος, ἐν δ᾽ ἄρα χειρὶ ἔγχος ἔχεν, ᾧ ἐρεισάμενος ἔφη· κέκλυτέ μευ Τρῶες καὶ Δάρδανοι ἠδ᾽ ἐπίκουροι· νῦν ἐφάμην νῆάς τ᾽ ὀλέσας καὶ πάντας Ἀχαιοὺς ἂψ ἀπονοστήσειν ποτὶ Ἴλιον ἠνεμόεσσαν, ἀλλὰ πρὶν κνέφας ἦλθε, τὸ, ἤγουν ὅ περ, νῦν ἐσάωσε μάλιστα Ἀργείους καὶ νῆας *ἐπὶ ῥηγμῖνι θαλάσσης, ἀλλ᾽ ἤτοι νῦν μὲν πει-* 726
θώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, δόρπα τ᾽ ἐφοπλισόμεσθα. αὐτὰρ καλλίτριχας ἵππους λύσαθ᾽ ὑπ᾽ ἐξ ὀχέων, παρὰ δέ σφισι βάλλετ᾽ ἐδωδὴν, ἐκ πόλιος δ᾽ ἄξασθε βόας καὶ ἴφια μῆλα καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζεσθε, σῖτόν τ᾽ ἐκ μεγάρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγεσθε, ὥς κεν παννύχιοι μέσφ᾽ Ἠοῦς ἠριγενείης καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ᾽ εἰς οὐρανὸν ἵκῃ. μή πως καὶ διὰ νύκτα καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ φεύγειν ὁρμήσωνται ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης· μὴ μὰν ἀσπουδί γε νεῶν ἐπιβαῖεν ἕκηλοι, ἀλλ᾽ ὥς τις τούτων γε βέλος καὶ οἴκοθι πέσσῃ βλήμενος ἢ ἰῷ, ἢ ἔγχεϊ ὀξυόεντι νηὸς ἐπιθρώσκων, ἵνα τις

*στυγέῃσι καὶ ἄλλος Τρωσὶν ἐφ᾽ ἱπποδάμοισι φέρειν πολύδακρυν Ἄρηα, καὶ ἑξῆς. Καὶ ὅρα ὡς ἅμα τεῖχος Ἑλληνικὸν ἅμα ἐπέλευσις Τρωικὴ, ὃ δὴ ἐθέλει ὁ σοφὸς μεθοδευτὴς Ὅμηρος. δοκεῖ δὲ οὕτω ταχὺ γενέσθαι ἡ ἐπιδρομὴ διὰ τὸ ὑπόνοιαν, ὡς εἰκὸς, ἐγγενέσθαι τῷ Ἕκτορι πάνυ δειλανδρήσαντας τοὺς Ἀχαιοὺς προβαλέσθαι τὸ τεῖχος ἑαυτῶν ὡς οἷον εἰς συγκλεισμόν. στρατηγικῶς δὲ τῶν ἵππων ὁ Ἕκτωρ προμη*θεῖται πρὸ τῶν ἀνδρῶν, ὅ περ πρὸ τούτων καὶ ἡ Ἀνδρομάχη ἐδηλώθη ποιεῖν εἰς αὐτόν. Τὸ δὲ ῥηθὲν ἔγχος τοῦ Ἕκτορος πλείονος ἀξιῶν λόγου φησίν· ἔγχος ἔχ᾽ ἑνδεκάπηχυ, πάροιθε δὲ λάμπετο δουρὸς αἰχμὴ χαλκείη, περὶ δὲ χρύσεος θέε πόρκης. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν ναυμάχον δόρυ πήχεών ἐστιν εἰκοσιδύο παρὰ τῷ ποιητῇ, τὸ δὲ πεζομάχον ἑνδεκάπηχυ. Ὡς δὲ τὸ ἔγχος ἔχεν ἐτυμολογικοῦ τρόπου ἐστὶ, πολλαχοῦ ἐφάνη. Τὸ δὲ λάμπετο ἔχει καὶ ἐνεργητικὸν τὸ ἔλαμπεν. Αἰχμὴ δὲ κἀνταῦθα ἡ ἐπιδορατὶς, ἤτοι ὁ μετὰ τὸ δόρυ, τουτέστι τὸ ἐκδεδαρμένον ξύλον, ἐστομωμένος σίδηρος, οὗ περ εἴ γε πάγχρυσος ὁ πόρκης καὶ μὴ ἑτεροίας ὢν ὕλης ἀλήλιπτο χρυσῷ, μεγαλοπρεπὴς ὁ Ἕκτωρ, οὕτω τι μίαν ὕλην περιθεὶς ξύλῳ καὶ σιδήρῳ τοῖς εὐτελέσιν. Ἔστι δὲ πόρκης κρίκωμα συνεκτικὸν τοῦ ξύλου καὶ τῆς αἰχμῆς, οὗ ἡ ἐτυμολογία προδεδήλωται. οἰκεῖον δὲ ἐπ᾽ αὐτοῦ τὸ περιθέειν, ἤτοι περικυκλοῦν, ὥς περ καὶ τὸ περιέναι, ὅθεν ἴτυς ἡ περιφέρεια καὶ τὸ περιάγεσθαι, ἀφ᾽ οὗ ἄγκιστρον περιηγὲς τὸ περιφερές. ἐκ δὲ τοῦ εἰρημένου θέειν καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ περιφερὴς θόλος καὶ ὁ κάλαθος δὲ, οὗ χρῆσις παρὰ πολλοῖς, ὃν δηλαδὴ ἀπαρτίζουσι κάλα θέοντα, ἤγουν ξύλα καὶ λύγοι περιηγμέ*νοι ἐς κύκλον. ἐρείδεται δὲ τῷ ῥηθέντι δόρατι ὁ ἥρως οὐχ᾽ οἷα σκήπτρῳ βασιλεὺς δημηγορῶν, ἀλλ᾽ ὅσα καὶ βακτηρίᾳ κατάκοπος ἀνήρ. (Vers. 493.) Διὶ δὲ φίλος ὁ Ἕκτωρ τά τε ἄλλα καὶ μάλισθ᾽ ὅτι ἀπὸ τῶν ἄρτι ὁ κατὰ πεπρωμένην Ζεὺς ὑπὲρ αὐτοῦ γίνεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι συχνοῖς παρίσοισι καὶ νῦν ὁ ποιητὴς καλλύνει τὸν λόγον, ἁβρότερον φράζων διὰ τὴν ἐν τοῖς ἄρτι λεγομένοις σεμνότητα, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ πειθώμεθα, ἐφοπλισόμεσθα, καὶ τὸ ἄξασθε οἰνίζεσθε λέγεσθε. (Vers. 499.) Τὸ δὲ, ποτὶ Ἴλιον, διασαφητικόν ἐστι τοῦ ἂψ ἀπονοστήσειν. (Vers 500.) Πῶς δὲ πείθεταί τις νυκτὶ, προδεδήλωται. Ταὐτὸν δὲ νύκτα εἰπεῖν, καὶ κνέφας, ὃ σαῶσαι μάλιστα τοὺς Ἀργείους φησὶν, ὡς καὶ τοῦ τείχους μὲν καὶ τῆς τάφρου καὶ τῶν σκολόπων καὶ τῆς κατὰ φύσιν δὲ ἠνορέης περισωσαμένων τοὺς Ἀχαιοὺς, μάλιστα δὲ τῆς νυκτός. (Vers. 503.) Τὸ δὲ δόρπα γένους μεταπλασμὸς, καθὰ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ σταθμὰ καὶ τὸ ἔπαυλα. (Vers. 504.) Ὁπλίσασθαι δὲ ὅτι τὸ ἁπλῶς εὐτρεπίσαι, πλεισταχοῦ δηλοῦται. Ἡ δὲ τῶν ἵππων λύσις πολλαχοῦ πέφρασται. ἔλυσαν γὰρ ἵππους αἱ Ὧραι, καὶ νῦν· λύσατε ἐξ ὀχέων, καὶ μετ᾽ ὀλίγα· λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ. ἐντεῦθεν δὲ εἴληπται καὶ τὸ λύεσθαι, ἀφ᾽ οὗ λύτρα, οἷς οἱ αἰχμάλωτοι ὡς ἐκ δεσμοῦ λύον*ται. Παραβάλλειν δὲ ἐδωδὴν ἀντὶ τοῦ παρατιθέναι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ. Καὶ ὅρα ὡς καὶ ἐπὶ ἀλόγων κεῖται ἡ ἐδωδὴ, οὐ μὴν οὕτω καὶ ἡ δαὶς, ὡς καὶ προδεδήλωται. (Vers. 505.) Τὸ δὲ ἄξασθε Ἀττικῶς ἐῤῥέθη κατὰ πάθος. ἄλλως γὰρ ἡ τοῦ ἄγειν κίνησις καὶ ἐνεργητικῶς κεῖται ἐν πολλοῖς παρὰ τῷ ποιητῇ. (Vers. 506.) Ἐν δὲ τῷ, οἶνον οἰνίζεσθε, καὶ μετ᾽ ὀλίγα δὲ, οἶνον οἰνίζοντο, παρέλκει μὲν τὸ οἶνον, οὐκ ἀσυνήθως δὲ Ὁμήρῳ πέφρασται Ἀττικώτερον, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. καινὸν δέ τι δοκεῖ ἐν τούτοις μὲν παρελκύσαι τὸν οἶνον, ἐν δὲ τῷ σῖτον σιγῆσαι 618
τὸ ῥῆμα. ἐχρῆν γὰρ ἀκολούθως τῷ, οἶνον οἰνίζεσθε, καὶ, οἶνον οἰνίζοντο, εἰπεῖν καὶ σῖτον σιτεῖσθε, καὶ σῖτον ἐσιτοῦντο. ὁ δὲ παρῆκε διὰ τὸ πάντῃ γνώριμον οἷα σύνηθες ἔχων καὶ οὕτω λαλεῖν ἐλλιπῶς ἔν τε τῇ Ἰλιάδι καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ὀδύσσειαν. Οἶνον δὲ μελίφρονα εἰπεῖν, ὅ πέρ ἐστι κατὰ μέλι εὐφραίνοντα, ὅμοιον ὡς εἰ καὶ μελιηδῆ φαίη τις. (Vers. 507.) Τὸ δὲ, ξύλα λέγεσθε, ὅ ἐστι συνάγετε, δοκεῖ ἀναπέμπειν τὸ αὐτὸ ῥῆμα καὶ εἰς τὸ, σῖτον δ᾽ ἐκ μεγάρων, ἵνα λέγῃ ὅτι σῖτον οἴκοθεν λέγεσθε. οὐδετέρου δὲ γένους τὸ σῖτον, δηλοῦν ἄρτους, οὐ μὴν τὸ ἀκατέργαστον σπόριμον. (Vers. 508.) Τὸ δὲ μέσφα, ἤγουν μέχρι, Ἠοῦς, ἤτοι πρωίας, διασαφητικόν ἐστι τοῦ παννύχιοι. *ποιηταὶ δὲ μόνοι τὴν τοῦ μέσφα λέξιν φιλοῦσιν. (Vers. 509.) Ἡ δὲ παραγγελία τοῦ πυρὰ καίεσθαι γίνεται, ὡς ἂν μὴ λάθωσι φεύγοντές, φησιν, οἱ Ἀχαιοὶ, ἀλλὰ καταλάμπωσιν αὐτοὺς τὰ πυρὰ καὶ οὕτω φαίνωνται, διὰ τὸ καὶ πολλὰ εἶναι αὐτὰ καὶ μεγάλα δὲ, ὡς εἰκός. ἄλλως μέντοι ἀστρατήγητος ἡ συμβουλή. οὐ μᾶλλον γὰρ οἱ τὰ πυρὰ καίοντες τοὺς ἐν σκότει ὁρῶσιν, ἢ ὑπ᾽ ἐκείνων ὁρῶνται. (Vers. 510.) Τὸ δὲ διὰ νύκτα ἀντὶ τοῦ κατὰ νύκτα. πρόθεσις γὰρ καὶ νῦν ἀντὶ προθέσεως εἴληπται, ὥς περ καὶ ἐν τῷ,*

ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης. (Vers. 511.) Τοῦ δὲ ὁρμήσωνται συνηθέστερον τὸ ὁρμήσωσιν ἐνεργητικῶς λεγόμενον. (Vers. 512.) Ἀσπουδεὶ δὲ ἀντὶ τοῦ ῥᾷον καὶ ἀμογητὶ καὶ δίχα κακοπαθείας καὶ κατὰ τὸν ποιητὴν ἡσυχῇ. τοῦτο γὰρ ἐμφαίνεται διὰ τοῦ ἔκηλοι. (Vers. 513.) Τὸ δὲ, ἀλλ' ὥς τις, ἢ ἀντὶ τοῦ ἀλλ' ὅπως, ἢ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ πάντως καὶ λίαν. Πέσσειν δὲ βέλος τὸ θεραπεύειν. τὰ γὰρ πρὸς θεραπείαν, φασὶ, γενόμενα ἕλκη πέττεσθαι λέγεται. νοεῖται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ παρακατέχειν ὁμοίως τῷ, χόλον καταπέψῃ. (Vers. 514.) Τὸ δὲ, βλήμενος ἰῷ, ἢ ἔγχεϊ, οὐκ ἐπεξῆλθε μὲν πᾶσι βέλεσι, βάλλεται γάρ τις καὶ λίθῳ καὶ σκώλοις ἐπαφιεμένοις. Φυγὴν δὲ καταψηφίζεται τῶν Ἀχαιῶν κατακράτος, εἰ βλήμενοι ἔσονται *καὶ οὐδεὶς ἀντιστήσεται ὡς φέρειν πληγὴν προστέρνιον. (Vers. 515.) Τὸ δὲ, νηὸς ἐπιθρώσκειν, ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ νηὸς ἀποθρώσκειν. Τὸ δὲ, ἵνα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος ποιεῖν τόδε, συνῳδόν ἐστι τῷ, ὄφρα τις στυγέῃσι καὶ ἄλλος ἶσον ἐμοὶ φάσθαι. Τὸ δὲ Τρωσὶν ἐφ' ἱπποδάμοισιν ἀντὶ τοῦ κατὰ Τρώων ἱπποδάμων. (Vers. 516.) Ὁ δὲ πολύδακρυς Ἄρης ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς εἰρήνην, καθ' ἣν καὶ φιλομειδής ποτε Ἀφροδίτη παῤῥησιάζεται. (Vers. 517.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα τρίτον πληθυντικὸν προστακτικὸν τὸ ἀγγελλόντων ἀντὶ τοῦ ἀγγελλέτωσαν. φησὶ γὰρ Ἕκτωρ· κήρυκες δ' ἀνὰ ἄστυ Διὶ φίλοι ἀγγελλόντων, ἤγουν ἔστωσαν τῶν ἀγγελλόντων. οὕτω δὲ καὶ μετ' ὀλίγα, πῦρ καιόντων, ἀντὶ τοῦ ἔστωσαν καίοντες. δῆλον γὰρ ὡς τὰ τοιαῦτα προστακτικὰ κατὰ φυσικὸν γραμματικὸν κανόνα ἀναλυθέντα εἰς ῥῆμα ὑπαρκτικὸν τῆς αὐτῆς ἐγκλίσεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ, δύνανται διχῶς προφέρεσθαι, οἷον τὸ καιέτωσαν οὕτως ἀναλυθὲν ποιήσει τὸ ἔστωσαν καίοντες ἢ ἔστωσαν τῶν καιόντων· ὁμοίως καὶ τὸ κλαιέτωσαν ἀποτελέσει τὶ ἔστωσαν κλαίοντες ἢ ἔστωσαν τῶν κλαιόντων. ὡσαύτως καὶ τὰ λοιπὰ, ἐν οἷς καὶ τὸ ἀγγελλέτωσαν, οὗ ἀνάλυσις τὸ ἔστωσαν ἀγγέλλοντες ἢ ἔστωσαν τῶν ἀγγελλόντων. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ ἀνενδεὴς ἀνάλυσις. *οἱ δὲ Ἀττικοὶ ἐλλείψαντες ἐν τούτοις τὸ ὑπαρκτικὸν ῥῆμα ἀρκοῦνται ταῖς μετοχαῖς εἰς γοργὴν σημασίαν ὁλικὴν καὶ φράζουσι τὰς πληθυντικὰς γενικὰς ἀντὶ προστακτικῶν. Τὸ δὲ, κήρυκες ἀνὰ ἄστυ ἀγγελλόντων, ἀποτελέσει ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ κῆρυξ Ἀστυβοώτης. Διὶ δὲ φίλοι οἱ κήρυκες οὐ κατὰ τὸν Ἕκτορα, ὃ προσεχῶς ἐλέχθη, ἀλλὰ διὰ τὸν ἐξ Ἑρμοῦ κήρυκα, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη, καὶ ὡς βασιλέων δὲ ὑπουργοὶ, οὓς δίους καὶ διοτρεφεῖς καὶ διογενεῖς ὁ παλαιὸς οἶδε λόγος. ἡ δὲ ἀλληγορία, Διὶ φίλους κήρυκας, ἤγουν ἀέρι, φησὶ, φωνητικοὶ γὰρ οἱ κήρυκες, ὅθεν καὶ ἱερόφωνοι κατὰ τὴν *ποίησιν, οἳ 727 καὶ ἀπὸ τοῦ γαρύω τὸ φωνῶ τὴν ἐτυμολογίαν ἔχουσι. Τὸ δὲ Διὶ ἐκτείνει τὴν λήγουσαν καὶ ἐνταῦθα τρόπῳ κοινῆς συλλαβῆς. Ὅτι ἡ διὰ κηρύκων ἀνὰ ἄστυ στρατηγικὴ ἀγγελία τοῦ Ἕκτορος τοιαύτη ἦν· παῖδας πρωθήβας, πολιοκροτάφους τε γέροντας λέξασθαι, τουτέστι συναχθῆναι, περὶ ἄστυ θεοδμήτων ἐπὶ πύργων· θηλύτεραι δὲ γυναῖκες ἐνὶ μεγάροισιν ἑκάστη πῦρ μέγα καιόντων, φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω, μὴ λόχος εἰσέλθῃσι πόλιν λαῶν ἀπεόντων. λόχον δὲ νῦν φανερῶς τὸ ἔγκρυμμα λέγει, οὐ μὴν τάξιν ἐκ τοσῶνδε συνεστηκυῖαν ἀνδρῶν. (Vers. 518.) Ὅρα δὲ ὅτι οὐδεμίαν ἡλικίαν ἀσυντελῆ βούλεται εἶναι τῇ πατρίδι, οὐ τοὺς πρωθήβας, οὐ τοὺς γέροντας, οὐ τὰς γυναῖκας, πολλῷ δὲ πλέον τοὺς ἡβῶντας καὶ τοὺς τελείους ἄνδρας, οἳ καὶ ἔξω τῆς πόλεως κάμνουσιν. ἀπόλεμοι δὲ οἱ μὲν πρωθῆβαι, ὡς ἐγγὺς ὄντες ἀνήβων καὶ ἄρτι μέλλοντες ἀλκὴν ἐνδύεσθαι· οἱ δὲ γέροντες, ὡς ἤδη ἀπεκδυσάμενοι αὐτὴν, καὶ κατὰ τοὺς δηλωθέντας ἐν τῇ γ' δημογέροντας, πύργῳ, οὐ πεδιάδι πρέποντες. Ὅρα δὲ ὅτι τε παῖδας καὶ τοὺς πρωθήβας λέγει ὁ ποιη*τής· καὶ ὅτι οὐχ' ἁπλῶς παῖδας ἀνάγει ἐπὶ πύργους φυλακῆς νυκτερινῆς χάριν, πῶς γὰρ οἱ νηπίαχοι παῖδες καὶ οἱ μικρόν τι ὑπὲρ αὐτοὺς πόνον τοιοῦτον ἀναδέξονται; ἀλλὰ παῖδας πρωθήβας. Δῆλον δὲ ὡς ἐκ τῆς ἥβης οὐ μόνον εἰς ης παράγονται ἀρσενικὰ ὀνόματα, ὧν καὶ ὁ πρωθήβης, ἀλλὰ καὶ εἰς ος, ὡς καὶ ὁ ἄναβος παῖς παρὰ Θεοκρίτῳ δηλοῖ καὶ ὁ παρ' Αἰσχύλῳ ἔξηβος. εἴη δ' ἂν ἴσως που καὶ πρώθηβος, ἐξ οὗ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ, πρωθήβην ἔτ' ἐοῦσαν. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ ὁ πρωθήβης, οὕτω καὶ ὁ ἔφηβος διαφέρουσι τῶν παίδων, οἱ δὲ παῖδες τῶν παιδαρίων καὶ τῶν παιδίσκων, καθὰ δηλοῖ ὁ εἰς πλάτος γράψας περὶ τῶν εἰρησομένων· βρέφος τὸ ἄρτι γεγονός. παιδίον τὸ τρεφόμενον ὑπὸ τηθῆς. παιδάριον τὸ περιπατοῦν καὶ ἤδη λέξεως ἀντιλαμβανόμενον. παιδίσκος ὁ τῆς ἐχομένης ἡλικίας. παῖς ὁ δι' ἐγκυκλίων ἤδη μαθημάτων δυνάμενος ἰέναι. τὴν
619 δὲ ἑξῆς ἡλικίαν πάλλακα καὶ βούπαιδα καὶ ἀντίπαιδα καὶ μελλέφηβον καλοῦσι. τοὺς δὲ μετ' αὐτοὺς

ἐφήβους Κυρηναῖοι μὲν τριακάπους καλοῦσι, Κρῆτες δὲ ἀποδρόμους, οὐ διὰ τὸ πεπαῦσθαι τῶν δρόμων, καθ᾽ ὃ δὴ σημαινόμενον τῆς ἀπὸ προθέσεως ἄπιχθυς λέγεται ὁ μὴ ἐσθίων ἰχθῦς, καὶ ἄποινος θυ*σία ἡ νηφάλιος, καὶ ἀποβώμια ἱερὰ τὰ μὴ ἐπὶ βωμοῦ ἀλλ᾽ ἐπὶ ἐδάφους καθαγιζόμενα, καὶ ἀπόμουσος ὁ ἄμουσος, καὶ ἀπότριχες παρὰ Καλλιμάχῳ οἱ ἄνηβοι, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀπόδρομοι ἐν Κρήτῃ, οἱ μήπω τῶν κοινῶν δρόμων μετέχοντες ἔφηβοι, μεθ᾽ οὓς φασι τὸ μειράκιον. εἶτα μεῖραξ καὶ νεανίσκος καὶ νεανίας ὁ αὐτός. Λάκωνες δὲ τούτους ἱππεῖς ἐκάλουν καὶ τοὺς προεστῶτας αὐτῶν ἱππαγρέτας. ἔχεται δὲ τῶν τοιούτων ἱππέων ἡλικία ἡ τοῦ ἐν καιρῷ νυμφίου, μεθ᾽ ὃν ὁ κατὰ τὸ εἰκὸς πατήρ· εἶτα ἀνὴρ νέος· εἶτα ἀνὴρ μέσος· εἶτα προβεβηκὼς, ὑποπόλιος, ὁ καὶ ὠμογέρων· εἶτα γέρων ὁ καὶ πρεσβύτης· εἶτα ὁ ἐσχατόγηρως. Πολιοκρόταφοι δὲ οἱ ἐκεῖθεν ὡς τὰ πολλὰ πολιοῦσθαι ἀρχόμενοι, ὡς παρασημειοῦται καὶ Θεόκριτος εἰπών· ἀπὸ κροτάφων πελόμεσθα πάντες γηραλέοι. διὸ καὶ κρόταφος κατά τινας ὁ κηρύσσων τάφον, εἰ καὶ ἕτεροι παρὰ τὸ κροτεῖν περὶ τὴν ἀφὴν αὐτὸν ἐτυμολογοῦσι διὰ τὸ σφύζειν, καὶ ἄλλοι ἄλλως. Θεόδμητοι δὲ Ἰλίου πύργοι οἱ ὑπὸ θεῶν δομηθέντες, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθήσεται. (Vers. 520.) Τὸ δὲ, θηλύτεραι δὲ γυναῖκες, ἐξήλλακται ἀσυλοίκως τῆς ἀκολουθίας ἥ τις ἦν· παῖδας πρωθήβας, θηλυτέρας δὲ γυναῖκας. Καὶ σημείωσαι *κἀνταῦθα τὴν Ὁμηρικὴν ἔντεχνον ποικιλίαν, στήσασαν τὸ πρῶτον νόημα εἰς τὸ ἐπὶ πύργων, εἶτα ἑτέρως σχηματίσασαν. Θηλύτεραι δὲ, ἢ ἁπλῶς θήλειαι, καθὰ καὶ νεώτερός που ὁ νέος λέγεται, ἢ κατὰ Πορφύριον συγκριτικῶς, αἱ τῶν ἄλλων θηλέων ζώων θηλύτεραι. οὐ γὰρ τέτακταί τις καιρὸς καὶ αὐταῖς, καθὰ τοῖς ἄλλοις, ὁμιλίας τῆς εἰς τὸ γεννᾶν. δύναται δὲ καὶ κατὰ τὸ παρέλκον κεῖσθαι. πρὸς ὁμοιότητα δὲ τούτου καὶ Εὐριπίδης εἶπε, σῶμα ἐν γυναιξὶ θηλίαις πρέπον. εἰ δὲ μέγα φησὶ τὸ ἐν οἴκοις πῦρ, πολλῷ πλέον τοιαῦτα τὰ ἐν τῇ πεδιάδι. (Vers. 521.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι φυλακῆς μὲν καί ποτε καὶ πανηγύρεως ἐκ τῶν προῤῥηθέντων τὸ, καίωμεν πυρὰ πολλὰ, σέλας δ᾽ εἰς οὐρανὸν ἵκοι. μόνης δὲ φυλακῆς τό· πῦρ μέγα καιόντων, φυλακὴ δέ τις ἔμπεδος ἔστω. βεβαίωσις δὲ ἐπιτάγματος ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τό· ὧδ᾽ ἔστω ὦ οὗτοι μεγαλήτορες ὡς ἀγορεύω· καὶ τό· (Vers. 524.) μῦθος δ᾽ ὃς μὲν νῦν ὑγιὴς εἰρημένος ἔστω, τουτέστιν ὁ μὲν λόγος, ὃς νῦν εἰρημένος ἐστὶν, ὑγιὴς ἔστω. καὶ συντέτακται μὲν καθ᾽ ὑπερβατόν. ἔστι δέ πως ὅμοιον, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τῷ· μήκων ἥτις ἐν κήπῳ καρπῷ βριθομένη. Ὑγιὴς δὲ λόγος ὁ ἀπαραποίητος καὶ ἀκολόβωτος, καὶ σύνεσιν δέ τινα δύναται ἡ λέξις δη*λοῦν, ἐπεὶ τὸ ὑγιαίνειν καὶ ἐπὶ φρονήσεως τιθέασιν οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον Ἀττικοὶ, ὡς μυριαχοῦ φαίνεται, καὶ μάλιστα παρὰ τῷ καλῷ Ἀττικιστῇ κωμικῷ. δηλοῖ δὲ αὐτὸ οὐχήκιστα καὶ ὁ πολλὰ μὲν ἀκούσας ἀλαζονικὰ πρός τινος γραφέντα, μόνον δὲ ἀντεπιστείλας τὸ ὑγίαινε, ἤγουν φρόνει. (Vers. 525.) Ὅτι ὥς περ νυκτὸς ἀντὶ τοῦ κατὰ νύκτα, οὕτω καὶ ἠοῦς ἀντὶ τοῦ κατὰ πρωίαν Ἀττικῶς, οἷον, ἠοῦς ἀγορεύσω, ἤγουν ἕωθεν. (Vers. 527.) Ὅτι τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Ἕκτωρ κύνας κηρεσσιφορήτους λέγει ἐν τῷ, εὔχομαι ἐλπόμενος θεοῖς ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους. εἶτα ἐτυμολογικῷ τρόπῳ τὴν τελευταίαν λέξιν ἀναπτύσσων ἐπάγει· οὓς κῆρες φορέουσιν ἐπὶ νηῶν, μονονουχὶ λέγων ὅτι κηρεσσιφορήτους λέγω οὐ τοὺς ἐνεργητικῶς ἐπάγοντας Κῆρας τοῖς Τρωσὶν, οὐ γὰρ δύνανται τοῦτο, ἀλλὰ οὓς Κῆρες φέρουσι πάσχοντας τὸ φέρεσθαι, ἤγουν οἱ ἐπὶ κακῷ ἑαυτῶν ἡμῖν ἐπεστράτευσαν. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τὸ κηρεσσιφορήτους καινὴν ἔχει σύνθεσιν, οὐδέ ποτε γὰρ δοτικὴ ἐπέκτασιν ἔχουσα συντίθεται καταρχὰς, ἀλλὰ μόνη φυσικὴ δοτικὴ συντίθεται, οἷον, Ἀργὼ πασιμέλουσα, οὐ μὴν παντεσσιμέλουσα. ὁμοίως καὶ ναυσίθοος καὶ ἐγχεσίμωρ[illegible] πρόσκειται τὸ καταρχὰς, διότι παρὰ Ἐπιχάρμῳ εὕρηται κατὰ τὸ *τέλος συντεθειμένη ἐπεκτετα[illegible] δοτική. οἷον, γυναικάνδρεσσι ποθεινοί. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, εὔχομαι ἐλπόμενος ἐξελάαν ἐνθ[illegible] κύνας καὶ ἑξῆς, ἔστι ῥηθῆναι καὶ παρ᾽ ἑτέρου ἀνδρείου κατευχομένου ἐχθρῶν ἀνδρῶν. (Vers. 5[illegible]) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται ἠοῖος ὁ πρωινὸς ἐκ τοῦ ἠὼς ἡ πρωία, ἧς γενικὴ, ἠόος, ὅθεν προσθέσ[illegible] ὁ ἠοῖος. φησὶ γοῦν στρατηγικῶς ὁ Ἕκτωρ· ἀλλ᾽ ἤτοι ἐπὶ νυκτὶ φυλάξομεν ἡμέας αὐτοὺς, [illegible] ὑπ᾽ ἠοῖοι σὺν τεύχεσι θωρηχθέντες ἐγείρομεν ὀξὺν Ἄρηα, ὃς εἴρηται καὶ ἑτέρωθι. Ὅτι δὲ λ[illegible] καὶ ὁ ἀνατολικὸς, ἄλλοθι δηλοῦται. ἔστι δὲ τὸ πρωὶ διασαφητικὸν τοῦ ἠοῖοι, ὃ μετ᾽ ὀλ[illegible] ἠελίου ἀνιόντος. ὡς δὲ ταῦτα δηλοῦσι καὶ τὸ αὔριον, φανερὸν ἐκ τοῦ ἐπάγειν, αὔριον δι[illegible], καὶ, ἡλίου ἀνιόντος ἐς αὔριον. καὶ καλόν ἐστι τοῦτο, ἐκ τοῦ ἄω γὰρ τὸ λάμπω

γίνεται καὶ ἠὼς καὶ ἠοῖος καὶ αὔριον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι σπάνια τῶν ἀντιγράφων γράφουσιν πρωὶ δ᾽ ὑπ᾽ ἠοῖ, ἵνα ἐκ παραλλήλου ταυτολογῆται τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἠοῖ. (Vers. 531.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ὡς παντὸς παντοῖος, ἄλλος ἀλλοῖος, νέος νεοῖος, ὅθεν καὶ νεοίη Ὁμηρικῶς ἡ νεότης, οὕτω καὶ ἠὼς ἠόος, ἠοῖος Ἰωνικώτερον. ἐξ αὐτοῦ δὲ ἠῷος τὸ κοινόν. ἴσως δὲ καὶ, ὥς περ ἕως ἑῷος, οὕτω καὶ ἠὼς ἠῷος. ἐν δὲ τοῖς εἰρη*μένοις ἀστείως κεῖται τὸ, ἐγείρομεν Ἄρηα. οἱονεὶ γὰρ λέγει ὅτι μετὰ νύκτα ἐγερθέντες εἰς μάχην, τότε δὴ ἐγεροῦμεν καὶ Ἄρην ὃς εὗδε παννύχιος. Ὅτι οὕτω πεφρονημάτισται ὁ Ἕκτωρ, ὥστε τῷ Διομήδει μὲν οὐδὲ μικρόν τι ἀνατίθησι κατόρθωμα, ἑαυτῷ δὲ τὸ μέγιστον, εἰπών· εἴσομαι αἴ κε μ᾽ ὁ Τυδείδης πὰρ νηῶν πρὸς τεῖχος ἀπώσεται, ἤ κεν ἐγὼ τὸν χαλκῷ δηώσας, ἔναρα βροτόεντα φέρωμαι, λέγων οἱονεὶ, ὡς ἐκεῖνος μὲν ὁ δῆθεν κρατερὸς οὐκ ἄν με οὐδ᾽ ἀπώσηται, ἐγὼ δ᾽ αὐτὸν καὶ ἀνελῶ καὶ σκυλεύσω.* (Vers. 536.) *Ὅτι ἀνδρείου στρατηγοῦ ἀπειλὴ κατὰ ὁμοίου τινὸς τὸ, αὔριον ἣν ἀρετὴν, ἤγουν *ἰδίαν ἀνδρίαν διαείσεται ὁ δεῖνα, αἴ κ᾽ ἐμὸν ἔγχος μείνῃ ἐπερχόμενον, ἀλλ᾽ ἐν πρώτοισιν* 728
620 *οἴῳ κείσεται οὐτηθεὶς, πολέες δ᾽ ἀμφ᾽ αὐτὸν ἑταῖροι, κείσονται δηλαδή.* (Vers. 536.) *Καὶ ὅρα τὸ ἐπερχόμενον ὡς ἐπὶ ἐμψύχου τοῦ ἔγχους λεχθὲν, εἰ μὴ ἄρα τὸ ἐμὸν ἔγχος εἴληπται περιφρασθὲν ἀντὶ τοῦ ἐμὲ, ἵνα ᾖ τὸ ἐπερχόμενον αἰτιατικὴ ἀρσενικὴ περὶ αὐτοῦ Ἕκτορος, οὗ λόγοι κατὰ Διομήδους καὶ τὰ εἰρημένα. Ἐν οἷς σημείωσαι ὡς τὸ θάρσος τοῦ ἥρωος αὐτὸς ὁ Ἕκτωρ ἐμφαίνων καὶ τὸ πρόμαχον ὡς ἀνδρεῖον ἐκεῖνον εἶναι, φιλαλήθης γὰρ ὁ Ἕκτωρ τοῦτό γε, ἐν πρώτοις τὸν Διομήδην αὐχεῖ πεσεῖν, σφαλλόμενος ἐνταῦθα τοῦ ἀληθοῦς, εἰ καὶ κατὰ τὸ πεσεῖν ἂν τὸν Διομήδην οὐτηθέντα, οὐ μὴν βληθέντα, εὐστόχησε.* (Vers. 538.) *Σημείωσαι γὰρ ὅτι ἐν τῇ τοῦ Ἕκτορος δημηγορίᾳ συμπεπλεγμένοι εἰσὶ λόγοι καὶ ἔμφρονες καὶ ἄλλως θυμικοί. ἡ μὲν γὰρ ὡς ἐῤῥέθη τῶν ἵππων προμήθεια καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῆς πολιτικῆς φυλακῆς σπουδαῖα εἰσί· τὸ δὲ τῶν ἐλπίδων ἀλλόκοτον, καὶ τὰ καθ᾽ Ἑλλήνων καὶ Διομήδους αὐχήματα καὶ ἡ παράλογος εὐχὴ ἀνδρός εἰσιν οὐ καθεστῶτος τὸν νοῦν διὰ *τὸ τοῦ θράσους πολύ. εὔχεται γὰρ καὶ οὕτως· αἲ γὰρ, ἤγουν εἴθε ἐγὼν, ὡς εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος ἤματα πάντα, τιοίμην δ᾽ ὡς τίεται Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων, ὡς νῦν ἡμέρη ἥδε κακὸν φέρει Ἀργείοισι. καὶ αὐτὸς μὲν οὕτω. ἐπὶ δὲ Τρῶες κελάδησαν, ὅ ἐστιν ἐθορύβησαν, ὥς περ καὶ Διομήδους ἐν τοῖς ἑξῆς δημηγορήσαντος πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν. ἔνθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς ἡρωικώτερον τὸ ἰάχειν τοῦ κελαδεῖν.* (Vers. 540.) *Ἡ δ᾽ ἐνταῦθα σύζευξις Ἀθηνᾶς καὶ Ἀπόλλωνος ληρεῖται ὑπὸ τοῦ παραβάτου, ὡς καὶ ἄλλοθί που ἐῤῥέθη, διὰ τὸ Δία μὲν νοεῖσθαι τὸν ἥλιον, ἐξ αὐτοῦ δὲ γεννᾶσθαι τὴν Ἀθηνᾶν, ἤτοι τὴν πρόνοιαν, ὡς ἐκεῖνός φησι. καὶ οὕτω μὲν καὶ τοῦτο.* (Vers. 535.) *Τοῦ δὲ διαείσεται, ᾧ παρισοῦται τὸ κείσεται, τὸ μὲν πρῶτον πρόσωπον ἁπλοῦν ἀνωτέρω κεῖται, εἴσομαι γάρ· τοῦτο δὲ πρόθεσιν ἔχει κατὰ τὸ εἰπὲ δίειπε, οἷον δίειπέ μοι, ὄφρα δαείω, τουτέστι δαῶ, μάθω.* (Vers. 539.) *Τὸ δὲ καὶ ἀγήραος, οὗ κρᾶμα ὁ ἀγήρως, μύθου ἤρτηται τοῦ κατὰ Τιθωνὸν, ὃς ὑπεργηράσας οὐδὲν τῆς μυθικῆς ἀθανασίας ἀπώνατο.* (Vers. 541.) *Τὸ δὲ, νῦν ἡμέρη ἥδε, ὅμοιον τῷ νῦν σήμερον. ὡς γὰρ διὰ τοῦ σήμερον διασαφεῖται τὸ νῦν, οὕτω καὶ διὰ τοῦ ἡμέρη ἥδε, ἄλλως ἀσαφὲς ὂν ὡς πλατικόν. ὅθεν καὶ τον βασιλέα ἠπάτησε *φθάσας δι᾽ αὐτοῦ ὁ ὄνειρος. Ὅρα δὲ καὶ ὡς πρὸ βραχέων μὲν συχνὸν θέμενος Ἕκτωρ τὸ νῦν οὐ διεσάφησεν ἐκεῖνο· ἐνταῦθα δὲ ἑρμηνεύει περιφράσας τὸ, νῦν σήμερον, εἰς τὸ, νῦν ἡμέρη ἥδε, ἣ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ἀφ᾽ ἧς καὶ γίνεται τὸ σήμερον. οὕτω καὶ πρὸ ὀλίγων τὸ τοῦ ἐς αὔριον πλατὺ δι᾽ ἀνατολῆς ἡρμήνευσεν, εἰπών· ἠελίου ἀνιόντος ἐς αὔριον, ἤγουν αὔριον ἕωθεν ἅμα ἡλίου ἀνατολῇ.* (Vers. 543. sqq.) *Ὅτι φράζων ὁ ποιητὴς ὡς ὑπήκουσαν οἱ Τρῶες Ἕκτορι φησίν· οἱ δ᾽ ἵππους μὲν λῦσαν ὑπὸ ζυγοῦ ἱδρώοντας, δῆσαν δ᾽ ἱμάντεσσι παρ᾽ ἅρμασιν οἷσιν ἕκαστος· ἐκ πόλιος δ᾽ ἄξαντο βόας καὶ ἴφια μῆλα καρπαλίμως, οἶνον δὲ μελίφρονα οἰνίζοντο, σῖτόν τ᾽ ἐκ μεγά*ρων, ἐπὶ δὲ ξύλα πολλὰ λέγοντο, καθὰ Ἕκτωρ ἐκέλευσε· κνίσσην δ᾽ ἐκ πεδίου ἄνεμοι φέρον οὐρανὸν εἴσω, ἤγουν εἰς τὸν ἀέρα, σκεδάζοντες δηλαδὴ αὐτὴν ἐπὶ πολὺ, ὡς πολλῶν ὄντων τῶν ὀπτωμένων κρεῶν. τούτων δὲ τῶν λόγων τὰ πλείω χρηστὰ καὶ εἰς ἔκφρασιν δαιτὸς πολυτελοῦς.* (Vers. 545.) *Ἴφια δὲ καὶ νῦν μῆλα τὰ ἰσχυροποιὰ θρέμματα. ἐπεὶ καὶ κρέας τὸ ἐξ αὐτῶν παρὰ τὸ κρατύνειν τὰ σώματα λέγεται· ἢ καὶ ἄλλως, ἴφια τὰ μὴ ἀσθενῆ ὑπὸ νόσου, ἀλλὰ ἀναλόγως ἰσχυρὰ ὡς λιπαρά. ὁ δὲ γράψας παρῳδὸς ἐπὶ ὀπώρας *ἴφια μῆλα τὰ εὐτραφῆ ἔπαιξε πάντως, καθὰ καὶ ὁ φράσας ἀμύγδαλα σιγαλόεντα τὰ λεπτόφλοια καὶ*

μὴ θορυβοῦντα ἐν τῷ θραύεσθαι. Ἰστέον δὲ ὡς ἀποκεκλήρωταί πως μήλοις μόνοις το ἴφια ὡς οἷα
τισὶν ἐξαιρέτοις. Ἶφις μὲν οὖν κύριόν ἐστιν ἐπὶ γυναικός. βόες δὲ ἢ ἄλλο τι ζῶον οὐχ᾽ εὗρον τοιοῦτον
ἐπίθετον, οὗ ἄδηλος ἡ εὐθεῖα εἴτε κατὰ τὸ ἴχνιον κλίνεται, εἴτε κατὰ τὸ στίμμι, ὃ δηλοῖ τὸν καὶ παρὰ 621
τοῖς παλαιοῖς καὶ παρὰ τοῖς ἄρτι δὲ χολᾶν, ὃν κόχλον ἡ γυναικεία γλῶσσα φιλεῖ καλεῖν. αἴτιον δὲ τῆς
ῥηθείσης ἀδηλίας τὸ *μονῆρες τοῦ ἴφια· οὐκ ἔχομεν γὰρ καὶ ἄλλας πλαγίους, ἐξ ὧν ἡ ἑνικὴ ὀρθὴ
θηραθείη ἂν τοῦ ἴφια. καὶ τοιόνδε μὲν καὶ τόδε. ᾧ συμμνηστέον καὶ ὅτι τὸ εἰρημένον οὐδέτερον
ὄνομα τὸ στίμμι καὶ στίμμις εὕρηται λεγόμενον θηλυκῶς. γράφει γοῦν τις οὕτω· στίμμις ἡ εἰς τὰ
ὄμματα χρήσιμος, Αἰγυπτίων φωνῇ. φέρων δὲ καὶ χρῆσιν τὸ, καὶ τὴν μέλαιναν στίμμιν ὀμματο-
γράφον, ἁμαρτάνειν φησὶ τοὺς λέγοντας τὸ στίμμι. (Vers. 546.) Το δὲ οἶνον οἰνίζοντο, οὗ λόγος
ἦν καὶ πρὸ βραχέων, Ἀττικῶς εἴρηται, καθὰ καὶ τὸ, δαῖτα δαινυμένους, καὶ, λέγω λόγον ἄῤῥη-
τον παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ τὰ ὅμοια. ἔθος γὰρ εἶναι Ἀττικοῖς πέφανται συνεκλαλεῖν ποτὲ τῷ ῥήματι
περιττῶς καὶ τὸ ἐκεῖθεν ὄνομα. (Vers. 547.) Τὸ δὲ, σῖτόν τ᾽ ἐκ μεγάρων, ἐλλέλειπται, ὡς καὶ αὐτὸ
οὐ πρὸ πολλῶν ἐῤῥέθη. νοεῖται γὰρ καὶ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἐξ ἀναλόγου τὸ ἐσιτοῦντο. καὶ ἔστιν ἡ ἔλλειψις
εὔλογος, οἷα καιροῦ ἐπιτομῇ συσπεύδουσα. τὸ δέ γε εἰπεῖν ὅτι σῖτον ἐκ μεγάρων καὶ ξύλα λέγοντο, ἤτοι
συνῆγον, ψόγον μὲν οὐκ ἔχει, οὐκ ἀρέσκει δὲ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν παλαιῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι,
ὥς περ τὰ περὶ ἵππων καὶ ἀνδρῶν ὑφ᾽ Ἕκτορος παρηγγελμένα τετέλεσται, οὕτω χρὴ νοῆσαι καὶ τὰ
ἐπὶ φυλακῇ τῆς πόλεως, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς αὐτὸ σιγᾷ, *εἰωθὼς οὕτω ποιεῖν ἐφ᾽ ὧν οὐ ψεκτὸν ἡ σιωπή.
(Vers. 548.) Κνίσσα δὲ καὶ νῦν οὐ τὸ λίπος αὐτὸ, ἀλλ᾽ ἡ ἐξ αὐτοῦ καπνώδης ἀναγωγὴ, τὸ δαίμοσι
φίλον. τὸ γὰρ ἔλαχον γέρας ἐκεῖνοι. (Vers. 549.) Ὅτι ἐνταῦθα εἰπὼν Ὅμηρος ὡς ἐκάθηντο οἱ Τρῶες
μέγα φρονέοντες ἐπὶ πτολέμοιο γεφύρῃ, ἢ γεφύραις, παννύχιοι, φαίνεται γεφύρας πολέμου λέγειν,
ἃ προλαβὼν ἔφη ἐν καθαρῷ, ὅπου νεκύων διεφαίνετο χῶρος, ἤγουν τὸν τόπον, ἐν ᾧ οὐ γέγονέ τι
πολέμου κακόν. διὸ οἱ παλαιοὶ, ὡς καὶ προδεδήλωται, γεφύρας πολέμου τὰς διεξόδους φασί. καὶ
729 ἄλλως δὲ, μέγα φρονοῦσι Τρῶες ἐπὶ γεφύραις, ἃς οἷον ῥυματομίας *τινὰς καὶ ἀγυιὰς ἤνοιξαν ἑαυτοῖς,
ῥήξαντες τὰς τῶν Ἀχαιῶν φάλαγγας. ἴσως δὲ φρονοῦσι μέγα ἐπὶ γεφύρῃ τῇ κατὰ τὴν Ἀριστάρχειον
μίαν ἱππήλατον πύλην, δι᾽ ἧς θαῤῥοῦσιν αὔριον εἰς τὰ ἐνδότερον διαβήσεσθαι, ἢ καὶ κατὰ γραφὴν
ἄλλην ἐπὶ γεφύραις, ταῖς πολλαῖς ἱππηλάτοις κατὰ τοὺς ἄλλους ἐξηγητὰς πύλαις, δι᾽ ὧν καταπηδή-
σουσι τῶν νεῶν, διαβάντες τὰ στενωπὰ τῆς τάφρου οἷα καὶ γεφύρας τινάς. (Vers. 550.) Ὅτι τὰ
Τρωικὰ πυρὰ πρὸ ὀλίγου πολλὰ εἰπὼν ὁ ποιητὴς, νῦν δὲ προθέμενος εἰδοποιῆσαι ὡρισμένῳ ἀριθμῷ
τὸ πλῆθος αὐτῶν, πρῶτα μὲν δεξιῶς ἀνακυκλεῖ δι᾽ ἐπαναλήψεως τὸ, πυρὰ δέ σφισι καίετο πολλὰ,
εἶτα ἐπάγει παραβολὴν τοιαύτην· ὡς δ᾽ ὅτ᾽ ἐν οὐρανῷ ἄστρα φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνεται ἀρι-
πρεπέα, ὅτε τ᾽ ἔπλετο νήνεμος αἰθὴρ, ἔκ τ᾽ ἔφανον πᾶσαι σκοπιαὶ καὶ πρώονες ἄκροι καὶ νάπαι,
οὐρανόθεν δ᾽ ἄρ ὑπεῤῥάγη ἄσπετος αἰθὴρ, πάντα δέ τ᾽ εἴδεται ἄστρα, γέγηθε δέ τε φρένα ποιμὴν,
τόσσα μεσηγὺ νεῶν ἠδὲ Ξάνθοιο ῥοάων Τρώων καιόντων, πυρὰ φαίνετο, τουτέστιν ἔλαμπεν, Ἰλιόθι
πρὸ, ἤγουν οὐκ ἔσω ἀλλ᾽ ἔξω πρὸ τῆς Ἰλίου. εἶτα *μετὰ τὴν παραβολὴν σεμνῶς μὲν δηλοῦσαν ὅσα τὰ
πυρὰ, πλὴν ἄλλως διὰ τὸ ἀοριστaίνειν οὐ σαφῶς ἔχουσαν, ὁρίζει αὐτὰ δι᾽ ἀριθμοῦ, εἰπών· χίλι᾽ ἄρ
ἐν πεδίῳ πυρὰ καίετο, πὰρ δὲ ἑκάστῳ εἵατο πεντήκοντα σέλᾳ πυρὸς αἰθομένοιο, τουτέστι παρὰ ἑκάστῳ
σέλαϊ πυρὸς ἐκάθηντο ἄνδρες πεντήκοντα, ὥστε οἱ πολεμισταὶ οὗτοι τῆς Τροίας πεντακισμύριοι ἦσαν.
εἰς τοσοῦτον γὰρ κορυφοῦται ὁ τοῦ πεντήκοντα πολλαπλασιασμὸς πρὸς τὰ χίλια. νοητέον δὲ τούτοις
μὴ τοὺς ἐφεστίους εἶναι μόνους Τρῶας κατά τινας, ὡς τῶν ἐπικούρων καθευδόντων οἷα τοῖς Τρωσὶν
ἐπιτρεψάντων τὴν φυλακὴν, ἀλλὰ πάντας, ἤγουν τούς τε αὐτόχθονας Τρῶας τούς τε ἐπικούρους. εἰ
γὰρ αἱ πέντε αὗται μυριάδες αὐτοὶ δὴ καὶ μόνοι εἰσὶν οἱ ἐγχώριοι, περιίσταται ὑπὲρ πεντήκοντα
μυριάδας τὸ Ἑλληνικὸν εἶναι στράτευμα, ὡς Ὁμήρου φθάσαντος ἀριθμῆσαι τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ δεκα-
πλασίονας τῶν ἐφεστίων Τρώων. εἰ γοῦν οἱ ἐφέστιοι ἄρτι, ὥς τινες εἶπον, πεντακισμύριοι τυγχά-
νουσιν ὄντες, εἶεν ἂν διὰ τὸ ὑπερδεκαπλάσιον οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ μυριάδας πεντήκοντα, ὅ περ
οὐχ᾽ οὕτως ἀλλ᾽ ἑτέρως ἐλογίσαντο οἱ τὸ τῶν Ἑλλήνων ἀριθμήσαντες πλῆθος ἐκ τῆς Βοιωτίας, ἤτοι
τοῦ τῶν νεῶν καταλόγου κατά τινα εἰκο*τολογίαν λογιστικήν. (Vers. 551.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, φαεινὴν

ἀμφὶ σελήνην, οὐ τὴν πλησιφαῆ νοητέον καὶ πληροσέληνον, ἐν αὐτῇ γὰρ ἀμαυρά εἰσι τὰ ἄστρα ὡς ὑπεραυγαζόμενα, καθὰ καὶ ἡ Σαπφώ που φησίν· ἀστέρες μὲν ἀμφὶ καλὰν σελάναν αἶψ ἀποκρύπτουσι φαεινὸν εἶδος, ὁπότ᾽ ἂν πλήθοισα μάλιστα λάμπῃ γᾶν· ἀλλὰ φαεινὴν λέγει κατὰ Ἀρίσταρχον τὴν φύσει τοιαύτην, κἂν μὴ πλήθουσα εἴη φωτός. οὕτω καὶ Ναυσικάα εἰς πλυνοὺς ἰοῦσα φέρει ἐσθῆτα φαεινὴν, οὐ τὴν τότε φαεινὴν, πλυνθῆναι γὰρ αὐτὴν ἔδει, ἀλλὰ τὴν κατά τι ἴδιον λαμπράν. εἰς γὰρ τὴν ἰδιότητα τῆς ἐσθῆτος ἐκεῖ ἀναφέρεται ἡ λέξις. Τινὲς δὲ, ὡς ἐν τοῖς Ἀπίωνος καὶ Ἡροδώρου φέρεται, διχοτομήσαντες τὴν σελήνην ἐν τῷ φαεινὴν τὸ μὲν φάει παρώξυναν, τὸ δὲ νῆν περιέσπασαν, εἰπόντες τὴν τῷ φάει νῆν, ὅ ἐστι νέην, ἤγουν ἄρτι φωτίζεσθαι ἀρξαμένην, ὅτε αὐτῆς ἀμυδρὸν φαινούσης ἀριπρεπῆ τὰ ἄστρα φαίνεται. Τὸ δὲ, φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην φαίνεται, τρόπος ἐτυμολογίας ἐστὶ κατά γε τὸ φαεινὴν καὶ τὸ φαίνεται. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ, φαεινὴν ἀμφὶ σελήνην, τοιοῦτον ἐμφαίνει τρόπον, εἴ περ σελήνη μὲν παρὰ τὸ σέλας γίνεται, σέλας δὲ ταὐτὸν τῷ φάει, ὃ συστοιχεῖ τῇ φαεινῇ. (Vers. 552.) Ἀριπρεπέα δὲ ἄστρα τὰ λίαν *ἐκπρεπῆ τῇ λαμπρότητι. καὶ ἔστι ταὐτὸν ἐκπρεπέα βασιλέα εἰπεῖν Ὁμηρικῶς καὶ ἀριπρεπὲς ἄστρον διὰ τὸ ἐν ἀμφοῖν ὡς εἰπεῖν περιφανές. ὡς γὰρ ἐπιτείνει τὸ
622 ἀρῖ ἐπιῤῥηματικὸν μόριον, οὕτω πολλαχοῦ καὶ ἡ ἐξ πρόθεσις καὶ ἡ περί. ἐναντίον δὲ τῷ ἐκπρεπεῖ καὶ ἀριπρεπεῖ τὸ ἀπρεπὲς ὡς ὑπ᾽ οὐδενὸς περιεπόμενον. τὸ δὲ μεγαλοπρεπὲς ἀρετὴν δηλοῖ λαμπράν. Τὸ δὲ, ὅτε νήνεμος αἰθὴρ, ἀσφαλίζεται τὴν παραβολὴν, ὡς τῶν ἄστρων τηνικαῦτα λαμπόντων μάλιστα, ὅτε ἄνεμοι εὕδουσιν, οἷς τὰ ἐπιπροσθοῦντα νέφη τοῖς ἄστροις νύκτωρ ἐλαύνονται. Αἰθὴρ δὲ νῦν μὲν ὁ ὑψηλότατος ἀὴρ, κατωτέρω δὲ ἐν τῷ ὑπεῤῥάγη αἰθὴρ οὐ τὸν ἁπλῶς ἀλλὰ τὸν φωτὶ λαμπρὸν ἀέρα δηλοῖ, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ αἰθρία λέγεται. (Vers. 553.) Τὸ δὲ ἔφανον ὁ δεύτερος ἐνεργητικὸς ἀόριστός ἐστιν, ὅθεν τὸ ἐξεφάνησαν. Οἱ πρώονες δὲ πλεονασμὸν ἔχουσι τοῦ μικροῦ ο, κλίσις δὲ αὐτῶν καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ λώονος καὶ τῶν ὁμοίων. προϋπάρχει δὲ τὸ πρὼν πρωνὸς, ὃ δηλοῖ τὸν ὑψηλὸν τόπον, ὡς ἀπὸ τῆς προϊὼν μετοχῆς κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἐκδρομῇ τοῦ ι καὶ κράσει τῶν λοιπῶν φωνηέντων. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ πρηὼν λέγεται ἐν ἄλλοις πλεονασμῷ ἴσως τοῦ η. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν μετὰ τὸ μεμεγεθυ*σμένον ω ἐπλεόνασε τὸ μικρὸν διὰ ἀπαρτισμὸν δακτύλου· ἐν δὲ τῷ φόως πρὸ τοῦ μεγάλου ω πλεονασμὸς ὅμοιος γέγονεν, ἵνα μὴ τοῦ μικροῦ ο πεσόντος εἰς τὴν λήγουσαν ἐπισκοτωθῇ ἡ κλίσις τοῦ φωτός. (Vers. 554.) Νάπαι δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς δρυμοὶ, φάραγγες, κοιλάδες. γίνεται δὲ ἢ παρὰ τὸ νη ἐπιτατικὸν καὶ τὸ πῶ τὸ πίνω, ὅθεν ἔστι πίνειν τὰ ἐκεῖ ζῷα, ἢ, ὡς οἱ παλαιοί φασιν, ἀπὸ τοῦ νη στερητικοῦ καὶ τοῦ φῶ τὸ λάμπω, οἱονεὶ νάφη τις ἡ ἀφώτιστος καὶ οὐ κατὰ τὰς σκοπιὰς ἐκκειμένη φωτί. καὶ ἔχει προσφυῶς ἡ ἐτυμολογία τῇ παραβολῇ· τοιαύτη γὰρ ἡ φαῦσις ὡς καὶ τὰς νάπας φωτισθῆναι. Ὅτι δὲ τὸ νη καὶ ἐπίτασιν δηλοῖ καὶ στέρησιν, δεδήλωται καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. δῆλον δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ ἡ νάπη, οὕτω καὶ τὸ νέφος στέρησιν φωτὸς δοκεῖ δηλοῦν, καὶ ὅτι εὕρηται καὶ οὐδετέρως τὸ νάπος παρ᾽ ἑτέροις ποιηταῖς τε καὶ πεζογράφοις ὁμοίως τῷ βλάβη βλάβος, κνίση κνῖσος, πάθη πάθος, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 553.) Καὶ ὅτι ἀντιδιαστέλλονται, ὥς περ αἱ σκοπιαὶ, οὕτω καὶ οἱ πρῶνες ταῖς νάπαις. οἱ μὲν γὰρ ἐξοχαὶ ὀρῶν, ἐν αἷς τὸ πρωὶ μάλιστα διαφαίνεται, ὅθεν καὶ ἐτυμολογεῖσθαι δοκεῖ τισὶ τοὺς πρῶνας, αἱ δὲ χθαμαλαί εἰσι καὶ διὰ τοῦτο ἀφώτιστοι, ὡς εἴρηται. Τὸ δὲ, οὐρανόθεν ὑπεῤ*ῥάγη αἰθὴρ, ἀντὶ τοῦ αἰθρία γέγονε καὶ πανταχοῦ ἐξηπλώθη οὐκ ἐκ μεγάλου φωστῆρος ἀλλ᾽ ἐκ τῶν ἀνωτέρω σποράδων ἀστέρων. τοῦτο δ᾽ ἐναντίον ἐστὶ τῷ, ὀρώρει δ᾽ οὐρανόθεν νὺξ, ὃ λέγοι ἂν ὅτι σκότος γέγονεν ἀερόθεν νεφῶν ὑποδραμόντων τὸν ἥλιον. οὐ γάρ ἐστιν ὁ οὐρανὸς νυκτός αἴτιος· μᾶλλον μὲν οὖν αὐτὸς λύει τὸ σκότος ἢ τὸν ἥλιον περιάγων ἢ τὴν σελήνην στρέφων ἢ τοῖς ἄστροις αἰθριάζων. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, εἴη ἂν ὁ οὐρανόθεν αἰθὴρ οὐρανία λαμπηδὼν, ῥηθεῖσα πρὸς διαστολὴν ἑτέρων φώτων, ὁποῖον καὶ τὸ φῶς ἡλίου παρ᾽ Εὐριπίδῃ καὶ φῶς σεληναίης παρὰ τῷ κωμικῷ. καιρίως δὲ εἴρηται τὸ ὑπεῤῥάγη κατά τε τὴν ὑπὸ πρόθεσιν καὶ τὸ ἐῤῥάγη. ἄνωθεν γὰρ ἐκφανεὶς ὁ ῥηθεὶς αἰθὴρ κατεσπάρη καὶ εἰς τὰ ταπεινὰ, οὗ δηλωτικὸν τὸ ὑπεῤῥάγη, ὅ περ εἰ καὶ κατεῤῥάγη ἐῤῥέθη, οὐδ᾽ οὕτως ἂν φαύλως πέφραστο. (Vers. 555.) Τὸ δὲ, εἴδεται ἄστρα, καιρίως μὲν εἴρηται ληφθὲν ἀντὶ τοῦ φαίνεται κατὰ πολυωνυμίας λόγον καὶ δηλοῖ εἰδοποίησιν τοῦ παντὸς διὰ τοῦ φωτός. καιριώτερον δέ γε τὸ φαίνεσθαι, διὸ ἐκεῖνο μὲν πολλάκις, τοῦτο δὲ ἅπαξ ἐν τῇ

παραβολῇ ἐῤῥέθη. Τὸ δὲ, γέγηθε φρένα ποιμὴν, δοκεῖ μὲν ἐκ περισσοῦ νόμῳ παραβολικῷ κεῖσθαι, οὐκ ἔχει δὲ τὸ ἀκριβὲς οὕτω. πραγματικῶς τε γὰρ ἐτέθη *καὶ τῇ παραβολῇ συμβάλλεται. σκοπιαὶ μὲν γὰρ καὶ πρώονες καὶ τοῖς πόῤῥωθεν φαίνοιντ᾽ ἂν λαμπόμεναι, νάπην δὲ φαεινομένην ποιμὴν ἂν ἴδοι ἐκεῖ βόσκων, ὃς καὶ εἰκότως χαρήσεται. ὡς γὰρ ἡμέρας ὀμίχλῃ ζοφουμένης ἄχθεται διὰ τὸν κλέπτην, ὥς που προείρηται, οὕτω χαίροι ἂν αἰθριαζούσης νυκτός· καὶ ἄλλως δὲ φάναι, ὥς περ ἀηδὲς ἡμέρα νυκτίμορφος, οὕτως ἡδὺ νὺξ ἡμεροφαής. (Vers. 559.) Τοῦ δὲ πυρὰ εὐθεῖα τὸ πῦρ. Αἰθόμενον δὲ πῦρ τὸ καὶ φλόγα ἔχον πρὸς διαστολὴν ζωπύρου τε καὶ ἄνθρακος καὶ τῶν τοιούτων. (Vers. 560.)

730 Ὅτι κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ἵπποι κρῖ λευκὸν ἐρέπτονται καὶ *ὀλύρας. δῆλον δὲ ὅτι τε, ὡς καὶ προεδηλώθη, ἀποκοπὴν ἔπαθε τὸ κρῖ ἀπὸ τοῦ κρῖμνον, διὸ καὶ οὐδετέρου γένους ἐστὶ καὶ αὐτὸ καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ δῶμα δῶ, καὶ κάρηνον κάρη· καὶ ὅτι λευκὸν κρῖ, ὡς ὄντος που καὶ μέλανος τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ πρὸς διαστολὴν δέ τινα σίτου· καὶ ὅτι τὸ ἐρέπτεσθαι ἀλόγοις μόνοις οἰκεῖον, οἷς τῇ ἔρᾳ ἐπικύπτουσιν ἡ τροφή· καὶ ὅτι ὀρόβου βραχύτερον σπέρμα ἡ ὀλύρα· καὶ ὅτι ἀκίνητον εἰς κλίσιν τὸ κρῖ, ἐστέρηται γὰρ τοῦ οἷον ποδὸς τῆς ληγούσης καθ᾽ ἣν ἐκινεῖτο. οὕτω δὲ καὶ τὸ δῶ καὶ τὸ κάρη καὶ ὅλως τὰ παθόντα ἀποκοπήν. (Vers. 561.) Ὅτι τὴν Ἥραν χρυσόθρονόν που καλέσας εὔθρονον ἐνταῦθα τὴν ἡμέραν φησὶ, μυθικώτερον οὕτω φράσας. ἄλλως γὰρ οὐ πρέπει τῇ ἡμέρᾳ θρόνος, ἐπεὶ ὀρθίους ἐν ἡμέρᾳ εἶναι χρὴ τοὺς σπουδαίους, ἀφ᾽ οὗ καὶ ὁ ὄρθρος γίνεται, ὃς εἰς ἔργα ἡμᾶς ὀρθοῖ. οὕτω δὲ μύθου καὶ τὸ τὸν ἀεικίνητον Δία ἐπὶ θρόνου καθίζειν. *εἴτε γὰρ αἰθὴρ ὁ Ζεὺς εἴτε ἥλιος εἴτε οὐρανὸς, οὐκ ἂν ἀκινητίζοι καθήμενος. Ἐνταῦθα δὲ ὁ ποιητὴς μεθοδεύων συνήθως, ὡς ἡ ποίησις οὐ τοῖς ἀναγκαίοις μόνον, ἀλλὰ καί τισι παρέργοις ἁβρῶς ἐμπλατύνεται, οὐκ ἠρκέσθη εἰπὼν ἵππους ἐρέπτεσθαι, ἃ προσεχῶς ἔφη, ἀλλὰ προσέθετο ἁπλῶς οὕτω εἰς οὐδὲν δέον καὶ τὸ, ἑσταότες παρ᾽ ὄχεσφιν εὔθρονον ἠῶ μίμνον· γλυκέως μὲν εἰπὼν ὡς εἴ περ λογικοὶ *ἦσαν, οὐκ ἂν δὲ ὀφειλέτης ὢν ἢ ἐλπιζόμενος καὶ οὕτω φράσαι, ἀλλὰ παρὰ προσδοκίαν λαλήσας, ὁποῖος αὐτὸς τὰ πολλά.

731 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Ι. ΟΜΗΡΟΥ 623

ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

Ἀγαμέμνονος συμβουλεύσαντος τοῖς Ἕλλησι φυγεῖν ἵστανται τὴν ἐναντίαν ἀποφαινόμενοι γνώμην Διομήδης καὶ Νέστωρ. συμβουλεύσαντος δὲ Νέστορος πρὸς Ἀχιλλέα πέμπονται πρέσβεις, καὶ δεηθεῖσιν αὐτοῖς ἀντεῖπεν Ἀχιλλεύς. οἱ δὲ ἀπαγγέλλουσι. καὶ μετὰ ταῦτα εἰς ὕπνον τρέπονται.

ΙΛΙΑΔΟΣ Ι. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

Ὅτι λιταὶ ἡ ῥαψῳδία ἐπιγράφεται αὕτη ὑπὸ μιᾶς ταύτης τιτλουμένη λέξεως, διὰ τὴν πρὸς Ἀχιλλέα πρεσβείαν τῶν Ἑλλήνων, οἳ ἐκεῖνον συμμαχεῖν ἐλιτάζοντο. ἡ δὲ ἡρωικὴ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως· Ἐξεσίη δ᾽ Ἀχιλῆος ἀπειθέος ἐστὶν ἰῶτα. Ἔστι δὲ ἐξεσία ἡ πρεσβεία, ἧς χρῆσις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. πάνυ δὲ *ἐναγώνιος ἡ ῥαψῳδία καὶ πολλὴν ἔχουσα δύναμιν ῥητορείας δικανικῆς, ἐν οἷς οἱ μὲν πρέσβεις λέγουσιν, ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀντιλέγει, καὶ εἴ πέρ που ἀλλαχοῦ, ἐνταῦθα τὴν ἐν λόγῳ πολιτικῷ ῥητορικὴν Ὅμηρος ἐπιδείκνυται. (Vers. 1.) Ὅτι σχῆμα ἐνταῦθα κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντίθετον τό· ὣς οἱ μὲν Τρῶες φυλακὰς ἔχον, αὐτὰρ Ἀχαιοὺς θεσπεσίη εἶχε φύζα. ἀντιθετικὸν γὰρ τὸ εἰπεῖν, οἱ μὲν εἶχον, τοὺς δὲ εἶχε· καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, οἱ μὲν εἶχον, οἱ δὲ εἴχοντο. (Vers. 2.) Ὅρα δὲ ὅτι διαφέρειν ἐνταῦθα φαίνεται φύζα καὶ φόβος. φησὶ *γοῦν· φύζα φόβου κρυόεντος ἑταίρη. καὶ λέγουσιν οἱ παλαιοὶ ὅτι ἀεὶ μὲν φύζα ἡ μετὰ δέους φυγή· ὅθεν καὶ ἔλαφοι φυζακιναί. νῦν δὲ φύζαν τὴν ἔκπληξιν ὁ ποιητὴς καλεῖ, φίλα φρονοῦσαν τῷ φόβῳ, προηγουμένην μέντοι ὡς τὰ πολλά. ἐκπλαγεὶς γάρ τις εἶτα φεύγει τὸ φρικτόν. Κρυόεις δὲ φόβος ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος, ὁ ψύχων τὸν φεύγοντα, ἤδη δέ ποτε καὶ ἀπὸ νεκρῶν, οὗ περ ἀνάπαλιν θαλπωρὴ ἡ ἐλπὶς ὡς θάλπουσα καὶ ζωοῦσα. (Vers. 3.) Ὅτι βέλει τὸ πένθος

624 *ἔοικεν ὡς πλῆττον εἰς ψυχήν. διό φησι· πένθεϊ δ' ἀτλήτῳ *βεβολήατο πάντες ἄριστοι. γίνεται δὲ τὸ βεβολήατο ἀπὸ ἐνεστῶτος τοῦ βολῶ βολήσω τὸ βάλλω, καὶ ἔστι πρωτότυπον αὐτὸ καὶ τοῦ βλῶ βλήσω καὶ τοῦ βεβλήατο, ἤγουν βέβληντο, καθὰ καὶ τὸ βεβολημένος τοῦ βεβλημένος. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ἁπλοῦν βολεῖν. τὸ δὲ ἀντιβολεῖν ἑτεροῖον ἔγνωσται εἶναι, ὡς καὶ τὸ ἐπὶ νηῶν βολεῖν, εἴτε βολίζειν, ὃ βάθους θαλάσσης δηλοῖ μέτρημα διὰ καθιεμένου βόλου τινός. Ὅρα δὲ ὅπως ἐσέμνυνεν Ὅμηρος τοὺς ἀριστεῖς. τὸν μὲν γὰρ δῆμον, ὅ ἐστι τὸν κοινὸν ὄχλον, θεσπεσία εἶχεν ὡς *ἐῤῥέθη φῦζα, ὁποίαν ἔχοιεν ἂν οἱ μετ' ἐκπλήξεως φεύγοντες· τοὺς δὲ ἀρίστους πένθει βεβλῆσθαι φησίν. ἤδη δὲ καὶ τὸν λαὸν ἐσέμνυνέ πως διὰ τοῦ θεσπεσίη· οὐ γὰρ φυσικὴ αὐτοὺς φῦζα ἔχει, ἀλλὰ ἐκ θεοῦ πεσοῦσα, ὅ ἐστιν ἐκ θεομηνίας ἐπεισφρήσασα. παρακατιὼν δὲ τὸν Ἀτρείδην ἄχεϊ βεβλῆσθαι φησί. λέγει γάρ· Ἀτρείδης δ' ἄχεϊ βεβολημένος ἦτορ ἐφοίτα. Καὶ ὅρα ὅπως καιρίαις ὁ ποιητὴς πλουτεῖ λέξεσι καὶ ἐπιθέτοις κἀν τούτοις, ἐπὶ μὲν Ἀχαιῶν φῦζαν θεσπεσίαν εἰπὼν, ἐπὶ δὲ τῶν ἀρίστων πένθος ἄτλητον, ἐπὶ δὲ τοῦ *βασιλέως ἄχος μέγα.* (Vers. 4. sqq.) *Ὅτι τὸν Ἑλληνικὸν τάραχον ἑρμηνεύων διὰ παραβολῆς φησίν· ὡς δ' ἄνεμοι δύο πόντον ὀρίνετον ἰχθυόεντα, Βορέης καὶ Ζέφυρος, τώ τε Θρήκηθεν ἄητον ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ἄμυδις δέ τε κῦμα κελαινὸν κορθύεται, πολλὸν δὲ παρὲξ ἅλα φῦ*κος ἔχευαν, ὣς ἐδαΐζετο θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν* 732
Ἀχαιῶν. εἰκάζει δὲ ἀνέμοις δυσὶν ὁ ποιητὴς τὸν εἰς δύο τινὰ μερισμὸν τῶν Ἑλλήνων, οἳ δαΐζονται, ὅ ἐστι μερίζονται βουλαῖς, εἴτε μένειν εἴτε φεύγειν χρεὼν, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται. Ὅρα δὲ ὡς οὐ μόνον θυμὸς ὀρίνεται, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ πόντος ἀνέμοις ταρασσόμενος. (Vers. 4.) *Τὸ δὲ ἰχθυόεντα νῦν μὲν περιεκτική τις ἐστὶ φωνή· πόντος γὰρ ἰχθυόεις ὁ περιέχων ἰχθῦς. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ, ἰχθυόεντα κέλευθα. ὅτε δέ τις εἴποι βίον ἰχθυόεν*τα, καὶ ἰχθυόεντα γενέθλα, οὐ περιοχὴν ἡ λέξις ὡς ἐνταῦθα δηλοῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι κατὰ τὸ ἀνθεμόεντα λειμῶνα καὶ ἰχθυόεντα πόντον κεῖται ἀλλαχοῦ τὸ οὐρανὸν ἀστερόεντα.* (Vers. 5.) *Ὁ δὲ Βορέης, ὃς ἀκέφαλον, ὡς καὶ προεδηλώθη, ποιεῖ τὸν στίχον ἐνταῦθα, παρὰ τὴν βορὰν ἐτυμολογεῖται. καὶ γὰρ ἁδρύνει τοὺς στάχυας ὁ Βοῤῥᾶς, καὶ οὕτω γίνεται βορᾶς ἡμῖν αἴτιος, καθὰ καὶ ὁ ἐαρινὸς Ζέφυρος. εἰ δὲ ὁ μὲν Βοῤῥᾶς διὰ δύο ἐκφέρεται ρ̄ρ̄, ὁ δὲ Βορέας τῆς θατέρου ρ̄ ἐξέπεσε ῥοιζήσεως τοῦ ε̄ πλεονάσαντος, ἔχεις ὁμοιότητα τοιαύτην καὶ ἐν τῷ στεῤῥὸς στερεός. Ὁ δὲ Ζέφυρος ἢ καὶ αὐτὸς κατὰ ὁμοίαν ἔννοιαν ἐτυμολογεῖται ὡς τὰ πρὸς τὸ ζῆν φέρων· καρποφορεῖν γὰρ ποιεῖ καὶ αὐτὸς τὰς ἀρούρας ἔαρος πνέων, καὶ οὕτω φέρει τὸ ζῆν, ποιῶν τὴν γῆν φυσίζωον καὶ ζείδωρον ἀληθῶς, ἢ ὡς ἀπὸ τοῦ ζόφου οὖρος, ἤτοι ἐκ τῶν πρὸς δύσιν ἄνεμος. Θρήκηθεν δὲ πνέειν λέγει τὸν Ζέφυρον καὶ τὸν Βοῤῥᾶν Ὅμηρος ἢ διὰ τὸ τὴν Θρᾴκην κοινὸν οἰκητήριον ἀνέμων μυθολογεῖσθαι ἢ διότι δι' αὐτῆς τῇ καθ' ἡμᾶς ἐμπίπτουσι θαλάσσῃ, οὐ μὴν ἐξ αὐτῆς ἐκείνης. φησὶ γοῦν καὶ *ὁ γεωγράφος τὸν Ζέφυρον οὐκ ἐκ Θρᾴκης πνέειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν Θρᾳκίαν θάλασσαν συμπίπτειν τῷ*
625 *Βοῤῥᾷ περὶ τὸν μέλανα κόλπον. Περὶ δὲ Θρᾴκης, ἣν καὶ δρεπανοειδές φασί τινες ἔχειν σχῆμα θέσεως, εἴρηται καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ. ἐμνήσθη δὲ Βορέου νῦν καὶ Ζεφύρου ὁ ποιητὴς ἐκ τοῦ παρατυχόντος, καθὰ ἔδοξεν αὐτῷ, οὐ μὴν κατά τι ἀναγκαῖον, ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ προσκυρεῖν τὸν ῥηθέντα μέλανα κόλπον τοῖς περὶ Ἑλλήσποντον, καθ' ὃν τὸ Ἑλληνικὸν ναύσταθμον. Τοῦ δὲ ἄητον πόῤῥω μὲν θέμα τὸ ἄω ἄησω, ἐξ οὗ καὶ ἀήτης ἐπὶ ἀνέμου καὶ ἄημα πνευμάτων παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ ἀΐτης δὲ διὰ τοῦ ῑ ὁ φίλος, εἰπεῖν δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὁ ἐρώμενος διὰ τὸ οἷον πνεῖσθαι διὰ φιλίαν, διὸ καὶ εἴσπνιλος ὁ αὐτὸς παρὰ Λάκωσι. προσεχὲς δὲ θέμα τοῦ αὐτοῦ ἄημι, ἐξ οὗ καὶ τὸ, ἀνέμων μένος ὑγρὸν ἀέντων. ἐκτέταται δὲ διὰ μέτρον ἡ παραλήγουσα τοῦ ἄητον. τὸ γὰρ ἁπλοῦν δυϊκὸν ἄετον ὡς τίθετον.* (Vers. 6.) *Τὸ δὲ ἐξαπίνης ἐλθεῖν τὸ σφοδρόν τε δηλοῖ τῆς, τραγῳδικῶς εἰπεῖν, δυσπνόου Θρῄσσης πνοῆς· οἱ γὰρ οὕτω πνέοντες ἐπιπλέον ταράττουσι τὴν θάλασσαν· καὶ πρὸς τὸ πρᾶγμα δὲ καλῶς συμβιβάζεται, καὶ τοῖς Ἀχαιοῖς γὰρ ἐξαπίνης καὶ ὡς οὐκ ἂν ἤλπισαν ἐπῆλθεν ὁ τάραχος. Τὸ δὲ *ἄμυδις Αἰολικόν ἐστι, καθὰ καὶ τὸ ἄλλυδις· διὸ καὶ ψιλοῦται. ψιλωτικοὶ γὰρ οἱ Αἰολεῖς. Κῦμα δὲ κελαινὸν, ᾧ οὐ προσλογίζεται καὶ ἀφρὸς, ἐξ οὗ κῦμα φαληριοῦν, ὅ ἐστι λευκόν.* (Vers. 7.) *Τὸ δὲ κορθύεται ἀπὸ κόρυθος γίνεται, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ κορύσσεται ἤτοι κορυφοῦται, ὡς τὸ, κορυσσομένης Ἀμφιτρίτης. εἰ δὲ μικροπρεπὲς δοκεῖ ἀπὸ κόρυθος καὶ ζωικῆς κορυφῆς λέγειν κορθύεσθαι καὶ κορύσσεσθαι καὶ κορυφοῦσθαι τὴν οὕτω μεγάλα ὑψουμένην θάλασσαν, ἐνθυμητέον ὡς οὐκ ἐξ ἀνάγκης*

ἡ τροπὴ ἀεὶ ποιότητος μεγαλεῖον ζητεῖ καὶ ποσότητος ἀλλ᾽ ἢ μόνον ὅτε που ἐγχωρεῖ, μεγάλοις τε μικρὰ προσβιβάζουσα, ὡς ὅτε ἀνθρωπίνως φράζει τὰ θεῖα, καὶ αὖ πάλιν μικροῖς μεγάλα, ὁπηνίκα ποιεῖ ἔμπαλιν. οὕτω καὶ Ὀλύμπου κορυφαὶ καὶ κάρηνα λέγονται, καὶ σκάφος οὐ μόνον πλοῖον ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ μέγιστος κόσμος, οὗ καὶ κυβερνήτης προΐσταται θεός, ὁ καὶ δημιουργὸς κληθεὶς ἀπὸ σμικροτάτου τροπικῶς τοῦ κατὰ πόλεις δημιουργοῦ, ὃν δηλοῖ ἡ Ὀδύσσεια. Τὸ δὲ, παρὲξ ἅλα, ἐπίῤῥημά ἐστι τοπικὸν συγκείμενον ἀπὸ τῆς παρᾶ καὶ ἒξ προθέσεως. δηλοῖ δὲ τὸ παρὰ τὴν ἅλα, ἢ μᾶλλον τὸ ἔξω μὲν ἁλὸς, παρ᾽ αὐτὴν δὲ ἤτοι ἐγγὺς αὐτῆς. Ἰστέον δὲ ὡς ἡμεῖς μὲν οἱ ὕστερον πάρεξ ἀεὶ φαμὲν βα*ρυτόνως κατὰ κοινὴν διάλεκτον καὶ ἀντὶ τοῦ χωρὶς τὴν λέξιν νοοῦμεν καὶ διὰ τοῦ ξ γράφομεν αὐτὴν καὶ μόνῃ γενικῇ συντάσσομεν, Ὅμηρος δὲ παρὲξ λέγει ὀξυτόνως, ἀκολουθῶν τῷ κανόνι τῶν προθέσεων, καὶ ἀντὶ τοῦ ἔξω μὲν ἐγγὺς δὲ τὴν λέξιν λαμβάνει, καὶ φωνήεντος μὲν ἐπιφερομένου φυλάσσει τὸ διπλοῦν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, συμφώνου δὲ ἐπαγομένου τρέπει συνήθως τὸ ξ εἰς ἄφωνον τὸ κ, οἷον, παρὲκ νόον ἤγαγεν. ἔστι δ᾽ ὅτε καὶ οὕτω φυλάσσει τὸ ξ, ὡς ἐν τῷ, παρὲξ τὴν νῆσον ἐλαύνομεν, καὶ τὴν σύνταξιν δὲ διφορεῖ. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρος φασὶν ὅτι ἐπὶ τοῦ παρὲξ ἔστι μὲν ὅτε τὸ νοητὸν ἐπικρατεῖ τῆς ἒξ, ἔσθ᾽ ὅτε δὲ τῆς παρᾶ, ἤγουν ἐπεὶ τὸ παρὲξ ἐκ δύο σύγκειται προθέσεων, τῆς παρᾶ καὶ τῆς ἒξ, ποτὲ μὲν ἡ τῆς ἒξ προθέσεως νόησις ἐπικρατεῖ καὶ προκαλεῖται γενικὴν σύνταξιν, ὡς τὸ παρὲξ ὁδοῦ ἤγουν ἔξω τῆς ὁδοῦ, ποτὲ δὲ ἡ παρᾶ πρόθεσις νικῶσα προάγεται εἰς αἰτιατικὴν, ὡς τὸ, παρὲξ τὴν νῆσον ἤτοι παρὰ τὴν νῆσον. λαμβάνει δὲ τὴν λέξιν Ὅμηρος, ὡς φαίνεται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν μάλιστα, ἐπὶ τῶν μήτε πάνυ πολὺ ἀπεχόντων μήτε ἔγγιστα ὄντων, ἀλλὰ ἔξω μὲν, ὅ περ ἡ ἒξ πρόθεσις δηλοῖ, ὅμως δὲ ἐγγὺς, ὅ περ διὰ τῆς παρᾶ δηλοῦται προθέσεως ση*μαινούσης ἐγγύτητα, ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ πάρεδρος καὶ παρακαθίζω καὶ τῶν ὁμοίων. Τὸ δὲ φῦκος ἐκτείνει μὲν τὴν ἄρχουσαν, ἔστι δὲ εἶδός τι μνίου καὶ βρύου. (Vers. 11. sqq.) Ὅτι συγκλήτου μὲν λέξιν ὁ ποιητὴς οὐκ οἶδεν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη· ὅτε δὲ εἴπῃ ὡς ὁ βασιλεὺς φοίτα κηρύκεσσι λιγυφθόγγοισι κελεύων, κλήδην εἰς ἀγορὰν κικλήσκειν ἄνδρα ἕκαστον, μηδὲ βοᾶν, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ, ὅσοι κεκλήατο βουλὴν, τὴν σύγκλητον παραδηλοῖ ἀπὸ τοῦ καλεῖσθαι ὀνομαζομένην. Σοφοκλῆς δὲ σύγκλητον λέσχην ταύτην καλεῖ. Οὕτω δὲ καὶ γερουσίαν μὲν οὐκ οἶδεν ὀνομάζειν ὁ ποιητὴς, ὅτε δὲ γέροντας λέγει καὶ ὅτε οἶνον ὀνομάζει γερούσιον, τὴν τῆς γερουσίας ἐμφαίνει ἔννοιαν. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ ἐᾷ ὁ βασιλεὺς βοᾶν ὡς ἐν ἀγορᾷ τοὺς κήρυκας, ἵνα μὴ ἔκπυστα τοῖς Τρωσὶ τὰ κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς γένοιντο, καὶ γνωσθεῖεν ἀμηχανοῦντες καὶ ταρασσόμενοι, ὥστε βοᾶν μὲν τὸ τρανέστερον φωνεῖν, κικλήσκειν δὲ, ὅ ἐστι καλεῖν, τὸ ἠρέμα. Τοῦ δὲ κλήδην ἡ διάθεσις κατὰ τὸ τμήδην, ὃ δηλοῖ τὸ τμητικῶς, Ἀττικὸν δὲ καὶ ἅμα ἐτυμολογικὸν τὸ κλήδην κικλήσκειν, ὃ σαφέστερον ἑτέρωθι ἐξονομακλήδην ἐῤῥέθη. (Vers. 10.) Φοιτᾶν δὲ τὸ ἁπλῶς περιοδεύειν, γινόμενον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐκ τοῦ προϊέναι ἢ ἐκ τῆς ὁδοῦ. Ἀττι*κοὶ δὲ ὕστερον τὸ ἐς διδασκάλου ἰέναι φοιτᾶν ἔλεγον καὶ φοιτητὴν τὸν τοῦτο ποιοῦντα. ὡς δὲ καὶ τὸ ἐνθουσιωδῶς ὁρμᾶν καὶ μαίνεσθαι φοιτᾶν ἐλέχθη, ὅθεν καὶ φοῖτος ἡ μανία, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. (Vers. 11.) Τὸ δὲ εἰς ἀγορὴν οὐκ ἀποστερεῖ οὐδὲ τὴν σύγκλητον ἄγυριν τοῦ λέγεσθαι ἥκειν εἰς ἀγορήν. (Vers. 10.) Ὅτι φιλοπόνῳ οἰκεῖον τὸ, ἐφοίτα κελεύων, αὐτὸς δὲ μετὰ πρώτοισι πονεῖτο, ὅ ἐστιν ἐνήργει, αὐτοδιακονῶν δηλαδή. (Vers. 11. sqq.) Ὅτι Ἀγαμέμνων εἰς δημηγορίαν ἀνίστατο δακρυχέων, ὥστε κρήνη μελάνυδρος, ἥ τε κατ᾽ αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ. καὶ βαρυστενάχων προφέρει
733 ἀπαραποιήτως καὶ ἐν*ταῦθα πολλὰ, ὧν ἔφη καὶ ἐν τῇ β, ἀρξάμενος ἐκ τοῦ, Ζεύς με ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ, οὐκ ἐσχηματισμένως μέντοι, ἀλλὰ ἀληθῶς αὐτὰ λαλεῖ. Ἐν οἷς καὶ τὸ φεύγωμεν σὺν νηυσὶ καὶ ἑξῆς. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι σιωπῶσι, δεδιότες μὴ καὶ οὗτος ὁ βασιλικὸς λόγος ἀπόπειρά τις εἴη τῶν Ἀχαιῶν, μόνος δὲ καὶ νῦν ὁ Διομήδης, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ὀψὲ διὰ τὴν νεότητα εἰπεῖν θαῤῥήσας· οἱ γὰρ ἄλλοι πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ, δὴν δ᾽ ἄνεῳ ἦσαν τετιηότες, ἀφραδέοντά τε τὸν βασιλέα καλεῖ, 626
καὶ κατὰ νόμον ἐντέχνου ῥητορείας παραιτησάμενος νέμεσιν, καὶ ἐν σχήματι προδιορθώσεως αἰτησάμενος μὴ χολωθῆναι τὸν βασιλέα, καὶ οὕτω τῇ τοῦ λόγου τραχύτητι κεράσας ἐπιείκειαν, μαχήσεσθαι τῷ βασιλεῖ λέγει καθὰ θέμις ἐστὶν ἀγορῇ, καὶ ἀναμιμνήσκει ὅτι φθάσας ὁ βασιλεὺς ἀλκὴν τῷ Διομήδει ὠνείδισεν, εἰπὼν ἀπόλεμον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀνάλκιδα. εἶτα λέγει ὅτι μάλιστά γε τῷ Ἀγαμέμνονι

ὁ Ζεὺς οὐ τέλειον ἔδωκε τὸ ἀγαθὸν, ἀλλὰ διάνδιχα, τὸ τῆς βασιλείας καλὸν διελὼν, σκήπτρῳ μὲν ἔδωκε τετιμῆσθαι πλεῖον πάντων, ὡς εὐρυκρείοντα· τοῦτο δὴ τὸ καὶ ἐκ τύχης *ποτὲ ἀγαθόν· ἀλκὴν δὲ οὐκ ἔδωκεν, ὃ κράτος ἐστὶ μέγιστον. ἐξ ἀρετῆς γὰρ τουτὶ τὸ καλόν. φράζει δὲ ὁ ποιητὴς τὰ κατὰ τὸν Διομήδην οὕτως· (Vers. 32. sqq.) Ἀτρείδη, σοὶ πρῶτα μαχήσομαι ἀφραδέοντι, ἣ θέμις ἐστὶν ἄναξ ἀγορῇ, σὺ δὲ μή τι χολωθῇς. ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας ἐν Δαναοῖσι, φὰς ἔμεν᾽ ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ταῦτα δὲ πάντα ἴσασ᾽ Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες. σοὶ δὲ διάνδιχα δῶκε θεός· σκήπτρῳ μέντοι δῶκε τετιμῆσθαι περὶ πάντων, ἀλκὴν δ᾽ οὔ τι δῶκεν, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. δαιμόνιε, ἤγουν μακάριε, οὕτω που μάλα ἔλπεαι υἷας Ἀχαιῶν ἀπτολέμους ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας, ὡς ἀγορεύεις; εἰ δέ τι αὐτῷ θυμὸς ἐπέσσυται ὥστε νέεσθαι, ἔρχεο, πάρ τοι ὁδὸς, νῆες δέ τι ἄγχι θαλάσσης ἑστᾶσ᾽, αἵ τοι ἕποντο Μυκήνηθεν μάλα πολλαί. ἀλλ᾽ ἄλλοι μενέουσι καρηκομόωντες Ἀχαιοὶ, εἰσόκε περ Τροίην διαπέρσομεν. εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, φευγόντων σὺν νηυσὶ φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν. νῶι δ᾽, ἐγὼ Σθένελός τε, μαχησόμεθα, εἰσόκε τέκμωρ Ἰλίου εὕρωμεν, σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθμεν· ὃ δὴ ἐπιφωνηματικῶς ἐπῆκται, θεραπεῦον, ὡς καὶ ῥηθήσεται, τὴν δοκοῦσαν ἀλαζονείαν τοῦ ἥρωος. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅπως ὁ Διομήδης ὁ ἐν καιρῷ σιγήσας, ὅτε ὠνειδίσθη παρὰ τοῦ βασιλέως ὡς ἀπόλεμος *καὶ ἄναλκις, νῦν εὐθέτως καὶ ἀληθῶς ἐλέγχει τὸν ὀνειδίσαντα, περιτρέπων ἐκείνῳ τὸν ὀνειδισμὸν ἐξ ἔργων αὐτῶν. ἄναλκις γὰρ ὡσεπιπολὺ ὁ φεύγειν ἐθέλων, οὐ μὴν ὁ ἑτοιμαζόμενος εἰς πόλεμον, ὡς τότε ὁ Διομήδης. καὶ οὕτω μὲν ὁ ἥρως πρὸς βάρος λαλεῖ. ὁ δέ γε βασιλεὺς φέρει τὸν ἔλεγχον διά τε τὴν θέμιν τῆς ἀγορᾶς καὶ διότι οὐ ψευδές ἐστι τὸ ὄνειδος, ἀλλὰ κατ᾽ αὐτὸ ἀληθίζεται ὁ ἥρως, ὥς περ αὖ πάλιν ἠλαζόνευται αὐτῷ τὸ, ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα καὶ ἑξῆς. ὅθεν καὶ ἐπεὶ ὑπέρκομπος ὁ τοιοῦτος λόγος, πῶς γὰρ ἂν οἱ παρὰ Διομήδην ἴσα τῷ πανελληνίῳ δυνήσονται; ἐπάγει θεραπείαν τὸ, σὺν γὰρ θεῷ ἤλθομεν. οἰκεῖα δέ, φασιν, ἄρτι ἡ τοιαύτη μεγαλόφρων ῥητορεία τῷ Διομήδει. παρώξυνται γὰρ οὐ μόνον φιλοτιμίᾳ καὶ θυμῷ, ἀλλὰ καὶ ἀρετῇ· ἔτρωσε γὰρ τὴν τὸν Ἀλέξανδρον σώσασαν, ἀνεῖλε Πάνδαρον, ἔλαβε τοὺς ἵππους Αἰνείου, χρύσεα ὅπλα ἔσχεν, Ἰδαίῳ τῷ ἐκ Τροίας κήρυκι μόνος ἀντεῖπε, κεραυνοῖς ἀντέσχεν, ἔφυγεν ὕστερος, ὑπέστρεψε πρῶτος, καὶ διὰ ταῦτα ὑπέρφρων γίνεται. καὶ ὅμως οὐ θαῤῥεῖ αὐχήσειν πολιορκῆσαι τὴν Τροίαν, ἀλλὰ μαχησόμεθά, φησιν, ἕως τέκμωρ Ἰλίου εὕρωμεν, ἤτοι τέλος τῆς περὶ τὴν Ἴλιον μάχης, ὅ περ μέσως ῥηθὲν δηλοῖ οὐ *μόνον τὸ ἑλεῖν αὐτὴν ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ διακειμένοις τισὶ λῦσαι τὴν μάχην, τυχὸν δὲ καὶ τὸ μαχομένους εὐκλεῶς πεσεῖν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τῷ Ὁμηρικῷ τούτῳ τόπῳ παρ᾽ Ἡροδότῳ ἔοικε τὸ, μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα Ἀρτάβανε, ἐγὼ δὲ καὶ ἄνευ σέο, ὅσα εἶπα, ἐπιτελέα ποιήσω. ἔστι δὲ ἐκείνου ἀκομπότερον τὸ Ὁμηρικὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀσφαλέστερον. καὶ τοιοῦτον μὲν τὸ ἐκτεθὲν Ὁμηρικὸν χωρίον. τὰ δὲ διὰ μέσου αὐτοῦ εὐθὺς εἰρήσεται. (Vers. 14.) Μελάνυδρος μὲν οὖν κρήνη οὐ μόνον διότι καθόλου τὸ ὕδωρ μέλαν εἶναι δοκεῖ μὴ φωτιζόμενον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐκ βάθους ἀνάγουσα τὸ ὕδωρ καὶ ὡς πολύυδρος. (Vers. 15.) Αἰγίλιψ δὲ πέτρα, ἥτις διὰ τὸ τοῦ ὕψους δυσανάβατον καὶ ὑπὸ αἰγὸς λείπεται, ἁλτικοῦ ζῴου καὶ πετροβατικοῦ. τοιαύτῃ δέ τινι κρήνῃ τὸν βασιλέα εἰκάζει, ἐξ ὑψηλῆς δηλαδὴ καταῤῥεούσῃ πέτρας, διὰ τὸ τοῦ ἥρωος καὶ στερέμνιον καὶ εὐμέγεθες, καὶ διὰ τὸ δαψιλὲς δὲ δάκρυον καὶ ὑπερβολικόν. εὑρεθήσεται δὲ ὑπερβολὴ δακρύων καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐπὶ τῷ τοῦ Πατρόκλου νεκρῷ. Δνοφερὸν δὲ ὕδωρ ἢ τὸ μέλαν ἐξ ὁμοιότητος γνόφου τραπέντος τοῦ γ εἰς δ συνήθως ἢ ὡς ἐν σχήματι συνθέτῳ τὸ μετὰ δονήσεως φερόμενον καὶ ψόφου τινός. ᾧ ψόφῳ ἔοικεν ὁ βαρὺς τοῦ βασιλέως *στεναγμὸς, ὡς τὰ δάκρυα τῷ καταῤῥέοντι τῆς πέτρας ὕδατι. φησὶ γάρ· βαρυστενάχων μετηύδα. Ὅτι δὲ μυριαχοῦ εὕρηνται πηγαὶ οὐ μόνον ἁπλῶς κατὰ πετρῶν χέουσαι ὕδωρ ἀλλὰ καὶ κατὰ ὀρέων κορυφῶν, δῆλον. καὶ ἱστορεῖ τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ. (Vers. 18.) Τὸ δὲ, ἄτῃ ἐνέδησε βαρείῃ, τὸ δυσαπάλλακτον τῆς δυστυχίας δηλοῖ, ἔνθα καὶ Δία εἰπὼν ὑπερμενέα ἑρμηνεύει ἐπαγαγών· ὃς πολλάων πολίων καὶ ἑξῆς· καὶ, τοῦ γὰρ κράτος ἐστὶ μέγιστον. (Vers. 30.) Περὶ δὲ τοῦ, ἄνεῳ ἦσαν, ὅ ἐστιν ἄφωνοι, καὶ τοῦ τετιηότες, ὅ ἐστι λελυπημένοι, τετιμωρημένοι, ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη. (Vers. 32.) Τὸ δὲ μαχήσομαι ἐπὶ ἀντιλογίας νῦν κεῖται, διὸ ἐπήγαγεν, ὡς θέμις ἐστὶν ἄναξ ἀγορῇ· ἄλλως γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνταγορεύειν ἄνακτι. Ἐν μέντοι τῷ, ἐγὼ Σθένελός τε μαχησόμεθα, κυριολεκτεῖται τὸ μαχησόμεθα. ἀπὸ δέ γε τοῦ, μαχήσομαι ὡς θέμις ἀγορῇ, καὶ ἡ λογομαχία εἴληπται.

(Vers. 33.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, μαχήσομαι, ἣ θέμις ἐστὶν ἀγορῇ, ῥητορικῶς τεθεώρηται ὡς τοῦ
συμβουλευτικοῦ εἴδους στασιαζομένου. τοιοῦτον γὰρ πάντως τὸ ἐν ἀγορᾷ κατὰ θέμιν μάχεσθαι. Τὸ δὲ
ἄναξ οὐκ ἀργὸν κεῖται, ἀλλ' ἀξιωματικῶς δηλοῖ ὡς οὐ λέληθέ με ὅτι πρὸς ἄνακτα λαλῶ. εἰδὼς δὲ ποιῶ
τὸ τῇ ἀγορᾷ θεμιτόν.* (Vers. 32.) *Τὸ δὲ ἄφρα*δέοντι οὐ πάνυ τραχέως ἔχει· οὐ γὰρ τὸν ἀφραίνοντα
δηλοῖ, ἐπεὶ μηδὲ ἐχρῆν εὐθὺς ἐκ προοιμίων ἀπαρακαλύπτως τραχύνεσθαι, ἀλλὰ τὸν κακῶς φραζό-
μενον. τραχὺ δὲ ὅμως ὂν καὶ τοῦτο λεαίνεται τῇ ἐπαγωγῇ τοῦ ἄναξ. Τὸ δὲ, ἣ θέμις ἐστὶν ἀγορῇ, ἀντὶ
τοῦ, ὡς νόμος ἐστὶ τοῖς συγκληθεῖσιν εἰς ἀγορὰν, ἢ καὶ κατὰ ἑτεροῖον τόνωμα τοῦ ἣ θέμις, ἀντὶ τοῦ
ἥτις θέμις ἐστὶν ἐν ἀγορᾷ, ἤγουν ὅς περ νόμος ἐστὶν ἀγορᾶς· ἔξεστι γὰρ ἀγορεύειν τὰ δοκοῦντα.* 627
*Ἔνθα σημείωσαι καὶ ὅτι ἀγορὰν πάλιν ἔφη καὶ τὴν ὡς εἴρηται σύγκλητον βουλήν. ἐν τούτοις δὲ καὶ
σχῆμα προθεραπείας ἐστί. μέλλων γὰρ ὁ Διομήδης τοῦ βασιλέως καθάψασθαι λέγει· σοὶ πρῶτα
μαχήσομαι καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, σὺ δὲ μή τι χολωθῇς. ἄλλως γὰρ πάνυ ἄτεχνον ἦν κατὰ τοῦ βασιλέως
ἀπαρακαλύπτως τραχύνασθαι.* (Vers. 34.) *Τὸ δὲ, ἀλκὴν ὀνείδισας, ἀσυνήθως λέλεκται. οὐ γὰρ ὥς
περ τὸ κλοπὴν ὠνείδισας ἢ δειλίαν ἀντὶ τοῦ κλέπτην εἶπας εἶναι ἢ δειλὸν, οὕτω κἀνταῦθα τὸ ἀλκὴν
μέν μοι πρῶτον ὠνείδισας, ἀντὶ τοῦ, ἄλκιμον ὠνόμασας, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ, ἐμέμψω μοι τὴν ἀλκήν. διὸ
καὶ ἑρμηνεύων ἐπήγαγε τὸ, φὰς εἶναι ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα· ὃ πληθυνθὲν ποιεῖ τὸ ἀπτολέμους
ἔμεναι καὶ ἀνάλκιδας. Τὸ δὲ, πρῶτον ὀνείδισας, *ἴσον ἐστὶ τῷ πρῶτος ὀνείδισας, ὅθεν εἰ καὶ εἶπον
φησὶν ὡς σοὶ πρῶτα μαχήσομαι, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὡς πρὸς ἑτέρους, ἐγὼ δὲ δεύτερος ἥκω εἰς λόγους οἷά
σου προονειδίσαντος. ὄνειδος δὲ καὶ νῦν ὕβρις, ὄνοσις, ὅ ἐστι μέμψις, οὐ μὴν τὸ σύνηθες τοῖς μεθ'
Ὅμηρον, ὃ δηλοῖ προφορὰν εὐεργεσιῶν ἐπὶ ἐλέγχῳ ἀχαριστίας.* (Vers. 35.) *Τοῦ δὲ φὰς τὸ πληθυν-
τικὸν ἦν πρὸ τούτων ἐν τῷ, φάντες ἀριστῆα. Τὸ δὲ, ταῦτα δὲ πάντα ἴσασι, πολὺν ἐμφαίνει νοῦν·
ὑποκρούεται γὰρ οὐ μόνον ἄρσεις, ὡς οὐκ ἀπτόλεμός εἰμι οὐδὲ ἄναλκις, ἀλλὰ καὶ θέσεις, ὡς τοιόσδε
734 καὶ τοιόσδε μάλιστα ἐν τῷ ἀριστεύειν ἔγνωσμαι. Τοῦ *δὲ, διάνδιχα δῶκε, διασαφητικόν ἐστι τὸ, σκή-
πτρῳ μέντοι δῶκε καὶ ἑξῆς· ὃ δὴ ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ εὐρυκρείοντα εἶναι τὸν Ἀγαμέμνονα.*
(Vers. 38.) *Τὸ δὲ περὶ πάντων ἀντὶ τοῦ περιττότερον πάντων, ὅ ἐστιν ὑπὲρ πάντας. Τὸ δὲ, ἀλκὴν
οὔ τοι δῶκε, χρήσιμον εἰς τὸ, ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας. δῆλον γὰρ καὶ ὅτι ὁ βασιλεὺς οὕτως
ἀλκὴν τῷ Διομήδει ὠνείδισεν, ὅτι δηλαδὴ ἀλκὴν οὔ οἱ δῶκε θεός. τρὶς δὲ ἐνταῦθα κεῖται συνε-
χῶς τὸ δῶκεν, ὡς λέξις καιρία.* (Vers. 39.) *Τὸ δὲ τὴν ἀλκὴν γνωμικῶς κράτος εἰπεῖν μέγιστον ὑπέρ-
θεσίς ἐστι συγκριτικὴ, προτιμωμένη τοῦ βασιλικῶς σκηπτουχεῖν τὸ μέγα κράτος τὸ ἐξ ἀλκῆς, ἧς
ἕνεκεν καὶ ἡ μάχη κυδιάνειρα λέγεται. Ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι ἐτόλμησεν ὁ Διομήδης ἀνάπαλιν εἰπεῖν τῷ
σοφῷ Νέστορι, ὁ μὲν γὰρ ἐξαίρων τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς κρατοῦντα ἔφη· εἰ δὲ σὺ, ὦ Ἀχιλλεῦ, κρατε-
ρὸς ἐσσι, ἀλλ' ὅ γε φέρτερός ἐστι, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει. ὁ Διομήδης δὲ ἐνταῦθα τοῦ σκήπτρου
τὴν ἀνδρίαν ὑπερτιθεὶς κράτος εἶναι μέγιστόν φησι τὴν ἀλκὴν, ὑπερεξαίρων ἑαυτὸν λεληθότως τοῦ
βασιλέως ὡς ἄλκιμον, οἷα ἐκείνου μὴ ὄντος τοιούτου, ᾧ καὶ σφοδρότερον *αὐτὸς νῦν ἤ περ ὁ Ἀχιλ-
λεὺς τότε προσφέρεται. ὁ μὲν γὰρ συμβολικῶς ὠνείδισε τῷ βασιλεῖ τὸ ἄναλκι, κραδίην αὐτὸν εἰπὼν
ἔχειν ἐλάφου, Διομήδης δὲ σαφῶς ἀπέφηνε μὴ ἔχειν αὐτὸν ἀλκήν. Τὸ δὲ, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον,
ἴσως μὲν ἐσχημάτισται, ἦν γὰρ κοινότερον εἰπεῖν, ἥ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον, ὡς τῆς ἀλκῆς τοιαύτης
οὔσης, καθὰ καὶ ἀνωτέρω τὸ, μαχήσομαι ὃ θέμις ἐστὶν, ἄλλως ἐσχηματίσθη κατὰ θῆλυ γένος, ἣ θέμις
ἐστί· καὶ παρ' Εὐριπίδῃ δὲ τὸ, πάντα συμφέρουσα ὃ λίαν σώζει, ὅμοιον σχῆμα ἔσχε τῷ, ἥ περ
μεγίστη γίνεται σωτηρία· δύναται δὲ καὶ ἄλλως ὀρθῶς ἔχειν ἐν τῷ ἀπὸ κοινοῦ εἰπεῖν, ὅ περ, ἤγουν τὸ
δοθῆναι τινὶ ἀλκὴν, κράτος ἐστὶ μέγιστον.* (Vers. 40.) *Πρὸς δὲ τὸ φεύγωμεν καθαπτόμενος ὁ Διο-
μήδης τοῦ βασιλέως διὰ τὸ πληθυντικῶς αὐτὸ εἰρῆσθαι, ἀποσεμνύνων δὲ τοὺς Ἕλληνας ὡς μὴ πεισθη-
σομένους, φησὶν ὡς ἐῤῥέθη τὸ, δαιμόνιε καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ ὡς ἀγορεύεις. καὶ ἔστι τῆς ἐννοίας τὸ σχῆμα
ἐρωτηματικὸν κατὰ ἐλεγκτικὴν δύναμιν ἐνστάσεως. βούλεται γὰρ εἰπεῖν, ὡς οὐ πεισθήσονταί σοι φυγεῖν.
ἐφεξῆς δὲ καὶ ἀντιπαραστατικῶς φησὶν ὅτι εἰ δὲ βούλονται, πεισθήτωσαν, εἰπών· εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, φευ-
γόντων σὺν νηυσί. δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως λέγειν ὁ Διομήδης, ὡς διχῇ *ὁ βασιλεὺς ἔσφαλται, αὐτόν τε
φθάσας εἰπεῖν ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα, καὶ νῦν δὲ τοὺς Ἀχαιοὺς τοιούτους ἐλπόμενος εἶναι.*

(Vers. 41.) Τὸ δὲ, ὡς ἀγορεύεις, ἐλλέλειπται διὰ γοργότητα. δοκεῖ γὰρ λείπειν ἢ τὸ φυγεῖν, ἵνα λέγῃ, ὡς ἀγορεύεις φυγεῖν φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν; ἢ τὸ νέεσθαι, καθὰ μικρόν τι ὑποκαταβὰς φησιν. ἔτι δὲ τὸ ὡς ἀγορεύεις ἀστείως εἴρηκε, μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ θετέον ὅτι ἀπόλεμοι καὶ ἀνάλκιδες οἱ Ἀχαιοὶ, ἀλλ᾽ οὐχ᾽ οὕτως ὡς ἀγορεύεις, ἵνα καὶ φεύγωσι. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἀπόδειξίς ἐστι τὸ ὡς ἀγορεύεις τοῦ ἔλπεσθαι ἀνάλκιδας εἶναι τοὺς Ἀχαιούς. ὁ γὰρ ἀγορεύων τι ψεκτόν τινος, καὶ τοιοῦτον ἐκεῖνον ἔλπεται εἶναι. (Vers. 42.) Ἐν δὲ τῷ, ὥστε νέεσθαι, κοινότερον πλεονάζει ὁ τε σύνδεσμος, ὡς καὶ ἐν τῷ οἷόν τε ἀντὶ τοῦ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ οἷός τε ἦν καὶ ἐν τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 43.) Τὸ δὲ τὰς νῆας τῷ βασιλεῖ ἄγχι θαλάσσης ἑστάναι σκῶμμα λεληθότως εὐφυές ἐστιν, ὡς δῆθεν προχείρου τοῦ βασιλέως ὄντος φυγεῖν. (Vers. 44.) Τὸ δὲ, αἵ σοι ἕποντο Μυκήνηθεν, μερικεύει τε ἅμα καὶ ἑρμηνεύει τὸν νοῦν, ἵνα μὴ βασιλέως νῆες αἱ κατὰ τὸν ναύσταθμον πᾶσαι νοοῖντο. Τὸ δὲ, μάλα πολλαὶ, σεμνύνει πάλιν τὸν βασιλέα φιλαλήθως ὡς καὶ ἄλλως πολύναυν. ὅτι δὲ καὶ πολλαὶ αὐτῷ νῆες ἦσαν, ἡ *Βοιωτία ἐδήλωσεν. (Vers. 45.) Ἐν δὲ τῷ, ἀλλ᾽ ἄλλοι μενέουσιν, ἢ περιττὸς ὁ ἀλλὰ σύνδεσμος, ἢ ἔλλειψιν ἔχει νοήματος, ἵνα λέγῃ, ὡς εἰ καὶ σὺ ἀπελεύσῃ, ἀλλὰ οἱ λοιποὶ μενοῦσι. (Vers. 46.) Τὸ δὲ, εἰσόκε Τροίην διαπέρσομεν, οὐ μόνον σεμνότερον ἀλλὰ καὶ σαφέστερον τοῦ, εἰσόκε τέκμωρ Ἰλίου εὕρωμεν. ἐκεῖνο δὲ πῶς νοεῖται, προείρηται. εἰ δὲ ἀκόλουθον ἦν πρὸς τὸ, ἄλλοι μενέουσιν Ἀχαιοὶ, εἰπεῖν, εἰσόκε Τροίην διαπέρσουσιν, ἀλλ᾽ ὁ Διομήδης οὐκ ἠνέσχετο μὴ κοινώσασθαι τὸ καλὸν, τὸ μὲν παραμεῖναι τοῖς ἄλλοις προσνείμας ἐπὶ ἐπαίνῳ ἐκείνων, τοῦ δὲ πορθῆσαι καὶ ἑαυτὸν θέμενος κοινωνόν.
628 (Vers. 47.) Τὸ δὲ, εἰ δὲ καὶ αὐτοὶ, φευγόντων, ἀντὶ τοῦ, εἰ δὲ βούλονται, φευγέτωσαν καὶ αὐτοί. καὶ ἔστι σχῆμα σύνηθες ἐλλείψεως οὐ μόνον γοργὸν ἀλλὰ καὶ σεμνὸν διὰ τὴν ἀποσιώπησιν τοῦ προαιρετικοῦ ῥήματος. οὐ γὰρ καθαρῶς ἀνέχεται εἰπεῖν, εἰ βούλονται, φευγέτωσαν. ὅτι δὲ τὸ φευγόντων προστακτικῶς ῥηθὲν κατὰ Ἀττικοὺς σχῆμα καὶ αὐτό ἐστιν ἐλλειπτικὸν, οὐκ ἄδηλόν ἐστιν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, εἰ δὲ φευγόντων, χρήσιμόν ἐστιν εἰς νόησιν τοῦ, εἰ δ᾽ ἄγε μὴν πείρησαι, καὶ τῶν ὁμοίων. (Vers. 48.) Τοῦ δὲ νῶϊ ἑρμηνεία ἐστὶ τὸ, ἐγὼ Σθένελός τε. εὐθεῖα γὰρ δυϊκῶν ἡ τοιαύτη ἀντωνυμία ἐστίν. (Vers. 32.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τὸ, σοὶ πρῶτα μα*χήσομαι ἀφραδέοντι, ἣ θέμις ἐστὶν ἀγορῇ, σὺ δὲ μή τι χολωθῇς, παντὶ προσαρμόττει ἀντιλέγοντι πρὸς τὸν μὴ καλῶς βουλευσάμενον. Ἀνδρεῖος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ δειλίᾳ ὀνειδισθεὶς πρός τινος μάτην εὐλόγως ἂν εἴποι τὸ, ἀλκὴν μέν μοι πρῶτον ὀνείδισας, φὰς ἔμεναι ἀπτόλεμον καὶ ἀνάλκιδα, ταῦτα δὲ πάντα ἴσασι καὶ ἑξῆς. Ἀνὴρ δὲ πλούσιος μὲν ἢ ἄλλως πως ἄρχων, ἀγεννὴς δὲ, ἀκούσοι ἂν προσφυῶς ὅτι θεὸς σκήπτρῳ μὲν ἢ πλούτῳ τυχὸν ἤ τινι τοιούτῳ δῶκέ σοι τετιμῆσθαι περὶ πάντων, ἀλκὴν δ᾽ οὔτι δῶκεν, ὅ τε κράτος ἐστὶ μέγιστον. Πρὸς δὲ τὸν ἐθέλοντα ὑποχωρεῖν ἔκ τινος μὴ πάνυ τοῦτο ἐθέλοντος καλὸν ῥηθῆναι τὸ, εἴ σοι θυμὸς ἐπέσσυται, ἔρχεο, πάρ τοι ὁδὸς, ἤτοι πάρεστί σοι ὁδεύειν, καὶ ὡς εἰπεῖν ὑφήπλωταί σοι ἡ ὁδός. τοῦτο δὲ ἤδη καὶ παροιμιῶδες γέγονεν. ὁδὸς δὲ νῦν ἡ διὰ νηῶν κέλευθος, ἣν οἴδαμεν ἐκ τοῦ ἐλεύθω γενομένην. κατὰ γὰρ τὸν Ἀλεξανδρέα Ἡρακλείδην, ὡς πατῶ πάτος, στείβω στίβος, οὕτω ἐλεύθω ἔλευθος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ κ̄ κέλευθος, ᾧ λόγῳ καὶ τὴν αὐλωνίαν Χάραξ καυλωνίαν φησὶν ἐν Ἰταλικοῖς· οὕτω δέ, φησι, καὶ τὰ ἀνθήλια κανθήλια. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. (Vers. 48. sqq.) Ὁ δὲ μετὰ θείου θάρσους προσλιπαρῶν τινὶ ἔργῳ, ἐρεῖ ὅτι, παραμενῶ εἰσό*κε τέκμωρ εὕρω, σὺν γὰρ θεῷ εἰλήλουθα. εἰ δὲ πλείους οἱ προσμένοντες, σχηματισθήσεται ὁ λόγος καὶ πληθυντικῶς, εἰλήλουθμεν, ἤγουν ἐληλύθαμεν, ὃ κατὰ τὸν ῥηθέντα Ἡρακλείδην πεποίηται διαλέκτοις τέσσαρσιν, Ἀτθίδι, Ἰάδι, Βοιωτίᾳ, Αἰολίδι. ἐλεύθω γὰρ, οὗ μέσος κοινὸς παρακείμενος ἤλευθα, καὶ Ἀττικῶς ἐλήλυθα, κατὰ τὸ ἤρεικα ἐρήρικα, ὅ ἐστιν ἔσχισα, ἤλειφα ἀλήλιφα. ἐπεὶ δὲ ἔθος Βοιώτιον προστιθέναι τῷ ῡ τὸ ō, καὶ Ἰακὸν τῷ ε̄ τὸ ῑ, γίνεται οὕτως εἰλήλουθα, ὃ βεβοιωτίασται μέν, φησι, κατὰ τὴν παραλήγουσαν, κατὰ δὲ τὴν πρώτην ἤγουν τὴν ἄρχουσαν ἰώνισται. τοῦ δὲ τοιούτου εἰλήλουθα πληθυντικὸν εἰληλούθαμεν ἀναλόγῳ προσθέσει τοῦ μεν̄, κατὰ τὸ τέτυφα τετύφαμεν, ὅθεν Αἰολικῶς συγκέκοπται τὸ εἰλήλουθμεν· Αἰολέων γὰρ εἰσιν αἱ συγκοπαί. ὅτι δὲ συγκέκοπται τὸ εἰλήλουθμεν, δῆλον οὕτω. πᾶν ῥῆμα πληθυντικὸν πρώτου προσώπου ἑκάστοτε πρὸ τῆς μεν̄ φωνῆεν ἔχει, καὶ οὐδέποτε σύμφωνον. τοῦτο δὲ ἔχει πρὸ τοῦ μ̄ τὸ θ̄, συγκέκοπται ἄρα, ὥς περ καὶ τὸ ἐπέπιθμεν ἐκ τοῦ ἐπεπίθομεν καὶ τὸ ἴσμεν ἐκ τοῦ ἴσαμεν, οὗ θέμα τὸ ἴσημι.

★(Vers. 50.) *Ὅτι Διομήδους δημηγορήσαντος ἐθαύμασαν Ἕλληνες, ὡς δηλοῖ τὸ, ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα
πάντες ἐπίαχον υἷες Ἀχαιῶν, μῦθον ἀγασσάμενοι Διομήδεος.* (Vers. 51.) *ἔστι δὲ ἀγαίεσθαι μὲν
735 φθόνου, ἀγάσσασθαι δὲ ἐκπλήξεως.* ★(Vers. 53. sqq.) *Ὅτι Νέστωρ ἔργοις αὐτοῖς ἤδη τὴν τοῦ Διο-
μήδους ἀνδρίαν μεμαθηκὼς οἷα πρὸ μικροῦ δι' αὐτοῦ περισωθεὶς μαρτυρεῖ ὅτι τε ἐν πολέμῳ δύναται
καὶ ὅτι βουλῇ τῶν ὁμηλίκων ὑπερέχει, καὶ τὴν δημηγορίαν δὲ αὐτοῦ ἐπαινεῖ. φησὶ γοῦν· Τυδείδη,
πέρι μὲν πολέμῳ ἐνὶ κρατερός ἐσσι, καὶ βουλῇ μετὰ πάντας, ὅ ἐστι κατὰ πάντας, ὁμήλικας ἔπλευ ἄρι-
στος· οὔ τίς τοι τὸν μῦθον ὀνόσσεται, ὅσσοι Ἀχαιοὶ, οὐδὲ πάλιν, τουτέστιν ἔμπαλιν, ἐρέει, ἐναν-
τιούμενος δηλαδή. ἀτάρ φη★σιν οὐ τέλος ἵκεο μύθων, τουτέστιν ἐλλιπῶς συνεβουλεύσω, καὶ οὐ τελείαν
γνώμην εἰσήνεγκας, οὐ δι' ἀφροσύνην, ἀλλ' ὅτι μὴ ἔχεις τὴν ἀπὸ τοῦ γήρως ἐμπειρίαν. φησὶ γάρ· 629
ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἐμὸς δέ κε καὶ παῖς εἴης, ὅ ἐστι φανείης, νομισθείης, ὁπλότερος γενεῆφιν, ἀτὰρ
πεπνυμένα βάζεις Ἀργείων βασιλῆας, ἐπεὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες. ἐπίκρισις δὲ Ὁμήρου τὰ ῥηθέντα, ἐφ'
οἷς τεχνικῶς δεδημηγόρηκε καὶ, ὡς αὐτὸς λέγει, κατὰ μοῖραν ἔειπεν. εἶτα τελεώτερον συμβουλεύεται
αὐτὸς οἷα γεραίτερος ἄλλα τέ τινα καὶ ὡς★χρὴ πρέσβεις εἰς Ἀχιλλέα στεῖλαι καὶ σπεῦσαι πείσειν ἐκεῖνον
δώροισί τε ἀγανοῖς καὶ ἔπεσι μειλιχίοις.* (Vers. 55.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ, ὅσοι Ἀχαιοὶ, πρὸς διαστο-
λὴν εἴρηται, ὡς τῶν ἐχθρῶν Τρώων μεμψομένων ἂν τὴν τοῦ ἥρωος δημηγορίαν, καὶ ὅτι τὸ, οὔ τις
ὅσσοι Ἀχαιοὶ, περιπέφρασται δι' ἐξαλλαγὴν σχήματος, ἀντὶ τοῦ οὔ τις τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὅτι
ἔπαινος γενναίου νέου καὶ συνετοῦ τὸ περὶ μὲν πολέμῳ καρτερός ἐσσι καὶ ἑξῆς, ἕως τοῦ οὐδὲ πάλιν
ἐρέει, καὶ ὅτι ὁ μέλλων τελεώτερόν τι δημηγορῆσαι εἴποι ἂν πρὸς τὸν ἀτελῶς διὰ νεό★τητα βουλευ-
σάμενον τὸ τοῦ Νέστορος πρὸς Διομήδην, ὡς πεπνυμένα μὲν βάζεις καὶ κατὰ μοῖραν ἔειπες, αὐτὰρ,
ὡς προείρηται, οὐ τέλος ἵκεο μύθων· ἦ μὴν καὶ νέος ἐσσὶ, ἀλλ' ἄγ' ἐγὼν, ὃς σεῖο γεραίτερος εὔχο-
μαι εἶναι, ἐξείπω καὶ πάντα διίξομαι, οὐδέ κε τίς μοι μῦθον ἀτιμήσει οὐδὲ ὁ δεῖνα· κεῖται δὲ ὧδε
ὁ βασιλεύς. τοῦτο δὲ εἶπεν ὁ σοφὸς γέρων, σεμνύνων τὸν βασιλέα ὡς ἢ κριτικὸν ῥήτορα ἢ ὡς ὑπὲρ
πάντας δυνάμενον.* (Vers. 59.) *Ἔστι δ' ἐν τούτοις τὸ μὲν, βάζεις βασιλῆας, ἐλλιπὲς προθέσεως.
βούλεται γὰρ εἰπεῖν βάζεις πρὸς τοὺς βασιλεῖς. Μοῖρα δὲ συνήθως τὸ προσῆκον.* (Vers. 56.) *Οὐ τέλος
δὲ ἱκέσθαι μύθων τὸ ἀτελῶς, ὡς καὶ προελέχθη, δημηγορῆσαι καὶ οὐκ εἰς τέλειον λόγου ἐλθεῖν.*
(Vers. 60.) *Τὸ δὲ γεραίτερος ἐκ τοῦ γεραιότερος συγκέκοπται, οὗ ἀρχὴ ὁ γηραιός. Τὸ δὲ διίξομαι
ἀντὶ τοῦ διεξέλθω, διεξοδεύσω τῷ λόγῳ.* (Vers. 61.) *Τὸ δὲ ἀτιμήσει Ὁμήρῳ σύνηθες καθ' ὁμοιότητα
τοῦ τιμήσει. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἀτιμώσει κατὰ τρίτην συζυγίαν φασίν.* (Vers. 63.) *Ὅτι ἐντέχνως
ὁ Ὁμηρικὸς ῥήτωρ Νέστωρ διὰ γνωμικῆς ἀ★ναντιῤῥήτου ἐννοίας πειρώμενος ἐναγαγεῖν τὸν βασιλέα εἰς
φιλίαν τὴν μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως φησίν· ἀφρήτωρ, ἀθέμιστος, ἀνέστιός ἐστιν ἐκεῖνος, ὃς πολέμου ἔρα-
ται ἐπιδημίου ὀκρυόεντος, τουτέστιν ἄπολίς ἐστι καὶ μήτε θέμιν εἰδὼς μήτε οἶκον ἔχων, ὃς ἐμφυλίου
πολέμου ἐρᾷ, ὁποῖος δηλαδὴ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς, εἰ μὴ διαλλαγέντες σπείσονται τῷ τῶν
ὁμοφύλων Ἑλλήνων χαίροντες φόνῳ. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν γνωρίμων εἰς δύο τούτους διαιρουμένων, εἴς
τε τοὺς οἰκείους καὶ εἰς τοὺς μὴ τούτους, τῶν δ' αὖ οἰκειουμένων διαιρουμένων αὖθις εἰς ἀγχιστεῖς καὶ
εἰς καθ' αἷμα συγγενεῖς καὶ εἰς ἁπλῶς ὁμοεστίους, ὁ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου ἐρῶν οὐδενὸς τῶν τοιού-
των διαιρεμάτων ἐπίστροφος γίνεται, ἀλλὰ πανωλεθρίαν πάντων καταψηφίζεται, καὶ εἴη ἂν ὡς μὲν
τῶν ἄλλως πολλῶν καταφρονῶν ἀθέμιστος, ὡς δὲ τῶν πρὸς γένους μὴ ἐπιστρεφόμενος ἀφρήτωρ ἂν
δικαίως καλοῖτο, ὡς δὲ καὶ τοὺς ὁμοστέγους ἀποστέργων ἀνέστιος. Γίνεται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς
ὁ ἀφρήτωρ ἢ παρὰ τὴν δηλωθεῖσαν φρήτρην, ἣ δηλοῖ τὴν τριττὺν, τουτέστι τὸ τρίτον τῆς φυλῆς,
ἢ παρὰ τὴν φατρίαν καὶ τοὺς φράτορας. σύστημα δὲ τοῦτο ἐν Ἀθήναις τοὺς τικτομένους ἀπογραφό-
μενον, ὥστε φανεροὺς εἶναι ὅτι πολῖται εἰσί. καὶ ★ἔστι τῷ λόγῳ τούτῳ ἀφρήτωρ, ὡς καὶ ἀνωτέρω
γέγραπται, ὁ ἄπολις. ἦν δὲ κατὰ τὴν ἱστορίαν φράτριον τόπος ὡρισμένος, ἐν ᾧ οἱ τῆς αὐτῆς φατρίας
συνήγοντο, καὶ φατριάζειν εὐφωνότερον ἐλέγετο παρὰ Ἀττικοῖς τὸ εἰς ταὐτὸ συνιέναι. ἐγράφετο δὲ καὶ
φράτηρ διὰ τοῦ η καὶ φράτωρ διὰ τοῦ ω ὁ ἐκ τῆς αὐτῆς φατρίας. Ἡ δέ γε Θέμις ἐδόκει θεά τις εἶναι
τοῦ δικαίου φυλακτική, διὸ καὶ τῷ Διὶ ἐλέγετο πάρεδρος. ἐκλίνετο δὲ Θέμιδος καὶ Δωρικῶς Θέμιτος,
ὅθεν τὸ θεμιτὸν καὶ ἀθέμιτον, πλεονασμῷ δὲ τοῦ σ ἀθέμιστον, ὡς τὸ, Θέμιστι καλλιπαρήῳ, ἀφ' οὗ*

καὶ ἀθέμιστος καὶ Θεμίστιος κύριον. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ θεμίσσω ἐνεστῶτος γίνεται ἡ θέμις, οὗ χρῆσις παρὰ Πανσανίᾳ, εἰπόντι, θεμισσέτω τὸ νομοθετείτω ἢ δικαζέτω. ἡ δὲ τοῦ δ̄ καὶ τοῦ τ̄ συγγένεια δηλοῦται καὶ διὰ τῆς χάριτος. ὡς γὰρ θέμιδος θέμιτος, οὕτω καὶ χάριδος χάριτος· ἔτι δὲ καὶ διὰ τοῦ πελιδνοῦ, αὐτὸ γὰρ καὶ πελιτνὸν διὰ τοῦ τ̄ παρὰ Θουκυδίδῃ εὕρηται, ὡς καὶ Διονύσιος Αἴλιος παρασημειοῦται· ναὶ μὴν καὶ διὰ τοῦ τηΰσίην ὁδὸν, ὅ πέρ ἐστι ματαίαν, ἁλίαν κατὰ τὴν ποίησιν, ὃ δὴ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, ἀπὸ τοῦ δεύω δεύσω εἶναι τροπῇ τοῦ δ̄ εἰς τ̄, καὶ διαλύσει τῆς εῦ διφθόγγου, κατὰ τὸ εὔκομος ἠΰκομος, καὶ *εὖτε ἠΰτε. Ἡ δὲ Ἑστία θεά τις καὶ αὐτὴ ἐνομίζετο εἶναι οἴκου συστατική. καὶ τόπος δὲ ἦν ἐν τοῖς οἴκοις, ὅπου τῇ τοιαύτῃ Ἑστίᾳ ἔθυον, καὶ αὐτὸς ἱερὸς ἑστιούχῳ Διὶ, καλούμενος καὶ ἱστία, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται. ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἑστίας ὡς ἀξιολόγου μέρους καὶ ὁ ὅλος οἶκος ἑστία λέγεται, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ θυσίαν βωμοῦ βωμὸς παρὰ τοῖς νεωτέροις ὁ ὅλος ναὸς, καὶ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὴν στάσιν τῆς νηὸς ὅρμου ὅρμος ὁ ὅλος λιμήν. ὁ τοίνυν μὴ ἔχων ἑστίαν ἐστὶ πάντως ἀνέστιος. (Vers. 64.) Τὸ δὲ ἔραται ἢ ἀπὸ ἐνεστῶτος γίνεται σεσιγημένου τοῦ
630 ἔρημι, ἐξ οὗ τὸ ἔραμαι, ὡς ἵστημι ἵσταμαι, ἢ παθητικὸς πα*ρακείμενός ἐστιν ἀναύξητος ἀπὸ τοῦ 736
ἐράω ἐρῶ. οὕτω δὲ διχῶς δύναται καθίστασθαι καὶ τὸ ἄγαμαι. τέτριπται δὲ ἡ τοῦ τοιούτου ῥήματος προπαροξυτόνησις καὶ παρὰ ἑτέροις ῥήτορσι, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτὸ προπερισπᾶν ὡς ἀπὸ τοῦ ἐράω ἐρῶ. Ἐπιδήμιος δὲ νῦν μὲν ὁ ἐν δήμῳ πόλεμος, τουτέστιν ὁ ἐμφύλιος· ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ ἡ λέξις ἐπὶ ἀνθρώπου τίθεται διάγοντος ἐν τῇ πατρίδι· ἐν δέ γε τῇ τελευταίᾳ ῥαψῳδίᾳ τῆς Ἰλιάδος ἑτεροῖόν τι σημαινόμενον κεῖται τῆς τοιαύτης λέξεως. Δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπιδήμια νοσήματα λέγεται. καὶ ἄλλως δὲ, ἐπιδήμιος πόλεμος ὁ κατὰ δῆμον. πολλαχοῦ γὰρ ἡ ἐπὶ πρόθεσις οὕτω νοεῖται, ὡς καὶ ἐν τῷ, δαιμονίη τί μοι ἐπέχεις, ὅ πέρ ἐστι κατ' ἐμοῦ ἔχεις, καὶ ἐν τῷ ἐπίῤῥητος ὁ καταῤῥήσεων ἄξιος, καὶ ἐν ἄλλοις δέ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸν σκοπὸν τῆς ῥηθείσης γνώμης, ὅς ἐστι τὸ δώροις τὸν Ἀχιλλέα προκαλέσασθαι εἰς σπουδὴν, οὐκ αὐτίκα ὁ Νέστωρ λαλεῖ τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ μετὰ δόρπον, ὅτε ὡς εἰκὸς καὶ εὐέντευκτος ὢν πεισθήσεται. τέως μέν τοι κεῖται ἡ ῥηθεῖσα γνώμη ὡς οἷόν τι λῆμμα ἢ ἀξίωμα χρησιμεύουσα εἰς τὴν ὕστερον τοῦ βασιλέως *πειθώ. (Vers. 65.) Ὅτι στρατηγικὸν παράγγελμα καὶ τῷ Νέστορι ἐν τοῖς ἄρτι τὸ, νῦν μὲν πειθώμεθα νυκτὶ μελαίνῃ, δόρπα τ' ἐφοπλισόμεσθα, φυλακτῆρες δὲ ἕκαστοι λεξάσθων παρὰ τάφρον ὀρυκτὴν τείχεος ἐκτός. ὅτι δὲ νέοις ἡ πολεμικὴ φυλακὴ πρέπει, δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ, κούροισι μὲν ταῦτ' ἐπιτέλλομαι. (Vers. 67.) Καὶ ὅρα ὅτι τε οὐ ῥητοῖς ὥρισέ τισι τὴν φυλακὴν, ἀλλ' ἑκάστοις, καὶ ὡς κἀνταῦθα δυϊκὸν ῥῆμα τὸ λεξάσθων συντέτακται ὀνόματι πληθυντικῷ. δηλοῖ δὲ ἡ λέξις τὸ ἀριθμηθήτωσαν ἢ ἐπιλεγέτωσαν. εἰπεῖν γὰρ κοιμηθήτωσαν ἀνάρμοστον τοῖς νυκτοφυλακοῦσι. (Vers. 66.) Τὸ δὲ δόρπα μεταπλασμὸν μὲν ἔπαθε γένους ἀπὸ ἀρσενικοῦ τοῦ ὁ δόρπος, προσφυῶς δὲ τῇ νυκτὶ ἐπῆκται, ᾗ πειθόμενοι οἱ ἐν μάχῃ δουρὸς παύονται, ὃ τὸν δόρπον ἐτυμολογεῖ. ἐφοπλίσασθαι δὲ καὶ νῦν τὸ ἁπλῶς ἑτοιμάσαι. τοὺς δὲ φυλακτῆρας προϊὼν καὶ φύλακας λέγει. οἱ δ' αὐτοὶ καὶ φύλακοι λέγονται, καὶ σκοποὶ δὲ ἂν εἰκότως, ἔτι δὲ καὶ ὀπτῆρες. ἡ δὲ παραγγελία τοῦ πείθεσθαι νυκτὶ οὐκ ἂν εἴη ἐξ ἀνάγκης οὔτε πρὸς τὸ παννυχίους ὑπνοῦν τινὰς οὔτε μὴν ἄλλως πρὸς τὸ ὑπνοῦν ἀναγκαίως, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἔργων ἀπέχεσθαι, ὧν καιρὸς μάλιστα ὁ τῆς ἡμέρας, ὁποῖος καὶ ὁ πόλεμος· εἰπεῖν δὲ ἀκριβέστερον, *πρὸς τὸ μετρίως ἀναπαύεσθαι δι' ἀνάληψιν ὑγείας. ἄλλως γὰρ οὐδὲν ἐν ἀνθρώποις ἔργον ἡμερινὸν, ὃ μὴ καὶ νὺξ παρά γε τοῖς σπουδαιοτέροις κατορθοῖ. (Vers. 69.) Ὅτι συμβουλεύων ὁ Νέστωρ κἀνταῦθα τῷ βασιλεῖ φησίν· Ἀτρείδη, σὺ μὲν ἄρχε, σὺ γὰρ βασιλεύτατός ἐσσι, ἀντὶ τοῦ σὺ πάντων πραγμάτων καὶ παντὸς λόγου προκαταβάλλου ἀρχὰς, οἰκεῖον γὰρ τοῦτο τῷ εὐρυκρείοντι. τὸ δὲ βασιλεύτατος ὁμοιόσχημόν ἐστι τῷ δεύτατος, περὶ οὗ ἀλλαχοῦ εἴρηται. τὰ δὲ ἐφεξῆς τῆς τοῦ γέροντος δημηγορίας τοιαῦτα· δαίνυ δαῖτα γέρουσιν, ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικές· πλεῖαί τοι οἴνου κλισίαι, τὸν νῆες Ἀχαιῶν ἠμάτιαι Θρῄκηθεν ἐπ' εὐρέα πόντον ἄγουσι· πᾶσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις, πολλῶν δ' ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ· μάλα δὲ χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς, ὅτι δήιοι ἐγγύθι νηῶν καίουσι πυρὰ πολλά· τίς ἂν τάδε γηθήσειε; νὺξ δ' ἥδε ἠὲ διαῤῥαίσει στρατὸν ἠὲ σαώσει, τουτέστιν ἀμφίβολον εἴτε σωθησόμεθα κατὰ τὴν ἄρτι νύκτα εἴτε ἀπολούμεθα. πολύνους δὲ καὶ ἡ ῥηθεῖσα δημηγορία. εἰ καὶ ἄλλως γορ-

γότερον ἐπιτέτμηται οἰκείως τῷ καιρῷ, τὰ πλείω νοήματα κομματικῶς προφέρουσα. (Vers. 70.) *Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τοῖς σωφρονοῦ*σιν οὐδὲν ἐμποδὼν τὸ συμπόσιον εἰς τὸ φρονεῖν. ἰδοὺ γὰρ ὁ Νέστωρ δαίνυ δαῖτα φησί, καθ' ἣν ἐσθλὴ καὶ πυκινὴ βουλὴ βουλευθήσεται, οἷα τοῦ οἴνου τὸ πρακτικὸν καὶ ἱλαρὸν τηνικαῦτα προβαλλομένου, οὐ μὴν τὸν ἐκ μέθης τάραχον τὸν ἐκ τῆς τοῦ πίνειν ἀσυμμετρίας, ἣν σκορακίζων ὁ ῥήτωρ οὐ μείζονα κρατῆρα καθίστα φησὶν ἢ τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ δαίνυ δαῖτα, τὴν καὶ συνήθη καὶ θάλειαν, καθ' ἣν οὐχ' ὁ οἶνος αὐτὸς χορηγήσει τὴν κατὰ τὸ δέον βουλὴν, ἀλλὰ τὸ πολλοὺς ἀγηγέρθαι, ὡς ἕκαστον εἰπεῖν ὃ νοεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, δαίνυ δαῖτα γέρουσιν, ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικὲς, τὸ μὲν δαίνυ δαῖτα Ἀττικόν ἐστιν ἀντὶ τοῦ εὐώχει εὐωχίαν, ὡς καὶ κατωτέρω τὸ βουλὴν βουλεύσῃ. αὐτὸ δὲ τὸ δαίνυ ἐκ τοῦ δαίνυε κέκραται, ἢ καὶ τρίτον ἐστὶ πρόσωπον παρατατικοῦ τοῦ ἐκ τοῦ δαίνυμι. Γέροντες δὲ κἀνταῦθα οἱ ἔντιμοι καὶ βασιλικοὶ, ἐξ ὧν ἡ γερουσία παρονομάζεται, οἳ καὶ εἰς συμπόσιον εἰώθασι συγκαλεῖσθαι τῷ βασιλεῖ. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔχει μὲν ὑγιῶς καὶ τὸ εἰπεῖν, δαίνυ δαῖτα γέροντας. ἐπέκρινε δὲ Ὅμηρος τὴν ἐν δοτικῇ σύνταξιν, ἑτέρῳ λόγῳ σώζοντι τὸ ἀκριβὲς ἐν τῷ νοεῖσθαι ἀντὶ τοῦ ἵστα κρατῆρα καὶ τίθει δαῖτα γέρουσιν. τὸ δὲ, ἔοικέ τοι, οὔτοι ἀεικὲς, ἐκ παραλλήλου τῆς *αὐτῆς ἐννοίας ἐστί. σαφέστερον δὲ τοῦ ἔοικέ τοι τὸ οὔτοι ἀεικές. ἄλλως γὰρ τὸ ἔοικε λαμβάνεταί ποτε καὶ ἀντὶ τοῦ ὁμοιοῦται καὶ φαίνεται.* (Vers. 72.) *Ὅρα δὲ ὅτι φθάσας μὲν Ὅμηρος εἶπε νῆας ἐκ Λήμνου ἐλθεῖν οἶνον ἀγούσας, ὃ δὴ ὡς εἰκὸς ὀλιγάκις ἐγίνετο, καὶ ποτέ· ἐνταῦθα δὲ πλατύτερον ἱστορῶν τὰς τοῦ βασιλέως σκηνὰς πλήρεις εἶναι φησὶν οἴνου, ὃν νῆες Ἀχαιῶν ἠμάτιαι, ἤγουν καθ' ἑκάστην ἡμέραν, ἢ δι' ἡμέρας ἄγουσι Θρήκηθεν, ὅ ἐστιν ἐκ τῆς ἀντιπέραν Θρᾴκης, καθ' ἣν καὶ ἐγεώργουν μέρη τινὰ οἱ Ἀχαιοὶ, καθὰ τὰ περὶ Χεῤῥόνησον, ὡς ἡ ἱστορία φησὶν, ἧς Θρᾴκης μέρος καὶ ἡ Θρᾳκία Σάμος καὶ αἱ περὶ αὐτὴν νῆσοι, ὧν μία, ὡς εἰκὸς καὶ ἡ Λῆμνος, καὶ ἔοικε πολύοινος εἶναι καὶ τότε ἡ Θρᾴκη. διὸ καὶ οἰκητήριον ἐμυθεύετο Ἄρεος εἶναι, διὰ τοὺς ἐκ μέθης θυμοὺς καὶ πολέμους, οὓς ὁ Θρᾷξ Λυκοῦργος παύειν ἐθέλων ἐδίωκε τὸν Διόνυσον, ὡς προγέγραπται, ἄχρις οὗ ὁ Διόνυσος οἶνος ἐνέπεσε τῇ θαλάττῃ φεύγων, εἴτε καὶ κατὰ τὴν ἀλληγορίαν φευγόμενος, εἰ χρὴ οὕτως εἰπεῖν, διὰ τὸ ἄκρατον. ἔκτοτε μέντοι φιληθεὶς διὰ τὸ κεκρᾶσθαι ὕδατι πολιτικὸς γέγονε καὶ οὕτω προσιτὸς καὶ ἀδίωκτος, οὗ μέρος καὶ ὁ παρὰ τοῖς παλαιοῖς τεθαλαττωμένος οἶνος.* 631 (Vers. 71.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι αἱ ῥηθεῖσαι πλή*ρεις οἴνου βασιλικαὶ κλισίαι ἀφορμὴ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐγένοντο οἰνοβαρῆ τὸν βασιλέα ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἰπεῖν. ἀπετίθει γὰρ οἶνον, ὡς ἔοικε, σκωπτικῶς μὲν εἰπεῖν, ὡς οἰνόφλυξ, πρὸς ἱστορίαν δὲ διὰ τὰ ὡς φαίνεται συχνὰ τῶν γερόντων συμπόσια.* (Vers. 73.) *Τὸ δὲ, πᾶσά σοι ἐστὶν ὑποδεξίη, ἀντὶ τοῦ περιουσιάζῃ τοῖς ἀναγκαίοις, καὶ πάντ' ἔχεις τὰ πρὸς ξενίαν καὶ ὑποδοχὴν γερόντων ἐπιτήδεια. φασὶ γὰρ ἐν τῷ τῶν λαφύρων δασμῷ μοῖραν τῷ βασιλεῖ ἀποκρίνεσθαι εἰς τὰ κοινὰ συμπόσια.* (Vers. 74.) *Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ὑποδεξίη διὰ τὸ μέτρον ἔκτασιν τῆς παραληγούσης ἔπαθεν. ἀρίστη δὲ γνώμη τὸ, πολλῶν ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ὅς κεν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ. δεῖ γὰρ τὸν στρατηγὸν πολλῶν μὲν ἀκούειν, αἱρεῖσθαι δὲ τὸ ἄριστον. Καὶ ὅρα ὅπως τὰ τῶν ἡρώων ἀεὶ συμπόσια σπουδαῖα ἦσαν, ὡς μυριαχοῦ δηλοῦσιν οἱ σοφοὶ, οἳ συναγόμενοι τὰ σπουδῆς ἄξια παρ' οἶνον ἐβούλευον. ὡς γάρ φασιν οἱ παλαιοὶ, ῥᾴονες ἑαυτῶν ἐν οἴνῳ ἐσμὲν, ὃ καὶ ὁ κωμικὸς ὑποκρουόμενός φησι· τὸν νοῦν ἵν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν. καὶ ἡ τοῦ ὁμοτραπέζου δέ, φασι, κοινωνία φιλοποιόν ἐστι. διὸ καὶ Πέρσαι πίνοντες μὲν βουλεύουσι, νήφοντες δὲ ἐπικρίνουσι. καὶ ὁ Ῥοδίων δὲ νόμος κελεύει ταῖς μεγίσταις ἀρχαῖς συσσι*τεῖσθαι τοὺς ἀρίστους περὶ τῶν ἔωθεν πρακτέων βουλευσομένους. οὔκουν οἱ Ἕλληνες ἀγειρόμενοι πρὸς μέθην ἔπινον, ἀλλ' ὅσον τὸ κοινωνικὸν συντηρῆσαι, τὰ σπουδαῖα βουλεύοντας. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ μόνον ἐν πολέμῳ συμφερτὴ καθ' Ὅμηρον τῶν ἀνδρῶν ἡ ἀρετὴ, ἀλλὰ καὶ ἐν βουλῇ. τὸ γὰρ, πολλῶν ἀγρομένων καὶ πολλῶν συμφερομένων, οὐ μακρὰν τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐστί.* (Vers. 75.) *Καλῶς δὲ καὶ τὸ, ὅς ἂν ἀρίστην βουλὴν βουλεύσῃ· οὐ γὰρ τὴν ἁπλῶς ἀγαθὴν, ἀλλὰ τὴν ἀρίστην ἐπιλεκτέον βουλὴν, ἣν καὶ ἐσθλήν φησι καὶ πυκινήν. Ἀττικὸν δὲ τὸ βουλὴν βουλεύσῃ, ὡς εἴρηται. μετ'*
737 *ὀλίγα δὲ Ἀττι*κίζει Ὅμηρος καὶ ἐν τῷ, τίς ἂν τάδε γηθήσειεν, ὃ κατὰ ἔλλειψιν ἔφρασε προθέσεως, οἷον, τίς ἂν εἰς τάδε ἢ κατὰ τάδε γηθήσειε. δύναται δὲ καὶ ἀντιπτωτικῶς ἀντὶ τοῦ, τίς ἂν τούτοις γηθήσειε. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ, μάλα χρεὼ πάντας Ἀχαιοὺς ἐσθλῆς καὶ πυκινῆς. ἢ γὰρ ἀντὶ τοῦ χρεία*

βουλῆς ἀγαθῆς Πανέλλησιν, ἢ χρεία βουλῆς εἰς πάντας Ἀχαιούς. φασὶ δὲ καὶ Κρατῖνον οὕτω που γράψαι, γέγηθα τὸν ἄνδρα. τοιοῦτον καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ τὸ, τοὺς εὐσεβεῖς θεοὶ θνήσκοντας οὐ χαίρουσι. καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, ἥσθην πατέρα τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε. εἴη δ᾽ ἂν οὐκ ἀπᾶδον πρὸς ταῦτα οὐδὲ τὸ, τὸ δ᾽ ἔπος, ὃ ἐξερῶ, τάχα ἥδοιο μέν. χρήσιμον δὲ εἰς αὐτὰ καὶ τὸ, πρᾶξιν ἣν ἤλγησ᾽ ἐγώ. (Vers. 80.) *Ὅτι ἑπτακόσιοι ἐπελέγησαν φυλακτῆρες Ἑλλήνων, οἳ καὶ ὑπὸ ἑπτὰ ἡγεμόσιν ἑκατοντάρχοις νύκτωρ *μέσον τῆς τάφρου καὶ τοῦ τείχους ἐκάθηντο, εἰ καὶ μὴ πυρὰ πολλὰ κατὰ τοὺς Τρῶας ὅμως καὶ αὐτοὶ πῦρ ἀνάψαντες, ὡς ἂν βλεπόμενοι μὴ δοκοῖεν θορυβεῖσθαι καὶ κρύπτεσθαι, οἵ γε πῦρ κείαντες, ὅ ἐστι καύσαντες, τίθεντο δόρπα ἕκαστος. διὰ διφθόγγου δὲ καὶ νῦν τὸ κείαντο παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀντιγράφοις, ὡς φαίνεσθαι κἀνταῦθα προϋποκεῖσθαι τοῦ καίω ῥήματος τὴν διὰ τοῦ ε̄ ψιλοῦ γραφὴν, καὶ εἶναι, καθὰ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ σαφῶς δηλοῦται, κέω ὡς ῥέω, καὶ συναιρέσει κῶ ὡς ῥέω ῥῶ, εἶτα κατὰ παραγωγὴν καίω ὡς ῥῶ ῥαίω *τὸ φθείρω, ἐξ οὗ καὶ ὁ ῥαιστὴρ καὶ ὁ κυνοραϊστής.* (Vers. 85.) *Ὅτι δὲ τοσοῦτοι, ὡς ἐῤῥέθη, τὸ τῶν φυλάκων ἦσαν τάγμα, οἳ σὺν τεύχεσσιν ἐσσεύοντο,*
632 *κὰδ δὲ μέσον τάφρου καὶ τείχεος ἷζον ἰόντες, δηλοῖ ὁ ποιητὴς γράψας οὕτω· ἕπτ᾽ ἔσαν ἡγεμόνες φυλάκων. ἑκατὸν δὲ ἑκάστῳ κοῦροι ἅμ᾽ ἔστειχον δολίχ᾽ ἔγχεα χερσὶν ἔχοντες. Καὶ ὅρα ὡς οὐδὲ νῦν τοξόται παρὰ τούτοις· πείθουσι γὰρ ἑαυτοὺς μὴ ἔκαθεν ἀμύνεσθαι δι᾽ ἐκηβολίας ἀλλ᾽ αὐτοσχεδόν. συντάσσονται δὲ τοῖς ἑπτὰ ἡγεμόσι καὶ ὁ τοῦ Νέστορος Θρασυμήδης καὶ ὁ τοῦ Ἄρεος Ἀσκάλαφος καὶ ὁ Μη*ριόνης.* (Vers. 89.) *Ὅτι χρήσιμον εἰς εἰλαπίνην σώφρονα τὸ, ὁ δεῖνα, ὡς ἐνταῦθα ὁ βασιλεὺς, γέροντας ἀολλέας ἦγεν Ἀχαιῶν ἐς κλισίην, παρὰ δέ σφι τίθει μενοεικέα δαῖτα· οἱ δ᾽ ἐπ᾽ ὀνείαθ᾽ ἑτοῖμα προκείμενα, καὶ ἑξῆς ταὐτολογικῶς τοῖς ἀλλαχοῦ γραφεῖσιν. Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ τῆς φράσεως καιρίως ἀπέριττον· οὐ γὰρ διεσκεύασε τὰ τῆς δαιτὸς, ἀλλ᾽ ἐπῆλθε πάνυ γοργῶς, οἷα μὴ ἔχων καιρὸν ἐμπλατύνεσθαι εἰς διασκευήν.* (Vers. 98.) *Ὅτι ὁ γέρων Νέστωρ, οὗ καὶ πρόσθεν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ, πάμπρωτος ὑφαίνειν ἤρχετο μῆτιν, καὶ εἶπε συνή*θως· Ἀτρείδη κύδιστε ἄναξ ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐν σοὶ μὲν λήξω, σέο δ᾽ ἄρξομαι, οὕνεκα πολλῶν λαῶν ἐσσὶ ἄναξ, καί σοι θεὸς ἐγγυάλιξεν, ἤγουν ἔδωκε, σκῆπτρόν τ᾽ ἠδὲ θέμιστας, ἵνα σφίσι βουλεύησθα. Καὶ ὅρα ὅπως κἀνταῦθα ὁ Νέστωρ φιλοβασιλεὺς, οὐχ᾽ ἧττον ἤ περ Ὀδυσσεὺς δημοχαριστὴς καὶ φιλόδημος, ὡς ἤδη δέδεικται. λέγει δὲ ὁ Νέστωρ ὡς οἷον γνωματευόμενος, καὶ ὅτι διὰ τοῦτο σὲ χρὴ πέρι μὲν φάσθαι ἔπος ἠδ᾽ ἐπακοῦσαι, ὡς χρεὼν ὂν τὸν βασιλέα καὶ βουλὴν εἰπεῖν ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, καὶ ἑτέρου δὲ λέ*γοντος ἐπακοῦσαι.* (Vers. 101.) *Κρηῆναι δέ, φησιν, ἤτοι τελέσαι, καὶ ἄλλῳ ὅταν τινὰ θυμὸς ἀνώγῃ εἰπεῖν εἰς ἀγαθόν. σέο δ᾽ ἕξεται ὅ, ττι κεν ἄρχῃ, τουτέστι σοῦ τοῦ βασιλέως λογισθήσεται καὶ σοῦ ἅψεται καὶ σὸν ἔσται, ὅ περ ἐν τῇ βουλῇ ἀρχικὸν καὶ πρωτεῦον φανῇ καὶ κρατυνθῇ. ὡς γὰρ αἱ κατὰ μάχην ἀριστεῖαι τοῖς βασιλεῦσι προσλογίζονται, οὕτω καὶ τὰ ἐκ τῆς βουλῆς, ἥ περ αὐτοὶ πάρεισιν, ἀγαθά.* (Vers. 93.) *Ὅρα δὲ τὸ πάμπρωτος καὶ νῦν ἀκριβῶς ῥηθέν. ἐν πολλῷ γὰρ ἀριθμοῦ χύματι πολλὰ πρῶτα τῷ λόγῳ τῶν πρός τι. ὃ γὰρ τοῦ ἐφεξῆς προτέτακται, πρῶτον ἐκείνου λέγοιτ᾽ ἄν. τὸ δὲ πρὸ πάντων εἴη ἂν ἐκεῖνο πάμπρωτον. τὴν δὲ τροπικὴν περιεργίαν τοῦ, ὑφαίνειν μῆτιν, δοκεῖ ἀνακαλύπτειν ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ τῆς Πηνελόπης ἱστορία. ὑφαίνουσα γὰρ ἐκείνη πέπλον τὸν περιαδόμενον μῆτιν καὶ δόλον ὕφαινε.* (Vers. 94.) *Τὸ δὲ, φαίνετο ἀρίστη βουλὴ, ἀντὶ τοῦ ἀπεφαίνετο, ἢ ἔφαινεν, ἔλαμπεν. οὐ γὰρ δήπουθεν ἐνομίζετο. οὕτω καὶ μετ᾽ ὀλίγα ὁ Νέστωρ συνιστῶν ἑαυτὸν ἐν τῷ, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα, οὐ διστάζει ἐν τῷ ὥς μοι δοκεῖ· πῶς γὰρ ἂν διστάζοι ὁ ἐπαγαγὼν τὸ, οὐ γάρ τις ἀμεινόν τι νοήσει; φησὶ γὰρ μετὰ τὸ, ὥς μοι δοκεῖ ἄριστα τὸ, οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει οἷον ἐγὼ νοέω. ἔνθα τὸ νόον καὶ *νοήσει καὶ νοέω τρόπου ἐστὶν, ὁποίου καὶ τὸ βουλὴν βουλεύσει καὶ τὰ κατ᾽ αὐτὸ, ποιοῦν καὶ σχῆμά τι ἐπιμονῆς. Τὸ δὲ νόον, ὅ περ ἔννοιαν δηλοῖ καὶ νόημα, ὁμωνυμεῖ τῷ νόῳ, οὗ προβολαί εἰσι τὰ νοήματα. καὶ ἔστι συνήθης ἡ λέξις. νοῦν γὰρ λόγου φαμὲν, καθότι καὶ νοεῖν αὐτὸν λέγομεν, ὡς τὸ, πυθοίμεθ᾽ ἂν τὸν χρησμὸν ἡμῶν ὅ τι νοεῖ, τουτέστι ποταπὴν ἔννοιαν κρύπτει. Τὸ δὲ, φαίνετο βουλὴ, ταὐτὸν τῷ μῆτις, ὃ ἀνωτέρω κεῖται, πολυωνυμούμενον πρὸς τὴν βουλὴν καὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸ βούλευμα.* (Vers. 97.) *Τὸ δὲ, ἐν σοὶ μὲν λήξω, σοῦ δ᾽ ἄρξομαι, σχῆμα μὲν ὑστερολογίας ἐστὶ, προτερεύει γὰρ λήξεως *ἡ ἀρχὴ, δηλοῖ δὲ προεκθετικῶς ὅτι ἀπὸ σοῦ ἄρξομαι δημηγορῶν* 738

καὶ εἰς σὲ καταλήξω, ἤγουν σὲ ἀρχὴν καὶ τέλος τοῦ λόγου ποιήσομαι, ὡς περὶ πλείονος σὲ τῶν ἄλλων τιθέμενος, ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα ὁ γέρων ποιεῖ, ἀρξάμενος τῆς συμβουλῆς ἐκ τοῦ βασιλέως καὶ εἰς αὐτὸν περάνας αὐτήν. (Vers. 98.) Τὸ δὲ, οὕνεκα πολλῶν λαῶν εἶ ἄναξ, ἔστι μὲν αἰτιολογία καὶ τοῦ, ἐν σοὶ μὲν λήξω, σοῦ δ' ἄρξομαι. μάλιστα δὲ αἰτιολογικόν ἐστι τοῦ κατωτέρω, ἤγουν τοῦ, χρή σε πέρι μὲν φάσθαι ἔπος καὶ ἑξῆς· ἵνα λέγῃ, ὡς διότι πολλῶν ἄρχεις, διὰ τοῦτο χρή σε καὶ περιττὸν τὴν δημηγορίαν εἶναι καὶ ἄλλων ἀκούειν. ἐκεῖνο μὲν γὰρ παναρίστου καὶ αὐτῷ πάντα νοοῦντος, τοῦτο δὲ, ἐσθλοῦ ὡς ἑτέρῳ πειθομένου καὶ κραίνοντος τὸ ῥηθὲν εἰς ἀγαθόν. εἰ δὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει, προηγεῖται κἀνταῦθα περιβλητικῶς ἡ αἰτία τοῦ αἰτιατοῦ νοήματος. (Vers. 109.) Τὸ δὲ, σκῆπτρόν τ' ἠδὲ θέμιστας, ἀσφαλῶς πέφρασται κατὰ συνδυασμόν· οὐ γὰρ ὁ σκῆπτρον ἁπλῶς ἔχων ἤδη καὶ σκηπτοῦχος βασιλεύς ἐστιν, εἴ γε καὶ ὁ πτωχικὸς Ὀδυσσεὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ σκῆπτρον ἔχει. καὶ ἄναξ δέ τις ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα σιωπῇ σκῆπτρον ἔχων ἐ*π' ὄγμου ἵσταται, οἰκοδεσπότης ἐκεῖνος ὤν. ὁ δὲ κυρίως ἄναξ καὶ σκῆπτρον θεόθεν ἔχει καὶ θέμιστας οἷα καὶ δικασπόλος. Ὅρα δὲ ὡς καὶ λόγιον βούλεται εἶναι τὸν βασιλέα, ἐν οἷς λέγει 633 ὡς χρή σε πέρι μὲν φάσθαι ἔπος. οὐ γὰρ ἁπλῶς φάσθαι χρὴ, ἀλλὰ περισσῶς. δῆλον δ' ὡς τὸ περιττῶς φράζειν ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ ἀφελῶς, ὅ ἐστιν ἀπερίττως. (Vers. 101.) Τὸ δὲ κρῆναι, ὅ ἐστιν ἐπιτελέσαι, καὶ ἄλλῳ, ἤγουν ἄλλου ἔπος, ὅταν εἰς ἀγαθόν τις εἴπῃ, οὐ μὴν εἴς τι φαῦλον, παράφρασίς ἐστι τοῦ πρὸ μικροῦ ῥηθέντος, πολλῶν ἀγρομένων τῷ πείσεαι, ὅς ἂν ἄριστα βουλεύσῃ. ἔχεται δέ πως καὶ τοῦ καθ' Ἡσίοδον ἐσθλὸν εἶναι κἀκεῖνον, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται. (Vers. 102.) Τὸ δὲ, σέο δ' ἕξεται ὅ,ττι κεν ἄρχῃ, ἶσον εἶναι ἀποφαίνεται τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ καὶ τὸν κυροῦντα τὴν συμβουλὴν καὶ μὴ φθονοῦντα ἤ τι τοιοῦτον πάσχοντα. φθόνῳ γὰρ καὶ θυμῷ καὶ ἔριδι πολλὰ τῶν κοινῶν ἀνετράπησαν. Ἰστέον δὲ ὅτι δυσμίμητος φράσις τὸ, σέο δ' ἕξεται ὅ,ττι κεν ἄρχῃ, ληφθεῖσα ὡς ἀπὸ πείσματος, ὅ ἐστι σχοίνου, ἀρχομένου μέν ποθεν, συνδέοντος δὲ πρὸς τῷ ἑτέρῳ ἄκρῳ ἄλλο τι. καὶ δηλοῖ ὡς ὁ ἔκ τινος ἀγαθὸς λόγος τελεσφορηθεὶς ὑφ' ἑτέρου ἀρχὴν μὲν ἄλλοθεν ἔσχεν, ἔχεται δέ πως καὶ τοῦ ἀποτελέσαντος αὐτὸν, καὶ δο*κεῖ αὐτοῦ μάλιστα εἶναι, ὃς ἴσχυσε τὸν ἀγαθὸν λόγον εἰς τέλος ἀγαγεῖν. (Vers. 103.) Ὅτι ἐν οἷς λέγει ὁ ῥήτωρ Νέστωρ· αὐτὰρ ἐγὼν ἐρέω, ὥς μοι δοκεῖ εἶναι ἄριστα· οὐ γάρ τις νόον ἄλλος ἀμείνονα τοῦδε νοήσει, οἷον ἐγὼ νοέω ἠμὲν πάλαι ἠδ' ἔτι καὶ νῦν, λέγει δὲ περὶ τοῦ εἰς Ἀχιλλέα πρεσβεῦσαι, διδασκόμεθα οἷον εἶναι χρὴ τὸν σύμβουλον. ὡς γὰρ τοῖς σοφοῖς ἀρέσκει, οὐ σχεδιάσει ὁ συμβουλεύων περὶ μεγάλων, ἀλλ' ἐρεῖ ἐσκεμμένος πάλαι ἥκειν, καὶ οὐ τὸ ἐπιὸν φθέγγεσθαι, οὐδὲ διστάζων δημηγορήσει, ἀλλ' ἀξιωματικῶς λέγων. Ὅρα δὲ οἷον ἡ ἀνάγκη. ὁ γὰρ φιλοβασιλεὺς ῥήτωρ εἰς ὑπόπτωσιν ἄγει τὸν βασιλέα διὰ περίστασιν ἀναγκαίαν ὡς εἰς Ἀχιλλέα πρεσβεύσειν. (Vers. 104.) Νόον δὲ, ὡς εἴρηται, τὸ νόημα λέγει ὁμωνύμως τῷ νοοῦντι λογισμῷ. καὶ ἔστι κἀνταῦθα τὸ νόον νοήσει σχήματος Ἀττικοῦ. (Vers. 106.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ πάλαι ἑρμηνεύων ὁ ποιητής φησιν· ἐξ ἔτι τοῦ, ὅτε διογενὲς Βρισηίδα κούρην χωομένου Ἀχιλῆος ἔβης κλισίηθεν ἀπούρας. καὶ ὅτι τὸ, ἠδ' ἔτι καὶ νῦν, περισσὸν συνήθως ἔχει τὸν ἕνα σύνδεσμον, ὁποῖόν τι καὶ τὸ, ἠδέ κε καὶ οὗ πατρὸς, ἀντὶ τοῦ, καὶ τοῦ ἰδίου πατρός. καὶ ὅτι ἐν τῷ, ἐξ ἔτι τοῦ, ἤγουν τούτου τοῦ χρόνου, περιττὸν κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἔτι, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, ἐξ ἔτι πατρῶν. καὶ ὅτι *τὸ ἐξ ἔτι τοῦ, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐξ ὅτου. καὶ ὅτι ὁ Νέστωρ, ὅτε καιρὸν εὗρε, κατακρίνων τὸν βασιλέα ἐφ' οἷς ὕβρισεν εἰς Ἀχιλλέα, οὐ μόνον λέγει, ὅτι ἑλὼν ἔχεις γέρας, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔβης τὴν Βρισηίδα ἐκ τῆς τοῦ Ἀχιλλέως λαβὼν σκηνῆς, ὅ περ οὐδ' Ἀχιλλεὺς εἶπεν. ἐκεῖνος γὰρ ἐπιεικέστερον τῇ μητρὶ ἔφη, ὅτι κήρυκες αὐτὴν ἔβαν ἄγοντες. ὁ δὲ γέρων δριμύτερον τοῦ βασιλέως καθάπτεται, ἀφ' ὧν ἐκεῖνος εἶπεν ἀπειλησάμενος, ὡς ἐγὼ ἄγω Βρισηίδα αὐτὸς ἰὼν κλισίηνδε. (Vers. 108.) λέγει δὲ ὁ Νέστωρ καὶ ὅτι οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον, μάλα γάρ τοι ἔγωγε πόλλ' ἀπεμυθεόμην, ἤτοι ἀπηγόρευον, ὃ ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ μυθεῖσθαι καὶ παραμυθεῖσθαι. ὅτι δὲ ἀληθῶς ὁ γέρων ἀπεμυθεῖτο, ἡ α' ῥαψῳδία δηλοῖ ἐν τῷ, μήτε σὺ τόνδ' ἀγαθός περ ἐὼν καὶ ἑξῆς. εἰ δὲ μὴ πόλλ' ἀπεμυθεῖτο, οἴδαμεν γὰρ ὡς ἐν τῇ ῥηθείσῃ ῥαψῳδίᾳ καίρια μὲν, οὐ πολλὰ δὲ ὁ ῥήτωρ ἀπεμυθήσατο, νοητέον ὡς κατὰ τὸ σιωπώμενον οὐκ ὀλίγα ὕστερον τὸν βασιλέα ἐμέμψατο, ἐφ' οἷς ἐκεῖνος εἰς τὸν τηλικοῦτον Ἀχιλλέα ὕβρισεν. (Vers. 109. sq.) Εἶτα ἐξαίρων τῷ λόγῳ τὸν Ἀχιλλέα φησί· σὺ δὲ σῷ μεγαλήτορι θυμῷ εἴξας ἄνδρα φέριστον, ὃν ἀθάνατοί περ ἔτισαν, ἠτίμησας. Καὶ ὅρα

ὡς παιδεύει Ὅμηρος ὅπως χρὴ πεπαιδευμένως τοῖς ἄρχουσιν ὁμιλεῖν. *Νέστωρ γὰρ τῷ βασιλεῖ δι' αὐ-
θάδειαν καὶ προπέτειαν εἰς Ἀχιλλέα ὑβρίσαντι λέγει ὅτι μεγαλήτορι θυμῷ εἴξας ἠτίμησε τὸν Ἀχιλλέα,
ψυχῆς μὲν μεγαλειότητα καλέσας καθ' ὑπαλλαγὴν ὀνόματος τὴν αὐθάδειαν, τὸ δὲ προπετεύσασθαι
εἶξαι εἰπών. αὐτὸς μέντοι ὁ βασιλεὺς μετ' ὀλίγα ἑαυτοῦ καταγνοὺς λευγαλέας φρένας τὰς οἰκείας λέγει,
ὡς οἷον ὀλοόφρονα, ἤγουν ὀλεθριόφρονα καλέσας ἑαυτὸν ἀντὶ μεγαλήτορος. δύναται δὲ μεγαλήτορα
θυμὸν λέγειν καὶ τὸν πάνυ μέγαν θυμὸν, ὡς μετ' ὀλίγα ἐν τοῖς πρὸς Ἀχιλλέα λόγοις ῥηθήσεται.
(Vers. 106.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ὅτε διογενὲς καὶ ἑξῆς, γράφεται καὶ, ὅτε διογενεῦς, ὁμοίως τῷ, Ὀδυσ-
σέος Ὀδυσσεῦς, ἵνα λέγῃ τὴν κόρην τοῦ διογενοῦς Ἀχιλλέως. καὶ εἶχε μὲν διογενοῦς εἰπεῖν ἀσφαλῶς·
προείλετο δὲ τὸ ποιητικώτερον. (Vers. 107.) Τὸ δὲ, χωομένου Ἀχιλῆος, παιδευτικῶς πρόσκειται, ὡς
μὴ δέον ὂν τὸν ἀγαθὸν βασιλέα δριμέως ἐπεξιέναι τῷ ὀργιζομένῳ ἄγαν, καὶ οὕτως ἐπισκοτουμένῳ τὸν
νοῦν ἥρωι. (Vers. 108.) Τὸ δὲ, οὔτι καθ' ἡμέτερόν γε νόον, ἐπὶ τῶν ἀπαρεσκομένων τινὶ ἁρμόττει
εἰπεῖν· ἐπὶ δέ γε τῶν θελόντων σπείσασθαι πρὸς ἐχθραίνοντα οἰκεῖον τὸ, φραζώμεθα ὥς κέν μιν
ἀρεσσάμενοι πεπίθοιμεν δώροισίν τ' ἀγανοῖσιν, ἔπεσσί τε μειλιχίοισι, τουτέστι παν*τὶ τρόπῳ, καὶ
λόγοις ἱλαροῖς καὶ ἔργοις δεξιωτικοῖς. Ὅρα δὲ καὶ νῦν τὸ ἠτίμησεν ἀνομοίως λεχθὲν τῇ ὕστερον χρήσει.
οἱ γὰρ μεθ' Ὅμηρον ἠτίμωσε λέγουσι κατὰ συζυγίας ἐναλλαγὴν, ὃ δὴ καὶ ἐπ' ἄλλων γίνεται τῆς
συνθέσεως ἐναλλαττούσης τὰς συζυγίας, οἷον, δοκῶ δοκεῖς τὸ ἁπλοῦν, προσδοκῶ δὲ προσδοκᾷς τὸ
σύνθετον. οὕτω καὶ ὁρῶ ὁρᾷς ἐν ἁπλότητι, ἐν δὲ συνθέσει θεωρῶ θεωρεῖς, καὶ κυκλῶ μὲν κυ-
κλοῖς, ὃ καὶ κυκλεύειν φαμὲν, εἰσκυκλῶ δὲ εἰσκυκλεῖς, καὶ λογίζω μὲν, ἐλλογῶ δὲ, ὡς τὸ, ἐμοὶ
ἐλλογεῖ, καὶ χειρίζω μὲν χειρίσω, διαχρῶ δὲ διαχρήσω, καὶ σκοτίζω μὲν, ἐπισκοτῶ δὲ, καὶ ἱερεύω μὲν
βαρυτόνως, καλλιερῶ δὲ περισπωμένως, καὶ τοπῶ μὲν τοπᾷς, καχυποτοπῶ δὲ καχυποτοπεῖς, καὶ
ξενίζω μὲν καὶ κακίζω, προξενῶ δὲ καὶ φιλοξενῶ καὶ ἐκκακῶ, καὶ ὁρίζω μὲν, ὁμορῶ δὲ, καὶ ὁρκίζω μὲν,
εὐορκῶ δὲ, καὶ ὁπλίζω εὐοπλῶ, πλέω εὐθυπλοῶ, ῥέω εὐροῶ, σὺν δὲ μυρίοις ἑτέροις καὶ τιμῶ μὲν
634 τιμήσω τὸ ἁπλοῦν, ἀτιμῶ δὲ ἀτιμώσω τὸ σύνθετον παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον. (Vers. 112.) Ἀρέσα-
σθαι δὲ καὶ νῦν τὸ εἰς φιλίαν ἁρμόσασθαι, ὅθεν καὶ ἀρθμὸς ἡ φιλία καὶ ἑταῖροι ἐρίηρες, οἱ ἄγαν
ἀλλήλοις ἀρεστοὶ, ὅ ἐστιν ἡρμοσμένοι, καὶ πρόσαρμα δὲ ἡ τῷ σώματι προσφυὴς τρο*φή. μετ' ὀλίγα
δὲ καὶ ἐνεργητικῶς ἀρέσαι φησὶ τὸ φιλοφρονήσασθαι. καὶ τὸ ἀρήσασθαι δὲ ἀντὶ τοῦ εὔξασθαι ὁμοίας
ἐστὶ δυνάμεως. καὶ γὰρ καὶ τὸ ἀρᾶσθαι ἁρμονία τίς ἐστι πρὸς θεὸν, ὥς περ καὶ ἡ εὐχὴ, ἣν ὁ Αἰλια-
νὸς πρέσβιν φησὶ πρὸς θεὸν ἀδωρότατον. (Vers. 113.) Ὅρα δὲ καὶ ἐν στίχῳ ἑνὶ πάρισα τέσσαρα, τὸ,
δώροισι καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. *(Vers. 194. sqq.) Ὅτι ὥς περ ἡ Ἑλένη ἔλεον ἐπισπᾶται ὁμολο- 739
γοῦσα ἰδίαν κακίαν καὶ κατηγοροῦσα ἑαυτῆς, οὕτω καὶ νῦν ὁ βασιλεὺς προκαλεῖται συγγνώμην, λέγων·
ὦ γέρον, οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας· ἀασάμην, οὐδ' αὐτὸς ἀναίνομαι. ὁμολογεῖ δὲ καὶ ὅτι
ἀντί νυ πολλῶν λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ, οὐχ' ὁ Ἀχιλλεὺς, τοῦτο γὰρ ἔτι ὀκνεῖ ἐξ ὀνόματος εἰπεῖν, ἀλλ' ἁπλῶς
ὁ θεοφιλής. ἐπάγει γάρ· ὅν τε θεὸς κῆρι φιλήσῃ, ὡς νῦν τοῦτον ἔτισε, δάμασσε δὲ λαὸν Ἀχαιῶν.
εἶτα φησὶν ἐθέλειν ἀρέσαι, *ὡς εἴρηται, δοῦναί τε σὺν μιᾷ τῶν θυγατέρων καὶ σὺν ἑτέραις γυναιξὶ
καὶ πόλεσι δὲ καὶ ἑτεροῖα ἄποινα τῷ Ἀχιλλεῖ, ἅ περ αὐτὸς μὲν ἀπερείσια λέγει καὶ περικλυτὰ καὶ μάλα
πολλὰ, Νέστωρ δὲ οὐκ ὀνοστὰ εἶναι φησίν. Ὀδυσσεὺς δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ἄξια δῶρα διδόναι τῷ Ἀχιλλεῖ
λέγει τὸν Ἀγαμέμνονα, εἰς ταὐτὸν κἀνταῦθα τοῖς δώροις ἀγομένων τῶν ἀποίνων κατὰ σχῆμα πολυω-
νυμίας. λέγουσι δὲ οἱ παλαιοὶ ἐν τούτοις ὡς, εἰ μὲν φιλοχρήματος ὁ Ἀχιλλεὺς, πολλὰ τὰ ἐξ Ἀγα-
μέμνονος δῶρα, εἰ δὲ φιλογύνης, ἔχει τῶν βα*σιλέως θυγατέρων ἣν ἂν ἕλοιτο, εἰ δὲ φιλότιμος, ἔχει
καὶ τὸ τιμᾶσθαι διά τε τὸ βασιλικὸν κῆδος καὶ τὰς πόλεις ἃς προῖκα λήψεται. (Vers. 115.) Ἰστέον
δὲ ὅτι ὁ ὁμολογῶν παῖσαι εἴποι ἂν πρὸς τὸν ἐλέγχοντα τὸ, οὔ τι ψεῦδος ἐμὰς ἄτας κατέλεξας καὶ ἑξῆς,
ὡς ἀνωτέρω εἴρηται. ἔστι δὲ τὸ ψεῦδος μὲν ἐπιῤῥηματικὸν ἀντὶ τοῦ ψευδῶς, εἰ μή τις ἴσως ἐθέλει
635 στίζειν ἐν τῷ οὔ τι ψεῦδος, εἶτα ἐπάγειν ἀσυνδέτως κατ' ἔλλειψιν τὸ ἐφεξῆς, ἵνα λέγῃ κομματικῶς, οὔ
τι ψεῦδός ἐστιν ὧν ἐδημηγόρησας, ἐμὰς ἄτας κατέλεξας. τὸ δὲ κατέλεξας *ἀντὶ τοῦ ἠρίθμησας. δοκεῖ
γάρ τισι μὴ ἐν χρήσει παρὰ τῷ ποιητῇ εἶναι τὸ λέξαι ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν· (Vers. 116.) Τὸ δὲ ἀασάμην
ῥῆμα ἐστὶν, ἐξ οὗ ἡ ἄτη γίνεται, ἀεὶ ἐκτείνουσα ὡς ἀπὸ κράσεως τὸ ἐν ἀρχῇ δίχρονον, εἰ καὶ ἡ ἄση,

ἄλλο τι παρὰ τὴν ἄτην οὖσα, ὡς καὶ οἱ Ἀσκληπιάδαι δηλοῦσι, συστέλλει τὴν ἄρχουσαν, καθὰ καὶ Εὐριπίδης δηλοῖ ἐν τῷ, ἔπαυσε καρδίαν ἄσης. Ὅρα δὲ ὅτι τὸ ἀασάμην ἐκτείνει μὲν τὴν ἄρχουσαν ἐν διαφόροις τόποις διὰ δακτύλου ἀπαρτισμὸν, συστέλλει δὲ τὴν μετ᾽ αὐτὴν, ἐφεξῆς δὲ ἐν τῷ, οὐκ ἐνόησεν, ἀάσατο δὲ, *ἀνάπαλιν βραχύνει μὲν ὡς ἐν μεταθέσει χρόνου τὸ κατάρχον δίχρονον, ἐκτείνει δὲ τὸ μετ᾽ αὐτό. Τὸ ἀναίνεσθαι ταὐτόν ἐστι τῷ μὴ αἰνεῖν ἤγουν συναινεῖν καὶ συγκατατίθεσθαι. (Vers. 116.) Τὸ δὲ, ἀντί νυ πολλῶν λαῶν ἐστὶν ἀνὴρ ὅν θεὸς φιλήσῃ, γνωμικῶς εἴρηται. λέγει δὲ ὅτι ὁ θεοφιλὴς, κἂν εἷς εἴη, ὅμως παρεξισοῦται πλείοσι. καὶ πιστοῦται τὸν λόγον ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως, καταγαγὼν συνήθως τὸ καθόλου εἰς μερικὸν, καὶ δείξας ἀντὶ πολλῶν λαῶν εἶναι τὸν εἰς τοσοῦτον τιμηθέντα, ὡς δαμασθῆναι δι᾽ αὐτὸν πολὺν οὕτω λαόν. (Vers. 119.) Ἐν τού*τοις δὲ τὸ, ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀασάμην, φρεσὶ λευγαλέῃσι πιθήσας, ἂψ ἐθέλω ἀρέσαι, δόμεναί τ᾽ ἀπερείσι᾽ ἄποινα· ὑμῖν δ᾽ ἐν πάντεσσι περικλυτὰ δῶρ᾽ ὀνομήνω, οἰκεῖόν ἐστι προσώπῳ μεταμελομένῳ ἐφ᾽ οἷς ἔπταισε. περὶ δὲ τῶν ἐν τῷ τοιούτῳ νοήματι λέξεων προγέγραπται. ὀνομαίνειν δὲ καὶ ἐνταῦθα τὸ πρὸς ὄνομα καταλέγειν, ὃ δὴ ποιεῖ εὐθὺς ὁ βασιλεὺς, ἐξαριθμούμενος ἃ δώσει τῷ Ἀχιλλεῖ. (Vers. 122.) Ὅτι τῶν τριπόδων οἱ μὲν ἐμπυριβῆται, οἱ καὶ αἴθωνες ἴσως λέγοιντο ἂν ὡς πυρὶ αἰθόμενοι καὶ οὕτω χρήσιμοι· οἱ δὲ ἀναθεματικοὶ πρὸς κάλλος ἀνατιθέμενοι ἐν οἴκοις ἢ ναοῖς, ἄχραντοι πυρὶ φυλαττόμενοι, οὓς ἀπύρους ἐνταῦθα φησὶν ὁ ποιητὴς, πρὸς διαστο*λὴν τῶν ἐμπυριβητῶν· ἕτεροι δὲ ἀπύρους μὲν νοοῦσι τοὺς μήπω πυρὶ ὁμιλήσαντας, αἴθωνας δὲ τοὺς ἤδη πυρωθέντας. λέβητες δὲ ἕτεροι ὄντες τριπόδων, ὡς δηλοῖ σαφῶς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, λέγονται ἄλλως αἴθωνες διὰ τὸ ἐκ τοῦ γεγανῶσθαι λαμπρὸν, ὡς ἀπὸ τοῦ αἴθω τὸ λάμπω. Ὅτι δὲ ἐντιμότεροι λεβήτων οἱ τρίποδες, δηλοῖ κἀνταῦθα ὁ ποιητὴς, ἑπτὰ μὲν ἀπύρους τρίποδας, αἴθωνας δὲ λέβητας εἴκοσι πρὸ τοῦ βασιλέως ὑπεσχῆσθαι λέγων τῷ Ἀχιλλεῖ. ἔνθα δυσὶ στίχοις φιλοτιμεῖται τέσσαρα δῶρα ἐμπεριγράψαι, εἰπών· ἕπτ᾽ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα, αἴ-
740*θωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ᾽ ἵππους. τούτων δὲ τῶν στίχων ἑκατέρου ἡ εἰς ἀνὰ δύο ἐννοίας τομὴ οὐ πάνυ μετρικῶς ἔχειν δοκεῖ τοῖς παλαιοῖς, οἵ φασιν ὅτι τὸ μέτρον χαίρει μὲν συνδεσμεῖσθαι τοὺς πόδας ἀλλήλοις, ὡς κατὰ μηδὲν εἰς μέρος ἀπαρτίζειν λόγου, οἷον, Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσε. παραιτεῖται δὲ ὥς περ τὸ κατὰ πόδα τέμνεσθαι, οἷον, ὕβριος εἵνεκα τῆσδε, σὺ δ᾽ ἴσχεο, πείθεο δ᾽ ἡμῖν, ἔνθα καθ᾽ ἕνα ἕκαστον πόδα καὶ μέρος λόγου ἀπαρτίζεται, οὕτω καὶ τὴν δίχα τομὴν ἤγουν τὴν εἰς δύο ἐννοίας, ὡς τὸ, ἔνθ᾽ οὔτ᾽ Ἰδομενεὺς τλῆ μίμνειν, οὔτ᾽ Ἀγαμέμνων· οὕτω δὲ καὶ τὴν τριχῇ καὶ ἐπὶ πλεῖον διαίρεσιν. ῥυθμικὰ γάρ, φασι, ταῦτα ἢ μετρικά. οὐκοῦν καὶ τὰ ῥηθέντα δύο ἔπη ῥυθμικώτερον διάκεινται. καὶ οὕτω μὲν τοῦτο. ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φέρεται ὅτι τε ἄπυροι τρίποδες, εἰς οὓς οἶνος ἐξεκεράννυτο· λοετροχόοι δὲ, ἐν οἷς ὕδωρ ἐθερμαίνετο, οἱ καὶ ἐμπυριβῆται, ὧν ἔνιοι ὠτώεντες, τρίποδες καλούμενοι διὰ τὸ τρίποδα τὴν ὑπόβασιν ἔχειν, καὶ ὅτι τὸ ἀρχαῖον δύο γένη τριπόδων ἦσαν, οἳ καὶ λέβητες ἐκαλοῦντο, ἐμπυριβήτης ὁ καὶ *λοετροχόος· Αἰσχύλος, τὸν μὲν τρίπους ἐδέξατο οἰκεῖος λέβης, ἀεὶ φυλάσσων τὴν ὑπὲρ πυρὸς στάσιν· ὁ δὲ ἕτερος κρατὴρ καλούμενος, ὁποῖοι οἱ παρ᾽ Ὁμήρῳ ἄπυροι, ἐν οἷς οἶνον ἐκίρνων, ὃς δὴ καὶ ᾠκειοῦτο Διονύσῳ διὰ τὴν κατ᾽ αὐτὸν ἐν μέθῃ ἀλήθειαν, καθὰ καὶ τῷ Πυθίῳ Ἀπόλλωνι τρίπους ἦν ἀληθείας διὰ τὴν ἐκ μαντικῆς ἀλήθειαν· οἶνος γάρ, φασι, καὶ ἀλήθεια, ὃς καὶ ἀνδρός, φασιν, ἔδειξε νόον· καὶ ἐν Διονυσίοις νικητήριον διὰ τοῦτο τέθειται τρίπους, ἐπεὶ καὶ τοὺς ἀληθεύοντας ἐκ τρίποδος λέγειν φαμὲν, τοῦ κατὰ μαντείαν δηλαδὴ ἀληθευτικοῦ. ὃ καὶ οἶνος ποιεῖ, ὡς εἴρηται. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς καὶ ὡς ἡ τῶν τριπόδων λέξις καὶ ἐπὶ τραπεζῶν ἔκειτο· ἔνθα καὶ χρῆσιν φέρων ἀπὸ Ξενοφῶντος τοῦ, ὥς φησι, μουσικωτάτου, παράγει καὶ Ἀντιφάνην εἰπόντα· ἐπεὶ δ᾽ ὁ τρίπους ἤρθη, τουτέστιν ἡ τράπεζα, κατὰ χειρῶν ἐχέομεν, ἤγουν ἐνιπτόμεθα. ἔστι δὲ πάντως ταὐτὸν τρίπουν εἰπεῖν καὶ τράπεζαν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀόριστον, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη, τὸ τάλαντον παρὰ τοῖς παλαιοῖς, καθὰ καὶ Πορφύριος καὶ ἄλλοι ἀπέδειξαν, ἐπεὶ καὶ παρ᾽ Ἀττικοῖς μὲν ὕστερον εἰς ἑξακισχιλίους στατῆρας αὐτὸ περιέστη. τὸ δὲ Μακεδονικὸν τάλαντον τρεῖς ἦσαν χρύσινοι. Δίφιλος δέ που φησὶν ἀργυρίου βραχύ*τι τάλαντον. παρ᾽ ἄλλοις δὲ 636
τάλαντον αἱ ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρες δραχμαί. οὕτως ἀνίσως εἶχε. κἀνταῦθα γοῦν τὰ τῷ Ἀχιλλεῖ δοθησόμενα δέκα τάλαντα οὐ μέγα τι δοκοῦσιν εἶναι, ὥς περ τὰ δύο τὰ ἐν τῷ ἐπιταφίῳ τοῦ Πατρόκλου τῷ

τετάρτῳ ἀθλητῇ κείμενα βραχύ τι φανήσεται στάθμιον. ἐν δὲ τοῖς τοῦ Ἀθηναίου φαίνεται ὅτι τὸ τάλαντον ἦν ὅτε χιλιάδες ἦν κερμάτων ἕξ. ἱστορῶν γὰρ ὡς ἑκατὸν μνᾶς ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς δεῖπνον ἀνήλισκε, λέγει καὶ ὅτι τὰ τετρακόσια τάλαντα γίνεται Ἰταλικοῦ νομίσματος μυριάδες διακόσιαι τεσσαράκοντα. καὶ ἦν ταῦτα βασιλικὸν ἀνάλωμα εἰς δεῖπνον. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι νῦν μὲν τάλαντα παρὰ τῷ ποιητῇ τὰ ταλαντευόμενα. λέγεται δέ ποτε κυρίως τάλαντον καὶ αὐτὸ τὸ ὄργανον τοῦ σταθμοῦ, ὡς καὶ παρὰ Λυκόφρονι, διὰ τὸ τάλαν ἤτοι καρτερικὸν τοῦ ἐργαλείου καὶ κοπηρὸν καὶ ὡς εἰπεῖν φερέπονον, οὗ καὶ μέρος τι τρυτάνη λέγεται διὰ τὸ τοῖς βαρήμασι τρύεσθαι, ὅ ἐστι καταπονεῖσθαι· ὅθεν καὶ ὁ ἄτρυτος καὶ ἡ ἀτρυτώνη. καθ᾽ ὅμοιον δέ τινα τρόπον καὶ μέδιμνος καὶ χοῖνιξ καὶ πῆχυς καὶ ἕτερα τό τε ὄργανον δηλοῦσι τοῦ μετρουμένου καὶ αὐτὸ τὸ μετρούμενον, ὥσπερ καὶ ἡ λέξις τοῦ σταθμοῦ. (Vers. 123.) Τοὺς δὲ ῥηθέντας δώδεκα πη*γοὺς ἵππους ἀθλοφόρους εἰπὼν ἐτυμολογεῖ τὸ ἀεθλοφόρους, ἵνα μή τις τοιούτους νοήσῃ τοὺς ἐν ἄθλῳ ἤτοι ἀγῶνι ταχέως φερομένους, καί φησιν· οἳ ἀέθλια ποσὶν ἄροντο, ὅ ἐστιν ἔπαθλα ἔσχον, καὶ καθ᾽ Ὅμηρον λόγῳ πολυωνυμίας εἰπεῖν, ἠνείκαντο, τουτέστιν ἠνέγκαντο, σαφέστερον δὲ φάναι, ἔφερον· οἷς ταὐτὸν τὸ ἄροντο. οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ φερένικοι ῥηθεῖεν ἄν. παρατατικοῦ δὲ παθητικοῦ χρόνου τὸ ἄροντο, ἴσως δὲ καὶ μέσου ἀορίστου δευτέρου, οὗ πρῶτος τὸ, ἠράμεθα μέγα κῦδος. νοητέον δὲ ὅτι ἐν Τροίᾳ οἱ τοιοῦτοι ἀληθῶς ἀγωνιζόμενοι ἤραντο ἀέθλια. εἰ γὰρ πρὸ τῆς Τρωικῆς μάχης ἐν Πελοποννήσῳ νοηθεῖεν ἀεθλεύοντες, εἶεν ἂν ἤδη ἀχρεῖοι τῷ Ἀχιλλεῖ ὡς γέροντες. (Vers. 125.) Ἀποσεμνύνων δὲ τοὺς τοιούτους ἵππους ὡς καὶ πολυνίκους καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀπενεγκαμένους ἀέθλια ποσὶν, ἀλλὰ καὶ πολλὰ μάλα, φησίν· οὔ κεν ἤγουν οὐκ ἂν ἀλήιος εἴη ἀνὴρ, ᾧ τόσσα γένοιτο, οὐδέ κεν ἀκτήμων ἐριτίμοιο χρυσοῖο, ὅσσα μοι ἠνείκαντο ἀέθλια μώνυχες ἵπποι, τουτέστιν ὁ ἄνθρωπος, ᾧτινι τόσα γένοιντο πράγματα, ὅσα τοῖς ἵπποις ἦλθον εἰς ἔπαθλον, πολύχρυσός τε ἂν γένοιτο καὶ πολλὰ σχοίη λήια. Καὶ ὅρα ὅτι τε τοῦ καταφατικῶς εἰπεῖν, πολυλήιος ἀνὴρ καὶ πολυκτήμων, προείλετο κατ᾽ ἀπόφασιν εὐει*δῶς σχηματίσαι τὸν λόγον, εἰπών· οὔτε ἀλήιος οὔτε ἀκτήμων χρυσοῦ· καὶ ὅτι τὸ νόημα τοῦτο περίφρασίς ἐστι τοῦ ἀέθλια πολλὰ, διασαφοῦσα τὸ ἐν ἐκείνῳ ἀόριστον πλῆθος. (Vers. 126.) Καὶ ὅρα ὡς ἐκ μέρους τῶν ληίων καὶ τῆς χρυσοῦ κτήσεως πάντα πλουτισμὸν ἐνέφηνε, καὶ ὅτι κατ᾽ ἐξαίρετον ἐκ τῶν ἄλλων ὑλῶν μνησθεὶς τοῦ χρυσοῦ μετὰ τὰ λήια καὶ ἐρίτιμον αὐτὸν λέγει ὡς τῶν λοιπῶν μετάλλων τιμιώτερον. ληίων δὲ πρῶτον μνησθεὶς ἐξοχὴν ἐγκωμιαστικὴν τῆς γεωργίας ἐνέφηνε. Ἰστέον δὲ ὅτι σπουδαῖον πάλαι κριθὲν τὸ ἐναγωνίως καὶ χάριν ἐπάθλων γυμνάζεσθαι φίλον ἦν καὶ τοῖς περὶ Τροίαν Ἀχαιοῖς τά τε ἄλλα καὶ διότι φιλοτιμίαν τε εἶχε τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς μάχην ἠρέθιζε τὴν ἀναγκαιοτάτην, ἧς ἕνεκεν Ἀθηναῖοι Πέρσας νικήσαντες ὕστερον ἐπενοήσαντο ἀστεῖόν τι καὶ ἀκίνδυνον γυμνάσιον, ἀλεκτρυόνας νομοθετήσαντες ἀγωνίζεσθαι δημοσίᾳ μιᾶς ἡμέρας τοῦ ἔτους. ἐπεὶ καὶ Θεμιστοκλῆς ὅτε κατὰ Περσῶν ἐξῆγε στρατὸν, ἀλεκτρυόνας ἰδὼν μαχομένους ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἐκεῖθεν, φασὶ, τοὺς Ἀθηναίους ἐπέῤῥωσεν εἰς μάχην. ὅμοιον δὲ καὶ Ῥωμαῖοι ἐποίουν δι᾽ ὀρτύγων μονομαχίας, κήρυκος προφωνοῦντος τὸ, ποῦλλοι ποῦγναντ, ἤγουν τὰ πωλία μάχονται, καὶ οὕτω τοὺς *θεατὰς ἀθροίζοντος. (Vers. 124.) Πηγοὺς δὲ ἵππους τοὺς εὐπαγεῖς λέγει καὶ στερεούς. οἱ δὲ παλαιοὶ θέλουσι νοεῖν μέλανας ὡς τούτους ὄντας ἀρίστους. τῆς δὲ τοῦ πηγοῦ λέξεως μνεία κεῖται καὶ ἐν τῷ, κριῷ μιν ἔγωγε ἐΐσκω πηγεσιμάλλῳ. Τὸ δὲ ἀέθλια παράγωγόν ἐστιν ἐκ τοῦ ἄεθλον ὡς ἐκ τοῦ ἴχνος τὰ ἴχνια. Ἐνταῦθα δὲ θεωρητέον ὡς, εἰ καὶ ἐκ τοῦ ἄεθλον κέκραται τὸ ἆθλον, ὅθεν καὶ ὁ ἀθλοφόρος, ἀλλ᾽ οὐκ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ παραγώγου ἀεθλίου ὡσαύτως ἐστὶ τὸ ἄθλιον. αὐτὸ γὰρ ἐπὶ δυστυχίας μόνης κεῖται, ἵν᾽ ᾖ ἄθλιος ὁ δυσάεθλος κατὰ τὸν Ὁμηρικὸν Ὀδυσσέα, ὃς οὐδ᾽ ἐν τῷ νόστῳ πεφυγμένος ἦεν ἀέθλων, ἐξ ὧν ὁ ἄθλιος καὶ ἡ ἀθλιότης κεκέραται, ἐξ οὗ παραχθεὶς καὶ ὁ Ἀθλίας τὸ κύριον, εἰ καὶ ἐθέλει ἀπὸ τοῦ ἐπαινετοῦ ἄθλου κεκλῆσθαι, ὅμως κωμῳδεῖται ἄλλως ἐν τῷ, δι᾽ Ἀθλίου πρὸς ἄθλιον. Ὅτι δὲ διάφοροι ὡς εἰκὸς ἐπικήδειοι ἀγῶνες ἐν τῇ Τροίᾳ ἐγίνοντο, πολλαχόθεν δῆλον· ἐν οἷς καὶ ἵπποι τοῖς ἔχουσιν ἠγωνίζοντο, εἰ καὶ ὁ ποιητὴς ἕνα μόνον τὸν ἐπὶ τῷ Πατρόκλῳ περιττῶς ἔφρασεν ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 128.) Ὅτι ἐν τοῖς πρὸς Ἀχιλλέα δώροις καὶ γυναῖκας ὁ βασιλεὺς ἀριθμεῖ. φησὶ γάρ· δώσω δ᾽ ἑπτὰ γυναῖκας, ἀμύμονα ἔργα εἰδυίας, Λεσβίδας, αἳ κάλλει ἐνίκων φῦλα γυναικῶν. κατὰ δὲ ἑτέ*ραν γραφὴν, δώσω δ᾽ ἑπτὰ γυναῖκας ἀμύμονας, ἔργ᾽ εἰδυίας,

ὃ ἐστιν ἐργατικάς. γνώριμοι δὲ πάντως αὗται τῷ Ἀχιλλεῖ, εἴ γε αὐτὸς πολεμαρχῶν τὴν Λέσβον ἑλὼν
ἐληίσατο. φησὶ γάρ· ἃς ὅτε Λέσβον ἐϋκτιμένην ἕλεν αὐτὸς, ἐξελόμην. (Vers. 129. sqq.) *Καὶ ὅρα ὅτι φιλα-*
λήθως ὁ βασιλεὺς βεβαιοῖ ὡς τὸ μὲν πλεῖον πολυάϊκος πολέμοιο τῶν τοῦ Ἀχιλλέως χειρῶν ἦν, ὃ φθά-
σας ἐκεῖνος εἶπεν· ὅτε δὲ δασμὸς, τότε δὴ τῷ βασιλεῖ πολὺ μεῖζον τὸ γέρας. ιδου γὰρ, Ἀχιλλεὺς μὲν
εἷλε Λέσβον, ὁ δὲ βασιλεὺς ἑπτὰ Λεσβίδας καλλίστας γυναῖκας ἐξείλετο, τουτέστιν ἀπέκρινεν, ὃ παρὰ
741 *τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον ἐπὶ λύσεως εἴ*τουν λυτρώσεως λέγεται οἷον, ἐξελοῦ με ἐξ ἐχθρῶν, καὶ, ἐξείλετο κιν-*
δύνου. καὶ ὧδε μὲν ταῦτα. Ἐν οἷς ὅρα ὅτι κάλλιον εἰπεῖν, ὅτε Λέσβον ἕλεν αὐτὸς, ἤγουν ὁ Ἀχιλλεὺς,
ἤ περ αὐτὸς ἐξελόμην. εἰ δὲ δοκεῖ καὶ τοῦτο καλὸν εἶναι εἰς νοῦν, ὥς περ καὶ ἔστι, κείσθω εἰς ἀμφι-
βολίαν καὶ αὐτό. ὁ δὲ βασιλεὺς τὰ περὶ τῶν γυναικῶν ῥηθέντα ἐπαναλαβὼν, ἵνα εὐόδως εἰσαγάγῃ τὸ
περὶ Βρισηίδος, ἐπάγει· (Vers. 131.) *τὰς μέν οἱ δώσω, μετὰ δ᾽ ἔσσεται ἣν τότ᾽ ἀπηύρων κούρην* 637
Βρισῆος, ἤτοι σὺν αὐταῖς ὀγδόη ἔσσεται ἡ Βρισηίς. Ζηνόδοτος μέντοι τοῦτο εἰς ἀμφιβολίαν ἔῤῥιψεν.
οὐ γὰρ ὀγδόην ἐκεῖνος ἐνόησε τὴν Βρισηίδα μετὰ τὰς ἑπτὰ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ταῖς ἑπτὰ συνεισήγαγε.
τοῦ δὲ ποιητοῦ λύσαντος τὸ ἀμφίβολον ἐν τοῖς ἐφεξῆς, ὅτε εἴπῃ ὀγδοάτην Βρισηίδα, καλλιπάρῃον,
Ζηνόδοτος πειρᾶται μεταγράφειν τὸν στίχον ἐκεῖνον, ἵνα φυλάξῃ τὴν οἰκείαν πεισμονήν. ἐν τούτοις δὲ
καὶ σχῆμα παρηχήσεως τὸ, ἃς ὅτε Λέσβον ἕλεν αὐτὸς, ἐξελόμην. (Vers. 130.) *Ἔνθα καὶ ὅρα δια-*
φορὰν τοῦ ἑλεῖν καὶ ἐξελέσθαι. ἑλεῖν μὲν γὰρ νῦν τὸ αἰχμαλωτίσαι, ἐξελέσθαι δὲ τὸ ἁπλῶς ἐπιλέξα-
*σθαι. τὸ μέντοι *χάριν ἑτέρου ἐκλέξασθαι ἐξελεῖν ἀλλαχοῦ φησὶν ἐνεργητικῶς ἐν τῷ, ἐξεῖλον Ἀτρείδῃ,*
τουτέστιν ὡς ἐξαίρετον ἔδωκαν τὴν Χρυσηίδα. τοῦ δὲ ἐξελόμην ἑρμηνεία εὐθὺς κεῖται τὸ, αἳ κάλλει
ἐνίκων. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ νικᾶν ἀποκαίνυσθαι ἐν Ὀδυσσείᾳ φησὶν, ἐπὶ ἀνδρὸς μέντοι, ἐν τῷ, ἀπεκαί-
νυτο φῦλ᾽ ἀνθρώπων. (Vers. 129.) *Λέσβος δὲ, ἡ νῦν Μιτυλήνη, ἀπὸ μέρους, ἤτοι ἀπὸ Λέσβου*
μιᾶς τῶν ἐν τῇ νήσῳ πόλεων, ὥς περ καὶ ὕστερον ἡ αὐτὴ ὅλη νῆσος Μιτυλήνη καλεῖται, ὡσαύτως ἀπὸ
ἑτέρας μιᾶς τινὸς τῶν ἐν αὐτῇ ποτε πέντε πόλεων. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δοκεῖ οὐκ ἀγαθοὺς ἀνθρώπους
ἡ Λέσβος ἐνεγκεῖν, ὅθεν καὶ λεσβιάσαι τὸ αἰσχρῶς μολῦναι τὸ στόμα κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὃς καὶ
τὸν τῆς παροιμίας Λέσβιον ᾠδὸν Τέρπανδρόν φησιν ἢ Εὐαινετίδην ἢ Ἀριστοκλείδην. καὶ Ἀριστοτέλης
δὲ ἐν τῇ Λακεδαιμονίων πολιτείᾳ τὸ, μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν, τὸν Τέρπανδρόν φησι δηλοῦν. ἐκαλοῦντο δέ,
φασι, καὶ ὕστερον εἰς τὴν ἐκείνου τιμὴν πρῶτον μὲν ἀπόγονοι αὐτοῦ, εἶτα εἴ τις ἄλλος παρείη Λέσβιος,
εἶθ᾽ οὕτως οἱ λοιποὶ, μετὰ Λέσβιον ᾠδὸν, τὸν ἁπλῶς δηλαδὴ Λέσβιον. χρῆσις δὲ τοῦ ὡς ἐῤῥέθη
λεσβιάζειν καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ. Ἰστέον δὲ ὅτι περὶ τοῦ ὡς ἐῤῥέθη λεσβιάζειν, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ
*τῷ κωμικῷ, ἔνθα κεῖται τὸ, *αὕτη πόθ᾽ ἡ Μοῖσ᾽ οὐκ ἐλεσβίαζε, γράφουσιν οἱ παλαιοὶ καὶ ταῦτα.*
εἰσὶ βλασφημίαι καὶ ἀπὸ ἐθνῶν καὶ πόλεων καὶ δήμων πολλαὶ ῥηματικῶς πεποιημέναι· ἐθνῶν μὲν,
οἷον κιλικίζειν καὶ αἰγυπτιάζειν τὸ πονηρεύεσθαι, καὶ κρητίζειν τὸ ψεύδεσθαι· ἐκ πόλεων δὲ, οἷον
λεσβιάζειν τὸ αἰσχροποιεῖν. εἶτα παραγαγόντες Φερεκράτους χρῆσιν ἐν ἰάμβῳ τὸ, δώσει δέ σοι γυναῖκας
ἑπτὰ Λεσβίας, ἐπάγουσιν ἀμοιβαῖον τὸ, καλόν γε δῶρον ἑπτ᾽ ἔχειν λαικαστρίας, ὡς τοιούτων οὐσῶν
τῶν Λεσβίων γυναικῶν· ἐκ δήμων δὲ βλασφημία τὸ αἰξωνεύεσθαι ἤγουν κακολογεῖν. Αἰξωνεῖς γὰρ
δημόται Ἀττικοὶ σκωπτόμενοι ὡς κακολόγοι, καθὰ καὶ οἱ Σφήττιοι ἐπὶ ἀγριότητι. ὅθεν ὁ Χαιρεφῶν
Σφήττιος ἔσκωπται. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι αἱ ῥηθεῖσαι λαικάστριαι, τουτέστι πόρναι, ἐκ ῥήματος παρά-
γονται τοῦ λαικάζειν, αὐτὸ δὲ παρὰ τὸ λᾶ ἐπιτατικὸν γίνεται καὶ τὸ κάζειν, ὅ ἐστι κοσμεῖν. σκώπτεται
γὰρ καὶ τὸ ἀκαίρως ὡς ἐπὶ φαύλῳ ἔρωτι κοσμεῖσθαι· διὸ καὶ κασωρὶς ἡ πόρνη διὰ τὸ κάσαι, ὅ ἐστι
κοσμῆσαι τὴν ὥραν οὐ δεόντως. Ἀντιφάνης δέ, φασι, κασωρῖτιν ἔφη τὴν ἐπὶ τέγους προεστῶσαν. οὕτω
δὲ καὶ Ἱππῶναξ. τὴν δὲ αὐτὴν κασωρίδα καὶ κασωρῖτιν ἔλεγόν τινες καὶ κασαλβάδα παρὰ τὸ κάσαι καὶ
*τὸ ἄλ*λος καὶ τὸ βάζειν, οἱονεὶ ἡ ἐν τῷ κοσμεῖσθαι ποτὲ μὲν ἄλλον, ποτὲ δὲ ἄλλον βάζουσα, ἤγουν*
φωνοῦσα καὶ καλοῦσα εἰς ἑαυτήν. ἐλέγετο δὲ διὰ τὴν τοιαύτην καὶ τὸ λοιδορεῖν κασαλβάζειν· οἱ δὲ γρά-
φοντες καλσαβὰς φασὶν ὅτι ἴσως ἀπὸ τοῦ καλεῖν εἰς ἑαυτὴν καὶ σοβεῖν τοὺς ἐραστάς. Ἔτι ἰστέον καὶ
ὅτι Ἱμερτὴ καὶ Πελασγία ἡ αὐτὴ Λέσβος ἐκλήθη ποτὲ κατὰ τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, καὶ ὅτι ἀπ᾽ αὐτῆς
τὰ Λεσβιακὰ περιᾴδονται, περὶ ὧν πολλοὶ ἔγραψαν, καὶ ὅτι, ὥς περ Λέσβος, οὕτω καὶ Ἴσσα ἡ αὐτὴ
νῆσος ἐκ μιᾶς τῶν περὶ αὐτὴν πέντε πόλεων, ὡς καὶ ὁ Λυκόφρων ἐμφαίνει. (Vers. 131.) *Τὸ δὲ, ἣν*

*ποτ᾽ ἀπηύρων, φιλαλήθη καὶ αὐτὸ δεικνύει τὸν βασιλέα. εἰπόντος γάρ που Ἀχιλλέως, ὡς ἑλὼν Ἀγα-
μέμνων ἔχει γέρας αὐτὸς ἀπούρας, ἐνταῦθα ἐκεῖνος δοκεῖ συνθέσθαι, ὡς οὕτω πεποίηκε.* (Vers. 132.)
*Τὸ δὲ κούρην Βρισῆος, καὶ δίχα τοῦ ν̄ γραφὲν κατ᾽ εὐθεῖαν, ὀρθῶς ἂν εἶχεν. Ὅτι τοῖς προσεχῶς εἰρη-
μένοις ἐπιφέρει ὁ βασιλεὺς τὸ, ἐπὶ δὲ μέγαν ὅρκον ὀμοῦμαι περὶ Βρισηΐδος, μή ποτε τῆς εὐνῆς ἐπι-
βήμεναι ἠδὲ μιγῆναι, ἣ θέμις ἀνθρώπων πέλει ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν.* (Vers. 134.) *Ἔνθα σημείωσαι
ὅτι σεμνὸς πάνυ ὁ λόγος. ἐν γὰρ τῷ, ἣ θέμις ἐστὶ, τιμιωτάτῃ προσηγορίᾳ ἐπισκιάζει τὸ αἰσχρὸν, φύ-
σεως νόμῳ τὴν ἀκό*λαστον μῖξιν καλύπτων καὶ τὸ τῆς συμπλοκῆς ταπεινὸν θέμιδι φυσικῇ ἀνιστῶν καὶ
μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ καὶ ἁρπαγιμαία καὶ ἄδικος ἡ τῆς Βρισηΐδος μῖξις, ἀλλ᾽ οὐκ ἤδη καὶ ἀθέμιτος.
λάφυρον γὰρ οἷον αὐτὴν λαβὼν ἐκ τοῦ ὑβρίσαντος θεμιτῶς ἂν συνῆλθον τῇ λῃσθείσῃ.* (Vers. 133.)
*Τὸ δὲ μιγῆναι σαφήνειαν τεθὲν ἐποίησεν. ἄλλως γὰρ αὐτοῦ δίχα τὸ εὐνῆς ἐπιβῆναι ἀσαφέστερον εἶχε,
καὶ ὅρκου ἐποίει σόφισμα, ὅπου γε καὶ αὐτὸ δὴ τὸ μιγῆναι σοφιστικόν τι παρελάλει μὴ ἐπενεχθέντος
τοῦ, ἣ θέμις ἐστὶ ἀνδρῶν ἠδὲ γυναικῶν. τὸ γάρ τοι μιγῆναι πολυσήμαντον καθ᾽ ὁμωνυμίαν καὶ οἷον
μὴ ἔχειν πεσεῖν εἰς ὅρκον, ὃς λέξεις ἀπαιτεῖ ἀσχίστους εἰς διπλόην ὁμωνυμιακήν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι δυνά-
μενος ἐπιβῆναι εἰπεῖν, ὅμως ἐπιβήμεναι εἶπεν, ἵνα μὴ ἐν οὐχ᾽ ἱλαρῷ λόγῳ ἐκφανῶς καλλωπίσῃ εἰπὼν
ἐπιβῆναι καὶ μιγῆναι· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ ἐπιβῆναι εἴληπται καὶ ἡ βιαία ἐπίβασις παρὰ τοῖς
μεθ᾽ Ὅμηρον. ἐκ δὲ τούτου καὶ τὸ βατεῦνται παρὰ Θεοκρίτῳ ἐπὶ ζῴων μίξεως, καὶ ὅσα τοιαῦτα.*
(Vers. 135.) *Ὅτι ταχείας δόσεως τὸ, ταῦτα μὲν αὐτίκα πάντα παρέσσεται. Ἰστέον δὲ ὡς εἰς τρεῖς
ὁ βασιλεὺς καιροὺς διαιρεῖται τὰ δοθησόμενα τῷ Ἀχιλ*λεῖ, εἰς τὸν αὐτίκα νῦν, καὶ εἰς τὸν μετὰ τὴν
ἅλωσιν τῆς Τροίας, καὶ εἰς τὸν μετὰ τὸν νόστον. φησὶ γάρ· ταῦτα μὲν αὐτίκα, ὡς ἐῤῥέθη, παρέσσε-*
638 *ται, ἤγουν οἱ ἑπτὰ ἄπυροι τρίποδες, τὰ δέκα τάλαντα τοῦ χρυσοῦ, οἱ αἴθωνες εἴκοσι λέβητες,
οἱ δώδεκα ἵπποι, καὶ αἱ γυναῖκες· εἰ δέ κεν αὖτε ἄστυ μέγα, φησὶ, Πριάμοιο θεὸς δώῃ ἐξαλαπάξαι,
νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ νηησάσθω εἰσελθὼν, ὅτε κεν δατεώμεθα ληΐδ᾽ Ἀχαιοὶ, Τρωϊάδας δὲ
γυναῖκας ἐείκοσιν αὐτὸς ἑλέσθω, αἵ κε μετ᾽ Ἀργείην Ἑλένην κάλλισται ἔωσιν. εἰ δέ κεν Ἄργος ἱκοί-
μεθ᾽ Ἀχαϊκὸν οὖθαρ ἀρούρης, γαμβρός κέν μοι ἔῃ, τίσω δέ μιν ἶσον Ὀρέστῃ, ὅς μοι τηλύγετος τρέ-
φεται θαλίῃ ἐνὶ πολλῇ. τρεῖς δέ μοι εἰσὶ θύγατρες ἐνὶ μεγάρῳ εὐπήκτῳ, Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ
Ἰφιάνασσα. τάων, ἥν κ᾽ ἐθέλῃσιν φίλην, ἀνάεδνον ἀγέσθω πρὸς οἶκον Πηλῆος, ἐγὼ δ᾽ ἐπιμείλια καὶ
ἑξῆς. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι ἀνταπέδωκεν ὁ βασιλεὺς τῷ Ἀχιλλεῖ οὐ τὸ ἶσον ἀλλὰ καὶ πλέον. ἐκείνου γάρ
ποτε εἰπόντος, ὡς ἐὰν πόλιν Τροίην ἀλαπάξομεν τριπλῇ τετραπλῇ τε ἀποτίσομεν, ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθα
φησὶν, ὅτι ἐὰν ἄστυ μέγα Πριάμοιο ἕλωμεν, λαβέτω Ἀχιλλεὺς τάδε καὶ τάδε, πολλὰ ὄντα.* (Vers. 137.)
*Τὸ δὲ, νῆα ἅλις νηησάσθω, ἤτοι σωρευ*σάτω, δοκεῖ μὲν εἶναι οἷον παρήχησις, ἔτι δὲ καὶ ὡς ἐτυμο-
λογία, οἷα τῆς νηὸς ἀπὸ τοῦ τοιούτου παρετυμολογουμένης ῥήματος διὰ τὸ ἐν αὐτῇ σωρεύεσθαι τὰ
ἀγώγιμα. παράγεται δὲ ποιητικῶς ὡς δῆθεν τὸ θήσασθαι, ἀφ᾽ οὗ τὸ θητόν. κοινῶς δέ γε νήσα-
σθαι ὤφειλεν εἶναι ὡς ἀπὸ τοῦ νῶ νήσω τὸ σωρεύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπενήνεον κατὰ ἀναδιπλασιασμόν.
Ἰστέον δὲ ὅτι πρὸς ὁμοιότητα τοιαύτης δωροφόρου νηὸς ἔστι παρακατέχειν καὶ τὸ τοῦ Ἡροδότου,
εἰπόντος ὡς Δαρεῖος Δημοκήδει ὁλκάδα δώρων ἔφη συμβαλεῖσθαι, πλήσας ἀγαθῶν παντοίων. ἔχει δέ
τι παρόμοιον, εἰ καὶ μὴ τοσοῦτον, καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ *Φαιακικὴ ναῦς, ἡ μετὰ δώρων τὸν Ὀδυσσέα εἰς* 742
*Ἰθάκην κομίσασα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι αὐτὸ τὸ νόημα τὸ, νῆα ἅλις χρυσοῦ καὶ ἀργύρου νηησάσθω,
οὐκ ἀπερίεργον εἶναι δοκεῖ. οὐ γὰρ πρὸς ἁπλότητα ὁ ποιητὴς τὴν βασιλικὴν ἐξέθετο ὑπόσχεσιν, ἀλλ᾽
ἐπίτηδες τὸν λόγον εἰς ἀμφιβολίαν στασιώδη συνέστρεψε, μιμούμενος τὴν ὡς ἐπὶ πολὺ ἐν συμβολαίοις
στρεβλότητα ἢ καὶ τὸ ἐν σχεδιασμοῖς ἀπερίσκεπτον. ἐν γὰρ τῷ, νῆα χαλκοῦ καὶ χρυσοῦ, πρῶτα μὲν
ἀμφίβολόν ἐστι ποτάπην λέγει νῆα καὶ ὅσης οὖσαν χωρήσεως· εἶτα ὁμοίως ἄδηλον καὶ εἴτε νῆα χαλκοῦ
λέγει ὁ βασιλεὺς καὶ ἑτέραν νῆα χρυσοῦ εἴτε μίαν ἑκατέρων, καὶ εἰ μίαν ἑκατέρων ἤγουν χρυσοῦ καὶ
χαλκοῦ, ἄδηλον αὖθις ὅσος μὲν ὁ χρυσὸς ἔσται, ὅσος δὲ ὁ χαλκός. τοιαύτη δέ τις ἀμφίβολος ἔννοια
καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται κατὰ τὴν μνηστηροφονίαν. καὶ ἡ τῆς προικὸς δὲ ἀδηλία ἐνταῦθα ὁμοίως ἀμφι-
βολίαν ἔχει διὰ τὸ ἀόριστον. φησὶ γάρ· ἐγὼ δ᾽ ἐπιμείλια δώσω πολλὰ μάλα, ὅσσ᾽ οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε
θυγατρί. Οὕτω καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις δεξιὸς ὁ ποιητὴς ἀνδρῶν ἤθη μιμήσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν *ἐν*

τούτοις. (Vers. 138.) *Τοῦ δὲ δατέεσθαι καὶ δατεῖσθαι, ὅ ἐστι μερίζειν, παρὰ πολλοῖς κεῖνται χρήσεις.* (Vers. 139.) *Τὸ δὲ, αὐτὸς ἑλέσθω, ταὐτόν ἐστι τῷ ἐξελέσθω, ἐπικρινάτω, ἐπιλεξάσθω. χρήσιμον δὲ τοῦτο καὶ εἰς τὸ, αὐτὸς ἐξελόμην, ὅ περ ἀμφιβολίαν πρὸ βραχέων ἐποίησεν. Ὅρα δὲ ἐν τούτοις καὶ ὅτι τὴν Ἑλένην πασῶν τῶν ἐν Τροίᾳ περικαλλεστέραν ἱστορεῖ. αἱ γὰρ ἐκεῖ κάλλισται μετὰ τὴν Ἑλένην εἰσὶ κάλλισται.* (Vers. 141.) *Ἄργος δὲ Ἀχαιικὸν κἀνταῦθα τὴν Πελοπόννησον λέγει πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλων. οὐ γὰρ ἓν Ἄργος, ὡς καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ δεδήλωται. ἐκ τούτου δὲ καὶ ἡ Ἑλένη Ἀργεία, ὡς ἂν τις εἴπῃ Πελοποννησία. Τὸ δὲ Ἀχαιικὸν διὰ διφθόγγου ὁ ποιητὴς γράφει ἐν τῇ προπαραληγούσῃ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ σεσημείωται. τὸ γὰρ διὰ τοῦ ᾱ Ἀχαϊκὸν τῶν ὑστέρων ἐστί. Οὖθαρ δὲ ἀρούρης τὸ πιότατον καὶ τροφιμώτατον, καὶ ὡς εἰπεῖν ὁ μαστὸς ἢ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ μητρὸς γῆς τῆς τοῦ βασιλέως πατρίδος ἢ τῆς ἁπλῶς γῆς. εἰκὸς γὰρ τὸν βασιλέα πασῶν ὑπερτιθέναι τὴν ἑαυτοῦ. εἰ δέ τις χώρα οὖθαρ λέγεται γῆς διὰ τὸ κατ᾽ αὐτὴν πῖον ἐκ μεταφορᾶς ζωικῆς καλῶς ἂν ἡ ταύτης προάρχουσα κορυφὴ γῆς λέγοιτο καθ᾽ ὁμοίαν τροπήν. καὶ οὕτω μὲν Ὅμηρος τὴν μητέρα γῆν ὡς οἷά τινα γυναῖκα θέμενος κα*τὰ τὴν μυθικὴν Δηὼ καὶ Δήμητραν ἤ καί τι ἕτερον ζῷον γάλακτι ἐκτρέφον τὰ νεογνὰ περὶ τὸ Ἀχαϊκὸν Ἄργος ἐθεώρησεν ἕν τι οὖθαρ αὐτῆς, ἐάσας τῇ ῥητορείᾳ τὸ ἕτερον οὖθαρ ἢ τὰ ἕτερα ἐπιλέγειν τόποις ἑτέροις, εἴ που σεμνύνειν αὐτοὺς ὡς τροφίμους βούλοιντο. ὁ δὲ περί τινα Λιβυκὴν γῆν τετρῆσθαι τὸν οὐρανὸν φάμενος ἄλλως γηπονικῶς ἐτερατεύσατο. ἐθέλει γὰρ εἰπεῖν τὸν οὐρανὸν ὡς οἷα καί τινα δεξαμενὴν ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις γαίαις ἐστεγανῶσθαι, περὶ δὲ τὸν τόπον ἐκεῖνον οἷον συντετρῆσθαι ὡς ὑετὸν συχνὸν ἐξερεύγεσθαι καὶ ἄρδειν τὰ ἐκεῖ πρὸς τροφιμότητα.* (Vers. 142.) *Τὸ δὲ ἔῃ ἑνικόν ἐστι τοῦ ἔωσιν, ὃ ἀνωτέρω κεῖται.* (Vers. 143.) *Τηλύγετος δὲ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἔσχε μὲν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῶν γεννωμένων παίδων πατράσιν ἐξώροις οὖσιν ἤδη καὶ τῆλε τοῦ γεννᾶν, ὅθεν καὶ τηλύγετος παρωνόμασται. ἀπ᾽ αὐτῶν δὲ τὴν ἀρχὴν ἡ λέξις λαβοῦσα τίθεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν θηλείαις μόνου ἄῤῥενος παιδὸς, ναὶ μὴν καὶ ἐπὶ τῆς ἐν ἄῤῥεσι μιᾶς μόνης θυγατρός. καὶ ὁ τοιοῦτος γὰρ καὶ ἡ τοιαύτη διὰ τὸ μονῆρες τοῦ γένους τηλύγετοι τρόπον τινὰ τοῖς γονεῦσιν εἰσίν. οὕτω τῷ Ἀγαμέμνονι θυγατέρας ἔχοντι τρεῖς τηλύγετος ὁ Ὀρέστης λέγεται εἶναι, ὅ ἐστι μονογενὴς ἐπὶ θηλείαις. ἀλλὰ καὶ, εἴ που ἐν *ἔτι νέᾳ τῇ ἡλικίᾳ πατέρες γεννήσαντες οὐκέτι παῖδα δεύτερον τέκοιεν, τηλύγετος καὶ οὗτος αὐτοῖς, ὥς που ἡ Ἑρμιόνη τηλυγέτη ὠνομάσθη τῇ Ἑλένῃ καθ᾽ ὁμοιότητά τινα καὶ αὐτὴ τοῦ πρώτου ἐκείνου τηλυγέτου. τὸ δ᾽ ἐντεῦθεν ἡ λέξις οἷον ἀναιδευσαμένη καταθαῤῥεῖ καὶ τῶν πάντῃ ἀνομοίων, καὶ καταμελετήσασα τῆς γενέσεως ἐκπίπτει καὶ πρὸς σημασίαν ἀλλόκοτον καὶ λαμβάνεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἁπλῶς μεμονωμένου, ὡς ὅτε ἀκούοι τις ὅτι τὸν Ἰδομενέα οὐκ ἔλαβε φόβος τηλύγετον ὥς, ἀντὶ τοῦ ὡς μόνον αὐτὸν τῆλε γενόμενον καὶ ἐναπολειφθέντα τοῖς πολεμίοις, ὃ καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, Τυδείδης δ᾽ αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη. τὸ δὲ τοιοῦτον* 639 *σημαινόμενον τοῦ τηλυγέτου σχῆμα ἐστὶ μεταληπτικὸν, ὁποῖον ἐν τῇ ᾱ ῥαψῳδίᾳ διείληπται. Θαλία δὲ ὡς καρδία παροξυτόνως αὐτὴ ἡ εὐωχία, δι᾽ ἧς θάλλει τις, ὡς οἷα καί τι θάλος. ἐξ ἧς καὶ ἀτασθαλία κατά τινας ἡ ἐπιτραπέζιος ὕβρις. θάλεια μέντοι προπαροξυτόνως εὐωχίας ἐπίθετον, καὶ μούσης δὲ καὶ Νηρηίδος ὄνομα.* (Vers. 144.) *Εὔπηκτον δὲ μέγαρον τὸ εὐπαγές. κεκύρωται γὰρ ἐπὶ τοιούτων λέγεσθαι τὸ πήσσειν, ὅθεν καὶ ὁ πάγιος καὶ ὁ ἀπαγὴς, καὶ παγὶς ἡ πεπηγυῖα πρὸς θήραν, ἢ περὶ ἣν πέπηγε τὸ θηραθὲν, καὶ πά*γος ὅ τε ἐπὶ ὀξύτητος ὀρεινῆς καὶ ὁ κατὰ τὴν ἐν Ὀδυσσείᾳ πηγυλίδα, καὶ ἐπίπαγος ὁ ἐν ὀσπρίοις. καὶ ὕδατα δὲ κατὰ τεῖχος ἐκεῖθεν παγῆναι λέγονται. πέπηγε δέ τις καὶ δέει ὅσα καὶ στήλη τις. πήγνυται καὶ ναῦς κατὰ ναυπηγίαν ἡ καὶ πρωτοπαγής ποτε· ἔστι δὲ καὶ πηκτὸν ἄροτρον. ἤρτηται δὲ τοῦ τοιούτου ῥήματος καὶ ἡ Ναύπακτος καὶ τὸ πακτοῦν, ὅ ἐστιν ἀσφαλίζεσθαι, οὗ χρῆσις παρά τε Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, καὶ δῶμα πάκτου, ἤγουν σύγκλειε ἀσφαλῶς, καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ ἐν τῷ, κἀπακτώσαμέν γε, ἤγουν καὶ ἐπακτώσαμεν.* (Vers. 147.) *Περὶ δὲ τοῦ, ἐπιμείλια δώσω, κατωτέρω ῥηθήσεται.* (Vers. 145.) *Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι τρία συνέχει τὴν ἀρχὴν, νόμος ὀρθὸς, κρίσις ἡ πρὸς τὸν δῆμον, καὶ ἰσχὺς ἄρχοντι πρέπουσα· ὅθεν καὶ Ἀγαμέμνων προσφυῶς Χρυσόθεμιν καὶ Λαοδίκην καὶ Ἰφιάνασσαν ἱστορεῖ τὰς ἑαυτοῦ θυγατέρας. καὶ ἔστιν ἡ μὲν Χρυσόθεμις τοῦ ὀρθοῦ νόμου καὶ καθαροῦ παρώνυμος διὰ τὴν θέμιν, ἡ δὲ Λαοδίκη τῆς κρίσεως τοῦ δικαζο-*

*μένου λαοῦ, ἡ δὲ Ἰφιάνασσα τῆς βασιλικῆς ἰσχύος ἤτοι τοῦ ἶφι ἀνάσσειν. ὁ δὲ στίχος ὁ τὰ ὀνόματα ἔχων τῶν τοῦ βασιλέως θυγατέρων τὸ, Χρυσόθεμις καὶ Λαοδίκη καὶ Ἰφιάνασσα, λογοειδής ἐστιν ἐξ ἀνάγκης, οὐκ ἔχων διαρμά τι ποιητικὸν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, ἵππους *δὲ ξανθὰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα. ἡ γὰρ φύσις τῶν πραγμάτων οὐκ ἀφῆκε λέξιν ὀγκηρὰν ἐντεθῆναι τοῖς ἔπεσι τούτοις. Ὅρα δὲ ὅτι ἡ Ἠλέκτρα ἐνταῦθα οὐ κεῖται, ἀλλά φασί τινες τὴν Λαοδίκην ταύτην εἶναι, Ἠλέκτραν ἐπικληθεῖσαν ἢ κατὰ τρόπον διωνυμίας ἢ διὰ τὸ κατ᾽ ὄψιν ἠλεκτρῶδες καὶ χρυσοειδὲς ἢ κατὰ λόγον τινὰ σκώμματος διὰ τὸ πολὺν χρόνον ἄλεκτρον μεῖναι χόλῳ Κλυταιμνήστρας, ὃ δὴ ἐμφαίνεται καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἠλέκτρα χρόνου.* (Vers. 146.) *Ἕδνα δὲ κυρίως τὰ ἐκ τοῦ ἀνδρὸς διδόμενα τῇ γυναικί. φησὶ γοῦν Ἀγαμέμνων, ὅτι ἣν ἂν Ἀχιλλεὺς αἱροῖτο τῶν βασιλίδων, λαβέτω ἀνάεδνον, ἤτοι μὴ λαβοῦσαν ἀπ᾽ αὐτοῦ ἕδνα, ὅ ἐστι φερνήν. Φερνὴ γὰρ ἡ τῆς γυναικὸς προῖξ, οἷον προθεὶς φερνὰς πατὴρ, ἣν Ὅμηρος καὶ μείλια ἢ ἐπιμείλια λέγει διὰ τὸ τὸν ἄνδρα μειλίσσειν ἤτοι κατὰ μέλι γλυκαίνειν, ὥς περ καὶ ἕδνα εἴρηται παρὰ τὸ τὴν νύμφην ἥδειν, ἡδανά τινα ὄντα, καὶ ἐν συστολῇ καὶ συγκοπῇ ἕδνα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ῥητορικῷ λεξικῷ φέρεται καὶ ταῦτα. φερνὴ, δωρεὰ γυναικὶ διδομένη. φέρνια δὲ, ἰχθύων σπυρίδες. Μένανδρος· ὁ προσιὼν γέρων ἁλιεὺς, παρ᾽ οὗ τὸ φέρνιον τρίτην ταύτην ἐπριάμεθ᾽ ἡμέραν. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι *Ἀρίσταρχος μὲν ἓν μέρος λόγου λαμβάνει τὸ ἐπιμείλια ὡς τὸ ἐπιφέρνια, Ἀπολλόδωρος δὲ διαλύει λέγων· ἐπιδώσω μείλια, ὡς καὶ κατωτέρω εὐθὺς ἐπάγει, ὅσα οὔπω τις ἑῇ ἐπέδωκε θυγατρί. Τρύφων δὲ περὶ τοῦ τόνου ζητεῖ πότερον ἀναγνωστέον ὡς ποίμνια προπαροξυτόνως ἢ παροξυτόνως ὡς πεδία. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρός φασιν ὅτι ἡμῖν δοκεῖ προπαροξύνεσθαι. εὐλογώτερον γὰρ εἶναι τὸ τοιοῦτον ἢ τὸ παροξυνόμενον, ἐὰν οὕτως ὁρισώμεθα. τὰ διὰ τοῦ ῑον οὐδέτερα μονογενῆ τρισύλλαβα μὴ ὄντα ὑποκοριστικὰ, εἰ ἔχει τὴν τρίτην ἀπὸ τέλους ἤτοι τὴν προπαραλήγουσαν φύσει μακρὰν διὰ *τοῦ ῑ ἐκφερομένην ἢ μόνου ἢ σὺν ἑτέρῳ φωνήεντι, προπαροξύ-* 743
νεται, οἷον Ἴλιον, εἴριον, ποίμνιον, Σίγειον, λείριον. οὕτω καὶ μείλιον. σπάνια δὲ τὰ παροξύτονα ὡς τὸ ἡνίον. τὸ γὰρ τειχίον, κλειδίον, καὶ τὰ τοιαῦτα, ὑποκοριστικά. (Vers. 146.) *Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἕδνα ἔστιν ὅτε καὶ τὰ τοῖς ἀνδράσι διδόμενα λέγεται, ὡς πολλαχοῦ φανεῖται. οὕτω δὲ καὶ φερνὴ οὐ μόνον ἡ τῆς γυναικὸς ἐκ πατέρων, ἀλλὰ καὶ ἡ τοῦ ἀνδρὸς, ὡς δηλοῖ καὶ αὐτὸ Εὐριπίδης ἐν τῷ, γάμων φερνὰς διδοὺς Αἵμονι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ ἀνάεδνον δύο κεῖνται στερήσεις ἀντὶ μιᾶς, μεσολαβηθέντος τοῦ ν̄ διὰ μόνην εὐφωνίαν. οὕτω καὶ ἀνάγνωστον τὸ ἄγνωστον ἐν τῷ, μηδὲν ἀνάγνωστον καλὸν ἔχοιμι. εἰ δὲ κατά τινας ἡ ἀνα πρόθεσις δύναται καὶ στέρησιν ἔστιν ὅτε δηλοῦν, εἴη ἂν οὕτως ἀνάεδνον καὶ ἐνταῦθα τὸ ἄπροικον. Τὸ δὲ φίλην οὐ πάνυ περισσεύει, ἀλλὰ πρὸς τὸ ἐθέλησιν εἴρηται. ἡ γὰρ ἑλετὴ φίλη ἐστίν.* (Vers. 149. sq.) *Ὅτι ἑπτὰ πόλεις εἰς προῖκα λέγει δώσειν τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ βασιλεὺς, καὶ τούτων τὰς δύο μὲν ἁπλῶς ὀνομάζει, τὴν Καρδαμύλην δηλαδὴ καὶ τὴν Ἐνόπην, ὡς ἴσως μὴ πλέον τι ἐχούσας σεμνὸν παρὰ τὰ κοινὰ, ἤγουν τὸ εὖ ναί*εσθαι, τὸ ἐγγὺς θαλάσσης εἶναι, καὶ τἆλλα τὰ ῥηθησόμενα· τὰς δὲ λοιπὰς πέντε μετ᾽ ἐπιθέτων προάγει, τὴν μὲν ποιήεσσαν εἰπὼν, τουτέστι πολυβότανον διὰ τὸ λιπαρόγεων, ἑτέραν δὲ ζαθέαν διά τινα σεσιγημένα σεμνὰ, τὴν δὲ βαθύλειμον, ἄλλην δὲ καλὴν, ὅ ἐστιν εὐειδῆ, τὴν δὲ λοιπὴν ἀμπελόεσσαν. φράζει δ᾽ ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς οὕτω· ἑπτὰ δέ οἱ δώσω εὖ ναιόμενα πτολίεθρα, Καρδαμύλην, Ἐνόπην τε καὶ Ἱρὴν ποιήεσσαν, Φηράς τε ζαθέας, ἠδ᾽ Ἄνθειαν βαθύλειμον, καλήν τ᾽ Αἴπειαν, καὶ Πήδασον ἀμπελόεσσαν, ἥν τινες τὴν ὕστερον Μεθώνην εἶναι φασί. τούτων δὲ τὴν Καρδαμύλην μὲν ὁ τὰ ἐθνικὰ συγγράψας πόλιν Μεσσηνίας φησὶν, ἢ κατὰ Ἡρόδοτον Λακωνικὴν, λέγων καὶ ἑτέραν εἶναι πλησίον Χίου. καὶ τὴν Ἐνόπην δὲ ὁμοίως Μεσσηνιακὴν πόλιν λέγει, βαρυνομένην πρὸς διαστολὴν τῆς ἐνοπῆς, ἢ δηλοῖ τὴν φωνήν. ὅτι δὲ Καρδαμύλη οὐ μόνον τοπικόν ἐστιν ὄνομα, ἀλλὰ καί τις μᾶζα οὕτως ἐκαλεῖτο, ὁ Ἀθήναιος ἱστορεῖ, τὴν δὲ Ἱρὴν οὐ μόνον πόλιν ἀλλὰ καὶ ὄρος Μεσσήνης, λέγων καὶ πόλιν Λέσβου εἶναι ὁμώνυ-*
640 *μον ταύτῃ, καὶ ἑτέραν πόλιν Μαλιέων ἀπὸ Ἴρου. τοῦτο δὲ ψιλοῦσθαι δηλοῖ τὴν ἄρχουσαν τῆς τοιαύτης πόλεως, ὡς μὴ ἀπὸ ἱεροῦ τινὸς ἀλλὰ ἀπὸ Ἴρου παρονο*μασθεῖσαν. εἰ δὲ καὶ βαρύνεται ἡ πόλις Ἶρα λεγομένη κατὰ πολλὰ τῶν ἀντιγράφων, οὐκ ἀνάγκη ζητεῖν.* (Vers. 151.) *Τὴν δὲ Ἄνθειαν πλησίον Ἄργους εἶναι φησὶν, ἱστορῶν καὶ Πόντου πόλιν Ἄνθειαν καὶ κώμην Λιβύης καὶ Ἰταλίας.*

(Vers. 152.) Αἴπειαν δὲ πόλιν Λακωνικὴν προπαροξυτόνως ὡς Ζέλειαν ἐπὶ διαστολῇ τοῦ ἐπιθέτου. ἔστι δέ, φησι, καὶ ἑτέρα, Κύπρου, καὶ ἄλλη Κρήτης. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. περὶ δὲ Φηρῶν ἑτέρωθι γέγραπται, ὥς περ δὴ καὶ περὶ Πηδάσου, ἧς ὅτι διαφέρει τὰ Πήδασα πόλις Καρικὴ, καὶ αὐτὸ ἀλλαχοῦ εἴρηται. ὁ δὲ γεωγράφος περὶ τούτων φησὶ ὡς τῶν βασιλικῶν πόλεων· ἐπὶ πέτρας μὲν ὀρεινῆς ἵδρυται ἡ Καρδαμύλη. εἶτα Φηραὶ, ὅμοροι Φηρίᾳ καὶ Γερηνίᾳ. ἡ δὲ Ἰρὴ κατὰ τὸ ὄρος δείκνυται τὸ κατὰ Μεγάλην Πόλιν Ἀρκαδίας ἐπὶ Ἀνδανίαν ἰόντι, ἣν Οἰχαλίαν ὁ ποιητὴς καλεῖ. ἡ δὲ Αἴπεια Θουρία ὕστερον ἐκλήθη, ἱδρυμένη ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ, ὅθεν καὶ τοὔνομα. τινὲς δέ φησιν Αἴπειαν τὴν Μεθώνην. Ἄνθειαν δὲ οἱ μὲν αὐτὴν τὴν Θουρίαν, ἀφ' ἧς ὁ Θουριάτης κόλπος, οἱ δὲ τὴν μεταξὺ Ἀσίνης οἰκειότατα βαθύλειμον λεχθεῖσαν, ἧς πρὸς θαλάττῃ πόλις Κορώνη, ἣν Πήδασον λεχθῆναι φασὶν ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ. καὶ τοιαῦτα μὲν καὶ ὁ γεωγράφος. Τὸ δὲ βαθύλειμον δηλοῖ μὲν *τὸ πολύχορτον, κἀντεῦθεν τὸ πῖον τῆς γῆς. ἐσχημάτισται δὲ καινότερον. ἐχρῆν γὰρ ὡς ἀπὸ τοῦ λειμῶνος βαθυλείμωνα εἶναι. οὐκ ἂν δὲ ἀνόμοιον εἴη ποιήεσσαν καὶ βαθύλειμον εἰπεῖν. (Vers. 153.) Ὅτι πόλεων ἔπαινος καὶ πλεονέκτημα πρὸς ἄλλας πόλεις τὸ ἀγχιάλους τε εἶναι καὶ οἰκουμένας καὶ εὐπόρους ἔχειν οἰκήτορας καὶ εὐπειθεῖς τῷ ἄρχοντι. διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἀποσεμνύνων ἃς ὑπισχνεῖται τῷ Ἀχιλλεῖ πόλεις, οὕτω φησί· πᾶσαι δ' ἐγγὺς ἁλὸς νέαται Πύλου, ἐν δ' ἄνδρες ναίουσι πολύῤῥηνες, πολυβοῦται, οἵ κεν καί ἑ, ἤγουν αὐτὸν, δωτίνῃσι θεὸν ὣς τιμήσουσι, καί οἱ ὑπὸ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας, ὅ ἐστι λιπαροποιοὺς καὶ εὐδαιμονεῖν ποιούσας διὰ τὴν θέμιν καὶ τὸ δίκαιον, εἴ γε καθ' Ἡσίοδον παρ' οἷς ἡ δίκη πρεσβεύεται, τοῖσι τέθηλε πόλις, λαοὶ δ' ἀνθεῦσιν ἐν αὐτῇ. οὐ μόνον δὲ ἀστασιάστου λαοῦ ἀλλὰ καὶ βασιλέως ἀγαθοῦ δηλωτικὸν τὸ δωτίναις ἶσα καὶ θεῷ τιμᾶν τὸν ἄρχοντα καὶ ὑπὸ τῷ αὐτοῦ σκήπτρῳ λιπαρὰς τελεῖν θέμιστας. εἰς δὲ τὸ ἐγγὺς ἁλὸς εἶναι τὰς ῥηθείσας πόλεις φησὶν ὁ γεωγράφος, ὅτι Καρδαμύλη μὲν ἐπ' αὐτῇ, Φηραὶ δ' ἀπὸ πέντε σταδίων, αἱ δ' ἄλλαι ἀνωμάλοις κέχρηνται τοῖς ἀπὸ θαλάσσης διαστήμασιν. (Vers. 153.) Ὅμηρος δὲ ἱστορεῖ καὶ ὅτι αἱ πόλεις αὗται *νέαται Πύλου ἠμαθόεντος, ὅ ἐστιν ἔσχατοι, ὡς ὁμοροῦσαι τῇ Πύλῳ. τοῦτο δέ τινες ἄλλως ἡρμήνευσαν, νοήσαντες μὲν τὸ νέαται συγκοπὲν ἐκ τοῦ νεναίαται, ὃ δηλοῖ τὸ οἰκοῦνται, εἰπόντες δὲ, ὅτι πᾶσαι κατοικοῦνται ἄγχι τῆς κατὰ Πύλον θαλάσσης. (Vers. 154.) Πολύῤῥηνες δὲ καὶ πολυβοῦται οἱ ἁπλῶς πολυθρέμμονες, ὡς ἀπὸ μέρους καὶ νῦν δηλοῦσθαι τὸ πᾶν. ἔστι δὲ τῷ μὲν πολύῤῥηνες ὁμοιοσύνθετον τὸ ὄϊς ὑπόῤῥηνος, τῷ δὲ πολυβούτης τὸ ἀβούτης, ὃ παρ' Ἡσιόδῳ κεῖται. δῆλον δὲ καὶ ὡς προϋπόκειται ὁ βούτης τοῦ βώτωρ, καθὰ καὶ ὁ δότης τοῦ δώτωρ. ἡ δὲ δωτίνη ἔκτασιν ἔχει τῆς ἀρχούσης κατὰ τὸν δώτορα. ἤδη δέ που σπανίως καὶ τὸν δωτῆρα. (Vers 156.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐξ Ὁμήρου λαβόντες οἱ παλαιοὶ καὶ ὡς πρέπον λόγῳ πεζῷ φράσαντές φασιν ὡς αἱ ῥηθεῖσαι πόλεις διάφοροι τοῖς καρποῖς, ποικίλαι ζῴων φύσεσι, φιλάνθρωποι ταῖς κατοικίαις, εὐνομώταται ταῖς ἀγωγαῖς. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τὴν ὑπὸ πρόθεσιν δοτικῇ κἀνταῦθα συνέταξεν ἐν τῷ, ὑπὸ σκήπτρῳ, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐν πολλοῖς. Ὅτι ὁ ὑποσχόμενός τι ἐπὶ καταπαύσει χόλου ἐρεῖ ἄν· ταῦτά κέ οἱ τελέσαιμι μεταλήξαντι χόλοιο. (Vers. 158.) Ὅτι μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δώρων ὁ βασιλεὺς πάνυ ἐνδιαθέτως καὶ γοργῶς κόμμασί τε κατα*τέμνων καὶ ἀσυνδέτως προάγων τὸν λόγον φησί· δμηθήτω. Ἀΐδης τοι ἀμείλιχος ἠδ' ἀδάμαστος· τοὔνεκα καί τε βροτοῖσι θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων. τουτέστιν εἰξάτω, πραϋνθήτω, ἐπιεικευσάσθω μοι ὁ Ἀχιλλεύς· Ἅιδου γὰρ τὸ ἀμείλικτον. (Vers. 160.) Εἶτα ἐπάγει· καί μοι ὑποστήτω, τουτέστιν ὑπ' ἐμὲ ὡς ὑψηλότερον αὐτοῦ στήτω, βασταξάτω, ἀχθοφορησάτω με, καὶ ἄλλως δὲ φράσαι, ὡς δεδμημένος ἐμοὶ εἴτε φιλίας νόμῳ εἴτε ὡς εὐρυκρείοντι ὑπ' ἐμὲ στήτω, ὅσα δηλαδὴ καὶ ζῷον δμηθὲν ὑπὸ τῷ δαμάσαντι. τὸ δὲ τοιοῦτον ὑποστῆναι παράγει τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον ἀνυπόστατον, οὐ τὸν μὴ ὄντα, ἤγουν μὴ ὑφεστηκότα, ὃ δὴ ἐπὶ τῶν ἀνουσίων λέγεται πραγμάτων, ἀλλὰ τὸν γενναίως ἰσχυρὸν καὶ μὴ ἂν ὑπό τινι στῆναι ἀνεχόμενον καὶ δμηθῆναι. οὕτως ὀργὴ ἀνυπόστατος καλεῖται καὶ στρατὸς ἀνυπόστατος κατὰ τὸ, ἡ τῶν Ῥωμαίων βασιλεία ἡ ἀνυπόστατος. εἰ δέ τις τὸν ἀσθενῆ ἐπαινεῖν φαινόμενος ὡς ἀνδριζόμενον ἀνυπόστατον τὰ εἰς ἀνδρίαν ἐρεῖ, παίζει ἐκεῖνος ἀστεϊζόμενος. τὰ δὲ εἰρημένα Ὁμηρικὰ ἔπη πᾶς ἂν εἴποι ἔνδοξος παρακαλῶν ἀναγκαῖόν τινα ἐξ ὀργῆς εἰς φιλίαν μεταπεσεῖν. σώφρων δὲ παρίσωσις τὸ δμηθήτω καὶ ὑποστήτω καὶ δυναμένη λανθάνειν διὰ τὴν τοῦ ῥηθέντος στίχου ἐπεμβολήν.

οὐ γὰρ μέ*λει κάλλους λόγου τῷ παθαινομένῳ. εἶτα προβάλλεται ὁ βασιλεὺς, εἰ καὶ μὴ ἀνδρίαν, ἀλλὰ
τὸ εὐρυκρείων καὶ βασιλικώτερος εἶναι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ γενεῇ προγενέστερος, ὅ ἐστι πολυχρονιώτερος.
φησὶ γὰρ ἀσυνδέτως πρὸς θαῦμα· ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι ἠδ᾽ ὅσσον γενεῇ προγενέστερος εὔχομαι
εἶναι. τίμιον δὲ πάντως καὶ ἡ μεγάλη βασιλεία καὶ ἡ πρεσβυγένεια, ἧς δηλωτικὸν τὸ γενεῇ προγενέστε-
ρος ἤγουν τῇ γενέσει. γενεῇ μέντοι τιμιώτερος ὁ εὐγενέστερος. (Vers. 158.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ δμη-
θήτω πωλοδαμνικὴ λέξις ἐθέλουσα τὸ ἀκάθεκτον ζῷον δάμνασθαι δι᾽ εὐχρηστίαν, ὃ δὴ πάσχει ἅ*πας 744
ὁ ἀπὸ σκληρᾶς ὀργῆς εἴξας τῷ φιλιουμένῳ. Τὸ δὲ ἀμείλιχος καὶ ἀδάμαστος ἀντὶ τοῦ λόγοις τε ἀγοή-
641 τευτος καὶ βίᾳ ἀνίκητος. δύο γὰρ ταῦτα εἰσὶν, οἷς ἐπαγόμεθά τινας, λόγος καὶ βία. εἰς δὲ τὸ εἶναι τὸν
Ἅιδην θεῶν ἔχθιστον συμβάλλεται καὶ Αἰσχύλου τὸ, μόνος θεῶν Θάνατος οὐ δώρων ἐρᾷ, οὐδ᾽ ἄν τι
θύων οὐδ᾽ ἐπισπένδων λάβοις, οὐδ᾽ ἔστι βωμὸς, οὐδὲ παιωνίζεται. ἐν οὐδεμιᾷ γὰρ πόλει βωμὸν Ἅιδου εἶναι
φασὶ, Θανάτου μέντοι ἐν Γαδείροις ἱστοροῦσι τινές. ἄλλοι δέ γε, ὧν οἶμαι καὶ ὁ γεωγράφος, καὶ τὸν Ἅιδην
παρά που τὴν Πελοπόννησον ἱκανῶς ἐκτετιμῆσθαι φασίν. Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τῷ, τοὔνεκα βροτοῖσι
θεῶν ἔχθιστος ἁπάντων διασαφεῖ ὁ βασιλεὺς, ὅπως ἐν τῇ α´ ῥαψῳδίᾳ ἔχθιστον ἑαυτῷ εἶπε τὸν Ἀχιλλέα,
ἐπεὶ αἰεὶ αὐτῷ ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε. εἰ γὰρ ἔχθιστος ὁ Ἀΐδης ὡς ἀμείλιχος ὢν καὶ ἀδάμαστος,
τοιοῦτος δὲ καὶ ὃς αἰεὶ ἔριν φιλεῖ καὶ μάχας. ἀμείλιχος γὰρ αὐτὸς καὶ οἷον ἀδάμαστος, ἔχθιστος ἄρα
καλῶς καὶ ὁ τοιοῦτος Ἀχιλλεύς. ἐκ δὲ τοῦ, καί μοι ὑποστήτω, λαβόντες οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ὑποστῆναι
τὸ ὑπομεῖναι φασὶ, καὶ θυμὸν ὡς ἐῤῥέθη ἀνυπόστα*τον τὸν ἀφόρητον. (Vers. 160.) Τὸ δὲ βασιλεύ-
τερος ταὐτόν ἐστι τῷ πλεόνεσσιν ἀνάσσων, ὅ περ τῷ βασιλεῖ διάφορον πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὁ Νέστωρ
προεπεσημήνατο ἐν τῇ τῆς Ἰλιάδος καταρχῇ. Ἰστέον δὲ ὡς, εἴ περ ἦν τῷ ποιητῇ πιθανῶς πλάσασθαι
τὸν βασιλέα ἐς Ἀχιλλέως ἀπελθεῖν, οὐκ ἂν εἰπὼν ὁ ἥρως τὰ ῥηθέντα ὀλίγα ἔπη τὸ, δμηθήτω καὶ
ἑξῆς, ἀπῆλθεν ἂν πλείω εἰπὼν, ἀλλ᾽ ἔπεισεν ἂν τούτοις καὶ μόνοις. πολὺ γὰρ ἔχουσι τὸ ἐπιεικὲς καὶ
περιπαθὲς καὶ οἷον οἶκτον κινεῖν καὶ ψυχὴν ἀτενῆ κατακάμπτειν εἰς ἔλεον. (Vers. 164.) Ὅτι ἀξιολόγου
δωρεᾶς δηλωτικὸν τὸ, δῶρα μὲν οὐκ ἔτ᾽ ὀνοστὰ διδοῖς, ὃ πρὸς τὸν βασιλέα φησὶν ὁ Νέστωρ. καὶ ὅρα
τὸ διδοῖς ῥῆμα περισπώμενον τρίτης συζυγίας πρωτότυπον τοῦ δίδωμι. Τὸ δὲ ὀνοστὰ εὑρί*σκεται ποτε
καὶ δίχα τοῦ σ̄ ὁμοίως τῷ γνωστὸς καὶ γνωτός. καὶ ἐκ τοῦ ὀνοτὰ γίνεται καὶ ὀνοτάζειν τὸ μέμφεσθαι,
ὡς τὸ, σκολιῶς ὀνοτάζων. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οὐκέτ᾽ ὀνοστὰ διδοῖς Ἀχιλῆι ἄνακτι, οὕτω γάρ ἐστι
τὸ ὅλον, οὐ κεῖται ἁπλῶς ἀργὸν τὸ ἄνακτι, ἀλλὰ παραμυθεῖται τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς οὐκ ἐπ᾽ ἀνδρὶ
τυχόντι τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλ᾽ ἄνακτι, ποιοῦντα ὅσα δὴ καὶ ποιεῖ. (Vers. 165.) Ὅτι τοὺς ἐς Ἀχιλλέα στα-
λησομένους πρέσβεις κλητούς φησι ἤγουν ἐξονομακλήδην ἐπιλέκτους. ἐπιλέγεται δὲ αὐτοὺς ὁ Νέστωρ,
λέγων ὅτι αὐτοὺς ἐγὼν ἐ*πιόψομαι, ἤγουν ἀκριβέστατα ἐπιτηρήσω, διακρινῶ, ἐπιλέξομαι, ὡς καὶ ἐν
Ὀδυσσείᾳ· νῆα ἐπιόψομαι ἥτις ἀρίστη. ὁ δὲ ὅλος λόγος τοῦ Νέστορος χρήσιμος ὢν εἰς τοιαύτας κλήσεις
ἔχει οὕτως· ἀλλ᾽ ἄγετε, κλητοὺς ὀτρύνομεν, οἵ κε τάχιστα ἔλθωσιν ἐς κλισίην Ἀχιλῆος, εἰ δ᾽ ἄγε, του-
τέστιν εἰ δὲ βούλεσθε ἢ εἰ δὲ βούλει, ἄγε τοὺς ἂν ἐγὼν ἐπιόψομαι, οἱ δὲ πιθέσθων. (Vers. 167.)
642 Καὶ ὅρα καὶ νῦν τὸ εἰ δ᾽ ἄγε, ὁμοιόσχημον ὂν τῷ, εἰ δ᾽ ἄγε μὴν πείρησαι, καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐν οἷς
ἐκφανέστατον μετ᾽ ὀλίγα καὶ τό· εἰ δὲ σὺ μέν μευ ἄκουσον, ἐγὼ δέ κέ *τοι καταλέξω, τὰ ἐκ βασιλέως
δηλαδὴ δῶρα. τὸ δὲ ἄγε εἰ μὲν πρὸς τὸν βασιλέα ἐῤῥέθη, οὐδέν τι καινὸν ἔχει, εἰ δὲ πρὸς τοὺς συμ-
βούλους ἐφράσθη, σημειωτέον ὡς εἰς ταὐτὸν ἥκει τῷ ἄγετε, ὅ περ ἀνωτέρω ἐτέθη. (Vers. 165.) Ὅτι
δὲ κλητοὺς τοὺς ἐκκρίτους λέγει, δηλώσει ἐν τοῖς ἐφεξῆς ὁ Φοῖνιξ, εἰπὼν ὡς ἄνδρας ὁ βασιλεὺς προέη-
κεν ἀρίστους κρινάμενος. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐνταῦθα καὶ εἶδός τι παρηχήσεως κεῖται καινότερον, ὁποῖον
ἐν ἄλλοις προεγράφη, τὸ, κλητοὺς οἳ ἔλθωσιν ἐς κλισίην Ἀχιλῆος, οἵ πέρ εἰσι Φοῖνιξ, Αἴας, καὶ
Ὀ*δυσσεύς. (Vers. 167.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε Φοῖνιξ, ὡς οἱ παλαιοὶ στοχάζονται, ἀπὸ τῆς Ἀχιλλέως
σκηνῆς ἐπὶ θέαν τῆς μάχης ἐλθὼν καὶ χρονίσας περὶ ταῖς τῶν ἀριστέων σκηναῖς ἐπανέρχεται μετὰ τῶν
πρέσβεων, τῆς ἱκεσίας αὐτοῖς συλληψόμενος. διὸ καὶ ὑπεξαιρεῖ αὐτοῦ τοὺς δύο πρέσβεις ὁ ποιητὴς ἐν
τῷ, οἱ δὲ πιθέσθων καὶ βάτην εὐχομένω καὶ χαίρετον καὶ ἱκάνετον καὶ φίλτατοί ἐστον. (Vers. 168.)
καὶ ὅτι κολακεύων ὁ Νέστωρ τοὺς πρέσβεις μετὰ ἐπιθέτων προφέρει αὐτοὺς, εἰπών· Φοῖνιξ μὲν πρώ-
τιστα Διῒ φίλος ἡγησάσθω, αὐτὰρ ἔπειτα Αἴας *τε μέγας καὶ δῖος Ὀδυσσεύς. Σημείωσαι δὲ ὅτι

ὁ Νέστωρ μὲν τὸν Φοίνικα ἡγήσασθαι συμβουλεύει, Ὀδυσσεὺς μέντοι αὐτὸς ἡγεῖται προϊὼν τῆς εἰς τὸν Ἀχιλλέα εἰσόδου ἢ διὰ θερμότητα ψυχῆς, ἢ διὰ τὸ μὴ συγκαταλέγεσθαι αὐτοῖς ὡς κυρίως πρέσβυν τὸν
745 Φοίνικα, *καθὰ καὶ ἀνωτέρω εἴρηται. (Vers. 169.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸν Φοίνικα μὲν ὡς παιδαγωγὸν πρώτιστα ἐπιλέγεται εἰς πρεσβείαν ὁ Νέστωρ· αἰδέσεται γὰρ Ἀχιλλεὺς τὸν διδάσκαλον ἱκετεύοντα· εἶτα Αἴαντα τὸν μέγαν καὶ Ὀδυσσέα ὡς φιλουμένους διὰ τὸ ὁμοιοπαθές. ἐν γὰρ τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ καὶ αὐτοὶ συνυβρίσθησαν τῷ Ἀχιλλεῖ, εἰ καὶ μὴ ἐμνησικάκησαν. ἢ καὶ ἄλλως, Αἴαντα μὲν πρέσβυν πέμπει ὁ Νέστωρ ὡς συγγενῆ τῷ Ἀχιλλεῖ, Ὀδυσσέα δὲ ὡς ῥήτορα, ἴσως δὲ καὶ τὸν μὲν ὡς ἀνδρειότατον ἐν Ἀχαιοῖς μετά γε τὸν Ἀχιλλέα, τὸν δὲ ὡς λίαν συνετὸν μετά γε τὸν Νέστορα, ἵνα δυσωπηθείη μᾶλλον, οἷς τὰ πρωτόλεια τῶν Ἑλλήνων εἰς αὐτὸν πρεσβεύει. καί πως διὰ μέσων αὐτῶν γουνάζεται τὸν Ἀχιλλέα τὸ Πανελλήνιον. αὐτὸς δέ γε ὁ Νέστωρ οὐκ ἐθέλει πρεσβεῦσαι τάχα μὲν ὑπερπαθῶν τοῦ βασιλέως ὡς φιλοβασιλεύς, ἴσως δὲ καὶ τὸν Ἀχιλλέα αἰδούμενος, εἴ γε φθάσας εἶπε· τούσδε δ᾽ ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο, ὧν τὸ μὲν εἰς Θερσίτην, τὸ δ᾽ εἰς Ἀχιλλέα δοκεῖ κατά τινας ἀποτείνεσθαι. μάλιστα δὲ ταμιεύεται τὸν Νέστορα ὁ ποιητὴς ὡς οἷά τινα τελευ*ταίαν ἱερὰν ἄγκυραν τῷ ἐσχάτῳ κλύδωνι τῶν Ἀχαιῶν, ὀκνῶν τὴν τοῦ γέροντος νῦν ἐλέγξαι ῥητορικὴν, ἣν ἐν τοῖς ἑξῆς προβαλεῖται, οὕτως ἐνεργὸν ἐκεῖ ἐσομένην, ὥστε τόν τε Πάτροκλον ἐρεθίσαι εἰς θάνατον καὶ δι᾽ αὐτοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἐξεγεῖραι ἀναγκαίως τότε εἰς πόλεμον. ὡς νῦν γε πρόθεσις οὐκ ἔστι τῷ ποιητῇ δαμάσαι δυσωπίαις τὸν Ἀχιλλέα, εἰ μὴ πρότερον καὶ ἐκπλήξει καὶ ἐκθυμώσει τοὺς ἀκροατὰς ταῖς κινδυνώδεσι τῆς μάχης περιπετείαις. οὐκοῦν οὐδ᾽ ἀναγκαῖον τὴν τοῦ Νέστορος ἐνταῦθα προβαλέσθαι ῥητορικὴν, φανησομένην ἄπρακτον. (Vers. 170.) Ὅτι καὶ κήρυκες ἐπιλέγονται εἰς τὰς λιτὰς ὁ Ὀδίος καὶ ὁ Εὐρυβάτης, ἵνα δόξῃ δι᾽ αὐτῶν καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτὸς παρεῖναι τῇ πρεσβείᾳ, ὥς περ καὶ τὴν Βρισηίδα κηρύκων ἀφελομένων αὐτὸς ἐκείνην ἀφελέσθαι λέγεται, ἔτι δὲ καὶ ἵνα, ὡς ἐν τῇ ἀφαιρέσει τῆς Βρισηίδος μάρτυροι ἦσαν πρός τε θεῶν πρός τ᾽ ἀνθρώπων τοῦ ἀδικήματος εἴ ποτε παραπέσῃ χρεία, οὕτω κἀνταῦθα τῆς καὶ ἐλλόγου καὶ ἐνδόξου πρεσβείας, εἰ περιορᾳθήσεται. Ὅτι δὲ ὁ Ὀδίος παροξύνεται ὡς τρίβραχυ, καὶ ὅτι Εὐρυβάτης οἰκείως κήρυκι καλεῖται παρὰ τὸ εὐρὺ βάζειν, δηλοῦται καὶ ἀλλαχοῦ. ὅρα δὲ ἐν τῷ κηρύκων δ᾽ Ὀδίος καὶ Εὐρυβάτης ὅτι τε πολλοὶ *κήρυκες ἦσαν τοῖς Ἀχαιοῖς, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, καὶ ὅτι κατά τι ἐξαίρετον δοκοῦσιν οἱ ῥηθέντες δύο προκεκρίσθαι. (Vers. 171.) Ὅτι ὡς ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ, οὕτω καὶ νῦν εὐφημῆσαι λέγει ὁ ποιητὴς οὐ τὸ ἐπαινέσαι ἀλλὰ τὸ ὑμνῆσαι καὶ ἐνθεάσαι κατὰ εὐχήν. φησὶ γὰρ ὁ Ὁμηρικὸς Νέστωρ· φέρτε δὲ χερσὶν ὕδωρ, εὐφημῆσαί τε κέλεσθε, ὄφρα Διὶ ἀρησόμεθα, αἴ κ᾽ ἐλεήσῃ. καὶ οὕτως εἰπὼν πᾶσιν ἑαδότα μῦθον ἔειπεν. αὐτίκα κήρυκες μὲν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν, κοῦροι δὲ κρητῆρας ἐπεστέψαντο ποτοῖο, νώμησαν καὶ ἑξῆς. καὶ ὅρα τὴν τοῦ φέρτε συγκοπὴν, καὶ ὅπως καὶ ἀρώμενοι ἐνίπτοντο, ἵνα καθαρὰς ἄνω χεῖρας αἴρωσι, καὶ ὅτι πρὸς κήρυκας ἔφη τὸ φέρτε κατωτέρω γοῦν κήρυκες τοῦτο ποιοῦσιν, ἔνθα καὶ παραφράζει τὸ φέρτε χερσὶν ὕδωρ οὕτω· ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευαν. ὅτι δὲ τὸ χερσὶν ὕδωρ καὶ ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας καὶ κατὰ χειρῶν ἔλεγον οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον, δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν. (Vers. 173.) Τοῦ δὲ ἑαδότα θέμα τὸ ἥδω, οὗ μέσος ἄῤῥητος παρακείμενος ἧδα, μετοχὴ δὲ αὐτοῦ ἡδώς, καὶ διαλύσει ἑαδὼς, κατὰ τὸ ἥλω ἑάλω καὶ τὰ τοιαῦτα. 643
(Vers. 171.) Σημειωτέον δὲ περὶ τοῦ ῥηθέντος εὐφημῆσαι, ὅτι ὡς ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος δηλοῖ αὐτὸ δὴ τὸ εὔξασθαι. εἰ γὰρ ἐν Ὀδυσσείᾳ πορίζει φήμην ἡ καταρασα*μένη τοῖς μνηστῆρσι γραῦς, εἴη ἂν πάντως φήμη καὶ ἡ εὐχὴ, χρησιολογικὴ δὲ αὕτη, ὥς περ ἀνάπαλιν φαυλολόγος ἡ κατευχή. (Vers. 180.) Ὅτι τῶν πρέσβεων τῷ Ὀδυσσεῖ μάλιστα πολλὰ ἐπέτελλεν ὁ Νέστωρ πειρᾶν πεῖσαι τὸν Ἀχιλλέα, ὃν δὴ Ἀχιλλέα καὶ ἀποσεμνύνων ὁ ποιητὴς λέγει (Vers. 184.) μεγάλας φρένας τὰς αὐτῷ, ὡς ἐντεῦθεν ἐξεῖναι μεγαλόφρονα συνθέτως τὸν Ἀχιλλέα εἰπεῖν καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ μεγαλήτορα, ὃ πρὸ ὀλίγων ὁ Νέστωρ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἔφη, σῷ μεγαλήτορι θυμῷ εἴξας. (Vers. 181.) Τὸ δὲ πειρᾶν ἀντὶ τοῦ πειρᾶσθαι καὶ πρὸ τούτων εἶπεν ὁ ποιητής. ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ δενδίλλειν Ἰωνικὴ λέξις, δηλοῦσα τὸ περιβλέπεσθαι καὶ δινεῖν τοὺς ἴλλους ὧδε καὶ ἐκεῖ. ἐξ ὧν ἰλλοὶ παρὰ τῷ κωμικῷ οἱ στραβοί. ἀφ᾽ ὧν τὸ ἰλλίζειν, καὶ τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐπιλλίζειν. φησὶ γὰρ, δενδίλλων εἰς ἕκαστον, Ὀδυσσῆϊ δὲ μάλιστα ἐπιτέλλων πειρᾶν, οἷα τοῦτον ἐπικρίνας ἀγρομένων τὸν ἄριστον εἶναι, εἰ καὶ μηδέν τι ἐξαί-

ρετον ἤνυσε πρεσβεύσας. κεῖται δὲ καὶ παράφρασις καιρία νοήματος. εἰπὼν γὰρ ὡς πεπίθοιεν, ἤγουν πείσοιεν, ἀμύμονα Πηλείωνα, ἐπάγει παραφραστικῶς εὐχόμενοι ῥηιδίως πεπιθεῖν μεγάλας φρένας Αἰακίδαο. (Vers. 186. sqq.) Ὅτι τὸν Ἀχιλλέα οἱ πρέσβεις εὗρον οὔτε ὑπνοῦντα, ἦ γὰρ ἂν ἀπρακτεῖν *εἶχε τὰ τῆς πρεσβείας, οὔτε ὅπλα χειριζόμενον, ἀπίθανον γὰρ ἐν τοιούτῳ καιρῷ, οὔτε μὴν πάντη ἀργὸν, οὐ γὰρ ἤθελεν ὥς περ τῷ σώματι, οὕτω καὶ τῇ ψυχῇ ἀεργὸς εἶναι, ἀλλὰ φρένα τερπόμενον φόρμιγγι τά τε ἄλλα ἐπαινετῇ καὶ ζυγὸν ἐχούσῃ, ὅ ἐστι πῆχυν, ἀργύρεον ἐπ᾽ αὐτῇ. φράζει γὰρ ὁ ποιητὴς οὕτω· τὸν δ᾽ εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ, καλῇ, δαιδαλέῃ, ἐπὶ δ᾽ ἀργύρεος ζυγὸς ἦεν· τὴν, φησιν, ἤγουν ἣν, ἄρετο ἐξ ἐνάρων, ὅ ἐστι λαφύρων, πόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας. οὐ γὰρ ἐκ τῆς Ἑλλάδος ἦγεν ἐπίτηδες αὐτὴν, ἐν λαφύροις δὲ βασιλικοῖς εὑρὼν κατὰ τὸ παρατυχὸν ἔλαβε βασιλεὺς νεανίας φιλόμουσος. ἴσως μὲν οὖν καὶ ἐπιχαίρων τῇ τῶν Ἑλλήνων δυσπραγίᾳ μετὰ χεῖρας ἔχει νῦν τὴν κιθάραν, θυμοῦ καὶ λύπης παραμύθιον, μάλιστα δὲ νυκτὸς οὔσης, τόν τε θυμὸν οὕτω παρηγορεῖτο καὶ τὸν ζωπυρούμενον σπινθῆρα τῆς ἀνδρίας ἀνεῤῥίπιζε, παλαιῶν πράξεων μεμνημένος ἡρώων καὶ ὧν ἐκεῖνοι κατώρθουν. φησὶ γάρ· τῇ ὅ γε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ᾽ ἄρα κλέα ἀνδρῶν, οὐ μὴν γυναικῶν καταλόγου κλέα κατὰ τοὺς ἐν θηλυδρώδεσι κωμάζοντας μέλεσιν ἢ καὶ κατὰ τὸν καλὸν Ἡσίοδον, ὃς Ὁμήρου, καθά τις παλαιὸς ἔφη, τὸν ἡρωικὸν ἀνδρῶνα σεμνύναντος, *αὐτὸς ἐν τῷ τῶν ἡρωίδων καταλόγῳ τῆς γυναικωνίτιδος γέγονε. καὶ σημείωσαι ὅτι ἀείδων ὁ Ἀχιλλεὺς κλέα ἀνδρῶν ἀοιδίμους ἐκείνους φερωνύμως ἐποίει, καθάπερ αὐτὸν ὁ ποιητής. καλῶς ἄρα φιλεῖται τῷ ποιητῇ ὡς οἷα καί τινι ζηλωτῇ τῆς κατ᾽ ἐκεῖνον μουσικῆς. κλέα δὲ Ἀχιλλεὺς ᾄδει οὐ τὰ ἐξ ἀνάγκης ἔντιμα καὶ εὐκλεῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔμπαλιν. ἐπεὶ καὶ μέση λέξις τὸ κλέος. οὕτω καὶ Ὅμηρος ᾄδει δι᾽ ὅλης αὐτοῦ τῆς ποιήσεως οὐ μόνα τὰ πρὸς εὔκλειαν ἐμμελῶς ἱστορῶν, ἀλλά που καὶ μὴ τοιαῦτα πολλὰ, οἷς οὐκ ἂν ἔχοιεν ἐλλάμπεσθαι τὰ μνημονευόμενα πρόσωπα, εἴτε ἀνθρώπινά εἰσιν εἴτε δαιμόνια. (Vers. 190.) Πάτροκλος δέ οἱ, φησὶν, οἶος ἤγουν μόνος ἐναντίος ἧστο σιωπῇ, ὡς καὶ ἐχρῆν, δέγμενος Αἰακίδην ὁππότε λήξειεν ἀείδων. τῶν τις δὲ παλαιῶν φησὶ καὶ αὐτὸς ὅτι μουσικὸς ὢν ὁ Ἀχιλλεὺς κιθάραν πρώτην ἐκ τῶν λαφύρων ἔλαβε καὶ ταύτῃ τὴν μῆνιν κατεύναζεν. οὕτω, φασὶ, καὶ Κλεινίας ὁ Πυθαγόρειος ὅτε εἰς ὀργὴν προήχθη, λύραν ἁρμοσάμενος ἐκιθάριζε καὶ ἔλεγεν οὕτω πραΰνεσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐπαινοῦνται οἱ ἥρωες οἷς καθήμενοι οἰνοπόταζον. ἐπεὶ γάρ φασι τρυφᾶν ἤρξαντο, κατεῤῥύησαν ἀπὸ τῶν δίφρων ἐπὶ τὰς κλίνας ὡς ἀνειμένως πίνειν· καὶ ὅτι καὶ δίσκον ἐκ τῶν *τοῦ Ἠετίωνος λαφύρων ὁ Ἀχιλλεὺς ἔχων ἐν τοῖς ἑξῆς που εὑρεθήσεται, ναὶ μὴν καὶ ἵππον, ἐκεῖνον μὲν ὡς γυμναστικὸς, τοῦτον δὲ ὡς πολεμικός. (Vers. 188.) Τὸ δὲ, ἄρετο ἐξ ἐνάρων, ἐτυμολογικὸς τρόπος ἐστίν. ἀπὸ γὰρ τοῦ αἴρω τὰ ἔναρα γίνεται. (Vers. 189.) Τὸ δὲ θυμὸν τέρπειν ἐκ τοῦ φρένα τερπόμενον παραπέφρασται. ὡς δὲ τερπνὰ τὰ μέλη, δηλοῖ καὶ Ἀπόλλων, ὃς φρένα τέρπετ᾽ ἀκούων μολπῆς. ἐκ τοῦ τρέπειν δὲ μετετέθη τὸ τέρπειν, τροπὴν γάρ τινα καὶ μεταβολὴν διαθέσεων ψυχῆς ἡ μουσικὴ ἐπιστήμη ποιεῖ. (Vers. 190.) Τὸ δὲ ἐναντίος ἴσον ἐστὶ τῷ ἀντικρύ. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ ὁ ἀντιπροσώπως ἐναντιούμενος. σιωπᾷ δὲ *ἀκούων ὁ Πάτροκλος, καθὰ ἔδει, ὡς ἂν μὴ λαλῶν κολούῃ τὴν ἡδονὴν τὴν ἀκοῇ. (Vers. 189.) 746
Ἰστέον δὲ ὅτι τε ἐν τῷ, ἄειδε κλέα ἀνδρῶν, φιλῳδὸς ὁ Ἀχιλλεὺς φαίνεται εἶναι καὶ μελικὸς, καὶ ὅτι ἐν τοιούτοις κυριολεκτεῖται τὸ ᾄδειν. αἱ δὲ παρὰ Θεοκρίτῳ ἀείδουσαι λίθοι ἐν τῷ, προσπταίειν ἀρβύλαις, βουκολικὴν ἔχουσιν ἀφέλειαν. (Vers. 192.) Ὅτι ἐν τῷ τοὺς πρέσβεις πρόσθε στῆναι τοῦ Ἀχιλλέως· βάτην γὰρ, φησι, προτέρω ἤγουν προσωτέρω, ἡγεῖτο δὲ δῖος Ὀδυσσεὺς, ὡς καὶ προδεδήλωται, στὰν δὲ πρόσθ᾽ αὐτοῖο, ταφὼν δ᾽ ἀνόρουσεν Ἀχιλλεὺς αὐτῇ σὺν φόρμιγγι· τὼ, ἤγουν οὓς, καὶ δεικνύμενος προσέφη· χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον, ἦ τι μάλα χρεὼ, οἵ μοι σκυζομένῳ περ Ἀχαιῶν φίλτατοί ἐστον. καὶ ὅρα ὅτι ἄριστα ἐπελέξατο Νέστωρ τοὺς πρέσβεις· οὓς γὰρ αὐτὸς ἐπέκρινε, φιλτάτους ὁ Ἀχιλλεὺς ὡμολόγησε, καὶ ἔτι προτέρω ἄγων εἷσεν ἤγουν ἐκάθισεν ἐν κλισμοῖς τάπησί τε πορφυρέοισι, προσεῖπε δὲ Πάτροκλον· μείζονα δὴ κρητῆρα Μενοιτίου υἱὲ καθίστα, ζωρότερόν τε κέραιε, δέπας δ᾽ ἔντυνον ἑκάστῳ· οἱ γὰρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ ὑπέασι μελάθρῳ. (Vers. 193.) Ἰστέον δὲ ὅτι *τὸ μὲν στὰν ἤγουν ἔστησαν ἐκ τοῦ στὰς στάντος γέγονε, καθὰ καὶ τὸ φθὰν ἐν τοῖς ἑξῆς ἀντὶ τοῦ ἔφθασαν ἐκ τοῦ φθὰς φθάντος καὶ τὸ φὰν ἀντὶ τοῦ ἔφησαν ἐκ τοῦ φὰς φάντος. Τὸ δὲ ταφὼν Ἰωνικὴν

ἔχει τερθρείαν τοιαύτην. θάπτω θάψω, οὗ δεύτερος ἀόριστος ἔθαπον, καὶ ἀλλαγῇ τῶν δύο ἀφώνων 644 εἰς τὰ αὐτῶν ἀντίστοιχα ἔταφον, ἐπί τε νεκρικῆς ταφῆς καὶ ἐπὶ ἐκπλήξεως δὲ μεταφορικῶς, ὅθεν καὶ τάφος οὐ μνῆμα μόνον ἀλλὰ καὶ ἔκπληξις, καὶ ἡ μετοχὴ ταφών. ὥς περ δὲ τὸ ἔθαπον, ἀφ᾽ οὗ τὸ τεθηπέναι, ἀφώνων ἐναλλαγὴν ἔπαθεν εἰς τὰ ἀντιστοιχοῦντα, οὕτω, καθὰ καὶ ἑτέρωθι δηλοῦται, καὶ ἄλλα εὑρίσκονται παρὰ τοῖς Ἴωσι. τὸ γοῦν ἐντεῦθεν ἐνθεῦτεν φασὶ καὶ τὸν χιτῶνα κιθῶνα καὶ τὸν βάτραχον βάθρακον. οὕτω καὶ χύτρα κύθρα λέγεται, καὶ ἡ παρὰ τῷ κωμικῷ δὲ κύσθου ἢ κύσου λεοντῇ ὅμοιόν τι νοεῖ. ἔστι δὲ μέχρι καὶ νῦν ἀκοῦσαι πολλοὺς τῶν ἀγροίκων, οὕτω καὶ τὰ ἀκάνθια ἀχάντια λέγοντας. ὅτι δὲ τὸν κύσθον καὶ κύσον ἔλεγον ἐλλείψει τοῦ θ, δηλοῖ καὶ ὁ κυσολέσχης, ὃν ἄν τις διασαφῶν κιναιδολόγον ἐρεῖ, κοινότερον δὲ ἄλλως αἰσχρορρήμονα. (Vers. 194.) Τὸ δὲ ἀνόρουσεν ἐφερμηνεύων κατὰ ἰδίαν φιλοτιμίαν ἐκ περιττοῦ ὁ ποιητὴς περιφραστικῶς φησί· λιπὼν ἕδος *ἔνθα θάασσεν, ἤτοι ἐκάθητο. ἐξ οὗ θάκος ὁ θρόνος λέγεται ὡς ἀπὸ τοῦ θῶ ὁ θῶκος. θοάζει μὲν γάρ, φασι, τὸ τρέχει, μαίνεται, σκιρτᾷ. θάασσε δὲ τὸ ἐκάθητο, καὶ θακεῖ κάθηται, καὶ θάκος δίφρος, καθέδρα τις. ὑποκαταβὰς δὲ τὸ ἀνόρουσεν ἀνέστη φησὶν ἐν τῷ, ὡς δ᾽ αὔτως Πάτροκλος ἐπεὶ ἴδε φῶτας ἀνέστη, ἀφελῶς φράσας τὸ φῶτας, ὡς εἴ τις εἴποι τοὺς εἰρημένους ἄνδρας, κατ᾽ ἐξοχήν τινα οὕτως εἰπών. ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν ὡς, ἐπεὶ ἴδε τούσδε, ἀνέστη. προέκρινε δὲ καὶ τοῦ ἄνδρας τὸ φῶτας ὡς οἰκεῖον μᾶλλον τοῖς ἄρτι λογίως πρεσβεύουσι. δοκεῖ γὰρ παρὰ τὸ φῶ τὸ λέγω εἶναι φὼς ὁ ἀνὴρ, ὡς μάλιστα λαλητὸν ζῷον· γυναιξὶ γὰρ ἡ σιγὴ πρέπει. (Vers. 196.) Τὸ δὲ δεικνύμενος ἀντὶ τοῦ δεξιούμενος, φιλοφρονούμενος, ξενοδοχῶν, ἀπὸ τοῦ δέκω Ἰωνικοῦ ῥήματος, ἐξ οὗ δέκνω δεκνύω δέκνυμι καὶ πλεονασμῷ, δείκνυμι, ἀφ᾽ οὗ μεταφορικῶς δείκνυσθαι λέγεται καὶ τὸ δακτύλῳ ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν γνώριμόν τι ποιεῖν. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος δέκω καὶ δείκω καὶ τὸ δεικανᾶσθαι γίνεται, οἷον, δεικανόων τ᾽ ἐπέεσσιν, ἤγουν ἐδεξιοῦντο. (Vers. 197.) Τὸ δὲ χαίρετον ἀρχαιοτάτη φιλικὴ προσφώνησις ἐπιστολιμαῖά τε καὶ ἑτεροία, ὡς καὶ ὁ κωμικὸς καὶ ὁ κατ᾽ αὐτὸν ὑπομνηματισμὸς ἐν τῷ *Πλούτῳ δηλοῖ. Τὸ δὲ φίλοι ἄνδρες κατωτέρω ἐπιτείνας οἱ φίλτατοι ἄνδρες φησὶν, αὔξησιν ἐκεῖ φιλίας δηλῶν ἐπικριτικὴν διά τε τοῦ ἄρθρου καὶ τῆς ὑπερθέσεως. Τὸ δὲ, ἦ μάλα χρεὼ, ἀγχίνουν τὸν Ἀχιλλέα παριστᾷ, οὕτω ταχὺ νοήσαντα, ὡς οὐκ ἂν ὁ βασιλεὺς τῷ ἐχθίστῳ εἴασε τοὺς φιλτάτους ὁμιλῆσαι, εἰ μὴ ἀνάγκη μάλα ἤπειγε. περιττὸν δὲ συνήθως τὸ τί ἐν τῷ, ἤ τι μάλα χρεὼ, καθὰ καὶ ἐν τῷ οὔτι καὶ μήτι ἐγὼ, καὶ ἀλλ᾽ εἴτι χαίρεις, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 198.) Τὸ δὲ, σκυζομένῳ περ, ὅ ἐστιν ὀργιζομένῳ, περὶ οὗ πολλαχοῦ δηλοῦται, βιωτικῶς παρεσημήνατο Ἀχιλλεὺς, ὡς δῆθεν τῶν ἄλλων, ἐξείης ἐν καιρῷ μήνιδος μαρπτόντων ὥστ᾽ αἴτιος ὥστε καὶ οὐκί. (Vers. 199.) Τὸ δὲ προτέρω ἐκ τῆς πρὸ παρεσύρη προθέσεως τῆς δηλούσης πρόοδόν τινα εἰς τὸ πρόσθεν. (Vers. 200.) Τάπητες δὲ νῦν τὰ προσκεφάλαια. καὶ σημείωσαι ὅτι ὁ τάπης ὑπόκειται, οὐ μὴν ὑπέρκειται οἷά τι σκέπασμα, καθά τινες ἐν ἄλλοις οἴονται. καί πως δηλοῖ τοῦτο καὶ ἡ τῆς λέξεως ἐτυμολογία, παραγομένης ἐκ τοῦ πατεῖσθαι κατὰ μετάθεσιν, ἐξ οὗ ῥήματος παρῆκται καὶ ὁ ταπεινός. ἐοίκασι δὲ καὶ μαλλωτοὶ τάπητες εἶναι. ὅθεν Αἴλιος Διονύσιος ἀμφιτάπητας φησὶ τοὺς μὴ ἑτερομάλλους, ἀλλ᾽ ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν *δασεῖς. καὶ Παυσανίας δὲ λέγει ὅτι ἀμφιτάπητες οἱ ἀμφίμαλλοι. οἱ δὲ ἑτερόμαλλοι τάπητες. (Vers. 203.) Ζωρότερον δὲ ἢ ἀντὶ τοῦ σπουδαιότερον καὶ ζωηρότερον ἢ ἀντὶ τοῦ ἀκρατότερον, καὶ αὐτὸ παρὰ τὸ ζῆν. αὐτὸς γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ἔοικεν ὑδαρέστερον πίνειν, καὶ εἰκότως ὁ τῷ Ἀγαμέμνονι ὀνειδίσας οἰνοφλυγίαν. πάντως δὲ εἰ ζωηρόν τι τὸ ἄκρατον, ἄψυχον οἷον λογιστέον τὸ κρᾶμα, διὸ οὐδὲ εὐπαράληπτον ἦν ἐν σπονδαῖς. ἐνταῦθα δὲ ἐνθυμητέον καὶ τὸ μελίζωρον ποτὸν, ὃ δή τις ἔφη, καὶ τὸ ζωρέστερον. Ὁμήρου γὰρ ἀναλόγως εἰπόντος ζωρότερον ἐκ τοῦ ζωρὸν, παρὰ τοῖς ὕστερον εὕρηται καὶ ζωρέστερον κατὰ τὸ ἀκρατέστερον, ὥς περ καὶ ἀνιηρέστερον καὶ αἰδοιέστερον ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ κοινῶς πλησιαίστερον, καὶ παρ᾽ Αἰσχύλῳ ἀφθονέστερον, καὶ εὐωνέστερον παρὰ Ἐπιχάρμῳ. λέγει δὲ καὶ Ὑπερίδης, ῥαδιεστέραν πόλιν. τινὲς δὲ ζωρότερόν φασι τὸ θερμὸν ἀπὸ τῆς ζέσεως, ἄλλοι δὲ εὔκρατον. Ἰστέον δὲ ὅτι τῶν τινὰ ἀντιγράφων τὸ κέραιε κέραιρε φασὶν, ὀλίγα μέντοι καὶ οὐδὲ τὰ ἀκριβέστερα, ἵνα γίνηται τὸ μὲν κέραιε ἀπὸ τοῦ κερῶ κεραίω, ὡς ἀγῶ ἀγαίω τὸ θαυμάζω καὶ μέμφομαι, τὸ δὲ κέραιρε ἀπὸ τοῦ κερῶ κεραίρω, ὡς σπῶ σπαίρω καὶ ἀσπαίρω. καὶ ὅτι μᾶλλον ἐπὶ ἀκράτου νοεῖται *τὸ ζωρὸν, ὡς παραδηλοῖ καὶ Ἡρό-

δοτος ἐν οἷς φησίν· ἐπὰν ζωρότερον βούλωνται οἱ Σπαρτιᾶται πιεῖν, ἐπισκύθισον λέγουσιν, ὡς ἀπὸ
τῶν Σκυθῶν, οἵ φησιν εἰς Σπάρτην ἀφικόμενοι πρέσβεις ἐδίδαξαν τὸν Κλεομένην ἀκρατοποτεῖν.
Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐχρῆν ἀνδράσι καμοῦσιν ἄκρατον ἐγκερασθῆναι διὰ ὄνησιν, ὥς που καὶ ἡ Ἑκάβη
γενέσθαι ἠθέλησε κεκμηκότι τῷ υἱῷ Ἕκτορι. ἄκρατος γὰρ καὶ ἐκεῖ ὁ οἶνος ἦν, ὡς δηλοῖ τὸ ἐθέλειν
σπεῖσαι ἐξ αὐτοῦ τῷ Διὶ, ὥστε μείζων μὲν ἵσταται ἄρτι κρατὴρ διὰ τὸ πλείους συνελθεῖν, ζωρότερος
δὲ διὰ τὸ κεκμηκότας εἶναι τοὺς παραβαλόντας φίλους. εἰς δὲ τὸ νοεῖσθαι ζωρὸν τὸ ἄκρατον συντελεῖ
καὶ Διφίλου τὸ, ἔγχεον πιεῖν εὐζωρότερον, τὸ γὰρ ὑδαρὲς ἅπαν, τοῦτ᾽ ἔστι τῇ ψυχῇ κακόν. Ἐμπεδο-
κλέους μέντοι τὸ, αἶψα δὲ θνητὰ φύοντο τὰ πρὶν μάθον ἀθάνατ᾽ εἶναι, ζωρά τε τὰ πρὶν ἄκρητα,
ζωρὸν εἶναι δηλοῖ τὸ κεκραμένον, ᾧ πάντως ἀντίκειται τὸ ἄκρατον. εἴρηκε δέ τις καὶ ῥῆμα ἐκ τοῦ
ζωρὸν τὸ ζωροποτεῖν, ἐπιγράψας οὕτω· τοῦ πολυκώθωνος τοῦτ᾽ ἠρίον Ἀρκαδίωνος, ὃς θάνεν ἐκ
χανδῆς ζωροποτῶν κύλικος. Ἔνθ᾽ ὅρα τὸ χανδῆς, οὗ ἡ ἀρσενικὴ αἰτιατικὴ ποιεῖ τὸ χανδὸν ἐπίῤῥημα.
645 ὅτι δὲ πολλοὶ ἀκρατοποτοῦντες ἔθνησκον, δηλοῦσιν αἱ *παλαιαὶ ἱστορίαι. Πρόμαχος γοῦν τις δίχα
τῶν ἄλλων ἐν ἀγῶνι ἀκρατοποσίας νικήσας, καὶ πιὼν μέν φασιν ἀκράτου χοὰς τέσσαρας, τάλαντον δὲ
λαβὼν εἰς ἔπαθλον, ἀπέθανε βιοὺς ἡμέρας τέσσαρας. μέτρον δέ τοι παλαιὸν οἱ χοεῖς, ὧν εὐθεῖα
ὁ χοεὺς, οὗ ἡ γενικὴ χοέως χοῶς, ὡς Πειραιέως Πειραιῶς, αἰτιατικὴ ἑνικὴ, χοέα χοᾶ ὡς Πειραιᾶ,
πληθυντικὴ χοέας χοᾶς. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ποτήριον δίχουν τὸ χωροῦν τοιούτους δύο χοᾶς. Σημείωσαι
δὲ καὶ ὅτι ζωρὸν οἶνον τὸν πολυετῆ ἐνόησάν τινες, οὐκ ἀπὸ τοῦ ζῆν ἢ ζέειν, ἀλλ᾽ ἐκ τοῦ ζῷον καὶ τοῦ
ὧρος, ὧν ὧρος μὲν ὁ ἐνιαυτὸς εἴτουν ἔτος, ζῷον δὲ ἀν*τὶ τοῦ μέγα καὶ πολὺ, ἃ δὴ σημαίνεταί, φασι, 747
διὰ τῶν ζῴων. (Vers. 203.) Τὸ δὲ, δέπας ἔντυνον ἑκάστῳ, φιλοτιμίαν μόνην δηλοῖ σκευῶν συμποσια-
κῶν. Τὸ δὲ ἔντυνον ταὐτὸν τῷ ὅπλισον, ἐπεὶ καὶ ἔντεα δαιτὸς τὰ εἰς αὐτὴν σκεύη κατὰ τὸ, οἱ δ᾽ ἀπε-
κόσμεον ἔντεα δαιτός. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐντύω ὁμοίως τῷ θύω θύνω καὶ τοῖς ὁμοίοις. Ἰστέον δὲ ὅτι
τε φιλικῆς δεξιώσεως καὶ τὸ χαίρετον, ἦ φίλοι ἄνδρες ἱκάνετον, καὶ τὸ, οἱ γάρ φίλτατοι ἄνδρες ἐμῷ
ὑπέασι μελάθρῳ. καὶ ὡς Ἀχιλλεὺς μὲν μετρίως λέγει πρὸς τοὺς πρέσβεις, ἦ τι μάλα χρεὼ, ἀντὶ τοῦ
χρεία τις ἐμοῦ γέγονε τοῖς Ἀχαιοῖς. Ὀδυσσεὺς δὲ προϊὼν φιλαλήθως λέγει, ὅτι λίαν μέγα πῆμα εἰσο-
ρῶντες δεδίαμεν. καὶ χρὴ οὕτω ποιεῖν καὶ μὴ ἐθέλειν ψεύδεσθαι φίλους, καὶ ταῦτα ἐφ᾽ οἷς ἴσασιν. Ὅρα
δ᾽ ἐν τοῖς εἰρημένοις καὶ ἢ σχῆμα σύνηθες τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἢ ἁπλότητα ἡρωικήν. οὐ γὰρ πυλω-
ροὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, οὐ μνήμονες, οὐ θεραπεία κολακικὴ, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν ὅσα ἐκ τρυφῆς παρεισήῤ-
ῥησεν ὕστερον, ἀλλ᾽ ἁπλῶς οὕτω οἱ πρέσβεις ἐνέτυχον τῷ μεγάλῳ ἥρωι, ὡς εἰ καί που καθ᾽ ὁδὸν ἐσκη-
νεῖτο ἀφύλακτος. *(Vers. 206.) Ὅτι ἐν τῷ, Πάτροκλος κρεῖον μέγα κάββαλεν ἐν πυρὸς αὐγῇ, μετὰ
τὸ καταστῆσαι δηλαδὴ τὸν κελευσθέντα κρατῆρα ὡς εἰς ἑτοιμασίαν τοῦ κιρνᾶν, ἐν δ᾽ ἄρα νῶτον ἔθηκ᾽
ὄϊος καὶ πίονος αἰγὸς, ἐν δὲ συὸς σιάλοιο ῥάχιν τεθαλυῖαν ἀλοιφῇ, κρεῖον τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖον φασὶν
οἱ πλείους τῶν παλαιῶν. Εὐφορίων δὲ κρεῖον αὐτὸ τὸ κρέας νοεῖ, ὥς φησιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος, διὰ
τὸ τὸν ποιητὴν κατωτέρω μηδαμοῦ μεμνῆσθαι κρεῶν ἑφθῶν ἐν ἀγγείῳ, ἀλλὰ μόνων *ὀπτῶν. καὶ συν-
τελεῖ πρὸς τοῦτο καὶ τὸ ἐν πυρὸς αὐγῇ· οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης πυρὸς αὐγὴ αὐτὸ τὸ πῦρ, περὶ ὃ αἱ χύτραι
τίθενται τῶν ἑφθῶν, ἀλλὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ πυρὸς, ἔνθα ἔστιν ὀπτᾶσθαί τι, ὡς καὶ ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ.
Παυσανίας δὲ κανοῦν παραδίδωσι τὸ κρεῖον ἢ ἄλλο τι, ἐφ᾽ οὗ τὰ κρέα κόπτεται. ὥσπερ δὲ ἀπὸ τοῦ
κρέας τὸ κρεῖον, οὕτω καὶ ἡ κρεάγρα καὶ ὁ κρεανόμος. τὴν δὲ κρεάγραν καὶ ἅρπαγα καὶ λύκον ὁ Παυ-
σανίας καλεῖσθαι φησί. Τὸ δὲ κάββαλεν ἢ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ ἔβαλεν, ὅ ἐστιν ἔθετο, ἢ βαστάξας ἄνω
εἶτα κατέθε*το. οὕτω καὶ παλαιστὴς καταβάλλει τὸν ἀντίπαλον. (Vers. 207.) Τὸ δὲ, ἐν δ᾽ ἄρα
646 νῶτον ἔθηκεν ὄϊος, ἐν δὲ συὸς ῥάχιν, ἔνθα φανερὰ διαφορὰ νώτου καὶ ῥάχεως, σχῆμα μέν ἐστι σύνηθες
ἐπαναφορᾶς, δηλοῖ δὲ διὰ τοῦ ἐνέθηκεν, ὅ ἐστιν ἐνέβαλεν, ἀγγεῖον εἶναι τὸ κρεῖον, ᾧ τὸ νῶτον καὶ
τὴν ῥάχιν ἐνέθετο. τούτου δὲ οὕτω νοουμένου, δυσχέρειά τις ὕπεστιν ἐν τοῖς εὐθὺς ἑξῆς. εἰ γὰρ
ἐνετέθη, ἤγουν ἐνεβλήθη, τῷ κρείῳ πρὸς ἀφέψησιν τὸ νῶτον τοῦ ὄϊος καὶ τῆς αἰγὸς καὶ ἡ ῥάχις
τοῦ συὸς, ἔστιν ἀπορῆσαι πῶς αὐτὰ τέμνονται αὐτίκα καὶ *μιστύλλονται, καὶ πείρονται ἀμφ᾽
ὀβελοῖς, εἶτα καὶ ὀπτῶνται. ἢ τοίνυν τὸ κρεῖον οὐκ ἔστι κρεωδόχον ἀγγεῖον, ἢ ἀλλὰ νοητέον ὡς ἐξ
ἄλλης ἀρχῆς, ὅτι ἐντεθέντων τῶν εἰρημένων κρεῶν ἑψήσεως χάριν τῷ κρείῳ, εἶτα ἕτερα ταμόντες

οἱ ἥρωες καὶ μιστύλαντες καὶ πείραντες ὤπτησαν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. εἰ δὲ τὸ κρεῖον νοηθείη κανοῦν,
τότε δὴ τὸ, ἐν δ' ἄρα νῶτον ἔθηκε καὶ ἑξῆς, ληφθήσεται ἀντὶ τοῦ ἔθηκεν ὁ Πάτροκλος καὶ τὸ κανοῦν
ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ καὶ τὰ ἐπαγόμενα κρέα, ὧν αὐτουργοὶ πρὸς ὄπτησιν ὁ Αὐτομέδων, ὁ Πάτρο*κλος,
καὶ ὁ Ἀχιλλεύς. δύνανται δὲ τὰ τοιαῦτα καὶ πρὸς τὸ κρεῖον, ὅ περ ἔστι κατά τινας κρέας, συμβιβά-
ζεσθαι ἀσφαλέστερον ἤ περ ἐπὶ τοῦ κρεῖον τὸ κρεωδόχον ἀγγεῖον. (Vers. 208.) Σίαλος δὲ χοῖρος ἐν-
τρόφιος παρὰ τὸ ἅλις σιτεῖσθαι. αὐτὸ δὲ τὸ συὸς σιάλοιο ψευδοπαρηχεῖται, καθὰ καὶ ἄλλα γέγραπται
ἀλλαχοῦ. Ἡ δὲ ῥάχις τὰς ῥαχίας παράγει πέτρας, ἴσως δὲ καὶ τὰ βράχεα πλεονασμῷ τοῦ β κατὰ τὸ
ῥάκος βράκος καὶ τὰ ὅμοια. Ἀλοιφὴ δὲ τὸ λίπος ἤτοι ἡ πιμελή. (Vers. 209.) Ὅρα δὲ ὅτι κἀνταῦθα,
ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, αὐτουρ*γοῦσιν ἥρωες· ἔχε μὲν γάρ, φησιν, Αὐτομέδων τὰ κρέατα δηλαδὴ, τάμνε 647
δ' ἄρα δῖος Ἀχιλλεύς. καὶ τὰ μὲν εὖ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ κεῖται, μίστυλλε καὶ ἀμφ' ὀβελοῖσιν ἔπειρε.
(Vers. 211.) πῦρ δὲ Μενοιτιάδης δαῖε, τουτέστιν ἀνῆπτε, μέγα, ἰσόθεος φώς. αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ
748 πῦρ ἐ*κάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη, ἀνθρακιὴν στορέσας ὀβελοὺς ἐφύπερθε τάνυσσε, πάσσε δ' ἁλὸς θείοιο
κρατευτάων ἐπαείρας. αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ὤπτησε καὶ εἰν ἐλεοῖσιν ἔθηκεν, ἢ ἔχευε, τουτέστιν ἐν ταῖς
μαγειρικαῖς τραπέζαις ἐξήπλωσε, Πάτροκλος μὲν σῖτον ἑλὼν ἐπένειμε τραπέζῃ καλοῖς ἐν κανέοισιν.
αὐτὰρ κρέα νεῖμεν Ἀχιλλεύς. (Vers. 212.) Ὅρα δὲ τὸ ἐμαράνθη λεχθὲν ἐπὶ σβέσεως φλογός. Καὶ
σημείωσαι ὅτι τὸ μαίρειν, ἐξ οὗ τὸ μαραίνειν καὶ τὸ ἐμαράνθη, ὑφεῖσθαι *δοκεῖ πρὸς τὸ φλέγειν καὶ
τὴν φλόγα, εἴ γε φλογὸς μαρανθείσης ὑπομένει ἀνθρακιά. ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἐπὶ ἀνθέων τὸ μαραί-
νεσθαι λέγεται καὶ ἐπὶ ἀνθρώπων, οἳ τοῦ ζαφλεγέες εἶναι ἐκπέσωσιν. ἐφερμηνευτικὰ δὲ ἀλλήλων τὸ,
κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη. Ἐν οἷς ὅρα ὡς οὐ μόνον ξύλα καίονται, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ πῦρ κατα-
καίεται σβεσθείσης φλογός. (Vers. 215.) Ἀνθρακιὰ δὲ ἀναλόγως ἔχει τῷ μυρμηκιᾷ, πυρκαϊᾷ, ἀχυρ-
μιᾷ, ἔστι δὲ τύπου περιεκτικοῦ. ὡς γὰρ ἡ ἀχυρμιὰ περιέχει ἄχυρα καὶ μύρμηκας ἡ μυρμηκιὰ, οὕτω
καὶ ἄνθρακας *ἡ ἀνθρακιά. Τὸ δὲ στορέσας καιρία λέξις κἀνταῦθα ὡς ἐπί τινος στρώματος, οὕτω
δὲ καὶ ἐπὶ πόντου ὅτε γαληνιᾷ. εἰ δέ τινι καὶ θυμὸς καταστορεσθῆναι ῥηθείη, ἐκ τῆς Ὁμηρικῆς ταύτης
λέξεως εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι πρωτοτύπου ὄντος τοῦ στορέω στορῶ, ἐξ αὐτοῦ κατὰ συγκοπὴν μὲν ἐν
ἀνομοιότητι συζυγίας, ὥς περ μολῶ μολήσω, εἶτα βλῶ βλώσω, οὕτω καὶ στρῶ στρώσω, ἐξ οὗ καὶ
στρῶμα καὶ στρωμονὴ, ὅθεν ἡ στρωμνή. καὶ στρῶται βασιλικοί. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ στρῶ στρώσω καὶ
τὸ στρωννύω γίνεται καὶ τὸ στρώννυμι καὶ ὁ στρωματεὺς *καὶ κατάστρωμα τῆς νεώς. ἀπὸ δέ γε παρα-
γωγῆς τοῦ στορέω πρῶτα μὲν τὸ στορεννύω γίνεται, εἶτα καθ' ἑτέραν παραγωγὴν τὸ στορέννυμι κατὰ
τὸ κορέω κορεννύω κορέννυμι, οὗ παρατατικὸς ἐκ συγκοπῆς ἐστόρνυν κατὰ τὸ, πιόντας δὲ αὐτοὺς ἐδε-
ξιοῦτο ἡ γῆ ἐν εὐναῖς, ἃς αὐτὴ ὑπεστόρνυ. εἰσὶ δὲ τοιαῦται αἱ ἐπὶ βοτανῶν ἴσως στιβάδες. Τὸ δὲ,
ὀβελοὺς τάνυσε, συνεπινοούμενα καὶ τὰ κρέα τοῖς ὀβελοῖς ἔχει. Ἰστέον δὲ ὅτι ὀπτήσεως κρεῶν κατερ-
γασίαν ἐνδιασκεύως δηλοῖ τὸ, ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη, ἀνθρα*κιὴν στορέσας καὶ τὰ
ἑξῆς, ὡς προέκκειται. Καὶ ὅτι τινὲς τὸ, αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη καὶ φλὸξ ἐμαράνθη, μεταγράφου-
σιν οὕτως· αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο, παύσατο δὲ φλόξ. δοκεῖ δὲ γελοία τοῖς παλαιοῖς
ἡ τοιαύτη γραφή. οὐκ ἂν γὰρ ὁ ποιητὴς ἀεὶ τὸ πῦρ δεινοποιῶν ἄνθος εἴποι πυρὸς ὡς εἰ καὶ ῥόδου
ἄνθος ἤ τινος τοιούτου. εἰ δὲ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ ἄνθος πυρὸς λέγει, ἑτέρου ἐκεῖνο λόγου καὶ οὐ-
δὲν αὐτὸ πρὸς τὸν Ὅμηρον· σεμνοποιεῖται γὰρ ἐκεῖ τὸ πῦρ, ὥς τι καλλιστεῖον τοῖς ἀνθρώποις πρὸς
τοῦ Προ*μηθέως δοθέν. (Vers. 214.) Θεῖον δὲ ἅλα καλεῖ μυθικῶς, ὃν ὁ Ἀχιλλεὺς κειμήλιον εἶχε,
δῶρον ὄντα Νηρέως ἐκ τοῦ πατρικοῦ γάμου, ὡς ἂν, ἐὰν ἐξ αὐτοῦ καταπάττοι βρῶμα, ἡδύτατον αὐτὸ 648
ποιῇ καὶ τὸν ἐν μεγίσταις ὄντα λύπαις πείθῃ φαγεῖν· οὕτω καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἡ Ἑλένη φάρμακόν τι
ἔχουσα καὶ μίσγουσα τῷ κρατῆρι ἀλύπους ἐποίει τοὺς πίνοντας. καὶ τὸν ἅλα γοῦν τοῦ Νηρέως τοῦτον
θείαν τινὰ ἔχειν δύναμιν ὁ μῦθος φησὶν ἐπὶ τοῖς ἐσθίουσιν. ἄλλως μέντοι κοινότερον θεῖον τὸν ἅλα
φησὶν ἢ διότι συναγωγός ἐστιν εἰς φιλίαν καὶ *εὐνοίας σύμβολον τοῖς ξένοις ἐν τῇ τραπέζῃ παρετί-
θετο ἢ διότι τὰ ἁλίπαστα ἐπὶ πολὺ παραμένειν ποιεῖ. εἴποι δ' ἄν τις καὶ παρὰ τῷ Λυκόφρονι ἁγνίτην
τὸν ἅλα λέγεσθαι ἀντὶ τοῦ θεῖον. καὶ Πλούταρχος δὲ ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συμποσιακοῖς εἰς τοῦτο γράφει,
749 ἃ καὶ ζητητέον *ἐκεῖ. ὅτι δὲ, ὥς περ ἁλίπαστον ἐκ τοῦ ἁλὸς, οὕτω καὶ κάθαλόν τι λέγεται, δηλοῖ

ὁ γράψας τὸ, κάθαλα ποίησον πάντα καὶ ἐσκοροδισμένα. ὡς δὲ καὶ ἡ Θάσος ἅλα ἦγεν ἡδὺν εἰς βοράν, δηλοῖ ὁ γράψας περιᾴδεσθαι Θασίαν ἅλμην, χρηστὴν ὡς ἔοικε τοῖς ὀψοφαγοῦσι. Κρατευτὰς δέ φασί τινες τῶν παλαιῶν τὰς τῶν ὀβελίσκων λαβὰς, ὧν πρωτότυπον τὸ κρατέω κρατῶ, ἐξ οὗ τὸ κρατεύω, καθὰ ἐκ τοῦ ζητῶ παρ' Ἡσιόδῳ τὸ ζητεύω. οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τοὺς κρατευτὰς λίθους νοοῦσιν, ἐφ' ὧν τὰ ἄκρα τῶν ὀβελίσκων ἐτίθεντο ἐν τῷ ὀπτᾶσθαι τὰ κρέα. Παυσανίας δέ φησι, κρατευταὶ, ὀβελοὶ ἢ λίθοι, ἢ σιδήριά τινα ἐφ' ὧν οἱ ὀβελίσκοι ἐπιτίθενται. (Vers. 215.) Ὁ δὲ ἐλεὸς γίνεται μὲν ἀπὸ τοῦ ἕλος ἕλεος, εὕρηται δὲ καὶ οὐδέτερον, ὡς δηλοῖ τὸ, κάθελε τοὐλεὸν παρα τῷ κωμικῷ. πλεονασμῷ δὲ τοῦ ῑ γίνεται καὶ εἰλεός. (Vers. 217.) Τὸ δὲ, νεῖμεν Ἀχιλλεὺς, ἀντὶ τοῦ ἐμέρισε κατὰ μοίρας, ὅθεν καὶ ὁ κρεανόμος. τοιοῦτον δὲ καὶ ἀνωτέρω τὸ, σῖτον ἑλὼν Πάτροκλος ἐπένειμε τραπέζῃ. ἐκ τούτου δὲ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον ὁ τραπεζονόμος, εἰ καὶ μὴ συντέθειται ἀλλ' ἐξεύρηται συνθέτως λέγεσθαι. Σημείωσαι *δὲ καὶ ἐνταῦθα τὴν ἡρωικὴν ἀφέλειαν καὶ εὐτέλειαν τὴν ἐν ὀπτοῖς κρέασι τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα καὶ τοῖς λοιποῖς. εἰ δέ που κατ' ἐξαίρετον Ἀχίλλειαι κριθαὶ λέγονται, ἡρωικῆς ἐκεῖναι ἱπποτροφίας εἰσίν. ἡ δὲ χρῆσις παρὰ τῷ κωμικῷ. εἰ δὲ καὶ Ἀχίλλειά τις μάζα περιλαλεῖται, οὐδ' ἐκείνη τρυφερόν τι ἔχει, ἐν ἄρτῳ μόνῳ θεωρουμένη, οὗ σεμνὸν τὸ διαττᾶσθαι, ὅ ἐστι σήθεσθαι κατὰ Αἴλιον Διονύσιον, ὅς φησιν ὅτι διαττᾶν Ἀττικοὶ λέγουσι τὸ σήθειν καὶ διηττημένον τὸ σεσησμένον. ὁ μέντοι Ἀχίλλειος σπόγγος ἀλλ' αὐτὸς ἔχει τι ἐξέχον πρὸς τοὺς λοιποὺς, ὑποκείμενος ἁπαλῶς ταῖς περικεφαλαίαις καθ' εὕρεσιν ἴσως Ἀχιλλέως, ἵνα μὴ ὁ σίδηρος τρίβοι τὴν κεφαλήν. (Vers. 219.) Ὅτι σαφηνείας ἀεὶ ἐπιμελόμενος ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύει τὸ, Ἀχιλλεὺς δὲ ἀντίον ἷζεν Ὀδυσσῆος, εἰπών· τοίχου τοῦ ἑτέρου, ἵνα ᾖ ἀντίον τὸ ἀντικρὺ ἐν τῷ, τὸν μὲν πρὸς τῷδε τῷ τοίχῳ καθῆσθαι, τὸν δὲ ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τοίχου. (Vers. 220.) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μέλλων κατάρχεσθαι δαιτὸς διὰ τοὺς πρέσβεις θύειν ἐπιτάττει. καὶ ὁ Πάτροκλος ἐν πυρὶ βάλλε θυηλὰς, ἀπόμοιραν δηλαδή τινα τῶν ὀπτηθέντων κρεῶν κατά τινα λόγον ἀπαρχῆς. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ὁ καλὸς Εὔμαιος ποιεῖ, παιδεύοντος Ὁμήρου κατάρχεσθαι καὶ *τῶν τοιούτων τοῖς κρείττοσιν. ἡ δὲ ἀναλογία τῆς θυηλῆς ἤτοι θυσίας κατὰ τὴν γαμφηλὴν ἐστι καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐν οἷς καὶ ἡ θηλὴ τὸ ἄκρον τοῦ μαστοῦ, οὗ φασὶν ἡ πρώτη ἐν τῷ ἡβάσκειν αὔξησις κύαμος λέγεται. ἐν τούτοις δὲ κεῖνται καὶ δύο περιώνυμοι ἀμφιβολίαι, μία μὲν τὸ, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει, ἥ περ, ὡς καὶ ἄλλοθι δηλοῦται, ἀδιάφορός ἐστιν εἴτε θεοῖσι τρισυλλάβως νοηθείη εἴτε δισυλλάβως θεοῖς, εἶτα, ἰδὲ θῦσαι ἀντὶ τοῦ καὶ θῦσαι· ἑτέρα δὲ οὐκ εὔχαρις τὸ, θῦσαι ἀνώγει Πάτροκλον. ἐπηρεάζων γάρ τις ἐρεῖ ἀμφιβόλως ἔχειν εἴτε ἀνώγει τῷ Πατρόκλῳ θῦσαι θυηλὰς εἴτε ἄλλῳ τινὶ ἀνώγει θῦσαι οἷά τι θῦμα τὸν Πάτροκλον. (Vers. 223.) Ὅτι μετὰ τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν ἔνευσεν ὁ Αἴας τῷ Φοίνικι. νοήσας δὲ Ὀδυσσεὺς, ᾧ καὶ ἐπέτελλε μάλιστα ὁ Νέστωρ, ἁρπάζει τὴν δημηγορίαν καὶ πρωτολογεῖ λογισάμενος, ὡς εἰκὸς, ἢ πείσειν τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἀποίσεσθαι τὸ τῆς πειθοῦς ἀριστεῖον, ἢ εἰ μὴ πείσει, ἀλλὰ τότε δὴ ὥς περ δευτέρᾳ τινὶ καὶ τρίτῃ μηχανῇ κατασεῖσαι τὸν τοῦ θυμοῦ πύργον τῷ Ἀχιλλεῖ τῇ τῶν οἰκειακῶν δημηγορίᾳ, τοῦ Φοίνικος καὶ τοῦ Αἴαντος. (Vers. 224. sqq.) πλησάμενος οὖν δέπας οἴνου ἐδεξιοῦτο τὸν Ἀχιλλέα. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ δείδεκτο, ἐξ οὗ καὶ τὸ δεικνύμενος γίνεται, ὡς προσε*χῶς προείρηται. καὶ εἰπὼν, χαῖρ' Ἀχιλεῦ, ὃ δὴ φιλοφροσύνης ἐστὶ προσφώνημα, ὡς καὶ πρὸ βραχέων σεσημείωται, εἶτα πορίζεται συνήθως προοίμιον ἐξ αὐτοῦ τοῦ καιροῦ ὑπογύως, τουτέστιν ἐκ τοῦ συμποσίου, καί φησι· δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς εἰμὲν, ἤγουν ἐσμὲν, ἐνὶ κλισίῃ βασιλέως, ἠδὲ καὶ ἐνθάδε νῦν· πάρα γὰρ μενοεικέα πολλὰ δαίνυσθαι· ἀλλ' οὐ δαιτὸς καὶ ἑξῆς. εἶτα τῆς διηγήσεως ἀρξάμενος ὁμολογεῖ ὡς ἐν δοιῇ, τουτέστιν ἐν δισταγμῷ, ἐσμὲν δηλαδὴ, σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας ἐϋσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκὴν, ἣν ἄρτι δηλαδὴ ἐκδεδύσθαι δοκεῖς. ᾧ παρόμοιον καὶ τὸ ἐπιειμένος ἀλκήν. Ἐν οἷς ὅρα τὸ καὶ ἁπλοῦν τῆς διηγήσεως καὶ ἀληθές. οὐ γὰρ ἐθέλει ψεύδεσθαι τῷ φίλῳ διά τε αὐτὸ τὸ δέον καὶ ὅτι οὐδὲ ἔχει λαθεῖν, προφανὴς γὰρ ὁ κίνδυνος. διὸ καὶ τὰ πυρὰ τῶν Τρώων καταλέγει καὶ τὰ ἐνδέξια σήματα τῶν ἀστραπῶν· οὐδ' αὐτὰ γὰρ πάντως τὸν Ἀχιλλέα ἐλάνθανεν. ἔστι δὲ ὁ περὶ τούτων Ὁμηρικὸς λόγος τοιόσδε· ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμηλεν, ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα διοτρεφὲς εἰσορόωντες δείδιμεν. ἐν δοιῇ δὲ, ὡς ἐῤῥέθη, σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας ἐϋσέλμους, εἰ μὴ σύ γε δύσεαι ἀλκήν. (Vers. 230.) Ἐν ᾧ [illegible]

τὸ δείδιμεν, οἱ ἐντελὲς τὸ δεδίαμεν, καὶ *τὸ ἐν δοιῇ, ἐξ οὗ τὸ ἐνδοιάζειν ῥῆμα παρῆκται, καὶ τὸ 649 σαωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι νῆας, ἀνακολούθως σχηματισθὲν διὰ τὸ τοῦ λέγοντος ἐναγώνιον· τὸ γὰρ ὀρθὸν σωθῆναι ἢ ἀπολέσθαι νῆας, ἢ καὶ ἄλλως σαωσέμεν ἡμᾶς νῆας ἢ ἀπολέσθαι. (Vers. 234.) Εἶτα παροξύνων ῥητορικῶς τὸν ἥρωα εἰς θυμὸν τὸν κατὰ τῶν πολεμίων λέγει καὶ ὅτι ἐγγὺς γὰρ νηῶν καὶ τείχεος αὖλιν ἔθεντο Τρῶες ὑπέρθυμοι καὶ ἐπίκουροι, κηάμενοι πυρὰ πολλὰ κατὰ στρατὸν, οὐδέ τί φασι σχήσεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ μελαίνῃσι πεσέεσθαι, τουτέστιν οὔ φασιν ἡμᾶς ὑπομεῖναι καὶ ἀντιστῆναι, ἀλλὰ φεύγοντας ἐμπεσεῖν ταῖς ναυσίν· ἢ καὶ ἑτέρως, οὔ φασι σχήσεσθαι μάχης, ἤγουν ἐφέξειν ἑαυτοὺς, ἀλλὰ διώκοντας ἐμπεσεῖσθαι ταῖς ναυσί. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς αὐτοῖς ἐνδέξια σήματα φαίνων, τὰ πολλαχοῦ ἑρμηνευθέντα, ἀστράπτει· (Vers. 235. sqq.) καὶ ὅτι Ἕκτωρ μέγα σθένεϊ βλεμεαίνων μαίνεται ἐκπάγλως πίσυνος Διὶ, οὐδέ τι τίει ἀνέρας οὐδὲ θεοὺς, οἷα καὶ ἀσεβὴς καὶ εἰς ἀνθρώπους ὑπέρφρων, κρατερὴ δέ ἑ λύσσα δέδυκεν. ἀρᾶται δὲ τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν. Στεῦται γὰρ, ὅ ἐστι διαβεβαιοῦται, νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα, αὐτὰς δ᾽ ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρός· αὐτὰρ Ἀχαιοὺς δῃώσειν παρὰ τῇσιν, ἤγουν παρ᾽ αὐταῖς, ἀτυζομένους ἢ ὀρι*νομένους ὑπὸ καπνῷ. καὶ τοιαῦτα εἰπὼν Ὀδυσσεὺς καὶ παύσας τὴν διήγησιν καὶ ὑπομνήσας πάλιν περὶ δέους ἐν τῷ, ταῦτ᾽ αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή οἱ ἀπειλὰς ἐκτελέσῃ θεὸς, ἡμῖν δὲ δὴ αἴσιμον εἴη φθίσθαι ἐνὶ Τροίῃ ἑκὰς Ἄργεος ἱπποβότοιο, ἐπάγει ῥητορικῶς ἀξίωσιν, εἰπών· (Vers. 247. sqq.) ἀλλ᾽ ἄνα, εἰ μέμονάς γε, καὶ ὀψέ περ υἷας Ἀχαιῶν τειρομένους ἐρύεσθαι ὑπὸ Τρώων ὀρυμαγδοῦ. εἶτα τῶν ἐναγωνίων κεφαλαίων γενόμενος λέγει πάνυ βιαίως, ὅτι αὐτῷ τοι μετόπισθεν, ἤγουν ὕστερον, ἄχος ἔσεται, εἰ μὴ νῦν ἐπαμύνεις. καὶ ἐπιφέρει γνωμικῶς τὸ, οὐδέ τι μῆχος ῥεχθέντος κακοῦ ἔστιν ἄκος εὑρεῖν. τὸ γὰρ γενόμενον μὴ γενέσθαι οὐ δύναται. ἀλλὰ πολύ, φησι, πρὶν, ἤγουν πρὸ τοῦ ῥεχθῆναί τι κακὸν, φράζευ ὅπως Δαναοῖσιν ἀλεξήσῃς κακὸν ἦμαρ. ἐπὶ δὲ τούτοις ἀναμιμνήσκει δριμέως καὶ ὅπως ὁ πατὴρ Πηλεὺς τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν καταμαθὼν ἀνδρείαν μὲν, ὀργίλην δὲ, καὶ πλήρη φιλοτιμίας, καὶ πρὸς αὐτὴν τοὺς λόγους δεξιῶς ἁρμοττόμενος, παρῄνει ποτὲ αὐτῷ, καί φησι· (Vers. 252.) ὦ πέπον, ἦ μὲν σοί γε πατὴρ ἐπετέλλετο Πηλεὺς ἤματι τῷ, ὅτε σ᾽ ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε· τέκνον ἐμὸν, κράτος μὲν θεὸς δώσει αἴ κ᾽ ἐθέλῃσι, σὺ δὲ μεγαλήτορα θυμὸν ἴσχειν ἐν στήθεσσι, τουτέστιν ἔπεχε τὴν με*γάλην ὀργήν· φιλοφροσύνη γὰρ ἀμείνων· ληγέμεναι δ᾽ ἔριδος κακομηχάνου, ὄφρα σε μᾶλλον τίωσ᾽ Ἀργείων ἠμὲν νέοι ἠδὲ γέροντες. ταῦτα δὲ πάντα χρήσιμα εἰς ἄνδρα μεγαλόθυμον. ἐφ᾽ οἷς εἰπὼν ὅτι, ὣς ἐπέτελλ᾽ ὁ γέρων, σὺ δὲ λήθεαι, καὶ πάντῃ εὐσχημόνως τὸ ἀνηκουστεῖν λήθεσθαι ὀνομάσας, καὶ δείξας αὐτὸν ἀπειθοῦντα τῷ πατρὶ, ἱκετεύει λέγων· (Vers. 259.) ἀλλ᾽ ἔτι καὶ νῦν παύεο, ἔα δὲ χόλον θυμαλγέα. εἶτα οὕτω ταὐτολογικῶς, ὡς προέκκειται, ῥητῶς ἀπαριθμησάμενος τὰ ῥηθέντα δῶρα τοῦ βασιλέως μετὰ
750 τὸ εἰπεῖν, σοὶ δ᾽ Ἀγαμέμνων ἄξια δῶρα δίδωσι μεταλλήξαντι χόλοιο, ἀξιοῖ ὡς, εἰ μὴ *ταῦτα ἐθέλεις, ἀλλὰ μισεῖς καὶ τὸν Ἀτρείδην καὶ τὰ ἐκείνου, ἐλέησον γοῦν τὸ Πανελλήνιον, ἵνα δηλαδὴ ὑπερτιμηθῇς. οὐ γὰρ λανθάνει τὸν σοφὸν Ὀδυσσέα εἰς ὅσον Ἀχιλλεὺς ἥττηται τιμῆς, ὡς τοῖς Ὁμηρίδαις ἡ α΄ ῥαψῳδία ἐδήλωσε. φησὶ γάρ· (Vers. 300.) εἰ δέ τοι Ἀτρείδης μὲν ἀπήχθετο κηρόθι μᾶλλον, αὐτὸς καὶ τοῦ δῶρα, σὺ δὲ, ἀντὶ τοῦ ἀλλὰ σὺ ἢ σὺ δὴ, ἄλλους περ Παναχαιοὺς τειρομένους ἐλέαιρε κατὰ στρατὸν, οἵ σε θεὸν ὣς τίσουσ᾽· ἦ γάρ κέ σφιν, ἤγουν ὄντως γὰρ ἂν αὐτοῖς μάλα μέγα κῦδος ἄροιο, μονονουχὶ λέγων ὡς, εἰ μὴ δῶρα ἐθέλεις. ἀλλὰ μάλιστα τιμὴν, ἕξεις αὐτὴν μάλα πολλὴν ἐκ πάντων Ἀχαιῶν. παραῤῥίπτει δὲ καὶ αὖθις τὸν περὶ Ἕκτορος λόγον, ὡς ἂν ἐπιπλέον ἐρεθίσῃ, λέγων· (Vers. 304.) νῦν γάρ χ᾽ Ἕκτορ᾽ ἕλοις, ἐπεὶ ἂν μάλα τοι σχεδὸν ἔλθῃ, λύσσαν ἔχων ὀλοήν· ἐπεὶ οὔ τινά φησιν ὁμοῖον οἷ ἔμμεναι Δαναῶν, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν. ἐνταῦθα δὲ καὶ προαναφωνεῖται ὁ τοῦ Ἕκτορος θάνατος πότε ἔσται, καὶ μέγας δὲ ἔπαινος ὑπολαλεῖται τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς διὰ τοῦτο τοῦ Ἕκτορος περιόντος διὰ τὸ μὴ προσεγγίζειν τῷ Ἀχιλλεῖ· ἐγγίσας γὰρ πεσεῖται. καὶ τοιαῦτα μὲν Ὀδυσ*σεὺς, ὡς συνελόντα εἰπεῖν. ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀπηλεγέως ἀπειπὼν ἐρεῖ τὰ ἐφεξῆς δηλωθησόμενα. (Vers. 225.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ ῥηθέντι Ὁμηρικῷ χωρίῳ τὸ, χαῖρε, δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς, εἰ μὲν καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, ἔργα μέμηλεν, ἐρεῖ ποτὲ ἂν ὁ καὶ ἀνενδεῶς ἔχων καὶ μηδὲ ἐθέλων φαγεῖν διά τι κατεπεῖγον· εἰ δὲ καὶ κίνδυνος ἐπείγει, προσθήσει ἂν καὶ τὸ, ἀλλὰ λίην μέγα πῆμα καὶ ἑξῆς ὡς προγέγραπται.

(Vers. 227.) Μενοεικέα δὲ λέγει δαῖτα, ἥτινι τὸ μένος εἴκει διὰ τὸ αὔταρκες, ἢ τὴν ἐπαρκοῦσαν τῷ κατὰ φύσιν μένει. ἡ δ᾽ αὐτὴ καὶ ἐπήρατος εἴη ἄν. (Vers. 233.) Τὸ δὲ, Τρῶες καὶ ἐπίκουροι, ἐρεθίζει τὸν Ἀχιλλέα, εἰ κατὰ τοσούτων ἀνδρίσεται. (Vers. 234.) Τὸ δὲ κειάμενοι διὰ διφθόγγου ἔχει τὴν ἄρχουσαν ὡς ἀπὸ τοῦ κέω κῶ, οὗ παράγωγον τὸ καίω διὰ διφθόγγου, καθὰ πλατύτερον διείληπται ἀλλαχοῦ. (Vers. 235.) Τὸ δὲ, οὐδέ τί φασι σχήσεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν νηυσὶ πεσέεσθαι, ὅτι ἀμφίβολον ἔννοιαν ἔχει, ἤδη δεδήλωται. φανεῖται δέ που καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τι ὅμοιον. (Vers. 236.) Ὅτι δὲ αἱ ἀστραπαὶ, καὶ αἱ βρονταὶ δὲ, σήματα ἐνδέξιά ποτε γίνεται, καὶ ὡς χρηστὰ τὰ ἐνδέξια, πολλαχοῦ δηλοῦται· καὶ ὅτι Διόθεν ταῦτα λέγεται διὰ τὸ ἐξ ἀέρος εἶναι, ὅς ἐστι Ζεύς. περὶ δὲ τοῦ βλεμεαίνειν ἑτέρωθι ἐῤῥέθη. (Vers. 238.) Τοῦ δὲ μαίνεσθαι τὸν Ἕκτορα τεκμήριον τίθησι *τὸ, οὐδέ τι τίει ἀνέρας οὐδὲ θεοὺς, ὥστε θεομανίαν ὁ Ἕκτωρ νοσεῖ· οὗ λόγος που καὶ τὸ, εἴην ἀθάνατος καὶ ἀγήραος, καὶ τιοίμην ὡς τίεται Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλων. ἡ δὲ τοιαύτη μανία ψέγεται, οὐ μὴν ἡ ἁπλῶς ἐν πολέμῳ μανία, ὡς δηλοῖ ὁ αὐχητικῶς λέγων, εἴσεται εἰ καὶ ἐμὸν δόρυ μαίνεται ἐν παλάμῃσι. θεραπεία δὲ βραχεῖα τῆς ῥηθείσης σφοδρᾶς ὕβρεως τὸ, πίσυνος Διί. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἀτιμάζει θεοὺς Ἕκτωρ, ἀλλὰ θαῤῥῶν Διὶ τῷ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους. τοῦτο δὲ καὶ σεμνύνει λεληθότως πάνυ τὸν Ἀχιλλέα, εἴ περ Ἕκτορος περιγενήσεται, ᾧ περ ἄρτι Ζεὺς αὐτὸς ἐπαμύνει, ὅς ἐστιν εἱμαρμένη, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν μοῖρα· ὡς οὕτω
650 καὶ ὑπὲρ μοῖραν αὐτὸν ἀριστεῦσαι κατὰ τοῦ Ἕκτορος. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι φθάσας μὲν ὁ ποιητὴς κύνα λυσσητῆρα ἔφη τὸν Ἕκτορα· ἐνταῦθα δὲ λέγει ὡς κρατερὴ αὐτὸν λίσσα δέδυκε, καὶ, λύσσαν ἔχει ὀλοήν. οὕτω πολὺς ἐπέων νομός ἐστι καὶ τῇ γλώσσῃ τοῦ ποιητοῦ. (Vers. 240.) Τὸ δὲ, ἀρᾶται τάχιστα φανήμεναι ἠῶ δῖαν, καὶ παντὶ προσαρμόττει ἀνδρὶ εἰς ἔργον ἐγρηγορότι. ὁ μέντοι κατὰ Ἡσίοδον ἡμερόκοιτος ἀνάπαλιν ἐν τῷ ἐγρηγορέναι ἀρᾶται ταχὺ σκεδασθῆναι νύκτα κατὰ γῆς, ἵνα κλέπτων λανθάνῃ, ὃς οὐδ᾽ ἂν λέγοιτο νυκτὶ πείθεσθαι οἷα τηνικαῦτα ἐνεργῶν οὐκ ἀγαθὰ κατὰ τοὺς εὐεργοὺς καὶ *σπουδαίους ἀνθρώπους, οὐδὲ μὴν κατὰ τοὺς ἄλλως κερδαλέους ὁπωσοῦν, ὁποῖός τις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἄοκνος ἀνὴρ καὶ δοιοὺς ἐξαίρων μισθούς. οἱ μὲν γὰρ τοιοῦτοι ἐπαινετοὶ, ὁ δὲ κλέπτων καὶ ψεκτέος καὶ φευκτέος ἐστὶν, ὡς οἷα νυκτιλοχῶν καὶ αὐτός. (Vers. 241.) Τὰ κόρυμβα δὲ τῶν νηῶν ἀποκόψειν ὁ Ἕκτωρ ἀπειλεῖται, ἢ ὡς ἂν μὴ ἅψηται τὸ πῦρ τῶν ἐντετυπωμένων αὐτοῖς ἀγαλμάτων, ἢ μάλιστα, ἵνα κατὰ παλαιὸν ἔθος ἀναθήσει αὐτὰ ναοῖς ἐγχωρίοις εἰς τρόπαια. τὸ δὲ τοιοῦτον ἔθος καὶ Εὐριπίδης ἱστορεῖ, καί που καὶ ὁ κωμικὸς παραδηλοῖ. κόρυμβα δέ εἰσιν ἄκρα καθ᾽ Ὅμηρον· κατὰ δὲ ἑτέρους ἀκροστόλια καὶ οἷον κορυφαὶ νεῶν. καὶ ἔοικεν οὕτω λέγεσθαι τὰ ἐξέχοντα καὶ μάλιστα ἐν ὄρεσιν. Ἡρόδοτος γοῦν τὸν τοῦ ὄρους φησί που κόρυμβον, ὡς εἴ τις εἴποι κορυφήν· ἀφ᾽ οὗ κατὰ γένους μεταπλασμὸν τὸ κόρυμβον. δοκεῖ δὲ ἡ λέξις γενέσθαι ὅθεν καὶ ἡ κορύνη καὶ ἡ κόρυς καὶ τὸ κορθύεσθαι. (Vers. 243.) Τὸ δὲ θαῤῥεῖν τὰς νῆας μὲν ἐμπρήσειν διὰ μαλεροῦ πυρὸς τοῦ καὶ ἐν ἄλλοις ῥηθέντος, τοὺς δ᾽ Ἀχαιοὺς ἐν αὐταῖς ἐξολεῖν ὀρινομένους ὑπὸ καπνῷ οἷα τινὰς δηλαδὴ μελίσσας ἢ σφῆκας, πολλὴν κατηγορεῖ θρασύτητα τοῦ Ἕκτορος, ὥς περ καὶ τὸ λέγειν οὔ τινα Δαναῶν ὁμοιοῦσθαι αὐτῷ. δῆλον δ᾽ ὅτι ἐκ τοῦ κα*πνοῦ καὶ παροιμία τὸ, ὑπὲρ καπνοῦ τὸ πηδάλιον, ἐπὶ τῶν ἀργούντων καὶ καταμελούντων τέχνης. ὁποῖόν τι καὶ τὸ, ἐπὶ πασσάλου τόξον ἢ κιθάραν ἀγκρεμάσαι. καὶ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ καπνοσφράντης παροιμιακῶς ὁ φειδωλός· καὶ ῥῆμα καπνίζειν τὸ ἐπὶ εὐωχίᾳ πῦρ ἀνάπτειν. ὅθεν καὶ κρέα καπνιστὰ παρὰ Ἀθηναίῳ. (Vers. 244.) Τὸ δὲ, ταῦτ᾽ αἰνῶς δείδοικα, ἕως τοῦ, αἴσιμον εἴη φθεῖσθαι, χρήσιμον παρῳδηθῆναι εἴς τι δέος τὸ κατὰ θεομηνίαν. (Vers. 246.) Ὅτι δὲ τὸ φθεῖσθαι διφορεῖται καὶ διὰ διφθόγγου γραφόμενον καὶ διὰ μόνου διχρόνου, παρεσημάνθη καὶ ἑτέρωθι. Ἐν δὲ τῷ, ἑκὰς Ἄργεος, φανερῶς διὰ τοῦ Ἄργους Ὀδυσσεὺς τὰς τῶν ὅλων χώρας δηλοῖ ὅσοι κατὰ Τροίας ἐστρατεύσαντο, ἐκ μέρους ἀξιολογωτάτου δηλώσας ἐκείνας. (Vers. 247.) Τὸ δὲ, ἀλλ᾽ ἄνα, ἤγουν ἀνάστηθι, καὶ τὰ ἑξῆς ἕως τοῦ, ὅπως ἀλεξήσῃς κακὸν ἦμαρ, χρήσιμα εἰς βοηθείας πρόκλησιν μεταποιηθέντα, ὡς ἄν τις ἔχῃ δυνάμεως. (Vers. 251.) Ὅρα δὲ ὅτι νῦν μὲν ἐντελῶς ἐφράσθη τὸ, ἀλεξήσῃς κακὸν ἦμαρ. ὅτε δέ τι μόνον αὐτὸ ἐρεῖ τὸ ἀλεξήσῃς, ἔχει τι ἐλλιπές. (Vers. 248.) Τὸ δὲ ἐρύεσθαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ ἐρυσίπτολις Ἀθηνᾶ, ποιεῖ ἐξ ὑφαιρέσεως τὸ κοινῶς λεγόμενον ῥύεσθαι. (Vers. 252.) Τὸ δὲ, ἐπιτέλλετο Πηλεὺς, ἐνεργητικῶς φησὶ κατωτέρω ἐν τῷ, ἐπέτελλ᾽ ὁ γέρων.

(Vers. 253.) Τὸ δὲ ἤ*ματι τῷ, ἤγουν τούτῳ, καὶ ἑξῆς, μνημονικώτατον τὸν Ὀδυσσέα εἶναι παριστᾷ, εἴ γε δι' οὕτω μακροῦ χρόνου ἔχει τὴν τῶν λεχθέντων πάλαι ποτὲ μνήμην ἕως νῦν παραμένουσαν αὐτῷ. διὸ καλῶς ὀνειδίζει λήθην τῷ Ἀχιλλεῖ. (Vers. 257.) Τὸ δὲ, λῆγε ἔριδος κακομηχάνου, πρὸς διαστολὴν εἴρηται τῆς ἀγαθῆς, ἥτις εὐμήχανος ἂν εἴη. (Vers. 258.) Τὸ δὲ, ὄφρα σε τίωσι καὶ ἑξῆς, τέλος εἶναι ἀγαθοσύνης ὑποδηλοῖ τὴν ἐξ ἁπάντων τιμήν. (Vers. 260.) Χόλος δὲ θυμαλγὴς οὐ μόνον ὁ ἀλγύνων τοὺς καθ' ὧν ὁ θυμὸς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τὸν θυμούμενον. (Vers. 300.) Ἐν δὲ τῷ, κηρόθι μᾶλλον, κηρόθι μέν ἐστι τὸ μὴ λόγοις μόνοις καὶ ὡς εἰπεῖν ἐπιπολῆς, ἀλλ' ἐν βάθει ψυχῆς. Τὸ δὲ μᾶλλον ἢ τοῦ αὐτοῦ νοήματός ἐστιν ἐπίτασις ἢ ἁπλῶς οὕτω κεῖται. (Vers. 303.) Τοῦ δὲ, οἵ σε θεὸν ὣς τιμήσουσιν, ἑρμηνεία τὸ, μάλα γάρ σφιν μέγα κῦδος ἄροιο, ὥστε κατὰ θεὸν τιμᾶσθαί ἐστι τὸ μάλα μεγάλως κυδαίνεσθαι. τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τὸν τοῦ βασιλέως ἀποτείνεται λόγον εἰπόντος τιμῆσαι τὸν Ἀχιλλέα ἶσον Ὀρέστῃ. μονονουχὶ γὰρ λέγει Ὀδυσσεὺς ὡς, εἰ μὴ θέλεις ὦ Ἀχιλλεῦ τὴν ἐξ Ἀγαμέμνονος ἴσην τῷ Ὀρέστῃ τιμὴν, ἑλοῦ τὴν τῶν Ἀχαιῶν, οἵ σε τιμήσουσιν ἶσα θεῷ. (Vers. 304.) Τὸ δὲ ἐπεὶ ἂν ταὐτόν ἐστι τῷ ἐπειδάν. Τὸ δὲ, μάλα σχεδὸν, εἰς δεῖγμα κολακικῶς κεῖται τοῦ λυτ*τᾶν τὸν Ἕκτορα, εἰ οὕτω κατατολμήσει τοῦ Ἀχιλλέως. (Vers. 306.) Τὸ δὲ, οὓς ἐνθάδε νῆες ἔνεικαν, πρὸς σαφήνειαν ἐπῆκται τοῦ, οὔ τινα Ἀχαιῶν. οὐ γὰρ ἁπλῶς πάντων τῶν ὅπου δήποτε Ἀχαιῶν ὑπερέχειν φησὶν Ἕκτωρ, ἀλλὰ μόνων τῶν εἰς Τροίαν πλευσάντων· ἔτι δὲ οὐχ' ὑπερκεῖσθαι φησὶ τούτων δίχα τοῦ Ἀχιλ-
751 λέως, ἀλλ' ἁπλῶς πάντων, ἤγουν καὶ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τῶν λοιπῶν. *(Vers. 309. sqq.) Ὅτι στερεοῦ καὶ ἀληθοῦς ἤθους καὶ μὴ ἐθέλοντος ἀπατᾶν τοὺς δεομένους τὸ, χρὴ μὲν δὴ τὸν μῦθον ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν, ᾗ περ δὴ κρανέω τε ἢ φρονέω, διχῶς γὰρ γράφεται, καὶ ὡς τετελεσμένον ἔσται, τουτέστιν ἐνδέχεταί με δίχα τοῦ ἀλέγειν τινὸς, ἤτοι ἀποτόμως καὶ ἀνυποστόλως εἰπεῖν ὅ περ φρονῶ ἢ ὅ περ τελέω. διὰ τί; ὡς μή μοι, φησὶ, τρύζοιτε παρήμενοι ἄλλοθεν ἄλλος. Ἀχιλλεὺς δὲ πρὸς Ὀδυσσέα μετὰ τὴν 651
ἐκείνου πρεσβείαν ταῦτα ἔφη, ὃν καὶ διογενῆ Λαερ*τιάδην πολυμήχανον προσεφώνησεν. (Vers. 311.) Ἔστι δὲ τρύζειν τὸ πολυλογεῖν ἢ πολυφωνεῖν, ἐξ οὗ καὶ τρυγὼν, ἣν ἡ παροιμία ἐπὶ σκώμματι τῶν πολυλογούντων παραλαμβάνει, λαλιστέρους τρυγόνων τοὺς τοιούτους καλοῦσα. καὶ τὴν αἰτίαν λέγει ἡ περὶ ζῴων ἱστορία, δηλοῦσα συνεργάζεσθαί τι τῷ ὀρνιθίῳ καὶ τὰ ὄπισθεν πρὸς τὸ πολύφωνον. οὐκοῦν τὸ λαλίστερος τρυγόνος εἶναι οὐκ ἄν τις φρονῶν ἐφ' ἑαυτοῦ ὡς πολυλογοῦντος ἐρεῖ, ὡς ἂν μὴ γελῷτο οἷα ἔκ τε τῶν ἄνω ἔκ τε τῶν κάτω λάλος εἶναι εἰπών. τῇ μέντοι πλασματογραφουμένῃ *λάλῳ γυναικὶ προσφυὴς ἡ τοιαύτη παροιμία κωμικώτερον. ὅλως δὲ, οὐδενὶ ἐπαινουμένῳ προσώπῳ ἡ τοιαύτη παροιμία ἐπιλεχθήσεται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ ὑπολήψεως τῷ Ἀχιλλεῖ ἐνταῦθα τὸ προοίμιον, ἐκβάλλοντι τὴν περὶ φιλίας τῶν πρέσβεων ὑπόληψιν, καὶ μονονουχὶ λέγοντι, ὡς οὐχ' ὑποστελοῦμαι διὰ φιλίαν, ἀλλ' ἀπηλεγέως ἀπείπω. τοῦτο δὲ μετ' ὀλίγα στεῤῥῶς ἀπειπεῖν λέγει. (Vers. 312.) Τῷ δὲ ῥηθέντι προοιμίῳ ἐπάγει γνωμικὴν κατασκευὴν τῆς αὐτοῦ προτάσεως ταύτην· ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν, ὅς *χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσὶν, ἄλλο δὲ βάζει. καὶ σημείωσαι ὅτι τὸν ἐπὶ κακῷ κρυψίνουν Ἅιδῃ ἐοικέναι φησὶ διὰ τὸ τοῦ νοῦ σκοτεινὸν καὶ τὴν ἐντεῦθεν βλάβην ὁ Ἀχιλλεὺς, ὃς ἐξ ὧν Ὅμηρος περὶ αὐτοῦ ποιεῖ, φιλότιμος τὸ ἦθος φαίνεται καὶ ἁπλοῦς καὶ φιλαλήθης καὶ βαρύμηνις. Ἰστέον δὲ ὅτι κρυψινοίας ψόγος ἐσχολίασται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἔκ τε μυθικῆς ἔκ τε ἑτεροίας ἀστείας 652
ἐννοίας. Πύλας δὲ Ἅιδου τὸν Ἅιδην φησὶ, διὰ τῆς εἰσόδου δηλῶν τὰ ἐντὸς, καθὰ καὶ μετ' ὀλίγα φησὶν, ὅσα οὐδὸς Ἀπόλλωνος ἐντὸς ἐέρ*γει· ἐκεῖ δὲ ἔτι ποῤῥωτέρω εἶπε, διὰ μὲν τοῦ οὐδοῦ τὰς πύλας δηλώσας, ἐξ αὐτῶν δὲ τὸ κάτω τοῦ ναοῦ. Ὅρα δὲ καὶ ὅπως φιλόζωος ὁ Ἀχιλλεὺς διὰ τὸ φιλότιμον. τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ' ὡς ἄλλο τι μισεῖν ἔφη, ἀλλ' ὁμοίως τῷ θανάτῳ, καὶ προϊὼν δὲ τὸν βασιλέα λέγει ἐν καρὸς αἴσῃ τιμᾶν, ἤτοι ἐν μοίρᾳ θανάτου. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ δυσχεραίνει πολλὰ τὴν μετὰ νεκρῶν διαγωγήν. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (Vers. 309.) Χρὴ δὲ οἶμαι νῦν γοῦν θεωρῆσαι, ὅπως ὀξέως τονοῦται τὸ χρὴ, ῥῆμα ὂν, ὡς καὶ ἡ ἑρμηνεία τούτου δηλοῖ· δοκεῖ γὰρ εἶ*ναι ἀντὶ τοῦ δεῖ καὶ πρέπει. διὸ καὶ ὀφείλει περισπᾶσθαι κατὰ τὸ, κνῆ τυρὸν, καὶ ζῇ, καὶ ψῇ κατ' ἄκρας σπιλάδος παρὰ Σοφοκλεῖ· ἔτι δὲ ὡς δηλοῖ καὶ ὁ τούτου σύστοιχος ἐνεργητικὸς παρατατικὸς ὁ ἐχρῆν, καὶ τὸ χρῆναι δὲ ἀπαρέμφατον, ὃ καὶ χρῆν μονοσυλλάβως λέγεται παρά τε Εὐριπίδῃ καὶ Σοφοκλεῖ. καὶ οὕτω μὲν ἐχρῆν περισπᾶσθαι

*τὸ χρή. ἴσως δὲ ὀξυτονήθη πρὸς διαστολὴν τοῦ χρῇ, ὅ ἐστι μαντεύεται, οἷον· χρῇ μοι τοιαῦθ᾽ ὁ Φοῖ-
βος. εἰκὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ χρήζει ἀποκοπὲν αὐτὸ φυλάξαι τὸν ἐκεῖθεν τόνον. γράφουσι γὰρ *οἱ παλαιοὶ
δίχα παραδειγμάτων, ὅτι πᾶσα λέξις δισύλλαβος ἐν ῥήμασιν, εἰ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πάθῃ ἀποκοπὴν,
περισπᾷ τὴν καταλειπομένην· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους, ὀξύνει αὐτὴν, ἐπιῤῥηματικῶς δηλαδὴ κατὰ τὸ
ὠὴ, ὀτιὴ, καὶ κατὰ τὸ ὁμαρτὴ, ὅ περ ὀξύνει Ἀρίσταρ*χος, ὡς προδεδήλωται. τῷ δὲ ῥηθέντι λόγῳ* 752
653 *καὶ εἴ περ ἐκ τοῦ χρῆσμι χρῆς χρῆσιν ἔπαθεν ἀποκοπὴν τὸ χρὴ, ὀξύνοιτο ἄν. ἔστι δ᾽ εἰπεῖν καὶ ὅτι ὥς
περ τὸ ἰδοὺ ῥῆμα ὡς τὸ, ἰδού με κἀνάθροισον, μεταπεσὸν εἰς ἐπίῤῥημα ἐξέπεσε καὶ τοῦ περισπᾶσθαι,
οὕτω πως ἔπαθε καὶ τὸ χρή· καὶ εἴ περ ταῦτα πιθανῶς ἔχει, ἔχοι τ᾽ ἂν λόγον καὶ ἡ τοῦ ἀπόχρη βαρυτό-
νησις, ἀναδραμόντος τοῦ τόνου διὰ τὴν σύνθεσιν, ὅ περ ἐν ῥήμασιν οὐκ εἴωθε γίνεσθαι, ὡς δῆλον οὐ
μόνον ἐκ τοῦ συνδεῖ καὶ ἀποπλεῖ καὶ *καταχεῖ καὶ τῶν ὁμοίων, ἀλλὰ καὶ τοῦ συμπεινῇ καὶ ἀποψῇ καὶ τῶν
παραπλησίων. ὡς δὲ ῥῆμα ἐστὶ κυρίως καὶ τὸ ἀπόχρη, φαίνεται ἀριδήλως ἐκ τῆς κατ᾽ αὐτὸ συστοιχίας
τοῦ ἀπέχρησε, καὶ ὁ ἀποχρῶν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀποχρώντως ἐπίῤῥημα. Τὸ δὲ τετελεσμένον, ὅ περ ἀπὸ
τοῦ κοινότερον λεγομένου τέλους γίνεται, ὅθεν καὶ τὸ τελειῶ, οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἱερὰν οἴδασι λέξιν, ὡς
ἀπὸ τοῦ τέλους, ὅθεν ἡ τελετὴ, ἐξ οὗ τελεῖσθαι τὸ μυεῖσθαι καὶ οὕτως ἐντελέστατα ἔχειν. ἢ καὶ ἄλλως
τελεῖσθαι ὡς ἀπὸ τοῦ τέλλειν, ὅ πέρ ἐστιν ἀνατέλλειν, τὸ *ἡλίου ἀνατέλλοντος δίκην ὑπερῆρθαι τῶν
κάτω διὰ τὸ τετελέσθαι, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν μεμυῆσθαι. τελεῖσθαι γοῦν τινὲς ἐλέγοντο Διονύσῳ κατὰ τὰ
ἐν τοῖς πάλαι φλύαρα μυστήρια, ἔτι δὲ καὶ Δήμητρι καὶ Περσεφόνῃ. καὶ γοῦν καὶ Παλλάδιον τετε-
λεσμένον καὶ λίθος τετελεσμένος κατὰ τοιαύτην σημασίαν ἐλέγοντο.* (Vers. 313.) *Ἐν δὲ τῷ, ἕτερον
μὲν κεύθει, ἄλλο δὲ βάζει, ἀδιάφορα φανερῶς τὸ ἕτερον καὶ τὸ ἄλλο καὶ οὐκ ἔχουσι τὴν συνήθη δια-
φοράν. σημειωτέον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ ὅτι ἐπίσης τῷ ἄλλα μὲν κεύθοντα, ἄλλα δὲ βάζοντα, μιση*τέος καὶ
ὁ κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν κελεύσας Θεόδωρος πλέον μὲν ἔχειν, ἐπαινεῖν δὲ τὸ ἴσον· ἔτι δὲ καὶ Σοφο-
κλῆς γνωματεύσας τὸ, σὺ δ᾽ αὐτὸς, ὥς περ οἱ σοφοὶ, τὰ μὲν δίκαι᾽ ἐπαίνει, τοῦ δὲ κερδαίνειν ἔχου·
καὶ τὸ, μηδὲν εἶναι ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν. ταῦτα δὲ οὐκ ἐξ ὀρθοῦ παραινοῦνται, ἀλλὰ κατά τινα
εἰρωνικὴν βαρύτητα. διό περ οὐδ᾽ ἂν μισοῖντο ἁπλῶς οἱ ταῦτα εἰπόντες οἷα τινὲς πονηροδιδάσκαλοι.*
(Vers. 315.) *Ὅτι Ὀδυσσέως εἰπόντος ἤδη τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς εἰ τὸν βασιλέα μισεῖς, ὅμως ἐλέησον τοὺς
Ἀχαιοὺς, οἷς καὶ οἱ πρέσβεις *οὗτοι συνεισάγονται, ὁ Ἀχιλλεὺς οὔτε τῷ βασιλεῖ πεισθῆναί φησι οὔτε
τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι. καὶ τοῦτο ἦν τὸ ἀπηλεγέως ἀποειπεῖν. φησὶ γάρ· οὔτε μέ γ᾽ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα
πεισέμεν οἴω, οὔτ᾽ ἄλλους Ἀχαιούς. εἶτα καὶ αἰτίαν τοῦ λόγου ἀποδιδοὺς ὀνειδίζει ἀχαριστίαν τοῖς
Ἕλλησιν, εἰπών·* (Vers. 317.) *ἐπεὶ οὐκ ἄρα τις χάρις ἦεν μάρνασθαι δηΐοισιν ἐπ᾽ ἀνδράσι νωλεμὲς
αἰεὶ, τουτέστι, διότι οὐκ ἔγνων μοι χάριτας οἱ Ἀχαιοὶ προπολεμοῦντι αὐτῶν. Καὶ ὅρα ὡς ἡρμήνευσε
τὸ νωλεμὲς διὰ ταὐτοσήμου τοῦ αἰεί. ἔστι δὲ καὶ Ἀττικὸν τὸ σχῆμα, *ὅμοιον τῷ, λίαν πάνυ, καὶ τοῖς
τοιούτοις.* (Vers. 318. sqq.) *εἶτα ἐνδεικνύμενος τὴν τοῦ λέγειν δύναμιν ὁ Ὁμηρικὸς Ἀχιλλεὺς ἄλλως
τὸ αὐτὸ νόημα μεταχειρίζεται καὶ τρισάκις αὐτὸ στρέφει παραφράζων καὶ μεταποιῶν ἐν σχήματι ἐνδια-
θέτου γοργότητος κατὰ τὸ ἀσύνδετον, καί φησιν ἅ περ εἴποι ἂν ἅπας μὴ λαμβάνων ἀξίας τῶν πόνων
ἀμοιβάς· ἴση μοῖρα μένοντι καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζει. καὶ τοῦτο δὲ ἀχαριστίαν τῶν Ἀχαιῶν κατη-*
654 *γορεῖ· καὶ πάλιν, ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς ἠδὲ καὶ ἐσθλός· καὶ πάλιν, κάτθαν᾽ ὁμῶς ὅ τ᾽ ἀεργὸς
ἀνὴρ *ὅ τε πολλὰ ἐοργώς. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἡ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τρισὶ στίχοις ταὐτολογία θυμικὴ φρά-
σις ἐστίν. ἔθος γὰρ τοῖς θυμουμένοις ταὐτολογεῖν. τὸ δ᾽ αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ κατὰ στίχον ἔννοιαν
ἀπαρτίζεσθαι. οὐ γὰρ μακρὰ τὰ κῶλα τοῦ λόγου τοῖς διακοπτομένοις τὸ πνεῦ*μα θυμῷ.* (Vers. 315.) 753
*Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος θυμὸς καὶ εἰς ἀμφιβολίας σχῆμα τὸν Ἀχιλλέα κατέῤῥιψε, μὴ σκεψάμενον
ὀρθολεκτῆσαι ἐν τῷ, οὔτε ἐμὲ Ἀγαμέμνονα πείσειν οἴω, οὔτ᾽ ἄλλους Δαναούς. ὀρθὴν μὲν γὰρ μίαν
ἔννοιαν ἔχει, ὡς οὔτε ὁ Ἀγαμέμνων οὔτε οἱ ἄλλοι πείσουσί με. ἀναφαίνεται δὲ διὰ τὰς συχνὰς αἰτια-
τικὰς καὶ ἑτέρα ἔννοιά τις ἀπεμφαίνουσα, οἷον ὅτι οὔτε ἐγὼ οὔτε οἱ ἄλλοι πείσομεν τὸν βασιλέα· καὶ
ἄλλη δὲ τοιαύτη, ὡς οὔτε ἐμὲ οὔτε τοὺς ἄλλους Ἀ*χαιοὺς ἰσχύσει πείσειν ὁ Ἀγαμέμνων. καινὸν δὲ οὐδὲν
τοιαύτας ἐν σχεδιασμῷ ἀμφιβολίας παρεισπίπτειν, ὅπου γε καὶ ἄλλως τοιαῦτα συγκρούουσιν. τὸ γοῦν,
ὦ Ζεῦ, γένοιτο καταβαλεῖν τὸν σὺν ἐμὲ, παράγεταί τισιν εἰς τοιοῦτον παράδειγμα, ὡς δῆθεν τινὸς*

εὐξαμένου ἢ τὸν σὺν καταβλητικὸν αὐτοῦ γενέσθαι ἢ ἀνάπαλιν αὐτον τοῦ συός. οὕτω δὲ καὶ προ ὀλίγων ἐν τῷ, θεοῖσι δὲ θῦσαι ἀνώγει Πάτροκλον Ἀχιλλεὺς, οἱ καθ' Ὁμήρου ἀστειζόμενοι ἔσχισαν διχῆ τὸ νόημα τοῦ ῥητοῦ. ἔστι γὰρ, φασι, νοῆσαι, καθὰ καὶ προεδηλώθη, ὡς ἀνώγει Ἀχιλλεὺς θεοῖς θῦσαι τὸν Πάτροκλον αὐτὸν θύτην γενόμενον, καὶ αὖ, ὅτι ἐκέλευσέ τισι τὸν Πάτροκλον εἰς θῦμα θεοῖς θέσθαι. τοῖς *δὲ τοιούτοις ἔσται τοιόνδε τι τριχῆ κατ' ἀμφιβολίαν παῖξαι καὶ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ, δώδεκα δὴ συν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξα. ἢ γὰρ πόλεις ἀλάπαξα σὺν δώδεκα ναυσὶν, ἢ δώδεκα πόλεις σὺν ναυσί. καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ γὰρ δώδεκα πόλεις σὺν καὶ ταῖς αὐτῶν ναυσὶ, ἢ δώδεκα πόλεις νησιωτικὰς μετὰ τῶν ἐμῶν νηῶν. τοιούτων δὴ καὶ τούτων ὄντων, ὅρα ἐν τῷ, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζει, τὴν ἐξαλλαγὴν τοῦ σχήματος. τὸ μὲν γὰρ ἀκόλουθον ἦν ἴση μοῖρα τῷ μένοντι καὶ τῷ μάλα πολεμίζοντι. ὁ δὲ λογίως τὸ σχῆμα μετήλλαξεν εἰς τὸ συγγενές. Ἰστέον γὰρ ὅτι αἱ μετοχαὶ δύνανται εἰς τοιοῦτον σχῆμα μεταλαμβάνεσθαι, οἷον, ἀριστεύων τις τιμᾶται· τοῦτο γὰρ ταὐτόν ἐστι τῷ, εἰ ἀριστεύει τις, τιμᾶται· καὶ οὐδεὶς κοιμώμενος τρόπαιον ἱστᾷ, ὅ περ ἶσον δύναται τῷ, οὐδεὶς ἐὰν κοιμᾶται τρόπαιον ἱστᾷ. οὕτως οὖν καὶ τὸ, ἴση μοῖρα τῷ μάλα πολεμίζοντι, ταὐτὸν ἦν τῷ, ἐὰν μάλα πολεμίζῃ. τάττει δὲ πάντως ἐν τοῖς μάλα πολλὰ πολεμιζουσιν ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὥς περ ἐν τῇ μοίρᾳ τῶν μενόντων τοὺς ἀμφὶ τὸν βασιλέα. ἔτι δὲ καὶ ἐν τῇ τῶν κακῶν καὶ ἐν τῇ τῶν ἀεργῶν, ἤτοι ὀλιγοεργῶν, οἷς ἀντίθετος ὁ πολλὰ ἐοργὼς, ὃς καὶ παρίσωσίν τινα ποιεῖ μετὰ τοῦ ἀεργός. (Vers. 318.) Τὸ δὲ μένοντι πολὺν ἔχει νοῦν. δηλοῖ *γὰρ καὶ ἡλικίαν ἄχρηστον, καὶ γεωργοὺς, καὶ βαναυσοεργοὺς, καὶ ὅλως πάντας ἀπολέμους, ἤδη δὲ εὐφήμως καὶ λειποτάκτας καὶ ἄλλους δειλούς. οὗτοι γὰρ πάντες μένουσιν οὐ πολεμοῦντες. ὅτι δὲ ἐν τοῖς μένουσι τάττει καὶ τὸν βασιλέα, δηλοῖ ἐν οἷς προϊὼν ἐρεῖ ὅτι ὁ Ἀτρείδης μένων παρὰ νηυσὶ παῦρα δασάσκετο, πολλὰ δ' ἔσχεσκε. (Vers. 320.) Τὸ δὲ ἔοργα καὶ ἐοργὼς ἀπὸ τοῦ ἔργω ῥήματος γίνεται, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔλπω τὸ ἔολπα. τῶν δὲ εἰρημένων τριῶν ἐπῶν τὸ μὲν ἴση μοῖρα καὶ ἑξῆς, καὶ, ἐν δὲ ἰῇ τιμῇ καὶ ἑξῆς, περὶ τὰ κατὰ ζωὴν στρέφεται, ὁ δὲ τρίτος στίχος περὶ τὰ ἐν τῷ τέλει τοῦ ζῆν, ποικιλλομένου καὶ οὕτω τοῦ ποιητοῦ. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, τὸ μὲν ἴση μοῖρα μένοντι καὶ ἑξῆς, ἐκ ποσότητος εἴληπται τοῦ κατὰ γέρας, τὸ δὲ ἐν ἰῇ τιμῇ καὶ ἑξῆς ἐκ ποιότητος τῆς κατὰ τιμὴν, τὸ δὲ κάτθαν' ὁμῶς καὶ ἑξῆς ἐκ τοῦ κατὰ βίον πέρατος. (Vers. 321.) Ὅτι Ἀχιλλεὺς τὸ ἑαυτοῦ αὔταρκες δεικνύων, ἔτι δὲ καὶ τὸ φιλοκίνδυνον καὶ φερέπονον, φησὶν ὅτι οὐδέ τι μοι περίκειται ἀντὶ τοῦ περισσόν τι καὶ ὡς κειμήλιον κεῖται, ἐπεὶ πάθον ἄλγεα θυμῷ, αἰεὶ ἐμὴν ψυχὴν παραβαλλόμενος πολεμίζειν. Ἔνθα ὅρα ὅτι Ὁμήρου ἐν τῷ, κειμήλιά τε πρόβασίν τε, ὁρίσαντος τὸν πλοῦτον γοργῶς ἐν ἀκινήτοις καὶ αὐτοκινήτοις ἀν*τιθετικῷ σχήματι, ἀντίκειται γὰρ τοῖς κειμένοις τὰ προβαίνοντα, τὸ οὐ περίκειται οὐδετέρου στερεῖ τὸν Ἀχιλλέα· κειμήλιά τε γὰρ αὐτῷ κεῖται, εἰ καὶ μὴ περιττὰ, καὶ πρόβασιν δὲ ἔχει τὴν ἐν ζῴοις δηλαδὴ σπουδῆς ἀξίοις, οὐδόλως γὰρ ἀπέφησε ταύτην ὁ ἥρως. ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει καὶ παραβολὴν ταύτην· (Vers. 323.) ὡς δ' ὄρνις ἀπτῆσι νεοσσοῖσι προφέρῃσι μάστακα, ἐπεί κε λάβῃσι, κακῶς δ' ἄρα οἱ πέλει αὐτῇ, οὐ γὰρ ἀπόνως ὡς τὰ τετράποδα γάλακτι τρέφει, ἀλλὰ τῷ στόματι κάμνουσα, ὣς καὶ ἐγώ, φησι, πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον, ἤματα δ' αἱματόεντα διέπρησσον πολεμίζων. Καὶ ὅρα ὅπως οὐχ' ἁπλῶς νεοσσοῖς εἰκάζει τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ καὶ ἀπτέροις, ὑπερεξαίρων μὲν ἑαυτὸν, ἐξευτελίζων δὲ τοὺς ἄλλους. καὶ ὡς αἰεὶ τοῖς πολέμοις παραβάλλεσθαι ὁμολογεῖ, οὐκ αἰδούμενος εἴ περ ὁ βασιλεὺς ὠνείδισέ που αἰεὶ αὐτῷ φίλην εἶναι τὴν ἔριν καὶ τοὺς πολέμους. (Vers. 322.) Παραβάλλεσθαι δὲ τὸ παρατιθέναι καὶ παραῤῥίπτειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἰδιωτικὸν παράβλημα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῶν παλαιῶν εἰπόντων δοκεῖν τὰ ἀπαρέμφατα ὀνόματα ῥημάτων εἶναι, συγκροτεῖται πολλαχοῦ ὁ λόγος καὶ ἐκ τῶν τοῦ ποιητοῦ, οἷον ὅτε εἶπεν, ὡς προτρέχει ὀνείδεα μυθήσασθαι, ἤγουν προτρέχουσιν *ὕβρεις τοῦ μύθου. καὶ νῦν δὲ παραβαλλόμενός, φησι, πολεμίζειν, ἤγουν παραῤῥίπτων ἑαυτὸν τῷ πολέμῳ. Ἀπτὴν δὲ γίνεται παρὰ τὸ πτῶ πτήσω πτὴν καὶ ἀπτὴν, ὥς περ παρὰ τὸ ἔχω ἀεχὴν καὶ συναιρέσει ἀχὴν ὁ πτωχὸς, ὁ μηδὲν ἔχων. νεοσσὸς δὲ ὁ νέον ἤγουν νεωστὶ σευόμενος καὶ κινούμενος, ἢ ὁ νέον ὀσσόμενος ἤτοι φῶς βλέπων. ἀλλ' οὕτω μὲν εὔλογος ἡ τῶν δύο σίγμα γραφή. εἰ δὲ παρὰ το νέον σεύεσθαι γίνεται, τότε τὸ πρῶτον σ ἐκ τοῦ ν ἀμεταβόλου τέτραπται, ὡς καὶ ἐν τῷ πασσυδὶη καὶ ἐν τῷ σύσσιτος. οἱ δὲ παλαιοὶ γράφουσι καὶ οὕτως. ὀρνίθων τὰ ἐν ὕψει ἤδη

655 ὄντα, νεοττοὶ, κατὰ δέ τινας ὀρτάλιχοι. Ἀχαιὸς δὲ σκληρότερον ἔφη τὸ, χάσκοντα λιμῷ μόσχον ὡς χελιδόνος, δέον ὂν εἰπεῖν νεοττὸν, ἢ γοῦν ἀλλὰ χελιδονιδῆ. ἐπεὶ ὥς περ χηνιδεῖς λέγονται καὶ περδικιδεῖς καὶ κορωνιδεῖς καὶ ἱερακιδεῖς καὶ περιστεριδεῖς οἱ χηνῶν καὶ περδίκων καὶ τῶν ἑξῆς γόνοι, οὕτω καὶ χελιδονιδεῖς οἱ τῶν χελιδόνων. Τὸ δὲ προφέρῃσι καιρίως μὲν ἔχει τὴν πρόθεσιν. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν χειρὶ διδόντων ἀγαθὴ λέξις τὸ προχειρίζεσθαί τι, οὕτως ἐπὶ ὀρνίθων φερόντων ἐν στόματι τὸ τρέφον τὰ νεογνὰ κυριολεκτεῖται τὸ προφέρειν τροφήν. πέφρασται δὲ κοινότερον ἐνεργητικῶς. ἄλλως γὰρ οἱ Ἀττικοὶ *προφέρεσθαί φασιν, ὥς περ καὶ φέρεσθαι, τὸ προφέρειν καὶ φέρειν. Σοφοκλῆς γοῦν δύο φησὶ φέρῃ δωρήματα ἀντὶ τοῦ φέρεις. (Vers. 324.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἂν εἴη ἄκυρον οὐδὲ εἴ τις εἴπῃ τὸ προφέρειν μάστακα προΐσχεσθαι τροφήν. μάσταξ δὲ νῦν μὲν τὸ μάσημα ἤγουν ἡ μεμασημένη τροφή. ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ καὶ τὸ στόμα οὕτω λέγεται ὡς αἴτιον μασήσεως. φησὶ γάρ· μάστακα χερσὶ πιέζεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μασῶμαι ῥῆμα καὶ τὸν μαστὸν παράγει τὸν διὰ τοῦ σ καὶ τ γραφόμενον. ὁ μέντοι διὰ τοῦ θ μασθὸς ἢ συνήθη τροπὴν ἐκ τοῦ ἀντιστοίχου τ ἔπαθεν ἢ ἐκ τοῦ μαζὸς, εἶτα Αἰολικῶς μασδὸς, προήχθη, *ὡς καὶ τοῦ δ ἐν πολλοῖς τρεπομένου εἰς θ, καθὰ ἑτέρωθι δηλοῦται. 754
(Vers. 325.) Ἰαύειν δὲ ποτὲ μὲν ἐπὶ ὕπνου καὶ ἀνακλίσεως τίθεσθαι δοκεῖ, οἷον, τῇ παριαύων τερπέσθω, ἤγουν παρακοιμώμενος. ὡς ἐπιπολὺ δὲ ἡ λέξις ἐπὶ διατριβῆς, ὅ ἐστιν ἀργίας, λέγεται. ὅθεν καὶ ἐνιαυτὸς ὁ μακρὸς χρόνος καὶ πολλὴν ἔχων διατριβήν. διὸ καὶ τὸ, ἐτέων ἐνιαυτοὺς, ἀντὶ τοῦ διατριβὰς νοοῦσί τινες· καὶ τὸ, νύκτας οὖν ἀΰπνους ἰαύειν ἀντὶ τοῦ διάγειν, διατρίβειν. πῶς γὰρ ἔστι τὸν ἄϋπνον νύκτας ἰαύειν, ἤγουν κοιμᾶσθαι; (Vers. 326.) Αἱματόεντα δὲ ἤματα κυρίως τὰ ἐν τῷ φιλαιμάτῳ πολέμῳ. διὸ καὶ ἐπάγει πρὸς σαφήνειαν τὸ πολεμίζων. ἄλλως γὰρ αὔθαδές ἐστιν ἦμαρ αἱματόεν εἰπεῖν τὸ μὴ κατὰ πόλεμον. Σημείωσαι δὲ ὅτι Ὅμηρος μὲν κἀνταῦθα, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, τὸ αὔθαδες τῆς γραφῆς ἀπηνήνατο προσφυῶς τῷ λαλοῦντι σεμνῷ προσώπῳ. οἱ δὲ μεθ' Ὅμηρον ἀφειδῶς ἔπαιξαν ἐν τοιαύταις ἐννοίαις ἄλλα τε καὶ τὸ, καταπίνομεν δορατίων λείψανα κατεαγότα, ἀσπίδας δὲ προσκεφάλαια καὶ θώρακας ἔχομεν, πρὸ ποδῶν δὲ σφενδόνας καὶ τόξα, καταπέλταις δὲ στεφανούμε*θα·, καὶ πάλιν τοῦ δεῖνος κύλιξ αἰχμὴ, κόμη δὲ τόξα, καὶ ἀλαλὴ μῦρον. εἰ δὲ καὶ Ὅμηρός που τοὺς ἀμφὶ τὸν Διομήδην ὑπὸ κρασὶν ἀσπίδας ἔχειν ἔφη αἰθριοκοιτοῦντας, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο σωφρόνως καὶ μετρίως, καὶ οὐδὲ πρὸς παίγνιον εἴρηται. Διαπρήσσειν δὲ κυρίως μὲν ἐπὶ περάματος θαλάσσης, καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ γῆς· οἷον, διέπρησσον πεδίοιο. Ἐνταῦθα δὲ διαπρήσσειν λέγει τὸ ἁπλῶς διανύειν καὶ οἷον διεξοδεύειν. ἔχει δέ πως τὸ ἀσφαλὲς ἡ λέξις ἐκ τοῦ αἱματόεντα, εἴ περ ὑγρὸν μὲν τὸ αἷμα, ἐπὶ ὑγρᾶς δὲ κυρίως τὸ διαπρήσσειν, ὡς τὸ, ναῦς διαπρήσσουσα κέλευθον. (Vers. 325.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, οὐδέ τί μοι περίκειται καὶ ἑξῆς, καὶ, πολλὰς μὲν ἀΰπνους νύκτας ἴαυον καὶ τὸ ἑξῆς, πένητι πολυπαθεῖ ἀριστεῖ πρέπει ῥηθῆναι κατὰ καιρόν. (Vers. 327.) Ὅτι θυμούμενος ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει τι καὶ παρὰ τὴν ἀλήθειαν ἐν τῷ εἰπεῖν μάχεσθαι αὐτὸν τοῖς Τρωσὶν ἕνεκα τῶν Ἑλληνικῶν γυναικῶν. πάντως γὰρ διὰ μίαν τὴν Ἑλένην ἐμάχετο, οὐ διὰ πολλάς. φησὶ γὰρ, μαρνάμενος ὀάρων ἕνεκα σφετεράων, ὅ περ μετ' ὀλίγα μερικεύων φησίν· ἢ μοῦνοι φιλέουσιν ἀλόχους Ἀτρεῖδαι; οἱονεὶ διορθούμενος, ὡς οὐ διὰ τὰς τῶν ἄλλων γυναῖκας, ἀλλὰ διὰ τὰς τῶν Ἀτρειδῶν μάρναμαι, εἰ καὶ μετ' ὀλίγα *διαρθροῖ αὐτὸ τὸ ἀληθὲς, εἰπὼν Ἑλένης ἕνεκα τὸν στρατὸν συναχθῆναι, ὑποκαταβὰς ἐκ τοῦ κοινοῦ εἰς τὰς τῶν Ἀτρειδῶν, κἀκεῖθεν εἰς τὴν Ἑλένην. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐντεῦθεν ὁ Σοφοκλῆς μεθοδευθεὶς ποιεῖ τὸν Τεῦκρον λέγοντα τῷ Ἀγαμέμνονι, ὅτι ὁ Αἴας διὰ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα ἐν Τροίᾳ ἐμάχετο, ταὐτόν τι λογισάμενος τὸ, διὰ τὴν αὐτοῦ, καὶ τὸ, διὰ τὴν τοῦ Μενελάου τοῦ ἀδελφοῦ. Ὄαρ δὲ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, ἡ γυνὴ, ἐκ τοῦ ἀείρω τὸ συζευγνύω, ἐξ οὗ ἄορ, καὶ μεταθέσει ὄαρ, ἵνα μὴ συνεμπίπτῃ πρὸς τὸ ἄορ τὸ ξίφος, ἡ γενικὴ ὄαρος, πληθυντικὸν ὄαρες, ὅθεν κατὰ κρᾶσιν ὦρες, καὶ ὤρεσι ταῖς γυναιξὶν, ὡς ἑτέρωθι πεποίηται. ἐκ δὲ τοῦ ῥηθέντος ἀείρω γίνεται καὶ παραείρω τὸ παραζεύγνυμι, ἐξ οὗ παρήορος, ὡς καὶ αὐτό που δηλοῦται, ὁ καὶ παράσειρος, ἔτι δὲ καὶ σειραῖος παρὰ Σοφοκλεῖ. ὅτι δὲ ὄαρ καὶ ἀρσενικῶς προφέρεται ἐπὶ ἀνδρὸς, καὶ ὡς ἐκεῖθεν καὶ ὀαρίζειν τὸ φιλικῶς ὁμιλεῖν, καὶ Διὸς ὀαριστὴς ὁ ὁμιλητὴς, ὅ ἐστι φοιτητὴς, καθότι καὶ συνουσίαι φιλοσόφως αἱ τοιαῦται ὀαριστύες λέγονται, οὐδ' αὐτὰ σεσίγηνται. (Vers. 328.) Ὅτι σεμνῶς ἐλλαμπόμενος οἰκείοις κατορθώ-

μασι κατά τινα συγγραφὴν ὁ λαμπρὸς Ἀχιλλεὺς καὶ οὕτω μεγαλείως καὶ δίχα ψό*γου περιαυτολογῶν
φησίν· ὡς δώδεκα δὴ ξὺν νηυσὶ πόλεις ἀλάπαξ᾽ ἀνθρώπων, πεζὸς δ᾽ ἕνδεκά φημι κατὰ Τροίην ἐρίβω-
λον· τάων ἐκ πασέων κειμήλια πολλὰ καὶ ἐσθλὰ ἐξελόμην, κατ᾽ ἐξαίρετον δηλαδὴ, καὶ πάντα φέρων
Ἀγαμέμνονι δόσκον, ὅ ἐστιν ἐδίδων· ὁ δ᾽ ὄπισθε μένων παρὰ νηυσὶ δεξάμενος διὰ παῦρα δασάσκετο,
πολλὰ δ᾽ ἔχεσκεν, ἄλλα δ᾽ ἀριστήεσσι δίδου δῶρα καὶ βασιλεῦσι, καὶ ἑξῆς. Καὶ ὅρα ὅτι εὐκαιρήσας
ὁ ποιητὴς ἀριστείας τοῦ Ἀχιλλέως παλαιὰς ἱστόρησε πρὸ τοῦ δεκάτου γενομένας ἔτους. ἐνταῦθα δὲ
ἱστορεῖ καὶ ὁ γεωγράφος, ὅτι Ἀχιλλεὺς τειχήρεις ὁρῶν τοὺς Ἰλιέας ἔξω ἐποιεῖτο τὸν πόλεμον καὶ περιιὼν
ἀφῃρεῖτο τὰ κύκλῳ, καὶ ὅτι Τροίαν ἐνταῦθα λέγει οὐκ αὐτὴν τὴν πόλιν ὡς ἐν τῷ, Τροίην εὔπυργον
ἕλητε, ἀλλ᾽ ὡς ἐκ μέρους τὴν πεπορθημένην ὅλην ἤπειρον, ἧς ὅτι ἐννέα δυναστεῖαι, ἐν τῷ τέλει που
τῆς Ἰλιάδος λεχθήσεται. χρῆσις δὲ Τροίας τοιαύτης καὶ ἐν τῷ, ἐν Τροίῃ γὰρ πρῶτον ὑπίσχετο καὶ
κατένευσε, καὶ ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Τροίην ἷξον ποταμώ τε ῥέοντε. (Vers. 329.) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα
τὸ φημὶ ἀξιωματικῶς λεχθὲν καὶ οὐχ᾽ ὡς ἐπὶ ἀμφιβολίᾳ καὶ ἐνδοιασμῷ. οὕτω καὶ Ἡσίοδός φησι τὸ, 656
ἔνθα με φημὶ ὕμνῳ νικήσαντα. (Vers. 331.) Τὸ δὲ δόσκον ποιηταῖς μόνοις ἀ*ρέσκουσα λέξις, ὡς
καὶ τὸ δασάσκετο καὶ τὸ ἔχεσκεν. οὐκ ἀνάλογον δὲ τὸ δόσκον, ὡς ἐκ τοῦ δῶ δώσω· παρελήγετο γὰρ ἂν
τῷ ω μεγάλῳ κατὰ τὸ βιώσκω πτώσκω τιτρώσκω καὶ τὰ ὅμοια. (Vers. 332.) Ἐν δὲ τῷ, ὄπισθε μένων,
μένειν μὲν τὸ ἀργεῖν, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου. τὸ δὲ ὄπισθεν ἐντρεπτικόν ἐστιν, ὡς Ἀχιλλέως μὲν προμα-
χοῦντος, τοῦ δὲ βασιλέως οὐδὲ οὐραγοῦντος, ἀλλὰ ὄπισθεν μένοντος. (Vers. 331.) Τὸ δὲ, πάντα
φέρων δόσκον, ἐλευθερίου ἤθους καὶ εὐγενοῦς, εἴ γε μηδέν τι τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων ὁ ἥρως πα-
ρενοσφίζετο. κειμήλια δὲ ἐκεῖνα καὶ πολλὰ καὶ ἐσθλὰ καὶ οἷα ἐξέλοιτ᾽ ἄν τις. αὐτὸ δὲ τὸ φέρων τοῦ
παραβολικοῦ προφέρειν ἔχεται. ὡς γὰρ χελιδὼν προφέρει μάστακα νεοσσοῖς, οὕτως Ἀχιλλεὺς πάντα
φέρων ἐδίδου τῷ βασιλεῖ. (Vers. 333.) Τὸ δὲ, διὰ παῦρα δασάσκετο, διασαφεῖ τὸ δημοβόρον,
ὃ προωνειδίσθη ὁ βασιλεὺς, ὡς ἐκ πολλῶν ὀλίγα ἐπιμερίζων τοῖς Ἀχαιοῖς. (Vers. 334.) Ἐν δὲ τῷ,
ἀριστήεσσι καὶ βασιλεῦσιν, ὅρα τὴν διαφοράν. οὔτε γὰρ ἐξ ἀνάγκης οἱ ἀριστεῖς βασιλεύουσιν, οὔτε
βασιλέως τὸ ἀριστεύειν ἐστί. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν ἀριστεῦσι καὶ βασιλεῦσι διδόμενα δῶρα ἦν,
τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν δασμός. διὸ δασάσκετο εἰπὼν ἐπάγει· ἄλλα δὲ τοῖς προέχουσιν ἐδίδου δῶρα. Ση-
μείωσαι δὲ ὅτι τε τὰ ἐν*ταῦθα κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος εἰς πλάτος ῥηθέντα καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ στε-
νολογεῖται κατά τινας ἐμφάσεις, καὶ ὅτι μυκτῆρα ἔχουσί τινα κατὰ τῶν βασιλικῶν δώρων. οἱονεὶ γὰρ
ἐμφαίνει μηδέν τι τῶν βασιλικῶν προσδεῖσθαι δώρων αὐτὸς, ὃς φθάσας μυριοπλάσια ἐκείνῳ προὐξέ-
νησε. δῆλον γὰρ ὡς ὁ τοσαύτας ἀλαπάξας πόλεις σύν τε νανσὶ καὶ πεζὸς μυρία ἐκεῖθεν ἤγαγε, θεω-
ρούμενα ἔν τε χρυσῷ καὶ λοιποῖς μετάλλοις, καὶ σκεύεσι δὲ καὶ ἵπποις, καὶ γυναιξὶ, καί γε πόλεσι,
ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν πτολιέθροις, ὡς ὁ βασιλεὺς ἔφη. (Vers. 335.) Ὅτι λυπεῖ τὸν Ἀχιλλέα ὥς περ τὸ
μηδέν τι περικεῖσθαι αὐτῷ εἰς κειμήλιον, καθὰ προεῤῥέθη, οὕτω καὶ εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις τὰ γέρα ἔμπεδα
κεῖται, ἤγουν κειμηλιοῦνται, ἐμεῦ δ᾽ ἀπὸ μόνου, φησὶν, Ἀχαιῶν εἵλετο ὁ βασιλεὺς, ἤγουν ἀφείλετο.
ὃ καὶ ἐφερμηνεύων βαρέως φησίν· ἔχει δ᾽ ἄλοχον θυμαρέα, καὶ κατωτέρω δὲ λέγει ὡς ἐκ χειρῶν γέρας
εἵλετο καί μ᾽ ἀπάτησε. Καὶ ὅρα ὅτι τε ἐν τῷ, εἵλετο, οὐ προσέθηκε τί ἀφείλετο ὁ βασιλεὺς, ἀλλ᾽ ἀφῆκεν
αὐτὸ κατὰ πολλῶν νοεῖσθαι, καὶ ὅτι τὴν παλλακὴν ἄλοχον εἶπεν αὐξάνων τὴν τοῦ βασιλέως ἀδικίαν,
καὶ οὐχ᾽ ἁπλῶς ἄλοχον, ἀλλὰ καὶ θυμήρη, ὅ περ ἐφεξῆς ἑρμηνεύων λέγει· ἣν ἐκ θυμοῦ φί*λεον, ὡς
ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν θυμαρέα, ἤγουν ἀρέσκουσαν τῷ θυμῷ, καὶ ἣν ἐκ θυμοῦ φίλεον. καὶ γὰρ φιλιώσεως
σημαντικὴ λέξις καὶ τὸ ἀρέσαι, ὃ καὶ ἀρέσασθαι λέγεται, ὅθεν καὶ ὁ θυμηρὴς σύγκειται καὶ ὁ θυμα-
ρής. ζητητέον δὲ περὶ τοῦ τόνου, μή ποτε ὀφείλῃ προπαροξύνεσθαι τὸ θυμαρέα. ἐπεὶ γὰρ εὕρηται τὸ
θυμῆρες βαρύτονον, ὡς τὸ, θυμῆρες κεράσασα, βαρύνοιτο ἂν ἴσως καὶ ὁ θυμήρης ἀναλόγως καὶ
ἡ θυμήρης, ἀκολούθως δὲ καὶ ἡ θυμάρης. (Vers. 337.) Ὅτι μαλακῷ στρατιώτῃ ἐπιλεχθείη ἂν τὸ,
755 τῇ, ἤγουν ταύτῃ, παριαύων τερπέσθω. τί δὲ δεῖ πολεμίζειν; Ἀχιλλεὺς δὲ τοῦτο φησὶ πρὸς τὸν *τοῦ
βασιλέως λόγον εἰπόντος ὀμόσειν μέγαν ὅρκον μή ποτε ἐπιβῆναι εὐνῆς καὶ μιγῆναι τῇ Βρισηΐδι, οἱονεὶ
λέγων, τί μοι τοῦτο, εἴ περ οὐκ ἐμίγη αὐτῇ; μιγνύσθω ἣν ἔχει, ὡς ἀνωτέρω ἔφη. Ὅτι ἀρέσκει τοῖς
ῥήτορσι τὸν ἐρωτῶντα οὐ μόνον ἐν σχήματι διλημμάτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν ἁπλῇ ἐρωτήσει, δέον εἶναι οὕτως

ἐρωτᾷν, ὡς μὴ ἂν δυνησομένου τοῦ ἐρωτωμένου ῥᾳδίως ἀποκρίνασθαι. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἁπλῆν ἐνταῦθα ἐρώτησιν προτείνει ἀναντίῤῥητον ταύτην· τί δὲ λαὸν ἀνήγαγεν ἐνθάδ᾽ ἀγείρας Ἀτρείδης ἢ οὐχ᾽ Ἑλένης ἕνεκα ἠϋκόμοιο; πρὸς τοῦτο γὰρ οὐδεὶς ἀντερεῖ. (Vers. 340.) *εἶτα πάλιν ὁμοίως ἐρωτῶν λέγει μετὰ βαρύτητος· ἢ μόνοι φιλέουσ᾽ ἀλόχους μερόπων ἀνθρώπων Ἀτρεΐδαι; μεθ᾽ ὃ κατὰ τὸ σιωπώμενον ἀνανεύσας πρὸς τὸν λόγον καὶ οὕτως οἷον ἀποφήσας, ὡς οὐ μόνοι ἀνθρώπων αὐτοὶ φιλοῦσι τὰς ἑαυτῶν, ἐπάγει γνωμικῶς· ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων τὴν αὐτοῦ ἄλοχον δηλαδὴ φιλέει καὶ κήδεται. ὡς καὶ ἐγὼ τήν, ἤγουν ταύτην, ἐκ θυμοῦ φίλεον δουρικτητήν περ ἐοῦσαν, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ αἰχμάλωτον. οὐκ αἰδεῖται δὲ Ἀχιλλεὺς τὸν βασιλέα ταῦτα *λέγων. κἀκεῖνος γὰρ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ ἐμπαθέστερα τούτων ἐλάλει περὶ δορικτήτης τῆς Χρυσηίδος.* (Vers. 338.) *Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ νῦν τὸ ἀνήγαγε λέξις ἐστὶ ναυτικὴ καὶ δηλοῖ τὸ ἀναπλέειν πεποίηκε. τὸ δὲ ἀγείρας παρακείμενον τῷ ἀνήγαγεν παρήχησιν ποιεῖ. ἔστι δὲ οὐ ψεκτὴ αὕτη λέξις κατὰ τὸ ἕτερον ἀγείρειν, ἐξ οὗ ὁ ἀγύρτης γίνεται καὶ ὁ μηναγύρτης.* (Vers. 341.) *Τὸ δὲ ἀγαθὸς καὶ ἐχέφρων ἢ ταὐτά ἐστι ἢ καὶ διαφέρει καθότι γενικώτερον ὁ ἀγαθὸς τοῦ ἐχέφρονος.* (Vers. 342.) *Τὸ δέ, τὴν αὐτοῦ φιλέει, δέδωκε τῷ Σοφοκλεῖ μέθοδον εἰπεῖν ἐν Οἰδίποδι τῷ τυράννῳ ἐσχηματισμένως τό, τὴν δὲ σὴν ὁμοῦ ναίουσαν οὐ κατεῖδες. ἔνθα δοκεῖ μὲν λέγειν ὁ Τειρεσίας ὅτι τὴν σὴν ὀργὴν οὐ κατεῖδες τὴν σύμφυτόν σοι, ἀληθῶς δὲ λέγει ὅτι τὴν σὴν ἄλοχον οὐκ οἶδας, ἤγουν τὴν μητέρα σου, ᾗ συμβιοῖς, ὅ περ ὀκνήσας ἐκφῆναι εἶπε τὸ ὁμοῦ ναίουσαν, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ ὁμευνέτιν. καὶ οὕτως ἐδήλωσε τό τε ἄψογον, ἤγουν τὴν συγγενῆ ὀργήν, καὶ τὸ ἀνόσιον, ἤγουν τὸ τὴν μητέρα σου τὴν σοὶ ὁμόκοιτον.* (Vers. 343.) *Τὸ δὲ ἐκ θυμοῦ ἀντὶ τοῦ ἐκ ψυχῆς μέσης, ὃ καὶ ἐκθύμως λέγεται κατ᾽ ἐπίτασιν προθέσεως, ὁποῖον καὶ τὸ ἐκνομίως ἀντὶ τοῦ λίαν καὶ ἔξω πάσης νομίσεως ἤγουν ὡς οὐκ ἄν τις νομίσειε. Τὸ μέντοι ἀπὸ θυμοῦ ἐναντίον *τούτῳ ἐστὶν ἀντὶ τοῦ πόῤῥω ψυχῆς, ὡς τὸ ἀπὸ θυμοῦ ἐμοὶ ἔσσεαι, ἐξ οὗ καὶ ἀποθύμιόν που τὸ παρὰ τοῖς ὕστερον ἀκαταθύμιον ἤγουν μὴ κατὰ ψυχήν.* (Vers. 340.) *Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ἀποσιώπησιν πάνυ καινὴν οὖσαν. νοητέον γάρ, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, ἀνανεύσαντα τὸν Ἀχιλλέα καὶ οὕτως*
657 *ἀποφήσαντα καὶ αἰτίαν ἐπαγαγόντα τῆς ἀποφάσεως τό, ἐπεὶ ὅστις ἀνὴρ ἀγαθός, τὴν ἑαυτοῦ φιλέει.* (Vers. 344.) *Ὅτι αὔξων ὁ Ἀχιλλεὺς τὴν εἰς αὐτὸν βασιλικὴν ἀδικίαν λέγει τὸν βασιλέα ἐκ χειρῶν αὐτοῦ ἀφελέσθαι τὴν Βρισηίδα κατά τινα βιαίαν καὶ ἀναιδῆ ἁρπαγήν. φησὶ γάρ· νῦν δ᾽ ἐπεὶ ἐκ χειρῶν γέρας εἵλετο.* (Vers. 345.) *Ὅτι ὁ μὴ ἐθέλων πεισθῆναι τῷ ἀπατήσαντι ἐρεῖ κατὰ τὸν Ἀχιλλέα τό, νῦν δ᾽ ἐπεί μ᾽ ἀπάτησε, μή μευ πειράτω εὖ εἰδότος, οὐδέ με πείσει. καιρία δὲ λέξις τὸ ἀπατᾷν. διὸ καὶ προϊὼν ἐπιμένει αὐτῇ ἐν τῷ, ἔλπεται ἐξαπατήσειν· καί, ἐκ γὰρ δή μ᾽ ἀπάτησε. πόθεν δὲ ἡ λέξις γίνεται, δηλοῦται ἀλλαχοῦ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ πειράτω ῥηθὲν ἐνεργητικῶς. τοῦ δὲ ἀπατᾷν ὅτι προϋπάρχει ὁ πάτος καὶ τὸ πατεῖν, προδεδήλωται. χρῆσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ᾽ ἀπατήσει, τουτέστιν οὐ κακυνεῖ τὸν ἐν τῇ νειῷ πάτον σου, οὐδὲ βλάψει κα*τὰ τοὺς ἔξω πάτου πλανωμένους, ἀλλὰ δηλαδὴ ὠφελήσει. εἰκὸς δὲ ἴσως ἀπατᾷν εἶναι καὶ τὸ βλάπτειν, ἵνα ᾖ ὥς περ μηνίω καὶ ἀπομηνίω τὸ αὐτὸ παρ᾽ Ὁμήρῳ, οὕτω καὶ ἀτῶ καὶ ἀπατῶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἑρμηνείας.* (Vers. 346.) *Ὅτι τοῦ βασιλέως εἰπόντος ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ. ὡς πάρεισί μοι καὶ ἄλλοι, οἵ κέ με τιμήσουσι, λέγει νῦν Ἀχιλλεὺς βαρέως μάλα πρὸς ἐκεῖνο, ἀλλ᾽ Ὀδυσσεῦ, σὺν σοί τε καὶ ἄλλοις βασιλεῦσι φραζέσθω, νήεσσιν ἀλεξέμεναι δήιον πῦρ· καὶ οὐκ αἰδεῖται καὶ τῶν φιλτάτων καίρια καθαπτόμενος, Ὀδυσσέως τε καὶ Αἴαντος, μυκτηρίζει δὲ καὶ τὴν τοῦ τείχους καὶ τῆς τάφρου ἐπίνοιαν καὶ οἷον ἀντιδάκνει τὸν Νέστορα πρὸ ὀλίγου εἰπόντα· τούσδε δ᾽ ἔα φθινύθειν ἕνα καὶ δύο. ἐκείνου γὰρ βουλῇ καὶ τὸ τεῖχος γέγονε καὶ ἡ τάφρος.* (Vers. 348.) *καὶ πολὺν μὲν λέγει πόνον περὶ αὐτὰ γενέσθαι, ἀνυσθῆναι δὲ οὐδέν. φησὶ γάρ· ἦ μὲν δὴ μάλα πολλὰ πονήσατο νόσφιν ἐμεῖο, καὶ δὴ τεῖχος ἔδειμε, καὶ ἤλασε τάφρον ἐπ᾽ αὐτῷ εὐρεῖαν, μεγάλην, ἐν δὲ σκόλοπας κατέπηξε· περὶ ὧν προγέγραπται. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς δύναται σθένος Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο ἴσχειν.* (Vers. 352.) *εἶτα μεγαλαυχῶν λέγει καὶ οἷος ἦν ὁ Ἕκτωρ ἕως αὐτὸς ἐπολέμει. φησὶ γάρ· ὄφρα δ᾽ ἐγὼ μετ᾽ Ἀχαιοῖσιν, ἤγουν ἐν Ἀ*χαιοῖς ἢ σὺν Ἀχαιοῖς, πολέμιζον, οὐκ ἐθέλεσκε μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν Ἕκτωρ, ἀλλ᾽ ὅσον ἐς Σκαιάς τε πύλας καὶ φηγὸν ἵκανεν. ἔνθά ποτε οἶον, τουτέστι μόνον, ἐμὲ ὡς ἐν μονομαχίας λόγῳ ἔμιμνε, μόγις δέ μευ ἔκφυγεν ὁρμήν. καὶ ὅρα ὡς ἐκ*

παρόδου ἱστόρησεν Ὅμηρος τολμῆσαι ποτὲ τὸν Ἕκτορα ὡς εἰκὸς μονομαχῆσαι τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ γίνεται
πιθανὴ ἐντεῦθεν καὶ ἡ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα τόλμα κατὰ τοῦ Ἀχιλλέως τῷ Ἕκτορι. (Vers. 347.) Περὶ
δὲ Σκαιῶν πυλῶν καὶ φηγοῦ ἐγράφη ἀλλαχοῦ. δῆλον δ' ὅτι καὶ τὸ ἀλεξέμεναι δήιον πῦρ ἐντέλειαν ἔχει
φράσεως, καθὰ καὶ πρὸ τούτων τὸ ἀλεξήσῃς κακὸν ἦμαρ, ὡς αὐτοῦ μόνου τοῦ ἀλεξέμεν ἐλλιποῦς ὄντος.
(Vers. 348.) Τὸ δὲ πονήσατο Ἀττικόν ἐστι· κοινὸν δὲ αὐτοῦ τὸ ἐπόνησεν. (Vers. 351.) Ἀνδροφόνον
δὲ τὸν μετ' ὀλίγα καὶ δῖον Ἕκτορα ὁ Ἀχιλλεὺς ἔφη ἐπὶ ὀνείδει τῶν Ἀχαιῶν, δι' οὓς ἔσχεν ἐκεῖνος τὸ
τοιοῦτον ἐπίθετον μετὰ τὴν αὐτοῦ μῆνιν. οὐ δήπου γὰρ καὶ πρὸ τούτου ἀνδροφόνος ἦν ὁ μὴ τολμῶν
προκύπτειν τοῦ κατὰ τὴν Τροίαν τείχεος, οὐδὲ μὴν ἐθελέσκων, ἤγουν δυνάμενος, μάχεσθαι, ὅτε Ἀχιλ-
λεὺς ἦν ἐν τῷ καθεστῶτι. (Vers. 356.) Ὅτι τοῦ Ὀδυσσέως πρὸ ὀλίγων εἰπόντος τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς νῦν
τὸν Ἕκτορα ἕλῃς, ὁ Ἀχιλλεὺς πάνυ δεινῶς τὸν λόγον μεταχειριζόμενος οὐ μόνον λέ*γει ὡς οὐκ ἐθέλει
πολεμεῖν, ἀλλὰ καὶ ὡς αὔριον ἀποπλεύσει, εἰπών· νῦν δ' ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμιζέμεν Ἕκτορι δίῳ,
αὔριον ἱρὰ Διὶ ῥέξας, νηήσας εὖ νῆας, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω, ὄψεαι ἢν ἐθέλῃσθα, καὶ αἴ κέν τοι
τὰ μεμήλῃ, ἦρι μάλα Ἑλλήσποντον ἐπ' ἰχθυόεντα πλεούσας νῆας ἐμὰς, ἐν δ' ἄνδρας ἐρεσσέμεναι
μεμαῶτας. καὶ ὅρα τὸ σχῆμα τῆς ῥηθείσης ἐννοίας καινοπρεπὲς ὂν διὰ τὸ προφανὲς ἐν αὐτῇ σολοικο-
φανές. ἔστι γὰρ τὸ ῥηθὲν τοιοῦτον. νῦν δ' ἐπεὶ οὐ θέλω Ἕκτορι μάχεσθαι, αὔριον ἱερὰ ῥέξας ἐγὼ,
καὶ συναγαγὼν τὰς ἐμὰς νῆας, ὄψει σὺ αὐτὰς ὄρθρου ἀποπλεούσας. ἦν δὲ τὸ εὐσυντάκτως ὀρθὸν
εἰπεῖν ὅτι αὔριον θύσας καὶ συσκευάσας τὰς νῆας ἀποπλευσοῦμαι. ὁ δὲ μὴ ἐθελήσας ἑαυτῷ ἀλλὰ ταῖς
ναυσὶ καὶ τοῖς ναύταις προσάψαι τὸ τῆς ἀποπλοίας ῥῆμα, ἐπήγαγε δευτέραν ἔννοιαν ἀπροσφυῆ τῇ
πρώτῃ, τὸ ὄψεαι καὶ τὰ ἑξῆς, καὶ οὕτως ἔφρασε καινοφανέστερον. ἔοικε δὲ καὶ διὰ θυμὸν ἐκλαθέσθαι
τῆς κατ' ὀρθὸν συντάξεως. εἰ δέ τις τὸ ῥέξας καὶ τὸ νηήσας συντάξει μετὰ τοῦ ἐπεὶ οὐκ ἐθέλω πολεμί-
ζειν, δοκεῖ μὲν θεραπεῦσαι τὸ σολοικοφανὲς, ποιεῖ δὲ οὐκ εὐδιανόητον τὸ νόημα. καὶ ταῦτα μὲν ἄρτι
λαλεῖ Ἀχιλλεὺς διὰ τὸ πολὺ τοῦ θυμοῦ. ἐν *δὲ τοῖς ἑξῆς ἀγαθὰς ἐλπίδας ὑποτείνει, λέγων ὡς οὐ πεί-
σει τὸν ἐμὸν θυμὸν ὁ βασιλεὺς, πρίν γε ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δοῦναι θυμαλγέα λώβην, ἤγουν πρὶν ἀντιλω-
βηθῆναι ὧν με ἐλύπησεν. ὅρα δὲ ὅτι ἄλλως μὲν οὐκ ἐθέλει Ἀχιλλεὺς πολεμίζειν Ἕκτορι. ἄλλως δὲ
ὁ Ἕκτωρ οὐκ ἐθέλεσκεν, ὡς προεγράφη, μάχην ἀπὸ τείχεος ὀρνύμεν· Ἀχιλλεὺς μὲν γὰρ δυνάμενος,
Ἕκτωρ δὲ μὴ ἰσχύων· ὥστε τὸ, οὐκ ἐθέλεσκεν Ἕκτωρ, εὐφήμως καὶ κατὰ εἰρωνείαν δὲ εἴρηται ἀντὶ τοῦ
οὐκ ἠδύνατο, ὁμοίως τῷ οὐδ' ἔθελε προρέειν. (Vers. 353.) Τὸ δὲ, Ἕκτορι δίῳ, σεμνότερον ῥηθὲν
756 ἤπερ πρὸ ὀλίγων τὸ Ἕκτορος ἀνδροφόνοιο, *βαρύνει τε τοὺς πρέσβεις, εἰ οὕτω τὸν τοῖς Ἀχαιοῖς
ἐχθρὸν ὁ Ἀχιλλεὺς ἐπαινεῖ, καὶ τὸ πᾶν δὲ τὸν Ἕκτορα ἐν τῇ Τροίᾳ εἶναι δηλοῖ. οὐ γὰρ ἔφη ὡς οὐκ
ἐθέλω πολεμίζειν Τρωσὶν, ἀλλὰ Ἕκτορι. Τὸ δὲ, ἱρὰ ῥέξας, κατὰ τὸ πλῆρες ἐφράσθη. ἁπλῶς δὲ εἰπεῖν
ῥέξας ἔλλειψιν ἔχει. ὁ γάρ τοι ῥέζων θυόμενόν τι ῥέζει. (Vers. 358.) Τὸ δὲ, νῆας εὖ νηήσας, ὅμοιόν
ἐστι τῷ πρὸ ὀλίγου ῥηθέντι τῷ, νῆα νηησάσθω, καὶ δηλοῖ τὸ σωρεύσας ἤτοι φορτίσας. οὐ γὰρ μόνον
ἐν τῇ πατρίδι πλουτεῖ Ἀχιλλεὺς, ἀλλὰ καὶ ἐκ Τροίας πολλὰ ἄξεται, ὡς αὐτὸς ἐρεῖ. (Vers. 359.) Τὸ
δὲ, ἐπὴν ἅλαδε προερύσσω, δοκεῖ ἐπίτηδες οὕτω φρασθῆναι διὰ τὸ μὴ ἐγχωρεῖν εἰπεῖν, αὐτὸ δὴ μόνον
τὸ ἅλαδε προερύσας πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ νηήσας. προσοχῆς δὲ ποιητικὸν τὸ, ὄψεαι ἢν ἐθέλῃσθα, καὶ 658
αἴ κέν τοι τὰ μεμήλῃ. λέγει δὲ αὐτὸ Ἀχιλλεὺς ἐκφοβῶν τὸν Ὀδυσσέα καὶ ὑπεμφαίνων ὡς οὐκ ἔσται
ὑμῖν ἄδεια εἰς τὰς ἐμὰς νῆας αὔριον ἀτενίζειν, ἀλλὰ τῶν πρὸς ποσὶ μόνων ἔσεσθε. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐθέ-
λῃσθα ὡς τὸ ἦσθα καὶ ἔφησθα. Τὸ δὲ μεμήλῃ μέσος παρακείμενος ὑποτακτικὸς ἐκ τοῦ μέμηλα, ὅμοιος
τῷ ὄλωλα ὀλώλῃ, ὡς τὸ, ὅτ' ἂν *ποτ' ὀλώλῃ. (Vers. 360.) Ἦρι δὲ καὶ ἐνταῦθα φανερῶς ὁ ὄρθρος.
ἐκ τούτου δὲ ἡ Ἠριγένεια γίνεται, ὡς ἀλλαχοῦ γέγραπται. Τὸ δὲ, μάλα, ἔοικε κατὰ παρολκὴν κεῖσθαι,
ὡς καὶ ἐν τῷ πώ μαλα, περὶ οὗ δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς τοῦ κωμικοῦ. Ὅρα δὲ ὅτι καὶ νῦν Ἑλλήσποντον
λέγει τὴν περὶ τὸν ναύσταθμον θάλασσαν, μεθ' ἣν ὁ Αἰγαῖος. τοῦτον δὲ τὸν Ἑλλήσποντον πλατὺν
ἀλλαχοῦ λέγει πρὸς διαστολὴν τοῦ στενοῦ, ὃς ἀγάρροος λέγεται. εἰ δὲ καὶ ἰχθυόεις ὁ Ἑλλήσποντος
κατά τι ἐξαίρετον, ἡ ποιητικὴ Μοῦσα οἶδε. (Vers. 361.) Τὸ δὲ, ἐρεσσέμεναι μεμαῶτας, ναυτικωτά-
τους εἶναι παραδηλοῖ τοὺς ὑπὸ τῷ Ἀχιλλεῖ. ἐμφαίνει δὲ καὶ χαρὰν εὔλογον τῶν Μυρμιδόνων, ὡς οὐχὶ
ἀκόντων ἀλλὰ σὺν προθυμίᾳ πολλῇ ἀποπλεόντων κατὰ πολλὰ τὰ αἴτια. πλουτοῦσί τε γὰρ οἷς ἐληΐζοντο

καὶ κινδύνων ἐξάντεις γίνονται καὶ ἀχαρίστων ἀνδρῶν ἀπαλλάττονται. (Vers. 362.) *Ὅτι μετρῶν χωρογραφικῶς τὸν ἀπὸ Τροίας πλοῦν εἰς Φθίαν ὁ Ἀχιλλεὺς λέγει ὡς, εἴ περ εὐπλοΐην, ἤγουν εὔπλοιαν θεὸς δῴη, ἤματί κεν τριτάτῳ Φθίην ἐρίβωλον ἱκοίμην. οὕτω καὶ ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς, φιλοτιμησάμενός που ἐν στενῷ περιηγήσασθαι, μετρεῖ τὸν ἀπὸ Σκύρου πλοῦν εἰς τὸ Σίγειον, ἔνθα τὸ Ἀχαικὸν ναύσταθμον ἦν, εἰπών· ἦν ἦμαρ ἤδη δεύτερον *πλέοντί μοι, ὅτε δηλαδὴ καὶ κατέσχεν εἰς τὸ Σίγειον. καὶ τὸν ἐκ Λήμνου δὲ πλοῦν εἰς τὰ τοῦ Φιλοκτήτου ἱστορῶν ἡμέρας φησὶ, μόχθος οὐχ' ὅλης μιᾶς. ὅλως δὲ ποιηταῖς ἔθος καὶ τοιούτοις φιλομαθίας χάριν ἐμφιλοχωρεῖν.* (Vers. 363.) *Ὅτι ἀλλαχοῦ μὲν ὁ ποιητὴς κεῖσθαι τὸν Ἀχιλλέα φησὶν ἐν ταῖς ναυσὶν, ἤγουν διὰ τὴν μῆνιν ἀπρακτεῖν, αὐτὸς δὲ Ἀχιλλεὺς τὸ ἐν Τροίᾳ ζῆν ἔῤῥειν φησὶν, εἰπών· τὰ κάλλιπον ἐνθάδε ἔῤῥων, ὡς τοιούτου ὄντος τοῦ κενῶς κοπιᾶν. τῇ αὐτῇ δὲ λέξει καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν τοῖς ἑξῆς που χρήσεται περὶ ἑαυτοῦ λύπην πάσχων. προϊὼν δὲ Ἀχιλλεὺς ἄλλως ἐν κατευχῇ λέγει περὶ τοῦ βασιλέως ὅτι ἕκηλος ἐῤῥέτω. ὅτι δὲ τὸ ἔῤῥειν καὶ ἐπὶ τοῦ χωλεύειν τίθεται, ἡ τοῦ Ἡφαίστου ὁπλοποιία δηλώσει. παραγωγὴ δὲ τοῦ ἔῤῥω ἁπλοϊκὴ μὲν τὸ εἰπεῖν ἐκ τῆς ἐν προθέσεως καὶ τοῦ ῥῶ τὸ φθείρω γίνεσθαι ἔνρω, καὶ τροπῇ ἀναλόγῳ τοῦ ν̄ εἰς τὸ ἐφεξῆς ἀμετάβολον ἔῤῥω, ποικίλη δὲ, εἴ τις φαίη ἐκ τοῦ φθείρω εἶναι αὐτὸ καθ' Ἡρακλείδην, εἰπόντα ὅτι τὰ τῶν λέξεων πρῶτα σύμφωνα αἴρειν εἰώθασιν Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς, ἄν τε ἓν ᾖ, οἷον λαιψηρὸς αἰψηρὸς, ἄν τε δύο, οἷον τὸ παρὰ πλευρὰν ἑστάναι πλάγιον εἶπεν ἐν ποιότητι Ὅμηρος εὐράξ· στῆ δ' εὐρὰξ ἀντὶ τοῦ πλευράξ. οὕτω καὶ ἡ πλάνη καὶ τὸ *πλανᾶσθαι ἀπελεύσει τῶν καταρχόντων δύο συμφώνων ἄλη γίνεται καὶ ἀλᾶσθαι ἀντιθέσει τοῦ ν̄ εἰς λ̄, ᾧ ἀντιστοιχοῦσι Δωριεῖς ἐν τῷ φίλτατος φίντατος, ἦλθεν ἦνθεν, φίλτις φίντις παρὰ Πινδάρῳ, ἔλετο ἔντο, καὶ Δωρικῶς γέντο, κέλετο κέντο παρὰ Ἀλκμᾶνι. τούτων οὕτως ἐχόντων, οἱ Αἰολεῖς, φησὶ, τὰ εἰς ῥ̄ βραχύτονα, ἔχοντα τὴν ει̅ δίφθογγον παρατέλευτον, μετατιθέντες τὸ ι̅ εἰς ἕτερον ῥ̄ προφέρονται, τὸ κείρω κέῤῥω λέγοντες καὶ τὸ δείρω δέῤῥω. οὕτως οὖν καὶ φθείρω φθέῤῥω, καὶ ἄρσει τῶν πρώτων δύο συμφώνων ἔῤῥω. καὶ οἱ Ἀριστάρχειοι δέ, φησι, συνᾴδουσι τῇ τοιαύτῃ δηλαδὴ ἐκ τοῦ φθείρω παραγωγῇ. τὸ γὰρ ἔῤῥ' ἐκ νήσου, ἐξηγεῖται, μετὰ φθορᾶς ἄπιθι. ὡς δὲ ἐκ τοῦ φθείρω καὶ τὸ ῥαίω γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν Ἡρακλείδην, ἐν οἰκείῳ τόπῳ ῥηθήσεται. ὡς δὲ τὸ πληθυντικὸν τοῦ ἔῤῥε προστακτικοῦ τὸ ἔῤῥετε διὰ δύο λ̄ γλῶσσά τις φησὶ, Καλλίμαχος δηλοῖ ἐν τῷ, ἔλλετε βασκανίης ὀλοὸν γένος.* (Vers. 365.) *Ὅτι ἀνενδεῆ δεικνὺς ἑαυτὸν ὁ Ἀχιλλεὺς φησιν· ἔστι δέ μοι μάλα πολλὰ ἐν Φθίῃ, τὰ κάλλιπον ἐνθάδε, ὡς ἐῤῥέθη, ἔῤῥων. ἄλλον δ' ἐνθένδε χρυσὸν, καὶ χαλκὸν ἐρυθρὸν ἤγουν πυῤῥὸν, ἠδὲ γυναῖκας ἐϋζώνους, πολιόν τε σίδηρον, ἄξομαι, ἅσσ' ἔλαχόν γε, ὡς εἷς δηλαδὴ τῶν τοῦ *πλήθους· τοιοῦτον γὰρ τὸ λαχεῖν. γέρας δέ μοι ὅ περ ὡς ἐξαίρετον ἦν δίχα τοῦ λαχεῖν, ὥς περ ἔδωκεν, αὖτις ἐφυβρίζων ἕλετο Ἀτρείδης. ἐν οἷς ὅρα ὅτι τε τὸ ἄξομαι κυριολεκτεῖται μὲν ἐπὶ γυναικῶν ὡς ἐμψύχων, συλληπτικῷ δὲ τρόπῳ ἐξακούεται καὶ ἐπὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου τῶν ἀνωτέρω ῥηθέντων· καὶ ὅτι τὸν χρυσὸν μὲν δίχα ἐπιθέτου προήγαγεν, ὃν ἐν ἄλλοις εἶπε τιμήεντα,* (Vers. 366.) *τὸν δὲ χαλκὸν ἐρυθρὸν ἐπωνόμασε, τὸν δὲ σίδηρον πολιὸν, ἢ ὡς ἔντιμον ἢ ὡς χρυσοῦ καὶ ἀργύρου καὶ τῶν ὁμοίων ὑλῶν χρειωδέστερον καὶ πολιτικώτερον. καὶ ὅτι τὸ, ὥς περ ἔδωκεν αὖτις ἐφυβρίζων εἵλετο, δηλοῖ ῥᾷον ἀφαιρεθῆναι τὸ γέρας, ὥς περ καὶ ἐδόθη, ἢ ὅτι, ὥς περ μὴ δεομένῳ μοι ἐδωρήθη, οὕτω καὶ ἀνενδεοῦς ὄντος ἀφήρηται, ἢ καὶ ὅτι ὁ νῦν κατὰ ὕβριν ἀφελόμενος ἔοικεν οὐδὲ διδοὺς, κατὰ τιμὴν ἀληθῆ δοῦναι, ἀλλὰ μόνον ἀφοσιούμενος· ὡς γοῦν ἔδωκεν, οὕτω καὶ ἀφείλετο, οὔτε τότε τιμῶν οὔτε νῦν.* (Vers. 372.) *ἐπὶ τούτοις ὁ Ἀχιλλεὺς καλεῖ καὶ ὧδε τὸν βασιλέα κύνεον καὶ ἀναιδείην ἐπιειμένον, εἰπὼν ἃ δή τις ἐρεῖ ἐπὶ ἀνθρώπῳ ἀπατεῶνι καὶ ἀναιδεῖ, τῷ πάντ' ἀγορευέμεν ὡς ἐπιτέλλω ἀμφαδὸν, ἤγουν φανερῶς καὶ ἐν ἐπηκόῳ, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοὶ, εἴ τινά που *Δαναῶν ἔτι ἔλπεται ἐξαπατήσειν, αἰὲν ἀναιδείην ἐπιειμένος, οὐκ ἂν ἔμοιγε τετλαίη, κύνεός περ ἐὼν, εἰς ὦπα ἰδέσθαι. λέγει δὲ καὶ ὅτι, οὐδέ τι οἱ βουλὰς συμφράσομαι, οὐδὲ μὲν ἔργον.* (Vers. 374.) *Τὸ ἐντεῦθεν δὲ ὀργίλον ἦθος, ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ σημειοῦνται, διαγράφων ὁ ποιητὴς ἐγκόπτει συχνὰ τὸν λόγον τῷ Ἀχιλλεῖ, κομματικῶς προάγων τὴν ἀντιλογίαν, ὅ περ ἔθος τοῖς τραχυνομένοις. ἐν γοῦν τέσσαρσί, φασι, στίχοις ἀπὸ τοῦ, οὐδὲ μὲν ἔργον, ἔννοιαι ὀκτὼ στίζονται αὐτοτελεῖς αὗται· ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε, καὶ ἤλιτεν, οὐδ' ἂν ἔτι αὖτις ἐξαπάφοιτο ἐπέεσσιν, ἅλις δέ οἱ,*

ἀλλὰ ἕκηλος ἐῤῥέτω, ἐκ γάρ οἱ φρένας εἵλετο Ζεὺς, ἐχθρὰ δέ μοι τοῦ δῶρα, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ. 659
(Vers. 370.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν ἐπισκύζεσθαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ, ὀργὴν δηλοῖ, ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπισκύνιον. (Vers. 372.) Τὸ δὲ αἰὲν ἀναιδῶς τὸν βασιλέα ἔχειν δεινότερον τοῦ, αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη καὶ ἑξῆς, ὃ φθάσας ὁ βασιλεὺς ὠνείδισεν εἰς Ἀχιλλέα. (Vers. 373.) Τοῦ δὲ τετλαίη ὁ ἀναδιπλασιασμὸς ὅμοιος τῷ τεθναίη. ἀναιδείας δὲ χαρακτὴρ ἐνταῦθα φαινόμενος συνήθης εἶναι τῷ βασιλεῖ τὸ τλῆναι τὸν ἀδικητὴν ἀντιβλέψαι ἀσκαρδαμύκτως, ὡς καὶ ἡ κωμῳδία φησὶ, τῷ ἀδικηθέντι, καὶ ποιητικῶς εἰπεῖν, κύνεον εἰς ὦπα ἰδέσθαι. ἔνθα ση*μείωσαι καὶ ὡς ἐντεῦθεν τοῖς παλαιοῖς εἰλήφθη τὸ διακυνοφθαλμίζεσθαι, ὅ περ δηλοῖ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον τὸ ὑποβλέπεσθαι καὶ ὑφορᾶσθαι ἀλλήλους. σκοπητέον δὲ ἐνταῦθα καὶ εἴ περ τὸ εἰς ὦπα ἰδέσθαι συντελεῖ τι ἐν τοῖς ἑξῆς πρὸς σαφήνειαν τοῦ, εἰσωποὶ δ' ἐγένοντο νεῶν. (Vers. 374.) Τὸ δὲ, οὐ βουλὰς οὐδὲ ἔργον, πάνυ σεμνύνει τὸν Ἀχιλλέα, εἰ καὶ ἐν βουλεύμασι καὶ ἐν ἔργοις τῷ βασιλεῖ καθηγεῖτο. (Vers. 375.) Τὸ δὲ ἀπάτησε καιρία λέξις· διὸ δὶς ἐν τοῖς νῦν ῥηθεῖσιν εἶτα ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ ὡς ἰσοδύναμον τὸ ἀπάφεσθαι.
757 (Vers. 376.) Τὸ δὲ καὶ ἤλιτεν ἄριστα πρόσκειται εἰς τὸ, ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησεν. ὡς γὰρ οὐ *πᾶς δόλος, οὕτως οὐδὲ ἀπάτη πᾶσα ψεκτὴ, ἀλλ' ἡ μόνη ἡ τῶν ἀλιτρῶν. καλῶς γὰρ ἔσχε τὸ, ἀγαθῆς ἀπάτης οὐκ ἀποστατεῖ θεός. εἰς δὲ τὸ, οὐκ ἂν ἔτι ἐξαπάφοιτο, φασὶν οἱ παλαιοὶ, ὅτι τὸ μὲν ἅπαξ ὑπὸ φίλου ἀπατηθῆναι εὐηθείας ἐστὶ, τὸ δὲ δὶς μωρίας. τὸ δὲ, ἐπέεσσιν ἐξαπατᾶν, ἔοικε μὲν πρὸς τὸ κλέπτειν νόῳ, εἴρηται δὲ πρὸς διαστολὴν ἑτέρας ἀπάτης· ἐξαπάφοιτο γὰρ ἄν τις τινὰ καὶ ἔργοις. δῆλον δὲ ὅτι τοῦ ἀπάφοιτο, οὗ ἐνεργητικὸς δεύτερος ἀόριστος τὸ ἤπαφον, προϋπόκειται τὸ ἀπαφῶ, ἐξ οὗ τὸ ἀπαφίσκειν παράγωγον. ἔστι δὲ κυρίως ἀπάφεσθαι τὸ δι' ἁφῆς ἀπατᾶσθαι, ἀφ' οὗ καὶ ἡ μυθικὴ Παφία κατ' ἔλλειψιν τοῦ τῆς προθέσεως ἀ, ὁποία τις γίνεται καὶ ἐν τῷ νέρτερος καὶ ἐν τῷ σκερβόλλειν ἤγουν ἐς κέαρ βάλλειν καὶ ἐν τῷ σκαρδαμύττειν καὶ σκορακίζειν καὶ ἐν ἄλλοις. Αἰολικὴ δὲ λέξις τὸ ἀπάφοιτο καὶ τὰ κατ' αὐτὸ, ὡς δῆλον ἐκ τῆς ψιλώσεως τοῦ ᾱ. τὸ γάρ τοι κοινὸν ἀφάφοιτο ἂν ἦν καὶ ἐφαφᾶσθαι. Τὸ δὲ, ἅλις δέ οἱ, ἐλλειπτικῶς ἔχει. τὸ γὰρ ἐντελὲς, ὅτι ἅλις δέ οἱ ὧν ἠπάτησε. Τὸ δὲ, ἕκηλος ἐῤῥέτω, παρ' ὑπόνοιαν εἴρη*ται, ὡς εἴ περ ἔφη ἕκηλος μενέτω, ἢ ἐχέτω ἕκηλος, κατὰ τὸ, ἔχ' ἥσυχος. ὅρα δὲ καὶ νῦν ὡς ὁ ποιητὴς πολλὴν ἔχει τέχνην καὶ τοῦ διλογεῖν ἐν ἐναντιότητι νοημάτων. (Vers. 377.) Τὸ γὰρ ἐξείλετο φρένας θεὸς ἐπί τε Γλαύκου πρὸ τούτων εἰπὼν καὶ νῦν δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλέως ἐκεῖ μὲν ἐπὶ ἐπαίνου τὸν λόγον ἔθετο, καθὰ καὶ Πορφυρίῳ δοκεῖ, ἀντὶ τοῦ ἐξαιρέτους τὰς τοῦ Γλαύκου φρένας ἐποίησεν, ἐνταῦθα δὲ ἐπὶ ψόγου ἀντὶ τοῦ ἐστέρησε φρενῶν. διπλῆ δὲ ἐνταῦθα γραφή· ἐκ γάρ οἱ φρένας εἵλετο, καὶ, ἐκ γὰρ εὗ, ἤγουν αὐτοῦ, φρένας εἵλετο. (Vers. 378.) Τὸ δὲ, ἐχθρά μοι τούτου δῶρα, τῷ Σοφοκλεῖ γέγονεν ἀφορμὴ γνωματεύσασθαι ὅτι ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα κοὐκ ὀνήσιμα. διὸ εἴ περ καὶ ὁ Σοφόκλειος μαστιγοφόρος ὁμοίως τῷ Ἀχιλλεῖ ἀναπόμπιμον τὸ τοῦ ἐχθροῦ τὴν ἀρχὴν ἔθετο δῶρον, εὖ ἂν ἐποίησε κατὰ οἰωνὸν αἴσιον, καταχρηστικῶς δὲ νῦν ἔφαμεν ἀναπόμπιμον, κυρίως γὰρ ἀναπόμπιμα τὰ πεμφθέντα μὲν αὖθις δὲ ἀναστραφέντα διὰ τὸ δυσαρεστηθῆναι, οἷς ἐοίκασι καὶ τὰ τοῦ Χρύσου πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα ὑπὲρ λύτρου τῆς θυγατρός. Τὸ δὲ, τίω δέ μιν ἐν καρὸς αἴσῃ, ὡς Ἀμερίας καὶ Νεοπτόλεμος οἱ γλωσσογράφοι φασὶν, ἀντὶ τοῦ ἐν μισθοφόρου τίθεμαι τάξει καὶ ἴσον αὐτὸν ἔχω Καρὶ ἀνδρί. *ἐλοιδοροῦντο γὰρ καὶ δι' ἀτιμίας ἤγοντο οἱ καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ κείμενοι Κᾶρες, ὡς πρῶτοι μισθοφορήσαντες, ἤγουν μισθὸν ὑπὲρ μάχης λαβόντες, καὶ χρημάτων ἀποδόμενοι ψυχὰς, καὶ τὴν εὐγενῆ ἐπικουρίαν καπηλεύσαντες καὶ πρὸ τοῦ πολέμου ἀνδραποδισθέντες τῇ μισθοφορᾷ καὶ χρήμασιν ἤδη ἀπαχθέντες αἰχμάλωτοι. καὶ μὴν, ὥς φησιν Ἀπίων, οὐ καλῶς ἂν ὁ Ἀγαμέμνων Καρὶ ἐοικέναι λέγοιτο, ἀλλὰ μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ πρὸς ὑποσχέσεις μαχόμενος καὶ εἰπὼν τὸ, ἐκ γὰρ δή μ' ἀπάτησε. καὶ ἄλλως δὲ, εἰ καὶ ἐμισθοφόρησάν, φησιν, οἱ Κᾶρες, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῶν Τρωικῶν, οὐδὲ πρὸ τοῦ Ὁμήρου. πόθεν οὖν, φησὶν, οἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς μισθοφόρους τοὺς Κᾶρας; ἐφ' οἷς λέγει ὁ αὐτὸς ὅτι τινὲς ἓν μέρος λόγου ἀκούσαντες καὶ προπαροξύναντες ἔγκαρος ἔγραψαν καὶ τὸν φθεῖρα ἀπέδωκαν, ἵνα λέγῃ ὁ Ἀχιλλεὺς ὅτι ἐν αἴσῃ ἔγκαρος, ἤγουν φθειρὸς, τίθεμαι τὸν Ἀγαμέμνονα, ὡς ἀπὸ εὐθείας τῆς ἔγκαρ, ὡς μάκαρ μάκαρος. οἷς πάλιν αὐτὸς ἀντιλέγων ἐρωτᾷ τοὺς ταῦτα λέγοντας ὅτι πόθεν ἔγκαρος ὁ φθείρ; Ἕτεροι δὲ εἰς δύο τε μέρη διαιροῦσι τὴν λέξιν ταύτην, καὶ ὀξύ-

νουσι· τὴν λήγουσαν καὶ τὴν αὐτὴν αὖθις ἀποδιδόασιν ἔννοιαν, λέγοντες, ὡς τιμῶ αὐτὸν ἐν μοίρᾳ κα*ρὸς, ὅ ἐστι φθειρὸς τοῦ περὶ τὴν κεφαλὴν, τουτέστι τοῦ μηδενὸς τιμῶμαι αὐτὸν, μάλιστα δὲ τοῦ εὐτελεστάτου. τὸ γὰρ ἀξιοῦν τινὰ τοῦ μηδενὸς ἄλλως ἔστι φράζεσθαι, οἷον ὡς Σοφοκλῆς, τἆλλα ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς οὐκ ἂν πριαίμην, ὃ δοκεῖ ἐκ Πινδαρικοῦ ῥητοῦ παρεξέσθαι τοῦ, σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωπος. τὸ δέ γε ὀλίγου τινὸς τιμᾶσθαι τινὰ καὶ ὀβολοῦ τιμᾶσθαι οἱ ὕστερον ἔλεγον Ἀττικοὶ, καὶ τοιαῦτα τινά. ἐξ ἧς ἐννοίας καὶ ἀλώνητα δουλάρια παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὰ ὡς εἰπεῖν εὔωνα. λέγεται δὲ ὁ ἄτιμος καὶ οὐκ ἐν ἀριθμῷ κεῖσθαι, ὁμοίως οὐδὲ ἐν λόγῳ εἶναι· ᾧ ἴσον τὸ, οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου τὸν δεῖνα. Ἄλλοι δὲ γράφουσι μὲν καὶ αὐτοὶ προπαροξυτόνως ἔγκαρος, καὶ κλίνουσιν ἔγκαρ ἔγκαρος, τὴν δὲ λέξιν ἐπὶ ἐγκεφάλου νοοῦσιν, ὅν φασιν ὑπὸ Ἀθηναίων μὴ ἐσθίεσθαι, ἵνα λέγῃ ὅτι ἀποτροπιάζομαι τὸν βασιλέα ὥς τινες τὸν ἔγκαρα, ὃν ὁ Λυκόφρων ἔγκαρον λέγει, ὡς εἴ τις εἴποι καὶ τὸν μάρτυρα μάρτυρον καὶ τὸν ἀλάστορα ἀλάστορον, οὗ χρῆσις παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις. καὶ τοῦτο
660 μὲν ἕτεροι, ἐν οἷς καὶ ὁ Πλούταρχος, ἱστορῶν καὶ αὐτὸς ἐν συμποσιακοῖς, ὅτι ἐπεὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἤσθιον οἱ παλαιοὶ, διὰ τοῦτο εἶπεν Ὅμηρος τὸ, τίω δέ μιν ἔγκα*ρος αἴσῃ, τὸν ἐγκέφαλον οὕτω προσειπὼν διὰ τὸ ῥίπτειν, φησὶ, καὶ ἀποβάλλειν μυσαττομένους αὐτὸν, καὶ μάλιστα, εἴ περ χοίρου ἦν· χοιρείου γὰρ ἐγκεφάλου θέμις, φασὶν, οὐκ ἦν ἐσθίειν διὰ τοὺς δοξάζοντας ἴσον εἶναι μεταλαμβάνειν αὐτοῦ καὶ κυάμων τρώγειν καὶ κεφαλῶν οὐ μόνον τοκήων ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων βεβήλων. εἰς ἐπίτασιν δὲ τοῦ κατὰ τὸν ἐγκέφαλον μύσους, ἔδοξέ τισιν, ὧν καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Ἀθηναῖος, οὐδ᾽ ὀνομάζεσθαι τὸν ἐγκέφαλον πρός τινος τῶν παλαιῶν. Σοφοκλῆς γοῦν, φησὶν, ἐν Τραχινίαις λευκὸν μυελὸν αὐτὸν εἶπε, ἐκκλίνων τὸ μὴ ὀνομαζόμενον. Εὐριπίδης δέ που περὶ Ἀστυάνακτος ἔφη, ἔνθεν ἐκγελᾷ ὀστέων ῥαγέντων φόνος, ἵν᾽ αἰσχρὰ μὴ λέγω, ἀλλ᾽ αὐτὸς μὲν οὕτω σημειωσάμενος οὐκ εὐστόχησε. πολλὴ γὰρ χρῆσις τῆς λέξεως παρά τε ἄλλοις καὶ τῷ εἰπόντι ὡς οὐδ᾽ ἂν ἐγκεφάλων ἔσθων λίπῃ. ὡς δὲ καὶ ἱερὸν ἡ κεφαλὴ ἐνομίζετο καί τινες δι᾽ αὐτὸ ἀπείχοντο μυελοῦ, δῆλον φασὶν ἐκ τοῦ καὶ κατ᾽ αὐτῆς ὀμνύειν πολλοὺς καὶ ἐν πταρμοῖς δὲ προσκυνεῖσθαι αὐτὴν καὶ μάλιστα διὰ τὸ ἁπάσας ἐν αὐτῇ τὰς αἰσθήσεις εἶναι καὶ τοιάδε μὲν καὶ ταῦτα. Οἱ δὲ ἀκριβέστεροι τὸ καρὸς ἀντὶ τοῦ κηρὸς καὶ θανάτου φασὶ συστολῇ τοῦ η εἰς α, καθ᾽ ὃ καὶ μάκαρες θεοὶ λέγονται *οἱ μὴ καρὶ τοιαύτῃ ὑποπίπτοντες. ἔστι δὲ τὸ οὕτω νοῆσαι, τίω μὶν ἐν καρὸς αἴσῃ, ὅμοιον τῷ, ἐχθρός μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσι. ταὐτὸν γάρ τι αἱ τοῦ Ἅιδου πύλαι καὶ ἡ κήρ. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ καὶ περὶ τοῦ ζωικοῦ ἐγκεφάλου ἐδηλώθη τὰ ῥηθέντα, ὅμως Διὸς ἐγκέφαλος ἦν κατὰ Πανσανίαν κάλλιστόν τι βρῶμα· ὁποῖα ἴσως καὶ τὰ παρὰ τῷ κωμικῷ εὖ ἠρτυμένα θρία τοῦ ἐγκεφάλου. ἔστι δὲ ἡδὺς καὶ ὁ τοῦ φοίνικος τοῦ δένδρου ἐγκέφαλος. ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὡς οὐκ εἰς τὸ πᾶν ἀληθὲς ἦν τὸ μὴ ἐσθίειν ἐγκεφάλου τοὺς Ἀθηναίους, εἴ γε θρίοις ἐχρῶντο, ἅ περ ἦσαν ἐγκεφάλου ἑψήματα περίεργα ἐντὸς κείμενα θρίων ἤγουν φύλλων συκῆς. ὡς δὲ ὁ εἰρημένος τοῦ φοίνικος ἐγκέφαλος ἡδύτατος ὢν ὅμως κεφαλαλγής ἐστι σφόδρα καὶ ὡς ἐξαιρεθεὶς αὐαίνει τὸν φοίνικα, ἡ πεῖρα ἱκανῶς ἔδειξεν. (Vers. 379. sqq.) Ὅτι ἵνα μὴ ὑπονοηθείη ὁ Ἀχιλλεὺς πλειόνων δώρων ὀρέγεσθαι, φησὶ κατὰ λόγον ὡρισμένης αὐξήσεως ἀποφατικῶς ὡς, οὐδ᾽ εἴ μοι δεκάκις τε καὶ εἰκοσάκις τόσα δοίη ὁ βασιλεὺς, ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστὶν, οὐδέ κεν ὣς ἔτι, ἤγουν οὐδ᾽ ἂν οὕτω, θυμὸν πείσῃ, πρίν γ᾽ ἀπὸ πᾶσαν ἐμοὶ δόμεναι, τουτέστι πᾶσάν μοι ἀποδοῦναι, θυμαλγέα λώβην, ἤτοι ἀντιλωβηθῆναι. ἐν τῷ μέσῳ δὲ μεταβαίνων ἐκ τοῦ ὡρισμένου καὶ εἰς *πάντῃ ἀόριστον αὔξησιν λέγει· καὶ εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο. ἐφ᾽ οἷς πλέον τὴν αὔξησιν ἐκκορυφῶν φησίν· οὐδ᾽ ὅσα ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται, ἤτοι φέρεται, ἔρχεται, οὐδ᾽ ὅσα Θήβας Αἰγυπτίας. ἐπὶ δὲ τούτοις ἐνθουσιῶν οἷον ὑπὸ θυμοῦ προστίθησι τὴν τῆς αὐξητικῆς ὑπερβολῆς ἀκρότητα· οὐδ᾽ εἴ μοι τόσα δοίη, ὅσα ψάμαθός τε κόνις τε, τουτέστιν οὐδ᾽ ἄν μοι δοίη τὰ ὑπερπίπτοντα πάντας ἀριθμοὺς, ἢ ὡς οἱ παλαιοί φασιν, οὐδὲ εἴ μοι δοίη ὑπὲρ τὰ τῆς οἰκουμένης ἀγαθά. καὶ νῦν μὲν ταῦτα. ὀλίγον δέ τι τῷ λόγῳ προελθὼν μνησθήσεται καὶ ἑτέρου
πλούτου τοῦ περὶ τὴν Τροίαν καὶ τοῦ περὶ *τὸν τοῦ Πυθίου ναόν. καὶ ὅρα τὴν εὔτακτον αὔξησιν ἐκ 758
τοῦ μετρίου καὶ πεπερασμένου ἠρέμα προϊοῦσαν ἐπὶ τὸ ἄπειρον. καὶ ὅτι πάνυ πλούσιον ὑπεμφαίνει τὸν βασιλέα εἶναι, εἴ περ καὶ ὑπὲρ εἰκοσαπλάσιον τῶν ὑπεσχημένων πολλῶν δώρων τῷ Ἀχιλλεῖ περιουσιάζεσθαι φαίνεται ἐν τῷ, ὅσσα τέ οἱ νῦν ἐστί. (Vers. 381.) Τὸ δὲ ποτινίσσεται ὅτι διφορεῖται κατὰ

τὴν γραφὴν τῷ τε λόγῳ τῶν διὰ τοῦ ισσω ῥημάτων, καὶ ὡς ἀπὸ τοῦ νέω νείω τὸ πορεύομαι, ἐν ἄλλοις ῥηθήσεται. (Vers. 382.) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ φιλομαθῆ καὶ πολυίστορα τὸν Ἀχιλλέα ὑποδεικνὺς ὁ ποιητὴς ποιεῖ ἐν τῇ περὶ Θηβῶν μνήμῃ λέγοντα οὕτω· ὅθι πλεῖστα δόμοις ἐν κτήματα κεῖται, αἵ θ᾽ ἑκατόμπυλοί εἰσι, διηκόσιοι δ᾽ ἀν᾽ ἑκάστην ἀνέρες ἐξοιχνεῦσιν, ἤτοι ἔξιασι σὺν ἵπποισι καὶ ὄχεσφι. δηλοῖ δὲ διὰ τούτου τότε τῆς πόλεως μέγεθος, μεγίστη γὰρ πάντως ἡ ἑκατόμπυλος, καὶ τὸ τῶν ἐνοικούντων πολυάνθρωπον, ναὶ μὴν καὶ τὸ πολὺ τῆς δυνάμεως. ἑκατὸν γὰρ τάγματα ἱππέων τῇ πόλει, ὧν ταγμάτων ἕκαστον ἐξηρτύετο ὑπὸ διακοσίων ἁρματηλατῶν. ὥστε εἴ περ ἐν καιρῷ χρείας διανέμοιτο ἡ δύναμις τῇ ἑκατομπύλῳ, διακο*σίους λαχεῖν ἀνὰ ἑκάστας. οὕτω γὰρ πληθυντικῶς, καὶ οὐχὶ ἑκάστην ἑνικῶς, πολλοὶ γράφουσι τῶν παλαιῶν, παρασημειούμενοι ὡς οὐδέποτε πύλην ἑνικῶς λέγει ὁ ποιητὴς ἀλλὰ πύλας. εἰ δὲ τοσαῦται μυριάδες ἱππέων ταῖς Θήβαις, οἱ λοιποὶ στρατιῶται ὅσοι; πόσοι δὲ τὸ κοινόν; ἡ δὲ τοσούτους διοικοῦσα πόλις σκοπητέον ὅπως ἄρα εἶχε πλοῦτον. ὅτι δὲ κἀνταῦθα τινὲς ἀμφιβόλους ἐννοίας ἐνόησαν, ἔστιν ἑτέρωθεν ἀναλέξασθαι. τοῦτο δὲ μόνον ἄρτι καίριον εἰπεῖν, ὡς διακοσίους μὲν ἀμφιβαλεῖν εἶναι ἢ μόνους αὐτοὺς τοὺς ἱππεῖς ἤτοι τοὺς παραιβάτας ἢ σὺν καὶ τοῖς ἡνιόχοις, ἔχεται λόγου, ὑπονοῆσαι δὲ καὶ τοὺς ἵππους δύνασθαι συναριθμεῖσθαι ἢ καὶ τὰ ἅρματα πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ διακόσια ἀριθμοῦ, οὐκ ἄν τις ὅλως ἀποδέξοιτο. φασὶ δὲ τὰς Θήβας ταύτας πάλαι ποτὲ βασίλειον εἶναι τῶν Αἰγυπτίων καὶ Διὸς πόλιν ἐν παραθέσει λέγεσθαι ἢ συνθέτως Διόσπολιν. εἴρηται δὲ περὶ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. δῆλον δὲ ὅτι κατὰ τὴν Ἡροδότου ἱστορίαν οὐ μόνον αὗται, ἀλλὰ καὶ ἡ Βαβυλὼν ἑκατόμπυλος ἦν. ὁ δὲ γεωγράφος ἱστορεῖ ὅτι Θῆβαι ἡ καὶ Διόσπολις μητρόπολις Αἰγύπτου πάλαι. εἶχε δὲ καὶ ἱερά, ὧν τὰ πολλὰ ἠκρω*τηρίασε Καμβύσης. ὕστερον δέ, φησι, κωμηδὸν συνῳκεῖτο, καὶ ἐδείκνυτο ἴχνη τοῦ μεγέθους ἐκείνης ἐπὶ πολλὰ στάδια. καὶ ταῦτα μὲν ἐν βραχίστῳ περὶ Θηβῶν. (Vers. 381.) Ὀρχομενὸς δὲ πόλις ἐν Εὐρώπῃ, κομῶσα καὶ αὐτὴ πλούτῳ, πλὴν ἀλλοδαπῷ. ἐπεὶ γάρ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἱστόρηται, ὀχυρὸν ἦν τὸ φρούριον, πολλοὶ τῶν περιοίκων ἐπίστευον ἐκείνῳ τὰ χρήματα. Ὅρα δὲ ὅτι περὶ μὲν Θηβῶν Αἰ- 661
γυπτίων ἱστόρησέ τι ὁ ποιητὴς διὰ τὸ μὴ πάνυ ἐγνῶσθαι αὐτὰς τοῖς Ἕλλησι, περὶ δὲ τοῦ Ὀρχομενοῦ εἶπεν οὐδέν. ἐγνωρίζετο γὰρ αὐτὴ καὶ οὐκ εἶχεν ἐκτοπισμόν. πολλοὶ δὲ κατὰ τοὺς παλαιούς, ὡς καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ δηλοῦται, Ὀρχομενοί. ὧν καὶ ὁ περὶ Βοιωτίαν, ὃς καὶ Μινύειος ἐλέγετο, ἀπὸ Μινύου ποταμοῦ περιῤῥέοντος, καὶ ὁ Θετταλικὸς ἢ Μακεδονικός. τούτους δὲ βαρβαρίζοντες νῦν οἱ πολλοὶ ἐν παραγραμματισμῷ Χαρμένας λέγουσιν. ἦν δὲ καὶ Ἀρκαδικὸς Ὀρχομενός, ὁ παρ᾽ Ὁμήρῳ πολύμηλός που ἐπονομασθείς. (Vers. 383.) Τὸ δὲ Αἰγυπτίας συστέλλει ἀναγκαίως τὴν προπαραλήγουσαν λόγῳ δακτύλου. καὶ ἡ αἰτία εἴρηται ἀλλαχοῦ, προϊσχομένη ἐς λόγον οὐ μόνον τὸ μὴ ἔχειν ἂν ἄλλως μέτρῳ εὐχρηστηθῆναι τὴν τοιαύτην λέξιν δακτυλικῷ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ φαίνεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀδρανὲς τῆς *ἀπηχήσεως τῶν ψιλῶν τοῦ π̄ καὶ τοῦ τ̄, δι᾽ ἣν ἀξύμβολά εἰσιν ἐκτείνειν τὸ πρὸ αὐτῶν. δῆλον δὲ καὶ ὅτι τὸ Αἰγυπτίας πρὸς διαστολὴν ἑτέρων πρόσκειται Θηβῶν, ὧν Ὅμηρος μὲν τρεῖς εἰδέναι φαίνεται, ἄλλοι δὲ ἀπαριθμοῦνται πλείονας, ὡς ἑτέρωθι δεδήλωται. Σημείωσαι δ᾽ ἐν τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ τῶν ἀποφάσεων εὐειδές, ἃς ἐν καταρχαῖς ἔθετο στίχων, ὃ δὴ καὶ αὐτὸ κάλλους ἐστίν, ὥς φασιν οἱ τεχνικοί. ἔφη γάρ, οὐδ᾽ εἴ μοι δεκάκις· καὶ πάλιν, οὐδ᾽ ὅσ᾽ ἐς Ὀρχόμενον· καὶ πάλιν, οὐδ᾽ εἴ μοι τόσα δοίη· καὶ αὖθις, οὐδέ κεν ὧς ἔτι θυμὸν ἐμὸν πείσει, ἔνθα καὶ περιττὸν κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἔτι· καὶ πάλιν, οὐδ᾽ εἰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ· καὶ ὕστερον τό, οὐδέ μιν ὧς γαμέω. (Vers. 388.) Ὅτι πρὸς τὸ τὸν Ὀδυσσέα εἰπεῖν, ὡς γαμβρὸς ἔσται τῷ βασιλεῖ Ἀχιλλεύς, ἀντιβαίνων μάλα σεμνῶς ὁ ἥρως φησί· κούρην δ᾽ οὐ γαμέω Ἀγαμέμνονος, οὐδ᾽ εἰ χρυσῇ Ἀφροδίτῃ κάλλος ἐρίζοι, ἔργα δ᾽ Ἀθηναίῃ γλαυκώπιδι ἰσοφαρίζοι. ἐν οἷς ὅρα ὡς καλλωπίζει παρίσοις τὸν λόγον διὰ τὴν παρεμπεσοῦσαν ἐρωτικὴν ὑπόθεσιν ἐν τῷ ἐρίζοι καὶ ἰσοφαρίζοι. ἔχει δέ πως ὁ τόπος οὗτος παρὰ βραχὺ καὶ κυκλικοῦ σχήματος ἔμφασιν ἐν τῷ, κούρην δ᾽ οὐ γαμέω, καί, οὐδέ μιν ὧς γαμέω. (Vers. 389.) Ὅρα δὲ καὶ ὅπως ηὔξησε κάλλος καὶ δεξιότητα *γυναικὸς κατὰ μῦθον, ὃς τῷ μὲν κάλλει τὴν Ἀφροδίτην ἐφιστᾷ, τοῖς δὲ γυναικείοις ἔργοις τὴν Ἀθηνᾶν, ὡς δηλοῖ καὶ Ἡσίοδος. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐκ τοῦ γαμεῖν οὐ μόνον αἱ γαμήλιοι ᾠδαὶ καὶ δᾷδες, ἀλλὰ καὶ πλακοῦς, φασί, γαμηλιὼν ἐν γάμοις πεσσόμενος, καὶ ὄνομα μηνὸς Ἀθήνησιν. ἔστι δὲ καὶ ἀρχὴ τοῦ γαμβρὸς

ἡ τοιαύτη λέξις, ὃς δηλοῖ ποτὲ καὶ τὸν πενθερόν· ἔτι δὲ καὶ τοῦ γαμέτης ὁ ἀνὴρ, καὶ γαμετὴ ἡ γυνή.
πάντως δὲ ἐργάνης Ἀθηνᾶς μνεία ἐνταῦθα τῷ ποιητῇ, ὥς περ νίκης Ἀθηνᾶς ἐν τοῖς κατὰ πόλεμον,
ἧς μέμνηται καὶ Σοφοκλῆς ἐν τῷ, νίκη τ' Ἀθάνα. (Vers. 391.) Ὅτι ὑπολαλῶν κἀνταῦθα χρείαν
εἶναι καὶ ἀνδρίας τῷ βασιλεῖ ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ μὴ μόνον ἐξαρκεῖν τὸ βασιλεύειν, φησὶν ὅτι ἄλλον ἑλέσθω
ἐπὶ τῇ θυγατρὶ ὁ βασιλεὺς, ὅς τις οἱ τ' ἐπέοικε καὶ ὃς βασιλεύτερός ἐστιν, ὡς μὴ πάνυ τοῦτο μέγα ὂν
ἀλκῆς δίχα. Καὶ ὅρα βαρυνομένης ψυχῆς εἰρωνείαν, καθ' ἣν ἑαυτὸν κατασμικρύνει ὁ τηλικοῦτος
Ἀχιλλεύς. ἴσως δὲ τὸ, ὃς βασιλεύτερός ἐστι, καὶ πρὸς τὸ τοῦ Νέστορος ἀποτείνεται τὸ, εἰ δὲ σὺ καρ-
τερός ἐσσι, ἀλλ' ὅ γε φέρτερός ἐστιν, ἐπεὶ πλεόνεσσιν ἀνάσσει. ἐκ τούτου δὲ νοητέον, ὡς οὔτι τῷ Ἀγα-
μέμνονι πάνυ σεμνὸν ἦν οὔτε τὸ, καί μοι ὑποστήτω ὅσσον βασιλεύτερός εἰμι, οὔτε μὴν εἰ *βασιλεύτα- 50
τός ἐστιν, ὡς εὐρυκρείων. χρεία γὰρ τῇ βασιλείᾳ καὶ πολλῶν ἀρετῶν. (Vers. 393.) Ὅτι ἐστὶν ἐν-
ταῦθα ῥῆμα τὸ σόω διὰ τοῦ ο μικροῦ ἐν τῷ, ἢν γὰρ δή με σόωσι θεοὶ καὶ οἴκαδ' ἵκωμαι, ἐξ οὗ καὶ
τὸ σόος ἔοικε γίνεσθαι καὶ τὸ λαοσσόος. ἡ δ' αὐτὴ γραφὴ καὶ μετ' ὀλίγα κεῖται ἐν τῷ, νῆάς τε σόῃ καὶ
λαὸν Ἀχαιῶν. (Vers. 394.) Ὅτι γαμῆσαι μὲν διὰ τοῦ η τὸ εἰς γάμον ἐλθεῖν ἤτοι γυναῖκα λαβεῖν,
γαμέσαι δὲ διὰ τοῦ ε τὸ γυναῖκα δοῦναι, ὡς δηλοῖ τὸ, Πηλεὺς δή μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσσεται.
τοῦτο δὲ ἐγγαμίζειν οἱ ὕστερον λέγουσιν, ὡς ἄν τις εἴποι ἐκπροικίζειν. (Vers. 395.) Ὅτι Ἑλλὰς καὶ
Φθία πόλεις Θετταλικαὶ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δεδήλωται, Ἀχαιΐδες καὶ αὐταὶ, διότι καὶ οἱ ἐκεῖσε Μυρ-
μιδόνες Ἀχαιοὶ ἐκαλοῦντο κατὰ τὸ, Μυρμιδόνες δ' ἐκαλοῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί. περὶ δὲ ταύτας
καλαὶ γυναῖκες. φησὶ γάρ· πολλαὶ δ' Ἀχαιΐδες εἰσὶν ἀν' Ἑλλάδα τε Φθίην τε κοῦραι ἀριστήων. διὸ
καὶ ὁ Φοῖνιξ καλλιγύναικα τὴν Ἑλλάδα ἐρεῖ πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, Ἀχαιΐδα καλλιγύναικα, ἐπιμαρτυ-
ρόμενος ἀλήθειαν τῷ μαθητῇ, ὃς καὶ ἑρμηνεύων, τίνας λέγει ἀριστεῖς, ἐπάγει· οἵ πτολίεθρα ῥύονται.
φύλακες γὰρ πόλεων οἱ ἀριστεῖς. ἔστι δὲ τὸ πτολίεθρα ῥύεσθαι ἀνάλυσις τοῦ, οἵ ἐρυσιπτόλιδές εἰσιν.
(Vers. 397.) Ὅτι τὸ, *ποιήσομαι ἄκοιτιν, ὀρθῶς ἐῤῥέθη. ποιητὸς γὰρ ἤγουν θέσει καὶ ὁ γάμος, 60
ὡς δηλοῦσιν οἱ διὰ βίου ἄζυγες. (Vers. 399.) Ὅτι εὐδαίμονα ζωὴν Ἀχιλλεὺς οἴεται οὐ μόνον τὸ, ἢν
ἂν ἐθέλοι φίλην ποιήσεσθαι ἄκοιτιν, ἀλλὰ καὶ τὸ, γήμαντα μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν, ἤγουν ἐοικυῖαν
ἄκοιτιν, κτήμασι τέρπεσθαι, ἅ φησι γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς. Καὶ σημείωσαι ὅτι οὐ πρῶτος Αἰσχύλος
εἶπεν, ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ, τουτέστιν ἄριστόν ἐστιν ἑκάστῳ τὴν αὐτῷ
ἐοικυῖαν λαμβάνειν καὶ μὴ τῶν ὑπερκόμπων γάμων ἐρᾶν, ἀλλὰ πρῶτος Ὅμηρος καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς κατὰ
τὸν Ἀχιλλέα ἐδίδαξε. *Τὸ δὲ εἰκυῖαν εἴ περ ἀπὸ τοῦ εἴκω τὸ πρέπω γίνεται, οὐκ ἔχεται ἀναλογίας, ὥς 759
περ οὐδὲ τὸ εἰκός. μάλιστα δὲ ἀνάλογον κοινῶς ἡ οἰκυῖα καὶ τὸ οἰκὸς, ὃ κεῖται καὶ παρ' Ἡροδότῳ,
ἀφ' ὧν Ἀττικῶς ἡ ἐοικυῖα καὶ τὸ ἐοικός. εἰ δ' ἴσως ὥς περ φρίσσω φρίξω πέφριχα καὶ τροπῇ τοῦ
δασέος εἰς ψιλὸν πέφρικα, οὕτω καὶ εἴκω εἴξω εἶχα καὶ κατὰ τροπὴν εἶκα, εἴη ἂν οὕτω ἀναλογίας
ἐχόμενα καὶ ἡ εἰκυῖα καὶ τὸ εἰκός. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως εὔλογα. Ἡρωδιανὸς δὲ προϋποθεὶς ῥῆμα τὸ
εἴδω παράγει ἐξ αὐτοῦ μέσους παρακειμένους ἐπὶ μὲν τοῦ θεωρῶ καὶ γινώσκω τὸ οἶδα, ἐπὶ δὲ τοῦ
ὁμοιῶ τὸ οἶκα, ἐξ οὗ τὸ ἔοικα, οὗ ὑπερσυντέλικος ἐῴκειν κατὰ ἔκτασιν. (Vers. 398.) Ὅτι ἐπιθυμίας
662 φραστικὸν τὸ, ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ τάδε ποιῆσαι. (Vers. 401. sqq.)
Ὅτι αἰτίαν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀποδιδοὺς τοῦ μήτε τῶν βασιλικῶν δώρων δέεσθαι μήτε τῶν ἄλλων ὧν εἶπε τῶν
ἀμετρήτων, φησίν· οὐ γὰρ ἐμῆς ψυχῆς ἀντάξιον, οὐδ' ὅσα φασὶν Ἴλιον ἐκτῆσθαι εὖ ναιόμενον πτο-
λίεθρον, τὸ πρὶν, ἐπ' εἰρήνης, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν, οὐδ' ὅσα λάϊνος οὐδὸς ἀφήτορος ἐντὸς ἐέργει
Φοίβου Ἀπόλλωνος Πυθοῖ *ἔνι πετρηέσσῃ. εἶτα καὶ τῆς τοιαύτης αἰτίας αἰτίαν ἀποδιδοὺς κατὰ λόγον 10
περιβολῆς φησί· ληϊστοὶ μὲν γάρ τε βόες καὶ ἴφια μῆλα, κτητοὶ δὲ τρίποδές τε καὶ ἵππων ξανθὰ
κάρηνα. ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστὴ οὔθ' ἑλετὴ, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων,
τουτέστιν ἐπειδὰν τὸ ψυχικὸν πνεῦμα ἐπιλίπῃ τὴν κεφαλήν. Καὶ σημείωσαι ὅπως καὶ ἐνταῦθα πλούτου
μνήμην κατέσπειρεν, ἐπιμερίσας τεχνικῶς διαφόροις τόποις ἓν νόημα διὰ τὸ ἀπροσκορές. καὶ πρῶτα
μὲν πάντῃ ὡρισμένως εἰπὼν τὸ δεκάκις καὶ εἰκοσάκις, εἶτα μέσως τὸ, ὅσα οἱ νῦν ἐστὶν, ὅ περ πρὸς μὲν
τὸν βασιλέα ὥρισται τὸν καὶ ἔχοντα καὶ εἰδότα, πρὸς δὲ τὸν Ἀχιλλέα οὐχ' ὥρισται, ἀγνοεῖ γάρ· μεθ'
ὃ πάντῃ ἀορίστως τὸ, εἴ ποθεν ἄλλα γένοιτο, καὶ τὸ, ὅσα ἐς Ὀρχομενὸν ἵκει, καὶ εἰς Θήβας

Αἰγυπτίας, ἐφ᾽ οἷς μνησθεὶς ἄρτι καὶ τοῦ Τρωικοῦ ποτὲ περιουσιασμοῦ καὶ τοῦ ἐν Πυθοῖ, καὶ ἐπὶ πᾶσι πλαγίως καὶ εὐμεθόδως παρεισκρίνας καὶ ἕτερον πλοῦτον ζωικὸν πολὺν καὶ ἀόριστον. τὸ γάρ, (Vers. 406.) ληιστοὶ βόες καὶ μῆλα καὶ τρίποδες καὶ ἵπποι, ταὐτόν τι παραλαλεῖ ὡς εἴ περ ἔλεγεν, ὅτι οὐδὲ εἴ τις που ληιστὸς πλοῦτος ὁθενοῦν, οὐδ᾽ αὐτὸς ἀντάξιος τῆς ἐμῆς ψυχῆς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδ᾽ αὐτὸς τὸν ἐμὸν θυμὸν ἔπεισεν ἄν. ὥστε *εἰ μὴ πολυσχήμων ἦν ὁ ποιητὴς καὶ πολύτροπος, εἶχεν ἂν οὕτως εἰπεῖν πάντα συναπτῶς· οὐδ᾽ εἴ μοι πολλάκις τόσα δοίη, ὅσα τε νῦν ἔχει, καὶ εἴ ποθεν σχοίη, οὐδ᾽ ὅσα ἐν Ὀρχομενῷ καὶ Θήβαις καί ποτε ἐν τῇ Τροίᾳ καὶ ὅσα ἐν Πυθοῖ καὶ ὅσα ἐκ λείας, οὐδ᾽ οὕτως ἐμὸν θυμὸν πείσει. Καὶ ὅρα θυμικὴν ἔννοιαν. ἐρεῖ γὰρ ἄν τις ὅτι, ἃ μὲν ἔχει ὁ βασιλεὺς καὶ ἅ περ ἂν σχοίη, δοίη ἄν σοι τυχὸν ὦ Ἀχιλλεῦ, τὰ δὲ κατὰ Ὀρχομενὸν καὶ τὰ ἐν Θήβαις καὶ Τροίᾳ καὶ Δελφοῖς καὶ τὰ ἁπλῶς ληιστά, τί δή ποτε τοῖς δοθῆναί σοι δυναμένοις ἐγκατέλεξας; θυμὸς ἄρα ὑποβάλλει σοι καὶ τοιαῦτα λαλεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πάνυ πολὺν εἶχε πλοῦτον ὡς εἰκός ποτε καὶ ἡ Τροία· διὸ καὶ ἐξήρκεσεν εἰς μισθοφορὰν στρατιᾶς πολλῶν ἐπικούρων τοσαετῆ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλωθήσεται. πλουσιώτατον δὲ καὶ τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξ ἀναθημάτων, ὡς δῆλον ἐκ τῶν παλαιῶν ἱστοριῶν. οὐ μόνον γὰρ ἀνδριάντες παγχρύσεοι προέκειντο καὶ ζῴων τύποι καὶ σκεύη καὶ λοιπά, ἐν οἷς καὶ αἱ τοῦ Κροίσου χρυσαῖ πλίνθοι, ὧν ἐκεῖνος τὸ πολυτίμητον ἐμπορευσάμενος ψεῖσμα τοῦ χρησμοῦ ἐξωνήσατο, ἀλλὰ καὶ λοιπὸς πλοῦτος ὑπωρώρυκτο κατὰ γῆς ἐν τῷ ἱερῷ, ὃ καὶ συληθεὶς ὕστερον. ἱστορεῖ γοῦν ὁ γεωγρά*φος ὅτι λέγονται οἱ Φωκεῖς συλῆσαι τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν κατὰ Φίλιππον τὸν Ἀμύντου. ἐπίφθονος γάρ, φησιν, ὧν ὁ πλοῦτος δυσφύλακτός ἐστι, κἂν ἱερὸς ᾖ. ὅθεν ὁ Φωκικὸς καὶ ἱερὸς καλούμενος ἐξήφθη πόλεμος. γέγονε δὲ καὶ πρότερον σύλησις, ἥτις τὸν ἐφ᾽ Ὁμήρου λεγόμενον πλοῦτον ἐξεφόρησεν. ὡς δὲ καὶ ἐν Σαμοθρᾴκῃ ἐσυλήθη ἱερόν ποτε πλούσιον, ἐν τοῖς ἑξῆς που γραφήσεται. Σκοπητέον δὲ καὶ ὅτι τῶν ἐνταῦθα ἱστορικῶν ὑπερβολῶν, ἃς καὶ αὐτὰς ὁ ποιητὴς διεῖλε διαφόροις τόποις, ἐν μὲν Θήβαις καὶ Ἰλίῳ ἰθαγενὴς ἦν ὁ πλοῦτος, τῷ μέντοι Ὀρχομενῷ ἔπηλυς ἐτύγχανεν. ἦν γὰρ οἷον γαζοφυλάκιον δι᾽ ἀσφάλειαν τῆς πόλεως, ὡς προγέγραπται. καὶ τῷ Πυθίῳ δὲ ναῷ οὐκ ἐγχώριος ὁ ὄλβος διὰ τὸ τῶν ἀναθημάτων ἀλλοδαπόν. οὕτω πολυειδὴς ὁ ποιητὴς καὶ ἐν ταῖς ποικίλαις τῶν ἱστοριῶν παρενθέσεσιν. (Vers. 401.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀντάξιον ἀντὶ πληθυντικοῦ λεχθὲν Ἀττικῶς ἐσχημάτισται, καθὰ καὶ ἕτερα πολλά. τὸ γὰρ ὀρθὸν τοιοῦτόν ἐστιν· οὐκ ἀντάξιά μοι ψυχῆς, οὐδὲ τὰ καὶ τά. καὶ μὴν ἄλλως ἀττικίζεται καὶ τὸ τὰ ἑνικὰ πληθύνειν, οἷον, οὕτως ἀμυντέα ἐστὶ τοῖς κοσμουμένοις, καί, οὐ γυναικῶν ἡσσητέα, ἀντὶ τοῦ ἀμυντέον καὶ ἡσσητέον, καί, συνεκποτέ᾽ ἐστί σοι καὶ τὴν τρύγα, ἤ*γουν συνεκποτέον. Τὸ δὲ ὅσα, φασί, πρὸς ἀκρίβειαν εἴρηται. οὐ γὰρ οἶδεν ὁ Ἀχιλλεὺς τὸν ποτὲ πλοῦτον τῆς Τροίας, ἀλλὰ φασκόμενον ἔμαθε. (Vers. 402.) Τὸ δὲ ἐκτῆσθαι Ἀττικόν ἐστι καὶ αὐτό, καὶ Ἰωνικὸν δὲ ἀποβληθέντος τοῦ συμφώνου τῆς αὐξήσεως. τοιοῦτον καὶ τὸ ἐβούλευκε καὶ τὸ ἐξεπίακε, καὶ τό, τυρὸς ἐξεγλυμμένος, καὶ ἄλλα μυρία. εὕρηται δὲ ἡ λέξις καὶ παρὰ Ἡροδότῳ ἐκτημένοι εἰπόντι ἀντὶ τοῦ κεκτημένοι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἡ κακοφωνία τοῦ ἐν παρακειμένοις ἀναδιπλασιασμοῦ ἢ δι᾽ ἐναλλαγῆς θεραπεύεται στοιχείων, οἷον, φέφραδα πέφραδα, χεχείρικα κεχείρικα, ἢ διὰ παντελοῦς ἀπελεύσεως τοῦ κατ᾽ ἀρχὴν στοιχείου, οἷον, ἔσπευκα, ἔφθακα, ἔζηκα. τοιοῦτον οὖν καὶ τὸ ἐκτῆσθαι καὶ τὰ κατ᾽ αὐτό, ὡς καὶ τὸ ἐβδαλμένον καὶ τὸ ἐβλάστηκε καὶ τὸ ἐχάλκευται κατὰ προφορὰν Ἀττικήν, καθ᾽ ἣν καὶ τὸ ἔβλαμμαι καὶ πάντες οἱ τοιοῦτοι σχηματισμοὶ ἤγουν οἱ διπλασιαζόμενοι παρακείμενοι ἄνευ τοῦ ἄρχοντος συμφώνου προφέρονται. τοιαῦτα καὶ τὸ εἴληχα καὶ εἴληφα καὶ τὸ εἵμαρται ἐπεντεθειμένον τὸ δίχρονον ἔχοντα. πρὸς δὲ ὁμοιότητα τοῦ ἐκτῆσθαι εἴρηται καὶ τό, φύσκαι προσεπατταλευμέναι, παρὰ Κρατίνῳ, οὗ τὸ κοινὸν πεπατταλευμέναι. ὁμοίως καὶ τό, ὄστρακον φέ*ρει τὸν θαυμαζόμενον μαργαρίτην λίθον, ὃ καλοῦσιν Ἰνδοὶ βέρβερι· ἔστι δ᾽ ἐκεῖνο κτενὶ παραπλήσιον, οὐ διέγλυπται δέ, ἀλλὰ λεῖον ἐστί. τὸ δὲ διέγλυπται Ἀττικόν, ὃ κοινῶς διαγέγλυπται λέγεται. Ὁμηρικοῦ δὲ ζήλου καὶ τό, ἐκτήσθω δ᾽ ὁ θέλων τὸν ἀπείρονα χρόνον· κεῖται γὰρ παρ᾽ Ἀθηναίῳ ἀντὶ τοῦ κεκτήσθω. (Vers. 403.) Σημείωσαι δὲ καὶ τὴν σαφήνειαν τοῦ, πρὶν ἐπ᾽ εἰρήνης καὶ ἑξῆς. τὸ μὲν γὰρ πρὶν ἡρμήνευται διὰ τοῦ ἐπ᾽ εἰρήνης, αὐτὸ δὲ διὰ τοῦ, πρὶν ἐλθεῖν υἷας Ἀχαιῶν. τὸ δὲ νόημα τοῦτο Ἀχιλλεὺς ἐπίτηδες λέγει, αἰνιττόμενος δι᾽ αὐτὸν ἀπορεῖν χρημάτων ἄρτι τὴν Τροίαν,

663 ὅς πολεμαρχῶν ἐλῄζετο τὰ περὶ αὐτήν. ἡ δὲ ῥηθεῖσα σαφήνεια καὶ νοήματός ἐστιν ἐπιμονὴ, παραφρασθέντος τριχῇ· ταὐτὸν γὰρ τὸ πρὶν καὶ τὸ ἐπ' εἰρήνης καὶ τὸ πρὶν ἐλθεῖν Ἀχαιούς. Δωριέων δέ, φασιν, ὁ τοῦ οὐδετέρου ἄρθρου πλεονασμὸς ἐν τῷ τοπρὶν, οἳ ἀντὶ τοῦ πρὶν καὶ νῦν καὶ πάλαι καὶ τῶν ὁμοίων τοπρίν φασι καὶ τονῦν καὶ τοπάλαι καθ' ἕν τι μέρος λόγου. ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἄλλα. δοκεῖ δὲ καὶ Ἀττικῶς ἐλλελεῖφθαι τὰ τοιαῦτα, ἵνα νοοῖτο κατὰ τὸ πρίν ποτε τοῦ χρόνου κατάστημα ἢ κατὰ τὸ πάλαι ἢ κατὰ τὸ νῦν. ἀλλὰ τάδε μὲν πάντα κατὰ πτῶσιν αἰτιατικήν. τὸ δέ γε τῷ τέως καὶ τῷ τό*τε καὶ, τῷ μεταξὺ οὐδὲν μὲν ἐκώλυε καθ' ὁμοίαν πτῶσιν συνεστάλθαι καὶ αὐτὰ, ἔδοξε δὲ ὅμως τοῖς ἀττικίζουσι κατὰ δοτικὴν αὐτὰ προενεγκεῖν ἐλλείψει προθέσεώς τε καὶ ὀνόματος χρονικοῦ, ἵνα ᾖ ἐν τῷ τότε καιρῷ ἢ χρόνῳ ἢ ἐνιαυτῷ. οὕτω δὲ καὶ ἐν τῷ τέως καὶ ἐν τῷ μεταξύ. (Vers. 404.) Ἀφήτωρ δὲ Ἀπόλλων ἢ ὁ τοξότης ἐκ τοῦ ἀφίημι ἀφήσω, ἐξ οὗ καὶ ἥμων ὁ ἀκοντιστὴς, ἢ ἐκ τοῦ ᾱ, ὃ δηλοῖ τὸ ὁμοῦ, καὶ τοῦ φῶ τὸ λέγω, οἱονεὶ ὁμοφήτωρ ὁ πᾶσι διδοὺς τὰς ὀμφάς. ἐν δὲ τοῖς τοῦ γεωγράφου φέρεται ὅτι ἀφήτορά τινες δέχονται ἤγουν νοοῦσι θησαυρὸν, ὅθεν ἀφήτορος οὐδὸν τὸν κατὰ γῆς θη*σαυρὸν ὡς ἐν τῷ ναῷ κατορωρυγμένου πλούτου. καὶ δοκεῖ κατὰ τὸν τοιοῦτον λόγον γλώσσης τινὸς 760
εἶναι τὴν τοιαύτην λέξιν. ὁ δ' αὐτός φησι καί τινα Ὀνόμαρχον ἐπιχειρῆσαι ἀνασκάπτειν νύκτωρ τὸν ῥηθέντα πλοῦτον, σεισμῶν δὲ γενομένων μεγάλων ἔξω φυγεῖν καὶ παύσασθαι τῆς ἀνασκαφῆς. (Vers. 406.) Τὸ δὲ ληιστοὶ ἀπὸ τοῦ ληΐζω γίνεται ἢ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ λεία κατὰ διάλυσιν λεϊστοί. διὸ κατωτέρω ψυχὴ λεϊστή φησι διὰ τοῦ ε̄, ὅ περ ἐκταθὲν εἰς η̄ ἐποίησε τὸ ληιστόν. ἔστι δὲ παθητικῆς μὲν διαθέσεως ὁ ληιστὸς, ἐνεργητικῆς δὲ ὁ ληιστὴρ καὶ ὁ ληιστὴς, καὶ ἐν συναιρέσει, λῃστής. (Vers. 407.) τὸ δὲ κτητοὶ διάφορόν ἐστι πρὸς τὸ ληιστοί. ληΐζεται μὲν γάρ τις πολεμῶν, κτᾶται δὲ γενικώτερον καὶ ἀνταλλαττόμενος, ἢ χάριν λαμβάνων ἢ ἕρμαιον εὑρίσκων ἢ ἄλλως ὁπωσοῦν. πάρισα δὲ τὸ ληιστοὶ καὶ κτητοὶ, ὥς περ καὶ τὸ, ψυχὴ λεϊστὴ καὶ ἑλετή. ἔστι δὲ λεϊστὴ μὲν ἡ ἀκουσίως ἑλκομένη, ἑλετὴ δὲ ἡ ἑκουσίως ἐπανερχομένη καὶ, ὡς ἂν εἴποι τις, αἱρετὴ διὰ τὸ κατὰ προαίρεσιν. (Vers. 408.) Τὸ δὲ ἵππων ξανθὰ κάρηνα, ἐμφαίνει χαίρειν τὸν Ἀχιλλέα τῇ τοιαύτῃ τῶν ἵππων χροιᾷ. πάλιν δὲ ἐλθεῖν τὸ ἐπανελ*θεῖν, ὃ παλινζωΐα καὶ παλιγγενεσία λέγεται. (Vers. 411.) Ὅτι τὸ διπλοῦν τῆς εἱμαρμένης πολλαχοῦ αἰνίττεται ὁ ποιητὴς, οἷον ὅτε Ζεὺς περὶ Σαρπηδόνος βουλεύεται, καὶ ὅτε ὁ Κορίνθιος μάντις Πολΰϊδος τῷ παιδὶ Εὐχήνορι μαντεύεται ἢ ἐν μεγάροις νόσῳ φθαρῆναι ἢ ἐν Τροίᾳ μάχῃ δαμῆναι. καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δὲ, ἔνθα Αἴγισθος, εἴ περ οὐκ ἐμνᾶτο τὴν τοῦ βασιλέως μνηστὴν, καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινεν, οὐκ ἂν ὤλετο, καὶ ἐν οἷς οἱ τοῦ Ὀδυσσέως ἑταῖροι ἔζων ἂν, μὴ φαγόντες τῶν Ἡλίου βοῶν. καὶ ἐνταῦθα δὴ ὁμοίως ποιεῖ. λέγει γὰρ ἡ μήτηρ τῷ Ἀχιλλεῖ, διχθαδίας Κῆρας ἤτοι διπλᾶς μοίρας φερέμεν αὐτὸν θανάτοιο τέλοσδε. εἰ μὲν αὐτόθι, φησὶ, μένων Τρώων πόλιν ἀμφιμάχωμαι, ὤλετο μέν μοι νόστος, ἀτὰρ κλέος ἄφθιτον ἔσται· εἰ δέ κεν οἴκαδε ἵκωμαι φίλην ἐς πατρίδα γαῖαν, ὤλετο μὲν κλέος ἐσθλὸν, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ἔσσεται· ὅ περ ἐφερμηνεύων ἐπάγει· οὐ δέ κε μ' ὦκα τέλος θανάτοιο κιχείη. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, ἐπὶ δηρὸν δέ μοι αἰὼν ἔσσεται. αἰὼν δὲ ἡ ζωὴ πολλαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ. Καὶ ὅρα ὅτι τε οὐκ ᾐδέσθη δὶς εἰπεῖν ταὐτολογικῶς ὁ ποιητὴς τὸ θανάτοιο τέλος ἀντὶ τοῦ ὁ θάνατος κατὰ περίφρασιν, καὶ ὅτι νῦν μὲν τὸ ἐπὶ δηρὸν ἐλλειπτικῶς εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ὅτε δὲ ἡ *πρόθεσις ἄπεστι, τότε καὶ ἐπιῤῥηματικόν ἐστι τὸ δηρόν. Ἰστέον δὲ τὸ, ὅτι μήτηρ μέ φησι Θέτις διχθαδίας κῆρας φέρειν εἰς θάνατον, δηλοῖ μὲν ὡς διπλαῖ κῆρες ἄγουσι τὸν Ἀχιλλέα ἐς Ἄιδου, αἱ μέντοι δύο αἰτιατικαὶ, τὸ ἐμὲ καὶ τὸ κῆρας, διασείουσι τὴν φράσιν, ὡς δῆθεν δυνατὸν ὂν νοῆσαι ὡς ὁ Ἀχιλλεὺς τὰς κῆρας ἄγει πρὸς θάνατον κατὰ τοὺς γελοιάζοντας. (Vers. 417.) Ὅτι ἐν τῷ, καὶ δ' ἂν τοῖς ἄλλοις ἐγὼ παραμυθησαίμην οἴκαδ' ἀποπλείειν, παραμυθήσασθαι τὸ παρηγορῆσαι καὶ παραινέσαι λέγει Ἀχιλλεύς. Ἰστέον γὰρ ὅτι μῦθος αἶνος, φάσκειν, ἀγορεύειν, εἰπεῖν, εἰρηκέναι, ὁμοίων εἰσὶ νοημάτων δηλωτικά. διὸ καὶ προσλαβόντα τὴν παρὰ πρόθεσιν ὁμοιότητά τινα ἔχουσιν ἐννοιῶν καὶ γίνεται ἐκ τοῦ μύθου μὲν τὸ παραμυθεῖσθαι, τοῦ αἴνου δὲ τὸ παραινεῖν, τοῦ δὲ φάσκειν τὸ παραιφάσκειν καὶ ἡ πάρφασις καὶ ἡ παραίφασις, τοῦ δὲ ἀγορεύειν τὸ παρηγόρημα, τοῦ δὲ εἰπεῖν τὸ παρειπεῖν, τοῦ δὲ εἰρηκέναι τὸ παραῤῥητοὶ, ὅ περ ὁ ποιητὴς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. ἐτόλμησε δέ τις ἐντεῦθεν ἐκδοῦναι καὶ πάῤῥησιν τὴν παράῤῥησιν. δῆλον δὲ ὅτι μυθέεσθαι μὲν καὶ μυθεῖσθαι καὶ παρα-

μυθεῖσθαι Ὁμηρικὰ, μυθεύεσθαι δὲ τὸ ψευδῶς λέγειν τῆς μεθ' Ὅμηρόν ἐστι χρήσεως. (Vers. 418.) Ὅτι τὸ, οὐκέτι Τροίαν αἱ*ρήσομεν εὐρυάγυιαν, ὅ περ που εἶπεν ὁ βασιλεὺς, παραφράζων ἐνταῦθα διὰ τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς φησίν· ἐπεὶ οὐκέτι δήετε, ὅ ἐστιν εὑρήσετε τέκμωρ Ἰλίου αἰπεινῆς, τέκμωρ εἰπὼν τὸ ἐν Ἀχαιοῖς σκοπιμώτατον τέλος, τὴν ἅλωσιν. τοῦ δὲ δήετε παράγωγον ἡ τοῦ μύθου Δηώ. ἐπεί φασιν, ἁρπαγεῖσαν τὴν θυγατέρα κόρην ζητοῦσα ἤκουε πρὸς τῶν ἐντυγχανόντων ἐπὶ παραμυθίᾳ τὸ, δήεις, ὅ ἐστιν εὑρήσεις. (Vers. 419.) Ἴλιον δὲ αἰπεινὴν οὐκ ἀπᾶδον ἐστὶ νοῆσαι νῦν καὶ τὴν χαλεπὴν, οἷα τοῦ Ἀχιλλέως τοιαύτην ἤδη κρίνοντος αὐτὴν τοῖς Ἀχαιοῖς. (Vers. 420.) Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ τὸ ὑπερσχεῖν οὐκ ἐπὶ νίκης συνήθως, ἀλλ' ἐπὶ βοηθείας, εἰπόντος Ἀχιλλέως ὅτι μάλα θεὸς τὴν χεῖρα ὑπερέσχε τῆς Τροίας, τεθαρσήκασι δὲ λαοί. ἔστι δὲ ὑπερέσχε τὸ ὑπεράνω αὐτῆς ἔσχεν, ἐσκέπασεν, ἐφύλαξεν. (Vers. 422.) κεῖται δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ, ἀπόφασθε ἀγγελίαν τοῖς ἀριστεῦσιν, ἀντὶ τοῦ ἀποφατικῶς εἴπατε ὡς οἱ πείθεται Ἀχιλλεύς. Ἔνθα καὶ ὅρα ὅτι οὐκ εἶπεν ἀπόφασθε τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ τοῖς τῶν Ἀχαιῶν ἀριστεῦσιν, ἢ διότι ὀκνεῖ ὅλως ὀνομάζειν ἐκεῖνον, ἢ καὶ ἵνα τοὺς ἀριστέας ἐπεγείρῃ τῷ βασιλεῖ ἀκούσαντας ὡς δι' αὐτὸν κινδυνεύουσι καὶ αὐτοὶ, ὅ περ ἀνεκάλυψε φθάσας ὁ Ἀχιλλεὺς ἐν οἷς 664
παρήγγειλεν εἰπών· πάντα ἀγορεύειν ὡς ἐπιτέλλω *ἀμφαδὸν, ὄφρα καὶ ἄλλοι ἐπισκύζωνται Ἀχαιοί. ἐνταῦθα μέντοι τοῦτο ὑποκρύψας φησίν· ὄφρα ἄλλην φράζωνται ἀμείνω βουλήν. λέγει δ' ἐν τούτοις γνωμικῶς καὶ ὅτι, τὸ γὰρ ἤγουν τοῦτο γέρας ἐστὶ γερόντων, τὸ τὰ ἀγγελθέντα δηλαδὴ μηνύειν, ὡς δέον ὂν τοὺς πρέσβεις μὴ ψεύδεσθαι παραποιοῦντας τὰ ἀγγελλόμενα. (Vers. 423.) Ὅτι παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν ἐκ πρώτης μὴ τυχόντων οὗ θέλουσι, τὸ, ὄφρ' ἄλλην φράζωνται ἐν φρεσὶ μῆτιν ἀμείνω. οὐ γὰρ αὕτη ἑτοίμη. ὕστερον δὲ παροιμία ὁμοία τοιαύτη ἐξεφωνήθη, αὕτη μὲν ἡ μήρινθος οὐδὲν ἔσπασεν, ἀντὶ τοῦ αὕτη ἡ μηχανὴ οὐδὲν ἤνυσεν, ἐκ μεταφορᾶς τῶν σχοίνοις θηρευόντων ἢ ἁλιευόντων. (Vers. 426.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἐμεῦ ἀπομηνίσαντος, πλεονάζει ἡ ἀπὸ πρόθεσις, ὥς περ καὶ ἡ κατὰ πρόθεσις εὐθὺς ἐν τῷ, Φοῖνιξ παρ' ἡμῖν μένων κατακοιμηθήτω. εὕρηται δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀποθέσθαι μῆνιν καὶ πραϋνθῆναι, καὶ οὕτως ἀπὸ μήνιδος γενέσθαι, πρὸς ὁμοιότητα τοῦ ἀπόμαχος γέρων, καὶ ἀπόμουσον γένος γυναικῶν, καὶ ἀπῳδὸν φθέγμα, καὶ, ἄποινος θυσία ἡ δίχα σπονδῆς οἴνου, καὶ ἀπεμφαῖνον νόημα, καὶ τῶν ὁμοίων, περὶ ὧν καὶ προδεδήλωται. (Vers. 429.) Ὅτι ἑκουσίας ὁδοῦ τὸ, ὄφρα μοι ἕπηται, ἢν ἐθέλῃσιν, ἀνάγκῃ δ' οὔτι μιν ἄξω. ἐν ᾧ δείκνυται ὡς *ἐναντία ἐστὶ τὸ ἐθελουσίως καὶ τὸ κατ' ἀνάγκην γίνεσθαί τι. (Vers. 430.) Ὅτι μετὰ τοὺς Ἀχιλλέως λόγους οἱ πρέσβεις πάντες ἀκὴν ἐγένοντο σιωπῇ μῦθον ἀγασσάμενοι, μάλα γὰρ κρατερῶς ἀπέειπεν. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀπέειπε ταὐτὸν τῷ ἀπέφησεν, ἐξ οὗ πρὸ ὀλίγου τὸ, ἀγγελίην ἀπόφασθε. τὸ δὲ κρατερῶς ὅμοιον τῷ ἀπηλεγέως, ὃ ἐν προοιμίοις εἴρηκεν ὁ Ἀχιλλεύς. ὅρα δὲ τὸ πάντες ἐπὶ τριῶν λεχθέν. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἡ τοιαύτη λέξις ἀεὶ πολυλαΐαν δηλοῖ. (Vers. 431.) Ὅτι στρυφνοτέρα μὲν ἡ ῥηθεῖ*σα τοῦ Ὀδυσσέως δημηγορία καὶ σεμνοτέρα καὶ, τὸ ὅλον εἰπεῖν, πρέπουσα πρέσβει βασιλικῷ. ἡ δὲ ἐφεξῆς (Vers. 434.) τοῦ Φοίνικος πειστικωτέρα ὡς οἰκείου καί πως ἐλέου ἔοικεν εἰσβολὴ ἐπὶ προϋπαρξάσῃ ἑτέρᾳ πρεσβείᾳ. δακρύοις οὖν
761 ὁ γέρων κιρνᾷ τὸ προοίμιον, παῤῥησιά*ζεταί τε ἐπὶ πλέον καὶ ἐντρέπει ὀνειδίζων, καὶ ἀφελῶς δὲ λαλεῖ, τῆς βρεφικῆς τοῦ Ἀχιλλέως μεμνημένος ἡλικίας, ἔτι δὲ καὶ ἱστορικήν τινα ὁμοιότητα παραφέρει, καὶ ὅλως πολυειδῶς ποικίλλεται πρὸς πλείω πιθανότητα, καθὰ προϊοῦσι τῷ λόγῳ φανεῖται, οὐχ' ὅτι ῥητορικώτερος Ὀδυσσέως ἐστὶν, ἀλλ' ὅτι οὐδὲν τῶν τοιούτων ἔπρεπε τῷ Ὀδυσσεῖ, ἀλλ' αὐτῷ καὶ μόνῳ, οἷα καὶ διδασκάλῳ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ πατρὶ κατὰ θέσιν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς δειχθήσεται. (Vers. 432. sqq.) Ἰστέον δὲ ὅτι *καὶ ὁ Φοῖνιξ ἐκ τοῦ παρόντος, καθὰ ποιεῖν Ὁμήρῳ σύνηθες, καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν, 665
ὅ φασι, παρὰ πόδας λαμβάνει τὸ πρεσβευτικὸν προοίμιον, ὡς καὶ Ὀδυσσεὺς πρὸ αὐτοῦ. εἰπόντος γὰρ Ἀχιλλέως ὅτι ὁ Φοῖνιξ αὐτόθι κατακοιμηθήτω, ὄφρα μοι ἐν νήεσσι φίλην ἐς πατρίδα ἕπηται αὔριον, ἢν ἐθέλῃσιν, ἀνάγκῃ δ' οὔ τί μιν ἄξω, ὁ Φοῖνιξ ὀψὲ μετέειπε, δάκρυα ἀναπρήσας, ἤγουν δακρύσας, ἐξ αὐτοῦ τοῦ προοιμίου, ὡς εἴρηται. (Vers. 433.) πέρι γὰρ δίε νηυσὶν Ἀχαιῶν· εἰ μὲν δὴ νόστον γε μετὰ φρεσὶ, φαίδιμ' Ἀχιλλεῦ, βάλλεαι, οὐδέ τι πάμπαν ἀμύνειν νηυσὶ θοῇ*σι πῦρ ἐθέλεις ἀΐδηλον, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ, πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην οἶος; ἤγουν πῶς ἂν σου μεμονωμένος ἀπολιποίμην; Ὅρα δὲ καὶ ὡς τῷ γέροντι περὶ νηυσὶ δεδιότι προέδραμε τῆς

δημηγορίας τὸ δάκρυον, οἶκτον πολὺν ἐφελκόμενον· ἐπεὶ καὶ ἀριδάκρυες κατὰ τὴν παροιμίαν οἱ ἀγαθοί. διὸ καὶ συγχέει τῷ μαθητῇ τὸν θυμὸν, ὡς ἐκεῖνος ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρεῖ, καί πως τέγγει τὴν ἐκείνου σκληρότητα. καὶ ὅτι εἰρωνεύεται κατὰ ἦθους βαρύτητα, ἐν οἷς φησί· πῶς ἂν ἀπολιποίμην σου. τὸν *γὰρ Ἀχιλλέα μᾶλλον ἐχρῆν εἰπεῖν, πῶς ἄν σου λιποίμην, ᾧ με συνέστησεν ὁ πατήρ; οὐ γὰρ κελεύειν ἐχρῆν ἀλλὰ κελεύεσθαι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου οὐδὲ ἡγεῖσθαι τοῦ ἀπόπλου ἀλλ' ἕπεσθαι. ἄρθρον δὲ τοῦ δακρύειν τὸν γέροντα τὸ περὶ ταῖς ναυσὶ δεδιέναι κατὰ τὸν ποιητήν. Τὸ δὲ ἀναπρήσας ἀντὶ τοῦ ἀναπεράσας ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου ἢ ἀναφυσήσας ὡς ἀπὸ τοῦ πρήθω ῥήματος καὶ γεμίσας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὅθεν καὶ τὸ, ἄνεμος ἱστίον ἔπρησε. Τοῦ δὲ, δίε περὶ νηυσὶν, ὅ ἐστιν ἐφοβεῖτο, ἐνεστὼς τὸ δίω διὰ μόνου διχρόνου, ἐξ οὗ κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν καὶ τὸ δεδιέναι καὶ ἡ δειδία καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἰ δὲ καὶ τὸ ἐπιτρέχειν τῷ κατὰ δέος φεύγοντι διώκειν λέγεται παρὰ τὸ διειν ὦκα, ὁμώνυμον ἄρα τὸ δίειν, δηλοῦν καὶ τὸ φεύγειν καὶ τὸ κατατρέχειν τῶν δειλαινομένων. δοκεῖ δὲ διφορεῖσθαι τὸ *δίειν, καθὰ καὶ τὸ φθίειν. καὶ τοῦ μὲν γραφομένου ἐν μόνῳ διχρόνῳ ἰδοὺ ἡ χρῆσις πέφηνεν· ὡς δὲ καὶ ἐν διφθόγγῳ γράφεται δείω, φαίνεται ἐκ τοῦ δέος, ἐν ᾧ ἀπὸ διφθόγγου ἀνεφάνη τὸ ε̄, καθὰ ἐκ τοῦ νείφω τὸ νέφος, ἔτι δὲ καὶ ἐκ τοῦ δείδω, γενομένου πλεονασμῷ τοῦ δ' ἐκ τοῦ δείω, καὶ ἀπὸ τοῦ δείμου δὲ τοῦ δηλοῦντος τὸν φόβον. (Vers. 435.) Τὸ δὲ, ἐν φρεσὶ βάλλεαι, Ἀττικῶς ἐγράφη ἀντὶ τοῦ βάλλεις, τίθης. Τὸ δὲ, οὐδέ τι πάμπαν, ἶσον ἔστι τῷ οὐδαμῶς, οὐδόλως. Τὸ δὲ, ἀμύνειν νηυσὶ πῦρ, κατὰ τὸ πλῆρες πέφρασται, καθὰ καὶ τὸ, ἀλεξήσεις κακὸν ἦμαρ. ἄλλως δὲ τὸ ἀμῦναι μόνον καὶ μόνον τὸ ἀλεξῆσαι ἐλλιπές ἐστι. (Vers. 456.) Πῦρ δὲ ἀΐδηλον τὸ μὴ ἵζον καὶ οἷον καθήμενον ἀλλὰ προϊὸν καὶ νεμόμενον τὰ παρατυχόντα, ἵνα ᾖ ἀΐζηλον καὶ συνήθει τροπῇ τοῦ ζ̄ εἰς δ' ἀΐδηλον. Τὸ δὲ, ἐπεὶ χόλος ἔμπεσε θυμῷ, πολεμίου δηλονότι δίκην, πάνυ ἐντρεπτικῶς εἶπεν ὁ Φοῖνιξ, αἰσχύνων τὸν ἥρωα ὡς ὀργίλον, οὐ μὴν, ὡς ἐκεῖνος οἴεται, φιλότιμον. τὸν δὲ χόλον τοῦτον προϊὼν θυμὸν μέγαν ἐρεῖ. ἐπιεικῶς δὲ εἴρηται καὶ ἀμφότερα. οὐ γὰρ ἀληθῶς χόλος ταὐτὰ καὶ θυμὸς, ἀλλὰ μῆνις αὐτόχρημα, εἰ μὴ ἄρα καὶ κότος. ἀστείως δὲ πάντως εἴρηται τὸ, ἐνέπεσε θυμῷ, ἀντὶ τοῦ πολεμικῶς ἐπῆλθεν. οὕτω Τρῶες *ἐμπίπτουσι ταῖς τῶν Ἀχαιῶν νηυσὶ, καὶ πῦρ δὲ ὕλῃ, καὶ ἕτερα βλαπτικὰ ἑτέροις τισί. (Vers. 438.) Λέγει δὲ ὁ Φοῖνιξ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ ὅτι, σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πηλεὺς ἤματι τῷ, ὅτ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε νήπιον, οὔπω εἰδόθ' ὁμοιίου πολέμοιο οὐδ' ἀγορέων, ἵνα τ' ἄνδρες ἀριπρεπέες τελέθουσι· τοὔνεκά με προέηκε διδασκέμεναι τάδε πάντα, μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι, πρηκτῆρά τε ἔργων, ἤγουν διδάσκαλον λόγων τε καὶ ἔργων τῷ Ἀχιλλεῖ. φασὶ γάρ τινες νεώτατον τὸν Ἀχιλλέα εἰς τὸν Τρωικὸν ἐλθεῖν πόλεμον, ὡσεὶ δώδεκα ὄντα ἐτῶν. Καὶ σημείωσαι ὅτι ἣν ἔχει ἀρετὴν ἔν τε λόγοις ἔν τε ἔργοις ὁ Ἀχιλλεὺς, ἑαυτῷ ἐπιγράφεταί πως ὁ Φοῖνιξ. διὸ καὶ ἐποφείλεται χάριτας, ὧν μία καὶ τὸ πεισθῆναι νῦν τὸν μαθητὴν αὐτῷ πρεσβεύοντι. (Vers. 443.) Ὅτι δὲ ῥήτωρ ἕπεται τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Φοῖνιξ καὶ σύμβουλος, καὶ ὁ γεωγράφος ἱστορεῖ. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι δυνάμενος καλλωπίσαι τὸν λόγον ἐμφανῶς ἐν τῷ εἰπεῖν, μύθων τε ῥητῆρα ἔργων τε πρηκτῆρα, ὅμως οὐκ ἐποίησεν οὕτω, ἀλλὰ μετέθηκε τὸ πρηκτῆρα κἀντεῦθεν τὸ ὁμοιοτέλευτον συνεσκίασεν, ἵνα μὴ ἐν σκυθρωποῖς ὁ λόγος ἐμφανέστατα καλλωπίζηται. (Vers. 442.) Τὸ δὲ προέηκε φθάσας ἡρμήνευσε ἐν τῷ, σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων ἱππηλάτα Πη*λεὺς, δὶς εἰπὼν ἐκεῖ τὸ ἔπεμπεν, οἷα τοῦ γέροντος ἐμφανῶς ταὐτολογοῦντος διὰ τὸ ἀγωνιᾶν. Ἔνθα ὅρα καὶ ὡς ἄλλως μὲν πέμπεται ὁ Φοῖνιξ τῷ Ἀχιλεῖ, διδάσκαλος γάρ· ἄλλως δὲ ὁ Ἀχιλλεὺς τῷ βασιλεῖ, σύμμαχος γάρ· ὅθεν καὶ ὥς περ οὐκ ἂν δεόντως ὁ Φοῖνιξ ἀπολίποιτο τοῦ Ἀχιλλέως ᾧ ἐπέμφθη, οὐδ' ἂν τοῦ βασιλέως ὁ Ἀχιλλεύς. διὸ καὶ ἐγγὺς ὁ ῥήτωρ παρέθετο κατὰ συνά-
666 φειαν τὸ, σοὶ δέ μ' ἔπεμπε γέρων Πηλεὺς, ὅτι σ' ἐκ Φθίης Ἀγαμέμνονι πέμπε, διδάσκων τὸν μαθητὴν διὰ τοῦτο χρῆναι καὶ αὐτὸν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ, πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο λιποίμην, ᾧ ἐπέμφθην ὑπὸ τοῦ
πατρός. *ἀγαθὴ δὲ λέξις τὸ πέμπε· διὸ καὶ ἐδισσεύθη κατ' ἐπιμονὴν ἡ αὐτὴ οὖσα τῷ ἔστειλε. 762
(Vers. 438.) Τὸ δὲ, ἱππηλάτα Πηλεὺς, ἔχει τινὰ παρηχήσεως ἔμφασιν, εἰ καὶ μὴ σπουδαίαν· ἐῤῥέθη δὲ καὶ ὁ Φοῖνιξ ἀνωτέρω ἱππηλάτης. ἀναγκαίως δὲ ἱππηλάτα λέγει Ὅμηρος διὰ δάκτυλον μετρικόν. ὁ γὰρ ἱππηλάτης, ὥς περ καὶ ὁ τοξότης καὶ ὁ ἱππότης καὶ ὁ δεσπότης, ἀσυντελῆ τοῖς ἡρωίζουσι διὰ τὸ ἐν αὐτοῖς ἀμφίμακρον. Τὸ δὲ πέμπε δέεται πάντως ὑποδιαστολῆς βελτιούσης διάνοιαν ἐν τῷ, πέμπε

νήπιον, ἵνα μή τις, ὡς τοῦ ν ἡνωμένου τῷ ῥήματι, νοήσῃ ὅτι ἔπεμπεν οὐ νήπιον ἀλλὰ ἤπιον. Ἰστέον δὲ ὅτι πέμπειν παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον καὶ τὸ στέλλεσθαι θριαμβικῶς, ὅθεν καὶ πομπὴ ὁ θρίαμβος, ὃν προέλευσιν ἡ κοινὴ γλῶσσα λαλεῖ, καὶ πομπεῖα παρ' Ἀττικοῖς ἱερὰ σκεύη χρήσιμα ἐν τοιαύταις πομπαῖς. (Vers. 440.) Τὸ δὲ, εἰδότα πολέμου, συνήθη Ὁμήρῳ σύνταξιν ἔχει τὴν μετὰ γενικῆς. οὐ γὰρ μόνον τὸ εὖ εἰδὼς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ μόνον τὸ εἰδὼς γενικῇ συντάσσει. οὕτω δὲ καὶ τὸ γνῶναι, ὡς ἡ Ὀδυσσεία δηλοῖ. διὰ τί δὲ ὁμοίιος ὁ πόλεμος λέγεται, προδεδήλωται. (Vers. 441.) Ἀγορὰς δὲ τοὺς δημηγο*ρικοὺς λόγους φησί. Τὸ δὲ, ἔνθα ἄνδρες ἀριπρεπέες, δύναται μὲν καὶ ἐπὶ πολέμου νοεῖσθαι καὶ ἐπὶ ἀγορᾶς, μάλιστα δὲ κρεῖττον ἐπὶ ἀγορᾶς. καὶ ἐν ἄλλοις γὰρ ὁ ποιητὴς τὸν ἄριστον δημηγόρον ἐπιπλέον ἐξαίρει τοῦ πολεμιστοῦ, εἰ καὶ ἄλλως κυδιάνειρα λεγομένη καὶ ἡ μάχη ἀριπρεπέας νοεῖται ἄνδρας ποιεῖν καὶ αὐτή. (Vers. 442.) Τοῦ δὲ, διδασκέμεναι τάδε πάντα, ἐφερμηνευτικὸν εὐθὺς ἐπῆκται τὸ, μύθων τε ῥητῆρα εἶναι πρηκτῆρά τε ἔργων. καὶ ὅρα ὅτι, ὥς περ πρὸ ὀλίγων τὸ, οἱ δ' ἄρα πάντες ἀκὴν ἐγένοντο, ἐπὶ τριῶν ἔφη ἀνδρῶν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ πάντα ἐπὶ πραγμάτων δύο, τοῦ λόγοις παιδεῦσαι καὶ ἔργοις. δοκεῖ δὲ καλῶς ἐπί γε τοιούτων ῥηθῆναι τὸ πάντες καὶ τὸ πάντα. οἱ ἄνδρες τε γὰρ Φοῖνιξ καὶ Ὀδυσσεύς εἰσι καὶ Αἴας οἱ ἀντὶ πολλῶν, καὶ τὰ πράγματα λόγοι καὶ πράξεις, ὧν τὸ πολυσχιδὲς μικροῦ δεῖν ἀμύθητον. (Vers. 443.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ῥήτορα οὐκ οἶδεν εἰπεῖν Ὅμηρος· οὔπω γὰρ ἐπεχωρίαζε τότε ἡ λέξις· ῥητῆρα δὲ λέγει, ὡς καὶ φράτωρ φράτηρ ἐλέγετο παρὰ τοῖς παλαιοῖς. ὅρα δὲ τὸ, πρηκτῆρά τε ἔργων, δι' οὗ διδασκάλου τελείου ἐκφαίνεται ἀρετή. ὡς γὰρ ὁ τῶν μύθων ῥητὴρ ῥητορεύων διδάσκει τὸν μυούμενον, ὡς οὕτω χρὴ ῥητορεύειν, οὕτω καὶ ὁ τῶν ἔργων *πρηκτὴρ πράττων παιδεύει τὰ πρακτέα τὸν μαθητὴν, οὐ μὴν λέγων μόνον καὶ ἐρεθίζων. οὕτω καὶ ὁ μουσικὸς ἐνάγει πρὸς μάθησιν· οὕτω καὶ πᾶς ὁστισοῦν ὁ πράττειν ἐπιστημοναρχῶν, ἵνα μὴ μακρὰ λέγωμεν. οὐκοῦν πρακτικώτατος ὢν ὁ Φοῖνιξ τοιοῦτον καὶ τὸν Ἀχιλλέα ἐποίησεν. (Vers. 444.) Ὅτι ὁ Φοῖνιξ τὸ, πῶς ἂν ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, αὖθι λιποίμην, παραφράζων φησὶ πρὸς Ἀχιλλέα· ὡς ἂν, ἤγουν ὄντως ἂν, ἔπειτ' ἀπὸ σεῖο, φίλον τέκος, οὐκ ἐθέλοιμι λείπεσθαι, καὶ ἐπάγει· οὐδ' εἴ κέν μοι ὑποσταίη θεὸς αὐτὸς γῆρας ἀποξύσας θήσειν νέον ἡβώοντα, οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καὶ ἑξῆς. (Vers. 446.) Καὶ ὅρα τὸ ἀποξύσας προσφυῶς ῥηθὲν τῇ τοῦ γεροντικοῦ δέρματος τραχύτητι, δι' ἣν καὶ πάγουρον αὐτὸν ἡ Κασάνδρα που καλεῖ. ξύεται γὰρ τὸ τραχὺ, ὡς ἂν εὐθετισθῇ πρὸς λειότητα. (Vers. 445.) Τὸ δὲ, ὑποσταίη θεὸς, ἀντὶ τοῦ ὑπόσχηται, ἐγγυήσηται, καθ' ὃ σημαινόμενον λέγει καὶ προϊὼν, ὅτι ὁ βασιλεὺς δῶρα τὰ μὲν διδοῖ, τὰ δὲ ὑπέστη, τουτέστιν ὑπέσχετο. Τὸ δὲ αὐτὸς κατ' ἐξοχὴν ῥηθὲν ἐν τῷ θεὸς αὐτὸς διαστολὴν ἔχει πρὸς τὸν θέσει θεὸν, ὁποῖός τις ἐστὶν ὁ ἔνθεος καὶ ὁ ἀγχίθεος. (Vers. 447.) Σημείωσαι δὲ ὅτι νέος μὲν ὢν ὁ Φοῖνιξ ἐκ τῆς πατρίδος εἰς τὸν Πηλέα ἦλθεν, οὐ τοιοῦτος δὲ, ὁποῖος ὁ Ἀχιλ*λεὺς πρὸς τοῦ Πηλέως παρετέθη τῷ Φοίνικι· αὐτὸς μὲν γὰρ νήπιος οὔτε λόγων ἐπιστήμων οὔτε ἔργων, ὁ δὲ Φοῖνιξ οὐδέν τι τοιοῦτος ἀλλ' εὐδόκιμος, ὡς μετ' ὀλίγα φανεῖται· διὸ καὶ πλειόνων χαρίτων ὁ Ἀχιλλεὺς ὀφειλέτης τῷ Φοίνικι. (Vers. 448.) Ὅτι ἑλλαδικὸς ἀνέκαθεν ὢν ὁ Φοῖνιξ εἶτα ὕστερον εἰς Φθίαν ἐξίκετο φυγὼν δι' αἰτίαν, ἥτις μετ' ὀλίγα ῥηθήσεται. φησὶ γοῦν· ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα, φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο. ὁ δὲ γεωγράφος ἐκ τοῦ Θετταλικοῦ Ὀρμενίου τοῦ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γραφέντος ἱστορεῖ δοκεῖν τισὶ τὸν Φοίνικα φυγεῖν εἰς Φθίαν. διό, φησι, τινὲς ἀντὶ τοῦ, οἷον ὅτε πρῶτον λίπον Ἑλλάδα καλλιγύναικα, γράφουσιν, οἷον ὅτε πρῶτον λιπον Ὀρμένιον πολύμηλον. φασὶ γὰρ τὸ χωρίον ὑπὸ Ὀρμένου κτισθῆναι, υἱοῦ Κερκάφου, παιδὸς Αἰόλου, Ὀρμένου δὲ γενέσθαι Ἀμύντορα, οὗ Φοῖνιξ καὶ Εὐαίμων, οὗ Εὐρύπυλος, ὅθεν φυλαχθῆναι τὴν διαδοχὴν Εὐρυπύλῳ, ὡς ἀπελθόντος τοῦ Φοίνικος. τινὲς δέ, φησι, Φωκέα ποιοῦσι τὸν Φοίνικα, νοοῦντες τὸν ἐν Ἐλεῶνι Ὀρμενίδην Ἀμύντορα, οὗ τὸν δόμον Αὐτόλυκος ἀντετόρησε, πατέρα τοῦ Φοίνικος ὄντα ἐξ Ἐλεῶνος τῆς περὶ Παρνασόν. Ἰστέον δὲ ὡς οὔτε τὸ Ὀρμένιον οὔτε ὁ Ὄρμενος οὔτε ὁ ἐξ αὐτοῦ Ὀρμενίδης *ἐξ ἀνάγκης ἐκ τοῦ ὁρμᾶν γίνονται, ἵνα καὶ δασύνωνται, ἀλλ', ὡς εἰκὸς, ἐκ τοῦ ὄρω τὸ διεγείρω, οὗ παθητικὸν ὀρόμενος καὶ ἐν συγκοπῇ ὄρμενος. Ὅτι ἡ μήτηρ τοῦ Φοίνικος Ἱπποδάμεια παρευδοκιμουμένη ἔρωτι παλλακίδος τῆς Κλυτίας, ἧς ἤρα ὁ τοῦ Φοίνικος πατὴρ Ἀμύντωρ, καὶ δυσωπήσασα τὸν υἱὸν τὰ εἰς τὴν ῥηθησομένην ἐκδίκησιν, αἰτία γέγονεν αὐτῷ τοῦ ἐκ

τῆς πατρίδος, ὡς ἐῤῥέθη, φυγεῖν. ἱστορῶν γοῦν τὰ τοιαῦτα ὁ Ὁμηρικὸς Φοῖνιξ φησὶν ὅτι εἰς τὸν Πηλέα ἐξικόμην φεύγων νείκεα πατρὸς, ὡς εἴρηται, ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο, τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ᾽ ἄκοιτιν, μητέρ᾽ ἐμήν· ἡ δ᾽ αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων παλλακίδι προ-
667 μιγῆναι, ἵν᾽ ἐχθήρειε γέροντα. ἀφίσταται γὰρ γέροντος νέα γυνὴ πειραθεῖσα ἡβῶντος ἀνδρός. ὁ δὲ τοῖς τοκεῦσιν ὁμόνοιαν πραγματευόμενος ἐπείσθη τῇ μητρί. φησὶ γὰρ ὁ Φοῖνιξ· τῇ πιθόμην, ἤγουν τῇ μητρὶ, καὶ ἔρεξα, μιγεὶς δηλαδὴ τῇ Κλυτίᾳ ἣν ὁ πατὴρ Ἀμύντωρ οὔπω μὲν ἔγνω, καθὰ οἱ παλαιοί φασιν, εἰς τοῦτο δὲ ἀνέτρεφε. διὸ οὐδὲ μιγῆναι φησὶν ὁ Φοῖνιξ (Vers. 452.) τῇ παλλακίδι ἀλλὰ προμιγῆναι, ἤτοι πρὸ ἐκείνου μιγῆναι, ἵνα ἐχθήρειε τὸν γέροντα. (Vers. 453.) πατὴρ δ᾽ ἐμός, φησιν, αὐτίκ᾽ ὀϊσθεὶς, ὅ ἐστι γνοὺς, πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ᾽ ἐπεκέκλετο *᾽Ερινῦς, μή ποτε γούνασιν οἷσιν, ὅ ἐστιν ἰδίοις, ἐφέζεσθαι φίλον υἱὸν ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα, ἵνα δηλαδὴ ὁ λυπήσας πατέρα δυστυχήσῃ περὶ παιδὸς γονήν. θεὸς δέ, φησιν, ἐτέλειεν ἐπαράς. καὶ καταντᾷ μετὰ πολλὰ ὁ λόγος τῷ διδασκάλῳ εἰς τὸ ἀντὶ υἱοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἐκθρέψασθαι καὶ παῖδα ποιήσασθαι καὶ τηλικοῦτον θεῖναι ὁποῖος νῦν ἐστιν. ἀναμνήσει δὲ καὶ ὅπως ἐπαιδαγώγει αὐτόν. ἔνθα καὶ σημειοῦνται οἱ παλαιοὶ, ὡς οὐχ᾽ ὑπὸ Χείρωνος Ὅμηρος οἶδε τραφῆναι τὸν Ἀχιλλέα, εἰ μὴ ἄρα ἴσως μόνην παιδευθῆναι τὴν ἰατρικὴν, εἶτα εἰπών· (Vers. 496.) ἀλλ᾽, Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν καὶ τὰ ἑξῆς, ῥητορεύσας δὲ καὶ περὶ λιτῶν τὰ ἐν τοῖς ἑξῆς ῥηθησόμενα, ἐπάγει καὶ ἱστορίαν τὴν κατὰ τὸν Μελέαγρον οἰκείως πάνυ τῷ πράγματι, καὶ συμβουλεύει ἑκόντα τοῖς Ἕλλησιν ἐπαμῦναι, μή ποτε καὶ αὐτὸς τὸ τοῦ Μελεάγρου πάθοι. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς ἱστορηθήσεται, δῶρα μὲν λαμβάνων καὶ δυσωπούμενος οὐκ ἐπείθετο, ὕστερον δὲ ὑπ᾽ ἀνάγκης τὸν μὲν πόλεμον, ᾧ θυμῷ εἴξας, κατειργάσατο, τῆς δὲ τιμῆς καὶ τῶν δώρων ἐξέπεσεν. (Vers. 450.) Ὅρα δὲ ὅτι πρὸς τὸ φιλέεσκε τὸ ἀτιμάζεσκεν ἀντέθετο συγγενές τι ὂν τῷ μισεῖν. (Vers. 451.) Τὸ δὲ, λισσέσκετο γούνων, ἔλλειψιν ἔχει ἢ προθέσεως, ἵνα ᾖ λίσσετο ὑπὲρ γού*νων ἢ διὰ γούνων, ἢ μάλιστα μετοχῆς, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐλίσσετο ἁπτομένη γονάτων. (Vers. 453.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα, ἐνδέδωκε τῷ κωμικῷ μέθοδον εἰπεῖν, ὡς τῷ πατρὶ πειθόμενος καὶ ἐξάμαρτε, ἵνα καὶ ὁ Φοῖνιξ εἴπῃ, ὡς τῇ μητρὶ πεισθεὶς ἥμαρτον. σεμνῶς δὲ ἡ τοιαύτη ἔννοια εἴρηται. ῥέξαι γὰρ ὁ Φοῖνιξ λέγει τὸ μιγῆναι τῇ παλλακῇ, εὐφημῶν καὶ φειδόμενος ὀλιγάκις λέγειν κακά. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου σεμνοῦ θαλαμηπόλου λέξιν ἐρανισάμενος καὶ ὁ ἀττικιστὴς Ἀλκίφρων ἔφη, ὡς ὁ δεῖνα οἷός τε ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς ὁρώντων ἁπάντων τὴν ψάλτριαν ἐνεργεῖν. ταὐτὸν γὰρ νοεῖ τὸ ῥέζειν καὶ τὸ ἐνερ*γεῖν, καὶ ἐν ἀμφοῖν σεμνότητος παραπετάσματι τὸ τοῦ πράγματος δυσπρόσοπτον συγκαλύπτεται. 763
Ὁμηρικὸν δέ τι καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Φιλοκτήτῃ τὸ, οὔ τέ τι ῥέξας, κακὸν δηλαδή. οὕτω γὰρ νοεῖται, εἰ καὶ παντελῶς ἐκεῖ σιωπᾶται τὸ ῥεχθέν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσι ζήτημα ἐκεῖνο τὸ, νόμος τὸν παῖδα τοῖς γονεῦσιν ἐπαμύνειν, μητρί τις ἐπαμύνας πρὸς τοῦ πατρὸς τυπτομένῃ ἀποκηρύττεται, ἐντεῦθεν δοκεῖ τὴν τῆς πλάσεως ἀρχὴν λαβεῖν. κἀνταῦθα γὰρ ὁ Φοῖνιξ ἀδικουμένῃ τῇ μητρὶ τιμωρήσας δυσκόλου πειρᾶται τοῦ πατρός. εἰ δὲ ψέγεται ὡς πατέρα λυπήσας, ἀλλὰ λύεται τὸ ἔγκλημα διὰ τοῦ φύσει δικαίου· γάμον γὰρ ἀδικούμενον ἀνωρθώσατο, οἷς τὸν πατέρα μὴ ἀδικήσας ἐλύπησεν. εἰ δὲ ἀνόσιόν τις ἐρεῖ τὸ πραχθὲν, ἐψεύσατο· ἤδη γὰρ εἴρηται, ὡς οὐκ ἐμίγη ἀλλὰ προεμίγη τῇ παλλακῇ. καὶ ἄλλως δὲ, εἰ καὶ διὰ τὸν πατέρα ἴσως ἀνόσιος, ἀλλ᾽ ἄλλον τρόπον ὅσιος τιμωρῶν μητρί. τοῦτο δὴ καλὸν τῇ τραγῳδίᾳ ἀντίστροφον. Ἀπίων δέ φησιν ὅτι Ἀριστόδημος ὁ Νυσσαεὺς ῥήτωρ τε καὶ γραμματικὸς μετέγραψεν ἀντὶ τοῦ τῇ πιθόμην καὶ ἔρεξα, *τῇ οὐ πιθόμην οὐδὲ ἔρεξα, καὶ εὐδοκιμήσας ἐτιμήθη, ὡς εὐσεβῆ τιμήσας τὸν ἥρωα. πρὸ δὲ αὐτοῦ Σωσιφάνης τὴν τοιαύτην εὗρε γραφήν. καὶ Εὐριπίδης δὲ ἐν Φοίνικι ἄπταιστον τὸν ἥρωα συντηρεῖ. ἄριστον δὲ τὸ τῆς μητρὸς ἐπεισόδιον. ἔοικε γὰρ λέγειν ὁ Φοῖνιξ, ὅτι οὐδὲ ἐμοὶ τότε συνήνεγκε πεισθέντι τῇ μητρί· οὔκουν οὐδὲ σὲ ὀνήσει μήτηρ ἡ Θέτις, συμβουλεύσασα τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀποσχέσθαι συμμαχίας, καὶ εἰποῦσα, ἀλλὰ σὺ μὲν μήνιε καὶ τὰ ἑξῆς. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἀπορήσαντες οἱ παλαιοὶ, πῶς ποτὲ τὸν ἐπὶ πράξει οὐκ ἀγαθῇ διάφορον τῷ πατρὶ Φοίνικα παιδαγωγὸν ἐπέστησε τῷ Ἀχιλλεῖ ὁ Πηλεὺς, λύουσιν, ὡς ἀγαθοὶ διδάσκαλοι οἱ παθημάτων πεῖραν σχόντες καὶ ἑαυτοὺς ἀνακτησάμενοι. καὶ Χείρωνα γάρ φασι τρωθέντα ποτὲ τὴν χεῖρα τὴν διὰ βοτανῶν ἐπινοήσασθαι ἰατρικὴν, καὶ τὸν Σηλυβριανὸν παιδοτρίβην Ἡρόδικον διὰ πόνους

ἐμπεσόντα φθόῃ μελετῆσαι τὰ περὶ δίαιταν. (Vers. 452.) Ὅρα δὲ, εἰ καθ' ὑποκορισμὸν ἡ παλλακὶς ἐῤῥέθη, καθά που ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἀγκαλίς. δοκεῖ γὰρ, ὥς περ πύλη πυλὶς, οὕτως εἶναι καὶ ἀγκάλη ἀγκαλὶς καὶ παλλακὴ παλλακίς. τοῦτο δὲ παρετηρήθη διὰ τοὺς κελεύσαντας μὴ εἶναι ὑποκορισμὸν παρὰ τῷ ποιητῇ. πόθεν δὲ γίνεται παλλακὴ, προδεδήλω*ται. Ἰστέον δὲ ὅτι νεωτάτη δοκεῖ εἶναι ἡ ἁπλῶς παλλακή. μνηστέον γὰρ ὅτι, καθὰ καὶ προδεδήλωται, ταὐτὸν πάλλακα εἰπεῖν ἡλικίας λόγῳ καὶ βούπαιδα καὶ ἀντίπαιδα καὶ μελλέφηβον, ἐξ οὗ δὴ πάλλακος ἡ παλλακίς. ὡς δὲ καὶ ἡ Παλλὰς μετέχει τι τῆς τοιαύτης λέξεως, προεδηλώθη που καὶ αὐτό. σαφέστερον δὲ ταῦτα φράζει ὁ γράψας ὅτι παλλακαὶ καλοῦνται τὸ μὲν ἀκριβὲς τῶν παιδίσκων αἱ νέαι, καθὰ καὶ τῶν ἀῤῥένων πάλλακες. ταύταις δὲ ἡσσώμενοί ποτε διὰ τὴν ἀκμὴν οἱ δεσπόται ἀφιᾶσι καλεῖσθαι αὐτὰς οὕτω, κἂν μηκέτι νέαι ὦσι. (Vers. 451.) Τὸ δὲ, αἰὲν λίσσετο, τὸ δυσπειθὲς δηλοῖ τοῦ παιδὸς εἰς τὸ λυπῆσαι πατέρα εἰ καὶ ὕστερον ἡ μήτηρ ἱκετεύουσα ἐξενίκησε. (Vers. 453.) Τὸ δὲ ἔρεξα φυσικῶς, οὐ μὴν Ἀττικῶς, ἀδίπλαστον ἔχει τὸ ῥ. (Vers. 454.) Στυγεραὶ δὲ Ἐῤῥινῦς αἱ φρικταὶ καὶ ὡς εἰπεῖν κρυεραὶ καὶ ῥιγεδαναὶ, παρὰ τὴν Στύγα τὴν ἐν Ἅιδου πηγὴν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. δαιμόνια δὲ τιμωρητικὰ αἱ Ἐριννύες, μάλιστα μὲν ἐκδικοῦσαι τὰ εἰς γονεῖς ἁμαρτήματα, δοκοῦσαι δὲ καὶ λοιποῖς ἐπεξιέναι ἀδικήμασιν, ὡς αἱ ποιή- 668
σεις δηλοῦσιν. ὅτι δὲ πτερωταὶ πλάττονται διὰ τὸ κατ' ἀλληγορίαν πάνυ ταχὺ τῆς θεόθεν δίκης καὶ ἄφυκτον, καὶ ὅτι τρεῖς εἰσὶ, καὶ τίνα ταύταις ὀνόματα, καὶ ὅτι ἄγριαι κα*τὰ δημίους, καὶ ὅτι μέλαιναι διὰ τὸ ἀφανῶς ἐπιέναι τοῖς κακοῖς, καὶ ὅτι ταναΰποδες διὰ τὸ οἷον μακροσκελὲς καὶ οὕτω πλατὺ τῆς διαβάσεως καὶ ταχὺ καὶ ἐκκίνητον, καὶ ὅτι παρὰ τὸ ἐρὶ ἐπιτατικὸν καὶ τὸ ἀνύειν αὐταῖς τὸ ὄνομα ὡς ἄγαν ἀνυστικαῖς ἢ σπουδαίαις, ἀνύειν γὰρ καὶ τὸ σπεύδειν παρ' Ἀττικοῖς, ἢ ὡς τὰς ἀρὰς ἀνύουσαι, ἢ ὡς οἷον Ἐλινύες ἀντιφραστικῶς αἱ μάλιστα γοργαὶ, καὶ ὅσαι ἄλλαι τούτων ἐτυμολογίαι, ζητητέον ἐν τοῖς παλαιοῖς, παρ' οἷς καὶ ἀεὶ παρθένοι λογοποιοῦνται διὰ τὸ μὴ ληπταὶ εἶναι προσώποις καὶ ἀεὶ ὁρῶσαι πάντα τὰ ἐν βροτοῖς πάθη, καὶ ὡς εἰπεῖν ἄλαστοι. διὸ καὶ μνήμονες αἱ αὐταί. ὅθεν καὶ Ζεὺς ἀλάστωρ καὶ φθόνος καὶ δαίμων ἀλάστωρ ἐπενοήθη λέγεσθαι. αἱ δ' αὐταὶ καὶ σεμναὶ καὶ δειναὶ καὶ δεινῶπες καὶ ἔμφοβοι, ἔστι δὲ καὶ ποίνιμοι, διὰ τὸ κατ' αὐτὰς φοβερόν. εἰ δὲ καὶ Εὐμενίδες Ἀττικῶς κατὰ τὸ, ὅ γ' ἐνθάδ' ὢν εἴπῃ λεὼς, ἤγουν ὡς ἂν Ἀττικοὶ εἴποιεν, ἀλλὰ τοῦτο ἀντίφρασις εὐφημητικὴ ἐκθυομένη τὴν κατὰ τὰς Ἐριννῦς φρίκην. αἳ καὶ χαλκόποδες λέγονται διὰ τὸ ἀκάματον, ἔτι δὲ καὶ βαρὺ τῆς ἐπεμβάσεως· καὶ μετάδρομοι κακῶν ἔργων· ἔτι δὲ καὶ λωβητῆρες ὑστεροφθόροι, ὡς μετὰ τὸ πραχθῆναί τι κακὸν, ἐπάγουσαι λώβην αὐ*ταί· καὶ ἄφυκτοι δὲ κύνες διὰ τὸ οἷον ἰχνηλατεῖν, εἶτα καὶ δάκνειν τοὺς κακούργους· καὶ ἄοινοι δὲ διὰ τὸ νηφάλιον καὶ ἀνύστακτον ἐπὶ τοῖς ἁμαρτάνουσι καὶ μάλιστα τοῖς φονεύουσι· διὸ καὶ μίαν τούτων Τισιφόνην καλοῦσιν, ἐπεὶ δίκας αὐτῇ τίνουσι οἱ φονεῖς. (Vers. 455.) Τὸ δὲ, γούνασιν ἐφέζεσθαι υἱὸν, τὸ πατρικὸν ὡς ἐκ μέρους ὑπεμφαίνει φιλότεκνον, οὗ χάριν παρατατικῶς ἔφη τὸ ἐφέζεσθαι διὰ τὸ ἐπίμονον τοῦ ἔργου, ἄλλως γὰρ εἶχεν εἰπεῖν, γούνασιν ἐφέσασθαι, ὅ περ ἦν ἅπαξ ποτὲ ἐπικαθίσαι. (Vers. 456.) Τὸ δὲ, ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα, πρὸς διαστολὴν ἐῤῥέθη τοῦ τε υἱοῦ καὶ τοῦ ἁπλῶς ἑτέρωθεν, ὁποῖοι πολλάκις παῖδες ἐπικάθηνται ξένοις γούνασιν. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης παῖς ἅπας πατρικοῖς γούνασιν ἐφιζάνει, οὐδὲ πᾶς ὁ παῖδα φιλοφρονούμενος πατὴρ τοῦ τοιούτου ἐστὶ παιδός. Ἐν δὲ τῷ ἐπαρὰς πλεονάζει ἡ πρόθεσις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ ἐπίουρος. καὶ μετ' ὀλίγα εὐθὺς ἐπαινὴ Περσεφόνεια ἡ αἰνὴ, τουτέστι δεινή. ἔοικε δὲ ἐπαρὰς ἐξ ὀρθοῦ τὰς κατάρας εἰπεῖν, ὅθεν καὶ ἐπάρατος. δηλοῖ δὲ αὐτὸ σαφέστατα καὶ τὸ, πολλὰ κατηρᾶτο. ὅτι δὲ πολλαχοῦ ἡ κατὰ πρόθεσις εἰς τὴν ἐπὶ ἀλλάσσεται, ὡς καὶ ἐν τῷ ἐπίῤῥητος ὁ καταῤῥήσεων ἄξιος, καὶ ἐν ἄλλοις δεδήλωται. *(Vers. 457.) Ὅτι Ζεὺς καὶ ἐνταῦθα καταχθόνιος ὁ Ἅιδης, ὡς ἐάν τις εἴποι ἀὴρ ὑπόγειος. εἰ δὲ κατὰ παλαιὰν ἱστορίαν περί τινα Καρικὸν ποταμὸν Ζηνὸς Ποσειδῶνος ἦν ἱερὸν, ἰδοὺ τὸ Ζεὺς ἤτοι Ζῆν κοινὸν ὄνομα Διὸς καὶ Ποσειδῶνος καὶ Ἅιδου τῶν ἀδελφῶν. Ἐπαινὴ δὲ Περσεφόνεια περιοχή τις τεθνεώτων, ὃ σύγκειται ἀπό τε τοῦ φθέρσαι, ὅ ἐστι φθεῖραι ῥήματος Αἰολικοῦ, καὶ ἀπὸ τοῦ φόνου, ὡς τῶν θνησκόντων ἢ κατὰ φύσιν πιπτόντων, ὃ διὰ τοῦ φθείρεσθαι δηλοῦται, ἢ κατὰ βίαν, ὃ διὰ τοῦ φόνου παρασημαίνεται. καὶ ταῦτα μὲν πρὸς ἀλληγορίαν. ἄλλως δὲ Ζεὺς καταχθόνιος ἤγουν ὑποχθόνιος ὁ τοῦ μύθου Πλούτων. Περσεφόνη δὲ ἄκοιτις αὐτοῦ. παρὰ δὲ τούτοις αἱ

*᾿Εριννῦς, περὶ ὧν ἐῤῥέθη. διὸ δοκοῦσι καὶ ἀπὸ τοῦ ἐκ τῆς ἔρας νέεσθαι τὴν κλῆσιν λαχεῖν, αἳ λέγον-
ται σὺν καὶ τῷ Ἅιδῃ καὶ τῇ Περσεφόνῃ τελέσαι τὰς τοῦ Φοίνικος ἀρὰς, ἤγουν τὸ ἄγονον ἀποβῆναι τὸν
Φοίνικα, ὅ περ εὐφυῶς ἔχει ῥηθὲν, ὡς τῆς ἀτεκνίας οὐ μόνον ἐριννυώδους ἀλλὰ καὶ οἷον θανατηρᾶς
οὔσης, οἷς ἐπιτέμνουσα τὴν διαδοχὴν ἀφανίζει τὸ γένος οἰχόμενον. γίνεται δὲ ἡ Περσεφόνεια ἐκ τοῦ
Περσεφόνη κατὰ Ἰωνικὴν παραγωγὴν τῆς ληγούσης, ὡς τὸ Πηνελόπη Πηνελόπεια, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα
καὶ ἐν τοῖς τοῦ περιηγητοῦ κεῖται. *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν πολλοῖς τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων Φερσεφόνη
φέρεται ὡς ἀπὸ τοῦ εἰρημένου φθέρσαι, τοῦ θ̄ ἐλλείψαντος. ἡ δὲ καλλιφωνία τὸ ἀρκτικὸν δασὺ ἀλλά-
ξασα Περσεφόνην πεποίηκεν, ᾗ σύστοιχος καὶ ἡ Περσέφασσα. ὡς γὰρ παρὰ τὸ φθείρειν καὶ φονεύειν
Φθερσεφόνη καὶ εὐφωνώτερον Φερσεφόνη καὶ ἔτι ἐμμελέστερον Περσεφόνη, οὕτω παρὰ τὸ αὐτὸ φθεί-
ρειν καὶ τὸ φάζειν, ὅ ἐστι φονεύειν, Φθερσέφασσα ἢ κατὰ τὸ κάλλιον Φερσέφασσα καὶ ἔτι λειότερον
Περσέφασσα. ἐπαινὴ δὲ οὐ μόνον ἡ αἰνὴ, ὡς ἐῤῥέθη, ἀλλὰ καὶ ἡ αἰανὴ διὰ τὸ ἐν σκότῳ εἶναι.*
(Vers. 458.) *Ὅτι ὁ βαρηθεὶς οἴκαδε μένειν *ἐρεῖ ἂν τὸ, ἔνθ᾿ ἐμοὶ οὐκέτι πάμπαν ἐρητύετο ἐν φρεσὶ* 764
*θυμὸς κατὰ μέγαρα στρωφᾶσθαι. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι ὡς, εἴ περ κατά τινα τῶν ἀντιγράφων γρά-
φεται κατὰ μέγαρα στροφάασθαι διὰ μικροῦ ο̄, ἔχοι ἂν μεγάλην ἀπορίαν καὶ δύσλυτον ἡ τοιαύτη
γραφή.* (Vers. 460.) *Ὅτι ἐν τῷ, ἢ μὲν πολλὰ ἔται καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφὶς ἐόντες, ἤγουν κύκλῳ περὶ
ἐμὲ, αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἐκεῖ, λισσόμενοι κατερήτυον ἐν μεγάροισι, φιλικὴ δηλοῦται δεξίωσις. λέγει δὲ ἔτας
μὲν πάντας τοὺς συνήθεις ὡς ἀπὸ τοῦ ἔθος, ἀνεψιοὺς δὲ τοὺς τοῦ γένους ὡς ἀπὸ μέρους τῶν ἀνεψιῶν.
ἀνεψιοὶ δὲ οἱ παρὰ τοῖς ὕστερον ἐξάδελφοι. πόθεν δὲ γίνεται ἀνεψιὸς, καὶ ὡς τὸ ἔτης ἄλλοι μὲν ἐδά-
συνον, ἄλλοι δὲ ἐψίλουν, ἐν ἄλλοις γέγραπται.* (Vers. 462.) *Ὅτι πολυτελοῦς δαιτὸς ἔνδειξις τὸ, πολλὰ
δὲ ἴφια μῆλα καὶ εἰλίποδας ἕλικας βοῦς ἔσφαζον, πολλοὶ δὲ σύες θαλέθοντες ἀλοιφῇ, ὅ ἐστι πίονες,
εὑόμενοι τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο, πολλὸν δ᾿ ἐκ κεράμων μέθυ πίνετο. λέγει δὲ ἴφια μὲν καὶ*
669 *νῦν μῆλα τὰ ἰσχυροποιὰ θρέμματα. ἰφθιμοποιεῖ γὰρ τὸ αὐτῶν κρέας καὶ, ὡς ἡ ἐτυμολογία φησὶ,
κρατύνει καὶ ἰσχυροποιεῖ. *ἢ καὶ ἄλλως, ἴφια τὰ λιπαρά· τὰ γὰρ πάντῃ ἀλιπῆ ἀνίσχυρα. εἰλίποδας δὲ
εἰς τὸ πᾶν μὲν βοῶν ἐπίθετον, ἡ δὲ κωμῳδία καὶ γυναῖκας φησὶν εἰλίποδας παίζουσα δι᾿ Εὐπόλιδος τὰ
ἑαυτῆς.* (Vers. 463.) *Ὁ δὲ θαλέθων πρωτότυπόν ἐστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, τῆς τοῦ τηλεθόων
παραγωγῆς. ἀλοιφὴ δὲ τὸ λίπος διὰ τὸ χρήσιμον εἶναι ἀλείφειν. ἀπὸ ταύτης καὶ ξηραλειφεῖν καὶ ξηρα-
λοιφία τὸ ἄνευ λουτροῦ ἀλείφεσθαι. ἐπεὶ καὶ ξηρὸς ἱδρὼς ὁ μὴ ὑπὸ λουτροῦ ἀλλ᾿ ὑπὸ γυμνασίων καὶ
πόνων γινόμενος. δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ τοίχους χρίειν ἀλείφειν λέγεται καὶ ἀλοιφή. διὸ ἐν ῥητορικοῖς
λεξικοῖς φέρεται ὅτι ἀλοιμὸς τὸ αὐτὸ καὶ ἀλοιφὴ τὸ τῶν ἐν οἴκοις τοίχων χρίσμα, καὶ ὅτι ἀλοιφεῖον,
ᾧ οἱ ἀλεῖπται χρῶνται· πάντως δὲ, ὥς περ ἀπὸ τοῦ ἀλείφω ἡ ἀλοιφὴ ἢ ἀπὸ τοῦ ἤλειφα ἐνεργητικοῦ
παρακειμένου, οὕτως ἀπὸ τοῦ ἤλειμμαι ὁ ἀλοιμὸς, καθὰ καὶ ἀπὸ τοῦ λείπω λέλειμμαι ὁ λοιμός.*
(Vers. 464.) *Τὸ δὲ, τανύοντο διὰ φλογὸς Ἡφαίστοιο, περιφραστικῶς κεῖται ἀντὶ τοῦ ὠπτῶντο.*
(Vers. 465.) *Κέραμος δὲ ἢ λάγυνος ἢ πίθος, ὡς καὶ ἐν τῷ, χαλκέῳ δ᾿ ἐν κεράμῳ δέδετο. Μέθυ δὲ
ὁ οἶνος, οὐ φύσει, ἀλλὰ τῇ ὑπὲρ μέτρον εἰσδοχῇ. μεθίεται γὰρ, ἤγουν ἀμελεῖ, ὁ πέρα τοῦ μετρίου οἶνον
προσιέμενος. ἐκφοβεῖ γοῦν τοὺς *πολυπότας τῇ ἐπιγραφῇ ὁ τὸν οἶνον μέθυ καλῶν. τὸ δὲ, πολλὰ λισ-
σόμενοι, καὶ πολλὰ ἴφια μῆλα, καὶ πολλοὶ δὲ σύες, καὶ πολλὸν μέθυ, σχῆμα ἐπιμονῆς τῆς κατὰ λέξιν.*
(Vers. 461.) *Σημείωσαι δὲ εἰς τὸ λισσόμενοι καὶ τὰ περὶ αὐτὸ, ὅτι διὰ τοῦ σ̄ μὲν τὰ τοιαῦτα προ-
φερόμενα διπλάζουσιν αὐτὸ ἀναγκαίως. ἐπεὶ τὸ μὲν ἓν σ̄ μέλλοντα χαρακτηρίζει, διπλούμενον δὲ
οἰκειοῦται τοῖς ἐνεστῶσιν. ὅτε μέντοι διὰ τοῦ τ̄ λίτομαι εἴποι τις καὶ λιτόμενοι, οὐ διπλοῦται τὸ τ̄
Ἀττικῷ ἔθει κατὰ τὸ, φοινίσσω φοινίττω, ἑλίσσω ἑλίττω, καὶ τὰ ὅμοια, ἀλλὰ μονοῦται τὸ τ̄ ἐν αὐτοῖς
διὰ τὸ τρίτης συζυγίας τῶν βαρυτόνων εἶναι θέμα τότε τὸ λίτω καὶ τὰ κατ᾿ αὐτὸ, περὶ ὧν Ἡρωδιανὸς
λέγει ὡς διὰ τοῦ τ̄ οὐ πολλὰ ὦπται, ἀλλὰ τὸ λίτω, ὅθεν τὸ λίτεσθαι, καὶ τὸ πέτω, ἀφ᾿ οὗ τὸ πέτο-
μαι. καὶ ἔνια, φησὶ, ἃ ἤδη ὡς περισπώμενα ἐκλίθη. ὥς περ τὸ κέντω, ἐξ οὗ τὸ κένσαι ὁμοκλήσας, καὶ
ἄντω, ὅθεν ἀντόμενος καὶ ἄντεσθαι ἐν πολέμῳ. τὸ δὲ ἀνύτω, φησὶ, καὶ ἀρύτω τῷ τ̄ ἐπλεόνασεν ὡς ἐκ
τοῦ ἀνύω καὶ ἀρύω. καὶ οὕτω μὲν Ἡρωδιανός. Ἡρακλείδης δὲ ἀγνοεῖν φησὶ πολλοὺς ὅτι τὸ λίσσομαι
κοινολεκτούμενον Ἀτθίδι διαλέκτῳ γέγονε λίττομαι, παρέσει δὲ τοῦ ἑτέρου τ̄ γεγένηται λίτομαι.*

*ὁ δ᾽ αὐ*τὸς καὶ περὶ τοῦ ἀνύτω καὶ ἀρύτω εἰπὼν ἀσυνήθως αὐτὰ ἔχειν, ὡς μηδενὸς εἰς ω̄ λήγοντος βαρυτόνου ἔχοντος τὸ τ̄ ἀρκτικὸν τῆς τελευταίας συλλαβῆς· πάντα γάρ, φησι, περισπᾶται, οἷον κρατῶ, αἰτῶ, πατῶ, κροτῶ, φοιτῶ· ἐπάγει ὅτι Κύπριοι δὲ καὶ Ἀττικοὶ παρεντιθέντες ῥήμασι καὶ ὀνόμασι τὸ τ̄ καὶ πτόλιν τὴν πόλιν λέγοντες καὶ πτόλεμον τὸν πόλεμον, ὅθεν καὶ ἡ ἄνακτος καὶ νυκτὸς γεγόνασι γενικαὶ πλεονάζουσαι τῷ τ̄, λέγουσιν οὕτω καὶ τὸ ἀρύω ἀνύω, ἀρύτω καὶ ἀνύτω.* (Vers. 466.) *Ὅτι οἰκεῖον σπουδαίοις νυκτοφύλαξι κατ᾽ οἶκον οὐ μόνον τὸ, εἰνάνυχες δέ μοι ἀμφ᾽ αὐτῷ παρὰ νύκτας ἴαυον, φυλάσσοντές με δηλαδὴ, ἀλλὰ καὶ τὸ, οἱ μὲν ἀμειβόμενοι φυλακὰς ἔχον, οὐδέ ποτ᾽ ἔσβη πῦρ, ἕτερον μὲν ὑπ᾽ αἰθούσῃ εὐερκέος καὶ ἑξῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ εἰνάνυχες συγκοπήν τε ἔπαθεν ἐκ τοῦ ἐννέα καὶ τροπὴν συνήθη τοῦ ν̄ εἰς ῑ πρὸς ὁμοιότητα τοῦ εἴνατος. τὸ δὲ χ̄ φυσικῶς ἔχει ὡς ἀπὸ τοῦ νύξ. δῆλον γὰρ ὅτι, καθὰ ὄνυξ ὄνυχος, οὕτω καὶ νὺξ νυχός. τὸ γάρ τοι νυκτὸς τροπὴν πέπονθε τοῦ δασέος εἰς ψιλὸν καὶ ἐπένθεσιν οὐκ ἀσυνήθη τοῦ τ̄, ὡς καὶ προσεχῶς δεδήλωται. Ἰαύειν δὲ καὶ νῦν τὸ διατρίβειν, οὐ μὴν κοιμᾶσθαι· οὐ γὰρ πρέπει τοῦτο φύλαξι.* (Vers. 467.) *Τὸ δὲ ἀμειβόμενοι ἑτεροῖον φανερῶς τοῦ, *τὸν δ᾽ ἀπαμειβόμενος, καὶ τῶν ὁμοίων. κυριολεκτεῖται δὲ ὅτι μάλιστα. ἐξ οὗ καὶ τὸ, ἀμοιβηδὶς δ᾽ ἀνέφαινον, καὶ οἱ ἐπημοιβοὶ ἐπίκουροι, ὅ πέρ ἐστιν οἱ κατὰ ἀλλαγὴν εἴτουν ἐναλλάγδην ἥκοντες εἰς ἐπικουρίαν. εἰς ὅ περ ἀστείως ἔπαιξέ τις, ἤγουν εἰς τὸ μεταλαμβάνεσθαι τὸ ἀμείβειν ἀντὶ τοῦ καταλλάσσειν, ἀπορήσας ἀστείως ἐπὶ τῶν ἀμειβόντων ἐμπορευτικῶς, πῶς ποτὲ τὰ τετράδραχμα καταλλάσσονται μὲν, οὐκ ὀργίζονται δὲ, ὡς δῆθεν τοῦ καταλλάσσεσθαι ὁμωνυμίας λόγῳ ἀντικειμένου πρὸς τὸ ὀργίζεσθαι.* (Vers. 468.) *Αἴθουσα δὲ στοὰ περίστυλος ἡλίῳ αἰθομένη, ὅ ἐστι λαμπομένη, ἧς τὸ μὲν ἐνδοτέρω πρόδομος, τὸ δὲ ἐνδοτάτω θάλαμος, ὡς καὶ ἐνταῦθα δηλοῖ ὁ ποιητὴς μνησθεὶς αὐλῆς, μεθ᾽ ἣν αἴθουσα καὶ πρόδομος, εἶτα θάλαμος, ἐν τῷ εἰπεῖν· πῦρ ἕτερον μὲν ὑπ᾽ αἰθούσῃ εὐερκέος αὐλῆς, ἄλλο δ᾽ ἐνὶ προδόμῳ, πρόσθεν θαλάμοιο θυράων. περὶ δὲ αἰθούσης ῥηθήσεται καὶ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα. κατὰ δὲ τοὺς ἀκριβεστέρους ἡ τάξις οὕτως· ἕρκος, περὶ ὃ πύλαι· μετὰ δὲ τὸ ἕρκιον αὐλή· μεθ᾽ ἣν αἴθουσα· εἶτα πρόδομος, δόμος, καὶ θάλαμος. Ἐν τούτοις δὲ ἰστέον καὶ ὅτι οὐκ εὐκαίρως δοκεῖ ὁ Φοῖνιξ εἰπεῖν τὸ πολλὰ μὲν λιτανεύεσθαι παρὰ τῶν αὐτοῦ, μὴ πεισθῆναι δὲ, ἀλλὰ βιά*σασθαι τὴν φυγήν. ἐρεῖ γὰρ ἂν ὁ δυσωπούμενος Ἀχιλλεὺς, ὡς οὐκοῦν, ὦ διδάσκαλε, οὐδ᾽ ἐγὼ πείσομαι. πρὸς ὅ φασιν οἱ παλαιοὶ, ὡς τῷ μὲν Φοίνικι οὐκ ἦν ὑπακοῦσαι διά τε τὴν ῥηθεῖσαν λύπην καὶ διὰ τὴν ὀργὴν τοῦ πατρός· τῷ δὲ Ἀχιλλεῖ ἔνδοξος ἡ ἐκ πειθοῦς μεταβολὴ γενήσεται διὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ πατρὸς, ἣν Ὀδυσσεὺς ἤδη φθάσας πρὸ ὀλίγου ἐξέθετο, ἥτις οὕτως εἶχε τὸ ἀναντίῤῥητον, ὥστε Ἀχιλλεὺς πρὸς μὲν τὰ ἄλλα τῶν τοῦ Ὀδυσσέως λόγων ἀπελογήσατο, αὐτὸ δὲ μόνον τὸ ἐκ πατρὸς κεφάλαιον παρῆκε σιωπήσας παντελῶς καὶ παραδραμὼν τεχνικῶς διὰ τὸ δυσεπιχείρητον. οἱ δ᾽ αὐτοὶ λέγουσι καὶ ὅτι καλῶς δι᾽ ὀργὴν πατρὸς φεύγει τὴν πατρίδα ὁ Φοῖνιξ. ἐν γὰρ ταῖς ἀδιαλλάκτοις, φασὶν, ἔχθραις κρεῖττον τὸ* 670 *φεύγειν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι πῦρ ἕτερον εἰπὼν εἶτα ἐπήγαγε τὸ ἄλλο, δηλῶν ὡς τὸ μετὰ τὸ ἕτερον οὐκ ἂν κυρίως ἕτερον λέγοιτο, ἀλλὰ ἄλλο. καὶ ἔστιν οὕτως ἡ Ἀττικὴ ὡσεπιπολὺ συνήθεια, οἷον, ἕτερος μὲν ποιεῖ τόδε, ἄλλος δὲ τόδε. καὶ οὕτω μὲν ἐνταῦθα. ἐν δὲ τῷ, Ἄρνε, ἕτερον λευκὸν, ἑτέρην δὲ μέλαιναν, παραβαίνεται ἡ τοιαύτη παρατήρησις. τὸ δὲ, ὑπ᾽ αἰθούσῃ, δοκεῖ ταὐτὸν εἶναι τῷ ἐν αἰθούσῃ, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ, ἄλλο δ᾽ ἐνὶ προδόμῳ, ἵνα ᾖ, ἐν αἰθούσῃ καὶ *ἐν προδόμῳ.* (Vers. 471.) *Ὅτι κἀνταῦθα σχῆμα πρωθύστερον ἐν τῷ, καὶ τότ᾽ ἐγὼ θαλάμοιο θύρας πυκινῶς ἀραρυίας ῥήξας ἐξῆλθον καὶ*
765 *ὑπέρθορον ἕρκιον αὐλῆς. πρῶτον *γὰρ τὸ, ὡς εἴρηται ὑπερθορεῖν, εἶτα τὸ ἐξελθεῖν. ὁ δὲ λόγος οἰκεῖος ἀνδρὶ φυγόντι γενναίως ἀσφαλῆ κάθειρξιν. Ὅρα δὲ τὸ, πυκινῶς ἀραρυίας ῥήξας. τὰ γὰρ πυκινὰ ῥήγνυνται, οὐ μὴν τὰ φύσει εὐδιάλυτα ἀραιά· ὅθεν καὶ ῥηξήνωρ ὁ τὴν τῆς φάλαγγος ῥήσσων πυκνότητα. Ἰστέον δὲ ὅτι λαθραίαν καὶ γενναίαν δηλοῖ, ὡς ἐῤῥέθη, φυγὴν ἀπὸ φρουρᾶς ἀσφαλοῦς τὸ ῥηθὲν, εἴ περ παρῳδηθῇ, οἷον, καὶ τότ᾽ ἐγὼ εἱρκτῆς θύρας πυκινῶς ἀραρυίας ῥήξας ἐξῆλθον ῥεῖα, λαθὼν φύ*λακάς τ᾽ ἄνδρας δμωάς τε γυναῖκας, φεύγων ἔπειτ᾽ ἀπάνευθεν. Ἐν τούτοις δὲ καὶ καλλιλογῶν ὁ ῥήτωρ Φοῖνιξ τὴν Θετταλικὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ὑπὸ τῷ Πηλεῖ Φθίαν φησὶν, ὡς φεύγων δι᾽ Ἑλλάδος εὐρυχόροιο Φθίην δ᾽ ἐξικόμην ἐριβώλακα, μητέρα μήλων, ὅ ἐστι θρεμμάτων, ἐς Πηλῆα ἄνακτα, καθὰ καὶ κατωτέρω εὐθὺς ῥηθήσεται.* (Vers. 473.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, δμωάς τε γυναῖκας,*

περιττὸν κεῖται τὸ γυναῖκας· ἀρκεῖ γὰρ καὶ μόνον τὸ δμωὰς εἰς τὸ καὶ γυναῖκας αὐτὰς νοεῖσθαι. ὡς
δὲ συστέλλει ἀεὶ παρ' Ὁμήρῳ τὴν *παραλήγουσαν ἀναγκαίως διὰ δακτύλου χρείαν τὸ εὐρύχορος, δη-
λοῦται πολλαχοῦ. (Vers. 475.) Τὸ δὲ, μητέρα μήλων, συντελεῖ τι καὶ εἰς τὸ, οὖθαρ ἀρούρης, ὥς περ
καὶ τὸ Δημήτηρ, ὅ ἐστι γῆ μήτηρ ἀλληγορικῶς. πάντως γὰρ μητρὸς ἴδιον τὸ οὖθαρ. ἤδη δέ τις καὶ
671 χώραν, ἢ κῆπον μήλων ὀπώρᾳ ἐνευθηνούμενον, μητέρα μήλων ἀστείως ἐρεῖ ἂν, ὥς περ καὶ πολύμηλον.
(Vers. 476.) Ὅτι λέγει περὶ ἑαυτοῦ καὶ περὶ Πηλέως ὁ Φοῖνιξ, ὡς φυγόντα με εἰς αὐτὸν καὶ ἱκετεύ-
σαντα, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, ὡς προσεχῶς ἐῤῥέθη, ἐξικόμην ἐς Πηλῆα, ὁ δέ με πρόφρων *ὑπέδεκτο,
καί με φίλησέ τ' ὡς εἴτε πατὴρ ὃν παῖδα φιλήσῃ, μοῦνον τηλύγετον πολλοῖσιν ἐπὶ κτεάτεσσι· καί μ'
ἀφνειὸν ἔθηκε, πολὺν δέ μοι ὤπασε λαόν. ναῖον δ' ἐσχατιὴν Φθίης, Δολόπεσσιν ἀνάσσων· καὶ σὲ
τοσοῦτον ἔθηκα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ, ἐκ θυμοῦ φιλέων, ἐπεὶ οὐκ ἐθέλεσκες ἅμα ἄλλῳ οὔτ' ἐς
δαῖτα ἰέναι οὔτ' ἐν μεγάροισι πάσασθαι, πρίν γ' ὅτε δή σε ἐπ' ἐμοῖσιν ἐγὼ γούνασι καθίσας ὄψου τ'
ἄσαιμι προταμὼν καὶ οἶνον ἐπισχών. πολλάκι μοι κατέδευσας ἐπὶ στήθεσσι χιτῶνα, οἴνου ἀποβλύζων
ἐν νηπιέῃ ἀλε*γεινῇ. ὣς ἐπὶ σοὶ μάλα πόλλ' ἔπαθον καὶ πόλλ' ἐμόγησα· τὰ φρονέων, ὅ μοι οὔτι θεὸς
γόνον ἐξετέλειεν ἐξ ἐμεῦ, ἀλλὰ σὲ παῖδα, θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ, ποιεύμην, ἵνα μοι πότ' ἀεικέα λοι-
γὸν ἀμύνῃς. Ἐν δὲ τούτοις ὅρα δεινότητα ῥήτορος, ὃς μονονουχὶ λέγει ὡς ἄτοπον, ἐὰν ὃν ἔτι νέον
ὄντα ὁ Πηλεὺς ᾐδέσθη, τοῦτον ὁ μαθητὴς Ἀχιλλεὺς ἐν τοιαύτῃ πολιᾷ παρ' οὐδὲν θήσει, ἀξιῶν καὶ
ὡς ἱκέτης καὶ ὡς ξένος πατρῷος αἰδοῦς τυχεῖν· δι' αἰδοῦς γὰρ ἤγοντο καὶ οἱ ἱκέται καὶ οἱ πατρῷοι ξένοι,
ὡς πολλαχοῦ φαίνεται· ἔτι γε μὴν *συναξιῶν στερχθῆναι καὶ ὡς ἀδελφὸς, εἴ γε καὶ Πηλεὺς ὡς παῖδα
καὶ αὐτὸν ἐφίλησεν, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς τρόπον τινὰ πατὴρ ἐπέκεινα τοῦ καὶ ἔργων, ὡς προεῤῥέθη,
καὶ λόγων καθηγήσασθαι. παῖδα γάρ σε, φησὶν, (Vers. 490.) ἐποιούμην, ἤγουν ἐτιθέμην. ποιεῖ-
672 σθαι γὰρ τὸ τίθεσθαι παρὰ τοῖς ῥήτορσιν. οἵ φασιν ἔθετο ὁ δεῖνα τὸν παῖδα τοῦ δεῖνος ἤτοι θετὸν
υἱὸν ἔσχεν. οὕτω πανταχόθεν πειρᾶται πείσειν ὁ γέρων τὸν μαθητὴν καὶ εἰς ἡμερότητα μεταβαλεῖν· εἰ
δὲ μὴ πεισθείη, καλῶς ἂν ἀκούσοι παρὰ τοῦ Αἴαντος ἄγριος εἶναι. καὶ ἄλλως δὲ *ὁ Φοῖνιξ ἐντρέπει
τὸν Ἀχιλλέα ἐν τῷ. (Vers. 481.) καί σε τοσοῦτον ἔθηκα, τουτέστι τηλικοῦτον, δηλαδὴ θεῖον· τοῦτο
γὰρ νοεῖν βούλεται ἐπαγαγὼν εὐθὺς, θεοῖς ἐπιείκελε, ὅ περ καὶ δὶς ἔφη ἐν τοῖς ῥηθεῖσι διὰ πραΰθυ-
μίαν τοῦ ἥρωος. ὁμοίως ἐντρέπει καὶ διὰ τοῦ ἀναμνῆσαι, ὡς παῖς *μὲν ὢν ἐφίλει τὸν καὶ παιδαγωγὸν 766
καὶ διδάσκαλον, ἀνδρωθεὶς δὲ οὔ· καὶ ὡς αὐτὸς μὲν ἔτρεφε τὸν μαθητὴν ἵνα οἱ ποτε λοιγὸν ἀμύνῃ,
ὁ δὲ παραῤῥίπτει αὐτὸν τῷ ὀλέθρῳ ἀφιεὶς ἐν Τροίᾳ, ἵνα τοῖς Ἀχαιοῖς συναπόληται· καὶ ἀχαριστίαν
δὲ ὀνειδίζει τῷ μὴ ἐθέλοντι ἀμείβεσθαι τὸν ἐπ' αὐτῷ πολλὰ παθόντα καὶ μογήσαντα. καὶ τοιαῦτα μὲν
ταῦτα. (Vers. 476.) Ὅρα δὲ τὸ, πρόφρων ὑπέδεκτο, ἐν ᾧ δηλοῖ ὁ ποιητὴς χρῆναι τὰς ξενίας δίχα
γίνεσθαι γογγυσμοῦ. (Vers. 477.) Τὸ δὲ ἐφίλησε καὶ τὸ *φιλήσῃ διὰ τὸ καίριον τῆς φράσεως ἐδιττο-
λογήθη. (Vers. 478.) Ἐν δὲ τῷ, παῖδα μόνον τηλύγετον πολλοῖς ἐπὶ κτήμασι, δηλοῖ Ὅμηρος φιλο-
τεκνότατον μάλιστα πατέρα εἶναι τὸν καὶ πλούσιον καὶ μόνον ἕνα παῖδα ἔχοντα ἐν ἡλικίᾳ γεροντικῇ.
τοιαύτης γὰρ ὁ τηλύγετος, ἤγουν ὁ τῷ πατρὶ γεννηθεὶς τῆλε ὄντι τοῦ γεννᾶν. ἐνταῦθα δὲ καὶ ἑρμη-
νευτικόν ἐστι τοῦ μόνον παῖδα τὸ τηλύγετον· ἄλλως γὰρ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὁ μόνος ἤδη καὶ τηλύγετος.
ὁ δὲ πλεονασμὸς τῆς τε συλλαβῆς ἐν τῷ κτεάτεσι παρεσημάνθη καὶ ἀλλαχοῦ· δῆ*λον γὰρ ὅτι, καθὰ
673 φρέαρ φρέασιν, οὕτω καὶ κτέαρ κτέασι. (Vers. 479.) Τὸ δὲ, ἀφνειὸν ἔθηκε, συνήθως ἐφράσθη ἀντὶ
τοῦ θέσει ἐποίησε πλούσιον, οὐκ ἔχοντα πλοῦτον οἴκοθεν, ἀλλὰ προσθέτῳ ἐκ Πηλέως κομῶντα περιου-
σιασμῷ. οὕτω καὶ παῖδα τίθεταί τις ἑαυτῷ, ὃν ἡ φύσις οὐ δέδωκε. Τὸ δὲ, πολὺν ὤπασε λαὸν, περί-
φρασίς ἐστι τοῦ ἐβασίλευσέ με, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν τὸ, Δολόπεσσιν ἀνάσσων. (Vers. 480.) Ἐσχατιὰ δὲ
παρὰ μὲν τῷ ποιητῇ τὸ ἁπλῶς ἔσχατον κατὰ τόπον μέρος, παρὰ δὲ τοῖς ὕστερον ἐρημίαν τινὰ ἡ λέξις
δηλοῖ καὶ οὐ χρηστολο*γεῖται. Δόλοπες δὲ ἔθνος Θετταλικὸν ἐν ἐσχατιᾷ τῆς Φθίας. καὶ οὗτοι μὲν Δόλο-
πες ἀπό τινος ἐθνάρχου Δόλοπος. Δολίονες μέντοι οἱ περὶ Κύζικον, ὧν καὶ ὁ γεωγράφος μεμνημένος
Δόλοπας μὲν περί που τὴν Δωδώνην τοῖς Σελλοῖς φησὶ συγκεῖσθαι, λέγων ὡς, εἰ καὶ μὴ ἔχει ἡ Βοιω-
τία Δόλοπας, ἀλλ' ἄτοπον τοὺς ὑπηκόους τῷ Φοίνικι μὴ συμπαρεῖναι. Δολίονας δὲ λέγει μάλιστα τοὺς
περὶ Κύζικον ἀπὸ Αἰσήπου ἕως Ῥυνδακοῦ καὶ Δασκυλίτιδος λίμνης. Μυγδόνας δὲ τοὺς ἐφεξῆς μέχρι

Μυρλεανῆς χώρας. (Vers. 481.) Τὸ δὲ, καί σε τοσοῦτον ἔθη*κα, ὅμοιόν ἐστι τῷ παῖδά σε ποιεύμην·
ἐπεὶ καὶ ταὐτὸν ποιήσασθαι καὶ θέσθαι. παῖς τε γὰρ τῷ Φοίνικι ὁ Ἀχιλλεὺς ποιητὸς ἦν, καὶ τοσοῦ-
τος δὲ, ἤγουν θεοείκελος, θέσει ἦν, ἤτοι οὐ φύσει ἀλλὰ ποιητὸς ἐκ παιδεύσεως. Ἰστέον δὲ ὅτι τε σεμ-
νότερον τοῦ μύθων ῥητῆρα καὶ ἔργων πρηκτῆρα εἶναι τὸν Ἀχιλλέα τὸ τοσοῦτον θεῖναι αὐτὸν, καὶ ὅτι
ἐκεῖνο μὲν ἐκφανῶς ἔχει, τοῦτο δὲ μυστικώτερον, καὶ ὅτι φιλίας ἐπίτασις τὸ παῖδα ποιεῖσθαι τὸν διδα-
σκόμενον· ὁ γὰρ τοιοῦτος διδάσκαλος λέγοιτ᾽ ἂν φύσει τῷ μαθητῇ τὰ τῆς ἀρετῆς εἰσφέ*ρειν διδάγματα.
(Vers. 482.) Τὸ δὲ, ἐκ θυμοῦ φιλέων, κἀνταῦθα, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων, ἀντὶ τοῦ ἐνδιαθέτως καὶ, ὡς
οἱ νεώτεροί φασιν, ἐκθύμως. Τὸ δὲ, ἐπεὶ οὐκ ἤθελες ἅμ᾽ ἄλλῳ ἰέναι, τὸ εὔλογον τῆς ἐκ τοῦ γέροντος
φιλίας δηλοῖ καὶ μὴ ἀλόγιστον. (Vers. 483.) Δαῖτα δὲ νῦν φησὶ τὴν ἐς φίλον, ἢ ὅλως τὴν κατὰ τὰ
ἔξω οἴκου γινόμενα δειπνοκλητόρια, πρὸς ἅ περ ἀντιδιαστέλλεται τὸ ἐν μεγάροισι πάσασθαι, ὅ ἐστι
φαγεῖν, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις κτήσασθαι. πρὸς ὅ περ ἔοικεν ἀπερεῖσαι τὸν νοῦν καὶ ὁ εἰπὼν, τοσαῦτ᾽
ἔχω, ὅσσ᾽ ἔφαγόν τε καὶ ἔ*πιον, εἰ καὶ μηδὲν ἐκεῖνος ἔχει. (Vers. 484.) Τὸ δὲ, ἐπὶ γούνασι καθίσας,
ἔθος δηλοῖ φίλτρου γονέων, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου δεδήλωται. συντελεῖ δ᾽ αὐτὸ καὶ εἰς τὸ, οὐδέ τί μιν παῖ-
δες ποτὶ γούνασι παππάζουσι. (Vers. 485.) Τὸ δὲ ἄσαιμι, ὅ ἐστι κορέσαιμι, δοκεῖ ἀπὸ ῥήματος εἶναι,
767 ἀφ᾽ οὗ *καὶ ἄδος ὁ κόρος καὶ ἀδηκότες οἱ κεκορεσμένοι. Τὸ δὲ, οἶνον ἐπισχὼν, πάνυ καιρίως εἴρηται
καὶ δυσερμηνεύτως· δηλοῖ γὰρ τὸ λίαν ἀτελὲς τοῦ βρέφους, ὡς μηδὲ κρατῆσαι δύνασθαι τὸ δέπας,
ὅθεν ἀνάγκην εἶναι τῷ παιδαγωγῷ αὐτὸν κατέχειν καὶ ποτίζειν τὸν τιθηνούμενον. δύναται δὲ καὶ ταὐ-
τὸν εἶναι τῷ παρασχών. (Vers. 486.) Τὸ δὲ, κατέδευσας χιτῶνα, ἐμφαίνει μὴ ἀεὶ χιτῶνα ἐξ ἀνάγκης
λέγεσθαι τὸν ἀμέσως καὶ προσεχῶς πρὸς αὐτῇ τῇ σαρκὶ κεχυμένον. ἐνταῦθα γὰρ χιτὼν ὁ φαινόμενος
καὶ ἐπιπο*λάζων. εἰ μή τι ἄρα δαψιλὲς εἶναι τὸ ἀποβλύζον δηλοῖ, ὡς ἔχειν αὐτὸ ἐμβαθῦναι καὶ εἰς
χιτῶνα. Τὸ δὲ, ἐπὶ στήθεσσιν, οὐ μόνον ἐπικόλπιον τῷ παιδαγωγῷ ἐμφαίνει τὸ βρέφος εἶναι, ἀλλά
που καὶ κοινοῦσθαι ἀφελῶς τὸ δέπας αὐτῷ. (Vers. 487.) Τὸ δὲ ἀποβλύζειν ὠνοματοπεποίηται καὶ
δηλοῖ τὸ ἀποστάζειν διὰ τὴν βρεφικὴν βραχυστομίαν. Νηπιέη δὲ νῦν ἡ παιδικὴ ἡλικία ἢ ἀνατροφὴ
κατὰ ἔλλειψιν. καὶ ἔστι κτητικὸν ἀπὸ τοῦ νήπιος νηπίειος, οὗ θηλυκὸν νηπιείη καὶ ἀπελεύσει τοῦ ῑ νη-
πιέη Ἰωνικῶς. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ πάνυ ταὐτὸν νηπιέη καὶ *νηπιάαι, ὡς τὸ νηπιάας ὀχέειν· ἀλλὰ τοῦτο
μὲν ἀφροσύνην δηλοῖ, ἡ δὲ νηπιέη βρέφους ἡλικίαν. (Vers. 489.) Τὸ δὲ ἀλεγεινῇ τὴν τῷ ὄντι πολλὴν
δυσχέρειαν δηλοῖ τῆς βρεφικῆς ἀνατροφῆς. Τὸ δὲ, γόνον ἐξ ἐμοῦ, ἀντὶ τοῦ γνήσιον υἱὸν, ὃς ἀντίκειται
τῷ θετῷ, ὃν ποιεῖταί τις κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, κατὰ δὲ τοὺς ὕστερον καὶ εἰσποιεῖται, καθ᾽ ὃ ση-
μαινόμενον κεῖται καὶ ἐν τῇ γ΄ ῥαψῳδίᾳ τὸ, εἰσόκε σ᾽ ἢ ἄλοχον ποιήσεται ἢ ὅ γε δούλην. (Vers. 491.)
Τὸ δὲ ἐξετέλεσαν δόξοι ἂν δηλοῦν ὡς ἐτεκνογόνει μὲν ὁ Φοῖνιξ, οὐκ ἐξετελοῦντο δὲ αὐτῷ τὰ γεννήματα.
Ὅρα δὲ ὅτι δυνάμενος ὁ ποιητὴς εἰπεῖν κοινότερον παῖδα ποιούμην, ὅμως ποιεύμην ἔφη, ἑλόμενος κἀν-
ταῦθα τὸ ποιητικώτερον. Ἰστέον δὲ ὅτι παλαιτάτου ἔθους ὄντος τοῦ ἐπὶ τοῖς θετοῖς υἱοῖς ἐφῆκεν
ὁ νόμος, καὶ ὕστερον ἄλλῳ τινὶ ποιεῖσθαι, καθά τις ἔφη, τὸν ἄλλου παῖδα ἑκόντος, καὶ ἐκαλεῖτο,
φησὶν, οὗτος ἀμφο*τέρων. Τὸ δὲ, ἵνα μοι λοιγὸν ἀμύνοις, τὸ τέλος ἐστὶ τῆς παιδοποιίας, ὡς τούτου
χάριν παιδοποιουμένων, ἵνα ἐν καιρῷ ἔχοιεν λοιγοῦ ἀμύντορας καὶ μὴ ἀνωφελῆτα κατὰ τὸν εἰπόντα
ἐκφύωσι τέκνα. (Vers. 492.) Ὅτι ἀγωνισάμενος ὁ ῥήτωρ Φοῖνιξ, εἶτα φανερὰν ἐπάγων ἀξίωσίν φησιν·
ἀλλ᾽ Ἀχιλεῦ, δάμασον θυμὸν μέγαν, οὐδέ τι σε χρὴ νηλεὲς ἦτορ ἔχειν· στρεπτοὶ δέ τε καὶ θεοὶ αὐτοὶ,
τῶν περ καὶ μείζων ἀρετὴ τιμή τε βίη τε. καὶ μὲν τοὺς, ἤγουν τούτους, θυέεσσι καὶ εὐχωλῇς ἀγανῇσι
λοιβῇ τε κνίσσῃ τε παρατρωπῶσιν ἄνθρωποι λισσόμενοι, ὅτε κέν τις ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ. Ἰστέον δὲ ὅτι
τὸ, δάμασον θυμὸν μέγαν, διὰ μιᾶς λέξεως πρὸ μικροῦ ἔφρασεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ, δμηθήτω. βούλε-
ται δὲ ἡ ἔννοια τὴν τοῦ κακοῦ μνήμην ἀπάγειν τῆς τοῦ Ἀχιλλέως ψυχῆς τά τε ἄλλα, καὶ διὰ τὰ ὑπε-
σχημένα δῶρα. διὸ καὶ παρ᾽ Ἡροδότῳ κεῖται τὸ, πανσώμεθα μηδὲ κακῶν μεμνώμεθα χρηστὰ ἔχοντες 674
πρήγματα ἐν χερσί. Θυμὸν δὲ μέγαν λέγει, ὃν ὁ Αἴας μετ᾽ ὀλίγα ἐρεῖ ἄλληκτόν τε κακόν τε τεθεῖ-
σθαι ἐν τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως στήθεσιν· ἐξ οὗ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον συντιθέασι τὸν μεγαλόθυμον ἄνθρωπον,
ἑτεροῖον ὄντα παρὰ τὸν μεγάθυμον. ἔοικε δὲ οὕτω καὶ ὁ μεγαλήτωρ θυμὸς εἶναι μέγας *θυμὸς περὶ τὸ
ἦτορ ἤτοι τὴν καρδίαν τὴν περὶ τὰ στήθη. (Vers. 493.) Νηλεὲς δὲ ἦτορ, ὅ περ ἔχοι ἂν ὁ κατὰ τὸν

῞Αιδην, ὡς προεφράσθη, ἀδάμαστος καὶ ἀμείλιχος. Τὸ δὲ, στρεπτοὶ καὶ θεοὶ αὐτοὶ, ἀπόφθεγμα
λέγουσιν οἱ παλαιοί. ἔστι δὲ κατ᾽ αὐτοὺς ἀπόφθεγμα βιωφελής τις προφορὰ δι᾽ ὀλίγων λέξεων, οἷον, τὸ
γνῶθι σαυτόν· καὶ, ἐγγύᾳ πάρα δ᾽ ἄτα, καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ δὲ ἐπιχείρημα τοῦτο ἐκ τοῦ μείζονος εἴλη-
πται. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς τεχνικῶς παρασημαίνεται, λέγων· ὧν περ καὶ μείζων ἀρετὴ, ὅ ἐστιν ἀνδρία,
ἢ καὶ πᾶσα ἕξις ἀγαθή. μονονουχὶ γαρ φησιν ὁ ῥήτωρ, ὡς ἐὰν στρεπτοὶ οἱ μείζονες, πολλῷ πλέον σὺ
ὁ ἐλάττων. πῶς δὲ στρεπτοὶ οἱ θεοὶ, ἑρμηνεύει διὰ τοῦ, (Vers. 495.) εὐχαῖς καὶ λοιβαῖς καὶ κνίσ-
σαις παρατρέπεσθαι, ἤδη δὲ καὶ θυμιάμασιν. οὕτω γάρ τινες ἑρμηνεύουσι τὸ θυέεσσιν, ἀφ᾽ ὧν καὶ
ἔλαιον θυόεν ἐν τοῖς ἑξῆς. εἶεν δ᾽ ἂν ἴσως ταὐτὸν θυέεσσιν εἰπεῖν καὶ θυηλαῖς. τὸ δὲ στρεπτοὶ ὅμοιόν
ἐστι τῷ τρεπτοὶ, ὡς δηλοῖ τὸ παρατροπᾶσθαι αὐτοὺς ἤτοι τρέπεσθαι ὑπὸ λισσομένων ἀνθρώπων. ἔχοι
δ᾽ ἂν ἐνταῦθα εἰπεῖν Ἀχιλλεὺς ὡς, εἴ περ εἰς θεοὺς ἐξισούμενόν με πρεσβεύεις, τοῖς δὲ κατὰ τοὺς σο-
φοὺς οὐκ αἶψα τρέπεται νόος, οὐδ᾽ ἄρα ἐμοί. (Vers. 496.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἀρετὴ νῦν μὲν ἀνδρία, δηλοῖ
δέ ποτε *καὶ τὴν εὐδαιμονίαν, ὅθεν τὸ, ἀρετῶσι δὲ λαοὶ ὑπ᾽ αὐτῷ, ἤγουν εὐδαιμονοῦσι. τὸ μέντοι, 50
οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, ἐκ τῆς κοινῶς καὶ συνήθως λεγομένης ἀρετῆς παρῆκται, ἧς χρῆσις τὸ, ἤτοι ἐμὴν
ἀρετὴν εἶδός τε δέμας τε. δηλοῖ δέ ποτε ἡ λέξις καὶ τὴν περὶ τὰ κατὰ βίον ἔργα δύναμιν, ἣν ἡμισεύει
τοῖς δούλοις ὁ Ζεὺς, ὥς φησιν ἡ Ὀδύσσεια. (Vers. 497.) Ἐν δὲ τῷ, ὑπερβήῃ καὶ ἁμάρτῃ, ἐκ παραλ-
λήλου δηλοῦται τὸ αὐτό. ἐπεὶ καὶ ὑπερβασία καὶ ἁμαρτία τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσίν. ἄλλως δὲ, ἁμαρτεῖν
μὲν τὸ ὁπωσοῦν ἀστοχῆσαι τοῦ δέοντος, ὑπερβῆναι δὲ τὸ καθ᾽ ὑπερβολὴν οὕτω παθεῖν, ληφθὲν μετα-
φορικῶς ἐκ τῶν μὴ βαινόντων εὐτάκτως ἀλλ᾽ ὑπερβαινόντων, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν, παραβαινόντων. εἰκὸς
δὲ εἰλῆφθαι τὴν λέξιν ταύτην καὶ ἐκ τῶν ἀδικούντων ἐν τῷ ὑπερβαίνειν τὰ τεταγμένα ὁροθέσια, οὐ
μόνον ὑπούλως διὰ τοῦ ἠρέμα ὁρογλυφεῖν, ἀλλὰ καὶ θρασύτερον διὰ τοῦ ὑπερπηδᾶν· ὅθεν καὶ ταὐτὸν
ὑπερβασίαν καὶ παραιβασίαν εἰπεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ λισσόμενοι προκλητικόν ἐστι τοῦ ἐφεξῆς
νοήματος. εὐθὺς γὰρ ἀφορμήν τινα λαβὼν ἐκ τοῦ λίσσεσθαι ὁ Φοῖνιξ διαλαμβάνει περὶ Λιτῶν, αἳ
παρὰ τὸ λίσσεσθαι καὶ λίττεσθαι γίνονται καὶ λέγει ὅσα δηλωθήσονται. *(Vers. 498.) Ὅτι γραφικῶς 60
οἷον ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς εἰδωλοποιῶν τὰ περὶ τὰς Λιτὰς καὶ τὴν Ἄτην. καὶ τὰ τῶν πασχόντων ἴδια
ἤγουν τὰ τῶν ἀτωμένων, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν ἀτυζομένων, καὶ τὰ τῶν λιταζομένων μετατιθεὶς ὡς ἔν τινι
ζωγραφίᾳ εἰς τὴν Ἄτην καὶ εἰς τὰς Λιτὰς, καὶ χαρακτηρίζων κατὰ συνήθειαν γραφικήν τε καὶ ποιητι-
κὴν τὰ πάθη ἐκ τῶν ἐχόντων αὐτά. (Vers. 501.) Καὶ τὴν μὲν Ἄτην λέγει σθεναρὰν εἶναι καὶ ἀρτίπουν,
ἤγουν ὑγιῆ τοὺς πόδας, ἐπεί περ οἱ βλάπτοντες εὐσθενῶς τε ἔχουσι, καθὸ βλάπτουσι, καὶ ἐπιτα-
χύνουσι τὸν καιρόν. ἐν ἄλλοις δὲ καὶ ἁπαλοὺς εἶναι πόδας τῇ Ἄτῃ ἐρεῖ, ὡς ἀνε*παισθήτως τὰ 768
πολλὰ τινῶν βλαπτομένων, ἀψοφητὶ οἷον τῆς Ἄτης ἐπερχομένης αὐτοῖς. καὶ ἡ μὲν Ἄτη τοιαύτη.
(Vers. 498. sqq.) Τὰς δὲ Λιτὰς χωλάς τε διαζωγραφεῖ πρὸς διαστολὴν τῆς ἀρτίποδος Ἄτης διὰ τὸ
σχολαίῳ ποδὶ καὶ ὡς οἷον συμπεποδισμένους βαίνειν τοὺς λισσομένους, καὶ ῥυσσὰς δὲ διὰ τὸ σχῆμα τοῦ
προσώπου τῶν ἱκετευόντων, οἷς σκυθρωπάζον καὶ συναγόμενον, ῥικνοῦται τὸ πρόσωπον· ἢ καὶ ἄλλως
φράσαι, ῥυσσὰς, ἤγουν γραώδεις, συνεστραμμένας, ἐῤῥυτιδωμένας, ῥυτίδες δὲ αἱ ἐπὶ τοῦ προσώπου
συστροφαὶ τοῦ δέρματος· ἔτι δὲ καὶ παραβλῶπας τῶν ὀφθαλμῶν ἢ τὼ ὀφθαλμὼ διαγράφει τὰς Λιτὰς,
τουτέστι διεστραμμένας τὴν ὄψιν, παραβαλλούσας τοὺς ὦπας καὶ παραγούσας τῆς κατὰ φύσιν ὄψεως
καὶ, ὡς οἱ παλαιοί φασιν, στραβὰς καὶ πλαγιομμάτους διά τε τὴν τῆς ὄψεως τῶν δυσωπουμένων παρα-
τροπὴν καὶ οἷον διαστροφὴν, καὶ διότι οὐχ᾽ ἱλαρὸν τὸ βλέμμα τοῖς λιταζομένοις ἀλλ᾽, ὡς εἰπεῖν, δυσ-
βλεπτοῦσιν ἐκεῖνοι, ὅθεν καὶ ἡ δυσωπία τὴν κλῆσιν ἔλαχεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τε παραβάλλει ὦπας οὐ μόνον
ὁ λιταζόμενος, ἔτι δὲ καὶ ὁ στραβίζων, ὁ καὶ ἰλλὸς κατὰ τοὺς πα*λαιοὺς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποσεμνυνόμενος 10
ἐμβριθῶς. ὀφθαλμὼ γοῦν παραβάλλεσθαι ὁ κωμικὸς λέγει τὸν Σωκράτην ἐν τῷ δηλαδὴ σεμνοπροσω-
πεῖν. καὶ ὅτι παραβλὼψ μὲν ἐκτείνει τὴν λήγουσαν ὡς σύνθετον ἐκ τοῦ ὠπὸς, βλὼψ μέντοι τὸ μονο-
σύλλαβον συνέσταλται, ὅ περ ἐστὶν ὁ τῆς κλεψύδρας ἦχος μιμητικῶς κατὰ τοὺς παλαιούς. ὥς περ,
φασὶ, καὶ κὺξ ἐπὶ τῆς ψήφου κατὰ μίμησιν καὶ αὐτό. οἱ δ᾽ αὐτοί φασιν ὁμοίως μιμητικῶς καὶ βὴ οὐ
μὴν βαὶ, μίμησιν προβάτων φωνῆς. Κρατῖνος· ὁ δ᾽ ἠλίθιος ὥς περ πρόβατον βὴ βὴ λέγων βαδίζει.
(Vers. 500. sqq.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ὁ βλοσυρὸς ἔχει τι ὅμοιον πρὸς τὸν παραβλῶπα, εἴ γε καθά-

*περ ἐκεῖνος παραβάλλει τοὺς ὦπας, οὕτω καὶ αὐτὸς τὸ βλέμμα παρασύρει. ἔστι μέντοι ὁ βλοσυρὸς οὐκ ἐφ' ὕβρει, ὡς ὁ κυρίως παραβλώψ. ἡ δ' ἐν τοῖς ῥηθεῖσι ποιητικὴ φράσις αὕτη ἐστί· καὶ γάρ τε Λιταί εἰσι, Διὸς κοῦραι μεγάλοιο, χωλαί τε ῥυσσαί τε, παραβλῶπές τ' ὀφθαλμῶν ἢ ὀφθαλμὼ αἵ ῥά τε καὶ μετόπισθεν Ἄτης ἀλέγουσι κιοῦσαι. ἡ δ' Ἄτη σθεναρή τε καὶ ἀρτίπος. ὅ περ ἀποβολὴν ἔπαθε τοῦ ῡ. ὡς γὰρ ἀελλόπος ἡ ἀελλόπους, οὕτω καὶ ἀρτίπος ἡ ἀρτίπους. οὕνεκά, φησιν, ἤγουν οὗ ἕνεκα, ὅ ἐστι διὰ τοῦτο, ὡς ἀρτίπους πάσας Λιτὰς δηλαδὴ πολλὸν *ὑπεκπροθέει, φθάνει δέ τε πᾶσαν ἐπ' αἶαν* 675 *βλάπτουσ' ἀνθρώπους, αἱ δ' ἐξακέονται ὀπίσω, τουτέστιν ἡ μὲν Ἄτη ταχυδρομοῦσα προθέει κατὰ πολὺ καὶ φθάνει πανταχοῦ, ὡς δηλαδὴ μηδενὸς ὄντος ἔξω κακοῦ, βλάπτουσα, τουτέστι συμποδίζουσα, ὅθεν καὶ βλάβη ἡ ἄτη ἑρμηνεύεται. αἱ δὲ Λιταὶ ἐξακέονται ὀπίσω, εἴ που ἔπαθόν τινα συντριβὴν οἱ βλαφθέντες. διὸ καὶ ὡς κατόπιν τῆς Ἄτης ἐρχόμεναι καὶ ὑστερίζουσαι αὐτῆς λέγονται καὶ διὰ τοῦτο χωλαί. καὶ δηλοῖ ὁ λόγος ὅτι πρότερον πλημμελεῖταί τι ἐπὶ βλάβῃ τινὸς, εἶτα ἐπὶ θεραπείᾳ τοῦ κακοῦ ἐπεισέρχονται Λιταί. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἰστέον ὡς αἱ μὲν Μοῖραι χωλαὶ παρὰ Λυκόφρονι διὰ τὸ ἀνόμοιον τοῦ μοιριδίου καὶ ἄνισον καὶ ὑποσκάζον καὶ ὡς οἷον ὀκλάζον καὶ μὴ ἀεὶ ὡσαύτως βαῖνον. αἱ δὲ Λιταὶ χωλαὶ πλάττονται οὐ μόνον διὰ τὸ ὡς ἐῤῥέθη βραδύπουν τῶν ἱκετευόντων, ὡς ἐκ τοῦ ὑπὸ τῆς Ἄτης βλάπτεσθαι συμποδιζομένων, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ κατὰ τῶν παρηκόων ποινὴ ὀψίζει θεόθεν. καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς ἃ πάσχουσιν οἱ λιτανεύοντες προσάπτει, ὡς εἴρηται, αὐταῖς ταῖς Λιταῖς, οἱ δὲ μυθολέσχαι συλλαλοῦντες τῷ μύθῳ Διός τε αὐτὰς λέγουσι θυγατέρας ὡς ἱκεσίου, καί φασιν ὡς οὐδὲν καινὸν, εἴ περ ὁ Ζεὺς τοιαῦ*τα γεννᾷ, ὅπου γε καὶ ὁ Ἥφαιστος χωλὸς καὶ ὁ Πλοῦτος τυφλός.* (Vers. 498.) *Ἰστέον δὲ ὅτι Διὸς θυγατέρες ἀλληγορικῶς αἱ Λιταὶ, ἤτοι νοὸς μηχανωμένου θεραπείαν ταύτην τοῖς κακουμένοις. τὴν μέντοι Ἄτην σιγᾷ τίνος ἐξεγένετο. δόξοι γὰρ ἂν οὐ Διὸς εἶναι ἀλλὰ Ἀρεϊκή. εἰ δὲ καὶ Διὸς, οὕτω γὰρ ὁ μῦθος βούλεται, ἀλλ' οὐ τοῦ γεννῶντος Ἀθηνᾶν ἢ Λιτὰς, ἀλλ' ὃς καὶ τὸν Ἄρην γεννῆσαι λέγεται, ἵνα εἶεν ὁμοπάτριοι Ἄτη τε καὶ Ἄρης οἱ βλαπτικοί.* (Vers. 499.) *Λέγονται δὲ χωλαὶ ὥς περ καὶ χωλὸς, ὧν ἡ βλάβη περὶ τὸ τοῦ ποδὸς κῶλον, ἵνα ᾖ ὥς περ παρὰ τὸν εὖ ἔχοντα ἴλλον, ἰλλὸς ὀξυτόνως ὁ τὸν ἴλλον διάστροφος, οὕτω καὶ παρὰ τὸ κατὰ φύσιν κῶλον κωλὸς καὶ τροπῇ χωλὸς ὁ τὸ τοιοῦτον κῶλον πεπονθώς. φέρεται δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ Χῶλος κύριον ὡς Πῶλος βαρυτόνως πρὸς διαστολὴν τοῦ ῥηθέντος κατὰ πάθος χωλοῦ. Ῥυσσαὶ δὲ ἀπὸ τοῦ ῥύω τὸ ἑλκύω, ἀφ' οὗ καὶ ἡ ῥυτὶς, παρελκύεται γὰρ τὸ δέρμα τοῖς ῥυτιδουμένοις. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ παρὰ τὸν ὦπα εὑρίσκονται καὶ βαρυνόμενα κατὰ τὴν εὐθεῖαν τῶν ἑνικῶν, ὡς δηλοῖ τὸ Κύκλωπες, ἑλίκωπες· ἔτι δὲ καὶ ὀξυνόμενα, καθὰ δῆλον ἐκ τοῦ, γλαυκῶπες δράκοντες, τυφλῶπες, παραβλῶπες, εὐῶπες, ὧν χρῆσις παρά τε Λυκόφρονι καὶ παρὰ Σο*φοκλεῖ δὲ ἐν τῷ, εὐῶπα παρειάν. δῆλον δὲ ὡς οὐκ ἐκ μόνου τοῦ ὢψ γίνονται συνθέσεις, ὡς ὁ Κέρκωψ δηλοῖ καὶ ὁ νυκτάλωψ καὶ ὁ Κύκλωψ καὶ ὁ παραβλὼψ καὶ λοιπὰ μυρία, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κατ' αὐτὸν πλαγιασμοῦ, ἤγουν ἐκ τοῦ ὠπός. ἐκεῖθεν γὰρ ὁ κυνώπης, ὅθεν καὶ τὸ, ὦ κυνῶπα, ἔτι δὲ ὁ γλαυκώπης καὶ ὁ βοώπης, ὧν θηλυκὰ ἡ γλαυκῶπις καὶ ἡ βοῶπις, ὡς ὁ τοξότης ἡ τοξῖτις, ὁ δεσπότης ἡ δεσπότις. τοῦ δ' αὐτοῦ πλαγιασμοῦ καὶ ἡ Εὐρώπη καὶ ἡ Σινώπη καὶ ἡ παρὰ τῷ Πινδάρῳ Μετώπη. ἐκεῖθεν δὲ καὶ ὁ εὐωπὸς καὶ εὐρωπὸς καὶ τὰ ὅμοια ὀξύτονα. ἐκ τοῦ αὐτοῦ δὲ σὺν ἄλλοις πάνυ πολλοῖς καὶ τὸ ἐνώπιον καὶ τὸ μετώπιον καὶ τὸ κατενῶπα καὶ τὸ, κακὸν ῥέζουσαν ἐνωπῇ. Τὸ δὲ παραβλῶπες ὀφθαλμὼ, ἤγουν ὀφθαλμοὺς, τέτριπται μὲν πλέον τοῦ, ὀφθαλμῶν κατὰ πτῶσιν γενικήν· δοκεῖ δὲ περιττῶς ἔχειν τὴν τοιαύτην λέξιν. ἤρκει γὰρ εἰς τὴν προκειμένην ἔννοιαν καὶ μόνον τὸ παραβλῶπες. περὶ δὲ τοῦ ἀρτίπος ὥς περ καὶ περὶ τοῦ ἀελλόπος χρὴ ζητῆσαι, διὰ τί μὴ προπαροξύνονται μετὰ τὴν ἀπέλευσιν τοῦ ῡ τῆς ληγούσης ὁμοίως τῷ Πούλυπος.* (Vers. 502.) *Ἐν δὲ τῷ, ὑπεκπροθέειν, ὅ τι ποτὲ δηλοῖ τῶν προθέσεων ἡ στοιβὴ, ἐν ἄλλοις δηλοῦται, ὥς περ καὶ τὸ ἐξακεῖσθαι *οὐ μόνον ἐπὶ ἰατρείας λεγόμενον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ῥάπτειν, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ νῆας παλαιωθείσας ἀναποιεῖν. νῦν δὲ περὶ τοῦ ἐξακεῖσθαι ἰστέον ὅτι δι' ἑρμηνείαν σαφῆ τῆς εἰκόνος ἡ τοιαύτη λέξις κεῖται. εἰ μὲν γὰρ ἐπὶ ἰατρείας νοηθείη, ἔστιν εἰπεῖν ὅτι, ὥς περ νόσου προηγουμένης δεόμεθα τοῦ ἀκεσομένου, οὕτω καὶ μετὰ τὴν Ἄτην αἱ Λιταὶ ἱκνοῦνται. εἰ δ' ἄλλως ἐπὶ ὑφασμάτων ἢ πλοίων ἀναποιήσεως νοηθήσεται, ῥητέον ὅτι, καθάπερ μετὰ ῥῆξιν ἱματίων ἢ πλοίων ἀκεστῶν*

*δεόμεθα, οἳ τὰ διεῤῥωγότα συνάξουσι καὶ συνάψουσιν ἢ συζεύξουσιν, οὕτω καὶ μετὰ τὴν Ἄτην βλάψασαν χρεία Λιτῶν, ὅπως οἷα καί τινες ἀκέστριαι θεραπεύσωσι τὰ ἐκείνης κακά. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι Ἐριννύες μὲν λωβητῆρες ὑστεροφθόροι παρὰ Σοφοκλεῖ, αἱ δ' αὐταὶ καὶ μετάδρομοι κακῶν κύνες καθ' ὁμοίαν ἔννοιαν· Λιταὶ δὲ ἀνάπαλιν ἀκέονται ὀπίσω, ἤγουν ὕστερον, πλὴν καὶ αὐταὶ, εἰ μὴ ἀκουσθῶσιν, ὑστεροφθόροι γίνονται τῇ ὕστερον ἐπελεύσει τῆς Ἄτης, ὡς ῥηθήσεται εἰς τοὺς μὴ ὑπακούσαντας, ἵνα ἡ αὐτὴ Ἄτη καὶ φθάνῃ βλάπτουσα προληπτικῶς, καὶ ὕστερον δὲ ὁμοίως ποιῇ διὰ τὸ παροραθῆναι τὰς Λιτάς. ἐπὶ δὲ τούτοις παιδεύων εἰς πλέον ὁ ποιητὴς ἐπακούειν Λιτῶν φησίν· ὃς μέν τ' αἰδέσεται κούρας Διὸς ἆσσον ἰούσας, *τὸν δὲ μέγ' ὤνησαν, καί τ' ἔκλυον εὐξαμένοιο. ὁ γὰρ δοὺς λαμβάνει καὶ ὁ ἐλεῶν ἐλεεῖται κατὰ τὸ, δός τι καὶ λάβε τι.* (Vers. 506.) *Ὃς δέ, φησιν, ἀνήνηται καί τε στερεῶς ἀποείπῃ, λίσσονται δὴ ἄρα ταί γε, ἤγουν αὗται, Δία τῷ, ἤγουν τῷ τοιούτῳ Ἄτην ἅμ' ἕπεσθαι, ἵνα βλαφθεὶς ἀποτίσῃ. καὶ ὅρα τὸ βλαφθεὶς, τραχύτερον μὲν ὂν τοῦ βλαβεὶς, φίλτερον δὲ αὐτοῦ τῇ ποιήσει, ὥς περ καὶ τὸ στρεφθεὶς τοῦ στραφεὶς καὶ ὅσα τοιαῦτα σεσημείωται ἀλλαχοῦ. ὡς ἀπὸ δρομέων δὲ εἴληπται τὸ βλάπτεσθαί τινα, τῆς ἀρτίποδος Ἄτης ἐπιδιωκούσης. βλάπτονται γάρ ποτε, ὅ ἐστι προσκόπτουσιν οἱ φεύγοντες, ὅτ' ἂν *ἐπικαταλάβωσιν αὐτοὺς οἱ διώκοντες. ἔστι δὲ κυρίως βλάπτεσθαι τὸ βάλλεσθαι* 769
ὥστε ἰάπτεσθαι, ἤγουν τὸ ῥίπτεσθαι ὡς ἐντεῦθεν βλάπτεσθαι. (Vers. 504.) *Τὸ δὲ, ἆσσον ἰούσας,*
676 *ἀκριβῶς κεῖται. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἐπιστρεπτέον τῶν ἀμύνης καὶ ἐπικουρίας χρῃζόντων, ὡς αὐτῶν δὴ τῶν καὶ λισσομένων. τούτων γὰρ ὅτι μάλιστα ἐπιστρέφεσθαι χρὴ, καὶ οὐ τῶν ποῤῥωτέρω εἰς τοσοῦτον.* (Vers. 505.) *Τὸ δὲ, ἔκλυον εὐξαμένοιο, ἐκφοβητικόν ἐστι, μή ποτε καὶ Ἀχιλλεὺς ὁ νῦν μὴ ὑπακούων οὐδ' αὐτὸς εὐχόμενός ποτε ἔχῃ τὸν κλύοντα.* (Vers. 506.) *Τοῦ δὲ ἀνήνηται διασαφητικὸν εὐθὺς ἐπαχθὲν τὸ, καὶ στερεῶς ἀποείπῃ· ταὐτὸν δ' εἰπεῖν, ἀπηλεγέως ἀποφήσει. ἀνήνασθαι μὲν γάρ τινα ἱκετευόμενον οὐκ ἂν εἴη πάνυ κακὸν, εἴ περ ἀκκιζόμενος ἢ καὶ ἄλλως μαλακῶς ἔχων ἀναίνεται· σκληρότατα δὲ ἀνηκουστεῖν, ἐφ' οἷς οὐκ ἐχρῆν, θεομηνίαν ποιεῖ. ὅτι δὲ ἀπηλεγέως Ἀχιλλεὺς ἔκρινεν ἀποειπεῖν, προδεδήλωται.* (Vers. 508.) *Τὸ δὲ ἀποτίσῃ ἢ ἐλλειπτικῶς εἴρηται, ἵνα δηλοῖ τὸ ἀποδώσει ποινὴν τοῦ ἀπανήνασθαι δηλαδὴ τὰς λιτὰς, ἢ ἀντὶ τοῦ τιμωρηθῇ εἴληπται.* (Vers. 510.) *Ὅτι γνωματευόμενος ὁ Φοῖνιξ λέγει ὡς ἡ τιμὴ κάμπτει τοὺς ἀγαθοὺς, οἳ οὐχ' *οὕτω δώροις ὑπάγονται ὡς τιμῇ. φησὶ γὰρ ἀξιῶν δευτέραν ταύτην ἀξίωσιν· ἀλλ', Ἀχιλεῦ, πόρε καὶ σὺ Διὸς κούρῃσιν ἕπεσθαι τιμὴν, ἥ τ' ἄλλων περ ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν, ἤγουν ἐπικλίνει, ἐπιεικεύεσθαι ποιεῖ, καὶ μὴ ἀτενῶς ἔχειν τοῦ ἤθους, εἴ περ εἶεν ἐσθλοί· οἱ γὰρ μὴ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἐθέλοιεν τιμήν.* (Vers. 509.) *Ὅρα δὲ τὸ Διὸς κούραις, οὗ πρὸς ὁμοιότητα σύνθετον οἱ Διόσκουροι. δοξάζει δὲ ὁ Φοῖνιξ τιμὴν τῷ Ἀχιλλεῖ ἔσεσθαι, εἰ λάβοι τὰ βασιλικὰ δῶρα, ὡς αὐτίκα φανεῖται.* (Vers. 511.) *Ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν ἀποπροσποιεῖται τὰ δῶρα, Φοῖνιξ δὲ λέγει βιαίως, ὡς εἰ μὲν μὴ δῶρα φέροι, τὰ δ' ὄπισθ' ὀνομάζοι ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' αἰὲν ἐπιζαφελῶς χαλεπαίνοι, οὐκ ἂν ἔγωγέ σε μῆνιν ἀποῤῥίψαντα κελοίμην Ἀργείοισιν ἀμυνέμεναι χατέουσί περ ἔμπης· νῦν δ' ἅμα τ' αὐτίκα πολλὰ διδοῖ, τὰ δ' ὄπισθεν ὑπέστη καὶ ἑξῆς. καὶ ὅρα ὅτι παραφράζων τὸ, φέρει δῶρα, ἐπάγει τὸ πολλὰ διδοῖ. τὸ δὲ, ὄπισθεν ὀνομάζοι, εἰς ταὐτὸν ἔθετο τῷ, ὄπισθεν ὑπέστη, ἤγουν εἰς τὸ μέλλον ὑπέσχετο. τοῦτο δὲ τὸ νόημα ὁ αὐτὸς Φοῖνιξ ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα κάλλιον ἐρεῖ, δεικνὺς ὡς μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεὺς τιμηθήσεται, εἰ καὶ τὰ δῶρα λάβοι. ὀνομάζειν δὲ νῦν τὸ ἀριθμεῖν κατ' ὄνομα. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ ὀνομαίνειν. τὸ μέντοι ἐξο*νομάζειν ἄλλο τι σημαίνειν δεδήλωται. δῆλον δὲ ὅτι δύναται τὸ ὀνομάζοι καὶ Ἀττικῶς νοεῖσθαι ἀντὶ τοῦ ὠνόμαζε. τοιοῦτον δέ τι καὶ τὸ φέροι καὶ τὸ χαλεπαίνοι.* (Vers. 512.) *Τὸ δὲ ζαφελῶς καινότερον περισπᾶται. τὰ γὰρ εἰς ως ἐπιῤῥήματα μεσότητος καὶ γραφὴν καὶ τόνον φυλάττει τῶν γενικῶν, ἐξ ὧν ἂν γένωνται, χωρὶς τοῦ ζαφελῶς, ὅ ἐστι λίαν ηὐξημένως, καὶ τοῦ ἑδρανῶς ἀντὶ τοῦ στερεῶς, ὧν τοῦ μὲν ζάφελος τὸ ὄνομα, οἷον, ὅτε κέν τιν' ἐπιζάφελος χόλος ἵκοι, ὃ μετ' ὀλίγα κεῖται, καὶ πληθυντικὴ γενικὴ ἀκολούθως ζαφέλων, τοῦ δὲ ἕδρανον ἡ καθέδρα, οὗ γενικὴ πληθυντικὴ ἑδράνων παρὰ Σοφοκλεῖ, βαρυτόνως ἀμφότερα, εἰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐπιῤῥήματα περισπῶνται. καί φασιν Ἀπίων καὶ Ἡρόδωρος ὅτι τὸ ζάφελος προπαροξύνεται λόγῳ τοιούτῳ, τὰ εἰς ος λήγοντα παρὰ τὸ ζα προπαροξύνονται· ζάθεος, ζάκοτος. τὸ δὲ ζαφελῶς περισπᾶται, ἐπεὶ τὰ εἰς λως ἐπιῤῥήματα παραληγόμενα τῷ ε ὡς ἐπὶ πλεῖστον φιλεῖ περι-*

σπᾶσθαι, οἷον εὐτελῶς, ἐπιμελῶς, οἷς καὶ τὸ ζαφελῶς συνεξέδραμε. καὶ οὕτω μὲν αὐτοὶ περὶ τοῦ ζαφελῶς. τὸ δὲ ἐδρανῶς ἴσως ἂν καὶ αὐτὸ ἔχῃ ὁμοίαν συνηγορίαν, οἷα τονούμενον κατὰ τὸ ἱκανῶς, πιθανῶς καὶ τὰ τοιαῦτα. (Vers. 513.) Τὸ δὲ, μῆνιν ἀποῤῥίψαν*τα, ὡς ἐπὶ φορτίου εἴρηκεν ἐπικειμένου τῷ Ἀχιλλεῖ. καὶ ἔστιν ἡ τοιαύτη λέξις κρείττων τοῦ μῆνιν ἀπειπεῖν. (Vers. 514.) Τὸ δὲ χατέουσιν, ὅ ἐστι στεῤῥομένοις, χρῄζουσι, ποιητικὴ λέξις, ὅθεν καὶ χάτις καὶ χῆτις ἡ στέρησις, ἣν τινες καὶ χῆτος οὐδετέρως φασίν. ἐρεθιστικὸν δὲ φιλαλήθως εἰς ἄμυναν τὸ εἰπεῖν, χρῄζειν Ἀργείους τοῦ Ἀχιλλέως. δῆλον δὲ ὅτι τὸ χατεῖν καὶ χατίζειν παραγώγως λέγεται. (Vers. 516.) Ὅτι Ἀχιλλεὺς μὲν τοὺς πρέσβεις ἀνωτέρω φιλτάτους εἶπε, Φοῖνιξ δὲ καὶ τοῦτο μὲν ὁμολογεῖ. φησὶ δὲ καὶ ἀρίστους αὐτοὺς δηλονότι οὐ συγκαταλέγων ἑαυτόν. τοῦτο δέ φαμεν οὐχ᾽ ὅτι οὐκ ἐπαινέσοι ἄν τις ἑαυτὸν ἐν καιρῷ· καὶ γάρ που Ἀχιλλεὺς ἄριστον Ἀχαιῶν ἑαυτὸν ἔφη, καὶ Ἕκτωρ δὲ ἐν τοῖς φθάσασι δῖον ἑαυτὸν ἐπωνόμασε καὶ ὁ Ζεὺς ἑαυτὸν ὕπατον μητιόεντα· ἀλλὰ τοῦτό φαμεν, ὡς οὐ καιρὸς νῦν περιαυτολογεῖν τὸν Φοίνικα φανερῶς. λεληθότως μέντοι μεγάλα περὶ ἑαυτοῦ ἔφη, ὡς προείπομεν, ἐν οἷς κἀκεῖνο. εἰ γὰρ αὐτὸς τηλικοῦτον ἔθηκε τὸν Ἀχιλλέα, λέγοι ἂν πολλῷ πρότερον ἑαυτὸν τηλικαύτης ἐπήβολον ἀρετῆς. ἔχει δὲ τὸ Ὁμηρικὸν οὕτως· ἄνδρας δὲ λίσσεσθαι ἐπιπροέηκεν, ὁ βασιλεὺς δηλαδὴ, ἀρίστους, κρινάμενος κατὰ λαὸν Ἀχαιικὸν, οἵ τε σοὶ αὐτῷ φίλτατοι Ἀργείων· *τῶν μὴ σύ γε μῦθον ἐλέγξῃς μηδὲ πόδας, ἤγουν μὴ ποιήσῃς τοὺς καὶ ἀρίστους καὶ φιλτάτους σοι πρέσβεις ἐπονειδίστους ὡς ἀποδοκιμάσας αὐτοὺς, μηδὲ δώσεις εἰπεῖν τινὰ ὡς ἀλυσιτελῶς σκυλθέντες ἐπρέσβευσαν καὶ μάτην μὲν ὥδευσαν, μάτην δὲ ἐλάλησαν, οἷα τῆς αἰσχύνης τοῦ μὴ πεῖσαι εἰς αὐτοὺς ἀνατρεχούσης. (Vers. 518.) Ὅτι δὲ τὸ ἐλέγχειν ἐπὶ ὕβρεως παρ᾽ Ὁμήρῳ τίθεται, δῆλον. κακὰ γοῦν ἐλέγχεα ὀνομάζει τοὺς Ἕλληνας καὶ ἐλεγχέας, καὶ, Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει, φησί· καὶ, τὰ δ᾽ ἐλέγχεα πάντα λέλειπται. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ λόγος μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀνδρία ἐλέγχεται ἀπρακτήσασα, καὶ ἵππου δέ ποτε ἀρετὴ, ὡς δηλοῖ τὸ, ἐλεγχείην καταχεύῃ Αἴθη θῆλυς περ ἐοῦσα· τὸ γὰρ ἐλεγχείην καταχεύῃ περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ ἐλέγξῃ ἐῤῥέθη, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. (Vers. 517.) Τὸ δὲ κρινάμενος, ὃ καὶ ἐνεργητικῶς προφέρεσθαι εἴωθεν, ἐκκρίτους τε ὑπολαλεῖ τοὺς πρέσβεις καὶ διασαφητικόν ἐστι τοῦ ἀρίστους, ὡς τῶν ἀρίστων ἐκκρίτων ὄντων. ὅρα δὲ καὶ ὡς Νέστορος ἐπιλεξαμένου τοὺς πρέσβεις ὁ Φοῖνιξ τὸν βασιλέα φησὶν αὐτοὺς κρίνασθαι, ψευσάμενος ἐπί τι καιρίως διὰ τὸ συμφέρον, εἰ καὶ ἄλλως τῷ βασιλεῖ προσλογίζεται τὸ ὑπὸ τοῦ Νέστορος ὡς φιλοβασιλέως *πραχθέν. (Vers. 519.) Τὸ δὲ, σοὶ αὐτῷ, οὐκ εἴληπται 677 ἀντὶ συνθέτου ἀντωνυμίας, δηλούσης τὸ σαυτῷ κατ᾽ ἔθος Ὁμηρικὸν, ἀλλ᾽ ἐξοχικῶς εἴρηται, ὁποῖον καὶ τὸ, αὐτῷ τοι, ἤγουν αὐτῷ σοι, μετόπισθεν ἄχος ἔσεται· καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ τὸ, αὐτὴν γάρ μιν τρόμος αἰνὸς ἱκάνει. Ὅτι κατὰ σχῆμα ἀντιπαραστάσεως ὑπούλως λαλῶν ὁ διδάσκαλος Φοῖνιξ οὐχ᾽ ἁπλῶς αἰτιᾶται, εἴ περ ἐχολώθη ὁ μαθητὴς, ἀλλ᾽ εἰ καὶ μετὰ πρεσβείαν καὶ δῶρα χολοῦται. φησὶ γοῦν· πρὶν δ᾽ οὔτι νεμεσσητὸν κεχολῶσθαι. εἶτα καὶ ἀπὸ παραδείγματος πεῖσαι θέλων κατὰ μέθοδον ὁποίαις καὶ ὁ Νέστωρ ἐξ ἱστοριῶν εἴωθε χρᾶσθαι, λέγει ὡς καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ἡρώων δώροις τε καὶ λόγοις ἐπείθοντο. οὕτω γάρ, φησι, καὶ τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν ἡρώων, ὅτε κέν τιν᾽ ἐπιζάφελος, ὡς προεγράφη, χόλος ἵκοι· δωρητοί τ᾽ ἐπέλοντο παράῤῥητοί τ᾽ ἐπέεσσι, τουτέστι δώροις τε ὑπήγοντο καὶ λόγοις ἐμειλίσσοντο παραμυθούμενοι. παράῤῥητοὶ γὰρ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, οἱ παρηγορητοί. καὶ εὐθὺς ἐπιφέρει τὴν ἱστορίαν. καὶ ὅρα ὅτι τε ἐν τῷ, παράῤῥητοὶ ἐπέεσσι, περιττῶς κεῖνται τὰ ἔπη ὡς συνεξακουόμενα τῷ παράῤῥητοί· καὶ ὅτι ἐὰν οὐ περιττεύει τὸ ἐπέεσσιν ἐν τῷ παράῤῥητοί, ἐλλιπῶς ἄρα ἔχει τὸ δωρητοὶ, ὡς δέον προσκεῖ*σθαι καὶ ἐκεῖ τὸ δώροις, ἵνα ᾖ δωρητοὶ δώροις· καὶ ὅτι ἄρχεσθαι μέλλων ὑπτιώτερον διηγήματος παλαιοῦ ἤγειρε τὸν λόγον σώφρονι κάλλει διὰ ὁμοιοτελεύτων ἤγουν παρίσων τοῦ, δωρητοὶ καὶ παράῤῥητοί· καὶ ὡς χρήσιμον πάνυ ῥήτορσιν αἱ ἱστορίαι, εἰς ὃ καὶ ὁ Νέστωρ, ὡς ἐῤῥέθη, εὐδοκιμεῖ, ἀπομνημονεύμασι παραρτύων τὴν ποίησιν. διὸ καὶ Ἀχιλλεὺς ἐφιλοτιμεῖτο ἀείδειν κλέα ἀνδρῶν, ὡς προγέγραπται. ἐν τούτοις δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη, ἡ τοῦ ἀπομνημονεύματος λέξις ἐξ Ὁμήρου παρῆκται. φησὶ γὰρ ὁ Φοῖνιξ· (Vers. 523.) μέμνημαι τόδε ἔργον
770 ἐγὼ πάλαι, οὔ τι νέον γε, ὡς ἦν, οἷα *μὴ ἐπιλαθόμενος· οὐ γὰρ ἂν εἶχε μνήμην ἀκραιφνῆ. καὶ εὐθὺς ὑποβάλλει ἀπομνημόνευμα, τὸ κατὰ Μελέαγρον δηλαδὴ ἐπεισόδιον. τοῦτο δὲ τὸ σχῆμα ὑποδιήγησιν

*καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ ὅτι αἰτιατικῇ συνέταξε τὸ μέμνημαι, καὶ ὡς ἀκριβῶς εἰς τὸ μέμνημαι προσέθετο τὸ, πάλαι, οὔ τι νέον γε. μνήμη τε γὰρ οὐ τῶν ἄρτι ἀλλὰ τῶν παροιχομένων ἐστί. καὶ τὸ ἀπομνημόνευμα δὲ τῶν τοιούτων ἐστί. δοκεῖ δὲ διὰ σαφήνειαν, οὐ μὴν ἀναγκαίως προσκεῖσθαι τὸ, οὔ τι νέον γε. δῆλον γὰρ ὡς τὸ πάλαι μνημονευόμενον οὐκ ἂν εἴη νέον. καὶ ἄλλως δὲ, τὸ, οὔ τι νέον γε, διασαφητικόν ἐστι τοῦ πάλαι, ἵνα μὴ ἁπλῶς νοῆται κατὰ τὴν ὕστερον Ἀττικὴν συνήθειαν. ἴσμεν γὰρ ὅτι ἡ Ἀτθὶς πάλαι οἶδε λέγειν οὐ μόνον τὸ ἀφ᾽ ἱκανοῦ χρόνου ἀλλὰ καὶ τὸ πρὸ ὥρας ἢ καὶ στιγμῆς. τὸ γοῦν, οὔ τι νέον γε, ἀναγκάζει νοεῖν τὸ πάλαι ἀντὶ τοῦ πρὸ πολλοῦ. τὸ δὲ μέμνημαι τόδε ἔργον ἕως τοῦ ὡς ἦν, εἶτα, ἐν δ᾽ ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι, πᾶς τις ἂν προοιμιάσηται διηγούμενός τι παρὰ φίλοις ἀκροαταῖς. σημειωτέον δὲ ἐνταῦθα καὶ ὅτι κατὰ *τοὺς παλαιοὺς τὸ μέμνημαι οὐ μόνον τὸ σύνηθες καὶ κοινὸν δηλοῖ κατὰ τὴν εἰρημένην σημασίαν, ἀλλὰ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπιμελεῖσθαι λαμβάνεται, ὡς ἐν τῷ, μεμνέῳτο δρόμου, ὃ δὴ κεῖταί που ἐν τοῖς ἑξῆς, καὶ ἐν τῷ μεμνῆσθαι πατρὸς καὶ μητρὸς, ἤγουν ἐπιμέλειαν ἔχειν, ὅ περ ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ Πηνελόπῃ παρήγγειλεν ὅτε εἰς Τροίαν ἀπέπλεεν, ἔτι δὲ καὶ ἐν τῷ, μισῶ μνάμονα συμπόταν· οὐ δεῖ γάρ, φασι, δέχεσθαι, τουτέστι νοεῖν μνάμονα, ὥς ἔνιοι, τὸν μεμνημένον χθιζῶν ἁμαρτημάτων συμποσιαίων, ἀλλὰ τὸν ἄγαν ἐπιμελητὴν τοῦ συμποσίου· μισοῦμεν γὰρ τὸν ἐν τοιούτοις ἐπιμελούμενον καὶ ἐπιτάσσοντα. Ὅτι ὁ Φοῖνιξ περὶ τῶν πρόσθεν ἡρώων εἰπὼν, ὡς δωρητοὶ καὶ παράῤῥητοὶ ἦσαν, καὶ παραθεὶς εὐθὺς τὴν κατὰ τὸν Μελέαγρον ἱστορίαν εἰς λόγου πίστιν, ἀκούσοι ἂν πρός τινων οὐ φαύλων εἰς νοῦν ὡς οὐκ εὐοδοῦται αὐτῷ ἐντεῦθεν ὁ λόγος. ὁ γὰρ Μελέαγρος οὗτος καὶ δῶρα λαμβάνων καὶ πολλὰ λιτανευόμενος οὐκ ἐπείθετο, ἀλλὰ μᾶλλον ἀναίνετο, θλίβων οὕτω τὰς τοῦ Διὸς Λιτάς. ὥστε οὐ δεικνύει ὁ Φοῖνιξ, ὃ προέθετο. λύεται δὲ τὸ ἄπορον ἐκ τοῦ ἐναντίου τῷ ἐπιχειρήματι, λέγοντος οἷον τοῦ Φοίνικος, ὡς οἱ μὲν ἄλλοι πάντες δωρητοὶ ἐγένοντο, καθὰ εἶπον, καὶ παράῤῥητοὶ, ὁ μέντοι Μελέα*γρος μὴ τοιοῦτος ἀποβὰς κακόν τι ἔπαθεν, ὡς δειχθήσεται. (Vers. 525. sqq.) Ἔστι δὲ ἡ κατὰ τὸν Μελέαγρον ἱστορία τοιαύτη τις κατὰ τὸν ποιητήν. Οἰνεὺς ἀπαρχὰς θύων κατὰ Εὐριπίδην, ὅ περ ὁ ποιητὴς θαλύσια ἐν γουνῷ ἀλωῆς ῥέζειν φησὶ, τοῖς μὲν ἄλλοις θεοῖς ἔρεξεν, οἱ καὶ ἐδαίνυντο ἑκατόμβας, μόνῃ δ᾽ οὐκ ἔρεξεν Ἀρτέμιδι. ἢ λάθετό, φησιν, ἢ οὐκ ἐνόησεν. ἀάσατο δὲ μέγα θυμῷ. ἡ δὲ χολωσαμένη ὦρσε χλούνην σῦν, ὃς κακὰ πολλὰ ἐποίει τά τε τοῦ Οἰνέως, καὶ τὴν λοιπὴν δὲ, ὡς εἰκὸς, βλάπτων Αἰτωλίαν. τὸν δὲ ὁ τοῦ Οἰνέως ἀπέκτεινε Μελέαγρος, πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας καὶ κύνας. ἐν οἷς ἀνδράσιν οὐ μόνον ἦσαν οἱ ὑπὸ τῷ σκήπτρῳ τοῦ Οἰνέως, ἀλλὰ καὶ Κουρῆτες οἱ πλησιόχωροι. οὐ μὲν γάρ, φησιν, ἐδάμη παύροισι βροτοῖσιν, ἀλλὰ δηλονότι πολλοῖς· τόσσος ἔην. πολλοὺς δὲ πυρῆς ἐπέβησ᾽ ἀλεγεινῆς. καὶ ὁ μὲν σῦς οὕτως ἔκειτο. ἡ δὲ Ἄρτεμις ἀμφ᾽ αὐτῷ ἔθηκε πολὺν κέλαδον, ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι λαχνήεντι, Κουρήτων τε μεσηγὺ καὶ Αἰτωλῶν μεγαθύμων. ὄφρα μὲν οὖν Μελέαγρος Ἀρηΐφιλος πολέμιζε, τόφρα δὲ, ἤγουν ἕως δὴ, τότε, Κουρήτεσσι, τουτέστι τῷ τῶν Κουρήτων στρατῷ, κακῶς ἦν, οὗ ἑρμηνευτικὸν τὸ, οὐδὲ δύναντο τείχεος ἔκτοσθε μί*μνειν πολέες περ ἐόντες. ἀλλ᾽ ὅτε δὴ Μελέαγρον ἔδυ χόλος, ὅς τε καὶ ἄλλων οἰδάνει ἐν στήθεσσι νόον πύκα περ φρονεόντων, ἤτοι ὁ, ἤγουν ὁ μὲν, μητρὶ φίλῃ Ἀλθαίῃ χωόμενος κῆρ κεῖτο παρὰ μνηστῇ ἀλόχῳ καλῇ Κλεοπάτρῃ, χόλον θυμαλγέα πέσσων, ἐξ ἀρέων, ἤτοι ἕνεκεν ἀρῶν, μητρὸς κεχολωμένος, ἥ ρα θεοῖσι κατὰ*

*678 Μελεάγρου θυμῷ πόλλ᾽ ἀχέουσα ἠρᾶτο κασιγνήτοιο φόνοιο. οἱ δὲ Κουρῆτες ἐν τοσούτῳ νικῶντες, ἐπέθεντο ταῖς πύλαις τῆς Καλυδῶνος, περὶ ἣν τὰ τῶν Οἰνειδῶν βασίλεια, καὶ ταῦτα πρῴην ἡττώμενοι καὶ μὴ δυνάμενοι τῆς κατ᾽ αὐτοὺς πόλεως ἐκτὸς μίμνειν, ὡς εἴρηται, ὅτε Μελέαγρος ἐπολέμει. πολλὰ δὲ πολλῶν λιτανευσάντων, ὁ ἥρως οὐκ ἐπείθετο, πρίν γ᾽ ὅτε δὴ θάλαμος πύκ᾽ ἐβάλλετο. τοὶ δ᾽ ἐπὶ πύργῳ ἢ ἐπὶ πύργων, βαῖνον Κουρῆτες καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ, ὃ δὴ πρήθειν τοῦ πέρθειν ἐστὶ πρωτότυπον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. καὶ τότε δὴ πεισθεὶς τῇ καλῇ Κλεοπάτρᾳ, χροῒ ἔντε᾽ ἐδύσσατο παμφανόωντα καὶ Αἰτωλοῖς ἀπήμυνε κακὸν ἦμαρ, εἴξας ᾧ θυμῷ. τῷ δ᾽ οὐκέτι δῶρα τέλεσαν οἱ Αἰτωλοὶ πολλά τε καὶ χαρίεντα, κακὸν δ᾽ ἤμυνε καὶ αὔτως, ὅ ἐστι καὶ οὕτω μάτην ἐβοήθησεν ἀπαμύνας τὸν πόλεμον. καὶ οὕτω μὲν, ἐπιτόμως εἰπεῖν, τὸ κατὰ Μελέα*γρον ἔχει ἀπομνημόνευμα. ὁ δὲ ποιητὴς οὐδ᾽ ἐνταῦθα τὴν τῆς ἱστορίας ἀρχὴν προκαταρχὴν ποιεῖται τῆς διηγήσεως, ἤγουν τὴν ῥηθεῖσαν θείαν μῆνιν, μεθ᾽*

ἣν συὸς ἐπέλευσις καὶ ἀναίρεσις αὐτοῦ, ἐφ᾽ αἷς μάχη Κουρήτων καὶ Αἰτωλῶν, ἀλλὰ ἐκ τῶν δευτέρων
ἤγουν ἐκ τοῦ τῶν Κουρήτων καὶ Αἰτωλῶν πολέμου ἀρξάμενος, οὗ χάριν καὶ ἐδεήθη τῆς ἱστορίας, εἶτα
ὑποβάλλει τὰ πρῶτα, τουτέστι τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου, ἥτις ἐστὶ τὰ κατὰ Οἰνέα καὶ Ἄρτεμιν, καὶ μετ᾽
αὐτὰ πάλιν ἐλθὼν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν μάχην τῶν Κουρήτων καὶ τῶν Αἰτωλῶν προάγει τὸ ἐντεῦθεν
μέχρι τέλους τὴν ἱστορίαν κατὰ ἁρμονίαν εὐσύντακτον. ὁ δὲ Ὁμηρικὸς Φοῖνιξ καὶ ἐμπλατύνεται τῇ
διηγήσει καὶ ἐνδιασκεύως αὐτὴν προάγει καὶ πολυειδῶς. νὺξ γάρ ἐστι καὶ ἀργία, καὶ οὐδέν τι ἐκώλυε
τὴν τοῦ λόγου διασκευήν. ὅθεν καὶ τὴν Ἄρτεμιν σεμνολογεῖ, χρυσόθρονον ὀνομάζων καὶ Διὸς κούρην
μεγάλοιο καὶ δῖον γένος, ἤγουν ἐξ αὐτοῦ Διὸς, καὶ ἰοχέαιραν δὲ, ὡς ἰοὺς χέουσαν κατά τινα ὄμβρον
ἢ νιφετὸν, ὅθεν ἡ ἀπεριλάλητος γλῶσσα λαβοῦσα βούλεται λέγειν ὑποκοριστικῶς ὀϊστοβρόχιον τὴν
τοιαύτην χύσιν τῶν ὀϊστῶν. καὶ τὸν σῦν δὲ ἐκφράζει οἷος ἦν καὶ οἷα ἐποίει, λέγων· ὦρσεν ἐπὶ χλούνην
50 σῦν ἄγριον, *ἀργιόδοντα, ὃς κακὰ πόλλ᾽ ἔρδεσκεν ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν. πολλὰ δ᾽ ὅ γε προθέλυμνα
χαμαὶ βάλεν, ἤγουν ἔρριψε, δένδρεα μακρὰ αὐτῇσι ῥίζῃσι καὶ αὐτοῖς ἄνθεσι μήλων, καὶ τὰ ἑξῆς. δια-
γράφει δὲ καὶ τὴν πάνυ πολλὴν μητρικὴν ἐπὶ τῷ Μελεάγρῳ λύπην, καὶ ἦθος γυναικεῖον διαζωγραφεῖ,
λέγων ὡς ἡ ῥηθεῖσα μήτηρ αὐτοῦ πολλὰ ἠρᾶτο ἀχέουσα ἕνεκεν τοῦ κατ᾽ ἀδελφοῦ φόνου. πολλὰ δὲ καὶ
γαῖαν πολυφόρβην χερσὶν ἀλοία κικλήσκουσ᾽ Ἀΐδην, καὶ ἐπαινὴν Περσεφόνειαν, ὡς καὶ ὁ Ἀμύντωρ
ποτὲ κατὰ Φοίνικος, πρόχνυ καθεζομένη, δεύοντο δὲ δάκρυσι κόλποι παιδὶ δόμεν θάνατον. τῆς δὲ
ἠεροφοῖτις Ἐριννὺς ἔκλυεν ἐξ Ἐρέβευσφιν, ἀμείλιχον ἦτορ ἔχουσα, οὗ ἕνεκα καὶ αἱματωποὺς καὶ δρα-
κοντώδεις κόρας τὰς Ἐριννύας ἡ τραγῳδία φησίν. ἐφ᾽ οἷς φράσας πυργομαχίαν γοργῶς ἐν τῷ, τῶν δὲ
τάχ᾽ ἀμφὶ πύλας ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει, πύργων βαλλομένων, διηγεῖται καὶ τὰς πρὸς τὸν Μελέα-
γρον λιτὰς ἐνδιασκεύως, εἰπών· τὸν δ᾽ ἐλίσσοντο γέροντες Αἰτωλῶν, ὡς νῦν δηλαδὴ τὸν Ἀχιλλέα οἱ
ἀριστεῖς, πέμπον δὲ θεῶν ἱερῆας ἀριστοὺς ἐξελθεῖν καὶ ἀμῦναι, ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον, τὸ μετ᾽ ὀλίγα
60 εἰρησόμενον· πολλὰ δέ μιν ἐλιτάνευεν γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς, οὐδοῦ ἐ*πεμβεβαὼς, ἢ ὑπερβεβαὼς,
ὑψηρεφέος θαλάμοιο, σείων κολλητὰς σανίδας, τὰς ἀλλαχοῦ κληιστὰς, γουνούμενος υἱόν. πολλὰ δὲ
τόν γε κασίγνητοι καὶ πότνια μήτηρ ἐλίσσοντο, μετέβαλε γὰρ καὶ ἡ μήτηρ, εἰ καὶ πρὶν θάνατον ἐκείνῳ
ἐπηύχετο. ταπεινοποιὸν γὰρ ἡ ἀνάγκη. ὁ δέ, φησι, μᾶλλον ἀναίνετο. πολλὰ δ᾽ ἑταῖροι, οἵ οἱ, ἤγουν
αὐτῷ, κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἦσαν ἁπάντων, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὣς τοῦ, ἤγουν τούτου, θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν
ἔπειθον. ἀφηγεῖται δ᾽ ἐν τούτοις καὶ τὸ, ὡς ἔφη, μέγα δῶρον τῶν Αἰτωλῶν, τὴν μετὰ βραχὺ ῥηθησο-
771 μένην γῆν. εἶτα διηγεῖται καὶ ὅπως ἡ Κλεοπάτρα ὀδυρομένη ἐλίσ*σετο τὸν Μελέαγρον, ὡς καὶ αὐτὸ ἐν
τοῖς ἐφεξῆς εἰρήσεται. καὶ οὐ ταῦτα μόνον ὁ Φοῖνιξ, ἀλλὰ καὶ ἕτερα παρεισάγει κατά τινα περιττό-
τητα, ἐπεισοδίοις παρενείρων ἐπεισόδια, καὶ οὕτω μεστὸν ὡς οὐδαμοῦ τὸν λόγον τῆς παρενθέτου ἱστο-
ρίας Ὅμηρος ποιεῖ, τήν τε Κλεοπάτραν ἱστορῶν οἵα ἦν καὶ ἐξ οἵων ἦν καὶ ὡς διώνυμος ἦν καὶ ὡς καλὴ,
διὸ καὶ ἡρπάγη παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος· παραλαλῶν δὲ καὶ τὸν περὶ Ἀλκυόνος μῦθον, καὶ ὅλως, πολ-
λαῖς ἰδέαις τὸν τόπον τοῦτον καταποικίλλων, σεμνότητι μὲν ἐπ᾽ ὀλίγον χρώμενος ἔνθα περὶ τοῦ χόλου
γνωμολογεῖ ὡς κυμαίνοντος καὶ τὸ ἐν φρονίμοις γαλήνιον, παρεμπλέκων δὲ καὶ φοβερὰ χωρία ἐν τοῖς
περὶ συὸς καὶ Ἀρτέμιδος καὶ Ἐριννύων, ἔτι δὲ καὶ γλυκαίνων τὸν λόγον ἐν τοῖς περὶ κυνηγεσίων, καὶ
οὕτω μιγνὺς φόβῳ τὴν ἱλαρότητα καὶ καλλωπίζων δὲ παρίσοις, ναὶ μὴν καὶ περιβάλλων ἱστοριῶν τε
μεστότητι καὶ, ὡς προείρηται, ὑπαλλαγῇ τῆς φυσικῆς τῶν πραγμάτων τάξεως, πλεονάζων δὲ μάλιστα
τῇ σαφηνείᾳ διὰ τὴν φύσιν τῆς ἀφηγήσεως. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω. τὴν δὲ ἐνταῦθα τῆς ἱστορίας μέθοδον
60 ὑπο*διήγησιν καλοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὡς καὶ προερρέθη. ἔστι δὲ ὑποδιήγησις, ὅτε διηγεῖταί τις ὅμοιόν
τι τοῖς προκειμένοις πράγμασιν, ὡς καὶ ἐνταῦθα τὸ τοῦ Μελεάγρου ἐπεισόδιον πολλὴν ἔχει πρὸς τὰ
τοῦ Ἀχιλλέως ὁμοιότητα. ἑκάτεροι γὰρ εὐγενεῖς καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ μηνίουσιν Ἀχιλλεύς τε διὰ τὴν
μητέρα εἰποῦσαν, ἀλλὰ σὺ μὲν μήνιε ναυσὶ παρήμενος, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν Βρισηΐδα, καὶ Μελέαγρος
δὲ διὰ μητέρα ἑτέρως λυπουμένην καὶ διὰ Ἀταλάντην τὴν ἐρωμένην, εἰ καὶ Ὅμηρος αὐτὸ σιωπᾷ. ἔτι
ὑπερέχει ἀρετῇ Μελέαγρος Καλυδωνίων, ὡς Ἀχιλλεὺς Ἀχαιῶν, καὶ οὔτε Κουρῆτες ἔκτοσθε μένειν τεί-
χεος δύνανται μαχομένου Μελεάγρου, καὶ Τρῶες δὲ δι᾽ Ἀχιλλέα οὐ θέλουσι μάχην ὀρνύειν ἀπὸ τείχεος,
καὶ ἡττῶνται ἐκεῖ μὲν Καλυδώνιοι δίχα Μελεάγρου, καὶ βάλλονται αὐτοῖς οἱ πύργοι, ἐνταῦθα δὲ 679

Ἕλληνες Ἀχιλλέως ἀπομηνίσαντος καὶ πολεμεῖται τὸ τεῖχος αὐτοῖς, ἱκετεύονταί τε ἄμφω ὑπὸ τῶν οἰκειοτάτων καὶ ἀποστρέφονται τὰς λιτάς. οὕτω τῆς ἰσότητος διὰ πάντων ἡκούσης τῷ Μελεάγρῳ καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ἐπεύχεται ὁ Φοῖνιξ μὴ καὶ τὸ τέλος ἐξισωθῆναι αὐτοῖς ὡς δίχα δώρων τὸν Ἀχιλλέα καὶ τιμῆς εἰς πόλεμον ἐξελθεῖν, οἰκείῳ θυμῷ εἴξαντα, ἤγουν αὐτοθελῶς πο*λεμήσαντα, ὅ περ ὁ Μελέαγρος ἔπαθεν, οἷ τὸ κακὸν, ὡς εἴρηται, καὶ αὔτως ἀμύναντος οὐκ ἐτέλεσαν δῶρα οἱ Αἰτωλοὶ, τουτέστιν οἱ Καλυδώνιοι. φησὶ γὰρ ἀξιῶν καὶ ἐνταῦθα τρίτην ταύτην ἀξίωσιν· ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει φρεσὶ, μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψειε φίλος, κάκιον δέ κεν εἴη νηυσὶ καιομένῃσιν ἀμυνέμεν, ὡς ἐκεῖ Μελέαγρος ἁλισκομένοις τοῖς πολίταις ἐπήμυνεν, ἀλλ' ἐπὶ δώροις ἔρχεο, ἶσον γάρ σε θεῷ τίσουσιν Ἀχαιοὶ, ἄλλως μέντοι ἀμύνας, οἷον ὅτε πελάσει ταῖς σαῖς ναυσὶν ὁ Ἕκτωρ, ἀδώρητά τε βοηθήσεις καὶ οὐδὲ τιμὴν ἕξεις. Ἐνταῦθα δὲ σημείωσαι καὶ ὅτι Ὀδυσσέως εἰπόντος τῷ Ἀχιλλεῖ, ὡς εἰ τὸν βασιλέα καὶ τὰ ἐκείνου δῶρα μισεῖς, ἀλλὰ σὺ τοὺς ἄλλους Ἀχαιοὺς ἐλέησον, οἵ σε θεὸν ὣς τιμήσουσιν, ὁ Φοῖνιξ πάνυ βιαίως καὶ γενναιότερον ἐξ ἐναντίου τὸ νόημα τοῦτο μεταχειρίζεται. οὔτε γὰρ τῶν δώρων ἀποσχέσθαι θέλει τὸν Ἀχιλλέα, καὶ τιμὴν ἴσην κατεπαγγέλλεται. εἶτα καὶ ἐπὶ πλέον κρατύνων τὸ νόημα καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἀντιβαίνων συμβουλεύσαντι δώρων ἀλλάξασθαι τὴν τιμήν φησιν· εἰ δέ κεν ἄτερ δώρων πόλεμον φθισήνορα δύῃς, οὐκέθ' ὁμῶς τιμῆς ἔσεαι, ὡς ἐῤῥέθη, πόλεμόν περ ἀλαλκὼν, διά τε τὸ τῆς γνώμης αὐθέκαστον καὶ διὰ τὸ δοκεῖν περιφρονεῖν *τὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ μὴ πάντῃ ξυμβαίνειν αὐτοῖς. καὶ τοιαῦτα μὲν ὁλοσχερῶς τὰ τῆς, ὡς εἴρηται, ὑποδιηγήσεως. (Vers. 524.) Τὰ δὲ κατὰ μέρος αὐτῆς αὐτίκα λελέξεται· καὶ πρῶτον, ὅτι προοιμιακῶς οἷον εἰπὼν τὸ, ἐν δ' ὑμῖν ἐρέω πάντεσσι φίλοισι, εἶτα ὑποβάλλει τὴν ἱστορίαν οὕτως· (Vers. 525.) Κουρῆτές τ' ἐμάχοντο καὶ Αἰτωλοὶ μενεχάρμαι ἀμφὶ πόλιν Καλυδῶνα καὶ ἀλλήλους ἐνάριζον, Αἰτωλοὶ μὲν ἀμυνόμενοι Καλυδῶνος, Κουρῆτες δὲ διαπραθέειν μεμαῶτες Ἄρηι, καὶ ἑξῆς. Ἰστέον δὲ ὅτι Κουρῆτες οἱ τὴν Πλευρῶνα οἰκοῦντες, δῆλον δ' ὅτι πόλις Αἰτωλικὴ καὶ ἡ Πλευρὼν, Εὐβοέων ἦσαν ἄποικοι, προφερόμενοι τῷ τόνῳ καὶ τῇ κλίσει ὡς τὸ ἀβλὴς ἀβλῆτος, οὕτω γὰρ καὶ Κουρὴς Κουρῆτος· καὶ οὐκ ἐχρῆν μέν, φασιν, οὕτω, διότι τὰ εἰς ης ἐθνικὰ ὑπὲρ μίαν συλλαβὴν οὐ φιλοῦσιν ὀξύνεσθαι, ὠξυτονήθη μέντοι πρὸς διαστολὴν βαρυτόνου ὀνόματος τοῦ, κούρητες Ἀχαιῶν, ἀντὶ τοῦ νέοι, ὅ περ ἐν τοῖς ἑξῆς ποι ἐρεῖ ὁ ποιητής. ἐκεῖνο δὲ αὖ πάλιν οὕτως ἐκλίθη, ὡς τρόπον τινὰ ἰαμβικὸν ἀπὸ τοῦ κόρης κόρητος. ἐκλήθησαν δὲ οἱ Αἰτωλοὶ οὗτοι Κουρῆτες ἢ διὰ τὸ Κούριον ὄρος ὑπερκείμενον Πλευρῶνος ἢ παρὰ τὴν κουράν. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὸν γεωγράφον οἱ πολέμιοι τῆς κόμης αὐτῶν δραττόμενοι τῆς ἔμπροσθεν κατέ*σπων αὐτοὺς, ὄπισθεν τοῦ λοιποῦ ἐκόμων, κειρόμενοι τὰ ἔμπροσθεν, διὸ καὶ Κουρῆτες ἐλέγοντο. ἐν Χαλκίδι δέ, φασι, συνῴκησαν, ἤγουν Εὐβοεῖς ἦσαν, ἐκεῖ γὰρ ἡ τοιαύτη Χαλκὶς, συνεχῶς περὶ τοῦ ἐν Εὐβοίᾳ Λιλαντίου πεδίου πολεμοῦντες. κατασχόντες δέ γε ὕστερον τὰ πέραν Ἀχελῴου ἐν Αἰτωλίᾳ περὶ Πλευρῶνα καὶ μείναντες ἄκουροι ἐκλήθησαν Ἀκαρνᾶνες. κατὰ δέ τινας ἀπό τινων ὁμωνύμων ἡρώων εἰσὶν ἄμφω τὰ ὀνόματα. ἕτεροι δέ φασιν ὡς ἀπὸ μὲν τοῦ ῥηθέντος Κουρίου ὄρους Κουρῆτες οἱ Πλευρώνιοι, Ἀκαρνᾶνες δὲ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος, υἱοῦ Ἀλκμαίωνος. οἱ δέ φασι Κουρῆτας μὲν καὶ Κορύβαντας καὶ Καβείρους καὶ Ἰδαίους Δακτύλους καὶ Τελχῖνας μικρὰν ἔχειν διαστολὴν πρὸς ἀλλήλους, ἐνθουσιαστικοὺς ὄντας καὶ βακχικοὺς, καὶ ἐνοπλίῳ κινήσει μετὰ ψόφου κυμβάλων καὶ τυμπάνων καὶ ὅπλων καὶ αὐλῶν ἐκπλήττειν. τοὺς δὲ περὶ Αἰτωλίαν Κουρῆτας οὕτω κληθῆναι καὶ ὡς θηλυστολοῦντας, καθάπερ αἱ κόραι. τὸ δὲ τῶν τοιούτων Κουρήτων ἐν ὅπλοις ὀρχηστικὸν ἀφορμήν, φασι, δέδωκε τῷ ποιητῇ Κούρητας εἰπεῖν τοὺς νέους στρατιώτας ἐν τῷ, κούρητες ἀριστῆες Παναχαιῶν, καί· δῶρα φέρον κούρητες Ἀχαιῶν. Πύῤῥιχος δὲ τῆς τοιαύτης ἀσκήσεως εὑρετής. εἰ δὲ ἀλλαχοῦ φησὶν ὁ γεωγράφος ὅτι ἐνό*πλιον ὄρχησιν Κουρὴς κατέδειξε πρῶτος, ὕστερον δὲ καὶ συνέταξεν, ἣν ἐκάλεσε πυῤῥίχην, ἔοικε τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς κύριον μὲν εἶναι τὸ Πύῤῥιχος, ἐθνικὸν δὲ τὸ Κουρής. φησὶ γοῦν ἑτέρωθι ὅτι τὴν ἐνόπλιον ὄρχησιν, ἥ τις ὑπὸ Κουρήτων κατεδείχθη, Πύῤῥιχος συντάξας πυῤῥίχην ἀφ' ἑαυτοῦ ἐκάλεσεν. ὅτι δὲ οἱ Κρητικοὶ Κουρῆτες καὶ ὡς Διὸς κουροτρόφοι καὶ ὡς κόροι ἔσχον τὴν κλῆσιν, δηλοῖ ἡ ἱστορία εἰποῦσα· Κούρητες ἐν Κρήτῃ πρόπολοι Διὸς, νέοι τινὲς ἐνόπλιον κίνησιν μετ' ὀρχήσεως ἀποδιδόντες, κόροι τινὲς ὄντες, ἢ ὡς κουροτροφοῦντες τὸν Δία. ἐκεῖ εὑρέθη αὐλὸς καὶ τύμπανον, ὃ βυρσότονον κύκλωμα Εὐριπίδης καλεῖ. λέγει

δὲ ὁ γεωγράφος καὶ ὅτι Τελχῖνες ἐννέα ἐν Ῥόδῳ τῇ Ῥέᾳ συνακολουθήσαντες εἰς Κρήτην καὶ Δία κουροτροφήσαντες Κουρῆτες ὠνομάσθησαν. πολὺς δὲ ὁ περὶ Τελχίνων λόγος καὶ παρὰ πολλοῖς. εἰσὶ γὰρ οἳ καὶ Κρῆτας αὐτούς φασι καὶ Θελγῖνας ὀνομάζουσι παρὰ τὸ θέλγειν καὶ γόητας εἶναί φασι καὶ φαρμακεῖς, καὶ δύο γένη αὐτῶν εἶναι, τὸ μὲν βάναυσον καὶ χειρωνακτικὸν, τὸ δὲ λυμαντήριον τῶν καλῶν ἤγουν τῶν εὐμόρφων, καὶ οἱ μὲν θαλάσσης παῖδας αὐτοὺς εἶναι, οἱ δὲ ἐκ τῶν τοῦ Ἀκταίωνος κυνῶν μεταμορφωθῆναι εἰς ἀνθρώπους, τοῦτο δὲ διὰ *τὸ ἀγρίως ἔχειν ὡς καὶ μυθεύεσθαι σκηπτοὺς ἀφιέναι καὶ ποτήριον δοκεῖν ἔχειν ἐν ᾧ ῥίζας κυκῶντες ἐφάρμασσον γοητευτικῶς. ἀνατίθεται δὲ αὐτοῖς καὶ ἡ κατασκευὴ τῆς κατὰ τὸν Κρόνον ἅρπης, ᾗ τὸν πατέρα Οὐρανὸν εὐνούχισε. καὶ ἀγαλματοποιίαν δὲ εὑρεῖν ἐδόκουν καὶ μέταλλα καὶ ἀμφίβιοι εἶναι καὶ ἔξαλλοι ταῖς μορφαῖς, ὡς ἐμφερεῖς τὰ μὲν δαίμοσι, 680
τὰ δὲ ἀνθρώποις, τὰ δὲ ἰχθύσι, τὰ δὲ ὄφεσι. μῦθος δὲ καὶ ἀχείρας αὐτῶν ἐνίους εἶναι καὶ ἄποδας καὶ ἀνὰ μέσον τῶν δακτύλων δέρματα ἔχειν κατὰ χῆνας. ἦσαν δέ, φασι, καὶ γλαυκωποὶ καὶ μελα-
772 νόφρυες. οἱ δὲ εἰπόν*τες τρεῖς αὐτοὺς εἶναι ὀνόματα κομίζουσιν αὐτοῖς χρυσὸν καὶ ἄργυρον καὶ χαλκὸν ὁμωνύμως ὕλῃ ἣν ἕκαστος εὗρε. κατομβρηθέντες δέ, φασιν, ὑπὸ Διὸς ἢ τοξευθέντες ὑπὸ Ἀπόλλωνος ὤλοντο. ἱστορεῖται δὲ καὶ ἡ Ῥόδος ἀπ᾽ αὐτῶν Τελχινία καλεῖσθαι. ἡ δὲ παροιμία τοὺς φθονεροὺς καὶ ψογεροὺς Τελχῖνας ὡς ἐκ τῶν εἰρημένων καλεῖ. Στησίχορος δέ, φασι, τὰς Κῆρας καὶ τὰς σκοτώσεις Τελχῖνας προσηγόρευσε. καὶ ταῦτα μὲν οὐ μόνον περὶ Τελχίνων, ἀλλὰ καὶ Κουρήτων Κρητικῶν τε καὶ Αἰτωλικῶν. ἐν οἷς ἰστέον καὶ ὡς οὐ μόνον Κουρητικῆς, ἀλλὰ πολλῶν ὀρχήσεων οὐσῶν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς που ῥηθήσεται, καὶ Λακωνική τις ἦν εὐγενὴς ὄρχησις διποδία λεγομένη· καὶ ὅτι, ὥσπερ ἐν τοῖς δρομεῦσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ὀρχήστρᾳ γραμμαί τινες ἐγίνοντο, ἵν᾽ ὁ χορὸς ἵστηται κατὰ στίχον. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. Αἰτωλοὺς δὲ τοὺς Καλυδωνίους Ὅμηρος λέγει τῷ ἐθνικῷ ὀνόματι ἐπὶ πολιτῶν χρησάμενος, καὶ τὸ μέρος ἐκ τοῦ ὅλου ὀνομάσας· ἄλλως γὰρ Αἰτωλοὶ καὶ οἱ Κουρῆτες, ὡς εἴρηται· Πλευρώνιοι γάρ. Ἰστέον δὲ ὡς ὁ ἐξ Αἰτωλίας οὐ μόνον Αἰτωλὸς ἀλλὰ καὶ Αἰτώλιος λέγεται, *ὡς ἀλλαχοῦ φαίνεται. Μενεχάρμαι δὲ οὐ Κουρῆτες μόνοι, οὐδὲ μὴν μόνοι Αἰτωλοὶ, ἀλλ᾽ ἀμφοῖν κοινὸν τὸ ἐπίθετον. Ἰστέον δὲ ὡς προϋποκειμένων χάρμης καὶ πτολέμου καὶ δηίδος γίνεται ἀπ᾽ αὐτῶν ὁ μενεχάρμης, ὁ μενεπτόλεμος, ὁ μενεδήιος, οἱ αὐτοὶ ὄντες τῷ σταδαίῳ μαχητῇ, ᾧ ἐναντίος ὁ φύξηλις, ὃν καὶ τρεσᾶν εἴποι ἄν τις κωμικευόμενος. ὁ δὲ μενεχάρμης εὑρίσκεται καὶ μενέχαρμος κατὰ τὸ πύλη εὐρύπυλος καὶ εὐρυπυλὴς, οὗ τὴν ὀξυτόνησιν δηλοῖ τὸ εὐρυπυλὲς δῶ. τὸ δὲ, καὶ ἀλλήλους οἵ, ὡς ἐῤῥέθη, μαχόμενοι ἐνάριζον, πρὸς διαστολὴν ἴσως ἑτεροίας μάχης κεῖται, ὁποῖόν τι καὶ τὸ λογομαχεῖν καὶ τὸ λίθοις ἐμάχοντο, μάλιστα δὲ πρὸς διαφορὰν τῶν ἠρέμα ἔτι μαχομένων, ὡς μὴ ἐνεργεῖν κατ᾽ ἀλλήλων ἢ καὶ τῶν ἤδη νενικηκότων, ὅτε θατέρου μέρους ὑπερσχόντος, οὐκ ἔτι ἔστιν ἀλλήλους ἐναρίζειν. (Vers. 527.) Καλυδὼν δὲ ἀπὸ Καλυδῶνος φασὶν, υἱοῦ Ἐνδυμίωνος ἢ παιδὸς Αἰτωλοῦ, ἐξ οὗ ἡ Αἰτωλία. Ἐρατεινὴν δὲ καὶ ἐν συγκοπῇ ἐραννὴν τὴν τοιαύτην Καλυδῶνα λέγει, ὥς που καὶ τὴν Λακεδαίμονα, διὰ τὸ ὡς εἰκὸς εὔχαρι τῆς χώρας καὶ ἐπέραστον. (Vers. 528.) Τὸ δὲ, διαπραθέειν Ἄρηι, πρὸς διαφορὰν εἴρηται πορθήσεως ἑτεροίας, τῆς διὰ δόλου δηλαδή. (Vers. 529.) Χρυσόθρονος δὲ Ἄρ*τεμις, ὡς ἐάν τις εἴποι λαμπρόθρονος· ἡ αὐτὴ γάρ ἐστι τῇ σελήνῃ. οὕτω δέ που καὶ Ἥρη χρυσόθρονος ὁ προσκυρῶν τῷ αἰθέρι ἀήρ. (Vers. 530.) Θαλύσια δὲ αἱ ἀπαρχαὶ, ὡς πρὸ ὀλίγων εἴρηται, ἤγουν αἱ μετὰ συλλογὴν τῶν καρπῶν διδόμεναι θεῷ ὑπὲρ τοῦ καὶ εἰς ἔπειτα θάλλειν τὰς ἀρούρας. Τινὲς δὲ τῶν ῥητόρων καὶ συγκομιστήρια ταῦτα καλοῦσιν. ἅπαξ δ᾽ ἐνταῦθα κεῖται παρ᾽ Ὁμήρῳ ἡ λέξις. γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ θάλλω θαλύω θαλύσω, ἐξ οὗ καὶ Θαλύσιος κύριον ὄνομα, ὡς δηλοῖ τὸ, Θαλυσιάδην Ἐχέπωλον· ἔτι δὲ καὶ θαλύσιος ἄρτος ὁ ἐκ τῆς τῶν καρπῶν, φασὶ, συγκομιδῆς πρῶτος γινόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπὶ συγκομιδῇ καρπῶν, ἐφ᾽ ᾗ καὶ τὰ θαλύσια ἐθύετο, ἑορτὴ ἤγετο Δήμητρος καὶ Διονύσου κατὰ Πausανίαν, ἁλῶα καλουμένη διὰ τὸ ταῖς ἀπαρχαῖς καὶ μάλιστα ἐν Ἀθήναις, ἀπὸ τῆς ἅλω τότε καταχρᾶσθαι φέροντας εἰς Ἐλευσῖνα, ἢ ἐπεὶ, καθὰ καὶ Ὅμηρος ἐμφαίνει, ἐν ἅλωσιν ἔπαιζον κατὰ τὴν ἑορτὴν, ἐν ᾗ καὶ Ποσειδῶνος ἦν πομπή. ἀπὸ τοῦ συναλίζεσθαι δὲ εἴρηται ἡ εἰρημένη ἁλῶα, ὅθεν καὶ ἅλως. γουνὸς δὲ ἀλωῆς ὁ γονὸς, ὅ ἐστι γόνιμος τόπος, καθὰ δηλοῖ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. Ἀλωὴ δὲ οὐ μόνον ἡ σιτοφόρος καὶ ἀμπελόφυτος, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἔθων Οἰνῆος ἀλωήν. τί γὰρ μέγα, εἰ τοιαύτας ἔβλα-

*πτεν ἀλωὰς ὁ σῦς; ἀλλά που καὶ ἡ δενδροφόρος. διό φησι, πολλὰ δὲ δένδρεα ἔβαλε χαμαί. (Vers. 537.) Ἔνθα καὶ ὅρα τὸ δένδρεα, ἢ ἀπὸ εὐθείας τῆς τὸ δένδρος, ἐξ οὗ καὶ τὸ δένδρεσιν, ἢ ἀπὸ τοῦ τὸ δένδρεον, ἐξ οὗ τὸ δενδρέῳ ἐφεζόμενοι. (Vers. 536.) Ὁ δὲ Οἰνεὺς ἔοικε τοὔνομα σχεῖν παρὰ τὸ κατ᾽ αὐτὸν ἐρύθημα ὡς ἐξ ἀντιστροφῆς τοῦ οἶνος ἐρυθρός. εἰ γὰρ εὐστόχως τοῦτο ἔχον ἐστὶν, εἴη ἂν καὶ ὁ ἐνερευθὴς ἀνὴρ καὶ ὡς εἰπεῖν ἐρυθρὸς; οἰνωπὸς, ὁποῖός τις ἴσως καὶ ὁ τῆς ἱστορίας Οἰνοπίων, ὄψιν δοκῶν ἔχειν οἴνου, εἰ μὴ ἄρα διὰ τὸ οἶνον ὀπιπεύειν ἐκεῖνος Οἰνοπίων ἐκλήθη, καθὰ καὶ Οἰνόμαος διὰ τὸ οἴνου ζητητικὸς εἶναι. διὸ καὶ εἰς σκῶμμα τὸ τοιοῦτον κύριον ὄνομα ὁ ῥήτωρ ἔθετο. ἡ δὲ τοιαύτη κατ᾽ οἶνον ἔννοια περὶ τοῦ ἥρωος Οἰνέως ἔφηνε καὶ λόγον ἀστεῖον ἐπὶ καπήλῳ οἶνον ταράττοντι, ὡς καὶ τὸν τρυγίαν συναπεμπολᾶν. ἤκουσε γάρ ποθεν εὐτραπέλως τὸ, μὴ ποίει τὸν Οἰνέα Πηλέα, τουτέστι μὴ τὸν τρυγίαν κυκῶν καὶ τῷ κρητῆρι παραμιγνὺς μετάβαλλε τὸν οἶνον ὡς εἰς πηλὸν, ᾧ δοκεῖ παρωνομάσθαι παιγνημόνως ὁ Πηλεύς. (Vers. 532.) Τὸ δὲ, Διὸς κούρη, καὶ τὸ δῖον ἤτοι δίιον γένος, τῆς αὐτῆς, ὡς καὶ πρὸ βραχέων ἐδηλώθη, σημασίας εἰσί. (Vers. 533.) Τὸ δὲ, ἢ λάθετο ἢ οὐκ ἐνόησεν, οἱ μὲν οὕτω φασίν· ἢ ἑκὼν ἠμέλησεν, ἢ *οὐδόλως ἔγνω θεὸν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν, διὸ καὶ ἐβλάβη· οἱ δὲ, ὅτι ἢ ἐνθυμηθεὶς τὴν Ἄρτεμιν αὖθις ἐξελάθετο ἢ οὐδόλως ἐπὶ νοῦν αὐτὴν ἔλαβε. χολοποιὸν δὲ πάντως τοῖς ἐν ὑπεροχῇ, ὥς περ τὸ μηδόλως γινώσκεσθαι, οὕτω καὶ τὸ γινωσκομένους μὴ ἐν μνήμῃ κεῖσθαι. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ἢ οὐκ ἐνόησε, τὸ ἢ καὶ τὸ οὐ ἀντὶ μιᾶς λογίζονται μακρᾶς, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἢ οὐχ᾽ ἅλις, καὶ ὅτι ἐκεῖνο μὲν προκέφαλον ἐποίει στίχον, τοῦτο δὲ προκοίλιον. (Vers. 534.) Τὸ δὲ, ἀάσατο μέγα θυμῷ, βλαψίφρονα εἴτουν φρενοβλαβῆ τὸν Οἰνέα δηλοῖ, ἐπεὶ καὶ ταὐτὸν ἆσαι καὶ βλάψαι εἰπεῖν καὶ θυμὸν καὶ φρένας. ἰοχέαιρα δὲ ὅτι ἡ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων ἐῤῥέθη,
681 χέουσα ἰοὺς ἢ χαίρουσα ἰοῖς ὡς τοξικὴ, πολλαχοῦ φαίνεται. (Vers. 535.) Τὸ δὲ ὦρσε καὶ ἑξῆς εὕρηται παρὰ τῷ γεωγράφῳ, θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν· παρ᾽ ᾧ καὶ στίχος εὕρηται οὗτος ἐπηγμένος· οὐδὲ ἐῴκει θηρί γε σιτοφάγῳ ἀλλὰ ῥίῳ ὑλήεντι. καὶ σημείωσαι καὶ τοῦτο εἰς τὸ περὶ στίχων λειπόντων ἐκ τοῦ Ὁμήρου. Χλούνης δὲ ὁ ἐν χλόῃ εὐναζόμενος καὶ ἄνετος καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν ποιητὴν ἄγριος, ἵνα ᾖ ἐν ἁπλότητι χλόευνος. διὸ καὶ ἡ πληθυντικὴ γενικὴ τοῦ χλούνης οὐ χλουνῶν περισπωμένως κατὰ ἀναλογίαν τῶν εἰς ης, ἀλλὰ βαρυτόνως κατὰ ἀκολου*θίαν τοῦ χλόευνος. κατὰ δέ τινας χλούνης ὁ ἀφριστὴς ἢ εὐμεγέθης, μάλιστα δὲ ὁ ἐντομίας. γίνονται γὰρ τοιοῦτοι οὐ μόνον αἶγες ἄγριοι, ὡς προεδηλώθη, ἀλλὰ καὶ σύες, τῇ προστρίψει ἀπὸ τοῦ προσκνᾶσθαι δένδροις ἢ πέτραις διά τι πάθος, ὡς πολλοῖς δοκεῖ. διὸ καὶ εἴ τις που ὑπερέχειν δοκοῦσα γυνὴ βλάψει τινὰ διά τινος τῶν ἐπιτρίπτων εὐνούχων, οἰκείως ἂν ἐρεῖ ὁ βλαβεὶς τὸ, ἡ δὲ χολωσαμένη δῖον γένος ὦρσεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον, ὃς πολλὰ κακὰ ἐποίει. ὅτι δὲ καὶ ἐντομίαν ὁ χλούνης δηλοῖ, οὐ μόνον Αἰσχύλος δίδωσι χρῆσιν, ἀλλὰ καὶ Αἰλιανὸς μάλιστα ἐν τοῖς περὶ προνοίας, χλούνην λέγων τὸν ἀπόκοπον, καὶ Ἀριστοτέλης δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον χλούνην σῦν τὸν τομίαν νοεῖ, δεχόμενος τὸ θρέψεν ἐπὶ χλούνην σῦν ἄγριον καὶ τὸν ἑξῆς γραφέντα στίχον πρὸς πίστωσιν τοῦ ὅτι τῶν ἀῤῥένων καὶ ἀγρίων οἱ τομίαι μείζους γίνονται καὶ χαλεπώτεροι. γίνονται δέ, φησι, τομίαι ἀπὸ κνησμοῦ ἐμπίπτοντες τοῖς ὄρχεσι νοσηματικῶς, ὅθεν προσξυόμενοι τοῖς δένδροις ἐκθλίβουσι τοὺς ὄρχεις. Ἀριστοφάνης δὲ ὁ γραμματικὸς ἐν τῷ περὶ ὀνομασιας ἡλικιῶν δοκεῖ μὴ ἀρέσκεσθαι χλούνην τὸν ἐκτομίαν εἶναι. φησὶ γάρ· καλοῦνται τῶν ὑῶν τινὲς μονιοί· τάχα δ᾽ ἂν παραπλή*σιος εἴη τούτοις καὶ ὁ χλούνης κατά τε χαλεπότητα καὶ ἀλκὴν, οἱ δὲ ἐκτομίαν λέγοντες τελείως ἀπήρτηνται, φησι, τοῦ ὑποκειμένου. καὶ οὕτω μὲν αὐτὸς, οὐ σταθερὰ λέγων οὐδὲ ἀνενδοίαστα. Ἰστέον δὲ ὅτι οὐ μόνον χλόη ἡ γῆθεν φυομένη, ἀφ᾽ ἧς εἴρηται ὁ χλούνης, ἀλλὰ καὶ ἡ Δημήτηρ ἐπιθετικῶς. χλόης γάρ, φασι, Δήμητρος ἱερὸν παρά που τὴν Ἀττικήν. ὅτι δὲ ἡ χλόη καὶ χειλὸς ἐλέγετο, δηλοῖ Αἴλιος Διονύσιος, εἰπών· χειλὸς, πόα χόρτος. παρ᾽ αὐτῷ δὲ καὶ διὰ διφθόγγου γράφεται ὁ τοιοῦτος χιλὸς ὡς ἡ αὐτοῦ στοιχειακὴ ἀκολουθία βούλεται. δηλοῖ δὲ τοιαύτην χιλοῦ ἔννοιαν καὶ τὸ ἐκχιλοῦσθαι. φησὶ γοῦν Παυ*σανίας ὅτι ἐκκεχιλωμένη, ἐψευσμένη, ἐξημελημένη, κεχερσωμένη, 773
ἐπεὶ ὁ χιλός, φησιν, ἐν χέρσῳ φύεται· τοῦτο δέ ἐστι χόρτος. εἰ δὲ ἡ χλόη Δήμητηρ καὶ ξανθὴ λέγεται, ἀλλ᾽ ἐκεῖνο μὲν διὰ τὸ καταρχὰς χλοερὸν τῶν ἀναφυομένων, τοῦτο δὲ ἀπὸ τοῦ τὸν σῖτον ξηραινόμενον ὑπόπυῤῥόν φασι γίνεσθαι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὕτω πολὺς περὶ τοῦ Καλυδωνίου τούτου συὸς λόγος

*παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ὡς καὶ γένος αὐτοῦ φυλοκρινεῖν καὶ κατάγειν αὐτὸν Κρομυωνίας συὸς καὶ πατρίδα τὴν Οἴτην αὐτῷ ἐπιγράφειν καὶ χρῶμα διαγράφειν· λευκὴν γὰρ αὐτῷ τὴν χρόαν ἱστόρησαν. ὡς δὲ καὶ ἄλλοι σύες πράγματά τισι παρέσχον, δηλοῖ καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος καὶ τὸ παρὰ Ἡροδότῳ συὸς μέγα χρῆμα, κατ᾽ ἐκεῖνον εἰπεῖν, ἐν τῷ Μυσίῳ Ὀλύμπῳ. τὸ δὲ σῦν ἄγριον καὶ σῦς ἄγριος συντιθέντες οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον σύαγρόν φασιν. Ἰστέον δὲ ὡς οὐ μόνον ἀγρίους αἱ ἱστορίαι σύας μεγάλους φυλοκρινοῦσιν, ὧν εἰσὶ καὶ ἡ Κρομυωνία σῦς, καὶ ὁ Καλυδώνιος κάπρος καὶ ὁ Ἐρυμάνθιος καὶ ὁ Ὀλυμπηνὸς, ἀλλὰ καὶ ἡμέρους οὔτε βλάπτοντας, καὶ πολλοῦ δὲ τιμωμένους. Πτολεμαῖος γοῦν, φα*σὶν, ὁ Αἰγύπτιος βασιλεὺς γράφει ὡς εἰς Ἄσσον ἐπιδημήσαντί μοι παρέστησαν οἱ Ἄσσιοι χοῖρον ἔχοντα τὸ μὲν ὕψος δύο ἡμίσεων πήχεων, ὅλον ἄρτιόν φασι πρὸς τὸ μῆκος, τῇ χροιᾷ χιόνινον. καὶ λέγεται ὁ βασιλεὺς Εὐμενὴς τὰ τοιαῦτα ἐπιμελῶς ἐκ τῆς Ἄσσου ὠνεῖσθαι, διδοὺς τοῦ ἑνὸς δραχμὰς τετρακισχιλίας. ἡ δὲ τοῦ Διὸς ὗς ἀλλοίως ἔχει παρὰ τὰ τῶν ἱστοριῶν τούτων καὶ τῶν τοιούτων. τερατεύεται γὰρ εἰς ὅμοιόν τι πρὸς τὴν αἶγα τὴν θρεψαμένην τὸν Δία, ὡς δηλοῖ ὁ γράψας ὅτι Διὸς ἐν Κρήτῃ τεκνουμένου θηλὴν αὐτῷ ὑπέσχεν ὗς, καὶ τῷ σφετέρῳ γρυσμῷ περιοιχνεῦσα τὸν κνυζηθμὸν τοῦ βρέφεος ἀνεπάϊστον, ἤγουν ἄγνωστον, τοῖς παριοῦσιν ἐτίθει. ἐν τούτοις δὲ ὅρα ὅτι τε παρώνυμόν ἐστι τοῦ γρύζειν ὁ γρυσμὸς ἐπὶ τελείου συὸς, ὡς τοῦ γρυλλίζειν ὁ γρυλλισμὸς, καὶ ὅτι κνυζηθμὸς οὐ μόνον ἐπὶ κυνὸς, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ βρέφους κλαίοντος, καὶ ὅτι, καθὰ Κουρῆτες τὸν Δία λέγονται κλαίοντα κρύπτειν ἁρμάτων ἤχοις ὡς μὴ ἐξακούεσθαι, οὕτω καὶ σῦς γρύζουσα τραχὺ, οὐ μὴν, ὡς ἡ Ὀδύσσεια φράζει, κλάζουσα, ἑτεροῖον γάρ τοι τοῦ γρύζειν ἐκεῖνο τὸ κλάζειν.* (Vers. 535.) *Ὁ δὲ ἀργιόδους οὐκ ἂν εἴη μακρὰν τῆς ἐννοίας, καθ᾽ ἣν ὁ πόδας ἀργὸς ἤτοι λευκὸς εἴρηται. Δόξειε δ᾽ ἂν ἐπίτηδες διά τι κάλ*λος παρατεθεῖσθαι τῷ ἀγρίῳ ὁ ἀργιόδους. ὡς γὰρ ὁ μῦθος ἔχει καὶ ὁ θυμὸς κατὰ ἀναγραμματισμὸν, οὕτω πως καὶ ὁ ἄγριος καὶ ὁ ἀργιόδους. διὸ καὶ φυσικῶς ἐγκεῖσθαι δόξει τὸ ῑ τῷ ἀργιόδοντι ὡς ἀπὸ τοῦ ἄγριος. ἄλλως μέντοι κοινότερον ὡς ἐκ τοῦ δρόμος δρομιχαίτης ἵππος τροπῇ τοῦ ō εἰς ῑ, οὕτω καὶ σῦς ἀργιόδους ὁ τοὺς ὀδόντας λευκός.* (Vers. 536.) *Τὸ δὲ, κακὰ πολλὰ ἔρδεσκεν, ὑποκαταβὰς εὐθὺς ἑρμηνεύει ὁ ποιητής. τὸ δὲ ἔρδειν ὡς ἀπὸ τοῦ ῥέζειν γίνεται, ὅ ἐστι πράττειν, κατὰ μετάθεσιν καὶ τροπὴν συνήθη τοῦ ζ̄ εἰς δ̄, δῆλον ἐστίν. ἔνθα ὅρα καὶ ὡς, εἰ μὴ τὸ πράττειν παρὰ τοῖς ὕστερον ἀλόγοις ἐπιλαλεῖται, ἀλλ᾽ οὖν τὸ ἔρδειν ἐπὶ ἀλόγων κεῖται παρὰ τῷ ποιητῇ. Τὸ δὲ, ἔθων Οἰνῆος ἀλωὴν, ἀντὶ τοῦ ἐξ ἔθους βλάπτων τὰ περὶ Καλυδῶνα, διὸ καὶ Καλυδώνιος ἐλέγετο· ἢ μᾶλλον καθ᾽ ὑπερβατὸν, πολλὰ κακὰ ἐποίει τὴν τοῦ Οἰνέως ἀλωὴν, ἔθων ἤτοι τὰ ἑαυτῷ συνήθη τελῶν, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἀπολύτως φησί· παῖδες ἐριδμαίνουσιν ἔθοντες, ἤγουν τὰ συνήθη πράττοντες. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου ἔθω παράγωγον τὸ ἐθείρω καὶ ἡ ἔθειρα καὶ ἐθειράζειν τὸ ἐπιμελεῖσθαι τριχῶν. ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ* 682 *καὶ τὸ ἐσθίειν καὶ τὸ ἔσθειν προσλήψει τοῦ σ̄. Ἡρακλείδης δέ φησιν ὡς τῶν τινὲς κρι*τικῶν, ὅ ἐστιν ἀκριβεστέρων γραμματικῶν, ὧν ἐστὶ καὶ Τισίας, ὑπερβατὸν ἔλεγον εἶναι τὸ ἔθων, ἵνα ᾖ ἀντὶ τοῦ καταθέων, κατατρέχων, ῥητορικῶς εἰπεῖν, ὑπερβατὸν λέγοντες ἐκεῖνοι τὴν τῶν στοιχείων μετάθεσιν, δι᾽ ἧς τὸ θέων ἔθων γίνεται. ὃ καὶ σημείωσαι. αὐτὸς δὲ ἐκ τοῦ ἔδω φησὶ γενέσθαι κατὰ Δωριεῖς τὸ ἔθω, οἳ καὶ τὸν μαδὸν, ὡς καὶ ἐν τῇ δ' ῥαψῳδίᾳ προδεδήλωται, μαθὸν λέγουσι καὶ τὸ ψεῦδος ψύθος. τὸ δὲ ἔθω πρωτότυπον ὁ αὐτὸς εἶναι λέγει τοῦ ἔσθω τοῦ, ὥς φησιν, ἡμαρτημένου· ἐχρῆν γὰρ ὡς ἔχω ἴσχω, ἕπω ἴσπω καὶ ἐνίσπω, οὕτως εἶναι καὶ ἔθω ἴσθω Σικελικῶς κατὰ τὸ ἕζω ἵζω καὶ καθίζω, περὶ ὧν καὶ αὐτῶν προείρηται. χρῆσις δὲ τοῦ ἔθω καὶ παρὰ τῷ εἰπόντι ὡς πίνουσι μόνον βατράχων τρόπον οὐδὲν ἔθοντες· ὅ περ ἔθειν, εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ ἔδω γίνεται, ἀναλόγως ἔχει τῷ, μήδω μήθω, οὐδεὶς οὐθεὶς, οὐδενῶ οὐθενῶ, καὶ τοῖς ὁμοίοις, εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἕω τὸ πληρῶ, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ, ἐξ ἔρον ἕντο, ἵνα ᾖ ἕω μετὰ δασείας καὶ πλεονασμῷ τοῦ θ̄ ἔθω ψιλῶς κατὰ κανόνα, ἔχοι ἂν ἀναλογίαν πρὸς τὸ τελέω τελέθω καὶ τὰ τοιαῦτα. γίνεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ἔθω προτένθης ὁ προγεύστης, οὐ μόνον ὁ βασιλικὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ κατὰ λιχνείαν. ἀπὸ δὲ τοῦ ἔδειν τὸ τένδειν παρ᾽ Ἡσιόδῳ πλεο*νασμῷ τοῦ τ̄ καὶ τοῦ ν̄, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐδέατρος, δηλῶν καὶ αὐτὸς προγεύστην. ὁ μέντοι διὰ τοῦ λ̄, φασὶν, ἐλέατρος ὡς ἀπὸ ἐλεοῦ ἤγουν μαγειρικῆς τραπέζης οὐκ αὐτόχρημα ἦν ἐδέατρος, περὶ οὗ φησὶ Ξενοφῶν ὡς οἱ τύραννοι ἀντὶ τοῦ θεοῖς ἀπάρχεσθαι τοῦ πότου τῷ διακόνῳ πρῶτον κελεύουσιν ἀπογεύεσθαι διὰ τὸ ἀπιστεῖν,*

ἀλλὰ δειπνοκλήτωρ ἦν βασιλικὸς ἤγουν καλῶν ἐπὶ τὴν βασιλικὴν τράπεζαν. ἐλεοδύται δέ γε οἱ διακο-
νοῦντες ἐν θοίναις, οἷον μάγειροι καὶ τραπεζοποιοὶ, παρὰ τὸν ἐλεὸν καὶ αὐτοί. ἐπὶ τούτοις ἰστέον καὶ
ὡς διαφέρειν λέγεται τὸ ἔθειν τοῦ ἔδειν ὡς τὸ κατεσθίειν τοῦ ἐσθίειν. (Vers. 537.) Προθέλυμνα δὲ
νῦν μὲν τὰ πρόῤῥιζα καὶ ἐξ αὐτῆς θέσεως ἀνασπώμενα καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐκ θεμέθλων. διὸ καὶ Ὅμηρος
εἰπὼν προθέλυμνα ἐπάγει αὐταῖς ῥίζαις Ἀττικῶς ἀντὶ τοῦ σὺν αὐταῖς ταῖς ῥίζαις. δηλοῖ δέ ποτε
ἡ λέξις καὶ τὸ συνεχὲς καὶ ἄλλο ἐπ᾽ ἄλλῳ τιθέμενον ἢ ἁπλῶς τὸ πυκνὸν, ὡς τὸ, τρίχας προθελύμνους,
καὶ ὡς ὅτε σάκος εἴπῃ προθέλυμνον, οὗ αἱ τῶν βυρσῶν θέσεις πυκναὶ, καὶ τετραθέλυμνον δὲ τὸ
τετράθετον. μῆλα δὲ ἀκρόδρυα λέγει ἐκ μέρους ἤτοι ἐξ ἑνὸς καρποῦ τοῦ μήλου τοῦ καλοῦ καὶ κατὰ τὸν
ποιητὴν ἀγλαοῦ, καθὰ καὶ ἀκρόδρυα καὶ δρύκαρπα ἐξ ἑνὸς δέν*δρου τῆς παλαιγόνου τροφοφόρου
δρυός. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου μήλου κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἡ μέλισσα ὡς μήλοις ἐφιζάνουσα καὶ τὸ χρή-
σιμον ἐκ τῶν καρπῶν ἀπανθίζουσα, παρὰ τὸ μῆλον δηλαδὴ καὶ τὸ ἵζω τὸ κάθημαι, τοῦ η συσταλέν-
τος εἰς ε̄. ἴσως δὲ καὶ ὥς περ μῆλα πάντα τὰ θρέμματα ὡς ἀπὸ ἑνὸς εἴδους τοῦ τῶν προβάτων κατά τι
ἔκκριτον, οὕτω καὶ τὰ ἀκρόδρυα μῆλα ἐνταῦθα ὡς ἐκ τῆς τῶν μήλων ὀπώρας διὰ τὸ κατὰ ἀγλαΐαν
ἐξαίρετον. μέγα δὲ πάντως κακὸν εἰ δένδρα οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλὰ καὶ καρποῖς βρύοντα κατέῤῥιπτεν ὁ σῦς.
(Vers. 539.) Τὸ δὲ Μελέαγρος κυνηγετικὸν ὄνομα, ᾧ δηλαδὴ μέλει ἄγρας, ὁποῖος φαίνεται καὶ ὁ τοῦ
Οἰνέως. (Vers. 540.) Τὸ δὲ, πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρειν, καὶ τὰ ἑξῆς, τὴν βίαν
ἐμφαίνει τοῦ συὸς, αὖξον τοῦ θηρίου τὴν ἰσχύν. τοῦ δὲ θηρήτορας ἔστι καὶ ἑτέρα κλίσις ἐκ τοῦ θηρη-
τὴρ, ὧν πρὸς ὁμοιότητα καὶ ὁ ῥητὴρ ῥήτωρ παρὰ τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον, ὧν οὐκ ἀπέοικεν οὐδὲ τὸ, βοτὴρ
καὶ βώτωρ καὶ δοτὴρ καὶ δώτωρ. (Vers. 541.) Τὸ δὲ, οὐ μὲν γάρ κε δάμη παύροισι βροτοῖσι, καὶ
ἀριστεῖ ἀνδρὶ τεθνεῶτι οἰκεῖον ἐστί. Τὸ δὲ, τόσσος ἔην, ἀντὶ τοῦ τηλικοῦτος, ὃ καὶ ἐπὶ Ἀχιλλέως εἶπεν
ὁ Φοῖνιξ. (Vers. 542.) Τὸ δὲ, πολλοὺς πυρῆς ἐπέβησ᾽ ἀλεγεινῆς, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ, πολ*λοὺς
ἐθανάτωσε τοὺς καὶ καυθέντας, ὧν εἷς καὶ ὁ παρὰ τῷ Λυκόφρονι Ἀγκαῖος, ὃς ἀμπελῶνα κατὰ πολ-
λὴν σπουδὴν φυτεύσας καὶ ἀκούσας ποθὲν ὡς οὐκ ἂν ἴσως τοῦ ἐκεῖθεν οἴνου πίοι καὶ ψευδῆ τὸν
λόγον εὐχόμενος ἐλεγχθῆναι ἦλθεν εἰς τοῦτο καιροῦ, ὡς τελεσφορηθῆναι καρπὸν ἐκεῖθεν καὶ οἶνον
ἐκθλιβῆναι, οὗ ὡς ἔμελλεν ὁ Ἀγκαῖος πιεῖν, ἤλεγχε τὸν φοιβάσαντα. ὁ δὲ εἰπὼν τὸ παροιμιαζό-
μενον, ὡς πολλὰ μεταξὺ χείλους καὶ ποτηρίου, τέως μὲν ἔδοξε γελοῖος, ἐν ἀκαρεῖ δὲ κατεφάνη σπου-
δαῖος. ἀκούσας γὰρ ὁ Ἀγκαῖος εὐθὺς τὴν περὶ τοῦ συὸς βοὴν ῥίπτει μὲν τὴν τοῦ οἴνου κύλικα,
*ἐκδραμὼν δὲ σπᾷ τὴν τοῦ θανάτου, πεσὼν ὑπὸ τῷ συΐ. λέγεται δὲ, ὡς προγέγραπται, καὶ ὁ Θερσί- 774
της ἐκ τοῦ κατὰ τὴν τοιαύτην θηρατικὴν κινδύνου μεταποιηθῆναι τῆς κατὰ φύσιν πλάσεως. τοῦ δὲ,
πυρῆς ἐπέβησεν, ὁμοιότης καὶ ἐν τῷ ἀοιδῆς ἐπέβησαν ἤγουν ᾄδειν ἐδίδαξαν, μάλιστα δὲ ἐν τῷ δόξης
οὔ ποτε τῆσδ᾽ ἐπιβάντες, ἀντὶ τοῦ οὔποτε τοῦτο δοξάσαντες· πολλὰ δὲ καὶ ἕτερα τοιαῦτα, ὧν καὶ τὸ
κακῶν ἐπιβασκέμεν. (Vers. 540.) Ὅρα δὲ ἐν τῷ, πολλῶν ἐκ πολίων θηρήτορας ἄνδρας ἀγείρας καὶ
κύνας, καὶ τὴν τῶν παρίσων ἐπιστοίβασιν ἤγουν τὴν εἰς ᾱς ὁμοιοκαταληξίαν καὶ τὴν εἰς ω̄ν, καλλωπι-
σθέντος ἐνταῦθα τοῦ λόγου καὶ βραχύ τι γαληνιάσαντος διὰ τὴν τῆς κατὰ λόγου ὕλης τοῦ κυνηγεσίου
δηλαδὴ γλυκύτητα καὶ τοῦ ῥήτορος συνεξαλλομένου οἷον τῷ πράγματι καὶ οὕτως ἀνιστῶντος τὴν τοῦ
διηγήματος ὑπτιότητα. (Vers. 543.) Τοῦ δὲ, ἀμφ᾽ αὐτῷ ἔθηκε κέλαδον, ἀντὶ τοῦ ἐπὶ τῷ νεκρῷ τοῦ
συὸς, ὡς καὶ ἐν τῷ, αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν, αὐτοὺς εἶπε τοὺς τῶν ἡρώων νεκρούς. ἢ καὶ ἑτέ-
ρως φράσαι, ὥς περ ἐκεῖ αὐτοὺς ἔφη, τὸ ἐναπομεῖναν ἐκ τῆς πρώην ὁλότητος, οὕτω *καὶ νῦν αὐτὸν
λέγει τὸ μετὰ τὴν νέκρωσιν τοῦ συὸς καὶ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ζωτικοῦ λειφθέν. οὕτω δὲ καὶ πρὸ ὀλίγων
ἔφη, ὡς ἀπειλεῖται ὁ Ἕκτωρ νηῶν μὲν κόρυμβα ἀποκόψειν, αὐτὰς δὲ καύσειν, ἤγουν τὰ μετὰ τὴν
κοπὴν ἐναπομείναντα. ἢ καὶ ἄλλως, αὐτὸν λέγει ἀντὶ τοῦ τὰ μέρη τοῦ συὸς, ὀνομάζων αὐτὰ τῷ τοῦ
683 ὅλου ὀνόματι. διὸ καὶ ἐπάγει (Vers. 544.) ὡς οἷον ἑφερμηνευτικῶς τὸ, ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ δέρματι
λαχνήεντι, ἐξεδάρη γάρ. ἔτι δὲ καὶ, ἵνα μή τις νοήσῃ τὸ ἀμφ᾽ αὐτῷ ἐπὶ Οἰνέως ἢ Μελεάγρου, ἐπήγα-
γεν ἀναγκαίως τὸ, ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ καὶ ἑξῆς. Ἐν οἷς ὅρα ὅτι τε δοτικῇ συνετάγη συνήθως ἡ ἀμφὶ
πρόθεσις καὶ ὅτι λάχνην λέγει καὶ τὴν τοῦ συὸς τρίχωσιν, ἀφ᾽ ἧς τὸ λαχνῆεν, λεγομένην καὶ ἐπὶ ἀν-
θρώπων, ὡς δηλοῖ τὸ, ψεδνὴ δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη, καὶ ἐπί τινων δὲ ἀλόγων ζῴων, οἷον ἄρκτων καὶ ἀλω-

πέκων καὶ ἑτέρων τοιούτων, καὶ μὴν καὶ ἐπὶ δονάκων, ὡς δῆλον ἐκ τοῦ, λαχνήεντ᾽ ὄροφον, ἤδη δὲ καὶ ἐπὶ καλάμων δι᾽ ὁμοιότητα. λαχνῆεν δὲ δέρμα τὸ ἔτι ἀκατέργαστον καὶ μήπω ψιλωθὲν ἢ χρόνῳ ἢ τέχνῃ. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐνταῦθα κελάδου καὶ ἡ Ἄρτεμις που κελαδεινὴ λέγεται ὡς αἰτία τοῦ ἐν κυνηγεσίοις κελάδου. Ἧς καὶ ὅρα τὸ μεγαλόθυμον, εἰ καὶ τοῦ συὸς ἀναιρεθέντος ἔτι τὴν κακὴν *ἔριν τοῖς ἀνδράσι παραμένειν ἐποίει διὰ τὰ ἐκείνου μέρη. ἱστορεῖται γὰρ ὡς ἀναιρεθέντος τοῦ Καλυδωνίου συάγρου, ὅ περ ἐκ τοῦ σῦς ἄγριος Ὁμηρικοῦ ὡς ἐῤῥέθη σύγκειται, περὶ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς καὶ τοῦ δέρματος ὡς περὶ ἀριστείων ἐφιλονείκουν Κουρῆτες καὶ Καλυδώνιοι οἱ συνθηράσαντες, ὅτε καὶ οἱ Θεστιάδαι ἀνῃρέθησαν οἱ τοῦ Μελεάγρου θεῖοι. ὅτι δὲ τὸ κυνηγετεῖν σπουδαιότατον ἦν καὶ τοῖς παλαιοῖς, καὶ ὅτι καὶ γέρας εἶχέ τι ὁ περὶ αὐτὸ εὐδοκιμῶν, καὶ ὅτι ἀσχέδωρος ἐκαλεῖτο κατὰ γλῶσσαν ὁ ἄγριος σῦς, καὶ ὅτι ὁμώνυμος φωνὴ ὁ σύαγρος, καὶ πῶς ἐτυμολογεῖται ὁ σῦς, ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται, ὅπου ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγνωρίσθη ἐκ τῆς οὐλῆς. Ἰστέον δὲ ὡς οἱ νεώτεροί φασι τὸν Μελέαγρον περιγενόμενον τοῦ Οἰταίου συὸς τούτου καὶ ἀποδείραντα δοῦναι τὴν αὐτοῦ κεφαλὴν καὶ τὸ δέρμα τῇ ἐρωμένῃ Ἀταλάντῃ, καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ συνεκυνήγησεν· οἱ δὲ Θεστίου παῖδες, Πλευρώνιοι μὲν ὄντες, μήτρωες δὲ Μελεάγρου, ὅ ἐστι θεῖοι πρὸς μητρὸς, ἀγανακτήσαντες αὐτά τε τῆς Ἀταλάντης ἀφείλοντο βίᾳ καὶ τῷ Μελεάγρῳ ἐπεβούλευον· ὁ δὲ μαθὼν τούτους ἀπέκτεινεν· ἐφ᾽ οἷς καὶ τὴν μητέρα λελύπηκε· τῶν δὲ Πλευρωνίων διὰ ταῦτα Καλυδωνίοις πολεμούντων, ὁ Με*λέαγρος ἐξ ἀρχῆς μὲν οὐ συνεμάχει τοῖς ἐν Καλυδῶνι συμπολίταις, ἀγανακτῶν πρὸς τὴν μητέρα καταρωμένην· πεισθεὶς δὲ ὕστερον τῇ γυναικὶ Κλεοπάτρᾳ ἀπεσόβησεν ἐκ τῆς πόλεως τοὺς Κουρῆτας. οἱ δ᾽ αὐτοὶ νεώτεροι προσιστοροῦσι καὶ ὡς ἡ μήτηρ ἔτι μηνιῶσα τῷ υἱῷ Μελεάγρῳ διὰ τοὺς ἀδελφοὺς τὸν παρὰ Μοιρῶν αὐτῇ δοθέντα δαλὸν ὅρον ὄντα τῆς τοῦ υἱοῦ ζωῆς κατέφλεξε, τελευτήσαντος δὲ παραχρῆμα αὐτοῦ μεταμεληθεῖσα ἑαυτὴν κατέκαυσεν ἐπὶ τῇ τοῦ παιδὸς πυρᾷ· αἱ δὲ τοῦ Μελεάγρου ἀδελφαὶ ἀπαύστως θρηνοῦσαι εἰς ὄρνις τὰς λεγομένας Μελεαγρίδας μετεβλήθησαν. εἴη δὲ ἂν ἐνταῦθα δαλὸς ἀγαθῆς διαθέσεως ζώπυρον πεφυλαγμένον δίκην φίλτρου, ὅ περ ἀφανισθὲν ἀβίωτον ποιεῖ τῷ ποτὲ φιλουμένῳ τὸν βίον, ὡς καὶ δοκεῖν τοῦ λοιποῦ θνήσκειν αὐτόν. ἡ δὲ τῶν Μελεαγρίδων μυθολογία τῇ τῶν Ἡλιάδων συζυγεῖ. καὶ ἄλλα δὲ τοιαῦτα ὁ μῦθος ληρεῖ. Εἰς δὲ τὸ, ἀμφὶ συὸς κεφαλῇ, σημείωσαι ὅτι μέχρι καὶ νῦν πολλαχοῦ, καὶ μάλιστα περὶ Λυκίαν, γέρας κυνηγέτῃ πρώτῳ βαλόντι ἔλαφον ἢ αἶγα ἢ σῦν ἡ κεφαλὴ, κἂν ἀχρεῖον εἴη τὸ τῆς βολῆς. ὁ δὲ γεωγράφος λέγει ὅτι, ὡς τὸ εἰκὸς, περὶ μέρους τῆς χώρας ἐμάχοντο Κουρῆτες καὶ Αἰτωλοὶ, καὶ ὅτι Θέστιος, Ἀλθαίας *πατὴρ, Κουρήτων ἄρχων, πενθερὸς Οἰνέως, κρατῶν Πλευρῶνος, καὶ ὡς πόλεμος τοῖς Θεστιάδαις πρὸς Οἰνέα καὶ Μελέαγρον. (Vers. 547.) Τὸ δὲ, Κουρήτεσσι κακῶς ἦν, σημειωτέον διὰ τοὺς φιλονείκους, οἳ λέγουσι μὴ δύνασθαι ἐν τῷ, Ἀθηναίη ἀκέων ἦν, ἐπίῤῥημα εἶναι τὸ ἀκέων διὰ τὸ οὐκ ἀγαθὴν, φασιν, εἶναι τοῦ ἦν σύνταξιν μετὰ μόνου ἐπιῤῥήματος. ἴσως δὲ νῦν κατὰ ἔλλειψιν εἴρηται, ἵνα λέγῃ ὁ Φοῖνιξ ὅτι τοῖς Κουρήτεσσι κακῶς ἦν συγκυρῶν ὁ πόλεμος ἢ κακῶς ἦν ἔχοντα τὰ τῆς μάχης ἢ τοιοῦτόν τι. οὗ καὶ ἑφερμηνευτικὸν αὐτίκα τὸ, οὐδὲ δύναιτο τείχεος ἐκτὸς μίμνειν. (Vers. 550.) Τὸ δὲ εἰπεῖν ὡς ὁ χόλος καὶ ἄλλων ἐχεφρόνων οἰδάνει νόον, γνωμικὸν μὲν, ὡς ἐῤῥέθη, ἐστί· παρηγορεῖται δέ πως, ἅμα δὲ καὶ καθάπτεται τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς καὶ αὐτοῦ οὕτω παθόντος. διὸ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ὁμολογεῖ λέγων ἐκεῖνος· ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ. Καὶ ὅρα τὸ οἰδάνει χωρὶς τοῦ ῑ ὅμοιον τῷ, μελάνει δέ τε πόντος. ἀστείως δὲ πρὸς τὸ ἔδυ χόλος ἐπῆκται τὸ οἰδάνει νόος. ἅπασα γὰρ ἐξοίδησις γίνεται δύντος ἔσω τινὸς, οἷον πνεύματος ἤ τινος ἑτεροίου σώματος. διὸ καὶ ὁ τοῦ Μελεάγρου νοῦς ἐξῴδηκε, δύντος αὐτὸν χόλου. (Vers. 551.) Ἀλθαία δὲ νῦν μὲν κύριον. ἡ δὲ ὕστερον χρῆσις καὶ φυταρίου ὄνομα οἶδεν ὁμωνύμου τῇ *Ὁμηρικῇ Ἀλθαίᾳ· ὁποῖόν τι καὶ ἐπὶ τῆς καλῆς Μίνθης καὶ ἐπὶ ἄλλων γίνεται. (Vers. 552.) Τὸ δὲ κεῖσθαι τὸν Μελέαγρον πάνυ καιρίως εἶπεν. οὕτω γάρ που καὶ περὶ τοῦ Ἀχιλλέως ἀπρακτοῦντος φησί. τὸ δ᾽ αὐτὸ δηλοῖ καὶ παρακατιὼν ἐν τῷ, ταύτῃ παρκατέλεκτο, χόλον θυμαλγέα πέσσων. περὶ δὲ τοῦ πέσσειν χόλον καὶ ἐν τῇ α΄ ῥαψῳδίᾳ εἴρηται, καὶ νῦν δὲ ἀναμνῆσαι οὐ περιττὸν, ὅτι καθ᾽ Ἡρακλείδην τοῦ πέσσω τὸ πέπτω προϋπέστιν ὡς καὶ τοῦ ὄσσω τὸ ὄπτω, οἷα τῶν Αἰολέων ἐν τοῖς εἰς πτω λήγουσι ῥήμασι τὸ πτ εἰς δύο σσ τρεπόντων. διόπερ ὁ ποιητὴς ἄμφω εἰδὼς τά τε προϋποκείμενα καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν Αἰολικὰ ἐκ μὲν τοῦ πέπτω τὸ αὔτημαρ

καταπέψῃ ἔφη, ἐκ δὲ τοῦ Αἰολικοῦ πέσσω τὴν ἐνταῦθα μετοχὴν καὶ τὸ γέρα πεσσέμεν. οὕτω δὲ καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρωτοτύπου ὄπτω τὸν ὀπτῆρα ἐν τοῖς ἑξῆς λέγει. καὶ τὸ ὀπιπτεύειν δὲ ἀπ᾿ αὐτοῦ παράγει, καὶ τὸ, ὄψεαι ἢν ἐθέλῃσθα, ἐξ ἐκείνου κλίνει, καὶ τὸ ὀπτὸν ἐκεῖθεν σκευωρεῖ. ἐκ δὲ τοῦ κατὰ Αἰολέας ὄσσω τὸ ὄσσεσθαι λέγει καὶ ὀσσόμενος πατέρ᾿ ἐσθλόν. καὶ οὕτω μὲν τὰ τοῦ Ὁμήρου. οἱ δὲ ὕστερον ἐκ τοῦ πέπτω πέψω πέπεμμαι τὸ πέμμα παράγουσι, καὶ τὸν πέπονα δέ τινες ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐνεστῶτος ποιοῦσιν. ἐκ δέ γε τοῦ ὡς εἰκὸς μέσου πα*ρακειμένου πέποπα τὸ πόπανον, πέμμα τι ὂν καὶ αὐτό. καὶ
684 μὴν τοῦτο καὶ ἄλλως δοκεῖ οὕτω κληθῆναι παρὰ τὸ πόπος, ὅ ἐστι θεός, καὶ τὸ ἄναξ, ἵν᾿ ᾖ πόπανον, ὡς καὶ προεῤῥέθη, τὸ πόπῳ ἄνακτι ὁσιούμενον. ὡς δὲ τοιοῦτον ἦν τι τὸ πέπανον, ἐμφαίνει καὶ ὁ κωμικὸς ἐν τῷ Πλούτῳ. (Vers. 552.) Καλὴν δὲ τὴν Κλεοπάτραν λέγει οὐκ ἀργῶς, ἀλλὰ διὰ τὸ πολὺ τοῦ κάλλους· διὸ καὶ προκλητικῶς οὕτω εἰπὼν ἐπάγει εὐθὺς τὴν περὶ αὐτῆς ἱστορίαν, εἰρησομένην μετ᾿ ὀλίγα. (Vers. 563.) Τὸ δὲ, κασιγνήτοιο φόνοιο, ἀντὶ ἕνεκεν τοῦ ἀδελφικοῦ φόνου. ἀνεῖλε γὰρ, ὡς εἴρηται, ὁ Μελέαγρος τοὺς τῆς μητρὸς ἀδελφούς. *ὥς περ δὲ παρ᾿ Αἰσχύλῳ Σκύθης οἶμος ὁ Σκυθικὸς, καὶ 775
δοῦλον δέ που γένος τὸ δουλικὸν, οὕτω καὶ κασίγνητος φόνος κτητικῶς ὁ κασιγνητικός. (Vers. 564.) Γῆν δὲ ἡ Ἀλθαία χερσὶν ἀλοία ὡς οἷον θυροκρουστοῦσα τοὺς καταχθονίους εἰς ἐκδίκησιν. διό φησι· κικλήσκουσα τὸν Ἅιδην παιδὶ δοῦναι θάνατον. ὅτι δὲ καὶ ἠνύσθησαν αἱ τῆς μητρὸς ἀραὶ, ἡ παλαιὰ ἱστορία δηλοῖ. ὡς γὰρ πρὸ ὀλίγων ἡ τοῦ Ἀμύντορος ἀρὰ ἐπὶ τῷ Φοίνικι οὐ διέπεσεν, οὕτως οὐδὲ ἡ μητρικὴ κατὰ τοῦ Μελεάγρου, διδάσκοντος καὶ οὕτω τοῦ ποιητοῦ εὐαρεστεῖν τοῖς τοκεῦσι. πολυφόρβην δὲ γῆν ταὐτόν ἐστιν εἰπεῖν καὶ πολυβότειραν. ὅμοιον δέ τι λαλεῖ καὶ ὁ φορβάδα γῆν εἰπὼν, ἧς προϋπόκειται τὸ φέρβειν, ὅ ἐστι φέρειν τὸ βιοῦν ἢ φέρειν βίον, ὡς εἶναι φορβάδα γῆν τὴν φερέσβιον καὶ ζείδωρον. τοιαύτη δὲ μάλιστα ἡ οὖσα κάρπιμον πέδον κατὰ τὴν τραγῳδίαν καὶ δυναμένη φέρειν βίον. Ὅρα δὲ καὶ ὡς οὐ μόνον βαρυτόνως ἀλοίω τὸ τύπτω, ἀλλὰ καὶ περισπωμένως ἀλοιῶ. τὸ γὰρ ἀλοία ὅμοιον τῷ ἐβόα. καὶ ἴσως ἐκ τοῦ ἀλοῶ γίνεται πλεονασμῷ τοῦ ῑ, ὥς περ ἀγνοῶ ἀγνοιῶ, ὡς τὸ, οὐδέ μιν Ἥρη ἠγνοίησε. Τὸ δὲ κικλήσκουσα *οὐχ᾿ ἁπλῶς κλῆσιν δηλοῖ, ἀλλὰ ἱκετικήν. οὕτω γὰρ ἡ Ἀλθαία κατὰ Μελεάγρου κικλήσκει τοὺς αὐτὸν βλάψοντας. ὁ δὲ ῥηθεὶς Ἀΐδης τὸν πρὸ μικροῦ ῥηθέντα Δία καταχθόνιον ἀλληγορεῖ, ἔνθα καὶ ἡ ἐπαινὴ ἔκειτο Περσεφόνεια. (Vers. 566.) Τὸ δὲ πρόχνυ ἐπίῤῥημά ἐστι ποιότητος, καὶ δηλοῖ τὸ ἐπὶ γόνυ καὶ ὡς εἰπεῖν προγόνυ, καὶ κατὰ συγκοπὴν καὶ τροπὴν πρόχνυ. (Vers. 567.) Τὸ δὲ, δεύεσθαι δάκρυσι κόλπους, δαψίλειαν δακρύων δηλοῖ. Τὸ δὲ δόμεν ἀντὶ τοῦ δοῦναι πολλαχοῦ κείμενον ἔστι καὶ παρ᾿ Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, καὶ δόμεν ὅς κεν δῷ. ἐκεῖνο μέντοι προστακτικῶς ἐῤῥέθη ἀντὶ τοῦ δός. (Vers. 568.) Ἠεροφοῖτις δὲ Ἐριννὺς ἡ ἀφανὴς καὶ ὡς ἐν σκότει ἐπιφοιτῶσα. πολλαχοῦ γὰρ ἠέρα τὴν ἀορασίαν λέγει ὁ ποιητὴς, ἢ καὶ διότι ἀπὸ τοῦ σκότου ἤτοι τοῦ Ἅιδου ἔξεισι, διὸ καὶ ἐπάγει· ἔκλυεν ἐξ ἐρέβευς. Ἀμείλιχον δὲ ἦτορ ἔχειν λέγει τὴν Ἐριννὺν, καθὰ καὶ τὸν Ἅιδην φθάσας ὁ βασιλεὺς ἔφη ἀμείλιχον, ὃ τῷ μειλίχῳ ἐναντίον ἐστὶ τῷ καὶ μειλιχίῳ τετρασυλλάβως λεγομένῳ, οὗ τεθειμένου παρὰ Σοφοκλεῖ καὶ ἐπὶ ὑδάτων, ὡς τὸ, μειλιχίων ποτῶν ῥεῦμα, διασαφητικὴ μετάληψίς ἐστι τὸ μελιχρόν. ἔστι δὲ πάντως ὁ πλεονασμὸς τοῦ ῑ ἐν τῷ μειλίχιος κατὰ τὸ κέρτομος κερτόμιος, Αἰτωλὸς Αἰτώλιος, καὶ τὰ ὅμοια. ἐν δὲ τῷ, πο*λὺς ὅμαδος καὶ δοῦπος, ταὐτολογία ἐστὶν οὐκ ἄκαιρος. (Vers. 571.) Ὅρα δ᾿ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι ἐν ταῖς πρεσβείαις ἱερεῖς ἀρίστους οἱ παλαιοὶ ἔπεμπον, ὅθεν ὁ Σοφοκλῆς λαβὼν ἐν Οἰδίποδι τοιαύτην πλάττει πρεσβείαν Θηβαϊκήν. (Vers. 572.) Ἐν δὲ τῷ, ὑποσχόμενοι μέγα δῶρον, φανερῶς ἑρμηνεύει τὸ πρὸ μικροῦ ῥηθὲν, ὡς ὑπέστη δῶρα ὁ βασιλεὺς, ὡς ταὐτὸν ὂν ὑποστῆναι εἰπεῖν καὶ ὑποσχέσθαι. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, μέγα δῶρον, ἐπίτηδες ἐξαίρει ὁ Φοῖνιξ τὸ μεγαλεῖον τῶν βασιλικῶν δώρων. εἰ γὰρ μέγα τὸ τῶν Αἰτωλῶν δῶρον τὸ, ὡς ῥηθήσεται, πεντηκοντόγυιον, ἡλίκη τὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἅ περ, ὡς καὶ προεῤῥέθη, Νέστωρ μὲν οὐκ ὀνοστά εἶπεν, Ὀδυσσεὺς δὲ ἄξια, Αἴας δὲ καὶ Φοῖνιξ πολλὰ, Διομήδης δὲ μυρία. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι μέγα δῶρον ἐνταῦθα εἰπὼν προϊὼν ἑτέρως αὐτὸ αὔξει φάμενος πληθυντικῶς δῶρα πολλὰ καὶ χαρίεντα. (Vers. 577.) Ἐν δὲ τῷ, γέρων ἱππηλάτα Οἰνεὺς, ἑαυτόν πως ὑπεμφαίνει ὁ Φοῖνιξ. ὡς γὰρ ἐκεῖ τὸν παῖδα Μελέαγρον ἐλιτάνευεν ὁ πατὴρ, οὕτω νῦν ἐνταῦθα τὸν θετὸν υἱὸν ὁ Φοῖνιξ. (Vers. 579.) Ἐν δὲ τῷ, σειῶν κολλητὰς σανίδας, σείειν μὲν σανίδας, ὡς ἐκ τοῦ παρακολουθοῦντος,

τὸ θυροκρουστεῖν λέγει καὶ πρὸς βίαν αὐτὰς κόπτειν ὡς καὶ σείεσθαι· κολλητὰς δὲ σανίδας τὰς *θύ-
ρας φησὶ περιφραστικώτερον. (Vers. 580.) Ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ τὸ πολλὰ πλεονάσαν κατὰ σχῆμα
ἐπιμονῆς, οἷον, πολλὰ ἀχέουσα, πολλὰ γαῖαν ἀλοία, πολλὰ λιτάνευε γέρων, πολλὰ δὲ κασίγνητοι,
πολλὰ δ᾽ ἑταῖροι. (Vers. 582.) Κεδνότατοι δὲ οἱ ἄξιοι μελήσεως διὰ τὸ καὶ φίλτατοι εἶναι κατὰ τὸν
ποιητὴν, ἐκ τοῦ κήδομαι. οἱ δ᾽ αὐτοὶ ὁμοίως μετ᾽ ὀλίγα καὶ κήδιστοι. (Vers. 594.) Τὸ δὲ, εἴξας ᾧ
θυμῷ, καὶ ὁ βασιλεὺς πρὸ ὀλίγων ἐκ τοῦ Νέστορος ἤκουσε. (Vers. 595.) Τὸ δὲ, κακὸν δ᾽ ἤμυνε καὶ
αὔτως, ὁμοίαν δύναμιν ἔχει τῷ, πόλεμόν περ ἀλαλκών. δῆλον δὲ ὡς ταὐτὸν ἀμύνειν εἰπεῖν καὶ ἀπα-
μύνειν κατὰ παρολκὴν προθέσεως. ἀνωτέρω γοῦν ἔφη, ἀπήμυνε κακὸν ἦμαρ. (Vers. 596.) Τὸ δὲ,
ἀλλὰ σὺ μή μοι ταῦτα νόει, καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ, κάκιον δέ κεν εἴη, ἀποτρεπτικὸν φρενοβλαβείας ἐστί.
(Vers. 597.) Τὸ δὲ, μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψειε φίλος, ἁπλότητα ἔχει σχεδιασμοῦ. ὁ νοῦς μὲν
γὰρ κλητικὴν Ἀττικὴν ἔχει τὸ φίλος ἀντὶ τοῦ ὦ φίλε. ἡ δὲ προφορὰ φαντάζει τὴν λέξιν ὡς εὐθεῖαν
ἐπίθετον τοῦ δαίμων, ἵνα φαίνηται λέγων, δαίμων φίλος. καὶ μιμεῖται ὁ ποιητὴς οὕτω τεθορυβη-
μένον σχεδιασμόν. εἰ δ᾽ ἴσως δαίμων ἐνταῦθα ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς ὕστερον σοφοὺς, οἳ δαίμονα καὶ τὴν
ἐν ἑκάστῳ ἀνθρώπῳ ψυχὴν ἔλεγον, εἴη ἂν λέγων, ὡς *μή σε ἡ ψυχή σου ἐνταῦθα τρέψῃ, ἵνα ᾖ τὸ,
δαίμων φίλος, ταὐτὸν τῷ φίλον ἦτορ. Τὸ δὲ, κάκιον δέ κεν εἴη, δύναται διασταλὲν ἀναπέμψαι τὸ
νηυσὶ καιομένῃσιν ἀμύνειν ὄπισθεν εἰς τὸ, μηδέ σε δαίμων ἐνταῦθα τρέψειεν, ἵνα εἴπῃ, μή σε θεὸς
τρέψῃ, ἑλέσθαι μὴ νῦν ἀμῦναι ταῖς ναυσὶν, ἀλλ᾽ ὅτε καίονται. (Vers. 599.) Τὸ δὲ, ἶσον σὲ θεῷ
τίσουσιν Ἀχαιοὶ, ἔχει τὸ ἀσφαλὲς ἐκ τοῦ καὶ τοὺς θεοὺς θεραπευομένους, οἷς χρὴ παρατρωπᾶσθαι.
καὶ θεὸς γὰρ λαμβάνων τι βοηθεῖ. καὶ ἄλλως δὲ, ἶσα θεῷ, οὐ μὴν δίκην μισθωτοῦ, καὶ ὡς ἂν αὐτὸς
εἴποι, ἐν καρὸς αἴσῃ. (Vers. 600.) Φθισήνωρ δὲ πόλεμος, ὡς καὶ Ἄρης βροτολοιγός. ἔστι δὲ ἄμφω 685
ταῦτα χρήσιμα καὶ εἰς τὸ ἐν Ὀδυσσείᾳ γραφὲν περὶ ἐπεσβολίας καὶ βλασφημίας. (Vers. 601.) Τὸ δὲ,
τιμῆς ἔσσεαι, δηλοῖ μὲν τὸ τιμήεις ἐξ οὗ καὶ ἐκράθη· ἔχει δὲ προσγεγραμμένον ἰῶτα, καθὰ καὶ τὸ
αἰγλήεις αἰγλῆς, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ τὸ, χρυσὸν τιμῆντα ὁμοίως τῷ αἰγλῆντα. καὶ ἐχρῆν μὲν οὕτω καὶ φω-
νῆντα βέλεμνα παρὰ Πινδάρῳ εἶναι τὰ φωνήεντα· ὁ δὲ φωνεῦντα λέγει ὡς ἀπὸ τοῦ φωνοέντα κατὰ
κρᾶσιν ὁμοίαν τῷ πλέονα πλεῦνα, θεὸν θεῦν, ὡς τὸ θεῦν Ἄρτεμιν, καὶ Ἐρέβεος Ἐρέβευς καὶ Ὀδυσ-
σέως Ὀδυσσεῦς καὶ ὅσα τοιαῦτα. (Vers. 537.) Ἔτι κἀκεῖνο ἰστέον ὅτι τὸ, πολλὰ προθέλυμνα χαμαὶ
*βάλε δένδρεα καὶ ἑξῆς, καὶ ἐπὶ ἀνέμου ποτὲ βιαίου ἔστιν εἰπεῖν. (Vers. 565.) Τὸ δὲ, ἀμφὶ πύλας
ὅμαδος καὶ δοῦπος ὀρώρει πύργων βαλλομένων, πολιορκίας ἐστὶ δηλωτικόν. φιλίας δὲ ἔπαινος τὸ,
(Vers. 565.) ἑταῖροι οἵ οἱ κεδνότατοι καὶ φίλτατοι ἁπάντων. ἐπὶ δὲ θυμουμένου ἐφ᾽ οἷς μανθάνει
κακοῖς, ἐρεῖ ἂν τὸ, τοῦ δ᾽ ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα. (Vers. 591.) Ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις
σημείωσαι ὅτι ἐπίτηδες ὁ ποιητὴς τῷ Φοίνικι τὸ περὶ τῆς τιμῆς κεφάλαιον ὕστερον ἐνταῦθα ἐτήρησεν,
ἵνα γένηται προκλητικὸν προοιμίου τῷ Ἀχιλλεῖ. ἐντεῦθεν γὰρ ἐκεῖνος ὁρμηθεὶς προοιμιάζεται καιρίως
ἐξ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς τοῦ πράγματος· καὶ τοῦ Φοίνικος εἰπόντος, ὡς ἐπὶ δώροις ἐξελθὼν τιμηθήσῃ,
φησὶν αὐτὸς ὡς οὔ μοι χρεία τιμῆς ταύτης, φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ. ὃ καὶ ὁ βασιλεὺς φθά-
σας εἶπεν ἐν τῷ, εἰσὶν οἵ με τιμήσουσι, μάλιστα δὲ μητίετα Ζεύς. (Vers. 552.) Ὅτι περιβλητικῶς
κατὰ λόγον παρενθέσεως ἱστορῶν τι καὶ περὶ τῆς μνημονευθείσης Κλεοπάτρας ὁ ποιητὴς ἐν τῇ τοῦ
Φοίνικος ἀφηγήσει καλήν τε αὐτὴν, ὡς προεγράφη, ἐπονομάζει καὶ κούρην Μαρπίσσης καλλισφύρου
Εὐηνίνης, Ἰδεώ τε, τουτέστιν Ἴδου, κλιθέντος οὕτω ἀπὸ εὐθείας τῆς ὁ Ἴδας ὡς ὁ Μίδας, καθὰ καὶ
ἐκ τοῦ Ἑρμείας γίνεται Ἑρμείεω, ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν Ἑρ*μείω. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὁ ῥηθεὶς Ἴδας κάρ-
τιστος ἐπιχθονίων γένετ᾽ ἀνδρῶν τῶν τότε, καί ῥα ἄνακτος ἐναντίον εἵλετο τόξον Ἀπόλλωνος, καλλι-
σφύρου εἵνεκα νύμφης· ἥν, φησι, τότε ἐν μεγάροισι πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ Ἀλκυόνην καλέεσκον
ἐπώνυμον, οὕνεκ᾽ ἄρ αὐτῇ ἣ αὐτῆς μήτηρ, Ἀλκυόνος πολυπενθέος οἶτον ἔχουσα, κλαῖ᾽ ὅτε μιν ἑκάερ-
γος ἀνήρπασε Φοῖβος Ἀπόλλων. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ ποιητοῦ. Ἰστέον δὲ ὅτι τε πρὸς ὁμοιότητά
τινα τοῦ Θηρικλῆς καὶ Κλεισιθήρα καὶ τῶν ὁμοίων καὶ ὁ Πάτροκλος καὶ ἡ Κλεοπάτρα τοῖς αὐτοῖς
776 διοικοῦνται ὀνόμασιν ἀνάπαλιν κειμένοις, καὶ ὅτι περιώνυ*μος ἐπὶ κάλλει ὥς περ ἡ πάλαι Κλεοπάτρα,
οὕτω καὶ ἡ ὕστερον Αἰγυπτία ἡ τῷ Ἀντονίῳ φιλτάτη. (Vers. 553.) Καὶ ὅτι, ὥς περ Ἑλένη παρὰ τὸ

ἑλεῖν διὰ κάλλους, οὕτω καὶ Μάρπισσα παρὰ τὸ μάρπτειν, ταὐτὸν δέ πως τὸ μάρψειν καὶ τὸ ἑλεῖν. Τὸ δὲ καλλίσφυρος, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, γυναικός ἐστι κυρίως ἔπαινος, ὡς καὶ τὸ ἀργυρόπεζα. διὸ καὶ δὶς αὐτὸ ἐνταῦθα εἶπεν ὁ ποιητής. ἐν οἷς καὶ νύμφην τὴν τοιαύτην λέγει ἢ διὰ τὸν ἐκ νέου γάμον ἢ διὰ κάλλος τὸ καθ' ὁμοιότητα τῶν τοῦ μύθου νυμφῶν. εἰκὸς δὲ τὴν διόλου καλὴν καὶ περιμάχητον εἶναι καὶ καλλίσφυρον. Τὸ δὲ Εὐηνίνη τύπου ἐστὶ πατρωνυμικοῦ θηλυκοῦ καὶ δηλοῖ θυγατέρα Εὐήνου. οὕτω καὶ Ἀδρηστίνη ἡ τοῦ Ἀδράστου καὶ Ὠκεανίνη ἡ τοῦ Ὠκεανοῦ. εἰ δέ τινα καὶ διὰ τοῦ ωνη πατρωνυμοῦνται ὡς ἡ Ἀκρισιώνη, καθ' ὁμοιότητα τοῦ Διώνη καὶ τῶν τοιούτων, ἑτέρου λόγου. φασὶ δὲ περὶ τοῦ τοιούτου Εὐήνου ὡς γαμβροκτόνος καὶ αὐτὸς ἦν κατὰ τὸν Οἰνόμαον. εἰς ἁρματηλασίαν γὰρ τοὺς μνηστῆρας τῆς θυγατρὸς προκαλούμενος καὶ τῷ διεκφυγόντι αὐτὸν διώκοντα εἰς ἀριστεῖον διδοὺς αὐτὴν, καὶ τοὺς λειπομένους, ὅ ἐστιν ἡττωμένους, *καρατομῶν καὶ τὰς κεφαλὰς τῆς οἰκίας ἀπαιωρῶν εἰς ἐκφόβησιν, δεινὰ ἐποίει. ἐπεὶ δὲ ὁ Ἴδας ὑπερήλασεν αὐτὸν, ἁρπάσας τὴν Μάρπισσαν, καὶ ἐκεῖνος ἐπιδιώξας οὐ κατέλαβε, κατασφάττει μὲν τοὺς ἵππους, ἑαυτὸν δὲ ῥίπτει εἰς τὸν πρὶν μὲν Λυκόρμαν ποταμὸν, ἀπ' ἐκείνου δὲ Εὔηνον. ὅτι δὲ ὁ Ἴδας Λυγκέως ἦν ἀδελφὸς, καὶ ὡς ἄριστος εἶναι τοξότης φαίνεται, ὅς γε καὶ τῷ Ἀπόλλωνι κατὰ μῦθον ἀντικατέστη ἀφαρπάσαντι κατὰ ἔρωτα τὴν Μάρπισσαν οὐκ ἐθέλουσαν, καὶ ὁ Λυκόφρων ἱστορεῖ. καὶ φαίνεται μὲν ἀμυθήτου κάλλους αἴνιγμα εἶναι ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος ἡλίου εἰς τὴν ἡρωίδα ταύτην ἔρως, ὡς ἀξιοθέατον καὶ οἷον ἡλιώδη τὸ εἶδος καὶ διὰ τοῦτο ἡλίῳ πρέπουσαν· περιᾴδεται δὲ ὅμως ἄλλως τὸ φίλανδρον τῆς Μαρπίσσης, ἣν ὁ μῦθος λέγει πολλά τε κλαῦσαι ὅτε ὑπὸ Ἀπόλλωνος ἡρπάγη, καὶ αἵρεσιν σχοῦσαν προελέσθαι Ἀπόλλωνος τὸν αὐτῇ συγγηράσοντα θνητὸν Ἴδαν, οὗ δὴ πάθους καὶ μνήμην ἡ Μάρπισσα κειμηλιουμένη τὴν ἐξ αὐτῆς καὶ τοῦ Ἴδου Κλεοπάτραν Ἀλκυόνην ἐκάλει. (Vers. 558.) Ὅτι δὲ ἡ Ἀλκυὼν τὸ ὄρνεον πολλὰ καὶ αὐτὴ ἔπαθεν εἰς πένθος αὐτὴν προκαλούμενα, λέγει ὁ μῦθος. φέρεται γὰρ λόγος, ὅτι συζυγία τις ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, Κῆϋξ δὲ ὁ ἀνὴρ ἐκαλεῖ*το, ἐς τοσοῦτον ἦλθε φυσήματος, ὡς ἐθέλειν τὸν μὲν Διὸς καλεῖσθαι ὀνόματι, τὴν δὲ τῇ τῆς Ἥρας κλήσει καλλωπίζεσθαι. καὶ ἐποίουν μὲν αὐτοὶ οὕτω· Ζεὺς δὲ ἀχθεσθεὶς τῆς ὕβρεως μετάγει τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄρνις καὶ τὸ κακὸν προσαίξων ἀναγκάζει χειμῶνός τε νεοττεύειν αὐτοὺς καὶ περὶ αἰγιαλὸν, ὅθεν καὶ Ἀλκυόνες ἐκλήθησαν διὰ τὸ παρὰ τὴν ἅλα κύειν. ἐπεὶ δὲ τὰ ὠά σφισιν ἐκλύζοντο καὶ ἦν ὁ τόκος ἀτελεσφόρητος καὶ οὐκ εἶχε τὸ γένος διαδοχὴν, ἦν αὐτοῖς πολὺ πένθος, καὶ τοῦτο ἐπιπολύ. ὁ Ζεὺς οὖν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν οἶκτος εἰσέρχεται, καὶ ἐπαναστρέφει τοῦ θυμοῦ καὶ κατελεεῖ τοὺς γοεροὺς ὄρνις καὶ ἐπιτάττει τῷ καιρῷ γαλήνην καὶ γίνεται καὶ οἱ ὄρνις ἐπωάζουσι καὶ εἰς φῶς ἐκφαίνουσι νεοσσούς. καὶ τοῦτο γενόμενον καὶ εἰσοπίσω καὶ ἐπὶ πολλοὺς παραμεῖναν ἐνιαυτοὺς τὰς ἀλκυονίδας ἡμέρας ἔφηνε. πολυπενθὴς οὖν ἀνέκαθεν ἡ Ἀλκυών. τῷ δὲ πάθει τοῦ εἰρημένου Κήϋκος παραθετέον καὶ τὴν Ἀντωνίου ἀπόνοιαν, ὃς τὴν πολυτελῆ Κλεοπάτραν ἠγάγετο· ἔτι δὲ καὶ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος Γαΐου τοῦ καὶ Καλλιγολά, φασι, προσαγορευθέντος
686 διὰ τὸ ἐν στρατοπέδῳ γεννηθῆναι· οὗτος μὲν γὰρ ὑπερφρονήσας ὡς εἰκὸς ἐπὶ κάλλει νέος τε Διόνυσος ἐκαλεῖτο καὶ Διον*σιακὴν πᾶσαν ἐνδύνων στολὴν ἐδίκαζεν· Ἀντώνιος δὲ ἐκέλευεν ἐξ Ἀθηνῶν ἀρξάμενος Διόνυσον αὐτὸν ἀνακηρύττειν κατὰ πόλεις ἁπάσας· πρὸς τούτοις δὲ καὶ τὸν Συρακούσιον ἰατρὸν Μενεκράτην, ὃς Ζεὺς ἐπικαλούμενος ὡς μόνος αἴτιος τοῦ ζῆν ἀνθρώποις διὰ τῆς κατ' αὐτὸν τέχνης προὐβάλλετο καὶ ἑτέρους θεοὺς, ὡς ἀλλαχοῦ δεδήλωται. Ἔτι ἰστέον ὡς Παυσανίας ἐν τῷ κατ' αὐτὸν λεξικῷ λέγει, ὅτι ἀλκυονίδες ἡμέραι αἱ ἐν χειμῶνι νήνεμοι καὶ γαλήνην ἔχουσαι, καὶ ὅτι περὶ τοῦ αὐτῶν ἀριθμοῦ διαφέρεται. Σιμωνίδης μὲν γὰρ πέντε φησὶν αὐτὰς καὶ Ἀριστοτέλης· Δημαγόρας δὲ ὁ Σάμιος ἑπτά· Φιλόχορος δὲ ἐννέα. ὅτι δὲ καὶ δεκατέσσαρές εἰσιν, ἕτεροι λέγουσιν. ὁ δ' αὐτὸς Παυσανίας μῦθον ἐπ' αὐταῖς καὶ τοῦτον φησίν. Ἀλκυονέως τοῦ γίγαντος θυγατέρες, Φθονία, Ἄνθη, Μεθώνη, Ἀλκίππα, Παλλήνη, Δριμώ, Ἀστερίη. αὗται μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτὴν ἀπὸ Καναστραίου, ὅ ἐστιν ἄκρον Παλλήνης μέχρι καὶ νῦν φυλάσσον τὴν κλῆσιν, ἔῤῥιψαν ἑαυτὰς εἰς τὴν θάλασσαν, Ἀμφιτρίτη δ' αὐτὰς ὄρνιθας ἐποίησε. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς Ἀλκυόνες ἐκλήθησαν, ἀφ' ὧν αἱ ἀλκυονίδες ἡμέραι. Ἰστέον δὲ ὅτι κήρυλλοι κατὰ Παυσανίαν ἐν ἀλκυόσιν οἱ ἄῤῥενες, οἳ γηράσαντές, φη*σιν, ὑπὸ τῶν θηλειῶν βαστάζονται. κεῖται δὲ ὁ ῥηθεὶς κήρυλλος καὶ παρὰ τῷ κωμικῷ, παροξυ-

τόνως μέντοι καὶ δι᾽ ἑνὸς λ̄ ἐν τοῖς πλείοσι τῶν ἀντιγράφων. οὐ δασύνεται δὲ ἡ τῆς ἀλκυόνος ἄρχουσα διὰ τὴν τοῦ λ̄ ἐπιφορὰν κατὰ κανόνα, ὃς ἐγράφη ἔνθα ἐλέχθη περὶ τῆς τοῦ ἄλτο ψιλώσεως. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι ἀλκυὼν μὲν ἀλκυόνος τὸ ὄρνεον· Ἀλκυόνη δὲ ἐπὶ κυρίου τῆς Κλεοπάτρας τῆς παρωνύμου τῷ ὀρνέῳ. καὶ ὅτι διώνυμος ἡ Κλεοπάτρα, ὡς καὶ ὁ τοῦ Ἕκτορος υἱὸς καὶ ἄλλοι, τῇ μὲν μιᾷ τῶν κλήσεων παρὰ μόνων τῶν φιλτάτων ὀνομαζομένη ἐν μεγάροις, ὥς φησιν ὁ ποιητής, τῇ δὲ ἑτέρᾳ κοινῶς ὑπὸ τῶν ἄλλων. καὶ ὅτι οὐ διὰ πάθος οἰκεῖον ἡ Κλεοπάτρα τὴν τῆς Ἀλκυόνης ἔσχεν ἐπωνυμίαν, ἀλλὰ διὰ τὴν μητέρα πενθοῦσαν δίκην πολυπενθοῦς ἀλκυόνος. οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ ἱστόρηται, διὰ τὸν πάππον ἔσχε τὸ ὄνομα, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκείνῳ διὰ τὸ κλέπτειν ὠδύσαντο, τουτέστιν ὠργίσθησαν. τὸ δὲ ἐπώνυμον ἀντὶ τοῦ φερωνύμως. οὔπω γὰρ ἦν ἐπὶ Ὁμήρου λεκτὸν τὸ φερώνυμον, ἀλλ᾽ ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸ ἐπώνυμον προεφέρετο. διὸ καὶ τὴν Ἀλκυόνην ὁ ποιητὴς ἐπώνυμον οὕτω καλεῖσθαι φησὶν, ἤγουν κατὰ φερωνυμίαν, ἢ μάλιστα εἰπεῖν, κατὰ ἐμφέρειαν ὀνόματος. οὕτω φερωνύμως καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς ἐῤῥέθη, ὠνόμασται. καὶ τὸ τοῦ Αἴαντος δὲ ὄνομα, καθά φησι Σοφοκλῆς, ἐπώνυμον ἦν τοῖς ἐκείνου κακοῖς ὡς ἀπὸ τοῦ αἲ ἢ τοῦ αἰάζειν, οἷα παθόντος αἰαγμάτων ἄξια. καὶ Πολυνείκης δὲ πολλῶν νεικέων ἦν ἐπώνυμος θείᾳ προνοίᾳ, ὡς Εὐριπίδης φησίν. (Vers. 559.) Οἶτον δὲ φανερῶς ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὐ τὸν θάνατον ἀλλὰ τὴν συμφορὰν φησιν. οὕτω καὶ πότμος καὶ μόρος οὐκ ἀεὶ ἐπὶ θανάτου ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τύχης βαρυσυμφόρου. (Vers. 560.) Τὸ δὲ ἀνήρπασεν ἢ περιττὴν ἔχει τὴν πρόθεσιν ἢ καὶ προσφυῶς Ἡλίῳ τῷ ἁρπάσαντι τὴν ἄνω τοπικὴν σχέσιν δηλοῖ. (Vers. 572.) Ὅτι τὸ, ὡς ἐῤῥέθη, τῶν Αἰτωλῶν μέγα δῶρον πρὸς Μελέαγρον ἑρμηνεύων ὁ ποιητής φησιν ὅτι ἤθελον αὐτοὶ, ὁππόθι πιότατον πεδίον Καλυδῶνος ἐραννῆς, τέμενος αὐτὸν περικαλλὲς ἑλέσθαι πεντηκοντόγυον, τὸ μὲν ἥμισυ οἰνοπέδοιο, ἥμισυ δὲ ψιλὴν ἄροσιν πεδίοιο ταμέσθαι. ἐν οἷς πρῶτα μὲν ὅρα τὰ πάρισα, τὸ ἑλέσθαι καὶ τὸ ταμέσθαι· εἶτα ὡς τὸ τέμενος ἐτυμολογεῖ κἀνταῦθα διὰ παρατεθειμένου ῥήματος τοῦ ταμέσθαι· τέμενος γάρ ἐστιν, ὅ περ ἂν τάμηταί τις ὁρίσας καθ᾽ ἑαυτό· καὶ ὅτι ἑλέσθαι λέγει τὸ ἐπιλέξασθαι, ὅ περ ἐν ἄλλοις μετὰ τῆς ἐξ προθέσεως κεῖται. (Vers. 575.) Πεντηκοντόγυον δὲ τὸ ὂν πεντήκοντα ζευγῶν ἢ ἀροτήρων, γύης γὰρ μέρος ἀρότρου· ἢ τὸ πεντηκοντάπλεθρον, γύη γὰρ μέτρον τι γῆς. Τὸ δὲ οἰνόπεδον ὅμοιον μὲν τὴν σύνθεσιν πρὸς τὸ θειλόπεδον καὶ στρατόπεδον, σημαίνει δὲ ἀμπέλων γῆν πεδινήν. (Vers. 576.) Ψιλὴ δὲ ἄροσις ἡ ἄφυτος καὶ καθ᾽ ἑαυτὴν μόνην οὖσα, καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ψιλοῦ στρατιώτου. (Vers. 573.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ πιότατον συγκοπὴν ἔπαθεν ἐκ πεντασυλλάβου τοῦ πῖον πίονος πιονώτατον. (Vers. 588. sqq.) Ὅτι διασκευάσας, ὡς εἴρηται, μεγαλοπρεπῶς ὁ Φοῖνιξ ὡς οἷόν τε τὰ τῷ Μελεάγρῳ ὑπεσχημένα δῶρα, ὧν ἐκεῖνος οὐδὲν ἀπώνατο (οὐκέτι
777 γάρ, φησι, δῶρ᾽ ἐτέλεσσαν οἱ ὑποσχόμενοι) καί τινα δὲ ἕτερα ἐπαγαγὼν λέγει καὶ ὅτι, ὅτε δὴ ὁ τοῦ Μελεάγρου θάλαμος ἐβάλλετο, οἱ δὲ Κουρῆτες ἐπὶ πύργῳ ἢ ἐπὶ πύργων ἔβαινον, ὡς καὶ προεγράφη, καὶ ἐνέπρηθον μέγα ἄστυ, τότε δὴ Μελέαγρον εὔζωνος παράκοιτις, ἡ προσεχῶς ἱστορηθεῖσα, λίσσετ᾽ ὀδυρομένη, καί οἱ κατέλεξεν ἅπαντα κήδε᾽ ὅσ᾽ ἀνθρώποισι πέλει, τῶν ἄστυ ἁλώῃ· ἄνδρας μὲν κτείνουσι, πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει, τέκνα δέ τ᾽ ἄλλοι ἄγουσι βαθυζώνους τε γυναῖκας. ἔνθα καὶ ὅρα ὅπως Ὅμηρος ἐν δυσὶ στίχοις συντόμως τε ἅμα καὶ μεγαλοφώνως πόλεως ἁπάσης ἐξέφρασεν ἅλωσιν ἐν τῷ, ἄνδρας μὲν κτείνουσι καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. οὐ γὰρ ἠθέλησε μιᾶς τινός που πόλεως ἁλώσει τὸν λόγον ἐνασχολῆσαι. ὅρα δὲ καὶ ὅτι πρεπόντως τῷ καιρῷ ἐβραχυλόγησεν ἡ γυνή· οὐ γὰρ ἦν ἐν μάχης καιρῷ τῇ Κλεοπάτρᾳ πολυλογεῖν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι φαίνεται μάλιστα διὰ τὰ οἰκεῖα πεισθῆναι ὁ Μελέαγρος, τῇ γὰρ αἰχμαλωσίᾳ τῶν ὅλων τέκνων καὶ γυναικῶν συνεισάγονται πάντως καὶ τὰ τῷ Μελεάγρῳ φίλτατα. διὸ καὶ παρασημειούμενός φησι· (Vers. 591.) τοῦ δ᾽ ὠρίνετο θυμὸς ἀκούοντος κακὰ ἔργα, τὰ τῆς αἰχμαλωσίας δηλαδή. οὐ γὰρ ὀδυρομένην τὴν καὶ φίλην καὶ φίλανδρον τοσοῦτον ᾤκτειρεν, ὅσον αἰχμαλωτισθησομένην ἠλέησεν. ὅρα δὲ καὶ τὸ ἐντελὲς τῆς ἐκφράσεως. δίχα γὰρ τῶν κατὰ μέρος ἐν πολιορκίᾳ καὶ εὐτελῶν τὰ ἄλλα πάντα ἐντελέστατα ἔφρασε, τὸν τῶν πολιτῶν φόνον, τὸν τῆς πατρίδος ἀφανισμὸν, τὴν τῶν φιλτάτων ἀπαγωγήν. (Vers. 586.) Τὸ δὲ εὔζωνος γυναικὸς ἐπίθετον, καθὰ καὶ τὸ βαθύπεπλος καὶ βαθύζωνος καὶ τανύπεπλος. οἱ μέντοι μεθ᾽ Ὅμηρον καὶ ὁδίτῃ 687
ἀπερίττῳ καὶ οὕτως εὐσταλεῖ τὴν τοιαύτην λέξιν οἰκειοῦσιν, εὔζωνον ὁδοιπόρον λέγοντες τὸν ἀβαρῆ καὶ

ἐπέκεινα τοῦ ἐλαφροῦ ἱματισμοῦ, ζώνῃ μόνῃ σφιγγόμενον. διὸ καὶ μονόζωνος ὁ τοιοῦτος ἐῤῥέθη που,
ὡσαύτως δὲ καὶ οἰόζωνος. (Vers. 588.) Τὸ δὲ ἁλῴη ἐκ τοῦ ἁλοὺς ἁλόντος ἁλοίη γίνεται κατὰ ἔκτασιν
συνήθη, ὁμοίως τῷ, δοὺς δόντος δοίην δῴην. πλείων δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ἡ χρῆσις τοῦ ἁλοίη ὥς περ
καὶ τοῦ δοίη. (Vers. 589.) Τὸ δὲ, ἄνδρας μὲν κτείνουσιν, ἐλλειπτικῶς εἴρηται. ἡ γυνὴ γὰρ ἐπειγο-
μένη οὐ λέγει τίνες εἰσὶν οἱ κτείνοντες, ἀλλ' ἀφίησιν αὐτὸ διὰ τοὺς πολεμίους νοεῖσθαι ὡς φανερώ-
τατον. οὕτω δὲ λείπει καὶ τὸ ὅτι ἢ τὸ ὅπως, ἵνα ᾖ τὸ ὅλον, ὡς κατέλεξεν, ὅτι ἄνδρας μὲν *κτείνουσι
καὶ τὰ ἑξῆς. ἴσως δὲ καὶ μεθέλκεται τὸ ἄλλοι εἰς τὸ κτείνουσι κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, ἵνα ᾖ, ἄνδρες
μὲν κτείνουσιν ἄλλοι καὶ ἑξῆς. Τὸ δὲ ἀμαθύνει ἀντὶ τοῦ λεπτύνει ὡς εἰς ἄμαθον καὶ, ὡς οἱ παλαιοί
φασιν, εἰς κόνιν πεδιάσιμον. (Vers. 594.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ, οὐκέτι δῶρα τέλεσαν, δηλοῖ μὲν τὸ
ἐτελείωσαν εἰς τέλος ἤγαγον, γέγονε δὲ τοῖς ὕστερον ἀφορμὴ τοῦ εἰς φορολογικὴν λέξιν θεῖναι τὸ τελεῖν,
οἷον, ἐτέλεσεν ὁ δεῖνα τόδε τι. (Vers. 603.) Ὅτι ἐκ τοῦ τῆς τιμῆς κεφαλαίου, ὡς καὶ πρὸ βραχέων
ἐῤῥέθη, προοιμιαζόμενος Ἀχιλλεὺς πρὸς τὸν διδάσκαλόν φησι· Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ, διοτρεφὲς,
οὔτι με, ἤγουν οὐδαμῶς μοι, ταύτης χρεὼ τιμῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ, ἥ μ' ἕξει παρὰ
νηυσὶ κορωνίσιν, *εἰσόκεν ἀϋτμὴ ἐν στήθεσσι μένῃ καί μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ, τουτέστι περιφραστι-
κῶς, ἕως ἂν ζῶ. καὶ ὅρα τὸ ἀσφαλὲς τῆς ἐννοίας. ἐπεὶ γὰρ καὶ ὑπνοῦντι καὶ παρειμένῳ δέ τινι ἀνα-
πνοή ἐστιν ἐν τοῖς στήθεσσι, προσέθηκε τὸ, καί μοι γούνατα ἔῤῥωται, τουτέστιν, ἕως ζῶν ἔῤῥωμαι.
Ἰστέον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα ἔννοια καθ' ὑπερβατὸν ὀρθοῦται καὶ οὐκ ἄλλως. λέγει γὰρ Ἀχιλλεὺς ὡς, οὔ
μοι χρεὼ τιμῆς, ἥ μ' ἕξει παρὰ νηυσὶν, ὅ ἐστι μερικῆς, καιρικῆς· φρονέω δὲ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ,
ἕως ἀϋτμὴ ἐν στήθεσσι μένῃ, καὶ ἑξῆς, ἵνα νοῇ, ὡς οὐ τοσοῦτον ἐθέλω *νῦν ἐνταῦθα τιμᾶσθαι, ὅσον
διὰ παντὸς βίου· ἴσως δὲ καὶ, ἄλλως εἰπεῖν, ὑπολοξώσας ὡς οὐκ ἤθελε τὴν ῥηθεῖσαν ἔννοιαν ὁ ἥρως,
παραλαλεῖ ὡς ἐν Τροίᾳ διὰ βίου μενεῖ. δοκεῖ γὰρ εἰπεῖν ὡς ἡ αἶσα τοῦ Διὸς ἕξει αὐτὸν παρὰ νηυσὶν, ἕως
ἂν ζῇ. τῷ δὲ τοιούτῳ λόγῳ οὐ συναναφαίνεταί τις ἐλπὶς νόστου, καὶ ἔστι καὶ τοῦτο δεξιότητος Ὁμηρικῆς.
οἰκτιζόμενος γὰρ ὁ ποιητὴς, εἰ καὶ οἴκαδε ἱκέσθαι ὁ καλὸς Ἀχιλλεὺς, ὡς εἰκὸς, ἐλπίζει, καὶ γυναῖκα
λήψεσθαι, ἣν ἂν ἐθέλοι, καὶ κτήμασι τέρψεσθαι τοῖς πατρόθεν, καὶ εἰπεῖν ἐθέλων ὡς οὐκ ἔσται
ταῦτα, σχίζει τὴν φράσιν εἰς διπλόην ἐννοίας, ὧν ἡ μὲν μία λαλεῖ ὀρθῶς, ὅ περ ἐθέλει ὁ Ἀχιλλεὺς,
ἡ δὲ ἑτέρα ὑπομαντεύεται προαναφωνητικῶς ἀκροατῇ συνετῷ καὶ οἵῳ δικάζειν ἀμφιβολίας, ὡς *ἡ κατὰ
Τροίαν παραμονὴ σύμμετρος ἔσται ἡ ζωὴ τῷ Ἀχιλλεῖ. καί πως ἡ ψυχὴ κατά τι χρησμῳδικὸν τοῦτο
λαλεῖ, Βακχικῶς ἐνθουσιῶσα εἰς φοίβασμα προῤῥήσεως, ἧς οὐδέν τι ἐπαΐει ὁ ἥρως. τοῦτο δὲ τὸ εἶδος
καὶ Σοφοκλῆς μιμησάμενος, ὡς καὶ ἄλλα τῶν Ὁμήρου, ποιεῖ τὸν τύραννον Οἰδίποδα ἐν διαφόροις
τόποις ἑαυτοῦ καταλέγοντα, οὔτι ἑκόντα, ἐξ ἀκουσίου δέ τινος ψυχικοῦ κινήματος, καθ' ὃ ἐλάλει μὲν
καθ' ἑαυτοῦ σκωπτικὰ πρὸς ἀλήθειαν, οὐκ ἐγίνωσκε δὲ, ὃ δὴ ἐσχημάτισται τεχνικῶς. Τὸ δὲ ἄττα, κεί-
μενον καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, γλώττης φασὶ Θετταλῶν οἱ παλαιοὶ, προσφώνημα ὂν ἔκ τινος νεωτέρου ὡς
πρὸς τροφέα, πρωτόθετον, ἄκλιτον, ἀμετάληπτον, ἤγουν μὴ δυνάμενον μεταληφθῆναι εἰς ἑρμη-
νευτικὴν ἑτέραν λέξιν. καὶ ὅρα τὴν τῆς λέξεως ἔμφασιν· ἐνέφηνε γὰρ ὁ Ἀχιλλεὺς ὅτι οὐχ' ὡς πατρὶ
688 προσέχειν αὐτὸν δεῖ τῷ Φοίνικι, οὐδὲ ὡς ἀδελφῷ, κἂν ἐκεῖνος οἷα ῥήτωρ δεινὸς εἰπεῖν ταῦτα σοφίζη-
ται, ὡς προείρηται, ἀλλ' ὡς θρεψαμένῳ ἀποτίνειν χάριτας. ὁ γάρ τινα προσφωνήσας τὸ τέττα τρόφι-
μος ἐκείνου ἐστὶν, οὐ μὴν υἱὸς ἢ ἀδελφός. εἰ δέ τινα ξενίζει τὸ μὴ πάνυ σύνηθες τῆς λέξεως μηδὲ
κοινὸν, ἐνθυμείσθω μυρίας ὅσας τοιαύτας, ὧν τινὰς καὶ αἱ Ὁμηρικαὶ παρεκβολαὶ συ*νειλήφασιν, ὁποῖα
καὶ ὁ νέννος, λέξις αὕτη συγγενικὴ, δηλοῦσα θεῖον, ἤγουν τὸν τοῦ πατρὸς ἀδελφόν. ὁ δὲ οὕτω διατε-
θεὶς εἰς τὸ τέττα τὸ γνώριμον τίς ἂν γένοιτο ἀκούσας ὅτι σάννας ὁ μωρὸς παρὰ Κρατίνῳ, καὶ ὅτι ψα-
καλα τὰ ἔμβρυα καὶ τὰ ἄρτι δὲ γεγονότα, ὅθεν καὶ ψακαλοῦχοι μητέρες παρὰ Σοφοκλεῖ, καὶ ἄλλα δὲ
ἀμύθητα; Τὸ δὲ χρεὼ Ἰωνικὴ λέξις, πεζῷ λόγῳ οὐ προσηνής. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, οὔ τι με ταύτης
χρεὼ τιμῆς, φρονέω δὲ τετιμῆσθαι θεόθεν, ἐρεῖ ἂν ὁ μὴ χρήζων ἀνθρωπίνης τιμῆς. ὁ δὲ ὑπισχνού-
μενος ἐπὶ πολὺ ἐμμεῖναι οἷς λέγει, εἴποι ἂν ὡς ποιήσω τόδε τι, ἕως ἂν ὡς *ἀϋτμὴ ἐν στήθεσσι καὶ τὸ 778
ἑξῆς. (Vers. 605.) Τὸ δὲ εἰσόκεν, οὗ χρῆσις ἔν τε τῷ, εἰσόκε σ' ἢ ἄλοχον ποιήσεται, καὶ ἀλλαχοῦ
νοεῖται μὲν ἐπιῤῥηματικῶς ἀντὶ τοῦ ἕως καὶ ἕως οὗ καὶ ἕως ὅτου, σύγκειται δὲ ἐκ προθέσεως καὶ ὑπο-

τακτικοῦ οὐδετέρου ἄρθρου ἑνικοῦ πτώσεως αἰτιατικῆς καὶ συνδέσμου. ἔχει δὲ ἔλλειψιν ληφθὲν ἀντὶ τοῦ, εἰς ὃ ἂν διάστημα καιροῦ, ἤγουν ἕως ἄν, τόδε γένηται. ἀϋτμὴ δὲ ἁπλῶς μὲν ἡ πνοὴ, ἐνταῦθα δὲ τὸ ψυχικὸν πνεῦμα, ἐκ τοῦ ἄω, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἦτορ. ἔοικε δὲ τὸ ἄω, ἐξ οὗ καὶ ἄημι τὸ πνέω, ὅθεν τὸ, ἄη νότος, καὶ, ἄνεμοι ὑγρὸν ἀέντες, ἐπενθέσει τοῦ ῡ Αἰολικῇ γενέσθαι αὔω, καὶ διαλύσει ἀΰω, ἀφ᾽ οὗ ἀϋτμὴ ἡ ῥηθεῖσα διὰ τοῦ μ̄ πρὸς διαστολὴν τῆς κατὰ τὴν φωνὴν ἀϋτῆς. ἡ δὲ ἀϋτμὴ καὶ ἀρσενικῶς ἀϋτμὴν λέγεται ὡς πυθμὴν, οἷον, κατὰ κεφαλῆς ἀϋτμένα χεῦεν. ὥς περ δὲ ταῦτα ἐκ τοῦ ἀΰω, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ ἄω ἀτμὸς καὶ ἀτμίς. ἐκεῖθεν δὲ παρῆκται καὶ τὸ ἆσθμα καὶ τὸ ἀσθμαίνειν. (Vers. 606.) Φίλα δὲ γούνατα, ὡς καὶ φίλον ἦτορ, καὶ φίλα γυῖα. τὸ δὲ ὀρώρῃ τοῦ ὄρωρα ἐστὶν ὑποτακτικὸν, ὡς τοῦ ὄλωλα τὸ ὀλώλῃ. (Vers. 608.) Ὅτι προοιμιασάμενος, ὡς ἐῤῥέ*θη, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ πρὸς μὲν τὸ τῆς τιμῆς κεφάλαιον ἀντειπὼν, εἶτα μὴ ἔχων εὐροεῖν εἰς ἀντίῤῥησιν, οὐ δικαιολογεῖται μὲν, ὀνειδίζει δὲ τὸν διδάσκαλον ὡς παρὰ τὸ φιλικὸν δίκαιον ποιοῦντα, καί φησι· μή μοι σύγχει θυμὸν ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων· ἢ καὶ ἄλλως, μή μοι σύγχει θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν, ἀχεύων, Ἀτρείδῃ ἥρωι φέρων χάριν, οἷα δηλαδὴ καὶ ἐκεῖνον φιλῶν. οὐδέ τί σε χρὴ τὸν φιλέειν, ἵνα μή μοι ἀπέχθηαι φιλέοντι· καλόν τοι σὺν ἐμοὶ τὸν κήδειν, ὅς κέ με κήδῃ. κανὼν δὲ ταῦτα φιλίας ἀληθοῦς, εἴ γε καὶ Ἡσίοδός φησι τὸν φιλέοντα φιλεῖν, τὸν δ᾽ ἐχθρὸν ἐᾶσαι. εἶτα λέγει· ἶσον ἐμοὶ βασίλευε καὶ ἥμισυ μείρεο τιμῆς. καὶ ἔστι τοῦ Ὁμηρικοῦ τούτου παράφρασις ἡ ὕστερον παροιμία τὸ, κοινὰ τὰ τῶν φίλων, ὡς τῆς κοινότητος πυθμενικῶς ἐν ἡμίσει θεωρουμένης τῷ κατὰ δυασμὸν, ὃ καὶ Ἡσίοδος ἐπαινεῖ. ὅρα δὲ καὶ ὅτι τοῖς μὲν ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως λαληθεῖσι κεφαλαίοις πᾶσιν ἀντεῖπεν ὁ Ἀχιλλεὺς, ὡς προείρηται, δίχα ἑνὸς τοῦ κατὰ τὴν πατρικὴν παραίνεσιν· τῶν δὲ τοῦ Φοίνικος κεφαλαίων ἀνάπαλιν τοῖς μὲν ἄλλοις οὐκ ἔσχεν ἀντιπεσεῖν, ἑνὶ δὲ τῷ τελευταίῳ τῷ περὶ τῆς τιμῆς, τῶν μέντοι τοῦ Αἴαντος οὐδενὶ κεφαλαίῳ ἀντιπεσεῖται, ὡς δειχθήσεται. (Vers. 609.) Ὅτι δὲ ἀλη*θῶς συνέχεε τὸν τοῦ Ἀχιλλέως θυμὸν ὁ Φοῖνιξ, δῆλον. οὐ γὰρ ἔτι θυμούμενος κύνεον τὸν βασιλέα, οὐδὲ ἀναιδείην ἐπιειμένον λέγει, ἀλλὰ ἥρωα, εἰπών· Ἀτρείδῃ ἥρωι φέρων χάριν, ἤγουν χαριζόμενος, ὅ περ ἀλλαχοῦ ἦρα φέρειν λέγεται. ἔτι συγχέεται ἡ ψυχὴ τῷ Ἀχιλλεῖ καὶ οἷς οὐκέτι μακρολογεῖν ἔχει, ἀλλ᾽ ὡς οἷον ἐκχέας ἤδη καὶ αὐτὸς τὸ πᾶν σόφισμα ἐν τοῖς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα βραχυλογεῖ ἐνταῦθα, καὶ οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπόσχεσιν προφέρει χρηστοτέραν, ὡς καὶ προδεδήλωται· οὐ γὰρ αὔριον πλευσεῖσθαι φησὶν, ὃ φθάσας εἶπεν, ἀλλὰ φράσεσθαι εἴτε μενεῖ εἴτε νοστήσει ἐς τὰ οἰκεῖα. ταῦτα δὲ συγκεχυμένου νοὸς καὶ οὐδὲν ἀκριβὲς εὐκρινοῦντος. δῆλον δὲ ὅτι ἐναντίον ὥς περ τῇ εἰλικρινείᾳ ἡ ἀμαύρωσις, οὕτω τῇ εὐκρινείᾳ ἡ σύγχυσις, ἐκ μεταφορᾶς λεχθεῖσα τῶν κατὰ χοῦν ἀναμίξεων, αἷς ἀντίκειται τὸ κεκριμένον, ὅ ἐστι διακεχωρισμένον φυσικῶς ἢ τεχνικῶς, ὡς δῆλον ἔσται μάλιστα, ὅπου φανεῖται παῖς οἰκοδομήσας ἐπὶ ψάμμου τὰ συνήθη ἐν τῷ ἀθύρειν, εἶτα χερσὶ καὶ ποσὶ συγχέας αὐτά. ἄλλως δέ γε καὶ μίτοι συγχέονται, καὶ ἕτερα πολλὰ ἐν τῷ ἀτάκτως ἀναφύρεσθαι. (Vers. 611.) Ὅρα δὲ καὶ τὰ ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ συχνὰ κομματικὰ, τὸ καὶ θυμικὸν σχῆμα καὶ γοργὸν, *καὶ ὅτι ὁ Θετταλὸς μεῖραξ ῥήτωρ ὑπὸ θυμοῦ οἷον σφαλλόμενος οὐκ εὐοδοῖ τὸν λόγον διόλου εἰς τὸ σαφὲς, ἀλλὰ σχεδιάζων σὺν ὀργῇ ἐκπίπτει εἰς ἀμφίβολον νοῦν ἐν τῷ, καλὸν σὺν ἐμοὶ τοῦτον κήδειν, ὅς κέ με κήδῃ. τοῦτο γὰρ οὐ μόνον τὸ ὀρθὸν δηλοῖ τὸ, καλόν ἐστι μετ᾽ ἐμοῦ ὄντα σε βλάπτειν τὸν βλάπτοντά με, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀπεμφαῖνον, ὃ οὐκ ἂν ἐθέλοι ὁ Ἀχιλλεὺς, τὸ, χρεὼν σε βλάπτειν σὺν ἐμοὶ τὸν κήδοντά με, ἤγουν καὶ ἐμὲ καὶ ἐκεῖνον. ἔνθα καὶ ὅρα ὡς κήδειν μὲν συνήθως τὸ βλάπτειν μετὰ αἰτιατικῆς κατὰ ἐνεργητικὴν διάθεσιν, κήδεσθαι δὲ τὸ φροντίζειν παθητικῶς καὶ μετὰ γενικῆς, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, κήδετο γὰρ Δαναῶν. εἰς δὲ τὸ, ἥμισυ μείρεο τιμῆς, ἐνθυμητέον ὡς καὶ Ἰοβάτης οὕτω ἥμισυ πάσης βασιληΐδος τιμῆς τῷ Βελλεροφόντῃ ἐδάσατο. (Vers. 614.) Ὅτι φιλοξενικὸν τὸ, σὺ δ᾽ αὐτόθι λέξεο μίμνων εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ. ὁδοιπορικὸν δὲ τὸ, ἅμα δ᾽ ἠοῖ φαινομένηφι φρασσόμεθ᾽, ἤ κε νεώμεθ᾽ ἐφ᾽ ἡμέτερα ἤ κε μένωμεν. (Vers. 613.) Ὅρα δὲ τὸ λέξεο καινῶς καὶ αὐτὸ ἔχον ἀπὸ τοῦ λέξω μέλλοντος, ἀναδραμόντος εἰς ἐνεστῶτα, καὶ κλιθέντος ὡς τὸ λέγεο ἤγουν κοιμῶ. (Vers. 615.) Τὸ δὲ, νεώμεθα ἐφ᾽ ἡμέτερα, περίφρασίς ἐστι τοῦ νοστήσομεν. ἔστι δὲ τὸ ἡμέτερα ταὐτὸν τῷ οἴκονδε, φρασθὲν ἐλλειπτικῶς ἀντὶ *τοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα δώματα καὶ τέτριπται μέχρι καὶ νῦν ἡ τοιαύτη χρῆσις κοινότερον. (Vers. 616.) Ὅτι ὥς περ πρὸ ὀλίγων ἔνευσεν Αἴας Φοίνικι, ἐνόησε δὲ Ὀδυσσεὺς, οὕτως ἐνταῦθα Πατρόκλῳ ἐπ᾽ ὀφρύσι

689 νεῦσε σιωπῇ Ἀχιλλεὺς, Φοίνικι στορέσαι πυκινὸν λέχος, ὄφρα τάχιστα οἱ πρέσβεις ἐκ κλισίης νόστοιο μεδοίατο. γνοὺς δὲ ὁ Αἴας φησίν· ἴομεν, καὶ τὰ ἑξῆς, ὡς κείσεται κατωτέρω. καὶ ὅρα τὸ ἴομεν, ῥῆμα δακτυλικὸν, ληφθὲν κἀνταῦθα οὐχ᾽ ὡς αὐθυπότακτον, ἀλλὰ κατὰ φωνὴν ἐνεστῶτος, ὁμοίως τῷ, τίομεν, κυλίομεν καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 617.) Τὸ δὲ στορέσαι καιρία λέξις ἐπὶ κλίνης. διὸ τρὶς ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ χρᾶται αὐτῇ διὰ τὸ καίριον. ὅτι δὲ λέγεται καὶ ἐπὶ γαληνιώσης θαλάσσης, δῆλον. ἐστόρεσε γάρ που, φησὶ, θεὸς μεγακήτεα πόντον. πρὸ βραχέων δὲ καὶ ἀνθρακιὰν ἐστόρεσε Πάτροκλος. ἔστι δὲ θέμα τοῦ ῥήματος τούτου στορῶ, ὃ συγκοπὲν καὶ γενόμενον στρῶ μετέπεσεν εἰς τρίτην συζυγίαν. ὥς περ γὰρ τορῶ τορήσω, ἐξ οὗ τὸ ἀντετόρησε, καὶ ἐν συγκοπῇ τρῶ τρώσω, οὕτω καὶ στορῶ στορέσω, ἐξ οὗ τὸ στρῶ στρώσω, οἷον, ὑπὸ δ᾽ ἔστρωτο ῥινὸν βοός· ἐξ οὗ καὶ οἱ βασιλικοὶ στρῶται, οἳ παρὰ Πέρσαις ἐπλεόναζον. Τὸ δὲ, πυκινὸν λέχος, καὶ μαλακὴν εὐνὴν ἀνωτέρω Ἀχιλλεὺς ἔφη κατὰ ἑτέραν *ἔννοιαν. ἔπρεπε γὰρ μάλιστα τοιαύτη τῷ γέροντι. Σημείωσαι δὲ ὅτι μαλακῆς εὐνῆς λεγομένης. καὶ κώματος δὲ ἤγουν ὕπνου μαλακοῦ, καὶ ἴσως ὑπονοίας ἀναβησομένης εἰς νοῦν, πότερον ἄρα τούτοις ἀμφοῖν εἴη μαλακώτερον, δοκεῖ ἀσφαλῶς τολμῆσαι εἰπεῖν τις δέρματα ὕπνου μαλακώτερα κατὰ ἦθος ἀφελές. Σημείωσαι καὶ ὅτι συντελεῖ τι τὸ πυκινὸν λέχος πρὸς νόησιν τῆς στιβάδος, εἴ περ στιβὰς μὲν, ὡς ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη, γίνεται παρὰ τὸ στείβειν, ὃ σημαίνει τὸ καταπατεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ ἡ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ στειπτὴ φυλλάς. πυκινὸν δὲ γίνεται πᾶν τὸ οὕτω στειβόμενον. (Vers. 618.) Τὸ δὲ, ἐκ κλισίης νόστου, ἀκριβῶς ἐῤῥέθη. νόστος μὲν γὰρ γενικὸν ὄνομα, δηλοῦν καὶ τὸν οἴκαδε εἰς πατρίδα. νῦν δὲ οὐ τοιούτου μέδοιντ᾽ ἂν οἱ πρέσβεις τοῦ ἐκ Τροίας, ἀλλὰ τοῦ ἐκ κλισίας, τῆς τοῦ Ἀχιλλέως, εἰς τὰ ἑαυτῶν δηλαδὴ, ὡς δηλοῖ ἐπαχθὲν μετ᾽ ὀλίγα τὸ, παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν. (Vers. 623. sqq.) Ὅτι ἐπιχειρηματικώτερος μὲν Ὀδυσσεὺς, ὡς *προδεδήλωται, καὶ, ὡς εἰπεῖν, πρέσβεις ἀκραιφνὴς, αὐτὰ γυμνὰ φράζων τὰ πράγματα δίχα σχετικῆς τινὸς φιλικῆς παρενθήκης. διὸ οὔτε πείσειν τὸν Ἀχιλλέα ἔσχεν, ἀλλὰ καὶ γενναίαν ὁ Ἀχιλλεὺς ἀντίῤῥησιν ἐφιλοτιμήσατο πρὸς ἐκεῖνον ἐνστήσασθαι, ἄλλως τε καὶ *ἀκμάζοντος αὐτῷ τοῦ θυμοῦ καὶ τῇ ἀναμνήσει τῶν προγενομένων ἐρεθισθέντος καὶ ὑπερζέσαντος. 779
ὁ δέ γε Φοῖνιξ οὐκ ἐπεχείρησε μὲν εἰς πολλὰ, γνησιώτερον δὲ ἐλάλησεν, ἀπό τε ἄλλων δικαίων ὁρμώμενος, καὶ οἷα διδάσκαλος ὁμιλῶν, καὶ ἔλεον δὲ κινῶν οἷς περιπαθῶς ἐφθέγξατο, καὶ ἱστορίας δὲ ὁμοιότητι ἐν τοῖς περὶ Μελεάγρου καταμαλάττων τὸν ὁμιλητὴν μείρακα. διὸ εἰ καὶ μὴ τέλεον αὐτὸν ἔπεισεν, ἤνυσεν ὅμως πλεῖόν τι τοῦ Ὀδυσσέως. τόν τε γὰρ βασιλέα οὐ κύνεον *οὐδὲ ἀναιδῆ ἀποκαλεῖ, ὡς πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἔφη, ἀλλὰ ἥρωα, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ὠνόμασε, καὶ οὐδὲ αὔριον ἀποπλεύσειν λέγει, ἅ περ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα, ἀλλὰ μετριάσας τὸν θυμὸν βουλεύσασθαί φησιν ἅμα ἡμέρᾳ, ὡς καὶ αὐτὸ εἴρηται. καὶ οὕτω μὲν αὐτοί. ὁ Αἴας δὲ μετὰ τοὺς γέροντας ῥήτορας ἐπιλογικώτερον λαλεῖ καὶ μακρολογεῖν ἀφέμενος, ἔχει γὰρ εἰπεῖν καὶ αὐτὸς γλῶσσαν μὲν ἀργὴν, χεῖρα δ᾽ ἔχειν ἐργάτιν, ἐπίτροχον λακωνίζει καὶ παῤῥησιαστικώτερον, ἔτι δὲ καὶ καταφορικώτερον φθέγγεται. ὅμως δ᾽ ἐν τῷ τέλει τοῦ λόγου καὶ εἰς ἱλαρότητα δυσωπεῖ, ἐν ὀλιγίστῳ μέντοι, κα*τὰ λόγον καὶ αὐτὸ σεμνότητος. ἀναμιμνήσκει δὲ ὁμοίως καὶ περὶ φιλίας παλαιᾶς τῆς ἄγαν, ὅθεν καὶ ἐντρέψας τὸν Ἀχιλλέα ποιεῖ ἐπαγγείλασθαι, ὡς οὐ πρὶν εἰς πόλεμον ἐξελεύσεται, πρὶν ἂν Ἕκτωρ κτείνων Ἀργείους εἰς αὐτὰς τὰς τῶν Μυρμιδόνων νῆας ἐλεύσηται. Καὶ ὅρα ὅτι τριῶν τούτων ὄντων λόγων καιριωτέρων πρὸς ἀπόκρισιν τῷ Ἀχιλλεῖ, τοῦ, ἀπελεύσομαι εἰς Φθίαν, τοῦ, βουλεύσομαι εἰ ἀπελεύσομαι εἴτε καὶ μὴ, καὶ τοῦ, μενῶ
690 ἐνταῦθα ἕως ἂν τόδε γένηται, τοῖς τρισὶ πρέσβεσιν Ὅμηρος ἕκαστον τῶν τριῶν, ὡς ἐῤῥέθη, ἀπεμέρισε καθ᾽ ἕν. τὸ δέ γε καὶ πεισθῆναι καὶ εἰς πόλεμον αὐτὸν ἐξελθεῖν τῷ μεγάλῳ ῥήτορι Νέστορι ταμιεύεται, ὃς ἐν τοῖς ἑξῆς ἀνύσει αὐτὸ, οὐκ αὐτὸς ὁμιλήσας τῷ Ἀχιλλεῖ, ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ Πατρόκλου δευτέρᾳ πρεσβείᾳ οἰκειακῇ τὸν Ἀχιλλέα κατεργασάμενος. (Vers. 621.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τῶν τοῦ Αἴαντος λόγων τῷ μὲν μὴ ἐκ πρώτης ὁδοῦ εἰσακουσθέντι οἰκεῖον εἰπεῖν κατὰ Αἴαντα τὸ, ἴομεν, οὐ γάρ μοι δοκέει μύθοιο τελευτὴ, τῇδέ γ᾽ ὁδῷ κρανέεσθαι· ὅτε δέ τῳ ἀνάγκη ἀγγεῖλαι τινὰ δυσχερῆ, ὀρθῶς ἂν εἴποι τὸ, ἀπαγγεῖλαι δὲ τάχιστα χρὴ μῦθον καὶ οὐκ ἀγαθόν περ ἐόντα. ἔστι δ᾽ ἐν τούτοις τὸ, τῇ δέ γ᾽ ὁδῷ, οἷά τις προαναφώνησις Ὁμήρου δηλοῦσα εὐμε*θόδως, ὡς δευτέρα ὁδὸς, ὁποία τις ἐν τοῖς ἑξῆς ἡ τοῦ Πατρόκλου, πείσοι ἂν τὸν Ἀχιλλέα ἐλεῆσαι τοὺς Ἀχαιούς. προοιμιάσατο δὲ ταῦτα ὁ Αἴας,

ἐνδεικνύμενος μὲν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς, ὡς ἀπέγνω πεῖσαι τὸν Ἀχιλλέα, ἐμφαίνων δὲ θαῤῥεῖν εἰς δευτέρας φροντίδας, αἳ σοφώτεραί πως κατὰ τὴν παροιμίαν εἰσίν. ὁ δ᾽ αὐτὸς Αἴας καὶ ἀνηλεῆ τὸν Ἀχιλλέα καὶ σχέτλιον καλεῖ καὶ μεγαλόθυμον. φησὶ γάρ· αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς ἄγριον ἐν στήθεσσι θέτο μεγαλήτορα θυμόν· περὶ οὗ προείρηται. (Vers. 625. sqq.) Καὶ ὅρα τὸ ἔθετο σύστοιχον ὂν τῷ κεῖται, ἀφ᾽ οὗ ὁ κότος παράγεται. εἶτα κατασκευάζων τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ἄγριόν φησι· σχέτλιος, οὐδὲ μετατρέπεται φιλότητος ἑταίρων, ἤτοι οὐκ ἐπιστρέφεται φιλίας, τῆς, ἤγουν ταύτης, ᾗ μιν παρὰ νηυσὶν ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων, ὃ καὶ δριμύτητα βαρεῖαν ἔχειν δοκεῖ, ὡς διὰ φιλίαν δῆθεν, οὐ μὴν δι᾽ ἀρετὴν, τιμωμένου τοῦ Ἀχιλλέως αὐτοῖς. καὶ ὀνειδίζει τὸ ἀνεπίστροφον τιμῆς εἶναι τὸν Ἀχιλλέα καὶ διὰ τοῦτο μηδὲ ἐσθλὸν, εἴ περ ἡ τιμὴ κατὰ τὸν τοῦ Φοίνικος λόγον ἐπιγνάμπτει φρένας ἐσθλῶν, ὅθεν καὶ ἡ φιλοτιμία τῷ τῶν ἀρετῶν ἐντάττεται ὁρμαθῷ. εἶτα καὶ σκώπτων τὸν Ἀχιλλέα ὡς πέρα τοῦ δέοντος φιλογύνην φησί· νηλὴς, καὶ μὲν, ἤγουν καὶ μὴν, τίς τε κα*σιγνήτοιο φόνοιο ποινὴν ἢ οὗ παιδὸς ἐδέξατο τεθνειῶτος, καί ῥ᾽ ὁ μὲν, ἤγουν ὁ φονεὺς, ἐν δήμῳ μένει αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἐκεῖ, πόλλ᾽ ἀποτίσας· τοῦ δέ τ᾽ ἐρητύεται κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ποινὴν δεξαμένου, ὅ πέρ ἐστι περίφρασις τοῦ, παύεται ὁ χόλος μετὰ ποινήν· σοὶ δέ, φησιν, ἄλληκτόν τε κακόν τε θυμὸν ἐν στήθεσσι θεὸς ἔθηκεν, οὐχ᾽ ὑπὲρ ἀδελφοῦ δηλαδὴ ἢ παιδὸς τεθνεῶτος, ἀλλὰ εἵνεκα κούρης οἴης, ὅ ἐστι μιᾶς. νῦν δέ τοι ἑπτὰ παρίσχομεν ἔξοχα ἀρίστας, ἄλλα τε πόλλ᾽ ἐπὶ τῇσιν, ἤγουν σὺν ταύταις. εἶτα κατὰ εἰσβολὴν ἐλέου γοργῶς δυσωπῶν λέγει· σὺ δ᾽ ἵλαον ἔνθεο θυμὸν, αἴδεσσαι δὲ μέλαθρον, ὑπωρόφιοι δέ τοι εἰμὲν, ἤγουν ἐσμὲν, πληθὺος ἐκ Δαναῶν. προβάλλεται δὲ εἰς παράκλησιν καὶ τὴν φιλίαν, λέγων ὃ καὶ Ἀχιλλεὺς φθάσας ὡμολόγησεν, ὅτι δηλαδὴ φίλτατοι τῷ Ἀχιλλεῖ εἰσὶν οἱ πρεσβεύοντες. φησὶ γάρ· μέμαμεν δέ τοι ἔξοχον ἄλλων κήδιστοί τ᾽ ἔμεναι καὶ φίλτατοι, ὅσσοι Ἀχαιοὶ, διὰ τὸ χρῆναι ἀνακάμπτειν τὴν ἀληθῆ φιλίαν. ἐπεὶ γάρ σε παρὰ νηυσὶν, ὡς ἐῤῥέθη, ἐτίομεν ἔξοχον ἄλλων, μέμαμεν, ἤγουν προθυμούμεθα, ἐθέλομεν, καὶ αὐτοὶ ἔξοχον εἶναί σοι φίλτατοι καὶ κήδιστοι, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ πρὸ ὀλίγων λεχθέντι κεδνότατοι, ὡς καὶ ἐκεῖ ἐῤῥέθη. καὶ γὰρ ὁ κεδνὸς καὶ ὁ κή*διστος ἐκ τοῦ κήδεσθαι παράγονται. ἐπὶ μέντοι νεκροῦ οὔτε τὸ κεδνὸς οὔτε τὸ κήδιστος εἴωθε λέγεσθαι, ἀλλὰ κηδεὸς ὡς ἀπὸ τοῦ κηδεύω. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτι καὶ ὁ κηδεστὴς ὁμοίαν ἔχει τοῖς ῥηθεῖσι παραγωγήν. ἐκ τοῦ κήδω μὲν γὰρ τὸ κῆδος, ἐξ οὗ ὁ κήδιστος. ἐκ δὲ τοῦ κηδέω καὶ πλεονασμῷ τοῦ ῡ κηδεύω ὁ ὡς ἐῤῥέθη κηδεὸς καὶ ὁ ἐπικήδειος δέ. ἐκ δὲ αὐτοῦ τοῦ κηδέω, ὡς ποιέω, καὶ κατὰ κρᾶσιν κηδῶ, οὗ μέλλων κηδέσω, ὡς τελῶ τελέσω, ὁ κηδεστής. εἰσὶ δέ, φασι, κηδεσταὶ οἱ συνοικειούμενοι ἀλλήλοις κατ᾽ ἐπιγαμίαν, οἵ τε διδόντες καὶ οἱ λαμβάνοντες. οἱ δ᾽ αὐτοί, φασι, καὶ πηοί. οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ κῆδος ἀλλήλοις τιθέναι λέγονται. ὅτι δὲ καὶ κηδῶ κηδήσω τὸ φροντίσω εὕρηται, προδεδήλωται. (Vers. 626.) Ὅρα δὲ ὅτι σχέτλιος ἀσυνδέτως εἰπὼν ἐν ἀρχῇ στίχου ἐπήγαγε, διὰ τί τοῦτο ἔφη, διότι δηλαδὴ δέον ὂν ἀνασχέσθαι καὶ τλῆναι, ὁ δὲ οὐ μετατρέπεται τῆς ἡμῶν φιλίας. καὶ πάλιν ὁμοίως νηλὴς εἰπὼν ἐπιφέρει αἰτίαν τοῦ σκώμματος ταύτην· ἀδελφοῦ μὲν γάρ τινι φονευθέντος ἢ υἱοῦ καταπράττεται τῷ φονεῖ ἔλεος, Ἀχιλλεὺς δὲ οὐκ ἐλεεῖ τὸν βασιλέα, διδόντα ποινὴν τοσαύτην ὑπὲρ μιᾶς αἰχμαλώτου τῆς Βρισηίδος, καὶ ποινὴν οὕτω πολλαπλασίονα σὺν τῷ καὶ αὐτὴν ἀποδίδοσθαι. (Vers. 628.) Ἰστέον δὲ ὅ*τι ἔθος παλαιὸν ἦν φονευθέντος τινὸς ποινὴν ὑπὲρ τοῦ φόνου δίδοσθαι τοῖς συγγενέσιν, εἴ περ ἐθέλοιεν, καὶ τὸν φονέα οὕτω μένειν αὐτοῦ ἐν τῷ δήμῳ, χρημάτων τὸ μὴ φυγεῖν ὠνησάμενον· ἄλλως δέ τοι ἔφευγεν ὁ φονεὺς οὐ πλεῖον ὡς τὰ πολλὰ ἐνιαυτοῦ. (Vers. 629.) Καὶ σημείωσαι ὅτι ἐνταῦθα κυριολεκτεῖται ἡ ποινὴ, φοινή τις οὖσα, ὡς διὰ φόνον διδομένη. καιρίως δὲ λεχθὲν τὸ, ποινὴν ἐδέξατο, κεῖται καὶ κατωτέρω κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς ἐν τῷ, ποινὴν δεξαμένου. (Vers. 627.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἔξοχον ἄλλων, ἐλλιπές ἐστι· λείπει γὰρ τὸ Ἀχαιῶν, διὸ
780 κατωτέρω ἐντελέστερόν ἐστι τὸ, ἔξοχον ἄλλων ὅσσοι Ἀχαιοί. *(Vers. 628.) Τὸ δὲ, κασιγνήτοιο φόνοιο, ἢ ἀντὶ ἀδελφικοῦ φόνου καὶ νῦν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων εἴληπται, ἢ ἀντὶ φόνου τῶν τινὸς ἀδελφῶν, καὶ οὐ κτητικῶς, ὡς ἐκεῖ. τεθνειῶτα λέγει οὐ τὸν ἁπλῶς ἀλλὰ τὸν διὰ φόνου, κατὰ τὸν ῥηθέντα κασίγνητον. (Vers. 630.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἀπὸ ὀνόματος τοῦ φόνου ἕτερον νοεῖται ὄνομα ἢ μετοχὴ ἀπὸ κοινοῦ ἐν τῷ, ὁ μὲν ἐν δήμῳ μένει, ὁ φονεύσας δηλαδὴ, ἢ ὁ φονεύς· καὶ ὅτι (Vers. 633.) ἐλέανε τὴν ὕβριν ὁ Αἴας ἐν τῷ θεόθεν εἰπεῖν τῷ Ἀχιλλεῖ τὸν θυμόν. οὐ γὰρ ἔφη ὡς ἄληκτον θυμὸν

ἐν στήθεσσιν ἔχεις, ἀλλὰ θεοὶ ἔθεσαν, θεόσδοτον οἷον εἰπὼν τὸν τοιοῦτον θυμὸν, καὶ ὅμως διὰ τοῦ ἄληκτον καὶ τοῦ ἔθεσαν, ὡς καὶ πρὸ βραχέων διὰ τοῦ θέτο, παράμονον καὶ ἀπόθετον κότον καὶ
691 *μῆνιν, οὐ μὴν ἁπλῶς θυμὸν αὐτοῦ κατηγορῶν.* (Vers. 631.) *Ἐκ δὲ τοῦ ἄληκτον θυμὸν ἔστι φανερῶς νοῆσαι, ὅτι καὶ τὸ ἐρητύεται θυμὸς τῆς κατὰ χόλον κινήσεως καὶ ἀγηνορίας ταὐτόν ἐστι τῷ λήγει. οὕτω γὰρ εὐοδοῦται φάναι ἀντιθετικῶς, ὡς ἐκείνου μὲν ἐρητύεται θυμὸς, σοὶ δὲ ἄληκτος ὁ θυμός. ἐρητύειν δὲ κυρίως τὸ διὰ λόγου κωλύειν, ὡς ἀπὸ τοῦ ἔρω ἐρήσω τὸ ἐρωτῶ, ἤδη δὲ καὶ λέγω. τῶν γὰρ ὁμω*νύμων καὶ τὸ εἴρειν ἐστὶ, δι' οὗ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ λέγειν δηλοῦται καὶ τὸ ἐρωτᾶν.* (Vers. 634.) *Τὸ δὲ τὴν μίαν οἴαν εἰπεῖν ὑποδηλοῖ ὅτι ἀπὸ τοῦ ἴος καὶ ἴα ὁ οἶος καὶ ἡ οἴα παράγονται, ὅτε δηλοῦσι μόνωσιν· δύναται δὲ εἶναι τὸ οἴης ἢ ἀντὶ τοῦ μόνης, ἵνα λέγῃ, ὅτι ὁ μὲν βασιλεὺς μίαν τε ἀφείλετο καὶ ἐκείνην μόνην· ἄρτι δὲ καὶ αὐτὴν καὶ ἄλλα πολλὰ δίδωσι. Τὸ δὲ, ἔξοχ' ἀρίστας, διπλῆν ἐπίτασιν ἔχει πρὸς πλείω αὔξησιν. ἐπιτατικὸν γὰρ καὶ τὸ ἔξοχα καὶ τὸ ἀρίστας, καὶ ἔστιν ὅμοιον τῷ, ὄχ' ἄριστος.* (Vers. 635.) *Τὸ δὲ, ἔνθεο θυμὸν ἵλαον, δεξιῶς εἴρηται, ὡς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ ὂν ἱλαρὸν ἑαυτὸν θέσθαι. οὐ γὰρ ὥς περ θεόθεν θυμὸς ὁ μεγαλήτωρ, οὕτω κἀνταῦθα ἔσται, ἀλλ' αὐτὸς ἐθέλων ἱλεωθήσεται. ἀστείως δὲ τὸ νόημα ἔχει, καὶ ἄλλως, ὡς χρεὼν ὂν μὴ κακὸν θυμὸν ἐν στήθεσσι τεθεῖσθαι, ὅ ἐστι κότον θυμοφθόρον, ἀλλὰ θυμὸν ἵλαον, ὅ ἐστι πραϋθυμίαν ἐντίθεσθαι. οὕτω καὶ μέλι μὲν κειμηλιωτέον, χολὴν δὲ οὐ πάνυ τι ἄν· ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν, ἵληθι, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται, καὶ αὖ πάλιν περιφραστικῶς ἵλαον θέο θυμόν.* (Vers. 636.) *Τὸ δὲ, ὑπωρόφιοί ἐσμεν, σαφήνειά ἐστι τοῦ, αἴδεσσαι μέλαθρον. ὅμοιον γὰρ εἰπεῖν αἴδεσσαι μέλαθρον καὶ αἴδεσσαι τοὺς ὑπωροφίους ἡμᾶς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν εὐνόητον, ἐκεῖνο δὲ ὑποδύ*σκολον καὶ ὡς οἷά τι αἴνιγμα, οὗ περ ὁ νοῦς τοιοῦτος· αἴδεσσαι τοὺς ὑπὸ τὸ αὐτό σοι μέλαθρον ἱκέτας διὰ τὸν καὶ ἑρκεῖον καὶ ἐφέστιον καὶ ἱκέσιον. ὅτι δὲ τὸ ὁμόστεγον μέγα τοῖς ἀρχαίοις εἰς δυσωπίαν καὶ τὸ ὁμοτράπεζον, ὡς καὶ τῆς ἑστίας συμπρεσβευούσης, καὶ τοῦ ἑρκείου καὶ ἐφεστίου Διὸς, ἐκδηλότατόν ἐστι. καὶ τὸν Πρίαμον τοίνυν ὁ Ἀχιλλεύς που αἰδέσεται διὰ ταῦτα, ἔνθα καὶ δέδιε μὴ ἀλιτρὸς γένηται λυπήσας τὸν ἱκέτην, αἰδοῖον πάντως ὄντα, ὡς δηλοῖ καὶ ἐνταῦθα τὸ, αἴδεσσαι μέλαθρον. Τὸ δὲ ὑπωρόφιοι κρᾶσιν ἔχει δύο ο̄· τὸ ἐντελὲς γὰρ ὑποορόφιοι. τὸ δ' αὐτὸ γίνεται καὶ ἐν τῷ ἀκρώρεια καὶ ὑπώρεια καὶ ἐν ἄλλοις, ὡς καὶ ἑτέρωθι δεδήλωται. περὶ δὲ ὀρόφου εἴρηται σαφῶς ἀλλαχοῦ. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ, ὑπωρόφιοι δέ τοι εἰμὲν, ἐσχημάτισται. ἦν μὲν γὰρ ἁπλοῦν καὶ κοινὸν εἰπεῖν, αἴδεσσαι μέλαθρον καὶ ὄροφον, διὰ τὸ λέγεσθαι πρός τινων μέλαθρον καὶ τὸν ὄροφον, εἰ καὶ ἄλλως κυρίως μέλαθρον τὸ μέσον φασὶ τῆς στέγης ξύλον τὸ καλούμενον ὑπέρτονον. καὶ ἦν μὲν τὸ ἁπλοῦν οὕτως. ὁ δὲ ποιητὴς ἐσχημάτισε φράσας καθ' ἕτερον νόημα τὸ, ὑπωρόφιοι ἐσμέν. ὅτι δὲ ὡς ἐκ τῆς ἑστίας καὶ τοῦ ἕρκους, οὕτω καὶ ἐκ τοῦ μελάθρου ὁ πᾶς οἶκος νοεῖται, οὐκ ἄδηλόν ἐστι. διὸ *αἰδεῖταί τις μέλαθρον καὶ ὄροφον, εἰ τοὺς ἐντὸς ὄντας αἰδοίους ἡγεῖται καὶ ὡς οἷον ὁμαίμονας, ὅ ἐστι, κατὰ τὸν Σοφοκλῆν, ὁμογενεῖς, διὰ τὸν ἑρκεῖον Δία. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ Ὁμηρικοὶ ὑπωρόφιοι, ταὐτὸν δ' εἰπεῖν ὁμόστεγοι, ὁμωρόφιοι. φάλαγγες δὲ παρὰ τοῖς ὕστερον ὑπωρόφιοι τὰ ὑπ' αὐτοῖς ὀρόφοις ἱστουργοῦντα φαλάγγια, ὅ ἐστιν ἀράχνιά τινα. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ εἰμὲν ῥῆμα πληθυντικὸν ὑπαρκτικὸν ἀναλογώτερόν ἐστι τοῦ ἐσμὲν καθ' Ἡρακλείδην φάμενον, ὡς οὐδὲν ῥῆμα πληθυντικὸν ἐπὶ τοῦ πρώτου σύμφωνον ἔχει πρὸ τοῦ μ̄, ἀλλ' ἑκάστοτε φωνῆεν· ὡς γοῦν δίδωμι δίδομεν, φημὶ φαμὲν, ἴσημι ἴσαμεν, καὶ συγκοπῇ ἴσμεν, ἐξ οὗ τὸ ἴδμεν, οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον εἰμὶ ἐμέν. Δωριεῖς δὲ πλεονάζουσι τὸ σ̄, εἰπόντες ἐσμέν. Ὅμηρος δέ, φησιν, ὅταν λέγῃ ἀπήμονες εἰμὲν, προστίθησι τὸ ῑ, ἵνα οὕτω φωνῆεν εἴη πρὸ τῆς μὲν συλλαβῆς.* (Vers. 637.) *Τὸ δὲ, μέμαμεν, ὃ οὐκ ἂν εἴη πεζολογικοῦ γραφέως, ἐκ τοῦ μῶ μάσω μέμακα μεμάκαμεν συγκέκοπται.* (Vers. 638.) *Τὸ δὲ, ἔξοχον ἄλλων, ὅσσοι Ἀχαιοὶ, τεχνικὴ σύγκρισις ἐξ ὁμογενῶν. Τὸ δὲ, ὅσσοι Ἀχαιοὶ, περίφρασίς ἐστι τοῦ Ἀχαιῶν.* *(Vers. 640.) *Ὅτι ἕκαστον τῶν πρέσβεων οἰκειούμενος, καθὰ ἔπρεπεν, ὁ Ἀχιλλεὺς ἐντίμως προσεφθέγξατο, πρόσθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων καὶ αὐτὸς τὸν μὲν Ὀδυσσέα οὕτω· διογενὲς Λαερτιάδη, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ· τὸν δὲ παιδαγωγὸν, Φοῖνιξ, ἄττα, γεραιὲ, διοτρεφές· τὸν δὲ Αἴαντα, Αἶαν διογενὲς, Τελαμώνιε, κοίρανε λαῶν. οἱ δὲ κήρυκες οὐδὲν οὐδόλως προσφωνοῦνται, ἀλλ' ἀργὰ καὶ νῦν παρεισάγονται πρόσωπα, ὁποῖα πολλὰ καὶ ὕστερον καθ' ὁμοιότητα ποιοῦσιν οἱ σκηνικοὶ τεχν*

δὲ καὶ ἀχθόμενος ἐπ᾽ αὐτοῖς ὡς κήρυξιν ὀκνεῖ λαλῆσαί τι αὐτοῖς, μεμνημένος, ὡς κήρυκες διεχειρί- 692
σαντο τὴν τῆς Βρισηΐδος ἀπαγωγήν. (Vers. 641.) Ὅτι οὐδενὶ τῶν τοῦ Αἴαντος κεφαλαίων, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ὁ Ἀχιλλεὺς ἀντιπίπτει ἀλλ᾽ εἰπὼν ὅτι πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν εἐίσαο μυθήσασθαι, ἤγουν ἔδοξας εἰπεῖν, προβάλλεται εἰς κώλυμα πειθοῦς τὴν εὔλογον μῆνιν. φησὶ γάρ· ἀλλά μοι οἰδάνεται κραδίη χόλῳ ὁππότε κείνων μνήσομαι, ὥς με ἀσύφηλον ἐν Ἀργείοισιν ἔρεξεν Ἀτρείδης, ὡς εἴ τινα ἀτίμητον μετανάστην. καὶ ἐν τούτοις παύσας τὰ πρὸς τὸν Αἴαντα οἷα συμμετρήσας τὸν λόγον τῇ ἐκείνου βραχυλογίᾳ, φησὶ κοινῶς· ἀλλ᾽ ὑμεῖς ἔρχεσθε καὶ ἀγγελίην ἀπόφασθε. τίς δὲ ἡ ἀποφατικὴ ἀγγελία; οὐ γὰρ πρὶν πολέμοιο μεδήσομαι αἱματόεντος, πρίν γ᾽ υἱὸν Πριάμοιο δαΐφρονος Ἕκτορα δῖον Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι κτείνοντ᾽ Ἀργείους κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας. ἀμφὶ δέ τοι τῇ ἐμῇ κλισίῃ καὶ νηὶ μελαίνῃ Ἕκτορα, καὶ μεμαῶτα, μάχης σχήσεσθαι ὀΐω. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ βραχυλογήσας Αἴας πλεῖον ἴσχυσε τῶν μακρὰς ῥήσεις κατατεινάντων, ἀνύσας πεῖσαι μεῖναι τὸν Ἀχιλλέα. χάρις δὲ ὅμως ἐκείνοις, οἳ τὸν τοῦ ἥρωος θυμὸν οἷα καί τινα πύργον ὀχυρὸν πολιορκίᾳ μακρᾷ κατειργάσαντο. Φοῖνιξ μὲν γὰρ μέγα ἤνυσεν, ὡς καὶ προγέγραπται, Ὀδυσσεὺς δὲ, εἰ καὶ μηδὲν ἀνύ-
781 σαι φαίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ἔφθασεν ὑπομαλάξαι καὶ κατασεῖσαι αὐτὸν, εἰπόντα ὡς οὔ με πείσει
ὁ βασιλεὺς, πρὶν ἂν ἀποδώσει πᾶσαν λώβην. Σημείωσαι οὖν τὴν τάξιν τῆς ἀντιλογίας. τῶν μὲν γὰρ τοῦ Ὀδυσσέως κεφαλαίων, ὡς καὶ προείρηται, πρὸς ἓν οὐκ ἀντεῖπεν ὁ Ἀχιλλεὺς, τῶν δὲ τοῦ Φοίνικος ἑνὶ μόνῳ ἀντέπεσε, τοῖς δὲ τοῦ Αἴαντος πᾶσι συνέθετο. (Vers. 642. sqq.) Ὅρα δὲ ἐν τῷ, πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν, ἐκ περισσοῦ κείμενον τὸ τὶ, ὡς καὶ ἐν τῷ οὔ τι καὶ οὕτω τι καὶ σχεδόν τι καὶ μεγαλωστὶ καὶ νεωστὶ καὶ ἑτέροις. καὶ ὅτι τὸ εἐίσαο Ἀττικῶς ἔχει ἐν τῇ ἀρχούσῃ τὸ ε. ἄλλως γὰρ εἴσαο ἐστὶν Ἰωνικῶς ἀπὸ τοῦ εἴδω κλιθὲν, ὃ δηλοῖ τὸ δοκεῖν καὶ φαίνεσθαι· καὶ ὅτι τὸ μέμνημαι πρὸ βραχέων αἰτιατικῇ συντάξας ἐνταῦθα γενικῇ συντάττει, ὁππότε κείνων μνήσομαι, καὶ ὅτι τὸ ἐκείνων πληθύνας κατὰ θυμὸν ῥητορικὸν ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς λέξεως οὐ πολλά τινα λέγει, ἀλλ᾽ ἕν, τὸ ἀσύφηλον αὐτὸν ἐν Ἀργείοις ῥέξαι, ὅ ἐστι θεῖναι, ποιῆσαι. ἔστι δὲ τὸ ἀσύφηλον οὐ πεζὴ ῥητορικὴ λέξις, γίνεται δὲ ἐκ τοῦ σοφὸς ἄσοφος κατὰ παραγωγὴν ἀσόφηλος, καὶ Αἰολικῶς ἀσύφηλος, ὁ ἀδόκιμος καὶ εἰς μηδὲν σοφός· ἢ παρὰ τὸ ἆσαι ἤτοι βλάψαι καὶ τὸ φηλῆσαι, καὶ δηλοῖ, φασὶ, τὸν βλαβέντα καὶ ἀπατηθέντα. ὅτι δὲ τὸ ῥηθὲν φηλῆσαι φηλῶσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐλέγετο κατὰ τρίτην συζυγίαν τῶν περισπωμένων, δηλοῖ καὶ Λυκόφρων, εἰπών· φηλώσας πρόμον, ἤγουν ἀπατήσας τὸν ἄρχοντα. τὸ δέ γε φηλῶ φηλήσω τῶν ὕστερόν ἐστι. διὸ καὶ τὸ, πέποιθ᾽ ὅ γε φιλήτῃσιν, οὐ διὰ τοῦ η ἔχει τὴν ἄρχουσαν ἐν τοῖς ἀκριβέσιν ἀντιγράφοις, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰῶτα, καὶ δηλοῖ οὐκ ἀπατεῶνα ὡς ἀπὸ τοῦ φηλεῖν, ἀλλὰ κλέπτην παρὰ τὸ ὑφελεῖν, ὡς ἑτέρωθι κρειττόνως γέγραπται. (Vers. 643.) Τὸ δὲ, ἐν Ἀργείοισιν, ἢ ἀντὶ τοῦ ἐν ἐπηκόῳ δήμου, ἢ μᾶλλον παρὰ τοῖς ὁμοεθνέσιν, ἐφ᾽ οἷς ὥς περ γλυκεῖα ἡ ἐπαινετικὴ σύγκρισις, οὕτω πικρὸς ὁ ψόγος. Τὸ δὲ ἔρεξεν οὐκ ἀττικίζεται, ἀλλὰ κοινότερον ἐν ἀδιπλασιάστῳ ἀμεταβόλῳ ἐκφέρεται. μυρία δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια παρὰ τῷ ποιητῇ, ἔνθα τὸ μέτρον ἀπαιτεῖ. (Vers. 644.) Ἀτίμητον δὲ μετανάστην λέγει τὸν ἄτιμον μέτοικον, οἷα τῶν μετοίκων ὡς τὰ πολλὰ οὐκ ἐντίμων ὄντων, ὡς νόθων, πολιτῶν, καθὰ καὶ ἡ Ἀττικὴ πολιτεία ἐδήλου, ἐν ᾗ ξένοι μὲν τὸ μηδὲν σχεδὸν ἦσαν, πεπολιτογραφημένοι δὲ ὅμως τῶν ἰθαγενῶν ἐδευτέρευον. Σημείωσαι δὲ ὅτι τε ἡμῖν ἐναντίως Ὅμηρος λέγει τὸ ἀτίμητος· οὐ γὰρ τὸν πολλῆς τιμῆς ἄξιον κατὰ τοὺς ὕστερον οὕτω καὶ αὐτὸς νοεῖ ἀτίμητον, ἀλλὰ τὸν οὐδεμιᾶς· καὶ ὅτι ἐκ τοῦ ἀτιμῶ ἀτιμήσω τὴν λέξιν παράγει, ὅ περ ἡμεῖς ἀτιμώσω φαμὲν, ὡς καὶ πολλαχοῦ σεσημείωται. (Vers. 645.) Τὸ δὲ ἔρχεσθε καὶ ἀπόφασθε τὰ πάρισα καλλωπίζων ἐπίτηδες ὁ Ἀχιλλεὺς ἔθετο, οἷα φραστικῶς ἐναγλαϊζόμενος οἷς ἔκρινε σεμνῶς. φιλόσοφος δὲ λέξις τὸ ἀπόφασθε, καὶ δηλοῖ τὸν εὐθὺς ἐπαγόμενον ἀποφατικὸν λόγον τὸ, οὐ γὰρ πρίν γε καὶ ἑξῆς, ὡς ἀνωτέρω κεῖται. (Vers. 646.) Τὸ δὲ μεδήσομαι ὡς ἀπὸ περισπωμένου ἐνεστῶτος κεκίνηται τοῦ μεδῶ μεδήσω, ὡς αἰδῶ αἰδήσω ἐπὶ ἐντροπῆς, ὅθεν ὁ αἰδήμων, καὶ ἐδῶ ἐδήσω, ἐξ οὗ ἐδητὺς ἡ βρῶσις, καὶ μειδῶ μειδήσω τὸ γελῶ. ὁ γὰρ μέδω βαρύτονος ἐνεστὼς, ἐξ οὗ καὶ ὁ κατ᾽ ἀρχήν τινα μέδων γίνεται, ὡς φροντιστικὸς ὢν τῶν ἀρχομένων καὶ βουλευτικὸς, οὐ δύναται οἰκεῖον ἔχειν μέλλοντα, οἷον ὡς ἄδω ἄσω, οὕτω καὶ μέδω μέσω, διὰ συνέμπτωσιν τὴν πρὸς τὴν δοτικὴν τοῦ μέσου, ὥς περ οὐδὲ τοῦ ἔδω ἔσω μέλλων ἐστὶν, ὡς ἂν μὴ

συνεμπίπτῃ τῷ ἔσω ἐπιῤῥήματι. τὰ δὲ τοῦ Ἕκτορος ἐπαινετικὰ πρὸς λύπην τῶν πρέσβεων καὶ τοῦ βασιλέως, ἐξαίρων ἐκεῖνον, εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. (Vers. 649.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, κατά τε σμύξαι πυρὶ νῆας, ἔχει τι πρόσκομμα ἡ μέχρις αὐτοῦ εὔο*δος Ἀχίλλειος φράσις. ἦν γὰρ τὸ πάντῃ ὀρθὸν εἰπεῖν, κατά τε σμύξαντα, πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ κτείναντα, ὃ προσεχῶς ὄπισθεν κεῖται· ἢ γοῦν νοητέον ἀπὸ κοινοῦ τὸ πρὶν καὶ τὸ Ἀργείων, ἵνα λέγῃ, πρὶν σμύξαι πυρὶ νῆας Ἀργείων· ἢ ῥητέον ὡς ἐξ ὀρθοῦ πρὸς τὸ, Μυρμιδόνων ἐπί τε κλισίας καὶ νῆας ἱκέσθαι, συνετάγη καὶ τὸ, κατασμύξαι πυρὶ νῆας, ἵνα εἴη κατ᾽ εἰρωνείαν συγχωρῶν ὁ ἥρως τῷ Ἕκτορι καὶ Μυρμιδονικάς τινας καῦσαι νῆας, οὐ μὴν καὶ τὴν ἑαυτοῦ. ἐκεῖ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὁ Ἕκτωρ σχήσεται. ἔστι δὲ σμύξαι τὸ καῦσαι, ἢ καπνὸν ἐκ πυρὸς ἀναδοῦναι, ὃ καὶ τύφεσθαι λέγεται. ἐξ αὐτοῦ δὲ καὶ τὸ, χόλον ὑποσμύχειν ἢ φθόνον, εἴληπται. ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸ σμυγερὸν ἤτοι ἐπίπονον ὡς ἀπὸ μέσου παρακειμένου, ἢ δευτέρου ἀορίστου τοῦ ἔσμυγα καὶ ἔσμυγον. (Vers. 651.) Τὸ δὲ μάχης σχήσεσθαι Ἕκτορα εἰρωνικῶς καὶ εὐφήμως ἢ καὶ
693 ἐπιεικῶς εἶπεν ὁ Ἀχιλλεύς. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν ὤκνησεν εἰπεῖν ἀμφὶ τῇ αὐτοῦ κλισίῃ πεσεῖν τὸν Ἕκτορα. ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι πάλιν δοτικῇ συνέταξε τὴν ἀμφὶ πρόθεσιν, καὶ ὅτι δι᾽ ἀντωνυμίας δυνάμενος τὸν προσεχῶς ῥηθέντα Ἕκτορα δηλῶσαι, ὅμως ἐκφωνεῖ αὖθις αὐτὸν οἷα γέμων αὐτοῦ καὶ χαίρων τῇ προφορᾷ τοῦ τοῖς πρέσβεσι μισουμένου ὀνόματος. (Vers. 641.) Ἰστέον *δὲ καὶ ὅτι ἀνθρώπου λόγος νοοῦντος μὲν τὸ δίκαιον, θυμουμένου δὲ, τὸ, πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν καὶ ἑξῆς ἕως τοῦ μνήσομαι, ὡς προγέγραπται. (Vers. 653.) Ὅτι καινόν τι σχῆμα καὶ ἐνταῦθα τὸ, οἱ δὲ ἕκαστος ἑλὼν δέπας ἀμφικύπελλον, σπείσαντες, παρὰ νῆας ἴσαν πάλιν, ἤγουν ἀπῄεσαν, ὡς ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν, οἱ δὲ ἀπῄεσαν καὶ ἕκαστος ἀπῄεσαν. κεῖται δὲ καὶ ἀλλαχοῦ τὸ τοιοῦτον σχῆμα παρὰ τῷ ποιητῇ, καὶ ἕτερον δέ τι καινοπρεπὲς συμπαράκειται σχῆμα τοιοῦτον· (Vers. 654.) Πάτροκλος δ᾽ ἑτάροισιν ἰδὲ δμωῇσι κέλευε Φοίνικι στορέ*σαι πυκινὸν λέχος. αἱ δ᾽ ἐπιπειθόμεναι στόρεσαν λέχος ὡς ἐκέλευεν. οὐ γὰρ ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ ἐν τῷ, Μοῦσαι καλαὶ καὶ Ἀπόλλων, οἷς ἐγὼ σπένδω, οὕτω καὶ ἐνταῦθα τὸ ἀῤῥενικὸν γένος ἐπεκράτησεν, ἀλλὰ τὸ θηλυκόν· τάχα, φασὶ, διότι ἐπιτηδειότεραι πρὸς τὴν τοιαύτην ὑπηρεσίαν αἱ γυναῖκες. τὰ πολλὰ μέντοι ἐν συντάξεσιν ἀρσενικῶν καὶ θηλυκῶν ἐπικρατεῖν φασὶ τὸ ἀρσενικόν· ἔστι δὲ ὅτε οὐδέτερον, ὡς καὶ ἐν τῷ, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθεμελίωσας. Ὅρα δὲ ὅτι ἀνὰ δὶς ἔφη ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ ἐκέλευσε καὶ τὸ στορέ*σαι καὶ τὸ λέχος, εἰπὼν, Πάτροκλος κέλευε στορέσαι πυκινὸν λέχος, καὶ, στόρεσαν λέχος ὡς ἐκέλευε· καὶ ὅτι οὐ μόνον ἥκοντες εἰς Ἀχιλλέα οἱ πρέσβεις ἔσπεισαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ πρεσβείαν σπείσαντες ἐπανῆλθον, ἐνδεικνύμενοι δεῖν ἀεὶ τιμᾶσθαι τὸ θεῖον. (Vers. 653.) Ἰστέον δὲ ὅτι *τὸ ἴσαν 782
δηλοῖ μέν ποτε καὶ γνῶσιν ὡς ἐν τῷ, τὰ δ᾽ οὐκ ἴσαν ὡς ἐτέτυκτο· ἐνταῦθα δὲ τὸ ἐπορεύθησαν σημαίνει. καὶ εἰ μὲν κλίνεται ἀπὸ τοῦ εἶμι τὸ πορεύομαι τοῦ γραφομένου διὰ διφθόγγου, ὑπάγεται κανόνι τῷ βουλομένῳ τὰ εἰς μι ἐπὶ τῶν πληθυντικῶν καὶ παθητικῶν συστέλλεσθαι, εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ ἶμι τοῦ γρα-
694 φομένου ἐν τῇ παραληγούσῃ διὰ τοῦ ι, διφορεῖται γὰρ τὸ εἶμι κατὰ τοὺς τεχνικοὺς, αὐτόθεν ἔχει τὸ ι, ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ ἴτην ἀντὶ τοῦ ἐπορεύθησαν καὶ εἴ τι ἄλλο *τοιοῦτον. (Vers. 657.) Ὅτι δηλῶν οἷον ἦν τὸ προσεχῶς ῥηθὲν λέχος φησί· κώεά τε ῥῆγός τε λίνοιό τε λεπτὸν ἄωτον. καὶ ὅρα τὴν τῶν ἡρωικῶν στρωμάτων εὐτέλειαν. εἰσὶ δὲ κώεα μὲν δέρματα εὐθετηθέντα εἰς τὸ κεῖσθαι, οὗ εὐθεῖα οὐ μόνον κῶας ἀλλὰ καὶ κῶος, ἐξ οὗ κώεα, ὡς τείχεα, βέλεα· οὕτω καὶ ὕδας καὶ ὕδος καὶ γῆρας καὶ γῆρος, ὅθεν οὐ μόνον τὸ γηροτροφεῖν ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ γηροβοσκός. ῥῆγος δὲ, οὗ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ χρῆσις, ὡς μέν τινες, τὸ σαγίον διὰ τὰ ῥήγματα τῶν κροσσῶν, ὡς δὲ ἕτεροι, τὸ βαπτὸν ὕφα*σμα παρὰ τὸ ῥῆξαι, ὃ ἦν βάψαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς. λίνου δὲ λεπτὸν ἄωτον σκέπασμά τι σινδονοειδές. ἔστι δὲ ἄωτον τὸ οἱονεὶ ἀπάνθισμα καὶ κάλλιστον, ὥς περ καὶ οἰὸς ἄωτον, ὅσον τοῦ ἐρίου ἔκκριτον. περὶ δὲ τούτου κρειττόνως ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν γέγραπται. Ὅτι γεροντικὸν κοίμημα δηλοῖ τὸ, ἔνθ᾽ ὁ γέρων κατέλεκτο καὶ ἠῶ δῖαν ἔμιμνεν. (Vers. 659.) Ὅτι οἴκου μὲν οἰκεῖον ἐπίθετον τὸ εὔδμητον ἤτοι εὐδόμητον, κλισίας δὲ μάλιστα τὸ εὔπηκτον διὰ τὸ εὐπαγὲς τῶν ἐρειδόντων αὐτὴν ξύλων. Ἀχιλλεὺς οὖν εὗδε μυχῷ κλισίης εὐπήκτου. οὕτω που καὶ πηκτὸν ἄροτρον λέγεται. δῆλον δὲ ὅτι καὶ μέγαρόν που εὔπηκτον, ὥς περ καὶ εὔτυκτον. ληπτέον δὲ κατὰ νοῦν ἐνταῦθα καὶ τὸ, πηκτῶν κλιμάκων ἐνήλατα, εἴτ᾽ οὖν βαθμίδας, αἳ τοῖς ἑκάτερθε μηροῖς τῶν πολεμικῶν κλιμάκων ἐνει-

ρονται. (Vers. 660.) Ὅτι ἀφαιρεθεὶς τῆς Βρισηίδος ὁ Ἀχιλλεὺς τῇ Λεσβίᾳ ἐχρᾶτο Διομήδῃ. φησὶ γάρ· τῷ δ᾽ ἄρα παρκατέλεκτο γυνὴ, τὴν Λεσβό*θεν ἦγε, Φόρβαντος θυγάτηρ, Διομήδη καλλιπάρῃος, ἐφ᾽ ᾗ καὶ αἴνιγμα σύγκειται οὕτω πως ἔχον εἰς νοῦν, ὅτι τὸν Ἕκτορα Διομήδης ἔκτανεν ἀνὴρ, ὅ ἐστιν Ἀχιλλεὺς, ὁ τῆς Διομήδης ἀνήρ. καὶ ὅρα καὶ νῦν ὅτι καλλιγύναικα καὶ τὴν προϊστορηθεῖσαν Λέσβον οἶδεν ὁ ποιητὴς, ὃς καὶ τὰς διδομένας τῷ Ἀχιλλεῖ ἑπτὰ γυναῖκας Λεσβίδας λέγει, αἳ κάλλει ἐνίκων ἐπὶ πᾶσαν γῆν. (Vers. 662. sqq.) Ἰστέον δὲ ὅτι καιρία λέξις ἐπὶ κοιμωμένων τὸ λέγεσθαι, ἀφ᾽ ἧς καὶ τὸ λέκτρον καὶ τὸ λέχος καὶ ἀλέκτωρ τὸ ζῷον καὶ ἠλέκτωρ ἥλιος. διὸ καὶ Ὅμηρος ἐπιμένων αὐτῇ λέγει· ἔνθ᾽ ὁ γέρων κατέλεκτο· καὶ, τῷ δ᾽ ἄρα παρκατέλεκτο γυνή· καὶ, Πάτροκλος ἐλέξατο. ἵνα δὲ μὴ προσκορὲς εἴη τὸ τῆς ἐπιμονῆς, χρᾶται καὶ ἐλλείψει ἐνταῦθα κατὰ τὸ τοῦ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα, εἰπών· πὰρ δ᾽ ἄρα καὶ τῷ, Ἶφις ἐΰζωνος, ἤγουν παρακατέλεκτο δὲ καὶ τῷ Πατρόκλῳ ἡ Σκυρία Ἶφις, ἤγουν ἡ ἀπὸ Σκύρου νήσου, ἣν αἰπεῖαν λέγει ὁ ποιητὴς καὶ Ἐνυέως πτολίεθρον, βασιλέως δηλονότι τινός. φησὶ γάρ· Ἶφις ἐΰζωνος, τήν οἱ πόρε δῖος Ἀχιλλεὺς, Σκῦρον ἑλὼν αἰπεῖαν, Ἐνυῆος πτολίεθρον. Λυκόφρων δὲ ἐντεῦθεν λαβὼν αἰγίλιπα ταύτην φησὶν, ὅ περ ἔοικε πρὸς τὸ αἰπεῖαν. ὁμώνυμος δὲ τῇ ὅλῃ νήσῳ ἡ πόλις, ὃ καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν φαίνεται. *ταύτην τὴν νῆσον πρὸ τῆς ἁρπαγῆς τῆς Ἑλένης κατά τινας ἢ καὶ μετ᾽ αὐτὴν ἐπιχειρήσασαν ἀποστῆναι τῆς τοῦ Πηλέως ἀρχῆς. ἢ μὴ βουλομένην συμμαχίαν παρασχεῖν ἐπιστρατεύσας εἷλεν Ἀχιλλεύς. ἔνθα καὶ Δηιδαμείᾳ τῇ τοῦ Λυκομήδους συνελθὼν ἐγκύμονα πεποίηκεν, ἐξ ἧς ὁ Νεοπτόλεμος. εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτα, λέγεται δὲ καὶ ὅτι δέκα ἔτη διήγαγον Ἕλληνες τὸ στράτευμα συναγείροντες, ὡς εἶναι εἴκοσιν ἔτη ἀπὸ τῆς Ἑλένης ἁρπαγῆς ἕως ἁλώσεως Τροίας, ἀπορεῖν ἔστιν εὐλόγως, πῶς νεώτατος ἐστράτευσεν εἰς Τροίαν ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ νήπιος, οὔπω εἰδὼς πολέμου κατὰ τὸν λόγον τοῦ Φοίνικος, πῶς δὲ καὶ πρὶν Ἑλένην ἁρπαγῆναι ἀριστεύειν εἶχε καὶ σὺν τῷ Πατρόκλῳ τὴν ἀποστατήσασαν Σκῦρον πολιορκεῖν. ἕτεροι δέ φασι τὸν Ἀχιλλέα εἰρηνικῶς τε καταδραμεῖν τὴν Σκῦρον καὶ λάφυρα ἐκεῖθεν λαβεῖν. τὴν μέντοι ἐν Σκύρῳ κρύψιν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τὴν θηλυστολίαν καὶ τὴν ἐν τῇ γυναικωνίτιδι διαθαλάμευσιν καὶ τὸν ἐκ τοῦ Ὀδυσσέως ἔλεγχον παντελῶς ἀγνοεῖ, φασὶν, ὁ ποιητὴς, οὔτε κατηναγκασμένως τὸν Ἀχιλλέα πλεύσαντα εἰδὼς, ἀλλ᾽ ὑπὸ πρέσβεσιν ἐσταλμένον παρὰ τοῦ πατρὸς, οὐδὲ μὴν ὑπὸ τῷ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὄντα σκήπτρῳ. περὶ δὲ τῆς νήσου Σκύρου καὶ ἐν τοῖς τοῦ *περιηγητοῦ εἴρηται. Ἕτεροι δὲ Σκῦρον οὐ νῆσον ἐνταῦθα νοοῦσιν, ἀλλά τινα πόλιν τῆς νῦν μὲν Φρυγίας, πάλαι δέ ποτε Κιλικίας, ἣν πορθήσας ὡς καὶ ἄλλας ὁ Ἀχιλλεὺς ἐκεῖθεν τὴν Διομήδην ἔχει λαβών. Σημείωσαι δὲ ὅτι παροιμία φέρεται ἀπὸ τῆς νήσου Σκύρου τὸ, ἀρχὴ Σκυρία, ἐπὶ τῶν εὐτελῶν καὶ μηδὲν λυσιτελὲς ἐχόντων, ἀπὸ Θησέως ληφθεῖσα, ὥς φησι Παυσανίας, ἐπειδὴ ἐπιθέμενος τῇ Λυκομήδους ἀρχῇ καὶ πειρῶν τὴν γυναῖκα ἐκείνου κατακρημνισθείη, ὡς καὶ Λυκόφρων ἱστορεῖ. λέγει δὲ καὶ ὅτι ὀστρακισθῆναι πρῶτον Ἀθήνησι Θησέα ἱστορεῖ Θεόφραστος. (Vers. 666.) Ὅτι χρυσέοις κυπέλλοις υἷες Ἀχαιῶν τοὺς πρέσβεις ἐπανελθόντας δειδέχατο, τουτέστιν ἐδεξιοῦντο, ἄλλοθεν ἄλλος ἀνασταδόν. οἰκεῖος δὲ ὁ λόγος ἐπὶ φιλοφροσύνης δεξιωτικῆς. ὅρα δὲ κἀνταῦθα ὡς τὸ δεδέχατο ἐπένθεσιν τοῦ ῑ ἔσχεν ὁμοίως τῷ δεικανόωντο καὶ δειδίσκετο ἀντὶ τοῦ ἐξεφόβει καὶ ἑτέροις πολλοῖς διὰ δακτύλου ἀπαρτισμόν. δῆλον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ δέδεκτο τρίτου ἑνικοῦ τὸ δεδέχατο Ἰωνικὸν γίνεται. (Vers. 667.) Τὸ δὲ ἀνασταδὸν ὑπὸ ἀναλογίαν πίπτει τὴν τοῦ παρασταδὸν καὶ τῶν ὁμοίων, ὧν ἔκ τινος τὸ συστάδην γενέσθαι δοκεῖ. (Vers. 669.) Ὅτι πολύαινον τὸν Ὀδυσσέα ὁ βασιλεὺς καλεῖ καὶ μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, καθὰ καὶ τὸν Νέστο*ρα μέγα κῦδος Ἀχαιῶν ἐρεῖ ἐν τοῖς ἑξῆς. πάντως δὲ οὐκ ἂν ὁ μέγας Αἴας δικαίως φθονήσῃ τῷ Ὀδυσσεῖ πρώτῳ ἐρωτωμένῳ ὑπὸ τοῦ βασιλέως περὶ τῆς πρεσβείας, ὁμολογοίη γὰρ ἂν καὶ αὐτὸς προφέρειν αὐτοῦ τὸν Ὀδυσσέα τά γε εἰς τὸ ῥητορεύειν, ἄλλως μέντοι εἰπεῖν ἀνθρωπίνως, ἔχοι ἂν τὸ πρᾶγμα φθόνον, καθάπερ κατωτέρω ὑπεμφαίνεται. ἐρωτᾷ δὲ ὁ βασιλεὺς περὶ Ἀχιλλέως· εἴπ᾽ ἄγε, ὦ τοιέδε Ὀδυσσεῦ, ἢ ῥ᾽ ἐθέλει
νήεσσιν ἀμυνέμεναι δήιον πῦρ ἢ ἀπέειπε, καὶ ἑξῆς, ὡς εὐθὺς ῥηθήσεται. (Vers. 670.) καὶ ὅρα ὡς 695
783 κἀνταῦθα δυνάμενος εἰπεῖν, ἢ ἐθέλει, ὅμως ποιητικώτερον ἔφρασεν, ὡς ἔθος *αὐτῷ ἐπενθεὶς τὸν ῥᾱ σύνδεσμον συναλειπτικῶς. Ἰστέον δὲ ὡς, εἰ οὕτω πολύαινος ὁ Ὀδυσσεὺς, καλῶς ἄρα τὸν πλείω ἔπαινον παρῃτήσατο ἐν τῷ, μή τ᾽ ἄρ με μάλ᾽ αἴνεε. (Vers. 669.) Τὸ δὲ, εἴπ᾽ ἄγε, μετρικὴ φράσις ἐστί.

ἄλλως γὰρ ἄγε εἰπὲ φαμέν. (Vers. 671.) Ὅτι ἐπὶ τοῦ διὰ χόλον ἀπειπαμένου βοηθῆσαι ἢ ἁπλῶς ὠφελῆσαι οἰκεῖον εἰπεῖν τὸ ἀπέειπεν, χόλος δ' ἔτ' ἔχει μεγαλήτορα θυμόν. εἰ δὲ καὶ δῶρά τις λαμβάνων ἔκ τινος οὐ πραΰνεται, καλὸν εἰπεῖν τὸ, κεῖνός γ' οὐκ ἐθέλει σβέσαι χόλον, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον πιμπλάνεται μένεος, σὲ δ' ἀναίνεται ἠδὲ σὰ δῶρα. (Vers. 674.) Καὶ ὅρα τὸ σβέσαι χόλον, πάνυ ἀσφαλῶς λεχθέν· πῦρ γὰρ οἷον ὁ θυμός. (Vers. 675.) Τὸ δὲ πιμπλάνεται ὅμοιον τῷ οἰδάνεται· ἄμφω γὰρ παρῆκται τὸ μὲν ἐκ τοῦ οἰδῶ, τὸ δὲ ἐκ τοῦ πιμπλῶ, οὗ παραγωγὴ κατὰ τὸ πιμπρῶ. πρῶ γὰρ ὡς πλῶ, καὶ διπλασιασμῷ πιπρῶ ὡς πιπλῶ, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ν̄ καὶ παραγωγῇ πίμπρημι, καθὰ καὶ πίμπλημι. Τὸ δὲ, ἔτι μᾶλλον πιμπλάνεται μένεος, παραφράζων ὁ Διομήδης ἐρεῖ, νῦν δέ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίαις ἐνῆκας. περὶ δὲ Ἀχιλλέως ταῦτα πάντα. καὶ τῷ ὄντι ὁ μεγαλόθυ*μος ἀνὴρ παρακαλούμενος ἐν ταῖς τῶν ἐχθρῶν δυσπραγίαις ἐπὶ πλέον αὔξει τὸν θυμόν. (Vers. 671.) Ἰστέον δὲ ὅτι, εἰ μὲν μεγαλήτορα θυμὸν νοήσει τις τὸν μεγαλόψυχον, ἔχει τι ἀδολεσχίας τὸ εἰπεῖν μεγαλόψυχον ψυχήν· εἰ δὲ τὸ ἦτορ κἀνταῦθα ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐπὶ καρδίας ληφθῇ, εὐοδοῦται μᾶλλον ὁ νοῦς, ἵνα λέγῃ θυμὸν μεγαλοκάρδιον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τῆς πρεσβείας ἐπανελθὼν μόνα πρὸς τὸν βασιλέα συνελὼν λέγει ἅ περ αὐτὸς ἐξ Ἀχιλλέως ἤκουσεν, οἷα καὶ ὀκνῶν, ὡς εἰκὸς, τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους ῥηθέντα εἰπεῖν διὰ τὸ ἐκείνων, ὡς ἐῤῥέθη, ἐν τῇ πρεσβείᾳ ἀνυστικώτερον· ἐκεῖνοι γὰρ τὸν Ἀχιλλέα μᾶλλον τοῦ Ὀδυσσέως κατειργάσαντο εἰς πειθώ. καὶ οὕτω μὲν Ὀδυσσεύς. ὁ Αἴας δέ, φασι, σιωπᾷ τὰ πρὸς αὐτὸν λαληθέντα, ἵνα μὴ ἀγαθὰ ἐλπίσαντες οἱ Ἕλληνες ἀναπέσωσιν, ἀλλ' ἐλπίδας μὴ ἔχοντες εὐψυχότερον ἀγωνίσωνται. τυχὸν δὲ καὶ διὰ τὸ τὰς ὑποσχέσεις ἑτεροίας λαληθῆναι τοῖς τρισὶ πρέσβεσιν οὐ θέλει προσέχειν τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως λόγοις, παλιμβουλίαν καταγινώσκων αὐτοῦ, καὶ μᾶλλον ὅτι οὐδὲ ὡρισμένον καιρὸν ἤκουσεν, ἀλλὰ ὡς ἐμπαίζων εἰρωνικῶς τότε ἀντιστῆναι τρόπον τινὰ εἶπεν Ἀχιλλεὺς τῷ Ἕκτορι, ὅτε μηκέτι εἰσὶν οἱ Ἕλληνες. ἔφη *γὰρ, τότε μελήσειν αὐτῷ τοῦ πολέμου, ὅτε Ἕκτωρ εἰς τὰ τῶν Μυρμιδόνων ἔλθῃ, ὅ περ οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ τοὺς ἄλλους ἐκφροντίσῃ Ἀχαιοὺς ὁ Ἕκτωρ. καὶ ἄλλως δὲ σιγᾷ ὁ Αἴας, οἷα βαρυνθεὶς ἐπὶ τῷ Ἀχιλλεῖ, διὸ καὶ ἐν τῇ πρεσβείᾳ οὐ πολλὰ ἐλάλησεν· ἴσως δὲ καὶ βαρυθυμήσας, ὅτι μὴ πρῶτος αὐτὸς ἀλλ' Ὀδυσσεὺς ἠρώτηται μετὰ τὸ ἐπανελθεῖν, ἤδη δέ που χόλῳ βαρυνθεὶς οἷος αὐτὸς, καὶ διότι εἶπεν Ὀδυσσεὺς, οὐχ' ὅτι εἰσὶ καὶ οἵδε εἰπεῖν, ἅ περ ἐξ Ἀχιλλέως ἤκουσαν, ὅ περ καὶ ἐχρῆν, ἀλλὰ τάδε εἰπέμεν, ἅ περ ἐγὼ δηλαδὴ ἔφην, ὃ δὴ μυκτῆρα τινὰ ἔχει, ὡς τοῦ Αἴαντος μὴ ἔχοντός τι ἄλλο παρὰ ταῦτα εἰπεῖν. ἐκεῖνο δὲ καὶ μάλιστα ἐνταῦθα σκοπητέον, ὡς ὁ Ὀδυσσεὺς αὐτὸ ἐκεῖνο ἄντικρυς εἶπε, τὸ πᾶν τῆς πρεσβείας ἀποτέλεσμα, τὸ, οὐ θέλει σβέσαι χόλον. κἂν γὰρ διάφορα τὰ τῶν ὑποσχέσεων, κἂν μέλλῃ σβέσαι τὸν χόλον ὁ Ἀχιλλεὺς, ἀλλὰ τὸ μὲν μέλλον ἶσον ἀπραξίᾳ κρίνει καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. ἐκεῖνος δὲ οὔπω τὸν χόλον ἔσβεσε, διὸ καὶ ὁ Αἴας τέλεον σιγᾷ, ὡς τοῦ Ὀδυσσέως εἰπόντος ἐν ὀλίγῳ τὸ πᾶν. οἱ κήρυκες δὲ οὐδὲ ἐνταῦθα λαλοῦσι. τί γὰρ ἂν καὶ ἐλάλησαν; (Vers. 684.) Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ βασιλέως, καθὰ δεδήλωται, τὸν Ὀδυσσέα πρῶτον ἐρωτήσαντος, ἐκδυόμενος, ὥ φασι, τὸν *ἐντεῦθεν φθόνον ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιφέρει τοῖς ὑπ' αὐτοῦ λεχθεῖσι τὸ, εἰσὶ καὶ οἵδε τάδ' εἰπέμεν, οἵ μοι ἕποντο, εἰ καὶ μηδὲν ἐκεῖνοι ἐλάλησαν, ὡς ἐῤῥέθη προσεχῶς. τοῦτο δὲ διὰ τὸν Αἴαντα μόνον εἰπεῖν ἔοικεν. ὁ μὲν γὰρ Φοῖνιξ ἄπεστιν, οἱ δὲ κήρυκες μηδέν τι προσφωνηθέντες τί ἂν καὶ λαλήσωσιν; ἐν τούτοις δὲ φράζων Ὀδυσσεὺς, ἅ περ ἐκ τοῦ Ἀχιλλέως ἤκουσε, δηλῶν δὲ καὶ τὸ αἴτιον τοῦ μὴ καὶ τὸν Φοίνικα συνεπανελθεῖν, τὸ καταλέξασθαι δηλαδὴ αὖθι, καθάπερ Ἀχιλλεὺς ἀνώγει, λέγει καὶ ἀπειλὴν Ἀχιλλέως τὸ, αὔριον ἀποπλεύσεσθαι. φησὶ γάρ· (Vers. 678.) αὐτὸς δ' ἠπείλησεν ἅμ' ἠοῖ φαινομένηφι νῆας ἐϋσέλμους ἅλαδ' ἑλκέμεν. καὶ μὴν οὐκ ἔφη ὁ ἥρως καὶ νῦν, ὡς ἀπειλήσω δέ τοι ὧδε, ἀλλ' ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ῥητορικὴ οὕτως ἔγνω φράσαι ὅ περ ἦν. (Vers. 691.) Ὅτι ἀκούσας Διομήδης ὡς πιμπλάνεται μένεος ἔτι μᾶλλον ὁ Ἀχιλλεὺς, καὶ ὑπερπαθήσας τοῦ *βασιλέως, ὄψε νιν μετέειπε· μὴ ὄφελες λίσσεσθαι ἀμύμονα Πηλείωνα, μυρία δῶρα διδούς. ὁ δ' ἀγήνωρ ἐστὶ καὶ ἄλλως· νῦν αὖ μιν πολὺ μᾶλλον ἀγηνορίῃσιν ἐνῆκας, ἤγουν ἐνέβαλες, ἐπαυξήσας τὸ κακόν. ὁ δὲ λόγος οὗτος ῥηθείη ἂν
696 πρὸς πάντα θρασὺν καὶ ὑπερήφανον ἐπὶ πλέον θρασυνόμενον ἐν τῷ ἱκετεύεσθαι. καὶ ὅρα εὐσχημοσύνην ἡρωικοῦ σκώμματος· ἐλέανε γὰρ ὁ Διομήδης τὸ τραχὺ τῆς ἀγηνορίας διὰ τοῦ εἰπεῖν ἀμύμονα τὸν Πηλείωνα. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ Διομήδης ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος αἰτιᾶται τὴν πρεσβείαν, καίτοι *μηδὲν

*ἀντειπὼν ὅτε ὁ Νέστωρ συμβουλεύων περὶ αὐτῆς προεσημήνατο μὴ εἶναι νόον ἄλλον ἀμείνονα τοῦδε νοηθῆναι. καὶ μὴν οὐ χρὴ ἐκ τῶν ἀποτελουμένων αἰτιᾶσθαι, ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ β ῥαψῳδίᾳ ἔπταισε μὲν παρὰ βραχὺ ὁ βασιλεὺς, οὐκ ᾐτιάθη δὲ, ἀλλὰ καὶ ἐξῆρχε τῆς ἐκεῖ ἐπικινδύνου βουλῆς Νέστωρ ὁ συνετώτατος, ἐφεπομένων αὐτῷ τῶν λοιπῶν. (Vers. 692.) Τὸ δὲ ὀψὲ πρὸς τὸ ἀνωτέρω ῥηθὲν εἴρηται τὸ, δὴν δὲ ἄνεῳ ἦσαν, τουτέστιν ἄφωνοι, οἱ Ἀχαιοί. ὅθεν σιγώντων πάντων ἐπὶ πολὺ ὀψὲ αὐτὸς λαλεῖ. σιωπῶσι δὲ οἱ ἄλλοι, μῦθον, φησὶν, ἀγασ*σάμενοι τὸν τοῦ Ἀχιλλέως. διὰ τί; μάλα γὰρ, φησι, κρατερῶς ἀγόρευσεν, ὅ ἐστιν ἀπηλεγέως, ὡς προείρηται. μετ᾽ ὀλίγα μέντοι τὸν τοῦ Διομήδους μῦθον ἄλλως ἠγάσαντο οἱ βασιλεῖς, ἐπαινέσαντες αὐτὸν δηλαδή. (Vers. 694.) Τὸ δὲ, μὴ ὄφελες, ἀναίξιμόν τε ἐστὶν Ἰωνικῶς, καὶ ἀποβολὴν τοῦ ι ἔπαθεν, ἐκ τοῦ ὤφειλες. (Vers. 697.) Ὅτι περιφρόνησιν συμμα-*
784 *χίας τῆς ἔκ τινος θυμουμένου δηλοῖ τὸ, κεῖνον μὲν ἐάσομεν, ἤ κεν *ἴῃσιν, ἤ κε μένῃ· τότε δ᾽ αὖτε μαχήσεται, ὁππότε κέν μιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσιν ἀνώγῃ καὶ θεὸς ὄρσῃ. περὶ Ἀχιλλέως δὲ ὁ Διομήδης καὶ τοῦτο φησὶ, δηλοῦντος Ὁμήρου προαναφωνητικῶς ἅ περ πλάσεται ἐν τοῖς ἑξῆς. σεμνύνει δὲ ὁ Διομήδης τὸν Ἀχιλλέα καὶ ἐν τῷ, θεὸς ὄρσῃ, θεοκινήτως αὐτὸν ὁρμᾶσθαι ὑπολαλῶν. Αἰσχύλος δ᾽ ἂν εἴποι θεόρτως· ἔστι γὰρ κείμενον παρ᾽ ἐκείνῳ τὸ θέορτον. ᾧ ἀντιπαράκειται τὸ βρότειον, οἷον θέορτον ἢ βρότειον. (Vers. 701.) Ὅτι προτροπὴ εἰς νυκτερινὴν ἐπιδόρπιον ἀνάπαυσιν τὸ, νῦν μὲν κοιμήσασθε τεταρπόμενοι φίλον ἦτορ σίτου καὶ οἴνοιο· τὸ γὰρ μένος ἐστὶ καὶ ἀλκή. ἔπαινος δὲ τοῦτο οὐ μόνον ὕπνου, ὡς τῆς καιρίας ἀναπαύσεως συντελούσης τι καὶ εἰς ἀλκὴν, ἀλλὰ καὶ σίτου καὶ οἴνου· μένος γὰρ καὶ αὐτὰ καὶ ἀλκή. διὸ καὶ πρὸ τῶν ἔργων ἕωθεν ἐδείπνουν οἱ παλαιοί. ἐν τούτοις δὲ καὶ βασιλικὸν ὁ Διομήδης κρίνει οὐ μόνον τὸ λαὸν καὶ ἵππους ὀτρύνειν, ὃ δηλοῖ περιφραστικῶς τὸ ἀντιπαρατάττεσθαι, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν προμάχεσθαι, ὃ καὶ εἰπὼν ἐπαινεῖται ὑπὸ τῶν λοιπῶν βασιλέων διὰ τὸ ἀντιπίπτειν τῇ τοῦ Ἀγα*μέμνονος δημηγορίᾳ, τῇ πρὸ μικροῦ εἰποίσῃ, φεύγωμεν σὺν νηυσί· πρὸς ἣν αὐτὸς καὶ τότε ἀντεῖπε. Καὶ ὅρα ὡς ἐν τῇ ῥαψῳδίᾳ ταύτῃ καὶ ὁ Διομήδης κατὰ ζῆλον τοῦ Νέστορος ἀπὸ τοῦ βασιλέως ἀρξάμενος εἰς αὐτὸν καὶ κατέληξεν, οἷα τὸν ὅλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐνστησάμενος, καὶ ὅτι τὸ τεταρπόμενοι συνήθως γενικῇ συντέτακται ληφθὲν ἀντὶ τοῦ κορεσθέντες, ἢ καὶ ἄλλως, κατὰ ἔλλειψιν, ἵνα λέγῃ ὅτι τερφθέντες διὰ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν. ἐκ περισσοῦ δὲ μετὰ τὸ τεταρπόμενοι κεῖται τὸ φίλον ἦτορ· καὶ αὐτοῦ γὰρ ἄνευ ἐντελὴς ἡ ἔννοια. (Vers. 703.) Ἡ δὲ τοῦ Διομήδους ἐνταῦθα πρὸς τὸν βασιλέα φράσις περὶ παρατάξεως τοιαύτη· αὐτὰρ ἐπεί κε φανῇ καλὴ ῥοδοδάκτυλος Ἠὼς, καρπαλίμως πρὸ νεῶν ἐχέμεν, ἤγουν ἔ*χε, λαόν τε καὶ ἵππους ὀτρύνων, καὶ δ᾽ αὐτὸς ἐνὶ πρώτοισι μάχεσθαι, ὅ ἐστι μάχου. ὣς ἔφαθ᾽. οἱ δ᾽ ἄρα πάντες ἐπῄνησαν βασιλῆες, μῦθον ἀγασσάμενοι τὸν τοῦ ἥρωος. (Vers. 706.) Καὶ ὅρα καὶ νῦν τὸ ἐπῄνησαν, οὗ κοινότερον τὸ ἐπῄνεσαν. διφο*ρεῖται γάρ. χρῆσις δὲ αὐτοῦ καὶ παρ᾽ Ἡσιόδῳ. καλὴν δὲ τὴν Ἠῶ σωματικῶς λέγει, καθὰ καὶ ῥοδοδάκτυλον. ἡ δὲ ἀλληγορία ἑτέρως αὐτὰ πρὸς ἔπαινον συμβιβάζει πρωινῆς καλλονῆς. (Vers. 708.) Ὅτι καὶ *ἐνταῦθα δηλοῦται, ὡς κοιμηθησόμενοι ἔσπενδον οἱ παλαιοὶ, καθὰ ἐν Ὀδυσσείᾳ πλατύτερον εἴρηται. φησὶ γοῦν ὧδε, ὅτι καὶ τότε δὴ σπείσαντες ἔβαν κλισίηνδ᾽ ἕκαστος. ἔνθα δὲ κοιμήσαντο καὶ ὕπνου δῶρον ἕλοντο, τουτέστιν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἀνεκλίνθησαν καθευδήσοντες, εἶτα ὕπνωσαν.*

785 ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΗΣ Κ. ΟΜΗΡΟΥ 697

ΡΑΨΩΙΔΙΑΣ.

*Ἀγαμέμνων ἀγρυπνήσας ἀνίστησι τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων, αὐτός τε καὶ Μενέλαος. καὶ ἐπὶ τῆς τάφρου βουλευσάμενοι πέμπουσι κατασκόπους εἰς τὸ τῶν Τρώων στρατόπεδον, Ὀδυσσέα καὶ Διομήδην· οἱ Δόλωνα μὲν συναντήσαντες ἀναιροῦσι, πυθόμενοι δὲ παρ᾽ αὐτοῦ Ῥῆσον τινὰ καὶ Θρᾷκας παρεῖναι, ἔνθα τε ἐστρατοπε*δεύσαντο, ἀπελθόντες δολοφονοῦσι, καὶ τοὺς ἵππους ἀπελάσαντες εἰς τὸν ναύσταθμον παραγίνονται.*

ΙΛΙΑΔΟΣ Κ. ΟΜΗΡΟΥ ΡΑΨΩΙΔΙΑ.

Ὅτι τῆς κάππα ῥαψῳδίας πραγματειώδης μὲν ἐπιγραφικὴ δήλωσις αὕτη· Κάππα, Ῥήσου τὴν
κεφαλὴν ἕλε Τυδέος υἱός. κοινὴ δὲ ἥδε· νυκτεγερσία καὶ δολωνοφονία, καθ᾽ ἣν δηλαδὴ ὁ Δόλων πεφό-
νευται. *πολλοὶ δὲ τῶν παλαιῶν καὶ Δολώνειαν ταύτην ἐκάλεσαν, ὥς περ καὶ Πατρόκλειαν ἐν τοῖς
ἐφεξῆς, ἐν ᾗ τὰ κατὰ Πάτροκλον γράφονται. προπαροξύνονται δὲ καὶ ἄμφω αἱ τοιαῖται λέξεις, ὥς
περ καὶ Τηλεγόνεια κατὰ τὴν παλαιὰν ὀρθογραφίαν ἡ κατὰ Τηλέγονον πραγματεία, καὶ Ἡράκλεια
ἡ κατὰ Ἡρακλέα, καὶ Ὀδύσσεια ἡ κατὰ Ὀδυσσέα, καὶ Ὀρέστεια, ἧς καὶ ὁ κωμικὸς μέμνηται, ἡ κατὰ
Ὀρέστην. ὅτι δὲ τὸ κάππα στοιχεῖον κόππα κατὰ γλῶσσαν ἐλέγετο, δηλοῦσιν οἱ τὸν κοππατίαν ἵππον
εἰπόντες οὕτω λέγεσθαι διὰ *τὸ ἔχειν κ̄ ἐντετυπωμένον, ὥς περ σαμφόραν, ᾧ σ̄ ἐγκέκοπται ἢ ἐγκέκαυ-
ται, ὅ περ οἱ Δωριεῖς ἔλεγον σάν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν μεθ᾽ ἡμέραν δυσπραγίαν τῶν Ἀχαιῶν ἀναπληροῖ
ἐν τῷ γράμματι τούτῳ διὰ δόλου νυκτερινοῦ ὁ ποιητὴς, ἐν ᾧ καὶ δηλοῖ ὡς τῷ σπουδαίῳ οὐδὲ ἡ νὺξ
πάντῃ ἄπρακτος, οὐδὲ πεισθήσεται τῇ νυκτὶ, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν εἰς ἡμέραν σχεδιάσει τῷ πόνῳ, καὶ
δοιοὺς ἐξαρεῖται μισθοὺς, οἷς τε ἡμέρας ἐπόνησε καὶ οἷς νύκτωρ ἐνήργησεν. ἔτι δὲ διδάσκει πραγματι-
698 κῶς, ὡς οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα, *ποιῶν ἀγρυπνοῦντα τὸν βασιλέα, καὶ οὕτω
πολλὰ καὶ καλὰ ποιοῦντα. φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην ὑφ᾽ Ὁμήρου ἰδίᾳ τετάχθαι καὶ
μὴ ἐγκαταλεγῆναι τοῖς μέρεσι τῆς Ἰλιάδος, ὑπὸ δὲ Πεισιστράτου τετάχθαι εἰς τὴν ποίησιν.
(Vers. 1. sqq.) Ὅτι ὁποῖόν τι ἐν τῇ β̄ ῥαψῳδίᾳ εἶπεν Ὅμηρος ἐπὶ τοῦ Διὸς, ὁμοίως καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ
Ἀγαμέμνονος τίθησιν, εἰπών· Ἄλλοι μὲν παρὰ νηυσὶν ἀριστῆες Παναχαιῶν εὗδον παννύχιοι, μαλακῷ
δεδμημένοι ὕπνῳ· ἀλλ᾽ οὐκ Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα, ποιμένα λαῶν, ὕπνος ἔχε γλυκερὸς, πολ*λὰ φρεσὶν
ὁρμαίνοντα. μαλακὸν δὲ καὶ νῦν ὕπνον ἔφη τὸν μαλάσσοντα ἤτοι μαλακοποιὸν, ὥς περ καὶ ἔγχος ἄλκι-
μον τὸ ἀλκιμοποιὸν, καὶ κῶμα δὲ μαλακὸν ὁμοίως, δι᾽ οὗ μαλθάσσεταί τις· ὡς τὸ, μαλακὸν περὶ
κῶμ᾽ ἐκάλυψεν. ἐντεῦθεν δὴ λαβὼν εἴρηκεν ὁ εἰπὼν τάπητας ὕπνου μαλακωτέρους. δῆλον δὲ ὡς οἱ ῥήτο-
ρες τὸ μαλακὸν καὶ ἐπὶ βλακείας τιθέασι, καὶ ὅτι τὸν ἀλλαχοῦ νήδυμον μαλακὸν ἐνταῦθα εἶπε.
(Vers. 4.) Τὸ δὲ, φρεσὶν ὁρμαίνειν, πρὸς διαστολὴν λεχθὲν τοῦ ἄλλως ὁρμαίνειν, κίνησιν δηλοῖ βου-
*λευτικὴν, ἥ τις ὅταν παύσηται, ἵστασθαι λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ, ἔστησα παρ᾽ ἐμαυτῷ βουλὴν, καὶ τὸ,
ὄμωσα καὶ ἔστησα, καὶ ὅσα τοιαῦτα. (Vers. 5.) Ὅτι τοὺς πυκινοὺς βασιλικοὺς στεναγμοὺς ἀστραπαῖς
ὁ ποιητὴς εἰκάζει, λέγων· ὡς δ᾽ ὅταν ἀστράπτῃ πόσις Ἥρης ἠϋκόμοιο, τεύχων ἢ πολὺν ὄμβρον ἀθέ-
σφατον ἠὲ χάλαζαν ἢ νιφετὸν, ὅτε πέρ τε χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας, ἠέ ποθι πτολέμοιο μέγα στόμα πευ-
κέδα*νοῖο, ὣς πυκίν᾽ ἐν στήθεσσιν ἀνεστονάχιζ᾽ Ἀγαμέμνων νειόθεν ἐκ κραδίης, τρομέοντο δέ οἱ φρέ- 786
νες ἐντός. Καὶ σημείωσαι ὅτι κατὰ παλαιὰν παρατήρησιν αἱ συχναὶ πολλάκις ἀστραπαὶ ὄμβρον ἐσή-
μαινον πολὺν ἢ χάλαζαν ἢ νιφετὸν ἢ καὶ πόλεμον μέγαν· καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐπαινεῖται τῆς ἐν λόγοις
μεγαλοπρεπείας ὁ ποιητὴς, οἷα εἰκάσας τὸν μέγαν βασιλέα Διὶ ἀστράπτοντι, ὃς διὰ τὸ τοιοῦτον ἔργον
καὶ Ἀστραπαῖος ἐπωνομάζετο, ἐν δὲ Ὀδυσσείᾳ θαυμάζεται ἄλλως, ὅτι τὸν πτωχικὸν Ὀδυσσέα κατασμι-
κρύνει τῇ εἰκόνι, ἀνδρὶ ἀπεικάσας ὀπτῶντι γαστέρα κνίσσης γέμουσαν. ὅλως γὰρ ὁ ποιητὴς ἄριστος
εἰκονίζειν καὶ προσφυῶς τοῖς καιροῖς τά τε μεγαλεῖα ἐκτιθέναι, τάς τε σμικρότητας, καί πως κατὰ τὸν
εἰπόντα τὸ, πρὸς τὰς τύχας γὰρ τὰς φρένας κεκτήμεθα, ἔχει λέγειν καὶ Ὅμηρος, ὡς πρὸς τὰς ποιό-
τητας τῶν ὑποκειμένων ἔχει καὶ αὐτὸς τὰς ἐν τῷ γράφειν μεθοδικὰς φρένας. Ὅρα δὲ, ὅτι περιττότητα
ὡς τὰ πολλὰ ὁ ποιητὴς ἐν ταῖς παραβολαῖς τεχνώμενος τοιοῦτος καὶ ἐνταῦθα ἐστί· τό τε γὰρ Ζεὺς
περιέφρασεν, εἰπὼν πόσις Ἥρας, τουτέστιν ἀνὴρ κατὰ *τὸν μῦθον, οὗ ἡ ἀλληγορία ἔκδηλός ἐστι, καὶ
τὸ τὴν γῆν δὲ χαλάζῃ, μάλιστα δὲ χιόνι λευκαίνεσθαι ἁπλῶς οὕτω καὶ εἰς οὐδὲν ἀναγκαῖον παρέῤ-
ῥιψε, πλουτίζων οὕτω τὸ ἄλλως ἀπέριττον τῆς παραβολῆς. Τὸ δὲ ἀστράπτειν οὐ κατὰ τὴν στεροπὴν
ἀναπτύσσεται. στεροπὴ μὲν γὰρ παρὰ τὸ στερεῖν ὀπωπῆς ἤτοι ὄψεως· μύομεν γὰρ πρὸς τὰ οὕτω λαμ-
πρά· καὶ ἔστι πρωτόθετον τῆς στεροπῆς ἡ στέροψ, ἧς χρῆσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ· καθά περ γὰρ ἐκ τοῦ
ὄψ ὀπὸς ἐνοπὴ, οὕτως ἐκ τοῦ στέροψ στέροπος ἡ στεροπή. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. τὸ δὲ ἀστράπτειν, ἐξ

οὗ ἡ ἀστραπὴ, δοκεῖ γίνεσθαι παρὰ τὸ ἀστέρας ἰάπτειν, ἤγουν ἀστεροειδεῖς θέας πέμπειν. Τὸ δὲ τῆς Ἥρας ἠΰκομον παραλαλοίη ἂν τοὺς κομήτας, οἳ περὶ τὸν ἀέρα φαίνονταί ποτε λόγῳ δυσημειῶν. (Vers. 6.) Τὸ δὲ, πολὺν ὄμβρον ἀθέσφατον, ἐκ παραλλήλου ταὐτὰ νοεῖ, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, δηθά τε καὶ δολιχὸν, καὶ τὸ, ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις. (Vers. 7.) Τὸ δὲ, χιὼν ἐπάλυνεν ἀρούρας, ἑρμηνευτικόν ἐστι πολυωνυμίας, ὡς τοῦ νιφετοῦ καὶ χιόνος λεγομένου. Τὸ δὲ παλύνειν δηλοῖ μὲν τὸ λευκαίνειν, κυρίως δὲ ἐπὶ ἀλεύρου λέγεται, ὅθεν καὶ ἡ παιπάλη. ὁ δὲ κωμικὸς δοκεῖ καὶ ἀντὶ τοῦ καταπάσσειν νοεῖν τὴν λέξιν ἐν τῷ, καταπαττόμενος *παιπάλη γενήσομαι. καὶ ἔστι, φασὶ, πάλη τὸ ἀποπαλλόμενον λεπτότατον τοῦ ἀλεύρου, ἐξ οὗ καὶ τὸ παλύνειν, καὶ ἡ παιπάλη κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἐπένθεσιν τοῦ ι. εἰ δὲ λέγεται παλύνειν καὶ τὸ μολύνειν κατὰ Ἀπίωνα, λυσιτελεῖ τοῦτο εἰς τὸ, ξανθὸν κρᾶτα διεπάλυνε, παρ' Εὐριπίδῃ, ἀντὶ τοῦ οὕτως ἐλέπτυνε, ὥστε καταπασθῆναι τὴν κεφαλὴν τῆς ἐκεῖσε γῆς καὶ μολῦναι αὐτήν. εἴη δ' ἂν ἡ ῥηθεῖσα πάλη καὶ τοῦ πάλασσειν, ὅ ἐστι μολύνειν, πρωτότυπος, ὥς περ καὶ τοῦ παλύνειν. ἐξαίρετον δὲ ἴδιον νιφετοῦ τὸ ἐπάλυνεν ἀρούρας. οὐδὲν γὰρ οὕτω γῆν παλύνει ὡς ὁ νιφετός. (Vers. 8.) Στόμα δὲ εἶπεν ἐπὶ πολέμου διὰ τὸ ἐκείνου βορόν. ἐντεῦθεν καὶ ξιφῶν στόματα λέγονται. καὶ στομοῦσθαι δέ φαμεν σίδηρον. καὶ τὸ λέγειν δὲ, αἵματος κορέσαι Ἄρηα, τοῦ τοιούτου στόματος ἔχεται. καὶ Ὅμηρος μὲν οὕτω συντόμως εἰπὼν ἀπήλλακται. ψυχρῶς δέ τις ῥητορεύων οὐκ ἂν ὀκνήσῃ καὶ ὀδόντας τῷ τοιούτῳ στόματι ἐνθεῖναι καὶ γνάθους περιθεῖναι, ὡς ἐντεῦθεν καὶ ὀδόντας καὶ γνάθους πολέμου εἰπεῖν, καὶ τοιαῦτα τινὰ στωμυλεύσασθαι. Πευκεδανὸν δὲ κἀνταῦθα τὸ πικρὸν ὀξυτόνως πρὸς διαστολήν. πευκέδανον μὲν γὰρ προπαροξυτόνως βοτάνη τις οὐκ ἀγαθὴ γεύσασθαι, ἧς ὁ τόνος, ὡς τὸ ἐρυθρόδα*νον, ἐρευθέδανον. πευκεδανὸν δὲ κατὰ ὀξεῖαν τάσιν τὸ παρεμφερὲς πευκεδάνῳ. (Vers. 10.) Τὸ δὲ, νειόθεν ἐκ κραδίης, σαφηνιστικὸν μέν ἐστι τοῦ ἐν στήθεσσιν· ἐνδείκνυται δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐν καρδίᾳ εἶναι τὸ ἡγεμονικὸν, ἐκεῖθεν ἠρτημένον ὅθεν καὶ τὸ λυπεῖσθαι καὶ τὸ χαίρειν ἔχει τὰς ἀρχάς. συγκέκοπται δὲ τὸ νειόθεν ἐκ πρωτοτύπου τοῦ νειατόθεν, εἰ μὴ ἄρα ἐκ τοῦ νεῖος δισυλλάβου ἀῤῥήτου πρωτοθέτου παρῆκται, ἀφ' οὗ παράγωγον τὸ νείατος, ὡς τρίτος τρίτατος καὶ τὰ ὅμοια. ἐξ ἐκείνου δὲ τοῦ δισυλλάβου καὶ ἡ νείαιρα. Τὸ δὲ τρομέοντο γίνεται ἐκ τοῦ τρέμω τρόμος τρομῶ. οὐχ' ὑπάγεται δὲ τῇ ἀναλογίᾳ τοῦ στρόφος στρωφῶ, τρόπος τρωπῶ, καὶ τῶν ὁμοίων. ἐκεῖνα μὲν γὰρ δευτέρας συζυγίας τῶν περισπωμένων ἐστὶ, τοῦτο δὲ πρώτης, καθὰ καὶ τὸ παλινδρομεῖν, γινόμενον ἐκ τοῦ δρόμος δρομῶ. Φρένες δὲ καὶ νῦν αἱ σωματικαὶ, περὶ ὧν ἀλλαχοῦ δεδήλωται. (Vers. 9.) Ἔτι σημειωτέον ὅτι οὐ τοσοῦτον πρὸς τοὺς βασιλικοὺς στεναγμοὺς εἴληπται ἡ παραβολὴ τῶν ἀστραπῶν, βροντὰς γὰρ ἔδει παραλαβεῖν, ἀλλὰ μάλιστα πρὸς μόνον τὸ τοῦ στενάζειν πυκνὸν γέγονεν ἡ παραβολή. διὸ καὶ ἡ ἀπόδοσις αὐτῆς οὕτως ἔχει· ὣς πυκνὰ στοναχίζετο. εἰ μὴ ἄρα τυχὸν εἴποι τις ταῖς ἀστραπαῖς συνεπινοεῖσθαι κατὰ λό*γον γοργότητος καὶ τὰς βροντάς. Τινὲς δέ φασι τὴν παραβολὴν εἰλῆφθαι καὶ πρὸς τὸ διάπυρον καὶ μετὰ σκέμματος ὀξὺ τοῦ ἥρωος. τῶν δὲ βασιλικῶν στεναγμῶν δηλωτικὸν κατωτέρω καὶ τὸ, μέγα δ' ἔστενε κυδάλιμον κῆρ, ὅμοιον ὂν τῷ, ἐν στήθεσσιν ἀνεστονάχιζε, καὶ, νειόθεν ἐκ κραδίης. ἀστείως δὲ τοῖς Τρωικοῖς ὁμάδοις καὶ ταῖς ἐνοπαῖς οἱ βασιλικοὶ ἀντίκεινται στόνοι. (Vers. 11.) Ὅτι ὅτε μὲν ὁ βασιλεὺς ἐς πεδίον τὸ Τρωικὸν ἀθρήσειε, θαύμαζεν πυρὰ πολλὰ, τὰ καίετο Ἰλιόθι πρὸ, καὶ ἔτι ταῦτα δὴ τὰ οὐχ' Ἑλληνικὰ, αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴν, ὅμαδόν τ' ἀνθρώπων· αὐτὰρ ὅτ' ἐς νῆάς τε ἴδοι καὶ λαὸν Ἀχαιῶν, πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθελύμνους ἕλκετο χαίτας ὑψόθ' ἐόντι Διὶ, ὡς δυσανασχετῶν κατ' ἐκείνου, καὶ ταῖς παραβολικαῖς νιφάσιν οἷον παραμετρῶν τὰς ἐκ τοῦ κατὰ αὐτὸν οὐρανοῦ, τῆς κεφαλῆς δηλαδὴ τρίχας. εἰκὸς δὲ καὶ δακρύειν αὐτὸν εἰς ἀντίμιμον τοῦ εἰρημένου τῆς παραβολῆς ὄμβρου. ὁ δ' αὐτὸς καὶ πρὸς ὁμοιότητα βροντῆς μέγα, φησὶν, ἔστενε κυδάλιμον κῆρ. Ὅρα δὲ καὶ τὸ πολὺ τῆς λύπης, εἰ μὴ μόνον ἀγρυπνεῖ καὶ πυκνὰ στενάζει, ἀλλὰ καὶ τὰς τρίχας ἕλκεται, ἤτοι ἕλκει· καὶ τὴν θρασύτητα δὲ τῶν βαρβάρων, διακειμένων ὡς ἐπὶ πότῳ καὶ ὥς περ πανηγυριζόντων ἢ παια*νιζόντων τὰ νικητήρια. (Vers. 12.) Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ γαμηλίου ποτὲ διαθέσεως τὸ, πυρὰ πολλὰ, αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπὴ, ὅμαδός τ' ἀνθρώπων· καὶ ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν, ὡς προεγράφη, πῦρ κείαντο, Τρῶες δὲ πυρὰ πολλά. περὶ δὲ προθελύμνων τριχῶν ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψῳδίᾳ γέγραπται. (Vers. 17.) Ὅτι πολλὰ σκεψαμένῳ τῷ βασιλεῖ νύκτωρ αὕτη

κατὰ θυμὸν ἀρίστη φαίνετο βουλὴ, ἐπὶ πρῶτον ἐλθεῖν τὸν Νέστορα διὰ τὰ περιεστῶτα δυσχερῆ, καθάπερ εἰς ἰατῆρα νόσων, ὥς οἱ παλαιοί φασιν, εἴ τινά οἱ σὺν μῆτιν ἀμύμονα τεκτήναιτο, ἥτις ἀλεξίκακος πᾶσιν Δαναοῖσι γένοιτο. καὶ ποιεῖ οὕτως, ἑσσάμενος δέρμα λέοντος, θεὶς δὲ καὶ ἀμφ᾽ ὤμοισιν ὅπλ᾽, ὡς μετ᾽ ὀλίγα λέγει ὁ ποιητής. τὴν δ᾽ αὐτὴν ὥραν ἀνέστη καὶ ὁ Μενέλαος· μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ φησὶν ἐπὶ βλεφάροις ὕπνος ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν Ἀργεῖοι. Ὅτι δὲ καὶ πρὸ τοῦ βασιλέως ἐγρήγορεν ὁ ἀδελφὸς, δῆλον ἐξ ὧν αὐτὸς, ἤγουν ὁ Μενέλαος, ἐπελθὼν ἀναστῆσαι τὸν βασιλέα ὁπλιζόμενον ἔτι εὗρεν ἐκεῖνον. διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ πρὸς τὸν Νέστορα, ὅτι ἐμοῦ πρότερος μάλα ἠγέρθη ὁ Μενέλαος. (Vers. 19.) Ἐν δὲ τῷ, εἴ τινα, σύνδεσμος κεῖται ἀντὶ συνδέσμου. εἴληπται γὰρ τὸ εἰ ἀντὶ τοῦ ὅπως ἢ τοιούτου τινὸς αἰτιολογικοῦ συν*δέσμου, ἵνα λέγῃ, ὅτι ἐσκέψατο ἐπὶ τὸν Νέστορα ἐλθεῖν, ὡς ἂν σὺν αὐτῷ βουλεύσηται. ἐντεῦθεν δέ οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον λαβόντες ἔχουσι τὸ εἴ πως, οἷον, σπεύδω εἴ πως γένηται τόδε τι. Τὸ δὲ, τεκταίνεσθαι βουλὴν, ἀπὸ τῶν τεκτόνων μετήνεκται, ὥς καὶ ἀλλαχοῦ τὸ βουλὰς ὑφαίνειν ἀπὸ τῶν ἱστουργῶν. (Vers. 20.) Τὸ δὲ ἀλεξίκακος, περὶ οὗ κάλλιον ἑτέρωθι κεῖται, διασαφητικὸν μέν ἐστι τοῦ, μῆτιν ἀμύμονα, δηλοῖ δὲ τὴν ἀλέγουσαν τὰ κακά. ἐντεῦθεν δὲ λαβόντες οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον ἀλεξίκακον εἶπον Δία καὶ Ἀπόλλω καὶ Ἡρακλῆν. (Vers. 21.) Ὅτι διασκευὴ νυκτεγερσίας τὸ, ὀρθωθεὶς δ᾽ ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶ*να, ποσσὶ 787
δ᾽ ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα, ἀμφὶ δ᾽ ἔπειτα δαφοινὸν ἑέσσατο δέρμα λέοντος αἴθωνος, μεγάλοιο, ποδηνεκὲς, εἵλετο δ᾽ ἔγχος, ὁ βασιλεὺς δηλαδή. ἐν οἷς τὸ ἕσασθαι ἀντὶ τοῦ ἐνάψασθαι εἶπεν ὁ ποιητής. οὐδεὶς γὰρ λέοντος δέρμα ἢ παρδαλῆν ἢ λυκέην ἐνδύεται, ἀλλὰ ἐνάπτονται τὰ τοιαῦτα, ὅ ἐστιν ἀπηώρηνται. ἔστιν οὖν ἐνταῦθα τὸ ἕσασθαι ταὐτὸν τῷ ἐπικαθίσαι τοῖς νώτοις ἢ τοῖς μεταφρένοις. φησὶ γοῦν μετ᾽ ὀλίγα ἐπὶ Μενελάου, ὅτι παρδαλέῃ μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε, καὶ ἐπὶ Διομήδους, ἀμφ᾽ ὤμοισιν ἑέσσατο δέρμα λέοντος, ὅ περ ὅμοιόν ἐστι τῷ, ποικίλον ἀμφ᾽ ὤμοισι σάκος θέτο, καὶ,
700 ἀμφ᾽ ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλὰ, οἷον, ἀσπίδα ἢ ξίφος, οὐ μὴν καὶ θώρακα· τὸν γὰρ θώρακα οὐκ ἐνάπτονται, ἀλλ᾽ ἐνδύονται. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τοῖς τοῦ Παυσανίου φέρεται, ὡς τὴν δορὰν ἀσπάθητόν τινες εἶπον χλαῖναν, ὅ ἐστιν ἀνύφαντον· καὶ ὅτι ἐκ τῆς λεοντῆς ἡ κατὰ τὸν λέοντα παροιμία, τὸ, ξυρεῖν λέοντα, ἐπὶ τῶν ἀδυνάτοις ἐπιχειρούντων. καὶ τοῦτο μὲν διὰ τὴν γενναιότητα τοῦ λέοντος, ὃν οὐκ ἂν ξυρεῖν τολμήσῃ τις. τὸ μέντοι, πόκους *ὄνου, ἄλλον τρόπον ἀδύνατόν ἐστι, διὰ τὸ μὴ εἶναι πέκεσθαι τὸν ὄνον. ὅμοιον δέ πως, καὶ τὸ ἀσκὸν δέρειν· οὐ γὰρ ἂν ἐξ ἀσκοῦ δέρμα ἕτερον ἀποσυρήσεται. (Vers. 24.) Αἴθων δὲ λέων ἢ ὁ θερμὸς, τοιοῦτος γάρ ἐστιν, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς που δηλωθήσεται, ἢ ὁ πυῤῥός. τινὲς δὲ οὕτω καλεῖσθαι εἶπον αὐτὸν διὰ τὸ εἰς τοσοῦτον στεῤῥὰ ὀστᾶ ἔχειν, ὡς τῇ προσκρούσει σπινθῆρας ἀφιέναι. Ποδηνεκὲς δὲ ἔστι μὲν τὸ τερμιόεν καὶ μέχρι ποδῶν ἐνεχθὲν, ἑρμηνεία δέ ἐστι τοῦ μεγάλου. τοσοῦτον γὰρ ἦν μέγας ὁ λέων, ὥστε τὸ ἐκείνου δέρμα ποδηνεκὲς ἦν τῷ ἥρωι ἐκ τῶν ἄνω ἀρτώμενον. παραγωγὴ δὲ τῆς λέξεως κατὰ τὸ δουρηνεκὲς διηνεκές. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ὁ Διομήδης ἐν τοῖς ἑξῆς ὁμοίως τῷ βασιλεῖ λεοντῆν φορεῖ, καὶ ὅτι τινὲς τῶν παλαιῶν χειμέριον στοχάζονται εἶναι τὸν καιρὸν, λέγοντες πρὸς ὄμβρου σκέπην εἶναι τὴν λεοντῆν. τὸ δ᾽ αὐτὸ σημειοῦνται καὶ ἐκ τοῦ διπλῆν ἐκταδίην χλαῖναν τὸν Νέστορα φορεῖν. ἀντιλέγονται δὲ οἱ τοιοῦτοι γενναιότατα. (Vers. 25.) Ὅτι σχῆμα συντομίας ἐνταῦθα τὸ, ὡς δ᾽ αὕτως Μενέλαον ἔχε τρόμος, ἤτοι καθὰ ἐπλατύνθη ὁ περὶ τοῦ βασιλέως ἀνωτέρω λόγος. εἶτα διασαφῶν τὸ λεχθὲν καὶ παραφράζων τὸ περὶ τοῦ ὕπνου ἐπὶ τοῦ βασιλέως λεχθὲν ἐπάγει· οὐδὲ γὰρ αὐτῷ, τῷ Με*νελάῳ δηλαδὴ, ὕπνος, ὡς καὶ προεῤῥέθη, ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανε, μή τι πάθοιεν Ἀργεῖοι, οἳ αὐτοῦ εἵνεκα πουλὺν ἐφ᾽ ὑγρὴν ἤλυθον ἐς Τροίην πόλεμον θρασὺν ὁρμαίνοντες, ἤγουν ὁρμῶντες τότε εἰς πόλεμον. νῦν γὰρ πολεμεῖν λέγονται, οὐ μὴν ὁρμαίνειν εἰς πόλεμον. (Vers. 26.) Τὸ δὲ ἐφίζανεν ἢ σωματικῶς νοητέον, ὥς πέρ που καὶ ἐπὶ δένδρου οἷα κύμινδις καθεσθῆναι ὁ ὕπνος πλάττεται, ἢ ἀντὶ τοῦ ἐνεβράδυνεν, ὡς ὑπνοῦντος μὲν τοῦ ἥρωος, πλὴν οὐχ᾽ ὕπνον, ὃν ἀλλαχοῦ μὲν εἶπε νήδυμον, ὡς καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἐν τῷ, οὔ μοι ἐπ᾽ ὄμμασι νήδυμος ὕπνος ἱζάνει, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τῆς ῥαψῳδίας ταύτης γλυκύν. περιττὴ δὲ πάντως ἐνταῦθα ἡ πρόθεσις. ἄρτιον γὰρ πάντως εἰπεῖν, βλεφάροις ἐφίζανε, καὶ αὖ πάλιν, ἐπὶ βλεφάροις ἵζανεν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἐπ᾽ ὄμμασιν ὕπνος ἱζάνει. Ὅρα δὲ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῦ βασιλέως ἔφη, ὡς οὐχ᾽ ὕπνος αὐτὸν ἔχε γλυκερός.

ἀλλαχοῦ δὲ οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἔπιπτεν. ἐνταῦθα δὲ, οὐδέ οἱ ὕπνος ἐπὶ βλεφάροισιν ἐφίζανεν, καθὰ καὶ μετ᾽ ὀλίγα, οὔ μοι ἐπ᾽ ὄμμασιν ὕπνος ἱζάνει. τοῦτο δὲ ἀστείως εἴρηται, ὡς τῶν μὲν βαθέως ὑπνούντων βαρουμένων τὰ βλέφαρα, τῇ ἐπιπτώσει δῆθεν καὶ τῷ ἐπικαθίσματι τοῦ ὕπνου, τῶν δὲ ἀγρυπνούντων, οὐκ ἐώντων ἐπικα*θεσθῆναι τὸν ὕπνον καὶ συγκλεῖσαι τὰ βλέφαρα. Τὸ δὲ, μή τι πάθοιεν, ἐλλειπτικῶς ἔχει· λείπει γὰρ τὸ δεδοικότι ἤ τι τοιοῦτον· ἵνα λέγῃ, ὅτι οὐδὲ αὐτῷ ἐπῆλθεν ὑπνοῦν, πτοουμένῳ μή τι πάθοιεν οἱ Ἕλληνες. (Vers. 27.) Καὶ τὸ, ἐφ᾽ ὑγρὴν δὲ, ὁμοίως κατ᾽ ἔλλειψιν εἴρηται, ἴσως δὲ καὶ κατά τι ἐξαίρετον ἐπίθετον. ὡς γὰρ τὸ τραφερὴ καὶ τὸ ξηρὰ ἐπὶ γῆς, οὕτως ἐπὶ θαλάσσης τὸ ὑγρή. Τὸ δὲ πουλὺν Ἰωνικόν ἐστιν. ὡς γὰρ θῆλυς ἐέρση, οὕτω καὶ πουλὺς ὑγρὰ, τουτέστι πολλὴ θάλασσα. (Vers. 26.) Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τὸ, βουλεύεσθαι μή τι πάθοιεν, βουλὴ καὶ αὐτό ἐστιν ἀμύμων καὶ ἀλεξίκακος, ὁποίαν ἐζήτει καὶ ὁ ἀδελφὸς βασιλεύς. (Vers. 29.) Ὅτι ἡ νύκτερος τοῦ Μενελάου σκευὴ τοιαύτη ἦν· παρδαλέῃ μὲν πρῶτα μετάφρενον εὐρὺ κάλυψε ποικίλῃ· αὐτὰρ ἐπὶ στεφάνην κεφαλῆφιν ἀείρας θήκατο χαλκείην, δόρυ δ᾽ εἵλετο χειρὶ παχείῃ. βῆ δ᾽ ἴμεν ἀνστήσων ὃν ἀδελφεὸν, ὃς μέγα καὶ ἑξῆς. ἔστι δὲ καὶ νῦν παρδαλέη δορὰ παρδάλεως ἀπὸ ἀρσενικοῦ τοῦ παρδάλειος. ἐκ δὲ αὐτῆς κατὰ συναίρεσιν παρδαλῆ, ὡς λεοντέη λεοντῆ. γράφεται δὲ αὐτὴ μὲν ἀεὶ διὰ τοῦ ᾱ κατὰ τὴν ἀρχὴν, τὸ δὲ ζῶον καὶ διὰ τοῦ ō, πόρδαλις, παρὰ τὸ προάλλεσθαι, μεταθέσει τοῦ ō καὶ πλεονασμῷ τοῦ δ̄. ποικίλη δὲ αὕτη διὰ τὰ ἐν αὐτῇ στίγματα, *ὅθεν καὶ εἰς παροιμίαν ἐπὶ πανούργων κεῖται τὸ στικτὸν τῆς παρδάλεως. Τὸ δὲ, μετάφρενον εὐρὺ, τὸ τοῦ ἥρωος ὡς ἐκ μέρους ἐμφαίνει ἐπιφανὲς, ἅμα δὲ καὶ τὸ τῆς παρδαλέης παραδηλοῖ μέγεθος, εἰ τοιοῦτον ἐκάλυψεν μετάφρενον. (Vers. 30.) Ἡ δὲ στεφάνη εἶδος περικεφαλαίας, καθὰ καὶ ἡ κυνέη καὶ ἡ καταῖτυξ καὶ ἡ ἀμφίφαλος καὶ ἡ τετράφαλος, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ πρόβλημά τι ἔχειν τὴν ῥηθεῖσαν στεφάνην. ὡς δὲ καὶ πύργων στεφάναι λέγονται, δηλοῦται ἐν ἄλλοις. Τὸ δὲ θήκατο ἀνάλογον μὲν, ἀσύνηθες δὲ λόγῳ πεζῷ. (Vers. 32.) Τὸ δὲ ἀναστῆσαι νῦν μὲν ἐπὶ ὑπνοῦντος ἐῤῥέθη, ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ νεκροῦ ἐγέρσεως ῥηθήσεται. (Vers. 31.) Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐνταῦθα μὲν εἰπὼν, δόρυ δ᾽ εἵλετο χειρὶ παχείῃ, καιρίως εἶπε τὸ παχείῃ ἐπὶ στρατιώτου ἥρωος, ἐμφαίνων διὰ τῆς τοιαύτης καὶ πάχος δόρατος. ὅτε δὲ αὐτὸ ἐπὶ γυναικὸς εἴπῃ, κατὰ ἀκυρολεξίαν ἐρεῖ, ὡς ἑτέρωθι φανήσεται. ἔστι δέ πως ταὐτὸν τὸ, χειρὶ παχείῃ, καὶ χειρὶ μεγάλῃ καὶ ἀνδρείᾳ. ὅθεν λαβόντες οἱ τῶν κατὰ φύσιν γνωματευταὶ μεγάλα τοῖς ἀνδρείοις εἶπον ἀκρωτήρια εἶναι ὡς ἐπὶ πολύ. καὶ τῇ μὲν χειρὶ οὕτως ἡ ποίησις ᾠκείωσε τὸ παχύ· ποσὶ δὲ ἡρώων τὸ λιπαρὸν ἀπένειμεν, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται, *ᾧ πάντως ἐναντίον τὸ αὐχμηρὸν, ᾧ ἴσον τὸ ἀλιπὲς, ἔτι δὲ καὶ τὸ ἀλιπαρὲς, κατὰ τὸ, ἀλιπαρῆ τρίχα. ὁ δὲ τοιοῦτοςποὺς καὶ νήλιπος, οὗ ἐντελὲς ὁ νηλίπους. ἔνθα ζητητέον διὰ τί μὴ ὥς περ Οἰδίπους Οἰδίπος, καὶ ἀελλόπους ἀελλόπος ἐν φυλακῇ ὁμοίᾳ τόνου, οὕτω καὶ νηλίπους νηλίπος, ἀλλὰ προπαροξυτόνως νήλιπος. καὶ λυτέον, ὅτι δοκεῖ μὴ ὁ ποὺς ἐγκεῖσθαι τῇ τοιαύτῃ λέξει, ἀλλ᾽ αὐτόχρημα τὸ λίπος, ἵνα ᾖ ταὐτὸν ἀλιπὴς καὶ νήλιπος. (Vers. 32.) Ὅτι ἐν τῷ, ὃς μέγα πάντων Ἀργείων ἤνασσε, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ, παραφράζει τὸ εὐρυκρείων. (Vers. 33.) Τὸ δὲ, θεὸς δ᾽ ὣς τίετο δήμῳ, οὐ μόνον τὸ τῶν ὑπηκόων εὐπειθὲς ἐμφαίνει, 701 ἀλλὰ καὶ οἷον δεῖ εἶναι τὸν βασιλέα, καὶ ὅπως διακεῖσθαι χρὴ αὐτὸν πρὸς τὸ ὑπήκοον, ἵνα ὡς θεὸς ἔχοι τιμᾶσθαι. περὶ Ἀγαμέμνονος δὲ ταῦτα εἶπεν ὁ ποιητής. (Vers. 34.) Ὅτι καὶ ἐνταῦθα κεῖται μετὰ δοτικῆς ἡ ἀμφὶ πρόθεσις ἐν τῷ, ἀμφ᾽ ὤμοισι τιθήμενον ἔντεα καλά. διασαφεῖται δὲ συνήθως ἐν τούτοις καὶ ὁλότης τῇ τοῦ μέρους ἐπιφορᾷ, ὡς ἐν τῷ, νηὶ παρὰ πρύμνῃ· τὸ γὰρ πρύμνῃ ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ νηὶ, ἵνα λέγῃ, ὅτι τὸ νηὶ οὐκ ἐπὶ ὁλότητος νοητέον ἄρτι, ἀλλ᾽ ἐπὶ μέρους, τῆς πρύμνης δηλαδὴ, ἐν ᾗ τὰ ὅπλα ἐφορεῖτο τῷ βασιλεῖ. οἱ δὲ πλείους τῶν ἑρμηνέων ἀντίπτωσιν τὸ σχῆμα *φασὶ, ἵνα λέγῃ, νηὸς παρὰ πρύμνῃ. Ὅρα δὲ τὸ τιθήμενον, ὡς τοῦ μέτρου ἐπιτάξαντος ἐφύλαξε τὸ η̄ τοῦ τίθημι ἐνεστῶτος, καὶ οὐκ ἔτρεψεν αὐτὸ τῷ λόγῳ τῶν εἰς μῑ. (Vers. 35.) Ὅτι φιλόφρονος ἤθους τὸ,
788 τῷ δ᾽ ἀσπάσιος γένετ᾽ ἐλθών. *(Vers. 37.) Ὅτι ὡς νεώτερος ἀδελφὸς ὁ Μενέλαος ἠθεῖον προσφωνεῖ τὸν παλαιότερον ἀδελφὸν, εἰπών· τίφθ᾽ οὕτως, ἠθεῖε, κορύσσεαι; καὶ ἔστιν ἡ λέξις συγγενικὴ, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται πλατύτερον. δῆλον δὲ ὡς οἱ μεθ᾽ Ὅμηρον τὸν ἠθεῖον, ὥς περ δὴ καὶ τὸν κατὰ συγγένειαν θεῖον, ἐπὶ ἑτέρου σημαινομένου ἔταξαν, τοὺς ἐνθέους οὕτω καλοῦντες. (Vers. 38.) Ὅτι

*καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ, ἐπίσκοπον λέγει τὸν στελλόμενον εἰς πολεμίους κατάσκοπον. φησὶ γάρ· Τρώεσσιν ἐπίσκο*πον, καὶ νήεσσιν ἐπίσκοπον, ὃν οἱ ὕστερον πευθῆνα ἐκάλεσαν, ἐξ Ὁμήρου λαβόντες τὴν ἀφορμὴν, ὡς αὐτίκα ῥηθήσεται. λέγεται δὲ καὶ σκοπὸς ὁ αὐτός. ἐρεῖ γὰρ σκοπὸν Ἕκτορος, ὡς τῆς ἐπὶ προθέσεως πλεοναζούσης ἐν τῷ ἐπίσκοπος, καθὰ καὶ ἐν τῷ ἐπιβουκόλος καὶ τοῖς ὁμοίοις. καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐνταῦθα μὲν σκοπιάζειν ἄνδρας δυσμενεῖς, μετ᾽ ὀλίγα δὲ διασκοπιᾶσθαι καὶ πυθέσθαι, ἀφ᾽ οὗ ὁ ῥηθεὶς πευθὴν παρωνόμασται.* (Vers. 41.) *Ὅτι δὲ καὶ τολμηρὸς ὁ τοιοῦτος εἶναι ὀφείλει, δηλοῖ τὸ, μάλα κεν θρασυκάρδιος εἴη, ὡς κινδύνοις δη*λαδὴ ἐπιτολμῶν. τοιοῦτος τοίνυν εἴη ἂν καὶ Ὀδυσσεὺς, ὁ κατὰ τὸν ποιητὴν τλήμων, ὁ τῷ Διομήδει συσκοπιάσων ἐνταῦθα εἰς τὸν νύκτερον δόλον. οὐ μὴν κατά τινας δειλὸς ἂν κρίνοιτο, εἰ καί ποτε ἐν καιρῷ εὐλαβεῖται κίνδυνον. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ παρέργως ὑπό τινος ἐν λόγῳ παραῤῥιφὲν ἔργον ἂν γένοιτό ποτε τῷ σπουδαίῳ. ἰδοὺ γὰρ, ὁ Μενέλαος ἰδὼν νύκτωρ τὸν ἀδελφὸν ἔνοπλον, παραῤῥίπτει ἐπαπορῶν, μή ποτέ τινα ἑταίρων ὀτρύνῃ Τρώεσσιν ἐπίσκοπον. τὸ δὲ ὕστερον καὶ εἰς ἔργον προβαίνει, αὐτοῦ δὴ τοῦ σοφοῦ Νέστορος εἰς τοῦτο παρακαλέσαντος. καὶ ἔστι κἀντεῦθεν δῆλον, ὡς οὐκ ἀδύνα*τον τὸ αὐτὸ νόημα εἰς διαφόρους ἀνελθεῖν. σκοπητέον δὲ, εἰ τὸν Ὁμηρικὸν ἐπίσκοπον καὶ σκοπὸν ἔστι καὶ ὀπτῆρα εἰπεῖν, ὃ δὴ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ κεῖται.* (Vers. 39.) *Ὅτι δυσχέρειαν δηλοῖ πράξεως τὸ, δείδω, μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον. καὶ ὅρα τὸ ὑπόσχηται, σαφῶς ἑρμηνευθὲν καὶ κοινῶς, ὡς τοῦ στεύεσθαι καὶ τοῦ ὑφίστασθαι ποιητικωτέρων ὄντων. ἔστι δ᾽ ἐνταῦθα ἔργον, ὃ οὐκ ἂν ὑπόσχηταί τις, τὸ νύκτωρ σκοπιάσαι. ἐπάγει γὰρ, ἄνδρας δυσμενέας σκοπιαζέμεν οἶος ἐπελθὼν, νύκτα δι᾽ ἀμβροσίην. καὶ ὅρα τὸ οἶος· ἀληθῶς γὰρ ὀκνηρὸν ἐν τοιούτοις ἔργοις τὸ μονῆρες. διὸ ἐν τοῖς ἑξῆς Ἑλληνικοὶ μὲν δύο σκοποὶ σταλέντες εὐοδοῦνται, ὁ δὲ Τρωϊκὸς Δόλων εἷς ὢν οὐ παλιννοστεῖ. καὶ ἔστι στρατηγικὸν παράγγελμα καὶ τὸ μὴ ἕνα τινὰ ἐν τοῖς καιριωτάτοις σκοπιάζεσθαι. δῆλον δὲ ὡς πάνυ δεξιῶς ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς προέκθεσιν θεωρεῖ τῆς γενη-*
702 *σομένης τῶν κατασκόπων ἀποστολῆς.* (Vers. 43.) *Ὅτι ὁ θέλων τὴν ἀπό τινος συμβουλὴν, ὅτε τις αὐτῷ εἰς ἐχθρὸν ἐκ φίλου μεταβληθείη, ἐρεῖ ἂν τὸ, χρεὼ βουλῆς ἐμὲ καὶ σὲ κερδαλέης, ὦ δεῖνα, ἥ τίς κεν ἐρύσεται ἠδὲ σαώσει, ἐπεὶ ἡ τοῦ δεῖνος ἐτράπετο φρήν. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἐμὲ καὶ σὲ ἢ ἀντίπτωσις ἀντὶ τοῦ ἐμοὶ καὶ σοὶ, ἢ ἐλλειπτικὸν κατὰ πρόθεσιν, ἵνα λέγῃ, ὅτι *χρεία βουλῆς εἰς ἐμὲ καὶ σέ.* (Vers. 44.) *Τὸ δὲ, ἥ τις ἐρύσεται, τὴν κερδαλέην ἑρμηνεύει βουλήν. κερδαλέα γὰρ ἡ σωστικὴ, ὡς ἐρύουσα ἤγουν φυλάσσουσα, καὶ διὰ τοῦτο ἐπικερδὴς, ὥς περ αὖ πάλιν τὸ σαώσει ἑρμηνεία ἐστὶ τοῦ ἐρύσεται. ταὐτὸν γὰρ εἰς νοῦν τὸ ἐρύειν καὶ τὸ σαώζειν. Ὅρα δὲ ὡς ἡ πρὸ βραχέων ἀμύμων μῆτις ἡ ἀλεξίκακος ἑρμηνευθεῖσα κερδαλέη βουλὴ ἐνταῦθα ἐῤῥέθη καὶ οἷά τε σαώζειν. καὶ εἰσὶ τὰ τοιαῦτα πάνθ᾽ ὅμοια κατά τινα ἐπίχυσιν λέξεων.* (Vers. 45.) *Τὸ δὲ, Διὸς ἐτράπετο φρὴν, οὕτω γὰρ ἡ Ὁμηρικὴ ἔχει λέξις, συντελεῖ τι εἰς τὸ, στρεπτοὶ καὶ θεοὶ αὐτοί.* (Vers. 46.) *Ὅτι τὸ, ἀποδέξασθαι θυσίαν, οὕτω φράζει περιφραστικῶς ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα· Ἑκτορέοις ἄρα μᾶλλον ἐπὶ φρένα θῆχ᾽ ἱεροῖσιν, ὅ ἐστι ταῖς τοῦ δεῖνος προσέσχε θυσίαις. ἱερὰ γὰρ τὰ ἱερευόμενα λέγει. τοῦτο δὲ ὅτι καλλιερεῖν λέγεται, καὶ ἀλλαχοῦ γέγραπται· Ἕκτωρ δὲ ἐνταῦθα ὁ καλλιερῶν. ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι οὐ μόνον ἄνδρες δωρητοὶ, ἀλλὰ καὶ οἱ τοῦ μύθου θεοὶ, οὐ μόνον ἐπὶ ἱεροῖς τιθέντες τὴν φρένα, ἀλλὰ καὶ τιμὴν ἐθέλοντες, κατὰ τὸ, οἵ σε θεὸν ὣς τιμήσουσιν.* (Vers. 47.) *Ὅτι τοσοῦτον μέγας ὁ Ἕκτωρ δοκεῖ, ὥστε εἰπεῖν τὸν βασιλέα, ὡς οὐ γάρ πω ἰδόμην οὐδ᾽ ἔκλυον αὐδήσαντος ἄνδρα ἕνα τοσσάδ᾽ ἐπ᾽ ἤματι μέρμερα μη*τίσασθαι, ὅσα Ἕκτωρ ἔῤῥεξε, Διὶ φίλος, υἷας Ἀχαιῶν. εἰ δέ τις λέγει τὸν Ἕκτορα διὰ ταῦτα ὑπερτίθεσθαι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀχιλλέως, ἴστω ὅτι λύει τὸ ἄπορον ὁ βασιλεὺς, προσθεὶς τὸ αὔτως, ἤτοι οὕτως ἁπλῶς, οὔτε θεᾶς, φησὶν, υἱὸς φίλος οὔτε θεοῖο. Ἀχιλλεὺς μὲν γὰρ καὶ τοιαῦτα καὶ μείζω δράσας οὐκ ἂν ἐκπλήξοι τινά· ἐκ θεᾶς γάρ· ὁ Ἕκτωρ δὲ ἁπλῶς ἀνήρ. εἶτα καὶ παραφράζων καὶ ἑρμηνεύων τὸ ῥηθὲν, περὶ ὧν ὁ Ἕκτωρ ἠνδραγαθίσατο, φησί·* (Vers. 51.) *ἔργα δ᾽ ἔρεξ᾽, ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοις δηθά τε καὶ δολιχόν. οἷς ἐπάγει κομματικῶς τὸ, τόσα γὰρ κακὰ μήσατ᾽ Ἀχαιοὺς, ὃ πάνυ γοργῶς παραφρασθὲν ταὐτόν ἐστι τῷ, τοσσὰ δ᾽ ἐπ᾽ ἤματι μέρμερα μητίσασθαι καὶ ἑξῆς, καὶ τῷ, ἔργα δ᾽ ἔρεξε καὶ ἑξῆς. καὶ ὅρα ὅτι ἀγωνιῶν ὑπὸ θαύματος ὁ βασιλεὺς ταυτολογεῖ, καὶ οὐ μόνον ἐν ἐννοίαις, ἀλλὰ καὶ κατὰ λέξιν, ἐν τῷ, δηθά τε καὶ δολιχόν. τὰ δὲ ῥηθέντα Ὁμηρικὰ ἔπη καὶ εἰς πάντα στρα-*

τιώτην καὶ στρατηγὸν ἁρμόσουσιν ἡρωικῶς ἀνδραγαθήσαντα. (Vers. 47.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οὐδ' ἔκλυον αὐδήσαντος, λείπει τὸ τινὸς, ἵνα ᾖ τὸ τέλειον, οὐδ' ἔκλυόν τινος εἰπόντος, ὥς περ καὶ ἐν τῷ, ἔῤῥεξεν υἷας Ἀχαιῶν, καὶ ἐν τῷ, κακὰ μήσατ' Ἀχαιοὺς, λείπει πρόθεσις ἡ εἰς. οἰκεῖος δὲ καὶ ὁ τοιοῦτος σχηματισμὸς *ἀγωνιῶντι ἀνδρὶ καὶ ἐπισπερχομένῳ φράζειν. (Vers. 48.) Τὸ δὲ, ἐπ' ἤματι, πρὸς ἀκρίβειαν εἴρηται. μητίσεται μὲν γάρ τις τοσσάδε μέρμερα, πλὴν ἐν πολλαῖς, καὶ οὐκ ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ. λέγει δὲ μητίσασθαι τὸ πρᾶξαι, τὸ τέλος φράσας ἐκ τῶν πρὸ τοῦ τέλους. διὸ καὶ ἑρμηνεύων ἐπήγαγε τὸ, ὅσσ' Ἕκτωρ ἔῤῥεξε, καὶ τὸ, ἔργα δ' ἔρεξεν, ὥς περ καὶ τὸ, ὅσα φημὶ μελησέμεν Ἀργείοις, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ μέρμερα μητίσασθαι. μερμερίζειν γὰρ καὶ μέλεσθαι τῆς αὐτῆς ἐννοίας εἰσί. (Vers. 49.) Τὸ δὲ, Διὶ φίλος, ἔχει μέν τι καὶ καταβλητικὸν τῆς τοῦ Ἕκτορος ἀριστείας, ὡς μὴ ἐξ
789 ἑαυτοῦ ἀλλὰ θεόθεν κατορθοῦντος, *πλεῖον δὲ ἄλλως ἔχει τὸ σεμνὸν, ὡς θεοφιλοῦς ὄντος τοῦ ἥρωος καὶ διὰ τοῦτο ἀνύοντος ὅσα καὶ θεᾶς υἱὸς ἢ θεοῖο. (Vers. 51.) Ὅρα δ' ἐν τούτοις ὅτι τε τὸ ἔῤῥεξε διχῶς προήγαγε, πρῶτα μὲν Ἀττικῶς ἐν δυσὶ ρ, ἔπειτα δὲ κοινῶς ἑνί· καὶ ὅτι φανερῶς ἀποφάσκει ὁ ποιητὴς μὴ θεογενῆ τον Ἕκτορα εἶναι, εἰ καὶ ἕτεροι ἄλλα λογοποιοῦσιν, ἐν οἷς καὶ ὁ Λυκόφρων Πτῴου πατρὸς μυθευσάμενος ἐκγενέσθαι τὸν Ἕκτορα. Σημείωσαι δὲ καὶ ὡς οὐκ ἔκρινε δεῖν ἄρτι προενεγκεῖν ὁ βασιλεὺς τὸ τοῦ Ἀχιλλέως ὄνομα, αἰνίττεται δὲ μόνον ἐκεῖνον ἐν τῷ, οὔτε θεᾶς υἱός. (Vers. 53.) Ὅτι ἀλείπτου λόγος τὸ, ἀλλ' ἴθι, νῦν τοὺς δεῖνα κάλεσσον, ἐγὼ δ' ἐπὶ τὸν δεῖνα εἶμι καὶ ὀτρυνέω ἀνστήμεναι. ἐνταῦθα δὲ παιδεύει διὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ὁ ποιητὴς αὐτοδιακόνους εἶναι καὶ τοὺς βασιλεῖς· τὸν μὲν γὰρ ἀδελφὸν πέμπει Αἴαντε καλέσαι καὶ Ἰδομενῆα, αὐτὸς δ' ἐπὶ Νέστορα δῖον ἰέναι φησὶν, αἴ κ' ἐθέλῃσιν ἐλθεῖν καὶ ἑξῆς· βιάσασθαι γὰρ τὸν γέροντα οὐ βούλεται. (Vers. 56.) Ὅτι τὸ τῶν φυλάκων στίφος τέλος ἱερὸν καλεῖ, ὅ ἐστι τάγμα θεῖον, ἐπειδὴ τοῖς ἄλλοις καθεύδουσιν ἄδειαν αὐτοὶ παρέχουσιν ἐγρηγορότες. ὅλως γὰρ ἱερὸν *εἶναι πᾶν δοκεῖ τὸ τῶν ἀνθρώπων φυλακτικόν. οὕτω καὶ πόλεων τείχη ἱερὰ λέγει. καὶ Σοφοκλῆς δὲ διὰ λόγον ὅμοιόν τινα τὴν γῆν ἱερὰν ἔφη. οἱ μέντοι γλωσσογράφοι ἱερὸν τὸ μέγα φασί. καὶ ἱερός, φασιν, ἰχθὺς ὁ μέγας. Τὸ δὲ τέλος ἐξαχῶς εὕρηται παρὰ τοῖς παλαιοῖς. σημαίνει γὰρ τὸ στρατιωτικὸν σύνταγμα, ὡς ἐνταῦθα, καὶ τὸ τῶν πραγμάτων πέρας, καὶ τὴν ταῖς πόλεσι φοιτῶσαν πρόσοδον, καὶ τὸ ἀξίωμα, ὡς παρὰ Θουκυδίδῃ καὶ Ξενοφῶντι, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ δὲ ἐν τῷ, τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· δηλοῖ δὲ καὶ δαπάνημα, ὡς Εὐριπίδης, μάτην δ' εἰκοστὸν τὸ δ' ἐκβαίη τέλος· καὶ τὴν μυστικὴν καὶ οὕτω τελειοποιὸν ἑορτὴν, ὅθεν καὶ ἡ τελετὴ λέγεται καὶ τελεῖσθαι τὸ μυεῖσθαι καὶ τελούμενοι οἱ τὰ μυστικὰ διδασκόμενοι. σύστοιχον δὲ τῇ τοιαύτῃ σημασίᾳ καὶ τὸ δηλοῦν τὴν θυσίαν τέλος, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, τέλη ἔγκαρπα, ὃ ἀλλαχοῦ διασαφῶν ἔφη, θύματα πάγκαρπα. (Vers. 58.) Ὅτι τὸ, σημαίνειν φυλάκεσσιν, ἤγουν προΐστασθαι τῶν φυλάκων, τῷ Νεστορίδῃ Θρασυμήδει μᾶλλον ἐπετέτραπτο, καὶ τῷ Κρητικῷ Μηριόνῃ, οἳ καὶ τῶν ἄλλων ἑκατοντάρχων προεῖχον, ὡς δηλοῖ τὸ, τοῖσι γὰρ ἐπετράπομέν γε μάλιστα. (Vers. 59.) Καὶ ὅρα ὅτι τε καὶ νῦν τὸ σημαίνειν δοτι*κῇ συντέτακται, καὶ ὡς ἀρχικὴ λέξις κἀνταῦθα τὸ ἐπιτρέπειν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἐπίτροπος. τὸ δὲ μάλιστα διὰ τοὺς λοιποὺς ἑκατοντάρχους εἴρηται, καὶ αὐτοῖς μὲν γὰρ 703
ἐπετέτραπτο σημαίνειν, μάλιστα δὲ τοῦτο ἦν τῷ Θρασυμήδει καὶ τῷ Μηριόνῃ. (Vers. 61.) Ὅτι ὑπουργικὴ ἐρώτησις τὸ, πῶς γάρ μοι μύθῳ ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις; αὖθι μένω, δεδεγμένος εἰσόκεν ἔλθῃς, ἦε θέω μετὰ σ' αὖτις; καὶ ὅρα κἀνταῦθα τὸ μὲν αὖθι ἀντὶ τοῦ αὐτόθι ληφθέν, τὸ δὲ αὖτις ἀντὶ τοῦ πάλιν, ὅ ἐστιν ὄπισθεν· τὸ δὲ μένω καὶ θέω ἀντὶ μελλόντων τοῦ μενῶ καὶ τοῦ θεύσω, τουτέστι δραμοῦμαι. Δεδεγμένος δὲ ὁ ἀναμένων καὶ προσδεχόμενος. ἔστι *δέ ποτε ἡ λέξις καὶ πολεμικὴ, ὡς ἐν τῷ, ἠὲ σὺ τόνδε δέδεξο, ἤγουν ἀντίστηθι νόμῳ μάχης. (Vers. 65.) Μετὰ δὲ ταῦτα κεῖται καὶ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτικοῦ τὸ, αὖθι μένειν ἀντὶ τοῦ μένε· ὅπου καὶ δείκνυται ἀριδήλως ὅτι τὰ ἀντὶ προστακτικῶν ἀπαρέμφατα λαμβανόμενα κατ' ἔλλειψιν προαιρετικοῦ ῥήματος οὕτω σχηματίζονται, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. προηγησαμένου γὰρ, ὡς ἐῤῥέθη, τοῦ ἐπιτέλλεσθαι ῥήματος καὶ τοῦ κελεύειν, ἐν τῷ, πῶς γάρ μοι ἐπιτέλλεαι ἠδὲ κελεύεις; αὖθι μένω καὶ ἑξῆς, ἐπάγει ὁ ἐρωτηθεὶς αὖθι μένειν, ὅ περ εἰ καὶ *ἀντὶ τοῦ μένε κεῖται, ἀλλ' ἐντελῶς οὕτω νοεῖται, ἐπιτέλλομαι καὶ κελεύω σοι αὖθι μένειν. διαδείκνυσι δὲ μάλιστα σαφῶς τὴν τοιαύτην ἔλλειψιν ὁ Ἡσίοδος. Ὅτι ὅτε εἴπῃ ὁ βασιλεὺς τῷ Μενελάῳ

*αὖθι μένειν, μή πως ἀβροτάξομεν ἀλλήλοιιν ἐρχομένω, ἤγουν ἐρχόμενοι, πολλαὶ γὰρ ἀνὰ στρατόν εἰσι κέλευθοι, δῆλος ἐστὶν Ὅμηρος ἔμπειρος ὢν τῆς ἐν τοῖς τακτικοῖς ἀρχιτεκτονικῆς, ὡς οἱ παλαιοί φασιν. εἰς πολλὰς γὰρ ὁδοὺς τέμνει τὸ ναύσταθμον, ἵνα ταχέως ἀπὸ τῶν σκηνῶν ἀπαντῶσι πρὸς βοήθειαν τοῖς ἔξω. Ἔστι δὲ ἀβροτάζειν ἢ *τὸ βροτοῦ ἀποτυγχάνειν ἐν ὁδῷ, ἢ τὸ ἐν ἀβρότῃ, τουτέστι νυκτὶ, ἀποπλανᾶσθαι. ἐν δὲ παλαιῷ κατὰ στοιχεῖον λεξικῷ γράφεται οὕτως· ἀβρόταξις, ἁμαρτία, διαμφόδησις, καὶ ἀβροτάξομεν διαμφοδήσομεν, ἁμαρτήσομεν ἀλλήλων. καὶ ὅρα τὸ διαμφοδῆσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἀντὶ τοῦ ὧδε καὶ ἐκεῖ παρατρέπεσθαι καὶ ἀστοχῆσαι τῆς ὀρθῆς ἀμφόδου. καὶ ἔοικε παρῆχθαι τὸ διαμφοδεῖν ὁμοίως τῷ διαφωνεῖν. κέλευθοι δὲ φανερῶς ἐνταῦθα αἱ περὶ γῆν ὁδοί.*
(Vers. 67.) *Ὅτι στρατηγικὸν παράγγελμα καὶ τὸ τὸν νυκτὸς περιιόντα ἐν στρατῷ φθέγγεσθαι, ὅπου περ ἂν ἔλθῃ, ὡς ἂν ἐπιγινωσκόμενος μὴ διδῷ ὑπονοεῖν ἔφοδον πολεμίων. διό φησιν ὁ βασιλεὺς τῷ ἀδελφῷ, φθέγγεο δ᾽ ᾗ κεν ἴησθα καὶ ἐγρήγορθαι ἄνωχθι. καὶ ὁ Νέστωρ δὲ μετ᾽ ὀλίγα οὕτως ἀνιστᾷ τὸν Ὀδυσσέα. καὶ πρὸς τὸν βασιλέα δ᾽ ἐρεῖ* (Vers. 85.) *κατὰ σχῆμα κάλλους παρισωτικὸν, φθέγγεο, μήδ᾽ ἀκέων ἐπ᾽ ἔμ᾽ ἔρχεο. *ἔνθα καί φασιν οἱ παλαιοὶ ὅτι τοῦτο λέγει ὁ γέρων δεδιὼς μή ποτε ὁ υἱὸς Θρασυμήδης ἐκλέλοιπε τὴν τῶν φυλάκων τάξιν, καὶ ὅτι οὔπω εἶχον τότε ἐν πολέμοις συνθήματα· εἰ γὰρ ἦσαν, διεδήλουν ἂν ἑαυτοὺς τοῖς γνωρίμοις οἱ νύκτωρ βαδίζοντες. ἔστι δ᾽ εἰπεῖν καὶ ὡς ὀκνεῖ τὴν ἡσυχῆ πορείαν τοῦ βασιλέως νύκτωρ ὁ σοφὸς γέρων, οὐ μόνον διὰ τραῦμα ἐπιβούλου τινὸς, ἀλλὰ καὶ ἵνα μὴ θόρυβος γένηται, ὅς ποτε μεγάλα βλάπτει τὸν στρατὸν, καθὰ καὶ οἱ νύκτεροι πτυρμοὶ τῶν ἵππων δηλοῦσιν οἱ πολλοὺς βλάψαντες. ἡ δὲ ἱστορία λέγει καὶ ὅτι Σάμιοι πλεύσαντες εἰς Σύβαριν*
704 *καὶ κατασχόντες *τὴν Σιρίτιν χώραν ἤγουν τὴν περὶ πόλιν Σίριν περδίκων ἀναπτάντων καὶ ποιησα-* 790
μένων ψόφον ἐκπλαγέντες ἔφυγον καὶ ἀπέπλευσαν. (Vers. 67.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐγρήγορθαι τὰ πλείω τῶν ἀντιγράφων προπαροξύνουσιν ὡς Αἰολικόν. ἄλλως γὰρ παροξύνεσθαι ὀφείλει ὡς παθητικὸς παρακείμενος. ὡς γὰρ κέκοπα μέσος παρακείμενος καὶ μετὰ τῆς αὐτῆς παραληγούσης κέκοφα ἐνεργητικὸς, ὁμοίως καὶ κέκλοπα κέκλοφα, οὕτως οὐ μόνον ἐγρήγορα μέσος παρακείμενος Ἀττικὸς, ἀλλ᾽ ὡς εἰκὸς καὶ ἐγρήγορκα, οὗ παθητικὸς ἐγρήγορμαι, ἐξ οὗ τὸ ἐγρηγόρθαι κοινῶς. ἕτεροι δὲ ἐκ τοῦ ἐγρηγορῆσθαι παρακειμένου αὐτὸ συγκεκόφθαι φασίν. Ἀπίων δὲ καὶ Ἡρόδωρός φασιν ὡς τὸ ἐγρήγορθαι οὐκ ἐχρῆν προπαροξύνεσθαι, εἴτε συνεκόπη, ὡς εἴρηται, εἴτε ἀπὸ τοῦ ἔγρω γίνεται. μία δέ, φασιν, ἀφορμὴ αὕτη τοῦ δύνασθαι τονοῦσθαι οὕτω. τὰ εἰς θαι, τῇ ορ συλλαβῇ παραληγόμενα, Αἰολικά εἰσι· τέτορθαι, μέμορθαι, ἔφθορθαι. ἐπεὶ οὖν καὶ τοῦ ἐγρήγορθαι ἡ παράληξις Αἰολικωτέρα ἐστὶ, πίπτει καὶ τόνος ὅμοιος τοῖς προκειμένοις. χρὴ δ᾽ ἐνταῦθα ἐπισημήνασθαι ὡς οὐ, καθὰ ἐκ τοῦ κλέπτω διπλοῦς *λαλεῖται παρακείμενος ἐν παραληγούσῃ μιᾷ, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ πέμπω νῦν, ἀλλ᾽ ἐκεῖ ὁ μὲν πέπομφα χρῆσιν ἔχει, ὁ δὲ καθαρὸς μέσος παρακείμενος σεσίγηται διὰ κακοφωνίαν. ὡς γὰρ μισεῖται ὁ ἐκ τοῦ δείδω μέσος παρακείμενος δέδοιδα, δι᾽ ὃν ἀποτελεῖ ψελλισμὸν ἐκ τῶν συχνῶν ἀφώνων, οὕτω καὶ ὁ ἐκ τοῦ πέμπω πέπομπα, δι᾽ ὃν ποιεῖ βομβώδη κόμπον, οὗ περ ἀκούσας ὁ κωμικὸς ἔπαιξεν ἂν, οἶμαι, καὶ εἰς αὐτὸν τὸ βομβαλοβομβάξ. προσεπιθεωρητέον δὲ τούτοις καὶ ὅτι τὸ λέλογχα ἐν μιᾷ ταύτῃ φωνῇ καὶ τὸ οἰκεῖον σύμφωνον ἔχει καὶ τὸ τοῦ ἐνεργητικοῦ. τοῦ λέγω γὰρ ἐνεργητικὸς μὲν ὁ λέλεχα ἐν τῷ χ, μέσος δὲ ὁ λέλογα ἐν τῷ γ, σημαίνει δὲ τὸ ἐξ ἐπιλογῆς ἔσχον εἰς λάχος. Πίνδαρος, ἀκέρδεια λέλογχε θαμινὰ κακηγόρως. οἶδε δὲ τὴν λέξιν καὶ Θεόκριτος. Τὸ δὲ ἄνωχθι ἐκ τοῦ ἀνωγῶ περισπωμένου γενέσθαι φασὶν, οὗ παρατατικὸς τὸ ἠνώγεον. ἀνωγῶ γὰρ ἀνώγημι, ὅθεν ἀνώγηθι, καὶ ἐν συγκοπῇ ἄνωχθι, τραπέντος τοῦ γ συνήθως εἰς χ, ὡς καὶ ἐν τῷ βρέγμα βρεχμὸς, καὶ τοῖς ὁμοίοις. ὅτι δὲ δοκεῖ καὶ μεταπεπλάσθαι ἐκ τοῦ ἄνωγε καθ᾽ ἕτερον προστακτικὸν τελικὸν, δεδήλωται καὶ αὐτό.* (Vers. 68.) *Ὅτι, ὥς περ στρατηγῷ πρέπον, καθὰ προσεχῶς ἐῤῥέθη, τὸ κελεύειν *ἐγρηγορέναι τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν νύκτωρ, οὕτω καὶ τὸ πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζειν ἄνδρα ἕκαστον. δυσωπεῖ γὰρ, κατὰ τοὺς παλαιοὺς εἰπεῖν, ὑπόμνησις προγονικῆς ἀρετῆς καὶ πατέρων πράξεις ἐπαινούμεναι. καὶ θέλει τῇ ἐκείνων ἀναμνήσει ἕκαστος ἐξομοιοῦσθαι αὐτοῖς, οἰόμενος τὸ μὴ ἐκείνους μιμεῖσθαι καθαιρετικὸν εὐγενείας. πατρόθεν μὲν οὖν τινὰ προσφωνεῖ τις, ὡς τὸ, Λαερτιάδη· ἐκ γενεῆς δὲ, ἤγουν ἐκ προγόνων, ὡς τὸ, Διογενές. τὸν γὰρ ἀρχηγὸν τοῦ γένους Δία ἡ λέξις ἐκφαίνει.* (Vers. 69.) *Ἔτι σώφρονος στρατηγοῦ καὶ τὸ πάντας*

ἐπαινεῖν. διὸ καὶ μετὰ τὸ πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων φησὶν ὁ βασιλεὺς, πάντας κυδαίνων. ἔτι
ἀγαθῆς στρατηγίας καὶ τὸ μὴ μεγαλοφρονεῖν. ὅθεν ἐπάγει· μηδὲ μεγαλίζεο θυμῷ, ἤγουν μὴ ἐπαίρου
τῷ κατὰ σὲ μεγαλείῳ. ἀγαθοῦ δὲ ὁμοίως ἄρχοντος καὶ τὸ αὐτοδιακονεῖν. οὐκοῦν ἐπιφέρει· ἀλλὰ καὶ
αὐτοί περ πονεώμεθα, ὅ περ δηλαδὴ ὁ μὴ ποιῶν μεγαλίζεται θυμῷ· δυσωπητικὸν γὰρ τῶν πολλῶν
ἡ βασιλικὴ αὐτουργία. καὶ τοίνυν μυριαχοῦ παρὰ τῷ ποιητῇ αὐτουργοῦσιν οἱ βασιλεῖς. Σημείωσαι δὲ
ὅτι μετ᾽ ὀλίγα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῷ Νέστορι οὐ ποιεῖ κατὰ τὸ οἰκεῖον παράγγελμα, ἀλλὰ πατρόθεν μόνον
προσφωνεῖ αὐτὸν, Νηληιάδην ὀνομάσας, οὐ *μὴν καὶ ἐκ προγόνων. ἄλλως μέντοι προσεπιτίθησιν
ἐκεῖ ἔπαινον τὸ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν. Νέστωρ δ᾽ ἐν τοῖς ἑξῆς πάντα φράζει τὰ τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῷ
Ὀδυσσεῖ ἐντελῶς, πατρόθεν μὲν τὸ Λαερτιάδη προσειπὼν, ἐκ γενεῆς δὲ τὸ Διογενὲς, τὸ δὲ, πολυμή-
χανε, πρᾶξιν ἀπὸ ψυχῆς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι δύναται καὶ ἄλλως τὸ πατρόθεν καὶ τὸ ἐκ γενεῆς ἐκ παραλ- 10
λήλου δηλοῦν τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ Ὁμηρικοῦ τούτου ὀνομάζειν τὸ ἓν τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου
μερῶν εἴρηται ὄνομα, καὶ ὅτι ταὐτὸν ὀνομαίνειν καὶ ὀνομάζειν, οὗ χρῆσις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ,
ὄνομα δ᾽ ὠνομάζετο Ἕλενος, καὶ ὅτι τὸ ἄνδρα ἕκαστον ταὐτόν ἐστι τῷ πάντας, ὡς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι
φαίνεται, καὶ ὅτι τὸ μὲν ἐκ γένους ἕκαστον ὀνομάζειν ὀνόμασι περιγράφεται, τουτέστι λέξεσι κυρίαις
ἢ ἐπιθέτοις. (Vers. 69.) Τὸ δὲ, πάντας κυδαίνειν, καὶ τὴν ἐκ πράξεων δηλοῖ τιμὴν, ὁποῖα πολλὰ ἐν
ταῖς ἱστορίαις εὑρίσκονται. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐνταῦθα τὸ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν. καὶ ἄλλως δὲ, ἀστείως
μετὰ τὸ ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἐπῆκται τὸ, πάντας κυδαίνων. ἐπεὶ γὰρ ἔστιν ὀνομάζειν τινὰ καὶ ψεκτι-
κῶς, παραινεῖ τὰ πρὸς ἔπαινον ἐπιλέγεσθαι, καὶ μὴ ταῖς ἐκ γένους καταντλεῖν δυσφημίαις τὸν προσ-
φωνούμενον. Ὅρα δὲ ὅτι ἐναντίαι λέ*ξεις ἐκ τοῦ κῦδος γίνονται, ἤγουν τὸ κυδαίνειν ἐπὶ τιμῆς καὶ τὸ
κυδάζειν παρὰ Σοφοκλεῖ ἐπὶ λοιδορίας ἐν ἀντιφράσει· ᾧ λόγῳ καὶ τὸ ὑμνεῖν οὐ μόνον χρηστολογίαν 20
δηλοῖ, ἀλλά που καὶ τὸ ἀνάπαλιν ἀντιφράζει, ὡς ἑτέρωθι σαφῶς δηλοῦται. (Vers. 70.) Ἰστέον δὲ
καὶ ὅτι ψυχῆς βαρυνομένης ἐπὶ κακοπαθείᾳ τὸ, ἀλλὰ καὶ αὐτοί περ πονεώμεθα, ὧδέ που ἡμῖν θεὸς
ἐπὶ γεινομένοισιν ἵει κακότητα βαρεῖαν· καὶ ὅτι τὸ γεινομένοισι τὰ καθ᾽ εἱμαρμένην γενεθλιακὰ παρα-
λαλεῖ· καὶ ὅτι ἀποστολιμαία φράσις τὸ, ὡς εἰπὼν ἀπέπεμπε τὸν δεῖνα εὖ ἐπιτείλας. (Vers. 73. sqq.)
Ὅτι Νέστωρ μὲν ὁ γέρων κοιμᾶται παρά τε κλισίῃ καὶ νηὶ μελαίνῃ εὐνῇ ἐνὶ μαλακῇ, παρὰ δ᾽ ἔντεα ποι-
κίλ᾽ ἔκειτο, ἀσπὶς καὶ δύο δοῦρε φαεινή τε τρυφάλεια, πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο παναίολος, ᾧ δὴ ὁ γεραιὸς
ζώννυτο, ὅτε εἰς πόλεμον φθισήνορα θωρήσσοιτο, λαὸν ἄγων. καὶ παρ᾽ ἡλικίαν ἀνδριζόμενος, ἐπεὶ
οὐ μὲν ἐπέτρεπέ, φησι, γήραϊ λυγρῷ, ἤγουν οὐκ ἐξεδίδου ἑαυτὸν τῷ γήρᾳ, οὐδ᾽ ἐνικᾶτο ὑπ᾽ αὐτοῦ.
τοιοῦτον γὰρ τὸ ἐπιτρέπειν, τὸ ἐξουσίαν δηλονότι διδόναι, ὡς τὸ, τοῖσι γὰρ ἐπετράπομέν γε φυλάσ-
σειν, καί· σοὶ δ᾽ ἐπέτρεπε πονέεσθαι, καί· ᾧ λαοί τ᾽ ἐπιτετράφαται, ἀντὶ τοῦ ὑπὸ ἐξουσίαν εἰσί. καὶ 705
οὕτω μὲν ὁ γέρων Νέστωρ εὐνῇ ἐν μαλακῇ εὕρηται. καὶ Φοῖνιξ *δὲ ὁμοίως μαλακῶς ἐκοιμήθη, ὅπου
ἐστορέσθη ἐκείνῳ κώεα καὶ ῥῆγος, ὡς γέροντι πρέπον. Διομήδης δέ γε ὁ σφριγῶν τῆς σκηνῆς ἐκτὸς εὑρε-
θήσεται σὺν τεύχεσιν εὕδων, ὑπεστρωμένος ῥινὸν βοὸς, σκληρότερον αὐτὸς εὕδων καὶ οὐ μαλακῶς
κατὰ τὸν ὑποβεβλημένον κώεα καὶ ῥῆγος. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἄλλα ὁ ποιητὴς οἶδε στρωμνῆς εἴδη. Ὀδυσ-
σέα μὲν γὰρ κατέκλινεν Εὔμαιος, ὑποβαλὼν ῥῶπας καὶ δέρμα αἰγὸς ἀγρίου. τῷ Διὶ δὲ ἡ γῆ ἐν τοῖς
ἑξῆς νεοθηλέα πόαν ἀναδίδωσιν. (Vers. 75.) Ὅρα δὲ ὡς τὸ παρακεῖσθαι δὶς ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται
κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς διὰ τὸ καίριον. ἔφη γάρ· παρὰ δ᾽ ἔντεα κεῖτο, καί· πὰρ δὲ ζωστὴρ κεῖτο· καὶ
ὅτι ἐξαίρετος ὁ ζωστὴρ τῷ γέροντι, εἴ γε ποικίλα μὲν ἔντεα ἔφη, τὸν δὲ ζωστῆρα παναίολον· καὶ ὅτι
ἐτυμολογικοῦ τρόπου τὸ, ζωστὴρ ᾧ ζώννυτο· καὶ ὅτι οὐκ ἀσύνηθες τοῖς ὕστερον λέγειν καὶ κατὰ
πτῶσιν αἰτιατικὴν τὸ, ζωστὴρ ὃν ζώννυται, ὁποῖα καὶ ἄλλα ἡ κοινὴ χρῆσις οἶδε πολλά. ἔστι δὲ καὶ νῦν 40
ζωστὴρ ὁ ἔξω τὰ ὅπλα συνδέων, ὡς δηλοῖ τὸ, ᾧ ἐζώννυτο ὁ γεραιός. ζῶμα μέντοι τὸ τῇ μίτρᾳ, ὡς ἀλ-
λαχοῦ γέγραπται, συναπτόμενον. Τὸ δὲ ζώννυτο οἱ μὲν δι᾽ ἑνὸς γράφοντες ν̄ φύσιν γραφῆς τηροῦσιν, οἱ
δὲ δυάζοντες τὸ ἀμετάβολον πάθος ποιοῦσι διπλασιασμοῦ. τὸ δ᾽ αὐτὸ γί*νεται καὶ ἐν τῷ ῥωννύω, χω-
ννύω, καὶ τοῖς ὁμοίοις. (Vers. 79.) Τὸ δὲ, λαὸν ἄγων, τὸν παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ λαγέταν, ὅ ἐστι λαοῦ
ἡγεμόνα, παρήγαγε. Τὸ δὲ, μὴ ἐπιτρέπειν γήραϊ λυγρῷ, ἔπαινός ἐστι σπουδαίου γέροντος. λυγρὸν
δὲ γῆρας εἰπεῖν ὅμοιον ὡς εἰ καὶ ὁμοίιον ἔφη, ὅ ἐστι χαλεπόν. ψογερὰ γὰρ λέξις πολλαχοῦ φαίνεται

καὶ τὸ ὅμοιον. χαλεπότητες δὲ γήρως ἑτεροῖαί τε φαίνονται, καὶ ὁποίαν δὲ ἐκτίθεται Σοφοκλῆς φράσας οὕτω· ἀκρατὲς, ἀπροσόμιλον γῆρας, ἄφιλον, ἵνα, τουτέστιν ὅπου, πρόπαντα κακὰ κακῶν ξυνοικεῖ· ὧν ἓν λέγει καὶ τὸ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀμελεῖσθαι τὸν γέροντα. δριμέως δὲ ἀ*κρατὲς ἐκεῖνος 791
γῆρας φησὶν οὐ τὸ ἀκόλαστον, ἀλλὰ τὸ ποιοῦν πάρεσιν, ὡς μὴ ἔχειν τὸν γέροντα κρατεῖν ἑαυτοῦ. Εὐριπίδης δὲ ἄναρθρον ἂν εἴποι, λόγῳ καὶ αὐτὸς δριμύτητος κατὰ τὸ, ἄναρθρός εἰμι κἀσθενῶ μέλη. (Vers. 80.) Ὅτι ὁ Νέστωρ κείμενος μὲν ὡς ἐφ' ὕπνῳ, αἰσθόμενος δὲ ὡς ἔρχεταί τις εἰς αὐτὸν, ἦν δὲ ὁ βασιλεὺς, ὀρθωθεὶς ἐπ' ἀγκῶνος κεφαλὴν ἐπαείρας λαλεῖ πρὸς αὐτόν. Καὶ ὅρα οἷος ἐστὶ τὴν γραφικὴν ὁ ποιητής. εἴποις γὰρ ἂν ὁρᾶν ἄνδρα καμάτῳ τὰ γυῖα λελυμένον καὶ κεῖσθαι θέλοντα καὶ ὀκνοῦντα μὲν τὴν ἐξ ὕπνου ἀνάστασιν, διὰ δὲ ἀνάγκην αἰρόμενον, καὶ τῷ μὲν λοιπῷ τοῦ σώματος κείμενον, τῷ δὲ ἀγκῶνι ὀρθούμενον καὶ τὴν κεφαλὴν αἴροντα, τυχὸν δὲ καὶ αὐτὴν ὑπανέχοντα καὶ ἐπαναπαύοντα τῇ χειρί. ὥς περ δὲ ἐνταῦθα ὁ γέρων κείμενος ὀρθοῦται τῷ ἀγκῶνι, οὐ μὴν ὅλῳ τῷ σώματι κατὰ τὸ, ὀρθωθεὶς δ' ἔνδυνε χιτῶνα, οὕτω τις ἀλλαχοῦ ἱστάμενος γνὺξ ὅμως ἔριπε, μέρει μὲν ὀλίγῳ πεσὼν, τοῖς πλείοσι δὲ ἀνεστηκὼς ἐκεῖνος, ἀνάπαλιν τῷ ἐνταῦθα, κειμένῳ μὲν κατὰ τὸ πλεῖον, κατὰ δέ τι ὀλίγον ὀρθωθέντι. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ῥᾷον *ἀφυπνίσθη ὁ γέρων, τάχα μηδὲ κοιμώμενος, ὀλιγόϋπνος γὰρ ἡ γεροντικὴ ἡλικία. οὕτω δὲ καὶ τὸν Ὀδυσσέα ὁ Νέστωρ ἐξ ὕπνου ἀνήγειρε, φθεγξάμενος μόνον. Διομήδης μέντοι ποδὶ κινηθεὶς ἐγείρεται· νέος τε γάρ ἐστι καὶ κέκμηκε δι' ἡμέρας. ὅμως μέντοι καὶ ἐκεῖνος ἀφυπνισθεὶς μάλα κραιπνῶς ἀνώρουσεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ σωματικοῦ ἀγκῶνος οὐ μόνον ὀρεινοὶ ἀγκῶνες τροπικῶς λέγονται, ἀλλὰ καὶ ἰδίως τόποι τινὲς ὡς κατά τι κύριον ὄνομα. παροιμία γοῦν τις ἀγκῶνα γλυκὺν λέγει ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Νεῖλον ἀγκῶνος. ἐκεῖνος δὲ γλυκὺς κατ' εὐφημισμόν. μακρὸς γάρ ἐστι καὶ ἐργώδης. μέμνηται δὲ αὐτοῦ Πλάτων ἐν Φαίδρῳ. ὥστε τὸ γλυκὺς ἀγκὼν παροιμιωδῶς μοχθηρίαν τόπου ὑποδηλοῖ. (Vers. 84.) Ὅτι εἰπόντος τοῦ Νέστορος, τίς δ' οὗτος ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι οἶος νύκτα δι' ὀρφναίην, ὅτε θ' εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι; ἠέ τινα οὐρήων διζήμενος ἠέ τινα ἑταίρων, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι οὐρῆας νῦν τοὺς φύλακας νοητέον. ὡς γὰρ ἡνίοχος ἡνιοχεὺς, υἱὸς υἱεὺς, ὑδροχόος ὑδροχοεὺς παρὰ τῷ Ἀράτῳ, πατροφόνος πατροφονεὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ, οὕτως ἐνταῦθα οὖρος οὐρεύς. οὐρῆας γὰρ ὧδε νοῆσαι τοὺς ἡμιόνους οὐ θέλουσι. καὶ ὁ λόγος αὐτοῖς εὖ ἔχει. ἄλλως γὰρ εἰπεῖν ἀδιανόητόν ἐστι. Καὶ ὅρα πά*λιν τὴν Ὁμηρικὴν μέθοδον. ἐρωτᾷ μὲν γὰρ ὁ γέρων τὸ εἰκὸς γίνεσθαι, οὐκ εὐστοχεῖ δέ. ἄλλη γὰρ ἡ αἰτία τοῦ τὸν βασιλέα μόνον ἔρχεσθαι, διδάσκοντος κἀνταῦθα τοῦ ποιητοῦ δεῖν εἶναι τὸ αὐτὸ πρᾶγμα κατὰ διαφόρους αἰτίας γίνεσθαι. (Vers. 83.) Τὸ δὲ ὅτε εὕδουσιν οἱ ἄλλοι, δι' ἀσφάλειαν ἐννοίας εἴρηται, ὡς μὴ ἁπλῶς καινὸν ὂν νύκτωρ τινὰ μόνον ἔρχεσθαι, ἀλλ' ἐὰν πόῤῥω νυκτὸς ἤτοι ἐν βαθείᾳ νυκτὶ, ὅτε πᾶσιν ὕπνου καιρός. Τὸ δὲ, ἠέ τινα οὐρήων ἠέ τινα ἑταίρων, σχῆμα ἐστὶν ἐπαναφορᾶς, πολλαχοῦ φανέν. (Vers. 87.) Ὅτι ἐν τῷ, ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, πληροῖ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὃ παρήνεσε τῷ ἀδελφῷ, καὶ ἔστι κατὰ τὸν πρὸ μικροῦ
706 ῥηθέντα λόγον τὸ μὲν Νηληϊάδη πατρόθεν ὀνομάσαι, ὃ καὶ ταὐτὸν τῷ *ἐκ προγόνων ἐστὶν, εἴ γε πατέρες ὀνόματι γενικῷ οἱ τοῦ γένους προκατάρξαντες. Τὸ δὲ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, εἶδός τι τοῦ κυδαίνειν, ὡς καὶ προδεδήλωται. (Vers. 88. sqq.) Ὅτι ἐρωτήσαντος τοῦ Νέστορος, τίς δ' οὗτος ἔρχεαι οἶος, ὡς προείρηται, μέλλων ὁ βασιλεὺς εἰπεῖν ὡς ἐγώ εἰμι, ὁ δὲ περιφράζει οὕτως· εἴσεαι, τουτέστι γνώσεαι, Ἀτρείδην Ἀγαμέμνονα τὸν τάδε παθόντα. λέγει δὲ ὁ βασιλεὺς ἐνταῦθα ὅ περ καὶ πᾶς ἂν ἐρεῖ δυστυχῶν, ὡς αὐτὸν πέρι πάντων, ἤγουν περιττότερον ἁπάντων, ὁ θεὸς ἐνέηκε πόνοισι διαμπερὲς, εἰσόκεν, ἤγουν ἕως, ἀϋτ*μή, φησιν, ἐν στήθεσσι μένῃ, καὶ μοι φίλα γούνατ' ὀρώρῃ, τουτέστι κατὰ περίφρασιν, ἕως ἂν ζῶ ὑγιῶς. ταῦτα δὲ ἑρμηνευτικά εἰσι τοῦ διαμπερές. πρὸ τούτων δὲ ἄλλως εἶπεν· ὅτι ὧδέ που ἡμῖν θεὸς γεννωμένοις ἐφίει κακότητα βαρεῖαν. λέγει δὲ καὶ ὅτι πλάζομαι ὧδε, ἐπεὶ οὔ μοι ἐπ' ὄμμασι νήδυμος ὕπνος ἱζάνει, ἀλλὰ μέλει πόλεμος καὶ κήδε' Ἀχαιῶν· αἰνῶς γὰρ Δαναῶν πέρι δείδια, οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι, κραδίη δέ μοι ἔξω στηθέων ἐκθρώσκει, πατάσσουσα δηλαδὴ καὶ οἷον ἐκπηδῆσαι βιαζομένη· τρο*μέει δ' ὕπο φαίδιμα γυῖα. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς οὕτως ἀγωνιᾷ, λέγων καὶ ἕτερά τινα· Νέστωρ δὲ παραμυθεῖται αὐτὸν εἰπὼν, ὡς οὐ δὴ Ἕκτορι πάντα νοήματα Ζεὺς ἐκτελέει, ὅσα που νῦν ἐέλπεται, ἀλλά μιν οἴω κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴ κεν Ἀχιλ-

*λεὺς ἐκ χόλου ἀργαλέοιο μεταστρέψῃ φίλον ἦτορ. τοῦτο δὲ λέγει ὁ γέρων οἷα εἰδὼς ὡς αἱ ἄκραι τῶν εὐτυχιῶν μεταβολὰς λαμβάνουσι. Καὶ ὅρα κἀνταῦθα προαναφώνησιν, δι᾽ ἧς δηλοῖ ὁ ποιητὴς μὴ ἄλλως παύσεσθαι τὰ κακὰ, εἰ μὴ ὁ φίλος Ἀχιλλεὺς μεταβάληται τοῦ *χόλου.* (Vers. 91.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ μὲν πλάζομαι βαρέως εἴρηται ἀντὶ τοῦ ἔρχομαι, ὡς πρὸς τὸ, τίς οὗτος ἀνὰ στρατὸν ἔρχεαι. ἄλλως γὰρ οὐ πλανᾶται ὁ βασιλεὺς, εἰδὼς ὅποι ἔρχεται. οὕτω καὶ Ὀδυσσεὺς προϊὼν ἐρεῖ τῷ*
792 *Νέστορι· τί ποτε ἀνὰ στρατὸν *ἀλᾶσθε; Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ πλάζεσθαι πρωτότυπόν ἐστι τὸ πλῶ, καθὰ τοῦ χάζω τὸ χῶ καὶ τοῦ βάζω τὸ βῶ. αὐτὸ δὲ τὸ πλῶ συγκέκοπται ἀπὸ τοῦ πολῶ τὸ ἀναστρέφομαι, ὃ δὴ τοῖς πλαζομένοις παρέπεται. τὸ δὲ ὧδε ἀντὶ τοῦ οὕτως καὶ νῦν, ὡς καὶ πανταχοῦ τῆς Ὁμηρικῆς ποιήσεως. οὐδέ ποτε γάρ, φασιν, ὁ ποιητὴς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, τοπικὸν οἶδε τὸ ὧδε.* (Vers. 93.) *Τὸ δὲ, Δαναῶν πέρι δείδια, ἦν μὲν εἰπεῖν, Δαναοῖς περιδείδια· ἐφράσθη δὲ ἄλλως διὰ συγγένειαν τῆς γενικῆς καὶ τῆς δοτικῆς.* (Vers. 94.) *Τὸ δὲ ἔμπεδον καταχρηστικῶς νῦν εἴρηται. κυρίως γὰρ, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, τὴν ἐν τῷ πέδῳ θέσιν ἡ λέξις δηλοῖ. Τὸ δὲ, ἀλαλύκτημαι, παθητικός ἐστι παρακείμενος Ἀττικὸς ἀπὸ τοῦ ἀλύσσω, ἔχων ἐνεστῶτα τὸ ἀλυκτῶ καθ᾽ ὁμοιότητά τινα τοῦ τάσσω ἄτακτος, ἀτακτῶ. καὶ ἔστι λέξις ποιηταῖς φίλη, οὐ μὴν πεζολόγοις. καὶ ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἀπὸ τοῦ ἀλαλύκτημι ἐστὶ παθητικὸς ἐνεστώς. σημαίνει δὲ τὸ δυσχεραίνειν καὶ ἀδημονεῖν. Τοῦ δὲ ῥηθέντος ἀλύσσω καὶ τὴν χρῆσιν καὶ τὴν σημασίαν περί που τὸ τέλος τῆς Ἰλιάδος ἔστιν εὑρεῖν.* (Vers. 95.) *Τὸ δὲ ῥηθὲν ἐκπήδημα τῆς καρδίας ὑ*περβολὴν ἔχει ἐναγωνίου πατάγου ἢ καρδιωγμοῦ. Τὸ δὲ στηθέων πεπλήθυνται ἡρωικῶς, ὡς ἀλλαχοῦ τῷ Αἴαντι, τὰ πρόσωπα. Ἐν δὲ τῷ, τρομέει φαίδιμα γυῖα,* 707
*παρέλκον κεῖται τὸ φαίδιμα καὶ εἰς οὐδὲν ἀναγκαῖον ἢ μόνον πρὸς μετρικὴν πλήρωσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τοῦ φαιδίμου πρόκειταί τι σεσιγημένον ὄνομα δισύλλαβον, ἐξ οὗ γίνεσθαι δοκεῖ καὶ αὐτὸ κατὰ παραγωγὴν, καὶ ὁ Φαίδων τὸ κύριον, καὶ ὁ φαιδηρὸς, ἐξ οὗ κατὰ συγκοπὴν ὁ φαιδρὸς, καὶ ὁ Φαῖδρος καὶ ἡ Φαίδρα τὰ κύρια. κομματικῶς δ᾽ ἐν τούτοις ὁ γέρων λαλεῖ ἐγκοπτόμενος ὑπὸ λύπης τὴν τάσιν τοῦ πνεύματος. Ἐν δὲ τῷ, ὅσα πού νυν ἐέλπεται, συστέλλεται τὸ νῦν κατὰ τὸν Ἀπίωνα διὰ τὸ μέτρον, ὡς καὶ ἐν τῷ τοῦ Πατρόκλου ἐπιταφίῳ, ἐπὶ τοῦ, δεῦρό νυν ἢὲ τρίποδος περιδώμεθον. ὅθεν καὶ ἔστι νοῆσαι ὡς δίχα τόνου ὀφείλει κεῖσθαι ἡ λέξις, καὶ οὐδὲ ὡς χρονικὸν ἐπίῤῥημα λαμβάνεσθαι, ἀλλὰ ἀντὶ παραπληρωματικοῦ συνδέσμου, ἀφ᾽ οὗ ἔοικε καὶ τὸ τοίνυν γενέσθαι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, ἀπὸ τοῦ τοὶ συντεθειμένον καὶ τοῦ νῦν, ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ νῦ ἀντὶ τοῦ δή. τοῦ δὲ τοιούτου νῦν χρῆσις καὶ παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν τῷ, σῶσόν νυν αὐτὸν, μηδ᾽ ἔρα τοῦ πλησίον· καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ἔρωτι μέν νυν ὅστις ἀντανίσταται πύκτης *ὅπως ἐς χεῖρας, οὐ καλῶς φρονεῖ.* (Vers. 106.) *Τὸ δὲ κήδεσι καὶ πλείοσι δύναται καὶ ἐκ περισσοῦ ἔχειν τὸν καὶ σύνδεσμον. πολλαχοῦ δὲ καὶ τοῦτο γίνεται, ὡς καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, τὰ λαμπρὰ καὶ κατ᾽ ὄμμα καὶ κατὰ φύσιν. ἐκεῖ γὰρ καὶ δίχα τοῦ πρώτου συνδέσμου εὐοδοῦται ὁ λόγος, νοῶν ὅτι τὰ τῇ θέᾳ λαμπρὰ καὶ κατὰ φύσιν λαμπρά εἰσι.* (Vers. 107.) *Τὸ δὲ, ἐκ χόλου μεταστρέψει ἦτορ, παρεγράφη ἐκ τοῦ, Διὸς ἐτράπετο φρὴν, πλὴν ὅσον ἐκεῖ μὲν ἐκ τοῦ φιλεῖν εἰς τὸ ἔμπαλιν ἡ τροπὴ τῆς φρενὸς, ἐνταῦθα δὲ ἐκ χόλου εἰς φιλίαν ἡ στροφὴ τῆς ψυχῆς. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν τῆς βασιλικῆς λύπης, ἐν οἷς καὶ τὸ τὴν καρδίαν τῶν στηθέων ἐκθρώσκειν, εἰς πάντα μεθελκυσθήσεται ἀγωνιῶντα, τὰ δὲ περὶ Ἕκτορος παραμυθίαν ποιήσει ἐπὶ ἐχθροῦ ἀπειλαῖς, οἷον ὅτι οὐ τῷ δεῖνι πάντα νοήματα θεὸς ἐκτελέσει, ὅσα που ἐέλπεται, ἀλλά μιν οἴω κήδεσι μοχθήσειν καὶ πλείοσιν, εἴ περ τόδε γένηται.* (Vers. 96.) *Ὅτι τὸ δραίνειν ἀντὶ τοῦ πράττειν ἐκ τοῦ δρῶ καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ ῥῶ ῥαίνω κεῖται ἐνταῦθα ἐν τῷ, ἀλλ᾽ εἴ τι δραίνεις, ἤτοι δρᾷς, ἢ δύνασαι δρᾶν. καὶ σημείωσαι ὅτι ἐκ τούτου ἀδρανὴς ὁ μὴ δραίνειν δυνάμενος καὶ ἀδράνεια ἡ ἀσθένεια τοῦ δρᾶν. οἱ δὲ παλαιοὶ δραίνειν λέγουσι τὸ ἀγρυπνεῖν, ἤγουν ἀργὸν ὕπνου *εἶναι καὶ βλέπειν· δρῶ γὰρ τὸ βλέπω, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ εἴρηται. διὸ εἰπὼν ὁ ποιητὴς, εἴ τι δραίνεις, ἐπάγει· ἐπεὶ οὐδέ σέ γ᾽ ὕπνος ἱκάνει. πολλαὶ δὲ καὶ ἄλλαι παραγωγαὶ διὰ τοῦ αἴνω ἀπὸ ῥημάτων τῶν μὲν μιᾷ συλλαβῇ διοικουμένων, τῶν δὲ πλειονοσυλλαβούντων, οἷον, χῶ τὸ χωρῶ χαίνω, βῶ βαίνω, μῶ τὸ ὑπὲρ τὸ δέον προθυμοῦμαι μαίνω, ἀλῶ ἀλαίνω τὸ πλανῶ, ἐξ οὗ καὶ ἄλαινος ποταμὸς ὁ ἐπὶ πολλὴν γῆν ἀλώμενος, ὀργῶ ὀργαίνω, οἷον, οὐ γὰρ ὀργαίνειν καλὸν, παρὰ Σοφοκλεῖ, παρ᾽ ᾧ καὶ τὸ, καὶ γὰρ ἂν πέτρου*

φύσιν σύ γ' ὀργάνειας· λυσσῶ λυσσαίνω, οἷον, πατρὶ λυσσαίνων πάρει· οἰδῶ οἰδαίνω, κρούω κροαίνω, ἀπελεύσει τοῦ ῡ. (Vers. 98.) Ὅτι ὁ ἐπιμελόμενος φυλακῆς νυκτερινῆς ἐρεῖ ἂν τὸ, δεῦρ' ἐς τοὺς φύλακας καταβείομεν, ὄφρα ἴδωμεν, μή τοι μὲν καμάτῳ ἀδδηκότες ἠδὲ καὶ ὕπνῳ κοιμήσωνται, ἀτὰρ φυλακῆς ἐπὶ πάγχυ λάθωνται. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἀδηκότες ἀντὶ τοῦ κορεσθέντες, ἐπεὶ καὶ ἄδος ὁ κόρος κατὰ τοὺς παλαιούς· ἢ καὶ ἄλλως, ἀηδισθέντες. ὅθεν δὲ ἡ τοιαύτη μετοχὴ, ἐκεῖθεν καὶ ἀδημονεῖν τὸ ἀλύειν καὶ ἀμηχανεῖν. τὸ δὲ ὕπνῳ ἀντὶ τοῦ ἀγρυπνίᾳ. πλὴν οὐχ' ἁπλῶς οὕτως ὕπνον τὴν ἀγρυπνίαν νοητέον, ἀνόητον γὰρ τοῦτό γε, ἀλλὰ τὸν μὴ παρόντα ὕπνον εἰς ἀγρυπνίαν ληπτέον. διάκειται γάρ τις ἀηδῶς ὕπνῳ, οὐ τῷ παρόντι, ἀλλὰ τῷ ἀπόντι. Οὕτω καὶ ναῦς ποτὲ λέγεται διὰ κυβερνήτην ὄλλυσθαι, ἀπόντα δηλαδή. (Vers. 99.) Ὅτι Τρῶες μὲν ἀγρυπνοῦσι, μὴ καὶ νύκτωρ φύγωσιν οἱ Ἀχαιοί· αὐτοὶ δὲ ἄϋπνοι μένουσι, μή πως καὶ διὰ νύκτα μενοινήσωσι μάχεσθαι οἱ Τρῶες. οὕτω δεινὸν ἡ τοῦ μέλλοντος ἄγνοια. (Vers. 106.) Ὅτι χρήσιμον ἐπὶ φιλικῇ συμπνοίᾳ ῥηθῆναι τὸ, σοὶ δὲ μάλα ἕψομαι ἐγὼ, ποτὶ δ' αὖ καὶ ἐγείρομεν ἄλλους, ἤγουν πρὸς ἡμῖν ὀτρυνοῦμεν καὶ ἑτέρους. (Vers. 108.) Ὅτι καὶ ἐν τῷ, ἀλλ' εἴ τις καὶ τούσδε μετοιχόμενος καλέσειεν, ἤγουν τὸν Αἴαντα καὶ τὸν Ἰδομενέα, ἢ παρακελευσματικόν ἐστι τὸ εἰ, οἷον, ἀλλ' ἄγε τις καὶ τούσδε καλεσάτω, ἢ ἔλλειψιν ἔπαθεν, ὡς εἴ περ ἔφη· ἤθελον εἴ τις καὶ τούτους ἐκάλεσεν. (Vers. 112.) Ὅτι τὸν μὲν Λοκρὸν Αἴαντα ταχὺν πολλαχοῦ λέγει, τὸν δὲ Σαλαμίνιον ἀντίθεον· καὶ ὅτι αἱ νῆες τοῦ μεγάλου Αἴαντος καὶ τοῦ Ἰδομενέως ἐν ἄκρῳ ἦσαν καὶ, ὡς ὁ ποιητὴς λέγει, ἑκαστάτω τοῦ μέσου. διὸ καὶ ὁ Σοφοκλῆς περὶ Αἴαντός φησι ὅτι ἐσχάτην εἶχε τάξιν, ὡς ἀνδρεῖος, καθὰ καὶ ὁ Ἀχιλλεὺς ἑτέρωθεν. Ἰστέον δὲ ὅτι ἔοικεν ἐκ τοῦ ἑκὰς, ὃ δηλοῖ τὸ πόῤῥω, γίνεσθαι ἕκαστον τὸ ποῤῥώτατον, ἀπ' αὐτοῦ δὲ τὸ ἑκαστάτω ἀντὶ τοῦ ποῤῥωτάτω, ὅ περ ἑρμηνεύων ὁ ποιητὴς λέγει, οὐδὲ μάλα ἐγγύς· καὶ μή ποτε καὶ τὸ ἕκαστος τὸ ἀντωνυμικὸν τοιαύτην τινὰ ἔχει μέθοδον παραγωγῆς. ἔστι γὰρ εἰπεῖν ὡς ἡ μὲν μονὰς αὐτὴ ἐφ' ἑαυτῆς μένουσα καὶ ὡς οἷον στρογγυλουμένη συνέστραπται, ἡ δὲ δυὰς τολμήσασα ἑκὰς αὐτῆς γέγονε τῷ μερισμῷ, διὸ καὶ τόλμα λέγεται παρὰ τοῖς σοφοῖς, καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ τοιούτου ἑκὰς τοῦ δυαδικοῦ παρῆκται τὸ ἑκάτερος ἐπὶ δύο τινῶν, τῆς δὲ τριάδος καὶ τῶν ἐφεξῆς ἀριθμῶν ἐπὶ πλέον ἑκὰς ἀποστάντων τὸ μὲν ἑκάτερος οὐκέτι χώραν ἐν τούτοις ἔχει, ἐπενοήθη δὲ ὀνομασθῆναι τὸ ἕκαστος ἀρξάμενον μὲν ἀπὸ τριῶν, συνδιῆκον δὲ τῷ ἀπείρῳ τῶν ἀριθμῶν χύματι. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. σαφέστερον δὲ ἄλλως τὴν Ὁμηρικὴν περιεργάσασθαι λέξιν, πρωτότυπον μὲν ἐπίῤῥημα τὸ ἑκὰς, παράγωγον δὲ κατὰ σύγκρισιν, ὡς εἰκὸς, ἑκάστερος, ὑπερθετικὸν δὲ ἑκάστατος, ἐξ οὗ τὸ ἑκαστάτω ἐπίῤῥημα. (Vers. 114.) Ὅτι ἐν τῷ, ἀλλὰ φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον Μενέλαον νεικέσω οὐδ' ἐπικεύσω, Νέστωρ δὲ τοῦτο φησὶν, ἐπάγων καὶ ὅτι νῦν
708 ὤφελε κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι λισσόμενος, ἐπεὶ χρειὼ ἱκάνεται οὐκέτ' ἀνεκτὸς, ἐκεῖνο βούλεται ὁ γέρων, ὅ περ καὶ ὁ βασιλεὺς παρήνεσε φθάσας τῷ ἀδελφῷ, τὸ πάντας δηλαδὴ κυδαίνειν, οὐ μέρος καὶ τὸ τοὺς ἀριστέας λίσσεσθαι καὶ τὸ αὐτὸν πονεῖν καὶ αὐτουργεῖν. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι Ἑλένη μὲν δεινόν που καὶ αἰδοῖον ἑαυτῇ τὸν Πρίαμον εἶπεν, ἔδει γὰρ αὐτὴν οἷα ξένην καὶ δεδιέναι τοὺς βασιλεῖς οἷα δεσπότας, Νέστωρ δὲ τὸν βασιλέα οὐ δεινὸν λέγει, ἀλλὰ φίλον, οὐ γὰρ δέδιεν οὐδένα. ὁ γοῦν βασιλεὺς εἰπὼν πρὸ τούτου ὡς ὀτρύνω ἀναστῆναι τὸν Νέστορα, ἐπήγαγεν, αἴ κε πίθηται, ἐκείνῳ τὸ πρακτέον ἀναρτῶν καὶ οὐκ ἐπιτάσσων. αἰδεῖται γὰρ τὴν τοῦ γέροντος ἀρετήν. (Vers. 118.) Τὸ δὲ, χρειὼ ἱκάνεται οὐκ ἀνεκτὸς, προϊὼν οὕτω παραφράζει, τοῖον ἄχος βέβηκεν Ἀχαιούς· καὶ πάλιν, μάλα γὰρ μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς. τὸ δὲ ἀνεκτὸς Ἰωνικῶς ἔχει ἀντὶ τοῦ ἀνεκτὴ καθ' 793
ὁμοιότητα τοῦ ἡ ἀργὸς, καὶ τοῦ ἰατρὸς καὶ μάγος τέχνη, καὶ τοῦ κλυτὸς Ἱπποδάμεια, καὶ τοῦ ἀγγελθεῖσά μοι γενναῖος, καὶ τῶν ὁμοίων, οἷς οὐ μόνον ἀνάλογα τὸ κοινὸς κλαγγὴ ἡ κοινὴ, καὶ μοῖρα διαιρετὸς καὶ γυνὴ σιγηλὸς καὶ μεμπτὸς καὶ πημονὴ λαθραῖος καὶ νόσος ἐπακτος, ἀλλὰ καὶ ἑτεροῖα, ὁποῖον τὸ τύχη σωτὴρ καὶ δόκησις ἁγνώς. (Vers. 114. sqq.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ τοῦ γέροντος πρὸς τὸν Μενέλαον καὶ ἑτέροις ἀξιολόγοις προσαρμόσει ποτὲ μέμψιν ἐπιδεχομένοις εὔλογον, οἷον, ἀλλὰ φίλον περ ἐόντα καὶ αἰδοῖον τὸν δεῖνα νεικέσω, εἴ πέρ μοι νεμεσήσεαι, οὐδ' ἐπικεύσω. ἴσως δὲ καὶ τὰ ἐφεξῆς ἔστιν ὅτε προσρηθήσεται τὸ, ὡς εὕδει, σοὶ δ' οἴῳ ἐπέτρεψε πονέεσθαι, νῦν ὤφελε πονέεσθαι καὶ ἑξῆς. ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι τὸ κοινὸν μὲν νεικῶ νεικήσω ἐπὶ φιλονεικίας, ὁ ποιητὴς δὲ συνήθως αὐτῷ νεικέσω

φησὶ, οὗ ἔμπαλιν καλῶ μὲν καλέσω κοινῶς, ποιητικῶς δὲ καλήσω. ἐρεῖ γοῦν μετ᾽ ὀλίγα καλήμεναι, οὓς σὺ μεταλλᾷς. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πάνυ προσφυὲς ἐνταῦθα, *ὡς μετὰ μικρὸν φανεῖται. χρήσιμον δὲ μάλιστα τὸ Καλήσιος κύριον, ὃ ἐκ τοῦ καλῶ καλήσω ἐφάνη παραχθέν· ἐκ δὲ τοῦ νεικῶ νεικέσω καὶ ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ νεικεστήρ. Τὸ δὲ, εἴ πέρ μοι νεμεσήσεαι, παιδεύει μὴ ἁπλῶς, ἀλλ᾽ εὐλαβῶς καὶ μετὰ παραιτήσεως ἐπιβάλλειν ταῖς μέμψεσι, καὶ μάλιστα ταῖς πρὸς τοὺς μείζονας. ἄλλως δὲ εἰπεῖν, ἐντελέστερον σημειωτέον ὅτι ὁ συνετώτατος Νέστωρ μέλλων τοῦ Μενελάου καθάψεσθαι προσθήκαις ἐλέανε τὸν λόγον ἐπιεικέσι, φίλον τε ἀποκαλέσας ἐκεῖνον καὶ αἰδοῖον, καὶ πρὸς τὸν βασιλέα δὲ εἰπὼν τὸ, εἴ καί μοι νεμησήσεαι, οὐκ ἐπικρύψω. ἐν τούτοις δὲ καὶ ἡ αἰτία τῆς μέμψεως λεαίνει τὸ τοῦ λόγου τραχύ· οὐ γὰρ δι᾽ ἑαυτὸν ὁ γέρων, ἀλλὰ διὰ τὸν βασιλέα λαλεῖ, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἄνευ λόγου· προστίθησι γὰρ καὶ αἰτίαν τὸ, νῦν ὤφελε κατὰ πάντας ἀριστῆας πονέεσθαι καὶ ἑξῆς. (Vers. 116.) Τὸ δὲ πονέεσθαι κατὰ σχῆμα ἐπιμονῆς δὶς ἐνταῦθα εἴρηται διὰ τὸ τῆς λέξεως καίριον. ἐσχημάτισται δὲ καὶ πρὸς κάλλος ἡ τοιαύτη δίττωσις ἐν τέλει στίχων κειμένη. κεῖται δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα ἡ λέξις ἐν τῷ, οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι. *(Vers. 120. sqq.) Ὅτι Νέστορος αἰτιασαμένου τὸν Μενέλαον ὡς ὑπνηλὸν καὶ μὴ ἐθέλοντα πονεῖσθαι ὁ ἀδελφὸς βασιλεὺς οὔτε καθάπαξ ἐκείνου ὑπεραπολογεῖται, ἵνα μὴ ἀντιβαίνῃ τῷ καὶ φίλῳ καὶ λογιωτάτῳ Νέστορι, οὔτε αὖ ψέγει, φιλάδελφος γάρ ἐστιν ὡς εἰκὸς, ἀλλὰ δεξιῶς τὸν λόγον κιρνᾷ. καὶ τὸ δοκοῦν ἁμάρτημα τοῦ ἀδελφοῦ εἰς ἐγκώμιον πειθαρχίας ἀντιπεριιστᾷ, λέγων ὅτι ὁ δοκῶν ἐκείνου ὄκνος εὐλάβειά ἐστι δι᾽ ἐμέ. φησὶ γοῦν· ὦ γέρον, ἄλλοτε μέν σε καὶ αἰτιάασθαι ἄνωγα, πολλάκι γὰρ μεθίει τε καὶ οὐκ ἐθέλει πονέεσθαι, οὔτ᾽ ὄκνῳ *εἴκων οὔτ᾽ ἀφραδίῃσι νόοιο, ἀλλ᾽ ἐμέ τ᾽ εἰσορόων καὶ ἐμὴν ποτιδέγμενος ὁρμήν. νῦν δ᾽ ἐμέο πρότερος ἐπέγρετο καί μοι ἐπέστη. καὶ ἐγὼ αὐτὸν ὡς νεώτερον προῆκα καλήμεναι οὓς σὺ μεταλλᾷς, ἤγουν τοὺς ἡμῶν πορρωτέρω σκηνοῦντας. Καὶ ἰστέον ὅτι τε 709
ὁ τόπος οὗτος αἰτίαν διδάσκει δι᾽ ἣν μαλθακὸς πολεμιστὴς ἐν ἄλλοις λέγεται ὁ Μενέλαος, ἔοικε γὰρ ὡς μεθήμων οὐ πάνυ ὀξυκίνητος εἶναι εἰς μάχην, καὶ ὅτι τὰ Ὁμηρικὰ ταῦτα ῥηθήσεταί ποτε εἰς ἀπολογίαν δοκοῦντος ὄκνου. (Vers. 121.) Τὸ δὲ μεθίει χρόνος ἐστὶν *ἀντὶ χρόνου, ἤγουν παρατατικὸς ἀντὶ ἐνεστῶτος τοῦ μεθίησιν, ἐξ οὗ καὶ μεθήμων ὁ ἀμελητής. (Vers. 122.) Τὸ δὲ, ὄκνῳ εἴκων, ἀστείως εἴρηται, ὡς τοῦ ὀκνοῦντος δουλουμένου τρόπον τινὰ τῷ ὄκνῳ. ἔνθα καὶ ὅρα ὡς γνωματεύει ὁ ποιητὴς, ὅτι τὸ μὴ ἐθέλειν πονεῖσθαι ἢ διὰ ὄκνον ἐγγίνεται ἢ διὰ ἀφροσύνην, ὃ δηλοῦται διὰ τοῦ ἀφραδίῃσιν. Τὸ δὲ ἐπέστη ἀντὶ τοῦ ἐπάνω μου ἔστη. παρὰ δέ γε τοῖς μεθ᾽ Ὅμηρον καὶ ἐπιμέλειαν ἡ λέξις δηλοῖ. οὕτω γάρ τις ἔργοις ἐφεστάναι λέγεται. Τοῦ δὲ καλήμεναι ποιητικοῦ ῥήματος τὸ θέμα ἢ κα*λαίνω ἐστὶν ἢ κάλημι, ἵνα ὡς ἐκ τοῦ τιθῶ τίθημι τὸ τιθήμεναι, οὕτως εἴη καὶ ἐκ τοῦ καλῶ κάλημι τὸ καλήμεναι. (Vers. 126.) Ὅτι τὸ ἴομεν ἐν ἄλλοις ἐκτεῖνον τὴν ἄρχουσαν κατὰ τὸ τίομεν ἐνταῦθα συστέλλει αὐτὴν ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ἴομεν, κείνους δὲ κιχησόμεθα πρὸ πυλάων. (Vers. 127.) Ὅτι τὸ ἵνα οὐ μόνον αἰτιολογικὸν δηλοῖ σύνδεσμον, ἔτι δὲ καὶ ἐνδοιαστικὸν, ὡς ἐν τῷ, ἵνα μὴ ῥέξωμεν ὧδε, ἀντὶ τοῦ ἐὰν μὴ ῥέξωμεν οὕτως, ἀλλὰ καὶ ἐπίῤῥημα τόπου δηλωτικόν· τοῦτο δὲ διχῶς· οὐ γὰρ μόνον τὸ ὅπου κοινότερον, ἀλλὰ καὶ ἀσυνηθέστερον τὸ ἐκεῖ. φησὶ γοῦν ἐν*ταῦθα, ἵνα γάρ σφιν ἐπέφραδον ἠγερέεσθαι, ἀντὶ τοῦ ἐκεῖ αὐτοῖς εἶπον συναχθῆναι. Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἠγερέεσθαι ἀπὸ ἐνεστῶτος τοῦ ἠγερῶ. αὐτὸς δέ γε ἀπὸ μέλλοντος παρῆκται τοῦ ἀγερῶ αὐξηθέντος, ὡς τὸ ἀπύω ἠπύω. πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι ἐνεστῶτες οἱ μὲν
794 οὕτως, *οἱ δὲ ἄλλως αὔξονται, ὡς καὶ τὸ εἰῶ τὸ καταλιμπάνω καὶ εἰρωτῶ καὶ ἠλάσκω καὶ ὠρῶ τὸ φυλάσσω καὶ ἄλλα τοιαῦτα θέματα. (Vers. 129.) Ὅτι πειθὼ συμβουλευτικὴν δηλοῖ τὸ οὕτως οὔτις οἱ νεμεσήσεται οὐδ᾽ ἀπιθήσει, ὅτε κέν τινα ἐποτρύνῃ καὶ ἀνώγῃ. Νέστωρ δὲ τοῦτο φησὶ περὶ Μενελάου, μαθὼν ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος πονεῖται καλέσων τοὺς ἀρίστους, οἳ οὐ νεμεσήσουσι μὲν τῷ Μενελάῳ, οἷα εὐλόγως πονουμένῳ εἰ καὶ παρὰ καιρὸν, οὐκ ἀπειθήσουσι δὲ ὡς βασιλεῖ ὄντι. ὅτι δὲ τὸ ἀπιθεῖν *ἀεὶ διὰ τοῦ ι παρὰ τῷ ποιητῇ ἔχει τὴν παραλήγουσαν, πολλαχοῦ δῆλον γίνεται. (Vers. 133.) Ὅτι ὁ Νέστωρ νυκτὸς ἐγερθεὶς, ὡς ὁ βασιλεὺς ἠθέλησεν, ἔνδυνε περὶ στήθεσσι χιτῶνα καὶ ἑξῆς· ἀμφὶ δ᾽ ἄρα χλαῖναν περονήσατο, ὅ ἐστι περόναις ἤγουν κομβίοις συνέδησε, φοινικόεσσαν, διπλῆν, ἐκταδίην, ἤτοι ὡς εἰπεῖν ποδηνεκῆ καὶ αὐτὴν, ὁποῖος καὶ ὁ παρ᾽ Ἡσιόδῳ τερμιόεις χιτών· οὔλη δ᾽ ἐπενήνοθε λάχνη, ὅ ἐστιν ἐπῆν δασύτης τριχοειδής. χειρίζεται δὲ καὶ δόρυ ὁ γέρων εἰς μηδὲν δέον, οἷα πάλαι ποτὲ πολε-

μικὸς καὶ μὴ ἔχων ἀπομαθεῖν τὸ ἐσθλὸς *εἶναι. φησὶ γάρ· εἵλετο δ' ἄλκιμον ἔγχος καὶ ἑξῆς. καὶ ὅρα κἀνταῦθα ὡς μανδυοειδὴς ἡ χλαῖνα, καθὰ δηλοῖ τὸ ἐπερονήσατο, καὶ ὅτι ἀνέκαθεν τὰ φοινικὰ τοῖς βασιλεῦσιν ἐπέπρεπον. (Vers. 134.) Τὸ δὲ ἐπενήνοθεν ὅτι κεῖται ποτὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπέθεε καὶ ἐπέτρεχε, καὶ ἐν τῇ β' τῆς Ἰλιάδος ἀκριβῶς εἴρηται. ἔνθα σημείωσαι ὡς ἀγενεστέρα ἦν καὶ τῆς οὔλης ταύτης λάχνης ἡ ἐκεῖ ψεδνὴ τοῦ Θερσίτου λάχνη. τὸ δὲ οὔλη βαρύνεται ἀπὸ τοῦ οὖλος λόγῳ τοιῷδε κατὰ Ἀπίωνα καὶ Ἡρόδωρον· τὰ εἰς λος δισύλλαβα, μὴ ἔχοντα πρὸ τοῦ λ ἄλλο σύμφωνον, τῷ ο δὲ παραληγόμενα, ἢ μόνῳ ἢ ἐν διφθόγγῳ, βαρύνεται, οἷον πόλος, στόλος, δοῦλος, κοῖλος. οὕτω καὶ οὖλος, ἐξ οὗ καὶ τὸ, οὔλη δ' ἐπενήνοθε λάχνη, καὶ οὐχ' ὡς ἡ κοινὴ συνήθεια, οὐλὸς ἄνθρωπος καὶ οὐλὴ κόμη. τὸ μοχλὸς ἔχει πρὸ τοῦ λ ἄλλο σύμφωνον. *τὸ θολὸς ἐπὶ σηπίας πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ θόλου τοῦ ἐπὶ κτισμάτων ὀξύνεται. καὶ οὕτω μὲν οἱ ῥηθέντες σοφοί. Λάχνη δέ ἐστιν οὐκ αὐτόχρημα θρὶξ, ἀλλὰ τρίχωσις, παρὰ τὸ λαχαίνεσθαι, ὡς ἀλλαχοῦ ἐγράφη, ὁποία καὶ ἡ τοῦ Θερσίτου ἦν. Λάχνην δὲ ἔχει καὶ ἡ ἀλώπηξ καὶ τὰ τοιαῦτα ζῷα. Ὅτι τὴν συνήθη ποικιλίαν καὶ ἐν ταῖς κατὰ τὴν ῥαψῳδίαν ταύτην ἐγέρσεσι τῶν ἡρώων τηρεῖ Ὅμηρος, ἐκκλίνων κἀνταῦθα τὸ ὁμοειδές. καὶ τοὺς μὲν δύο μεγάλους βασιλεῖς οἴκοθεν ὀτρυνομένους ποιεῖ, καὶ προεγερθέντα οὐ τὸν εὐρυκρείοντα, ἀλλὰ τὸν μετὰ αὐτόν· τὸν δὲ Νέστορα ἔοικεν ὁ τῶν τοῦ βασιλέως ποδῶν κτύπος ἐξεγεῖραι μηδὲ ὑπνοῦντα ἴσως, ὡς καὶ προεῤῥέθη· τὸν δὲ Ὀδυσσέα ἔσω κλισίης ὑπνοῦντα ὁ Νέστωρ ἐξ ὕπνου ἀνέγειρε φθεγξάμενος, ὁ δ' αὐτὸς καὶ τὸν Διομήδην, πλὴν οὐ φθεγξάμενος, λὰξ δὲ ποδὶ κινήσας· τοὺς δὲ ἄλλους ἕτεροι, ὡς δηλωθήσεται. ὁ δὲ βασιλεὺς μόνον ἐγείρας τὸν Νέστορα οὐκέτι πονεῖται, ἀλλὰ ἕπεται. οὕτω δὲ καὶ τὰ φορήματα τῶν ῥηθέντων ἡρώων ἔχει ποικιλίαν γραφικήν. ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς δαφοινὸν δέρμα λέοντος μεγάλου περίκειται. οὕτω δὲ καὶ Διομήδης. ἐκεῖνος μέντοι καὶ ἔγχος εἷλε. Μενέλαος δὲ παρδαλέῃ καλύπτει τὸ μετά-*φρενον καὶ στεφάνην ἔχει περὶ τὴν κεφαλὴν καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρί. Νέστωρ δὲ ἔχει μὲν περὶ αὐτὸν κείμενα τὰ ὅπλα ἐν τῷ καθεύδειν, ἀνεγερθεὶς δὲ χλαῖναν περονᾶται τὴν ῥηθεῖσαν καὶ ἔγχος λαμβάνει. Ὀδυσσεὺς δὲ ποικίλον ἀμφ' ὤμοισι σάκος ἔθετο. Αἴαντα δὲ καὶ Μέγητα οὐ λέγει πῶς ἐσκευάσθησαν, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτω φησὶν, ὡς Διομήδης ἀναστήσας ἦγεν αὐτοὺς, μὴ θέλων ἐνδιατρίβειν οἷς οὐ πάνυ τι ἦν ἀναγκαῖον. τὸ πᾶν γὰρ εἰπεῖν, τῶν μὲν βασιλέων δέεται ὁ ποιητὴς ἄρτι ἐφ' ᾧ δι' αὐτῶν ἀγεῖραι σύγκλητον, τοῦ δὲ Νέστορος, ἵνα τι συμβουλεύσηται ἀγαθὸν, Ὀδυσσέως δὲ καὶ Διομήδους, ἵνα σκοποὶ γένωνται, ὡς ῥηθήσεται. διὸ τούτων καὶ μόνων πλείω λόγον θέμενος τῶν λοιπῶν οὐχ' οὕτως ἐπέστραπται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι προσπαθῶς ἔχων τῷ βασιλεῖ καὶ τῷ Νέστορι ὁ ποιητὴς, οἷς μὲν αὐτοὶ ποιοῦσι, πλείω χαρίζεται λόγον ἐνταῦθα, τοῖς δὲ τοῦ Διομήδους ἐπιτρέχει ἐπὶ κεφαλαίου λέγων αὐτὰ καὶ μηδέν τι ἐπισημαινόμενος περὶ ὧν ἐκεῖνος ἀνίστησι, τὰ δὲ κατὰ τὸν Μενέλαον πάντῃ σιωπᾷ, ὡς δηλωθήσεται. ἤρκεσε γὰρ σεμνῦναι αὐτὸν τῷ προεγερθῆναι τοῦ ἀδελφοῦ κατὰ πολλὴν ἐγρήγορσιν. ὅθεν Αἴαντος καὶ Ἰδομενέως, οὓς ἀνέστησεν ὁ Μενέλαος, εἰς τοσοῦτον ὁ ποιητὴς μέμνη*ται, ὥστε ἀορίστως μνησθῆναι αὐτῶν ἐν τῷ, οἱ δὲ βασιλεῖς ἕποντο, ὅσοι κεκλήατο βουλήν· οἷς καὶ ὁ Αἴας καὶ ὁ Ἰδομενεὺς νοοῦνται συνεισαγόμενοι. (Vers. 139.) Ὅτι περίφρασις τοῦ ἤκουσε τὸ περιῆλθε τὰς φρένας ἡ φωνὴ, ὡς δηλοῖ τὸ, τὸν δ' αἶψα περὶ φρένας ἤλυθ' ἰωὴ, ἀντὶ τοῦ ταχὺ ἤκουσεν. ἔστι δὲ ἰωὴ ἡ φωνὴ, τουτέστιν ὁ προφορικὸς λόγος ὁ τοῦ στόματος προϊών. δοκεῖ δὲ ἡ λέξις κεῖσθαι καὶ ἐπὶ ἁπλῶς ἤχου. ὅθεν ἐν Ὀδυσσείᾳ ἰωγὴ, ἔνθα ἡ τοῦ ἀνέμου ἰωὴ ἄγνυται, ἤτοι κλᾶται. ὡς δὲ καὶ ἴαν οἱ παλαιοί φασι τὴν ἐνταῦθα ἰωὴν, δηλοῦσιν οἱ τὸν λοξίαν οὕτω καλεῖσθαι εἰπόντες παρὰ τὸ λοξὴν ἴαν, ὅ ἐστι φωνὴν πέμπειν. (Vers. 141. sqq.) Ὅτι ἀνάκρισις νυκτερινῆς ὁδοῦ στρατιωτικῆς τὸ, τίφθ' οὕτω κατὰ νῆας ἀνὰ στρατὸν οἶοι ἀλᾶσθε νύκτα δι' ἀμβροσίην; ὅ, τι δὴ χρειὼ τόσον ἵκει; τουτέστι τί δή ποτε τοσοῦτον χρεία κατείληφεν; ὁ δὲ πάσχων μέριμνιν ἐφ' οἷς ἄκων μὲν, ἀναγκαίως δὲ ὀχλεῖ, προσφυῶς ἂν ἐρεῖ τὸ, μὴ νεμέσα, τοῖον γὰρ ἄχος βεβίηκεν. ἐν δὲ τοῖς ἑξῆς συνετοῦ καὶ ῥητορικοῦ ἀνδρὸς δήλωσις τὸ, ὃν ἐπέοικε βουλὰς βουλεύειν, ποιεῖν τόδε ἢ τόδε, οἷον ἢ φευγέμεν ἠὲ μάχεσθαι. βαρυνομένης δὲ ψυχῆς προθεῖναι τὸ φυγεῖν τοῦ μάχεσθαι, οἷα τῶν Ἀχαιῶν πρὸς τῇ φυγῇ ὄντων. *(Vers. 149.) Ὅτι τοῦ Ὀδυσσέως σάκος, ὡς ἐῤῥέθη, ἀμφ' ὤμοισι θεμένου ἐν τῇ νυκτεγερσίᾳ, φασὶ δειλίας εἶναι δεῖγμα καὶ τοῦτο. διὰ τί γάρ, φασι, σάκος ἀμφ' ὤμοισιν ἔθετο καὶ οὐ δόρυ εἷλε; λύουσι δὲ τοῦτο πάνυ

795 ἀστείως οἱ σο*φοὶ, λέγοντες ὅτι Νέστορος εἰπόντος χρῆναι καὶ ἄλλον ἐγεῖραι, ὃς βουλεύσεται ἢ φεύγειν, 711
ὡς εἴρηται, ἢ μάχεσθαι, καὶ οὕτω δειλανδρεῖν φαινομένου, Ὀδυσσεὺς σιωπωμένῃ ὑποκρίσει χρᾶται συμβολικῶς πρὸς αὐτὸν, μονονουχὶ λέγων, ὡς μενετέον καὶ μαχητέον, ἀλλ᾽ οὐ φευκτέον. δόρυ μὲν γάρ τινες φέρουσι καὶ μὴ μαχόμενοι, ὡς καὶ ὁ τῆς Ὀδυσσείας δηλοῖ Τηλέμαχος καὶ ὁ ἐκεῖ Μέντης. ἀσπὶς δὲ μενόντων ἐστὶ καὶ μαχομένων. οὕτω ποτὲ καὶ Ἐφεσίων στασιαζόντων περὶ χρη*μάτων παρελθὼν εἰς τὴν ἐκκλησίαν Ἡράκλειτος καὶ ἐπιπάσας κύλικι ἄλφιτα ἐξέπιε τὸν κυκεῶνα, σιωπῶσαν παραίνεσιν ἐκθεὶς, καὶ διδάξας ὡς δεῖ ζηλοῦν τὴν αὐτάρκειαν. καὶ οὕτω μὲν οἱ τοιοῦτοι σοφοί. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλως τὸ ποιηθὲν ἴδιον τῆς Ὁμήρου ποικίλης τέχνης, τοὺς μὲν ἄλλους τῶν ἡρώων σκεπάσαντος ἑτέρως πολυειδῶς, ὡς δεδήλωται, τὸν δὲ Ὀδυσσέα τῇ ἀσπίδι, ὅς γε οὐδὲ τὸ ἀφυπνίζειν αὐτοὺς καθ᾽ ἕνα τινὰ τρόπον ἀλλὰ κατὰ διαφόρους πεποίηκεν, ὡς καὶ τοῦτο εἴρηται. (Vers. 151. sqq.) Ὅτι καὶ ὁ Διομήδης ἐκτὸς ἦν κλισίης, αἴθριος δηλαδὴ κοιμώμενος ἐπὶ ῥινοῦ βοός. καὶ οἱ αὐτοῦ δὲ ἑταῖροι *ἐν ὑπαίθρῳ ἐκοιμῶντο κύκλῳ αὐτοῦ, στρατιωτικὸν γὰρ τὸ αἰθριοκοιτεῖν, ὑπὸ δὲ ταῖς κεφαλαῖς εἶχον ἀσπίδας, τοῖς αὐτοῖς δηλαδὴ ὅπλοις εἰς πόλεμόν τε ἀποχρώμενοι καὶ εἰς ἀνάπαυσιν. τῷ Διομήδει μέντοι ὡς ἐξαίρετον ἦν τι τὸ ὑπὸ τῇ κεφαλῇ τάπητα ἔχειν, ἵνα κἂν γοῦν ἡ κεφαλὴ ἐν ἁπαλῷ μένῃ. φράζει δ᾽ ἐνταῦθα ὁ ποιητὴς οὕτω· τὸν δ᾽ ἐκίχανον ἐκτὸς ἀπὸ κλισίης σὺν τεύχεσιν, οἷα μὴ χειμερίου ὄντος ὡς πολλαχοῦ φαίνεται τοῦ καιροῦ· ἀμφὶ δ᾽ ἑταῖροι εὗδον· ὑπὸ κρασὶ δ᾽ ἔχον ἀσπίδας· ἔγχεα δέ σφιν ὄρθ᾽ ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο· τῆλε δὲ χαλκὸς λάμφ᾽ ὥστε στεροπὴ Διὸς, τῷ σκιάζοντι τῆς νυκτὸς ἀντιπεριϊσταμένη. αὐτὰρ ὅ γ᾽ ἥρως εὗδ᾽, ὑπὸ δ᾽ ἔστρωτο ῥινὸν βοὸς ἀγραύλοιο· αὐτὰρ ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο φαεινός. φοβερὸν δέ, φασι, ἐνταῦθα σχῆμα, εἰ οὕτως οἱ ἑταῖροι τρόπον τινὰ περιχαρακοῦσι τὸν ἡγεμόνα. δηλοῖ δὲ τοῦτο καὶ τὴν εἰς μάχην αὐτῶν ἑτοιμότητα. διὸ τοὺς Θρᾷκας μετ᾽ ὀλίγα σκώπτων ἐκ τοῦ ἐναντίου τὰ ὅπλα φησὶν ἐπὶ χθονὶ αὐτοῖς κεῖσθαι εὖ κατὰ κόσμον, ὡς οἷον συμπεπτωκότα τοῖς ἀναπίπτουσιν. (Vers. 153.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, ἐπὶ σαυρωτήρων ὀρθὰ πεπηγέναι τὰ ὅπλα, ἐξεκόπη χρόνοις πολλοῖς ὕστερον, ἔγχους νύκτωρ καταπεσόντος καὶ πτυρμὸν πολὺν στρατῷ*τινὶ ἐμποιήσαντος. σαυρωτὴρ δέ ἐστι σιδήριον κοῖλον ἐξ ἄκρου ὀξὺ, ᾧ ἐντιθέμενον τὸ ὀπίσω ἄκρον τοῦ δόρατος ὀρθὸν αὐτὸ κατὰ σκόλοπα ἤγουν σταυρὸν ἑστάναι ποιεῖ πηγνύμενον κατὰ γῆς· ὅθεν καὶ τὴν κλῆσιν ἔσχεν, ὡς οἷα σταυρωτὴρ δόρατος. οἱ δὲ παλαιοὶ οὕτω συντομώτερον γράφουσι· σαυρωτὴρ τὸ ἐν τῷ ἑτέρῳ ἄκρῳ τοῦ δόρατος ἔσχατον ὀπίσθιον σιδήριον, κέντρον. ὁ δὲ σαυρωτὴρ καλεῖται παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ οὐρίαχος, ὡς εἴ τις εἴποι τὸ οὐραῖον καὶ ἄκρον τοῦ δόρατος· οὗ παραγωγὴ ὁμοία τῷ νηπίαχος. ἢ καὶ ἄλλως, οὐρίαχος, ἐξ οὗ ὀρούει ἰαχὴ, ἐάν τις ὡς εἰκὸς ὑπ᾽ αὐτοῦ βληθείη ποτέ. παρὰ δὲ ἑτέροις καὶ κρόσφος καλεῖται ἢ γρόσφος διὰ τοῦ γ, εἰ καὶ ἡ πλείων χρῆσις ἑλεπόλεως εἶδος οἶδε τὸν γρόσφον. ἔτι δὲ καὶ στύραξ ὁ σαυρωτὴρ ὀνομάζεται, ἐφ᾽ οὗ δηλαδή ἐστι τὸ δόρυ στῆναι, οἱονεὶ στήραξ καὶ κατὰ τροπὴν στύραξ, ὥς περ καὶ στῶ στήσω στῆλος καὶ στύλος. χρῆσις τούτου καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ, εἰπόντι κλεῖσαι τινὰ τὴν πύλην ἐν Πλαταιαῖς ἀκοντίου στυρακίῳ. Ὅτι δὲ τῷ εἰρημένῳ στύρακι ἀντίκειται κατὰ θάτερον μέρος τοῦ δόρατος ὁ καὶ παρ᾽ Ὁμήρῳ πόρκης, περὶ οὗ ἐῤῥέθη ἑτέρωθι πλατύτερον, δηλοῖ καὶ ὁ γράψας οὕτω· πόρκης ἐπιδορατίδος δακτύλιος, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὰ στρογγύλα καὶ κρικώδη πορ*κώδη λέγεται. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. Τὸ δὲ, ἐπὶ σαυρωτῆρος, προσηγορικῷ λόγῳ ἀντὶ τοῦ ἐπὶ σαυρωτήρων. οὐ γὰρ εἷς ἅπασιν ἦν σαυρωτήρ· ἢ προσλογιστέον τῇ ἐννοίᾳ ἔξωθεν τὸ ἕκαστον, ἵνα λέγῃ ὅτι τὰ ἔγχεα ὀρθὰ ἕκαστον ἐπὶ σαυρωτῆρος ἐλήλατο. Τὸ δὲ ἐλήλατο δηλοῖ μὲν τὸ ἐπεπήγει. καὶ ἔστιν ἡ λέξις σύστοιχος τῷ, τεῖχος ἤλασε. πυργηδὸν γὰρ οἷον καὶ τὸ ὀρθὸν ἔγχος ἀνέστηκε. καὶ ἄλλως δὲ τὸ ἐλᾶν ἐνταῦθα τὴν εἰς ὕψος ἀνάτασιν δηλοῖ, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἐλάτης τοῦ φυτοῦ. (Vers. 154.) Ἡ δὲ λαμπηδὼν τῆς αἰχμῆς ἀρετὴν δηλοῖ ὅπλου. διὸ ἐπιμελητέα ἦν τοῖς ἥρωσι καὶ ἡ τῶν ὅπλων σμῆξις, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, θωρήκων τε νεοσμήκτων. τοῦτο δὲ συντελεῖ καὶ εἰς γνῶσιν τοῦ πυρὸς, ὅ περ ἐν τοῖς φθάσασιν ἐκ τῶν ὅπλων τοῦ Διομήδους ἀνήπτετο. εἰ γὰρ ὡς ἀστραπὴ τῆλε ὁ χαλκὸς τοῦ ἔγχους ἔλαμπε, τοιοῦτόν τι καὶ τὸ ἐκεῖ δαιόμενον πῦρ νοηθήσεται. (Vers. 155.) Τὸ δὲ, στρῶμα τοῦ βοὸς, εὐνὴ οὐ μαλακὴ κατὰ τὰς ἤδη ῥηθείσας γεροντικὰς, 712
ἀλλὰ νέῳ ἥρωι στρατιώτῃ πρέπουσα. εἰ δὲ οἱ ἐν Ὀδυσσείᾳ μνηστῆρες ἐπικάθηνται μόνον βοῶν ῥινοῖς, ἄλλως ἁπαλῶς εὕδοντες, τρυφῆς ἐκεῖνα παίγνια. ταῦτα δὲ σπουδαίας μάχης σκευαί. Ἀγραύλου

δὲ βοὺς τὸ δέρμα ὅτι τε ὡς εἰκὸς ἀπὸ λείας πεπόρισται καὶ εἰς ἔνδειξιν τοῦ καὶ *στεῤῥῶς ἔχειν διὰ τὴν ἀπὸ γυμνασίας πυκνότητα. (Vers. 151.) Ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ ὅτι ἀμφιβολίας σχῆμα ἐστὶν ἐν τῷ τὸν Διομήδην ἐκτὸς εἶναι κλισίης σὺν τεύχεσιν, ἄδηλον γάρ εἴτε παράκειται αὐτῷ τὰ ὅπλα εἴτε ἐνδέδυται αὐτά· καὶ ὅτι εἰπὼν περὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Διομήδην ὡς ὑπὸ κρασὶν ἔχον ἀσπίδας, ἐπὶ Διομήδους φησὶν ὅτι ὑπὸ κράτεσφι τάπης τετάνυστο. καὶ ἐπλήθυνε καθὰ πρὸ ὀλίγου ἡρωικὰ στήθη ἐν τῷ, κραδίη ἔξω στηθέων, καὶ ἀλλαχοῦ τῷ Αἴαντι τὰ πρόσωπα διὰ μεγέθους μεγαλοπρέπειαν, οὕτω καὶ τῷ Διομήδει τὴν κεφαλὴν, ὅθεν καὶ τετανύσθαι φησὶ τὸν τάπητα συμμετρούμενον τῷ πολλῷ τῆς κεφαλῆς. (Vers. 156.) Ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ τὴν ὑπὸ πρόθεσιν συνήθως τῷ ποιητῇ συνταχθεῖσαν δοτικαῖς. Φαεινὸς δὲ ὁ ῥηθεὶς τάπης, ἐπεί περ ἐχρῆν λαμπρὸν αὐτὸν εἶναι τῷ ἥρωι. ὅ περ οὐ τρυφὴν κατηγορεῖ, ἀλλὰ μεγαλοπρεπές τι καὶ αὐτὸ ὑποδηλοῖ. Σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ τάπης καὶ νῦν ἐπὶ προσκεφαλαίου ἐλήφθη. ὅλως γὰρ οἱ τάπητες δοκοῦσιν ὑποκεῖσθαι τοῖς ἀνακεκλιμένοις. ὅθεν καὶ ἡ λέξις παρὰ τὸ πατεῖσθαι παρῆκται. πάτης γάρ τις ὁ τάπης ἐστὶ κατὰ μετάθεσιν, ὁποίαν πάσχει καὶ ὁ ταπεινὸς ἐκ τοῦ πάτου παραγόμενος. (Vers. 158.) Ὅτι τὸν Διομήδην, κοιμώμενον βαθὺν ὕπνον διὰ τοὺς μεθ' ἡμέραν κόπους, παραστὰς ὁ Νέστωρ ἀνήγειρε λὰξ ποδὶ κινήσας, ὤτρυνέ τε νείκεσέ τ' ἄντην, ὅ ἐστιν ἐφιλονείκησεν ἀντικρὺ καὶ ὅ φασι κατὰ πρόσωπον· ἔγρεο, Τυδέος υἱὲ, τί πάννυχον ὕπνον ἀωτεῖς; ὃ δὴ ῥαθύμῳ ἀνδρὶ ἐπιλεχθήσεται. ὁ δ' ἐξ ὕπνου μάλα κραιπνῶς ἀνώρουσεν, οὐκ ἔχων εἰπεῖν παροιμιακῶς καὶ αὐτὸς τὸ, ὥστ' οὐχ ὕπνῳ γ' εὕδοντά μ' ἐξ ἐγείρεις, ὃ κεῖται παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ. Καὶ ὅρα ὅτι λείπει κἀνταῦθα λέξις. τὸ γὰρ πληρέστατον οὕτως ἂν ἦν· ὤτρυνεν εἰπὼν, ἔγρεο, Τυδέος υἱέ. λὰξ δὲ κινεῖ ὁ γέρων τὸν ἥρωα, ὀνειδίζων τρόπον τινὰ τὸ ἀφυλάκτως ὑπνοῦν. καὶ ὡς ἐντεῦθεν, οὕτως ἂν *ἀνωιστὶ καὶ πολέμιος ἐπιστὰς αὐτὸν ἔβλαψεν. (Vers. 158.) Ἔστι δὲ τὸ λὰξ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, 796
ποιότητος ἐπίῤῥημα, καὶ δηλοῖ τὸ ληκτικῶς, ἤγουν τῷ λήγοντι μέρει τοῦ ποδὸς, ὅ ἐστι τοῖς δακτύλοις ἢ καὶ τῷ πέλματι. καὶ ἔστι τὸ ποδὶ ἐφερμηνευτικὸν τοῦ λὰξ, τεθὲν πρὸς πλείω σαφήνειαν. Ὡς γὰρ ἐκ τοῦ λήγω λήξω λὴξ καὶ λὰξ, καθὰ καὶ προδεδήλωται, οὕτω καὶ ποὺς ἀπὸ τοῦ παύσω. ταὐτὸν δὲ λήξω καὶ παύσω εἰπεῖν. ἄλλως μέντοι ἤρκει πρὸς αὐτοτελῆ ἔννοιαν καὶ μόνον τὸ λὰξ, ὡς δηλοῖ τὸ, λὰξ ἔνθορ' ἀφραδίῃσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, λὰξ κινήσας, παρήγαγεν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ τὸ λαξπάτητον, οἷον, λαξπάτητον ἀντρέπων χαρὰν, ὡς ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν λὰξ κινῆσαι καὶ λὰξ πατῆσαι, περὶ οὗ καὶ αὐτοῦ προείρηται. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως λὰξ κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀντὶ τοῦ τῷ ὑποκάτω μέρει τῶν τοῦ ποδὸς δακτύλων. καθ' ἑτέρους δὲ τὸ, μόνῳ τῷ μεγάλῳ δακτύλῳ τοῦ ποδός. (Vers. 159.) Τὸ δὲ ἀωτεῖς τί τε δηλοῖ καὶ καὶ ὅπως ἐτυμολογεῖται, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν ἀκριβέστερον εἴρηται. νῦν δὲ ῥητέον ἐπιτόμως ὅτι τῷ ἀωτεῖν οὐκ ἔγκειται τὸ ὡς ὠτὸς κατά τινας διὰ τὸ *τοὺς κοιμωμένους μὴ χρῆσθαι ὠτίοις εἰς ἀκοὴν, ἀλλὰ τὸ ἄωτον, ὅ πέρ ἐστιν ἄνθος, ἵνα ᾖ ἀωτεῖν ὕπνον τὸ ἀπανθίζειν. τοῦτο δὲ διὰ τὸ καθ' ὕπνον ἡδὺ καὶ οἷον ἀνθηρὸν, αὐτὸ δὲ διὰ τὸ δοκεῖν ἀνθεῖν καθ' ὑγίειαν τοὺς πάννυχον ὕπνον εὕδοντας· ὡς ὅ γε μὴ τοιοῦτος ὕπνος, ἀλλὰ περικεκομμένος καὶ ἔμφροντις, οὐκ ἂν ἀωτεῖσθαι κυρίως λέγοιτο. καὶ οὕτω μὲν ὁ γέρων Νέστωρ πρὸς τὸν Διομήδην. ἐκεῖνος δὲ ταχὺ, καθὰ ἐῤῥέθη, ἀναπηδήσας, ὡς ἔπρεπε, φησὶν ἅ περ ἁρμόττει παντὶ φερεπόνῳ γέροντι· (Vers. 164. sqq.) σχέτλιός ἐσσι, γεραιέ· σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις· ὅ περ παραφράζων κατωτέρω φησὶ, σὺ δ' ἀμήχανός ἐσσι, γεραιὲ, ὅ ἐστιν ἀνίκητος, ἀνένδοτος, καθ' οὗ οὐκ ἔστι τι μηχανήσασθαι. ταῦτα δὲ λέγει μὲν ὁ Διομήδης ἀληθῶς· τοιοῦτος γὰρ ὁ Νέστωρ. κατὰ δὲ τοὺς παλαιοὺς εἰώθασι καὶ ἄλλως οἱ ἀμελείας κρινόμενοι πολυπονίαν τοῖς αἰτιωμένοις ἀντεγκαλεῖν, τῷ ἐκείνων ἐπαίνῳ τοὺς οἰκείους ἀπαλείφοντες ψόγους, ὡς μὴ αὐτῶν πονούντων ἧττον τοῦ δέοντος, ἀλλ' ἐκείνων περαιτέρω τοῦ δυνατοῦ καὶ ὑπὲρ φύσιν φιλοπονούντων. σημείωσαι δὲ ὅτι ὁ γέρων συναινέσει καὶ αὐτὸς τοῖς τοῦ Διομήδους λόγοις, εἰπών· (Vers. 169.) ναὶ δὴ ταῦτά γε πάντα φίλος κατὰ μοῖραν ἔειπες καὶ τὰ ἑξῆς· νῦν δὲ τοῦτο οὐ μόνον διὰ τὴν ἀλήθειαν *τῶν λαληθέντων, ἀλλὰ καὶ ὑπενδιδόντος τοῦ γέροντος διὰ τὸν οἰκεῖον ἔπαινον, ἐπειδὴ μαλακὸν οὐ μόνον ὁ ὕπνος κατὰ τὸν ποιητὴν, ἀλλ' ἤδη καὶ ὁ ἔπαινος. μαλακὸν γὰρ ποιεῖ καὶ αὐτὸς ὡς τὰ πολλὰ καὶ διαχαυνοῖ τὸν φιλέπαινον, χαίροντα φύσει τοῖς ὑπὲρ ἑαυτοῦ λόγοις. (Vers. 166.) Ὅρα δ' ἐνταῦθα ὅτι τε ἀμήχανος οὐχ ὡς ἐν ἄλλοις ὁ ἀπορῶν καὶ μὴ ἔχων τί μηχανή-

σεται, ἀλλ', ὡς ἐῤῥέθη, ὁ ἀνίκητος κατὰ πόλιν ἀπολιόρκητον μηχαναῖς ἑλεπόλεων, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ Ἥρας που λέγεται, ὅπου καὶ τὸ κακομήχανον ἡ λέξις δηλοῖ· καὶ ὅτι τὸ σχέτλιος οὐχ' ὑβριστικὴ λέξις, ἀλλὰ καρτερίας, ὅ ἐστι φερεπονίας, σημαντική, ἵνα δηλοῖ τὸν ἀνασχέσθαι καὶ τλῆναι δυνάμενον. διὸ καὶ εἰς ἑρμηνείαν ἐπῆκται τὸ, σὺ μὲν πόνου οὔποτε λήγεις, ὡς ὅμοιον ὂν φάναι σχέτλιον καὶ οὔποτε λήγοντα πόνου. οἱ δὲ παλαιοὶ καὶ ταῦτα φασί· σχέτλιος ἔστι μὲν καὶ ὁ ἄξια ποιῶν ἀγανακτήσεως, ὅθεν καὶ τὸ σχετλιάζειν· λέγεται δὲ οὕτω καὶ ὁ καρτερικὸς, ἤγουν σχετικὸς καὶ ὑπομενετικὸς καὶ, ὡς εἰπεῖν, οὔποτε πόνου λήγων· καὶ ὁ ἐπέκεινα δὲ τοῦ δέοντος εἴς τι ὁρμῶν καὶ πάνυ δραστήριος, ὃν ἔδει σχέσθαι καὶ τλῆναι. ἢ καὶ ἄλλως, σχέτλιος ὁ ἐφεκτικὸς καὶ τλητικὸς καὶ μὴ εὐμετακίνητος καὶ εὐπειθής. διὸ καὶ Αἴας τὸν Ἀχιλλέα σχέτλιον *εἰπὼν νηλῆ λέγει ἐκεῖνον. ἡ δὲ νεωτέρα χρῆσις ἐκαινοτόμησε, σχέτλιον ἑρμηνεύσασα τὸν ἄδικον, ὅ περ ἐνταῦθα οὐκ ἂν προσαρμόττοι. οὐ γὰρ ἂν λόγον ἔχοι ἄδικον λέγειν τὸν Νέστορα. εἰπεῖν γὰρ ἀκριβῶς, ἐλεημόνως προσέφη ὁ Διομήδης τὸν γέροντα σχέτλιον, παθαινόμενος, 713
οὐ μὴν ὑβρίζων. καὶ τοῦτο δηλοῖ αὐτὸς ὁ Νέστωρ μετ' ὀλίγα ἐν τῷ, εἴ μ' ἐλεαίρεις. (Vers. 160.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν διαφόρῳ σημασίᾳ ταὐτότης ἐτυμολογίας ἐστὶ τῷ σχετλίῳ καὶ τῇ ἐχέτλῃ. σχέτλιός τε γὰρ παρὰ τὸ σχέσθαι καὶ τλῆναι, ὡς εἴρηται, καὶ ἐχέτλη δὲ, ἧς ἔχεται τλητικῶς τις διὰ τὸ κατ' αὐτὴν ἐπίπονον. ἐν τούτῳ δὲ τῷ τόπῳ κεῖται καὶ ἀΐειν τὸ εἰδέναι, ἢ γενικῶς τὸ αἰσθάνεσθαι· καὶ θρωσμὸς ὁ ὑψηλὸς τόπος καὶ γήλοφος, ὁ οἷον ἀναθρώσκων καὶ μὴ κατὰ πεδιάδα κείμενος. φησὶ γάρ· οὐκ ἀΐεις ὡς Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο κάθηνται ἄγχι νεῶν. ὃ καὶ ἑρμηνεύων ἐπάγει, (Vers. 161.) ὀλίγος δέ τε χῶρος ἐρύκει, ὡς ταὐτὸν ὂν τοπικῶς τὸ ἄγχι καὶ τὸ ὀλίγον εἶναι τὸν μεταξὺ τόπον, ὡς εἴ περ ἐπὶ μεταιχμίου τοῦτο εἶπε, πλὴν ὅσον τὸ μὲν ἄγχι μία λέξις ἐστὶ, τὸ δὲ ἐφεξῆς αὐτοῦ περιπέφρασται, ὅ περ πρὸ ὀλίγου καὶ ἄλλως ἔφρασεν, εἰπών· δυσμενέες ἄνδρες σχεδὸν εἵαται. (Vers. 160.) Σημείωσαι δὲ ὅτι ἔχει τι λεληθυίας ἀστειότητος *τὸ, Τρῶες ἐπὶ θρωσμῷ πεδίοιο κάθηνται, ἵνα λέγῃ ὡς οἷον ἀντιθετικῶς ὅτι ἐκάθηντο ἔνθα τὸ πεδίον ἀνέθρωσκε. δύναται δὲ καὶ ἄλλως θρωσμὸς λέγεσθαι, ἐφ' οὗ περ οὐχ' ἁπλῶς βαίνει τις ὡς ἐπὶ πεδιάδος, ἀλλ' ἀναθρώσκων. Ἰστέον δὲ καὶ ὡς εἰς ὄνομα οἱονεὶ κύριον τοῦ ῥηθέντος γεωλόφου κεῖται ὁ ῥηθεὶς Τρωϊκὸς θρωσμός. εἰ δὲ καὶ ὁ αὐτός ἐστι τῇ ἀλλαχοῦ Καλλικολώνῃ, ζητῆσαι ἄξιον. δῆλον δὲ ὡς οὐκ ἐξ αὐτοῦ δὴ τοῦ θρώσκω γίνεται ὁ θρωσμός· αὐτὸς μὲν γὰρ ὄνομά ἐστι ῥηματικὸν ἐκ τοῦ τέθρωσμαι παθητικοῦ παρακειμένου, τὸ δὲ θρώσκω καὶ ὅλως τὰ διὰ τοῦ σκ ἐκφερόμενα θέματα μέχρι μόνου παρατατικοῦ κλίνονται καὶ οὐ προβαίνουσιν ἐπέκεινα. ἔστιν οὖν θόρω τὸ πηδῶ, καὶ ἐν συγκοπῇ θρῶ κατὰ τρίτην συζυγίαν, οὗ μέλλων θρώσω, καὶ ἡ λοιπὴ καθεξῆς κίνησις, ἐξ ἧς ὁ θρωσμός. (Vers. 165.) Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ ἔπειτα περιττὸν ἐν τῷ, οὔ νυ καὶ ἄλλοι ἔασι νεώτεροι υἷες Ἀχαιῶν, οἵ κεν ἔπειτα ἕκαστον ἐγείρειαν πάντῃ ἐποιχόμενοι; ὅ περ λεχθῆναι οἰκεῖον ἐπὶ τῶν ὀφειλόντων ἀναγκαίως ἐγείρειν τινάς. φανερῶς γὰρ ἐν τούτοις τὸ ἔπειτα περιττὴν ἔχει παραπλήρωσιν, ὡς καὶ τὸ ἔχειν ἐν τῷ, τό γε νῦν ἔχον, καὶ ἄλλα πολλὰ, περὶ ὧν καὶ προγέγραπται. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι πάνυ *δεξιῶς ὁ Νέστωρ τὸν μὲν Ἀγαμέμνονα ἐθάρσυνε τεταπεινωμένον καὶ καταπεπληγμένον ὑπὸ τῆς συμφορᾶς καὶ εὔελπιν ἔθετο, τὸν Διομήδην δὲ ἀμελοῦντα καὶ καθεύδοντα ἐκφοβεῖ. δεῖ γάρ, φασιν, τὸν ἔχοντα νοῦν τοὺς μὲν πεφοβημένους θαρσύνειν, τοὺς δὲ θαῤῥοῦντας συστέλλειν τῷ φόβῳ, ἵνα μήτε τῷ δέει τις ἐκπλήττοιτο μήτε τῷ θάρσει ἀπαράσκευος γίνοιτο. (Vers. 170.) Ὅτι εὔπαιδι καὶ πολυλάῳ ἄρχοντι πρέπει λεχθῆναι τὸ τοῦ Νέστορος, ἤγουν τὸ, εἰσὶ μέν μοι παῖδες ἀμύμονες, εἰσὶ δὲ λαοὶ καὶ πολέες, τῶν κέν τις ἐποιχόμενος ποιήσειεν ἂν τόδε τι. (Vers. 172.) Ἀναγκαίας δὲ χρείας δηλωτικὸν τὸ, ἀλλὰ μάλα μεγάλη χρειὼ βεβίηκεν Ἀχαιούς. (Vers. 173.) Ὅτι παροιμιῶδες τὸ, νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς, ἀντὶ τοῦ, νῦν ἐν κινδύνῳ ἐστὶ τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ οἷον ἐπ' αὐτῇ τῇ ὀξύτητι καὶ τομῇ τοῦ ξυροῦ. Σοφοκλῆς δὲ παραφράζων αὐτὸ εἶπε· ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῷ. ἐλήφθη δὲ ἡ παροιμία ἐκ τῶν τραυμάτων, ἃ τομῆς ἤδη δέονται. ἐπεὶ δὲ ὁ ξυρὸς ὡς τὰ πολλὰ ὄργανόν ἐστιν ἢ σαρκῶν τομῆς ἢ τριχῶν, ἐνενοήσαντο μεταλαβόντες οἱ νεώτεροι ἐπὶ κινδύνων ἐξ αὐτοῦ παροιμίας ἑτέρας δύο, ποτὲ μὲν πήματα λέγοντες τομῶντα τὰ τομῆς δεόμενα, ποτὲ δὲ τριχὸς φάσκοντες ἠρτῆσθαι τὰ πράγματα· ἐξ οὗ παρα*ποιήσας ὁ Θεόκριτος ἔφη τὸ, θρὶξ ἀνὰ μέσον. τὸ μέντοι, ξυρὸς εἰς ἀκόνην, ἑτέραν παρὰ τὰ ῥηθέντα ἔχει ἔννοιαν. ὅτι δὲ κινδυνώδης ἔννοια τὸ ἐπὶ ξυροῦ ἵστασθαι ἀκμῆς, δηλοῖ

Ὅμηρος ἐπαγαγών· (Vers. 174.) ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς ἠὲ βιῶναι· ὁποῖα τινὰ καὶ τὰ ἐπικινδύνως ξυρώμενα. ὅτι δὲ ἦν τις ξυρὸς καὶ κεφαλὰς τέμνων, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν. (Vers. 173.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται, λείπει ὄνομα, ἵνα λέγῃ ὅτι ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἵσταται τὰ ἡμέτερα ἤγουν τὰ τῶν Ἀχαιῶν· καὶ ὅτι κἀνταῦθα (Vers. 174.) δηλοῦται ὁμοιότης ἀπαρεμφάτων καὶ ὀνομάτων ἐν τῷ, ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος ἠὲ βιῶναι. καὶ γὰρ ὁ *ὄλεθρος δύναται ἀπαρεμφάτως φρα- 797
σθῆναι, οἷον ὅτι ἀνάγκη ὀλοθρευθῆναι. καὶ τὸ βιῶναι δὲ ἶσον δύναται ὀνόματι, ὡς οἷα εἴπῃ ὅτι σήμερον ὄλεθρος ἢ βίος τοῖς Ἀχαιοῖς. (Vers. 175. sqq.) Ὅτι οἶδεν ὁ ποιητὴς καὶ τὴν φύσιν τοῦ παρὰ φιλοσόφοις ἐνδόξου λήμματος. ἐνταῦθα γὰρ τοῦ Διομήδους δόξαντος οἰκτείρειν τὸν γέροντα τοῦ πρὸ τῶν νεωτέρων πόνου, λαβὼν τὸν ἐκείνου λόγον ὁ γέρων ὡς ἀληθῆ, ὁρμᾶται ἐκ τοῦ ἐκείνῳ δοκοῦντος ὡς ὁμολογουμένου λήμματος, καὶ στέλλει εἰς Αἴαντα καὶ Μέγητα εἰπὼν, ἄνστησον ἐκείνους, σὺ γάρ ἐσσι νεώτερος, εἴ μ' ἐλεαίρεις, τουτέστιν ἐπειδὴ ἐλεεῖν με φῄς. ἔνθα ὅρα καὶ τὴν ὀνοματικὴν ἐπίχυσιν. τὸ γὰρ ἐγείρειν καὶ ἀνεγείρειν, ἃ πρὸ τούτου ἐῤῥέθη, ἀνιστᾶν ἐνταῦθα φησὶν ἐν τῷ, Αἴαντα ἄνστησον, καὶ, τοὺς δὲ ἀνστήσας ἄγεν. τὸ δὲ, Αἴαντα ἄνστησον, πρὸ τούτων ἄλλως ἔφρασε, κάλεσον εἰπών. τὸ δὲ ἄγειν καὶ ἐνταῦθα ταὐτόν ἐστι τῷ προάγειν καὶ ὁδηγεῖν, ἐξ οὗ καὶ ὁ λοχαγὸς καὶ τὰ ὅμοια. Ὅρα δ' ἐν τούτοις καὶ τὸ μάλα κραιπνὸν τοῦ Διομήδους. Μενέλαος μὲν γὰρ ἤδη ἔσταλται καλέσων Αἴαντα καὶ Ἰδομενέα, φθάνει δὲ Διομήδης καλῶν τὸν ταχὺν Αἴαν*τα, ὡς τοῦ Μενελάου τυχὸν εἰς τὸν μέγαν ἐσταλμένου Αἴαντα. εἰ δὲ Μενέλαος ἐποίησε τὸ κελευθὲν, σιωπᾶται κατὰ σχῆμα σύνηθες τῷ ποιητῇ, ὃς καὶ αὐτὸ ἐσίγησε τὸ ἐπανελθεῖν τὸν Μενέλαον. (Vers. 180.) Ὅτι μιχθῆναι καὶ ἐνταῦθα τὸ ἁπλῶς ὁμοῦ γενέσθαι κατ' ἐντυχίαν, οἷον, οἱ δ' ὅτε δὴ φυλάκεσσιν ἐναγρομένοισιν ἔμιχθεν. (Vers. 181.) Ὅτι τοὺς τῶν φυλάκων ἡγήτορας οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὐχ' εὕδοντας εὗρον, ἀλλὰ ἐγρηγορτὶ σὺν τεύχεσιν εἵατο ἤγουν ἐκάθηντο ἕκαστος. ἀνακεκλίσθαι μὲν γὰρ οὐκ ἤθελον, μὴ καὶ κατενεχθῶσιν εἰς ὕπνον, τὸ δὲ ἵστασθαι κάματον αὐτοῖς ἔξω καιροῦ ἐνεποίει εἰς οὐδὲν δέον, ὅθεν καθήμενοι ποιοῦσι τὸ μέσον ἀνακλίσεώς τε καὶ στάσεως. (Vers. 183. sqq.) Παραβάλλει δὲ αὐτοὺς καὶ πρὸς κύνας
714 φύλακας ποιμνίων, οἷς ὀξυηκόοις τε οὖσι καὶ νύκτωρ ἀκροασαμένοις θηρὸς καὶ προσδοκῶσι τὴν αὐτοῦ ἔφοδον ἔπεισιν ἀγρυπνεῖν, ὡς εἶναι κύνας μὲν ὥς περ τοὺς Ἀχαικοὺς φύλακας, ποίμνιον δὲ τοὺς ἐν νυκτὶ φυλασσομένους Ἀχαιοὺς, θῆρα δὲ τὸν Ἕκτορα, ὃν ἐξαίρων κρατερόφρονα καλεῖ. ἔχει δὲ ἡ παραβολὴ οὕτως· ὡς δὲ κύνες περὶ μῆλα δυσωρήσονται ἐν αὐλῇ, θηρὸς ἀκούσαντες κρατερόφρονος, ὅς τε καθ' ὕλην ἔρχηται δι' ὄρεσφι, πολὺς δ' ὀρυμαγδὸς ἐπ' αὐτῷ ἀνδρῶν ἠδὲ κυνῶν, ἀπό τέ σφι*σιν ὕπνος ὄλωλεν, ὣς τῶν νήδυμος ὕπνος ἀπὸ βλεφάροισιν ὀλώλει, νύκτα φυλασσομένοισι κακήν. καὶ ὅρα ὡς ἡ παραβολὴ αὕτη ὅλη ὅλῳ προσαρμόττει τῷ παραβαλλομένῳ πράγματι, ὡς ἀνωτέρω ἔκκειται, καὶ ὅτι οὐχ' ἁπλῶς οἱ φύλακες, ἀλλ' οἱ τούτων ἡγήτορες ἐγρηγορότες εὕρηνται, οἷα πιθανῶς καὶ αὐτοὶ κληθησόμενοι συμμητιάασθαι, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς δηλοῦται, ὅπου καὶ φύλακές τινες συναγείρονται τοῖς κεκλημένοις νῦν εἰς βουλὴν, οὓς πάντως καὶ ἐγρηγορέναι χρή. οὐ γὰρ τὸν ἁπλῶς ἀλλὰ τὸν βουληφόρον ἄνδρα εὐλαβεῖσθαι τὸν μακρὸν ὕπνον χρεών. (Vers. 182.) Ὅρα δὲ καὶ τὸν σχηματισμὸν τοῦ, ἀλλ' ἐγρηγορτὶ ἐκάθηντο. ἦν μὲν γὰρ ἀκόλουθον φάναι ὡς οὐχὶ εὕδοντας εὗρον ἀλλὰ καθημένους. ὁ δὲ ἄλλως ἔφρασεν, οὔτε σολοικίσας, καὶ σχηματίσας δὲ καινότερον. (Vers. 183.) Μῆλα δὲ καὶ νῦν ὡς ἐκ μέρους τὰ ἁπλῶς θρέμματα λέγει. Τὸ δὲ δυσωρεῖν παρῆκται μὲν ὁμοίως τῷ ἀρκυωρεῖν, ὃ ἐν τοῖς περὶ προνοίας κεῖται παρὰ τῷ Αἰλιανῷ, ἔχει δὲ ὁμοιότητα συνθέσεως καὶ πρὸς τὸ πολυωρεῖν. δηλοῖ δὲ τὸ δυσφυλακτεῖν ἤγουν κακοπαθεῖν ἐν τῷ φυλάσσειν, ὡς ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύει παραφράσας ἐν τῷ, νύκτα φυλασσομένοισι κακήν. τὸ μὲν γὰρ δὺς ἐπὶ κακοῦ, ὠρεῖν δὲ τὸ φυλάσσειν· *ὥστε ταὐτὸν δυσωρεῖν καὶ νύκτα κακὴν φυλάσσεσθαι ἤγουν φυλάσσειν. Τῆς δὲ ῥηθείσης αὐλῆς παράγωγον ἡ ποιμενικὴ αὖλις καὶ ἔπαυλις καὶ τὸ αὔλιον. (Vers. 184.) Τὸ δὲ καρτερόφρονος εὐγενεῖς ὑπογράφει κύνας, οἷς ἔργον περιφρονεῖν μὲν τὰ φαῦλα θηρία, ἐπιστρέφεσθαι δὲ τῶν κρατερῶν· ὁποῖοι καὶ οἱ παρ' Ἰνδοῖς κύνες, οὓς ἄλλοι τε ἱστοροῦσι καὶ ὁ σοφὸς Θεμίστιος, γράψας, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, κύνα Ἰνδὸν λέοντι μὲν ἐπεξιέναι καὶ παρδάλει, λύκους δὲ ὑπερορᾶν καὶ ἀλώπεκας. (Vers. 185.) Ὁ δὲ ὀρυμαγδὸς ἐνταῦθα κυριολεκτεῖται εἰς δήλωσιν ὀνοματοποιηθὲν τοῦ ἐν ὄρεσι θορύβου. καθ' ὕλην γὰρ ὑπόκειται τὰ

τῆς παραβολῆς. ὃ καὶ ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύων φησὶν, ἐν ὄρεσφι. διὸ καί πως παρηχητικῶς ἐσχημάτισται τὸ ἐν ὄρεσφι πολὺς ὀρυγμαδός. (Vers. 186.) Τὸ δὲ, ἀπόλωλεν ὕπνος, σώφρων ἐστὶν ὑπερβολή. δηλοῖ γὰρ ὡς οὐδ᾽, εἴ περ ὑπνῶσαι βουληθεῖεν, δυνήσονται διὰ τὸ δυσεύρετον τοῦ ἤδη ἀπολωλότος ὕπνου. γέγηθε δὲ τῇ λέξει ταύτῃ ὁ ποιητής· διὸ καὶ δὶς αὐτῇ ἐχρήσατο, πρῶτον μὲν φράσας γοργότερον, εἶτα καὶ περιφράσας ὡς γέγραπται ἀνωτέρω. (Vers. 189.) Ὅτι προσοχὴν φυλάκων δηλοῖ τὸ, πεδίονδε γὰρ αἰεὶ τετράφαθ᾽ ὅτε τινῶν ἀΐοιεν ἰόντων· ὃ καὶ αἴτιον ἀγρυπνίας γίνεται. (Vers. 190.) Ὅτι προμηθευτικὸν *τὸ, τοὺς δ᾽ ὁ γέρων γήθησεν ἰδὼν θάρσυνέ τε μύθῳ. (Vers. 192.) Ὅτι ἀποδεξάμενος τοὺς φύλακας ὁ γέρων Νέστωρ τῆς ἐγρηγόρσεως θαρσύνει αὐτοὺς εἰπών· οὕτω νῦν, φίλα τέκνα, φυλάσσετε, μηδέ τινα ὕπνος αἱρείτω, μὴ χάρμα γενώμεθα δυσμενέεσσι. καὶ ὅρα ὅπως τε βραχυλογεῖ ἐν καιρῷ ὁ ἐν ἄλλοις πλατὺς ῥήτωρ, καὶ ὡς τὸ πάντας κυδαίνειν καὶ μὴ μεγαλίζεσθαι πραγματικῶς δεδίδαχεν. οὐ γὰρ πέπονας οὐδὲ φίλους ἑταίρους ἤ τι τοιοῦτον τοὺς φύλακας καλεῖ, ἀλλὰ φίλα τέκνα, ὃ καὶ Θρασυμήδην ἂν προσεῖπε, τὸν οἰκεῖον υἱὸν τὸν καὶ αὐτὸν συνεπιστατοῦντα τοῖς φύλαξι. Καὶ ὅρα τὸ, φίλα τέκνα φυλάσσετε, παρηχήσει ἐοικὸς, ἣν Ὅμηρος μὲν οὐκ ἐπετηδεύσατο, ἄλλοι δὲ πρὸ ἔργου ἔσχον, ἐν οἷς καὶ ὁ γράψας τὸ, Φυλέα φίλον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται πλατύτερον. τοιούτου δέ πως τύπου σὺν ἄλλοις πολλοῖς δεδηλωμένοις καὶ τὸ, τί κοινὸν κυνὶ καὶ βαλανείῳ. (Vers. 193.) Τὸ δὲ, μὴ χάρμα γενώμεθα, ἔμφασιν ἔχει ἐτυμολογικὴν τῆς χάρμης, ὡς τῶν δυσμενῶν χάρμα πασχόντων, εἰ κρατοῦσι μάχης, ἣ δὴ χάρμη ἂν εἰκότως διὰ τοῦτο λέγοιτο. ἔχει δέ τι καὶ ἐλλειπτικὸν ὁ τοιοῦτος λόγος· λείπει γὰρ τὸ ὑπνώσαντες, ἵνα ᾖ τὸ πλῆρες, μὴ καὶ ὑπνώσαντες ἐπίχαρτοι γενώμεθα τοῖς ἐχθροῖς. *(Vers. 194.) Ὅτι ὑπὲρ γεροντικὴν προθυμίαν ὁ Νέστωρ ἑαυτὸν ἐρεθίζων πρῶτος τάφροιο διέσσυτο, ἵνα τῇ τόλμῃ δηλαδὴ καὶ τοὺς φύλακας καὶ τοὺς ἅμα ἑπομένους θαῤῥύνῃ καὶ τοὺς μετὰ μικρὸν δὲ σταλησομένους εἰς κατασκόπευσιν. οὐ γὰρ ἦν ἀνδρῶδες τὸν ἄλλους εἰς κίνδυνον στέλλοντα ἐντὸς αὐτὸν τάφρου συστέλλεσθαι καὶ μὴ προϊέναι τολμᾶν. (Vers. 195.) Ὅρα δὲ ὡς γέροντος πονουμένου ὀκνοῦσι μὴ οὕτω ποιεῖν ἀναγκαίως καὶ οἱ νεώτεροι. Νέστορος γὰρ διελθόντος ὡς ἐῤῥέθη τὴν 715
τάφρον, *καὶ οἱ λοιποὶ ἅμ᾽ ἕποντο Ἀργείων βασιλῆες, ὅσοι κεκλήατο βουλὴν, οὐ μὴν ἅπαντες, ὅτι μηδὲ ἅπασιν τὸ πρᾶγμα ἔγνωσται. Ἔστι δὲ τὸ μὲν κεκλήατο ὑποκρουστικὸν τοῦ τῆς συγκλήτου ὀνό-
798 ματος, τὸ δὲ βουλὴν, ἐλλειπτικόν. λέγει γὰρ, ὅσοι κέκληντο εἰς βουλήν. *(Vers. 198. sqq.) Ὅτι παραδηλῶν ὁ ποιητὴς πόσον τε ἐγγὺς νηῶν αὖλιν ὁ Ἕκτωρ ἔθετο, καὶ εἰς ὅσον οἱ περὶ τὸν Νέστορα βουλευταὶ παρεξῆλθον τῆς τάφρου, ἔτι δὲ καὶ ὡς κατὰ κράτος ὁ Ἕκτωρ ἐνίκησε, φησί· τάφρον δ᾽ ἐκδιαβάντες ὀρυκτὴν ἑδριόωντο ἐν καθαρῷ, ὅθι δὴ νεκύων διεφαίνετο χῶρος πιπτόντων, ὅθεν αὖτις ἀπετράπετ᾽ ὄβριμος Ἕκτωρ ὀλλὺς Ἀργείους, ὅτε δὴ περὶ νὺξ ἐκάλυψε, τὴν γῆν δηλαδὴ καὶ τὰ περὶ γῆν. τοῦτο γὰρ νῦν τῇ Ὁμηρικῇ φράσει ἐλλέλειπται, περιφραζούσῃ τὸ νὺξ *ἐγένετο. Καὶ ὅρα εἶδος προαναφωνήσεως καινοτέρας, ἣν ἐνταῦθα σιωπηρῶς ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε, διδοὺς νοεῖν ὅτι ὁ οὕτω δαμασάμενος τοὺς Ἀχαιοὺς Ἕκτωρ, καὶ ὥς περ ἐκεῖνοι τὴν Τροίαν πόῤῥωθεν, οὕτω μᾶλλον αὐτὸς ἐγγύθεν περικαθίσας τὸ τοῦ ναυστάθμου τεῖχος, οὐκ ἂν εἰς αὔριον τοῦ γενναίως πολιορκεῖν ἀπόσχοιτο. (Vers. 198. sqq.) Ὅτι δὲ ὀρυκτὴ τάφρος κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἡ χειρόκμητος πρὸς διαστολὴν τῶν ἄλλως χαραδρουμένων τόπων, καὶ ὅτι τὸ, ὅθι νεκύων πιπτόντων διεφαίνετο χῶρος, ἑρμηνευτικόν ἐστι τοῦ ἐν καθαρῷ, καὶ ἀλλαχοῦ *δηλοῦται. (Vers. 200.) Τὸ δὲ ἀπετράπετο διαφορὰν ἔχει τινὰ πρὸς τὸ ἁπλῶς τρέπεσθαι. αὐτὸ μὲν γὰρ ἀκούσιόν ἐστιν ὡς τὰ πολλὰ ἐν πολέμῳ· Ἕκτωρ δὲ ἀβίαστος ἀπετράπετο οἷα καὶ νικῶν, εἰ μὴ ἄρα καὶ αὐτὸν ἡ νὺξ ἄκοντα ἔτρεψε. Τὸ δὲ ἀποτραπέσθαι μετ᾽ ὀλίγα καὶ ἂψ ἀναχωρῆσαι ὁ ποιητὴς ἐρεῖ. (Vers. 204.) Ὅτι οὐ προστακτικῶς κατὰ τοὺς ἀτέχνους στρατηγοὺς, ἀλλ᾽ ὑποθετικῶς ἐν εἴδει συμβουλῆς ὁ Νέστωρ καὶ ἀπροοιμιάστως, ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἀρξάμενος, οὐ γὰρ προοιμίου νῦν ἀλλ᾽ ὀξυλαβείας ἔδει τῷ καιρῷ, λέγει· ὦ φίλοι, οὐκ *ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ᾽ ἑῷ αὐτοῦ θυμῷ τολμήεντι, μετὰ Τρῶας μεγαθύμους ἐλθεῖν; εἴ τινά που δηΐων ἕλοι ἐσχατόωντα, ἤ τινά που καὶ φῆμιν ἐνὶ Τρώεσσι πύθοιτο· καὶ οὕτω μάθοι τί ποτε βουλεύονται οἱ πολέμιοι· ἐφ᾽ οἷς ὁ γέρων καὶ ἔπαθλον ἐκφωνεῖ, λέγων ἐν σχήμασιν ἀσυνδέτοις· ταῦτά κε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι ἀσκηθὴς, μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη πάντας ἐπ᾽ ἀνθρώπους, καί οἱ δόσις ἔσσεται

ἐσθλή· ὅσσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι, τῶν πάντων οἱ ἕκαστος οἶν δώσουσι μέλαιναν, θῆλυν, ὑπόῤῥηνον, ὅ ἐστιν ἔγκυον ἢ καὶ ἤδη γεννήσασαν, ὕπαρνον, ῥῆνες γάρ φασιν οἱ ἄρνες, ἣν καὶ σεμνύνων λέγει· τῇ μὲν, ἤγουν ταύτῃ, κτέρας οὐδὲν ὁμοῖον. τῷ ὄντι γὰρ θαυμάσιον ἀνδρὶ φιλοκάλῳ ἀγέλη μελάνων θρεμμάτων διὰ τὸ σπάνιον. καὶ τὸ χρῶμα δὲ τῆς ἀγέλης σύμβολον τῆς ἐν μελαίνῃ νυκτὶ κατορθώσεως. καὶ ἡ διὰ τὴν θηλυγονίαν δέ, *φασιν, ἐπιμονὴ τοῦ γένους ἐπιμήκιστον ἐκτείνει τὸ κλέος

716 τῆς πράξεως. λέγει δὲ ὁ Νέστωρ καὶ ὅτι ὁ τοιοῦτος αἰεὶ ἐν δαίτῃσι καὶ εἰλαπίνῃσι παρέσται, ὅ περ καὶ αὐτὸ λόγου ἦν ἄξιον παρὰ τοῖς παλαιοῖς. διὸ καὶ ὁ βασιλεύς που ἀναμιμνήσκει τινὰ, εἰπὼν ὡς, εἰ καὶ οἱ λοιποὶ δαιτρὸν πίνουσιν, ἀλλὰ σοὶ πλεῖον τὸ δέπας ἕστηκε πιεῖν ὥς περ ἐμοί. καὶ τῷ Ἕκτορι δέ που φίλος τις εὔρηται εἰλαπιναστής. καὶ τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Νέστορος. (Vers. 220. sqq.) Ἐπὶ δὲ τούτοις πάντων ἀκὴν γενομένων σιωπῇ, ὁ Διομήδης εἰπὼν ὅτι, Νέστορ, ἔμ᾽ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ, ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατὸν ἐγγὺς ἐόντων, ἐπάγει· ἀλλ᾽ εἴ τίς μοι ἀνὴρ ἕποιτο καὶ ἄλλος, μᾶλλον θαλπωρὴ, καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται. καὶ οὕτως ἀναδεξάμενος μὲν τὸν ἀγῶνα, ζητήσας δὲ καὶ τὸν συναγωνισόμενον, ἐπάγει αἰτίαν τῆς ζητήσεως γνωμικὴν ταύτην· σύν τε δύ᾽ ἐρχομένω, καί τε πρὸ ὁ τοῦ ἐνόησεν ὅππως κέρδος ἔῃ· μοῦνος δ᾽ εἴ πέρ τε νοήσῃ, ἀλλά τε οἱ βράσσων τε νόος, λεπτὴ δέ τε μῆτις, τουτέστι σύνδυο ἐρχομένων, ἢ δύο συνερχομένων ἀνδρῶν, τάχα ἂν οὗτος πρὸ τούτου νοήσῃ τι δέον· μόνος δὲ, ἤγουν εἷς, κἂν τυχόν τι νοήσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ νοῦς αὐτῷ βραχὺς καὶ ἡ μῆτις λεπτή. καὶ ἔστι τὸ πρᾶγμα ὅμοιον σχοίνων πλοκῇ. κἀκεῖ γὰρ ἄλλος *ἄλλῳ ἐπισυμπλεκόμενος ἄῤῥηκτός ἐστιν, ὁ εἷς δὲ οἷα λεπτότερος θᾶττον ῥήγνυται. λέγει δὲ καὶ ἡ παροιμία, εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνήρ. διὸ καὶ ὁ Δόλων μόνος εἰς κατασκοπὴν μετ᾽ ὀλίγα σταλεὶς κινδυνεύσει. καὶ ἡ συμβουλὴ δὲ κοινὴν βουλήν τινα δηλοῖ διὰ τῆς σὺν προθέσεως. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (Vers. 204.) Ὅρα δὲ ὡς ὁ Νέστωρ εἰπὼν, οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ πεπίθοιθ᾽ ἑῷ αὐτοῦ θυμῷ, εἰς κοινὸν ἔῤῥιψε τὸν λόγον, οὐκ ἐπιλεξάμενος ἕνα τινά. ἢ γὰρ ἂν καὶ ἐκεῖνον τὸν ἕνα ἐλύπησεν ὡς εἰς κίνδυνον παραβάλλων, καὶ τοὺς ἄλλους δὲ ὡς ἀτόλμους παρευδοκιμουμένους κατῄσχυνε. διὸ αὐθαίρετον ἔριν ἐν τοῖς ἐφεξῆς τοῖς ἀριστεῦσιν ἐνέθετο. καὶ ἄλλως δὲ, οἱονεὶ λέγει, ὡς οὐκ ἔστι τις ἀνάγκη ποθὲν, οὐδὲ πεισθήσεται ὁ τοιοῦτος ἑτέρῳ τινὶ, ἀλλ᾽ ἑαυτῷ διὰ τὸ πάντῃ ἑκούσιον. ᾧ καὶ ὁ Διομήδης ἐπιστήσας φησίν· ἐμὲ ὀτρύνει κραδίη καὶ τὰ ἑξῆς. Τὸ δὲ, ἑῷ αὐτοῦ, ἴσον ἐστὶ συνθέτῳ ἀντωνυμίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, διαλελυμένως ῥηθὲν, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ πεποίηται. Τοῦ δὲ, ἑῷ θυμῷ πεπίθοιτο, ἑρμηνευτικὸν τὸ, ἔμ᾽ ὀτρύνει κραδίη, ἤγουν ἐγὼ πείθω ἐμαυτόν. (Vers. 205.) Τὸ δὲ τολμήεντι δηλοῖ ὡς οὐ μόνον ἀνδρίας, ἀλλὰ καὶ τόλμης μάλιστα τὸ ἔργον δέεται, δι᾽ ἣν Ὀδυσσεὺς ὡς τὸν λόχον τοῦτον τολμήσας τλήμων λέγεται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μενέ*λαος φθάσας δεδιέναι εἶπε, μή ποτε οὔ τις ὑπόσχηται τοῦτο ἔργον· καὶ τὸν τολμήσοντα ἐξεθείασεν, εἰπών· μάλα ἂν θρασικάρδιος εἴη. καὶ Ἕκτωρ δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ὁμοίως λέγει μέγα δῶρον δώσειν τῷ ἀνδρὶ, ὃς ἂν τλαίη νηῶν ἐγγὺς ἐλθεῖν. Μεγαθύμους δὲ τοὺς Τρῶας οὐχ᾽ ἁπλῶς ἐπωνόμασεν, ἀλλὰ στρατηγικῶς τὸν λόγον ἀσφαλιζόμενος, ἵνα ἐκφοβήσῃ τοὺς ὑπὲρ τὸ δέον ἀνδριζομένους, οἱονεὶ λέγων ὡς, ἐπείπερ οἱ Τρῶες μεγάθυμοι, χρὴ τὸν κατασκοπήσοντα ἑαυτῷ θαῤῥεῖν ὡς ἀξιομάχῳ. διὸ καὶ ὁ βασιλεὺς, ὡς ῥηθήσεται, δέδοικε περὶ τῷ ἀδελφῷ, μὴ οὐ μεγάθυμος ὢν τολμήσῃ γενέσθαι *κατάσκοπος, οὐ γὰρ τόλμης μόνης 790
χρεία ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλ᾽, ὡς εἴρηται, καὶ ἀνδρίας, ἣν ἐνέφηνε τὸ μεγάθυμον, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν μεγαλόψυχον. (Vers. 206.) Τὸ δὲ, εἴ τινά που ἕλοι, ἀντὶ τοῦ ὅπως τινὰ κατάσχῃ. καὶ ἔστιν ἐν πολλῇ χρήσει τὸ σχῆμα. εἰώθαμεν γὰρ, ὡς καὶ προδεδήλωται, λέγειν, εἴ πως τόδε γένηται ἀντὶ τοῦ ὅπως. Σοφοκλῆς δὲ τὸ εἴ που εἰς τὸ ἐάν που μεταλαβὼν καθ᾽ ὁμοίαν ἔννοιαν φράζει τὸ, φίλτροις ἐάν που τήνδ᾽ ὑπερβαλώμεθα, μεμηχάνηται τοὖργον, ἤγουν ἐμηχανησάμεθα τόδε, ὅπως τόδε τι ἀνύσωμεν. (Vers. 207.) Ὅρα δ᾽ ἐνταῦθα καὶ ὡς τὸ, τινά που, δὶς εἶπεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, εἴ τινά που δηίων, καὶ ἐν τῷ, εἴ τινά που καὶ φῆμιν, οὐκ ἐντραπεὶς οὐδὲ νῦν τὴν καίριον ταυτολογίαν. (Vers. 206.) Τὸ δὲ ἐσχατόωντα παραμυθία ἐστὶ τῆς κινδυνώδους ἐπιχειρήσεως, ὡς μὴ χρεὼν δῆθεν ὂν τὸν κατάσκοπον τοῦ βάθους γενέσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἄκροις καὶ ἐξωτέρω τοῦ στρατοπέδου ἐπιβαλεῖν· εἰ καὶ ὁ Διομήδης ἀγήνορι θυμῷ δῦναι λέγει τὸν δυσμενῆ στρατὸν, ὅ περ ταὐτόν ἐστι τῷ, ἤθελεν Ὀδυσσεὺς καταδῦναι ὅμιλον Τρώων, καὶ τῷ, κατέδυ Τρώων πόλιν εὐρυάγυιαν, μονονουχὶ λέγων ὁ Διο*μήδης, ὡς οὐ τοῖς ἐσχάτοις τοῦ

στρατοῦ ἐγχειρήσω, ἀλλὰ τῶν βαθυτέρων γενήσομαι. (Vers. 207. sqq.) Τὸ δὲ φῆμιν φανερῶς διὰ τοῦ ῑ γράφεται ἀπὸ τοῦ φημίζω φημίσω, καθὰ τὸ αὖλιν ἐκ τοῦ αὐλίζω. τὸ μέντοι διὰ τοῦ η̄ γραφόμενον οὐ τὴν ἁπλῶς ἀνθρωπίνην δηλοῖ λαλιὰν, ἀλλά τινα θειοτέραν δηλωτικὴν τοῦ μέλλοντος, ὁποία καὶ ἡ ὄττα καὶ ἡ κληδὼν καὶ ἡ ὀμφὴ, καθὰ δηλοῖ σαφῶς καὶ ἡ Ὀδύσσεια, ἐν ᾗ καὶ δήμοιο φῆμις τὸ ἐκ τοῦ λαοῦ ὄνειδος. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύων τὴν ἐνταῦθα φῆμιν τὴν διὰ τοῦ ῑ γραφομένην τίς δή ποτέ ἐστιν, ἐπάγει· ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσιν, ἢ μεμάασιν αὖθι μένειν παρὰ νηυσὶν ἀπόπροθεν, ἦε πόλινδε ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἐπεὶ δαμάσαντό γ᾽ Ἀχαιοὺς, μονονουχὶ λέγων, ὡς τοῦτο ἐστὶ νῦν φῆμις τὸ πυθέσθαι ἃ βουλεύονται οἱ Τρῶες. διὸ καὶ ἐπιφέρει, ταῦτά κε πάντα πύθοιτο καὶ ἑξῆς, ὡς προέκκειται. (Vers. 210.) Ὅρα δ᾽ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι καὶ ὅτι τὸ, ἂψ ἀναχωρήσουσιν, ἀσφαλῶς ἐσχημάτισται πρὸς ῥῆμα πληθυντικόν. ἦν γὰρ οὕτω φράσαι, ἆρα μεμάασιν αὖθι μένειν ἢ ἂψ ἀναχωρῆσαι. (Vers. 211.) Τὸ δὲ πύθοιτο ἀρχὴ καὶ αὐτὸ τοῦ πευθῆνα τὸν ἐπίσκοπον λέγεσθαι, καθὰ καὶ προγέγραπται. καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ φησιν ὁ Ἕκτωρ· τίς ἂν τλαίη νηῶν σχεδὸν ἐλθεῖν ἔκ τε πυθέσθαι. καὶ ὁ Δόλων ὡσαύτως. *Τὸ δὲ, ἂψ ἔλθοι, πρὸς ἀκρίβειαν ἐννοίας κεῖται. οὐ γὰρ χάρις τῷ κατασκόπῳ, εἰ μόνον ἀπέλθῃ, ἀλλὰ καὶ εἰ ὀπίσω ἔλθῃ, τουτέστιν, εἰ ἐπανέλθῃ, ὅ περ ὅμοιόν ἐστι τῷ ἀνωτέρω ῥηθέντι παρὰ τοῦ ποιητοῦ, τῷ ἂψ ἀναχωρῆσαι. ἀκριβέστερον δὲ εἰπεῖν, οὔτε ἐλθὼν ὁ κατάσκοπος δίχα τοῦ πυθέσθαι λήψεται γέρας οὔτε μὴ ἂψ ἐλθών· οὐ γὰρ ψιλῆς χρεία ἐγχειρήσεως, ἀλλὰ τελείας πράξεως. Τὸ δὲ, εἰς ἡμέας ἔλθοι ἀσκηθὴς, εἰς ἐντέλειαν τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ αὐτὸ συμβάλλεται. ὡς γὰρ οὐ χάρις τοῦ κατασκοπῆσαι, εἰ μὴ καὶ ἐπανέλθῃ ὁ κατάσκοπος, οὕτως οὐκ εὔχαρι οὐδὲ τὸ ἐπανελθεῖν μὲν εἰς τοὺς ἀποστείλαντας, τυχὸν δὲ βληθέντα ἢ τρωθέντα, ὡς οὕτω μὴ πάνυ διαρ- 717
θρωθῆναι τὴν κατασκόπησιν. (Vers. 212.) Τὸ δὲ ἀσκηθὴς ἔστι μὲν λέξις οὐκ εὔχρηστος τῇ καταλογάδην γραφῇ, δηλοῖ δὲ τὸν ἀβλαβῆ. ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ κατὰ ἐναλλαγὴν ἀφώνου ἀνακύπτει ὁ ἀσκητής. τὸ δὲ τῆς λέξεως ἔτυμον ζητητέον ἀλλαχοῦ. (Vers. 213.) Τὸ δὲ, πάντας ἐπ᾽ ἀνθρώπους, διασαφητικόν ἐστι τοῦ ὑπουρανίου κλέους, δηλοῦν ὡς οὐ δήπου καὶ ἐν ταῖς ἀοικήτοις κλεϊσθήσεται, ἀλλ᾽ ὅπου ἄνθρωποι. Ἐσθλὴν δὲ δόσιν λέγει τὴν τοῦ ῥηθέντος ἐπάθλου. διότι κἂν μικρὸν δοκῇ τὸ δῶρον τῷ εἰς τὸν νύκτερον δόλον ἀποθαῤῥήσαντι, ἀλλὰ τρόπον ἄλλον μέγα κατὰ τοὺς παλαιοὺς *ὡς ἐκ μεγίστης προφάσεως. καὶ ὁ λαμβάνων δὲ μέγας, ὡς παρὰ τῶν ἰδίων ἑκόντων γέρας λαμβάνων, οὐκ αὐτὸς ἀπαιτήσας, ὅ περ ὁ Δόλων ποιεῖ, οὐ λαβὼν ὑπόσχεσιν ἀλλ᾽ ἀπαιτήσας αὐτός. (Vers. 214.) Τὸ δὲ, ὅσσοι γὰρ νήεσσιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι, παρῳδήσας ὁ ποιητὴς ἐν Ὀδυσσείᾳ οὕτω γράφει ἐπὶ τῶν μνηστήρων· ὅσσοι γὰρ νήσοισιν ἐπικρατέουσιν ἄριστοι, αὐτὸς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ διδάσκων καὶ ὅπως χρὴ παρῳδεῖν. (Vers. 215.) Τὸ δὲ, ἕκαστοι δώσουσιν, Ἀττικῶς συντέτακται. ἐπεὶ τὸ ἕκαστος πολλούς τινας δηλοῖ κατὰ διαιρετικὴν ἔννοιαν. καὶ ἔστι ταὐτὸν ἕκαστον καὶ πάντας εἰπεῖν. (Vers. 216.) Οἱ δὲ ἄρνες οὐ μόνον ῥῆνες, ὡς ἐῤῥέθη, λέγονται, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἀρῆνες, ὅθεν οἱ ἄρνες ἐν συγκοπῇ. διὸ καὶ ἀρηνοβοσκὸς ὁ προβατοβοσκὸς κατὰ Παυσανίαν, ἐκ μέρους δηλαδή. ἐν δὲ ἀνωνύμῳ ῥητορικῷ λεξικῷ καὶ ἐρενοβοσκὸς ὁ αὐτὸς φέρεται διὰ τοῦ ε̄. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ διχῶς φέρεται στάχυς καὶ ἄσταχυς καὶ σταφὶς καὶ ἀσταφὶς, οὕτω καὶ ῥὴν καὶ ἀρὴν, πλὴν ὅσον τὸ ἄσταχυς καὶ τὸ ἀσταφὶς Ἀττικὰ ὄντα ἐκ πλεονασμοῦ ἔχει τὸ ᾱ, ἐν δέ γε τῷ ἀρὴν δοκεῖ φυσικῶς κεῖσθαι τὸ ᾱ παρὰ τὴν ἀρὰν, ὃ δηλοῖ τὴν εὐχήν. Τὸ δὲ, ταύτῃ οὐδὲν κτέρας ὁμοῖον, ἀναλογικῶς, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται, εἰ καὶ οἱ Ἀττικοὶ προπαροξυτό*νως ὅμοιον λέγουσιν, ὑπερβολικῶς εἶπεν ὁ καλὸς ῥήτωρ Νέστωρ, οὐκ ἀληθῶς λέγων, ἀλλὰ πιθανῶς αὔξων τὸ μικρόν. οὐδὲ γὰρ ἡ τοιαύτη ὄϊς ὑπὲρ πᾶν ἂν εἴη κτῆμα. Σκοπητέον δὲ καὶ μή ποτε φιλόζῳος ὢν ὁ Διομήδης ἐγείρεται πρὸς τὸ τοιοῦτον κτῆμα· ζῴοις γὰρ ἔοικε γεγηθέναι ἤ περ κειμηλίοις· ἵπποις τε γὰρ χαίρει, ὡς οἴδαμεν. καὶ νῦν καινοπρεπὲς ἀριστεῖον ἀκούσας τὴν ῥηθεῖσαν ὑπόῤῥηνον μέλαιναν ὄϊν τὴν ἐξ ἑκάστου τῶν ἀρίστων, θαῤῥεῖ καὶ δι᾽ αὐτὴν ἴσως τὸν μέγαν κίνδυνον. ἡ μέντοι τύχη ἀνελπίστως καὶ ἕτερον μέγα ἐπιφιλοτιμήσεται ζωϊκὸν φίλτατον γέρας, τοὺς καλοὺς ἵππους τοῦ Ῥήσου ἐν τοῖς ἐφεξῆς. ἐνταῦθα δὲ καὶ ζήτημα πολιτικὸν ἐκκύπτει τοῖς σοφισταῖς κατὰ ῥητὸν, οἶμαι, καὶ διάνοιαν, ἐκ τοῦ ὅσσοι ἄριστοι. ζητήσεως γὰρ ἄξιον εἴτε τοὺς βασιλεῖς μόνους νοητέον ἀρίστους εἴτε σὺν αὐτοῖς καὶ τοὺς ἡγεμόνας καὶ μέδοντας, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς τοὺς

ἀρίστους ὁ ποιητὴς ἑρμηνεύει εἰπών· κικλήσκετο, ἤγουν ἐκάλει, προσεκαλεῖτο, πάντας ἀρίστους, ὅσσοι Τρώων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες. καὶ ἔστιν ἡ ἀμφιβολία ἐξ ὁμωνυμίας. Σημείωσαι δὲ καὶ σχῆμα ἐν τούτοις τὸ κατὰ τὸ σιωπώμενον. καὶ γὰρ σιγᾷ τοῦ λοιποῦ τὴν τῆς ὑποσχέσεως δόσιν ὁ ποιητὴς, εἰς τέλος ἂν πάντως ἐλθοῦσαν. οὐ γὰρ δήπου*θεν ἐψεύσαντο οἱ Ἀχαιοὶ τὴν ὑπόσχεσιν. ὥστε συνακτέον καὶ ἐκ τούτου, ὡς τὰ μὴ ἀναγκαῖα παραλείπει λέγειν ὁ ποιητής. Τὸ δὲ κτέρας κατὰ πολυωνυμίαν ταὐτόν ἐστι τῷ κτέαρ καὶ κτῆμα. (Vers. 216.) Τοῦ δὲ δαίτῃσιν εὐθεῖα οὐ συνήθης ἡ δαίτη, ἑλομένου τοῦ ποιητοῦ σκληρότερον οὕτω φράσαι· ἄλλως γὰρ, εἴ περ ἤθελεν, εἶχε κοινότερον εἰπεῖν, ἐν δαίτεσσιν. ἡ δὲ εἰλαπίνη πόθεν παράγεται, δεδήλωται καλῶς ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. (Vers. 217.) Ἐν δὲ τῷ παρέσται λείπει τὸ ἡμῖν ἢ ἄλλο τι ὅμοιον σιγηθὲν διὰ λόγου ἀσφάλειαν. εἰκὸς γὰρ πολλὰς δαῖτας καὶ εἰλαπίνας προβαίνειν, αἷς οὐκ ἂν ὁ τοιοῦτος παρῇν. (Vers. 220.) Τὸ δὲ, θυμὸς ἀγήνωρ, οὐκ ἔχει ψόγον, οὐ γὰρ ἂν εἰς οὐδὲν δέον ὁ Διομήδης ἑαυτοῦ καταλέγοι, ὁ καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ μετ' ὀλίγα πρόφρονα καρδίαν καὶ θυμὸν ἀγήνορα μαρτυρόμενος. (Vers. 224.) Τὸ δὲ, σύν τε δύ' ἐρχομένω, σολοικοφανῶς ἔχει καὶ εἴρηται ἀλλαχόθι περὶ αὐτοῦ. καὶ εἶχε μὲν ὁ ποιητὴς ἀπροσκόπτως εἰπεῖν, σύν τε δύ' ἐρχομένων, ὅδε πρὸ τούτου ἐνόησεν, εἵλετο δὲ καὶ νῦν τῷ ἐναγωνίῳ τῆς ἐννοίας ὡς οἷα σχεδιάζων συνεξαλλάξαι τὸ σχῆμα καινότερον. ἐπεὶ γὰρ οἱ σύνδυο ἐρχόμενοι οὐχ' ἕν τι δρῶσιν ἐξ ἀνάγκης καὶ τὸ αὐτὸ, ἀλλ' ὁ μὲν προνοεῖ, ὀξύτερον ὡς εἰκὸς διατεθεὶς, ὁ δὲ ὕστερον ἐπινοεῖ, ἦρξα*το μὲν κἀνταῦθα ἀπὸ εὐθείας σχεδιαστικῶς, ὡς οἷα μέλλων ἕν τι ἔργον εἰπεῖν ἀμφοτέρων. γνοὺς δὲ ὡς οὐ δύναται, ἀφίησιν ἀναγκαίως καὶ νῦν τὸ ὀρθὸν τῆς συντάξεως καὶ πλαγιάζει καινοπρεπέστερον. ἢ γὰρ οὐκ εἴποις ἂν σολοικίζειν ἐμφανῶς τὸν εἰπόντα, σύν τε δύ' ἐρχόμενοι οὗτος πρὸ τούτου νοεῖ, ὡς καὶ εἴ τις εἴποι, οἱ δύο Αἴαντες ὁ ἕτερος μείζων ἦν, ναὶ πάντως. πλὴν, ἀλλ' ὁ μὲν Σκύθης, ὁ τὸν τοῦ ἵππου χρεμετισμὸν ἀρίστης μουσικῆς ὑπερθέμενος, δίδωσι τῆς βαρβάρου γνώμης δίκας τοῖς παλαιοῖς. ὁ δὲ οὕτω συμβαρβαρίζειν ἑλόμενος τῷ ποιητῇ μᾶλλον ἤπερ εὐθυῤῥημονεῖν ἀφελῶς *εἴη ἂν ῥητόρων ὁ ἄριστος. Τὸ δὲ, πρὸ ὁ τοῦ 800
ἐνόησεν, οὐδ' ἂν ἔχοι μίμησιν πρός τινος, τά τε ἄλλα καὶ τῆς καιριωτάτης γοργότητος ἕνεκεν, ἔτι δὲ καὶ τῆς εὐκαίρου στρυφνῆς δυσφραδείας διὰ τὸ τῶν συνερχομένων δύο προσώπων ἀόριστον. καὶ ἔστι τοιαύτη τις φράσις κεκλασμένη τῷ ῥυθμῷ καὶ ἐν τοῖς ἐφεξῆς που, ἐν τῷ, οὔτε ὁ τὸν δύναται ὑποφεύγειν οὔθ' ὁ διώκειν, περὶ οὗ ἐκεῖσε κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τῷ, σύν τε δύο, τοῦ τε συνδέσμου λείψαντος τὸ ἀπομεῖναν σύνδυο γράφουσιν οἱ Ἀττικοὶ καθ' ὁμοιότητα τοῦ σύντρεις· καὶ ὅτι τὸ γνωμικὸν τοῦτο εἰς παροιμίαν πεσὸν καὶ ὅ φασι καταμαξευθὲν, οὐδὲ προφέρεται πολλάκις ὅλον, ἀλλ' ἀρκοῦνται οἱ παλαιοὶ μόνον εἰπόντες τὸ σύν τε δύο, καὶ πλέον οὐδὲν, ὡς αὐτίκα τοῦ ἀκροατοῦ συνεπινοοῦντος καὶ τὸ λειπόμενον. ὁποῖόν τι καὶ ὁ παραβάτης ποιεῖ ἔν τινι τῶν αὐτοῦ ἐπιστολῶν,
718 ἀρξάμενος οὕτως· τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα, καὶ μηδέν τι πλέον πρὸς τελείαν σύνταξιν προσθεὶς, ὡς πρὸς εἰδότα λαλῶν. ἦν δὲ τὸ πλῆρες ἐκεῖ, τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ κλύειν τῶν ἐν τέλει. (Vers. 225.) Τὸ δὲ, ὅπως κέρδος ἔῃ, ὅμοιόν ἐστι τῷ, *ὅπως ἂν εἴη κερδαλέον. (Vers. 226.) Τὸ δὲ βράσσων ἅπαξ μὲν ἐνταῦθα εἴρηται τῷ ποιητῇ, δηλοῖ δὲ κατὰ τοὺς γλωσσογράφους τὸν βραδὺν ἢ τὸν βραχὺν, ἀπὸ τοῦ βραδὺς βραδίων βράσσων, ἢ ἀπὸ τοῦ βραχὺς βραχίων βράσσων, ὡς ἐλαχὺς ἐλαχίων ἐλάσσων, παχὺς παχίων πάσσων. κατὰ δὲ ἑτέρους βράσσων ὁ βρασσόμενος καὶ οὐχ' ἑστηκὼς ἐφ' ἑνὸς διὰ τὴν ἀγωνίαν, καὶ μετήνεκται ἡ λέξις ἀπὸ τῶν βρασσομένων ὑδάτων. εἴτε δὲ βραχὺς εἴτε βραδὺς εἴτε βρασσόμενος ἐκεῖνος ὁ εἷς, τοιοῦτος τῷ ποιητῇ ὁ ῥηθεὶς περὶ ἐκείνου λόγος, συνεξομοιωθεὶς τῷ πράγματι, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς φαίνεται γίνεσθαι. Τὸ δὲ, λεπτὴ μῆτις, ἤγουν ἀσθενὴς, ἢ ἐκ μεταφορᾶς εἴληπται σχοίνων ἀδρανῶν, ὡς πρὸ βραχέων εἴρηται, ἢ καὶ ἀπὸ λειποσάρκων καὶ οὕτως ἰσχνῶν σωμάτων, ἃ ὡς ἐπὶ πολὺ ἀσθενέστερα τῶν παχυτέρων εἰσίν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται στρατηγικὴ ἀνάκρισις περὶ νικησάντων ἐχθρῶν τὸ, ἅσσα τε μητιόωσι μετὰ σφίσι καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται· καὶ ὅτι τὸ μὲν, μέγα ἄν αὐτῷ ὑπουράνιον κλέος εἴη πάντας ἐπ' ἀνθρώπους, μεγίστην δόξαν δηλοῖ. ζήτησις δὲ ἀγαθοῦ συνοδοιπόρου τὸ, εἴ τίς μοι ἕποιτο καὶ ἄλλος, μᾶλλον θαλπωρὴ καὶ θαρσαλεώτερον ἔσται. Ἔνθα ὅρα τὸ θαλπωρὴ καὶ θαρ*σαλεώτερον, συγγενῶς ἔχοντα ἐκ πολυωνυμίας, καθότι θαλπωρὴ μὲν ἐκ τοῦ θάλπω, θάρσος δὲ καὶ θαρσαλέος ἐκ τοῦ θέρω θέρσω. ἀμφοῖν δὲ μία σημασία, τοῦ τε θαλ-

πειν δηλαδὴ καὶ τοῦ θέρειν. (Vers. 227. sqq.) *Ὅτι εὐαρεστηθεὶς ὁ ποιητὴς ἐνταῦθα καιριωτάτῳ ῥήματι τῷ ἐθέλειν ἑξάκις αὐτῷ ἐχρήσατο κατ᾽ ἐπιμονὴν συναπτῶς, πλὴν οὐ μονοειδῶς, ἀλλὰ κατὰ διαφόρους χρόνους καὶ ἀριθμοὺς, οἷον· οἱ δ᾽ ἔθελον Διομήδεϊ πολλοὶ ἕπεσθαι, ἠθελέτην Αἴαντε δύω, ἤθελε Μηριόνης, μάλα δ᾽ ἤθελε Νέστορος υἱὸς, ἤθελε δὲ Μενέλαος, ἤθελε δ᾽ ὁ τλήμων Ὀδυσσεὺς καταδῦναι ὅμιλον Τρώων. εἶτα ἑρμηνεύων τί δηλοῖ τὸ ὁ τλήμων, φησί· αἰεὶ γάρ οἱ καὶ οὐ νῦν μόνον ἐνὶ φρεσὶ θυμὸς ἐτόλμα. διὸ μετ᾽ ὀλίγα καὶ πολύτλαν αὐτὸν καλεῖ, ὡς καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτων. δῆλον δ᾽ ὅτι παρὰ τοῖς ὕστερον τλήμων καὶ ὁ ἐλεεινὸς λέγεται. ὅθεν καὶ τὸ, ἔλεξε πάντων τλημονέστατον λόγον. τὸ δὲ ἐτόλμα δήλωσίς ἐστι τοῦ τολμήεντα τὸν Ὀδυσσέα εἶναι, ὁποίου χρεία εἰς τὴν τῶν προκειμένων κατασκόπευσιν. Σημείωσαι δὲ ὅτι τὸ ἐθέλω, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ ἐφάνη, οὐ μόνον παρὰ τῷ ποιητῇ τρισυλλάβως προφέρεται ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις τὸ πλέον μετὰ τοῦ ε, ὡς καὶ Αἴλιος Διονύσιος παρασημειοῦται. ὅ*θεν φησὶ καὶ ἐθελοντὴς ὁ αὐθαιρέτως τι ποιῶν. ἐκαλοῦντο δὲ καὶ ἐθελονταὶ διδάσκαλοι, δραμάτων δηλαδὴ, ὅτε τις μὴ λαβὼν χορὸν μηδὲ χορηγητὴν ἔχων ἑαυτῷ τὰ πάντα παρεῖχε.* (Vers. 229.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ μάλα ἐθέλειν διὰ τιμὴν τοῦ πατρὸς Νέστορος κατά τι ἐξαίρετον τῷ Νεστορίδῃ ἐπιλέλεκται, καὶ ὅτι μάλιστα τὸν Ὀδυσσέα ἐσέμνυνε, τλήμονα εἰπὼν καὶ ἑξῆς, ὡς τά τε ἄλλα καὶ τὰ τοιαῦτα τλητικόν τε καὶ ἐνεργέστατον. δι᾽ οὗ καὶ ἐνέφηνεν ὁ ποιητὴς ὡς αὐτὸν ἐπιλέξεται εἰς ὀπαδὸν τῷ Διομήδει. Ὅρα δὲ ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις τοῦ ἐθέλειν ῥήμασι τὸ ἕπεσθαι μόνον κατὰ κοινοῦ προσήρμοσεν, εἰς δὲ τὸ ἤθελεν Ὀδυσσεὺς μεῖζόν τι ἔφη, τὸ καταδῦναι Τρώων ὅμιλον.* (Vers. 234.) *Ὅτι τὸ, Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ, ταὐτόν ἐστι τῷ φέρων χάριν, ὅ περ ἐν τῇ πρὸ ταύτης ῥαψῳδίᾳ κεῖται. τῆς αὐτῆς δὲ σημασίας ἐστὶ καὶ τὸ ἦρα *φέρων, ὡς προδεδήλωται. Ὅρα δὲ ὅτι Νέστωρ μὲν δημαγωγικῶς ὦ φίλοι εἶπεν, οὐκ ἂν δή τις ποιήσῃ τάδε· ὁ δὲ βασιλεὺς ἰδιάσας ἕν τι πρόσωπον ἀκολούθως φησί· Διόμηδες, ἐμῷ κεχαρισμένε θυμῷ, τουτέστι φίλε. Ἕκτωρ μέντοι μεγαλιζόμενος διὰ τὸ βαρβαρικὸν καὶ τύραννον οὐδὲν τοιοῦτον ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, ἀλλὰ ἁπλῶς ἐρωτήσει, τίς ἄν μοι ὑποσχόμενος τελέσειεν;* (Vers. 235.) *Ὅτι εἰς ἐπιλογὴν βοηθοῦ κρείττονος ἐκ πολλῶν, καὶ μάλιστα εἴ περ εὐγενεῖς εἰσὶν οἱ ἐπικουρεῖν ἐθέλοντες, χρήσιμον τὸ, τὸν μὲν δὴ ἕταρόν γ᾽ αἱρήσεαι, ὅν κ᾽ ἐθέλη*σθα φαινομένων τὸν ἄριστον, ἐπεὶ μεμάασί γε πολλοί· μηδὲ σύ γ᾽ αἰδόμενος σῇσι φρεσὶ τὸν μὲν* 719
ἀρείω καλλείπειν, σὺ δὲ χείρον᾽ ὀπάσσεαι, αἰδοῖ εἴκων, ἐς γενεὴν ὁρόων μηδ᾽ εἰ βασιλεύτερός ἐστι. ὁ βασιλεὺς δὲ ταῦτα τῷ Διομήδει λέγει δέει τῷ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ. φησὶ γάρ· (Vers. 240.) *ὡς ἔφατ᾽· ἔδδεισε δὲ περὶ ξανθῷ Μενελάῳ, οἷα, ὡς ἐῤῥέθη, ἐθέλοντι καὶ αὐτῷ, ὑπεκκλέπτων οἷον ἐκεῖνον τοῦ κινδύνου. διδάσκει δ᾽ ἐν τούτοις ὁ ποιητὴς ὅτι πολλάκις ἡ αἰδὼς τὸν μὴ βουλευόμενον ὀρθῶς ἐκκρούει τοῦ συμφέροντος, καὶ ὅτι δεῖ τὸν ἐθέλοντά τι γεν*ναῖον ποιεῖν τοὺς πρὸς τὰ ἔργα χρησίμους ἐπιλέγεσθαι, οὐ μὴν τοὺς πλουσίους ἢ εὐγενεῖς.* (Vers. 238.) *Ὅρα δὲ ὅτι τε διαφέρει τὸ ἐθέλειν τοῦ αἱρεῖσθαι, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, ἕταρον αἱρήσεαι ὅν κ᾽ ἐθέλησθα. τοῦτο μὲν γὰρ ἀντὶ τοῦ, ὃν ἂν βούλῃ καὶ ἐπιθυμῇς, ἐκεῖνο δὲ ἀντὶ τοῦ προκρινεῖς· οὕτω δὲ καὶ ἕτερον τοῦ ἑλέσθαι τὸ προκρῖναι καὶ ἐπιλέξασθαι· καὶ ὅτι τὸ σὺ ἐνταῦθα δὶς εἶπεν, ὧν τὸ δεύτερον κατὰ τὸ παρέλκον· ἤρκει γὰρ καὶ ἅπαξ ῥηθῆναι. σχεδιασμοῦ*
801 *δὲ καὶ τοῦτο ἔμφα*σις. τὸν ὅμοιον τρόπον καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ, ὡς τ᾽ εἴ τις δύο ἢ καὶ πλείους τις ἡμέρας λογίζεται, μάταιός ἐστι, περιττεύει τὸ δεύτερον ἀόριστον ὄνομα. Τὸ δὲ ὀπάσσεαι ἦν καὶ ἀπαρεμφάτως εἰπεῖν πρὸς ἀκολουθίαν τοῦ καλλείπειν. ἔστι δὲ νῦν ὀπάζεσθαι οὐ τὸ παρέχειν, ἀλλὰ τὸ προσλαμβάνεσθαι εἰς ὀπαδόν. Τὸ δὲ, αἰδοῖ εἴκων, παράφρασις ἢ περίφρασίς ἐστι τοῦ αἰδόμενος. διὸ καὶ ὥς περ ἐκεῖ πρόκειται τὸ σὺ, ἐν τῷ, μηδὲ σύ γ᾽ αἰδόμενος, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, σὺ δὲ αἰδοῖ εἴκων, κατά τι σχῆμα ἐπαναφορᾶς.* (Vers. 240.) *Τὸ δὲ, ἔδδεισε περὶ Μενελάῳ, δημοκοπεῖται. δῆλον γὰρ ὡς τὰ τῷ δέει σύστοιχα ῥήματα τὴν περὶ πρόθεσιν δοτικῇ συντάσσουσιν, οἷον τὸ δειλιᾶν, τὸ δεδιέναι, τὸ δείδω, ἐφ᾽ ὧν ἡ πέρι πρόθεσις ὡς ἰσοδυναμοῦσα τῇ ἐπὶ τὴν δοτικὴν ἔχει σύνταξιν.* (Vers. 242.) *Ὅτι πολλῶν ὡς ἐῤῥέθη ἐθελόντων ἕπεσθαι τῷ Διομήδει, αὐτὸς πεισθεὶς οἷς ὁ εὐρυκρείων εἶπε, τὸν ἀρείω προκρίνει Ὀδυσσέα, εἰπὼν πάνυ πεπαιδευμένως· εἰ μὲν δὴ ἕταρόν γε κελεύετέ μ᾽ αὐτὸν ἑλέσθαι, ὡς ὑμεῖς ἐπιλεγόμενοι, καθὰ δηλαδὴ ὡς ἐπὶ πολὺ γίνεσθαι εἴωθε, πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆος ἐγὼ θείοιο λαθοίμην; *οὗ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ ἐν πάντεσσι πόνοισι, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς*

Ἀθήνη; τούτου γε ἑπομένοιο καὶ ἐκ πυρὸς αἰθομένοιο ἄμφω νοστήσαιμεν, ἐπεὶ περίοιδε νοῆσαι. ἃ δὴ δραστήριον καὶ φρόνιμον ἄνδρα χαρακτηρίζει. καὶ τὸ τοῦ Διομήδους δὲ ἦθος ὑπεμφαίνει κατὰ τοὺς παλαιοὺς φιλότιμον καὶ σὺν ἀσφαλείᾳ φιλοκίνδυνον. ἐν δὲ τοῖς ῥηθεῖσιν ὅρα καὶ τὸ σεμνὸν καὶ εὐπαίδευτον τοῦ ἥρωος· αὐταρκῶν γὰρ ἑαυτῷ τὰ εἰς ἀνδρίαν οὐχ᾽ ὡς ἀνδρειότερον τῶν ἄλλων ἐπιλέγεσθαι τὸν Ὀδυσσέα φησὶν, ἀλλ᾽ ὡς φίλον Ἀθηνᾷ, ἤγουν ὡς φρονιμώτερον, ὃ καὶ οἱ ἄλλοι ἂν ὁμολογήσαιεν Ἕλληνες, καὶ οὐδὲ ὁ Νέστωρ ἀκούων δυσχερανεῖ. Διομήδης γὰρ οὐχ᾽ ἁπλῶς φρόνησιν, ἀλλ᾽ ἔμπρακτον φρόνησιν ἐπιλέγεται, ὁποία ἡ τοῦ Ὀδυσσέως ἐστίν. ὁ μέντοι Νέστωρ ἄκρατος αὐτόχρημα σύνεσις ἦν ἀνδρίας ψιλή. ἀφθονήτως οὖν διὰ σοφίαν φησὶν αἱρεῖσθαι τὸν Ὀδυσσέα, ἧς ἅπαντες εἴκουσι τῷ Ὀδυσσεῖ. ἔτι μὴν ὁ Διομήδης καὶ ὡς θεοφιλῆ πρὸ τῶν ἄλλων αἱρεῖται τὸν Ὀδυσσέα. τοῦτο γὰρ αἰνίττεται καὶ ἐν τῷ, Ὀδυσσῆος θείοιο, καὶ ἐν τῷ, φιλεῖ δέ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη. ὅτι δὲ τοιοῦτος ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀλλαχόθεν τε δῆλον, καὶ ἐκ τοῦ, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ λέγεται, ἀναφανδὰ ὑπὸ θεῶν φιλεῖσθαι αὐτόν. *Καὶ σημείωσαι ἐν τούτοις ὅτι ἀληθὴς ὁ ἐν τοῖς κινδύνοις ἔπαινος τὰ πολλὰ ὡς παρωθούμενος πᾶσαν αἰδῶ, καὶ ὅτι αἱρετώτερον ἀνδρίας ἐν κινδύνοις ἡ φρόνησις, καὶ ὅτι ἐν πολλοῖς τὴν ἀνδρίαν τῇ φρονήσει ὁ ποιητὴς ἀναγκαίως συζεύγνυσι καὶ ξυνωρίδα ταύτην τοῖς Ἕλλησιν ἐξαρτύει σωτήριον, ὡς ὅτε τὴν Ἀθηνᾶν εἰς τὸ τοῦ Διομήδους ἀνήγαγεν ἅρμα, αὐτὴν τὴν φρόνησιν πεποιηκὼς τῇ ἀνδρίᾳ συμβαίνουσαν, καὶ ὅτε τὸν Νέστορα ἡνιοχοῦντα τῷ αὐτῷ πεποίηκε τὸν ἐν ἥρωσι φρονιμώτατον. καὶ ἐν ταῖς λιταῖς δὲ ὁ μὲν τῶν πρέσβεων ἀνδρεῖος, ὁ δὲ λοιπὸς ἐπὶ συνέσει λαμπρός. καὶ νῦν δὲ ὁ Διομήδης τὸν Ὀδυσσέα ὡς τοιοῦτον ἐπιλέγεται. ὅλως γὰρ τὰ ἐν πολέμοις σεμνὰ δυσὶ ταύταις ἀρεταῖς, ἀνδρίᾳ καὶ φρονήσει, κατεργάζονται. (Vers. 242.) Ὅρα δὲ καὶ ἐνταῦθα ἐρώτησιν ἁπλῆν δοκοῦσαν ἔχειν τὸ ἄλυτον ἐν τῷ, πῶς ἂν ἔπειτ᾽ Ὀδυσῆος λαθοίμην. ὡς γὰρ μὴ δυνατὸν ὂν λαθέσθαι ἠρώτηται. Σημείωσαι δὲ ὅτι συμβάλλεταί τι ἐνταῦθα τὸ θείοιο, οἷα μὴ ἐξὸν ὂν ὥς περ θεοῦ, οὕτως οὐδὲ θείου ἀνδρὸς λαθέσθαι. καὶ τὸ λαθοίμην δὲ συντελεῖ τι ὁμοίως. οὐ γὰρ εἶπε, πῶς ἂν ἑλοίμην τινὰ πρὸ τοῦ Ὀδυσσέως, ἵνα μὴ καὶ φθόνον ὑποκινήσῃ κατὰ τοῦ ἥρωος, ἀλλὰ μετριώτερον ἔφη, πῶς *ἂν λαθοίμην τοῦ ἑτάρου. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τῷ στίχῳ τούτῳ κεῖται ἀργὸν μὲν τὸ ἔπειτα, δι᾽ ἑνὸς δὲ σ τὸ Ὀδυσῆος. Τὸ δὲ ἀγήνωρ ἀριδήλως καὶ ἐνταῦθα ἔπαινον δηλοῖ. οὐ γὰρ ἂν, ὡς καὶ προείρηται, ψέγοι τὸν Ὀδυσσέα εἰπὼν ἀγήνορα ὁ οὕτως αὐτὸν ἐξαίρων, ὥς περ οὐδὲ ἑαυτὸν ἔψεγε πρὸ ὀλίγων, εἰπών· ἐμὲ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ, ὅ περ καὶ ὁ Δόλων ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, ἐπὶ ἀνδρίᾳ ἑαυτὸν συνιστῶν. (Vers. 246.) Τὸ δὲ, τούτου γ᾽ ἑπομένοιο, τῷ ἐξ ἀσυνδέτου ἀποστατικῷ σχήματι ἐνδιάθετον φαίνει τῷ Διομήδει τὸν λόγον κατά τι θαῦμα ἐκπληκτικόν. Πῦρ δὲ αἰθόμενον πρὸς διαστολὴν εἶπεν. εἰσὶ γὰρ πολλὰ πυρὰ μὴ αἰθόμενα, ὡς τὸ τῆς μάχης καυστηρὸν καὶ δάϊον, ἐξ οὗ καὶ δαῒς λέγεται, καὶ τὸ τοῦ θράσους καὶ θάῤῥους, ἅ περ ἐκ τοῦ θέρω θέρσω παράγεται, καὶ τὸ παρὰ τοῖς ῥήτορσι καρδιακὸν πῦρ, ὅ ἐστι τὸ κατὰ διάθεσιν ζέον. οἱονεὶ γοῦν λέγει, ὡς οὐ μόνον τὰ τοιαῦτα πυρὰ φευξούμεθα ἑπομένου τοῦ Ὀδυσσέως, τὰ κατὰ μεταφορὰν δηλαδὴ οὕτω καλούμενα, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτοῦ νοστήσομεν

720 τοῦ αὐτόχρημα πυρὸς, εἴ περ εἰς αὐτό πως ἐμπεσούμεθα τὸ καινότατον. εἰ γὰρ θεῖος ὡς ἐῤῥέθη ὁ Ὀδυσσεὺς, οὐδ᾽ ἂν καταναλωθείη ῥᾷον πυρί. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ τὰ πάρισα, τὸ πάντεσσι πόνοισι καὶ ἑπομένοιο καὶ αἰθομένοιο, ἐπορχουμένου οἷον τοῦ ἥρωος τῇ φράσει διὰ τὸ ἐγκωμιαστικὸν *εἶδος. (Vers. 247.) Τὸ δὲ, περίοιδε νοῆσαι, λεληθότως εἰς ἶσον, εἰ μὴ καὶ μεῖζον τοῦ Νέστορος ἄγει τὸν Ὀδυσσέα. εἰ γὰρ περίοιδε νοῆσαι, ἤγουν περιττῶς οἶδε νοεῖν, οὐκ ἄν τις ῥᾳδίως τοῦ οὕτω περιττοῦ νοεῖν ἔχοι τὸ μεῖζον. ἐνταῦθα δὲ καὶ ὡς ἐπιστήμην ὑποβάλλει γνῶναι τὴν νόησιν. τὸ γὰρ οἶδε καὶ τὸ εἰδέναι καὶ τοιαῦτα ἐπιστημονικαὶ λέξεις εἰσί. Κἀκεῖνο δὲ ἰστέον ὅτι τὰ εἰς τὸν Ὀδυσσέα ταῦτα παραφρασθέντα πλατὺν ἐξαρτύσουσιν ἔπαινον ἀνδρὸς ἡρωικοῦ. (Vers. 249. sq.) Ὅτι Χίλων ἢ κατά τινας Πιττακὸς ὁ σοφὸς θρυλλούμενον ἀπόφθεγμα ἔφη τὸ, μηδὲν ἄγαν, καὶ ἔστι καλῶς ἀοίδιμον. πρὸ δέ γε αὐτοῦ καὶ τοῦτο παρέδωκεν ὁ ποιητὴς, ἐν οἷς ὁ παρ᾽ αὐτῷ λόγιος Ὀδυσσεὺς ἔργοις μᾶλλον ἢ λόγοις τὴν ἀρετὴν ἐπιδείκνυσθαι θέλων πρὸς τὸν Διομήδην ἐπαινοῦντα φησί· Τυδείδη, μήτ᾽ ἄρ με μάλ᾽ αἴνεε, μήτε τι νείκει, μάλα δηλαδή. καὶ αἰτίαν τοῦ λόγου ἐπάγει τὸ, εἰδόσι γάρ τοι ταῦτα μετ᾽ Ἀργείοις ἀγορεύεις. περιττὸς γὰρ ὁ ἐν ἐπηκόῳ τῶν φίλων ἔπαινος, δεῖ δὲ πρὸς ἀγνοοῦντας ἐπαινεῖν. αὐτὸς οὖν

*Ὀδυσσεὺς ἐν ἀγνοοῦσι περιαυτολογῶν φησί· εἴμ' Ὀδυσσεὺς Λαερτιάδης, ὃς πᾶσι δόλοισιν ἀνθρώποισι μέλω, *καί μευ κλέος οὐρανὸν ἵκει. ἐθέλει δὲ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ Ποσειδῶν βωμὸν σχεῖν δι' Ὀδυσσέως παρ' ἀνθρώποις οἳ οὐκ ἴσασι θάλασσαν καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ Ποσειδῶνα θαλάσσιον. Σημειοῦνται δὲ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ καὶ ὅτι ὁ σπουδαῖος θέλει μὲν εὐφημίαν, οὐκ ἀνέχεται δὲ αὐτῆς. Ὅτι δὲ φύσει χαίρουσιν οἱ πλείους τοῖς εἰς ἑαυτοὺς ἐπαίνοις, δηλοῖ καὶ ὁ μετὰ θάνατον στεφανοῦσθαι τὸν ἑαυτοῦ τάφον ἐθέλων τῆς διὰ μακροῦ χάριτος ἕνεκα, ἔτι δὲ καὶ ὁ μήτε χρυσὸν ἐν δόμοις αὐτῷ εἶναι θέλων μήτε Ὀρφέως κάλλιον ὑμνεῖν μέλος, εἰ μὴ ἐπίσημος εἴη τὴν τύχην. ὡς δὲ καὶ ἠρέμα φιλονεικούμενός τις ἀνέξεταί ποτε, καὶ ὁ Διομήδης μὲν ἐδήλωσέ που φθάσας. παρίστησι δὲ αὐτὸ καὶ ὁ εἰπὼν, ἔλεγχ' ἐλέγχου.* (Vers. 249.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε χρήσιμον ἐν τῇ ῥηθείσῃ γνώμῃ τοῦ ποιητοῦ εἰς μὲν τὸ, μή με μάλ' αἴνεε, τὸ, βάρος τι κἂν τῷδ' ἔστιν αἰνεῖσθαι λίαν· εἰς δὲ τὸ, μήτε τι νείκει τὸ, τὰ σκληρὰ γάρ τοι, κἂν ὑπέρδικ' ᾖ, δάκνει· καὶ ὅτι τὸ αἰνεῖν ὁμώνυμός ἐστι λέξις. ἐν γοῦν τῷ Αἰλίου Διονυσίου λεξικῷ γράφεται οὕτως· αἰνεῖν, τὸ ἀναδεύειν καὶ ἀνακινεῖν κριθὰς ὕδατι φύροντα. Φερεκράτης· νῦν ἐπιχεῖσθαι τὰς κριθὰς δεῖ, πτίττειν, φρύγειν, ἀναβράττειν, αἰνεῖν. Παυσανίας δὲ ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ῥητορικῷ λεξικῷ οὐ διὰ *διφθόγγου γράφων αἰνεῖν ἀλλὰ διὰ μόνου τοῦ ᾱ διχρόνου φησὶν, ἀνεῖν ἐν ἐκτάσει ἔχει τὸ ᾱ. δηλοῖ δὲ τὸ πτίσσειν, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν Εἰρήνῃ δηλοῖ. καὶ Φερεκράτης δ' ἔτι φησί· νῦν δ' ἐπιχεῖσθαι τὰς κριθὰς δεῖ, πτίσσειν, φρύγειν, ἀποβράττειν, ἀνεῖν, ἀλέξαι, μάξαι, τὸ τελευταῖον παραθεῖναι. λέγει δὲ καὶ ὅτι διαφέρει τὸ πτίσσειν τοῦ ἀνεῖν. τὸ μὲν γὰρ πτίσσειν γίνεται, ἵνα τὸ πτισσόμενον ἀπολίποι τὸ πιτυρῶδες ἄχυρον, τὸ δὲ ἀνεῖν ἐπὶ ξηρῶν, ὥς περ καρύων, ἵνα τὸ ἀχυρῶδες αὐτῶν περικαὲν ἀφαιρεθείη. ὅτι δὲ ἐκ τοῦ πτίσσειν καὶ ἀνεῖν τῶν εἰρημένων ἡ πτισσάνη σύγκειται,*
802 *ἐν τῇ δ' ῥαψῳδίᾳ *προγέγραπται. ἐν ἄλλοις δὲ φέρεται καὶ ταῦτα· αἰνεῖν, τὸ ἀναβράττειν ἀληλεσμένον σῖτον. καὶ πτισσάνη παρὰ τὸ πτίσσειν καὶ αἰνεῖν. οἱ δὲ, τὸ ἀναποιεῖν ταῖς χερσὶ τὸν σῖτον ὕδατι ῥάναντας. ἴσως δὲ ἀπὸ τοῦ ὡς εἴρηται πτίσσειν γίνεται καὶ πίσον τὸ ὄσπριον, ὃ καὶ πίσσος λέγεται. Ὅτι δὲ φαμὲν αἰνεῖν καὶ τὸ συγκατατίθεσθαι, ὃ δὴ καὶ συναινεῖν λέγεται. καὶ ἄλλως δὲ αἰνεῖν κατ' εὐφημισμοῦ σχῆμα τὸ ἔῤῥειν ἐᾶν, ὡς τὸ, νῆ' ὀλίγην αἰνεῖν, ἀντὶ τοῦ ἔῤῥειν ἔα τὴν μικρὰν νῆα, οἶδεν ἡ ὀρθὴ μάθησις.* (Vers. 251.) *Ὅτι τὴν ὥραν ὑποδεικνὺς Ὅμηρος, καθ' ἣν οἱ Ἑλληνικοὶ σκοποὶ στέλλονται, φησίν· ἀλλ' ἴομεν, μάλα γὰρ νὺξ ἄνεται, ἐγγύθι δ' ἠώς.* (Vers. 252.) *Εἶτα καὶ ἄλλως τὸ αὐτὸ φράζων φησίν· ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκεν. εἶτα καὶ πλατύτερον ἑρμηνεύων φησίν· παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ τῶν δύο μοιράων, τριτάτη δ' ἔτι μοῖρα λέλειπται. Σημείωσαι δὲ ὅτι ἐν τούτοις μίαν ἔννοιαν τετραχῶς μετεποίησεν Ὅμηρος. εἰπὼν γὰρ, μάλα νὺξ ἄνεται ἤγουν τελειοῦται, ἐπήγαγε διασαφητικῶς, ἐγγύθι δ' ἠώς, εἶτα ὁμοίως, ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε, καὶ πάλιν, παρῴχηκε δὲ καὶ ἑξῆς. οὕτω πολυτελὴς *ἐν πολλοῖς τὴν φράσιν ἐστὶν, ἐν καιρῷ μέντοι οὐκ αἰδεῖται καὶ ταὐτολογῶν ἀπαραποιήτως. μετ' ὀλίγα τοίνυν τὸ, ὅπλοις ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην, δὶς λέγει, δηλῶν ὅτι πῇ μὲν ποικιλτέον τοὺς λόγους, πῇ δὲ τὰ αὐτὰ λαλητέον.* (Vers. 253.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τριφύλακτον κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ ποιητὴς βούλεται εἶναι τὴν νύκτα, ὅ ἐστι τριῶν φυλακῶν, τριμερῆ ποιῶν αὐτὴν, καθὰ καὶ τὴν ἡμέραν, ὅτε εἴπῃ· ἔσσεται ἠὼς ἢ δείλη ἢ μέσον ἦμαρ. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι φιλοσοφεῖ κἀνταῦθα ὁ πολυμήχανος, ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ Πλειάδας ὁρῶν καὶ Ὑάδας καὶ τὰ ἑξῆς ἄστρα, καὶ ἐκ τῶν ὑπὲρ γῆν νυκτερινῶν ζωδίων τὴν ὥραν καταμανθάνει, καὶ ἐκ βαλβίδων, ὅ φασιν, αὐτῶν τὴν σοφίαν ἐκφαίνει, δι' ἣν αὐτὸν ὁ Διομήδης ἑταιρίζεται, ἔτι δὲ φιλοσοφεῖ, καὶ ὡς κυκλοφορίαν οὐρανοῦ ὑποδηλῶν ἐκ τοῦ τὰ μὲν ἀνίσχειν τῶν ἄστρων, τὰ δὲ καταδύεσθαι. ὁ δὲ νοῦς τοῦ χωρίου ἀμφίβολός ἐστι κατὰ τριπλῆν ἔννοιαν. ἄδηλον γὰρ εἴτε τῶν δύο μοιρῶν τὴν πλέω μοῖραν παρῴχηκεν ἡ νὺξ, ὡς λείπεσθαί τι καὶ αὐτῶν τῶν δύο μοιρῶν καὶ τὸ ὅλον τριτημόριον, ἢ αἱ δύο ὅλαι μοῖραι παρῴχοντο καὶ σὺν αὐταῖς μέρος τι καὶ τῆς τρίτης, ὡς μὴ ὅλην αὐτὴν περιλείπεσθαι, ἢ παρῴχηκε τὰ πλέω, ἤγουν ἡ νὺξ μόνων τῶν δύο μοιρῶν, τὸ δὲ ἔλαττον, *τουτέστιν ἡ ὅλη τρίτη μερὶς, λέλειπται. Τὸ δὲ πλέω εἰ μὲν δίχα τοῦ ν̄ γράφεται, δηλοῖ ἂν, ὡς ἡ νὺξ κατὰ πλέω μοῖραν τῶν δύο παρῆλθεν, ἢ καθ' ὑπερβατὸν, ὅτι ἄστρα τὰ πλέω τῶν ἀφ' ἑσπέρας ὑπὲρ γῆν ὄντων τὰ τῶν δύο μοιρῶν ᾤχετο. εἰ δὲ μετὰ τοῦ ν̄ γράφεται, λέγει ἂν ὅτι παρῴχετο πλέων νὺξ τῶν δύο μοιρῶν. ἄριστος δὲ κατασκόποις ὁ τοιοῦτος καιρὸς, ὅτε εἰκὸς ἐκφροντίζειν τοὺς τῶν* 721

ἀπεναντίας φύλακας καὶ ἀνίεσθαι. διὸ συγκροτῶν Ὅμηρος τὴν τοιαύτην βουλὴν ποιεῖ καὶ τοὺς Τρῶας τηνικαῦτα βουλευσαμένους ὅμοια, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται. (Vers. 251.) Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ ἴομεν ἐνεστῶτος ὁριστικοῦ δίκην συστέλλει τὴν παραλήγουσαν, καὶ ὅτι τοῦ νὺξ ἄνεται, ὅ ἐστι τελειοῦται, διασαφητικόν ἐστι τὸ, ἐγγύθι δὲ ἠὼς, ἤγουν ὄρθρος, καὶ ὅτι πρωτότυπον τοῦ ἀνύω τὸ ἄνω κείμενον καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ ὅτι Ὅμηρος μὲν, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὕρηται λεξικῷ, τῶν δύο φησὶ, ἀκολούθως δηλαδὴ τῇ Ἀτθίδι καὶ τῇ κοινῇ. Ἴωνες δὲ γενικὴν μὲν δυῶν, δοτικὴν δὲ δυσὶν, ἀφ' ἧς τὴν δύεσιν Αἰολεῖς ἐπεξέτειναν. ἔτι Ὅμηρος τῶν Ἀττικῶν δύω λεγόντων ἐπὶ δυϊκῆς σχέσεως καὶ τὴν πλαγίαν δυοῖν ἀποδιδόντων, ἔστι δὲ ὅτε καὶ δυεῖν, ἀλλ' αὐτὸς οὐ μεταβάλλει τὰς πτώσεις, ἐπεὶ μηδὲ τὼ δύω δυϊκῶς χρῆται, ἤγουν κατὰ *ἀναλογίαν δυϊκοῦ τελικοῦ, ἀλλὰ ποιητικῶς κατὰ ἐπέκτασιν μέτρου. οὐ γὰρ μόνον Ἀτρείδα φησὶ, δύω κοσμήτορε λαῶν, καὶ, υἷε δύω Μέροπος Περκωσίου, καὶ, ἐν δὲ δύω ποίησε πόλεις, καὶ, δύω χρυσοῖο τάλαντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ γενικῆς χρῆται τῷ δύω· πέτρη τε ξύνεσίς τε δύω ποταμῶν ἐριμύκων, καὶ ἐπὶ δοτικῆς· δινωτὴν φορέεσκε δύω κανόνεσσ' ἀραρυῖαν. λέγει δὲ τὸ αὐτὸ λεξικὸν καὶ ὅτι τὸ δυοῖν καὶ ἐπὶ δοτικῆς παρὰ Ἀττικοῖς, οἷον, δυοῖν γυναικοῖν εἷς ἀνὴρ οὐ στέργεται. ἐν ἑτέρῳ δὲ τόπῳ φησὶ καὶ ὅτι δύο καὶ ἐν τῷ ω, δύω ἤγουν δύο διὰ τοῦ ο μικροῦ, καὶ δύω κατὰ ἔκτασιν Ἀττικοὶ λέγουσιν ἑκατέρως, δυοῖν δὲ ἐπὶ γενικῆς καὶ δοτικῆς, τὸ δὲ δυεῖν σπάνιον παρὰ τοῖς παλαιοῖς, ἔστι δ' ὅμως παρὰ Θουκυδίδῃ. λέγουσι δὲ καὶ τῶν δύο καὶ τοῖς δύο. τὸ δὲ δυσὶ βάρβαρόν φησι καὶ κατὰ χρῆσιν Ἀττικὴν καὶ κατὰ λόγον γραμματικόν. λέγει δὲ καὶ ὅτι νεωτέρων τὸ γράφειν δυεῖν· οὐδὲν γὰρ δυϊκὸν εἰς ειν λήγειν φασὶν οἱ ἀναλογικοί. Ὅμηρος δέ, φησι, ἐπὶ μὲν ὀρθῆς δύο λέγει, οὕτω· δύο δ' αἰὲν ἔχον πατρώια ἔργα, ἐπὶ δὲ γενικῆς, τῶν δύο μοιράων, ἐπὶ δὲ αἰτιατικῆς, τὰς δύο χαλκείας, ἐπὶ δὲ κλητικῆς κατὰ ἔκτασιν, δεῦτε δύω μοι ἕπεσθον. *(Vers. 254. sqq.) Ὅτι ταὐτολογεῖ καὶ ἐνταῦθα, εἰπὼν ἐν δυσὶ τόποις, ὡς καὶ προεδηλώθη, τὸ ὅπλοις ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην, ὅ ἐστιν ὡπλίσθησαν. οὕτω δὲ δὶς ἐρεῖ καὶ τὸ, ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθετο. τοῦτο δὲ παραφράσας μετ' ὀλίγα παρεποίησεν ἐξ αὐτοῦ τὸ, Ὀδυσσῆος πύκασε κάρη ἀμφιτεθεῖσα. γέγονε δὲ καὶ νῦν ἡ ταὐτολογία ἢ πρὸς ἔνδειξιν σχεδιασμοῦ, ἢ διότι παραδέδοται, ὡς οὐκ ἐξ ἀνάγκης μεταποιεῖν χρὴ τὰ φρασθέντα καλῶς. Καὶ ὅρα τὸ ἐδύτην, οὗ καθ' ὁμοιότητα *νοητέον καὶ τὸ, δυσμενέων δῦναι στρατὸν, καὶ, καταδῦναι Τρώων ὅμιλον, ἵνα ὥς περ τὰ ὅπλα, οὕτω καὶ οἱ πολέμιοι κύκλῳ ἀμπέχωσι τὸν ἀριστέα καὶ οἷον ἐνδύωσι. ταῦτα δὲ συντελεῖ καὶ εἰς τὸ, λάϊνον ἕσσο χιτῶνα. ὡς γὰρ δύεταί τις ὅμιλον Τρώων καὶ πόλιν Τρώων καὶ ὅπλα, οὕτω καὶ λίθους, ὧν ἐντὸς γίνεται. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ἐπὶ πολεμικῶν τευχέων καὶ νῦν τὰ ὅπλα κεῖται, δεινὰ λεχθέντα, ὡς δεινοῦ πολέμου ὄργανα ὄντα, πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων
722 ὅπλων τῶν καθ' ἑτέρας τέχνας, ὧν τὰ ὅπλα οὐχ' οὕτω δεινά. Ὅρα δὲ ὡς τὴν τῶν ὅπλων *δεινότητα, οἷον ἐγάνωσε γλυκύτητι κάλλους τοῦ ἐκ τῶν παρίσων, ἅ πέρ εἰσι τὸ, ὅπλοισι δεινοῖσι. (Vers. 271.) Τὸ δὲ, πύκασε κάρη ἀμφιτεθεῖσα, διαστέλλει καὶ αὐτό. ἔστι γὰρ καὶ ἑτέρα τις κυνῆ, οὐ πυκάζουσα πολέμου νόμῳ κάρη, ἀλλὰ πρὸς ἑτεροίαν διεσκευασμένη φυλακὴν, *ὁποία τις καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν 803
τῷ, ἡλιοστερὴς κυνῆ πρόσωπα Θεσσαλίς μιν ἀμπέχει, ὅ ἐστι σκέπει τὴν αὐτῆς κεφαλὴν κυνῆ σκιάζουσα τὸν ἥλιον, ὡς μὴ κατακαίνειν τὸ πρόσωπον. εἴη δ' ἂν ἴσως αὕτη κατὰ τὸν παρ' Ἡσιόδῳ ἀσκητὸν πῖλον, πλὴν ὅσον ἐκεῖνος μὲν κοινότερον ἐπινενόηται, ἵνα ὄμβρος οὔατα μὴ καταδεύῃ. ταύτην δὲ ὡς ἐξαίρετον ἐσκεύαζον Θετταλοὶ κατὰ ἡλίου καίοντος πυκάζουσαν, ὅ ἐστι σκέπουσαν. ἐπὶ τοιαύτης γὰρ σημασίας τὸ πυκάζειν κυριολεκτεῖται. *(Vers. 256. sqq.) Ὅτι καὶ τὸν ὁπλισμὸν τῶν κατασκόπων παραδιδοὺς Ὅμηρος, ἵνα καὶ δι' αὐτοῦ ποικιλίαν χρησίμην ἐνυφάνῃ τῇ ποιήσει, ἄλλως τε καὶ διὰ παρενθέσεως δὲ ἱστοριῶν φησὶ, ὅτι τῷ Διομήδει μὲν ὁ Θρασυμήδης ἔδωκε φάσγανον ἄμφηκες, τὸ δ' ἑὸν παρὰ νηὶ λέλειπτο, καὶ σάκος, ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε ταυρείην, ἄφαλόν τε καὶ ἄλοφον, ἥ τε καταῖτυξ κέκληται, ῥύεται δὲ κάρη θαλερῶν αἰζηῶν. Μηριόνης δ' Ὀδυσῆι δίδου βιὸν ἠδὲ φαρέτρην καὶ ξίφος, ἀμφὶ δέ οἱ κυνέην κεφαλῆφιν ἔθηκε, ῥινοῦ ποιητὴν, ἤγουν πεποιη*μένην ἐκ δέρματος· πολέσι δ' ἔντοσθεν ἱμᾶσιν ἐντέτατο στερεῶς, ἔκτοσθε δὲ λευκοὶ ὀδόντες ἀργιόδοντος ὑὸς θαμέες ἔχον ἔνθα καὶ ἔνθα, εὖ καὶ ἐπισταμένως, μέσσῃ δ' ἐνὶ πῖλος ἀρήρει. τήν ῥά ποτ' ἐξ Ἐλεῶνος Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο ἐξέλετο Αὐτόλυκος, πυκινὸν δόμον ἀντιτορήσας, Σκάνδειαν δ' ἄρα δῶκε Κυθηρίῳ Ἀμφιδάμαντι.

Ἀμφιδάμας δὲ τῷ Κρητικῷ Μόλῳ δῶκε ξεινήιον εἶναι· αὐτὰρ ὁ, τουτέστιν ὁ Μόλος, Μηριόνῃ δῶκεν ᾧ παιδὶ, τουτέστι τῷ ἰδίῳ υἱῷ, φορῆναι· δὴ τότ' Ὀδυσσῆος πύκασε κάρη ἀμφιτεθεῖσα, ἤγουν πυ*κινῶς καὶ στερεῶς ἐκάλυψε τὴν τοῦ ἥρωος κεφαλήν. Καὶ ὅρα καινήν τινα περιπέτειαν πράγματος, πυκάζει γὰρ νῦν προγονικὴ περικεφαλαία τὴν Ὀδυσσέως κεφαλὴν, ἐλθοῦσα διὰ πολλῶν, ἣν πάλαι μὲν ὁ κλέπτης πάππος Αὐτόλυκος ὑφείλετο, νῦν δὲ ὁ Μηριόνης εἶχε κτησάμενος ἐκ διαδοχῆς. Ὅρα δὲ καὶ ὡς, καθά που τὸ τοῦ βασιλέως γενεαλογικῶς ἐξέθετο σκῆπτρον, οὕτω κἀνταῦθα τὴν τοῦ Μηριόνου κυνέην, καὶ ὅτι, ὥς περ ἐκεῖ τῇ λέξει τοῦ ἔδωκεν ἐπλεόνασεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα διὰ τὸ καίριον, καὶ ὅτι ποικιλίαν ἱκανὴν καὶ ὁ παρὼν ἔχει τόπος, ὡς εἴρηται, τόπους τε ἐκτιθεὶς, τὸν Ἐλεῶνα, τὴν Σκάνδειαν, τὰ Κύθηρα, καὶ ἡρωικῶν μεμνημένος προσώπων, καὶ περικεφαλαίας διαφόρους ἐκτιθεὶς, ὧν ἡ ἑτέρα ξενίζουσα, καὶ οὕτως ἀνεγείρας τὸ τῆς ἀφηγήσεως ὕπτιον, καὶ τὸν ἀκροατὴν ἀφυπνίσας οἷον εἰς ἐναγώνιον. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. τοῦ δὲ χωρίου τὰ κατὰ μέρος τοιαῦτα. (Vers. 256.) Φάσγανον μὲν ἀναγκαίως ἤτοι ξίφος, ὡς Ὅμηρος ἑρμηνεύει, ἑκάτερος τῶν κατασκόπων λαμβάνει ἐκ φυλάκων, βιὸν δὲ μόνος Ὀδυσσεὺς, ὡς προμηθὴς τοῦ μέλλοντος *καὶ εἰδὼς αὐτὸν μάλιστα χρήσιμον ἐν τοῖς κατὰ νύκτα δόλοις. ὁ γὰρ Διομήδης ἴσως ἀπαξιοῖ τὸ ἑκηβόλον ὅπλον οἷα σταδαῖος ὁπλίτης καὶ ἀγχέμαχος. εἰ δὲ δειλιῶν Ὀδυσσεὺς τόξον χειρίζεται, καθά τινες ἐσημειώσαντο, ἐκείνοις ἂν εἴη τοῦτο γνωστόν· ὅτι δὲ καὶ προκατασκευὴ τοῦτο τῆς ἐν Ὀδυσσείᾳ τοῦ ἥρωος τοξείας, ὡς καὶ ὀϊστεύειν εἰδότος εὖ μάλα, καθὰ καὶ αὐτός φησί που περὶ ἑαυτοῦ, σεσημείωται καὶ αὐτὸ τοῖς παλαιοῖς. ἀλλότρια δὲ περιδύονται ὅπλα πιθανῶς οἱ σκοποὶ, ὅτι μὴ ᾔδεισαν εἰς κινδυνῶδες ἔργον σταλήσεσθαι οἷα κατάσκοποι, ἀλλ' ὡς εἰς βουλὴν ἐξῄεσαν. (Vers. 257.) Ἐν δὲ τῷ, καὶ σάκος, προσυπακουστέον, ὡς τὸ ἑὸν παρὰ νηὶ λέλειπτο. καθὰ γὰρ τὸ φάσγανον, οὕτω καὶ τὸ σάκος ἐλείφθη ἐν ταῖς ναυσί. Τὸ δὲ, κυνέην ταυρείην, φράσιν ἔχει ἀφελείας ἀρχαϊκῆς. οὔτε γὰρ ἡ κυρίως κυνέη ταυρείη ἂν εἴη, οὔτε ἡ ταυρείη κυνέη, ὅτι μηδὲ ταὐτὸν ταῦρος καὶ κύων. ὑπάγεται γοῦν καὶ τὸ τοιοῦτον τῷ σχηματισμῷ τοῦ νέκταρ ἐῳνοχόει, καὶ, ἵπποι ἐβουκολοῦντο, καὶ τῶν ὁμοίων, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις εἴρηται. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθάπερ ἡ μὲν περικεφαλαία γενικόν τι ὄνομα, εἰδικὸν 723
δὲ ἡ κυνέη, διαστελλομένη τῆς ἀπὸ χαλκοῦ ὡς αὐτὴ ἀπὸ κυνείας οὖσα δορᾶς, οὕτω διὰ τὸ πολὺ καὶ ἀρχαῖον τῆς *χρήσεως ὡς εἰς γένος μὲν ἡ κυνέη ἀπετάχθη, εἴδη δὲ αὐτῆς ἥ ἐνταῦθά τε ταυρείη καὶ ἡ ἀλλαχοῦ ἰκτιδέη κυνέη καὶ ἡ ἐν Ὀδυσσείᾳ αἰγείη κυνέη καὶ ἡ πρὸ βραχέων δηλωθεῖσα ἡλιοστερής. ἡ δὲ τοιαύτη φράσις καὶ πολυμάθειαν ἔχει. δηλοῖ γὰρ ὡς καὶ ταύρου δορὰ καὶ ἴκτιδος καὶ αἰγὸς περικεφαλαίαν ἀπαρτίζειν δύναται, καθὰ τὴν ἀρχὴν καὶ ἡ τοῦ κυνός. Τὸ δὲ, κεφαλῆφιν ἔθηκεν, ἀφελῶς μὲν ἔχει, ὡς μὴ τοῦ Διομήδους αὐτὴν φορήσαντος, ἀλλ' ἑτέρου θεμένου αὐτῷ περὶ τὴν κεφαλὴν εὐτυχεῖ ὅ φασι χειρὶ, ὃ δὴ καὶ ἐπὶ Ὀδυσσέως γίνεται. ἀρχὴ δέ ἐστι τοῦ τὴν κυνέην περικεφαλαίαν λέγεσθαι. (Vers. 258.) Ἄφαλον δὲ καὶ ἄλοφον ταυρείην ὁ Διομήδης φορεῖ, ὡς ἄν, φασι, ἔχοι λανθάνειν. οὐ μόνον γὰρ ἀλαμπὴς ἡ τοιαύτη, ἀλλὰ καὶ χθαμαλὴ, ὡς μὴ ἔχουσα λόφον ἤτοι τρίχωσιν. διὸ καὶ καταῖτυξ καλεῖται παρὰ τὸ κάτω τετύχθαι. ἡ δὲ ἄφαλος, ἧς ἡ ἄρχουσα ἐκτείνεται, κατὰ τὸ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος εἴη ἄν, φασι, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἄλοφος. φάλος γάρ ἐστι μικρὸς ὀμφαλὸς, οὗ ἐκδεῖται ὁ λόφος. οἱ δὲ περὶ Ἀπίωνα καὶ Ἡρόδωρον οὕτω φασί· φάλοι, ὀμφαλοὶ ἀσπίσι μικραῖς παραπλήσιοι· καὶ κεῖνται κατὰ τὸ μέτωπον, ὑπερέχοντες τῶν ὀφρύων, ἀποσκιάζοντες τὴν τοῦ ἡλίου *αὐγὴν, οἷαι τῶν Παλλαδίων καὶ τῶν Κορυβάντων αἱ κόρυθες· δηλοῖ δὲ καὶ Ὅμηρος λέγων· τὸν δὲ ἔβαλε κόρυθος φάλον, ἐν δὲ μετώπῳ πῆξε. Τὸ δὲ καταῖτυξ συστέλλει τὴν λήγουσαν κατὰ τοὺς παλαιοὺς, καθὰ καὶ τὸ κῆρυξ. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι διάφορα περικεφαλαιῶν εἰσὶν εἴδη, ὡς καὶ προείρηται, παρὰ τῷ ποιητῇ, οἷον ἡ τρυφάλεια, ἡ ἀμφίφαλος, ἡ τετράφαλος, ἡ πρὸ μικροῦ ῥηθεῖσα στεφάνη, ἡ νῦν λεχθεῖσα καταῖτυξ, ἔτι δὲ καὶ ἡ ὡς ἂν εἴποι τις ὀδοντωτὴ, ἥτις τὴν τοῦ Ὀδυσσέως ἐπύκασε κεφαλὴν, ναὶ μὴν καὶ ἡ τὸν Δό-
804 λωνα σκεπάσασα κτιδέη κυνέη, καὶ ἡ κυρίως λεγομένη κυνέη, καὶ ἡ ταυρείη, *καὶ ἡ αἰγείη, καὶ ἡ ἁπλῶς ῥινοῦ τινὸς ποιητή. Τινὲς δὲ καὶ τὴν ῥηθεῖσαν Σκάνδειαν περικεφαλαίας εἶδος ἐνόησαν. τὸ δ' ἐστὶν οὐ τοιοῦτον, ὡς ῥηθήσεται. (Vers. 259.) Τὸ δὲ, ῥύεται κάρη, ἔπαινος μέν ἐστι περικεφαλαίας, εἴληπται δὲ πρὸς ἀκρίβειαν ἐννοίας, ἵνα μή τις οἴοιτο τὴν ταυρείην ἀλυσιτελῆ διὰ τὸ ἐκ δέρματος πεποιῆσθαι. Τὸ δὲ, θαλερῶν αἰζηῶν, εἰς ἔνδειξιν πρόσκειται τοῦ νέοις πρέπειν τὸν πόλεμον, οἷς

καὶ κλέος τὸ ἐν μάχῃ πεσεῖν, ὥς που ἐν τοῖς ὕστερον ὁ Ὁμηρικὸς ῥητορεύσει Πρίαμος. ὅθεν καὶ ὁπλότερον ἡ ποίησις τὸν νέον λέγει, ὡς ὅπλοις προσήκοντα. (Vers. 262.) *Τὸ δὲ θαλερῶν ἔοικε πρὸς διαστολὴν εἰρῆσθαι τῶν μηκέτι τοιούτων, ἀλλ᾽ ἤδη φθινόντων, οἷος ὁ παρὰ Ἡσιόδῳ τεσσαρακονταετὴς αἰζηός. Τὸ δὲ, ῥινοῦ ποιητὴν, ἐπίτηδες διὰ λόγου ποικιλίαν ἀσαφῶς ἔχει. ἡ μὲν γὰρ ταυρείη ὥρισται οἷον δέρματος, αὕτη δὲ οὐ δηλοῦται ποίου ἐστὶν, οἱ δὲ ἔντοσθεν αὐτῆς ἱμάντες οὐχ᾽ οὕτω διὰ τὸ δυσδιάλυτον ἦσαν ἐκεῖ, ἀλλ᾽ ἵνα μᾶλλον συνδέωσι τοὺς ἔκτοσθεν κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν ὀδόντας, τῶν ἄκρων ἐνιεμένων ἐντὸς, εἰς ὃ καὶ χρεία ἦν τοῦ ὡς εἴρηται εὖ καὶ ἐπισταμένως ἔχειν, *ἔξω μὲν ἐρειδομένων ἐγγὺς ἀλλήλων τῶν ὀδόντων, ἐντὸς δὲ δεσμουμένων στερεῶς.* (Vers. 263.) *Τὸ δὲ, λευκοὶ ὀδόντες ἀργιόδοντος ὑὸς, ἔχει ἀδολεσχίαν τινὰ σχεδιαστικήν. ἤρκει γὰρ ἢ λευκοὺς ὀδόντας εἰπεῖν ὑὸς ἢ ὀδόντας ἀργιόδοντος ὑός. εἰ γὰρ λευκοὺς ὀδόντας ἐῤῥέθη ὁ ὗς ἔχειν, περιττῶς ἀργιόδους πάλιν ἐλέχθη, καὶ εἰ ἀργιόδους, παρέλκει τὸ λευκοὺς ἐπ᾽ αὐτοῦ τοῦ ὀδόντας εἰπεῖν. δοκεῖ δὲ ὅμως εἰρῆσθαι τὸ λευκοὶ ὀδόντες πρὸς ἑρμηνείαν τοῦ ἀργιόδοντος ὑὸς διὰ σαφήνειαν πλείονα. δῆλον δὲ ὅτι καινή τις ἦν θέα ἡ τοιαύτη κυνέη στεγανουμένη ὀδόντων πυκνότητι καὶ τῇ ἐκεῖθεν λευκότητι γεγανωμένον στίλβουσα καὶ τῷ ἀσυνήθει ἐκπλήττουσα.* (Vers. 265.) *Ὁ δὲ περὶ μέσην αὐτὴν ἡρμοσμένος πῖλος ἐκώλυε τὰ τῶν ὀδόντων ἄκρα ἐντὸς προκύπτοντα λυπεῖν τὴν κεφαλήν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πάσῃ μὲν περικεφαλαίᾳ κατὰ τοὺς παλαιοὺς συμβέβηκε πῖλον ἔχειν ἐντὸς, οἱ δὲ νεώτεροι ὡς ἴδιόν τι ἀκούσαντες ἐνταῦθα τὸ τοῦ πίλου ἔπεισαν τοὺς ζωγράφους πιλίον περιτιθέναι τῷ Ὀδυσσεῖ. καὶ τοῦτο πρῶτος, φασὶν, ἐποίησεν Ἀπολλόδωρος ὁ σκιαγράφος. Τὸ δὲ, εὖ καὶ ἐπισταμένως, τῆς αὐτῆς μὲν ἐννοίας εἰσὶ, φιλοσοφώτερον δὲ τοῦ ἐπισταμένως ἐστὶ τὸ εὖ. δῆλον δὲ ὅτι τὸ εὖ τῶν τεχνιτῶν τὸ ἐπισταμένως ἐστὶν ἤγουν τὸ ἐπιστη*μόνως ἐνεργεῖν.* (Vers. 266.) *Περὶ δὲ Ἐλεῶνος καὶ Ἀμύντορος καὶ ἐν τῇ πρὸ ταύτης μὲν ῥαψῳδίᾳ εἴρηται. νῦν δὲ ἀναμνηστέον ὡς ἐν βραχεῖ, ὅτι Ἐλεὼν μὲν τόπος Βοιωτίας, ὡς ἐν τῷ καταλόγῳ γέγραπται, Ἀμύντωρ δὲ Ὀρμενίδης ὁμώνυμος τῷ πατρὶ τοῦ Φοίνικος. τινὲς δὲ τοῦτον αὐτὸν ἐκεῖνον εἶναι ἐνόμισαν. δῆλον δ᾽ ὅτι ὅθεν ὁ Ἀμύντωρ, ἤγουν ἐκ τοῦ ἀμύνειν, ἐκεῖθεν καὶ ὁ παρὰ τοῖς ὕστερον Ἀμύντας καὶ ὁ Ἀμυνίας τὰ κύρια, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἀμυνίας θυμὸς παρὰ τῷ κωμικῷ.* (Vers. 267.) *Αὐτόλυκος δὲ, υἱὸς Ἑρμοῦ καὶ Τηλαύγης θυγατρὸς Ἑωσφόρου, δῶρον ἔχων παρὰ τοῦ πατρὸς Ἑρμοῦ, οἷα ἐφόρου τῆς κλεπτικῆς, οὐ μόνον τὸ κλέπτειν ἀλλὰ καὶ τὸ ἀμείβειν τὰς τῶν κλεπτομένων ζῴων ἰδέας. Ἀντιτορῆσαι δὲ τὸ μὴ ἁπλῶς ἀλλ᾽ ἀντικρὺ καὶ, ὡς εἰπεῖν, διαμπὰξ τρυπῆσαι. καὶ ἔστι τὸ τορῆσαι πρωτότυπον τοῦ τρῆσαι, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ τρύειν, ὅθεν ἡ τρυτάνη καὶ τὸ τρύπανον. ὡς δὲ κλέπτης ὁ Αὐτόλυκος, καὶ ὡς πανουργότερος αὐτοῦ ὁ Σίσυφος, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν δεδήλωται· ἀφ᾽ ὧν ἀμφοτέρων δοκεῖ συμβολήν τινα σχεῖν πανουργίας ὁ Ὀδυσσεύς. εἰ δὲ ὁ τοιοῦτος Αὐτόλυκος παρακινδυνεύσας εἰς κλοπὴν ῥινοῦ ποιητὴν ἐνοσφίσατο κυνέην, συλλογιστέον ἀξίαν ἐκείνην λόγου εἶναι πολλοῦ. διὸ οὐκ εἶπεν ὡς ὑφείλε*το, λέξις δὲ αὕτη κυριολεκτουμένη ἐπὶ κλεπτῶν, καθὰ καὶ τὸ ὑφαιρεῖσθαι, ἀλλ᾽ ἐξείλετο αὐτὴν, ὅ ἐστιν ὡς ἐξαίρετόν τι ἔλαβε.* (Vers. 268.) *Τὸ δὲ Σκάνδειαν λείπεται προθέσεως, ἵνα ᾖ κατὰ Σκάνδειαν. τινὰ δὲ τῶν νεωτέρων ἀντιγράφων καὶ οὐ πάνυ ἀκριβῶν Σκανδείᾳ γράφουσιν ἀντὶ τοῦ ἐν Σκανδείᾳ. ἔστι δὲ ἡ Σκάνδεια ἐπίνειον Κυθήρων κατὰ τὸν τὰ ἐθνικὰ γράψαντα, καθ᾽ ὁμοιότητα τοῦ Ἀθύρα,*
724 *ἣν ὁ αὐτὸς ἐπίνειόν φησι περὶ τὸ Βυζάντιον. Τὰ δὲ Κύθηρα νῆσος, φασὶ, πρὸς τῇ Κρήτῃ, ἔχουσα πόλιν ὁμώνυμον, ἀπό τινος Κυθήρου κληθεῖσαν· ἧς παρώνυμος, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται, δοκεῖ εἶναι καὶ ἡ Κυθέρεια. ἱστορεῖται δὲ καὶ Πορφυροῦσα ἡ τοιαύτη νῆσος ποτὲ κληθῆναι διὰ τὸ κάλλος τῶν ἐν αὐτῇ πορφυρῶν. καὶ ἔστι πιθανὸν τὸν Κυθήριον ἄνδρα τῷ ἐκ τῆς ἐγγὺς Κρήτης νήσου Μόλῳ δοῦναι ξένιον. ὁ δὲ Μόλος τὸ κύριον ἐκ τοῦ μολεῖν γίνεται, ὅθεν καὶ ὁ μούλιος, καὶ δηλοῖ τὸν ὁρμητικόν. ἐπὶ μέντοι τοῦ κατὰ μάχην μώλου ἄλλος λόγος ἐκτείνει τὴν παραλήγουσαν.* (Vers. 270.) *Τὸ δὲ φορῆναι ὡς ἐκ τοῦ φοραίνω ἢ φόρημι γίνεται, προείρηται. ἄτριπτον δέ ἐστι γραφῇ πεζῇ. συνηθέστερον δὲ αὐτοῦ τὸ φορεῖν καὶ ἔτι πλέον τὸ φέρειν, ἐξ οὗ φορὰ καὶ φόρος καὶ φορὸς, ἀφ᾽ ὧν τὸ φορῶ, οὐκ ἐκτεῖνον οὐδ᾽ αὐτὸ τὴν ἄρχουσαν, *ὥς περ οὐδὲ τὸ τρέμω τρόμος τρομῶ, ἐξ οὗ τὸ τρομέοντο, κατὰ τὸ τρέπω τρόπος τρωπῶ, στρέφω στρόφος στρωφῶ διὰ τὸ μηδὲ αὐτὸ συζυγίας δευτέρας εἶναι, ἔτι τὸ μὲν φορῆναι μονάζει καὶ οὐκ ἔχει συστοιχίαν τινὰ, τὸ δὲ φέρειν εἰς πλάτος κινεῖται μόνον κατὰ ἐνεστῶτας καὶ παρα-*

τατικούς, βάθος δὲ οὐκ ἔχει οὐδὲν, ὅτι μηδὲ μέλλοντα. τὸ δὲ φορῶ τὸ καὶ ἐπὶ ἐνδύσεως καὶ βαστάγματος πολυκίνητόν ἐστι. ἔχει γὰρ καὶ μέλλοντα, ἐξ οὗ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸ, οἷα ὅπλα οὐδεὶς ὤμοισι φόρησε, καὶ παρακείμενον ἐνεργητικὸν, καὶ σύνθετα ῥήματα τὸ συμφορεῖν ἀντὶ τοῦ συνάγειν καὶ παραφορεῖν χάλικας ἀντὶ τοῦ παρακομίζειν καὶ τὸ διαφορεῖν τό τε παρὰ τοῖς ἰατροῖς καὶ τὸ κωμικὸν καὶ τὸ ἐπιφορεῖν χῶμα ἢ μάλιστα χοῦν, ἐξ οὗ τὰ ἱστορούμενα μεγάλα χώματα, καὶ τὸ ἀναφορεῖσθαι καὶ τὸ δυςφορεῖν ἀντὶ τοῦ δυσανασχετεῖν, καὶ τὸ ἀνάπαλιν αὐτοῦ εὐφορεῖν καὶ τὸ εὐφόρησε χώρα καὶ πόλις εὐφόρησεν ἀγαθῶν ἀνδρῶν. ἔχει δὲ παράγωγον τὸ φορύω, ἀφ᾽ οὗ φορυτὸς τὸ πλῆθος. Ἔτι δὲ ἔχει καὶ ὀνοματικὰς παραγωγάς. ἐκ τῶν τοιούτων γὰρ καὶ οἱ παρ᾽ Ὁμήρῳ κηρεσσιφόρητοι, οὓς Κῆρες φοροῦσιν, ἤτοι φέρουσι, καὶ ὁ παροιμιώδης περιφόρητος Ἀρτέμων, καὶ ὁ φορητὸς καὶ ὁ ἀφόρητος, καὶ οἱ *παιζόμενοι ἀφόρητοι βλαῦται, οἳ δηλοῦσι καινοεργά τινα ὑποδήματα, καὶ ὁ κατ᾽ αἴνιγμα μεταφορητὸς οἶκος, ὃς δηλοῖ τὸ πλοῖον, καὶ ἕτερα. (Vers. 273.) Ὅτι ἐν τῷ, ἔβησαν ἰέναι, λιπέτην δὲ κατ᾽ αὐτόθι πάντας ἀρίστους, ἢ ταὐτολογία ἐστὶν, ὡς ταὐτὸν ὂν εἰπεῖν τὸ ἔβησαν ἀπελθεῖν, καὶ τὸ ἀφῆκαν αὐτόθι πάντας, ἢ μᾶλλον λέγει ὅτι ἀπῆλθον οἱ δύο μόνοι, ἵνα ᾖ περίφρασις ἐμφαντικὴ τοῦ μόνοι τὸ κατέλιπον αὐτόθι πάντας. ταῦτα δ᾽ ἐν τοῖς περὶ Δόλωνος παραφράσας συντόμως ὁ ποιητής φησι· βῆ δ᾽ ἰέναι ἀπὸ στρατοῦ. (Vers. 274.) Ὅτι τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Διομήδει νυκτὸς ἐπιοῦσι κατὰ Τρώων δεξιὸν ἧκεν ἤγουν ἔπεμψεν ἐρωδιὸν ἐγγὺς ὁδοῖο Παλλὰς Ἀθηναίη· τοὶ δ᾽ οὐκ ἴδον ὀφθαλμοῖσιν νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, ἀλλὰ κλάγξαντος ἄκουσαν. χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθι ὁ διὰ σοφίαν μάλιστα καὶ ἐπικριθεὶς καὶ νοήσας Ὀδυσσεὺς, τουτέστι τῷ σημαντικῷ τοῦ μέλλοντος οἰωνῷ. ἀγαθὸν γὰρ σημεῖον τοῖς ἐνεδρεύουσιν ὁ ἐρωδιὸς, ὥς φησιν Ἕρμων. (Vers. 276.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἀκουσθῆναι μὲν τὸν ὄρνιν μὴ ὁραθῆναι δὲ, δηλοῖ ὡς καὶ οἱ ἥρωες οὗτοι ὄψει μὲν πολεμίων οὐχ᾽ ὑποπεσοῦνται, ἔκπυστα δὲ δράσουσιν εἰς αὐτούς. εἰ δὲ μὴ σοφὸς ἦν ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐκώλυσεν ἂν ὁ τοιοῦτος ὄρνις αὐτὸν ὑποπτήξαντα μή ποτε φωραθῶσι καὶ οὐ λάθωσι, *καθάπερ οὐδὲ ὁ κλάγξας ἐρωδιὸς ἔλαθε. νυκτὸς δὲ ἀγρεύει ὁ ἐρωδιὸς ἐν ὕδασι καὶ ἕλεσι καὶ ἁρπακτικός ἐστι· διὸ οὐ γλαῦκα ἡ Ἀθηνᾶ ἐπιπέμπει τὴν αὐτῇ ἀνακειμένην, ἀλλ᾽ ἐρωδιὸν, οἰκεῖον ὄντα τοῖς περὶ Σκάμανδρον ἑλώδεσι τόποις. Ζώπυρος δὲ ἀντὶ τοῦ Παλλὰς πελλὸν γράφει, ὡς ἂν εἴη ὁ φανεὶς οἰωνὸς δηλωτικὸς ἁρπαγῆς. τρία γάρ φησι γένη ἐρωδιῶν, πελλὸς, ὃς καὶ ἔστιν ἅρπαξ, πύγαργος, ὃς ἐν συνουσίαις αἱμοῤῥαγεῖ δι᾽ ὀφθαλμῶν, καὶ τρίτος ὁ ἀφροδίσιος. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι κατὰ τὴν ἐν τοῖς χρησμοῖς ἀμφιβολίαν οὕτω λοξότητά |τινα ἔχει καὶ ὁ παρὼν ὄρνις. ἦν γὰρ
805 τὸν μὴ ἐπι*στήμονα ὑποπτεῦσαι, καὶ ὅτι, καθάπερ ὁ οἰωνὸς κλάγξας οὐ τεθέαται, οὕτω καὶ αὐτοὶ ἀκουσθήσονται μὲν γνωσθέντες τοῖς πολεμίοις, οὐχ᾽ ὁραθήσονται δὲ, ἀλλὰ φεύξονται ἀφανεῖς μηδὲν μέγα δράσαντες. (Vers. 281. sqq.) Διὸ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ὑποδεδιὼς ἴσως διὰ τὸ ῥηθὲν ὑπόλοξον, ἀρᾶται πάλιν αὐτοὺς ἐπὶ νῆας ἐυκλείας, ἤγουν εὐκλεέας, ἀφικέσθαι, ῥέξαντας μέγα ἔργον, κοινοποιησάμενος αὐτὸς τὴν εὐχὴν διὰ τὸ φιλάλληλον. ἔνθα καὶ ἑρμηνεύων, τί λέγει μέγα ἔργον, ἐπάγει· ὅ κεν Τρώεσσι μελήσει, δηλῶν ὡς μέγα ἔργον οἶδεν ἄρτι, δι᾽ οὗ μερίμνας οἱ ἐχθροὶ ἕξουσι. δεύτερος δὲ μετ᾽ αὐτὸν εὔχεται Διομήδης ἀφελέστερον ὑπὲρ ἑαυτοῦ μόνου, ὡς ῥηθήσεται, ὑπισχνεῖται δὲ καὶ θυσίαν. ὁ μέντοι βάρβαρος Δόλων οὐκ εὔξεται, ὡς οὐδὲ ἐν τοῖς πρὸ τούτων ὁ Πάρις· διὸ καὶ δυσπραγήσει. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ κατὰ συναίρεσιν ἐυκλείας ἀντὶ τοῦ εὐκλεεῖς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται. καὶ οὕτω μὲν ταῦτα. (Vers. 274.) Τὸ δὲ δεξιὸν ὅτι πρὸς ἀγαθοῦ εἶναι τοῖς παλαιοῖς ἐδόκει, ὥς περ τὸ ἀριστερὸν ἀνάπαλιν ἀπαίσιον ἐκρίνετο, καθωμιλημένον ἐστί. Τὸ δὲ, ἐγγὺς ὁδοῖο, μὴ παρεκταθῆναι σημαί*νει τὸ δεξιὸν ἔργον τοῖς ἥρωσιν. Ἀθηνᾶ δὲ πέμπει τὸ ῥηθὲν δεξιὸν σημεῖον, τουτέστιν ἔμφρων γνῶσις. εἰ μὴ γὰρ ἐμεσολάβει σοφία ἡρωικὴ, οὐκ ἂν ὁ τοιοῦτος ἐρωδιὸς ἐνοήθη ὄρνις εἶναι, ὁποῖον ἄλλοι τέ φασι καὶ ὁ εἰπών· δέχου τὸν ἄνδρα καὶ τὸν ὄρνιν τοῦ θεοῦ, ἤγουν τὸ μαντικὸν σύμβολον, ἔτι δὲ σὺν ἄλλοις καὶ Σοφοκλεῖ ἐν τῷ· ὄρνιθι αἰσίῳ, τουτέστιν εὐτυχεῖ, ταὐτὸν δὲ εἰπεῖν ἐναισίμῳ, κατὰ τὸ, ἐναίσιμα σήματα φαίνων, ἤγουν αἰσίους οἰωνοὺς εἴτουν ὄρνιθας· ἶσον γὰρ οἰωνὸν τοιοῦτον εἰπεῖν καὶ ὄρνιν καὶ σῆμα καὶ σύμβολον, καὶ συμβόλαιον δὲ τετρασυλλάβως. ὡς δὲ καὶ οἱ σύμβολοι ἀρσενικῷ γένει οἱ ἐν συναντήμασι οἰωνοὶ τοιοῦτοι εἰσὶν, εὔδηλόν ἐστι. (Vers. 276.) Τὸ δὲ, νύκτα δι᾽ ὀρφναίην, δοκεῖ μὲν ἀδόλεσχον εἶναι, ὡς οἱονεὶ φάμενον νύκτα διὰ νυκτερινήν· ἔχει δὲ ἀληθῶς διαστολὴν ἀκριβῆ. νὺξ μὲν

γὰρ ἄλλως καὶ ἡ διὰ νεφῶν καὶ ὁμίχλης καὶ κόνεως ἐπιπρόσθησις τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς, ὡς πολλαχοῦ
725 *φαίνεται διὰ χρήσεων· νὺξ δὲ ὀρφναίη κυρίως ἡ μετὰ δύσιν ἡλίου, μεθ᾽ ἣν ἡ ὄρφνη παῤῥησιάζεται.* (Vers. 277.) *Τὸ δὲ, χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθι Ὀδυσσεὺς, οἱ μὲν κατ᾽ ἔκθλιψιν γράφουσι, χαῖρε δὲ τῷ ὄρνιθ᾽ Ὀδυσεὺς, πρὸς ἀπαρτισμὸν ἀπαθῆ δακτύλου. οἱ δὲ παλαιοὶ ἐντελῶς, ὡς προέκκειται, γράψαντες παράγουσιν αὐ*τὸ, καθά που καὶ προεγράφη, εἰς ἔνδειξιν συνιζήσεως δύο βραχειῶν συλλαβῶν τῆς θι καὶ τῆς ο εἰς μίαν βραχεῖαν, ὃ δὴ σπάνιον μέν φασιν, εὕρηται δ᾽ ὅμως, ὁποῖον καὶ τὸ, ἀλλὰ τεὸν οὔ ποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἔπειθον.* (Vers. 279.) *Ὅτι φιλοσόφως ὁ Ὀδυσσεὺς λέγει ὡς ἡ Ἀθηνᾶ οἷα θεὰ αἰεὶ ἐν πᾶσι πόνοις παρίσταται αὐτῷ καὶ οὐ λανθάνει αὐτὴν κινύμενος, ὅ ἐστι κατὰ νοῦν κινούμενος καὶ διαλογιζόμενος. οὕτω γὰρ οἱ ἀκριβέστεροι τῶν παλαιῶν λέγουσι. χρήσιμον δέ ποτε καὶ πρὸς εὐεργέτην λεχθῆναι παρῳδηθὲν τὸ, κλῦθί μευ, ὅς τέ μοι αἰεὶ ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, οὐδέ σε λήθω κινύμενος· νῦν αὖτε μάλιστά με φίλαι. οὕτω δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα τὸ, νῦν μοι ἐθέλων ἢ ἐθέλουσα παρίστασο, καί με φύλασσε. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐξ ὧν Ὀδυσσεὺς ἐνταῦθα λέγει λαβὼν καὶ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ Ὀδυσσεὺς λέγει παραφραστικῶς περὶ Ἀθηνᾶς τὸ, πάντα γὰρ τά τ᾽ οὖν πάρος τά τ᾽ εἰσέπειτα σῇ κυβερνῶμαι χερί. Τὸ δὲ κινύμενος παράγωγόν ἐστι ἀπὸ τοῦ κινῶ κινύω κίνυμι, οὗ χρῆσις καὶ ἐν τῷ, κίνυντο φάλαγγες. ἐκ δέ γε τοῦ κινύω παράγεται τὸ κινύσσω, ἀφ᾽ οὗ κίνυγμα τὸ ἀέριον εἴδωλον κατὰ τὸ αἰθύσσω αἴθυγμα, πτύσσω πτύγμα, νύσσω νύγμα, ἐξ οὗ καὶ ἡ νυγμὴ, ὡς πτύγμα *πτυγμὴ καὶ ἀποβολῇ τοῦ τ πυγμὴ, καὶ ξύσμα ξυσμή.* (Vers. 280.) *Τὸ δὲ φίλαι ἀντὶ τοῦ ἀγάπησον χρόνου μέσου ἀορίστου πρώτου κατὰ πολλὰ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων ὡς ἀπὸ τοῦ φίλημι ῥήματος, ὅθεν μέσος πρῶτος ἀόριστος ἄῤῥητος ἐφιλάμην, οὗ προστακτικὸν φίλαι. πολλὰ μέντοι τῶν ἀντιγράφων ψιλογραφοῦσιν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ φίλεε κατὰ ἔκθλιψιν τῆς ληγούσης εἰς τὸ ἐπαγόμενον Ὁμηρικῶς α, ἐν τῷ, νῦν αὖτε μάλιστά με φίλε᾽ Ἀθήνη. Ὅτι δὲ ἐκ τοῦ ὡς ἐῤῥέθη ἐφιλάμην καὶ τρίτον ἐστὶ πρόσωπον τὸ ἐφίλατο, ἀλλαχοῦ δηλοῦται.* (Vers. 281.) *Τὸ δὲ, δὸς ἀφικέσθαι, κἀνταῦθα εὐχή ἐστιν ἐντελὴς, ὡς εἶναι δῆλον ὅτι ἐν τῷ, ὦ Ζεῦ, νικῆσαί με, καὶ ἐν τῷ, μὴ πρὶν ἠέλιον δῦναι, καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις, λείπει τὸ δὸς προστακτικὸν πρὸς ἐντέλειαν νοήματος.* (Vers. 285.) *Ὅτι καὶ ὁ Διομήδης, θεοκλητῶν εὔχεται τῇ Ἀθηνᾷ οὕτω· σπεῖό μοι, τουτέστιν ἐφέπου μοι, ὡς ὅτε πατρὶ ἅμ᾽ ἕσπεο Τυδέϊ δίῳ ἐς Θήβας, ὅτε τε πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ᾔει· τοὺς δ᾽ ἄρ ἐπ᾽ Ἀσωπῷ λίπε χαλκοχίτωνας Ἀχαιούς. αὐτὰρ ὁ μειλίχιον μῦθον φέρε Καδμείοισι κεῖσε, ἀτὰρ ἂψ ἀπιὼν μάλα μέρμερα μήσατο ἔργα σὺν σοὶ δῖα θεὰ, ὅτε οἱ πρόφρασσα παρέστης, τουτέστι προμηθὴς, τὰ ὑπὲρ ἐκείνου φραζομένη καὶ ἐθέλουσα, ως αὐτὸς ἑρμη*νεύει ἐπαγαγών· ὣς νῦν μοι ἐθέλουσα παρίστασο.* (Vers. 286.) *Καὶ ὅρα πάλιν ἐπεμβολὴν ἱστορίας παλαιᾶς, ἣν καὶ ἐν τῇ δ᾽ ῥαψῳδίᾳ ἐξέθετο, καὶ ὡς ταύτην καταμερίσας ἐκεῖ μὲν ἐπλάτυνεν, ἐνταῦθα δὲ ἀπεστένωσε τεχνικῶς, οἷα καὶ πολυῤῥημονεῖν καίρια εἰδὼς καὶ αὖ πάλιν βραχυλογεῖν· ἐκεῖ μὲν γὰρ ἐν εἴκοσι καὶ τρισὶ στίχοις τὴν ἱστορίαν εἶπεν, ἐνταῦθα δὲ διὰ τὸ ἀπροσκορὲς ἐν μόνοις τέσσαρσιν, εἰωθὼς ἀφανίζειν πολλαχοῦ τὸν ἐν λόγοις κόρον τῷ πολυειδεῖ τῆς μεταχειρήσεως. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, πρὸ Ἀχαιῶν ἄγγελος ᾔει, ἡ προ πρόθεσις ἢ ἀντὶ τῆς ὑπὲρ νοεῖται, ἵνα λέγῃ ὅτι ὑπὲρ Ἀχαιῶν ἐπρέσβευεν, ἢ τοπικῶς, ἵνα δηλοῖ ὅτι προώδευε τῶν Ἀχαιῶν, καὶ Ὁμηρικῶς εἰπεῖν, πρὸ ὁδοῦ ἐγίνετο, ἀφ᾽ οὗ ὁ φροῦδος γίνεται.* (Vers. 288.) *Μειλίχιον δὲ μῦθον λέγει τὸν εἰρηνικὸν καὶ τὰς λιτὰς ἃς ἦκουον, ὡς ἐκεῖ δηλοῦται, οἱ Θηβαῖοι, δοῦναι κλειτοὺς ἐπικούρους.* (Vers. 289.) *Μάλα δὲ μέρμερα ἔργα, ὅσα τε ἐντὸς Θηβῶν ἔδρασεν ὁ Τυδεὺς ἀεθλεύων καὶ νικῶν, καὶ ὅσα ἔξω εἰς τοὺς πεντήκοντα κούρους, ὡς ἐκεῖ γέγραπται. καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος λόγος τῷ Διομήδει ἀντιθετικός. λέγει γὰρ ὡς ἐλθὼν μὲν ὁ Τυδεὺς μείλιχα τοῖς Θηβαίοις ἐλάλει, ἀπιὼν δὲ δεινὰ ἐβουλεύσατο, οἷα καρδιώξας ἐφ᾽ οἷς οὐδὲν ἤνυσε *πρεσβεύσας εἰς αὐτούς. καὶ οὕτω μὲν ὁ ποιητὴς τὴν ῥηθεῖσαν ἱστορίαν ἐστενολέσχησεν.* (Vers. 292.) *Ὁ δὲ Διομήδης καὶ βοῦν ὑπισχνεῖται ῥέξειν, ἦνιν, εὐρυμέτωπον, ἀδμήτην, χρυσωθεῖσαν τὰ κέρατα, ὁποία τις καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἐξήγηται θύοντος Νέστορος. ὅρα δὲ εἰ αὐτίκα νῦν ἡ εὐχὴ τῷ Διομήδει τελεῖται. εἰ γὰρ καὶ μὴ αὐτὴ Ἀθηνᾶ ἕπεταί οἱ, ἀλλ᾽ ἔχει τὸν τῇ Ἀθηνᾷ φίλον, ὡς αὐτὸς ἔφη, Ὀδυσσέα ἐφεπόμενον.* (Vers. 290.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὥσ περ ἐν τῷ πρόφρασσα ἡ προ ἀντὶ τῆς ὑπὲρ εἴληπται, οὕτω καὶ ἐν τῷ πρὸ Ἀχαιῶν, ὡς εἴρηται. τοιοῦτον δὲ σὺν ἄλλοις καὶ τὸ, πρὸ παίδων καὶ γυναικῶν.* (Vers. 287.)

Τὸ δὲ Ἀχαιοὺς οὐ πάνυ ἀναγκαστικῶς ἐπῆκται· κεῖται γὰρ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔπει τὸ πρὸ Ἀχαιῶν. διὸ ἀρκοῦν ἦν εἰπεῖν μόνον τὸ, τοὺς δ' ἐπ' Ἀσωπῷ λίπε. χαλκοχίτωνες δὲ οἱ ἀλλαχοῦ χαλκεοθώρηκες. ἔγνωσται γὰρ ὡς χιτῶνι ἀναλογεῖ τῷ ἐξ ὑφάνσεως ὁ πολεμικὸς θώραξ. (Vers. 288.) *Τὸ δὲ Καδμειοισιν ἑτερωνύμως ἔχει πρὸς τὴν αὐτῶν πόλιν τὰς Θήβας, κατ' εὐθὺ δὲ ἂν αὐτοὺς ὠνόμασεν, εἰ Θηβαίους εἶπε.* (Vers. 292.) *Τὴν δὲ ἦνιν, ὃ δηλοῖ ἐνιαυσιαίαν, ἐν ἐκτάσει τῆς ληγούσης οἴδασιν οἱ παλαιοί.* (Vers. 297.) *Ὅτι Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς εὐξάμενοι πρῶτον, εἶτα ἔβησαν ἀπελθεῖν ὥστε λέοντε δύω διὰ νύκτα μέλαιναν, ἀμφόνον, *ἀννέκυας, διά τ' ἔντεα καὶ μέλαν αἷμα. καὶ ὅρα συντομίαν τῆς τε παραβολῆς καὶ τοῦ λοιποῦ λόγου, τεχνασθεῖσαν πρὸς ὁμοιότητα τῆς τῶν ἡρώων ἐπείξεως καὶ ἐντρεχείας. ὅρα δὲ καὶ τὸ κάλλος τῆς φράσεως, ἐπισκιρτῶντος οἷον τοῦ ποιητοῦ καὶ τῇ τῶν κατασκόπων εὐψυχίᾳ συνεξορμῶντος καὶ μιμουμένου τὸ ἐκείνων εὐθαρσὲς καὶ εὐκίνητον. οἱ δὲ παλαιοί φασιν καὶ ὅτι ἐπαινεῖται τοῦ Ξενοφῶντος τὰ τοιαῦτα· ἐπεὶ δ' ἔληξεν ἡ μάχη, παρῆν ἰδεῖν τὴν μὲν γῆν αἵματι πεφυρμένην, νεκροὺς δὲ κει-* 806 *μένους, δόρατα παρατεθραυσμένα, ἐγχειρίδια γυμνὰ κολεῶν, τὰ μὲν χαμαὶ, τὰ δὲ σώμασιν *ἐμπεπη-* 726 *γότα. ταῦτα δὲ συλλαβὼν, φασιν, Ὅμηρος ἐνὶ στίχῳ ἀπήγγειλεν. οἱ δ' αὐτοὶ λέγουσι καὶ ὅτι νοητέον κατὰ τὸ σιωπώμενον, ὡς ἐσβέσθησαν τὰ πυρὰ τοῖς Τρωσὶ διὰ τὸ ἤδη, ὡς ἐῤῥέθη, ἐγγύθι τὸν ὄρθρον εἶναι. εἰ γὰρ ἀνήπτοντο τὰ πολλὰ ἐκεῖνα, ὡς προδεδήλωται, καὶ κατέλαμπον τὰς νῆας, οὐκ ἂν ἐτόλμησαν οἱ κατάσκοποι, καὶ τολμήσαντες δὲ οὐκ ἂν ἔλαθον.* (Vers. 299.) *Ὅτι τὴν αὐτὴν ὥραν, ἣν οἱ Ἀχαιοὶ κατασκόπους ἐπελέγοντο, ἐβουλεύσαντο καὶ οἱ Τρῶες ὅμοια, ὡς εἰκὸς, καὶ στέλλουσι τὸν Δόλωνα. ἐλθεῖν γὰρ εἰς διαφόρους ὁμοῦ τὸν αὐτὸν λογισμὸν οὐκ ἀδύνατον, ὡς καὶ ἐν *τοῖς φθάσασι δέδεικται. φησὶ γοῦν· οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας ἀγήνορας εἴασεν Ἕκτωρ εὕδειν, ἀλλ' ἄμυδις κικλήσκετο, ἤγουν ἐκίκλησκε, πάντας ἀρίστους. ποίους ἐκείνους; ὅσσοι, φησὶν, ἔσαν Τρώων ἡγήτορες ἠδὲ μέδοντες. τοὺς ὅ γε συγκαλέσας πυκινὴν ἠρτύνετο βουλὴν κατὰ τὴν τῶν Ἀχαιῶν· τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε δώρῳ ἐπὶ μεγάλῳ; μισθὸς δέ οἱ ἄρκιος ἔσται· δώσω γὰρ δίφρον τε, ὃς μέρος ὢν ὅλον ἅρμα δηλοῖ, δύω τ' ἐριαύχενας ἵππους, οἵ κεν ἀριστεύωσιν, ἢ ἄριστοι ἔωσι, θοῆς ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν, ὅς τις κεν *τλαίη, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο, νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι, ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ ὡς τὸ πάρος περ, ἢ ἤδη χείρεσσιν ὑφ' ἡμετέρῃσι δαμέντες φύξιν βουλεύουσι μετὰ σφίσιν, οὐδ' ἐθέλουσι νύκτα φυλασσέμεναι καμάτῳ ἀδδηκότες αἰνῷ. σιγώντων δὲ καὶ ἐνταῦθα πάντων, ὡς καὶ ἐν τοῖς φθάσασιν, προπηδᾷ ὁ Δόλων, ὡς δηλωθήσεται, καθὰ καὶ ἐκεῖ ὁ Διομήδης. καὶ σημείωσαι ὅτι τὴν αὐτὴν ἔννοιαν διττολογήσας ὁ ποιητὴς διαφόρως ἐπὶ Ἀχαιῶν ἔφρασε καὶ ἐπὶ Τρώων. ἐκεῖ μὲν γὰρ καταδημαγωγεῖ ὁ γέρων ῥήτωρ τοὺς συμβουλευτὰς, ὦ φίλοι προσειπών· ἐνταῦθα δὲ ὁ Ἕκτωρ οὐδὲν τοὺς συγκεκλημένους προσφωνεῖ· καὶ ἐκεῖνος μὲν εὐειδῶς ἐρωτᾷ καὶ σεμνῶς ἐν ἀποφάσει τε καὶ σεμνώματι τοῦ κατασκόπου, εἰπών· οὐκ ἂν δή τις ἀνὴρ ἑαυτὸν πείσοι θυμῷ τολμήεντι ἐλθεῖν, καὶ τὰ ἑξῆς. ἔνθα καὶ τὸ ἔργον τοῦ σκοπεύματος μέγα εἶναι ἐμφαίνει.* (Vers. 303.) *Ἕκτωρ δὲ καὶ ἁπλοϊκῶς ἐρωτᾷ, καὶ οὐδὲ τὸ ἔργον *ἐξαίρει, εἰπών· τίς κέν μοι τόδε ἔργον ὑποσχόμενος τελέσειε; καὶ ἐκεῖ μὲν ἄλλως οἱ ἄριστοι συνεκλήθησαν, ἐνταῦθα δὲ ἄλλως, ὡς καὶ εὐθὺς ῥηθὲν φανήσεται· καὶ ὧδε μὲν πάντες οἱ ἄριστοι κικλήσκονται, ἐκεῖ δὲ ὀλίγοι· καὶ ἐνταῦθα μὲν ὁ Ἕκτωρ ἄλλως βασιλικώτερον δοκεῖ συγκαλεῖν τοὺς ἀρίστους, Ἀγαμέμνων δὲ δι' ἑαυτοῦ· κατέβαλε γάρ, φασιν, ἡ δυστυχία τὸ τοῦ βασιλέως ἀξίωμα· καὶ Νέστωρ μὲν ἐκεῖ ὃ αὐτὸς ἔχει καὶ οἱ ἄλλοι ἐπαγγέλλεται τῷ Διομήδει καὶ μέτριον, τῷ δὲ Δόλωνι ὁ Ἕκτωρ μέγα καὶ ὃ οὐκ ἔχει· καὶ Νέστωρ μὲν τὸ ἀριστεῖον δόσιν ἐσθλὴν ὠνόμασεν ἐντίμως, Ἕκτωρ δὲ οὐ μόνον δῶρον, ἀλλὰ καὶ μισθὸν, οὐκ ἐντίμως τοῦτο εἰπών· καὶ ὁ μὲν ἐσχατόωντά τινα ἑλεῖν ἐθέλει προμηθευτικῶς, Ἕκτωρ δὲ νηῶν σχεδὸν ἐλθεῖν ὀτρύνει, καὶ τὸ κεφάλαιον δὲ τῆς τιμῆς καὶ τῶν δώρων μετατέτακται. Νέστωρ μὲν γὰρ μετὰ τὸ μέγα ὑπουράνιον κλέος ἐκτίθεται τὴν ἐσθλὴν δόσιν τοῦ μέλανος ποιμνίου, Ἕκτωρ δὲ τὰ δῶρα προεκθεὶς, ἤγουν τὸ ἅρμα καὶ τοὺς ἀρίστους ἵππους, εἶτα ἐπάγει τὸ, οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεραι πολλαὶ διαφοραὶ ἀμφοτέροις τοῖς λόγοις, ὡς ἔστι τῷ σκεπτομένῳ κατανοεῖν, ἐν αἷς καὶ ἡ τῶν δώρων ὑπόσχεσις. τοῦ Νέστο*ρος μὲν γὰρ, εἰ καὶ μικροπρεπὴς ἐδόκει, ἀλλὰ καὶ ἀστεία ἦν, ὡς ἐδηλώθη, καὶ ἀσφαλής· διὸ καὶ δόσις ἐσθλὴ ἐλέχθη. τῷ Ἕκτορι δὲ μέγα μὲν τὸ δῶρον, οὔτε δὲ εὔλογον οὔτε ἀνεπισφαλές. ἀλλότρια*

*γὰρ ὑπισχνεῖται, ὡς εἴρηται, καὶ ὧν οὐκ αὐτὸς κύριος. Σημειωτέον δὲ καὶ ὅτι τὰ τῶν Ἑλληνικῶν κατα-
σκόπων πλατύνας ὁ ποιητὴς διὰ πολλῶν ἐπὶ τῶν Τρώων πάνυ συνέτεμε, μὴ θελήσας δαψιλῆ ῥητορείαν
τοῖς βαρβάροις ἐπιμαρτύρασθαι· καὶ ὅτι Νέστωρ μὲν ἐπέκεινα τῆς ἐσθλῆς δόσεως καὶ τοῦ ὑπουρανίου
κλέους καὶ τὰς εἰς ἀεὶ δαῖτας καὶ εἰλαπίνας ὑπέσχετο, Ἕκτωρ δὲ οὔ, ὡς οἷα φειδόμενος, καὶ μεγαλο-
πρεπὴς μὲν ὢν ἐν τοῖς μὴ ἐπ' αὐτῷ, ἐν δὲ τοῖς οἰκείοις γλισχρότατος. ὅρα δὲ καὶ ὡς δωρητοὶ καὶ παραῤ-
ῥητοὶ γενόμενοι οἱ κατάσκοποι οὕτως κατεπιχειροῦσι τῶν φοβερῶν. εἰ δὲ δύο μὲν ὄντες οἱ τῶν Ἀχαιῶν
727 ἀνύσουσί τι μέγα, εἷς δὲ ὢν ὁ τῶν Τρώων πεσεῖται, ἀλλὰ τοῦτο τῇ τε Ἑλληνικῇ συνέσει ἐπιγραπτέον,
καὶ τῇ τῆς παροιμίας δὲ ἀληθείᾳ, καθ' ἣν εἷς ἀνὴρ οὐδεὶς ἀνὴρ λέγεται.* (Vers. 299.) *Ἰστέον δὲ καὶ
ὅτι τὸ, οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας εἴασεν Ἕκτωρ, ὅμοιόν ἐστι κατὰ σχῆμα τῷ, οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Δρύαντος υἱὸς,
καὶ τοῖς ὁμοίοις ὅσα ἐκ δύο ἄρχονται ἀποφάσεων.* (Vers. 300.) *Τὸ δὲ ἄμυδις ὅτι Αἰολικόν ἐστι καὶ διὰ
*τοῦτο ψιλοῦται, κἂν δηλοῖ τὸ ὁμοῦ, καὶ ὡς καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἄλλυδις ἐσχημάτισται, ἀλλαχοῦ δη-
λοῦται. Τὸ δὲ, κικλήσκετο, σύστοιχόν ἐστι τῷ συγκαλέσας. οὐκ ἐξ αὐτοῦ δὲ, ἀλλὰ μάλιστα ἐκ τοῦ
συγκαλεῖν παρῆκται ἡ σύγκλητος. ἐνεργητικῶς δὲ εἶπε τὸ συγκαλέσας, ὡς καὶ τὸ φύξιν βουλεύουσι, τῆς
μεθ' Ὅμηρον συνηθείας παθητικῶς λεγούσης καὶ συγκαλέσασθαι καὶ βουλεύσασθαι. πολλὰ δὲ καὶ
ἕτερα οὕτω δέδεικται διφορούμενα, ὧν ἔστι καὶ τὸ αὐδᾶν, λεγόμενόν ποτε καὶ παθητικῶς οἷον
ποικίλως αὐδωμένου, καὶ τὸ οἰκτίζειν δὲ κείμενον παρὰ Σοφοκλεῖ παθητικῶς ἡ Ἀτθὶς φράζει, καὶ
τὸ κηκίειν δὲ κατὰ πάθος πέφρασται ἐν τῷ, αἱμάδα κηκιομένην, ὃ μετ' ὀλίγα κηκίον αἷμα ἐῤῥέθη·
οὕτω καὶ ἐν θυμῷ βάλλεαι τὸ βάλλεις, καὶ γράφου δὲ φρενῶν ἔσω καὶ γράφε, καὶ ἐναυλίζειν τὸ
ἐναυλίζεσθαι, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ, ὡς ἐναυλίζοντί τῳ, καὶ ποθουμένῃ φρενὶ τῇ κοινότερον ποθούσῃ,
καὶ εὖ σκοπουμένοις τοῖς καὶ σκοποῦσι, καὶ μέγα τι σθένος ἐκφέρεται νίκας ἤτοι ἐκφέρει, καὶ δέ-
δοικα τάσδ' ὁρωμένη ὡς καὶ ὁρῶσα.* (Vers. 302.) *Τὸ δὲ, πυκινὴν ἠρτύνετο βουλὴν, ἐξακουστέον
πάντως καὶ ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς, εἰ καὶ διὰ συντομίαν σεσίγηται ἐκεῖ. οὐ γὰρ δήπου αὕτη μὲν πυκινὴ
ὁμοία οὖσα *τῇ Ἑλληνικῇ, ἐκείνη δὲ οὐ πυκινή.* (Vers. 303.) *Τὸ δὲ, ὑποσχόμενος τελέσειεν, ἀκριβῶς
πέφρασται, ὡς πολλῶν πολλάκις ὑπισχνουμένων μὲν, μὴ τελούντων δέ. καὶ ἔστι τοῦτο ἀσφαλέστερον
τοῦ, δείδω μὴ οὔ τίς τοι ὑπόσχηται τόδε ἔργον, ὅ περ εἶπε φθάσας ὁ Μενέλαος. δῆλον δὲ καὶ ὅτι τὸ,
τίς ἄν μοι ὑποσχόμενος τελέσειε; γοργότερόν ἐστι τῶν τοῦ Νέστορος. ἐκεῖνος γὰρ περιφράζων τὸ τελέ-
σειεν ἔφη· ταῦτά τε πάντα πύθοιτο, καὶ ἂψ εἰς ἡμέας ἔλθοι ἀσκηθής. οὕτω καὶ τὸ τῆς τιμῆς κεφά-
λαιον Νέστωρ μὲν πλατύτερον ἔφρασεν ἐν τῷ, μέγα κέν οἱ ὑπουράνιον κλέος εἴη πάντας ἐπ' ἀνθρώ-
πους, κλέος εἰπὼν οὐ τὴν *ἁπλῶς φήμην, ἀλλὰ τὴν κυδίστην. Ἕκτωρ δὲ ἐστενολέσχησεν, εἰπών·* 807
(Vers. 307.) *οἷ τ' αὐτῷ κῦδος ἄροιτο, ἤγουν ἓ αὐτὸν κυδανεῖ, ὅ ἐστι συνθέτως ἑαυτόν. ἔνθα τὸ
ἄροιτο ὑψωτικὴ λέξις οὖσα οὐρανίου τινὸς καὶ αὐτὴ κύδους ἐστὶν ἐνδεικτική· ταὐτὸν δ' εἰπεῖν,
ὑπουρανίου κλέους, προσκυροῦντος μὲν οὐρανῷ, οὐχ' ὑπὲρ αὐτὸν δὲ ἠρμένου.* (Vers. 301.) *Τὸ δὲ,
δώρῳ ἐπὶ μεγάλῳ, καὶ τὸ, δώσω γὰρ, ἐτυμολογικὸν τρόπον φαίνει. ἐκ τοῦ δώσω γὰρ τὸ δῶρον παρά-
γεται. ὁ δὲ ἄρκιος μισθὸς, δι' οὗ μισθαρνῶν ὁ Δόλων ἐστὶ, τοῦ μεγάλου δώρου ἑρμηνευτικὸν εἶναι
δοκεῖ, ὡς καὶ προδεδήλωται. ἔχει δέ τι σμικροπρεπείας, εἰ μὴ βασιλικῶς καὶ ὑπὲρ τὸ ἄρκιον δοθήσεται
τῷ οὕτω κινδυνεύσοντι, ἀλλὰ τῇ κατὰ τὸ ἀρκοῦν ἰσότητι, ψεύδεται τὸ μεγαλοπρεπές. τοῦ δὲ, μισθὸς
ἄρκιος, σεμνότερον τὸ μέγα δῶρον. αὐτὸ δὲ ἶσον ἐστὶ τῷ, δόσις ἐσθλὴ, ὅ περ ὁ Νέστωρ ἔφη. μισθὸς
δὲ κατὰ τοὺς παλαιοὺς μίσους ἀπόθεσις. φιλεῖται γὰρ ὁ μισθαποδότης ὡς φύσει δίκαιος. ἐθέλουσι δὲ
οἱ μεθ' Ὅμηρον μισθὸν λέγειν τὸ δῶρον, ᾧ περ στοιχεῖ ὁ στρατευόμενος. διὸ καὶ μισθοφορὰ παρ' αὐ-
τοῖς ἡ ὑπὲρ τοιούτων δώρων δη*μοσία συνεισφορά. κοινότερον μέντοι ὥς περ μισθωτοὶ οἱ μὴ προῖκα
δουλεύοντες, ἀλλὰ διὰ δώρων λῆψιν, οὕτω καὶ μισθὸς ὁ διδόμενος αὐτοῖς ἐπὶ ἐλευθερίας ἀντιπολήσει.*
(Vers. 305.) *Τὸν δὲ δίφρον ὅτι ὁ αὐτὸς τῷ ἅρματί ἐστιν, ἑρμηνεύει ἐφεξῆς ὁ Δόλων ἐν τῷ, ἵππους
τε καὶ ἅρματα, οἳ φορέουσι Πηλείωνα. ἐριαύχενες δὲ ἵπποι κατά τι ἐξαίρετον πρὸς διαστολὴν ἡμιόνων
καὶ ὄνων· οὗτοι γὰρ οὐ τοιοῦτοι. εἰ δὲ καὶ δουλιχόδειροι οἱ τοιοῦτοι, ἀλλ' αὐτὸ οὐχ' ἵπποις, κύκνοις
δὲ καὶ τοιούτοις ὄρνισιν ἀποκεκλήρωται. ἐπὶ εὐγενῶν δὲ ὁμοίως ἵππων καὶ τὸ ὑψαυχενεῖν. καὶ ἄλλως δὲ
εἰπεῖν, ἐριαύχενες οἱ μακροτράχηλοι ἢ ὑψαύχενες καὶ γαῦροι τὴν χαίτην.* (Vers. 307.) *Τὸ δὲ, ὅς τις*

*ἂν τλαίη, παράφρασίς ἐστι τοῦ, πεπίθοιτο αὐτοῦ θυμῷ τολμήεντι, δι᾽ ὀλίγου φρασθὲν, ὥς περ καὶ
τὸ, οἷ τ᾽ αὐτῷ κῦδος ἄροιτο, παραπέφρασται πάνυ στενῶς, ὅθεν προείρηται, ὥς περ αὖ πάλιν τὸ,
ἐπεὶ δαμάσαντο Ἀχαιοὺς, δι᾽ ὀλίγου προφρασθὲν ἄλλως ἐνταῦθα παραπέφρασται ἐν τῷ, ἤδη χείρεσ-
σιν ὑφ᾽ ἡμετέρῃσι δαμέντες. ἔνθα καὶ ὅρα τὴν ὑπὸ πρόθεσιν δοτικῇ συντεταγμένην συνήθως. οὕτω τὰ
ἐνταῦθα ἐν πολλοῖς σύμφωνα μὲν τοῖς πρὸ βραχέων Ἑλληνικοῖς, ἄλλως δὲ κατὰ ποικιλίαν τεχνικὴν
διάφορα. Τὸ δὲ, κῦδος ἄροιτο, φιλεῖ πολλαχοῦ λέ*γειν ὁ ποιητὴς, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς φανήσεται, τοῦ
αἴρειν ὄγκον τινὰ δηλοῦντος καὶ ὕψωσιν, καθὰ καὶ ἀνωτέρω δεδήλωται. ἐπεμβέβληται δὲ περιβλητικῶς
τὸ, οἷ τ᾽ αὐτῷ, ἤγουν ἑαυτῷ, κῦδος ἄροιτο, καὶ διακόπτει τὸ ἐφεξῆς τῆς συντάξεως ὂν τοιοῦτον· ὅς
τις ἂν τλαίη νηῶν σχεδὸν ἐλθεῖν, ὧν μέσον πεσὸν τὸ, ἑαυτῷ κῦδος ἄροιτο, περιβολὴν ἐποίησε τῇ ἐπεμ-
βλητικῇ διακοπῇ. (Vers. 312.) Τὸ δὲ, νύκτα φυλασσέμεναι, τὰς τῆς νυκτὸς ἐποίησε λέγεσθαι φυλα-
κάς. Τὸ δὲ ἀδηκότες ἀντὶ τοῦ ἀηδισθέντες, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀηδῶ καὶ κατὰ συναίρεσιν ἀδῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ
ἀδημονεῖν, ὡς καὶ προγέγραπται. ἐπὶ πᾶσι τούτοις θεωρητέον ὅτι σκοπὸν θέμενος Ὅμηρος μελετῆσαι
τὸ ἐξ ἀμφοῖν στρατοῖν κεφάλαιον τῶν κατασκόπων οὐ πολλοῖς νοήμασι φύσει διοικονομούμενον ἤνυσε
τὸ σκοπηθὲν, ὡς οὐκ ἂν ἦν βέλτιον. πλοῦτον μὲν οὖν οὐκ ἔχει λαλιᾶς διαφόρου ἐν ἀμφοῖν, τοῖς αὐτοῖς
δὲ ἐνδιατρίψας ἑκατέρωθι ἐπλάτυνε μὲν γλαφυρώτερον τὸν λόγον τοῦ Νέστορος, ἀπεστένωσε δὲ βραχύ
τι τὰ τοῦ Ἕκτορος, οἷα μὴ κατὰ τὸν γέροντα οἵου τε ὄντος λαλεῖν. διὸ οὕτω γράψαι κυρώσας οὐ τῷ
ῥήτορι Ἀντήνορι περιέθετο τὰ κατὰ τὸν Τρωικὸν κατάσκοπον, ὃς δὴ Ἀντήνωρ δημογέρων καὶ αὐτὸς
ὢν Τρωικὸς ἐοικὼς τέττιγι, κάλλιον εἶχεν ὡς εἰκὸς ῥητορεῦσαι *ἤ περ ὁ Ἕκτωρ, ἀλλὰ νεωτέρῳ τούτῳ
στρατηγῷ τὸ τοιοῦτον προσέπλασε σκέμμα, ἵνα ὥς περ κατὰ πρόσωπα, οὕτω καὶ κατὰ φράσιν τὴν 728
δι᾽ αὐτῶν διαφοράν τινα σχοίη τὸ ῥηθὲν κεφάλαιον ἐπ᾽ ἀμφοῖν τοῖν μεροῖν. (Vers. 314.) Ὅτι καὶ
ἐνταῦθα συνήθει χρᾶται σχήματι διηγήματος ὁ ποιητὴς, ἀρχόμενος ἀπὸ ῥήματος ὑπαρκτικοῦ, ὡς καὶ ἐν
τῷ, ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δάρης ἀφνειὸς ἀμύμων. φησὶ γάρ· ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος
υἱὸς κήρυκος θείοιο, πολύχρυσος, πολύχαλκος, ὃς δή τοι εἶδος μὲν ἔην κακὸς, ἀλλὰ ποδώκης. αὐτὰρ ὁ,
ἤγουν οὗτος, μοῦνος ἔην μετὰ πέντε κασιγνήτῃσιν, *ὅ ἐστιν, ὡς ἐπὶ ἄλλων λέγει, τηλύγετος ἐν πέντε
ἀδελφαῖς, οὗ τὸ ἀνάπαλιν ὡς ἐν ἀντιστροφῇ ἀλλαχοῦ ποιεῖ, τὸν Ἰδομενέα τηλύγετον ἐν μάχῃ εἰπὼν,
ὅ ἐστι μόνον, ὡς εἴ περ ἀντέστρεφε τὸ μόνος καὶ τὸ τηλύγετος. καὶ ἔστιν ἀληθῶς τὸ τηλύγετος, εἴ πέρ
πως καινότερον ἐτυμολογηθείη, ταὐτόν ποτε τῷ, μεμονωμένος εἴτουν μόνος. εἰ γὰρ τηλύγετος ῥηθείη
ὁ τῶν ἄλλων ἁπλῶς τῆλε γενόμενος, καὶ μεμονωμένος ἂν ὁ τοιοῦτος πάντως εἴη. ὃ καὶ Ἰδομενεὺς ἔπα-
θεν ἐν μάχῃ μονωθείς. ὅμως μέντοι οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀεὶ ταυτίζον*ται τὸ μόνος καὶ τὸ τηλύγετος, ἀλλ᾽ εἰ
που ἐπὶ μοναδικῆς γεννήσεως. ἀλλὰ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. τὸ δὲ ῥηθὲν διήγημα ἐκτίθησιν ὁ ποιητὴς μά-
λιστα, ἵνα δείξῃ οἷος ὢν ὁ Δόλων οἵοις ἐπιχειρεῖ καὶ οἵων ἀριστείων ἐρᾷ, καὶ οὐ τοσοῦτον, ἵνα γνωρίσῃ
αὐτὸν, ὅτι μηδὲ ἄσημος ἦν καὶ ἀφανὴς, τοῖς γὰρ ὑπὸ Ἕκτορος κληθεῖσιν ἀρίστοις εἰς βουλὴν συγκατ-
είλεκτο. καὶ οἶδε τοῦτον καὶ ὁ Διομήδης, ὃς καὶ ἐξ ὀνόματος καλέσει αὐτόν. ἐπαινεῖται δὲ καὶ ἐνταῦθα
τῆς ἐμπεριβόλου συντομίας ὁ ποιητής· ἐν ὀλίγῳ γὰρ διὰ πιθανότητα τὸ κύριον ὄνο*μα τοῦ κατασκό-
που ἐδήλωσε, τὸ γένος, τὴν τύχην, τὴν ἐκ πατρὸς τέχνην, τὴν μορφὴν, τὴν ὠκύτητα. φασὶ δὲ οἱ
παλαιοὶ καὶ ὅτι τὸ μὲν κήρυκος γενέσθαι υἱὸν τὸν Δόλωνα εὐπειθῆ τε αὐτὸν τῷ Ἕκτορι τίθησι, καὶ
808 εὔελπιν δὲ, ὡς ἐὰν ἁλῷ, αἰδέσονται οἱ ἐχθροὶ αὐ*τὸν οἷά τι θεῖον γένος· ἄσυλοι γὰρ οἱ κήρυκες. ὁ δὲ
πλοῦτος ἐλπίδας αὐτῷ ὑποτείνει, ὡς εἰ μὴ αἰδοῦς τύχοι διὰ τὸ γένος, λύτρα δοὺς λελύσεται. διὸ καὶ
ἁλοὺς λέγει· ζωγρεῖτε, αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι, ἔστι γὰρ ἔνδον χαλκός τε χρυσός τε πολύκμητός τε 729
σίδηρος· προβαλλόμενος εἰς πειθὼ τὸ θέλειν τε πολλὰ δοῦναι καὶ τὸ δυνήσεσθαι. ἔνθα σημείωσαι ὅτι
τῷ ἀνωτέρω μνημονευθέντι χρυσῷ καὶ χαλκῷ, ἐν τῷ, πολύχρυσος, πολύχαλκος, συνεπινοεῖται καὶ
σίδηρος, ὡς *ὁ Δόλων ἐν τοῖς κατ᾽ αὐτὸν διασαφεῖ. τὸ μέντοι ποδώκη τὸν Δόλωνα εἶναι εἰς σωτηρίας
αὐτῷ ἐχέγγυον γίνεται· θαῤῥεῖ γὰρ φυγεῖν φωραθείς. καὶ ὅρα οἷον ἄνδρα ὁ ποιητὴς τοῖς μὴ φίλοις
αὐτῷ βαρβάροις πιθανῶς εἰς κατασκοπὴν ἐπελέξατο, οὐκ ἀρετῇ πεποιθότα στρατιωτικῇ, δι᾽ ἧς γεν-
ναῖόν τι ἀνύσει, ἀλλ᾽ ἑτέροις τισὶ, δι᾽ ὧν δυστυχήσας οὐδὲ ἐπανακάμψει τοῖς ἑαυτοῦ. ἔχει δέ τι ἀστεῖον
καὶ τὸ, Δόλων Εὐμήδεος υἱὸς, ὡς δέον μὲν ὂν εὖ μήδεσθαι, φύτου δὲ τῷ δόλῳ καὶ μόνῳ θαῤῥήσαντος.*

Ὅτι δὲ ὡς εἰκὸς κῆρυξ ἦν κατὰ τὸν πατέρα καὶ ὁ Δόλων, ἡ παλαιὰ συνήθεια δηλοῖ. σύνηθες γὰρ τοῖς παλαιοῖς, ὡς ἱστορεῖ καὶ Ἡρόδοτος, τὰς πατρῴας τέχνας διαδέχεσθαι. αὐλητέω γάρ, φησιν, αὐλητὴς, καὶ μαγείρου μάγειρος, καὶ κῆρυξ κήρυκος. (Vers. 315.) *Ὅτι δὲ θεῖος ἅπας κῆρυξ παρὰ τοῖς παλαιοῖς, πολλαχοῦ δηλοῦται, καὶ πρῶτον ἔνθα Διὸς ἐῤῥέθησαν οἱ κήρυκες ἄγγελοι. πάντως δὲ εἰκὸς καὶ θείους καὶ ἱεροὺς εἶναι τοὺς μὴ μόνον Ἑρμαϊκῶς κηρύσσοντας κατὰ τὸ, Ἑρμοῦ τήνδε πομπεύω τέχνην βέ*βαιον, ὅ περ ὁ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ κῆρυξ Λίχας φησὶν, ἀλλὰ καὶ δημηγορίαις καὶ εἰρηναίαις ἐξυπηρετουμένους πρεσβείαις καὶ πολέμων λύσεσι καὶ ὅλως μέσους γινομένους εἰς πᾶν καθῆκον, καὶ οὕτως ἱεροὺς Διί τε τῷ καὶ τὰ τοιαῦτα ἐφορῶντι καὶ λογίῳ Ἑρμῇ, ἐξ οὗ δοκοῦσι κατάγεσθαι.* (Vers. 316.) *Τὸ δὲ κακὸς δηλοῖ μὲν τὸν δύσμορφον, ἀντίκειται δὲ τῷ καλῷ ὡς αἰσχρὸς, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ, διὰ καλῶν γὰρ ὀμμάτων αἴσχιστα Τροίαν εἷλεν. ὅρα δὲ καὶ μαρτυρίαν τοῦ, οὐ πᾶσι πάντα τὸν θεὸν διδόναι οὔτε κακὰ οὔτε καλά. εἰ γοῦν καὶ εἶδος κακὸς ὁ Δόλων, ἀλλὰ ποδώκης. Ὅτι Ἕκτωρ μὲν ἁπλῶς καὶ ἀορίστως ἐπὶ ἄλλῳ τινὶ, καθὰ εἴρηται, μεγάλῳ δώρῳ, εἴτε καὶ ὡς αὐτὸς ἔφη μισθῷ ἐθέλει στεῖλαι κατάσκοπον ταῖς ναυσὶν, ὅ περ ἦν δίφρος καὶ δύω ἐριαύχενες ἵπποι, οἳ ἀριστεύουσιν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν. ὁ δὲ Δόλων τὸ ἅρμα ζητεῖ καὶ τοὺς ἵππους τοῦ Ἀχιλλέως, ὑψώσας τὸ μέγα δῶρον, καὶ τοὺς ἀρίστους ἵππους αὐτὸς ὁρίσας ὡς οἷον ἑρμηνευτικῶς καὶ ὄντως μεγάλα ζητήσας, ὡς καὶ Ὅμηρος ἐν τοῖς ἑξῆς παρασημηνάμενος ἐπικρίνει, ὅπου Ὀδυσσεὺς ἐπιμειδήσας ἐρεῖ, ἦ δὴ μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς, ἵππων Αἰακίδαο, καὶ τὰ ἑξῆς. ὃ Ἕκτωρ μέντοι ὑπισχνεῖται καὶ ὡς ἐζητήθη, ἀνα*σχὼν τὸ σκῆπτρον ὀμνύει. ἔχει δὲ τὰ τοῦ Ὁμήρου οὕτως·* (Vers. 319.) *Ἕκτορ, ἔμ᾽ ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγήνωρ, ὃ δὴ καὶ Διομήδης φθάσας εἶπε, νηῶν ὠκυπόρων σχεδὸν ἐλθέμεν ἔκ τε πυθέσθαι· ἀλλ᾽ ἄγε μοι τὸ σκῆπτρον ἀνάσχεο, καί μοι ὄμοσσον, ἦ μὲν τοὺς, ἤγουν τούτους, ἵππους τε καὶ ἅρματα ποικίλα χαλκῷ δωσέμεν, οἳ φορέουσιν ἀμύμονα Πηλείωνα· σοὶ δ᾽ ἐγὼ οὐχ᾽ ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι οὐδ᾽ ἀπὸ δόξης· τόφρα γὰρ ἐς στρατὸν εἶμι διαμπερὲς, ὄφρ᾽ ἂν ἵκωμαι νῆα Ἀγαμεμνονέην, ὅθι που μέλλουσιν, ἤγουν ἐοίκασιν, ἄριστοι βουλὰς βουλεύειν ἢ φευγέμεν ἠὲ μάχεσθαι. οὕτως ὁ Δόλων εἶπε. καὶ ὁ Ἕκτωρ ἐν χερσὶ σκῆπτρον λάβε καί οἱ ὄμοσσεν·* (Vers. 329.) *ἴστω νῦν Ζεὺς αὐτὸς, μὴ μὲν τοῖς ἵπποισιν ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος Τρώων, ἀλλὰ σέ φημι διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι. ὡς φάτο, καί ῥ᾽ ἐπίορκον ἀπώμοσε, τὸν δ᾽ ὀρόθυνε. Ἰστέον δὲ ὅτι φασὶν ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ μωρότερον εἶναι τοῦ αἰτήσαντος Δόλωνος τὸν ὀμόσαντα Ἕκτορα ὡς ἤδη καὶ τοὺς Ἀχαιοὺς ἑλόντα καὶ τοῦ Ἀχιλλέως περιγενόμενον καὶ διαιροῦντα τὰ λάφυρα. αἰτιῶνται δὲ καὶ ὡς τοῦ Νέστορος οὐ ῥιψοκινδύνως βουληθέντος τὸν Ἑλληνικὸν κατάσκοπον ἑλεῖν τινὰ τῶν ἐν βάθει τοῦ Τρωικοῦ στρατοπέδου, ἀλλ᾽, ὡς ἐῤῥέθη, ἐσχατόωντα καὶ μεμονωμένον τῶν ἄλ*λων, Ἕκτωρ δὲ νηῶν σχεδὸν ἐλθεῖν ἐθέλει καὶ πυθέσθαι, κινδύνῳ παραβάλλων τὸν κατασκοπήσοντα. οὗ τὸ αὔθαδες ὑπεραναβαίνων ὁ Δόλων οὐχ᾽ ἁπλῶς εἰς τὰς νῆας ἐλθεῖν μεγαλαυχεῖ, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν βασίλειον σκηνὴν, ὡς οὐχὶ κινδυνεύσων, φασὶν, ἀλλ᾽ ἐπικηρυκεύσων. Σημειοῦνται δὲ καὶ ὡς ὁ μὲν Διομήδης οὔτε ᾐτήσατο δωρεὰν οὔτε ἠλαζονεύσατο ποιῆσαί τι μέγα, εὐχῇ δὲ χρησάμενος θεοῖς ἐπέτρεψεν ἑαυτόν. ὁ δὲ Δόλων αἰτεῖ μὲν ἀδύνατα, ὑπισχνεῖται δὲ πράξειν ὑπέρογκα. καὶ Διομήδης μὲν ἔλαβε συνεργὸν διά τε τὸ ἄλλως νεμεσητὸν καὶ τὸ τοῦ πράγματος ἐπικίνδυνον, διὸ καὶ εὐδοκιμεῖ. ὁ δὲ Δόλων τὸ πρᾶγμα μόνος θαῤῥεῖ. διὸ καὶ θαυμαστέον, πῶς οὐ προσεῖπεν αὐτὸν ὁ ποιητὴς διὰ ταῦτα νήπιον. Ἔστι δέ, φασι, καὶ ἄπιστος ὁ Δόλων οἷα βάρβαρος. ὅθεν οὐ τρόποις ἀγαθοῖς τὰς πίστεις, ἀλλὰ τῷ διὰ σκήπτρου ὅρκῳ ἐθέλει βεβαιοῦν, καὶ οὐ πιστεύει τὴν δόσιν ὅρκου δίχα. Διομήδης μέντοι οὐδὲ προφέρει τὴν δόσιν ὅλως ἐν μνήμῃ. Ἔτι παρασημαίνονται καὶ ὅτι ὡς ἐν πλούτῳ πολλῷ τεθραμμένος ὁ Δόλων ἄνανδρός ἐστι καὶ δειλὸς καὶ ῥιψοκίνδυνος καὶ ὡς εἰπεῖν θρασύδειλος, ὃς διὰ δειλίαν οὐ μόνον οὐκ ἀνύει τὰ προτεθέντα, ἀλλὰ καὶ προδότης γίνεται τῶν *αὐτοῦ, ὡς ἐφεξῆς φανήσεται. ἐπιλέγουσι δὲ συχνὰ τοῖς τοιούτοις οἱ παλαιοὶ, ὅτι καὶ τοιοῦτος ὢν ὁ Δόλων τῶν Ἀχιλλέως ἵππων ἐρᾷ καὶ οἷος ὢν οἷα θέλει. παρασημειοῦνται δὲ τὸν Δόλωνα καὶ ζηλωτὴν ἱπποτροφίας καὶ φίλιππον τὸ ἦθος, ὃς ἐνταῦθά τε τοῦτο δείκνυσι, καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ, ὅπου περιττῶς ἐπαινεῖ πρὸς Διομήδην τοὺς Ῥήσου ἵππους. τοῦτο δὲ ποιεῖν δοκεῖ μάλιστα διὰ τὸ τὸν Διομήδην εἰδέναι φίλιππον, ᾧ καὶ πορίζει τοὺς νεήλυδας ἵππους, φιλούμενον λάφυρον, εἴ πως ὁ Διομήδης περιποιήσοιτο*

αὐτὸν ὡς τοῦ φιλουμένου πρόξενον, εἰ καὶ ὁ Διομήδης ὡς ἀγενῆ ἀντεραστὴν αὐτὸν ἀναιρεῖ. φασὶ δὲ καὶ ὅτι Ἕκτορος εἰπόντος τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλληνικῶν ἵππων δοῦναι αὐτῷ, αὐτὸς ἐκ συλλογισμοῦ τοὺς τοῦ Ἀχιλλέως αἰτεῖ, ἄγων οὕτω πως ἑαυτὸν εἰς ἶσον τῷ Ἀχιλλεῖ. ἔστι δὲ τοιοῦτός τις ὁ συλλογισμός· σὺ τοὺς ἀρίστους ἔφης δώσειν, ἄριστοι δὲ οἱ τοῦ Ἀχιλλέως, τοὺς τοῦ Ἀχιλλέως ἄρα δώσεις. λαβὼν γὰρ ὡς λῆμα τὸν τοῦ Ἕκτορος λόγον τὸν λέγοντα ὅτι τοὺς ἀρίστους δώσω, προστίθησιν αὐτὸς παρ' ἑαυτοῦ πρότασιν ὁμολογουμένην τὸ, ἄριστοι δὲ οἱ τοῦ Ἀχιλλέως. καὶ οὕτω πλέκει ὁ βάρβαρος οὐκ εὔπλοκον ἀλλ' αὐτῷ δοκοῦντα συλλογισμόν. (Vers. 321.) Τὸ δὲ ἀνάσχεο ἀλλαχοῦ μὲν ἀνοχὴν ὑπο-
60 *μενετικὴν δηλοῖ, ὡς τὸ, ἀνάσχεο κηδομένη περ· καὶ πρὸ ὀλίγων τὸ, ἀνὰ δὲ σχέο· ἐνταῦθα δὲ ἀντὶ τοῦ ἀνάτεινον εἴληπται. ἅρματα δὲ ποικίλα χαλκῷ τὰ τοῦ Ἀχιλλέως λέγει ὁ Δόλων, ὡς τοιαῦτα ἐκεῖνα ἐκ πυκνῆς πείρας εἰδώς. (Vers. 322.) καὶ ὅρα ὅτι ὥς περ ὅπλων, οὕτω καὶ ἅρματος ἐπεμελοῦντο πρὸς κάλλος οἱ ἥρωες. καὶ τὸ μὲν τοῦ Ἀχιλλέως οὕτω σωφρόνως καλλύνεται, τὸ μέντοι τοῦ Ῥήσου ἐν τοῖς ἑξῆς ἁβρότερον ἔχει. χρυσῷ γὰρ καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται, οὗ καὶ τὰ τεύχη χρύσεα, καθάπου καὶ τὰ τοῦ Γλαύκου. (Vers. 323.) Τὸ δὲ, οἳ φορέουσιν, ἔχει τι καινοπρεπές. φορέουσιν μὲν γὰρ καὶ οἱ
809 ἕλκοντες ἵπποι, φο*ρέουσι δὲ καὶ ἅρματα τὰ ἑλκόμενα. Ὅμηρος δὲ πρὸς τὸ ἔμψυχον καὶ ἕλκον ἔκρινεν ἀποδοῦναι τὸ, οἳ φορέουσιν. αὐτὸ δὲ τὸ φορέουσι τὸ παρὰ τοῖς μεθ' Ὅμηρον φορεῖον παράγει. φορέει γὰρ καὶ ἐκεῖνο, ἤτοι ἀνέχει τοὺς ἐν αὐτῷ, καθὰ καὶ τὸ ἅρμα τὸν ἀναβάτην. (Vers. 324.) Ἐν δὲ τῷ, οὐχ' ἅλιος σκοπὸς ἔσσομαι, γράφουσιν οἱ περὶ Ἡρόδωρον ὅτι εὕρομεν ἐν πολλοῖς εἰς τὸ χ̄ ἀπόστροφον. τοῦτο δὲ παρεσημειωσάμεθα, ὡς ἂν φανείη ὅτι ἐν τῷ, οὐχ' ἅλις καὶ οὐχ' οὕτως καὶ τοῖς ὁμοίοις, ἀμφιβόλως εἶχον οἱ παλαιοὶ, οἱ μὲν μετὰ ἀποστρόφου καὶ δασείας ποιούμενοι τὴν γραφὴν, οἱ δὲ τὸ μὲν πάθος, ἤγουν τὴν ἀπόστροφον, μὴ προσιέμενοι, μόνον δὲ πνευματίζοντες. Τὸ δὲ, οὐδ' ἀπὸ δόξης, ἀντὶ τοῦ οὐ πόῤῥω τῆς περὶ ἐμοῦ ὑπολήψεως. κεῖται δὲ τοιοῦτόν τι καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. καὶ λέγει μὲν ὁ Δόλων αὐτὸ διὰ τὸ ποδώκες. ὁ δὲ φιλόκαλος θαυμάσεται τῆς δεξιότητος τὸν ποιητὴν οὕτω φράσαντα. τῷ ὄντι γὰρ εἰ οὕτως ἄφρων καὶ ἀγενὴς ὁ Δόλων, οὐκ ἀπὸ δόξης τοιαύτης τῆς περὶ αὐτοῦ διαπράξεται. Ἰστέον δὲ ὅτι, ὥς περ κλέος παρὰ τῷ ποιητῇ οὐ κοινότερον ἡ τιμὴ, ἀλλὰ ἡ φήμη παρὰ
10 τὸ κλύω, *ἵνα, φασὶν, ᾖ κλύος καὶ τροπῇ κλέος διὰ τὸ ἀκουστὸν εἶναι, οὕτω καὶ δόξα οὐ κατὰ τοὺς ὕστερον ἐπὶ τιμῆς, ἀλλὰ ἔννοια κατὰ ψυχὴν καὶ δόκησις καὶ οἴησις. (Vers. 325.) Τὸ δὲ, ἐς στρατὸν εἶμι, πάνυ στενῶς φρασθὲν ὅμοιόν ἐστι τῷ, ἀνδρῶν δυσμενέων δῦναι στρατὸν ἐγγὺς ἐόντων, ὃ φθάσας ἐπὶ Διομήδους περιφραστικῶς εἶπεν ὁ ποιητής. οὕτω δὲ καὶ τοῦ βουλεύειν ἢ φεύγειν ἢ μάχεσθαι περίφρασις ἦν πρὸ ὀλίγων ἐν στίχοις τέτρασι τὸ, ἠὲ φυλάσσονται νῆες θοαὶ καὶ τὰ ἑξῆς. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι διὰ τοῦ σκήπτρου γίνεται καὶ νῦν ὅρκος, καθὰ καὶ ἐν τῇ ᾱ ῥαψῳδίᾳ πεποίηται. καὶ ἔστι τοῦτο σεμνὸν καὶ Ὁμηρικῇ ποιήσει πρέπον. ὁ μέντοι εἰπὼν, ἴστω Ζεὺς, ὅρκιον δέ μοι ξίφος, ἄλλως ἐποίησε δι' ἑτεροίαν οὐκ ἀνεύλογον περιπέτειαν. (Vers. 331.) Τοῦ δὲ διαμπερὲς τοπικῶς ἐπιῤῥηθέντος ἑφερμηνευτικὸν τὸ, ὄφρ' ἂν ἵκωμαι νῆα τὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἔνθα οἱ βουλευταί. ὁ γὰρ ἐκεῖσε ἱκόμενος διαμπερὲς τοῦ Ἀχαικοῦ στρατοῦ ἵκετο. τὸ δέ γε διαμπερὲς ἀγλαϊεῖσθαι χρονικῶς εἴληπται ἀντὶ τοῦ διόλου, ὅ ἐστι διὰ ζωῆς ὅλης. ἑτεροῖα δὲ ταῦτα πρὸς τὸ, βάλλειν ἢ πλήττειν διαμπερὲς, καὶ πρὸς τὸ, κλήρῳ πεπάλαχθε διαμπερές. (Vers. 330.) Ἐν δὲ τῷ, μὴ μὲν τοῖς ἵπποις ἀνὴρ ἐποχήσεται ἄλλος, λέγει μὲν
20 κατά τινα βραχεῖαν ἔλλειψιν ὅτι, *ἴστω θεὸς, ὡς οὐ δὴ ἐποχήσεται αὐτοῖς ἀνὴρ ἕτερός τις τῶν Τρώων. οὕτω γὰρ ἂν εἴη ἀσόλοικον, σολοικοφανὲς ἄλλως ὄν. τὸ γὰρ κοινὸν οὕτω· ἴστω νῦν Ζεὺς μὴ δὴ αὐτοῖς ἄνδρα ἐποχήσεσθαι ἄλλον Τρώων. σημειωτέον δὲ αὐτὸ εἰς σαφήνειαν τοῦ κειμένου ἐν τῇ τ̄ ῥαψῳδίᾳ, μὴ μὲν ἐγὼ Βρισηίδι χεῖρας ἐπενεγκεῖν. δῆλον γὰρ ὅτι ῥῆμα ὁριστικὸν καὶ ἐκεῖ λείπει πρὸς ἐντελῆ τῆς ἐννοίας σαφήνειαν, οἷον ὅτι ἴστω γῆ καὶ ἥλιος ὡς οὐδὲ ἐγὼ ἠθέλησα ἢ ἐτόλμησα κούρῃ Βρισηίδι χεῖρ' ἐπενεῖκαι. τοῦτο δὲ τὸ τοῦ Ἕκτορος καὶ ἐσχηματισμένως εἴρηται. ὁ μὲν γὰρ πρῶτος στίχος ἀγάλλει ἀκροατὴν φιλέλληνα ὡς ἀληθιζομένου τοῦ Ἕκτορος. ἀληθῶς γὰρ οὐκ ἄλλος τις αὐτοῖς μετὰ τὸν Ἀχιλλέα ἐποχήσεται οὔτε Τρώων οὔτε Ἑλλήνων. ὁ δὲ δεύτερος στίχος ἠχρείωσε τὴν ἔμφασιν, ὁ λέγων τὸ, ἀλλά σέ φημι ἀγλαϊεῖσθαι. ὅτι δὲ πολλὰ καὶ οὕτω σχηματίζονται πρὸς λεληθυῖαν ἔμφασιν, δηλοῖ καὶ Ἑρμογένης ἐν τῷ, καὶ τοῦ μοιχοῦ λαβόμενος ἐβόων, ὦ πάτερ, σὺ δὲ ἧς οὐδαμοῦ. μέχρι γὰρ ὧδε ὁ λέγων μοιχὸν τὸν

*πατέρα δηλοῖ φανερῶς· ἡ δὲ προσθήκη τοῦ οὐδαμοῦ, ἐν τῷ, σὺ δὲ ἧς οὐδαμοῦ, ἐσκίασε τὸ τῆς σαφηνείας φῶς· ἀλλὰ τοῦτο μὲν, ἵνα μὴ ὁ υἱὸς παρανόμως εἰς πατέρα ὑβρίζῃ, τὸ δὲ Ὁμηρικὸν, ἵνα μὴ *κακοζήλως ὁ ποιητὴς παίζῃ ἐκκαλύπτων διὰ τοῦ ὀμνύοντος Ἕκτορος ὅ περ ἐκεῖνος οὔτε ἐγίνωσκεν οὔτε εἰπεῖν προέθετο.* (Vers. 333.) *Τὸ δὲ, ἐπίορκον ἀπώμοσε, γράφουσί τινες ἐπώμοσεν, ἀστείως ποιοῦντες. ἡ μὲν γὰρ ἀπώμοσις, τουτέστιν ἡ ἄρσις, τὸ οὐδεὶς ἐποχήσεται ἄλλος, ἀληθής. Ἀχιλλεὺς γὰρ μόνος· ὃ καὶ Ὀδυσσεὺς μετ' ὀλίγα ἐρεῖ. ἡ δὲ θέσις, ἤγουν ἡ ἐπώμοσις, ψευδὴς, τὸ, ἀλλὰ σὺ ὁ Δόλων, ὥστε ἀπώμοσεν μὲν ὁ Ἕκτωρ ἀληθῶς, ἐπώμοσε δὲ ψευδῶς. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν τῆς Ὀδυσσείας ὅτι ἐπομνύναι μὲν τὸ καταφατικῶς ὀμνύναι, οἷον, νὴ τὸ θεῖον ποιήσω τόδε. ἀπομνύναι δὲ τὸ ἀποφατικῶς ὁρκωμοτεῖν, οἷον, μὰ τὸ θεῖον οὐ ποιήσω τόδε τι. ἐνταῦθα οὖν ὁ Ἕκτωρ ἄμφω ποιεῖ, ἀπομνύμενος μὲν διὰ τὴν ἄρσιν, ἐπομνὺς δὲ διὰ τὴν θέσιν. Ἰστέον δὲ ὅτι, καθὰ ἐν τῷ, ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, καὶ ἐν τῷ, ἥκεις ἐφ' ἡμᾶς, καὶ ἐν τῷ, δαιμονίη, τί μοι ἐπέχεις, ἡ ἐπὶ πρόθεσις ἐναντιωματικῶς λαλεῖται ἀντὶ τῆς κατὰ, οὕτω καὶ ἐν τῷ ἐπίορκος καὶ τοῖς ἐξ αὐτοῦ· ἐπιορκεῖν γὰρ τὸ κατὰ ὅρκου γίνεσθαι τῷ ψεύδει καὶ μὴ κατ' ἀλήθειαν οἰκειοῦσθαι αὐτῷ.* (Vers. 334.) *Ὅτι ῥινὸν ἤγουν δέρμα πολιοῦ, ὅ ἐστιν λευκανθίζοντος, λύκου ἐνδύει ὁ ποιητὴς τὸν Δόλωνα, ἐπίτηδες καὶ αὐτὸ ὡς ἄφρονα, ἵνα καὶ δι' αὐτοῦ ὑπολεύκου *ὄντος κατάφωρος ὁ ἀνόητος γένηται. τεφρῶδες γὰρ τὸ χρῶμα τοῦ λύκου καὶ οὐ βαθὺ προβεβλημένον τὸ μέλαν· ὅθεν καὶ τὸ τῆς νυκτὸς μέρος τὸ ἤδη προσκυροῦν τῇ ἡμέρᾳ ἀμφιλύκη λέγεται νὺξ, ἣν ἡ ἀπεριμέριμνος ἰδιωτεία λυκόφως λέγει. ἴσως δὲ καὶ ᾠκείωται ἡ λυκέη τῷ δολιευομένῳ. διὸ παρὰ Αἰλίῳ*
731 *Διονυσίῳ κεῖται τὸ λυκοφιλίως ἀντὶ τοῦ ὑπόπτως, ὑπούλως, ὅς φέρει καὶ Μενάνδρου χρῆσιν ταύτην· λυκοφίλιοι μέν εἰσιν αἱ διαλλαγαί. δῆλον δὲ ὡς ἡ ῥηθεῖσα ἀμφιλύκη καὶ ἐκ τοῦ λύγη γίνεται, ὃ σημαίνει κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὴν σκιάν. προσλαβὸν δὲ τὸ η ποιεῖ τὴν ἠλύγην, ὃ δηλοῖ σκέπην, σκιάν. ἐξ οὗ ἐπηλυγασάμενος παρὰ Πλάτωνι ὁ προβαλόμενος καὶ ἐπισκιασάμενος. ὅτι δὲ καὶ νυκτερινοὶ κύνες λέγονται οἱ λύκοι, ἔστιν εὑρεῖν ἐν τοῖς παλαιοῖς. ἔστι δὲ ἡ περὶ Δόλωνος Ὁμηρικὴ φράσις αὕτη· αὐτίκα δ' ἀμφ' ὤμοισιν ἐβάλλετο καμπύλα τόξα, ἕσσατο δ' ἔκτοσθε ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο.* (Vers. 335.) *Καὶ ὅρα ὅτι κἀνταῦθα ἕσσατό φησι δέρμα λύκου, ὡς καὶ πρὸ τούτων ἐπὶ τοῦ βασιλέως, ἕσσατο δέρμα λέοντος. δηλοῖ δὲ καὶ νῦν τὸ ἐπεκάθισεν, ἑαυτῷ περιέθετο. διὸ καὶ ἐπὶ περικεφαλαίας αὐτὸ λέγει, ἐπαγαγὼν εὐθὺς τὸ, κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην, ἕσσατο δηλαδὴ, ὅ ἐστι περιέθετο, καθὰ καὶ *ἐπὶ Μενελάου εἶπεν ὅτι στεφάνην ἐπὶ τῇ κεφαλῇ ἐθήκατο πρὸς ὁμοιότητα τοῦ, ἀμφ' ὤμοις ἐβάλετο τόξα· ταὐτὸν γὰρ εἰπεῖν ἐβάλετο καὶ ἐθήκατο. ἴσως δὲ καινὸν οὐδὲν καὶ ἀντὶ τοῦ ἐνδύσασθαι νοῆσαι τὸ ἕσασθαι, εἴ γε τὴν λέξιν τοῦ ἐνδύσθαι καὶ ἐπὶ πανοπλίας τίθησιν ὁ ποιητὴς, ὡς ἐδήλωσε τὸ, ὅπλοισιν ἐνὶ δεινοῖσιν ἐδύτην. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸ δέρμα τοῦ λύκου λυκέην ὁ ποιητὴς ἐρεῖ μετ' ὀλίγα πρὸς ὁμοιότητα τοῦ παρδαλέην καὶ τῶν ὁμοίων, καὶ ὅτι τοὺς ἐν τῇ νυκτεγερσίᾳ ἥρωας καινοτρόπως ὁ ποιητὴς ὡπλισμένους ἱστόρησεν, ὡς καὶ προδεδήλωται, τὸν Δόλωνα, τὸν Διομήδην, τὸν Ὀδυσσέα, τοὺς βασιλεῖς, τοὺς λοιπούς. καὶ ὅτι τοῦ ποιητοῦ εἰπόντος, κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην, ὡς ἐῤῥέθη, κυνέην, φασὶν οἱ ὑπομνηματισταὶ ὅτι ἴκτις ἐστὶ ζῷον ὅμοιον κυνιδίῳ μελιταίῳ, ὀρνιθοφάγον, τοῖς σμήνεσιν ἐπηρεάζον, ἔχον τὸ αἰδοῖον οἷον ὀστοῦν, καὶ ἰᾶται στραγγουριῶντας. τὸν δὲ Ὅμηρον ἀφελεῖν φασὶ τὸ ι, δέον εἰπεῖν ἰκτιδέην κυνέην. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐν τῷ ἐπὶ κτιδέην ἀμφίβολόν ἐστιν εἴτε μετὰ συναλοιφῆς τῆς προθέσεως ῥητέον ἰκτιδέην τετρασυλλάβως εἴτε τρισυλλάβως κτιδέην ἀσυναλείπτως. ὅτε δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς ἐρεῖ, τοῦ δ' ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην εἵλετο, τὴν ἀμφιβολίαν διέκρινεν ὁ *ποιητὴς, φανερῶς γράψας κτιδέην ἐν τρισὶ συλλαβαῖς, ὡς ἔφασαν οἱ ὑπομνηματισταί. οἱ δὲ καὶ πανοῦργον τὴν ἴκτιν τὸ ζῷον ἱστοροῦσι, καὶ μεῖζον μὲν γαλῆς καὶ δασύτερον, ἄλλως δὲ παραπλήσιον. οἱ δὲ ἀγρίαν λέγουσιν εἶναι γαλῆν. καὶ ἑτέρωθεν δὲ εἰκασμὸς τοῦ ζῴου συνάγεται τοιοῦτος. Ταρτησία, φασὶ, γαλῆ ὅμοιόν τι ἴκτιδι. εἰ δὲ καὶ ταὐτὸν ἴκτις αὕτη βαρυτόνως καὶ ἰκτὶς ὀξυτόνως ἡ παρὰ τῷ κωμικῷ, μεμνημένῳ ἰχθυοφάγου ἰκτίδος, οὐκ ἀναγκαῖον ἄρτι ζητεῖν. ἐλλιπῶς δὲ εἴρηται τὸ, κρατὶ δ' ἐπὶ κτιδέην κυνέην· ῥήματος γὰρ ἀπὸ κοινοῦ λείπεται ἢ προηγησαμένου ἀνωτέρω, οἷον ἐβάλετο ἢ ἕσ*σατο, ἢ ἐπαγομένου.* 810
ἐπάγει γάρ· ἕλε δ' ὀξὺν ἄκοντα, ἵνα ᾖ, κτιδέην ἕλεν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι, ὅ περ ἐπὶ τοῦ κυνέην ταυρείην ἐγράφη, καὶ ἐνταῦθα ἔστιν εἰπεῖν. εἰ γὰρ κτιδέη, πῶς κυνέη; καὶ ἐὰν κυνέη, πῶς κτιδέη; ἔστι δὲ

τοῦτο εὐλογώτερον ἐκείνου. ἐπεὶ γὰρ ἡ ἴκτις κυνιδίῳ κατά τινας ἔοικεν, ἐγγὺς ἂν εἴη καὶ ἡ ἰκτιδέη κυριολεκτεῖσθαι εἰς κυνέην. δῆλον δὲ ὅτι πρὸς ὁμοιότητα τῆς παλαιφάτου κυνέης καὶ ἡ κτιδέη λέγεται· ἀμφότεραι γὰρ ἐκ τῶν καλυπτόντων δερμάτων καλοῦνται, ἡ μὲν τοῦ κυνείου, ἡ δὲ τοῦ ἰκτιδείου. (Vers. 336.) Ὅτι σχῆμα προαναφωνήσεως τὸ, οὐδ᾽ ἄρ ἔμελλεν ὁ Δόλων ἐλθὼν ἐκ νηῶν ἂψ Ἕκτορι μῦθον ἀποίσειν. ἀγωνιῶντι γὰρ ἀκροατῇ καὶ μάλιστα τῷ φιλέλληνι προλαλεῖ τὸ ἀποβησόμενον. οὕτω δὲ προαναφωνητικῶς καὶ τὸν Ἕκτορα ἐπίορκον ὀμόσαι εἶπεν, ἐφ᾽ οἷς περὶ τῶν Ἀχιλλέως ἵππων ὤμοσε τῷ Δόλωνι. (Vers. 338.) Ὅτι παραφράζων τὸ, λιπέτην δὲ κατ᾽ αὐτόθι πάντας ἀρίστους, ὅ περ ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν κατασκόπων ἐῤῥέθη, φησὶ περὶ τοῦ Δόλωνος· ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ἵππων τε καὶ ἀνδρῶν κάλλιπεν ὅμιλον. Ὅτι τοὺς μὲν Ἑλληνικοὺς ἐπισκόπους ἀπερχομένους διὰ *παραβολῆς τε ἐσέμνυνεν, εἰκάσας λεόντοιιν αὐτοὺς, καὶ ἐπωρχήσατο διὰ τῆς φράσεως τῇ ἐκείνων πορείᾳ, εἰπών· ἂν φόνον, ἂν νέκυας καὶ ἑξῆς. τὴν μέντοι τοῦ ἀγενοῦς Δόλωνος πορείαν ἐπιτρέχων οὕτω φησί· ἔβη ἂν ὁδὸν μεμαώς. (Vers. 340.) Ὅτι πρῶτος Ὀδυσσεὺς προνοητικώτατα ᾔσθετο τὸν Δόλωνα ἐρχόμενον, καὶ στοχαζόμενος οἷα εἰκὸς, ἔφη· οὗτός τοι, Διόμηδες, ἀπὸ στρατοῦ τῶν Τρώων δηλαδὴ ἔρχεται ἀνήρ· οὐκ οἶδ᾽ ἢ νήεσσιν ἐπίσκοπος ἡμετέρῃσιν ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων. εἶτα καὶ συμβουλεύει· ἀλλ᾽ ἐῶμέν μιν πρῶτα παρεξελθεῖν πεδίοιο τυτθὸν, ἔπειτα δέ κ᾽ αὐτὸν ἐπαΐξαντες ἕλοιμεν καρπαλίμως. εἰ δ᾽ ἄμμε, ἤγουν ἡμᾶς, παραφθαίησι πόδεσσιν, ἀεὶ πρὸς νῆας αὐτὸν συνέλαυνε. Καὶ ὅρα τὸ ἐνεργὲς τῆς τοῦ Ὀδυσσέως φρονήσεως. αὕτη τε γὰρ ἡ βουλὴ εὐπετῶς ἔσχεν αὐτῷ, καὶ ἡ αἰτία δὲ τῆς τοῦ Δόλωνος ὁδοῦ εὐστόχηται. ὑπενοήθη δὲ καὶ τὸ ποδῶκες τοῦ ἐπισκόπου, ὡς εἰκὸς ὂν τοιοῦτον εἶναι αὐτόν. διὸ καὶ τῷ Διομήδει ἐπιτρέπει εἰπών· (Vers. 347.) αἰεὶ προτὶ νῆας, ἢ ποτὶ νῆας, ἀπὸ στρατόφιν ἤγουν ἀπὸ τοῦ Τρωικοῦ στρατοῦ προτιειλεῖν τὸν ἄνδρα, ἤγουν εἴλει καὶ στρέφει, ἔγχει ἐπαΐσσων, μή πως προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ. ἐνταῦθα δὲ τυχὸν μὲν κολακεύει Ὀδυσσεὺς ἐν δέοντι τὸν Διομήδην *ὡς ἑαυτοῦ ποδωκέστερον, τυχὸν δὲ οὐδὲ θαῤῥεῖ πάνυ οὐδ᾽ ἐνταῦθα τὸν ὠκὺν δρόμον, ὃ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ ποιεῖ ἀεθλεύων, ἔνθα δεδοικέναι φησὶ, οἷοισι πόδεσσι μή τις αὐτὸν παρέλθῃ. οὔκουν ᾔσχυνεν Ὀδυσσεὺς τῷ Διομήδει τὴν ἐπιλογὴν, ἐξ αὐτῆς, ὅ φασι, πρώτης γραμμῆς ἀγαθὰ ποιήσας, ὃς καὶ νῦν πρῶτος ᾔσθετο τοῦ πολεμίου ἐπιόντος, καθὰ καὶ ὁ Νέστωρ ἐν τοῖς ἑξῆς πρῶτος τοῦ τῶν ἵππων κτύπου ἀκούσει ἐπανιόντων τῶν κατασκόπων. καὶ οὐκ ἔστιν οὐδὲ τοῦτο κατὰ τοὺς τὸν Ὀδυσσέα ψέγοντας σημεῖον δειλίας, ἀλλὰ προνοίας, ὁποία καὶ ἡ κατὰ τὸν Νέστορα. (Vers. 342.) καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δὲ τὸν Ῥῆσον ὁρᾷ καὶ τοὺς ἐκείνου ἵππους. καὶ ἔστιν ἀληθῶς αὐτὸς ἐπίσκοπος, ἤγουν σκοπευτὴς ἀκριβής. ὅτι γὰρ ἡ ἐπὶ πρόθεσις καὶ ἀκρίβειάν τινα σημαίνει καὶ ἐπίτασιν ἐνεργείας, δηλοῖ καὶ τὸ ἐπιόψομαι, ὡς ἀλλαχοῦ εἴρηται· ἔτι δὲ καὶ τὸ ἐπεδραμέτην κατωτέρω ῥηθὲν ἀντὶ τοῦ μᾶλλον καὶ συντονώτερον ἔδραμον. (Vers. 343.) Ἐν δὲ τοῖς εἰρημέ- 732
νοις ὅρα καὶ ὅτι ἐν συνήθει σχήματι ἀπορίας βιωτικῷ τε καὶ περιουσιάζοντι τὴν ποίησιν ἐκτίθεται ὁ ποιητὴς τὰς ὡς ἐπὶ πολὺ αἰτίας τῆς νυκτερινῆς ἔξω τοῦ στρατοπέδου πορείας τῶν στρατιωτῶν, μονονουχὶ λέγων ὡς ἢ διὰ κατασκόπησιν τοῦτο γίνεται τὴν πρὸ ἔργου ἄρτι τῷ Δό*λωνι ἢ διὰ λάφυρα. οὕτω καὶ μετὰ ταῦτα ἐρωτῶν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν Δόλωνά φησι· πῇ δὴ ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἷος ἐν νυκτί; ἤ τινα συλήσων νεκύων; ἤ σ᾽ Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα; καὶ ἑξῆς. Ἔνθα ὅρα καὶ ὡς περιέφρασε τὸν ἐπίσκοπον, οὐκ αὐτὸν ἀλλὰ ἔργον αὐτοῦ εἰπὼν τὸ διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα, τὸ δὲ συλήσων ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἤγουν σῦλα καὶ λάφυρα ληψόμενος. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐκ τοῦ τοιούτου συλᾶν εἴληπται καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ κλέπτειν, ἐπειδὴ ὥς περ ὁ ἐν μάχῃ συλῶν μετὰ δέους ὑφαιρεῖται τὰ σκῦλα, οὕτω πως καὶ ὁ κλέπτων· ἀμφότεροι γὰρ, καθὰ καὶ οἱ λησταὶ, παραβάλλουσι κινδύνῳ τὰς σφῶν κεφαλάς. τοῦ δὲ νεκύων κατατεθνειώτων ὅτι θατέρα λέξις περιττῶς κεῖται, πολλαχοῦ φαίνεται. καί που κεῖται καὶ αἰτία τῆς τοιαύτης ἐν φράσει στοιβῆς. ὁ δὲ παλαιὸς ἀστεῖος ἐκεῖνος ὁ τοὺς χλωροὺς ἀνθρώπους νεκροὺς ὀνομάσας εἴποι ἂν ἐντεῦθεν λαβεῖν τὴν ἀρχὴν, ὡς τῶν τοιούτων παρ᾽ αὐτῷ νεκρῶν οὐ τεθνεώτων. ἱστορεῖ γάρ τινα ὁ Ἀθήναιος βαρὺν δοκοῦντα, ὅτι ἔσκωπτε τόπον τινὰ ὡς νοσερὸν, φάναι πρὸς τοὺς αἰτιωμένους ἐποίκους, καὶ πῶς ἂν πόλιν ἐρεῖ τις νοσώδη, ἔνθα καὶ οἱ νεκροὶ περιπατοῦσιν; εἶεν δ᾽ ἂν πρέποντες ἐννοίᾳ τοιαύτῃ κατὰ *τοὺς ὡς εἴρηται χλωροὺς καὶ οἱ παρ᾽ ἄλλοις διὰ τὸ κατ᾽ ὄψιν ὠχρὸν πύξινοι. (Vers. 344.) Τὸ δὲ, παρεξελθεῖν πεδίοιο,

Ὁμηρικώτερόν ἐστι γραφόμενον παρὲξ ἐλθεῖν ἐν δυσὶ μέρεσι λόγου, ὁμοίως τῷ παρὲξ ὁδοῦ, ὃ μετ᾽ ὀλίγα εἰρήσεται. (Vers. 346.) *Τὸ δὲ, παραφθαίῃ πόδεσσιν, ἀντὶ τοῦ παραδράμῃ, νικήσῃ, παρέλθῃ. χωρὶς δέ γε προθέσεως τὸ ἁπλῶς φθάσαι ἡ λέξις δηλοῖ, ὅ ἐστι προλαβεῖν. ἐρεῖ οὖν μετ᾽ ὀλίγα, μή τις φθαίη, ἐπευξάμενος βαλεῖν.* (Vers. 347.) *Ὅρα δὲ καὶ ὡς μιᾷ ποιητικῇ προθέσει φιλητῶς ἐνέμεινεν ἐν τῷ, προτὶ νῆας, ἢ ποτὶ νῆας, καὶ προτιειλεῖν, καὶ προτὶ ἄστυ ἀλύξῃ.* (Vers. 349.) *Ὅτι Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς τὸν Τρωϊκὸν κατάσκοπον γνόντες παρὲξ ὁδοῦ ἐν νεκύεσσι κλινθήτην, ἵνα δηλαδὴ πεδοῖ κείμενοι λάθωσι τὸν Δόλωνα συναναμιγμένοι τοῖς νεκροῖς· ὁ δ᾽ ἄρ ὦκα παρέδραμεν ἀ*φραδίῃσι. Καὶ ὅρα ὅτι νῦν οὐκ ἐπὶ ψόγῳ εἶπε τὴν ἀφραδίαν ὡς ἐπὶ ἀφροσύνης καὶ κακονοίας, ἀλλ᾽ ἁπλῶς οὕτως ἐπὶ ἀγνοίας καὶ ἀντὶ τοῦ ἀπρονοήτως. τὸ δὲ ὦκα τῆς μαρτυρηθείσης τῷ Δόλωνι ἔνδειξίς ἐστιν ὠκύτητος. περὶ δὲ τοῦ παρὲξ πολλαχοῦ γέγραπται, ὅτι τε βραχεῖαν δηλοῖ διάστασιν· σημαίνει γὰρ διὰ μὲν τῆς παρὰ ἐγγύτητα, διὰ δὲ τῆς ἐξ ἀπόστασιν· καὶ ὅτι διφορεῖται κατὰ τὴν σύνταξιν, ἐνταῦθα μὲν γενικῇ συνταχθὲν, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις, μετ᾽ ὀλίγα δὲ αἰτιατικῇ ἐν τῷ, παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ.* (Vers. 352.) *Ὅτι τὰς *ἡμιόνους προφερεστέρας εἶναι τῶν βοῶν ἕλκειν κατὰ νειὸν ἄροτρον γεωργικώτατα λέγει ὁ ποιητής. φασὶ γὰρ οἱ ἔμπειροι ὡς μὲν τῇ πρώτῃ τῆς γῆς ἐργασίᾳ βοῶν δεῖ σχολαιοτέρων ὄντων καὶ γενναιοτέρων, ὡς ἂν βαθεῖα γένηται*
733 *ἡ τομὴ, ἐν δὲ νειῷ ἤδη προεσχισμένῃ *χρήσιμον τὸ τῶν ὀρέων γένος μᾶλλον ὡς ὀξύτερον, τοιοῦτον γὰρ* 811
τὸ ὀρικὸν ζεῦγος, ὥς περ αὖ τὸ τῶν βοῶν ἰσχυρότερον. προφέρει δὲ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ποιητὴς, μετρῶν ὅσον διάστημα τῶν Ἑλληνικῶν κατασκόπων ἦν πρὸς τὸν Δόλωνα, ὅτε διώκοντες ἤγγισαν αὐτῷ. φησὶ γάρ· (Vers. 351.) *ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἀπέην ὅσσον τ᾽ ἐπὶ οὖρα πέλονται ἡμιόνων· αἱ γάρ τε, ἤγουν αὗται, βοῶν προφερέστεραί εἰσιν ἑλκέμεναι νειοῖο βαθείης πηκτὸν ἄροτρον· τὼ μὲν, ἤγουν οὗτοι, ἐπεδραμέτην, καὶ ἑξῆς. εἰσὶ δὲ οὖ*ρα, ἢ προπαροξυτόνως ἐπίουρα, τὰ ὁρμήματα ὡς ἀπὸ τοῦ ὀρούειν, ἢ τὰ μεταξὺ διαστήματα, ὡς ἀπὸ τοῦ οὖρος ὁ περιορισμὸς, κατὰ γένους μεταπλασμὸν, ὁποίου τρόπου ἐστὶ καὶ τὰ δάκτυλα καὶ τὰ ταρσὰ καὶ τὰ λύχνα καὶ τὰ πεσσὰ δὲ, ὡς τὸ, καὶ πεσσὰ πεντάγραμμα καὶ κύβων βολαί. ἔστι δὲ ὁ μὲν πρὸς ἡμιόνους εἰκασμὸς τοῦ Δόλωνος, ὁ δὲ πρὸς βόας τῶν διωκόντων Ἑλληνικῶν ἡρώων, εὐγενέστερος ὢν οὗτος πάντως ἐκείνου.* (Vers. 352.) *Προφερέστεραι δὲ καὶ ταχύτεραι καὶ ἔμπροσθεν φερόμεναι.* (Vers. 353.) *Βαθεῖαν δὲ λέγει νειὸν τὴν ἢ *ὀφείλουσαν ἢ δυναμένην εἰς βάθος σχίζεσθαι. πρωτότυπον δὲ αὐτῆς τὸ νεᾶν, οὗ χρῆσις παρ᾽ Ἡσιόδῳ ἐν τῷ, θέρεος δὲ νεωμένη οὔ σ᾽ ἀπατήσει· ἐξ οὗ καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ἀνανεώσασθαι λόγους τὸ ἀνακινῆσαι, εἰπεῖν δὲ καιριώτερον, ἀναπολῆσαι. ἀρότρου δὲ πηκτοῦ μνεία καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν, ὅ πέρ ἐστιν ἢ τὸ εὐπαγὲς καὶ στερεὸν ἢ ἄλλως τὸ καθ᾽ Ἡσίοδον, ὃ ἀντιδιαστέλλεται πρὸς τὸ αὐτόγυον. ἐνθυμητέον δ᾽ ἐνταῦθα καὶ τὸ πηκτῶν κλιμάκων ἀντὶ τοῦ εὐπαγῶν, ὃ κεῖταί που παρ᾽ Εὐριπίδῃ. δῆλον δ᾽ ὡς ὁ πλεονασμὸς τοῦ ρ̄ ἐν τῇ ληγούσῃ τοῦ ἄροτρον διέστειλεν οὕτως αὐτὸ ἐκ τοῦ ἀρότου, ὃς οὐ μόνον τὸ τοῦ ἀροτριᾶν ἔργον δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐνιαυτὸν παρὰ Σοφοκλεῖ, προπαροξυνόμενον ἀναλόγως τῷ ἄμητος.* (Vers. 354.) *Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τέως μὲν, ὅσον ἐῤῥέθη, ὁ ποδώκης Δόλων διΐσταται τῶν διωκόντων, καὶ ποιεῖ τὴν τοῦ πράγματος περιπέτειαν ἐναγώνιον, ἐφεξῆς δὲ, ἐπεί περ οἱ μὲν ἐπεδραμέτην, ὡς εἴρηται, ὁ δ᾽ ἄρ ἔστη, δοῦπον, φησὶν, ἀκούσας, ἔλπετο γὰρ κατὰ θυμὸν ἀποστρέψοντας ἑταίρους ἰέναι *πάλιν Ἕκτορος ὀτρύναντος, ἄλλως μετρεῖ ὁ ποιητὴς τὸ μεταξὺ τῶν κατασκόπων διάστημα. φησὶ γάρ·* (Vers. 357.) *ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἄπεσαν οἵ τε διώκοντες δηλαδὴ καὶ ὁ διωκόμενος δουρηνεκὲς, ἢ καὶ ἔλασσον, γνῶ ῥ᾽ ἄνδρας δηΐους ὁ Δόλων, λαιψηρὰ δὲ γούνατ᾽ ἐνώμα φευγέμεναι· τοὶ δ᾽ αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν. εἶτα ἐπιπλέκων παραβολὴν λέγει·* (Vers. 360. sqq.) *ὡς δ᾽ ὅτε καρχαρόδοντε δύω κύνε εἰδότε, ἤγουν ἴδμονες, θήρης ἢ κεμάδ᾽ ἠὲ λαγωὸν ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ χῶρον ἀν᾽ ὑλήενθ᾽, ὁ δέ τε προθέῃσι μεμηκὼς, οὕτω τὸν Δόλωνα Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς λαοῦ ἀποτμήξαντε διώκετον ἐμμενὲς αἰεί.* (Vers. 357.) *Ἰστέον δὲ ὅτι δουρηνεκὲς λέγει τὸ εἰς ὅσον δόρυ φέρεται, ἵνα δηλοῖ βολὴν δορὸς, ἢ ὅσον μῆκος δουρός. διὸ μετ᾽ ὀλίγα ἐπαΐσσων ὁ Διομήδης φησί·* (Vers. 370.) *ἠὲ μένε, ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι, ὅ περ καὶ αὐτὸ διχῶς νοεῖται, ἢ ὡς ἐπαφεὶς τὸ δόρυ περιγενήσομαί σου, ἢ αὐτοσχεδὸν τύψας ἕλω σε, ὡς εἰ καί τις ἰχθὺν τριαίνῃ πλήξας κιχήσεται. δοκεῖ δὲ καὶ ἄλλως ἀστείως αὐτὸ εἰρῆσθαι, ἵνα λέγῃ ὡς, ἐπεὶ οὐ δύναμαι κιχήσασθαί σε ποσὶ, κιχήσομαί σε δουρί. πρὸς ὁμοιότητα δέ τινα τοῦ διηνεκὲς καὶ ποδηνεκὲς*

*συντέθειται τὸ δουρηνεκές· καὶ ἔτι τοῦ κεντρηνεκές. λέγεται γὰρ ἵππος κεντρηνεκὴς ὁ εὐπειθὴς κέντροις. κέντρα δέ φα*μεν, ἃ καὶ ἐγκεντρίδας οἱ παλαιοὶ, ἤγουν τὰ περὶ τὰς πτέρνας, οἷς, φασὶν, ἐλαύνονται ἵπποι. καὶ κλέπταις δὲ ἦσαν ἐγκεντρίδες τινές. Κόροιβος οὖν τοιαύτας ἔχων ἀνεῤῥιχᾶτο κλεπτικῶς διὰ τῶν τοίχων. ἐλέγετο δὲ καὶ ἰχθύκεντρον κατὰ Παυσανίαν τρίαινα, ᾗ ἐπὶ μεγάλων ἰχθύων χρῶνται.* (Vers. 357.) *Τὸ δὲ ἄπεσαν, ἤγουν ἀπῆσαν, διίσταντο, οὐ τοὺς διώκοντας μόνους δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ τὸν διωκόμενον. οὐ γὰρ αὐτοὶ μόνον ἀπῆσαν ἐκείνου, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐκείνων κατὰ τὸ, ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἀπέην, ὁ Δόλων δηλαδή. Ἔνθα ὅρα καὶ ὅτι λείως δυνάμενος ὁ ποιητὴς φράσαι, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ ἀπέην, προέκρινε τραχυφωνῆσαι διὰ τῆς τοῦ ῥᾶ ἐπενθέσεως, ὡς καὶ ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ὅτε δή ῥ᾽ ἄπεσαν, καὶ ἐν τῷ, γνῶ ῥ᾽ ἄνδρας δηίους. Τὸ δὲ, δουρηνεκὲς ἢ καὶ ἔλασσον, τὸ φιλάληθες τῆς ἱστορίας δηλοῖ, ὡς ἔστιν ὅτε καὶ ἐνδοιαζούσης πιθανῶς.* (Vers. 358.) *Ἐκ δὲ τοῦ, λαιψηρὰ γούνατ᾽ ἐνώμα φεύγειν, παραπέφρασται τὸ ἀντίθετον τὸ, τοὶ δ᾽ αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν, οὗ τὸ ἐπίῤῥημα τὸ αἶψα πρωτόθετόν ἐστι τοῦ λαιψηρά. θρασύδειλος δὲ ὡς καὶ προεῤῥέθη ὁ Δόλων, ὃς μετὰ θάρσους τὸν ἆθλον ὑποδὺς εἶτα φεύγει κατὰ κράτος τοὺς πολεμίους ἰδών. οὕτως οὐδὲν οἶδε συντελεῖν ἀρετὴ σώματος, εἰ μὴ ψυχικῷ καλῷ συζευγνύοιτο. τί γὰρ ὤνησεν ἡ τῶν *ποδῶν ὠκύτης μόνη τὸν Δόλωνα, ἥ τις οὐδ᾽ ἐν γυμνασίῳ δίχα εὐβουλίας ἔχει τὸ ἐνεργόν; ἔοικεν οὖν καὶ αὐτὸς ὁ Δόλων καταγινώσκειν ἑαυτοῦ τὸ μὴ δεῖν κατάσκοπον σταλῆναι, ὃς τῶν πολεμίων ἐπιδιωκόντων ἔστη δοῦπον ἀκούσας. ἔλπετο γὰρ, ὡς εἴρηται, ἀποστρέψοντας ἑταίρους ἰέναι Ἕκτορος ὀτρύναντος. ἴσως δὲ οὐ μόνον ἔλπεται τοῖτο, ἀλλὰ καὶ εὔχεται. τυχὸν δὲ καὶ τοῦ Ἕκτορος ψεῦδος καταγινώσκει ὁ Δόλων, ὡς οἷα μεταμεληθέντος ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει τοῦ μεγάλου δώρου, ὅ περ μεγάλα δῶρα πληθύνων ἐρεῖ Ὀδυσσεύς.* (Vers. 358.) *Λαιψηρὰ δὲ* 734
ἢ ἐπιῤῥηματικῶς, ἵνα λέγῃ ὡς λαιψηρῶς ἐνώμα τὰ γόνατα, ἢ ὀνοματικῶς τὰ λαιψηρὰ γούνατα· ποδώκης γὰρ ὁ Δόλων. (Vers. 360.) *Ἐν δὲ τῷ, δύω κύνε, πλεονάζει τὸ δίω, καθὰ καὶ ἐν τῷ, δύω κοσμήτορε λαῶν. τὸ δὲ, εἰδότε θήρης, σημείωσαι, ὡς τοῦ εἰδέναι καὶ γενικῇ συνταχθέντος καὶ ἐπὶ ἀλόγων ζώων τεθέντος λόγῳ γλυκύτητος.* (Vers. 361.) *Κεμὰς δὲ κατά τινα γλῶσσαν τὸ τῆς ἐλάφου, φασὶ, γέννημα, ἧς ἡ ἐτυμολογία εἰρήσεται. τοῦ δὲ λαγωὸς ὅτι πρωτότυπον ὁ λαγὸς διὰ τοῦ ō μικροῦ ἔχων τὴν λήγουσαν ὀξυτόνως, οὗ πρὸς διαστολὴν Λάγος τὸ κύριον, πολλοῖς ἀρέσκει τῶν παλαιῶν. πλεονάζει δὲ πρὸ τῆς ληγούσης τὸ μέγα ῶ, καθὰ καὶ ἐν τῷ κο*λωός· καὶ αὐτοῦ γὰρ προϋπόκειται δισύλλαβον ὄνομα, ὅ περ ὁ κόλος βοῦς, καὶ τὸ κόλον δόρυ δηλοῖ. γίνεται δὲ παρὰ τὸ λάειν, ὅ ἐστι βλέπειν, ὁ λαγός. τὸ δὲ λέγειν ὅτι λαγὼς παρὰ τὸ λᾱ ἐπιτατικὸν γίνεται καὶ τὸ ὦς ὠτὸς τὸ ὠτίον, ἐξ οὗ δῆθεν ὁ λαγωὸς, δοκεῖ ἔχειν ἀντιλογίαν διὰ τὴν ὀξυτόνησιν· ἐχρῆν γὰρ ἢ περισπᾶσθαι τὴν τούτου λήγουσαν διὰ τὸ ὦς, ἢ ἀλλὰ βαρύνεσθαι διὰ τὴν σύνθεσιν κατὰ τὸ φῶς ἄφως καὶ λειψίφως, ἤδη δὲ καὶ λυκόφως. δοκεῖ δὲ Ἀττικοῖς φίλος εἶναι ὁ ἐν δυσὶ συλλαβαῖς λαγὼς, οὗ καὶ ἡ ἑνικὴ γενικὴ τοῦ λαγὼ, καθὰ*
812 *δηλοῖ ὁ γράψας τὸ, λαγὼ βίον ζῇς ὁ πρὶν ἄτρο*μος λέων, καὶ πληθυντικὴ εὐθεῖα οἱ λαγῴ. ἐκ δὲ τοῦ τοιούτου λαγὼς καὶ κρέα λαγῷα παρὰ τῷ κωμικῷ. μνηστέον δὲ νῦν καὶ σοφοῦ εἰπόντος ἐπὶ βασιλεῖ περιελκομένῳ δώροις ὑπό τινος λαγωοφθάλμου, τὸ, ἕλκει λαγὼς λέοντα χρυσίνῳ βρόχῳ. καὶ τοῦτο μὲν τοιοῦτον. τὸ δὲ, ἐπείγετον ἐμμενὲς αἰεὶ, διασαφεῖ ὁ ποιητὴς ἔν τε τῷ, αἶψα διώκειν ὡρμήθησαν, καὶ κατωτέρω ἐν τῷ, διώκετον ἐμμενὲς αἰεὶ, ἐν οἷς καὶ τὴν ταὐτολογίαν ὅρα, καὶ ὡς οὐ μόνον ἐπείγειν τὸ ἐπισπεύδειν καὶ ἐρεθίζειν, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ τὸ διώκειν πολεμικῶς.* (Vers. 362.) *Ἐν δὲ τῷ, ὁ δὲ προθέῃσι, τουτέστιν ὁ λαγωὸς, ὅρα ὅτι προτετίμηται τῆς κεμάδος ὁ λαγωὸς εἰς σύνταξιν κατὰ γένους τιμιότητα, ὡς πολλαχοῦ γίνεται. τὸ δὲ μηκᾶσθαι, ἀφ᾽ οὗ μέσος παρακείμενος ὁ μεμηκὼς, ὑποτρίζειν τινὲς ἡρμηνεύκασι. καὶ ἔστι μίμημα φωνῆς οὐ μόνον αἰγῶν, ὡς πολλαχοῦ φαίνεται, ἀλλὰ καὶ ἐλάφου συλληπτικῶς καὶ λαγωοῦ, ἣν ἀφίησιν οἷον κλαυθμόν τινα, ὅταν διωκόμενος κατάληπτος γίνηται. καὶ ἴσως ἐκ τοῦ τοιούτου ῥήματος καὶ ἡ κεμὰς ὠνόμασται οἱονεὶ κημὰς κατὰ μετάθεσιν καὶ κατὰ συστολὴν κεμὰς, ἣν ὁ τὰ *μεθ᾽ Ὅμηρον γράψας ἐν δυσὶ μ̄ γράφει διπλάσας τὸ ἀμετάβολον. εἰ δὲ ἀπεμφαίνει τοῦτο, ζητητέον τὸ ἀκριβὲς ἑτέρωθεν.* (Vers. 364.) *Ἀποτμῆξαι δὲ λαοῦ τὸ πόῤῥω ἀπαγαγεῖν, οὗ ἀνάπαλιν τὸ μιγῆναι, οἷον, ἀλλ᾽ ὅτε δὴ τάχ᾽ ἔμελλε μιγήσεσθαι φυλάκεσσιν, ἤγουν ἑνωθῆναι. αἱ δὲ λέξεις αὗται καὶ πολεμικαί ποτέ εἰσιν, ὡς δηλοῖ τὸ, ἀποτμῆξαι κεφαλὴν, καὶ τὸ, μιγῆναι ἔγκασι φωτός.*

(Vers. 365.) Ὅρα δὲ τὸ μιγήσεσθαι, οὗ ἐνεστὼς μιγῶ. εἰ μὴ ἄρα μᾶλλον ἐκ τοῦ ἐμίγην δευτέρου παθητικοῦ ἀορίστου γίνεται πρὸς ὁμοιότητα τοῦ πρώτου, ἵνα ᾖ ὡς ἐμίχθη μιχθήσεσθαι, οὕτως ἐμίγη μιγήσεσθαι. (Vers. 366.) Ὅτι φεύγοντος ἐπικρατῶς τοῦ Δόλωνος, ποδώκης γὰρ ἦν, ὡς προείρηται, καὶ μέλλοντος ἤδη μιγήσεσθαι ὡς ἐῤῥέθη τοῖς Ἑλληνικοῖς φύλαξιν, ὁ Διομήδης μένος καὶ νῦν θεόθεν λαβὼν, ἵνα μή τις Ἀχαιῶν χαλκοχιτώνων φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, ὁ δὲ δεύτερος ἔλθῃ, προσέφη δουρὶ ἐπαΐσσων· ἠὲ μένε, ἠέ σε δουρὶ κιχήσομαι, ὡς καὶ αὐτὸ προδεδήλωται· οὐδέ σέ φημι δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον. ἔφη δὴ, καὶ ἔγχος ἀφῆκε, κατὰ τὸ, ἅμ᾽ ἔπος ἅμ᾽ ἔργον. ἑκὼν δ᾽ ἡμάρτανε φωτός. δεξιτερὸν δ᾽ ὑπὲρ ὦμον ἐΰξόου δουρὸς ἀκωκὴ ἐν γαίῃ ἐπάγη, ὁ δ᾽ ἄρ ἔστη λαθόμενος τῆς θρασύτητος, τάρβησέν τε βαμ*βαίνων, ἄραβος δὲ διὰ στόμα, ἤγουν κατὰ στόμα, γίνετ᾽ ὀδόντων χλωρὸς ὑπαὶ δείους· τὼ δ᾽ ἀσθμαίνοντε κιχήτην, χειρῶν δ᾽ ἁψάσθην. (Vers. 378.) Ὁ δὲ ποιεῖ τὰ τοῦ ἀγενοῦς καὶ δειλοῦ. δακρύσας γὰρ ἔπος ηὔδα· ζωγρεῖτε, αὐτὰρ ἐγὼν ἐμὲ λύσομαι. ἔστι γὰρ ἔνδον χαλκός τε καὶ ἑξῆς, ὡς προγέγραπται. τῇ δὲ πρὸς τὸν Δόλωνα τοῦ Διομήδους ἀπειλῇ ἔγκειται καὶ τὸ, οὐδέ σέ φημι δηρὸν ἐμῆς ἀπὸ χειρὸς ἀλύξειν αἰπὺν ὄλεθρον, ὃ δύναται ταπεινὸν θροῆσαι ἄνδρα πρός τινος δυνατοῦ ἀπειληθέν. φασὶ δ᾽ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ, τῶν δὲ εἰρημένων πολλὰ προσαρμόζουσι λογογραφικαῖς ὑποθέσεσι. τὸ γοῦν, ἵνα μή τις φθαίη καὶ ἑξῆς, προμάχου τινὸς ποιήσοι ἂν ἔπαινον, ὥς περ καὶ το, ἠὲ μένε καὶ ἑξῆς. τὸ δὲ, οὐδέ σέ φημι δηρὸν καὶ ἑξῆς, ταπεινὸν θροήσει ἄνδρα πρός τινος δυνατοῦ λαληθέν. (Vers. 372.) Τὸ δὲ, ἑκὼν δ᾽ ἡμάρτανε φωτὸς, εἰς ἐπιείκειαν ῥηθήσεταί ποτε πολεμιστοῦ. καὶ τὰ ἐφεξῆς δὲ ὁμοίως χρήσιμα ἔσονται. φασὶ δ᾽ ἐνταῦθα οἱ παλαιοὶ, ὅτι ἐνεργείας μεστὸς ὁ Διομήδης ἐφ᾽ οἷς ποιεῖ. ἐπαινοῦσι δὲ καὶ τὸν Ὀδυσσέα ὅτι μὴ ἀφῆκε βέλος ἐκ τόξου. τὸ μὲν γὰρ δόρυ ἐπὶ ἐκφοβήσει ἀφεθὲν ὑπὸ τοῦ Διομήδους οὐ λανθάνει διὰ τὸ μέγεθος, ὁ δὲ ὀϊστὸς μάτην ἂν ἀφείθη· ἐλάνθανε γὰρ, εἰ μὴ τυχὸν ἐῤῥοίζησεν. (Vers. 368.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐπευ*ξάμενος βαλέειν ἐναλλαγὴν ἔχει μερῶν λόγου, ὁποία ἐστὶν ἔν τε ἄλλοις, καὶ ἐν τῷ, χασσάμενος πελεμίχθη. κἀνταῦθα γὰρ τὸ ὀρθὸν τοιοῦτον· μή τις φθαίη βαλὼν ἐπεύξασθαι ἤτοι καυχήσασθαι. εἰπεῖν δὲ ἄλλως κάλλιον, ἐν τῷ φθαίη ἐπευξάμενος βαλέειν, τρεῖς αὗται λέξεις ἀπροσκόπτως δύνανται καὶ εἰς ῥήματα καὶ εἰς μετοχὰς μεταληφθῆναι, οἷον, μή τις φθάσας ἐπεύξηται βαλεῖν, καὶ πάλιν, μή τις φθαίη ἐπεύξασθαι βαλὼν, καὶ, μή τις φθαίη ἐπευξάμενος βαλεῖν, ὃ δὴ ἔφη ὁ ποιητής. Τὸ δὲ, δεύτερος ἔλθῃ, ἑρμηνευτικόν ἐστί πως τοῦ φθαίη. δῆλον γὰρ ὡς, εἴ τίς τε φθαίη, οὐκ ἂν δεύτερος ἔλθοι, καὶ ὃς δὲ ἔλθῃ δεύτερος, πάντως οὐκ ἔφθη. (Vers. 374.) Τὸ δὲ, ἐν γαίῃ ἐπάγη, πάνυ θαυμασίως πέπλασται. εἰ γὰρ ἔπεσε περὶ γῆν τὸ δόρυ, ἔλαθεν ἂν τὸν δειλὸν καὶ οὐκ ἂν ὑποδεδιὼς ἐστάθη, παγὲν δὲ εἰς γῆν καὶ ἐφ᾽ ὁποσονοῦν ὀρθούμενον κατά τι φυτὸν ἢ σκόλοπα ἐθεάθη καὶ ἔστησε τὸν ταχὺν φεύγειν θρασύδειλον. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι
735 τὸ, ἔστη τάρβησέν τε καὶ ἑξῆς, χαρακτήρ ἐστιν ἀνθρώπου πάνυ δειλιάσαντος ἐν κινδύνῳ· καὶ ὅτι οὐχ᾽ ἁπλῶς ἔστη ὁ ποδώκης Δόλων, ἀλλὰ τοῦ τάρβους αὐτὸν οἷα πεδήσαντος· καὶ ὅτι τὰ συνεχισθέντα τῇ παραθέσει τὸ ταρβῆσαι καὶ τὸ βαμβαίνειν καὶ ὁ ἄραβος τὰ *ἐξ ὀνοματοποιίας τραχεῖαι λέξεις καὶ σκληραὶ, πλεονάσασαι καιρίως ἐν τόπῳ φοβερῷ καὶ μὴ ἐπιδεχομένῳ κάλλους ῥητορικοῦ ἱλαρότητα, ὧν τὸ μὲν ταρβεῖν ταὐτόν ἐστι τῷ τεταράχθαι τὴν βοὴν, οὗ ἀνάπαλιν τὸ εὔρυβόαν εἶναί τινα καὶ βοὴν ἀγαθόν. (Vers. 375.) Τὸ δὲ βαμβαίνειν, ὅ ἐστι συγκρούειν τοὺς ὀδόντας, ἀπὸ τοῦ κατὰ στόμα ψόφου κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἐσχημάτισται. καὶ ἔστι, φασὶ, δυσερμήνευτον. συμβαίνει δὲ τοῖς ῥιγοῦσι καὶ τοῖς ὑποπτήσσουσι καὶ θέλουσι μὲν λαλῆσαί τι, ἀπορουμένοις δὲ καὶ ὑποτρέμουσι καὶ οὕτω τοὺς ὀδόντας συῤῥήσσουσιν. ὅτι δὲ καὶ ὁ Δόλων ὑπέτρεμε, δηλοῖ μετ᾽ ὀλίγα τὸ, ὑπὸ δ᾽ ἔτρεμε γυῖα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν ῥητορικῷ τινὶ λεξικῷ φέρεται βαμβαλίζειν τὸ τρέμειν ὑπὸ ψύχους, ἐν δὲ ἑτέρῳ, ὅτι βαμβαίνων μὲν βήματα βάλλων, κατὰ βῆμα πορευόμενος καὶ παπταίνων, βαμβαλίζων δὲ ῥιγῶν, ἀπολλύμενος. Ὁ δὲ ἄραβος καὶ αὐτὸς τῶν βαμβαινόντων ἐστὶν ἀποτέλεσμα. (Vers. 376.) Τὸ δὲ, χλωρὸς ὑπαὶ δείους, πρὸς διαστολὴν εἴρηται οὐ μόνον τοῦ κατὰ ἥβην καὶ νεότητα χλωροῦ καὶ ἐνίκμου, οὐ μὴν αὔου καὶ γεροντικῶς ἀλίβαντος, ᾧ δὴ χλωρῷ σύστοιχον καὶ τὸ χλωρὸν γόνυ παρὰ Θεοκρίτῳ καὶ ὁ ἐν Ὀδυσσείᾳ διερὸς ποὺς, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλως ἢ ὑπὸ νόσου χλω*ρῶν ἢ κατά τινα φυσικὴν κρᾶσιν, καθ᾽ ἣν ἔσκωπται, ὥς που προγέγραπται, τὸ, οἵη περ φύλλων γενεὴ, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν, εἰς χλωρότητα

δηλαδὴ κεχρωσμένων κατὰ φύλλα. δῆλον δὲ ὡς ὅμοιόν τί ἐστι χλωρὸν ὑπὸ δέους εἰπεῖν καὶ ὠχρόν,
ὥστε καὶ ὅτε εἴπῃ Ὅμηρος δέος χλωρὸν, τὸ ὠχροποιὸν λέγει. ἄλλως μέντοι πρὸς ἀκρίβειαν ἀκατάχρη-
στον ὁ ὠχρὸς οὐκ ἂν ὀρθῶς πάνυ λέγοιτο χλωρὸς κατὰ τὸ ἐν χλωρότητι χρυσίου, ἀλλὰ μάλιστα
ὁ πυξοειδῶς κεχρωσμένος, ἀφ᾽ οὗ πύξινός τις ἔσκωπται ἄνθρωπος παρὰ τοῖς παλαιοῖς· καὶ ἄλλως δὲ
φράσαι, ὁ κατὰ χρυσοῦν χρῶμα βεβαμμένος τὴν ὄψιν, ὃν καὶ τοῦ χρυσοῦ γένους ἄνθρωπον σκώψοι
ἄν τις εὐφυῶς. χρήσιμα δὲ εἰς νοῦν τοιοῦτον καὶ ἡ καθωμιλημένη ὤχρα, καὶ τὸ ῥηθῆναι ὠχρὸν εἶναι
τὸν χρυσὸν διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας. ἡ Ὁμηρικὴ δὲ Μοῦσα ὁρᾷ καὶ τὴν ὡς εἰκὸς
ὑπὸ δέους χλωρότητα τοῦ Δόλωνος καὶ τὸ ἐξ ἐκείνου ὡς εἰκὸς δάκρυον. οἱ γὰρ κατάσκοποι διὰ τὴν
νύκτα οὐχ᾽ ὁρῶσιν αὐτά. γίνεται δὲ χλωρὸς ἀπὸ τοῦ χλόη κατὰ κρᾶσιν τοῦ ο̄ καὶ η̄, ὁποίαν πάσχει
καὶ ἡ σιωπὴ καὶ τὸ δῶμα καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ βωστρεῖν καὶ παρὰ Ἡροδότῳ τὸ βωθεῖν. Τὸ δὲ ἀσθμαί-
νοντε τὸ πολὺ τοῦ τάχους δηλοῖ τοῦ Δόλωνος, εἴ *γε καὶ μόλις αὐτὸν ἱστῶσι τοῦ δρόμου οἱ ἥρωες καὶ
ἀσθμαίνοντες δὲ καταλαμβάνουσι. (Vers. 377.) Τὸ δὲ κιχήτην ἐκ τοῦ κιχησάτην συγκέκοπται. τινὲς
δὲ διὰ διφθόγγου τὴν τῆς λέξεως ταύτης ἔγραψαν παραλήγουσαν κατὰ τὸ ποιείτην καὶ τὰ ὅμοια. Τὸ
δὲ ἅψασθαι χειρῶν προμηθείας ἐστὶ στρατιωτικῆς, οὐ μόνον ἵνα μὴ φύγῃ ὁ Δόλων, ἀλλὰ καὶ ἵνα μὴ
παραξιφίδα τυχὸν φορῶν ἑλκύσῃ κατ᾽ αὐτῶν, ἴσως δὲ καὶ ἵνα εἰς δεξίωσιν τοῦτο νοήσας θαῤῥήσῃ σω-
θῆναι καὶ οὕτως ἐξείπῃ τὴν ἐφ᾽ οἷς ἂν ἐρωτηθείη ἀλήθειαν. Τὸ δὲ δακρῦσαι, πάνυ μὲν καὶ αὐτὸ
813 ἀγενὲς, θρασυδείλου δὲ ἴδιον. περὶ δὲ τοῦ ζωγρεῖν δεδήλω*ται ἀλλαχοῦ, ὥς περ καὶ περὶ τοῦ πολύκμη-
τος σίδηρος. (Vers. 379.) Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι πλούτου δηλωτικὸν τὸ, ἔστιν ἔνδον χαλκός τε χρυσός τε
καὶ τὸ ἑξῆς, καὶ ὅτι τὸ ζωγρεῖν ὑφερμηνεύων ὁ ποιητὴς ἐπήγαγε τὸ, ὧν ὑμῖν χαρίσαιτο ἂν ὁ πατὴρ
πολλὰ, εἴ κεν ἐμὲ, τὸν Δόλωνα δηλαδὴ, ζωὸν πεπύθοιτο ἤγουν ζωγρηθέντα ὑφ᾽ ὑμῶν. (Vers. 383.)
Ὅτι οὐκ ἀπόβλητόν ἐστι σπουδαίῳ ἀνδρὶ τὸ κατὰ καιρὸν σοφίσασθαι καὶ οὕτω πως ψεύσασθαι. Ὀδυσ-
σεὺς οὖν ἐνταῦθα δοκεῖ ψεύδεσθαι, εἰπὼν μὲν τῷ Δόλωνι ὅτι θάρσει, μηδέ σοι θάνατος καταθύμιος
ἔστω, ὅ ἐστιν ἐν ἐνθυμήσει καὶ κατὰ διάνοιαν, οὐκ ἀντι*πράξας δὲ τῷ Διομήδει ἀναιροῦντι αὐτόν.
Καὶ ὅρα τὴν τοῦ λόγου δεξιότητα μέσως εἰρημένου. οὐ γὰρ ὤμοσεν ἢ ἀπεφήνατο ὡς οὐ τεθνήξῃ,
ἀλλὰ προστακτικῶς εἶπε, θάρσει, μηδὲ ἐνθυμοῦ θάνατον, ὅ περ οὐδεμίαν εἶχε πληροφορίαν ζωῆς.
αὐτὸς μέντοι οὐκ ἀναιρεῖ αὐτὸν, ἴσως μὲν διὰ τὴν ἁπλῶς ἐν ψιλῷ λόγῳ συνθήκην, τάχα δὲ καὶ διότι 736
λόγου ὅλως τῷ Δόλωνι ἐκοινώνησε, μάλιστα δὲ ὅτι τὰ μὲν εἰς χεῖρα τῷ Διομήδει ἀνατίθησι, τὰ δὲ εἰς
λόγους ἑαυτῷ. Ὅρα δὲ καὶ ὡς ἡ πολλὴ δειλία ἐξέκρουσε τὸν Δόλωνα τοῦ *φρονεῖν. ὁ γὰρ εἰς μηδὲν δέον
ἀπαιτήσας ὀμόσαι τὸν Ἕκτορα εὐκόλως ἐνταῦθα καὶ δίχα ὅρκου πείθεται τῷ ἐχθρῷ, λέγοντι θάρσει
καὶ ἑξῆς. (Vers. 385.) Ὅτι ἐρωτήσεις ἐνταῦθα παρὰ τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τὸν Δόλωνα γοργαὶ διὰ τὸ
κατεπεῖγον τοῦ καιροῦ τοιαῖται· πῇ δ᾽ οὕτως ἐπὶ νῆας ἀπὸ στρατοῦ ἔρχεαι οἶος νύκτα δι᾽ ὀρφναίην τὴν
καὶ προῤῥηθεῖσαν, ἧς διασαφητικὸν τὸ, ὅτε θ᾽ εὕδουσι βροτοὶ ἄλλοι; ἤ τινα συλήσων, φησὶ, νεκύων,
ὡς καὶ προεγράφη, ἤ σ᾽ Ἕκτωρ προέηκε διασκοπιᾶσθαι ἕκαστα, ἦ σὲ αὐτὸν θυμὸς ἀνῆκεν, ὅ πέρ ἐστι
περίφρασις τοῦ, *ἢ σὺ προεθυμήθης. μετ᾽ ὀλίγα δὲ ἔτι γοργότερον φράζων φησὶ κατ᾽ ἐρώτησιν·
(Vers. 409.) ἀλλ᾽ ἄγε μοι εἰπὲ, ποῦ νῦν δεῦρο κιὼν λίπες Ἕκτορα ποιμένα λαῶν; ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖ-
ται Ἀρήια; ποῦ δέ οἱ ἵπποι; πῶς δ᾽ αἱ τῶν ἄλλων Τρώων φυλακαί τε καὶ εὐναὶ, ἅσσα τε μητιόωσι
μετὰ σφίσιν; ἀντὶ τοῦ, τίνα βουλεύονται; διὸ καὶ ψιλοῦται τὸ ἄσσα κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὡς τοῦ
δασυνομένου μὴ τὸ τίνα δηλοῦντος, ἀλλὰ τὸ ἅτινα, καθὰ καὶ ἀλλαχοῦ δηλοῦται. δῆλον δὲ ὅτι τὸ
ῥηθὲν ἄσσα Ἀττικοὶ διὰ δύο τ̄ ἐκφέρουσι, καὶ ὅτι τὸ ἅσσα *ἀντὶ τοῦ ἅτινα, ὃ καὶ αὐτὸ Ἀττικῶς ἅττα
λέγεται, ἀναγκαίως δασύνεται ὡς ἀπὸ τοῦ ἃ ὑποτακτικοῦ ἄρθρου καὶ τοῦ σᾶ, ὃ δηλοῖ τὸ τινὰ γλώσσῃ
Μεγαρέων, καθά φασιν οἱ παλαιοί. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι οὐ πάνυ εὕρηται χαίρων ὁ ποιητὴς τῇ προ-
φορᾷ τοῦ τ̄ ἀντὶ τοῦ σ̄ κατὰ τοὺς ὕστερον Ἀττικοὺς, οἱ Ὁμήρου σήμερον λέγοντος τήμερον αὐτοί φασιν,
ὡς καὶ τὴν κοινῶς σύρβην τύρβην λέγουσι, καὶ τὸ σεῦτλον τεῦτλον. Αἴλιος δὲ Διονύσιος ἱστορεῖ τοὺς
κωμικοὺς μάλιστα ἐκκλίνειν πᾶν τὸ ἔχον σιγμὸν καὶ ἐξήχησιν καὶ ψόφον, ἃ τῇ τραγῳδίᾳ μάλιστα ἂν
ἁρμόττοι. διὸ καὶ διασύροντες τοὺς τραγικοὺς ὡς μὴ τοιούτους προσπαίζουσιν ἐν τῷ, ἔσωσας ἡμᾶς ἐκ
τῶν σιγμάτων Εὐριπίδου. λέγει δὲ καὶ ὅτι Περικλέα φασὶ πρῶτον ἐκκλῖναι τὸν διὰ τοῦ σ̄ σχηματισμὸν

τοῦ στόματος ὡς ἀπρεπῆ καὶ πλατὺν, γυμναζόμενον ἀεὶ πρὸς τὸ κάτοπτρον, καὶ ὅτι Θετταλοὶ καὶ Κιτιεῖς οὐχ᾽ οἱ κατὰ Φοινίκην, ἀλλ᾽ οἱ περὶ Κύπρον, ὧν πόλις Κίτιον, κληθεῖσα οὕτω, φασὶν, ἀπὸ Κιτίου γυναικός τινος, θάλατταν ἔλεγον καὶ πίτταν καὶ καρδιώττειν καὶ ματταλίαν, καὶ τοιαῦτα ὅσα οὐδαμοῦ *᾽Αττικὰ νομίζονται, ἀλλὰ τῶν γειτόνων, φησὶ, Βοιωτῶν, τῷ μήτε Ὅμηρον μήτε τραγικοὺς μήτε Θουκυδίδην ἢ Πλάτωνα κεχρῆσθαι αὐτοῖς. ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ λόγου φησὶν ὁ αὐτὸς οὕτω· καὶ Ὅμηρος δὲ ποιητὴς ὢν καὶ ῥαψῳδῶν προσεῖχεν ἄλλως τῷ ὄγκῳ. διὸ καὶ ἀρχόμενος τῆς ποιήσεως οὐκ ἰωνίζει, οὐδὲ θεὴ λέγει, ἵνα μὴ συστείλας τὰ χείλη στενὸν τὸν ὄγκον ποιοίη. (Vers. 406.) Ὅρα δὲ ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ συστοιχίᾳ τῶν τοῦ Ὀδυσσέως ἐρωτήσεων, ἃς ἐχρῆν ἐρωτηθῆναι κατάσκοπον, εἴ τις ἐξακριβολογοῖτο δεόντως αὐτὸν, περὶ Ἕκτορος πρῶτον ἐρωτᾷ ὁ ἥρως. ἴσως γὰρ ὥς περ ὁ Δόλων τῆς βασιλικῆς σκηνῆς, οὕτως αὐτοὶ τῆς τοῦ Ἕκτορος ἐφίενται. ἐρωτᾷ δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνου ὅπλων, μέγα ἡγούμενος εἰ καὶ τοιοῦτόν τι ἀνύσουσι καὶ λαθόντες ὑφέλωνται, εἰ καὶ ἡ εὔπλαστος ἄκρα δειλία τοῦ Δόλωνος ἕτερόν τι μεῖζον ποιεῖ ἀνῦσαι αὐτούς. προϊὼν δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς μίαν τινὰ ἐπὶ ταῖς ῥηθείσαις ἐρώτησιν περὶ τῶν ἐπικούρων ἐρωτᾷ, τὴν ἀναγκαιοτάτην λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῶν τοῦ Δόλωνος ἀποκρίσεων, μεθ᾽ ἣν παύει τοὺς πλείονας λόγους. Ἰστέον γὰρ ὅτι τὰ μὲν ἀνδρεῖα, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, ὁ Διομήδης πράττει· ἔνθα δὲ λόγον δοῦναι χρὴ τῷ πολεμίῳ καὶ αὖθις ἀπαιτῆσαι ἀπ᾽ αὐτοῦ, τῷ σοφῷ ἐκεῖνος πα*ραχωρεῖ Ὀδυσσεῖ, καὶ γίνεται τῷ μὲν Ὀδυσσεῖ χεὶρ οἷον ὁ Διομήδης δραστικωτάτη, τῷ δὲ Διομήδει ὁ Ὀδυσσεὺς λόγος ἔμπρακτος. (Vers. 385.) Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, πῇ δ᾽ οὕτως, ὁ δὲ σύνδεσμος ἀντὶ τοῦ δὴ συνήθως εἴληπται. (Vers. 386.) Τὸ δὲ, βροτοὶ ἄλλοι, πρὸς διαστολὴν εἴρηται ἢ τῶν νῦν ἐγρηγορότων τριῶν ἀνδρῶν ἢ καὶ ἁπλῶς τῶν ἐν τῇ μάχῃ ἀγρυπνούντων ἐπὶ φυλακῇ. (Vers. 347.) Ἐν δὲ τῷ, ἤ τινα συλήσων, ἢ Ἕκτωρ σε προέηκεν, ἤ σε θυμὸς ἀνῆκεν, ἡ συνήθης τῷ ποιητῇ μέθοδος, πλατύνει τῇ τοῦ ἐρωτῶντος ἀπορητικῇ ἀγνοίᾳ τὴν ποίησιν, ὡς μυριαχοῦ γίνεται δεξιώτατα. (Vers. 408.) Τὸ δὲ διασκοπιᾶσθαι συνήρηται ἐκ τοῦ σκοπιάα*σθαι. 814
737 (Vers. 407.) Ἐν δὲ τῷ, φυλακαί τε καὶ εὐναὶ, φυλακὰς μὲν λέγει τὰς τῶν ἐν ἐγρηγόρσει, εὐνὰς δὲ τὰς τῶν ὑπνούντων. Ἐν δὲ τῷ, ποῦ δέ οἱ ἔντεα κεῖται Ἀρήϊα, ποῦ δέ οἱ ἵπποι, ἀπὸ κοινοῦ νοεῖται τὸ κεῖνται, ἵνα λέγῃ· ποῦ δὲ τῷ Ἕκτορι οἱ ἵπποι κεῖνται, ὅ ἐστι κέκλινται ἤγουν περιέχονται, ὡς πολλαχοῦ δηλοῦται. ἢ καὶ ἄλλως, λείπει ῥῆμα ὑπαρκτικὸν, ἵνα ᾖ, ποῦ δὲ οἱ ἵπποι εἰσίν. Ἀρήϊα δὲ ἔντεα πρὸς διαστολὴν ἑτεροίων ἐντέων εἴρηται, ὁποῖα καὶ τὰ συμποτικὰ, κατὰ τὸ, οἱ δ᾽ ἀπεκόσμεον ἔντεα δαιτός. (Vers. 391.) Ἔτι ἰστέον καὶ ὅτι ἐν τοῖς ῥηθεῖσι κεῖται ψόγος βλαπτικῆς ὑποσχέσεως τὸ, πολλῇσί μ᾽ ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν ὁ δεῖνα, ἤγουν παρεξήγαγέ με τοῦ λογισμοῦ βλαπτικαῖς ὑποσχέσεσι. τοιαῦται γὰρ αἱ τοῦ Ἕκτορος πρὸς Δόλωνα, ὃς δέον ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι ὡς μέγα δῶρον αἰτήσαντα τὸν Ἕκτορα, ὁ δ᾽ ἀλλὰ ὡς αἴτιον ὑπομέμφεται διὰ τὴν τοῦ αἰτηθέντος δώρου ὑπόσχεσιν, λέγων ὡς πολλῇσί μ᾽ ἄτῃσι παρὲκ νόον ἤγαγεν Ἕκτωρ, ὅς μοι Πηλείωνος ἀγαυοῦ μώνυχας ἵππους δώσειν κατένευσε καὶ ἑξῆς. (Vers. 393.) Ἔνθα ὅρα τὸ κατένευσεν, ἐξ οὗ συνηγορεῖται τὸ προῤῥηθὲν ἐπίορκον ἐπώμοσεν, ὡς *κάλλιον ὂν οὕτω γράφειν ἤ περ ἀπώμοσεν. ὅμοιον γάρ τι τῷ ἐπώμοσε καὶ τὸ κατένευσε. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐδὲ οἱ πολέμιοι αἰδοῦνται δι᾽ ἐπαίνου ἄγειν τὰς τῶν ἐχθρῶν ἀρετάς. Ἕκτωρ τε οὖν πολλαχοῦ τὸν Ἀχιλλέα ἐπαινεῖ, καθὰ καὶ αὐτὸς ἐκεῖνον, καὶ ὁ Δόλων δὲ ἀμύμονα τὸν Ἀχιλλέα εἰπὼν πρὸ βραχέων ἐνταῦθα καὶ ἀγαυὸν λέγει αὐτόν. (Vers. 391.) Περὶ δὲ τοῦ, παρὲκ νόον ἤγαγεν, ὅτι ταὐτόν ἐστι τῷ παρὲξ νόου ἤγουν ἐκτὸς λογισμοῦ, καὶ ὅτι τὸ παρὲξ καὶ διὰ τοῦ ξ γράφεται καὶ διὰ τοῦ κ, καὶ πότε ταῦτα γίνεται, καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον ἐπίῤῥημα διφορεῖται κατὰ σύνταξιν, καὶ ἀλλαχοῦ σαφῶς δεδήλωται. (Vers. 394.) Ὅτι θοὴν ὁ ποιητὴς νύκτα καὶ νῦν λέγει ἢ τὴν τῶν ζῴων καταθετικὴν εἰς ἀνάπαυλαν, ἀπὸ τοῦ θέω θῶ τὸ τίθημι, ἢ τὴν ταχεῖαν, ὡς ἀπὸ τοῦ θέω τὸ τρέχω. ἀνεπαισθήτως γὰρ τοῖς ὑπνοῦσιν ἀπερχομένη δοκεῖ ταχυτέρα τῆς ἡμέρας εἶναι· ἢ μάλιστα φιλοσόφως, τὴν κωνοειδῆ καὶ εἰς θοὸν, ὅ πέρ ἐστιν εἰς ὀξὺ λήγουσαν. ἐπεὶ γὰρ, φασιν, ὁ φωτίζων ἥλιος μείζων ἐστὶ τῆς φωτιζομένης γῆς, κωνοειδὴς γίνεται ἡ αὐτόθεν σκιὰ, ὅ ἐστιν ἡ νύξ. καθόλου γὰρ, εἰ τὸ φωτίζον μεῖζον τοῦ φωτιζομένου, κωνοειδὴς ἀποτελεῖται σκιὰ, ὥς περ ἐὰν ἀνάπαλιν καλαθοειδής· ἐὰν δὲ ἄμφω ἴσα, κυλινδροειδής. ὁ *δέ γε Κράτης καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ φιλοσοφίᾳ τὸ θοὴ ἐπὶ ταχείας

τίθησι, λέγων ὡς ἡ νὺξ σκιὰ τῆς γῆς οὖσα ἰσοταχῶς κινεῖται τῷ ἡλίῳ, διώκουσα οἷον καὶ διωκομένη. διὸ θοὴν εἰπὼν ἄρτι νύκτα μετ᾽ ὀλίγα νῆες θοαί φησιν, εἰς ἔνδειξιν τοῦ ταὐτοσήμου τῶν λέξεων ἐπί τε νυκτὸς ἐπί τε νηῶν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι ὁ φιλόμηρος Σοφοκλῆς τὸ θοὴ μεταλαβὼν αἰόλα νὺξ λέγει οὐ μόνον κατὰ τὸ ἐν ἄστροις ποικίλον αὐτῆς, καθ᾽ ὃ καὶ ποικιλείμων παρ᾽ Αἰσχύλῳ λέγεται, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ῥηθείσας Ὁμηρικὰς ἐννοίας. (Vers. 395.) *Ὅτι ἀγαθοῦ κατασκόπου ἐν μάχῃ ἔργον τὸ, ἀνδρῶν δυσμενέων σχεδὸν ἐλθέμεν, ἔκ τε πυθέσθαι τάδε τινά. ἔστι δὲ κἀνταῦθα τὸ σχεδὸν ἀντὶ τοῦ ἐγγὺς, ἀκριβέστερον δὲ εἰπεῖν, ἐχομένως, ὃ καὶ σχέδην λέγεται.* (Vers. 398.) *Ὅτι Δόλων μὲν, ὡς ἐῤῥέθη, ἄτας πολλὰς ὠνόμασε τὸ ὑπεσχημένον δῶρον ὑπὸ τοῦ Ἕκτορος, τοὺς Ἀχιλλέως ἵππους δηλαδὴ καὶ τὰ ἅρματα.* (Vers. 401.) *Ὀδυσσεὺς δὲ κατὰ βαρύτητα ἤθους μειδήσας καὶ τὸ μὲν ἅρμα σιωπήσας, τοὺς δὲ ἵππους μεγάλα δῶρα καλέσας καὶ οὕτω τὸ δῶρον πληθυντικῶς μεγεθύνας, σκώπτει τὸν Δόλωνα εἰπών· ἦ ῥά νύ τοι μεγάλων δώρων ἐπεμαίετο θυμὸς, ἤγουν ζητητικῶς ἐπεθύμει, ἵππων Αἰακίδαο δαΐφρονος. οἱ δ᾽ ἀλεγεινοὶ ἀνδράσι γε*θνητοῖσι δαμήμεναι ἠδ᾽ ὀχέεσθαι ἄλλῳ γ᾽ ἢ Ἀχιλῆϊ, ὃν ἀθανάτη τέκε μήτηρ.* (Vers. 401. sqq.) *Καὶ ὅρα ὡς κἀνταῦθα εὐμεθόδως μνείαν συνήθως τοῦ Ἀχιλλέως ὁ ποιητὴς παρέῤῥιψε, καὶ ταύτην σεμνὴν διὰ τὸ θεῖον γενεαλόγημα· καὶ ὅτι τὸ, ὃν ἀθανάτη τέκε μήτηρ, οὐχ᾽ ἁπλῶς ἐῤῥέθη, ἀλλ᾽ ἵνα διασταλθείη τῶν ἁπλῶς θνητῶν ἀνδρῶν ὁ Ἀχιλλεύς. Τὸ δὲ ἐπιμαίεσθαι νῦν μὲν ἀντὶ τοῦ ἐφίεσθαι κεῖται καὶ γενικῇ συντάσσεται· οἱ δὲ μεθ᾽ Ὅμηρον καὶ μετὰ αἰτιατικῆς αὐτὸ τάσσουσι, λαμβάνοντες ἀντὶ τοῦ ζητεῖν, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ, μαιόμενοι βιότοιο κακὴν καὶ ἀεικέα θήρην.* (Vers. 403.) *Τὸ δὲ ὀχεῖσθαι ἄλλως μὲν κοινότερον ἐνέργειαν δηλοῖ λαμβανόμενον ἐπὶ τοῦ ἡνιοχεῖν ἢ ἐπιβαίνειν, ἐνταῦθα δὲ πάθος δηλοῖ ληφθὲν ἀντὶ τοῦ ἡνιοχηθῆναι. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι θρασέος καὶ ἀλκίμου ἵππου ἔπαινος τὸ εἶναι ἀλεγεινὸν ἀνδρὶ τῷ τυχόντι δαμασθῆναι καὶ ὀχέεσθαι, ὥς που καὶ ὁ Βουκεφάλας Ἀλέξανδρον μόνον ἤθελε φέρειν ἔποχον. Τὸ δὲ ἄλλῳ ἢ Ἀχιλῆϊ ἀντίκειται τῇ τοῦ Ἕκτορος ἐπιορκίᾳ τῇ λεγούσῃ, ὡς οὐκ ἐποχήσεται τοῖς τοῦ Ἀχιλλέως ἵπποις ἄλλος Τρώων ἀλλὰ ὁ Δόλων. Ἐν τούτοις δὲ ὅρα καὶ ὅτι μνημονικὸς ὁ Δόλων αὐτὰ ἐκεῖνα Ὁμηρικῷ ἔθει φράσας ταὐτολογικῶς τῷ Ὀδυσσεῖ, ὅσα παρήγγελται ὑπὸ *τοῦ Ἕκτορος. οὕτω δὲ ταὐτολογεῖ καὶ Ὀδυσσεὺς πρὸς Δόλωνα εἰπὼν αὐτολεξεὶ τὰ τοῦ Νέστορος περὶ κατασκόπου.* (Vers. 404.) *Ὅρα δὲ ἐν τῷ, ἄλλῳ γ᾽ ἢ Ἀχιλῆϊ, καὶ τὴν μετὰ συναλοιφῆς ἐπένθεσιν τοῦ γε συνδέσμου, ἐμφατικὴν οὖσαν, ὡς οἴδασιν οἱ συνετοὶ, οὐ μὴν εἰκῇ καὶ δίχα λόγου γενομένην παραπληρωματικῶς.* (Vers. 405.) *Ὅτι εἰ καὶ πολλοῖς ἀπηγόρευται εὑρῆσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ κοινότερον τὸ λέγειν ἀντὶ τοῦ λαλεῖν, ἀλλ᾽ ἐνταῦθα, ὥς περ καὶ ἀλλαχοῦ, συνηγορεῖται τὸ καὶ οὕτως ἔχειν παρ᾽ αὐτῷ τὴν τοιαύτην λέξιν, ἐν τῷ, ἀλλ᾽ ἄγε μοι τόδε εἰπὲ καὶ ἀτρεκέως κατάλεξον, ὃ ἀλλαχοῦ ἀτρεκέως ἀγόρευσον λέγει, καὶ τῷ, ἐγώ τοι ταῦτα μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξω, τουτέστιν ἀπαγγελῶ.* (Vers. 412.) *Καὶ ὅρα καὶ νῦν τὴν τοῦ Δόλωνος δειλίαν. Ὀδυσσεὺς μὲν γὰρ ἀπαιτεῖ ἀτρεκέως εἰπεῖν, ὁ δ᾽ ὑπισχνεῖται οὐχ᾽ ἁπλῶς ἀλλὰ μάλ᾽ ἀτρεκέως καταλέξαι.* 738
(Vers. 415.) *Ὅτι τοῦ τῆς Ἰλίου οἰκιστοῦ Ἴλου κατὰ μέσον, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐῤῥέθη, πεδίον τεθαμμένου ἀρχαίῳ ἔ*θει διὰ τὸ ὡς εἰκὸς ἐντεῦθεν εὐμνημόνευτον τοῦ ταφέντος παρὰ τῷ ἐκείνου σήματι βουλὰς βουλεύει ὁ Ἕκτωρ σὺν τοῖς ἀμφ᾽ αὐτὸν, ὅσοι, φησὶ, βουληφόροι εἰσίν. οὓς φθάσας ὁ ποιητὴς ἀρίστους εἶπε Τρώων ἡγήτορας ἠδὲ μέδοντας. ποιεῖ δὲ τοῦτο ὁ Ἕκτωρ ἢ τιμῶν τὸν τῆς Ἰλίου πολιστὴν πρόγονον ἢ καὶ ὡς διατειχίσματι τῷ σήματι χρώμενος. ἴσως δὲ οὐκ ἀγαθὸς οἰωνὸς οὐδ᾽ ἐνταῦθα τὸ πρὸς τάφῳ καθήμενον τὸν ἄρχοντα βουλεύειν τὰ τῆς μάχης. οὐ γὰρ αἴσια ἐκ τῶν μνημάτων οἰωνίζοντο οἱ παλαιοί. καλεῖ δὲ καὶ θεῖον τὸν Ἶλον, ἐπεὶ *καὶ τὸ αὐτοῦ πόλισμα ἱερὸν, καθότι καὶ ἅπαν τεῖχος καθ᾽ Ὅμηρον.* (Vers. 416.) *Ἐνταῦθα δὲ κεῖται καὶ ὁ φλοῖσβος οὐκ ἐπὶ θαλασσίου ἀλλὰ τοῦ ἁπλῶς λαϊκοῦ θορύβου. φησὶ γάρ· βουλὰς βουλεύει θείου παρὰ σήματι Ἴλου νόσφιν ἀπὸ φλοίσβοιο.* (Vers. 417.) *Κεῖται δὲ καὶ τὸ ῥύεται καὶ τὸ φυλάσσει ὡς ἔχοντά τινα διαφοράν. φησὶ γὰρ, οὔ τις κεκριμένη ῥύεται στρατὸν οὐδὲ φυλάσσει. τὸ δέ ἐστιν οὐ τοιοῦτον, ἀλλ᾽ ἀληθῶς μὲν ταὐτὸν τὸ ῥύεται καὶ τὸ φυλάσσει, ὁ δὲ Δόλων*
815 *δοκεῖ συγχέαι τὴν φράσιν *δειλαινόμενος, ὃς καὶ παρηχεῖ ἐν τῷ, βουλὰς βουλεύει, ἀκαίρως καλλωπίζων τὸν λόγον ὅτε οὐκ ἐχρῆν. συμβάλλεται δέ τι ἐτυμολογικῶς τῇ τοιαύτῃ παρηχήσει καὶ τὸ ὅσοι βουληφόροι.* (Vers. 415.) *Ὅρα δὲ κἀνταῦθα τὸ βουλεύει λεχθὲν ἐνεργητικῶς. Ὅτι ἐρωτηθεὶς ἤδη ὁ Δόλων*

ποῦ ὁ Ἕκτωρ, πῶς δὲ αἱ τῶν Τρώων φῦλα καί τε καὶ εὐναὶ, ἅσσα τε μητιόωσι, περὶ τούτου μὲν οὐδὲν ἔφη, περικοπεὶς ὑπὸ ἐρωτήσεως δι᾽ Ὀδυσσέως, περὶ δὲ Ἕκτορος εἰπὼν ὡς μετὰ τῶν βουληφόρων βουλεύει, καθὰ προσεχῶς δεδήλωται, καὶ περὶ τῶν φυλακῶν ὡς οὔ τις αὐτῶν κεκριμένη ῥύεται στρατόν. εἶτα μέλλων διασαφῆσαι, τίνες μὲν φυλάττουσι, τίνες δὲ εὐνάζονται ὡς καὶ εἰς ὕπνον εὕδειν, ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὡς φυλάσσουσι τὸν στρατὸν μόνοι ὅσοι Τρῶες ἰθαγενεῖς, ἤγουν ἐγχώριοι, λέγει ὡς οἷον κατ᾽ αἴνιγμα περιφραστικῶς οὕτω· (Vers. 418.) *ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι καὶ ἑξῆς, ἀντὶ τοῦ ὅσοι οἰκήτορες Τροίας. ἑστία γὰρ καὶ ἱστία καὶ ἐσχάρα πυρὸς τὰ αὐτά εἰσιν, ὥστε τὸ ἔχειν ἐσχάρας ταὐτὸν ἂν εἴη τῷ ἔχειν ἑστίας, ἤγουν ὡς ἀπὸ μέρους, οἰκίας. ἔχοντες οὖν ἐσχάρας οἱ ἐφέστιοι, καθὰ καὶ Πορφυρίῳ δοκεῖ, τουτέστι *πολῖται, ὥς περ ἐκ τοῦ ἐναντίου ἀνέστιος ὁ ἄπολις καὶ φυγάς. τὸ δὲ ἐσχάρα κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὡς ὁμώνυμον σημαίνει πολλά. λέγεται γὰρ οὕτω καὶ ὁ βωμὸς, ὡς παρ᾽ Εὐριπίδῃ ἐν Ἡρακλεῖ· δηλοῖ δέ, φασιν, ἡ λέξις καὶ ῥύπον, καὶ καυθὲν ἕλκος, καὶ τὴν κυρίως δὲ λεγομένην ἐσχάραν τὴν μὴ ἔχουσαν ὕψος ἀλλ᾽ ἐπὶ γῆς οὖσαν ἢ κοίλην, ὅθεν καὶ τὰ ἐν σώματι κοῖλα ἕλκη ἐσχάραι ἰατρικῶς καλοῦνται. ἡ δὲ κωμῳδία καὶ τὸ γυναικεῖον μόριον οὕτω καλεῖ. γίνεται δὲ ἡ κατ᾽ οἶκον Ὁμηρικὴ ἐσχάρα ἴσως παρὰ τὸ ἔχειν ἀρὰς, ὅ ἐστι τὰ δι᾽ ὧν ἀρῶνται τῷ θείῳ οἱ τοῦ οἴκου· ἱερὸν γάρ τι χρῆμα ἡ ἐσχάρα ἤγουν ἡ ἑστία, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται.* (Vers. 420.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, ὅσσαι γὰρ Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, οἷσιν ἀνάγκη, οἵδε, ἤγουν οὗτοι, ἐγρηγόρασι φυλασσέμεναί τε κέλονται ἀλλήλοις· ἀτὰρ αὖτε πολύκλητοι ἐπίκουροι εὕδουσι· Τρωσὶ γὰρ ἐπιτραπέουσι φυλάσσειν· οὐ γάρ σφιν παῖδες σχεδὸν εἵαται οὐδὲ γυναῖκες, ὡς πρὸ αὐτῶν μάχεσθαι κατὰ τοὺς Τρῶας. δύναται καὶ ἄλλως τὸ, Τρώων πυρὸς ἐσχάραι, ἐπὶ τῆς ἔξω φυλακῆς τῶν Τρώων νοηθῆναι, ἵνα λέγῃ ὁ Δόλων ὅτι, ὅσα μὲν πυρὰ Τρωικὰ νύκτωρ ἐφαίνοντο τοῖς Ἀχαιοῖς, ἐκεῖνα καὶ φυλακὰς ἔχουσι· τὰ δὲ τῶν ἐπικούρων ἀφύλακτά εἰσιν· οὐ γάρ τις *φυλακὴ, ὡς ἀνωτέρω ἐῤῥέθη, κέκριται φυλάσσειν τὸν στρατὸν, ἀλλ᾽ ὁ οἴκοθεν πρόθυμος τοῦτο ποιεῖ. κέλονται γάρ, φησιν, ἀλλήλοις οὗτος καὶ ἐκεῖνος καὶ ἄλλος συγκεχυμένως, οὐ μὴν κεκριμένοι ὡρισμένοι τινές. τοῦτο δὲ νοῦν ἐμβάλλει τῷ Ὀδυσσεῖ ἀπαγορεῦσαι μὲν ὁρμῆσαι κατὰ Τρώων μεγαθύμων τῶν ἐγρηγορότων, εἴ τινά που ἕλοι, τραπέσθαι δὲ κατὰ τῶν ἐπικούρων, καὶ μάλιστα εἴ πού τινες ἔσχατοι κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ Νέστορος. καὶ ὅρα ὡς ἀστρατήγητον τοῖς Τρωσὶ τὸ ἐπικουρικόν· οὐ γὰρ αὐτοὶ φυλάσσουσιν ἑαυτοὺς, ἀλλ᾽ ἑτέροις ἐπιτρέπουσι. κατασκευάζεται δὲ τὸ ἀστρατήγητον οὕτως· εἰ γὰρ ὁμοῦ πάντες οἱ ἐπίκουροι φυλάσσουσι, δυοῖν ἔσται τὸ ἕτερον· ἢ γὰρ τυχὸν ἀποραθυμήσουσι κοπιάσαντες, καὶ ἔσται τις οὕτω αὐτοῖς ἐκ τῶν πολεμίων ἐπιβουλὴ, ὃ καὶ γέγονεν· ἢ διαμείναντες ἄϋπνοι ἕωθεν ἔσονται ἀσθενεῖς. ἐχρῆν γοῦν αὐτοὺς κεκριμένην ἑαυτοῖς ἐπιστῆσαι φύλακα στρατιάν. οἱ δὲ παλαιοί φασι καὶ ὅτι συμπαθεῖς εἰσιν οἱ Τρῶες, καὶ ἐκ τῶν οἴκοι τὴν συμπάθειαν ἔχοντες ὑπερπονοῦσι καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐφ᾽ ὅσον δυνατὸν, οὐκ ἐξ ἐπιταγῆς μέντοι ἀλλὰ ἑκόντες. ἐντεῦθεν καὶ οἱ νομοθέται γυναικονόμους ἐν ταῖς πόλεσιν ὥρισαν, οὐ τοὺς ἀγάμους, ἀλλ᾽ ἤδη γάμου*
739 *πεπειραμένους, καὶ *παιδονόμους δὲ ἔταξαν, οὐ τοὺς ἄπαιδας, ἀλλ᾽ οἷς παῖδες ἐγένοντο, ἵνα οἷς αὐτοὶ ἔχουσι συμπαθοῦντες ἐπιμέλωνται καὶ τῶν ἐπιτετραμμένων αὐτοῖς. ὅθεν ἔστιν αἰτιάσασθαι τοὺς Τρῶας, οἳ τοὺς ἐπικούρους ἐπιτετραμμένους αὐτοῖς ἀφυλάκτους εἴασαν.* (Vers. 418.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, οἷσιν ἀνάγκη, εἴς τε τὸ χρειοῖ ἀναγκαίῃ συντελεῖ, καὶ ἀναγκαίους πολεμιστὰς τοὺς ἐφεστίους Τρῶας λέγει, ἄλλον μέντοι τρόπον παρὰ τοὺς ἐν Ὀδυσσείᾳ, ἐν ᾗ κεῖνται τινὲς γέροντες ἀναγκαῖοι πολεμισταί.* (Vers. 419.) *Ὅρα δὲ καὶ τὸ κέλονται· Τρῶες μὲν γὰρ ἀναγκαίως ἀλλήλοις κέλονται, οὐ μὴν οὕτω καὶ οἱ ἐπίκουροι, ἀλλ᾽ ἐπιτρέπουσιν ἑαυτοὺς τοῖς Τρωσὶν εἰς φυλακὴν, κατὰ τὸ, σοὶ δὲ χρὴ ταῦτα μέλειν νύκτας τε καὶ ἦμαρ, ὃ δήπου ὠνειδίσθη πρὸς ἐπικούρου ὁ Ἕκτωρ διὰ τὸ μὴ ἔχειν δῆθεν τὸ ἀναγκάζον ἑαυτοὺς ἀγρυπνεῖν, ἄφρονες, οἷς οὐδὲν μέλει τοῦ ζῆν, ἀλλ᾽ εὕδουσιν ἀφύλακτοι καὶ ἀπερίμεριμνοι, ἐπεὶ οὔ σφιν ἐγγὺς τὰ φίλτατα ὡς οἷα παρ᾽ οὐδὲν τιθέμενοι ἑαυτούς.* (Vers. 420.) *Τὸ δὲ πολυκλήτους εἶναι τοὺς ἐπικούρους καὶ, ὡς ἀλλαχοῦ ἔφη, ἄνδρας πολέων ἐκ πολίων, δηλοῦται μὲν σαφῶς ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν νεῶν. ἀφορμὴ δὲ νῦν γίνεται τῷ ποιητῇ ἐνταῦθα τοῦ εὐθὺς μνησθῆναι μετ᾽ ὀλίγα ἐπικούρων τινῶν, Καρῶν δηλαδὴ καὶ Παιό*νων καὶ Λελέγων καὶ Καυκώνων καὶ Πελασγῶν, Λυκίων τε καὶ Μυσῶν, καὶ Φρυγῶν καὶ Μηόνων, περὶ ὧν καὶ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ γέγραπται, καὶ ἐν τοῖς*

τοῦ περιηγητοῦ δὲ, περὶ δὲ Καυκώνων καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν. (Vers. 422.) *Ὅρα δὲ περὶ ὧν χρὴ κινδυνεύειν ἀνθρώπους πολεμουμένους. οὐ γὰρ περὶ χρημάτων ἀλλὰ παίδων καὶ γυναικῶν, ὧν μὴ παρόντων τοῖς ἐπικούροις ἀκήδεστοι εὕδουσιν αὐτοί· οὔκουν δὲ καὶ οἱ Τρῶες, οἷς παρακάθηνται σχεδὸν τὰ φιλούμενα. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, οὐ παῖδες οὐδὲ γυναῖκες, δόξοι ἂν τοὺς παῖδας οὐκ ἔξω λόγου προθεῖναι, ἀλλ' ὅτι τελικὸν αἴτιον αὐτοὶ τοῦ γάμου, καὶ δι' αὐτοὺς τῷ βίῳ τὸ τῶν γυναικῶν ἐπεισόδιον.* (Vers. 421.) *Τὸ δὲ ἐπιτραπέουσιν ἐκ τοῦ τραπῶ δευτέρου ἐνεργητικοῦ μέλλοντος ἀνῆκται εἰς ἐνεστῶτα πρώτης συζυγίας τῶν περισπωμένων, ὁμοίως τῷ τραπέουσιν, ὅ περ ἐν Ὀδυσσείᾳ δίχα προθέσεως ἐπὶ πατήσεως εἴρηται σταφυλῶν, ἐξ ὧν τὸ γλεῦκος. φυσικὸς δὲ αὐτῶν ἐνεστὼς τὸ τρέπω.* (Vers. 425.) *Ὅτι διειπεῖν κατὰ περιττότητα προθέσεως τὸ *διασαφῆσαι εἰς μάθησιν. φησὶ γάρ· δίειπέ μοι, ὄφρα δαείω.* (Vers. 424.) *Κεῖται δ' ἐνταῦθα καὶ τὸ μεμιγμένοι ἀντὶ τοῦ συγκεχυμένως καὶ ἀναμὶξ κείμενοι, ὃ ἀνάπαλιν ἔχει πρὸς τὸ κεκριμένοι. φησὶ γὰρ Ὀδυσσεύς· πῶς γὰρ νῦν Τρώεσσι μεμιγμένοι εὕδουσιν, οἱ ἐπίκουροι δηλαδὴ, ἢ ἀπάνευθεν; πρὸς ὅ περ ὁ Δόλων ἀποκρινάμενος εἶτα συμβουλεύει κρεῖττόν τι κατὰ τῶν ἐπικούρων τῷ Ὀδυσσεῖ, ἐχθρὸς ὠφέλιμος αὐτῷ φανεὶς διὰ δειλίαν καὶ τὸ φιλόζῳον. οὕτω δὲ καὶ πᾶς ὡς ἐπίπαν προδότης πλείους χορηγεῖ μεθό*δους ὧν βουλεύονται οἱ πολυπραγμονοῦντες αὐτόν. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐκεῖνος ἢ φόβου ὑπαγορεύοντος, ὡς ἐνταῦθα γίνεται, ἢ μίσους ἢ κέρδους ἢ εὐνοίας ἢ ἑτέρου τοιοῦδε τινὸς πάθους ψυχῆς.* (Vers. 428.) *Ὅτι ἐννέα τὰ προσεχῶς εἰρημένα ἔθνη*
816 *ἐνταῦθα πρὸς ὄνομα ἐκθέμε*νος ὁ ποιητὴς τὰ μὲν τέσσαρα, οὕτω δόξαν αὐτῷ, ψιλῶς ἐξέθετο, τὰ δὲ πέντε μετὰ σεμνῶν ἐπιθέτων· Παίονες ἀγκυλότοξοι, δῖοι Πελασγοὶ, Μυσοὶ ἀγέρωχοι, Φρύγες ἱππό-* 740
δαμοι, καὶ Μῄονες ἱπποκορυσταί. (Vers. 430.) *Ἐν αὐτοῖς δὲ μέμνηται καὶ Θύμβρης, ἔνθα ἔλαχον ἄρτι σκηνοῦσθαι οἱ Λύκιοι, εἰπών· πρὸς Θύμβρης δ' ἔλαχον Λύκιοι, ἣν ὁ τὰ ἐθνικὰ συγγράψας πόλιν Τρωάδος φησὶ, κτισθεῖσαν ὑπὸ Δαρδάνου ἐπὶ Θύμβρῳ τινὶ φίλῳ αὐτοῦ. εὐθεῖα δὲ ταύτης ἡ Θύμβρα. λέγει δὲ *ὁ αὐτὸς καὶ ποταμὸν αὐτόθι Θύμβριν, ἀφ' οὗ Ἀπόλλωνος Θυμβραίου ἱερὸν, ἐν ᾧ ἐτοξεύθη Ἀχιλλεύς. λέγεται δέ, φησι, καὶ διὰ τοῦ ζ, Ζυμβραῖος, ἔτι δὲ καὶ Θύμβριος ἢ κατὰ Ἑλλάνικον Δύμβριος διὰ τοῦ δ. ὅτι δὲ καὶ Ῥώμης ποταμὸς Θύμβρις ὁ καὶ Τίβερις, λέγει καὶ ὁ περιηγητής. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, πρὸς Θύμβρης, ὥς περ καὶ ἀνωτέρω τὸ πρὸς μὲν ἁλὸς Κᾶρες, ἐλλειπτικῶς ἐῤῥέθη, ἵνα λέγῃ ὅτι πρὸς τῷ μέρει τῆς ἁλὸς καὶ πρὸς τὸ μέρος τῆς Θύμβρης, ἢ ἐγγὺς ἁλὸς καὶ ἐγγὺς Θύμβρης. ἄλλως γὰρ οὐκ εὔθετον συν*τάξαι αὐτὰ κατὰ τὸ πρὸς σοῦ εἰμὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰ μὴ ἄρα καὶ τοῦτο εἴληπται ἀντὶ τοῦ ἐγγύς σου εἰμί. δοκεῖ δὲ ἡ ῥηθεῖσα Θύμβρα μὴ ἔχειν Ἑλληνίδα ἐτυμολογίαν. εἰ δέ τις αὐτὴν εἰδείη ὅθεν γίνεται, εἴσεται ἴσως καὶ τὰ παρὰ τῷ κωμικῷ Θύμβρα πόθεν παρῆκται, ἀφ' ὧν θυμβρεπίδειπνον ἐκεῖνος ἔφη τὸν εὐτελῶς ἐθέλοντα ζῆν καὶ ἀπέριττον.* (Vers. 430.) *Τὸ δὲ ἔλαχον κληρωτὴν ἐμφαίνει τοῖς ἐπικούροις τὴν ῥηθεῖσαν κατάθεσιν διὰ τὸ πάντῃ ἀφιλόνεικον. ἐπεμερίσθη δὲ τὸ ῥῆμα τοῦτο κατὰ τὸ ἀπὸ κοινοῦ σχῆμα πᾶσι τοῖς ῥηθεῖσιν ἔθνε*σιν. ὅτι δὲ οἱ Λέλεγες ἀπὸ τοῦ λέγω τὸ συνάγω παρήχθησαν, συνειλεγμένοι γάρ, φασιν, ἦσαν ἀπὸ πολλῶν ἐθνῶν· καὶ ὅτι Καρικὸν ἦσαν ἔθνος, ὅθεν καὶ Λελέγων πόλις ἡ τῶν Καρῶν μητρόπολις ἐλέγετο, καὶ ὅτι ἀγκυλότοξοι οὐ μόνον οἱ χρώμενοι ἀγκύλοις τόξοις, ἤγουν στρεβλοῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀγκύλην καὶ τόξον μεταχειριζόμενοι (ἀκοντίου δὲ εἶδος ἡ ἀγκύλη) καὶ ὅτι Μῄονες οἱ καὶ Μαίονες καὶ Λυδοὶ ἐπρώτευον κατὰ τὸ ἱππεύειν, ὅθεν καὶ παροιμία τὸ παρὰ Λύδιον ἅρμα ἐπὶ τῶν πολὺ ὀπίσω λειπομένων, καὶ ὅτι Μυσοὶ καὶ Θρᾷκες οἱ *μὲν Ἀσιανοὶ, οι δὲ περὶ Εὐρώπην, ταῦτα δὴ πλατύτερον δηλοῦται ἀλλαχοῦ.* (Vers. 432.) *Ὅτι μέμψις καὶ ἐπιδιόρθωσις ἐρωτήσεως τὸ, ἀλλὰ τίη ἐμὲ ταῦτα διεξερέεσθε ἕκαστα; Δόλωνος δὲ τοῦτο λόγος, μέλλοντος εἰπεῖν κατὰ τῶν ὁμοφύλων χαρτά τινα τῷ Ὀδυσσεῖ καὶ τῷ Διομήδει ὡς οὐκ ἂν αὐτοὶ ἤλπισαν.* (Vers. 434.) *Ὅτι ἐπέῤῥεον ὡς ἑκάστοτε τῇ Τροίᾳ ἐπίκουροι, ὡς ἀλλαχοῦ τε δηλοῦται καὶ ἐνταῦθα δέ. Θρᾷκες οὖν ἄρτι νεωστὶ ἦλθον ἐπικουρήσοντες, οἳ καὶ ἔσχατοι ἄλλων ἔκειντο καὶ διὰ τοῦτο εὐεπιβούλευτοι ἦσαν, ὡς ὁ Δόλων καταμηνύει, εἰ*πών· Θρήικες οἵδ' ἀπάνευθε νεήλυδες ἔσχατοι ἄλλων· ἐν δέ σφιν Ῥῆσος βασιλεὺς, παῖς Ἠιονῆος. τοῦ δὴ καλλίστους ἵππους ἴδον ἠδὲ μεγίστους· λευκότεροι χιόνος,* 741
θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι. ἔνθα φασὶν οἱ παλαιοὶ ὅτι τῶν δύο τούτων ὑπερβολῶν τὴν μὲν ὑπερθετικῶς ἐξέθετο, λευκότεροι χιόνος εἰπὼν, τὴν δὲ καθ' ὁμοίωσιν προήγαγεν ἐν τῷ, ἀνέμοις ὁμοῖοι, τῷ μὲν

ἀδυνάτῳ εἰκάσας, τοῦ δὲ δυνατοῦ μεῖζον ἀποφήνας τὸ συγκρινόμενον· χιόνος μὲν γάρ ἔστι τι λευκότερον; Νέστωρ οὖν ἐν τοῖς ἑξῆς ἀκτίνεσσιν ἐοικέναι αὐτοὺς ἡλίου φησίν. ἀνέμου δὲ θᾶσσον οὐδὲν τῶν ὑπ᾽ οὐρανὸν σωμάτων, ὥστε ἀνέμοις μὲν καὶ ἡλίῳ ἐοίκασι, χιόνος δὲ λευκότεροί εἰσι. σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι τῷ θαυμασίῳ τῆς ξυνωρίδος καὶ τὸ σχῆμα τῆς φράσεως συνεξήλλακται. εἰπεῖν γὰρ δυνάμενος ὁμοιοπτώτως καλλίστους ἵππους καὶ μεγίστους λευκοτέρους χιόνος, θείειν δ᾽ ἀνέμοισιν ὁ*μοίους, καὶ τοῦ μέτρου ἐπιδεχομένου τὴν τοιαύτην σύνταξιν, ὅμως ὁ ποιητὴς κατὰ πτῶσιν εὐθεῖαν καινῶς ἐσχημάτισεν, ἐξομοιώσας τὸ ξενίζον τοῦ λόγου σχῆμα τῇ καινοπρεπείᾳ τοῦ πράγματος καὶ θαυμαστικῶς τῇ μεταβάσει τοῦ σχήματος, ἰδίᾳ τὸν τοῦ ζεύγους ἐκφωνήσας ἔπαινον καὶ συμμεταμορφώσας τὸν λόγον τῷ πράγματι καὶ καλῶς εἰπὼν τὸ καλὸν καὶ σχήματι καινοπρεπεῖ ἐξαγγείλας καινότητα πράγματος, ὡς ἂν ὁ ἀκροατὴς ἐπιστραφείη τῷ λόγῳ, καθάπερ ὁ Διομήδης τῷ πράγματι. λείπει δὲ ἐν τῷ, λευκότεροι χιόνος, τὸ εἰσὶν, ὡς καὶ ἐν τῷ, φημὶ κατανεῦσαι Κρονίω*να ἀστράπτων ἐπιδέξια. καὶ ἐκεῖ γὰρ τὸ ἐντελὲς 817 οὕτως· ἀστράπτων ἦν ὁ Κρονίων ἐπιδέξια. χρᾶται δὲ κατὰ τοιοῦτον λόγον καὶ ὁ Νέστωρ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος ἐν τοῖς ἑξῆς ὁμοίῳ σχήματι, εἰπών· ὅππως τούσδ᾽ ἵππους λάβετον, αἰνῶς ἀκτίνεσσιν ἐοικότες ἠελίοιο, εἰσὶ δηλαδή. ἄλλως δέ γε ὤφειλεν ἐοικότας εἰπεῖν κατὰ πτῶσιν καὶ αὐτὸς αἰτιατικήν. ἀρετὴ δὲ ἵππων οὐ μόνον τὸ καλλίστους εἶναι, οὐδὲ μόνον τὸ μεγίστους, ἀλλ᾽ ὁμοῦ ἑκάτερα. ὅρα δὲ καὶ ὅπως ὁ κινδυνεύων Δόλων ἐφ᾽ ἵππων δωρεᾷ τοσοῦτον ἀπέσχε τοῦ λαβεῖν ἐκείνους, ὥστε καὶ τοὺς ἐν τῷ Τρωικῷ στρατοπέδῳ καλλίστους ἵππους προδίδωσιν. ὁ δ᾽ αὐτὸς καὶ ὡς περὶ χρυσὸν ἐπτοημένος καὶ διὰ τοῦτο τὰ περὶ τὸν Ῥῆσον περιέργως ἐπιτετηρηκὼς ἐπαινεῖ μετὰ τοὺς ἵππους καὶ τὰ ὅπλα καὶ τὸ τοῦ Ῥήσου ἅρμα, εἰπών· (Vers. 438.) ἅρμα δέ οἱ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ εὖ ἤσκηται, τουτέστιν ἐπιστημόνως. τὸ γὰρ εὖ τῶν τεχνῶν τὸ ἐπίστασθαί ἐστι. τεύχεά τε, φησὶ (Vers. 439.), χρύσεια πελώρια, θαῦμα ἰδέσθαι, ἤλυθ᾽ ἔχων· τὰ μὲν οὔτι κατὰ θνητοῖσιν ἔοικεν, ἤγουν πρέπει, ἄνδρεσσι φορέειν, ἀλλ᾽ ἀθανάτοισι θεοῖσι. ὃ δὴ περίφρασίς ἐστι τοῦ *τεύχεα θεῖα. καὶ ὅρα τὰ συχνὰ πάρισα, τὸ καλλίστους καὶ μεγίστους, καὶ τὸ λευκότεροι καὶ ὁμοῖοι, καὶ τὸ τεύχεα χρύσεια πελώρια, καὶ τὸ θνητοῖσιν ἄνδρεσσιν, ἀθανάτοισι θεοῖσι. μεστοῦται γὰρ ὁ καλὸς τόπος σχήμασι καλοῖς ἐπίτηδες. (Vers. 436.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, καλλίστους ἵππους καὶ ἑξῆς, ἔπαινος ἵππων, καὶ μάλιστα λευκῶν· ἅρματος δὲ τὸ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ εὖ ἠσκῆσθαι· ὅπλων δὲ τὸ τεύχεα χρύσεα καὶ ἑξῆς. (Vers. 434.) Τὸ δὲ, οἶδ᾽ ἀπάνευθε, πρὸς τὴν τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Δόλων εἶπεν ἐρώτησιν, πυθομένου εἴπερ μεμιγμένοι Τρώεσσιν εὕδουσιν ἢ ἀπάνευθεν οἱ ἐπίκουροι. τοῦ δέ γε ἀπάνευθε διασαφητικὸν τὸ ἔσχατοι ἄλλων, οἷς καὶ χρὴ ἐγχειρῆσαι κατὰ τὴν βουλὴν τοῦ Νέστορος. Τὸ δὲ οἶδε ἴσως μὲν καὶ δακτύλῳ ἀφελῶς δεικνὺς ὁ Δόλων φησὶν, εἰ καὶ νὺξ ἦν, μάλιστα δὲ ἀναφορικῶς· ἀναφέρει γὰρ πρὸς τὴν ἐν ἑαυτῷ εἴδησιν περὶ τῶν Θρακῶν. Τὸ δὲ νεήλυδες πάνυ χρήσιμον τοῖς κατασκόποις. εὐεπιχείρητοι γὰρ πάντως οἱ τοιοῦτοι ἐπίκουροι, κατάκοποί τε ὄντες, ὡς εἰκὸς, καὶ οἷοι βαθὺ νύκτωρ ὑπνοῦν, καὶ οὐδὲ εἰδότες τι τῶν κατὰ Τροίαν. (Vers. 435.) Ἐρεθίζει δὲ τοὺς ἥρωας καὶ τὸ, Ῥῆσος βασιλεύς. φιλοτιμήσονται γὰρ ἀριστεῦσαι κατὰ τοιούτου ἀνδρός. ποιεῖ δὲ τοῦτο καὶ πιθανὰ τὰ ὑπὲρ τῶν ἵππων καὶ τοῦ *ἅρματος καὶ τῶν τευχέων. βασιλεὺς γὰρ ἔχοι ἂν ὡς εἰκὸς τοιαῦτα. Τὸ δὲ ἴδον εἰς τὸ ἀληθῆ λέγειν λυσιτελεῖ τῷ Δόλωνι. οὐ γάρ, φησιν, ἤκουσα ἢ ἐπυθόμην, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἴδον. τεύχεα δὲ κατὰ τοὺς πλείους μὲν ἐκ τοῦ τεύχω κατὰ κοινὴν ἐτυμότητα. καινότερον δέ πως ὁ Ἴστρος παράγει. φησὶ γὰρ τὰ πολεμικὰ τεύχη οὕτω κληθῆναι ἀπὸ τευχίου, Εὐβοϊκοῦ τόπου, ἐν ᾧ, φησὶ, κατεσκευάσθησαν ὑπὸ Κυκλώπων. τίνες δὲ οἱ Κυκλῶπες οὗτοι, καὶ ὅτι οὐχ᾽ οἱ ἐν τῇ Ὀδυσσείᾳ ἱστορούμενοι, καὶ ὅτι καὶ χαλκὸς ἐν Εὐβοίᾳ ποτὲ ὠρύχθη πολὺς, ὅθεν καὶ τὸ ἐκεῖσε ὄρος ἡ Χαλκὶς, οὐ τοῦ νῦν λόγου ἐστίν. Ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τὸν ῥηθέντα Ῥῆσον Ὅμηρος μὲν Ἠϊονέως ἱστορεῖ, ὡς δεδήλωται, οἱ νεώτεροι δὲ Στρυμόνος τοῦ κατὰ Θρᾴκην φασὶ ποταμοῦ καὶ Εὐτέρπης Μούσης υἱόν. λέγουσι δὲ καὶ χρησμὸν ἀποκεῖσθαι αὐτῷ, εἰ τῆς ἐν Τροίᾳ βοτάνης φάγοιεν οἱ ἵπποι αὐτῷ καὶ τοῦ ἐκεῖσε πίοιεν ὕδατος, ἀπρόσμαχον αὐτὸν ἔσεσθαι. τὰ δ᾽ οὐκ ἐγένετο. ἅμα γὰρ κατέλαβε, καὶ αὐτονυχεὶ ἀνῃρέθη ὑπὸ Διομήδους ὑπνώττων ἀφύλακτος. Πίνδαρον δέ που φασὶν ἱστορεῖν ὅτι μίαν ἡμέραν πολεμήσας μεγάλα κακὰ τοῖς Ἀχαιοῖς ἐνεδείξατο. (Vers. 439.) Τὸ δὲ πελώρια συλλογιστικῶς εὐμεγέθη τὸν Ῥῆσον εἶναι ὑποδηλοῖ. κἀκεῖνο δὲ ἰστέον

★ὡς ὁ μῦθος οὐ μόνον τὴν ῥηθεῖσαν Μοῦσαν Εὐτέρπην μητέρα ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ἑτέρας. Καλλιόπης μὲν γὰρ ἢ Κλειοῦς ὁ Ὀρφεὺς, Λῖνος δὲ Τερψιχόρης, Θαλείας Παλαίφατος, Ἐρατοῦς Θάμυρις, Μελπομένης καὶ Ἀχελῴου Σειρῆνες, Πολυμνίας Τριπτόλεμος. (Vers. 442.) Ὅτι ὁ μὲν Δόλων ζωγρηθῆναι θέλων μέθοδον τοῖς Ἑλληνικοῖς κατασκόποις ὑποτείνει διαγνώσεως ἤγουν τοῦ πειραθῆναι ἠὲ κατ' αἶσαν ἐκεῖνος ἔειπεν ἐν αὐτοῖς ἠὲ καὶ οὐχὶ τὸ ταῖς νηυσὶν αὐτὸν πελάσαι, ἢ ἀλλὰ δήσαντας λιπεῖν αὐτόθι νηλέϊ δεσμῷ. (Vers. 446.) Διομήδης μέντοι τὸν ἄνδρα ὑπόδρα ἰδὼν, ὡς ἡ Μοῦσα καθορᾷ, φησί· μὴ δή μοι φύξιν γε Δόλων ἐμβάλλεο θυμῷ, ἐσθλά περ ἀγγείλας, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐμεῖο, ἢ μᾶλλον χεῖρας ἐς ἁμὰς, ἤγουν ἡμετέρας. εἰ μὲν γάρ κέ σε νῦν ἀπολύσομεν ἠὲ μεθῶμεν, ἦ τε καὶ ὕστερον εἶσθα θοὰς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν ἠὲ διοπτεύσων ἢ ἀντίβιον πολεμίξων. εἰ δέ κ' ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δαμεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσῃς, οὐκέτ' ἔπειτα σὺ πῆμά ποτ' ἔσσεαι Ἀργείοισι. 742
καὶ ὅρα ὅπως προμηθὴς τοῦ μέλλοντος καὶ ἐν τοῖς μικροτάτοις ὁ συνετός· καὶ ὅτι ὁ προδότης, ὡς καὶ ὁ Δημοσθένης που θεωρεῖ, ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων μεμίσηται, οἷς τοὺς οἰκείους προδέδωκε, καίτοι ἐσθλὰ τοῖς πολεμίοις ποιήσας. καὶ εἰκότως. ὁ γὰρ τοῖς ★ἑαυτοῦ τοιοῦτος τίς ἂν τοῖς ἀλλοτρίοις γένοιτο; καὶ ὅτι ἐκ τούτων ὁρμώμενός τις διαλεκτικῶς ἂν ἐπαγωνίσοιτο, ὡς οὐ πᾶς ὁ ἐσθλὰ ποιῶν ἤδη καὶ ἀγαθός· ὁ γὰρ Δόλων οὐ τοιοῦτος ἐστὶν ἐσθλά περ ἀγγείλας· καὶ ὅτι οὐ πᾶς ὁ ὠφελῶν τινὰ εὐλόγως ἂν φιλοῖτο· καὶ γὰρ ὁ Δόλων λυσιτελεῖ μὲν τοῖς ἐπισκόποις, οὐ φιλεῖται δέ. (Vers. 445.) Ὅρα δὲ ἐν τοῖς ῥηθεῖσι τὸ, κατ' αἶσαν, οὐ μοῖραν δηλοῦν, οὐδὲ τὸ κοινῶς λεγόμενον αἴσιον, ἐξ οὗ καὶ τὸ αἰσυμνᾶν καὶ ὁ αἰσυμνήτης, ἀλλὰ τὸ πρέπον καὶ ἀληθὲς ἤ τι τοιοῦτον. (Vers. 447.) Καὶ ὅτι φύξις ἢ ἀπὸ τοῦ φεῦξις γίνεται ἀποβολῇ τοῦ ε δι' εὐφωνίαν, ὃ πολλαχοῦ γίνεται, καθὰ καὶ τὸ ἐρυθαίνειν μετ' ὀλίγα ἐρεῖ ἐκ τοῦ ἐρευθαίνειν, ἢ ἀπὸ τοῦ φύγω φύξω, οἷα τοῦ φύγω μετενεχθέντος εἰς ἐνεστῶτα. Τὸ δὲ, ἐμβάλλεο θυμῷ, ταὐτὸν τῷ ἔνθου εἰς νοῦν. καὶ ἔοικε πρὸς τὸ, μή σοι θάνατος καταθύμιος ἔστω. Τὸ δὲ, ἐσθλὰ ἀγγείλας, ταὐτόν ἐστι τῷ καταλέξας, ὅ περ πρὸ ὀλίγων ὁ Δόλων εἶπε. (Vers. 449.) Τὸ δὲ ἀπολύσομεν περιττὴν ἔχει τὴν πρόθεσιν καὶ αὐτὸ, καθά που καὶ τὸ ἀπομηνίσομεν. δηλοῖ δὲ τὸ, λύτρα λαβόντες ἀφήσομεν. καὶ οὕτω διαφέρει τὸ λῦσαι τοῦ ἁπλῶς ἀφεῖναι δωρεὰν ἤτοι μεθεῖναι καθ' Ὅμηρον. οὕτω δ' ἂν καὶ τὸν Δόλωνα μεθῆκεν Ὀδυσσεὺς, εἴ περ ἐτίμησεν οἷα κήρυκος ★υἱόν. (Vers. 450.) Τὸ δὲ εἶσθα οὐ μόνον διὰ τοῦ η γράφεται συνήθως ἐν ἄλλοις ὡς ῥῆμα ὑπαρκτικὸν, ἀλλ' ἰδοὺ καὶ διὰ διφθόγγου ἐνταῦθα, καὶ δηλοῖ τὸ ἔρχῃ, ἤγουν ἀντ' αὐτοῦ κατάληψιν χρόνου τὸ ἔλθῃς, ἀπὸ τοῦ εἶμι εἰς. χρῆσις δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ. (Vers. 451.) Διοπτεύειν δὲ τὸ κατασκοπεῖν. ὅθεν καὶ τὸν τοῦτο ποιοῦντα διοπτῆρα στρατοῦ ἐρεῖ, ὃς καὶ ἀσυνθέτως ὀπτὴρ λέγεται. ἐκ τούτου δὲ καὶ Ζεὺς διόπτης, ὡς δηλοῖ τὸ, ὦ Ζεῦ διόπτα καὶ κατόπτα. Τὸ δὲ, ἀντίβιον πολεμίξων, πολέμιον μὲν εἶναι δηλοῖ καὶ τὸν κατάσκοπον, πλὴν οὐκ ἀντίβιον ἀλλ' ὑπούλως καὶ λαθρηδόν. εἰκὸς δὲ τὸν αὐτὸν καὶ πολεμιστὴν εἶναι. ἐνταῦθα δὲ ὅρα τὸ διοπτεύσων καὶ πολεμίξων, τὰ γοργὰ πάρισα, δι' ὧν καλλωπίζει εὐκαίρως ὁ Διομήδης, χαίρων ἐφ' οἷς ἀνδραγαθεῖ κατὰ τοῦ Δόλωνος. (Vers. 453.) Τὸ δὲ, οὐκέτι σὺ πῆμα ποτ' ἔσσεαι, δύο ἐνεργειῶν τοῦ Δόλωνος ἔχεται διὰ τοῦ ποτὲ ἐπιῤῥήματος. λέγει γὰρ ὁ ἥρως ὅτι οὔτε διοπτεύων πημανεῖς τοὺς Ἀργείους οὔτε πολεμῶν. (Vers. 454.) Ὅτι ὁ μὲν Δόλων πτοηθεὶς τὸν Διομήδην ἔμελλε γενείου χειρὶ παχείῃ ἁψάμενος λίσσεσθαι, ὅ ἐστι περιφραστικῶς ἱκετεῦσαι. ὁ δ' αὐχένα μέσσον ἔλασσε φασγάνῳ ἀΐξας, ἀπὸ δ' ἄμφω κέρσε τένοντε, ταχὺ ἀνελών. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ ἀΐξας, ἵνα μὴ φθά★σαντα γονυπετῆσαι ὡς ἱκέτην αἰδέσηται. καὶ ἐχρῆν μὲν δεσμῷ νηλέϊ δῆσαι τὸν Δόλωνα, κατὰ ἐκεῖνον εἰπεῖν τὸν Δόλωνα, ὡς ἂν ἔχῃ δεῖξαι τοῖς Ἀργείοις τὸ θήραμα. δέδιε δὲ, μή ποτε κραυγάσας ἐκ τῆς πεδιάδος μηνύσῃ τοὺς πολεμίους τοῖς Τρωσίν. ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐ πάντα ἐκ τοῦ Δόλωνος πολυπραγμονοῦσι μαθεῖν, ἃ φθάσαντες ἐπετράπησαν, τυχὸν μὲν ἐκλαθόμενοι διὰ τὸ ἐναγώνιον, μᾶλλον δὲ ὡς ἤδη μαθόντες ὃ ἤθελον. ἐβούλοντο μὲν γὰρ μαθεῖν ἐὰν οἱ Τρῶες μενοῦσι παρὰ ναυσὶν ἢ ἐς Τροίαν ἀναχωρήσουσι. τοῦτο δὲ ἤδη γινώσκουσιν. ὁ γὰρ στείλας Ἕκτωρ τὸν διοπτεύσοντα, εἰ αἱ νῆες φυ-
818 λάσσον★ται, πάντως οὐκ ἀναχωρεῖ, ἀλλὰ μένει. ὅρα δὲ καὶ ὅτι οὐδὲν πρὸς ἀνδρίαν καθόλου ἢ τῶν

ἀκρωτηρίων μεγαλειότης. τί γὰρ ὄφελος ἡ παχεῖα χεὶρ τῷ Δόλωνι; (Vers. 456.) *Τένοντες δὲ καὶ ἐνταῦθα τὰ ὄπισθεν τοῦ τραχήλου παχέα νεῦρα.* (Vers. 457.) *Ἐν τούτοις δὲ καὶ τὸ, φθεγγομένου δ᾽ ἄρα τοῦ γε, ἤγουν τοῦ Δόλωνος, κάρη κονίῃσιν ἐμίχθη, ἤγουν εἰς γῆν ἔπεσεν ἡ κεφαλὴ ἐκείνου, ἀρξαμένου μὲν φωνὴν ἀφιέναι, μήπω δὲ διασαφήσαντος τὸ λεγόμενον. γράφεται μὲν, φθεγγομένη δ᾽ ἄρα τοῦ γε κάρη. οὐχ᾽ Ὁμηρικὴ δέ ἐστιν ἡ φράσις· οὐ γὰρ ἔστι θηλυκῶς ἡ κάρη παρ᾽ Ὁμήρῳ. δηλοῖ δὲ ὅμως ἡ τοιαύτη γραφὴ, ὅτι τὸ πνεῦμα μέχρι τοῦ στόματος ἀνελθὸν καὶ πληρῶσαν αὐτὸ ἐξεχύθη, καίτοι τμηθείσης τῆς κεφαλῆς, ὥστε ἔτι κινουμένης τῆς γλώττης δοκεῖν τὴν κεφαλὴν κάτω κειμένην φθέγγεσθαι. οὕτω, φασὶ, καὶ σωλῆνα μεστὸν ὕδατος εἴ διατέμοι τις, ἡ μὲν ἐκ τῆς πηγῆς ἐπίῤῥοια εἴργεται, ὃ δὲ ἐντός ἐστι τοῦ σωλῆνος ἐκχεῖται.* (Vers. 460.)

*Ὅτι τὴν ῥηθησομένην τοῦ Δόλωνος πανοπλίαν ἑλὼν Ὀδυσσεὺς εὔξατό τε καὶ ἀνέθηκεν αὐτὴν Ἀθηνᾷ, οὐ γλαυκώπιδι, οὐδὲ ἀτρυτώνῃ, ἀλλὰ ληΐτιδι, ὡς συνεφαψαμένῃ τοῦ ληΐ*σασθαι, εἰπών· χαῖρε θεὰ τοῖσδεσσι καὶ ἑξῆς. εἶτα ἔθηκεν ἀνὰ μυρίκην αὐτὰ, ἐκεῖ που καθ᾽ ὁδὸν πεφυκυῖαν. φράζει δ᾽ ἐνταῦθα* (Vers. 461. sqq.) *ὁ ποιητὴς οὕτω· τοῦδ᾽ ἀπὸ μὲν κτιδέην κυνέην κεφαλῆφιν ἕλοντο, καὶ λυκέην, τὰ προῤῥηθέντα, καὶ τόξα παλίντονα καὶ δόρυ μακρόν· καὶ τά γ᾽ Ἀθηναίῃ ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς ὑψόσ᾽ ἀνέσχεθε χειρὶ, καὶ εὐχόμενος ἔπος ηὔδα, ἵνα καὶ ὡς ἀρητὴρ τῷ Διομήδει χρήσιμος εἴη, οὐ διὰ δειλίαν ἀλλὰ διὰ προμήθειαν· χαῖρε θεὰ τοῖσδεσσι· σὲ γὰρ πρώτην ἐν Ὀλύμπῳ ἐπιβωσόμεθα καὶ ἑξῆς. εἶτα καὶ περὶ τῶν ἐφεξῆς εὐχόμενος λέγει· ἀλλὰ καὶ αὖτις πέμψον ἐπὶ Θρῃκῶν ἀνδρῶν ἵππους τε καὶ εὐνὰς, διὰ τὸν Ῥῆσον δηλαδὴ, οἷς ἐπιφέρει καὶ* (Vers. 465.) *ὅτι ἀπὸ ἕθεν, ἤγουν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, τὰ τοιαῦτα ὅπλα ὑψόσ᾽ ἀείρας θῆκεν ἀνὰ μυρίκην· δέελον δ᾽ ἐπὶ σῆμα τ᾽ ἔθηκε, συμμάρψας δόνακας, μυρίκης τ᾽ ἐριθηλέας ὄζους, μὴ λάθοι αὖτις ἰόντε, ἤγουν ἐπανιόντας, θοὴν διὰ νύκτα μέλαιναν. Φασὶ δὲ οἱ παλαιοὶ ὅτι τροπαίου σχῆμα ἐνταῦθα μιμεῖται ὁ ποιητὴς τῇ τῶν δονάκων καὶ ὄζων συνδέσει, ὅ περ οἱ ὕστερον τῇ χρήσει διήρθρωσαν, τρόπαια μετὰ τὰς νίκας ἱστῶντες ὅπου τῶν πολεμίων περιγένοιντο, καὶ ταῦτα ἢ ἐξ ὅπλων σωρείας, ἢ ἐκ λίθων, οἷς καὶ γράμματα ἐνεκό*λαπτον, ἢ καὶ ἐξ οἱασοῦν ἀναστηλώσεως, ὡς εἶναι τὸ ἱστᾶν τρόπαιον περιφραστικῶς ἴσον τῷ νικᾶν, ὡς ἐκ τοῦ τῆς μάχης ἀποτελέσματος, καθ᾽ ἣν ἐτρέποντό τινες, ἵνα ᾖ ὡς κεφαλὴ κεφάλαιον, οὕτω τροπὴ τρόπαιον, ὅ περ*
743 *ἀνίστατο Διὶ τροπαίῳ, οὗ εὐθεῖα ὁ τροπαῖος κατὰ τὸ ἀστραπὴ ἀστραπαῖος. μανδάκη δὲ ἔοικεν ὁ ῥηθεὶς δεσμὸς τῶν φυτῶν, ὃς δὴ μανδάκης κυρίως, ὥς φησι καὶ ὁ Χοιροβοσκὸς Γεώργιος, δεσμὸν χόρτου δηλοῖ κατά τινα γλῶσσαν. καὶ φυλάσσεται ἡ τοιαύτη λέξις παρὰ τοῖς κατὰ Θρᾴκην. ὅρα δὲ τὰ πάρισα, τὸ κυνέην, κτιδέην, λυκέην, ἐν χωρίῳ ἐπιχυθέντα, ὃ καλλωπίζων διὰ τοὺς ἥρωας χαίρει ὁ ποιητής.* (Vers. 459.) *Περὶ δὲ παλιντόνων τόξων, ὡς διαφοράν τινα τόξου δηλοῖ τὸ παλίντονον, προείρηται. φαίνονται δὲ τοιαῦτα πολλὰ καὶ παρὰ τοῖς νῦν ἔθνεσι.* (Vers. 460.) *Τὸ δὲ ληΐτιδι ἴσως μὲν ὅμοιόν ἐστι τῇ ἀγελείᾳ, εἴ περ ἐκείνη γίνεται παρὰ τὸ ἄγειν λείαν. ἧς μέρος καὶ τὰ λάφυρα εἴτουν σκῦλα· ἐξ ὧν σκυλήτρια παρὰ Λυκόφρονι Ἀθηνᾶ. εἰ δὲ ἀγελεία λέγεται Ἀθηνᾶ παρὰ τὸ ἄγειν λεὼν ἢ παρὰ τὸ ἄγη ἐλαύνειν, διαφέρει οὕτως ἡ ληΐτις καὶ ἡ ἀγελεία.* (Vers. 461.) *Τὸ δὲ, ὑψόσε ἀνέσχεθεν, ἤγουν ἀνέτεινε, παρακατιὼν δὲ ἄλλως φράζει ἐν τῷ, ὑψόσ᾽ ἀείρας, ὡς εἶναι ταὐτὸν ἁπλῶς τὸ ἀνασχέθειν καὶ τὸ ἀείρειν. εἰ *καὶ ἄλλως νῦν τὸ μὲν ἐπὶ τῇ Ἀθηνᾷ ὑψόσε ἀνασχέθειν χρὴ νοῆσαι ὑψηλοτέραν σχεῖν ἀνάτασιν χειρῶν, τὸ δὲ ὑψόσ᾽ ἀεῖραι ταπεινοτέραν, εἰς ὅσον ἦν καὶ τὸ τῆς μυρίκης ὕψος. ἔστι δὲ τὸ οὕτως ὑψόσε ἀνασχεῖν σύμβολον τοῦ μή τινι ἐπιγείῳ, ἀλλ᾽ οὐρανίῳ ἀνατιθέναι τὰ ῥηθέντα ὅπλα. διὸ ἴσως καὶ ὡς μὴ ἔχων ἀναρτῆσαί που συνήθως αὐτὰ λόγῳ ἀναθήματος ἀνὰ μυρίκην ἔθηκεν, ὡς ἂν μὴ πελάζοιεν γῇ.* (Vers. 466.) *Ἔνθα καὶ ὅρα τὸ, ἔθηκεν ἀνὰ μυρίκην ἐξ οὗ κατὰ ἀναστροφὴν τῆς ἀνᾶ προθέσεως, εἰλῆφθαι δοκεῖ τὸ ἀνατιθέναι παρὰ τοῖς ὕστερον καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἀνάθημα.* (Vers. 461.) *Τὸ δὲ, ἀνέσχεθε χειρὶ, οὐ πρὸς διαστολήν τινα κεῖται, ἀλλ᾽ εἰς ἔνδειξιν τοῦ μεγάλα εἶναι τῷ Ὀδυσσεῖ ὡς ἀνδρείῳ τὰ τῆς χειρὸς ἀκρωτήρια, εἴ γε μιᾷ χειρὶ τὰ τοσαῦτα δραξάμενος ἀνέσχεθεν. εἰ δὲ γράφεται χερσὶν, ἀργεῖ τὸ τοιοῦτον παρατήρημα.* (Vers. 462.) *Τὸ δὲ τοῖσδεσιν,*

*εἰ μὲν ἀπὸ τοῦ τοῖσιν, ὅ ἐστι τούτοις γίνεται, καινῶς ἔχει τὴν μέσην λέξιν παρεισπεσοῦσαν· εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ τοῖσδε, πάντῃ οὕτω καινόσχημόν ἐστι τὸ μὴ μόνον τὸ ῑ ἐπεκτατικῶς τεθῆναι, ἀλλὰ ὅλην τὴν σῑ συλλαβήν. αἴτιον δὲ ἡ δοτικὴ τῶν πληθυντικῶν ἀεὶ πρὸ τοῦ τελικοῦ αὐτῆς ῑ τὸ σ̄ φιλοῦσα ἔχειν ἢ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ. ἰστέον δὲ καὶ ὅτι τοῦ πλεονάζειν ἐνίοτε καὶ τὴν σῑ *συλλαβὴν δεῖγμα παράγουσί τινες οὐκ ἀκριβὲς καὶ τὸ λάβῃ λάβῃσι, λάχῃ λάχῃσι καὶ τὰ ὅμοια. ἡ δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ λέξει περισπωμένη οὐκ ἂν διὰ τὴν ἐφεξῆς δισυλλαβίαν εὐλόγως εἰς ὀξὺν μεταπέσοι τόνον, ἵνα ᾖ προπαροξύτονον κατὰ τὸ ἀνδραπόδεσσιν. οὐ γὰρ κατὰ φύσιν ἐνταῦθα οὔτε τὸ δε̄ οὔτε τὸ σῑ. διὸ καὶ νικᾷ ὁ τοῦ ἄρθρου τῆς δοτικῆς τῶν πληθυντικῶν περισπασμός.* (Vers. 463.) *Τὸ δὲ ἐπιβώσεσθαι ὅτι ἐκ τοῦ βοήσεσθαι κέκραται, πολλαχοῦ δεδήλωται.* (Vers. 466.) *Ἐν δὲ τῷ, θῆκεν ἀνὰ μυρίκην, δέελον δ' ἐπὶ σῆμα τ' ἔθηκε, κύκλου σχῆμα φαντάζεται. εἰ δὲ ἦν, ἔθηκεν ἀνὰ μυρίκην, καθαρῶς ἂν ἦν κύκλος ῥητορικὸς, λήγοντος τοῦ στίχου ὅθεν ἤρξατο. ἐνταῦθα δὲ ὅρα καὶ τὴν ἀνᾱ πρόθεσιν, τὴν ἄνω μὲν δηλοῦσαν σχέσιν, συντασσομένην δὲ μετὰ αἰτιατικῆς, οὐ μὴν μετὰ δοτικῆς, ὡς ἐν τῷ, ἅρματα δ' ἂν βωμοῖσιν ἔθηκε· καὶ ὅτι τὸ ἔθηκεν ἐν μὲν τῷ, ἀνὰ μυρίκην, τοπικῶς κεῖται, ἐν δὲ τῷ, σῆμα ἔθηκε, τὸ ἐποίησε δηλοῖ. Δέελον δὲ τὸ δῆλον κατὰ διάλυσιν, ἐξ αὐτοῦ δὲ, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ δηλοῦται, τὸ εὐδείελον ἐπενθέσει τοῦ ῑ. τὸ δὲ ἐνταῦθα κείμενον σῆμα δηλοῖ ἐναργῶς ὅτι καὶ ὁ τάφος σῆμα λέγεται οἷα σημαίνων καὶ αὐτός τι, τὸ κεῖσθαι δηλαδὴ ἐκεῖσε νεκρόν.* (Vers. 467.) *Δόνακες δὲ εἶδος καλά*μου, λεπτοὶ καλαμίσκοι, οὓς οἱ μεθ' Ὅμηρον καλοῦσι δονάκια παρὰ τὸ ῥᾷον δονεῖσθαι, δι' οὓς καὶ ποταμός που ἐν τοῖς ἑξῆς δονακεύς. δῆλον δὲ ὡς οἱ δόνακες καλάμων μὲν λεπτότεροί εἰσιν, ὀρόφων δὲ ἀδρότεροι. καὶ δοκοῦσιν ἐκ δονάκων μὲν σύριγγες γίνεσθαι, αὐλοὶ δὲ ἐκ καλάμων. συλλογιστέον δὲ ὡς ἐν ἕλει ᾤδευον οἱ κατάσκοποι· ἐν γὰρ τοιούτοις τόποις οἱ δόνακες φύονται, καθὰ καὶ ἡ μυρίκη, ὑδροχαρὴς γὰρ καὶ αὐτὴ, φυλάσσουσα τὴν κλῆσιν καὶ νῦν, εἰ καὶ κατά τι βαρβαρικῶς παραφθείρεται· ἐδήλου δὲ πρὸ τούτου καὶ ὁ ἐρωδιὸς τὸ ἔρχεσθαι τοὺς κατασκόπους διὰ τόπων ἑλωδῶν.* (Vers. 468.) *Ἐν δὲ τῷ, μὴ λάθοι ἰόντας, λείπει σύνδεσμος αἰτιολογικὸς, ἵνα λέγῃ κατὰ τὸ πλῆρες, ὄφρα μὴ λάθοι, ἤ τι τοιοῦτον. καὶ ἔστι τὸ σχῆμα σύνηθες καὶ τοῖς κοινότερον φράζουσι. Τὸ δὲ, νύκτα μέλαιναν, οὐκ ἀργῶς ἐῤῥέθη, οὐδὲ πρὸς μόνην πιθανὴν αἰτιολογίαν τοῦ ἐπὶ μυρίκης ἀναγκαίως τεθῆναι τὴν τοῦ Δόλωνος πανοπλίαν, ἵνα μὴ λάθῃ, ἀλλὰ καὶ πρὸς παρασημείωσιν τοῦ χρῆναι τοιαύτας ἐπιτηρεῖσθαι τοῖς ἐθέλουσι σκοπιᾶσθαι τὰ τῶν πολεμίων.* (Vers. 470.) *Ὅτι τέλος καὶ ἐνταῦθα τὸ στρατιωτικὸν τάγμα ἐν τῷ, Θρηίκων ἀνδρῶν τέλος ἷξον ἰόντες. καὶ ἔστιν ἡ λέξις ἀξιωματικὴ, ὡς δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, τοῖς ἐν τέ*λει βεβῶσι πείσομαι. ὅτι δὲ πολυώνυμον τὸ τέλος, λέγουσι σαφῶς οἱ παλαιοί. δῆλον δὲ ὅτι τὸ ἷξον, ἤγουν κατέλαβον, φυσικῶς ἔχει τὴν ἐν τῇ ἀρχούσῃ περισπωμένην ὡς χρονικῶς ἐκταθέν. ἄλλως γὰρ ὤφειλε τὸ δίχρονον ὀξύνεσθαι ὡς θέσει μακρὸν διὰ τὸ κεῖσθαι πρὸ συμφώνου διπλοῦ. παρατατικοῦ δὲ χρόνου τὸ ἷξον, ὡς ἀπὸ μέλλοντος τοῦ ἵξω ἀναβιβασθέντος εἰς ἐνεστῶτα.* (Vers. 471.) *Ὅτι καλὰ καὶ τοῖς τοῦ Ῥήσου τὰ ὅπλα, ὡς καὶ τῷ αὐτῶν ἡγεμόνι· καὶ ὅτι στρατιωτικῶς παρέκειτο καὶ αὐτοῖς εὕδουσιν*
819 *αὐτὰ, ὡς καὶ πρὸ ὀλίγων γέγραπται. φησὶ γοῦν Ὅμηρος οὕτω περὶ τούτων· οἱ δ' εὗδον καμά*τῳ ἀδδηκότες, ἔντεα δέ σφιν καλὰ παρ' αὐτοῖσιν, ἤγουν ἐγγὺς αὐτῶν, χθονὶ κέκλιτο, εὖ κατὰ κόσμον τριστοιχεὶ, παρὰ δέ σφιν ἑκάστῳ δίζυγες ἵπποι. Ῥῆσος δ' ἐν μέσῳ εὗδε, παρ' αὐτῷ δ' ὠκέες ἵπποι, ἐξ ἐπιδιφριάδος πυμάτης ἱμᾶσι δέδεντο.* (Vers. 474.) *καὶ ὅρα τὸ τοῦ Ῥήσου προμηθές. ἐν μέσῳ γὰρ ἔκειτο διὰ τὸ ἀσφαλὲς οἷα βασιλεύς· ὅθεν καὶ ἔργον ἦν ἀναιρεθῆναι αὐτὸν, τριστοιχεὶ κύκλῳ φυλαττόμενον. διὸ νοοῦσιν οἱ παλαιοὶ, ὅτι τέσσαρας ἐξ ἑκάστου στίχου ἀνελὼν ὁ Διομήδης, ἤγουν ἄνδρας δώδεκα, καὶ γέφυραν οἷον πολέμου ποιήσας διέβη εἰς τὸν Ῥῆσον, καὶ* 744
οὕτως αὐτὸν ἀνεῖλε τρισκαιδέκατον, καὶ τῶν αὐτοῦ ἵππων ἐκυρίευσε. (Vers. 472.) *Τὸ δὲ, κατὰ κόσμον, ἑρμηνεία εἶναι δοκεῖ τοῦ εὖ, ὥς περ καὶ τοῦ παρὰ δέ σφιν διασαφητικόν ἐστι τὸ ἑκάστῳ. ταὐτὸν γάρ ἐστι τὸ παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ παρὰ ἑκάστῳ. ὅμοια δ' ἀλλήλοις κατὰ σχῆμα τὸ παρ' αὐτοῖς καὶ τὸ παρὰ δέ σφιν καὶ τὸ παρ' αὐτῷ. καὶ δηλοῦται ἐγγύτης ἐν τοῖς τρισὶ κατὰ τὸ*

παρ᾿ ἀλλήλοις κεῖσθαι. Δίζυγες δὲ ἵπποι ἀντὶ τοῦ δύο ὑπὸ ἕνα ζυγὸν, δι᾿ ὧν ἀποτελεῖται ξυνωρίς. (Vers. 471.) *Τὸ δὲ, ἔντεα παρ᾿ αὐτοῖς χθονὶ κέκλιται, καὶ παρ᾿ ἑκάστῳ δίζυγες *ἵπποι, καὶ παρ᾿ αὐτῷ δ᾿ ὠκέες ἵπποι, θέσιν ἀκολουθητικὴν ἔχει, ὁποίαν τὸ, ποῦ οἱ ἔντεα κεῖται, ποῦ δέ οἱ ἵπποι, περὶ οὗ πρὸ ὀλίγων γέγραπται. Τὸ δὲ ἵπποι δὶς ἐν τέλει στίχων κείμενον κάλλος ποιεῖ παρισωτικόν. Ἐπιδιφριὰς δὲ μέρος ἢ τοῦ δίφρου ἢ τῆς τοῦ ἅρματος ἄντυγος, περὶ ἣν περατοῦται ὁ δίφρος. σημείωσαι δὲ ὡς καλὰ μὲν τοῖς Θρᾳξὶ τἄλλα, τὸ δὲ ἀφυλάκτως ὑπνοῦν ἐν τοιούτῳ καιρῷ οὐκ ἂν ἐπαινοῖτο. δεινὸν γὰρ σφάλλειν τοῦ ὀρθοῦ καὶ τὸ βραχὺ φαῦλον.* (Vers. 476.) *Ὅτι καὶ τοὺς ἵππους τοῦ Ῥήσου λάμποντας ὡς εἰκὸς νύκτωρ τῇ ἡλιώδει λευκότητι προπάροιθεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἰδὼν, οὐ διὰ δειλίαν πάντως, ἀλλὰ προμήθειαν, τῷ Διομήδει ἔδειξε. καὶ χαίρων ἀγάλλει τὸν λόγον περικαλλεῖ σχήματι, ἀντιστροφῇ δηλαδὴ πολυπτώτῳ τῇ κατὰ κόμμα, εἰπών· οὗτός τοι Διόμηδες ἀνὴρ, οὗτοι δέ τοι ἵπποι, οὓς νῶι πίφαυσκεν, ἤγουν πρὸς ἡμᾶς ἔφασκε, Δόλων, ὃν ἐπέφνομεν ἡμεῖς. καὶ ὅρα κἀνταῦθα περιττὴν λέξιν τὸ ἡμεῖς· ἤρκει γὰρ καὶ μόνον τὸ ἐπέφνομεν. ἐποιήθη δὲ οὕτως, ἵνα τῷ οἷον διπλασιασμῷ τοῦ νοήματος κοινωνὸν ἑαυτὸν δείξῃ τῷ Διομήδει τοῦ καὶ τὸν Δόλωνα ἀνελεῖν. ὃ καὶ ἐκεῖνος ἐνέφηνε δεξιῶς ἐν τῷ, ἐπεὶ ἵκεο χεῖρας ἐς ἁμὰς, ἤγουν τάς τε ἐμὰς τάς τε τοῦ Ὀδυσ*σέως, ὡς ἂν ἐκ τούτου κοινωνὸς εἴη καὶ τῶν ἐφεξῆς φόνων ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τῆς λοιπῆς ἀριστείας, καὶ μὴ ὁ Διομήδης μεῖζόν τι φρονήσῃ ἐξιδιούμενος πράξεις τινάς. ὅρα δὲ ὅτι κἀνταῦθα ἐλλιπῶς ἔφρασεν Ὅμηρος. μετὰ γὰρ τὸ, Διομήδεϊ δεῖξε, λείπει μετοχὴ τὸ εἰπὼν ἤ τι τοιοῦτον, ἵνα λέγῃ ὡς ἔδειξε τῷ Διομήδει εἰπών· οὗτός τοι Διόμηδες ἀνήρ.* (Vers. 479.) *Ὅτι τὸ ἀνδρίζου, ὦ Διόμηδες, ἢ ἐνέργει, περιφράζων φησὶν, ἀλλ᾿ ἄγε δὴ, πρόφερε κρατερὸν μένος, ἤγουν φανέρου, διάδηλον ποίει· ὅθεν καὶ παρὰ τοῖς μεθ᾿ Ὅμηρον λόγος προφορικὸς ὁ εἰς φανερὸν προαγόμενος καὶ μὴ κατὰ τὸν ἔνδον ἐνδιάθετον ἀφανὴς ὤν.* (Vers. 480.) *Τὸ δὲ ἐφεξῆς ἤγουν τὸ, οὐδέ τί σε χρὴ ἑστάμεναι μέλεον, ἐρεθισμὸς μέν ἐστι καὶ αὐτὸ εἰς ἔργον, καταῤῥιπτεῖ δέ πως τὸ τοῦ Διομήδους ὑψηλόφρον, ὡς οἷα ὀκνοῦντος ἐπὶ τῷ Ῥήσῳ καὶ τοῖς αὐτοῦ, ὃ δὴ κατὰ τὴν τραγῳδίαν φιλεῖ πάσχειν ἀνὴρ πρᾶγμα πράσσων μέγα. διὸ οὐ μόνον ἐπάγει τὸ, ἀλλὰ λῦ᾿ ἵππους, ἀλλὰ καὶ τὸ, ἢ σύ γε ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσι δέ μοι ἵπποι, μονονουχὶ λέγων ὡς οὐκ ἀγεννῶς ἀπέχομαι τοῦ φονεύειν, ἀλλὰ πρῶτα μέν φημι ὅτι κἂν μὴ ἐξεφώνησα διὰ τὸ ἄκομπον, ὅμως ἑτοίμως ἔχω αὐτὸς ἐναίρειν ἄνδρας, εἰ σὺ θέλεις τοὺς ἵππους λύειν, εἶθ᾿ ὅτι σοὶ αὖ*θις ἑκόντι παραχωρῶ τοῦ ἔργου τούτου διὰ τὸ ἐμὲ πρὸς ἄλλοις ἀναγκαίοις εἶναι· πάνυ γὰρ ἑαυτὸν ὁ ἥρως συνήγαγε καὶ πρὸς τοῖς πράγμασιν ὅλος γέγονεν, ὡς ἂν ἔργοις πιστώσηται ὅτι καλῶς ὑπὸ τοῦ Διομήδους ἐξελέγη.* (Vers. 482. sqq.) *Ὅτι δὲ ὁ Διομήδης ἔοικεν ἑστάναι μέλεος οἷα, ὡς εἰκὸς, ὑποταραχθεὶς, δηλοῖ καὶ τὸ, ὣς φάτο τῷ δ᾿ ἔμπνευσε μένος Ἀθήνη, ἡ τοῦ Ὀδυσσέως δηλαδὴ παρακινήσασα σύνεσις, κτεῖνε δ᾿ ἐπιστροφάδην, τῶν δὲ στόνος ὤρνυτ᾿ ἀεικὴς ἄορι θεινομένων, ἐρυθαίνετο δ᾿ αἵματι γαῖα. οὐ γὰρ ἄλλως ὁ Διομήδης ἐναίρειν τοὺς ἄνδρας ἤρξατο, εἰ μὴ Ὀδυσσεὺς ὀνειδίσας ἠρέθισε προφέρειν *κρατερὸν μένος, ὅ πέρ ἐστι φονεύειν τοὺς πρὸ ποδῶν.* (Vers. 480.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε μέλεος ὁ μάταιος λέγεται, καὶ ἐξ αὐτοῦ μέλεον τὸ μάταιον παρὰ τὸ μέλεσθαι, ὅ ἐστι φροντίδα ἔχειν. δῆλον γὰρ ὅτι ὁ διηνεκῶς ἔμφρων τις καὶ διὰ τὸ οὕτω*
745 *μέλεσθαι ἀεὶ μέλλων ἀπρακτεῖ καὶ, κατὰ τὸν ποιητὴν εἰπεῖν, ματᾷ, ὅ ἐστι μάτην, ζῇ. ἐπεὶ τὸ μέλλων ἶσον ἀπραξίᾳ ἐστὶν, οὗ περ αἴτιον τὸ πάντοτε μέλεσθαι, ἀφ᾿ οὗ ὁ μέλεος. Καὶ ὅτι εὕρηται εἰς σκῶμμα παλαιὸν ἐπὶ φαύλων ἀνθρώπων ἰατροῦ τε καὶ ἱπποϊατροῦ ἐκφωνηθεὶς ὁ ῥηθεὶς Ὁμηρικὸς στίχος τὸ, ἢ *σύ γε ἄνδρας ἔναιρε, μελήσουσι δέ μοι ἵπποι, ὡς τοῦ ἱπποϊατροῦ ἀναθέντος μὲν τῷ ἀδελφῷ τὸ τοὺς ἄνδρας Ἄϊδι προϊάπτειν, ἑαυτῷ δὲ ὑποκατασχόντος τὸ τοὺς ἵππους ὀλοθρεύειν.* (Vers. 483.) *Τὸ δὲ ἐπιστροφάδην ἀντὶ τοῦ ἐνεργῶς, εὐτόνως, σπουδαίως, ἐπεστραμμένως ὧδε καὶ ὧδε, διὰ τὴν διάφορον θέσιν τῶν κτεινομένων. Ἀεικὴς δὲ στόνος ὁ ἐξ αἰκίας, ἄορι θεινομένων δηλαδή· ἢ ὁ μὴ πρέπων τοιούτοις ἀνδράσιν, οἳ οὐκ ἂν οὕτως ἔπαθον, εἰ ἐφυλάσσοντο.* (Vers. 485.) *Ὅτι τὸν Διομήδην παραβολικῶς ἐκφαίνων ὁ ποιητὴς ὅπως ἀνῄρει τοὺς Θρᾷκας φησίν· ὡς δὲ *λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν, αἴγεσιν, ἢ ὀΐεσσι, κακὰ φρονέων*

ἐνορούσῃ, ὡς μὲν Θρήικας ἄνδρας ἐπῴχετο Τυδέος υἱός. (Vers. 486.) *Καὶ ὅρα ὡς ταὐτὸν ἐνταῦθα νοεῖ τὸ φονικῶς ἐνορούειν καὶ τὸ ἐποίχεσθαι. μῆλα δὲ εἰ καὶ πάντα νοεῖται ἀλλαχοῦ τὰ θρέμματα,*
820 *ὅμως *ἐνταῦθα ἐπὶ αἰγῶν καὶ προβάτων τὴν λέξιν ὁ ποιητὴς ἐμερίκευσε. τοιαῦτα μὲν γαρ πυκνὰ λέων βλάψοι ἄν, βόας δὲ οὐκ ἂν οὕτω. Ὅρα δὲ καὶ τὰ τέσσαρα πάρισα, τὸ μήλοισι, τὸ ἀσημάντοισι, τὸ αἴγεσι, τὸ ὀΐεσσιν, οἷς ἀγλαΐζει τὴν ἡρωικὴν παραβολὴν ὁ ποιητής. ἀσήμαντα δὲ λέγει τὰ ἀπροστάτευτα καὶ ἀποίμαντα, οἷς δηλαδὴ οὐκ ἦν ὁ σημαίνων, ἤγουν σημεῖόν τι ποιῶν ἢ νοῶν σωτηριῶδες τῷ ποιμνίῳ, ἐξ οὗ δὴ σημαίνειν καὶ οἱ στρατηγοῦντες λαοῦ σημάντορες λέγονται, *ἤδη δὲ καὶ οἱ ἄλλως ἄρχοντες, οἷς τέθειται σημεῖα τινὰ, καθ᾽ ἃ καὶ σημαίνειν λέγονται, ταὐτὸν δ᾽ εἰπεῖν ἄρχειν ἢ ἀρχεύειν ἢ ἀνάσσειν.* (Vers. 486.) *Σημείωσαι δὲ καὶ τὸ, κακὰ φρονέων, ὡς τοῦ φρονεῖν ἀφελῶς καὶ οὕτω γλυκέως ἐπὶ ἀλόγου ζῴου τεθέντος, ὅ περ μετ᾽ ὀλίγα ἐπὶ Ὀδυσσέως ἐρεῖ ἐν τῷ, τὰ φρονέων κατὰ θυμόν.* (Vers. 489.) *Ὅτι Διομήδους ἐνεργοῦντος περὶ τοὺς Θρᾷκας, ὃν ἂν ἐκεῖνος ἄορι πλήξειε παραστὰς, τόνδ᾽ Ὀδυσσεὺς μετόπισθε λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε, τὰ φρονέων κατὰ θυμὸν, ὅπως καλλίτριχες ἵπποι ῥεῖα διέλθοιεν. εἶτα δια*σαφῶν τὸ, ῥεῖα διέλθοιεν, ἐπάγει· μηδὲ τρομεοίατο θυμῷ νεκροῖς ἀμβαίνοντες. μεθ᾽ ὃ δηλῶν τὸ τοῦ τρόμου τοῖς ἵπποις αἴτιον φησὶν, ἀήθεσσον γὰρ ἔτ᾽ αὐτῶν, τουτέστιν ἀήθεις ἦσαν καταπατεῖν νεκρούς. ποιητικὴ δὲ λέξις τὸ ἀηθέσσειν καὶ δυσέλκυστος εἰς λόγον πεζόν. καινὴ δὲ καὶ ἡ μετὰ γενικῆς αὐτοῦ σύνταξις.* (Vers. 492.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τε τὸ, τρομεοίατο, καθὰ καὶ τὸ τρομέονται, ἀπορίαν ἔχει λελυμένην ἀλλαχοῦ, διὰ τί μὴ ἐκτείνουσι τὴν ἄρχουσαν, ἵνα ᾖ ὡς στρέφω στρόφος στρωφῶ, νέμω* 746
*νόμος νωμῶ, τρέπω τρόπος τρωπῶ, οὕτω καὶ *τρέμω τρόμος τρωμῶ διὰ τοῦ ω μεγάλου, ἀλλὰ διὰ τοῦ ο μικροῦ· καὶ ὅτι ὁμοίας ἀπορίας ἐστὶ καὶ τὸ δέμω δόμος δομῶ δομήσω· καὶ ὅτι οὐ μόνον Ἰωνικῶς, ἀλλὰ καὶ Ἀττικῶς κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἀναύξητόν ἐστι τὸ ἀήθεσσον διὰ τὴν κακοφωνίαν τῆς αὐξήσεως τοῦ ἠήθεσσον. οὕτω δὲ καὶ ἀηδίζω ἀήδιζον ἔλεγον διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν. τὰ γὰρ δύο η κακοφώνως ἔχουσιν, ὡς καὶ ἡ τῆς ει διφθόγγου ἀλλεπαλληλία καὶ τὰ συχνὰ ι, καθὰ δηλοῖ καὶ τὸ, Ἴριδι δίῃ· σεσηρέναι γὰρ τὰ χείλη ποιεῖ τὸ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀλλεπάλληλον.* (Vers. 493.) *Ὅρα δὲ καὶ τὸ ἀναβαίνειν δοτικῇ συνταχθὲν ἐν τῷ, νεκροῖς ἀμβαίνοντες, ὃ καὶ ἀλλαχοῦ ἡ κατὰ μόνας ἀνὰ πρόθεσις ποιεῖ, ὡς προδεδήλωται, εἰ καὶ ἐν τῷ, ἀνὰ μυρίκην, ἄλλως ἔχει, ὡς πρὸ ὀλίγων εἴρηται. προμηθὴς δὲ καὶ ἐνταῦθα τοῦ μέλλοντος ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ λίαν τῷ Διομήδει λυσιτελὴς καὶ οὐκ αἰσχύνων τὴν ἐκείνου ἐπιλογήν.* (Vers. 495.) *Ὅτι δώδεκα Θρᾷκας τοὺς ὡς ἐῤῥέθη νεήλυδας ἀνελὼν ὁ Διομήδης τρισκαιδέκατον τὸν βασιλέα Ῥῆσον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα, ὅ ἐστι περιφραστικῶς ἀνεῖλεν ἀσθμαίνοντα. κακὸν γάρ, φησιν, ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη τὴν νύκτα, Οἰνείδαο παῖς, τουτέστιν *ὁ τοῦ Τυδέως Διομήδης, διὰ μῆτιν Ἀθήνης, ἤγουν κατὰ τὴν ἔμφρονα βουλὴν τῶν ἐν Ἀχαιοῖς βουληφόρων.* (Vers. 496.) *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τῷ, κακὸν γὰρ ὄναρ κεφαλῆφιν ἐπέστη τὴν νύκτα, ἀστείως μὲν ὁ ποιητὴς καὶ γλυκέως ἔφρασεν, ἤδη δὲ καὶ ἀσφαλῶς, διὰ τὸ καὶ ὑπνοῦντα βαθὺ τὸν Ῥῆσον καὶ ἐν νυκτὶ δὲ τῷ κακῷ ἐντυχεῖν. ἄλλως μέντοι ἀναπτυσσόμενον τολμηρὸν καὶ οὐκ ἀσφαλές ἐστι τὸ νόημα. τὸ μὲν γὰρ ὄναρ ὁρᾶται ὑπὸ τοῦ ὀνειροπολοῦντος· ἐνταῦθα δὲ ὁ οἷον ὀνειροπολούμενος Διομήδης οὐχ᾽ ὁρᾶται, ἀλλ᾽ αὐτὸς τὸν Ῥῆσον ὁρᾷ. εἰ μὴ ἄρα ἡ Μοῦσα πάντα εἰδυῖα οἶδεν ὅτι καὶ ἐν ὀνείρῳ ταῦτα τῷ Ῥήσῳ ἐφαίνοντο. τοῦτο δὲ λύει μὲν ἀπορίαν, ἀφανίζει δὲ τὴν χάριν τοῦ νοήματος. ἵνα οὖν εἴποι τις τὸ ἀκριβὲς, ἐπιφωνηματικόν ἐστι τὸ τοιοῦτον, ἔχον μὲν καὶ ἀσφάλειαν διὰ τὸν ὕπνον καὶ τὸ τῆς ὥρας νύκτερον, ἔχον δὲ καὶ τόλμαν, ὡς εἴρηται, ὅς πέρ ἐστι νόμος ἐπιφωνήματος ῥητορικοῦ.* (Vers. 495.) *Θυμὸν δὲ μελιηδέα εἰπεῖν καὶ φίλον ἦτορ ὁμοίως ἔχει. καὶ ὅρα ὡς οὐ μόνον οἶνος μελιηδὴς καὶ πυρὸς μελιηδὴς, ἀλλ᾽ ἰδοὺ καὶ θυμὸς ἤγουν ψυχή. θυμὸς μέντοι ὁ κατὰ ὀργὴν, εἰ καὶ γλυκίων μέλιτος καταλειβομένου τῷ θυμουμένῳ, ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ῥηθείη συνθέτως μελιηδὴς, ὅτι μηδ᾽ ἁρμόττει κακῷ τούτῳ πικροποιῷ *τοιοῦτον ἐπίθετον. τὸ δὲ, ἐπέστη τὴν νύκτα, ἤγουν νύκτωρ, κοινῶς τέτριπται εἰς ὁμιλίαν. Ἀττικοὶ δὲ νυκτὸς φασί.* (Vers. 498.) *Ὅτι ἐν τῷ, τόφρα δ᾽ ἄρ ὁ τλήμων Ὀδυσεὺς λύε μώνυχας ἵππους σὺν δ᾽ ἤειρεν ἱμᾶσι, τὸ τλήμων, περὶ οὗ καὶ προείρηται, οὐ μόνον ἐπαινῶν ὁ ποιητὴς λέγει, ἀλλὰ*

καὶ συμπαθῶν τῷ ἥρωι ὡς τλησιπόνῳ. κοινὸν δὲ πάντως καὶ τῷ Διομήδει τὸ τοιοῦτον καλόν. ἐξὸν γὰρ ἀμφοτέροις ἑλοῦσι τὸν Δόλωνα ἐπανελθεῖν ἀκινδύνως, ἵνα τοῖς Ἀχαιοῖς ἐκεῖνος ἐξείπῃ ἅσσα οἱ Τρῶες μητιόωσιν, οἱ δὲ πάνυ μεγάλου ἑτέρου ἔργου ἐγένοντο. δηλοῖ δὲ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐνταῦθα πράξεως καὶ ἡ ἐφεξῆς ποιητικὴ πλάσις. ποιεῖ γὰρ τὸν Νέστορα οὐκ ἐρωτῶντα τοὺς κατασκόπους τί ἔχουσι μαθόντες, ἀλλὰ ὅπως τοὺς ἵππους ἔλαβον, καὶ τὰ ἑξῆς. (Vers. 499.) Τὸ δὲ ἤειρεν ἀντὶ τοῦ συνέπλεκεν εἴρηται. ἀείρειν γὰρ νῦν τὸ ὁμοῦ εἴρειν καὶ συμπλέκειν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τέτρωρον καὶ ἡ ξυνωρὶς, καὶ ὄαρ ἡ γυνὴ, ὡς ἐν ἄλλοις ἐῤῥέθη. Σημείωσαι οὖν ὅτι τῶν ἵππων τοῦ Ῥήσου συναερθέντων ὡς εἰς σχῆμα ξυνωρίδος προνοητικῶς διὰ τὸ μὴ ἂν ἴσως κατ᾽ ἰδίαν εἰθίσθαι θέειν, ἄμφω ἐπέβησαν ὅ τε Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς, κελητίζοντες. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ εἰκότος. εἰ γὰρ μόνος ὁ Διομήδης ἵππων ἐπεβήσατο κα*τὰ τὴν Ὁμηρικὴν φράσιν, πῶς εἶχεν Ὀδυσσεὺς ὁδεύων πεζῇ εἰς νῆας τοῖς ἵπποις συνθέειν, οἳ ἐπέτοντο κατὰ τὸν ποιητήν; εἰ μὴ ἄρα ποδήνεμος ἦν καὶ ἀρβυλόπτερος κατὰ τὸν ποιούμενον Περσέα, καὶ ποσὶν Ἁρπύαις ἶσος κατὰ τὸν εἰπόντα, διὰ τί δὲ καὶ μετ᾽ ὀλίγα χαμᾶζε θορὼν ὁ Διομήδης ἐν χερσὶ τῷ Ὀδυσσεῖ ἐτίθει τὰ ἔναρα φόρτον τῷ πεζῷ, δέον ὂν μᾶλλον ἀνελόμενον αὐτὰ τὸν πεζὸν Ὀδυσσέα, καὶ τῷ ἱππότῃ Διομήδει χειρίσαντα, ὁδοιπόρον αὐτὸν εἶναι κοῦφον καὶ εὐσταλῆ, μάλιστα δὲ φαίνεται ὁ λόγος ἀληθὴς, ἐξ ὧν ὕστερόν φησιν ὁ ποιητὴς, ὡς οἱ μὲν κατέβησαν ἐπὶ χθόνα. οὐκοῦν καὶ *ἀμφότεροι τῶν ἵππων ἐπέβησαν, 821 ὥστε ἐν τῷ, καρπαλίμως τῶν ἵππων ἐπεβήσατο ὁ Διομήδης, συνεπινοητέον καὶ τὸν Ὀδυσσέα κατὰ σχῆμα συλλήψεως. ἔχει δὲ καὶ πάλιν ἀπορίαν. εἰ γὰρ τῆς ξυνωρίδος ὁ μὲν ἕτερος ἵππος ἦν ὑπὸ τῷ Ὀδυσσεῖ, ὁ δὲ λοιπὸς ἐπὶ τῷ Διομήδει, πῶς ἐν χερσὶν Ὀδυσσέως θεὶς τὰ ὅπλα εἶτα ἐπεβήσατο ἵππων καὶ οὐχὶ ἵππου; ἐρεῖ δέ τις ἴσως καὶ πρὸς τοῦτο ἢ ὡς ἡ δευτέρα φράσις τοῦ κελητισμοῦ τῇ πρώτῃ συνεξηκολούθησεν, ἢ ὅτι καὶ τυχὸν τέτρωρον ἦν τὸ τοῦ Ῥήσου, ὡς δύο μὲν ἵππους εἶναι τῷ Διομήδει, δύο δὲ τῷ Ὀδυσσεῖ. σφάλμα γὰρ ἀντιγράφων αἰτιάσασθαι οὐκ ἔστιν, ὅτι μηδὲ παρεσημήναντο οἱ παλαιοὶ τοιοῦτόν τι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν τοῖς ἑξῆς. (Vers. 500.) Ἐνταῦθα δὲ λέγει ὁ ποιητὴς ὅτι τοὺς ἵππους τοῦ Ῥήσου λύσας Ὀδυσσεὺς ἐξήλαυνεν ὁμίλου τόξῳ ἐπιπλήσσων, ἐπεὶ οὐ μάστιγα φαεινὴν ποικίλου ἐκ δίφρου νοήσατο χερσὶν ἑλέσθαι. Καὶ ὅρα ὅπως ὁ συνετώτατος ἐναγώνιος ὢν οὐκ ἔσχε πάντων τῶν δεόντων ἐφικέσθαι. τὴν γὰρ μάστιγα οὐκ ἐνόησεν ἑλέσθαι. μικρὸν δὲ πάντως τὸ μὴ νοηθέν. τῶν μέντοι καιριωτάτων οὐδὲν ἐνέλι*πεν. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ ἐπιπλήσσειν καὶ κόπτειν λέγεται. φησὶν οὖν ὁ ποιητὴς μετ᾽ ὀλίγα· κόψε δ᾽ Ὀδυσσεὺς τόξῳ. ἔτι δὲ καὶ μαστίζειν, ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡ μάστιξ. ἐρεῖ γοῦν, μάστιξε δ᾽ Ὀδυσσεύς. καιριωτάτη δὲ νῦν λέξις τὸ ἐπιπλήσσειν, ὅ ἐστι πλήσσειν, ἀφ᾽ οὗ καὶ τὸ λόγοις ἐπιπλήσσειν εἴληπται. πάσχει δὲ καὶ ἑτεροίας συνθέσεις τὸ πλήττειν, ὁποία καὶ ἡ τοῦ ἐκπλήττειν καὶ ἡ τοῦ καταπλήττειν, ὅθεν ὁ καταπλὴξ, καὶ τοῦ ἐμπλήττειν,
747 ἀφ᾽ οὗ ἐν Ὀδυσσείᾳ τὸ ἐμπλήγδην ἐπίῤῥημα, καὶ ὁ ἀμφιπλὴξ δὲ, ἀπὸ ἄλλης γέγονεν ὁμοίας συνθέσεως, ὡς καὶ ὁ παρὰ τῷ κωμικῷ παραπλὴξ ἄνθρωπος, ἤγουν ὁ ἀπῳδὸς καὶ παράμουσος, ἐκ μεταφορᾶς τῶν παρὰ τὸ δέον πλησσομένων χορδῶν, καὶ αἱ παραπλῆγες δὲ ἀκταὶ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅ ἐστιν αἱ ἐκ πλαγίων πληττόμεναι κύμασι. φαεινὴ δὲ μάστιξ οὐ μόνον ἡ στιλπνὴ, ἀλλὰ κατὰ τοὺς παλαιοὺς καὶ ἡ λεπτὴ, ὡς τοῦ φαεινοῦ καὶ τοῦτο σημαίνοντος, καθὰ καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσσειαν γέγραπται. (Vers. 501.) Ὅρα δὲ καὶ τὸ νοήσατο, σχηματισθὲν παθητικῶς. (Vers. 502.) Ὅτι Διομήδης μὲν μερμήριζε μένων, ἵνα τι κύντερον ἔρδῃ. ῥοίζησε δ᾽ ἄρα Ὀδυσσεὺς πιφαύσκων Διομήδεϊ δίῳ, ὅ ἐστι δηλῶν, καὶ τῷ ῥοίζῳ σημεῖον διδοὺς τοῦ ἀναχωρῆσαι. ὁ δὲ Ἀθηνᾶς καὶ νῦν ἐγγύθι σταθείσης καὶ τὰ ἐξ Ὀδυσσέως ἢ καὶ *τὰ ἐν ἑαυτῷ ὑποθεμένης ὑπήκουσεν. ἔστι δὲ ὁ τῆς Ἀθηνᾶς λόγος οὗτος· (Vers. 511.) νόστου δὴ μνῆσαι νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς, μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς, μή πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσι θεὸς ἄλλος. ὃ δὴ καὶ γίνεται. προαναφώνησις γάρ τις καὶ τοῦτο ἐστίν. (Vers. 516.) Ἀπόλλων γὰρ μετ᾽ ὀλίγα ὡς ἴδεν Ἀθηναίην μετὰ Τυδέος υἱὸν ἕπουσαν, ἤγουν μεθέπουσαν καὶ ἀμφέπουσαν τὸν Διομήδην, τῇ κοτέων, ἤγουν αὐτῇ ἐγκοτῶν, ποιεῖ τὰ ῥηθησόμενα. (Vers. 515.) Ἔνθα καὶ ὅρα ὅτι ἄλλως μὲν βλαπτομένους τοὺς Τρῶας Ἀπόλλων ὁρῶν ἠνείχετο· ἡνίκα δὲ ὑπὸ Ἀθηνᾶς, τότε δὴ ζηλοτυπῶν ἐρεθίζεται εἰς ἄμυναν. καὶ πάσχουσιν τοῦτο οἱ

ἀντιλαμβανόμενοι ὡς ἐπιπολὺ, τότε βοηθοῦντες μᾶλλον, ὅτε τις τῶν αὐτοῖς ἐχθρῶν ἀναφανῇ τοῖς βοηθουμένοις προσεπικείμενος. πιθανῶς δὲ ὁ ποιητὴς ἐμνήσθη Ἀπόλλωνος, ἵνα τε μὴ ἀποστερήσῃ θείας ἐπικουρίας μηδὲ τὸ Τρωϊκὸν φῦλον, καὶ ὅτι καὶ ἀκόλουθον ἦν, ὡς εἰκὸς, οὕτω γενέσθαι. οὐδὲν δέ τι ἀνύει μέγα ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ὁρμὴ, ὡς τοῦ ποιητοῦ φιλέλληνός τε ὄντος καὶ ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ πλεῖον τῇ φρονήσει Ἀθηνᾷ προσνέμοντος. καὶ τοιαῦτα μὲν ταῦτα. (Vers. 503.) *Ὁ δὲ ἐμερμήριζεν ὁ Διομήδης, τοιοῦτον ἦν· ἢ ὅ γε δίφρον ἑλὼν τὸν τοῦ Ῥήσου, ὅθι ποικίλα τεύχε' ἔκειτο, ῥυμοῦ ἐξερύοι, ἑλκυστικῶς δηλαδὴ, ἢ ἐκ*φέροι ὑψόσε ἀείρας, ἢ ἔτι τῶν πλεόνων Θρᾳκῶν ἀπὸ θυμὸν ἕλοιτο, ὃ δὴ καὶ κύντερον ἦν. τούτων δὲ οὐδέτερον τοῖς κατασκόποις συνέφερε διὰ τὸ ἤδη περατοῦσθαι τὴν νύκτα καὶ μὴ καιρὸν εἶναι πλείονος διατριβῆς, ἀλλὰ σπουδαίου νόστου.* (Vers. 515.) *Ἰστέον γὰρ ὅτι πρὸς ἀλήθειαν ἡ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐνταῦθα ἐμφάνεια παρουσίαν ἡλίου δηλοῖ, ὡς ἐν τῷ τέλει τοῦ γράμματος τούτου φαίνεται, ἀφυπνίζουσαν μὲν τὸν τοῦ Ῥήσου ἀνεψιὸν μετὰ κόρον ὕπνου, στρέφουσαν δὲ τοὺς κατασκόπους ἀναγκαίως ἐπὶ τὰς νῆας, Ὀδυσσέως ἐπίφρονι βουλῇ, ἣν τῷ ῥοίζῳ ἐκεῖνος ἐσήμανε, προϊδόμενος ἀνατολὴν ἡλίου τῇ ὡς εἰκὸς ἐν τοῖς ἄστροις καὶ νῦν θεωρίᾳ. καὶ οὕτω μὲν τοῦτο.* (Vers. 503.) *Περὶ δὲ τοῦ μερμηρίζειν ἀλλαχοῦ μὲν ἄλλα ἐγράφη, ἐνταῦθα δὲ μόνον τοῦτο ῥητέον ὅτι ἐκ τούτου ἀπομερμηρίσαι παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἀποδαρθεῖν, ὡς τοῦ κοιμωμένου μηδὲν μεριμνῶντος. εἰ δέ τις τόλμαν ἔσχε θεῖναι τὸ ἀπομερμηρίζειν καὶ ἐπὶ τοῦ θανεῖν, ἀσφαλῶς ἂν ἐτόλμησεν. ἐπεὶ καὶ ἡ κοινὴ γλῶσσα ἐντεῦθεν ἴσως λαβοῦσα λέγει ἀπομεριμνᾶν τὸ θνήσκειν.* (Vers. 502.) *Ἰστέον δὲ ὡς, ἐπεὶ τὸ ῥοιζῆσαι σύνθημα φανερῶς ἦν τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τὸν Διομήδην, οὐκ ἀσφαλῶς εἶπον οἱ λέγοντες μὴ εἶναι συνθήματα τοῖς ἥρωσιν. οὐκ ἄδηλον δὲ ὅτε τι κυρίως *ῥοῖζος ὁ κατὰ τὸ ῥ ἦχος λέγεται, καθὰ καὶ σιγμὸς ὁ κατὰ τὸ σ, καὶ ζῆν καὶ ζέειν ὁ κατὰ τὸ ζ, καὶ βόμβος ὁ κατὰ τὸ β. ὁμοίως δὲ καὶ ἄλλα τινὰ καθ' ἕτερα στοιχεῖα· καὶ ὅτι ὁ ῥοῖζος καὶ ῥοῖβδος λέγεται Αἰωλικώτερον ὅτε τραχύτερος ὁ ἦχος, κατὰ τὸ, πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν, ὅθεν καὶ τὸ ῥοιβδεῖν καὶ ἀναῤῥοιβδεῖν. τὸ δὲ πιφαύσκειν δηλοῖ μὲν ὅτι ὡς οἷον ἀντὶ λαλιᾶς ἦν τὸ ῥοίζημα, γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ φάσκειν κατὰ ἀναδιπλασιασμὸν καὶ ἐπένθεσιν τοῦ υ.* (Vers. 503.) *Τὸ δὲ κύντερον κυρίως μὲν ἀναίδειαν δηλοῖ, ὁποίαν ἔχοι ἂν καὶ κύων, ὡς ἀλλαχοῦ δηλοῦται· νῦν δὲ δεινὸν καὶ θρασὺ ἔργον σημαίνει.* (Vers. 505.) *Τὸ δὲ, δίφρον ἑλὼν ῥυμοῦ ἐξερύοι, ὅμοιόν ἐστι τὴν φράσιν τῷ, τὸν δ' Ὀδυσσεὺς λαβὼν ποδὸς ἐξερύσασκε. Τὸ δὲ ἐκφέροι φανερῶς ἐπὶ ἀψύχου καὶ ἐνταῦθα κεῖται, ἀφ' οὗ καὶ ἐκφορὰ ἡ ταφή. ἦν δὲ δεξιότης πολλὴ, ἐὰν τὰ τεύχεα συνεξέφερεν ὁ ἥρως ὡς ἐν παρέργῳ καὶ συναπήγαγεν ὅλα τὰ τοῦ Ῥήσου σκυλεύσας.* (Vers. 506.) *Ἐν δὲ τῷ, τῶν πλεόνων Θρῃκῶν, ἢ περισσὸν τὸ ἄρθρον ἢ ἐμφαντικόν ἐστι τοῦ ἐθέλειν τὸν Διομήδην τοὺς πλείονας τῶν Θρᾳκῶν ἀνελεῖν. ὃ δὴ οὐκ ἔτι κύντερον, ἀλλὰ καὶ κύντατον ἦν.* (Vers. 508.) *Ἡ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν Διομήδην ἐγγύθεν λαλιὰ ἡ σύνεσίς ἐστιν ἡ τῷ Διομήδει ἐγγενομένη ἐκ τοῦ *προσεχῶς τὸν Ὀδυσσέα ῥοιζῆσαι. τὴν γὰρ αἰτίαν ἐκεῖνος βαθύτερον διανοησάμενος ἐπαύσατο ὧν ἐποίει ἀγχινοίας λόγῳ, οὗ δηλωτικὸν τὸ ἐγγύθεν, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ ἄγχι, ἐξ οὗ σύγκειται ἡ ἀγχίνοια, σκέψις οὖσα τοῦ δέοντος ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ, ἤγουν ἐκ τοῦ ἐγγύς.* (Vers. 511.) *Τὸ δὲ, μή πού τις καὶ Τρῶας ἐγείρῃσι θεὸς, καὶ εἰς παροιμίαν ἔπεσεν ἀντὶ τοῦ, μή ποτε τὸν ὑπὸ σοῦ βλαπτόμενον ἐπεγείρῃ σοι ὁ θεός.* (Vers. 515.) *Κεῖται δ' ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ἀλαοσκοπιὴ, ἡ ματαία κατασκόπευσις, ὡς ἐν Ὀδυσσείᾳ. φησὶ γάρ· οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχεν Ἀπόλλων, ὡς καὶ αὐτοῦ κατασκοποῦντος, οὐχ' ἁπλῶς, ἵνα μή τι πάθωσιν οἱ Τρῶες, ἀλλ' ἵνα μὴ ὑπό τινος τῶν κρειττόνων. ἔστι δὲ ἀλαὸς ἐν τούτῳ οὐχ' ὁ μηδόλως βλέπων· πῶς γὰρ ὁ τοιοῦτος ἔχοι σκοπιάν; ἀλλὰ ὁ κακῶς λάων, ὅ ἐστι βλέπων. καὶ ἑτέρως δὲ εἰπεῖν, τὸ οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχε, ταὐτόν ἐστι τῷ, οὐκ ἐκοιμᾶτο ἐν τῷ φυλάσσειν.* (Vers. 509.) *Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ μὲν, νόστου δὴ μνῆσαι μὴ καὶ πεφοβημένος ἔλθῃς, ἀναστολή ἐστι θρασύτητος· τὸ δὲ, οὐδ' ἀλαοσκοπιὴν εἶχεν, ἀκριβῆ δηλοῖ φυλακήν. τὸ δὲ νόημα τοῦτο προκλητικόν ἐστι τῶν ἐφεξῆς. εὐθὺς γὰρ εὐτάκτως προάγων τὸν λόγον φησὶν ὁ ποιητὴς ὡς ὁ Ἀπόλλων ἥλιος ἀφύπνισε τοὺς Θρᾷκας καὶ τοὺς λοιπούς. Ὅτι Ῥή*σου ἀνεψιός τις ἐσθλὸς ἐξ*

ὕπνου ὡς εἰκὸς ἀνορούσας, ὡς ἴδε χῶρον ἐρῆμον ὅθ' ἔστασαν ὠκέες ἵπποι, ἄνδρας τ' ἀσπαίροντας ἐν
ἀργαλέῃσι φονῇσιν, ᾤμωξέν τ' ἄρ ἔπειτα φίλον τ' ὀνόμηνεν ἑταῖρον. (Vers. 524.) Τρώων δὲ κλαγγή
748 τε καὶ ἄσπετος ὦρτο κυδοιμὸς, θυνόντων ἄμυδις· ὃ δὴ πολλοῦ θορύβου ἐστὶ δηλωτικὸν, χρήσιμον
ὂν παραπλακῆναι ποτὲ καὶ εἰς λόγον πεζόν. θηεῦντο δὲ μέρμερα ἔργα, ὅσα ἄνδρες ῥέξαντες ἔβη-
σαν. καὶ ἰστέον ὅτι μέχρι θάμβους ἱστῶσιν οἱ Τρῶες τὰ καθ' ἑαυτοὺς, μὴ ἐπιδραμόντες τοῖς ἀν-
δράσιν. οὕτω γὰρ τοὺς κατασκόπους ἐξαίρων ὠνόμασεν ὁ ποιητὴς ἐν τῷ, ὅσσ' ἄνδρες ῥέξαντες.
*ὡς αὐτῶν μὲν ἀνδρισαμένων, γυναικιζομένων δέ πως τῶν ἐν μάχῃ τοιαύτῃ μαλακῶς ὑπνούντων. 822
ποιοῦσι δὲ οὕτως οἱ Τρῶες τάχα μὲν εὐθυβολώτερον, οἷα εἰδότες ὡς οὐδὲν ἀνύσουσι διὰ πολλὰ,
τυχὸν δὲ καὶ διὰ βάρβαρον ἦθος, ὅ περ διαγράφει καὶ Εὐριπίδης ἐν οἷς αἰτιᾶται τοὺς Τρῶας,
ὡς μὴ τοῖς φίλοις προσφερομένους καθά περ ἐχρῆν. ὀκνοῦσι γὰρ ἴσως ὑπερκινδυνεῦσαι τῶν νεη-
λύδων, ὧν οὐδὲν αὐτοὶ ἀπώναντο· καὶ εἰ τοῦτο, ἄρα συντέθνηκε κατὰ τὴν παροιμίαν ἡ ἐκ τῶν
Τρώων χάρις τῷ Ῥήσῳ. προπερισπᾶται δὲ καὶ ἐνταῦθα (Vers. 520.) τὸ ἐρῆμος, καθὰ καὶ ἀλλα-
χοῦ, καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἑτοῖμος. (Vers. 521.) Φονὰς δὲ λέγει περιεκτικῶς τοὺς τόπους ἔνθα οἱ
φόνοι τῶν κειμένων. γίνεται δὲ ἡ φονὴ ἐκ τοῦ φόνος, καθὰ ἐκ τοῦ χόλου ἡ χολή. (Vers. 522.)
Ὅτι δὲ τὸ ὀνομαίνειν δηλοῖ μὲν τὸ καλεῖν ἐξ ὀνόματος, διαφέρει δὲ τοῦ ἐξονομάζειν, ἀλλαχοῦ ἐδη-
λώθη σαφῶς. (Vers. 524.) Τοῦ δὲ θηεῦντο, τουτέστιν ἐθαύμαζον, ποιητικοῦ ῥήματος, κοινὸν μὲν
τὸ θηοῦντο, κατὰ τὸ ἐποιοῦντο, παράγωγον δὲ τὸ θηητόν. πρωτόθετον δὲ αὐτοῦ ἡ θέα καὶ τὸ
θεᾶσθαι, καθὰ καὶ τοῦ θάμβους, θάμβος γὰρ κυρίως, ὃ διὰ θέας ἐμβιβάζε*ται εἰς ψυχήν. ἄλλως
γὰρ οὐκ ἂν οὔτε θηεῖσθαι οὔτε θαμβεῖσθαι λέγοιτ' ἄν τις κυριολεκτικῶς, εἰ μὴ θεώμενος ἐκπλήτ-
τοιτο. Τὸ δὲ μέρμερα δηλοῖ μὲν πολλὴν ἔννοιαν ἐν μιᾷ λέξει, ἐκφέρεται δὲ διὰ τῶν δύο ε, ὡς
εὐθετούμενον εἰς δάκτυλον. τὸ μέντοι μερμηρίζειν ἀεὶ διὰ τοῦ η λέγεται χάριν σπονδείου. τὸ γὰρ
μερμερίζειν διὰ τὸ ἀμφίμακρον ἀσυντελές ἐστι τοῖς ἡρωίζουσιν. (Vers. 531.) Ὅτι ἐν τῷ, ἐπέτοντο
οἱ ἵπποι νῆας ἐπὶ γλαφυρὰς, τῇ γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ, περιττὸν καὶ εἰς οὐδὲν χρειῶδες τὸ, τῇ
γὰρ φίλον ἔπλετο θυμῷ, ἤγουν ἐκεῖ γὰρ ἤθελον οἱ ἐλαύνοντες. Καὶ σημείωσαι τοῦτο, ἵνα εὖ εἰδῇς
ὡς οὐ μόνον λέξεις ἐκ περισσοῦ μυριαχοῦ πρὸς ἀπαρτισμὸν ἔπους τίθενται, καθὰ πολλαχοῦ δεδή-
λωται, ἀλλὰ καὶ λόγοι ὅλοι ἀφελέστερον. ἔστι δὲ καὶ ἄλλως εἰπεῖν, ὅτι πρὸς ἔνδειξιν ἡ τοιαύτη
ἔννοια κεῖται τοῦ εὐπειθεῖς καὶ εὐηνίους τοὺς τοῦ Ῥήσου τούτους ἵππους εἶναι, καὶ μὴ πλαζο-
μένους ὅποι τύχῃ, ἀλλ' ἀπευθυνομένους ἔνθα φίλον τοῖς ἐλαύνουσι. Σημείωσαι δὲ ὡς παρ' Ὁμήρῳ
μὲν ἐνταῦθα φίλα φρονεῖτον ἀλλήλοιν Διομήδης καὶ Ὀδυσσεὺς, οἱ δὲ παλαιοὶ δόλον οὐκ ἀγαθὸν
ἐν ἑτέρῳ καιρῷ προσπλάττουσιν Ὀδυσσεῖ κατὰ τοῦ συναεθλεύσαντος ἥρωος, φάμενοι ὅτι Διομήδης
καὶ Ὀδυσσεὺς τὸ *παλλάδιον κλέψαντες νυκτὸς ἐκ Τροίας ἐπανήεσαν, ἑπόμενος δὲ Ὀδυσσεὺς ἐβου-
λήθη ἀποκτεῖναι τὸν Διομήδην, κλέψαι τὸν τούτου φόνον προθέμενος, καὶ δὴ καὶ ξίφος ἐγύμνω-
σεν, οὗ τὴν σκιὰν ἐν τῇ σελήνῃ ὁ Διομήδης ἰδὼν ἐπιστραφεὶς καὶ βιασάμενος τὸν Ὀδυσσέα ἔδησε
καὶ προάγειν ἐποίησε, παίων τῷ αὐτοῦ ξίφει. ὅθεν καὶ παροιμία διεδόθη τὸ, Διομήδειος ἀνάγκη,
ἐπὶ τῶν βίᾳ ἐγχειρούντων ἔργοις, καὶ μάλιστα ὅτε τις ἁλοὺς ἐπίβουλος βίαν πάσχῃ ἐνεργεῖν τι τῶν
μὴ θελητῶν. καίτοι τινὲς τὴν τοιαύτην παροιμίαν ἀπὸ τοῦ Θρακὸς Διομήδους φασὶν ἐκπεσεῖν, ὃς
ἠνάγκαζε τοὺς ξένους αἰσχραῖς οὔσαις ταῖς αὐτοῦ θυγατράσι μίγνυσθαι, ἃς καὶ ἵππους ὁ παλαιὸς
λόγος ἀλληγορεῖ. εἶτα καὶ ἀνῄρει τοὺς μὴ ἐθέλοντας γαμβροὺς ὁ αὐτὸς πενθερὸς, γαμβροκτόνος
ὢν καὶ αὐτὸς κατὰ τὸν Οἰνόμαον. (Vers. 533.) Ὅτι ὁ Νέστωρ ἀγωνιῶν ὑπὲρ τῶν κατασκόπων καὶ
μονονουχὶ συναποδημῶν ἐκείνοις τῇ ψυχῇ ὡς οἷα *πρῶτος γνώμην εἰσενεγκὼν ἐκπεμφθῆναι τοὺς τῶν
Ἀργείων ἀρίστους εἰς κατασκοπὴν καὶ οὕτω προσεκτικώτερον διατιθέμενος προαισθάνεται αὐτῶν
ἐπανερχομένων καί φησι· ὦ φίλοι, ψεύσομαι ἢ ἔτυμον ἐρέω· κέλεται δέ με θυμός. ὃ πᾶς ἐρεῖ ἂν
ὁ μέλλων εἰπεῖν τι στοχαστικῶς. εἶτα (Vers. 535.) ἐπάγει· ἵππων μ' ὠκυπόδων ἀμφὶ κτύπος
οὔατα βάλλει. ὅ περ χρήσιμον ῥηθῆναι εἰς ἐλπιζομένην μάχης διασκευὴν καὶ εἰς ἐπέλευσιν πολε-
749 μίων ἱππικοῦ. εἶτα καὶ εὔχεται τοὺς πεμφθέντας κατασκόπους ἥκειν, ἐλάσαντας ἐκ Τρώων ἵπ*πους,
ὧν ὁ κτύπος ἀκούεται. ἐφ' οἷς καὶ τὸ ἀνάπαλιν εὐλαβούμενος οἷα πολλὰ τοιαῦτα μαθὼν, ἀλλ'

αἰνῶς δείδοικα, φησι, (Vers. 539.) κατὰ φρένα, μή τι πάθωσιν Ἀργείων οἱ ἄριστοι ὑπὸ Τρώων ὀρυ-
μαγδοῦ, καὶ εἰς κίνδυνον τοιούτων ἀνδρῶν ἀποβάλῃ τὰ τῆς συμβουλῆς. καὶ σημείωσαι (Vers. 534.)
ὅπως ἐν τῷ, ψεύσομαι ἢ ἀληθῶς ἐρῶ, ἐνεχυράζει τὴν γνώμην τῶν ἀκροατῶν, ὡς ἄν, φασιν, ἐπι-
τυχὼν μὲν ἐπαινεθῇ, ἀποτυχὼν δὲ μὴ ἐλεγχθῇ, καὶ ὅτι οὐ πάνυ καταφρονητέον τοῦ γήρως, ὅπου
καὶ συνέσει πλεονεκτεῖ καὶ αἰσθήσεων ὀξύτητι διὰ προσοχήν. *ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις φησὶν ὁ ποιητής,
ὡς οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, ὅτ᾽ ἄρ ἤλυθον αὐτοί. ὅ περ χρήσιμον παρῳδηθῆναι μὲν ὅτε τις εὐθὺς
ἀληθεύσει ἐφ᾽ οἷς εἶπε στοχασάμενος, ἀπαραποιήτως δὲ ῥηθῆναι ἐπὶ τῶν ἀναφανέντων ἅμα τῇ
περὶ αὐτῶν μνήμῃ. ζητητέον δὲ ὡς, ἐὰν οὔπω πᾶν εἴρητο ἔπος, τί δή ποτέ ἐστι τὸ ἐλλεῖπον τῇ
τοῦ ἔπους ὁλότητι; καὶ ῥητέον ὅτι ἔοικεν ὁ Νέστωρ καὶ ἄλλο τι πλέον ὧν εἶπε μέλλειν εἰπεῖν,
οἷον, μετὰ τὸ ὀρυγμαγδοῦ, εἰκὸς ἦν ἐπαχθῆναι τὸ φεύγοντες, ἢ τὸ διωκόμενοι, ἢ τοιοῦτόν τι.
μάλιστα δὲ νοητέον ὡς ἡ μὲν Ὁ*μηρικὴ Μοῦσα ἐντελῶς εἶπε διὰ τὸν ἀκροατὴν τὸ πᾶν ἔπος,
ὁ δὲ Νέστωρ οὐχ᾽ οὕτως, ἀλλ᾽ ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος τὸ ῥηθὲν νόημα ἦλθον οἱ ἥρωες. (Vers. 539.)
Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, αἰνῶς δείδοικα κατὰ φρένα, μή τι πάθωσιν Ἀργείων οἱ ἄριστοι, φόβον δηλοῖ
823 τὸ ὑπὲρ ἀνδρῶν *ἀγαθῶν. (Vers. 542.) Ὅτι ἐπανελθόντων τῶν ἡρώων οἱ Ἕλληνες χαρέντες
δεξιῇ τε ἠσπάζοντο ἔπεσσί τε μειλιχίοισιν. ὅ περ ἐπὶ πάσης ἐπιθυμητῆς ἐπανόδου προσήκει λέγε-
σθαι. Καὶ ὅρα ὅτι καὶ νῦν, ὡς καὶ ἐν Ὀδυσσείᾳ, τὸ περιπλέκεσθαι καὶ οἷον εἰς ἑαυτὸν σπᾶ-
σθαι ἀσπάζεσθαι λέγεται, καὶ δεικνύουσι τὸ ἔργον ἔτι καὶ νῦν σὺν ἄλλοις ἔθνεσι καὶ Ἴβηρες.
περὶ δὲ τῆς διὰ δεξιῶν χειρῶν ἅψεως καὶ τῆς οὕτω δεξιώσεως εἴρηται καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ὀδύσ-
σειαν. Σημείωσαι δὲ καὶ ὅτι, ὥς περ ἐν Ὀδυσσείᾳ κεῖται τὸ, μύθῳ ποτιπτύσσεσθαι, οὕτω καὶ
ἐνταῦθα τὸ ἔπεσσι μειλιχίοις ἀσπάζεσθαι. (Vers. 544.) Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ, δεξιῇ τ᾽ ἠσπάζοντο,
συνίζησιν ἔπαθε λόγῳ προκεφάλου στίχου. εἰ δὲ γράφεται δεξιῇ ἠσπάζοντο, ἀπαθής ἐστιν ὡς
δάκτυλος ὁ πρῶτος ποὺς τοῦ ἔπους. Ὅτι μεμνημένος ὁ Νέστωρ οἷα ὁ Διομήδης εἶπεν εἰς ἔπαι-
νον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἅμα τιμῶν ἀφθονήτως τὸν καὶ γέροντα καὶ ἀριστέα καὶ ῥήτορα, οὐ τὸν
Διομήδην ἀλλὰ τὸν Ὀδυσσέα ἐρωτᾷ μετὰ καὶ ἐπαίνου· εἰπὲ ἄγε, ὦ πολύαινε Ὀδυσσεῦ, μέγα κῦδος
Ἀχαιῶν, ὅππως τούσδ᾽ ἵππους λάβετον καταδύντες ὅμιλον Τρώων, ἤ τις ὑμῖν *πόρεν θεὸς ἀν-
τιβολήσας. εἶτα εἰπὼν αὐτοὺς ἀκτῖσιν ἐοικέναι ἡλίου, ὡς ἤδη προείρηται, κατασκευάζει ὡς οὐ
μάτην ἐκολάκευσε τοὺς ἥρωας ἐπὶ θεοφιλίᾳ, θεοσδότους εἶναι τοὺς ἵππους πλασάμενος. καὶ ἅμα
καὶ ἑαυτὸν ἀνεπαχθῶς ἐπαινεῖ, λέγων οὕτως· (Vers. 550. sqq.) αἰεὶ μὲν Τρώεσσιν ἐπιμίσγομαι
(οὐδέ τι φημὶ μιμνάζειν παρὰ νηυσὶ γέρων περ ἐὼν πολεμιστὴς), ἀλλ᾽ οὔπω τοίους ἵππους ἴδον
οὐδ᾽ ἐνόησα, ἐξ ἀκοῆς δηλαδὴ μαθών. ἐξ ὧν συναγαγὼν καὶ πάλιν φησὶν οἴεσθαι θεόν τινα
δοῦναι ἀντιάσαντα διὰ τὸ καὶ ἀμφοτέρους ἐκεῖθεν φιλεῖσθαι. ἀμφοτέρω γάρ, φησι, σφῶι φιλεῖ
θεός. ὅτι δὲ οὐ κολακείαν ἁπλῶς ὁ γέρων εἶπεν ἐπὶ ἔργῳ ἀδυνάτῳ γενέσθαι, ὡς ἀδύνατον δῆθεν
ὂν θεόθεν δοθῆναι ἵππους, δηλώσει Ὀδυσσεὺς ἐν οἷς ἐπαίνῳ ἀνταμειψάμενος τὸν Νέστορα καὶ
εἰπὼν, ὦ Νέστορ Νηληϊάδη, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, ἐπιφέρει· ῥεῖα θεός γ᾽ ἐθέλων καὶ ἀμείνονας
ἠέ περ οἵδε ἵππους δωρήσοιτο, ἐπειὴ πολὺ φέρτεροί εἰσιν. ἵπποι δὲ οἵδε νεήλυδες, καὶ τὰ ἑξῆς.
ἐν οἷς, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐποίησε, ποιεῖται ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προῤῥηθέντων. ἣν καὶ σημείω-
σαι. τὰ γὰρ κατὰ τὸν διοπτῆρα τοῦ στρατοῦ Δόλωνα καὶ τὸν Ῥῆσον καὶ τοὺς αὐτοῦ ἵππους ἐν
μόνοις στίχοις ἓξ ἐκεφαλαιώσατο. καὶ ἐν τούτοις μὲν ταῦτα. *ὅτι δὲ ἡ ποίησις καὶ θεοσδότους
οἶδεν ἵππους, ὡς ὁ μῦθος συγκροτεῖ, πολλαχοῦ δεδήλωται. τοιοῦτοι γὰρ οἱ Τρώϊοι ἵπποι καὶ οἱ
τοῦ Ἀχιλλέως καὶ οἱ τοῦ Οἰνομάου καὶ ἄλλοι. (Vers. 547.) Ἡ δὲ τῆς τῶν ἵππων λευκότητος
παραβολὴ τῷ γέροντι σεμνοτέρα τῆς παρὰ τῷ Δόλωνι, ᾧ συνέπεσε κατὰ νόημα, ὡς μυριαχοῦ
εἴωθε γίνεσθαι· μάλιστα δὲ σαφεστέρα. ἐβούλετο μὲν γὰρ ἴσως καὶ ἐκεῖνος ἀκτῖσιν ἡλίου τὸ ἐκεί-
νων λευκὸν εἰκάσαι, οὐ διεσάφησε δὲ, ἀλλ᾽ ἠρκέσθη λευκοτέρους χιόνος εἰπών. ἄλλως δὲ εἰπεῖν,
Ὁμηρικῆς δεινότητος καὶ τὸ διαφόροις μὲν ὑπερβολαῖς γνωρίσαι τὸ πρᾶγμα, τὴν κρείττω δὲ ἀνα-
θεῖναι τῷ λογίῳ Νέστορι. Ἰστέον δὲ ὅτι ὁμώνυμον καὶ τὸ ἀκτίς. Παυσανίας γοῦν φησὶν ὅτι
ἀκτὶς καὶ οἰκέτου ὄνομα, καὶ ἀγγείου δὲ ἐφ᾽ οὗ οἱ ὀβολοὶ ῥιπτοῦνται. οὕτω δὲ καὶ αἴγλη οὐ μόνον

ἡ λαμπηδὼν, ἀλλὰ καὶ ποπάνου εἶδος κατὰ Παυσανίαν, καὶ θυσία τις πεμπομένη εἰς Δελφοὺς, καὶ κυβευτικὸς βόλος. ἕτερος δέ τις φησὶν ὅτι αἴγλη ὄνομα κυβευτικοῦ βόλου φαύλου. Ὅρα δὲ καὶ ὅτι ὁ Νέστωρ, ὅ περ ἐκ τοῦ βασιλέως ἔλαβεν, ἀντιδίδωσι τῷ Ὀδυσσεῖ. ἐξ ἐκείνου γὰρ ἀκούσας,
750 ὦ Νέστορ, μέγα κῦδος Ἀχαιῶν, ἔφη αὐτὸς πρὸς Ὀδυσσέα τὸ αὐτό. Ὀδυσσεὺς δὲ αὖθις μετ' ὀλίγα ὁμοίως ἀντιφωνεῖ τῷ *γέροντι, ὅ περ ἤκουσεν ἀπ' αὐτοῦ. εὖ δὲ καὶ ἀπαιτεῖ ὁ ῥήτωρ λόγον ἐκ τοῦ ῥήτορος, ὡς τῆς πράξεως ἀνηκούσης τῷ Διομήδει. (Vers. 546.) Τὸ δὲ, καταδύντες ὅμιλον Τρώων, ἤ τις πόρε θεὸς, καινότερον ἐσχημάτισται. τὸ γὰρ κοινὸν τοιοῦτον ἂν ἦν· πῶς τοὺς ἵππους ἐλάβετε; καταδύντες εἰς βάθος τοῦ στρατοῦ, ὡς ἐπὶ βάθους γὰρ τὸ καταδύνειν λέγεται, ἢ ἐκ θεοῦ λαβόντες; Τὸ δὲ, αἰεὶ μὲν Τρώεσσιν ἐπιμίσγομαι καὶ ἑξῆς, κατασκευαστικόν τέ ἐστι τοῦ μηδέποτε λήγειν πόνου τὸν γέροντα, ὃ φθάσας ὁ Διομήδης εἶπε πρὸς αὐτόν. καὶ τὸν λόγον δὲ αὐτοῦ βεβαιοῖ ὡς ἐπ' ἀληθείᾳ οὐ κολακικός ἐστιν. ἐπάγων γὰρ ὁ γέρων αἰτίαν τῆς αὐτοῦ ἀπορίας εὔλογόν φησιν ἐνδημεῖν μὲν ἀεὶ τῷ πολέμῳ, οὔπω δὲ τοιούτους ἵππους ἰδεῖν ἐκεῖ. οὔκουν ἄρα ἐκ Τρώων τούτους ἔσχετε, ἀλλ' ἐκ θεοῦ ἐλάβετε, ὡς δυναμένου καὶ τὰ τοιαῦτα δωρεῖσθαι. Τὸ δὲ, οὐδέ τι φημὶ μιμνάζειν, διασαφητικόν ἐστι τοῦ αἰεὶ Τρώεσσιν ἐπιμίσγομαι· εἰ γὰρ μὴ ἐν νηυσὶ μιμνάζει, τοῖς πολεμίοις μίσγεται. (Vers. 548.) Σημείωσαι δ' ἐνταῦθα ὅτι ὁ φιλαλήθης γέρων ἐπιμίσγεσθαι μὲν ἀεὶ τοῖς Τρωσὶν ἔφη καὶ οὐ μιμνάζειν εἰς ἄδειαν, οὐ μὴν καὶ ἀριστεύειν. ἐψεύσατο γὰρ ἂν οὕτω φάμενος. (Vers. 549.) Τὸ δὲ, γέρων πολεμιστὴς, ἶσον ἐστὶ τῷ ἐν Ὀδυσσείᾳ ἀναγκαίῳ πολεμιστῇ. *γέροντες γὰρ καὶ οἱ ἐκεῖ ῥηθέντες ἀναγκαῖοι πολεμισταί. Τὸ δὲ, θεὸν ἀντιάσαντα, ἶσον ἐστὶ τῷ ἀντιβολήσαντα, ὅ περ ἀνωτέρω κεῖται. (Vers. 556.) Τὸ δὲ, ἀμείνονας ἠέ περ οἵδε, περίφρασιν ἔχει. τὸ μὲν γὰρ ἁπλοῦν καὶ κοινὸν ἦν εἰπεῖν ἀμείνονας τούτων. τὸ δὲ ἀμείνονας ἤ περ οὗτοι περιπέφρασται. (Vers. 557.) Ἐν δὲ τῷ, ἐπεὶ πολὺ φέρτεροί εἰσι, διπλῆ ἐκκίπτει ἔννοια. ἢ γὰρ ὅτι δύνανται τῶν τοῦ Ῥήσου ἵππων καὶ ἕτεροι φέρτεροι εἶναι, εἰ καὶ αἰνῶς, ὅ ἐστι λίαν, ἀκτῖσιν ἐοικότες εἰσὶν ἡλίου· ἢ ἐπεὶ πολὺ φέρτεροι οἱ θεοὶ, ἵνα τὸ θεὸς ὡς προσηγορικὸν ἀναλυθείη εἰς πληθυσμὸν κατά τι σχῆμα καινόν. ἐν δὲ τῇ ῥηθείσῃ ἀνακεφαλαιώσει σημαίνει ὡς ἀνέστρεψεν ἐμπεριβόλως τὴν διήγησιν ὁ λαλῶν αὐτὴν ῥήτωρ Ὀδυσσεὺς καὶ ἀπὸ τοῦ τέλους ἀρξάμενος ἤτοι τῶν ἵππων ἀνατρέχει εἰς τὰ πρεσβύτερα, ἐπισυνάπτων τὸν Ῥῆσον καὶ τοὺς αὐτοῦ, εἶτα τὸν Δόλωνα καὶ τὸν στείλαντα Ἕκτορα. φησὶ γὰρ ὅτι ἵπποι οὗτοι νεήλυδες Θρηΐκιοι, τὸν δέ σφιν ἄνακτα ἀγαθὸς Διομήδης ἔκτανε, πὰρ δ' ἑτάρους δυοκαίδεκα πάντας ἀρίστους, τρισκαιδέκατον δὲ σκοπὸν εἵλομεν, ὃν διοπτῆρα στρατοῦ εἶναι Ἕκτωρ τε προέηκε καὶ ἄλλοι Τρῶες. (Vers. 560.) Ἔνθα καὶ ὅρα τὸ, πάντας ἀρίστους, ἀμαρτύρως παραῤῥιφὲν εἰς ἀπαρτισμόν τε στίχου καὶ εἰς σέμνωμα τῆς *ἡρωικῆς πράξεως. Ὅρα δ' ἐνταῦθα καὶ ὅτι πρὸ βραχέων μὲν Ὅμηρος τὸν Δόλωνα προτάξας, εἶτα τοὺς δώδεκα Θρᾷκας ἱστορήσας, τρισκαιδέκατον ἔνταξε τὸν Ῥῆσον εἰπών· ὃν τρισκαιδέκατον μελιηδέα θυμὸν ἀπηύρα. ὡς εἶναι τὸν Δόλωνα ἐκεῖ τεσσαρεσκαιδέκατον. ἐνταῦθα δὲ Ὀδυσσεὺς πρῶτον εἰπὼν περὶ Ῥήσου, εἶτα μνησθεὶς τῶν δώδεκα Θρακῶν, τρισκαιδέκατον τὸν Δόλωνα τίθησιν ἀφεὶς τὸν Ῥῆσον νοεῖσθαι τεσσαρεσκαιδέκατον. (Vers. 562.) Τὸ δὲ διοπτῆρα στρατοῦ πρὸς σαφήνειαν ἐτέθη τοῦ σκοπὸν εἵλομεν. οὐ γὰρ ἁπλῶς ὁ σκοπὸς καὶ διοπτήρ ἐστι στρατοῦ. πολλὰ γὰρ καὶ ἡ τοιαύτη λέξις δηλοῖ ὡς ὁμώνυμος. (Vers. 563.) Τὸ δὲ, καὶ ἄλλοι Τρῶες, ἐστοχασμένως φησὶν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς εἰκὸς ὂν οὕτω γενέσθαι. ἀληθῶς μέντοι οὐ γέγονεν. Ἕκτωρ γὰρ τὸν σκοπὸν προέηκε πείσας δώροις καὶ εἰς ἄτην ἐμβαλὼν ὡς ὁ Δόλων αἰτιᾶται, εἰ μὴ ἄρα καὶ οἱ ἄλλοι τότε ἀκὴν γενόμενοι σιωπῇ συγκαταθέσθαι δοκοῦσι τῇ τοῦ Ἕκτορος ἀποστολῇ. (Vers. 564.) Ὅτι εἰς ταὐτὸν Ὅμηρος ἄγει τὸ καγχαλᾶν καὶ τὸ *χαίρειν ἐν τῷ, τάφροιο διήλασεν Ὀδυσσεὺς ἵππους καγχαλόων, ἅμα δ' ἄλλοι ἴσαν χαίροντες Ἀχαιοί. ἔστι δ' ὅμως τὸ καγχαλόων ἐπιτατικώτερον τοῦ χαίρειν, ὅ γε καὶ ἐκ τοῦ χαλᾶν τῇ ἐκλύσει παράγεται. Ὅρα *δὲ ὡς 824
χαροποιὸν ἡ νίκη, οὐ τῷ ἀνδραγαθήσαντι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἑταίροις, οἳ κοινοῦνται τὰ φιλικά. Ὅτι τοὺς ἵππους μὲν τοῦ Ῥήσου ὁ φίλιππος Διομήδης ἔσχεν. οὐ γὰρ ἔπρεπον τῷ Ἰθακησίῳ νησιώτῃ, οὗ ἡ πατρὶς αἰγίβοτος, οὐχ' ἱππήλατος, ὡς καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Τηλέμαχος ἐν Ὀδυσσείᾳ

δηλοῖ, ὁ καὶ παραιτησάμενος ἐκεῖ διὰ τοῦτο φιλικὴν δόσιν ἵππων. Ὀδυσσεὺς δὲ τὰ τοῦ Δόλωνος ἔχει ὅπλα, οἷς ὁ Διομήδης αὐτὸν ἐδεξιώσατο χαμᾶζε θορών. οὕτως οἴδασιν ἀλλήλοις εἴκειν οἱ ἄ*ριστοι, οὐ μεγαλείῳ ὕλης, ἀλλὰ πρεσβείῳ φιλίας τὸ πλέον διδόντες. μήποτε δὲ οὐδὲν οὐδόλως ἐκέρδησεν Ὀδυσσεὺς, ὡς μηδὲ φιλοκτήμων ἀλλὰ φιλότιμος. Διομήδης μὲν γὰρ ἤδη ἔχει τοὺς νεήλυδας Θρηκίους ἵππους, Ὀδυσσεὺς δὲ τὰ τοῦ Δόλωνος λάφυρα ἀναθήσει τῇ Ἀθηνᾷ. φησὶ γὰρ (Vers. 570.) ὡς ἔθηκεν Ὀδυσσεὺς αὐτὰ ἐν τῇ νηὶ, ὄφρα ἱερὸν ἑτοιμασαίατο Ἀθήνῃ, ἤτοι ἑτοιμάσαιντο αὐτὰ ὁ Διομήδης τε καὶ αὐτὸς ἱέρωμα τῇ Ἀθηνᾷ ἐν καιρῷ. εἰ δὲ τὸ ὑπεσχημένον μέλαν 751
ποίμνιον ἄμφω ἐδάσαντο, οἶδεν οὐδείς. Ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ἐν τούτοις πυρὸν μελιηδέα ἔδειν τοὺς ἵππους φησί. φράζει γὰρ ἵππων ἐπιμέλειαν οὕτω· ἵππους μὲν δὴ κατέδησαν ἐϋτμήτοισιν ἱμᾶσι φάτνῃ ἐφ᾽ ἱππείῃ, ὅθι καὶ ἄλλοι ἵπποι ἕστασαν ὠκύποδες μελιηδέα πυρὸν ἔδοντες· περὶ οὗ προϊστόρηται. (Vers. 568.) Ἡ δὲ ἱππεία φάτνη πρὸς διαστολὴν *ἐῤῥέθη τῆς τῶν λοιπῶν ζῴων. (Vers. 572.) Ὅτι Ὀδυσσεὺς καὶ Διομήδης ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ ἐσβάντες, κνήμας τε ἰδὲ λόφον ἀμφί τε μηρούς. αὐτὰρ ἐπεί σφιν κῦμα θαλάσσης ἱδρῶ πολλὸν νίψεν ἀπὸ χρωτὸς καὶ ἀνέψυχθεν φίλον ἦτορ, ἔς ῥ᾽ ἀσαμίνθους βάντες ἐϋξέστας λούσαντο. τὼ δὲ, ἤγουν οὗτοι, λοεσσαμένω καὶ ἀλειψαμένω λίπ᾽ ἐλαίῳ δείπνῳ ἐφιζανέτην, ἀπὸ δὲ κρητῆρος Ἀθήνῃ πλείου ἀφυσσάμενοι λεῖβον μελιηδέα οἶνον. Καὶ ὅρα ὅτι τε καλῶς ἤδη ἐπέσχεν ὡς προνούστερος ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν Διομήδην τοῦ πλείω δρᾶν διὰ τὸ τελειοῦσθαι, ὡς προσεσημείωται, τὴν νύκτα. ταχὺ γοῦν μετὰ τὴν ἐπανέλευσιν τῶν κατασκόπων ἡμέρα γέγονεν, ὡς καὶ δειπνεῖν ἄρτι αὐτούς· καὶ ὅτι δὶς εἶπεν ἐνταῦθα τὸ ἱδρῶ πολλὸν, ταὐτολογῶν συνήθως, ἔνθα μὴ καιρὸς ἁβρύνειν τοὺς λόγους. Περὶ δὲ τοῦ ἀπονίζεσθαι, ὃ καὶ νίπτεσθαι λέγεται, ὡς δηλοῖ τὸ νίψεν ἀπὸ χρωτὸς, φασὶν οἱ παλαιοὶ ὡς οἱ Ταραντῖνοι τὰ εἰς ζω λήγοντα ῥήματα βαρύτονα διὰ δύο σίγμα προφέρουσιν, οἷον σαλπίζω σαλπίσσω, λακτίζω λακτίσσω, φράζω φράσσω, ὅ περ ἡ Κόριννα φράττω λέγει Βοιωτικῶς. πάλιν δὲ τὰ παρ᾽ ἡμῖν διὰ δύο σίγμα αὐτοὶ διὰ τοῦ ζ προφέρουσι, τὸ πλάσσω πλάζω λέγοντες, καὶ τὸ ἀνάσσω *ἀνάζω. καὶ τὸ νίπτω οὖν παρ᾽ Αἰολεῦσι νίσσω λεγόμενον, ὡς πέπτω πέσσω, οἱ Ταραντῖνοι μεταθέσει τῶν δύο σίγμα εἰς τὸ ζ νίζω λέγουσι. (Vers. 573.) Λόφος δὲ ἐνταῦθα ὁ ἄνω τένων ἤτοι ὁ περὶ τράχηλον. ὅθεν καὶ τὸ καταλοφάδια ἐν Ὀδυσσείᾳ, καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ τὸ, ὑπὸ ζυγῷ νῶτον εὐλόφως φέρειν, ὡς λόφου ἐν τοῖς ζῴοις ὄντος τοῦ κατὰ τὸν τράχηλον μέρους, ᾧ ἐπίκειται ὁ ζυγός. (Vers. 574.) Ἐν δὲ τῷ, κῦμα θαλάσσης νίψεν, ὅρα ὅτι τε οὐ μόνον χεῖρες νίπτουσι καὶ ἄνθρωποι ἀλλὰ καὶ ὕδατα· καὶ ὅτι ῥύπου μὲν ἀποθετικὸν τὸ ἐν θαλάσσῃ νιφθῆναι, καὶ ἀναψυχῆς δέ τινος αἴτιον. θεραπευτικώτερον δὲ εἰς σῶμα τὸ λουτρὸν κατασκευασθὲν ὑπὸ θεραπόντων κατὰ τὸ σιωπώμενον. ἐνταῦθα δὲ σοφός τις γράφει ὅτι κόπον μὲν θαλάττῃ λούοντες ἐθεράπευον, ἣ μάλιστα νεύροις πρόσφορος. ἀναχαλῶντες δὲ ταῖς ἐμβάσεσι τὰς τῶν μυῶν συντάσεις, εἶτα ἐπήλειφον λίπα, πρὸς τὸ μὴ ῥανθέντος ὕδατος κατεσκληρυμένα γίνεσθαι τὰ σώματα. (Vers. 575.) Οἱ γοῦν ἀπὸ τῆς σκοπῆς, φησὶν, ἐπανελθόντες ἱδρῶ πολλὸν ἀπενίζοντο θαλάσσῃ καὶ ἑξῆς, καὶ οὕτως ἀναψύξαντες ἐς ἀσαμίνθους βάντες λούσαντο καὶ ἀλειψαμένω δείπνῳ ἐφιζανέτην. Τὸ δὲ, ἀνέψυχθεν ἦτορ, τὴν ἀπὸ καμάτου καὶ ἱδρῶτος ἀνάκλησιν τοῦ *ζωτικοῦ δηλοῖ, ὅ περ ἐν ἄλλοις θυμηγερέην φησίν. εἰ δὲ περιττῶς ἐνταῦθα κεῖσθαι δοκεῖ τὸ ἦτορ ὡς ἀρκοῦν ὂν τὸ ἀνέψυχθεν αὐτὸ δὴ καὶ μόνον, ἀλλ᾽ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι πρὸς διαστολὴν αὐτὸ ἐγράφη, ψύχους καὶ ψύξεως τῆς κατὰ σῶμα, ἵνα σαφὴς οὕτως ἡ ἔννοια ἐς τὸ παντελὲς εἴη καὶ ἀκατάγνωστος. Ἰστέον δὲ ὅτι κυρίως ἀναψύχειν, ὡς καὶ ὑπελαλήθη, τὸ ἀνακτᾶσθαι ψυχὴν ἤδη κινδυνεύουσαν οἴχεσθαι, οὗ ἀνάπαλιν ἀποψύχειν τὸ ἀπὸ ψυχῆς γίνεσθαι λειποθυμοῦντα ἢ καὶ θνήσκοντα. τὸ δέ γε ἐναποψύχειν ὡς οὐκ εὔφημόν ἐστιν οἶδεν Ἡσίοδος. (Vers. 576.) Τὸ δὲ, ἔς ῥ᾽ ἀσαμίνθους, ἐπίτηδες καὶ αὐτὸ τραχυφωνεῖται διὰ τῆς ἐπενθέσεως τοῦ ῥᾶ. ἦν γὰρ ἄλλως φυλάξαι τὸ μέτρον ἐν φωνῇ λείᾳ εἰπόντα, εἰς ἀσαμίνθους βάντες εὐξέστας, περὶ ὧν ἡ Ὀδύσσεια δηλοῖ. ἔνθα δηλοῦται καὶ ὅτι μετὰ λουτρὸν ἐλαίῳ ἠλείφοντο οἱ παλαιοὶ, καὶ ὅτι τὸ λίπα ἀποκοπὴν ἔπαθεν ἐκ τοῦ λιπαροῦ. Τὸ δὲ εὐξέστας ποιητικόν ἐστιν. ἦν δὲ ἀσφαλὲς καὶ εὐξέστους εἰπεῖν, ὡς καὶ τὰς εὐποιήτας

εὐποιήτους, καὶ τὴν ἀσβέστην φλόγα ἄσβεστον. (Vers. 578.) *Τὸ δὲ ἐφιζάνειν διελύθη ἐν τῷ ἐπὶ βλεφάροις ἵζανεν. ἔχοι δ᾽ ἂν ἐνταῦθά τις κωμικευόμενος μνησθῆναι τοῦ κάθιζ᾽ ἐπὶ κώπην, ἤγουν ἅψαι τῆς κώπης, ὥστε κωπηλατεῖν. εἰ γὰρ ἐκεῖνο ἔσκω*πται ὡς δηλωτικὸν δῆθεν ὂν τοῦ ἐπικάθισον τῇ κώπῃ, πολλῷ πλέον τὸ δείπνῳ ἐφιζάνειν. ἔσται γάρ ποτε δείπνῳ ἐφιζάνειν καὶ τὸ ἄνω τοῦ δείπνου καθῆσθαι κατά γε ἀκολουθίαν φράσεως. ἄλλως μέντοι σπουδαίως οὔτε τὸ ἐπὶ κώπην καθῆσθαι οὔτε τὸ ἐπὶ δεῖπνον ἱζάνειν ἔχει τι παικτικόν. δηλοῦσι γὰρ τὸ καθέσθητι διὰ κωπηλασίαν καὶ διὰ τὸ δειπνῆσαι. Τὸ δὲ ἀπὸ κρατῆρος πλείου λείβειν ἀπάρχεσθαι λοιβῆς τῆς ἐκ τοῦ δείπνου δηλοῖ καὶ μὴ ἐν δευτέρῳ τοῦ δειπνεῖν αὐτὴν τίθεσθαι.* (Vers. 579.) *Τοῦ δὲ, ἀφυσάμενοι, ὅ ἐστιν ἀντλήσαντες, ἔστι καὶ ἐνεργητικὴ χρῆσις ἐν τῷ, ἤφυσε χαλκὸς, καὶ ἐν τῷ, πλοῦτον ἀφύξειν. ἐκ δὲ τούτων δῆλον ὅτι διφορεῖται ὁ μέλλων τοῦ ἀφύσσειν. ἀφύξω τε γὰρ ὡς ἁρπάξω, καὶ ἀφύσω ὡς ἁρπάσω, ἐξ ὧν τὸ ἀφύξειν καὶ τὸ ἤφυσε καὶ τὸ ἀφυσάμενος. μελιηδὴς δὲ οἶνος ὡς καὶ πυρὸς πρὸ ὀλί*γων καὶ ἀλλαχοῦ θυμὸς, ὅ ἐστι ψυχή.*